

АЛЕКСАНДАР БАЛАЋ
МИОДРАГ СТОЈАНОВИЋ

ГРЧКО-СРПСКИ
РЕЧНИК

ΕΛΛΗΝΟ-ΣΕΡΒΙΚΟ
ΛΕΞΙΚΟ

ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ • БЕОГРАД

Редактор
Миодраг Стојановић

Рецензенти
Слободан Стојановић
Љиљана Вуловић

Уредник
Димитрије Димитријевић

Одговорни уредник
др *Слободан Г. Марковић*

За издавача
Милољуб Алдијанић, директор и главни уредник

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

81'14'06'374=163.41(038)

Балаћ, Александар 1922–2006

Грчко-српски речник = Elleno-serbiko
lexiko / Александар Балаћ, Миодраг
Стојановић. – 2., прерађено изд. – Београд :
Завод за уџбенике, 2009
(Лозница : Младост груп). – XII, 882 стр. ;
25 cm

Тираж 1 500. – Библиографија: стр. VIII.

ISBN 978-86-17-15835-2

1. Стојановић, Миодраг [аутор], 1934–

а) Грчко-српски речници

COBISS.SR.-ID 170004236

© ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ, Београд, 2009

Ово дело се не сме умножавати и на било који начин репродуковати,
у целини нити у деловима, без писменог одобрења издавача

ISBN 978-86-17-15835-2

ΓΡΥΚΟ-ΣΡΠΣΚΙ
ΡΕΥΝΙΚ
ΕΛΛΗΝΟ-ΣΕΡΒΙΚΟ
ΛΕΞΙΚΟ

ПРЕДГОВОР

У српској лексикографији, која тек онедавно бележи видније искоракe, није се много радило на речницима балканских језика. Ово се посебно односи на речнике српског и грчког језика, у оба смера: српско-грчки и грчко-српски. То је и разумљиво ако се зна да лексикографски посао подразумева систематски тимски рад филолога током дужег периода. Оно што је до данас урађено сводило се на усамљене покушаје појединаца, углавном нефилолога. Досадашњим састављачима речника тешкоћу је представљало и дуго нерешено грчко језичко питање. Вишеслојна лексика, која се дуго сводила на диглосију: *каџаревуса* и *димотџики*, среће се у свим досадашњим, па и оним свеобухватнијим грчко-српским и српско-грчким речницима. Да поменемо само речнике већег лексикографског домета: Н. Папастергиу, *Речник српско-грчки*, 1935; А. Βογιατζή *Ελληνο-σερβικό Λεξικό*. Θεσσαλονίκη 1995; М. Загајац, *Речник грчко-српски/српско-грчки*, Београд 1995.

Диглосија је природна појава у развоју грчког језика и културе. Наиме, под утицајем историјских околности у Грчкој су постојала два језичка типа, међусобно различита у свим обележјима која чине структуру сваког језика: лексика, фонетика, морфологија и синтакса. Један од њих је сада већ потиснута архаизована *каџаревуса*, којом више нико и не говори, бар не у свакодневној усменој комуникацији. Она је до 1976. године била службени и писани језик у многим областима, првенствено у научној литератури, службеним актима, Грчкој православној цркви. Други језички тип је данас јединствени народни језик *димотџики*, којим говоре сви Грци, на коме се одржава настава у школама, ствара савремена грчка књижевност, објављују листови и часописи.

Интензивније уобличавање савременог грчког језика отпочело је у XV веку, иако је и раније било писаца који су стварали на народном језику, као византијски поета Теодор Продром.

У протоку векова грчки језик је трпео многе промене: мењао му се фонетски систем, поједностављивала ортографија, упрошћавала граматичка структура. Новогрчки се знатно разликује од старогрчког језика: по изговору, лексци, упрошћеној деклинацији и конјугацији. У морфологији се поједностављује промена именица – остају само четири падежа, с тенденцијом да се изгуби и генитив (посебно у плуралу), као и да се поистовете неки други падежни облици. Глаголи имају само две основе: презентску и аористну. Футур, перфект и плусквамперфект граде се описно, инфинитив не постоји, партицип презента постао је непроменљив, силабички аугмент се губи ако је ненаглашен. Изгубили су се и многи предлози, а они преостали употребљавају се углавном с акузативом.

Увођењем монотоничког система акцентовања у мају 1982. године, новогрчки језик – *димотџики* – уводи се у употребу на свим нивоима образовања. „Овај чин не треба да нас изненађује“ – рекао је тада проф. Емил Криарас, председник државне језичке комисије која је о том одлучивала и аутор вишетомног речника средњогрчког језика – *Λεξικό της μεσαιωνικής δημόδους γραμματείας*, 1100–1669. „Увођење монотоничког система акцентовања

долази да отклони један обичај у писању грчког језика који влада вековима... Наше наде и овде су усмерене ка образовању и омладини. Управо ту треба да нађе простор за ширење нови систем акцентовања и да с протоком времена постане наша заједничка потреба...“ – речи су професора Криараса.

Преовладавању народног језика, осим увођења једноакценатског система, помогле су и промене у изговору и значењу појединих речи које су настајале током векова. Лексика новогрчког језика, природно, потиче претежно из старогрчког; многе речи су остале непромењене, а друге, бројније, фонетски и морфолошки су се прилагођавале. У више-струким додирима са западноевропским и другим суседним народима новогрчки језик се обогатио многим страним речима из области материјалне и духовне културе. Захваљујући још и бројним изведеницама и сложеницама, језик Хомерових потомака стекао је изузетну изражајност, какву срећемо већ код писаца крајем XIX века, посебно у делима великана новогрчке књижевности Костиса Паламаса.

* * *

„Habent sua fata libelli“, – Књиге имају своју судбину, како их читалац схвати (рго captu lectoris), говорио је, крајем II века римски филолог Теренцијан Мауро у великој пјесми ● *словима, слојовима и размерима Хораџијевим*. – Тако је и с нашим речником, који је имао посебну судбину. Наиме, настао је из хобија једног заљубљеника у грчку културу, господина А. Балаћа, као резултат његовог вишегодишњег истрајног прикупљања лексичке грађе. Иако правник по образовању, он је понудио довољно обимну језичку грађу, драгоцену за темељно уобличавање једног свеобухватнијег грчко-српског речника, првог таквог лексикографског дела већег обима у српској култури. Срећна је околност што је за свој лексички труд потражио мишљење и сарадњу филолога. Већ после прве и делимичне редакције поднесеног рукописа г. Балаћ је прихватио сугестије и сарадњу потписника ових редова, која је прерасла у коауторство. Ово утолико пре што је, уз неопходно допуњавање новим изразима и синонимима, не само у грчком него и у српском тексту, било нужно уклонити и много архаичних, старогрчких и катаревтичких појмова. А све с циљем да овај речник, у коначној редакцији, буде састављен на темељу говорног грчког језика – *димотикиа* – и оних речи и израза који се највише употребљавају у савременој грчкој култури и дневној комуникацији. У речнику је дата савремена лексика књижевне, уметничке и друштвено-политичке литературе, као и живе разговорне речи. У доброј мери је представљена и фразеологија, текстуални примери, идиоматски изрази, неологизми, сталне групе речи, изреке, пословице. Фразеолошки примери су давани, углавном, ради илустровања изведених нијанси речи и израза који немају еквиваленте у српском језику. Речник садржи још и важнија лична и митолошка имена, топониме и географске појмове, незаобилазне скраћенице и *Прејлед грчке драматике*. Као такав, овај речник претендује да буде користан приручник, како онима који уче грчки и српски језик, тако и предавачу и студенту, преводиоцу и научнику, српском и грчком читаоцу, службенику...

У састављању овога речника ауторима су као полазна основа послужила два речника: 1) Α. Γεωργοπαδάμου *Το Μεγάλο Λεξικό της νεοελληνικής γλώσσας μονοτονικό*. Ε΄ έκδοση, Μαλλιάρης-Παιδεία, 1988. 2) Хориков, И. П., Малев, М. Г., *Новогреческо-русский словарь*. Под редакцией П. Пердикиса и Т. Паладопулоса, Москва, Издательство „Русский язык“ 1980. – Консултовани су још и неки новији речници, као и шира лексикографска литература, коју касније наводимо.

Овај речник има око 50.000 речи и обухвата све нивое комуникације у друштвеном, културном и свакодневном животу.

Овом приликом изражавамо захвалност издавачу који је имао разумевања за наш труд; цењеним рецензентима на бројним и драгоценим сугестијама; лекторима и коректорима, без чијег труда наш лексикографски првенац не би био тако уобличен.

Свесни да није могуће премостити све лексикографске препреке, аутори и издавач биће захвални свима који добронамерним примедбама и сугестијама буду допринели побољшању следећег издања.

У Београду, септембар 2002.

Миодрај Стојановић

ПРЕДГОВОР ДРУГОМ ИЗДАЊУ

Quem dii oderunt lexicographum fecerunt.

У односу на прво издање, читалац добија речник проширене структуре и новог типографског изгледа, дело које има амбицију да се уврсти међу велике речнике других европских народа, како по обиму тако и по методологији израде. Није лако у томе направити видан искорак с обзиром да је реч о вишеслојној језичкој грађи заснованој на хомерској традицији и византијском културном и књижевном наслеђу. Отуда и мишљење да је грчки „најконзервативнији језик света“ (Ј. Сеферис), у коме је свеколико лексичко богатство изражено у терминолошким и семантичким, фразеолошким и стилистичким, типолошким и етимолошким посебностима и одликама. Све су то итекако подстицајне компоненте које стоје у основном приступу изради речника-појмовника који „прераста књигу о језику“ како би се она могла читати приближно као и свака друга књига, као „прва књига једнога народа“, по речима грчког просветитеља Адамантиоса Кораиса.

Уверени смо да читалац добија како допуњено и проширено тако и по глосолошким принципима утемељено издање савременог грчко-српског речника, по узору на најновије свеобухватно издање грчко-грчког речника Г. Бабињотиса (Г. Μπαμπινιώτη Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας, Αθήνα 2002). Речник је намењен корисницима свих узраста, различитог образовања и језичке културе, од ученика и студената до научника, преводилаца и текстописаца. У њему се препознаје лексикографски приручник-водич у разрешавању језичких недоумица у семантици и ортографији. Семантика је проширена од основних до изведених значења речи, са више синонима и хомонима. Уз све иновације, како у грчком тако и у српском тексту речника, уместо архаичних израза унесена су нова, савремена значења и технички термини (нпр. κινητό, το – мобилни телефон, υπολογιστής, ο – рачунар, компјутер, φορητός υπολογιστής – laptop, ιστοσελίδα, η – website, διαδίκτυο, το – интернет). Раније спорадично дата имена места овога пута су системски пренесена и увршћена у додатак *Географски називи (Топоними)*.

Припрема новог издања претпоставља да су неки ранији пропусти сведени на разумљиву меру. Драгоцен и акрибичан допринос томе дале су наше предане и педантне сараднице, дипломирани филолози савременог грчког језика и књижевности – Љиљана Корица и Дина Дотлић, којима се и овом приликом свесрдно захваљујемо.

Завод за уџбенике и аутор ових редова осећају посебно задовољство и потребу да се додатно захвале читалаштву и корисницима речника на добронамерним сугестијама, остајући и даље „на мрежи“ за нове облике сарадње.

У Београду, април 2009.

Миодрај Стојановић

ΛΕКСΙΚΟΓΡΑΦΣΚИ ΙΖΒΟΡΙ

- Α. Γεωργοπαπαδάκου *Το Μεγάλο Λεξικό της νεοελληνικής γλώσσας μονοτονικό*. Ε΄ έκδοση, Μαλλιάρης-Παιδεία, 1988.
- Хориков, И. П., Малев, М. Г., *Новогреческо-русский словарь*. Под редакцией П. Пердикиса и Т. Пападопулоса, Москва, Издательство „Русский язык“ 1980.
- Δημητράκου Δ. *ΝΕΟΝ ορθογραφικόν ερμηνευτικόν λεξικόν όλης της ελληνικής γλώσσας*. Επιτομή του Μεγάλου 9τόμου Λεξικού... Έκδοσις Γ΄ εκσυγχρονισμένη. Αθήναι 1970.
- Μπαμπινιώτη Γ. *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*. Με Σχόλια για τη σωστή χρήση των λέξεων. Αθήνα 1998.
- Τεγόπουλος - Φυτράκης, *Ελληνικό λεξικό*, δέκατη έκδοση. Αθήνα 1995.
- Aleksandra Marković, *Srpsko-grčki rečnik/Σερβο-ελληνικό Λεξικό*. Mentor: Miodrag Stojanović. Εκδόσεις Μιχάλη Σιδέρη, Ατiνα 2001.
- *Речник срѣскохрвајскоѝа књижевноѝ језика*, Матица српска, Нови Сад.
- М. С. Лалевић, *Синоними и сродне речи срѣскохрвајскоѝа језика*, Београд, 1972.

СКРАЋЕНИЦЕ

ак. акузатив
алб. албански
анат̄. анатомија
аор. аорист
арай. арапски
арх. архаичан
архӣ. архитектура
аст̄р. астрономија
безл. безлично
библ. библијски
биол. биологија
бо̄т̄. ботаника
будиз. будизам
вен. венецијански
веш̄ер. ветерина
војн. војнички
вок. вокатив
врем. временски
ї. година
їен. генитив
їео̄. географија
їеол. геологија
їеом. геометрија
їимн. гимнастика
їл. глагол
їрам. граматика
їрч. грчки
дем. деминутив
е. ера
елек. електронски
енїл. енглески
еуфем. еуфемизам
ж. женски род
зак. законски
зам. заменица
зоол. зоологија
изр. израз
им. именица
им̄. императив
им̄ф. имперфект
ирон. иронично

ист̄. историја
ит̄ал. италијански
ит̄д. и тако даље
ја̄й. јапански
једн. једнина
јевр. јеврејски
књ. књижевни
ком̄. компаратив
л. лице
лао̄р. лаографија
лат̄. латински
лич. лична
ло̄. логика
м. мушки род
ма̄ђ. мађарски
ма̄т̄. математички
мед. медицински
ме̄теор. метеорологија
ме̄т̄ф. метафора
мех. механика
минерал. минералологија
мит̄ол. митологија
мн. множина
муз. музички
н. нови
наӯт̄. наутички
нем. немачки
неодр. неодређен
нейром. непроменљив
ном. номинатив
н̄р. на пример
обич. обично
одн. односни
їас. пасивни
їар̄т̄. партицип
їерс. персијски
їолӣт̄. политички
їор̄т̄. португалски
їосл. пословични
їрав. правни
їред. предлог

їрез. презент
їрен. пренесено
їрид. придев
їрил. прилог
їрис. присвојни
їсихол. психолошки
р. род
рел. религијски
рим. римски
рум. румунски
рус. руски
само̄л. самогласник
св. сВЕза
семӣт̄. семитски
син. синтакса
сл. слично
слов. словенски
с̄пор̄т̄. спортски
ср. средњи род
ср̄т̄. српски
сӯл. сугласник
сӯерл. суперлатив
сӯр. супротно
т̄ехн. технички
т̄зв. тако звани
т̄ј. то јест
т̄рӣт̄. тригонометрија
т̄ур. турски
узв. узвик
фарм. фармација
фиг̄. фигуративан
физ. физика
фил. филозофија
фот̄о̄. фотографски
фр. фраза
франц. француски
хебр. хебрејски
хем. хемија
цркв. црквени
чеш. чешки
шпан. шпански

ГРЧКО-СРПСКИ
РЕЧНИК

ΕΛΛΗΝΟ-ΣΕΡΒΙΚΟ
ΛΕΞΙΚΟ

Α, α

Α, α прво слово алфавета, као бројчани знак: α' = 1, α = 1000

α! α! узвик чуђења, изненађења

αβαείο, то → αββαείο, то 1. католички манастир, опатија; 2. стан игумана, манастирски конак

αβαθής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ак. -ή, мн. -είς, -ή плитак, површински

αβαθμολόγητος, -η, -ο неоцењен, без оцене

άβαθος, -η, -ο плитак

αβάκιο, то ћачка таблица (по којој се писало писаљком)

αβαλσάμωτος, -η, -ο небалсамован: *Στην αρχαία Αίγυπτο ο νεκρός δεν έπρεπε να μείνει αβαλσάμωτος.* У старом Египту није требало да умрли остане небалсамован.

άβαλτος, -η, -ο 1. неношен, некоришћен; 2. неподстакнут, ненаговорен: *Ο,τι έκαμε το έκαμε άβαλτος, όχι βαλτός.* Оно што је учинио, учинио је самовољно.

αβάντα, η (иџал.) 1. предност, преимућство; 2. помагање, подршка

αβαντάζ, то (фрanci.) предност, преимућство

αβάπτιστος, -η, -ο некрштен

αβαράρω (иџал.) аор. αβάρара, имџ. αβάρα удаљити, одбити (нџр. брод од обале): *Αβάρα από δω!* Одбиј одавде!

αβαρeсиά, η марљивост, трудољубивост, вредноћа

αβάρeτος, -η, -ο 1. неуморан, радан, трудољубив, марљив; 2. необран (млеко): γάλα -ο „необрано млеко“ (пуномасно, нескинуто)

αβαρήс, -ής, -ές, ἱен. -οὺς, ак. -ή, мн. -είς, -ή лаган, бестежински

αβαρία, η 1. квар, оштећење, хаварија на броду, растерећење брода; 2. кршење

принципа, попуштање, компромис: *Ο πλοίαρχος αναγκάστηκε να κάνει αβαρία.* Капетан брода је био принуђен на растерећење. – *Για να πάρει τη θέση που έχει, έκανε πολλές αβαρίες.* Да би заузео место које има, погазио је многе принципе.

αβαρυγνόμιστος, -η, -ο → αβαργόμιστος, -η, -ο који не приговара, не гунђа, не жали се, не кука

αβάс, ο → αββάс, ο настојник католичког самостана, опат

αβасάνιστος, -η, -ο, љрил. -а 1. не(из)мучен, ненапаћен; 2. неконтролисан, неиспробан; површан. -η γνώμη (κρίση) површно мишљење (суд), непромишљен: – *Δεχόταν σχεδόν то καθeτί αβасάνιστα.* Прихваташе готово све по реду (непромишљено).

αβасίλευτος, -η, -ο 1. који је без краља, немонархичан; 2. који још није зашао (за Сунце, Месец и сазвезђа): *Σήμερα στην Ελλάδα έχουμε αβасίλευτη δημοκρατία.* Данас је у Грчкој „немонархична“ република. – *Η Πούλια ήταν ακόμη αβасίλευτη.* Влашићи (Плејаде) још нису зашли.

αβάсимос, -η, -ο, љрил. -а неоснован, неодржив

αβάсταχτος, -η, -ο, љрил. -а неподношљив, неиздржив, незадржив, незауостављив: *То φορτίο αυτό ήταν αβάсταχτο για τους ώμους του.* Овај терет је био претежак за његова плећа. – *Οι πόνοι ήταν αβάсταχτοι.* Болони су били неподношљиви.

άβατος, -η, -ο непроходан, неприступачан, недоступан: *Αυτός ο τόπος είναι άβατος για αυτοκίνητα.* Овај предео је непроходан за аутомобиле. – *То Αγιον Ορος είναι τόπος άβατος για τις γυναίκες.* Света Гора је крај недоступан за жене.

αβατσίνωτος, -η, -ο невакцинисан
 άβαφος, -η, -ο необојен
 αβάφτιατος, -η, -ο некрштен
 αββάς, ο → αβάς, ο
 άβγαλτος, -η, -ο 1. несазрео, непреврео;
 2. негрануо; 3. наиван, безазлен, невин,
 неискусан: *Είχαν άβγαλτο το μούστο.* Има-
 ли су слатко (непреврело) вино (ширу).
 – *Ο ήλιος ήταν ακόμη άβγαλτος.* Сунце
 још није грануло. – *Αβγαλτο καθώς ήταν*
το παιδί, εύκολα παρασύρθηκε. Безазлено
 као што је било, дете лако пристаде.
 αβγατιζω → αβγαταίνω, αβγάτισα → αβγά-
 τυνα 1. увећати, умножити; 2. нара-
 сти; 3. обогатити; 4. разгранати (се): *Την*
патρική περιουσία την αβγάτισε. Своју
 очевину је увећала. – *Αβγάτισαν οι*
δουλειές του. Његови су се послови по-
 већали (разгранали).
 αβγάτισμα, то 1. повећање, нарастање;
 2. богаћење
 αβγό, то → αυγό, то јаје; ~ βραστό кувано
 јаје; ~ κλούβιο покварено јаје; мућак;
 -ά μάτια јаја на око
 αβγοβολώ, (α), -βόλησα носити (много
 јаја)
 αβγοθήκη, η котарица (посуда) за јаја
 αβγοκόβω, αβγόκοψα, -κόπηκα, -κομμένος
 зачинити јело мешавином од јаја и ли-
 муна
 αβγοκουλούρα, η ускршњи колач према-
 зан јајима
 αβγολέμονο, то зачин од јаја и лимуна
 αβγομάνα, η 1. полог (јаје); 2. велико јаје,
 јајурина
 αβγοτάραχο, то икра, икриште
 αβγουλάς, ο, мн. -άδες, ж. -λού, η мн. -ούδες
 препродавац јаја
 αβγουλάτος, -η, -ο јајолик, јајаст, јајастог
 облика
 αβγουλιέρα, η → αβγοθήκη, η
 αβγώνω, άβγωσα, -ωμένος бити пун јаја:
Την άνοιξη τα ψάρια αβγώνουν. У пролеће
 су рибе пуне јаја (икре).
 αβδέλλα, η → βδέλλα, η
 αβδηριτιζω будалити, бити луд, будаласт
 као Абдерићани
 αβδηριτισμός, ο будаластост, лудост, абде-
 ризам
 αβέβαιος, -η, -ο несигуран, неизвестан
 αβεβαιότητα, η несигурност, неизвесност

αβεβαίωτος, -η, -ο несигуран, непостојан;
 неизвестан, неодређен
 αβεβήλωτος, -η, -ο 1. неоскврнут, непони-
 жен; 2. чист, неукаљан
 αβελόνιαστος, -η, -ο 1. који се не може про-
 вући кроз иглене уши; 2. груба тканина
 неподесна за шивење
 αβελτηρία, η → ανοησία, η глупост, глупа-
 вост, ограниченост
 αβελτίωτος, -η, -ο непоправљив
 αβερνίκωτος, -η, -ο 1. неочишћен, неиз-
 гланцан; 2. непремазан, неполиран, не-
 лакиран
 αβέρτος, -η, -ο, ἄριπ. -α неспутан, отворен,
 нелицемеран; неспречен
 αβησσυνιακός, -ή, -ό абисински, етиопски
 αβιαστος, -η, -ο, ἄριп. -α неприморан, не-
 принуђен, неприсиљен
 αβίγλιστος, -η, -ο необезбеђен, нечуван,
 незаштићен
 αβίδωτος, -η, ο непритегнут, незаштра-
 фљен
 αβίζο, то (иштал.) обавештење, авиза
 αβιογένεση, η (биол.) настајање живих
 организама из неживе материје
 αβитаμίνωση, η (мед.) авитаминоза
 αβίωση, η беживотност, мртвило
 αβίωτος, -η, -ο неподношљив, тегобан
 άβλαβος, -η, -ο → άβλαφτος, -η, -ο нерањив,
 неповредив; неприкосновен
 αβλαστάρωτος, -η, -ο непроклијан, непро-
 пушљен, без ластара
 αβλαστήμητος, -η, -ο негрђен, непсован,
 невређан
 αβλαστησία, η неплодност растиња, јало-
 вина, без вегетације
 αβλάστητος, -η, -ο непроникљив; јалов,
 стерилан
 αβλαστολόγητος, -η, -ο незасечен, неоре-
 зан (κἄρ. виноград)
 άβλαφτος, -η, -ο → άβλαβος, -η, -ο
 αβλέμονας, ο 1. дубоко приобално море,
 бездан; 2. прождрљивост, халапљивост,
 халавост: *Εδώ η θάλασσα ήταν άπατη,*
σωστός αβλέμονας. Овде је море било
 врло дубоко, прави бездан. – *Όταν ήταν*
καλεσμένος σε τραπέζι, έτρωγε κι έπινε τον
αβλέμονα. Када је позван за сто јео је и
 пио прождрљиво (неумерено).
 αβλέπτημα, то превид, омашка, грешка
 αβλέφαρος, -η, -ο без трепавица

αβλεψία, η 1. немар, небрига, нехат, непажња; 2. губитак вида, слепοћа: *εξ αβλεψίας* из непажње

άβλητος, -η, -ο нерањив

αβλόγητος, -η, -ο невенчан у цркви, неблагословљен

αβόγητος, -η, -ο стрпљив, трпељив

αβοήθητος, -η, -ο 1. лишен помоћи, непомогнут, непомаган; 2. беспомοћан

αβολεσιά, η 1. безвољност, нерасположење, потиштеност; 2. неудобност, недостатак комфора

αβόλετος, -η, -ο тежак, неприлагодљив; каприциозан

αβόλευτος, -η, -ο несређен, замршен

αβολιδοσκοπήτος, -η, -ο непроникнут, неспознат

αβολοιόπητος, -η, -ο недрљачен

άβολος, -η, -ο неудобан, некомотан, ненаменски, неприлагодљив, некомфоран

αβόσκητος, -η, -ο 1. терен неподесан за испашу; 2. ненапасен

αβοτάνιστος, -η, -ο неоплевљен, неочишћен од драче

αβούιχτος, -η, -ο → **αβούιστος, -η, -ο** нечујан, тих; подмукао,

άβουλα (ἄριλ.) ненамерно, нехотице, нерадо

αβουλία, η неодлучност, безвољност, оклевање, непромишљеност

αβούλιαχτος, -η, -ο непотопив, непотопљен

άβουλος, -η, -ο неодлучан, безвољан; несмотрен; без иницијативе

αβούλωτος, -η, -ο 1. незапушен, незачепљен; 2. незапечаћен: *Το γράμμα που πήρε ήταν αβούλωτο*. Писмо које је примио било је незапечаћено.

αβούρικωτος, -η, -ο 1. незамућен; неуплакан; 2. неукаљан: *Υστερα από τα έργα που έγιναν, ο τόπος ήταν αβούρικωτος*. После обављених радова терен није био блатњав. – *Στεκόταν θλιμμένος, αλλά με μάτια αβούρικωτα*. Стајао је тужан, али без суза у очима.

αβούρλιαστος, -η, -ο ненанизан (*νήρ.* смокве, листови дувана и сл.)

αβούρτσιστος, -η, -ο неочеткан, неишчеткан

αβούτηχτος, -η, -ο непотопљен, незарођен; (*φινι.*) неукраден

αβουτύρωτος, -η, -ο који је без путера

αβράβευτος, -η, -ο ненаграђен, без награде

αβράδιαστος, -η, -ο 1. предвечерњи, пре смркавања, „за дана“; 2. сјајан, неугасив; (*φινι.*) незабораван: *Καταφέραμε και φτάσαμε στο χωριό αβράδιαστοι*. Успели смо да стигнемо у село пре него што се смркло. – *Η μέρα εκείνη ήτανε μέρα αβράδιαστη*. Онај дан био је незабораван.

αβράκωτος, -η, -ο гоља, веома сиромашан

αβραμηλιά, η → **κορομηλιά, η** шљива (стабло), шљивик

αβράμηλο, το → **κορόμηλο, το** шљива (плод); мирабела, (крупна) белошљива

άβραστος, -η, -ο некуван, непроврео, непрокуван: *Το νερό ήταν άβραστο*. Вода је била непрокувана. – *Ο μούστος είναι ακόμη άβραστος*. Шира још није преврела.

αβράχνιαστος, -η, -ο који није промукао, непромукнут

αβρεξιά, η суша, период без (икаквих) падавина

άβρεχτος, -η, -ο → **άβρεχτος, -η, -ο** неуквашен, непоквашен, несмочен, сув, сушан, непокисао

άβριστος, -η, -ο неисписован, неизгрђен, неруган

αβροδίαιτος, -η, -ο разнежен, размажен, распуштен

αβρόμιστος, -η, -ο неупрљан, неукварен; свеж

αβρός, -ή, -ό, ἄριλ. -ά нежан, племенит, пристојан, углађен

αβρότητα, η 1. племенитост, пристојност, углађеност; 2. нежност, разнеженост

αβροφροσύνη, η учтивост, углађеност, пристојност, деликатност

αβροχιά, η → **αβραχία, η** суша, недостатак кише

άβροχος, -η, -ο сушан, бескишан

αβρωνιά, η биљка пузавица, повијуша

αβύζαστος, -η, -ο → **αβύζαχτος, -η, -ο** 1. неподојен; 2. она која још није дојила

αβύζωτος, -η, -ο → **άβυζος, -η, -ο** без груди, без дојки: *Ήταν ακόμη κορίτσι αβύζωτο*. Била је још девојче без груди (дојки).

αβύθιστος, -η, -ο непотопљен; непотопљив

αβυθομέτρητος, -η, -ο неизмерене дубине

άβυθος, -η, -ο врло дубок, „без дна“

αβυσσαίος, -αία, -αίο дубински, који живи у великим дубинама

αβυσσαλέος, -έα, -έο 1. дубок, поноран; 2. недокучив, бесконачан; 3. адски, сатански, зао, мрачан: *Χάσμα αβυσσαλέο τους χάριζε.* Делила их је дубока провалија. – *Ήταν άνθρωπος αβυσσαλέος.* Био је зао човек.

άβυσσος, η бездан, понор, провалија, амбис: *Αυτό που ανοιγόταν μπροστά τους δεν ήταν βάραθρο, ήταν άβυσσος.* Ово што се пред њима отварало није била провалија, био је бездан.

αγάζωτος, -η, -ο неопшивен, необрубљен, непрошивен

αγαθά, τα 1. богатство, благо; 2. задовољство, уживање: *Εχει τα καλά του και τ' αγαθά του.* Има своје богатство и своја задовољства.

αγαθιάρης, -α, -ιο пристодушан, безазлен, наиван, приглуп

αγαθό, το имање, добро, добит; богатство: *Η υγεία είναι το πολυτιμότερο αγαθό.* Здравље је највеће богатство (добро).

αγαθοεργία, η → **αγαθοποιία, η** добротворство, добро дело, благотворност

αγαθοεργός, ο → **αγαθοποιός, ο** добротвор, добротворинитељ

αγαθοί, οι 1. часни, поштени; корисни; 2. аристократе

αγαθοπιστία, η пристодушност, наивност, лаковерност

αγαθόπιστος, -η, -ο пристодушан, лаковеран, наиван

αγαθός, -η, -ό искрен, наиван, честит, добар, племенит: *Ήταν άνθρωπος του Θεού, αγαθός κι απότηρευτος.* Био је божји човек, добар и племенит.

αγαθοσύνη, η доброта без граница, пристодушност

αγαθότητα, η → **καλοσύνη, η** доброта, човекољубље

αγαθούλης, ο наивко, будалица, добрица

αγαθοφέρνω → **κουτοφέρνω** бити приглуп, глумирати се

αγαλακτία, η недостатак млека (код породиље)

αγαλάχτιστος, -η, -ο неокречен

αγαλβάνιστος, -η, -ο негалванизован

αγαλήνευτος, -η, -ο неспокојан, узбуђен, узнемирен; буран

αγάλι → **αγάλια** (*ἄριπ.*) полако, малопома-ло, „миц по миц“: *Αγάλι αγάλι γίνεται η αγουρίδα μέλι.* Мало-помало и кисело грожђе постане мед.

αγαλι(α)νός, -η, -ό тих, миран, полагаан, спор

αγαλλιάζω → **αναγαλλιάζω, αγάλλιασα** 1. обрадовати (се); разведрити (се); 2. ликовати

αγάλλομαι поносити се, дичити се, радovati се

άγαλμα, το статуа, кип, скулптура: *Ενα από τα ωραιότερα αγάλματα είναι ο Ερμής του Πραξιτέλη στην Ολυμπία.* Једна од најлепших статуа је Праксителов Хермес у Олимпији.

αγαλμάτειο, το статуета

αγαлмаатένιος, -ια, -ιο стасит, који има лепо тело, „као статуа“

αγαлмаатоποιία, η вајарство, кипарство

αγαлмаатоποιός, ο → **γλύπτης, ο** вајар, скулптор

αγαλούχητος, -η, -ο недојен (дете), незадојен (идејама)

Αγαμέμνονας, ο 1. Агамемнон, м. име; 2. заповедник ахејске војске под Тројом, муж Клитемнестре, брат Менелајев

αγαμέτης, ο (*биол.*) ћелија живог организма која се сама оплођује

αγαμία, η беженство, неженство, целибат
αγαμογένεση, η агамогенеза, вештачко зачеће

άγαμος, -η, -ο → **ανύπαντρος, -η, -ο** не-ожењен, неудата

αγανακτώ → **αγανακτώ, -άχτησα, -αχτισμένος** (на)љутити се, огорчити се, разбеснети се

αγανάχτηση, η бес, љутња, срџба; огорчење
αγανάχτισμα, το → **αγανάχτιο, το** премор, клонуло, исцрпеност

άγανο, το клас (жита, ражи, јечма...)

αγανός, -η, -ό 1. који није густо ткан, редак; 2. нежан, кротак, питом

αγάντα, η 1. држач; 2. колут, алка, беочуг; 3. док

αγαντάρω, αγανтара → **αγαντάρισα** зграбити, закачити; држати чврсто

αγανтζωτος, -η, -ο незакачен

αγάνωτος, -η, -ο 1. некалајисан; 2. прост, невоспитан, безобразан, вулгаран

αγάπη, η 1. љубав, наклоност; 2. болећивост; помирење: *Είχε μεγάλη αγάπη στο*

μικρό του γιο. Био је врло болевит пре-
ма свом малом сину. – Παντρεύουν την
αγάπη του κι είναι πολύ θλιμμένος. Удају
његову љубав, па је врло тужан. – Επι-
τέλους έκαναν αγάπη. На крају се поми-
рише.

αγαπημός, ο помирење; љубав, приврже-
ност

αγαπησιάρης, -α, -ικο → **αγαπιάρης, -α, -ικο** љубавник, женскар(ош), донжуан:
Ηταν γνωστός αγαπησιάρης, γι' αυτό εκεί-
νη δεν του 'δωσε σημασία. Био је познат
као женскар, зато му она није придава-
ла важност.

αγαπητερός, -ή, -ό умиљат, пун љубави

αγαπητιλιά, η → **αμορόζα, η**

αγαπητός, -ή, -ό драг, мио, љубак; вољен

αγαπίζω, αγάπισα помирити (се), измири-
ти (се) – Ελα, ας αγαπίσουμε. Хајде да се
помиримо!

αγαποβότανο, το љубавни напиток

αγαπώ, (α), αγάπησα, -ήθηκα, -ημένος во-
лети; љубити; бити склон, привржен:
Αγαπά πολύ τα παιδιά της. Много воли
своју децу. – Την αγαπά σαν τρελός. Воли
је као луд. – Η ητέα αγαπάει τα υγρά μέρη.
Врба воли (тражи) влажна места. – Τι
αγαπάτε; Шта волите? Шта желите?

αγαργάλιστος, -η, -ο → **αγαργάλητος, -η, -ο**
који није голицав (шкакљив)

άγαρμος, -η, -ο, ἄριμ. -α → **άσχημος, -η, -ο**
ружан, неукусан, простачки

αγαρνίριστος, -η, -ο непостављен, непот-
пун, некомплетан, негарниран

αγάς, ο, μн. -άδες ага: Ετρωγε κι έπινε σαν
αγάς. Јео је и пио као ага.

αγαστός, -ή, -ό нарочит, особит, изврстан,
достојан дивљења

αγαρεία, η → **αγαρειά, η** кулук, кулу-
чење

αγαρικός, -ή, -ό кулучарски, слабо испла-
тив

αγγάστρωτη, η она која није затруднела,
небременита

άγγελια, αορ. ἴλ. **αγγέλλω**

αγγείο, το 1. суд, посуда; 2. ћуп, лонац;
3. крвни суд: Τα αγγεία της αρχαιότητας
είχαν ποικίλα σχήματα. Старинске по-
суде имале су разне облике. – Εσπασε
κάποιο αγγείο, είπε ο γιατρός, κι απ' αυτό
η αιμορραγία. Прснуо је неки крвни суд,
рече лекар, и отуда толико крварење.

αγγείο, το ноћни суд, нокшир, „гуска“:
Ηταν πολύ άρρωστος και του πήγαιναν το
αγγείο. Био је врло болестан па су му до-
носили „гуску“. – Αυτός είναι κακό αγγείο.
Он је лош човек.

αγγειογραφία, η → **αγγειογραφική, η** анги-
ографија, вештина, уметност сликања
на вазама (ћуповима и сл.)

αγγειολογία, η 1. проучавање старинских
посуда; 2. проучавање крвних судова

αγγειοπάθεια, η обољење крвних судова

αγγειοπλαστική, η лончарство, грнчарство,
ангиопластика

αγγειόπλυμα, το сплачине, помије

αγγειορραγία, η оштећење, прскање крв-
них судова

αγγείωμα, το кожна болест са појавом пега
и малих израслина

αγγελία, η обавештење, оглас

αγγελιάζω, αγγέλιασα 1. ослабити, оне-
моћати, осушити се; 2. уплашити се,
престрашити се

αγγέλιασμα, το онемоћалост, клонулост

αγγελίζω, αγγέλισα 1. подарити милост,
дати милостињу; 2. бити леп као анђеο

αγγελικάτος, -η, -ο леп као анђеο, анђеο-
ски, прелеп

αγγελικό, το епилепсија, месечарење, на-
прасна смрт

αγγελικός, -ή, -ό → **αγγελίσιος, -ια, -ιο**
анђеοски

αγγελιοφόρος, ο → **μαντατοφόρος, ο** гла-
сник, весник, гласоноша

αγγέλισμα, το → **ελεημοσύνη, η** милости-
ња

αγγέλλω, άγγειλα, αγγέληκα, αγγελμένος
огласити, објавити, обзнанити, анонси-
рати

άγγελμα, το → **είδηση, η** → **μήνυμα, το** вест,
обавештење, оглас; порука

αγγελοβάρημα, το изненадна (напрасна)
смрт

αγγελοζωγράφιστος, -η, -ο врло леп, као да
су га анђели „сликали“

αγγελοθωρώ, (ε), -θώρησα → **ψυχομαχώ** из-
дисати, борити се са душом

αγγελόκορμος, -η, -ο онај који личи на
анђеοа и има стас анђеοа

αγγελόκρουσμα, το предсмртна борба, са-
мртни ропац, агонија

αγγελομαχώ, (ε), -μάχησα → αγγελοικρούω
издисати, бити у агонији, борити се са
смерћу

αγγελοπρόσωπος, -η, -ο „анђеоског“ лица,
врло леп

άγγελος, ο, ж. -ισσα, η → -ίνα, η 1. анђеο;
2. гласник, весник

αγγελοσκιάζω уплашити, престравити

αγγελοστολισμένος, -η, -ο → αγγελοστόλι-
στος, -η, -ο 1. украшен, окићен као
анђеο; 2. којег красе анђеоске особине

αγγελούδι, το анђелак, анђелчић

αγγελόψυχος, -η, -ο племенит, милосрдан,
анђеоске душе

αγγελτήριο, το мали оглас за венчање,
крштење, смрт (читуља)

άγγι(α)γμα, το → -σма, το 1. задевање, за-
диркивање, пецкање; 2. додир, контакт

αγγιάζω, άγγιαξα, -άχτηκα, -ασμένος смета-
ти, узнемиравати, досађивати, вређати,
подсмехивати се

αγγι(α)χτά (ἄριλ.) додирнуто, такнуто

άγγι(α)χτος, -η, -ο 1. недодирнут, нетак-
нут; 2. који се лако разљути, осетљив:
Αφησε το φαγητό του άγγι(α)χτο. Оставио
је своје јело нетакнуто.

(α)γγίζω, άγγιξα, (α)γγίχτηκα, (α)γγιγμέ-
νος 1. додирнути, дотакнути, дотаћи; 2.
узнемирити, растужити, дирнути; 3. ув-
редити; 4. узбудити, дарнути

(α)γγίξιμο, το → επαφή, η 1. додир, додиривање,
дотицај, контакт; 2. сметање, ометање,
досађивање

αγγιχτικός, -ή, -ό заједљив, злобан, пако-
стан

αγγλικανικός, -ή, -ό англикански, који се
односи на англиканску цркву

αγγλικανισμός, ο англиканизам, догма,
учење англиканске цркве

αγγλικανός, -ή, -ό англиканац, протестант
који следи учење англиканске цркве

αγγλικός, -ή, -ό → ευγγλέζικος, -η, -ο енгле-
ски

αγγλισμός, ο англизам (специфичност, осо-
беност енглеског језика), енглештина

αγγλιστί (ἄριλ.) енглески, на енглеском је-
зику

αγγλομαθής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн.
-είς, -ή познавалац (зналац) енглеског
језика

αγγλομανής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн.
-είς, -ή англومان

αγγλομανία, η англуманија

αγγλοσαξονικός, -ή, -ό англосаксонски

αγγλοφέρνω понашати се као Енглец, по-
дражавати енглески начин живота, на-
вике, држање

αγγлоφιλία, η англофилство

αγγλόφιλος, -η, -ο англофил

αγγлоφοβία, η англофобија

αγγλόφοβος, -η, -ο англофобичан, који не
верује Енглецима

αγγόνα, η → αγγονή, η унука

άγγονας, ο → αγγονός, ο унук

αγγόνι, το унуче

αγγούρι, το краставац; (φιι.) тешкоћа, пре-
прека: Αυτή η δουλειά είναι αγγούρι. Овај
посао је напоран.

αγγουριά, η краставац (стабљика), врежа

αγγουρίλα, η мирис краставца

αγγουρόνερο, το сок краставца (козмети-
чко средство)

αγγουροντομάτα, η салата од краставца и
парадајза

αγγουροφά(γ)ος, ο црв који напада корен
краставца

αγγούσα, η → αγκούσα, η

αγγρίζω, άγγρισα, -ισμένος дражити, на-
дражити; -ομαι бити надражен, налази-
ти се у стању оргазма

άγγρισμα, το 1. узбуђење, дражење; 2. оме-
тање, сметање

αγγρίφι, το 1. удица, кука, чакља; 2. стрма
и оштра стена крај обале

αγγριφίζω, αγγριφισα → αγγριφώνω, αγγρι-
φωσα 1. закачити, обесити о куку; 2. ух-
ватити се, закачити се

αγγριφωτός, -ή, -ό избочен, оштар, шиљаст
(ἠἱр. стена)

άγδαρτος, -η, -ο неогуљен, неодран

(α)γελάδα, η крава

αγελαδάρης, ο, ж. -ισσα, η → αγελαδοβοσκός,
ο говедар; крवार

(α)γελαδινός, -ή, -ό → αγελαδίσιος, -α, -ο
крављи, -ο γάλα кравље млеко

αγελαδοκομία, η → αγελαδοτροφία, η кра-
варство, гајење крава

αγελαδοκόμος, ο → αγελαδάρης, ο

αγελαδοστάσιο, το штала, стаја

(α)γελαδοτόμαρο, το кравља кожа

αγελαδοτρόφος, ο узгајивач крава

αγελαίος, -α, -ο 1. онај који живи у чопо-
ру, у крду, у стаду; 2. простачки, непри-
стојан, вулгаран

αγέλαστος, -η, -ο **1.** ненасмејан, натмурен, смркнут; **2.** озбиљан; поштен

αγέλη, η → **κοπάδι**, **το** стадо, крдо, чопор

αγελοιοποίητος, -η, -ο ненасмејан, озбиљан, уозбиљен

αγέμιστος, -η, -ο **1.** ненапуњен до краја, недопуњен; **2.** празан

αγενεαλόγητος, -η, -ο незнатног порекла, „скоројевић“: *Κανένας δεν μπορεί να πει τους Έλληνες αγενεαλόγητους.* Нико за Грке не може да каже да имају безначајне претке.

αγένεια, η неучтивост, грубост, нетактичност, неотесаност

αγένειος, -ειο **1.** голобрад, ћосав; **2.** малолетан

αγενής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή прост, неучтив, неотесан, нељубазан, груб, нетактичан

αγέννητος, -η, -ο **нерођен**: *Την εποχή που λες, εγώ ήμουν αγέννητος.* У доба о којем ми говориш, ја још нисам био рођен.

άγεννος, -η, -ο још **нерођен**

αγένωτος, -η, -ο → **αγίνωτος**, -η, -ο

α(γ)εράκι, **το** → **αγέρι**, **το** ветрић

α(γ)έρας, **ο** → **αέρας**, **ο**

αγερασιά, η **нестарење**, свежина, крепкост

αγέραστος, -η, -ο **младолик**, **свеж**, **чио**, **крепак**, **увек млад**: *Μόλο που 'χε περάσει τα ουδόντα έμενε αγέραστος.* Иако је прешао осамдесету, остао је крепак.

αγέρι, **το** → **αέρι**, **το**

α(γ)εрикó, **το** **привиђење**, **приказа**, **дух**, **авет**

α(γ)έρινος, -η, -ο **ваздушаст**, **прозиран**, **провидан**

άγερτος, -η, -ο **прав**, **усправан**, **несагнут**, **непогнут**

αγέρωχα (*ἕριλ.*) **гордо**, **поносно**, **охоло**, **надмено**

αγέρωχος, -η, -ο **1.** **горд**, **поносан**, **охол**, **надмен**; **2.** **врло цењен**, **храбар**

άγευστος, -η, -ο **неукусан**, **отужан**

άγευτος, -η, -ο → **αγευμάτιστος**, -η, -ο **гладан**

αγεφύρωτος, -η, -ο **непремошћен**, **непремостив**: *Το ποτάμι έμενε αχόμη αγεφύρωτο.* Река је још остала непремошћена. – *Τους χώριζε πάντα χάσμα αγεφύρωτο.* Увек их је делила непремостива провалија.

αγεωγράφητος, -η, -ο **1.** географски **неописан**; **2.** **који слабо зна географију**

αγεωμέτριτος, -η, -ο **који слабо зна геометрију**

αγεώργητος, -η, -ο **необрађен** (земљиште), **некултивисан**

άγημα, **το** **одред** (морнаричке пешадије): *τιμητικό* ~ **почасни одред**

Αγησίλαος, **ο** **Агесилај** (444–361 п. Хр.), **краљ старе Спарте**; **м. име**

αγιάζι, **το** **вечерња** или **јутарња влага**, **слана**, **иње**

αγιάζω, **άγιασα**, -άστηκα, -ασμένος **1.** **благословити**; **посветити**, **покрстити**, **освештати**; **2.** **посветити се**, **постати свет**

αγίασμα, **το** **1.** **освештана водица**, **посвећење**; **2.** **извор свете воде**

αγιασματάρι, **το** **црквена посуда** за **посвећену воду**, (ш)кропионица

αγιασμός, **ο** **1.** **чин посвећивања воде**; **2.** **освећена вода**; **3.** **шкропљење светом водицом**

αγιαστήριο, **το** **свето место**, **олтарски простор**

αγιαστικός, -ή, -ό **посвећујући**, **надахњујући**

αγιαστούρα, η → **-ήρα**, η **стручак босиљка** којим свештеник шкропи **вернике**

αγιάτικος, -η, -ο **1.** **имање посвећено цркви**, **метох**; **2.** **пуст**, **необрађен**: *Χρόνια τώρα τα 'χαν αφήσει αγιάτικα τα χωράφια τους.* Годинама су оставили своја поља запуштена и необрађена.

αγιάτρευτος, -η, -ο **неизлечен**, **неизлечив**; **непоправљив**, **неутешан**

αγίνωτος, -η, -ο → **αγένωτος**, -η, -ο **1.** **незавршен**; **2.** **недозрео**

αγιοβασιλιάτικος, -η, -ο **који се односи на празник светог Василија**, **новогодишњи**

Αγιοβήμα, **το** **олтар** и **простор око олтара**

αγιοβότανο, **το** **врста биљке**, **апсинт**

αγιογδύτης, **ο** → **ιερόσυλος**, **ο** **крадљивац**, **пљачкаш светих предмета**

αγιογραφία, η **иконопис**, **хагиографија**

αγιογράφος, **ο** **сликар икона**, **иконописац**, **зограф**, **хагиограф**

Αγιοδημητριάτης, **ο** **назив за месец октобар**

αγιοδημητριάτικο, **το** **хризантема**

αγιοδημητριάτικος, -η, -ο → **αιδημητριάτικος**, -η, -ο

αγιοκέρι, το црквена свећа, воштаница
 αγιόκλημα, το врста биљке, „козја крв“
 αγιολόγιο, το каталог светаца (списак)
 αγιομάτιστος, -η, -ο ненахрањен
 αγιονορείτης, ο → αγιορείτης, ο монах, калуђер са Свете Горе, агиорит
 αγιόξυλο, το зимзелен, шимшир
 αγιοποίηση, η проглашавање неког светим (светитељем) од стране Цркве
 αγιοποιώ, (ε), -ποίησα прогласити свецем
 αγιοπούλι, το врста птице која се храни скакавцима
 αγιορείτικος, -η, -ο → αγιονορείτικος, -η, -ο светогорски
 αγιόρταστος, -η, -ο → ανεόρταστος, -η, -ο
 άγιος, -ία, -ο 1. свет, свети; 2. побожан, смеран, племенит: άγια αγίων светица над светицама
 αγιοσίδηρο, το гвоздено било (врста гонга у виду троугла) које се понекад употребљавало уместо црквеног звона
 αγιοσύνη, η светост (као титула црквених великодостојника), титула патријарха
 αγιοταφίτης, ο, ж. -ισσα, -η монах, монахиња, калуђер, калуђерица (Св. гроба у Јерусалиму)
 αγιοταφίτικος, -η, -ο манастирски, монашки
 αγιότητα, η → αγιοσύνη, η
 αγιούκας, ο лешинар, орлушина, крагуј
 αγιόψυχος, -η, -ο добродушан
 αγιωνύμιο, το давање имена по свецу
 αγιώνυμος, -η, -ο који се назива светим (храм, манастир, предео и сл.)
 αγιωτικός, -ή, -ό свет, посвећен; αγιωτιά, та светиње, све што је потребно за богослужење
 αγιαζάρω, αγιαζάρισα 1. покренути, ангажовати; 2. обавезати; 3. резервисати, заузети место
 αγιαθάμι, το трнић, бодљица
 αγιαθένιος, -ια, -ιο трнов (направљен од трња): Στο Χριστό φόρεσαν αγιαθένιο στεφάνι. За Христа донеше трнов венац.
 αγιαθερός, -ή, -ό → αγιαθωτός, -ή, -ό трновит; (φιν.) напоран, мучан, тежак
 αγιάθι, το трн, бодља; (φιν.) сметња, мука, досада
 αγιαθιά, η трнов грм
 αγιαθιάζω, αγιαθιάσα, -ασμένος убости се на трн, напунити се трњем

αγκάθιαστος, -η, -ο који нема трња, који је без трња; (φιν.) безболан
 αγκαθιώνας, ο трњак
 αγκαθοκόπος, ο → αγκαθοκόπι, το → αγκαθολόγος, ο трнокоп
 αγκαθός, ο очни угао, крајичак ока
 αγκαθωτός, -ή, -ό бодљикав
 αγκαίνιαστος, -η, -ο непосвећен, неблагословљен, неосвећен
 αγκαλά → αν και → μολονότι иако, мада, премда: Αγκαλά και το περίμενα, όμως στενοχωρήθηκα που τ' άκουσα. Иако сам очекивао, забринуо сам се када сам то чуо.
 αγκαλιά, η 1. загрљај; 2. руковет, нарамак; загрљено: Εσφιξε τον ξενιτεμένο στην αγκαλιά της. Стиснула је у свој загрљај оног што одлази у туђину. – Εφερε μιαν αγκαλιά ξύλα και τα 'ριξε στη φωτιά. Донела је један нарамак дрва и бацила га на ватру. – Κρατούσε το παιδί αγκαλιά. Држала је дете загрљено (у наручју).
 αγκαλιάζω, αγκαλιάσα, -άστηκα, -ασμένος грлити, загрлити, пригрлити: Την αγκαλιάσε και την φίλησε. Загрлио ју је и пољубио.
 αγκαλίασμα, το грљење
 αγκαλιαστός, -ή, -ό, њрил. -ά загрљен
 αγκίδα, η → αγκίδι, το 1. трн, бодља; ивер; 2. тешкоћа, сметња, досада
 αγκινάρα, η артичока
 αγκίστρι, το удица
 αγκιστριά, η бацање удице, пецање, улов
 άγκιστρο, το удица, кука, чакља
 αγκιστροειδής, -ής, -ές, њен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή удичаст, кукаст, чакљаст
 αγκιστρώνω, -ίστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος упецати, закачити
 αγκίστρωση, η 1. хватање удицом, качињање; 2. блокирање, стешњавање
 αγκιστρωτός, -ή, -ό удичаст, кукаст, чакљаст
 αγκλέουρας, ο → αγλέουρας, ο
 (α)γκλίτσα, η (слов.) пастирски штап (повијен на горњем делу)
 αγκομάχημα, το тешко дисање, дахтање, задиханост; предсмртни ропец
 αγκομαχώ, (α, ε), -μάχησα → ψυχομαχώ тешко дисати, дахтати; борити се с душом, роптати; издисати
 αγκούσα, η (иџал.) → δύσπνοια, η тешко дисање, дахтање, бректање

αγκράφα, η женски украс (прстен, брош)
 αγκρέμιστος, -η, -ο необорен, непорушен
 αγκύλη, η зглоб (руке, ноге); *μн.* αγκύλες,
 οι угласта заграда ([])
 (α)γκύλι, то трн, бодља, жаока
 αγκύλιο, то копча, закачка за ланчић;
 бечуг
 αγκύλωμα, то → αγκυλωματιά, η убод, про-
 бадање, оштар телесни или душевни
 бол
 αγκυλώνω → αγκελώνω, αγκύλωσα, -ώθηκα,
 -ωμένος 1. убости, пробости; 2. пецкати,
 задиркивати; 3. сметати, узнемиравати
 αγκύλωση, η ишчашење зглоба; анкилоза,
 артроза зглобова
 αγκυλωτός, -ή, -ό трновит, бодљикав; ку-
 каст; -ός σταυρός кукасти крст
 αγκυνάρα, η → αγκινάρα, η
 άγκυρα, η 1. сидро, котва; 2. ослонац;
 3. нада
 αγκύριο, то мало сидро (*нѝр.* за усидравање
 непокретних мина у минском пољу)
 αγκυροβόλημα, то → αγκυροβόληση, η
 сидрење, усидравање, укотвљавање
 αγκυροβολία, η → άραγμα, то
 αγκυροβόλιο, то → араξοβόλι, то сидри-
 ште
 αγκυροβολώ, (ε), -βόλησα, -ημένος сидри-
 ти, усидрити, укотвити
 αγκυροδέτης, ο сидрени ланац, сидрено
 уже
 αγκυροειδής, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.*
 -είς, -ή → αγκυρωτός, -ή, -ό који има об-
 лик сидра, сидраст, кукаст
 αγκωνάρι, то → στήριγμα, то 1. угаони ка-
 мен; стуб, ослонац; 2. подршка, зашти-
 та
 αγκώνας, ο → άγκωνας, ο лакат, окука,
 скретање (реке, друма и сл.)
 αγκωνή, η → γωνιά, η 1. угао, испупчење;
 2. крајак (хлеба)
 αγκωνόχερο, то део руке од прстију до лак-
 та, стара дужинска мера: лакат: *Ηταν ως*
ένα αγκωνόχερο μακρύ. Било је дугачко
 један лакат.
 άγλειφτος, -η, -ο необлизан
 αγλέουρας, ο → αγκιλέουρας, ο млечика
 (врста отровне биљке): *Να βγάλεις τον*
αγλέουρα! „Наједи се млечике“ (умукни,
 ућути)!
 αγλύκαντος, -η, -ο 1. несрећан, незадо-
 вољан; 2. тужан, горак, чемеран

άγλυκος, -η, -ο недовољно сладак, слабо за-
 слаћен
 άγλωσσος, -η, -ο без језика
 αγλωσσοφάγωτος, -η, -ο неоговаран, „нео-
 пањкаван“, неоптуживан
 αγνάντεμα, то посматрање, осматрање
 αγναντερός, -ή, -ό погодан за осматрање,
 осматрачки, уздигнут
 αγναντεύω, αγνάντεψα суочити се; посмат-
 рати, осматрати
 αγνάντι(α) (*ѝрил.*) → απέναντι (на)против,
 преко пута, сучелице
 αγναντιαστός, -ή, -ό који се налази преко
 пута, сучељен, који је „vis-a-vis“ (очи у
 очи)
 αγνάντιο, то → αντίκρισμα, то суочење, су-
 чељавање; место подесно за осматрање,
 узвишица, осматрачница
 άγνεθος, -η, -ο → άγνεστος, -η, -ο неупре-
 ден, неуплетен, расплетен
 αγνεία, η → αγνιά, η девичанство; чистота,
 невиност, непорочност
 αγνίζω, άγνισα, -ίστηκα, -ισμένος жртвова-
 ти, принети на жртву; испаштати, очис-
 тити се од греха
 αγνισμός, ο → κάθαρση, η → εξαγνισμός, ο
 очишћење (од греха); испаштање, ка-
 тарза
 άγνοια, η → αμάθεια, η 1. незнање, непозна-
 вање, неупућеност, необученост; 2. не-
 оправдано одсуствовање војника: *Εχω*
άγνοια από ψυχολογία. Неупућен сам
 у психологију. – *Κηρύχτηκε σε άγνοια.*
 Проглашен је бегунцем.
 αγνοούμενος, ο који је нестао; бегунац
 (војни)
 αγνός, -ή, -ό → καθарός, -ή, -ό чист, частан;
 недужан, невин; природан: *Πρόκειται για*
κορίτσι αγνό. Реч је о невиној девојци. –
Μου 'δωσε λάδι αγνό. Дао ми је чисто
 уље.
 αγνότητα, η морална чистота, невиност,
 поштење
 αγνοώ, (ε), αγνόησα, -ήθηκα, -ούμενος не
 знати, не познавати, бити неупућен
 αγνώμονας, ο → αχάριστος, ο незахвалник,
 неблагодарник
 αγνωμονώ, (ε), -μόνησα бити незахвалан
 άγνωμος, -η, -ο 1. неискусан, сметен, бе-
 зазлен; 2. онај који нема своје ми-
 шљење

αγνωμοσύνη, η → **αχαριστία, η** *незахвалност, неблагодарност*
αγνωριά, η → **αγνωρισιά, η** *незнање, непознавање*
αγνώριστος, -η, -ο *непознат, неистражен, неуπознат, непрепознатлив*
αγνωσία, η → **αγνωσιά, η** *недостатак знања, неукост*
αγνωστικισμός, ο → **αγνωσιарχία, η** *агностицизам*
αγνωστικιστής, ο *агностичар, агностик*
αγνωστοποίησης, -η, -ο *необјављен*
άγνωστος, -η, -ο *1. непознат; 2. неиспитан; 3. неозначен*
Αγνωστος Στρατιώτης, ο *Незнани војник, Незнани јунак*
αγογγυσία, η → **αγογγυσιά, η** *стрпљење, подношљивост, толеранција*
αγόγγυστος, -η, -ο, ἄριπ. *-α* *стрпљив, трпљив, толерантан, беспоговоран*
αγοήτευτος, -η, -ο *незадивљен, неочаран, нешармиран*
αγομάριαστος, -η, -ο *ненатоварен, неутоварен*
αγονάτιστος, -η, -ο *непоклекнул, несаломљив, непокорен, несавитљив*
αγόνατος, -η, -ο *1. без зглоба, незглобан; 2. без чворова*
αγονία, η → **αγονιμότητα, η** *(мед.)* *неплодност, јаловост, стерилност*
αγονιμοποίησης, -η, -ο *неоплођен*
άγονος, -η, -ο *неплодан, јалов, стерилан; узалудан: -ες ἡμερες* *неплодни дани*
αγορά, η *1. куповина, набавка за новац; 2. тржница, пијаца, базар; 3. берзанска понуда и потражња: μαύρη* ~ *црна берза; – Σήμερα έχω να κάνω ορισμένες αγορές.* *Данас треба да обавим одређену куповину. – Πάω στην αγορά για ψώνια.* *Идем на тржницу ради набавке.*
αγοράζω, αγοράσα, -άστηκα, -ασμένος *куповати; поткупити; прозрети; Μας πουλά και μας αγοράζει.* *Продаје нас и купује (паментнији је од нас, способнији).*
αγοραίος, -αία, -αίο *1. тржишни, пијачни; 2. простачки: Αυτή είναι η αγοραία του τιμή.* *То је његова тржишна цена. – Μεταχειρίζεται ειφράσεις αγοραίες.* *Употребљава простачке изразе.*
αγορανομία, η *тржишна полиција, инспекција*
αγορανόμος, ο *тржишни инспектор*

αγοραπωλησία, η → **αγοραπωλησιά, η** *куповина и продаја, купопродаја: Οι αγοραπωλησίες ακινήτων γίνονται πάντα με συμβολαιογράφο.* *Куповина или продаја непокретности обављају се увек уз купопродајни уговор.*
αγόρασμα, το → **ψώνιο, το** *куповина, набавка*
αγοραστής, ο, ж. -άστρια, η *купац*
αγοραστικός, -ή, -ό *куповни: -ή δύναμη* *куповна моћ; – Το χρήμα δεν έχει πάντα την ίδια αγοραστική δύναμη.* *Новац нема увек исту куповну моћ.*
αγοραστός, -ή, -ό *купљен*
αγοραφοβία, η *агорафобија, страх од мноштва људи и отвореног простора*
αγόρευση, η *говорење, излагање, иступање пред слушаоцима*
αγορεύω, агόρευσα, -εύτηκα, -εμένος *говорити пред мноштвом, јавно говорити*
αγορητής, ο, ж. -ήτρια, η *говорник*
αγόρι, το *дечак, дечко*
αγορίνα, η *девојка дечачког понашања, мушкарача*
αγορίστικός, -η, -ο *дечачки*
αγοροκόριτσο, το → **αγορίνα, η** *αγοροφέρνω* *понашати се као дечак: Αυτή η κοπέλα αγοροφέρνει πολύ.* *Ова девојка се дечачки понаша.*
άγος, το *богохуљење, светогрђе, скрнављење вере, бласфемија*
αγούβιαστος, -η, -ο → **άγουβος, -η, -ο** *без рупа, раван, без удубљења (пут, земља)*
(α)γουλιανός, ο *врста рибе; сом*
αγούνωτος, -η, -ο *неодевен крзном, без крзна*
αγουρέλαιο, το → **αγουρόλαδο, το**
αγουρίδα, η *несазрело, кисело грожђе, „јагурида“*
αγουρίλα, η → **στυφάδα, η** *укус киселог воћа, киселост, опорост*
αγούρμαστος, -η, -ο → **άγουρος, -η, -ο** *не(до) зрео; кисео, опор*
αγουρογέννητος, -η, -ο → **αγουρογεννημένος, -η, -ο** *рођен пре времена, „недонешен“: Το παιδί, αν κι αγουρογεννημένο, έζησε.* *Дете, иако рођено пре времена (недоношче), остало је живо.*
αγουροθερίζω, -θήρισα, -ίστηκα, -ισμένος *косити, жети пре времена; αγουροθερισμένος, -η, -ο* *„покошен пре времена“ (за оног који је умро рано)*

αγουροκόβω, αγουρόκοψα, -ιόπνια, -κομμένος брати, откидати несазрело воће
αγουρόλαδο, το 1. уље од незрелих маслина; 2. уље после првог цеђења
αγουροξύπνημα, το превремено, рано буђење
αγουροξύπνώ, (α), -ξύπνησα, -ημένος пробудити се врло рано, пробудити некога пре времена
άγουρος, -η, -ο несазрео, незрео, зелен, опор
άγουρος, ο 1. младић храбар и неустрашив; јуначина; 2. балавац
αγουρούτσικος, -η, -ο киселкаст, накисео
αγουροφέρνω бити киселкаст, кисити
αγουρωπός, -ή, -ό који још киси, несазрео
αγουστέλα, η → αγουστέλι, το врста смокве или крушке која сазрева у августу
άγουστος, -η, -ο 1. неукусан; 2. неприличан
αγράμματος, -η, -ο → αναλφάβητος, -η, -ο нешколован, неписмен
αγραμματοσύνη, η неписменост, незнање, неукост
άγραμιος, -η, -ο неисписан; неисцртан: Δώσε μου μια κόλλα άγραμμη. Дај ми лист неисписане хартије.
αγράμπელი, η дивља лоза, вињага
αγράνα, η бразда; јарак, поточић
αγρανάπαυση, η угарење, повремено остављање њиве без сејања ради „одмора земље“
αγρατσούνιστος, -η, -ο неогребан
άγραφος, -η, -ο → άγραφτος, -η, -ο 1. не(на) писан, неисписан; 2. неочекиван, изненадан
άγρευση, η 1. ловљење; 2. сакупљање, сакупљање: Πήγε στα χωριά για άγρευση ψήφων. Отишао је да по селима сакупља гласове.
αγρεύσιμος, -η, -ο лако уловљив, ухватљив, лако заводљив
αγρεύω, άγρευσα, -εύθηκα, -ευμένος 1. ловити; 2. сакупљати; 3. печати
αγριαγγουριά, η → πικραγγουριά, η дивљи краставац (стабљика)
αγριάγγουρο, το дивљи краставац (плод)
αγριάγκαθο, το све врсте дивљих и трновитих биљки (драча, коров, боца и сл.)
αγριάδα, η 1. дивљаштво, суровост; 2. врста биљке: пиревина

αγριάνθρωπος, ο човек суров, грубијан, некултуран, неучтив
αγριαπιδιά, η → αγριαχλαδιά, η дивља крушка
αγριελιά, η → αγριλιά, η дивља маслина
αγρίεμα, το застрашивање, грубо понашање
αγριεύω, αγρίεψα, -εύτηκα, -εμένος поплашити, застрашити, разбеснети (се): Η θάλασσα αγριεύει. Море бесни. – Μόλις τ' άκουσε, αγρίεψε. Чим је то чуо, разбеснео се.
αγρικησιά, η 1. немар, алкавост; 2. равнодушност, индоленција
αγρίκητος, -η, -ο 1. невероватан; 2. непокоран, непослушан; 3. неразуман, нелогичан: Αυτό που μου λες είναι αγρίκητο. Невероватно је ово што говориш. – Πολλές φορές ήταν άνθρωπος αγρίκητος. Био је човек који се много пута показао неразумним. – Ακόμη κι η κόρη της ήταν αγρίκητη. И њена кћи је такође била непослушна.
αγρικιστά → αγρικητά (ἄριλ.) по чувењу: Αγρικιστά τον έχω. Знам га по чувењу.
αγριλιά, η → αγριελιά, η
αγρίμι, το 1. дивља животиња, звер; 2. недруштвен и груб човек: Στα δάση υπάρχουν αγρίμια. У шуми има дивљих животиња. – Αυτό το παιδί είναι σωστό αγρίμι. Ово дете је прави дивљак.
αγριμολόγος, ο → αγριμοκυνηγός, ο ловац дивљачи
αγριμολογώ, (ε), -λόγησα ловити дивље животиње
αγρινιώτικος, -η, -ο агринионски, пореклом из Агриниона
άγριο- → αγριό-, (испред самоιλ. αγρι-) префикс у значењу: дивљи, горак, зао; (ἄριλ.) дивље, горко, строго
αγριοβλάσταρο, το јестиво дивље поврће
αγριοβλέπω, αγριοείδα гледати строго, мрко, претећи, дивље
αγριοβόρι, το северац, хладан северни ветар
αγριοβότανο, το дивља самоникла (горка) биљка (најчешће лековита)
αγριοβρόμη, η дивља житарица
αγριόβρουβα, η дивља слачица, горчица
αγριόγαλος, ο дивљи ћуран
αγριογαρίφαλο, το дивљи каранфил

αγριόγατος, ο дивља мачка, подивљала мачка
αγριόγιδα, η дивља коза
αγριογούρουνο, то → αγριόχοιρος, ο дивља свиња; вепар
αγριόδεντρο, то дивље, самоникло дрво
αγριόθωρος, -η, -ο човек дивљег, грубог изгледа
αγριοκαίρι, то лоше време, ружно време, невреме
αγριοκάτσικο, то 1. дивље јаре; 2. несташно и живахно дете
αγριοκερασιά, η врста дивље трешње (стабло)
αγριόκλημα, то → αγριοστάφυλο, то
αγριοκοιτάζω, -μοίταξα гледати строго, преко гледати
αγριολούλουδο, то дивљи цвет
αγριόμαλλο, то оштра, груба коса
αγριομανητό, то бујад, бурјан, дивље растиње
αγριομανώ, (ε), -μάνησα бујати, цигљати (трава, растиње)
αγριομέλισσα, η дивља пчела
αγριομερινός, -ή, -ό → βουνίσιος, -ια, -ιο планински, брђански
αγριομιλώ, (α), -μίλησα говорити строго, претећи, грубо
αγριόμουτρο, то човек грубог изгледа, грубијан, намћор
αγριομούτσουнос, -η, -ο груб, намћораст, свиреп
αγριόξυλο, то дрво лошег квалитета, неподесно за обраду
αγριοξυλοκόπμα, то батинање, шибане
αγριόπαπα, η дивља патка
αγριοπερίστερο, то дивљи голуб
αγριοπετεινός, ο дивљи петао, тетреб, пупавац
αγριοπίνω, αγριόπια, -πιωμένος пити неумерено: Αυτός δεν πίνει, αγριοπίνει. Он не пије, он лоче.
αγριοπόντικο, то пољски миш
αγριοπόταμος, ο река брзог тока, дивља река, река са брзацима
αγριοπούλι, то дивља птица
αγριорадиχο, то → пирорадиχο, то маслачак
αγριородιά, η дивља ружа
άγριος, -ια, -ιο 1. дивљи, неприпитомљен; 2. нецивилизован, примитиван
αγριοσέλινο, то дивљи целер

αγριόσιουπα, η груба метла, брезовача, метла од сирка
αγριόσκυλο, то опасан пас, бесан пас
αγριοστάφυλο, то → αγριόκλημα, то дивље грозђе, виноград
αγριοσυкиά, η дивља смоква
αγριοσύνη, η → αγριότητα, η дивљаштво, суровост, нечовечност, округлост
αγριότοπος, ο необрађен и запуштен предео, пустош
αγριοτριантаφυλλιά, η цвет шипка
αγριοτσιουδιά, η дивљи пистаћ
αγριοφέρνω, αγριόφερα, -φέρθηκα понашати се грубо, дивљати
αγριόφθαλμος, -η, -ο урокљив, дивљег погледа
αγριοφουντουкиά, η дивљи лешник
αγριοφράουла, η дивља јагода, шумска јагода
αγριοφωνάζω, -φώναξα викати
αγριοφωνάρα, η крик, вапај
αγριοχελίδονο, то дивља ластавица, пећинска ластавица
αγριόχйна, η дивља гуска
αγριόχοιρος, ο → αγριογούρουνο, то дивља свиња, вепар
αγριόχοрто, то → αγριοχόρταρο, то коров, бурјан
αγριόψυχος, -η, -ο прек, суров; сиров
αγρίφη, η грабуље
αγριώνω, αγρίωσα, -ώθηκα, -ωμένος разљутити, разбеснети, разгневити
αγριωпός, -ή, -ό намрштен, натмурен, мрк
αγροβιολογία, η агробіологија
αγροδίαитος, -η, -ο земљораднички, пољопривредни, сељачки
αγροζημία, η пољска штета, потра
αγροικία, η 1. пољска кућа, пољско добро, фарма; 2. простаклук, неучтивост, грубост: Καθετί που έκανε ή έλεγε είχε τη σφραγίδα της αγροικίας. Све што је учинио или рекао имало је печат простаклука. – Το σπίτι που είχαν στην εξοχή δεν ήταν έπαυλη, αλλά αγροικία. Кућа коју је имао у пољу није била вила, већ пољопривредна зграда.
αγροίκος, -α, -ο 1. сеоски, сељачки; 2. прост, неотесан, неучтив; 3. необразован
αγροικιώ, (α) 1. разуме(ва)ти, схватати; 2. чути, слушати (саговорника), саслушати

αγροκαλλιέργεια, η обрада земље, култивација пољопривредног земљишта
 αγροκατοικία, η сеоска кућа, настамба
 αγροκήπιο, то пољско имање, сточарска фарма, огледно добро
 αγρόκτημα, то пољопривредно имање, посед, мајур, салаш
 αγρομερινός, -ή, -ό пољопривредни, земљораднички
 αγρονομία, η агрономија
 αγρονομικός, -ή, -ό агрономски
 αγρονόμος, ο агроном
 αγρός, ο имање, њива (где се гаје углавном житарице)
 αγρότης, ο, ж. -ισσα, η сељак (сељанка); земљорадник
 αγροτιά, η сељаштво, земљорадници, сељачка класа
 αγροτικός, -ή, -ό сеоски, пољопривредни, пољски, аграрни
 αγροτοπατέρας, ο покровитељ, заштитник сељака
 αγροφύλακας, ο → δραγάτης, ο пољски чувар
 αγροφυλακή, η пољска стража
 αγρυπνητής, ο, ж. -ήτρα, η учесник у црквеном ноћном бдењу
 αγρυπνία, η ноћно богослужење, бденије
 άγρυπνος, -η, -ο 1. будан, опрезан; 2. неиспаван
 αγρυπνώ, (α), αγρύπνησα, -ισμένος 1. бдети, бити будан; 2. надзирати, стражарити
 αγρωστοειδή, та → αγρωστώδη, та једногодишње биљке (из породице житарица)
 αγυάλιστος, -η, -ο неуглачан, неизгланчан, неполиран
 αγύμναστος, -η, -ο неприпремљен, неизвежбан, нетрениран
 αγύναικος, ο нежења, без жене
 αγύρευτος, -η, -ο неповратан, непожељан, нетражен: *Αγύρευτος να είναι ο γιατρός!* Да се лекар више не врати!
 αγυρισιά, η 1. невраћање, неповрат; 2. постојаност, непопустљивост (у мишљењу)
 αγυριστιά, η неповрат, смрт
 αγύριστος, -η, -ο 1. неповратан, неотуђив; 2. упоран, тврдоглав
 αγυρτεία, η превара, обмана, лупештво, обешечаство
 αγύρτης, ο варалица, преварант, опсенар

αγυρτικός, -ή, -ό преварантски, лупешки, обмањивачки
 αγύρτισσα, η преваранткиња, опсенарка
 αγύψωτος, -η, -ο негипсован
 αυχίνοια, η оштроумност, досетљивост, сналажљивост
 αυχιστεία, η брачно сродство, тазбинско сродство
 αυχόνη, η → κρεμάλα, η вешала; уже за вешање
 άγχος, το (μεδ.) страх, стрепња, зебња
 άγω → άγομαι 1. водити, доводити; 2. одгајати; 3. родити, створити
 αγωγή, η 1. начин, метод, средство; 2. васпитање, одгој, обука
 αγωγή, το 1. предмет превоза; 2. превозни трошкови, накнада за превоз
 αγωγήζω, αγωγήσα изнајмити превозно средство
 αγωγήτης, ο превозник
 αγωγήτικός, -η, -ο превознички, транспортни; αγωγήτικα, та накнада, трошкови (превоза)
 αγωγήμότητα, η проводност, проводљивост, преносивост
 αγωγός, ο одводник, доводник, цев, проводник
 άγώνας, ο 1. борба, битка; 2. такмичење; 3. напор, мука, труд: *Απόκτησε ό, τι έχει ύστερα από μεγάλους αγώνες.* Оно шта поседује, стекао је уз велики труд. – *Ο αγώνας ήταν αιματηρός.* Битка је била крвава. – *Οι Ολυμπιακοί αγώνες γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια.* Олимпијске игре одржавају се сваке четврте године.
 Αγώνας, ο (επανάσταση του 1821) Устанак (1821)
 αγωνία, η агонија; стрепња, зебња, неспокојство: *Με μεγάλη αγωνία περίμενε την ημέρα αυτή.* Са великом стрепњом чекао је овај дан.
 άγώνιαστος, -η, -ο неправилних углова, лоше изграђен (направљен)
 αγωνίζομαι, -ιστηα такмичити се, борити се: *Στη σφαιροβολία αγωνίστηκαν δέκα αθλητές.* У бацању кугле такмичило се десет атлетичара. – *Αγωνίζεται να βγάλει το ψωμί του.* Бори се да заради свој хлеб. – *● Οι αντίπαλοι στρατοί αγωνίστηκαν σκληρά.* Противничке војске бориле су се сурово.

αγώνισμα, το атлетска дисциплина, такмичење: *Σήμερα θα γίνουν τα αγωνίσματα δρόμου.* Данас ће се одржати такмичења у трчању.

αγωνιστήρις, то борилиште (арена, ринг *uñg.*)

αγωνιστήριος, -ια, -ιο такмичарски, који служи за такмичење

αγωνιστής, о борилац, такмичар; атлетичар

αγωνιστικός, -ή, -ό борилачки, такмичарски, атлетичарски

αγωνίστρια, η такмичарка, атлетичарка

αγωνιώ, (α), (само *ἄρeз.* и *имѣѣ.* у активу) бојати се, стрепети, плашити се; трудити се, настојати: *Αγωνιά για να μάθει τα αποτελέσματα των εξετάσεων.* Боји се да сазна резултате испита.

αγωνιώδης, -ης, -ες, *ἰeн.* -ους, *ακ.* -η, *μн.* -εις, -η мучан, тежак, очајнички, драматичан: *Ο γιατρός κατέβαλε αγωνιώδεις προσπάθειες για τη σωτηρία του ασθενή.* Лекар је чинио очајничке напоре да спасе болесника.

αγωνοδίκης, о спортски судија

αγωνοθέτης, о организатор спортских сусрета, покровитељ такмичења, давалац купа (победничког пехара): *Αγωνοθέτης του κυπέλου στους φετινούς φοιτητικούς αγώνες ήταν το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.* Покровитељ овогодишњих студентских игара био је Солунски универзитет.

αγωνοθετώ, (α), -θέτησα организовати спортско такмичење

αδάγκωτος, -η, -ο → **αδάγκαστος**, -η, -ο неуједен, неугрижен: *Το μήλο ήταν αδάγκωτο.* Јабука је била неугрижена.

αδαημοσύνη, η незнање, неукост, неискуство

αδαής, -ής, -ές, *ἰeн.* -ούς, *ακ.* -ή, *μн.* -είς, -ή неук, неискусан

αδαιμόνιστος, -η, -ο логичан, свестан, непоремећен

αδακρυσία, η 1. равнодушност, неосетљивост, отупелост; 2. неуплаканост

αδάκρυτος, -η, -ο без суза, неуплакан: *Στεκόταν αδάκρυτη μπροστά στο φέρετρο του παιδιού της.* Стајала је неуплакана крај одра свог детета.

αδάμαντας, о → **διαμάντι**, то

αδαμαντίνη, η → **σμάλτο**, то емајл; зубна глеђ

αδαμάντινος, -η, -ο 1. дијамантски; тврд као дијамант, крут, чврст; 2. непоколебив, постојан: *-οι γάμοι „дијамантска свадба“* (шездесетогодишњица брака)

αδαμαντοδέτης, о мајстор за обраду дијаманата, брусач дијаманата

αδαμαντόδετος, -η, -ο украшен дијамантима

αδαμαντοειδής, -ής, -ές, *ἰeн.* -ούς, *ακ.* -ή, *μн.* -είς, -ή који има изглед дијаманта, сличан дијаманту

αδαμαντοθήρας, о истраживач драгог камења, копач дијаманата

αδαμαντοκόλλητος, -η, -ο → **αδαμαντοποικίλος**, -η, -ο украшен дијамантима

αδαμαντοπωλείο, то продавница драгог камења, јувелирница

αδαμαντοπώλης, о јувелир, трговац драгим камењем

αδαμαντοστόλιστος, -η, -ο украшен, окићен дијамантима

αδαμαντουργός, о обрађивач дијаманата, брусач дијаманата

αδαμαντοφόρος, о налазиште дијаманата

αδαμαντωρυχείο, то рудник дијаманата

αδαμαντωρύχος, о рудар, копач дијаманата

αδάμας, о 1. дијамант; брилијант; 2. беспрекорност, карактерност

αδάμαστος, -η, -ο 1. дивљи, непокорен, неприпитомљен, неукроћен; 2. чврст, постојан: *Σε ορισμένες περιοχές της Γης υπάρχουν ακόμη αδάμαστα άλογα.* У неким пределима Земље још има неукроћених (дивљих) коња. – *Τον διακρίνει αδάμαστη θέληση.* Краси га чврст карактер.

αδαμιαίος, -αία, -αίο неодевен, наг, го: *Με αδαμιαία περιβολή (δηλ. γυμνός).* „У Адамовом костиму.“

αδάνειστος, -η, -ο неодужен, невраћен

αδαπάνητος, -η, -ο непотрошен, неистрошен

αδάπανος, -η, -ο бесплатан, без трошкова (расхода)

άδαρτος, -η, -ο нетучен, небатинан, неизударан

αδασκάλευτος, -η, -ο необразован, непросвећен, неук

αδασμολόγητος, -η, -ο неопорезован, ослобођен царине

αδάχτυλος, -η, -ο беспрстан, без прстију: *Το παιδί είχε γεννηθεί με αδάχτυλο το ένα χέρι.* Дете се родило без прстију на једној руци.

άδεια, η дозвола, одобрење: ~ *διαμονής* боравишна дозвола; ~ *εργασίας* радна дозвола

αδειά, η могућност, погодна прилика, простор: *Δεν έχουμε αδειά στο σπίτι για να σας κρατήσουμε να κοιμηθείτε.* Немамо места да вас задржимо у кући на спавању.

αδειάζω, άδειασα, -άστηα, -ασμένος 1. испразнити; опустошити; 2. доколичарити; 3. бити у прилици, имати слободног времена: *Άδειασαν το σπίτι για να το ασπρίσουν.* Испразнили су кућу да би је окречили. – *Χτες το βράδυ άδειασαν οι δρόμοι.* Синоћ су опустели друмови. – *Δεν αδειάζω να 'ρθω να σε δω.* Немам времена да дођем да те видим.

αδειανός, -ή, -ό 1. празан, испражњен; 2. расположив, слободан: *Στεκόταν εκεί με αδειανά τα χέρια.* Стајао је тамо празних руку. – *Δεν έχω ώρα αδειανή για περίπατο.* Немам слободног времена за шетњу.

άδειασμα, το пражњење, испражњавање

αδειλία, η неустрашивост, смелост, храброст

αδείλιαστος, -η, -ο → **άφοβος**, -η, -ο неустрашив, смео, храбар, јуначан

άδειος, -α, -ο → **αδειανός**, -ή, -ό

αδειούχος, ο, ж. -ούχα, η који има дозволу, који је на одсуству

αδείπνητος, -η, -ο → **άδειπνος**, -η, -ο који није вечерао, који је остао без вечере

άδειχτος, -η, -ο → **άγνωστος**, -η, -ο непознат, безначајан

αδέκαρος, -η, -ο који нема ни динара („ни пребијене паре“), „шворц“

αδέκαστος, -η, -ο неподмитљив; непристрасан, правичан, објективан

αδειάτευτος, -η, -ο → **αδειάτιστος**, -η, -ο који не плаћа „десетак“ (порез)

αδελέαστος, -η, -ο неподмитљив, непристрасан, правичан

αδελτιογράφητος, -η, -ο незабележен, не-регистрован

αδελφάκι, το (γем.) братић

αδελφάτο, το братство које управља филантропским удружењем

αδελφή, η сестра

αδελφικός, -ή, -ό → **αδερφικός**, -ή, -ό братски

αδελφοθεσία, η → **αδελφοποιία**, η → **αδελφοποίηση**, η

αδελφοκτονία, η братоубиство

αδελφοκτόνος, -η, -ο братоубилачки

αδελφοκτόνος, ο братоубица

αδελφοποίηση, η → **αδελφοποιία**, η побратимство, братимљење

αδελφός, -ή, -ό братски; близак, присан

αδελφός, ο → **αδερφός**, ο брат

αδελφοσύνη, η → **αδερφοσύνη**, η братство, братска повезаност, присно пријатељство

αδελφότητα, η 1. братство; 2. удружење, друштво: *Η γαλλική επανάσταση διακήρυξε ελευθερία, ισότητα, αδελφότητα.* Француска револуција прокламовала је слободу, једнакост и братство. – *Στην πόλη τους υπήρχε σωματείο με το όνομα Φιλόπτωχη αδελφότητα.* У њиховом граду постојало је удружење са називом „Братство за помагање сиромашних“.

αδέλφωμα, το → **αδέλφωση**, η 1. братимљење; 2. помирење, измирење

αδελφώνω → **αδερφώνω**, αδέλφωσα, -ώθηα, -ωμένος (з)братимити се; (из)мирити се: *Το περιστατικό αυτό στάθηκε αφορμή να αδελφωθούν.* Овај догађај је био прилика (повод) да се измире.

αδεμάτι(α)στος, -η, -ο неупакован, незавезан, неповезан

αδένας, ο (μεγ.) жлезда са унутрашњим лучењем

αδενδροτόμητος, -η, -ο непосечен, неогољен (шумски предео)

αδενίτιδα, η (μεγ.) аденитис, запаљење лимфних жлезда

αδενολογία, η наука о жлездама и болестима жлезда

αδενοπάθεια, η → **αδένωση**, η обољење жлезда, запаљење

αδενοσιλήρωση, η (μεγ.) отврђњавање (сушење) жлезда

αδенофарυγγίτιδα, η (μεγ.) запаљење крајника и ждрела

άδεντρος, -η, -ο непошумљен, огољен

αδένωμα, το (μεγ.) отицање жлезда

αδέξιος, -ια, -ιο, ἕριλ. -α неумешан, невешт, неспретан

αδεξιότητα, η → **αδεξιοσύνη, η** неумешност, неспретност

αδερφή, η → **αδελφή, η**

αδερφικός, -ή, -ό → **αδελφικός, -ή, -ό**

αδερφομοираσία, η подела наслеђа између браће и сестара

αδερφομοίρι, το наследни део

αδερφοξάδερφα, τα → **αδερφοξαδέρφια, τα** ближа (ужа) родбина, браћа и сестре

αδερφοπαίδι, το братанац, братанче, нећакиња

αδερφοσύνη, η → **αδελφοσύνη, η**

αδερφοράγωμα, το свађа, неслога, раздор између браће и сестара

αδέσμευτος, -η, -ο не(оба)везан (обећањем, клетвом); несврстан: *χώρες -ες* несврстане земље

αδέσποτος, -η, -ο 1. који нема господара, слободан, независан; 2. чије је порекло непознато, непознат

άδετος, -η, -ο одрешен, невезан, неповезан: *Τη νύχτα άφηνα το σκύλο άδετο.* Ноћу сам пса остављао одрешеног. – *Λίγα βιβλία σήμερα κυκλοφορούν άδετα.* Данас се у промету налази мало неукоричених (неповезаних) књига.

αдеутέρωτος, -η, -ο непоновљив

άδεχτος, -η, -ο → **απαράδεχτος, -η, -ο** неприхватљив, недопуштен

αδηλητηρίαστος, -η, -ο незатрован

αδηλοποίητος, -η, -ο необјављен, несаопштен

άδηλος, -η, -ο неприметан, неизвестан: *-η διαπνοή* дисање (на кожне поре); – *Το μέλλον είναι άδηλο.* Будућност је незвесна.

αδήλωτος, -η, -ο непријављен, недеκларисан

αδήλωτος, ο грађанин неуписан у јавне књиге (о држављанству, рођењу)

αδημαγώγητος, -η, -ο необманут, неизманишулисан, неподложен демагогији

αδήμευτος, -η, -ο незаплењен, неконфискован: *Η περιουσία των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων είναι αδήμευτη.* Имовина добротворних установа не може да буде заплењена.

αδημιούργητος, -η, -ο нестворен, нерођен; неспособљен, неуходан

αδημονία, η неспокојство, немир, узнемиреност

αδημοσίευτος, -η, -ο необјављен, непубликован; необјављив, неподобан за објављивање

αδήριτος, -η, -ο несавладив, непобедив, непремостив

Αδης, ο → **Κάτω κόσμος, ο** ад, хад; доњи свет

αδηφαγία, η → **απληστία, η** ненаситост, прождрљивост, халавост

αδηράγος, -α, -ο ненасит, прождрљив, халав

αδιάβαστος, -η, -ο ненаучен, неспреман, непрочитан, нечитак: *Συχνά πάει στο σχολείο αδιάβαστος.* Често одлази у школу неспреман. – *Μερικά από τα βιβλία της βιβλιοθήκης μου τα έχω ακόμη αδιάβαστα.* Неке од књига из моје библиотеке још нисам прочитао. – *Τα γράμματα του είναι αδιάβαστα.* Његова су слова нечитка. – *Πήγε (πέθανε) αδιάβαστος.* Умро је без благослова (неопеван).

αδιαβατικός, -ή, -ό који не спроводи топлоту, топлотни изолатор

αδιάβατος, -η, -ο непролазан, непроходан

αδιαβίβαστος, -η, -ο непослат, неотправљен; непренесен, неуручен (*н.р.* телеграм)

αδιαβόλευτος, -η, -ο → **απονήρευτος, -η, -ο** безазлен, наиван, неискварен

αδιάβροχο, το кишна кабаница или пелерина од непромочивог платна

αδιάβροχος, -η, -ο непромочив, непропуштан

αδιάβρωτος, -η, -ο 1. неразједен, некорозиван; 2. неодроњен, неподложен ерозији

αδιάγνωστος, -η, -ο неустановљен, неутврђен

αδιαγούμιστος, -η, -ο неопљачкан, непохараан

αδιάγραπτος, -η, -ο непоништен, неизбрисан (дуг)

αδιάδοτος, -η, -ο необјављен, несаопштен, неоглашен, необнародован

αδιάζευκτος, -η, -ο неодвојен, нераздвојен, нераздељен; неразведен (брак)

αδιάθερμος, -η, -ο непропустљив, топлотни изолатор

αδιαθεσία, η поболевање, слабост; безвољност; кењкавост (деце)

αδιάθετος, -η, -ο 1. нерасположен; 2. непродат; 3. незавештан: *Δεν ήρθε στη δουλειά, γιατί ήταν αδιάθετος.* Није до-

шао на посао јер се није осећао добро.
 – *Εμειναν αδιάθετα αρκετά αντίτυπα του βιβλίου.* Доста примерака књиге остало је непродато. – *Κληρονόμησε εξ αδιαθέτου.* Наследио га је без тестаментa (судски). – *Πέθανε αδιάθετος.* Умро је не сачинивши тестамент.

αδιαθετώ, (ε), -θήτῃσα 1. осећати се слабо, клонути; 2. онерасположити се

αδιαίρετος, -η, -ο неподељен, недељив: *εξ αδιαίρετου* „недељиво“ наследно право

αδιαιρετότητα, η недељивост, неподељеност

αδιακανόνιστος, -η, -ο неуређен, нерегулисан

αδιακήρυκτος, -η, -ο необјављен, неразглашен, непознат

αδιακλάδωτος, -η, -ο неразгранат; без раскрсница

αδιακοίνωτος, -η, -ο необјављен, несаопштен, непрокламован

αδιακόνευτος, -η, -ο, ἱριλ. -α непомогнут, који није стечен милостињом или просјачењем

αδιακόνιτος, -η, -ο који није примио дар, недарован

αδιάκοπος, -η, -ο, ἱριλ. -α непрекидан, сталан

αδιακόρευτος, -η, -ο нетакнут(а), невин(а)

αδιακόσμητος, -η, -ο неукрашен, без накита

αδιακρισία, η непажљивост, несмотреност, неразборитост

αδιάκριτος, -η, -ο, ἱριλ. -α 1. несмотрен, непажљив; 2. нетактичан, 3. сметен, конфузан; неприметан

αδιακύβευτος, -η, -ο неосрамоћен, неукраљан, непрокоцкан (*νῆρ.* утлед, поверење, част)

αδιακωμώδητος, -η, -ο ненаруган, неисмејан

αδιαλάλητος, -η, -ο нераструбљен, неразглашен; тајан

αδιάλειπτος, -η, -ο → **αδιάκοπος, -η, -ο** непрекидан, сталан, континуиран

αδιάλεχτος, -η, -ο → **αδιάλεγος, -η, -ο** непребиран, неодабиран (*νῆρ.* воће код пиљара)

αδιάλλακτος, -η, -ο → **αδιάλλαχτος, -η, -ο, ἱριλ. -α** 1. несагласан, противан, супротан; 2. тврдоглав, непроменљив

αδιαλλαξία, η несагласност; непомирљивост, тврдоглавост

αδιαλόγιστος, -η, -ο непромишљен, несмотрен, лакоуман

αδιάλυτος, -η, -ο 1. нерастворљив, неотопив; 2. неразрешив: *-ος γάμος* неразведен брак

αδιαμαρτύρητος, -η, -ο, ἱριλ. -α стрпљив, смирен: *Υπόμενε αδιαμαρτύρητα τους θυμούς και τις φωνές του.* Стрпљиво је подносио његов бес и вику.

αδιαμάχητος, -η, -ο несумњив, неоспоран, непобитан, несавладив

αδιαμέλιστος, -η, -ο нераскомадан, неисечен, неистранжиран

αδιαμέριστος, -η, -ο неподсљен, недељив

αδιαμέτρητος, -η, -ο немерљив, неизмеран; неизмерљив

αδιαμοίραστος, -η, -ο неподељен, није за комадање

αδιαμόρφωτος, -η, -ο неуобличен, неуређен, неоформљен; безобличан, аморфан

αδιαμφισβήτητος, -η, -ο, ἱριλ. -α неоспоран, неспоран, несумњив

αδιανέμητος, -η, -ο 1. неподељен, нераздељен, нераздан; 2. недељив

αδιάνθιστος, -η, -ο → **αστόλιστος, -η, -ο** 1. неокићен, неукрашен; 2. једноличан, монотон

αδιανόητος, -η, -ο непојмљив, незамислив

αδιάνοιχτος, -η, -ο 1. непробијен; 2. нераскрчен, нерашчишћен

αδιαντροπία, η бестидност, безочност, безобразлук; распуштеност

αδιάντροπος, -η, -ο бестидан, безобразан, распуштен

αδιάνυτος, -η, -ο непрећен, несавладан; неостварен

αδιαπαιδαγώγητος, -η, -ο необразован, непросвећен; невоспитан

αδιαπέραστος, -η, -ο 1. непролазан, непроходан; 2. непробивен (брана)

αδιαπίστωτος, -η, -ο непроверен, непоtvrђен; неустановљен

αδιάπλαστος, -η, -ο неуобличен, неоформљен; безличан

αδιάπλευστος, -η, -ο неплован, непрепловљив (река); непрелазан

αδιαπνευστία, η (μεγ.) тешкоћа у дисању, у испаравању; гушење; болесничко знојење

αδιάπνευστος, -η, -ο онај који има потешкоће са дисањем (плућима или преко пора на кожи)

αδιαποίητος, -η, -ο ненакићен, неукрашен, неулепшан

αδιαπόρευτος, -η, -ο → αδιάβατος, -η, -ο непролазан, непроходан, непремостив

αδιαπόρθμευτος, -η, -ο који је остао на обали, није прешао на другу обалу

αδιαπότιστος, -η, -ο незаливен, ненаквашен; непромочив; сух, сув

αδιαπραγμάτευτος, -η, -ο 1. неостварен; 2. непродат, непласиран; 3. неразмотрен, ненаучен, површно урађен

αδιάπρακτος, -η, -ο неизвршен, неучињен, необављен, неурађен

αδιάπτωτος, -η, -ο непогрешив, неподложан грешкама, постојан

αδιάρθρωτος, -η, -ο 1. нејасан, неартикулисан глас; 2. нерашчлањен; 3. неструктуриран

αδιάρμιστος, -η, -ο немаран, неуредан, аљкав, запуштен

αδιάρπαστος, -η, -ο неразграбљен

αδιάρρηχτος, -η, -ο необијен; несломив, неразваљив (каса, брава)

αδιαρρύθμιστος, -η, -ο неуређен, несређен, неустројен

αδιασάλευτος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. неузнемираван, непоремећен, неометан; 2. непоколебив; 3. не(ο)споран

αδιασάφητος, -η, -ο → αδιασάφιστος, -η, -ο → αδιασαφήνιστος, -η, -ο неразумљив, нејасан, необјашњив

αδιάσειστος, -η, -ο необорив, неуздрман, постојан, непоколебљив

αδιάσελος, -η, -ο непролазан, непроходан; неприступачан

αδιασιέδαστος, -η, -ο незабаван, досадан, монотон, незанимљив

αδιασιόρπιστος, -η, -ο неразбацан, нерасут, неразагнан

αδιάσπαστος, -η, -ο нераздвојан, неодвојив, нераскидив

αδιάσταλτος, -η, -ο нерастегљив, нераширив; нерастегнут, нераширен

αδιάστατος, -η, -ο мален, сићушан

αδιασταύρωτος, -η, -ο неукрштен (пут, пруга, мач); непроверен (вест, обавештење); неукрштаван (некалемљен)

αδιάστιχτος, -η, -ο 1. неумрљан; 2. без ожиљака; без пега

αδιάσχιστος, -η, -ο 1. непроходан, нераскрчен; 2. неподерив; 3. нерасцепљен

αδιάσωστος, -η, -ο неспасен, осуђен (на пропаст)

αδιατάραχτος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. непомућен, непоремећен, ненарушен; 2. неузбуркан, спокојан, неузнемирен

αδιατήρητος, -η, -ο неодржив, запуштен, кварљив

αδιατίμητος, -η, -ο неоцењен, непроцењен, непроцењив

αδιάτρητος, -η, -ο непробушив, непробијен, непробушен

αδιατύπωτος, -η, -ο неизречен, неисказан, неформулисан

αδιαφανής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή затамњен, непровидан, непрозиран; непрозрачан

αδιαφέντευτος, -η, -ο незаштићен, необезбеђен, нечуван; без господара

αδιαφήμιστος, -η, -ο неразглашен, нерекламираан

αδιαφθορος, -η, -ο 1. неподмићен, некорумпиран; 2. некварљив

αδιαφιλον(ε)ίκητος, -η, -ο не(ο)споран, несумњив, општеприхваћен, безуслован

αδιαφόρετος, -η, -ο 1. некористан, узалудан, нерентабилан; 2. равнодушан, немаран

αδιαφόρηση, η → αδιαπνευστία, η губљење даха, тешко дисање, гушење

αδιαφορία, η равнодушност, неосетљивост, индиферентност; небрига, немар, нехат

αδιάφορος, -η, -ο немаран, равнодушан; неоксидирајући: σώματα -α „неоксидирајућа тела“ (хем.); – Εἶναι τελείως αδιάφορος για τις υποθέσεις του. Потпуно је равнодушан (немаран) према својим пословима. – Η αποτυχία του τον άφηνε αδιάφορο. Његов неуспех оставио га је равнодушним.

αδιαφορώ, (ε), -φόρησα 1. бити равнодушан, бити индиферентан; 2. бити небрижљив, немаран

αδιαφύλαχτος, -η, -ο несачуван, незаштићен, незбринут

αδιαφώτιστος, -η, -ο неосветљен, нерасветљен; необавештен

αδιαχείριστος, -η, -ο нечувен, ненадзиран, без старања

αδιάχυτος, -η, -ο неразливен; нераспрострањен

αδιαχώριστος, -η, -ο, ἕριλ. -α неразделив, нераздвојив

αδιάψευστος, -η, -ο, ἕριλ. -α неоспоран, непобитан, необорив, неоповргнут

αδιβόλιστος, -η, -ο непрекопан, неокопан, необраћен по други пут

αδίδακτος, -η, -ο → **αδίδαχτος**, -η, -ο неизучаван; необразован; неук; ζωγράφος ~ наивни сликар

αδιέγερτος, -η, -ο непобуђен, непокренут, неподстакнут; спокојан

αδιείσδυτος, -η, -ο недоступан; непролазан, непроходан; непропустљив

αδιεκδίκητος, -η, -ο неоспорен, неспоран

αδιεκπεραίωτος, -η, -ο 1. неодаслан, испоручен; 2. недовршен, незавршен: *Η δουλειά έμεινε αδιεκπεραίωτη*. Посао је остао незавршен.

αδιενέργητος, -η, -ο необраћен, нерешен, неизвршен: *Όταν ανέλαβε υπηρεσία είδε ότι πολλές υποθέσεις ήταν αδιενέργητες*. Када је преузео службу (дужност), видео је да су многи предмети нерешени.

αδιέξοδο, то безизлаз(ност), безизлазан положај, ћорсокак: *Εχω φτάσει σε αδιέξοδο*. Стигао сам (упао) у безизлазан положај, „у ћорсокак“.

αδιέξοδος, -η, -ο безизлазан: *Ο δρόμος είναι αδιέξοδος*. Пут је непроходан.

αδιερεύνητος, -η, -ο неиспитљив, неистражив; недокучив

αδιευθέτητος, -η, -ο несређен, неуређен, непосремљен

αδιευκόλυντος, -η, -ο непомогнут, неподржан

αδιευκρίνιστος, -η, -ο 1. нејасан, неразјашњен; 2. мрачан

αδιήγητος, -η, -ο неиспричан; неописан; неизречен, неказан, неисканан

αδιήθητος, -η, -ο непроцеђен, нефилтриран

άδικα (ἕριλ.) неправедно, неосновано

αδικαιολόγητος, -η, -ο, ἕριλ. -α необјашњен, необразложен; неоправдан: *Δεν άφηνε αδικαιολόγητη καμιάν ενέργειά του*. Ниједан свој поступак није оставио необразложеним. – *Η συμπεριφορά του απέναντί σου είναι αδικαιολόγητη*. Његово понашање према теби је неопростиво.

αδικαίωτος, -η, -ο небраћен, без права на одбрану

αδικαστος, -η, -ο не(о)суђен, неосуђиван

αδικεύω, **αδίκεψα**, **αδικεμένος** чинити неправду, нашкодити

αδίκημα, то неправда; безакоње

αδικητής, о преступник, прекршитељ закона

αδικιά, η → **συκοφαντία**, η клеветање, клевета, оговарање, опањкавање

αδικία, η неправда, неправичност

αδικιάρης, -α, -ιо преступник, склон безакоњу

αδίκιωτος, -η, -ο неосвећен

άδικο, то → **αδικία**, η неправда, неправичност: *Το άδικο δεν ευλογείται*. Неправда нема благослова. – *Στο ζήτημα αυτό έχεις άδικο*. По том питању ниси у праву.

αδικοβάζω → **αδικοβγάνω**, **αδικοβγάλα** оговарати, клеветати, сплеткарити

αδικοβγάλτης, о, ж. -ισσα, η, ср. -ιо, то клеветник, смутљивац, сплеткар

αδικογερνώ, (α) → **αδικογεράζω**, -γέρασα, -ασμένος постарети, остарити пре времена (због болести, патње, бриге)

αδικοθανατίζω → **αδικοθανατώ**, -ισα → -ησα, -ισμένος умрети неправедно, умрети невино

αδικοθάνατος, -η, -ο неправедно умрли

αδикоκρίνω, **αδикоκρίνα** осудити неправедно, осудити невиног

αδικοκρισία, η 1. неправедна оцена; 2. неправедна пресуда

αδиколаλία, η клеветање, сплеткарење

αδиколаλος, о клеветник, сплеткар, смутљивац

αδικομάζωμα, то незаконито, неправедно богаћење: *Αδικομαζώματα διαβολοσκοπίσματα*. „Непоштено стечено – ђаволом расуто.“

αδικοπλουτίζω, -πλούτισα обогатити се незаконито, неправедно

αδικοπραγώ, (ε), -πράγησα чинити неправду, нарушити право

αδικοπραξία, η → **αδικοπραγία**, η нарушавање закона, безакоње

άδικος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. неправедан, неправичан; 2. узалудан: -ος δικαστής неправедан судија; – *Όέλησε να τον συμβουλέψει, αλλά άδικος κόπος*. Хтео је да га саветује, али то је био узалудан труд.

αδικοσιότητα, то безразложно убиство

αδικοσκοτώνω, -σκότωση, -ώθηκα, -ωμένος
убити без разлога

αδικώ, (ε), αδικησα, -ήθηκα, -ημένος
чинити неправду, наудити: *Στη ζωή του αδικησε πολλούς.* У свом животу наудио је многима. – *Оποιος λέει την αλήθεια δεν αδικεί.* Ко истину говори – не греши. – *Κάλλιο ν' αδικείται κανείς παρά να αδικεί.* Боље је неправду трпети него је чинити. – *Με αδικείτε.* Чините ми неправду.

αδιοίκτητος, -η, -ο, ἱριλ. -α невођен, разуздан, којим се не може управљати

αδιόρατος, -η, -ο непровидан, неприметан, невидљив

αδιοργάνωτος, -η, -ο неорганизован, неуређен

αδιόρθωτος, -η, -ο непоправљив

αδιοχέτευτος, -η, -ο неканалисан, нерегулисан; устајала, стајаћа (вода)

αδιπλάρωτος, -η, -ο непримакнут, неприближен, који још није пристао уз обалу

αδίπλιαστος, -η, -ο ненаборан, ненамрешкан; неизгужван

αδίπλωτος, -η, -ο непресавијен, несложен

αδίσταχτος, -η, -ο одлучан, смео, одрешит

αδιύλιστος, -η, -ο непроцеђен, нефилтриран, недестилисан

αδίχαστος, -η, -ο, ἱριλ. -α неподељен, недељив, нераздељив

αδιχοτόμητος, -η, -ο → αδίχαστος, -η, -ο

αδίψαστος, -η, -ο, ἱριλ. -α који није жедан, који може да подноси жеђ, који не жедни

αδιψία, η (μεγ.) неосећање жеђи

αδίωκτος, -η, -ο → άδιωχτος, -η, -ο негоњен; неосуђен

αδογματίστος, -η, -ο недогматски

αδόκητος, -η, -ο, ἱριλ. -α неочекиван, неслућен, изненадан, непредвиђен

αδοκίμαστος, -η, -ο, ἱριλ. -α неиспробан, неискушан, непроверен

αδόκιμος, -η, -ο, ἱριλ. -α неприхваћен, неodobрен, непризнат, одбачен

αδολίευτος, -η, -ο → ειλιμρινής, -ής, -ές
искрен, отворен, честит

άδολος, -η, -ο → αλονήρευτος, -η, -ο невин, безазлен

αδόλωτος, -η, -ο који нема мамац, без мамца

αδόνητος, -η, -ο → ασάλευτος, -η, -ο постојан, стабилан, неуздрман, непотресен

αδόντιαστος, -η, -ο шкрбав, који нема зубе, безуб; без зубаца

αδόξαστος, -η, -ο 1. безначајан, неславан; 2. непознат, анониман

άδοξος, -η, -ο, ἱριλ. -α неславан, безначајан, неугледан

άδοτος, -η, -ο 1. непродат; 2. невраћен, неплаћен (дуг)

αδούλευτος, -η, -ο 1. необраћен; 2. незараћен, стечен без труда: *Τα χωράφια όταν μείνουν αδούλευτα αγριεύουν.* Када остану необраћена, поља подивљају (зарасту у коров). – *Πήρε χρήματα αδούλευτα.* Узео је незараћене паре.

άδουλος, -η, -ο незапослен: *Ενας μήνας άδουλος, έξι χρέος (Καρναβίτσας).* Месец дана незапослен, шест месеци дужан.

αδούλωτος, -η, -ο → асилάβωτος, -η, -ο 1. непоробљен, неподјармљен; 2. непокоран, слободан

άδραγμα, το отмица, грабљење, насилно одвођење, захватај

αδράνεια, η непокретљивост, инертност; слабост, тромост; неактивност, равнодушност, апатија

αδρανής, -ής, -ές, ἱен. -оус, ак. -ή, мн. -είς, -ή непокретан, неактиван, лењ

αδρανώ, (ε), αδράνησα бити непокретан, бити неактиван

αδραξία, η прегршт; захват

αδρασκελίζω → αδρασκελώ

αδρασκελίστος, -η, -ο непрекорачив, непрелазан

αδρασκελώ, (α), → -ώνω прекорачити, преступити

αδράχνω → αδράζω, άδραξα, -άχτηκα, -αγμένος 1. ухватити, зграбити, шчепати; 2. искористити прилику

αδραχτάς, ο грабљивац

αδράχτι, το вретено

αδρίζω, άδρισα огрубети, отврднути

αδροκαμωμένος, -η, -ο → αδροκάμωτος, -η, -ο снажан, робустан, груб, сиров; лоше ураћен

αδρομερής, -ής, -ές, ἱен. -оус, ак. -ή, мн. -είς, -ή без појединости, површан

αδρός, -ή, -ό → αδρύς, -ιά, -ύ крупан, груб, чврст; обилан, густ

αδросία, η → αδросιά, η → στεγνότητα, η → ξηρασία, η суша, сувоћа

αδρόσιστος, -η, -ο → άδροσος, -η, -ο 1. сув, сух, без влаге; 2. ускраћен; несрећан:

Αδρόσιστα είναι σήμερα τα χείλη σου. Твоје су усне данас суве. – Πέθανε άμοιρος κι αδρόσιστος. Умро је жељан и несрећан.

αδρύς, -ιά, -ύ → αδρός, -ή, -ό

αδυναμία, η 1. слабост, немоћ; 2. неспособност

αδύναμιος, -η, -ο, ἱριλ. -α слаб, немоћан, нејак

αδυνάμιωτος, -η, -ο неопорављен, ослабљен, малаксао

αδυνάστευτος, -η, -ο непокорен, непотчињен; непокоран (династу)

αδυνατίζω, αδυνάτισα, -ασμένος ослабити, онемоћати, смршати

αδυνάτισμα, то слабљење, онемоћавање, мршављење

αδύνατος, -η, -ο 1. слаб, немоћан; мршав; 2. неподобан, некавалитетан

αδυνατώ, (ε) (само у ἱрез. и имῖφ.) бити немоћан, бити неспособан; не моћи учинити нешто: Μια τέτοια αδικία αδυνατώ να την κάμω. Не могу да јој учиним такву неправду.

αδυσκόλευτος, -η, -ο, ἱριλ. -α без (по)тешкоћа, неометан, лак

αδυστύχητος, -η, -ο, ἱριл. -α који не зна за несрећу, срећан

αδυσώπλητος, -η, -ο, ἱριл. -α неосетљив, неумољив; груб, округан

άδυτος, -η, -ο непробојан, непролазан; недоступан

άδω, (само у ἱрез.) → τραγουδώ

Αδωνης, ο (μυθολ.) Адонис, лепи младић, љубимац Персефоне и Афродите. У лову га убио вепар, којег је послао љубоморни Ареј. Из Адонисове крви никле су румене руже, а из Афродитиних суза – анемоне (сасе).

αδώρητος, -η, -ο непоклоњен, недарован

αδωροδόκητος, -η, -ο, ἱριл. -α неподмитљив, непотплатив

άδωρος, -η, -ο 1. непоклоњен; 2. безвредан, некористан; 3. недарован

αειθαλής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή 1. увек зелен, зимзелен; 2. чио, крепак, свеж; 3. вечан, бесмртан; 4. непресушан

αεικίνητος, -η, -ο 1. неуморан, покретан; 2. који се брзо креће, брзопотезан

αειμακάριστος, -η, -ο вечито слављен, вечно поштован

αείμνηστος, -η, -ο → αξέχαστος, -η, -ο незаборављен; незабораван, достојан сећања: Αείμνηστοι μένουν οι πρωτεργάτες της επαναστάσεως του 1821. Предводници устанка из 1821. остају достојни вечитог сећања.

αειπάρθενη, η вечито нетакнута, девичанска, назив за Богородицу

αειφρανής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή (асῑр.) који никад не залази, нῑр. сазвежђа Велика и Мала кола

αειφυγία, η доживотно изгнанство, прогон(ство), остракизам

αέναος, -η, -ο, ἱрил. -ως 1. непрестан, вечан; 2. неисцрпан, непресушан

αεράγημα, то ваздушни десант

αεραμία, η (мед.) болест која настаје због нагле промене ваздушног притиска, кесонска болест, болест ронилаца

αεράμι, то ветрић, лахор

αεράμυνα, η противваздушна одбрана

αεραντλία, η ваздушна пумпа; компресор

αέρας, ο → αγέρας, ο ваздух; ветар; вештина; накнада; вид, изглед; уобразиља, држање: Σηκώθηκε αέρας. Подигао се ветар. – Πήραν αέρα τα μυαλά του. Уобразио се. – Δεν πήρε ακόμη τον αέρα της δουλειάς. Још није стекао вештину у послу. – Εδωσε το μαγαζί και πήρε κάμποσα για αέρα. Дао је своју радњу и добио приличну накнаду. – Λόγια σου αέρα. Говориш бесмислице. Κοπανάει αέρα. Губи време. – Πήρε έναν αέρα που δεν μ' αρέσει. Заузео је држање које ми се не свиђа.

αεράτος, -η, -ο 1. окретан, хитар; умешан; 2. витак, грациозан

αεργία, η → ανεργία, η незапосленост, беспослица

άεργος, -η, -ο → άνεργος, -η, -ο незапослен

αέρι, то → αγέρι, то лагани ветар, ветрић

αερ(ι)αγωγός, ο → αεραγωγός, ο доводна цев за ваздух, вентилациони канал

αερίζω, αέρισα, -ίστηα, -ισμένος расхладити, освежити; проветрити

αερισίό, то → αγερισίό, то 1. привиђење, вила; нераида; 2. привлачна жена; 3. бабиње; 4. реума

αερισός, -ής, -ό проветрен; освежен

αέρινος, -η, -ο прозрачан, ваздушаст

αέριο, то гас, плин

αερίομετρο, то гасомер, плиномер

αερίομορφος, -η, -ο гасовит

αεριοστευγής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή непропустан, херметичан
 αεριούχος, -α, -ο који садржи гас, гасни, га-
 зиран
 αεριόφως, то, ἱен. -ωτος плинска светлост
 αεριοκρωτισμός, ο плинско осветљење
 αερισμός, ο → αέρισμα, то проветравање
 αεριστήρας, ο вентилатор
 αεριτζής, ο, μн. -ήδες берзански спекулант
 αεριοθούμενο, то турбомлазни авион,
 млазњак
 αεροβάτης, ο сањар, маштар, занесењак
 αεροβατώ, (ε), -βατούσα (само у ἕрез. и
 имῖφ.) сањарити, маштати, „бити у
 облацима“
 αερόβιος, -ια, -ιο којему је ваздух неопхо-
 дан за живот, αεробан
 αεροβόλος, ο пнеуматско оружје које изба-
 цује пројектил ваздушним притиском
 αερογέφυρα, η ваздушни мост, мостобран
 αεροδείχτης, ο → ανεμοδείχτης, ο
 αεροδικεῖο, то војни суд ратног ваздухоп-
 ловства
 αεροδίνη, η → ανεμοστρόβιλος, ο 1. вихор,
 олуја; 2. ваздушна турбина
 αεροδόχος, -α, -ο отвор за вентилацију;
 ваздухопроводник
 αεροδρόμιο, то аеродром
 αεροδυναμική, η αεροдинамика
 αεροδυναμικός, -ή, -ό αεροдинамичан
 αεροθάλαμος, ο 1. затворен простор испу-
 њен ваздухом; 2. унутрашња аутомо-
 билска гума
 αεροθεραπεία, η αеротерапија, ваздушно
 бањање
 αερόθερμο, то грејање топлим ваздухом
 αεροκίνητος, -η, -ο који се покреће вазду-
 хом
 αεροκοπανίζω → αεροκοπανώ, -κοπάνισα
 причати бесмислице, брбљати, трућати
 αεροκοπάνισμα, то брбљање, говорење бе-
 смислица, трућање, преклапање
 αεροκουβέντα, η брбљање, празан разго-
 вор
 αερολέσχη, η авиоклуб; центар за обуку
 пилота
 αερόλιθος, ο метеорит, аеролит: Η ἱερή
 πέτρα της Μέικας (Καάμπα) πιθανότατα
 είναι αερόλιθος. Свети камен у Меки
 (Ћаби) је највероватније метеорит.
 αερολιμένας, ο аеродром, ваздушна лука

αερολογία, η брбљање, празан разговор,
 преклапање, празна прича
 αερολόγος, ο брбљивац, наклапало
 αερολογώ, (ε), -λόγησα брбљати, преклапа-
 ти, говорити бесмислице
 αερόλουτρο, то ваздушна бања
 αερομαχία, η ваздушна битка
 αερομαχώ, (ε), -μάχησα 1. водити ваздушну
 битку; 2. узалуд се трудити
 αεροναυμαχία, η поморска битка (уз са-
 дејство авијације)
 αεροναύτης, ο ваздухопловац
 αεροναυτιλία, η → αεροναυτική, η αерона-
 утика
 αερονομεῖο, то војно-ваздухопловни суд
 αεροπλάνο, то → αερόπλανο, то аероплан,
 авион, ваздухоплов
 αεροπλανοφόρο, то носач авиона
 αεροπλοία, η путовање ваздухопловом
 αερόπλοιο, то дирижабл, цепелин; авион
 αεροπορία, η авијација, ваздухопловство
 (цивилно и ратно)
 αεροπορικός, -ή, -ό, ἱрил. -ώς ваздухоп-
 ловни
 αεροπόρος, ο авијатичар, ваздухопловац
 αερόσκαλα, η узлетиште и слетиште за
 хидроавионе, хидроаеродром
 αεροσκάφη, та борбени авиони
 αεροσκάφος, то општи назив за све лете-
 лице (авион, хеликоптер, балон)
 αεροσκοπιο, то аероскоп
 αεροστάθμη, η висак, либела; равњача
 αεροστατική, η аеростатика
 αεροστατικός, -ή, -ό аеростатички
 αερόστατο, то аеростат, балон
 αεροστευγής, -ής, -ές ἱен. -οὺς, ακ. -ή, μн.
 -είς, -ή непропустан, херметичан
 αεροστρόβιλος, ο авионска турбина
 αεροσυμπιεστής, ο компресор
 αεροσυνοδός, η стјуардеса
 αεροσφαγία, η гутање ваздуха прили-
 ком јела: Τα βρέφη παθαίνουν συχνά
 αεροσφαγία. Бебе често трпе због гутања
 ваздуха.
 αεροφάρος, ο аерофар
 αερόφρενο, то ваздушна кочница
 αεροφύσημα, то лагано кретање вазду-
 ха, пиркање, лахор: Γίνε αεροφύσημα και
 γλυκοφίλησέ μας (Παλαμάς). „Пиркајући,
 слатко нас љубљаше ветрић.“
 αεροφωτογραφία, η снимак из ваздуха,
 аерофотографија

αεροχτυπιέμαι, -χτυπήθηκα, -ημένος појавити се, искрснути као дух, као привиђење

αεροψεφαστήρας, ο распршивач, распрскивач, спреј

αερώδης, -ης, -ες, *ἱεν.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η прозиран, ваздушаст

αετίσιος, -ια, -ιο орловски

αετόμορφος, -η, -ο → αἰτόμορφος, -η, -ο који понашањем личи на орла, храбар, поносан

αετονύχης, -α → -ισσα, -ιιο проницљив; лукав; лаком, грабежљив

αετονύχι, το → αἰτονύχι, το врста стоног грожђа, „орловски нокат“

αετόπουλο, το → αἰτόπουλο, το орлић, мали орао

αετοράχης, η → αἰτοράχης, η висока и неприступачна, „орловска“ литица

αετός, ο → αἰτός, ο орао

αετοφωλιά, η → αἰτοφωλιά, η орлово гнездо, орловско гнездо

αέτωμα, το троугласти забат, фронтон на крову

αζαλέα, η украсни цвет, азалеја

αζάλιστος, -η, -ο неопијен, ненапит; не-ошамућен

αζάρωτος, -η, -ο ненабран, ненаборан, не(и)згужван

αζαχάριστος, -η, -ο → αζαχάρωτος, -η, -ο не(у)шећерен

αζεμάτιστος, -η, -ο неопарен; необарен; не-ошурен

αζέσταγος, -η, -ο → αζέστατος, -η, -ο неутрејан, незагрејан, неподгрејан

αζεугάριστος, -η, -ο необраћен, непооран

αζεугάρωτος, -η, -ο → αζεугάριστος, -η, -ο нежећен; неспарен (са другим полом)

άζευτος, -η, -ο неупрегнут, не(по)везив (мостом, браком)

αζήλευτος, -η, -ο незавидан

αζημίωτος, -η, -ο неоштећен, без губитка

αζητησία, η → αζητησιά, η незаинтересованост, слаба потражња, нетраженост

αζήτητος, -η, -ο нетражен, неинтересантан (за тржиште)

αζητιάνευτος, -η, -ο неиспросјачен, стечен радом

αζιμούθιο, το азимут, одстојање у степенима неке звезде у односу на подневак неког места

αζόριστος, -η, -ο ненапоран, лежеран, комотан

αζούλιχτος, -η, -ο → αζούλιστος, -η, -ο неизгњечен, неизмуљан

αζούπιστος, -η, -ο → αζούπητος, -η, -ο не-исцећен

αζούρ, το ажур, врста ручног рада, извлачење нити са ивице тканине

αζύγιστος, -η, -ο → αζύγιαστος, -η, -ο 1. неизваган, неизмерен; 2. несмотрен

άζυγος, -η, -ο једнострук, који нема свој пар (срце, јетра, жуч) у односу на плућа, очи, бубреге

αζύγωτος, -η, -ο 1. недружеван, одбојан; 2. свадљив, чангрисав, пргав, осоран, набусит, „тежак“

άζυμος, -η, -ο умешен без квасца, бесквасан: *εορτή Αζύμων* јеврејски Ускрс када се једе само хлеб без квасца

αζύμωτος, -η, -ο 1. неумешен, недомешен; 2. непревreo

αζωγράφιστος, -η, -ο → αζωγράφητος, -η, -ο неосликан, неисликан, неилустрован

αζώγυρος, ο → αζώγυρας, ο врста врбе, ракита, ива

αζωήρευτος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α невесео, нерасположен; досадан

αζωικός, -ή, -ό (*ἱεол.*) беживотан, у којем нема живота: *Ο αζωικός αιώνας κράτησε εκατοντάδες εκατομμύρια χρόνια.* Беживотни период („азајска ера“) трајао је стотине милиона година.

αζωογόνητος, -η, -ο умртвљен, беживотан

άζωος, -η, -ο сатрвен, сломљен (од туге, бриге, болести, напора)

άζωστος, -η, -ο неопасан, без појаса

άζωτο, το азот N (састојак ваздуха – 78,02%)

αζωτούχος, -α, -ο азотни, који садржи азот

αηδία, η гађење, одвратност, гнушање

αηδιάζω, αηδιάσα, -ιασμένος гадити (се), огадити (се); смучити се

αηδιαστικός, -ή, -ό, *ἱριλ.* -ά одвратан, који изазива гађење

αηδόνη, το славуј

αηδονίσιος, -ια, -ιο славујски, славујев

αηδόνισμα, το певање – песма славуја, биглисање

αηδονολάλημα, το 1. славујев пој, биглисање; 2. нежни глас, нежна реч

αηδονόλαλος, -η → -ούσα, -ο који има леп глас („као славуј“), слаткогласан
 αηδονολαλώ, (ε), -λάλησα певати као славуј, биглисати
 αηδονόστομος, -η, -ο златоуст
 αηδονοφωλιά, η гнездо славуја, славујево гнездо
 αητός, ο орао
 αήττητο, το непобеђеност
 αήττητος, -η, -ο непоражен, непобеђен, непоразив: Ο Μ. Αλέξανδρος πέθανε αήττητος. Александар Велики умро је непоражен.
 άηχος, -η, -ο безвучан, незвучан
 αθάλασσος, -η, -ο континентални, који нема море, без мора: Η Ελβετία είναι χώρα αθάλασση. Швајцарска је земља без мора, континентална.
 αθαλάσσωτος, -η, -ο 1. континентални, копнени; 2. који није путовао морем, копнени (пут, путник)
 αθάλη, η → αιθάλη, η чађ, гар
 αθαλώνω, αθάλωσα, -ώθηκα, -ωμένος почађавити, постати гарав, поцрнети
 αθάμπωτος, -η, -ο 1. незаслепљен, неослепљен; 2. неочаран, неошамућен
 αθανασία, η бесмртност
 αθανατίζω, αθανάτισα обесмртити; поставити бесмртан
 αθάνατος, -η, -ο 1. бесмртан, незабораван; 2. изврстан: -η δόξα бесмртна слава; -ο κρασί изврсно вино; - Η ψυχή είναι αθάνατη. Душа је бесмртна. - Οι αθάνατοι ήρωες του Εικοσιένα. Бесмртни хероји из 1821. године.
 αθανάτωτος, -η, -ο неусмрћен, непогубљен: Του δόθηκε χάριη κι έμεινε αθανάτωτος. Остао је непогубљен јер му је подарена милост.
 αθάρρε(υ)τος, -η, -ο без храбрости, без смелости; плашљив, страшљив, бојажљив
 αθαύμαστος, -η, -ο 1. незачућен, незадивљен; 2. онај којем се не диве, незапажен
 αθα(υ)ματούργητος, -η, -ο нечудотворан, који не ствара чуд(ес)а
 άθαφτος, -η, -ο несахрањен, непокопан, непогребен
 αθέατος, -η, -ο непримећен, неопажен, невиђен
 αθεάτριστος, -η, -ο који не посећује позориште

αθεΐα, η → αθεϊσμός, ο безбожност, атеизам
 αθειάριστος, -η, -ο неполивен, непопрскан
 αθειΐζω нагињати атеизму, постати безбожник
 αθεϊσμός, ο → αθεΐα, η
 αθεϊστικός, -ή, -ό атеистички, безбожнички
 αθέλητος, -η, -ο нехотичан, случајан, ненамеран
 αθέλιαστος, -η, -ο → αθήλιαστος, -η, -ο
 άθελος, -η, -ο, ἕριπ. -α → αθέλητος, -η, -ο
 αθεμελίωτος, -η, -ο → αθεμέλιωτος, -η, -ο без темеља, неутемељен, неоснован
 αθέμιτος, -η, -ο, ἕριп. -α недозвољен, незаконит, противправан
 άθεος, -η, -ο безбожан
 άθεος, ο безбожник, атеист(а)
 αθεράπευτος, -η, -ο, ἕριп. -α неизлечен, неисцељен
 αθέρας, ο 1. ос, осје (на класу); 2. рез, оштрица; 3. истакнути и најбољи део: Πήρε τον αθέρα των αρνικών. Узео је (изабрао) најбоље јагње.
 αθέρειυτος, -η, -ο неразвијен, недорастао
 αθερίνη, η → αθερίνα, η врста ситне морске рибе
 αθερινιό, το густа мрежа (за хватање ситне рибе)
 αθέρисτος, -η, -ο непожњеван, непокошен
 αθέρμαντος, -η, -ο незагрејан
 αθέρμαστος, -η, -ο без топлоте, нетемперирани
 αθέρμιστος, -η, -ο непрочишћен, нерафиниран
 αθερμομέτρητος, -η, -ο неизмерене температуре
 άθερμος, -η, -ο незагрејан, без топлоте
 άθερος, -η, -ο → αθέρисτος, -η, -ο
 αθέσπιστος, -η, -ο нерегулисан, непрописан законом
 αθέτηση, η 1. прекршај; нарушавање (обећања); 2. преправљање, преиначавање: Αυτό που κάνετε αποτελεί αθέτηση της συμφωνίας μας. Ово што радите представља нарушавање нашег договора. - Η αθέτηση του κομματιού αυτού είναι αστήριχτη. Преиначавање овог дела је неосновано.
 άθετος, -η, -ο ненамештен, неуграђен, немонтиран

αθετώ, (ε), αθέτησα, -ήθηκα, -ημένος пре-
кршити договор (обећање), не одржати
реч, нарушити договор
αθεώρητος, -η, -ο непроверен, неовверен,
непреконтролисан
αθήλαστος, -η, -ο неподојен
αθήλιαστος, -η, -ο → αθέλιαστος, -η, -ο не-
спојен, несастављен
αθηλύκωτος, -η, -ο незакопчан, незавезан,
неушниран
Αθηνά, η Атина, женско име
αθηναϊκός, -ή, -ό → αθηναϊκός, -η, -ο атин-
ски
αθήρωμα, το (мед.) поткожни чир
αθησαύριστος, -η, -ο небогаћен
αθίγγανος, ο → ατσιγγανος, ο → тσιγγάνος,
ο
άθικτος, -η, -ο → άθιχτος, -η, -ο нетакнут,
недирнут; неоштећен; девичански
άθλημα, το спориска дисциплина
άθληση, η спорт, вежбање, такмичење
αθλητής, ο, ж. -ήτρια, η атлетичар; спор-
тиста
αθλητικός, -ή, -ό 1. атлетичарски; спорт-
ски; 2. атлетски, снажан
αθλητισμός, ο атлетика, атлетизам; спорт
άθλιος, -ια, -ιο мучан, бедан; несрећан
αθλιότητα, η беда, невоља, недаћа, непри-
лика
άθλο, το → βραβείο, το награда, признање
αθλοθέτης, ο који додељује награду
αθλοθετώ, (ε), -θέτησα, -ήθηκα, -ημένος до-
делити награду; установити награду
αθλοπαιδιές, οι спориске игре
άθλος, ο надметање, борба, такмичење
αθόλωτος, -η, -ο → άθολος, -η, -ο 1. неза-
мућен, бистар; 2. који нема куполу: Το
κρασί ήταν αθόλωτο. Вино је било неза-
мућено (бистро). – Η εκκλησία αυτή δεν
πρέπει να χτιστεί αθόλωτη. Ова црква не
треба да буде саграђена (подигнута) без
куполе.
αθорύβητος, -η, -ο неузнемирен, неуз-
бућен, миран
αθόρυβος, -η, -ο који није бучан, миран,
тих
αθός, ο → άνθος, το
αθραкиά, η → (α)θράκα, η → ανθραкиά, η
άθραυστος, -η, -ο несаломљив, тешко ло-
мљив
αθρευμία, η (мед.) неисхраћеност, неухра-
ћеност

αθρευτικός, -ή, -ό неухраћен (плод)
αθρήνητος, -η, -ο неожаљен, неоплакан
αθρησικία, η неверовање, нерелигиозност
άθρησικος, -η, -ο нерелигиозан, неверни-
чки
αθριάμβευτος, -η, -ο који никада није
тријумфовао, никад победио
αθροίζω, άθροισα, -ίστηκα, -ισμένος сабира-
ти, збрајати
άθροιση, η (μαθ.) сабирање, збрајање, ади-
ција
αθροίσιμος, -η, -ο сабирљив, збирљив
άθροισμα, το збир, сума, износ
αθροιστής, ο → αθροιστήρας, ο који сабира
или одузима
αθροιστικός, -ή, -ό збирни: -ά ονόματα
(ίραμ.) збирне именице
αθρόνιαστος, -η, -ο 1. некрунисан; 2. не-
учвршћен, неспособљен; несрећен: Ο
καινούργιος βασιλιάς ήταν ακόμη αθρό-
νιαστος. Нови краљ још није крунисан.
αθρόος, -α, -ο бројан, многобројан, оби-
лат
αθρύλιτος, -η, -ο неугледан, безначајан,
ништаван
αθρυμμάτιστος, -η, -ο нераскомадан, нераз-
несен, несмрвљен
αθύμητος, -η, -ο непамћен, који није за па-
мћење, заборављен
αθυμία, η нерасположење, снужденост,
сета, покуњеност, малодушност
αθύμιαστος, -η, -ο → αθυμιάτιστος, -η, -ο
неокаћен тамјаном, „некаћен“ (удвори-
чки слављен, уздизан, хваљен)
άθυμος, -η, -ο, ἄθυμ. -α нерасположен, не-
задовољан, невесео, снужден
αθυμώ, (α), αθύμησα онерасположити се,
оневеселити се
άθυрма, το играчка, игра; „играчка“ у ру-
кама судбине
αθυροστομία, η брбљивост, причљивост,
језичност
αθυρόστομος, -η, -ο брбљив, причљив; ин-
дискретан
αθυσίαστος, -η, -ο нежртвован
αθωνικός, -ή, -ό атоски, светогорски
αθωνίτης, ο становник Свете Горе, светого-
рац: καλόγερος ~ светогорски калуђер
αθώος, -άα, -ώο невин, простодушан, бе-
зазлен; наиван
αθωότητα, η невиност, наивност, просто-
душност

αθώπευτος, -η, -ο немажен; нехваљен, неполаскан

αθωράκιστος, -η, -ο → **αθωράκωτος**, -η, -ο неоклопљен, незаштићен

αθώρητος, -η, -ο → **αθέατος**, -η, -ο невидљив, невиђен, неопажен

αθώνω, **αθώωσα**, -ώθηκα, -ωμένος огласити за невиног, ослободити оптужбе

Αἰ, скраћеница уместо **Αγιος** скраћеница за: „свети“: **Αἰ-Βασίλης** свети Василије

αἰβασιλιάτικος, -η, -ο → **αγιοβасилиάτικος**, -η, -ο који се односи на светог Василија

αἰγαγρος, ο дивља коза, дивокоза

Αιγαιοπελαγίτης, ο, ж. -ισσα, η Егејац, становник Егејског архипелага

αιγαιοπελαγίτικος, -η, -ο који припада егејском архипелагу

αιγαίος, -αία, -αίο егејски

Αιγέας, ο Егеј, митски краљ Атине.

αιγιάλεια ζώνη, η → **αιγιαλός**, ο територијалне воде, приобални појас морске обале, приобаље

αιγίδα, η заштита; покровитељство: *υπὸ την ~* под заштитом, под покровитељством

αἰγλη, η → **φήμη**, η → **δόξα**, η блесак; сијање; слава, чувеност: *Η αἰγλη της αρχαίας Αθήνας ήταν μεγάλη*. Слава старе Атине била је велика.

αιγοπρόβατα, τα стада коза и оваца

αιγυπτιακός, -ή, -ό египатски

Αιγυπτιώτης, ο, ж. -ισσα, η странац који стално живи у Египту: *Αιγυπτιώτες Ελληνες* египатски Грци

αιδεσιμότητα, ο ожењени свештеник

αιδημητριάτικο, το → **αγιοδημητριάτικο**, το хризантема

αιδημητριάτικος, -η, -ο → **αγιοδημητριάτικος**, -η, -ο који се односи на празник Св. Димитрија (у октобру); октобарски

αιδοίο, το → **γεννητικό όργανο**, το гениталије, спољашњи генитални (стидни) орган мушкараца и жена

αιδώς, η, *ien.* -οὺς стид, срамежљивост; скромност; морал, у *φρ.*: *προσβολή της δημοσίας αιδούς* „нарушавање (повреда) јавног морала“

αιθάλη, η чађ, гар, гареж, чађавост

αιθάνιο, το (*хем.*) етан

αιθέρας, ο 1. етар, безбојна лако испарљива течност (анестетик); 2. горњи слој атмосфере, небеса

αιθέριος, -ια, -ιο 1. етарски, небески; 2. прозрачан; анђеоски; 3. (лако)испарљив: -ια *έλαια* етерична уља (ружино, лимунско и сл.); – *Πετούσε σε αιθέρια ύψη*. Узнео се у небеске висине. – *Η κοπέλα αυτή ήταν μια αιθέρια ύπαρξη*. Та девојка била је анђеоско створење.

αιθερόλαμνος, -η, -ο онај који лебди у облацима; маштарски

αιθερομανής, -ής, -ές, *ien.* -οὺς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή етероман, који има страст да удише етер

αἶθουσα, η сала, дворана

αιθρία, η ведрина, јасноћа, прозрачност; безоблачност, лепо време

αιθριάζω, **αιθρίασα** разведравати, разбистравати, разведрити, разбистрити

αἶθριος, -ια, -ιο ведар, бистар, јасан

αιθυλένιο, το (*хем.*) етилен

αιθύλιο, το (*хем.*) етил

αιλουροειδή, τα породица мачака месождера (лав, тигар, леопард *и њг.*)

αἴλουρος, ο дивља мачка

αἷμα, το 1. крв; 2. крвно сродство; род, порекло, сој: *φτύνω ~* „проплувати крв“ (од беса, муке и сл.); – *Εκοψε το χέρι του κι έτρεξε λίγο αίμα*. Посекао је руку и потекло је мало крви. – *Αυτός έχει γαλάζιο αίμα*. Овај има плаву крв (аристократа). – *Μου ανέβηκε το αίμα στο κεφάλι*. „Појурила ми крв у главу.“ – *Το αίμα νερό δε γίνεται*. „Крв није вода.“

αιματέμεση, η → **αιματεμεσία**, η крварење

αιματηρός, -ή, -ό 1. крвав, пун крви; 2. пре-напрегнут

αιμάτινος, -η, -ο крвни

αιματίτης, ο хематит, руда гвожђа

(αι)ματοβάψω, **(αι)ματόβαψα**, -άφτηκα, -αμμένος окрвавити, упрљати крвљу; обојити крвљу: *(Αι)ματόβαψε τα χέρια του σε αδελφικό αίμα*. Окрвавио је руке братском крвљу.

αιματόβρεχτος, -η, -ο умрљан крвљу

αιματοκαλλιέργεια, η анализа крви ради давања дијагнозе обољења

αιματοκρίτης, ο уређај за мерење броја крвних зрнаца; хематокрит

(αι)ματοκυλίζω, -κύλισα, -ίστηκα → (αι)ματοκυλώ, (α), пролити крв, извршити покољ, масакрирати

(αι)ματοκύλισμα, то крвопролиће, покољ, масакр

αιματολογία, η хематологија

αιματολογικός, -ή, -ό хематолошки

αιματολόγος, ο хематолог

αιματόρροια, η → αιμορραγία, η крварење, крволиптање, излив крви

αιματοστάλαχτος, -η, -ο → αιμοσταγής, -ής, -ές крвоточан, где крв капље

αιματοστάτης, ο врста драгог камена за који се верује да зауставља крварење

αιματοуρία, η крв у мокраћи, обољење бубрега

αιματοурώ, (ε), -τούρησα имати крв у мокраћи

αιματοχυσία, η крвопролиће, проливање крви

αιματώδης, -ης, -ες, ἰεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η → αιματώδικος, -η, -ο пун крви, пунокрван; темпераментан

αιμάτωμα, то хематом, нагомилавање крви под кожом

αιματώνω → ματώνω, -μάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. повредити, крварити; 2. претерано некога жалити; 3. патити од крварења

(αι)μοβόρος, -α, -ο → -ιχο крвожедан, крвопијски; зликовачки, злочиначки

αιμογλομπίνη, η → αιμοσφαιρίνη, η

αιμοδιψής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ακ. -η, μн. -εις, -η → αιμόδιψος, -η, -ο крвожедан, крволочан

αιμοδότης, ο, ж. -τρια, η давалац крви

αιμολυσία, η (μεγ.) хемолиза, трансфузија крви

αιμομείκτης, ο, ж. -ίχτρα, η → αιμομείχτης, ο, ж. -ίχτρα, η родоскврнилац, извршилац инцеста

αιμομειξία, η родоскврнуће, родоскврњење, инцест у праву: злочин против рода и порода

αιμόπτυση, η → αιμοπτυσία, η пљување крви, искашљавање крви

αιμορραγία, η крварење, крволиптање

αιμορροΐδα, η хемороид, шуљ

αιμοσταγής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ακ. -η, μн. -εις, -η крвоточан, крвоточив, злочиначки

αιμοστατικός, -ή, -ό хемостатик, који зауставља крварење

αιμοσφαιρίνη, η → αιμογλομπίνη, η хемоглобин, главни састојак црвених крвних зрнаца

αιμοσφαίριο, то крвно зрнце, обично у мн.: αιμοσφαίρια, та крвна зрнца: Τα αιμοσφαίρια είναι ερυθρά και λευκά. Крвна зрнца су црвена и бела.

αιμοφιλία, η (μεγ.) хемофилија

αιμοφόρος, -α, -ο крвни: -α αγγεία крвни судови

αιμόφυρτος, -η, -ο окрвављен

αιμόχαρος, -η, -ο → αιμοχαρής, -ής, -ές крвожедан, крволочан, злочиначки

αίνιγμα, то загонетка, енигма

αινιγματικός, -ή, -ό загонетан, енигматичан, тајанствен

αίντε → άντε (узв.) хајде! напред!

αιολικός, -ή, -ό еолски

αίρεση, η 1. претпоставка, услов; 2. уздржаност, устезање, резерва; 3. верска јерес: Η αγωγή έγινε δεκτή υπό την αίρεση ότι... Васпитавање је било могуће под условом да... – Η πρόταση ψηφίστηκε υπό αίρεση. Предлог је изгласан са резервом. – Η αίρεση του Αρείου συντάραξε τη χριστιανική εκκλησία. Аријева јерес потресла је хришћанску цркву. – Ο νεопλατωνισμός είναι μια πλατωνική αίρεση. Неоплатонизам је платонско учење.

αιρετικός, -ή, -ό јеретички, херетички, апостатски

αιρετός, -ή, -ό изборни, бирачки; изабран, који није наследан, ненаследан

αισθάνομαι, αισθάνθηκα осећати, осећати се; сматрати, схватити, бити при свести, разумети: Αισθάνομαι πως τα πράγματα δεν πηγαίνουν καλά. Осећам да ствари не иду добро. – Είναι πολύ βαριά άρρωστος, αλλά αισθάνεται. Врло је болестан, али је свестан.

αισθαντικός, -ή, -ό осећајан, осетљив, сензибилан

αίσθημα, то → αίστημα, то 1. чуло, осет; 2. осећање, наклоност, љубав

αισθηματίας, ο емотивац, осећајан човек

αισθηματικός, -ή, -ό осећајан, сентименталан: Είχαν αισθηματικές σχέσεις. Имали су сентименталне односе. – Ηταν πάντα αισθηματικό παιδί. Био је увек осећајно дете.

αισθηματολογία, η нежно изражавање, љубавни разговор, сентименталност

αισθηματολογικός, -ή, -ό осећајан, сентименталан

αισθηματολόγος, -α, -ο склон сентименталности, флертер

αισθηματολογώ, (ε), -λόγησα 1. говорити сентиментално, заљубљено; 2. расуђивати више по осећању него по логици: *Μόλις έβρισκε ευκαιρία αισθηματολογούσε.* Чим је ухватио прилику, почео је са сентименталностима. – ● *Οι ρομαντικοί αισθηματολογούν στα έργα τους.* Романтичари су сентиментални у својим делима.

αίσθησι, η 1. чуло, осетило; 2. жив утисак, запрепашћеност, запрепашћење: *Η όραση είναι μια από τις πέντε αισθήσεις.* Вид је једно од пет чула. – *Η άγνοια των πραγμάτων από μέρος του μου έκανε αίσθηση.* Запрепастило ме је што не познаје те ствари.

αισθησιακός, -ή, -ό телесни, чулни, сензуални

αισθησιарχία, η → **αισθησιοκρατία**, η (φил.) сензуализам, филозофско гледиште по којем је извор сваког сазнања у чулном запажању

αισθησιαρχικός, -ή, -ό → **αισθησιοκρατικός**, -ή, -ό сензуалистички

αισθησιόμετρο, то уређај за мерење осетљивости коже

αισθητήριο, то орган чула, сензор (око, ухо, нос)

αισθητήριος, -α, -ο чулни, осећајни, опажајни

αισθητική, η естетика

αισθητικός, -ή, -ό 1. осећајни; 2. сензитиван, естетски

αισθητικός, ο естетичар, естет(а)

αισθητικότητα, η осећајност, осетљивост, сентименталност

αισθητισμός, ο естетизам

αισθητοποίηση, η приметност, јасноћа, видљивост, опипљивост

αισθητοποιητικός, -ή, -ό осетни, опипљив

αισθητοποιώ, (ε), -ποίησα, -ήθηκα, -ημένος објаснити, помоћи да се нешто примети или схвати, учинити опипљивим

αισθητός, -ή, -ό 1. осетан, опипљив, приметан; 2. очигледан, јасан, сензибилан

αισιοδοξία, η оптимизам: *Είχε πάντα μιάν εκπληκτική αισιοδοξία.* Увек је поседовао зачуђујући оптимизам.

αισιόδοξος, -η, -ο 1. оптимистички; 2. оптимист(а)

αισιοδοξώ, (ε), -δόξησα бити оптимист(ичан), понашати се оптимистички

αίσιος, -ια, -ιο успешан, срећан, повољан

αίσθημα, то → **αίσθημα**, то

αίσχος, то срам, стид, брука, неучтивост

αισχρογράφημα, то срамотан, саблажњив текст или слика

αισχροκέρδεια, η недозвољена добит (због повећавања цена, прикривања робе); шпекулација

αισχροκέρδω, (ε), -κέρδησα зарадити шпекулисањем

αισχρολόγημα, то → **αισχρολογία**, η → **αισχρολόγο**, то псовање, грдња, ружење

αισχρολογώ, (ε), -λόγησα псовати, грдити, ружити

αισchrós, -ή, -ό простачки, срамотан, непристојан, неприличан

αισchrótita, η простаклук, непристојност, скаредност, бестидност; подлост

αισchrúnē, η стид, срамота: *Για όλα όσα έγιναν ένωθε αισchrúnē.* Осећао је стид због свега што се десило.

αισchrύνομαι → **ντρέπομαι**

αισώπειος, -εια, -ειο езопски, езоповски

Αίσωπος, ο Езоп

αίτημα, то тражење, захтев, петиција

αίτηση, η захтев, молба

αιτία, η разлог, узрок; повод, мотив

αιτιαρχία, η → **αιτιοκρατία**, η

αιτίασι, η пребацивање, оптуживање, окривљивање, оптужба

αιτιατική, η акузатив

αίτιο, то узрок, разлог

αιτιοκρατία, η → **ντεтерминισμός**, ο (φил.) детерминизам, филозофско гледиште по коме свака последица има свој узрок, „нема последице без узрока“; условљеност

αιτιοκρατικός, -ή, -ό детерминистички, детерминантни

αιτιολόγηση, η 1. образложење, доказивање; 2. (φил.) мотивисање, мотивација узрочност, узрочна повезаност

αιτιολογικό, то образложење, доказ, аргумент

αιτιολογικός, -ή, -ό υзрочни; образлажући, доказни
 αιτιολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος образложити, аргументовати
 αίτιος, -ια, -ιο одговоран; υзрочни
 αιτιότητα, η υзрочност
 αιτιώδης, -ης, -ες, ἰεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η υзрочни
 αίτομορφος, -η, -ο → αετόμορφος, -η, -ο
 αίτονύχι, το → αετονύχι, το
 αίτοπούλο, το → αετοπούλο, το
 αίτός, ο → αετός, ο
 αίτοτράχη, η → αετοτράχη, η
 αίτοφωλιά, η → αετοφωλιά, η
 αιφνιδιάζω, αιφνιδίασα, -ιάστηκα, -ιασμένος банути, изненадити
 αιφνιδιασμός, ο изненађење, неочекиваност
 αιφνιδιαστικός, -ή, -ό изненађујући, неочекиван
 αιφνίδιος, -ια, -ιο, ἕριλ. -α неочекиван, изненадан
 αιχμαλωσία, η заробљавање, заробљеништво, плен
 αιχμαλωτίζω, αιχμαλώτισα, -ίστηκα, -ισμένος
 1. (за)пленити, заробити; 2. очарати, усхитити: Στη μάχη εκείνη αιχμαλωτίσαμε κάμποσους εχθρούς. У оној битки заробили смо приличан број непријатеља. – Η ευγένεια και η προθυμία του αιχμαλωτίζουν. Његова љубазност и услужност усхићују (плене).
 αιχμαλώτιση, η → αιχμαλωτισμός, ο заробљавање; плен, заплена
 αιχμάλωτος, -η, -ο заробљен, заплењен
 αιχμή, η врх, шиљак, оштрица; алузија
 αιχηρός, -ή, -ό 1. оштар, шиљат; 2. заједљив, резак, једак
 αιώνας, ο век; период, епоха
 αιώνιος, -ια, -ιο вечит, вековни; бесмртан; бескрајан
 αιωνιότητα, η вечитост, вечност; бесмртност
 αιωνόβιος, -ια, -ιο → μακρόβιος, -ια, -ιο дуговечан; вековни
 αιώρηση, η клаћење, љуљање, њихање
 αιωρούμαι, -ήθηκα → ταλαντεύομαι њихати се, клатити, љуљати се
 ακαβάλητος, -η, -ο → ακαβαλίκευτος, -η, -ο нејахан, неузјахан, којег није могуће узјахати; који још није јахао

ακαβούρδιστος, -η, -ο → ακαβούρντιστος, -η, -ο непечен, недопечен; неиспржен (кафа)
 ακαγιού, το → ακαζού, το врста скупоценог дрвета, махагони
 ακαγιέλωτος, -η, -ο без решетака, неограђен
 άκαγος, -η, -ο → άκαιγος, -η, -ο несагорен, неспаљен; несагорив
 ακάγχαστος, -η, -ο који се не смеје сувише, који се не зацењује, не хихоће се; неисмејан
 ακαδημαϊκός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά академски: -ός πολίτης академски грађанин; -ό έτος академска година; -ς, ο академик
 Ακαδημία, η академија: ~ Αθηνών Атинска академија; ~ επιστημών Академија наука; ~ καλών τεχνών Академија уметности; ~ Παλέμου Војна академија; Παιδαγωγική ~ Педагошка академија
 ακαζάνιαστος, -η, -ο некуван, сиров, неприготовљен, неприпремљен (оно што није било у казану)
 ακαζάντιστος, -η, -ο небогаћен, који није ништа зарадио, „није напунио казан“
 ακαζού, το → ακαγιού, το
 ακαθαγίαστος, -η, -ο 1. непосвећен; 2. неочишћен, нерашчишћен
 ακαθαίρετος, -η, -ο неугрожен, необорив, неуништив, неометен
 ακαθάριστος, -η, -ο неочишћен, нерашчишћен
 ακαθαρσία, η → βρομιά, η прљавштина, нечистоћа; гадост, смрад
 ακάθαρτος, -η, -ο → βρομικός, -ή, -ό 1. прљав, нечист, неочишћен, смрадан; 2. покварен, непоштен
 ακάθεκτος, -η, -ο, ἕριλ. -α незадржив, жесток, буран, плаховит
 ακαθέλιυστος, -η, -ο негурнут (у воду), непоринут (брод)
 ακαθήλωτος, -η, -ο незакуцан, некуцан, незабијен
 ακαθησύχαστος, -η, -ο 1. који се не да примирети, умирети; неумирен, нестишан; 2. неизбрисив из сећања
 ακαθιέρωτος, -η, -ο 1. непризнат, неозаконен; 2. непосвећен
 ακάθιστος, -η, -ο 1. усправан, стојећи: Ηπιαμε μερικές μπίρες ακάθιστοι. Попили смо неколико чаша пива „с ногу“. 2. -ος ύμνος акатист, црквена песма пос-

већена Богородици („стојећа химна“)
 – црквена песма од 24 строфе, која се
 стојећи пева у деловима, фрагментарно
 у прва четири петка Великог поста при
 вечерњем богослужењу, а цела у петак,
 5. недеља Великог поста

ακαθοδήγητος, -η, -ο самосталан, непоса-
 ветован, нуруковођен

ακαθόριστος, -η, -ο, ἕριλ. -α неодређен,
 нерешен, неутврђен: *Οι αρμοδιότητές
 του ήταν ακόμη ακαθόριστες.* Његове
 надлежности још нису биле одређене
 (утврђене).

ακαθυστέρητος, -η, -ο, ἕριλ. -α благовре-
 мен, тачан, који не касни, не заостаје

ακαΐα, η неосетљивост на ватру (ходање по
 ужареном угљевљу без осећања опеко-
 тина): *Κατά τις πυροβασίες των Αναστε-
 νάρηδων παρουσιάζεται το φαινόμενο της
 ακαΐας.* У току шетње Анастенарида по
 жару јавља се феномен неопекотина.

άκαιγος, -η, -ο → άκαγος, -η, -ο

ακαινοτόμητος, -η, -ο необновљен, немо-
 дернизован, конзервативан

ακαιρολογία, η → φλυαρία, η претерано
 причање, брбљивост

ακαιρολόγος, -α, -ο причљив, брбљив

άκαιρος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. неправовремен,
 несвојевремен; 2. неприличан, неумес-
 тан

ακακία, η багрем, акација

ακάκιωτος, -η, -ο 1. нераздражен, нера-
 срђен; доброћудан; 2. трпељив, благ

ακακοκάρδιοςτος, -η, -ο добар, племенит,
 благ, добродушан, добре нарави

ακακολόγητος, -η, -ο неоклеветан, неого-
 варан

ακακοπάθητος, -η, -ο ненапађен, који није
 трпео, страдао

ακακοπέραστος, -η, -ο који није трпео,
 који није „лоше пролазио“ кроз живот;
 сређан

ακακόπεφτος, -η, -ο који није доживео не-
 успех у браку

ακακοποίητος, -η, -ο 1. немучен, немалтре-
 тиран; 2. неотрцан; прави; -η αλήθεια
 права истина

άκακος, -η, -ο благ, добар, тих, миран: -ος
 σαν αρνί „миран кô јагње“

**ακακούχητος, -η, -ο → ακακοπέραστος, -η,
 -ο**

ακακοφόρμιστος, -η, -ο 1. незатрован;
 2. неупаљен (рана)

ακάκωτος, -η, -ο → ακακοποίητος, -η, -ο

ακαλάθιαστος, -η, -ο неубран, који није
 стављен у корпу

ακαλαισθησία, η → κακογουστιά, η недо-
 статак укуса, неукус

ακαλάμωτος, -η, -ο који није израђен од
 трске

**ακαλανάρχητος, -η, -ο → ακανονάρχητος,
 -η, -ο**

ακαλαφάτιστος, -η, -ο са незапушеним пу-
 котинама, незапушен

ακάλεστος, -η, -ο незван, непозван, непо-
 зиван

ακαλήφη, η → τσούχτρα, η „морска копρι-
 ва“, жара; медуза

ακαλίγωτος, -η, -ο непоткован

ακαλλιέργητος, -η, -ο 1. запуштен, необ-
 рађен, некултивисан; 2. некултуран, не-
 уљудан, прост

ακαλλώπιστος, -η, -ο → αστόλιστος, -η, -ο
 1. неокићен, неукрашен, неуређен; 2.
 природан, једноставан, скроман

ακαλμάριστος, -η, -ο, ἕριλ. -α неумирен,
 неутишан, несмирен

ακαλοκάρδιοςτος, -η, -ο несређан, неуспе-
 шан у животу; незадовољан

ακαλόπιαστος, -η, -ο непомогнут, непри-
 хвађен, препуштен себи

ακαλοσύνευτος, -η, -ο безобзиран, неми-
 лосрдан; нехуман

**ακαλούπιαστος, -η, -ο → ακαλούπωτος, -η,
 -ο** неукалупљен, неуобличен; незграпан

ακαλπονόθεντος, -η, -ο који није лажан,
 нефалсификован, непатворен

ακάλτωτος, -η, -ο → άκαλτσος, -η, -ο босо-
 ног, без чарапа, голоног; (за птице) без
 перја на ногама

ακάλυπτος, -η, -ο → ασκέπαστος, -η, -ο не-
 покривен, незаштићен; неподмирен: *Ο
 λάκκος δεν έπρεπε να μείνει ακάλυπτος.*
 Рупа није требало да остане непокриве-
 на. – *Ο λόχος μας είχε μείνει ακάλυπτος.*
 Наша чета је остала незаштићена. –
Εμεινε ακάλυπτος και θα κηρύξει πτώχευση.
 Остао је са неподмиреним дуговањима
 и објавиће стечај.

ακαλωσόριστος, -η, -ο који није примљен
 са добродошлицом, непожељан

ακαμάκωτος, -η, -ο → ακαμάκιαστος, -η, -ο
 који није погођен харпуном

ακαμάρωτος, -η, -ο → ακαμάριαστος, -η, -ο
 1. који није ●хол, скроман, без таштине;
 2. без свода, без куполе
 ακαμάτεμα, το → ακαματιά, η → ακαμασιά,
 η лењствовање, нерад, дембелство, дем-
 белисање
 ακαματερός, -ή, -ό лењ, нерадан, дембел
 ακαμάτευτος, -η, -ο необрађен, неузоран,
 непооран
 ακαματεύω, ακαμάτεψα лењствовати, лен-
 чарити, дембелисати
 ακαμάτης, ο, ж. -τισσα, η → -тра, η, ср. -ио,
 то ленштина, нерадник, дембел(ан)
 ακαματιά, η → ακαμάτεμα, το
 ακάματος, -η, -ο неуморан, вредан, марљив,
 радан
 ακαματοσύνη, η → ακαμάτεμα, το
 ακαμίνευτος, -η, -ο непечен; несварен
 ακάμπιαστος, -η, -ο којег не нападају гусе-
 нице (дрво)
 ακαμπούριαστος, -η, -ο непогрбљен, прав,
 усправан
 άκαμπτος, -η, -ο 1. несавитљив, крут; 2.
 постојан; неумољив, непоколебљив
 ακαμψία, η 1. несавитљивост, крутост; 2.
 непоколебљивост, постојаност
 ακάματος, -η, -ο недовршен; несазрео, не-
 дозрео
 ακανάκειυτος, -η, -ο немилован, немажен
 ακάνθινος, -η, -ο бодљикав, трновит
 ακανθόβιος, -ια, -ιο који расте и живи на
 трновитим местима
 ακανθοφόρος, -α, -ο бодљикав, трновит
 ακανθόχοιρος, ο → σκαντζόχοιρος, ο јеж
 ακανθώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η, мн.
 -εις, -η 1. трновит, бодљикав; 2. напо-
 ран, тежак, мучан, мукотрпан
 ακανονάρχητος, -η, -ο → ακαλανάρχητος,
 -η, -ο који пева напамет (без текста и
 нота), који говори без подсећања („из
 главе“)
 ακανόνιστος, -η, -ο несређен, нерегулисан;
 несиметричан; неканонизован
 ακάντηλος, -η, -ο 1. без кандила; 2. врло
 сиромашан
 άκαος, -η, -ο → άκαγος, -η, -ο → άκαιγος,
 -η, -ο
 ακαπάκωτος, -η, -ο непоклопљен
 ακαπάρωτος, -η, -ο 1. некапарисан; 2. неза-
 узет, невезан, слободан (нѝр. нежећен,
 неудата)
 ακαπέλωτος, -η, -ο гологлав, без капе

ακαπήλευτος, -η, -ο неискоришћаван, не-
 израбљиван, неексплоатисан
 ακαπίστρωτος, -η, -ο → ξεκαπίστρωτος, -η,
 -ο 1. незауздан, незауларен; 2. неодгово-
 ран; разуздан, распуштен
 ακαπλάντιστος, -η, -ο необложен, непре-
 свучен; неповезан (књига)
 ακάπνιστος, -η, -ο 1. недимљен, несушен
 на диму; 2. непопушен
 άκαπνος, -η, -ο 1. који се не дими, бездим-
 ни; 2. који није учествовао у рату, који
 није „омирисао“ дим барута
 ακαρατόμητος, -η, -ο непогубљен, којем
 није „скинута глава“, необезглављен
 ακαρδία, η (μεγ.) без срца (физиолошка
 аномалија)
 άκαρδος, -η, -ο безосећајан, свиреп, неми-
 лосрдан
 άκαρι, το, ἱεν. -εως, мн. -εα крпељ, крља;
 (μεγ.) сцабиес (инсект)
 ακαριαίος, -αία, -αίο, ἱрил. -αία изненадан,
 тренутан: Ο θάνατός του ήταν ακαριαίος.
 Његова смрт била је тренутна.
 ακαρίαση, η 1. шуга, свраб; 2. напаст, до-
 сада
 ακαρπία, η → ακαρπιά, η неплодност, јало-
 вост, стерилност
 ακάρπιστος, -η, -ο неплодан, јалов
 άκαρπος, -η, -ο, ἱрил. -α 1. неплодан, сте-
 рилан, јалов; 2. узалудан: Αυτό το δέντρο
 είναι άκαρπο. Ово дрво је неплодно. –
 ● οι προσπάθειές του ήταν άκαρπες. Њего-
 ви покушаји били су узалудни.
 ακαρποφόρητος, -η, -ο неродан, непло-
 доносан: Οι αμυγδαλιές φέτος έμειναν
 ακαρποφόρητες. Ове године бадеми нису
 родили.
 ακάρπωτος, -η, -ο незрео, несазрео; не-
 зрео; неплодан: -α μιζέλια несазрео
 грашак; – Σ' αυτό το μέρος η γη ήταν
 ακάρπωτη. У овом крају земља је била
 неплодна.
 ακαρτέρευτος, -η, -ο, ἱрил. -α неочекиван,
 изненадан
 ακαρτέρητος, -η, -ο, ἱрил. -α → ανυπόμονος,
 -η, -ο неочекиван, изненадан; нестр-
 пљив
 ακαρτερώ, (ε) → καρτερώ, (ε, α)
 ακαρύκειυτος, -η, -ο незачињен
 ακάρφωτος, -η, -ο 1. незакуцан; 2. који није
 издајица, привржен: Αφησε το κιβώτιο
 ακάρφωτο. Оставио је незакуцан сандук.

– Δεν άφησε συναδελφό του ακάρφωτο.
 Није издао свога друга.
αιασσιτέρωτος, -η, -ο некалајисан
ακατάβλητος, -η, -ο 1. који није клонуо; упоран; непобедив; 2. неплаћен, неподмирен: *Μ' όλες τις ταλαιπωρίες του είναι ακατάβλητος.* Уза све своје тешкоће није клонуо. – *Από το χρέος μένει ένα μέρος ακατάβλητο.* Један део дуга остаје неподмирен.
ακαταβόλιαστος, -η, -ο који се не калеми, некалемљен, који се не расађује
ακατάβρεχτος, -η, -ο непопрскан, неполивен; непрокисао
ακαταβρόχθιστος, -η, -ο непоједен, неконзумиран
ακαταβύθιστος, -η, -ο непотопљив; непотопљен
αιατάγγελτος, -η, -ο непријављен; неobjављен, неоглашен
ακαταγέλαστος, -η, -ο ненасмејан; неисмејан
αιατάγραφτος, -η, -ο → **αιατάγραφος, -η, -ο** неубележен, неуписан, нерегистрован
ακαταγώνιστος, -η, -ο несавладив, непобедив, необорив
ακαταδάμαστος, -η, -ο, ἱριλ. -α неуништив, непобедив
ακαταδεξία, η → **ακαταδεξιά, η** надменост, уображеност, охолост, сујета
αιατάδεχτος, -η, -ο → **υπερόπτης, ο, ж. -τρια, η** надмен, уображен, охол, сујетан; уображенко, сујетница
ακαταδίαστος, -η, -ο несуђен, неосуђиван
ακαταδίωκτος, -η, -ο → **-χτος, -η, -ο** непрогањан, непрогоњен
ακαταδούλωτος, -η, -ο 1. незаробљен, непоробљен; 2. непоколебљив, постојан
ακαταδυνάστευτος, -η, -ο који није под влашћу владара, нединастичан
ακαταζήτητος, -η, -ο непрогањан, неловљен; негоњен
αιατάθετος, -η, -ο 1. неутемељен; 2. неуложен (на штедњу)
αιατάθλιπτος, -η, -ο 1. непритискан, непресован, неисцеђен; 2. трпељив, издржљив: *Αριετός ελαιόκαρπος έμεινε ακατάθλιπτος.* Доста рода маслина остало је неисцеђено. – *Υπόφερε από φτώχεια αλλά ήταν ακατάθλιπτος.* Трпео је сиромаштво али није очајавао.

ακαταίσχυντος, -η, -ο неисмејаван, неисмејан; необрукан
ακατακάθιστος, -η, -ο који се није слегао, неразбистрен (младо вино); мутан
ακατάκριτος, -η, -ο неокривљен, неоптужен, неосуђен
ακατάκτητος, -η, -ο → **ακατάχτητος, -η, -ο** неосвојен, непокорен; недоступан, незахваћен
ακατακύρωτος, -η, -ο непотврђен, недосуђен; нератификован
ακαταλαβίστικος, -η, -ο неразумљив, непојмљив
ακαταλάγιαστος, -η, -ο, ἱριλ. -α 1. неутишан; 2. узнемирен, неспокојан; 3. неиспаван
ακαταλάλητος, -η, -ο неоговаран, неоклеветан, некуђен
ακατάληκτος, -η, -ο недовршен, недокрајчен; (*ἱραμ.*) без наставка
ακαταληξία, η недовршеност, недокрајченост
ακατάληπτος, -η, -ο неразумљив, непојмљив
ακαταληψία, η неразумљивост, непојмљивост
ακατάλληλος, -η, -ο, ἱριλ. -α неодговарајући, неподесан, неприличан; неуместан; непристојан
ακαταλληλότητα, η неподесност, неуместност; неприличност
ακαταλόγιστο, το неурачунљивост; бесмисленост
ακαταλόγιστος, -η, -ο неуравнотежен, апсурдан, бесмислен
ακατάλυτος, -η, -ο вечан, трајан, неуништив, нерушив
ακαταμάχητος, -η, -ο необорив, непобедив (несавладив у боју, у битки)
ακαταμέριστος, -η, -ο неподељен, нераздељен, нерасподељен
ακαταμέτριτος, -η, -ο неизбројен, неизмерен; неизмеран, безмеран
ακαταμήνυτος, -η, -ο неоптужен, неоптуживан
ακατανάγκαστος, -η, -ο неприморан, непринуђен, својевољан
ακατανάλωτος, -η, -ο неутрошен, непотрошен
ακατανέμητος, -η, -ο неподељен, нераздвојен, нерашчлањен

ακατανίκητος, -η, -ο непобедив, несавладив
 ακατανοησία, η неразумевање, несхватање
 ακατανόητος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α неразумљив, непојмљив, несхватљив, апсурдан
 ακαταπάτητος, -η, -ο 1. нетакнут, ненарушен (земља, џунгла); 2. неприкосновен, неузурпиран
 ακατάπαυτος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α непрекидан, непрестан, сталан
 ακατάπειστος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α који се не може убедити, упоран; неуверљив
 ακατάπιαστος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α незапочет, необављен, неизвршен; неискусан; недостижан
 ακαταπίεστος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α непринуђен, неприморан
 ακατάπιωτος, -η, -ο непрогутан; који се не може прогутати, попити
 ακατάπληκτος, -η, -ο → ατρόμαχτος, -η, -ο неуплашен, незапрепашћен, незгранут
 ακαταπληξία, η → αφοβία, η неустрашивост, велика храброст
 ακαταπολέμητος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α неуништен, неистребљен; непобитан
 ακαταπόνητος, -η, -ο неуморан, упоран; издржљив
 ακαταπόντιστος, -η, -ο непотопљен; непотопљив
 ακαταπράυντος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α неукроћен, неутишан, несмирнен; неугољен
 ακαταπτόητος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α неустрашив, смео
 ακατάπτωτος, -η, -ο коме не (ο)пада (цена), несмањен, неослабљен, нестишан
 ακατάργητος, -η, -ο неукинут, непоништен; који не остаје неурађен
 ακατάρρευστος, -η, -ο непорушен, неразорен
 ακατάρτιστος, -η, -ο → απαίδευτος, -η, -ο 1. неуређен, неспремљен, неуредан; неупућен; 2. недоучен, необучен
 ακάταρτος, -η, -ο који нема јарбол, без јарбола, без катарке
 ακατάσβεστος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α неугасив
 ακατασίγαστος, -η, -ο несмирнен, нестишан
 ακατασιεύαστος, -η, -ο неучињен, ненправљен, неурађен
 ακατασκήνωτος, -η, -ο ненастањив, неместив

ακατασπάραχτος, -η, -ο непоцепан, нераспарив, нераздерив
 ακαταστάλαχτος, -η, -ο неразбистрен, мутан; психички још несазрео
 ακατάσταλτος, -η, -ο несавладан, неукроћен, неумирен
 ακαταστασία, η лоше стање, неред
 ακατάστατος, -η, -ο неуредан; несигуран, нестабилан
 ακαταστρατήγητος, -η, -ο неумешан у насиље, превару или махинације уопште
 ακατάστρεφτος, -η, -ο неразорив, неуништив
 ακατάστρωτος, -η, -ο несмишљен, неиспланиран; нерешив
 ακατάσχετο, το неконфисковано, неподложно конфискацији
 ακατάσχετος, -η, -ο незадржив, незаустављив, несавладив
 ακατάταχτος, -η, -ο 1. нераспоређен, неκласиран; 2. непримљен, неангажован
 ακατατόπιστος, -η, -ο → απληροφόρητος, -η, -ο неупућен, необавештен, неинформисан
 ακατάτρεχτος, -η, -ο непрогањан, негоњен
 ακατατρόπωτος, -η, -ο непоражен, непобеђен, несавладан
 ακατάφερτος, -η, -ο непоправљив, неисправљив
 ακατάφθαστος, -η, -ο → ακατάφταστος, -η, -ο недостижан, несустигнут
 ακαταφρόνητος, -η, -ο → ακαταφρόνετος, -η, -ο уважен, достојан; значајан
 ακαταχώνιαστος, -η, -ο несакривен, несклоњен; незакопан
 ακαταχώριστος, -η, -ο 1. неуписан, неразврстан, нерегистрован; 2. необјављен, непубликован
 ακατάχωστος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α непокривен, непрекривен (земљом)
 ακατάψυκτος, -η, -ο незамрзнут; нерасхлађен, неохлађен
 ακατέβαστος, -η, -ο неспуштен, неснижен, необорен; неумањен
 ακατέβαστος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α који се не може више снизити (*νῆρ.* цена), неумањив, необорив
 ακατεδάφιστος, -η, -ο непорушен, неразорен, несравњен са земљом
 ακατέργαστος, -η, -ο → αδούλευτος, -η, -ο 1. необрађен; неисклесан, неполиран; 2. необразован, „неотесан“

ακατεύναστος, -η, -ο неутишан, нестишан, несмирен
 ακατευόδωτος, -η, -ο неиспраћен
 ακάτεχος, -η, -ο непоучен; неискусан, невешт
 ακατηγόρητος, -η, -ο неоптуживан
 ακατήχητος, -η, -ο 1. занесен (чим); 2. неупућен (у што); 3. неоглашен
 ακάτιο, то чамчић, баркица, чунчић
 ακατοίχιητος, -η, -ο 1. ненастаћен, ненасељен; 2. неподобан за становање
 ακατονόμαστος, -η, -ο, *ἱрил.* -α 1. неназван, неименован; 2. срамотан, нечастан
 ακατόρθωτος, -η, -ο 1. немогућ, неостварив, неостварљив; 2. недостижан; 3. неисправљив
 άκατος, η велики чамац, извиђачки брод, скутер, моторни чамац
 ακατούρητος, -η, -ο који није мокрио (уринарао), који се није упрљао мокрењем, „неупишан“, неумокрен
 ακατοχύρωτος, -η, -ο неутврђен, необезбеђен, неојачан; незаштићен (законом)
 ακατράμωτος, -η, -ο некатранисан
 ακατσάρωτος, -η, -ο ненаковрчан, неколмован, неондулиран, неувијен
 ακαυτηρίαστος, -η, -ο 1. неспаљен; недезинфикован, неочишћен; 2. некритикован, неизгрђен; 3. неосућен
 άκαυτος, -η, -ο несагорен, несагорив; незапаљив
 ακαυχησία, η скромност, неславољубивост
 ακαύχητος, -η, -ο скроман, неславољубив
 ακαφάσωτος, -η, -ο који нема капке, жалужине, шалоне, решетке
 ακαψάλιστος, -η, -ο несагорео, неопаљен
 ακέδρωτος, -η, -ο → ακατράμωτος, -η, -ο некатранисан
 ακελάδητος, -η, -ο → ακελαΐδητος, -η, -ο 1. који не пева; 2. неопеван, неслављен кроз песме
 ακέντητος, -η, -ο 1. неизбоден; 2. неизвезен, невезен, који није украшен везом
 ακέντριστος, -η, -ο, *ἱрил.* -α 1. нешивен, непрошивен; 2. некалемљен; 3. ненаговаран, неподстрекиван
 άκεντρος, -η, -ο без шиљка, без жаоке
 ακέντρωτος, -η, -ο некалемљен
 ακένωτος, -η, -ο неисцрпан, непресушан, неиспражњен

ακέραιος, -αία, -αίο → ακέριος, -ια, -ιο 1. сав, читав, неоштећен, здрав; 2. честит, поштен, искрен; 3. бескрајан; цео број, број који се не може поделити без остатка
 ακεραϊότητα, η 1. потпуност, целовитост, неоштећеност; 2. честитост
 ακεραμίδωτος, -η, -ο → ακεράμωτος, -η, -ο 1. без црепа, непокривен црепом; 2. бескућник, „без крова над главом“
 ακέραστος, -η, -ο неугошћен, непочашћен
 ακέρατος, -η, -ο → άκερος, -η, -ο шут, без рогова; без жаоке (за инсекте)
 ακεράτωτος, -η, -ο непонижен, непреварен (муж, супруг), који није „рогоња“
 ακέρδευτος, -η, -ο → ακέρδητος, -η, -ο → ακέρδιστος, -η, -ο незараћен, нестечен
 ακέριος, -ια, -ιο → ακέραιος, -αία, -αίο
 άκερκος, -η, -ο без репа, кус
 ακερμάτιστος, -η, -ο неподељен, нераспарчан
 άκερος, -η, -ο → ακέρατος, -η, -ο
 ακέρωτος, -η, -ο незапечаћен; непремазан воском, неовоштен
 ακετιλένιο, то → ασετιλίνη, η ацетилен
 ακετόνη, η (*хем.*) ацетон
 ακέφαλος, -η, -ο безглав, обезглављен; који нема почетак; без господара (вође, старешине): *Υπάρχουν ζώα ακέφαλα.* Постоје безглаве животиње. – *Το κράτος είχε μείνει ακέφαλο.* Држава је остала без главе (без вође, без владе). – *Το χειρόγραφο που βρέθηκε είναι ακέφαλο.* Рукопис који је пронађен био је без почетка.
 ακεφιά, η незадовољство, нерасположење, нерасположеност; немање апетита, без „ћефа“
 άκεφος, -η, -ο, *ἱрил.* -α нерасположен, без апетита
 ακηδεμόνευτος, -η, -ο онај о коме се нико не стара, без старања и заштите; непризоран
 ακήδευτος, -η, -ο несахраћен, непокопан; покопан без пратње и обреда
 ακηλίδωτος, -η, -ο неумрљан, незамазан, неокаљан телесно и духовно
 ακήπευτος, -η, -ο неузгајен у башти, дивљи
 ακήρυχτος, -η, -ο 1. необјављен, несаопштен; 2. непроповедан

ακίβδηλος, -η, -ο → ακιβδήλευτος, -η, -ο некривотворен, нефалсификован, непатворен; истинит, прави, искрен
 ακιγυλίδωτος, -η, -ο неограђен, неопасан оградом
 ακίδα, η шиљак, вршак, оштрица
 ακιδογράφημα, το усецање, гравирање, урезивање
 ακιδοειδής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή → σουβлерός, -ή, -ό шиљат, шиљаст, бодљаст, бодљикав
 ακινάκης, ο врста персијског кратког и широког мача
 ακίνδυνος, -η, -ο, ἕριλ. -α безопасан, неопасан; сигуран
 ακινησία, η → αδράνεια, η 1. некретање, неактивност; 2. застој у пословима, стагнација
 ακίνητο, το непокретност, некретнина; (зграда, здање; њива, поље)
 ακινητοποίηση, η имобилност, имобилизација: *Είναι αναγκαία η ακινητοποίηση του σπασμένου χεριού.* Потребна је имобилизација сломљене руке. – *Η εταιρεία αποφάσισε την ακινητοποίηση μέρους των κεφαλαίων της.* Компанија је одлучила да део свог капитала уложи у непокретности.
 ακινητοποίητος, -η, -ο непокренут; немобилисан
 ακινητοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος 1. учинити непокретним, имобилисати; 2. уложити капитал у непокретности, у некретнине
 ακίνητος, -η, -ο непомичан, непокретан: -η *περιουσία* непокретна имовина
 ακινητότητα, η непокретност; постојаност, сталност
 ακινητώ, (ε), ακίνησα 1. бити непокретан, стајати у месту, не кретати се; 2. прекинути кретање, зауставити
 ακιρίζομαι, ακιρίστηκα бити извештачен, пренемагати се, позирати
 ακισμός, ο позирање, пренемагање, афектирање
 ακιλησίαστος, -η, -ο нецрквен, који не иде у цркву; кажњен забраном похађања цркве
 ακλάδευτος, -η, -ο непоткресан, неокресаних грана
 άκλαδος, -η, -ο → ακλάδωτος, -η, -ο без грана, који нема гране

ακλάρωτος, -η, -ο 1. неразгранат; 2. бездетан, који нема потомства, који нема породе
 άκλαυτος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. неоплакан, неожаљен; 2. онај који не жали, не оплакује
 ακλείδωτος, -η, -ο, ἕριλ. -α незакључан; στόμα -ο „језик без костију“
 άκλειστος, -η, -ο 1. незатворен; откривен, отворен; 2. недовршен, некомплетиран
 ακεριά, η → ακληρία, η
 άκλερος, -η, -ο → άκληρος, -η, -ο
 άκλερτος, -η, -ο, ἕριλ. -α непокраден
 ακληρία, η → ακληριά, η → ακεριά, η бездетност, без потомства, немање деце: *Ειτός από τη φτώχεια είχαν και τη στενοχώρια της ακληριάς.* Осим сиромаштва тиштало их је и то што немају деце.
 ακληρονόμητος, -η, -ο ненаслеђен
 άκληρος, -η, -ο → άκλερος, -η, -ο ненаследни; онај којег нема ко да наследи; онај који није добио наследни део: *Είναι ο καημένος άκληρος.* Јадник, без наследника је. – *Τ' αδέρφια του τον είχαν αφήσει άκληρο.* Браћа су га оставила без наследства.
 ακλήρωτος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. који није добијен или одређен коцком (жребом); 2. непозван: *Τα χωράφια δόθηκαν ακλήρωτα.* Поља су подељена без коцке. – *Ο υιός μου είναι ακόμη ακλήρωτος.* Мој син још није позиван у војску.
 ακλήτευτος, -η, -ο, ἕριλ. -α непозиван, непозван (на суд)
 ακλισία, η непроменљивост (без деклинације и конјугације)
 άκλιτος, -η, -ο који се не мења (не деклинира и не конјугира)
 ακλόνητος, -η, -ο → ακλόνιστος, -η, -ο непоколебив, сталан, постојан, истрајан
 ακλουθώ, (α) → ακολουθώ, (α, ε)
 ακλυδώνιστος, -η, -ο који се не љуља, не потреса
 άκλωθος, -η, -ο → άκλωστος, -η, -ο неопредеден, неоплетен; неповезан (речи, слова)
 άκλωνος, -η, -ο 1. који нема гране; 2. без конца на калему (за шиваће машине и сл.)
 ακλώσητος, -η, -ο → ακλώσειντος, -η, -ο → ακλώσιστος, -η, -ο за птице: која није излегла јаја, која се није расквоцала: *Οι*

κότες μας είναι ακόμη ακλώσειτες. Наше кокоши још не носе (не легу). – Η χήνα άφησε τα αβγά της ακλώσιστα. Гуска је оставила јаја неизлежена.

άκλωστος, -η, -ο → **άκλωτος, -η, -ο** неоплетен, неисплетен

ακμάζω, άκμασα бити на врхунцу, напредовати, просперирати; цветати: Η Αθήνα άκμασε στα χρόνια του Περικλή. Атина је цветала у доба Перикла. – Οι μεγάλοι τραγικοί άκμασαν τον πέμπτο π.Χ. αιώνα. Велики трагичари достигли су врхунац у петом веку пре Христа.

ακμαίος, -αία, -αίο чио, крепак, снажан, животан

ακμαιότητα, η чилост, крепкост, животност, оснаженост

ακμή, η 1. рез, оштрица; сечиво; вршак; 2. напредак; 3. бубуљичавост: Η ακμή του μαχαιριού χρειάζεται ακόνισμα. Оштрица ножа тражи оштрење. – Η μεγάλη ακμή της επιστήμης αρχίζει από το 19^ο αιώνα. Велики успон (напредак) науке почиње од 19. века.

ακοή, η → **ακουή, η** 1. слух, чуло слуха; 2. чувеност, слава; 3. послушност, покорност: εξ ακοής (ακουστά) по чувењу; – Το αισθητήριο της ακοής είναι το αυτί. Орган чула слуха је ухо. – Η ακουή του είχε απλωθεί σ'όλα τα γύρω χωριά. Његова се слава раширила по свим околним земљама. – Οπου έχει ακουή, έχει και προκοπή. Где има послушности, има и напредка.

άκοιλα, та врста морских црва који немају пробавни тракт

άκοιλος, -η, -ο који нема велики стомак, није дебео

ακοιμησιά, η → **αϊπνία, η** 1. несаница, бдење; 2. будност, опрезност

ακοίμητος, -η, -ο → **-ιστος, -η, -ο, ἕριλ. -α** будан, даноноћан; вечит, неугасив: -η ελπίδα неугасива нада; -ο καντήλι вечно кандило; -οι των συνόρων даноноћне граничне страже; – Ολη τη νύχτα ήταν ακοίμητος. Целе ноћи био је будан.

ακοιнологίτος, -η, -ο 1. необјављен, неразглашен; непознат; 2. тајни

ακοινοποίητος, -η, -ο необјављен, несаопштен

ακοινωνησία, η → **ακοινωνησιά, η** недруштеност, усамљеност

ακοίταχτος, -η, -ο 1. непрегледан, неисправљен, некоригован; 2. незапажен

ακόι(κ)αλος, -η, -ο који нема кости, без костију: Το χταπόδι είναι ακόικαλο. Хоботница нема кости.

ακοικίνιστος, -η, -ο → **-ιγος, -η, -ο** 1. необојен црвеном бојом, непоцрвењен;

2. који не црвени, бестидан, безобразан;

3. непечен, неиспржен

ακόικιστος, -η, -ο неочишћен, неистребљен

ακολάκευτος, -η, -ο који не ласка, не додворава се, не улизује се

ακολασία, η разврат, изопаченост, распуштеност

ακολασταίνω бити развратан, блудничити; живети разуздано

ακόλαστος, -η, -ο развратан, блудан; изопачен: άνθρωπος -ος изопачен човек

ακολάτιστος, -η, -ο који није доручковао (ужинао)

ακολάριστος, -η, -ο неуштиркан

ακόλλητος, -η, -ο незалепљен, незаварен

ακολόβωτος, -η, -ο неокрњен, читав, недирнут

ακολούθημα, το → **αποτέλεσμα, το** след, последица, исход

ακολούθηση, η → **παρακολούθηση, η** → **συνέπεια, η** слеђење, праћење; пажња, придавање значаја

ακολουθητικός, -ή, -ό 1. пратећи, који следи; 2. постојан

ακολουθία, η 1. свита, пратња; 2. повезаност, логички ред излагања; 3. црквена служба: Στην πρόταση αυτή δεν υπάρχει ακολουθία, αλλά ανακολουθία. У овој реченици не постоји логички склад, већ несклад (недоследност). – Αυτή είναι η λογική ακολουθία των πραγμάτων. Ово је логички ред ствари. – Το μεσημέρι έφτασε και ο πρωθυπουργός με την ακολουθία του. У подне је стигао и председник са својом пратњом.

ακόλουθο, το постељица, плацента

ακόλουθος, -η, -ο, ἕριλ. -α → **επόμενος, -η, -ο** 1. следећи, пратећи; 2. веран, поуздан;

3. (ο) аташе, пратилац: Την ακόλουθη μέρα ξεκινήσαμε για το ταξίδι. Следећег дана кренусмо на пут. – Οσα είπα είναι

ακόλουθα προς όσα πιστεύω. Рекао сам оно у шта верујем. – Από γραφέας έγινε

ακόλουθος. Од писара постао је аташе.

– Οι ακόλουθοι του υπουργού ήταν υπάλληλοι του υπουργείου του. Пратиоци министра били су чиновници његовог министарства.

ακολουθώ, (α, ε), ακολουθήσα, -ήθηκα **1.** следити, пратити; **2.** бити присталица; **3.** спроводити (кога)

ακολύμπητος, -η, -ο који не плива; непливачки

ακόμη → **ακόμα** (ἔριπ.) још: Δεν είναι ακόμη καιρός. Још није време. – Βάλε λίγο κρασί ακόμη! Наспи још мало вина!

ακόμιστος, -η, -ο непренесен, недостављен; непреносив

αχομμάτιαστος, -η, -ο нераскомадан, целовит

αχομμάτιστος, -η, -ο, ἔριп. -α **1.** непартијски, ванпартијски; **2.** правичан, непристрастан: Η συγκέντρωση ήταν επαγγελματική, αχομμάτιστη. Састанак је био стручни, а не партијски. – Είναι υπάλληλος αχομμάτιστος. Он је правичан службеник.

ακόμιωτος, -η, -ο неочешљан, разбарушен

αχομπανιαμέντο, то → **αχομπανιάρисμα**, то музичка пратња

αχομπανιάρω пратити гласом (певањем) или инструментом

ακόμπαστος, -η, -ο, ἔριп. -α скроман, који није хвалисав

ακόμπιαστος, -η, -ο, ἔριп. -α **1.** без чворова, незавршен; **2.** који лако пије; **3.** који течно говори: Το καλό νήμα πρέπει να 'ναι ακόμπιαστο. Добар конац треба да је без чворова (незавршен). – Ηπιε ακόμπιαστος το ποτό του. Испиио је лако своју чашу. – Είπε το μάθημά του ακόμπιαστος. Течно је изговорио свој задатак.

ακόμπευτος, -η, -ο **1.** немаран, нехајан, лежеран; **2.** неискусан, скроман

ἀχομψος, -η, -ο, ἔριп. -α неелегантан, недотеран, неотмен

αχόνευτος, -η, -ο **1.** који нема преноћиште, без коначишта; **2.** скитнички, номадски

αχόνη, η → **αχόνι**, то брус, тоцило

αχόνημα, то → **αχόνισμα**, то

αχονίαστος, -η, -ο неокречен, нештукатурен

αχονίζω, αχόνισα, -ίστηκα, -ισμένος оштрирати, брусити: Αχονίζω το μαχαίρι. Ошт-

рим нож. – Τα μαθηματικά αχονίζουν το μυαλό. Математика изоштрава ум.

αχόνισμα, то → **αχόνημα**, то оштрење, брушење

αχοниστήρι, то брус, оштрило, тоцило

αχοниστής, ο брусач, оштрач

αχοниστικός, -ή, -ό брусачки, оштрачки: **αχοниστικά**, та трошкови, накнада за оштрење

αχόνιστος, -η, -ο ненабрушен, небрушен, ненаоштрен

αχόνιτο, то врста отровне биљке, аконит
αχονόλιθος, ο → **αχονόπετρα**, η камен од кога се праве брусевии, брусни камен, брускамен

αχόντευτος, -η, -ο нескраћен, некупљен (код прања)

αχοнтиζω, αχόντισα, -ίστηκα, -ισμένος бацати копље, убости копљем

αχόντιο, то копље

αχόντιση, η → **αχοнтиσμός**, ο бацање копља, убадање копљем

αχόντισμα, то борба копљима, копљање

αχοнтиστής, ο, ж. -ίστρια, η бацач (бацачица) копља; копљаник

αχοπάνιστος, -η, -ο **1.** неиздробљен, неистуцан; **2.** неистучен пракљачом, неизударан; **3.** необуздан, дрзак: Το πιπέρι είναι αχοπάνιστο. Бибер није истуцан (измрвљен). – Σήκωσε κεφάλι ο γιος σου, γιατί τον άφησες αχοπάνιστο. Твој син је почео да диже главу, јер га ниси обуздавао.

αχοπιάριστος, -η, -ο некопиран

αχοπίαστος, -η, -ο → **ακόπιαστος**, -η, -ο **1.** нетрудољубив; **2.** ненамучен, неумаран

ἀχοπος, -η, -ο → **ἀχοφτος**, -η, -ο неисечен, неразрезан

ακόπριστος, -η, -ο **1.** нећубрен, непоћубрен, ненаћубрен, ненагнојен; **2.** неупрљан (ћубретом)

αχορδέλιαστος, -η, -ο **1.** неукрашен траком (пантљиком), необрубљен; **2.** без узица (пертли), незапертлан

αχορδωτος, -η, -ο, ἔριп. -α **1.** ненатегнут, незатегнут; **2.** скроман, који се не хвали, не размеће

αχορεστος, -η, -ο, ἔριп. -α ненасит, незајажљив, прождрљив, халав

ἀχορμιος, -η, -ο (мед.) наказан заметак (фетус), без тела

ακορνίζωτος, -η, -ο → ακορνιζάριστος, -η, -ο
 неурамљен, неуоквирен
 ακορντεόν, το (φρανц.) акордеон, хармо-
 ника
 ακόρντο, το (ιιѡал.) акорд, сазвучје
 ακορόιδευτος, -η, -ο 1. неисмејан; 2. необ-
 манут, лукав
 ακορύρωτος, -η, -ο 1. који нема или није
 достигао врх; 2. без врха
 ακορφολόγητος, -η, -ο непоткресан (ви-
 ноград)
 ακοσκίνιστος, -η, -ο → ακοσκίνητος, -η, -ο
 1. непросејан; 2. непроверен, неконтро-
 лисан
 ακόσμητος, -η, -ο 1. неукрашен, неокићен;
 2. природан, нараван
 ακοσμία, η 1. неприличност, непристој-
 ност; 2. неред, ругло
 άκοσμος, -η, -ο 1. непристојан, неприли-
 чан; безобразан, неуредан; 2. немаран
 ακόσσι(σ)τος, -η, -ο некошен, непокошен
 ακοστολόγητος, -η, -ο непроцењен
 ακοτσάριστος, -η, -ο неокачен, незакачен,
 необешен
 ακουαρέλα, η (ιιѡал.) → υδατογραφία, η ак-
 варел
 ακουαρελίστας, ο (ιιѡал.) акварелист
 ακουάριο, το (λαи.) → ενυδρείο, το аква-
 ријум
 ακουα φόρτε, το → νιτριό οξύ, το
 ακουβάλητος, -η, -ο → ακουβάλιστος, -η, -ο
 непревезен, непревучен, нетранспорто-
 ван
 ακουβάριαστος, -η, -ο, ἱριλ. -α ненамотан,
 несклупчан
 ακουβέντιαστος, -η, -ο неразговорљив,
 осоран, набусит; „тежак“ за разговор
 ακουή, η → ακοή, η
 ακουκούλιαστος, -η, -ο неучахурен, неза-
 чахурен; незакукуљен, гологлав
 ακουκούλωτος, -η, -ο непокривен, без капе
 на глави; (φιν.) неожењен
 ακουλούριαστος, -η, -ο ненамотан; неса-
 вијен, несклупчан (за змије)
 ακούμπημα, το → ακούμπισμα, το 1. подло-
 га; ослонац, подршка; 2. улог у банци
 ακουμπιστήρι, το подупирач, подлога; на-
 слон
 ακουμπιστός, -ή, -ό дотакнут, наслоњен,
 прислоњен
 ακουμπώ, (α) → ακουμπίζω, ακούμπησα
 1. додирнути, дотакнути, дотаћи; 2. по-

дупрети (се), ослонити се, наслонити
 (се); 3. уложити новац у банку
 ακούμπωτος, -η, -ο → ξεκούμπωτος, -η, -ο
 откопчан, раскопчан
 ακούνητος, -η, -ο → -ιστος, -η, -ο непокре-
 тан; непокретљив
 ακουρασιά, η неуморност; лакоћа
 ακούραστος, -η, -ο, ἱριл. -α неуморан; лак
 ακούρδιστος, -η, -ο → ακούρντιστος, -η, -ο
 1. неподешен, недотеран; ненавијен; не-
 наштиман; 2. неисмејан, непонижаван
 ακούρευτος, -η, -ο неподшишан; непод-
 стрижен
 ακουρμαίνομαι → ακουρμάζομαι → ακρο-
 υμάζομαι
 ακούρνιαστος, -η, -ο → ακούρνιαχτος, -η, -ο
 неуспаван, незаспао; (за птице): на лег-
 лу, на седалу, будан
 ακούρντιστος, -η, -ο → ακούρδιστος, -η, -ο
 άκουρος, -η, -ο неострижен (за козе и
 овце)
 ακούρσευτος, -η, -ο неопљачкан, непоха-
 ран (од гусара, пирата)
 ακούσιος, -ια, -ιο нехотичан, махиналан
 άκουσμα, το 1. слушање; 2. вест, глас
 ακουσούρευτος, -η, -ο непогрешив, без
 мана
 ακουστά (ἱριл.) по чувењу
 ακουστική, η акустика
 ακουστικό, το слушалица
 ακουστικός, -ή, -ό акустичан
 ακουστικότητα, η (φиз.) акустичност
 ακουστός, -ή, -ό, ἱριл. -ά 1. слушни, чујни;
 2. чувен, славан
 ακουτσομπόλευτος, -η, -ο неоговаран, не-
 опадан, „неопањкаван“
 ακουτσούρευτος, -η, -ο нескраћен, неизос-
 тављен; непрераћен (нѡр. текст, чланак
 и сл.)
 ακούω, άκουσα, ακούστηκα, ακουσμένος
 чути, слушати; покоравати се: Τελευταία
 δεν ακούω και τόσο καλά. У последње
 време не чујем тако добро. – Ακουσα
 ότι θα χουμε σύντομα εκλογές. Чуо сам
 да ћемо ускоро имати изборе. – Αυτό το
 παιδί δεν ακούει τους γονείς του. Ово дете
 не слуша своје родитеље.
 ακοφίνιαστος, -η, -ο који није стављен у
 котарицу, неубран
 άκορτος, -η, -ο → άκοπος, -η, -ο

άκρ, το (ενῖλ.) ак(α)ρ, површинска земљишна мера, 5200 m² у Француској и 4047 m² у англосаксонским земљама
άκρα, та (мн.) удови, руке и ноге, екстремитети
ακράδαντος, -η, -ο непомичан, стабилан, постојан
ακραίος, -αία, -αίο последњи, крајњи, екстремни
ακράσωτος, -η, -ο 1. непомешан са вином, без вина; 2. неопијен, трезан
ακράτεια, η 1. неуздриживост, неконтролисаност; 2. страст, неумереност, разузданост; 3. неконтролисано мокрење
ακρατής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, мн. -είς, -ή неуздрижив, неумерен
ακράτητος, -η, -ο неконтролисан (играч), нагао, плаховит, неодржив
άκρατος, -η, -ο → **ακράτος, -η, -ο** чист, непомешан; изворни: *Ἠπιαμε ωραίο ακράτο κρασί.* Пили смо лепо чисто (некрштено) вино. – *Του χάρισε ένα σταυρό από ακράτο μάλαμα.* Поклонио му је један крст од чистог злата. – *Та γραφτά του та χαρακτηρίζει ένας άκρατος ιδεαλισμός.* Његове описе карактерисао је чист идеализам.
ακράχολος, -η, -ο → **οξύθυμος, -η, -ο** раздражљив, жустар
άκραχτος, -η, -ο, ἱрил. -α 1. непозиван, недозиван; невабљен; 2. који не кршти
ακρεβάτιαστος, -η, -ο → **ακρεβάτωτος, -η, -ο** који није легао у кревет због болести, који је болест пренео „на ногама“
ακρέμαστος, -η, -ο, ἱрил. -α неокачен, необешен, невешан
άκρεος, -η, -ο постан, који има мало меса; мршав, жгољав
ακρεοφαγία, η вегетаријанство
ακρεοφάγος, -α, -ο 1. који не једе месо; вегетаријански; 2. -ος, ο вегетаријанац
άκρη, η → **άκρια, η** 1. крај, крајња тачка, удаљеност; 2. мала површина, комад: *Το ξύλο έχει δύο άκρες.* Батина има два краја. – *Κληρονόμησα κι εγώ μιαν άκρη αμπελιού.* И ја сам наследио један мали комад винограда. – *Μένει στην άκρη του κόσμου.* Станује на крају света. – *Περπάτα άκρη άκρη.* Иде до краја (далеко). *Ξέρει το μάθημα άκρες μέσες.* Не зна добро задатак (зна нешто мало).
ακρίμνιστος, -η, -ο → **αγκρέμιστος, -η, -ο**

ακρησάριστος, -η, -ο непросејан
άκρια, η → **άκρη, η**
ακριανός, -ή, -ό → **ακρινός, -ή, -ό**
ακριβαγάπητος, -η, -ο бескрајно вољен, жарко вољен
ακριβαγαπώ, (α), -αγάπησα жарко волети, бескрајно волети
ακριβαγοράζω, -αγόρασα платити скупо
ακριβαγορασμένος, -η, -ο скупо плаћен, купљен за „скупе“ паре
ακριβαγόραστος, -η, -ο скупоцен, скупоплаћен: *Το ακριβαγόραστο πράμα δεν είναι πάντα και το καλό.* Скупо плаћена ствар не мора увек да буде и добра.
ακριβαίνω, -ίβυνα поскупети, подићи цену: *Πάλι τ' ακρίβυνες τα πουλερικά.* Поново си повећао цену живини. – *Ακρίβυναν πολύ τα οικοδομικά υλικά.* Грађевински материјал је много поскупео.
ακριβαναθρέφω, -ανάθρεψα, -εμμένος брижљиво васпитавати; лепо неговати
ακρίβεια, η 1. редовност, тачност, савршеност; 2. скупоћа
ακριβής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, мн. -είς, -ή тачан, прецизан, егзактан; правилан, исправан; веран
ακριβογιός, ο вољени син; јединац
ακριβοδικαίος, -αία, -αίο праведан, објективан, непристрастан
ακριβοθώρητος, -η, -ο ретко виђан; жељен, драг, редак гост
ακριβοθωρώ, (ε), -θώρησα брижно неговати, стрепети (за чим), дрхтати
ακριβολογία, η → **ακριβολόγημα, το** пажљиво излагање, тачно говорење, прецизност и егзактност у излагању
ακριβολόγος, -α, -ο прецизан (у говору), тачан, егзактан
ακριβολογώ, (ε), -λόγησα, -ημένος правилно говорити, тачно се изражавати; испитивати детаљно
ακριβομέτρης, ο → **ακριβόμετρο, το** уређај за тачно мерење (запреминско или тежинско) величине и тежине малих предмета
ακριβομίλητος, -η, -ο → **λιγομίλητος, -η, -ο** који мало говори, ћутљив, „шкрт на речима“
ακριβοπληρώνω, -πλήρωσα, -πληρώθηκα, -πληρωμένος 1. скупо платити; 2. строго казнити

ακριβοπόθητος, -η, -ο превише вољен, обо-
жаван, драг
ακριβοποτίζω, -πότισα појити са љубављу,
с пажњом заливати
ακριβοπουλώ, (α), -πούλησα, -ημένος скупо
продати
ακριβός, -ή, -ό, *ἄριπ.* -ά скуп, драгоцен;
врло драг, вољен
ακριβοστολίζω, -στόλισα, -ίστηκα, -ισμένος
оденути у скупоцено рухо
ακριβοτα(γ)ίζω → **ακριβοταΐζω**, -ταΐσα,
-ισμένος **1.** добро хранити; **2.** брижљиво
васпитавати
ακριβοχέρης, -α, -ιο шкрт, лаком, ци-
цијашки
ακρίδα, η **1.** скакавац; **2.** овршак (пу-
пољак)
ακριδοπαθής, -ής, -ές, *ἰεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.*
-είς, -ή → **ακριδόπληκτος**, -η, -ο који је
претрпео штету од скакаваца
ακριμάτιστος, -η, -ο недужан, невин, без-
грешан, праведан
ακρινός, -ή, -ό крајњи, последњи
ακρισία, η непромишљеност, лакомисле-
ност, брзоплетост, несмотреност
ακρίτας, ο → **ακρίτης**, ο граничар, крајиш-
ник; становник далеких пограничних
предела, утврђења (у Византијском
царству)
ακριτολογία, η **1.** говорење бесмислица,
брбљање, „лупетање“; **2.** некритичност
ακριτολογώ, (ε), -λόγησα говорити бесми-
слице, брбљати
ακριτομυθία, η брбљивост, говорење бе-
смислица
άκριτος, -η, -ο **1.** бесмислен, непромишљен,
лакомислен; **2.** неодлучен; **3.** неосуђен:
Αυτά είναι λόγια άκριτα. То су речи без
смисла (непромишљене). – *Ο αγώνας*
έμεινε άκριτος. Борба је била нерешена. –
Βρίσκεται στη φυλακή άκριτος. Неосуђен,
налази се у затвору.
ακροάζομαι **1.** пажљиво слушати; **2.** пре-
слушавати (болесног)
ακρόαμα, το оно што је пријатно за слу-
шање
ακρόαση, η слушање, преслушавање,
аудијенција
ακροάσιμος, -η, -ο који заслужује да буде
слушан
ακροαστικός, -ή, -ό чујан, чујни, слушни

ακροατήριο, το слушатељство, публика, ау-
диториј
ακροατής, ο, *ж.* -άτρια, η слушалац
ακρόβαθρο, το носач моста, камени стуб
ακροβασία, η акробација
ακροβάτης, ο, *ж.* -ισσα, η акробат(а), акро-
баткиња
ακροβατικός, -ή, -ό акробатски
ακροβατισμός, ο → **ακροβασία**, η
ακροβατώ, (ε), -βάτησα **1.** ходати на врхо-
вима прстију, играти (балет); **2.** изводи-
ти акробације
ακροβλάσταρο, το пупољак, врх биљке
ακροβλασταρώνω, -βλαστάρωσα, -ωμένος
пупити, пуштати изданке, пупољити
ακροβολίζομαι, -βολίστηκα, -ισμένος **1.**
размакнути се (расути, раштркати) у
стрелце; **2.** пушкарати, чаркати се, во-
дити чарке
ακροβολισμός, ο **1.** расипање у стрелце; **2.**
пушкарање, чаркање
ακροβούνι, το врх брда
ακρογεφύρωμα, το потпорни стуб на краје-
вима моста
ακρογιάλι, το → **ακρογιαλιά**, η морска оба-
ла, жал, плажа
ακρογιαλίτης, -ισσα, -ιο → **ακρόγιαλος**, -η,
-ο приобални, који се налази или живи
близу обале
ακρογωνιαίος, -αία, -αίο → **ακρόγωνος**, -η,
-ο угаони, темељни
ακροδάχτυλο, το врх, вршак прста, јагоди-
ца на прсту
ακροδέκτης, ο електроспојница; утични
део утикача у дозну
ακροδεσιά, η постављање угаоног камења
за кућу
ακροθαλάσσι, το → **ακροθαλασσιά**, η → **πα-**
ραλία, η → **περιγιάλι**, το обала мора, жал,
плажа
ακροθαλάσσιος, -ια, -ιο приобални, при-
морски
ακροθαλασσίτης, -ισσα, -ιο становник
приобаља, приморац
ακροθιγώς (*ἄριπ.*) површно, летимице
ακρόκαλος, -η, -ο без камења, без крупног
шљунка, пешчан
ακρόκαλος, -η, -ο (**άκρος** + **καλός**) доста
добар, доста озбиљан
ακρόκαρπος, -η, -ο који производи воће у
брдовитим крајевима (пределима), во-
ћар

ακροκέραμος, ο → **ακροκέραμο, το** украсни цреп на врху зида или на забату
ακροκεφαλία, η (μεγ.) патолошка деформација лобање; шиљоглавост
ακροκέφαλος, -η, -ο шиљаст, шиљоглав, који има деформисану лобању
ακροκιόνιο, το врх, горњи део стуба
ακρόκλαδο, το → **ακροκλώναιο, το** највиша грана на дрвету, вршак
ακρόκομος, -η, -ο → **ακροκόμης** (само м. р.) 1. лиснат само при врху; 2. космат на врху главе
ακροκόρυφο, το → **αποκορύφωμα, το** врхунац, највиши врх; теме
ακροκόρυφος, -η, -ο врло висок
ακρόκριμνο, το стрма и висока стена
ακροκυάνωση, η (μεγ.) акроцијаноза, патолошко плавило (руку, ногу, уста, ушију)
ακρολιμνιά, η обала, обалски предео језера
ακρομάζομαι → **ακρουμάζομαι**
ακρομεγαλία, η (μεγ.) несразмерна дужина руку и ногу у односу на тело
άκρο(ν), το крај, крајња тачка, крајња граница: *Από το ανατολικό άκρο της πόλης περνά η εθνική οδός.* Од источног краја града почиње аутопут. – *Εκείνη τη στιγμή ήταν „εις άκρον“ λυπημένος.* Тог тренутка био је тужан преко мере. – *Είναι άνθρωπος των άκρων.* Он је човек крајности.
ακρόνυχτο, το време мало пре краја ноћи и сванућа, праскозорје: *То ακρόνυχτο ξαναρχίσαμε την πορεία.* У праскозорје поновно почесмо да маршујемо.
ακροούρανο, το → **ακρούρανο, το** хоризонт, обзор
ακροπατώ, (α), -πάτησα ићи опрезно, нечујно, на врховима прстију
ακροποδιτί (ἄριλ.) на врховима прстију, нечујно
ακρόπολη, η акропољ, бастион, бедем, узвишено и утврђено место града: *Ακρόπολη (της Αθήνας)* Акропољ (у Атини); – *Η πλατωνική ακαδημία στην Αθήνα ήταν η ακρόπολη της ειδωλολατρίας.* Платонска академија у Атини била је бастион идолопоклонства.
ακροποταμιά, η речна обала
ακρόπρωρο, το украсна фигура (статуа) на бродском прамцу

ακροπύργιο, το највиша кула неког утврђења
ακρόριζος, -η, -ο онај који има плитко корење
άκρος, -α, -ο удаљен, далек, последњи, врло велики (νῆρ. пријатељ); прекомеран
ακροστασία, η чучањ на прстима
ακροστέκομαι, -στάθηναι застајати, застајкивати
ακροστιχίδα, η акростих
ακρότητα, η прекомерност, претеривање, крајност
ακρουμάζομαι → **ακρομάζομαι** → **ακουρι-αίνομαι, -άστηναι** 1. слушати пажљиво; 2. прислушкивати
ακρούρανο, το → **ακροούρανο, το**
άκρουστος, -η, -ο који није густо ткан (редак)
ακροφαίνομαι, -φάνηναι појављивати се латано, назирати се
ακρυστάλλωτος, -η, -ο не(ис)кристалисан
άκρυκτος, -η, -ο нескривен, видљив, очигледан, очевидан
ακρώρεια, η врх брда, планински врх
άκρως (ἄριλ.) врхунски
ακρωτήρι, το → **ακρωτήριο, το**
ακρωτηριάζω, -τηρίασα, -άστηναι, -ασμένος
 1. окрњити; 2. осакатити, унаказити; 3. ампутирати
ακρωτηρίαση, η → **ακρωτηριασμός, ο** ампутирање, ампутација
ακρωτηριαστήρας, ο хируршки нож, скалпел
ακρωτήριο, το рт, брег
ακταιωρός, η обалски патролни брод, мали ратни брод
ακτένιστος, -η, -ο → **αχτένιστος, -η, -ο**
ακτή, η обала, жал(о), плажа
ακτήμονας, ο беземљаш, човек без имања, непоседник
ακτιμοσύνη, η беземљаштво
ακτιβισμός, ο (λαϊκ.) активизам, филозофско гледиште слично прагматизму
ακτίνα, η → **αχτίδα, η** 1. зрак; 2. полупречник; 3. домет, долет, радијус
ακτινεέργεια, η (φиз.) зрачење, радиоактивност
ακτινεενεργός, -ή, -ό радиоактиван
ακτίνιο, το актинијум (еманат урана)
ακτινοβολία, η → **αχτινοβολία, η** → **ακτινοβόλημα, το** зрачење, радијација

ακτινοβόλος, -η, -ο → **αχτινοβόλος**, -η, -ο
 блистав, сјајан; озарен, весео, срећан
ακτινοβολώ, (ε) → **αχτινοβολώ**, -βόλησα
 зрачити, обасјавати, озаривати, озари-
 ти; развеселити
ακτινογραφία, η озрачивање X зрацима,
 рендгенско снимање
ακτινογραφικός, -ή, -ό рендгенски, флуо-
 рографски
ακτινογραφώ, (ε), -γράφησα озрачивати X-
 зрацима, вршити рендгенско снимање
ακτινοδιαγνωστική, η рендгенско снимање,
 флуорографисање
ακτινοειδής, -ής, -ές, *ιεν.* -оус, *ак.* -ή, *мн.*
 -είς, -ή зракаст; радијални
ακτινόζωα, та зракасте протозое
ακτινοθεραπεία, η рендгенотерапија
ακτινολογία, η рендгенологија
ακτινολογικός, -ή, -ό рендгенолошки, рен-
 дгенски
ακτινολόγος, ο/η рендгенолог
ακτινομετρία, η радиометрија
ακτινόμετρο, το радиометар
ακτινόμορφος, -η, -ο зрачни, радијални
ακτινομύκητας, ο (*μεγ.*) микроб, проузро-
 ковач кожног обољења
ακτιноσκόπηση, η радиоскопија, рендге-
 носкопија
ακτιноσκοπώ, (ε), -σκόπησα, -ήθηκα радио-
 скопирати, прегледати рендгенски
ακτινωτός, -ή, -ό → **αχτινωτός**, -ή, -ό зра-
 каст, радијални
άκτιστος, -η, -ο нестворен, несаграђен,
 несаз(и)дан; недограђен
ακτοπλοΐα, η приобалска пловидба
ακτοφυλακή, η обалска стража
ακτύπητος, -η, -ο → **αχτύπητος**, -η, -ο
ακυβερνησία, η безвлашће, анархија:
Υστερα από τη δολοφονία του Καποδίστρια
επικρατούσε σχεδόν ακυβερνησία. После
 убиства Каподистрије завладало је ско-
 ро безвлашће.
ακυβέρνητος, -η, -ο 1. без власти, неуп-
 рављан; који нема господара, владара; 2.
 којим се не може управљати, препуштен
 самом себи: *Σπίτι ακυβέρνητο προκοπή*
δε βλέπει. Кућа без господара нема на-
 претка. – *Για δύο μέρες το πλοίο πάλευε*
με τα κύματα ακυβέρνητο. Брод се без уп-
 рављања два дана борио са таласима.
άκυκλος, -η, -ο (*хем.*) који се не веже у кру-
 гове, који није цикличан, ацикличан

ακυκλοφόρητος, -η, -ο, *ѝрил.* -а необјављен,
 неразглашен, који још није пуштен у
 јавност, у саобраћај
ακύκλωτος, -η, -ο неокружен, неопкољен
ακύλιστος, -η, -ο непомичан; не(по)вољан
 (терен); углављен, усађен
ακύμαντος, -η, -ο неузнемираван, непот-
 ресан; неузбуркан: *Η ζωή του ως τότε*
κυλούσε ακύμαντη. До сада је његов жи-
 вот текао без потреса (тешкоћа).
ακυμάτιστος, -η, -ο → **ακύματος**, -η, -ο не-
 валовит, неузбуркан, неусталасан: *Η θά-*
λασσα τη μέρα εκείνη ήταν εντελώς ακυ-
μάτιστη. Тог дана море је било потпуно
 мирно (неусталасано).
ακυνήγητος, -η, -ο 1. непрогањан; 2. не-
 ловљен
ακυοφόρητος, -η, -ο недовољно проучен,
 несагледан; недефинисан
ακυρίευτος, -η, -ο 1. незаузет, неосвојен; 2.
 неострашћен: *Το φρούριο αυτό κατάντησε*
πραγματικά ακυρίευτο. Ова тврђава по-
 казала се практично неосвојива.
ακυρολεκτώ, (ε), -λέκτησα изражавати се
 недовољно писмено, полуписмено
ακυρολεξία, η → **ακυρολογία**, η нетачно из-
 ражавање; полуписменост
ακυρολογώ, (ε), -λόγησα → **ακυρολεκτώ**
άκυρος, -η, -ο, *ѝрил.* -а безвредан, ништа-
 ван, неважећи, поништен, раскинут
 (уговор), без законског ауторитета
ακυρότητα, η 1. безвредност, ништавост; 2.
 неважност, неважење
ακύρτωτος, -η, -ο несавијен, неискривљен;
 несагнут, прав
ακυρώνω, ακύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος пре-
 кинути, укинути, обуставити; пониш-
 тити, раскинути; ануирати (правно)
ακύρωση, η прекидање, обустављање, уки-
 дање; ануирање (у праву)
ακυρώσιμος, -η, -ο отказив, поништив,
 оборив
ακυρωτικός, -ή, -ό рушећи, обарајући, по-
 ништавајући: *-ό δικαστήριο* касациони
 суд
ακύρωτος, -η, -ο непотврђен, неодобрен,
 неозакоњен, нератификован, несанкци-
 онисан
ακωδικοποίητος, -η, -ο некодификован, не-
 озакоњен

άκωλος, -η, -ο онај који нема дно (данце); који нема стражњицу (слабашан, мршав)

ακώλυτος, -η, -ο, *ὑριλ.* -α неометан, несметан

ακωμώδητος, -η, -ο → **ακωμώδιστος**, -η, -ο неисмејан, неизруган

άλα (*υἱῶαλ.*) готово! напред!

αλά (*υἱῶαλ.*, *ὑριλ.*) као, попут, слично

αλαβάστρινος, -η, -ο алабастерски

αλάβαστρο, то → **αλάβαστρος**, ο алабастер

αλαβαστροειδής, -ής, -ές, *ἰεν.* -οὺς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή који личи на алабастер, сличан алабастеру, алабастерски

αλάβωτος, -η, -ο 1. нерањив, неповредив; 2. необорив (доказ); 3. беспрекоран

αλαγάριστος, -η, -ο непрочишћен, недестилсан, нерафинисан, мутан

αλαδιά, η неплодност, неродица маслина (сваке друге године)

αλάδωτος, -η, -ο → **αλάδιαστος**, -η, -ο 1. који је без уља; 2. неумрљан уљем; неподмазан; 3. некрштен; 4. неподмићен: *Αφισε το φαῖ αλάδωτο.* Оставио је јело непоуљено. – *Η μηχανή έμεινε αλάδωτη.* Мотор је остао неподмазан (без уља). – *Είχαν το παιδί ακόμη αλάδωτο.* Имали су још некрштено дете. – *Στο γραφείο εκείνο δεν είχε μείνει κανέναν αλάδωτος.* У оној канцеларији нико није остао неподмићен („неподмазан“).

αλαζόνας, ο хвалисавац, разметљивко, уображенко

αλαζονεία, η осорност, уображеност, сујетност, дрскост

αλαζονεύομαι, -νεύτηα хвалисати се, уображавати, правити се важан, бити дрзак

αλαζονικός, -ή, -ό хвалисав, разметљив, уображен

αλάθευτος, -η, -ο → **αλάθητος**, -η, -ο непогрешив, безгрешан; *κυνηγός* ~ непогрешиви ловац

αλάθητο, то безгрешност, непогрешивост (*нῆρ.* папе)

αλάθητος, -η, -ο → **αλάθευτος**, -η, -ο

άλαμιος, -η, -ο који има кратак врат; без врата

αλά κάπα → **ανάποδα** (*ὑριλ.*) 1. супротно, насупрот, наопако; 2. изненада, неочекивано

αλάκερος, -η, -ο цео, потпун, целовит, целокупан, комплетан

αλάκιητος, -η, -ο → **αλάκιστος**, -η, -ο онај који није побегао; неуплашен

άλακκος, -η, -ο необраћен, неокопан; без јаме, без леје; раван

αλάκτιστος, -η, -ο неритнут, нешутнут, нешутниран

αλαλαγμός, ο → **αλαλαγή**, η → **αλάλαγμα**, то поклич, клицање; бука, вика

αλαλάζω, -άλαξα клицати, узвикивати

αλαλητό, то → **αλαλητός**, ο → **αλαλαγμός**, ο

αλάλητος, -η, -ο 1. који није проговорио, пропевао; 2. нем, бесловесан; 3. неизрецив, неописив (речима)

αλαλία, η → **αλαλιά**, η немост, занемелост, мутавост: *Υστερα από όσα άκουσε είχε πάθει αλαλία.* После онога шта је чуо, остао је нем.

αλαλιάζω, **αλάλιασα**, -άστηα, -ασμένος некога ошамутити, пореметити, распаметити, растројити: *Τα παιδιά την είχαν αλαλιάσει με τις φωνές τους.* Деца су је излудела својом виком. – *Ησυχάστε πια κι αλάλιασα.* Стишајте се (смирите се) већ једном, излудећу.

άλαλος, -η, -ο → **βουβός**, -ή, -ό нем, безгласан; запрепашћен; глуп, будаласт, имбецилан: *Το παιδί γεννήθηκε φαίνεται άλαλο.* Дете се, изгледа, родило немо. – *Όταν τον αντίκρισε έμεινε άλαλος.* Кад га је сусрео, остао је запрепашћен.

αλαμιτάδιαστος, -η, -ο неразбуктан; без бакљаде (скромно); тајни (брак)

αλαμπикаρίστος, -η, -ο неочишћен, непрочишћен, нерафинисан, мутан

άλαμπος, -η, -ο, *ὑριλ.* -α без сјаја, таман, мутан, нејасан

αλαμπουρνέζικος, -η, -ο, *ὑριλ.* -α 1. неповезан, неразуман, неуман говор; 2. неразумљив, бесмислен

αλανάριστος, -η, -ο неизгребен, нечешљан (за вуну)

αλάνης, ο, ж. -ισσα, η, *ср.* -ико, то → **αλανιάρης**, -α → -ισσα, -ико

αλάνθαστος, -η, -ο непогрешив, успешан, делотворан

αλάνи, то 1. беспризорник, скитница; 2. отворен и неизграћен терен, састајалиште скитница (бескућника)

αλανιάρης, -α → -ισσα, -ико скитница, бескућник, одрпанац; уличар

αλανιαρίζω, αλανιάρισα скитати, лутати (друмовима)
 αλάξευτος, -η, -ο, ἄριλ. -α необрађен, неотесан, сиров, груб
 αλάργα (ιῦαλ., ἄριλ.) далеко, удаљено, из далека
 αларγάρω 1. пливати на растојању; 2. удаљити се
 αλάργεμα, то → αλάργεψη, η удаљавање
 αларγεύω, αλάργεψα удаљити (се)
 αларγινός, -ή, -ό, ἄριл. -ά далек, удаљен, даљни, одаљен
 αларγοτάξιδος, -η, -ο онај који далеко путује
 αλάρδιστος, -η, -ο без сланине, немастан, без масноће
 αλάρμη, η саламура, расо(л)
 αλασκάριστος, -η, -ο невезан, незатегнут, лабав, опуштен
 άλασπος, -η, -ο → αλάσπωτος, -η, -ο неумазан, неукаљан, неупрљан
 αλαταποθήκη, η складиште (магацин) соли
 αλατάς, ο, ж. -ού, η продавац соли, солар
 αλατέμπορος, ο трговац сољу
 αλατένιος, -ια, -ιο слан, посољен, усољен; сони
 αλατερό, то → αλατερή, η → αλατολόγος, ο сланик
 αλάτι, то со; (φινι.) финоћа, такт, профињеност, деликатност: *Το αλάτι νοστιμεύει το φαγητό.* Со чини јела укусним. – *Τα λόγια του έχουν πολύ αλάτι.* Његове речи су врло тактичне. *Τον έκαναν τ' αλατιού.* Истукосе га јако.
 αλατιέρα, η → αλατοδοχείο, то
 αλατιζω, αλάτισα, -ίστηκα, -ισμένος солити, посолити; зачинити своје казивање (говор, причу)
 αλατινιστος, -η, -ο нелатинист(а), који не зна или слабо говори и пише латински
 αλάτινος, -η, -ο → αλατένιος, -ια, -ιο
 αλάτισμα, то сољење, посољавање, усољавање
 αλατιστός, -ή, -ό посољен, усољен
 αλατοδοχείο, то сланик
 αλατολόγος, ο → αλατερό, то
 αλατόνερο, то слана вода, природна минерална, обично лековита вода
 αλατοπαραγωγή, η производња соли
 αλατοπίπερο, то со и бибер, „досолити“ казивање, обогатити причу додавањем за-

нимљивих и често измишљених ствари: *Στις διηγήσεις του έβαξε και αλατοπίπερο.* У своје излагање стављао је и соли и бибер (,,досолио“ причу).

αλατόπισσα, η → ελατόπισσα, η
 αλατοπόλης, ο трговац, продавац соли
 αλατούχος, -α, -ο који у себи садржи со, сони, слан
 αλατοφόρος, -η, -ο предео у којем има налазишта соли, сони (извор)
 αλατοχρωμία, η → αλοχρωμία, η
 αλάτρευτος, -η, -ο 1. необожаван; незапажен; 2. запуштен, необрађиван, ненегован
 αλατωρυχείο, то рудник соли
 αλατωρύχος, ο радник, рудар у руднику соли
 αлафаки, то → αλάφι, то лане, срнче, јеленче
 αлафиάζω, αлаφιασα, -άστηκα, -ασμένος уплашити, престрашити, престравити
 αλάφιασμα, то страх, престрашеност, узнемиреност, пометња
 αлафина, η → εлафина, η
 αлафокиэрато, то → εлафокиэрато, то 1. јеленски рој; 2. кост или грицкалица за дете када почињу да му ничу зуби
 αлаφρά (ἄριл.) → εлаφρώς, -ά
 αлаφράδα, η 1. олакшавање, ублажавање; 2. лакоћа, растерећивање; неозбиљност, несташност, несташлук
 αлафраίνω, -άφруνα олакшати, ублажити, растеретити; одахнути
 αлафρόγιομος, -η, -ο недовољно пун, ненапуњен
 αлафρόγυωμος, -η, -ο лакоуман, сметен, глуп
 αлафроζυγιάζω, -ζύγισα, -άστηκα, -ασμένος 1. премеравати; 2. варати при мерењу; 3. (за птице) лебдети
 αлафроϊскиωτος, -η, -ο 1. способан да види духове, видовњачки; 2. који има лаган сан
 αлаφρόμυαλος, -η, -ο лакомислен, лакоуман; глуп, ограничен
 αлаφρός, -ή, -ό → εлаφρός, -ή, -ό
 αлаφρωμα, то олакшавање, ублажавање, смиривање
 αлаφρώνω, αлаφρωσα, -ώθηκα, -ωμένος → ξαλαφρώνω
 αлафураγώγητος, -η, -ο неопљачкан, непохаран; недирнут, нетакнут

αλαχτάριστος, -η, -ο, ὕριλ. -α нежељен, невољен
 αλβανικός, -ή, -ό албански
 αλβανόγλωσσος, -η, -ο → αλβανόφωνος, -η, -ο албанофон, неалбанац који говори албански
 άλγεβρα, η (αραῦ.) алгебра
 αλγεβρικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά алгебарски
 αλγεινός, -ή, -ό болан, тужан, мучан
 αλγερινός, -ή, -ό → αλγερίνικος, -η, -ο → αλτζερίνικος, -η, -ο алжирски
 αλγηδόνα, η телесни и душевни бол
 αλγόριθμος, ο (αραῦ.) алгоритам, скуп симбола у поступку и обављању математичких операција
 άλγος, το мука, туга, сета
 αλγώ, (ε), άλγησα туговати, патити
 αλδεῦδες, οи (хем.) алдехиди
 αλέα, η (франц.) → денτροστοιχία, η алеја, дрворед
 αλεβάντιαστος, -η, -ο ненамирисан лавандом
 αλεγράδα, η → αλεγρία, η (ιῦαλ.) живост, живахност, радовање, веселост, раздраганост
 αλέγρος, -α, -ο (ιῦαλ.) живахан, радостан, весео, раздраган
 αλειλάτητος, -η, -ο → αλειλάτιστος, -η, -ο неопљачкан, непохаран
 αλέθω, άλεσα, -έστηκα, -εσμένος 1. млети (кафу, жито); 2. варити (храну)
 αλειμματάς, ο онај који сир меша са лојем
 αλειμματοκέρι, το свећа лојаница
 αλειπτήριο, το просторија где су се у старој Грчкој такмичари (рвачи) мазали уљем
 αλειτούργητος, -η, -ο 1. храм у којем се не врши богослужење; 2. који не похађа цркву, непобожан; 3. неосвећен
 αλείφω → αλείβω, άλειψα, -είφτηκα, -ειμμένος мазати, подмазати
 άλειωτος, -η, -ο → άλιωτος, -η, -ο
 αλέκιαστος, -η, -ο, ὕριλ. -α неупрљан, ненафλεκан, без мрља, флека, неумрљан
 αλεξανδρινός, -ή, -ό → αλεξαντρινός, -ή, -ό александријски
 αλεξιπτωτιστής, ο падобранац
 αλεξιπτωτο, το падобран
 αλεξιπυρος, -η, -ο противпожарни, ватросталан
 αλεξίφωτο, το абажур
 αλεπόγουνα, η лисичја бунда

αλεπόμουτρο, το лукавац; препредењак
 αλεποноρά, η → αλεποουρά, η лисичји реп
 αλεπότρυπα, η лисичја рупа, јазбина
 αλεπού, η → αλωπού, ο/η → αλουπού, ο/η лисица; лисац; лија
 αλεποφωλιά, η → αλουποφωλιά, η лисичја рупа, јама, јазбина
 αλεπτολόγητος, -η, -ο, ὕριλ. -α неистражен до краја, површно испитан
 αλεπτούργητος, -η, -ο недорађен, необрађен (детално)
 αλερετούρ (франц.) повратна карта, карта за одлазак и повратак, „tour-retour“
 αλέρωτος, -η, -ο неумрљан, незапрљан; чист
 άλεση, η → άλεσμα, το млевање; мељава
 αλεσιά, η количина добијена једном мељавањем
 άλεσμα, το 1. мељава; 2. производ мељаве: брашно, мливо
 αλέστα (ιῦαλ., ὕριλ.) спремно, брзо, хитро
 αλεστικά, та ујам, накнада, трошкови млевења
 αλεστικός, -ή, -ό који служи за млевање
 άλεστος, -η, -ο несамлевен, несамељив
 αλέστος, -η, -ο (ιῦαλ.) спреман, окретан, хитар
 αлетράς, ο произвођач плугова
 αλέτρι, το → άροτρο, το плуг
 αлетριά, η бразда
 αлетρίζω, αλέτρισα орати
 αλέτρισμα, το → όργωμα, το орање
 αлетроπόδα, η 1. полуга за ножно притискивање лемеша на раонику; 2. αστερισμός του Ωρίωνα сазвежђе Орион (Косци).
 αлетроχέρα, η ручка на плугу
 αλευθέρωτος, -η, -ο → αλευτέρωτος, -η, -ο 1. неослобођен; 2. неизбављен; 3. нерођен
 αλεύκαντος, -η, -ο → αλεύκαστος, -η, -ο необељен, неизбељен
 αλευραγορά, η тржница брашна
 αλευράδικο, το продавница брашна
 αλευραποθήκη, η складиште (магацин) брашна
 αλευράς, ο продавац брашна
 αλευρέμπορος, ο трговац брашном
 αλεύρι, το → άλευρο, το брашно
 αλευριά, η → χυλός, ο каша од брашна; качамак
 άλευρο, το → αλεύρι, το

αλευροβιομηχανία, η млинарска индустрија
 αλευροβιομήχανος, ο власник индустријског млина
 αλευρόκολλα, η лепак од брашна; скроб, штирак
 αλευροκόσκινο, το сито (за брашно)
 αλευρόμετρο, το уређај за мерење квалитета брашна
 αλευρόμυλος, ο млинарско постројење, млин за мељаву житарица
 αλευροποίηση, η млевање, дробљење, претварање у брашно
 αλευροποιώ, (ε), -ποίησα, -ποίηθηκα, -ποιημένος млети, претварати у брашно
 αλεύρωμα, το посипање брашном, побрашњавање
 αλευρώνω, αλεύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. посипати брашном или прахом (пудерисати); 2. површно научити, напобирчити знање
 αλευτέρωτος, -η, -ο → αλευθέρωτος, -η, -ο
 αληγής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή постојан, трајан, непрестан
 αλήθεια, η истина, истинитост
 αλήθευση, η потврда, доказ
 αληθεύω, αλήθευσα доказати, потврдити; *αληθεύει* истинито је
 αληθινός, -ή, -ό, *йрил.* -ά 1. истинит, стваран; 2. частан, искрен
 αληθοφάνεια, η вероватност, вероватноћа
 αληθοφανής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή вероватан
 αλημέριαστος, -η, -ο неподесан за склониште; који нема уточиште; -ος, ο бескућник
 Αλήπασας, ο Али-паша Јањински, злогласни турски паша у Епиру, почетком 19. века
 αλησμόνητος, -η, -ο, *йрил.* -α незабораван
 αλήστευτος, -η, -ο неопљачкан, непохаран
 αλητεία, η 1. скитња, потуцање, просјачење; 2. хулиганство
 αλητεύω, αλήτεψα скитати, беспосличити, просјачити
 αλήτης, ο, *ж.* -ήτισσα, η скитница, беспосличар, протува, клошар, бескућник
 αλητικός, -ή, -ό → αλήτιος, -η, -ο скитнички, беспосличарски, клошарски
 αλητόπαιδο, το напуштено дете, беспризорник
 αλί → αλιά → αλίμονο! јао! авај! несреће ли моје! тешко мени!

αλιάδα, η (*uīal.*) → σκορδαλιά, η сос од белог лука
 αλιάνιστος, -η, -ο неисецкан, неуситњен
 άλιαστος, -η, -ο, *йрил.* -α неизложен сунцу, неосунчан
 αλιβάνιστος, -η, -ο → αλιβάνωτος, -η, -ο неокађен тамјаном, небогобојажљив; (*φιν.*) којем не ласкају, „не каде“
 αλιγάτορας, ο алигатор
 αλίγδωτος, -η, -ο → αλίγδιαστος, -η, -ο неумашћен, неупрљан
 αλιγόστευτος, -η, -ο несмањен, неисцрпан (*нѝр.* вода у бунару)
 αλιγούρευτος, -η, -ο, *йрил.* -α нежељен, неомиљен
 αλίγωτος, -η, -ο који не изазива гађење, који нема сала
 αλιεία, η 1. рибарење на мору, риболов(ство); 2. наговарање, „пецање“ (*нѝр.* гласача)
 αλιευμα, το рибарење, ловљење рибе; улов
 αλιευτική, η рибарска вештина
 αλιευτικός, -ή, -ό риболовачки, рибарски
 αλιεύω, αλιευσα, -εύτηκα, -ευμένος 1. рибарити, печати, хватати; 2. ловити, „печати“, злурадо тражити грешке (*нѝр.* штампарске)
 αλιθοβόλητος, -η, -ο, *йрил.* -α некаменован
 αλιθόστρωτος, -η, -ο непоплочан каменом, некалдрмисан
 αλικοντίζω, -κόντισα, -ίστηκα, -ισμένος (*uур.*) спречавати, задржавати, онемогућавати
 άλικος, -η, -ο црвен, алев, румен
 αλιμάριστος, -η, -ο ненаоштрен, ненабрушен; принуђен да слуша глупости: *Ξέχασες το πριόνι αλιμάριστο και δεν κόβει.* Оставио си тестеру ненаоштрениу па не сече.
 αλίμαχτος, -η, -ο, *йрил.* -α умерен у јелу
 αλίμενος, -η, -ο 1. без пристаништа, без луке; 2. негостопримљив
 αλίμονο (*узв.*) → αλί → αλιά
 αλίπαντος, -η, -ο 1. ненађубрен, ненагнојен; 2. неподмазан
 αλίπαστος, -η, -ο усољен; посољен, засољен
 αλιπάσωση, η усољавање намирница
 αλιπηγή, η минерални слани извор, слатина

αλισάχνη, η со у удубинама стена на морској обали
 αλισβερίσι, το → αλισιβερίσι, το пословни однос, повезаност, контакт
 αλισγάριστος, -η, -ο → αλισγάριαστος, -η, -ο непооран, неокопан, неизриљан
 αλισίβα, η (ιῦιαλ.) цеђ
 αλισιβιάζω, αλισίβιασα, -άστηκα, -ασμένος прати у цеђи, потопити рубље у цеђ
 αλισφαкиά, η → αλιφασкиά, η
 αλιτάνευτος, -η, -ο неношен у црквеној поворци; непозван у литију
 αλιτήριος, -ια, -ιο неправедан, незаконит; подмукао, зао, пакостан; мрзак, гнусан
 αλιφаскиά, η жалфија, кадуља
 αλίχνιστος, -η, -ο неовејан (жито, пасуљ)
 αλιχούδευτος, -η, -ο који није похлепан на јело, непрождрљив
 άλιωτος, -η, -ο нерастворљив, нерастопљив
 αλκαλικός, -ή, -ό (хем.) алкални
 αλκαλικότητα, η алкалност
 αλκάλιο, το алкалија
 αλκαλιούχος, -α, -ο алкалан
 αλκαлоειδή, та алкалоиди
 άλιη, η велики северни јелен, лос
 αλική, η 1. велика телесна снага, моћ; 2. свежина духа, смелост
 Αλκιβιάδης, ο Алкибијад
 άλιμιος, -η, -ο снажан, јак; храбар, смео, одважан, куражан
 Αλκμεωνίδες, οι Алкмеониди, моћна породица у старој Атини
 αλιοлиσμός, ο → αλιοолиσμός, ο
 αλιοόλ, το → αλιοόλη, η → οινόπνευμα, το алкохол
 αλιοолиικός, -ή, -ό → αλκολικός, -ή, -ό 1. алкохолни; -ά διαλύματα алкохолни раствори; 2. алкохоличарски; 3. нечему бити страствено склон: -ός καπνιστής страстан пушач; - Εχει καταντήσει καπνιστής αλιοолиικός. Постао је страстан пушач.
 αλιοолиσμός, ο → αλιοолиσμός, ο алкохолизам
 αλιοоλούχος, -α, -ο алкохолни, који садржи алкохол
 αλκυονίδες μέρες, οι 1. ведре, топли зимски дани; 2. седам сунчаних и мирних дана у јануару пре и седам после зимског солстиција, када птице алкионе (зимороди, морске ласте) полажу-легу јаја

αλκυώνα, η врста птице рибарице, морска ластва
 αλλά (св.) али, међутим; но, ипак, уза све то
 αλλαγή, η 1. промена, измена; 2. ~ φρουράς смена (страже)
 άλλαγμα, το измена, промена, размена
 αλλάζω, άλλαξα, -άχτηκα, -αγμένος 1. заменити; 2. пресвући, преобући; 3. изменити се; αλλάζει (безл.) то је друго, то мења ствар, ако је тако...
 αλλακτικά, та → αλλαχτικά, та накнада мењачу, проценат, камата
 αλλακτικός, -ή, -ό намењен размени, трампи (робе); који се односи на мењање
 αλλαντίαση, η тровање сухомеснатим производима
 αλλαντικό, το → αλλαντικά, та сухомесна-те прерађевине
 αλλαξιά, η → αλλαξά, η 1. промена; замена, размена; 2. преобука (веш), пресвлака
 άλλαξο- префикс који означава неку промену; αλλαξογλωσσία, η, αλλαξοθρησκία, η, αλλαξοκαιρία, η промена језика, вероисповести, времена
 Αλλάχ, ο Алах
 αλλαχού (ῦрил.) другде, на другом месту
 άλλαχτος, -η, -ο непресвучен, непреобучен
 αλλεπάλληλος, -η, -ο, ῦрил. -α непрекидан, узастанован, наизменичан, узајамни, међусобни, обостран
 αλλерγία, η алергија
 αλλерγικός, -ή, -ό алергичан
 αλλергиоγόνος, -α, -ο алергијски; узрочник алергије, материја, биће које изазива алергију
 αλληγορία, η алегорија
 αλληγορικός, -ή, -ό, ῦрил. -ά алегоријски
 αλληθωρίζω → αλληθωριάζω → αλληθωρώ, -θώρισα бити разрок, гледати разроко
 αλληθώρισμα, το разроконост
 αλληθωρος, -η, -ο разрок
 αλληθωρώ → αλληθωρίζω
 αλληλασφάλεια, η узајамно осигурање
 αλληλεγγύη, η узајамност, солидарност
 αλληλένδετος, -η, -ο повезан, срастао, заједнички
 αλληλεξάρτηση, η међузависност
 αλληλεπίδραση, η узајамно дејство, интеракција
 αλληλοβοήθεια, η узајамна помоћ

αλληλογραφία, η дописивање, преписка, кореспонденција
αλληλογραφῶ дописивати се
αλληλοδιάδοχος, -η, -ο наизменичан, узастопан
αλληλοδιδακτικός, -ή, -ό узајамно се обучавајући, међусобно се поучавајући
αλληλοκτονία, η узајамно, међусобно убијање
αλληλοπάθεια, η узајамно трпљење; узајамно деловање
αλληλοπαθής, -ής, -ές, ἰεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή ● нај који узнемирава другог (друге) и кога истовремено узнемиравају други
αλληλοσκοτωμός, ο → **αλληλοσφαγή, η** → **αλληλοκτονία, η**
αλληλοσπαραγμός, ο међусобно раздирање
αλληλοτρώγομαι → **αλληλοφάγομαι, -φαγώθηκα** међусобно се препирати, прождирати се
αλληλοτυπία, η заслепљење, заблеснутост; (φиз.) интерференција
αλληλούια (јевр.) алилуја, алелуја, слава Богу! хвалите Господа
αλληλουχία, η веза, повезаност, међузависност; след, ток, доследност
αλληλοφάγομαι → **αλληλοτρώγομαι**
αλληλοφάγωμα, το међусобно препирање, трзавице
αλληλόχρεος, -η, -ο заједничка обавеза, заједничко дуговање
αλλιώς → **αλλιώτικα (ἄрил.)** другачије, друкчије, иначе; ако не, у супротном, уколико не
αλλιώτικος, -η, -ο различит, друкчији
αλλογενής, -ής, -ές, ἰεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή који припада другом народу, роду или племену; стран, туђински
αλλόγλωσσος, -η, -ο који говори другим језиком (страним, туђим)
αλλοδαπή, η → **εξωτερικό, το** иностранство, туђина
αλλοδαπός, -ή, -ό страни, туђи; иностранци; -ός, ο странац, туђинац
αλλοδοξία, η 1. припадање другој вери, 2. иноверство; другачије мишљење
αλλόδοξος, -η, -ο иноверан; другачијег мишљења
αλλοεθνής, -ής, -ές, ἰεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή → **αλλογενής, -ής, -ές**

άλλοθι, το алиби; (ἄрил.) другде
αλλόθρησκος, -η, -ο иноверан
αλλοῖμονο! (узв.) јао, тешко мени!
αλλοιώνω, αλλοίωσα, -ώθηκα, -ωμένος променити, изменити
αλλοίωση, η 1. промена природе и квалитета; 2. преиначавање, фалсификовање, изопачавање; 3. подизање (спуштање) тона
αλλοκοτιά, η ђудљивост, каприциозност, особењаштво, ексцентричност
αλλόκοτος, -η, -ο ђудљив, особењачки, ексцентричан
αλλοπαρμένος, -η, -ο душевно поремећен, луд
αλλοπρόσαλλος, -η, -ο, ἄрил. -α превртљив, несталан, непостојан
άλλος, -η, -ο → **διαφορετικός, -ή, -ό** други; различит, другачији: *Να τον δεις, έγινε άλλος άνθρωπος.* Да га видиш, постао је други човек. – *Αλλος μπαίνει κι άλλος βγαίνει.* Један улази, а други излази. – *Να έρθει τώρα άλλος.* Нека сада дође други.
άλλοτε (ἄрил.) други пут, у другом време; час ово – час оно: *Να μη σε βρω άλλοτε εδώ.* Да те више не нађем (видим) овде. – *Αλλοτε κρύος κι άλλοτε ζεστός.* Час студен (хладно), час жега (топло).
αλλοτινός, -ή, -ό → **αλλοτεσινός, -ή, -ό** други; различит, другачији: *Αλλοτινοί άνθρωποι, αλλοτινά έθιμα.* Други људи, други обичаји.
αλλοτριώνω, -τρίωσα, -ώθηκα, -ωμένος отуђити, отуђивати, прода(ва)ти
αλλοτρίωση, η отуђивање, удаљавање
αλλοτροπία, η → **αλλοτροπισμός, ο (хем.)** алотропија (способност појављивања у више облика)
αλλού (ἄрил.) другде, на другом месту, на другом крају
αλλούβια, η алувијум
αλλοφερμένος, -η, -ο дошао са стране, из другог краја или иностранства; увезен, унесен
αλλόφρονας, ο луд, безуман; будаласт, махнит, напрасит
αλλοφρονώ, (ε), -φρόνησα 1. лудети, махнитати; 2. бити напрасит
αλλοφροσύνη, η лудило, махнитост, безумност; напраситост
αλλόφυλος, -η, -ο 1. иноплемен, стран, иностран; 2. -ος, ο непријатељ

αλλόφωνος, -η, -ο → αλλόγλωσσος, -η, -ο
αλλοχρωματισμός, ο (минерал.) разнобој-
ност минерала који је иначе безбојан
άλλωστε (ἄριπ.) иначе, осим тога; још
више

άλμα, то → πήδημα, то 1. скок; 2. јуриш; на-
предовање, јуришање: Κατέχει ρεκόρ του
άλματος σε μήκος. Држи рекорд у скоку
у даљ. – Κάναμε το άλμα χωρίς απώλει-
ες. Напредовали смо без губитака. – Η
φύση μερικές φορές κάνει άλματα. Приро-
да који пут прави скокове.

Αлмагέστι, η Алмагеста, Птолемејев збор-
ник о астрономији (2. век н. е.)

αλμανάκ, то → αλμανάχ, то (араῖ.) алма-
нах, календар

αλματικός, -ή, -ό → αλματώδης, -ης, -ες ско-
ковит, брз

άλμη, η → άρμη, η 1. морска вода; 2. танак
слој соли из морске воде, скрама соли
на приобалном камењу; 3. саламура;
расо(л)

αλμολίμνη, η приобална удубљења са мор-
ском водом, обично испод морског ни-
воа

αλμπάνης, ο → πεταλώτης, ο поткивач

άλμπατρος, ο (σιῖαν.) албатрос

άλμπουμ, то албум

άλμπуро, то → άρμπуро, то (сиῖал.) ка-
тарка брода

αλμύρα, η → αρμύρα, η → αλμυράδα, η сла-
ноћа, салинитет, сланост

αλμυρήθρα, η → αρμυρήθρα, η разна мор-
ска флора

αλμυρίζω → αρμυρίζω, -μύρισα, -ίστηκα,
-ισμένος посолити, усолити; јести сла-
на јела

αλμυρό, то слано јело, усољена храна

αλμυρός, -ή, -ό → αρμυρός, -ή, -ό слан,
усољен

αλμυρότητα, η сланост, салинитет, сла-
ноћа

αλμυρούτσικος, -η, -ο → αρμυρούτσικος, -η,
-ο сланкаст

άλοβος, -η, -ο који нема ушну ресицу

αλόγα, η кобила, кобилетина

αλογάριastos, -η, -ο → αμέτριτος, -η, -ο
1. неизрачунат; неизмерљив; 2. непро-
мишљен: Πολλούς μήνες τώρα είμαστε
αλογάριστοι. Већ много месеци нисмо
рашчистили рачуне. – Εχει πλούτο
αλογάριστο. Има неизмерно богатство.

– Εκανες πράγματα αλογάριστα. Учинио
си непромишљене ствари. – Αστον αυτόν
είναι άνθρωπος αλογάριστος. Остави га,
он је човек непоуздан.

αλόγιαστος, -η, -ο, ἄριп. -а необазрив, не-
промишљен, лакомислен, несмотрен,
неразуман

αλογίκευτος, -η, -ο, ἄριп. -а непромишљен,
неразложен, нелогичан; ирационалан

αλογικός, -ή, -ό нелогичан

αλογίσιος, -ια, -ιο коњски

αλογιστία, η → απερισιεψία, η

αλόγιστος, -η, -ο, ἄριп. -а неразмишљен,
несмишљен; необазрив, непажљив; не-
разборит

άλογο, то коњ

αλογοδότητος, -η, -ο, ἄριп. -а о којем није
поднето оправдање (извештај, рачун)

αλογόκριτος, -η, -ο нецензурисан

αλογομάντρα, η → αλογομάντρι, то тор, ут-
рина, ограђено место за коње

αλογόμυγα, η коњска муха, обад

αλογόμυλος, ο млин који покреће коњ, до-
лап

αλογόνα, та (хем.) халогени елементи: хлор
(Cl), бром (Br), флуор (F), јод (J)

αλογοουρά, η → αλογονορά, η → αλογο-
νουρά, η коњски реп; фризура „коњски
реп“

αλογοπάζαρο, то место где се купују и про-
дају коњи, коњски сајам

αλογοπατημασία, η → αλογοπατησιά, η траг
коња, траг коњских копита

άλογος, -η, -ο безгласан, нем, немушт; не-
логичан, сметен, без (раз)ума, без ре-
чи

αλογότριχα, η коњска длака; струна

αλόη, η → αλοή, η горко и лековито биље,
алоја

αλοιδόρητος, -η, -ο невређан, неизругиван,
неисмејан

αλοιφή, η мелем; помада, крема; премаз,
маст

αλόξευτος, -η, -ο ненагнут, неугошен,
прав

αλουλούδιστος, -η, -ο → αλουλούδιαστος,
-η, -ο који још није процветао, без цве-
та, непроцветан

αλουμίνιο, то алуминијум (Al)

αλουπού, η → αλεπού, η

αλουποφωλιά, η → αλεποφωλιά, η

αλουργίδα, η старинска свечана одећа пур-
пурне боје
αλουσία, η → αλουσιά, η → αλουσά, η неоп-
раност, непрање
άλουστος, -η, -ο неопран, неокупан
αλουστράριστος, -η, -ο неуглачан, неизгла-
чан, неполиран
αλούτερος, -η, -ο безбожан, безбожнички,
нерелигиозан
αλούφαχτος, -η, -ο → -στος, -η, -ο немиран,
узнемирен
άλοφος, -η, -ο → αλόφωτος, -η, -ο 1. који
нема бржжуљака, равничарски; 2. не-
окићен, без кићанки, без кресте
αλοχρωμία, η → αλατοχρωμία, η (хем.) без-
бојност; особина неких органских је-
дињења
αλπακά, το → αλπάκα, το → αλπάγκα, το вр-
ста преживара из породице камила, са
квалитетном длаком (лама)
αλπακάς, ο → αλπαγάς, ο 1. врста сукна од
камиље длаке, камелхар; 2. сребрнасти
и нерђајући метал, алпака
αλπικός, -ή, -ό алпски
αλπινισμός, ο алпинизам
αλπινистής, ο, ж. -ίστρια, η 1. алпинист(а),
алпинисткиња; 2. припадник планин-
ских војних јединица
αλσοκόμος, ο онај који негује и стара се о
парковима
άλσος, το шумица, гај, луг; парк
αλσοφύλακας, ο чувар парка
αλσύλλιο, το паркић; шумица, гај
αлт! (нем.) стој! стани! стоп!
αлтаϊικός, -ή, -ό алтајски
αлтана, η (иџал.) цветна леја (поред зида),
балкон са цвећем
αλτήρας, ο (обич. αλτήρες, οι) дизач тего-
ва
άλτης, ο скакач у вис
αλτικός, -ή, -ό скакачки
αλτικότητα, η → άλμα, η
άλτο, το (иџал.) алт (врста дубоког жен-
ског гласа)
αλтруиζμός, ο (лаи.) алтруизам, несебич-
ност, љубав према ближњем
αλтруиστής, ο, ж. -ίστρια, η алтруист(а),
алтруисткиња
αλтруиστικός, -ή, -ό алтруистичан, алтру-
истички
αλυγισία, η → αλυγισιά, η несавитљивост,
крутост

αλύγιστος, -η, -ο несавитљив, крут; упоран,
тврдоглав, неприлагодљив
αλυκή, η солана
αλυκό, το усољена риба
αλυκός, -ή, -ό → αλυρός, -ή, -ό слан
αλύμαντος, -η, -ο неповређен, нетакнут;
неоштећен
αλυπησιά, η → σκληρότητα, η немилосрд-
ност, несажаљивост, окрутност, суро-
вост, бездушност
αλύπητος, -η, -ο, *џрил.* -α немилосрдан, не-
сажаљив, окрутан, суров, бездушан
αλυπία, η недостатак бриге, туге, патње;
стоичност
άλυπος, -η, -ο који не жалости, не расту-
жује
αλυσίδα, η ланац; веза, повезивање; окови:
Του χάρισαν μιαν ασημένια αλυσίδα. Пок-
лонише му један сребрн ланчић. – *Μια*
αλυσίδα από βουνά υπάρχει στη μέση της
χώρας. Средином земље протеже се пла-
нински ланац (венац). – *Τον έβαλαν στις*
αλυσίδες. Ставише га у окове. – *Από τότε*
δεθήκαμε με τις αλυσίδες φιλίας. Од тада
се повезасмо нитима пријатељства.
αλυσίδωμα, το → αλυσόδεμα, το везивање
ланцима
αλυσιδώνω, -ωσα везати, оградити, опасати
ланцима
αλυσιδωτός, -ή, -ό, *џрил.* -ά направљен у
облику ланца; састављен од беоцуга
αλυσόδεμα, το → αλυσίδωμα, το
αλусодένω, αλусодεσα, -έθηκα, -εμένος ве-
зати ланцима, ставити у ланце
αλусόδετος, -η, -ο → αλусодеμένος, -η, -ο
везан, обавијен, опасан ланцима; олан-
чан
αλусόκλειστος, -η, -ο затворен (ограђен,
преграђен) ланцима
άλусο(ς), η → αλυσίδα, η
αλύσσαχτος, -η, -ο незаражен беснилом;
неразјарен
αλусώνω, αλύσωσα, -ώθηκα, -ωμένος ве-
зати ланцима, ставити у ланце
αλυτάρχης, ο → -χος, ο 1. управитељ атлет-
ских игара; 2. вођа лупежа, харамбаша
αλυτάρωτος, -η, -ο невезан (пас); распу-
штен (човек)
άλυτος, -η, -ο нерешив, неразрешив; неод-
везан, неразвезан

αλυτρωτικός, -ή, -ό ослободилачки
αλυτρωτισμός, ο ослободилачки покрет
αλύτρωτος, -η, -ο неослобођен, неискупљен; поробљен
άλυχνος, -η, -ο, ἄριλ. -α неосветљен, без светла; врло убог, сиромашан
αλύχτημα, то лајање паса, лавез
αλυχτώ, (α), αλύχτησα лајати, претити лајањем
άλφα, то (семии.) 1. почетак; 2. врста трске чија влакна служе за плетење
αλφαβήτα, η → αλφάβητο, то
αλφαβητάριο, то → αλφαβητάρι, то читанка за ђаке почетнике, буквар, почетница, азбучница
αλφαβητικός, -ή, -ό, ἄριλ. -ά азбучни, алфаветски
αλφάβητο, то → αλφάβητος, ο азбука; алфавет
αλφάδι, то висак; винкли, угломер, визир
αλφαδιά, η мерење, подешавање виском, угломером, винклом
αλφαδιάζω, -άδιασα, -ιάστηκα, -ιασμένος користити висак или угломер
αλφάδιασμα, то тачност (вертикалност или хоризонталност) утврђена виском или либелом
αλφαμίτης, ο стражар, војни полицајац
αλφισμός, ο албинизам, недостатак пигмента у кожи
άλφιτο, то грубо млевено брашно од јечма и жита, прекрупа, јарма
αλχημεία, η (αрай.) алхемија
αλχημιστής, ο алхемичар
αλχημιστικός, -ή, -ό алхемичарски
αλώβητος, -η, -ο, ἄριλ. -α неоштеђен, неповређен, нетакнут, неганут; неоскрнављен
αλωνάρις, ο → αλωνιστής, ο, ж. -ίστρια, η вршач Αλωνάρις, ο месец јул
αλώνι, то 1. гумно; вршидба; 2. простор на коме се суше смокве, грожђе и сл.; 3. светао круг (корона) око Сунца или Месеца; 4. млађење, одвајање житних зрна од сламе и плеве
αλωνίζω, αλώνισα, -ίστηκα, -ισμένος вршити, „млатити“ жито; разбацивати, растурати; трчкарати (амо-тамо)
αλωνιστής, ο, ж. -ίστρια, η → αλωνάρις, ο
αλωνιστικός, -ή, -ό вршидбени
αλώνιστος, -η, -ο неовршен, неомлађен

αλωνίστρα, η гумно
αλωπεκία, η → αλωπεκίαση, η алопечија, делимично или потпуно опадање косе, ћелављење
αλωπού, η → αλεπού, η
άλωση, η освојење, заузеће: η άλωση της Πόλης από τους Τούρκους (29 Μαΐου 1453) пад Константинопоља у турске руке 29. маја 1453.
άμα у народном говору: ако; кад(а); како; чим, пошто: Αμα τον είδε έτρεξε και τον αγκάλιασε. Чим га виде, потрча и загрли га.
αμαγάριστος, -η, -ο 1. неупрљан, чист; 2. који се није „омрсио“ за време поста
αμαγγάνευτος, -η, -ο неочаран, незачаран
αμαγείρευτος, -η, -ο → αμαγέρευτος, -η, -ο некуван, недокуван; незготовљен
αμάγευτος, -η, -ο неочаран, незачаран, нефасциниран
αμαγκάνιστος, -η, -ο непресован, несабиијен
αμάγκωτος, -η, -ο непресован, несабиијен, неутеран у замку
αμάδες, οι врста игре са каменим плочицама
αμάδητος, -η, -ο неочерупан, неоперушан: Το πουλί είναι αμάδητο. Пиле није очерупано.
αμαδολογώ учествовати у игри са плочицама
Αμαδρυάδα, η Амадријада, митска нимфа која живи по шумама, шумска нимфа
αμάζευτος, -η, -ο → αμάζω(χ)τος, -η, -ο 1. несакупљен, необран; 2. несталан: Το κρύο είχε δυναμώσει και τις ελιές της είχαν αμάζευτες. Студен је ојачала, а њене маслине су остале несакупљене. – Ηταν άνθρωπος αμάζευτος, γι' αυτό δεν έκαμε προκοπή. Био је човек несталан и зато није имао успеха.
αμαζόνα, η амазонка, жена која се понаша као мушкарац, мушкобања: Της άρεσε το κυνήγι και η ιππασία ήταν σωστή αμαζόνα. Допадали су јој се лов и јахање; била је права амазонка.
Αμαζόνες, οι Амазонке
αμάζω(χ)τος, -η, -ο → αμάζευτος, -η, -ο
αμάθεια, η неученост, неукост; незнање
αμάθευτος, -η, -ο ненаучен, неук, невоспитан; необјављен, неразглашен

αμαθής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή
неучен, неук, необразован; невоспитан, неотесан, прост

αμαθήτευτος, -η, -ο ненаучен, непросвећен, необразован

αμάθητος, -η, -ο неискусан, неиспробан, невешт

άμαθος, -η, -ο → **αμάθητος, -η, -ο** → **αμαθής, -ής, -ές**

αμάκα, η (ιῦῖαλ.) живљење на туђ рачун, паразитизам, бадаваџисање

αμακαδόρικος, -η, -ο паразитски, бадаваџијски, мукташки

αμακαδόρος, ο, ж. -α, η → **-ισσα, η, ср. -ио, то** → **αмакавτζής, ο, ж. -ού, η** паразит, бадаваџија, мукташ

αμακάριστος, -η, -ο сахраћен без обреда, неопојан

αμακυγiάριστος, -η, -ο без шминке, ненашминкан, ненамазан, „ненафракан“

άмаκρος, -η, -ο недуг, кратак

αμάλαγος, -η, -ο → **αμάλαχτος, -η, -ο** 1. несмекшан, крут, тврд; 2. недирнут, немилован, невин

αμαλάκωτος, -η, -ο који не омекшава, који чува тврдоћу; (**φιῖ.**) који се није одљутио, неодљућен

αμάλαχτος, -η, -ο → **αμάλαγος, -η, -ο**

αμάλαγμα, то 1. амалгам, спој живе и неког метала; 2. мешање између различитих људи, или: измешаност ствари, предмета

αμαλγαμάτωση, η → **αμαλγάμωση, η**
1. справљање, припремање амалгама; 2. амалгамисање, премазивање полеђине огледала амалгамом; 3. одвајање племенитих метала од примеса

αμάλλιαστος, -η, -ο → **αμάλλιαγος, -η, -ο**
без длака, ћосав, голуждрав

άμαλλος, -η, -ο → **φαλακρός, -ή, -ό** без косе, ћелав

αμάλωτος, -η, -ο неизгрћен, непрекореван: *Ο, τι κι αν έκανε το παιδί, το άφησαν αμάλωτο.* Шта год да је дете учинило, они га нису грдили.

αμάν! аман! јао! доста већ!

αμανάτι, то → **αμανέτι, то** залог, јемство

αμανές, ο, μн. -έδες врста чезнутљиве љубавне песме из Анадолије, са честим понављањем узвика: аман!

αμανετζής, ο, μн. -ήδες, ж. -ού, η певач анадолских љубавних песама аманада

αμανέτι, то → **αμανάτι, то**

αμανίκωτος, -η, -ο без рукава, засуканих рукава, разголићених руку

αμαντάλωτος, -η, -ο незамандаљен, незакључан

αμαντάριστος, -η, -ο неокрпљен, незакрпљен

αμάντευτος, -η, -ο, ἰрил. -α непојмљив, загонетан; нерешив; непрорекнут, неслућен; необјашњив

αμαντίλωτος, -η, -ο незабраћен, незабуљен, откривеног лица или главе; без мараме

αμάντριστος, -η, -ο → **αμάντρωτος, -η, -ο**
незатворен, неутеран у тор; неограћен, без ограде

άμαξα, η 1. кола (обично са коњском вучом), запрега; 2. свако превозно средство са точковима

αμαξάδα, η превоз, путовање колима

αμαξάς, ο, μн. -άδες кочијаш, возач

αμάξι, то кола, кочија, таљиге, ауто(мобил), лимузина: *Αγοράσαμε καινούργιο αμάξι.* Купили смо нова кола (ауто(мобил)).

αμαξιά, η колски терет (товар); превоз терета колима

αμαξιάτιο, то, обич. у мн. αμαξιάτικα, та
трошкови, накнада за превоз колима

αμαξιτός, -ή, -ό → **αμαξωτός, -ή, -ό** друм подесан за возила, колски; прогажен пут

αμαξόθυρα, η → **αμαξόпорτα, η** колска врата; капија за кола

αμαξοποιείο, то → **αμαξουργείο, то** радионица за израду кола

αμαξοστάσιο, то гаража, шупа, ремиза, хангар за кола

αμαξοστοιχία, η → **траίνο, то** композиција, низ возила, воз

αμαξουργείο, то фабрика кола

αμαξουργός, ο колар, израђивач кола

αμάξιμα, то → **каросερί, η** каросерија

αμαξωτός, -ή -ό → **αμαξιτός, -ή, -ό**

αμάρα, η → **οχετός, ο** канал, одвод, јарак; клоака

αμαράγκιαστος, -η, -ο несасушен, ненаборан, неспарушен

αμαράζωτος, -η, -ο неометан, неизмучен; нестрашен

αμαράντινος, -η, -ο који се односи на цвет красуљак

αμάραντο, то → **αμάραντος, ο**

αμαραντοειδής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή који личи на амарант, на красуљак

αμάραντος, -η, -ο бесмртан, који не стари; који увек цвета, који не вене; **-ος, ο** бесмртник

αμάραντος, ο → **αμάραντο, το** цвет красуљак

αμαρχάλιστος, -η, -ο неоплодотворен, који се још није парио (обично за козе и овце), неспарен

αμαρχάριστος, -η, -ο неозначен, немаркиран, неспречаван, или непокривен (*нѷр.* противнички играч)

αμάμαρος, -η, -ο без мермера (мрамора), без мермерног надгробног споменика

αμαρτάνω → **αμαρταίνω, αμάρτησα** грешити, кршити „божје и људске“ законе, чинити зло

αμάρτημα, το грешење; вређање; безакоње

αμαρτία, η грех, кривица, нарушавање обичаја и закона

αμαρτύρητος, -η, -ο, ἱрил. -α непотврђен, непосведочен, непријављен; неоптужен, непотказан

αμαρτωλός, -ή, -ό грешан, преступнички, склон безакоњу; **-ός, ο** грешник

αμάσητος, -η, -ο несажвакан, који не може да буде сажвакан; тврђ, жилав

(α)μασιάλη, η → **μασιάλη, η**

αμασιάρευτος, -η, -ο → **αμασιάρωτος, -η, -ο** 1. не(за)маскиран, незакринкан, незабуљен; 2. неизругиван, неисмејаван

αμαστίγωτος, -η, -ο, ἱрил. -α неишибан, неизбичеван

αμαστόρευτος, -η, -ο, ἱрил. -α нестручно урађен, груб, немајсторски

αμάτιαστος, -η, -ο, ἱрил. -α неурекнут, небаксузиран

αμάτιστος, -η, -ο неповећан, непродужен (*нѷр.* уже), ненадовезан

αμάτωτος, -η, -ο неокрвављен

αμαύλιστος, -η, -ο недозван, непримамљен, ненамамљен

αμαύριστος, -η, -ο непоцрњен, необојен црном бојом; неоцрњен, неоклеветан, неизвиждан

αμαυρός, -ή, -ό мрачан, таман, нејасан, мутан, конфузан

αμαυρότητα, η мрак, тама, помрчина; мутност, нејасност

αμαύρωμα, το затамњивање, помрачивање, затамњење

αμαυρώνω, αμαύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. затамнити, смрачити, помрачити, потамнити; 2. понизити, осрамотити, (за) црнети

αμαύρωση, η 1. потамнелост, губитак сјаја; 2. слабљење вида; 3. врста обољења лишћа лозе

αμαυρωτικός, -ή, -ό затамњујући

αμαχαίρωτος, -η, -ο неударен, неизбоден ножем

αμάχη, η непријатељство, мржња: *Του ἔχει αμάχη.* Мрзи га.

αμάχητος, -η, -ο → **ακαταμάχητος, -η, -ο** необорив, непобедив, непобеђен

άμαχος, -η, -ο неборачки: *-ος πληθυσμός* неборачко становништво

αμβλυγώνιος, -ια, -ιο тупоугли

αμβλύνοια, η → **χονδροκεφαλία, η** 1. ограниченост; тупоглавошћ; 2. упорност; тврдоглавошћ

άμβλυνση, η 1. затупљеност; 2. слабљење, отупљеност (осећања)

αμβλυντικός, -ή, -ό отупљујући, ублажујући

αμβλύνω, άμβλυνα, -ύνθηκα, -υμένος отупити; ублажити

αμβλύς, -εία, -ύ 1. туп, отупљен; 2. ослабљен, ублажен; слабоуман, тупоглав

αμβλύτητα, η отупљивање, отупљеност, слабљење; тупост, блесавост, ограниченост

αμβλύωπας, ο (*мед.*) који показује знакове слабљења чула вида

αμβλυωπία, η слабљење (чула) вида

άμβλωμα, το недоношче, превремено или насилно рођено дете

άμβλωση, η, ἱεν. -ης → *-εως* → **έκτρωση, η** побачај, абортус

αμβροσία, η 1. амброзија (*μυθολ.* „храна богова“); 2. свако изузетно укусно јело

άμβωνας, ο амвон, црквена проповедаоница

άμε, άμετε → **αμέτε** хајде! иди! хајдете! идите!: *Άμε στο καλό!* Иди у добру! – *Άμετε (αμέτε) στη δουλειά σας!* Хајте својим послом!

αμέ → **αμή**

αμεγάλωτος, -η, -ο → **αμεγέθυντος, -η, -ο** неувећан, непорастао; непроширен

αμεθοδία, η → **αμέθοδο, το** неметодичност

αμέθοδος, -η, -ο, ἕριλ. -α неметодичан
 αμέθυστος, -η, -ο ненапит, трезан
 αμέθυστος, ο (μινерал.) аметист, драги ка-
 мен
 αμείβω, ἀμείψα, αμείφτηκα надокнадити,
 наградити, дати за узврат
 αμειδιάστος, -η, -ο, ἕριλ. -α туробан, нена-
 смејан, натмурен, смркнут
 αμείλιχτος, -η, -ο → αμείλιχτος, -η, -ο груб,
 суров; неумољив, неумитан
 αμειψισπορά, η → αμειψισπορία, η плодо-
 ред
 αμείωτος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. несмањив, не-
 умањив; 2. несводљив, неисцрпан
 αμέλεια, η немар, нехат, небрига, аљка-
 вост
 αμελετησία, η → αμελετησιά, η неучење, не-
 студиозност, неразмишљање, неукост,
 непростудираност
 αμελέτητος, -η, -ο неучен, неприпремљен,
 несмишљен, непростудиран
 αμελής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή
 немаран, аљкав, небрижљив, нехатан;
 површан
 αμελοποίητος, -η, -ο музички необраћен
 αμελώ, (ε), αμέλισα, -ήθηκα, -ημένος зане-
 марити, запоставити, пренебрегнути
 ἀμεμπτος, -η, -ο, ἕριλ. -α беспрекоран,
 чист, без мрље и мане
 αμερικανικός, -ή, -ό → αμερικάνικος, -η, -ο
 амерички
 αμερικανισμός, ο 1. американизирани ен-
 глески језик; 2. опонашање америчких
 обичаја и начина живота
 αμερικανιστής, ο американист, који про-
 уचाва религије, језике, обичаје и исто-
 рију америчког континента
 αμερικανόπουλο, το ж. -ούλα, η млади Аме-
 риканац, америчко дете, Американчић,
 Американче
 Αμερικάνος, ο, ж. -άνα, η Грк који живи
 у Америци или се вратио после дужег
 времена из Америке
 αμεριμνησία, η → αμεριμνία, η небрига, не-
 мар, нехат, безбрижност
 αμέριμνος, -η, -ο, ἕριλ. -α безбрижан, не-
 маран
 αμέριστος, -η, -ο, ἕριλ. -α недељив, цео,
 потпун, неподељен: Η πατρική κληρο-
 νομιά ήταν ακόμη αμέριστη. Очевина је
 још била неподељена. – Είχε αμέριστη
 υποστήριξη του προϊσταμένου του. Имао

је пуну (неподељену) подршку свог
 претпостављеног.

αμεροληπτώ, (ε), -λήπτησα бити правичан,
 непристрастан

αμεροληψία, η правичност, непристрас-
 ност

αμέρωτος, -η, -ο, ἕριλ. -α неумирен, неути-
 шан, нестишан

αμεσεγγύητος, -η, -ο, ἕριλ. -α који је без
 покрића, без гаранције, незајамчен

αμεσίτευτος, -η, -ο, ἕριλ. -α који је учињен
 без посредника, непосреднички

αμεσολάβητος, -η, -ο, ἕριλ. -α без мешања,
 који није имао посредника

άμεσος, -η, -ο, ἕριλ. άμεσα → αμέσως не-
 посредан; неодложан, тренутан: Επι-
 βλήθηκαν καινούργιοι άμεσοι φόροι. Од-
 ређени су нови непосредни порези.
 – Χρειάζεται άμεση χειρουργική επέμβαση.
 Потребна је неодложна хируршка ин-
 тервенција (захват). – Είχε άμεση αντί-
 ληψη της καταστάσεως. Имао је непосре-
 дан преглед стања.

αμεσότητα, η непосредност; неодложност,
 хитност

αμεσουράνητος, -η, -ο који још није у зе-
 ниту, који није достигао највећу тач-
 ку, успех, славу: Ο ήλιος ήταν ακόμη
 αμεσουράνητος. Сунце још није било у
 зениту (није достигло зенит, *υψ.* најви-
 шу тачку).

άμεστος, -η, -ο → αμέστωτος, -η, -ο недоз-
 рео, несазрео: Τα κέρασια ήταν ακόμη
 αμέστωτα. Трешње су још незреле, зе-
 лене. – Το μυαλό του είναι ακόμα αμέστωτο.
 Његов мозак још није сазрео.

αμετάβατος, -η, -ο непрелазан, непрено-
 сив: ρήμα -ο непрелазан глагол

αμεταβίβαστος, -η, -ο, ἕριλ. -α непренесен,
 непредат, неотправљен: Το τηλεγράφημα
 είναι ακόμη αμεταβίβαστο. Телеграм још
 није отправљен. – Το δικαίωμα αυτό είναι
 αμεταβίβαστο. Ово право је непреноси-
 во.

αμεταβλησία, η → αμετάβλητο, το

αμετάβλητο, το → αμεταβλησία, η непро-
 менљивост, сталност, постојаност

αμετάβλητος, -η, -ο непроменљив, пос-
 тојан, сталан

αμετάβολος, -η, -ο непроменљив у основи
 речи

αμετάγγιστος, -η, -ο, ἕριλ. -α који не може да се прелије из једне посуде у другу, непреточив
 αμεταγλώττιστος, -η, -ο непреводив на други језик
 αμετάγραπτος, -η, -ο непрелисив
 αμεταγύριστος, -η, -ο 1. истрајан, постојан, неповратан; 2. тврдоглав, јогунаст, упоран
 αμετάδοτος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. непреносив, незаразан, неинфективан, неприлепчив; 2. непричешћен
 αμετάθετο, το непроменљивост, несменљивост; непремештање, непокретање, сталност
 αμετάθετος, -η, -ο, ἕριλ. -α непремештен, непокренут, немакнут
 αμετακίνησις, η непокретност, непомичаност; непоколебљивост
 αμετακίνητος, -η, -ο, ἕριλ. -α непокретан, непомичан
 αμετάκλητος, -η, -ο, ἕριλ. -α неопозив, неповратан
 αμετακόμιστος, -η, -ο непресељив, непренет, непреносив
 αμετάλαβος, -η, -ο непричешћен
 αμέταλλος, -η, -ο који не садржи метале, аметалан, неметалан
 αμεταμέλητος, -η, -ο, ἕριλ. -α непокајан, непоправљив, окорео
 αμεταμόρφωτος, -η, -ο, ἕριλ. -α непреобразив, нетрансформисан
 αμεταμφίεστος, -η, -ο, ἕριλ. -α непрерушив, не(за)маскиран, незакринкан
 αμετανοησις, η непоправљивост, окорелост
 αμετανόητος, -η, -ο, ἕριλ. -α који се не каје, непоправљив, окорео
 αμετάπειστος, -η, -ο, ἕριλ. -α одлучан, смео, истрајан, упоран, непоколебљив, неубедљив, „недоказан“, тврдоглав, бандоглав
 αμετάπλαστος, -η, -ο непроменљив, трајан, вечит, постојан
 αμεταποίητος, -η, -ο, ἕριλ. -α непоправљив, неисправљен, непреправљив
 αμεταπούλιτος, -η, -ο непрепродан
 αμετάπτωτος, -η, -ο, ἕριλ. -α трајан, непроменљив, несмањен, непрекидан
 αμεταρρύθμιστος, -η, -ο непреуређен, непреправљен, недеформисан, неадаптиран

αμετασάλευτος, -η, -ο, ἕριλ. -α → αμετακίνητος, -η, -ο
 αμετασκεύαστος, -η, -ο непреуредив, непреправљив, непреуређен, непреправљен
 αμετάστατος, -η, -ο, ἕριλ. -α сталан, трајан, непроменљивога стања
 αμετάστροφος, -η, -ο необратив, неповратив (понашање), непроменљив, постојан, непреиначив
 αμετασχημάτιστος, -η, -ο, ἕριλ. -α непрерађен, неизмењен, нетрансформисан; неизменљив обликом, формом
 αμετατόπιστος, -η, -ο, ἕριл. -α непреносив, непокретан (с места)
 αμετάτρεπτος, -η, -ο непроменљив, неизменљив (у кретању, правцу), сталан
 αμετάφερτος, -η, -ο → αμεταφόρητος, -η, -ο непокретан, непреносив (ствар, право), непреместив
 αμεταφόρτωτος, -η, -ο непренет; непретоварен, непретовариван
 αμετάφραστος, -η, -ο непреводив
 αμεταχειρίστος, -η, -ο некоришћен, неупотребљаван, нов
 αμετεώριστος, -η, -ο стабилан, постојан, који се не љуља, не виси
 αμέτοχος, -η, -ο неумешан, незаинтересован
 αμέτρητος, -η, -ο, ἕριл. -α 1. прекомеран; 2. неизмерљив, неизбројив (новац)
 αμετροεπής, -ής, -ές брбљив, говорљив
 άμετρος, -η, -ο, ἕριл. -α неизмеран, претеран, безбројан, без мере
 αμετρωπία, η (мед.) слабљење вида
 αμήν (јевр.) амин, амен; истина је, да Бог да: ώσπου να πεις ~ док рекнеш амин; ~ έφτασα στο ~ стигох до краја (стрпљења)
 αμηνόρροια, η (мед.) привремен или трајан престанак менструације
 αμήνυτος, -η, -ο, ἕριл. -α неизвешћен, непријављен, непозван
 αμηχανία, η → απορία, η → στενοχώρια, η тешка околност, тешко стање; неизвесност; брига
 αμηχανώ, (ε), (само у ἕрез. и имѡф.) бити у неизвесности, брижан, бити збуњен
 αμίαντο, το → αμίαντος, ο
 αμίαντος, -η, -ο чист, неокаљан, без мрље
 αμίαντος, ο → αμίαντο, το азбест
 αμιαντωρυχείο, το рудник азбеста

αμίλητος, -η, -ο 1. без гласа, без речи, ћутљив; 2. повучен; 3. безосећајан: *αμίλητος σαν ψάρι* ћутљив (нем) као риба; – *Είναι άνθρωπος αμίλητος*. Он је безосећајан човек.

άμιλλα, η → **συναγωνισμός, ο** 1. такмичење, ривалство, надметање; 2. супарништво; конкуренција; 3. покушај

αμίμητος, -η, -ο, ἄριμ. -α који не може да буде опонашан, недостижан, неповљив, без премца

αμινοξέα, τα (хем.) протеинске киселине

αμιράς, ο (араџ.) емир; стратег, војсковођа

αμίσητος, -η, -ο неомражен, који није одвратан

αμισθοδότητος, -η, -ο неплаћен, неисплаћен

αμισθολόγητος, -η, -ο нерањан, без платног разреда

άμισθος, -η, -ο → **άμιστος, -η, -ο** неплаћен, волонтерски

αμίσθωτος, -η, -ο неизнајмљен, без кирије

άμιστος, -η, -ο → **άμισθος, -η, -ο**

Амлет, ο Хамлет

αμίτης, ο → **αμμόλιθος, ο** → **αμμόπετρα, η** пешчара, пескара

αμμόγειος, -εια, -ειο песковит, пешчан

αμμοδοχείο, το сандук за песак за посапање шина

αμμοθεραπεία, η → **αμμόλουτρο, το**

αμμοκονίαμα, το малтер

αμμοκονίαση, η малтерисање

αμμοκονιαστής, ο малтерџија

αμμόλουτρο, το пешчана бања

αμμόλοφος, ο пешчано узвишење, дина

αμμόμετρο, το пешчани сат, клепсида

άμμος, η/ο → **άμμο, η** 1. песак; 2. мноштво: *Ξάπλωσαν στην άμμο κι έκαναν ηλιοθεραπεία*. Испружили су се на песку и сунчали. – *Ρωτάς αν ήταν κόσμος άμμος!* Питаш да ли је било народа; к'о песака!

αμμότοπος, ο пешчани предео, пешчара

αμμουδερός, -ή, -ό → **αμμόδης, -ης, -ες**

αμμουδιά, η → **παραλία, η** пешчана обала, жал(о)

αμμόδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, **ак.** -η, **мн.** -εις, -η пешчан, песковит

αμμωνία, η (хем.) раствор амонијака

αμμωνιακός, -ή, -ό амонијачки, амонијачни

αμμώνιο, το (хем.) амонијак (NH)

αμμώνιος, -ια, -ιο амонски, који се односи на египатско митолошко божанство Амона

αμνάδα, η јагње, млада овца, двиска

αμνημόνευτος, -η, -ο 1. непоменут; неопојан; 2. заборављен

αμνησία, η амнезија, непамћење, заборав, заборављање

αμνησικακος, -η, -ο који заборавља учињено зло и неправду, који није злопамтило, неосветољубив

αμνηστεία, η → **αμνηστία, η** амнестија

αμνήστευση, η амнестирање

αμνηστεύσιμος, -η, -ο достојан помиловања

αμνήστευτος, -η, -ο незаручен, неверен; неамнестиран

αμνηστεύω, αμνήστευσα, -εὔτηκα, -ευμένος амнестирати

αμνίο, το → **άμνιο, το** мембрана ембриона

αμνός, ο мушко јагње, овнић

αμνοσκοπία, η гатање у плећку

αμοιβάδα, η амеба

αμοιβάδωση, η (мед.) болест проузрокована амебама

αμοιβαίος, -αία, -αίο, ἄριμ. -αία узајамни, реципрочан, међусобан

αμοιβαιότητα, η узајамност, реципроцитет

αμοιβή, η → **ανταμοιβή, η** 1. плата, накнада, компензација; 2. узврат

αμοίραστος, -η, -ο неподељен, нераздељен; недељив

αμοиρία, η → **αμοиρία, η** несрећа, зла коб, неуспех, малер

αμοιρολόγητος, -η, -ο неоплакан, нежалељен

άμοиρος, -η, -ο 1. изузет, који није добио свој део; 2. несрећан, јадан, кобан, бедан

αμολάω → **αμολάρω** (иџал.), **αμολάρησα, -ήθηκα, -ημένος** 1. олабавити, пуустити; 2. пуустити (са ланца), нахушкати

αμόλευτος, -η, -ο → **αμόλυντος, -η, -ο** недужан, невин; неукаљан

αμόλημα, το попуштање, уступање; одвезивање, ослобађање од стега

αμολητός, -ή, -ό, ἄριμ. -ά слободан, одрешен; напуштен (у васпитању)

αμόλυντος, -η, -ο → **αμόλευτος, -η, -ο**

αμονάρχητος, -η, -ο немонархичан, без монарха

αμόνι, το *наковањ*: *ανάμεσα σφυρί κι ~* „између чекића и наковња“

αμονιμοποίητος, -η, -ο *несталан*, непоуздан, превртљив

αμονογράφητος, -η, -ο *неоверен*, неодобрен, непарафиран

αμόνοιαστος, -η, -ο *непомирљив*, свадљив, чангризав, заједљив

αμονοπώλητος, -η, -ο *немонополисан*

αμόνω → **ομόνω**

αμορόζα, η (*иштал.*) → **αγαπηтија**, η љубавница, метреса

αμορφία, η *безобличност*, накарадност

άμορφος, -η, -ο, *ирил.* -α *безобличан*, накарадан

αμορφωσιά, η → **απαιδευσία**, η

αμόρφωτος, -η, -ο, *ирил.* -α *безобличан*, неοформљен; *необразован*, неук, невоспитан, непристојан: *Η ύλη αρχικά ήταν αμόρφωτη*. Материја је у почетку била безоблична. – *Εχει μεγάλη περιουσία, αλλά είναι αμόρφωτος*. Има велико имање, али је неук, необразован.

αμούδιαστος, -η, -ο, *ирил.* -α *неосетљив*, нераздражљив, неподложен

αμουνούχιστος, -η, -ο *некастриран*, неушкопљен

αμουσία, η → **απαιδευσία**, η *неваспитаност*, неучтивост, неукусност

αμούσκευτος, -η, -ο *непоквашен*, ненаквашен, ненатопљен

άμουσος, -η, -ο 1. *неваспитан*, неотесан, неукусан; 2. *без смисла за музику и уметност*

αμούστακος, -η, -ο → **ανήλικος**, -η, -ο 1. *који нема бркова*, голобрад; 2. *неодрас-тао*, млад, неискусан

αμούχλιαστος, -η, -ο *који није поплесни-вио*, који није буђав

αμόχθητος, -η, -ο, *ирил.* -α → **άμοχθος**, -η, -ο 1. *који не замара*, није мучан; 2. *угодан*, пријатан

αμπαδέλι, то (*иур.*) сако од дебелог вуненог сукна

αμπαζούρ, то (*франц.*) абажур, сенило

άμπακας, ο → **άμπακος**, ο (*иштал.*) таблица множења: (*изр.*) *Ξέρει τον άμπακο*. Зна много; „савладао је таблицу“.

αμπαλάρισμα, то (*франц.*) паковање, амбалажа

αμπαλάρι, αμπαλάρισα → **απάλαρα**, -ίστηια, -ισμένος *паковати*, амбалажирати

αμπάλωτος, -η, -ο, *ирил.* -α 1. *не(за)крпљен*; 2. *неподмирен*; 3. *без остварене добити*: *Τα παπούτσια του ήταν τρύπια και τα ρούχα του αμπάλωτα*. Ципеле су му биле прошупљене, а одело незакрпљено. – *Ολοι κάτι μπαλώθηκαν, μονάχα εκείνος έμεινε αμπάλωτος*. Сви су нешто скрпили, само је он остао незакрпљен (није ништа стекао).

αμπάρα, η → **μπάρα**, η (*иштал.*) *реза*, засун, ригла

αμπάρι, то (*иур.*) *складиште*, амбар; бродско дно

αμπαριάζω, αμπαρίασα, -ασμένος (у)складиштити, сместити

αμπαρίασμα, то (у)складиштење

αμπάρωμα, то *затварање врата засуном*, риглом, шипком, резом

αμπαρώνω, αμπάρωσα, -ώθηκα, -ώμενος *затворити врата засуном*, замандалити

αμπάς, ο (*иур.*) *дебело и грубо вунено сукно*, аба

αμπατζής, ο, η *абација*, абацијка

αμπατζίδιο, то *абацијска радња*

αμπελάκι, то *мали виноград*, виноградић

αμπελάς, ο *власник винограда*, виноградар

αμπέλι, то → **αμπελώνας**, ο

αμπελιάτλια, та 1. *виноградарина*, порез на виноград; 2. *накнада радницима за рад у винограду*: *Δεν είχαν ακόμη πληρώσει και τα αμπελιάτλια*. Још нису платили виноградарину. – *Ανέβηκαν πολύ εφέτος τα αμπελιάτλια*. Ове године су много подигли наднице за рад у винограду.

αμπελίσιος, -ια, -ιο *виноградски*

αμπελόβεργα, η → **αμπελοβλάстаро**, то *лозова садница*, лозова грана

αμπελογραφία, η *опис разних врста грозђа* (каталог)

αμπελοκαλλιέργεια, η → **αμπελουργία**, η *гајење винограда*, виноградарство

αμπελοκαλλιεργητής, ο → **αμπελοκόμος**, ο

αμπελόκλημα, то → **άμπελος**, η *чокот*, винова лоза

αμπελοκόμος, ο → **αμπελοκαλλιεργητής**, ο → **αμπελουργός**, ο *виноградар*

αμπελοτόπι, то → **αμπελότοπος**, ο *виноградарски предео*, виногорје

αμπελουργία, η → **αμπελοκαλλιέργεια**, η

αμπελουργικός, -ή, -ό *виноградарски*

αμπελουργώ, (ε), (само у *ἕрез.* и *имѣф.*) га-
жити виноград, бавити се виноградарс-
твом
αμπελοφά(γ)ος, ο виноградарски инсект,
филоксера
αμπελοφάσουλο, то пасуљ издуженог зрна
αμπελοφύλακας, ο чувар винограда, пудар
αμπελόφυλλο, то винов лист
αμπελοφυτεία, η виноградарски засади, план-
таже
αμπελόφυτος, -η, -ο виноградом засађен,
виноградарски терен
αμπελοχώραφα, то виногради и ливаде
αμπελώνας, ο имање под виноградима
αμπέρ, то (*фр.*) ампер
αμπερόμετρο, то амперметар
αμπέχροно, то официрски огртач, туника
αμπογιάτιστος, -η, -ο небојен, неофарбан
αμπολή, η јарак, каналчић за наводња-
вање
αμπολιάζω → μπολιάζω
αμπόλιασμα, то → μπόλιασμα, то
αμπόλιαστος, -η, -ο 1. некалемљен (за
биљке); 2. непелцован; невакцинисан;
3. ненападнут, несавладан од болести:
Αρχετές αγριελιές ήταν αμπόλιαστες. До-
ста дивљих маслина није било калемље-
но.
άμποτε → άμποτες (узв.) кад би бар! дај
Боже! да Бог да!: *Αμποτες να δώσει ο Θεός
και να γυρίσεις πλούσιος.* Кад би Бог дао
да се вратиш богат!
αμπούκωτος, -η, -ο 1. ненахрањен, нена-
кљукан; 2. непотплаћен, неподмићен,
некорумпиран
αμπούλα, η ампула
αμπρί, то склониште, земуница
αμπώθω → αμπώνω, άμπωσα гурати, изгу-
рати
άμπωτη, η → φυρονεριά, η повлачење воде,
опадање водостаја, осека
αμυαλιά, η → αμυαλοσύνη, η лакоумност,
непромишљеност, неразборитост
άμυαλος, -η, -ο → ανόητος, -η, -ο лакоуман,
непромишљен, неразборит, будаласт
αμυαλοσύνη, η → αμυαλιά, η
αμυγδαλάτος, -η, -ο бадемаст, бадемастог
облика, боје бадема (*нѣр.* очи)
αμυγδαλεκτομή, η операција крајника
αμυγδαλένιος, -ια, -ιο од бадема, бадемов
αμυγδαλεώνας, ο предео засађен бадеми-
ма, бадемњак

αμυγδαλή, η → αμυγδαλές, οι крајници
(α)μυγδαλιά, η бадем дрво
αμυγδαλίτιδα, η (*мед.*) запаљење крајника
(α)μύγδαλο, то бадем
αμυγδαλόλαδο, то → αμυγδαλέλαιο, то ба-
демово уље
αμυγδαλομάτης, ο, ж. -άτα, η који има очи
боје бадема
αμυγδαλόφλουδα, η кора бадема, бадемо-
ва љуска
αμυγδαλόψιχα, η бадемова коштица, срж,
једро
αμυγδαλωτός, -ή, -ό бадемаст
αμυδρός, -ή, -ό мрачан, таман; неприметан,
слабо видљив, нејасан
αμυδρότητα, η неосветљеност, непрозир-
ност, нејасност
αμυησία, η неупућеност; незнање
αμύητος, -η, -ο непосвећен у неку верску
тајну; неупућен, недовољно упознат
αμύθητος, -η, -ο 1. неописив; 2. неизб-
ројив
αμυθολόγητος, -η, -ο немитолошки
αμυλάλευρο, то → άμυλο, то скроб, шти-
рак
αμυλόγαλα, то скробни раствор из сока
кромпира
αμυλοειδής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.*
-είς, -ή који изгледа као скроб
αμυλοζάχαρο, то скробни шећер, гликоза
αμυλόκολλα, η штирак, скробни лепак
αμυλούχος, -α, -ο скробни
αμυλώδης, -ης, -ες, *ἱεν.* -ους, *ак.* -η, *μн.* -εις,
-η скробни
αμυλώνω, αμύλωσα → πουδραρίζω штирка-
ти
άμυνα, η одбрана, заштита; заштитна
средства
αμύνομαι, αμύνθηκα бранити се, одупирати
се, штитити се
αμυντικός, -ή, -ό одбрамбени, заштитни
αμυντικότητα, η одбрамбена способност
αμύριστος, -η, -ο који нема мириса, не-
омирисан; немиропомазан: *Το νερό αυτό
είναι αμύριστο.* ●ва вода нема мириса. –
*Ήταν κορίτσι όμορφο, λουλούδι αμύριστο
ακόμη.* Била је девојче лепо, још неоми-
рисани цвет.
αμύρωτος, -η, -ο → αβάφτιστος, -η, -ο неми-
росан; некрштен
αμυσταγώγητος, -η, -ο, *ἕрил.* -α неупућен
(у тајну); недовољно упознат, неупућен

αμυχή, η огреботина, посекотина, раница
άμφια, τα 1. свештеничка (обредна) одеж-
 да; 2. покров, прекривач за сакралне
 ствари
αμφιβάλλω, αμφέβαλα сумњати, оклевати
αμφίβια, та (биол.) амфибије, водоземци
αμφίβιος, -ια, -ιο амфибијски, водоземни
αμφίβληστρο, то врста кружне мреже, ри-
 барска мрежа
αμφιβληστροειδής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.*
 -ή, *мн.* -είς, -ή који личи на мрежу, мре-
 жаст; (очна) мрежњача
αμφιβληστροειδίτιδα, η (*мед.*) запаљење
 мрежњаче
αμφιβολία, η → **αβεβαιότητα**, η → **δισταγμός**,
 о сумња, оклевање, неверица, несигур-
 ност
αμφίβολος, -η, -ο, *йрил.* -а несигуран, су-
 мњив, неизвестан
αμφίβραχης, ο средња наглашена метричка
 стопа, амфибрах
αμφίγνωμος, -η, -ο неодлучан, колебљив
αμφιδέξιος, -α, -ο, 1. који влада обема рука-
 ма; 2. вешт, спретан, умешан, окретан
αμφίεση, η одело, одећа, ношња; одежда
αμφιθαλής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς,
 -ή браћа и сестре од истог оца и мајке
αμφιθεατρικός, -ή, -ό, *йрил.* -ά амфитеатар-
 ски
αμφιθέατρο, то амфитеатар
αμφίκοιλος, -η, -ο удубљен са обе стране,
 конкаван
αμφικτύονες, οι → **αμφικτυονία**, η, **αμφι-**
κτυονικός, ο; **αμφικτίονες**, οι → **αμφικτι-**
ονία, η, **αμφικτιονικός**, ο заједничка
 света места одређених градова, краје-
 ва, припадника одређене вероисповес-
 ти (Делфи, Христов гроб, Зид плача,
 Ђаба и сл.)
αμφικυρτος, -η, -ο испупчен са оба краја,
 конвексан
αμφιλεγόμενος, -η, -ο, противречан
αμφιλογία, η противречје, неслагање
αμφίπλευρος, -η, -ο обостран
αμφιπρόστυλος, -η, -ο (*архиџ.*) који има
 стубове, колонаде, са предње и задње
 стране
αμφιρρέπω → **αμφιταλαντεύομαι**
αμφίρροπος, -η, -ο колебљив, неодлучан
αμφισβήτηση, η → **εναντιολογία**, η несла-
 гање, распра, препирка, противречје;
 изражавање сумње

αμφισβητήσιμος, -η, -ο противуречан, спо-
 ран, дискутабилан, проблематичан
αμφισβητητικός, -ή, -ό склон да противуре-
 чи, да опонира, свадљив, склон спору
αμφισβητίας, ο онај који приговара, проти-
 вуречи, оспорава
αμφισβητώ, (ε), -σβήτησα, -ήθηκα, -ημένος
 не прихватати, противуречити, оспора-
 вати, изражавати сумњу; препирати се
αμφίστομα, та црвић у људским и живо-
 тињским цревима
αμφίστομος, -η, -ο који има две оштрице
αμφίστροφος, -η, -ο савитљив, гибак, ви-
 так, покретљив, превртљив; брз, хитар
αμφίστυλο, то (*архиџ.*) део зграде између
 стубова (колона)
αμφιταλαντεύομαι, -εύθηκα оклевати, ко-
 лебати се, бити неодлучан
αμφιταλάντευση, η → **αμφιβολία**, η окле-
 вање, сумња, неодлучност
Αμφιτρίτη, η (*миџол.*) Амфитрита, једна од
 50 nereida
αμφορέας, ο амфора, античка ваза
αμφοτεροβαρής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή,
мн. -είς, -ή двострани, билатерални
αμφότεροι, -ες, -α и један и други, обоје,
 обојица
αμφοτέρωθεν (*йрил.*) са обе стране, обос-
 трано
άμιωμος, -η, -ο искрен, невин, чедан; бес-
 прекоран; скроман, безазлен, непоро-
 чан
αν (**και αν**, **αν και**) **ο**, **τι** **κι αν** ако, да, и да,
 кад би; **και αν ακόμη** баш и кад; и по-
 ред свега; у сваком случају: **Αν έλθει**. Ако
 дође. – **Αν είναι δυνατό**. Ако је могуће. –
Αν τον ακούει κανείς θα νομίσει ότι... Кад
 би га ко чуо, помислио би да... – **Αν δεν**
ήταν αυτός θα ήμουν δυστυχής. Да није
 било њега, био бих несрећан. – **Αν και**
δε μου το είπες, εγώ το κατάλαβα. И да
 ми то ниси рекао, разумео бих. – **Ο, τι**
κι αν μου πεις, δε σε πιστεύω. Шта год да
 ми кажеш, не верујем ти.
ανά (са *ак.*) 1. по: ~ **τον ποταμό** по реци; 2.
 у, ~ **χείρας** у рукама
αναβαθμίδα, η 1. степеница, папуча (вагона,
 трамваја); 2. лествице стуба, мердевине
αναβαθμίζω, -βάθμισα, -τηκα, -μένος 1.
 подизати; 2. уздизати, узносити (се)
αναβάθμιση, η унапређење, узношење,
 уздизање

αναβαθμολόγηση, η поновно оцењивање, рангирање
αναβαθμολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος поново оценити, рангирати
ανάβαθος, -η, -ο плитак, површан
αναβάθρα, η бродско степениште
αναβάλλω, ανέβαλα, αναβλήθηκα, αναβλημένος одложити, померити рок: *Ανέβαλα για το καλοκαίρι το ταξίδι μου.* Одложио сам своје путовање за лето. – *Ας το αναβάλλουμε για αύριο.* Да то одложимо за сутра.
αναβαπτίζω → αναβαφτιζώ, -βάφτισα, -ίστηκα, -ισμένος поново крстити, прекрстити, преименовати
αναβαπτιστής, ο анабаптист(а)
ανάβαση, η успон, пењање: *Прив καλά καλά ξημερώσει, ξεκινήσαμε για την ανάβαση στον Ολυμπο.* Пре него што се свим разданило, отпочесмо пењање на Олимп.
αναβάσιμος, -η, -ο доступан, приступачан (за пецање, за прилаз води): *Το βουνό είναι αναβάσιμο από όλες τις μεριές.* Брдо је приступачно са свих страна.
αναβαστάζω, -βάσταξα подићи, држати високо
αναβατήρας, ο → ανελκυστήρας, ο лифт; дизалица; успињача
αναβάτης, ο, ж. -τρια, η коњаник, јахач, цокел
ανάβατος, -η, -ο ненадигнут, ненабујао, ненадошао (хлеб)
αναβαφτιζώ → αναβαπτίζω
Αναβαφτιστές, οι анабаптисти, протестантска секта у Немачкој у 17. веку
αναβιώνω, -βίωσα → ξαναζώ оживети, живнути, повратити снагу, препородити се
αναβίωση, η 1. оживљавање, снажење, реанимација; 2. обнова, препород
ανάβλεμμα, το 1. осврт, поглед испред, горе; 2. изглед
αναβλέπω 1. осврнути се, обазрети се; 2. прогледати
αναβλητικός, -ή, -ό, ἄ који одуговлачи, који одлаже, сустеже се
αναβλητικότητα, η неодлучност, сустежљивост, одуговлачење
αναβλύζω, ανέβλυσα избијати, потећи, извирати; навирати (сузе): *Από την πληγή ανέβλυξε πολύ αίμα.* Из ране је потекло

много крви. – *Η πηγή αναβλύζει δροσερό νερό.* Из врела избија хладна вода.
αναβόλα, η заштитни зид, камена ограда (око њиве, дрвета)
αναβολέας, ο узенгија, стремен и стремен у уху
αναβολή, η одлагање, одгађање; отезање
αναβολισμός, ο (биол.) анаболизам
ανάβολος, -η, -ο неподесан, неудобан, некомотан
ανάβρα, η мало врело, изворчић
αναβράζω, ανάβρασα, -ασμένος извирати, врети, кључати, кипети
αναβρασμός, ο → ανάβραση, η → ανάβρασμα, το 1. куљање, кипење; 2. немир, узрујаност, узбурканост; љутина, гнев, метеж, жестина
αναβροχιά, η → αναμβρία, η недостатак кише, суша
αναβρύζω, -άβρυσα навирати, куљати, шикљати, истицати
ανάβρυσμα, το навирање, куљање, шикљање, истицање
αναβруστικός, -ή, -ό који извире, шикља, куља, истиче
αναβруτήριο, το водоскок, шедрван, фонтана
ανάβω → ανάφτω, άναψα, -άφτηκα, -αμμένος упалити, запалити, усијати; опалити: *Αναψα το φως.* Упалио сам светло. – *Κοίταξε, το σίδερο άναψε.* Гледај, пегла се усијала. – *Του άναψε δυο χαστούκια.* Опалио му је два шамара.
αναγάλλια, η → αναγάλλιαση, η → αναγάλλιασμα, το усхићење, веселост, радост, велико расположење
αναγαλλιάζω, -γάλλιασα усхитити се, радovati се, бити усхићен, бити пресрећан
αναγγελία, η обавештење, оглас, објава
αναγγέλλω, -άγγειλα, -αγγέλθηκα, -αγγελμένος обавестити, огласити, објавити
ανάγειρτος, -η, -ο → ανάγερτος, -η, -ο
αναγέλασμα, το исмевање, ругање, задиркивање
αναγελαστής, ο, ж. -άστρα, η подсмевач, изругивач, ругалица
αναγελώ, (α), -γέλασα → κοροϊδεύω исмевати, ругати (се)
αναγέννηση, η препород, обнова; оживљавање, регенерација
Αναγέννηση, η ренесанса

αναγεννητής, ο, ж. -ήτρα, η препородитель, обновитель; регенератор
 αναγεννητικός, -ή, -ό препородни, обновителски; животворни
 αναγεννώ, (α), -γέννησα, -ήθηκα, -ιμέ-
 νος препородити; обновити, оснажити, оживотворити; -ιέμαι препородити се, оснажити се; регенерисати се
 αναγέρνω, -άγειρα, -αγερέμενος 1. сагнути се, поклонити се; 2. испружити се, ле-
 ћи, прилегнути
 ανάγερτος, -η, -ο → ανάγειρτος, -η, -ο
 испружен, прилегао (ради одмора)
 αναγκάζω, -άγκασα, -άστηκα, -ασμένος при-
 морати, принудити
 αναγκαία, та основни услови и потребе
 егзистенције, основна средства
 αναγκαίο, то нужник, тоалет, клозет, WC
 αναγκαίος, -αία, -αίο, *ἕριλ.* -αία приморан,
 принуђен; неопходан, нужан, потребан
 αναγκαιότητα, η неопходност, потреби-
 тост, нужда, нужност
 αναγκασμός, ο → ανάγκαση, η → ανάγκασμα,
 то притисак, принуда, приморавање,
 присила
 αναγκαστικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά принудан,
 насилан
 αναγιεμένος, -η, -ο потребан, којему мно-
 го недостаје; сиромашан, болестан, про-
 гањан
 ανάγη, η потреба, нужда, неопходност
 αναγλείφομαι, -γλείφτηκα облизивати се
 (од жеље); лизати се
 ανάγλυκος, -η, -ο → άγλυκος, -η, -ο недо-
 вољно сладак, сладуњав; притворан (чо-
 век)
 ανάγλυπτος, -η, -ο → ανάγλυφος, -η, -ο
 ανάγλυφα (*ἕριλ.*) рељефно
 αναγλυφή, η → αναγλυφοποιία, η израда
 рељефа
 ανάγλυφο, то рељеф: *Ονομαστά είναι τα ανά-
 γλυφα του Παρθενώνα.* Чувени су реље-
 фи Партефона.
 ανάγλυφος, -η, -ο → ανάγλυπτος, -η, -ο
 рељефан, приказан рељефно, живо
 αναγνωρίζω, -γνώρισα, -ίστηκα, -ισμέ-
 νος 1. упознати, распознати; препоз-
 нати; 2. признати, не порећи, не од-
 рицати: *Αναγνωρίζω την υπογραφή μου.*
 Препознајем (признајем) свој потпис. –
Αναγνωρίζω το ενδιαφέρον σου για μένα.

Не поричем твоје интересовање за мене.

αναγνώριση, η → αναγνωρισμός, ο препоз-
 навање, сагласност, прихватање, при-
 знање, захвалност, извиђање, расплет:
*Στο τρίτο επεισόδιο της τραγωδίας γίνεται
 η αναγνώριση.* У трећем чину трагедије
 настаје расплет. – *Η αναγνώριση της Ελ-
 λάδας ως κυρίαρχου κράτους έγινε το 1830.*
 Признање Грчке као самосталне држа-
 ве уследило је 1830. године. – *Πήρε πα-
 ράσημο σε αναγνώριση των υπηρεσιών του
 στην πατρίδα.* Добио је одликовање као
 признање за своју службу отаџбини.

αναγνωριστικός, -ή, -ό извиђачки; препоз-
 навајући

ανάγνωση, η читање, учење

αναγνώσιμος, -η, -ο погодан за читање,
 вредан читања, читак, читљив

ανάγνωσμα, то 1. лектира, штиво; 2. (*цркв.*)
 зачало; подлистак у наставцима, фелъ-
 тон

αναγνωσματάριο, то → αναγνωστικό, то чи-
 танка, хрестоматија

αναγνωσματογράφος, ο писац фелътона у
 новинама

αναγνωστήρι, то наслон (сталак, пулт) за
 црквене књиге, налоњ

αναγνωστήριο, то библиотека, читаоница,
 семинар

αναγνώστης, ο, ж. -στρια, η читалац; чтец у
 цркви (помоћник свештеника)

αναγνωστικό, то → αναγνωσματάριο, то

αναγνωστικός, -ή, -ό читалачки

αναγόρευση, η именовање, постављање,
 проглашавање, прокламација

αναγορεύω, -γόρευσα, -εύτηκα, -ευμένος
 прогласити, објавити, обнародовати,
 прокламовати; промовисати

αναγορία, η → καιολογία, η оговарање,
 клеветање, куђење, опадање

αναγοριάρης, ο → ανεγοριάρης, ο → ανηγο-
 ριάρης, ο сплеткар, клеветник, ого-
 варач

αναγούλα, η 1. мука, мучнина, гађење;
 2. простачке, увредљиве речи: (*изр.*)
Θά'χουμε αναγούλες. Посвађаћемо се.

αναγουλιάζω, -γούλιασα, -ιασμένος гадити
 се, осећати мучнину

αναγούλιασμα, то гадост, одвратност, огав-
 ност, неукусност

αναγουλιαστικός, -ή, -ό одвратан, Гадан, неукусан, „дегутантан“

αναγραμματίζω, -γραμμάτισα анаграмира-ти, изменити, преметати слова у речи (нῆρ. трава-ватра, сетва-света)

αναγραμματισμός, ο анаграмирање

αναγραφή, η уписивање, забелешка, убележавање, напомена, натпис, запис

αναγράφω, -έγραψα, -γράφ(τ)ηκα, -γραμμένος уписати, записати, забележити; објавити (у новинама), натписивати

ανάγυρα → **ολόγυρα** (ῥιλ.) около, (у)наоколо, уокруг

αναγυρεύω, -γύρεψα мислити на нешто што је прошло, подсећати се са чежњом и сетом

αναγυρίδα, η → **βόλτα, η** обилазак, шетња

αναγυρίζω, -γύρισα окретати, превртати; блудити, лутати; вратити се

ανάγω (ιμῆφ.) **анήγα, ανήγαγα** 1. (по)дизати, покретати; 2. преокренути, подигнути; 3. происходити, водити порекло, потицати

αναγωγή, η 1. подизање, пењање, успон; пораст; 2. смањивање, скраћивање; редукција; 3. излазак брода из луке; 4. исход, почетак

αναγωγικός, -ή, -ό смањујући, редукциони: *-ά χημικά μέσα* редукциона хемијска средства

ανάγωγος, -η, -ο 1. невоспитан, непристојан; 2. прост, који се не може скратити рашчланити: *Είναι παιδί ανάγωγο. Το је невоспитано дете. – Το κλάσμα αυτό είναι ανάγωγο.* Овај разломак је прост (1/7, 5/3).

αναδακρύζω, -δάκρυσα тихо плакати, цмиздрити, шмрцати

αναδαμαλίζω, -δαμάλισα, -ίστηκα, -ισμένος поново пелцовати, ревакцинисати

αναδαμαλισμός, ο ревакцинација

αναδάσιμος, -η, -ο који може и треба да буде поново подељен, прерасподељен

αναδасμός, ο поновна подела, прерасподела земље

αναδасώνω, -δάσωσα, -ώθηκα, -ωμένος садити дрвеће, пошумљавати

αναδάσωση, η пошумљавање

ανάδειξη, η одликовање, унапређење, именовање, промоција

αναδείχνω, ανάδειξα → **ανέδειξα, -δείχτηκα, -δειγμένος** одликовати; рукоположити;

унапредити, промовисати; **-ομαι** одликовати се, истицати се, напредовати

ανάδεμα, το → **ανάδεσμος, ο**

αναδεντράδα, η чардаклија

αναδεξιμός, ο, ж. -ιά, η, ср. αναδεξιμίδι, το кум; кума; кумче

ανάδεσμος, ο → **ανάδημα, το** → **ανάδεμα, το** трака, врпца за косу, лента

ανάδετος, -η, -ο почешљан, подвезан нагоре, подигнуте косе

αναδευτήρας, ο мешалица, миксер

αναδευτής, ο мешач, миксер

αναδεύω, ανάδεψα, -δεύτηκα мешати, правити малтер; **-εύομαι** → **ανακινούμαι** увијати се, копрцати се

αναδεχτός, -ή, -ό крштен, крсни (кумче)

ανάδημα, το → **ανάδεσμος, ο**

αναδημιουργία, η → **ανάπλαση, η** обнова, реконструкција, регенерација; препород; реформација

αναδημιουργικός, -ή, -ό обновитељски, препорођајући, регенераторски, реформаторски

αναδημιουργός, ο обновитељ, препородитељ, реформатор

αναδημιουργώ, (ε), -δημιούργησα, -ήθηκα, -ημένος обновити, препородити, реформисати

αναδημοσίευση, η прештампавање, пресликавање, репродуковање, репродукција

αναδημοσιεύω, -δημοσίευσα, -εύτηκα, -ευμένος прештампати, пресликати, репродуковати

αναδιанέμω прерасподелити

αναδιανομή, η прерасподела

αναδιарθρώνω, -ωσα, -ώθηκα, -μένος прерашчланити, прекомпоновати

αναδιάρθρωση, η прерашчлањивање, прекомпоновање

αναδιάταξη, η преуређење

αναδιατάσσω преуредити, прередити

αναδιατυπώνω прештампати

αναδιατύπωση, η прештампавање

αναδίνω, -έδωσα → **-άδωσα** 1. Одавати, испуштати (мирис, дим, дах); 2. доносити, рађати, давати (плодове)

αναδιοργάνωνω, -οργάνωσα, -ώθηκα, -ωμένος прегруписати, реорганизовати, обновити, рестаурисати

αναδιοργάνωση, η прегруписивање, реорганизација, обнова

αναδιορίζω, -διόρισα, -ίστηκα, -ισμένος поново именовати, вратити у службу
αναδιορισμός, ο поновни пријем, враћање у службу
αναδιπλασιάζω, -πλασίασα, -άστηκα, -ασμένος удвојити, удвостручити
αναδιπλασιασμός, ο удвостручавање
αναδιπλώνω, -δίπλωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. савити, пресавити, превити; 2. сакупити (крила); -ομαι → **συμμαζεύομαι** 1. савити се, пресавити се; 2. потчинити се, приклонити се
αναδίπλωση, η → **ξαναδίπλωμα**, το 1. савијање, пресавијање; 2. повлачење; (ίραμ.) удвајање
αναδίφηση, η → **έρευνα**, η истраживање, проучавање, изучавање
αναδιφώ, (α), -δίφησα → **ερευνώ** истраживати, проучавати, изучавати
αναδοσιά, η → **ανεδοσιά**, η 1. мирис, задах, воњ; 2. влажност, влага
αναδουλειά, η → **ανεργία**, η немање посла, беспослица, незапосленост
ανάδοχος, ο 1. предузимач, извођач радова; 2. кум
анадроμάρης, ο, ж. -**άρισα** → -**άρα**, η, ср. -**άριχο**, το 1. живахан човек, немирна природа; 2. немирко, „трчкарало“, њушкало
анаδρομή, η 1. истраживање, претраживање; 2. ретроспектива; реприза
анаδρομικός, -ής, -ό повратни, ретроактиван (закон), регресиван, ретроградни; ретроспективни, репризни: *Ο νόμος που ψηφίστηκε έχει αναδρομική ισχύ.* Закон који је изгласан има ретроактивно дејство („ex tunc“).
анаδρομικότητα, η ретроактивност, повратно дејство, осврт уназад
ανάδρομος, -η, -ο 1. који се креће нагоре или уназад; 2. који се креће од истока према западу, по јужној страни неба, у смеру казаљке на часовнику
αναδύομαι, -δύθηκα испливати, изронити, избијати на површину; куљати, шикљати
αναδυόμενη, η надимак Афродите, рођене из морске пене
ανάδυση, η извирање, куљање, шикљање, уздизање (*νήρ*. гејзира), пењање; излазак сунца

анаερόβιος, -ια, -ιο врло лаган, који лебди, ваздушаст
ανάερος, -η, -ο 1. метеорски; 2. лаган, прозрачан, ваздушаст; 3. непроветрен, загушљив
ανάξερβος, -η, -ο → **αριστερόχειρος**, -η, -ο 1. леворук; 2. тежак; непрелазан, неприступачан
αναζήτηση, η потраживање, тражење, истраживање, испитивање
αναζητώ, (ε), -ζήτησα, -ήθηκα, -ημένος 1. тражити, истраживати; 2. чезнути, зажелети се: *Μέρες τώρα σε αναζητούσα.* Данима сам те тражио. – *Αναζητούσε πάντα τη χαμένη πατρίδα.* Увек је чезнуо за изгубљеном отаџбином.
αναζώνομαι, -ζώστηκα 1. припасати; потпасати се; 2. спремати се, припремати се, намеравати
αναζωογόνηση, η → **ξαναζωντάνεμα**, το оживљавање, освежење, окрепљење, релаксација, рекреација
αναζωογονητικός, -ή, -ό освежавајући, окрепљујући, рекреативан
αναζωογονώ, (ε), -γόνησα, -ήθηκα, -ημένος окрепити се, освежити се, рекреирати се
αναζωπυρώνω, -πύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. оживети; 2. разбуктати, распалити (ватру); 3. побудити; охрабрити; одушевити
αναζωπύρωση, η 1. разбуктавање, распаљивање; 2. одушевљавање; оживљавање
ανάζωστος, -η, -ο, *ἱрил.* -α неопасан, непотпасан; високо опасан
αναθάλλω, -άθαλα → **ξαναθίζω** 1. поново (про)цветати, пупити, озеленети; 2. препородити се
αναθαρρεύω → **αναθαρρώ**, (ε), -θάρρεψα, -εμένος повратити храброст, охрабрити се, осмелити се
αναθάρρηση, η охрабрење, охрабривање
ανάθαρρος, -η, -ο → **αναθαρреμένος**, -η, -ο охрабрен, ободрен, окуражен
αναθαρρύνω, -θάρρυνα → **ενθαρρύνω** охрабрити, ободрити, окуражити, подстакнути
ανάθελος, -η, -ο, *ἱрил.* -α безвољан, неодлучан
ανάθεμα, το анатема, проклетство
αναθεματίζω, -θεμάτισα, -ίστηκα, -ισμένος проклињати, проклети, анатемисати

αναθεμάτισμα, то → **αναθεματισμός**, о проклињање, анатемисање
αναθεματούρι, то проклето место, гомила камења на коју пролазник или путник баци камен (да би одагнао зло) уз узвик: „*Ανάθεμά τε!*“
αναθεμελιώνω, -θεμέλιωσα, -ώθηκα, -ωμένος постављати нове темеље, градити изнова
αναθεμελίωση, η постављање нових темеља, обнављање
αναθεμελιωτής, ο, ж. -τρια, η утемељитељ, утемељивачица, обновитељ, обновитељка
αναθεμελιωτικός, -ής, -ό утемељивачки, обновитељски, реформаторски
αναθερμαίνω, -θέρμανα, -άνθηκα, -ασμένος поново загрејати, подгрејати, распирити
αναθέρμανση, η подгревање, распиривање
ανάθεση, η поверавање, посвећивање
αναθέτω, -έθεσα → -άθεσα, -ατέθηκα, -ατεθειμένος поверити, посветити; натоварити, оптеретити
αναθεώρηση, η провера, преиспитивање, ревизија
αναθεωρητικός, -ής, -ό ревизиони: -ό δικαστήριο другостепени, виши суд; – -ή Βουλή Парламент сазван ради промене устава
αναθεωρώ, (ε), -θεώρησα, -ήθηκα, -ημένος преиспитивати, вршити ревизију
ανάθημα, то посвећење, поклон, завештање
αναθηματικός, -ής, -ό посвећен, завештан; меморијални
αναθιβάλλω → **αναθιβάνω**, αναθίβαλα → ανεθίβαλα посветити сећање, сећати се
αναθίβαλα, то оговарање, опадање, клеветање, сплеткарење
αναθολώνω, -θόλωσα, -ώθηκα, -ωμένος поново замутити, помутити
ανάθρεμμα, то одгајање, васпитање; отхрањивање
αναθρεφτήρας, ο инкубатор
αναθρεφτός, -ής, -ό отхрањен, васпитан, однегован
αναθρέφω → **ανατρέφω**
αναθυμάμαι → **αναθυμούμαι**
αναθύμηση, η → **αναθυμιά**, η → **αναθύμημα**, то успомена, подсећање на леп догађај, на срећне тренутке

αναθυμίαση, η неугодно испарење, воњ, задах
αναθυμίζω, -θύμισα подсетити се, опоменути се, сетити се нечег
αναθυμούμαι → **αναθυμάμαι** → **αναθυμιέμαι**, -θυμήθηκα подсетити се, сећати се, пожелети (жарко)
αναίδεια, η → **αδιαντροπιά**, η бестидност, безочност, безобразлук; непристојност, неучтивост, распуштеност
αναιδής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή **1.** безобразан, бесраман, бестидан; **2.** неучтив, распуштен
αναίμακτος, -η, -ο → **αναίμαχτος**, -η, -ο миран, помирљив, који се догодио без проливања крви; бескрван
αναιμία, η малокрвност, анемија
αναιμιός, -ής, -ό малокрван, анемичан
άναιμος, -η, -ο малокрван, бескрван; бојажљив, малодушан, млак
αναίρεση, η отпор; оповргавање, порицање, побијање, негирање
αναιρέσιμος, -η, -ο поништив, оборив, рушљив (закон, пресуда)
αναιρετικός, -ής, -ό, *ѱрил.* -ά побијајући, поништавајући, оповргавајући
αναιρώ, (ε), -αίρεσα, -έθηκα **1.** оповргавати, побијати, укидати; **2.** извршити убиство без предумишљаја (у стању психичког растројства или у афекту, „намах“)
αναισθησία, η **1.** неосетљивост, равнодушност, апатија; **2.** губитак свести, несвесно стање; **3.** наркоза, анестезија
αναισθησιολογία, η анестезиологија
αναισθησιολόγος, ο/η анестезиолог, анестетичар
αναισθητικά, та анестетици, средства за наркозу, за анестезију
αναισθητικός, -ής, -ό анестетички
αναισθητοποίηση, η давање анестезије
αναίσθητος, -η, -ο, *ѱрил.* -α без осећаја, несвестан, неосетљив; равнодушан, апатичан, безвољан
αναισχунτία, η бесрамност, бестидност, безочност, неучтивост
αναίσχυντος, -η, -ο, *ѱрил.* -α бестидан, безочан, безобразан, неучтив
αναίτιο, то → **αναιτιότητα**, η
αναιτιολόγитος, -η, -ο, *ѱрил.* -α недоказан, необразложен, немотивисан
αναίτιος, -ια, -ιο, *ѱрил.* -ια недужан, невин, неоснован, неоправдан: *Αυτός είναι*

αναίτιος για όσα έγιναν. Он није крив за оно што се догодило. – Η εναντίον μου επίθεση είναι αναίτια. Напад на мене је неоправдан.

анайиότητα, η → **αναίτιο, το** недужност, невиност

анайиόνιος, -ια, -ιο вечит, неуништив, чврст, трајан, безвремени

ανακαθίζω, -κάθισα, -ισμένος смештати кога да седне, посести за сто

ανακαθιστός, -ή, -ό онај који седи у кревету испружених ногу

ανακάθομαι, -κάθισα седети у кревету са испруженим ногама, бити постављен у седећи положај

ανακαινίζω, -καίνισα, -ίστηκα, -ισμένος
1. поновити, дотерати; 2. реновирати, обновити; 3. реформисати

ανακαινιση, η → **ανακαινισμός, ο** 1. обнављање; 2. реформисање; 3. реновирање

ανακαινιστής, ο, ж. -ίστρια, η обновитељ, реформатор, рестауратор

ανακαινιστικός, -ή, -ό обновитељски, реформаторски, рестаураторски

ανακάλεσμα, το зов, крик

ανακαλητό, το плач, ридање; тужбалица, јадиковка, оплакивање

ανακαλιέμαι → **ανακαλιούμαι** нарицати, јадиковати, зазивати Бога

ανακαλύπτω, -κάλυψα, -ύφτηκα, -υμένος открити, изнети на видело, изложити

ανακάλυψη, η → **αποκάλυψη, η** откровење; откривање, откриће

ανακαλώ, (ε), -κάλεσα, -έστηκα, -εσμένος позвати, опозвати, порећи, повући: *Ανακαλώ το λόγο μου.* Повлачим своју реч. – *Δεν πρέπει να ανακαλεί κανείς τα λόγια του.* Нико не треба да порекне своје речи. – *Ο πρεσβευτής ανεκλήθη.* Амбасадор је опозван.

ανάκαμψη, ηгибање, разгибавање, пресавијање унапред и уназад (телесна вежба); побољшање, преокрет набоље

ανακαούρα, η → **ανακαΐλα, η** горушица, жгаравица

ανάκατα (ὑрил.) разбацано, испретурано, у нереду, „горе-доле“

ανακαταλαμβάνω преузети, повратити, вратити назад

ανακατάληψη, η поновно заузимање, поновно освајање

ανακατανέμω прерасподелити

ανακατανομή, η поновна расподела, прерасподела

ανακατασκευή, η поновна изградња

ανακατάταξη, η 1. преуређење, прерасподељивање; 2. продужење војног рока

ανακατατάσσω, -κατάταξα, -άχθηκα, -αγμένος 1. преуредити, прегрупписати; 2. обновити или продужити војни рок

ανακάτεμα, το → **ανακάτωμα, το** → **ανακατεμός, ο** → **ανακατωμός, ο** → **ανακάτεψη, η** → **ανακάτωση, η** → **ανακατωσιά, η**
1. мешање, уплитање, запетљавање; 2. интригирање, сплеткарење

ανακάτευτος, -η, -ο → **ανακάτωτος, -η, -ο**

ανακατεύω, -κάτεψα, -εύτηκα, -εμένος
1. помешати, промешати; 2. окривити; 3. завадити; 4. разљутити; 5. испретурати; огадити: *Ανακάτεψε φρέσκα και μπαγιάτικα ψάρια.* Помешао је свеже и бајате рибе. – *Ανακάτεψε το τσάι σου για να λιώσει η ζάχαρη.* Промешај свој чај да се растопи шећер. – *Αλλη φορά να μη μου ανακατέψεις τα βιβλία.* Немој следећи пут да ми испретураш књиге. – *Στην κατάθεσή του ο καταχραστής ανακάτεψε κι άλλους.* У свом исказу проневеритељ је оптужио и друге. – *Αυτή η γυναίκα ανακάτεψε όλη τη γειτονιά.* Ова је жена позавадила цео комшилук. – *Μ' αυτά που μου είπε με ανακάτεψε.* Оно шта је рекао, разбеснело ме је. – *Και να το δω μονάχα αυτό το φάρμακο, ανακατεύομαι.* И само кад видим овај лек, смучи ми се (повраћа ми се).

ανακάτεψη, η → **ανακάτεμα, το**

ανάκατος, -η, -ο 1. помешан (нпр. вода и вино); 2. замршен, побркан; сметен

ανακάτωμα, το → **ανακάτωση, η** → **ανακατωσιά, η** → **ανακάτεμα, το**

ανακατωσιάρης, -α, -ικο → **ανακατωσούρης, -α, -ικο** сплеткар, интригант; смутљивац

ανακατωσούρα, η неред; свађа, раздор, интрига

ανακατωσούρης, -α, -ικο → **ανακατωσιάρης, -α, -ικο**

ανακάτωτος, -η, -ο → **ανακάτευτος, -η, -ο** неизмешан, непомешан

ανακατωτός, -ή, -ό без реда, неуредан, „збрда-здола“

ανακεφαλαιώνω, -κεφαλαίωσα укратко изложити, сумирати, резимирати, рекапитулирати

ανακεφαλαίωση, η сажет извод, сумирање, резиме, рекапитулација

ανακήρυξη, η објављивање, оглашавање, обнародовање

ανακηρύσσω → **ανακηρύττω**, -κήρυξα, -ύχτηκα, -υγμένος 1. објавити, прогласити, прокламовати, декларисати; 2. именувати, поставити (дати звање)

ανακίνηση, η покретање, премештање; покретање (подизање) неког питања

ανακινώ, (ε), -κίνησα, -ήθηκα, -ημένος 1. помакнути, преместити, покренути, протрести, промућкати; 2. поставити (покренути) неко питање

ανακλαδίζομαι, -κλαδίστηκα, -ισμένος седећи скрштених ногу, испружити се, истеглити се, протезати се

ανάκλαση, η одсјај, рефлекс, одбијање (светла), преламање

ανακλαστικός, -ή, -ό рефлексни, нехотичан; одражен, одсликан

ανάκλημα, το јадиковање, оплакивање: *Για το χαμό της Πόλης μεγάλο ήταν το ανάκλημα.* Због губитка Константинопоља било је много оплакивања.

ανάκληση, η 1. опозивање, поништавање, укидање; 2. опомињање на ред

ανακλητήριο, -ια, -ιο опозивајући, поништавајући, који може да буде поништен или опозван

ανακλητικό, το војнички знак трубом „врати се у касарну“!

ανάκλιντρο, το софа, канапе, диван, отоман

ανακλώ → **ανακλώνω** одбијати (се), одражавати (се)

ανακοινώνω, -κοίνωσα, -ώθηκα, -ωμένος обавестити, објавити, огласити

ανακοίνωση, η објављивање, оглашавање, обнародовање, обавештење

ανακοινώσιμος, -η, -ο који не може да буде објављен, чије је објављивање забрањено

ανακολούθια, η противуречност, недоследност, сметеност

ανακόλουθος, -η, -ο 1. противуречан, нелогичан, недоследан; 2. нескладан; сметен, збркан

ανακομιδή, η пренос, преношење, премештање посмртних остатака

ανακοπή, η застој, заустављање, обустава (*ηῦρ.* извршења судске одлуке)

ανακούκουρδα → **ανακούρκουδα** (*ῦрил.*) са савијеним коленима

ανακουνώ, (α), -κούνησα, -ήθηκα → -ίστηκα, -ι(σ)μένος преместити, протрести, заљуљати, промућкати

ανακούρκουδα → **ανακούκουρδα**

ανάκουστος, -η, -ο 1. тих, нечујан; 2. нечувен

ανακουρίζω, -κούφισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. олакшати; ублажити; 2. стишати; растеретити

ανακούφιση, η → **ξαλάφρωμα**, το 1. олакшање, ублажавање; 2. стишавање; растерећивање, растерећење

ανακουφιστικός, -ή, -ό олакшавајући, ублажујући, стишавајући

ανακουφωτός, -ή, -ό, *ῦрил.* -ά мало надут, полунадут, полуотворен, ●дшкринут

ανακοχλάζω, -κόχλασα снажно и дуго вретити (кључати)

ανάκρασμα, το → **ανάκραγμα**, το снажан, продоран крик, кричање

ανακρεμώ, (α) → **ανακρεμάζω**, -κρέμασα, -άστηκα, -ασμένος 1. вешати, обесити; 2. надвити се: *Τα σύννεφα είχαν ανακρεμαστεί πάνω και γύρω τους.* Облаци су се надвили над и око њих. – *Ο καιρός ανακρεμά.* Надвија се невреме.

ανακρίβεια, η нетачност, непрецизност; погрешка, заблуда

ανακριβής, -ής, -ές, *ῖен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή *ῦрил.* -ώς нетачан, непрецизан, погрешан; варљив

ανακριβολογία, η погрешно, нетачно изражавање мисли

ανακρίνω, -άκρινα → -έκρινα, -κρίθηκα, -κριμένος испитивати, саслушавати, анкетирати

ανάκριση, η испитивање, саслушавање, анкетирање

ανακριτής, ο испитивач, истражитељ; истражни судија

ανακριτικός, -ή, -ό истражни

ανάκρουση, η 1. трзање уназад, повлачење; 2. интонирање, извођење музичког дела (са блех-музиком): *Αυτό το πυροβόλο έχει μικρή ανάκρουση.* Овај топ има мали трзај. – *Στο τέλος έγινε η ανάκρουση του*

εθνικού ύμνου. На крају је интонирана национална химна.

ανάκρουσμα, то извођење музичког дела дувачким инструментима

ανακρούω, -άκρουσα → -έκρουσα **1.** пловити бродом уназад (крмом); **2.** изводити музичко дело дувачким инструментима

ανάκτηση, η повраћај, поновно заузимање

ανακτοβούλιο, то дворски савет, саветници владара

ανακτορικός, -ή, -ό дворски

ανάκτορο, то → **ανάκτορα**, та двор, дворцац

ανακτώ, (α), -άκτησα, -ήθηκα, -ημένος поново задобити, стећи, повратити

ανακύκληση, η стално понављање, кружно кретање, кружење, обртање, ротација

ανακύκλωση, η рециклажа

ανακύπτω, -άκυψα → -έκυψα подићи главу, гледати увис, појавити се, помолити се, искрснути, произаћи

ανάκυψη, η **1.** уздизање главе, оснажење; **2.** гимнастичко вежбање

ανακωχή, η примирје, обустава непријатељства

ανάλαδος, -η, -ο, *ἕριπ.* -α који нема уља, не садржи уље, без уља

αναλαμβάνω → **αναλαβαίνω**, **ανάλαβα**, → -έλαβα, **αναλήφθηκα**, **ανειλημμένος** **1.** преузети; приступити; обавезати се; **2.** опоравити, охрабрити, вратити у живот; **3.** узнети се, ишчезнути: *Την υπόθεση ανάλαβε ο δικηγόρος.* Предмет је преузео адвокат. – *Ανάλαβε πια εντελώς από την αρρώστια.* На крају се опоравио од болести. – *Ο Χριστός αναλήφθηκε στους ουρανούς.* Христос се вазнео у небеса.

αναλαμπή, η светлост, блесак, светли тренутак, „*lucida intervalla*“

ανάλατος, -η, -ο, *ἕριп.* -α неслан, неукусан, отужан

ανάλαφρος, -η, -ο, *ἕριп.* -α лак, лагашан, једва приметан

αναληψία, η **1.** неосетљивост на бол; **2.** равнодушност, апатија, безосећајност

αναληψτικός, -ή, -ό **1.** аналгетички, који уклања или смањује бол

ανάληψτος, -η, -ο који не осећа бол; безосећајан

ανάλεκτος, -η, -ο одабран, пробран, изабран; **та ανάλεκτα** одабрана дела

ανάλεστος, -η, -ο немлевен, несамлевен

αναλήθεια, η неистина, лаж, обмана

αναληθής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή неистинит, лажан, притворан

αναληθώς (*ἕριп.*) лажно, неистинито

ανάλημμα, то висок и чврст потпорни зид

αναληπτικός, -ή, -ό ојачавајући, окрепљујући, оснажујући

ανάληψη, η **1.** прихватање, преузимање; **2.** повратак, повраћај; **3.** обнављање, оздрављење: ~ *του Σωτήρος* „Повратак Спаситеља“ (Вазнесење – Спасовдан)

αναλίσκω → **αναλώνω**, -ωσα, -ώθηκα, -ωμένος трошити, траћити, (проћердати новац)

ανάλιωτος, -η, -ο неистопљен, нетопљен, нетопив

ανάλλαγος, -η, -ο → **ανάλλαχτος**, -η, -ο непромењен, неизмењен, неутрошен

αναλλαξιά, η → **αναλλαγιά**, η непреоблачење, непресвлачење (рубља, одела)

αναλλοίωτο, то непроменљивост, постојаност

αναλλοίωτος, -η, -ο, *ἕριп.* -α непроменљив, сталан, трајан

αναλογία, η аналогичност; сразмера, однос, пропорција, симетрија

αναλογικός, -ή, -ό, *ἕριп.* -ά аналоган, аналогни

αναλόγιο, то наслон, пулт (за ноте или књиге); (*цркв.*) налоњ

αναλογιστικός, -ή, -ό сразмеран, истоветан, одговарајући, аналоган

ανάλογος, -η, -ο, *ἕριп.* -α пропорционалан, сразмеран, истоветан, одговарајући

αναλογώ, (ε), (само у *ἕрез.* и *имџф.*) одговарати, бити сразмеран

ανάλυση, η анализа; разлагање

αναλυτής, ο, *ж.* -τρια, η аналитичар, аналитичарка

αναλυτικός, -ή, -ό, *ἕριп.* -ά аналитички, разлажући

αναλυτός, -ή, -ό редак, водњикав, воденаст; топив, истопљен

αναλύω, **ανάλυσα** → -έλυσα, -ύθηκα, -υμένος **1.** анализирати, рашчлањавати, **2.** разводнити, разредити

αναλφαβητισμός, ο **1.** аналфabetизам, неписменост

αναλφάβητος, -η, -ο аналфabetски, неписмен

ανάλωμα, то трошак, расход

αναλώνω → αναλίσκω
 ανάλωση, η → δαπάνη, η
 αναλώσιμος, -η, -ο потрошан, расходни
 ανάμια, το вино за причест
 αναμαλλιάζω, -μάλλιασα, -άστηκα, -ασμένος
 рашчупати, разбарушити, (и)згужвати
 αναμαλλιάρης, -α, -ιο неочешљан човек,
 куштравко
 αναμαρτησία, η непогрешивост, безгреш-
 ност
 αναμάρτητος, -η, -ο 1. безгрешан (н̄ир. за-
 чеће Богородице); 2. непогрешив (н̄ир.
 папа)
 αναμάσημα, το 1. непрекидно и досадно
 понављање; 2. преживање; жвакање
 αναμασώ, (α), -μάσησα, -ήθηκα, -ημένος по-
 навлати, преклапати
 αναμειγνύω → αναμιγνύω промешати, сме-
 шати
 ανάμεικτος, -η, -ο, ἱριλ. -α помешан, из-
 мешан
 ανάμειξη, η → συμμετοχή, η мешање, упли-
 тање; учествовање
 ανάμελος, -η, -ο, ἱριλ. -α немаран, равно-
 душан, тром, лењ
 αναμένω, -άμεινα → καρτερῶ → περιμένω 1.
 чекати, очекивати; 2. надати се
 αναμερίζω → αναμεράω, -μέρισα, -ίστηκα,
 -ισμένος 1. померити, преместити;
 2. удаљити; прогнати
 ανάμερος, -η, -ο, ἱριλ. -α уклоњен, удаљен;
 премештен
 ανάμεσα (ἱριλ.) → αναμεσής (из)међу
 ανάμεσος, -η, -ο средњи, који се налази из-
 међу
 αναμεταξύ (ἱριλ.) између, међу: Ο γάμος
 θα γίνει αναμεταξύ Χριστούγεννα και Πά-
 σχα. Венчање ће да буде између Божића
 и Ускрса. – Αναμεταξύ μας δεν πρέπει να
 υπάρχουν μυστικά. Међу нама не треба
 да има тајни.
 αναμέτρηση, η вагање, мерење, преме-
 равање, прерачунавање
 αναμετρώ, (ε), -μέτρησα, -ήθηκα, -ημένος
 поново мерити, премеравати, процењива-
 вати; -ιέμαι конкурисати, надметати се,
 такмичити се
 αναμηρυκιάζω, -μηρύκισα понављати не-
 престано; прежваквати
 αναμηρυκισμός, ο понављање, прежвака-
 вање
 ανάμικτος, -η, -ο помешан

αναμισθώνω, -μίσθωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 поново дати у најам, унајмити
 αναμίσθωση, η поново изнајмљивање
 αναμισθωτής, ο ж. -τρια, η изнајмљивач,
 који поново изнајмљује, или узима у
 најам
 άναμμα, το разгоревање, распаљивање,
 труљење, распадање: Νιώθω ένα άναμμα
 σ' όλο μου το σώμα. Осећам неку ватру у
 целом телу.
 ανάμνηση, η, ἱεν. -ης → εως успомена, се-
 ћање, подсећање; αναμνήσεις, οι мемо-
 ари
 αναμνηστικός, -ή, -ό незаборавни, споме-
 нарски; меморијални, комеморативни
 αναμονή, η чекање, очекивање, ишчеки-
 вање; αίθουσα -ής чекаоница
 αναμορφώνω, -μόρφωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 преуредити, прерадити, обновити, пре-
 породити; прерадити, побољшати, рес-
 таурисати; преваспитати
 αναμόρφωση, η преуређење, прерада, об-
 нова, рестаурација; преваспитање
 αναμορφωτής, ο ж. -ώτρια, η обновитељ,
 препородитељ, реформатор, васпитач
 αναμορφωτικός, -ή, -ό, ἱριλ. -ά обнови-
 тељски, препородитељски, рестауратор-
 ски; реформаторски
 αναμόχλευση, η 1. превртање, окопавање,
 прекопавање; 2. изазивање, подстреки-
 вање, подгрејавање
 αναμοχλεύω, -μόχλευσα 1. превртати, пре-
 копавати, окопавати; 2. изазивати, под-
 стрекавати, подстицати: Τον βρήκε στον
 κήπο να αναμοχλεύει το χώμα. Нашао
 га је у врту како прекопава (преврће)
 земљу.
 ανάμπαιγμα, το → ανάμπαιμα, το ругање,
 изигравање, подсмевање: Με όσα έκα-
 νε έγινε το ανάμπαιγμα του κόσμου. Због
 својих поступака постао је предмет под-
 смеха целог света.
 αναμπαιζω, -άμπαιξα, -αίχτηκα, -αιγμένος
 исмевати, подвалити, насамарити
 αναμπαιχτής, ο ж. -αίχτρα, η подсмевач,
 подругљивац, заједљивац
 αναμπουμπούλα, η → αναμπамπούλα, η
 бука, неред, збрка, пометња
 αναμπίβολος, -η, -ο, ἱριλ. -α несумњив, не-
 оспоран; извештан, сигуран
 αναμφισβήτητος, -η, -ο, ἱριλ. -α неоспо-
 ран, непоречан, несумњив, сигуран

ανανάς, ο, *μн.* -άδες ананас
 ανανδρία, η → **δειλία, η** 1. страшљивост, ку-
 кавичлук; 2. улизивање, полтронство,
 немушкост, нечојство
 ανάνδρος, -η, -ο плашљив, бојажљив
 ανανεώνω, -νέωσα, -ώθηκα, -ωμένος обно-
 вити, рестаурисати; подмладити
 ανανέωση, η → **ανανέωμα, το** обнова, реста-
 урација, (*φιν.*) препород
 ανανεωτής, ο, *ж.* -ώτρια, η обновитељ, рес-
 тауратор, препородитељ
 ανανεωτικός, -ή, -ό обновитељски, препо-
 родитељски, рестаурацијски
 ανανηπτικός, -ή, -ό освешћујући, от-
 режњујући, будећи
 ανανήφω, -ένηψα → -άνηψα 1. доћи себи,
 осветити се, прибрати се; 2. кренути
 правим путем, предомислити се
 ανάνηψη, η освешћење, отрежњење, бу-
 ћење
 ανανθος, -η, -ο који нема цветове, бесцве-
 тан
 ανανούριστος, -η, -ο неуспаван, неуљуљан
 (у сан)
 ανανταλόδοτος, -η, -ο неузајаман, неуз-
 враћен, нерџипрочан
 αναντικατάστατος, -η, -ο незаменљив
 αναντίρρητος, -η, -ο, *ѝрил.* -а неоспоран,
 непорецив, недискутабилан, непоби-
 тан
 άναξ, ο господар; цар, краљ
 αναξιόλογος, -η, -ο безвредан, безначајан
 αναξιοπάθεια, η мучење, патња због неваж-
 них ствари
 αναξιοπιστία, η непоузданост, недостој-
 ност за указивање поверења
 αναξιопρέπεια, η → **ευτέλεια, η** → **προστυχία,**
 η неваљалство, непоштење, подлост,
 простаклук, нискост
 ανάξιος, -ια, -ιο, *ѝрил.* -ια недостојан, не-
 частан, незаслужен; неспособан
 αναξιότητα, η → **αναξιοσύνη, η** недостој-
 ност, нечастност, незаслуженост; неспо-
 собност
 αναξιόχρεος, -η, -ο несигуран платиша,
 несолвентан дужник; сиромашан, без
 средстава
 αναπαλλοτρίωτος, -η, -ο 1. неотуђен, не-
 одузет; 2. неотуђив
 αναπαμῖος, ο → **ανάπαυση, η** одмор, одма-
 рање, опуштање, предах

αναπάντεχος, -η, -ο → **ανεπάντεχος, -η, -ο,**
ѝрил. -а неочекиван, непредвиђен, не-
 надан
 αναπάντητος, -η, -ο који није примио одго-
 вор; који није одговорио
 αναπαράγω → **αναδημιουργώ, (ε)** 1. поново
 произвести, репродуковати; 2. плодити
 се, размножавати се
 αναπαραγωγή, η репродукција, репродуко-
 вање; размножавање
 αναπαραγωγικός, -ή, -ό репродуктивни,
 размножавајући, оплодни
 αναπαράδιά, η → **αλενταρία, η** беспарица,
 недостатак новца
 αναπαραδιάρης, ο онај који никад нема
 пара, који је „шворц“
 αναπαρασταίνω → **αναπαριστάνω, -παρά-**
στησα → **-παρέστησα, -αστάθηκα, -αστ-**
ημένος појавити се поново, поновити
 дело, репродуковати представу
 αναπαράσταση, η показивање, изношење
 (идеја), репродуковање, репрезенто-
 вање
 αναπασχόλητος, -η, -ο 1. незаузет, беспос-
 лен, 2. неометан, безбрижан
 ανάπαυλα, η одмор, предах, кратак пре-
 кид, станка, пауза
 ανάπαυση, η → **ανάπαυση, η** 1. одмарање;
 2. спавање; 3. смрт болесника који је
 дуго боловао и „смирио се“, „одахнуо“;
 4. команда „вољно“ (у војсци)
 αναπαυτήριο, το одмаралиште, одмориште;
 ~ *καθηγητών* зборница (професорска)
 αναπαυτικός, -ή, -ό који служи за одмор,
 предах, освежење
 αναπαύω, ανάπαψα, -παύτηκα, -πα(υ)μένος
 1. умирити; смирити; 2. одмарати (се);
 3. упокојити се, умрети
 ανάπαυση, η → **ανάπαυση, η**
 αναπέμπω, -άπεμψα, -έμφθηκα узаслати,
 слати навише, узносити; молити, зази-
 вати (Бога)
 αναπεταμένος, -η, -ο 1. простран, опши-
 ран; 2. откривен, незаштићен; 3. подиг-
 нут, развијен; -η *σημαία* развијена, по-
 дигнута застава
 αναπεταρίζω, -πετάρισα 1. трукати, др-
 мусати; 2. поскакивати; трзати се; гр-
 чити се; 3. жмиркати, треперити (око);
 4. афектирати
 αναπέφτω, ανάπεσα, -πεσμένος пасти на
 леђа, наузрак

αναπήδημα, **το** подскок, одскок, подскакивање; трзање (пушке, топа)
αναπήδηση, **η** подскакивање; извирање, шикљање
αναπηδώ, (**α**), -πήδησα **1.** подскакивати; **2.** трзати; **3.** извирати, шикљати
αναπηρία, **η** осакаћеност, инвалидност, сакаћење
ανάπηρος, -η, -ο **1.** инвалидан, осакаћен, сакат, обогаљен; **2.** -ος, ο инвалид, богал; ~ πολέμου ратни инвалид
αναπιάνω, ανάπιασα, -άστηκα, -ασμένος **1.** започети рад; прихватити се посла, „унети“ се у посао, преокупирати се; **2.** окомити се на неког; оговарати, сплеткарити
αναπλάθω → **αναπλάσσω**, ανάπλασα → **ανέπλασα**, -άστηκα, -ασμένος преобразити, побољшати, преваспитати; обновити
ανάπλαση, **η** → **αναδημιουργία**, **η**
αναπλειστηριάζω, -στηριάσα, -άστηκα, -ασμένος дати на поновну продају, лиценцирати
ανάπλευση, **η** пловљење против воденог тока, против струје, узводно
αναπλέω, ανάπλευσα → **ανέπλευσα**, пловити узводно или против ветра; испловити на пучину
αναπληρωματικός, -ή, -ό замењивачки, заступнички, дублерски; резервни (кадар), попуњавачки
αναπληρώνω, -πλήρωσα, -ώθηκα, -ωμένος допунити, заменити, попунити, бити резерва
αναπλήρωση, **η** → **αντικατάσταση**, **η** замена, заступање, заступништво, попуњавање
αναπληρωτής, ο **ж.** -ώτρια, **η** заменик, заступник; резервиста
ανάπλους, ο → **ανάπλευση**, **η** **1.** пловидба уз струју, уз ток; **2.** испловљавање из луке
ανάπλωρα (*ἕριλ.*) са прамцем уз ветар
αναπλωρίζω, -πλώρισα пловити (прамцем против ветра)
αναπνευστήρας, ο заштитна маска, тампон (против прашине, микроба *и сл.*), плинска маска; респиратор
αναπνευστικός, -ή, -ό дисајни, дисаони, респираторни
αναπνέω, ανάπνευσα → **ανέπνευσα** дисати, удахнути, одахнути
αναπνοή, **η** дисање, удисање, дах; уздах; *παίρνω* ~ узети ваздух, удахнути

ανάποδα (*ἕριλ.*) обрнуто, обратно, наопако, натрашке
αναπόδεικτος, -η, -ο → **αναπόδειχτος**, -η, -ο, *ἕριλ.* -α недоказан, непосведочен
ανάποδη, **η** наличје, друга страна; *δίνω* ~ ошамарити наличјем длана
αναποδιά, **η** → **εναντιότητα**, **η** **1.** неуспех, зла срећа, рђав знак; незгода; **2.** ћудливост, каприциозност, свадљивост, тврдоглавост, упорност
αναποδιάζω, -πόδιασα, -άστηκα, -ασμένος **1.** бити чудан, свадљив, јогунаст; **2.** изазвати несрећу, неуспех, наopakост
αναποδιάρης, -α, -ιο свадљив, чангрисав, осоран човек; заједљивко, тврдоглавко
αναποδογυρίζω, -γύρισα, -ίστηκα, -ισμένος преврнути, изврнути, испретурати, изокренути, изопачити
ανάποδος, -η, -ο **1.** изврнут, окренут; **2.** тврдоглав, тежак, наopak; **3.** неудобан, непријатан
αναπόδοτος, -η, -ο **1.** невраћен, неповратан; неплаћен, неплатив; **2.** непреведив на други језик, неизрецив
αναπόδραστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неизбежан, неминован
αναποζημιώτος, -η, -ο необештећен, ненадокнаћен
αναποκατάστατος, -η, -ο **1.** онај коме нису враћена права, нерехабилитован; **2.** нежењен, неудата (израз се најчешће употребљава за жену)
αναπόληση, **η** сећање, подсећање, помињање, успомена
αναπόλογητος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α **1.** неиспитан, несаслушан; небраћен; **2.** збуњен, сметен, запрепашћен
αναπολώ, (**ε**), -πόλησα мислити на, сећати се, подсећати се, чезнути, сањарити, маштати
αναπομπή, **η** **1.** уздизање, узношење; **2.** зазивање (тога)
αναπόσβεστος, -η, -ο **1.** неиспуњен дуг; **2.** неугасив, неугашен (рачун); **3.** непокривен расход
αναπόσπαστος, -η, -ο *ἕριλ.* -α нераздвојив, неодвојив, неодлеплив
αναποσφράγιστος, -η, -ο неотпечаћен, неотворен (писмо, пакет)
αναπότρεπτος, -η, -ο *ἕριλ.* -α неизбежан, неминован

αναποφασιστικότητα, η оклевање, неодлучност, несигурност
αναποφάσιτος, -η, -ο *ἕριλ.* -α неодлучан, оклевајући, несигуран
αναπόφευκτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неизбежан, неминован
αναπροσανατολίζω преоријентисати (се), мењати смер
αναπροσανατολισμός, ο преоријентација, промена смера
αναπροσαρμογή, η прилагођавање (на ново)
αναπροσαρμόζω, -άρμοσα, -τηκα, -μένος, прилагодити, ускладити: ~ τιμές цене
ανάπρωρα, **αναπρωρίζω** → **ανάπλωρα**, **αναπλωρίζω**
αναπτερόνω → **αναφτερόνω**, -φτέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος охрабрити, одушевити, подићи морал, „дати крила“
αναπτέρωση, η охрабрење, одушевљење, узлетање
αναπτήρας, ο упаљач
ανάπτυγμα, το ширење, простирање
ανάπτυξη, η развој, напредак
αναπτύσσω, **ανάπτυξα**, **αναπτύχθηκα**, **αναπτυγμένος** ширити (се), развијати (се), напредовати
ανάπτω → **ανάβω**
αναρθία, η нерашчлањивост
ἀναρθρος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α нескладан, неубличен, нерашчлањив
αναρίθμητος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неизбројан, безбројан; безграничан, бескрајан
ανάρμια, το → **κορμοστασιά**, η стас, узраст; држање, наступ, понашање
ἀνάριος, -ια, -ιο редак (ретко ткање); разређен (воћњак)
αναρίχνω, **ἀνάριξα** огрнути, набацити, пребацити
ἀνάριχτος, -η, -ο → **αναριχτός**, -ή, -ό, *ἕριλ.* -α → -ά огрнут, набачен, пребачен
ἀνάριωμα, το реткост, разређеност, проред
ἀνάριωτος, -η, -ο неуспаван, ненаркотизован
ἀνάριεγος, -η, -ο → **ἀνάριεχτος**, -η, -ο немужен, непомужен
αναριόδιος, -ια, -ιο, *ἕριλ.* -ια ненадлежан, некомпетентан, неодговарајући
ἀνάριμοςτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неприличан, непристојан, неумесан, нескладан, неускладив, неусклађен

αναρουφώ, (α), -ρούφισα плакати, јецати
ἀνάρπαστος, -η, -ο разграбљен, брзо распродат
ἀνάρρησι, η напредовање, постизање вишег звања и положаја, устоличење
αναρριπίζω, -ρίπισα, -ίστηκα распирити, надражити, подстакнути; охрабрити, ободрити
αναρρίπιση, η распиривање, дражење, надраживање; храбрење, подстицање, бодрење
αναρρίχησι, η верање, иужење, пењање
αναρριχιέμαι, -ριχήθηκα попети се, успентрати се; незаслужено се докопати угледног места и положаја
ἀνάρριχτος, -η, -ο огрнут, пребачен
αναρρόφησι, η удисање; усисавање; срцање, усркивање
αναρροφητήρας, ο → **αναρροφητής**, ο усисивач, аспиратор
αναρρώνω, **ἀνάρρωσα** опоравити се, оснажити, прездравити, оздравити
ἀνάρρωση, η опоравак, оздрављење
αναρρωτήριο, το опоравилиште, санаторијум
αναρρωτικός, -ή, -ό опоравилишни, реконвалесцентни
αναρρωφώ → **αναρρουφώ**
αναρτήρας, ο → **κρεμάστρα**, η вешалица
ἀνάρτησι, η вешање, качење, окачивање; систем преношења тежине разних делова возила на осовине
ἀνάρτυτος, -η, -ο постан, неомршен; који држи пост, не мрси
αναρτώ, (α), **ἀνάρτησα**, -ήθηκα, -ημένος обесити, окачити
αναρχία, η анархија, безвлашће
αναρχικός, -ή, -ό анархичан, анархистички
αναρχικός, ο анархист(а)
αναρχισμός, ο анархизам
ἀναρχος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α без почетка
αναρωτώ, (α), -ρώτησα, -ήθηκα, -ημένος поново питати, запиткивати; **-ιέμαι** питати се
ἀνάσα, η → **ανασασμός**, ο дах, дисање; предах, одмарање
ανασαίνω, **ἀνάσανα**, -ασμένος дисати, одахнути, предахнути, „узети ваздух“, одмарати се
ανασάλεμα, το лагано помицање, подрхтавање, треперење

ανασαλεύω, -σάλεψα, -εύτηκα лагано мак-
нути, продрмати; мицати се, промеш-
кољити се

ανασέρνω, -άσυρα, -σύρθηκα, -συρμένος из-
вући, истезати, растезати

ανασήκωμα, то уздизање, подизање, уста-
јање

ανασηκώνω, -σήκωσα, -ώθηκα, -ωμένος уз-
дигнути, дићи, подићи; народ, устанак,
поврнути, засукати (*нџр.* рукаве)

ανασιάβω → ανασιάπτω → ανασιάφτω

ανασιάλεμα, то копкање, чепркање; рас-
паљивање, царање

ανασιαλεύω → ανασιαλίζω → -άλεψα, -εύ-
τηκα, -εμένος 1. прекопавати, копкати;
2. поджаривати, царати (ватру на огњиш-
ту); 3. покретати поново неко питање

ανασιαφέας, о археолог, истраживач

ανασιαφή, η лагано, пажљиво копање,
копкање (*нџр.* приликом археолошких
откопавања)

ανασιάφτω раскопати, прекопати

ανάσιελα (*џрил.*) (лежећи) на леђима, по-
леђушке

ανасиελάς, о, мн. -άδες привиђење које
се, по народном веровању на Криту,
појављује ноћу на раскршћима, у обли-
ку магарца

ανάσιελος, -η, -ο изврнут, полегнут на
леђа

ανасиελώνω, -σιέλωσα, -ώθηκα, -ωμένος
бацити на леђа, наузнак, „туширати“ (у
рвању)

ανасиευάζω, -σιεύασα, -άστηκα, -ασμένος
оповргавати, побијати, обеснажити

ανасиευή, η оповргавање, одбијање, неги-
рање

ανάσιητος, -η, -ο неизвежбан, неприпре-
мљен, необучен, нетрениран; неиско-
ришћен, непримењен

ανасиίρτημα, то → ανасиίρτηση, η трзај,
дрхтај, скок, одскок

ανасиιρτώ, (α), -σιιρτήσα задрхтати, трг-
нути се, поскочити

ανасиολοπίζω, -σιολόπισα, -ίστηκα, -ισμέ-
νος набити на колац

ανасиόπηση, η → εξέταση, η 1. преглед,
смотра; 2. испит, ревија

ανасиопώ, (ε), -σιόπησα, -ήθηκα, -ημένος
процењивати, размотрити, оценити,
преиспитати

ανασκούμπουρδα (*џрил.*) са прекрштеним
ногама, седење прекрштених ногу; чу-
чећи, клечећи

ανασκούπωμα, то припрема, претходна
припрема

ανασπάζομαι, -σπάστηκα пољубити у знак
поштовања или побожности (икону, по-
којника), целивати

ανάστα (*безл.*) гласно изражавање радос-
ти, клицање приликом ускршњих праз-
ника

ανασταίνω → αναστήνω, ανάστησα,
-στήθηκα, -ημένος оживети, ускрсну-
ти; отхранити, повратити, окрепити: Ο
Χριστός ανάστησε το Λάζαρο. Христос је
ускрснуо Лазара. – Και το κορίτσι και το
αγόρι η γιαγιά τους τ' ανάστησε. Бака је
отхранила (одгајила) и девојчицу и де-
чака. – Τους έδωσε κι ήπιαν ένα κρασί που
και νεκρούς θα ανάσταινε. Дао им је да
попију вино које би и мртве оживело.
– Πού λογαριάζετε να αναστήσετε φέτος;
Где намеравате да прославите Ускрс ове
године?

ανασταλτικός, -ή, -ό, *џрил.* -ά одгодни, од-
ложни, суспензиван

ανάσταση, η ускрснуће; Ανάσταση, η Уск-
рс, Васкрс

αναστάσιμα, та ускршње песме

αναστάσιμος, -η, -ο ускршњи

ανάστατος, -η, -ο 1. испревртан, испре-
туран, неуредан; 2. узнемирен, неспо-
којан

αναστατώνω, -στάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος
1. преврнути, испретурати, разбацати;
2. узнемирити, онеспокојити

αναστάτωση, η → αναστάτωμα, то 1. испре-
тураност горе-доле, разбацаност; 2. уз-
немиреност, неспокојство (побуна)

αναστέλλω, ανάστειλα → -έστειλα,
-στάληκα, -σταλμένος обуставити, за-
уставити, спречити, ограничити, задр-
жати, прекинути

αναστεναγμός, ο → αναστέναγμα, то →
αναστένασμα, то уздах, уздисање, је-
цање

αναστενάζω → ανεστενάζω, -στέναξα узди-
сати, јечати

άναστερος, -η, -ο → άναστρος, -η, -ο мра-
чан, таман, без звезда

αναστήλωμα, то → αναστήλωση, η

αναστηλώνω, -στήλωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 1. обновити, преобразити, рестаурисати; 2. оживети, васкрснути
αναστήλωση, η обнова, преображај, препород; ~ των εικόνων рестаурација икона
αναστηλωτής, ο рестауратор, обновитель
αναστηλωτικός, -ή, -ό обновительски, рестаураторски
ανάστημα, το струк, стас, узраст, висина, величина
αναστήνω → **ανασταίνω**
анαστολή, η обустава, одлагање, заустављање, спречавање, кочење, успоравање
αναστομώνω, -στόμωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 1. отпушити, прочистити; 2. раширити, проширити; 3. прекалити; 4. наоштри-ти, зашиљити
αναστόμωση, η 1. проширивање; 2. оштрење; брушење; 3. дотеривање (стила)
αναστρέφω, ανάστρεψα → **анέστρεψα**, -άρηκα, -αμμένος превртати, претурати, испреметати, преокретати
αναστρέψιμος, -η, -ο превртљив
άναστρος, -η, -ο без звезда, таман, мрачан
αναστροφή, η 1. обртање, преокретање, превртање (аута, саоница); 2. неред, збрка; промена правца брода
ανάστροφος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α обрнут, изврнут, окренут; обралан, наличан
ανασυγирότηση, η 1. реорганизација, преустройство, реконструкција; 2. рехабилитација, рестаурација, реформисање
ανασυγиротώ, (ε), -συγирότησα, -ήθηκα, -ημένος реконструисати, реорганизовати, рехабилитовати, реформисати
ανασύνδεση, η → **ξαναδέσιμο**, το поново спајање, повезивање, успостављање; измирење
ανασυνδέω, -σύνδεσα → -συνέδεσα, -έθηκα, -εμένος поново спојити, приближити, помирити, повезати, успоставити
ανασύνθεση, η 1. поновно повезивање, преповезивање (књиге), 2. реконструисање, преустройство
ανασυνθέτω, -σύνθεσα → -συνέθεσα, -τέθηκα, -τεθειμένος поново компоновати, прекомпоновати, саставити, синтезирати
ανασύνταξη, η 1. поновно састављање, реконструкција; 2. прештампавање

ανασυντάσσω, -σύνταξα, -άχθηκα, -αγμένος
 исправити, дотерати, пресложити, реорганизовати
ανάсурτος, -η, -ο → **ανασурτός**, -ή, -ό, *ἕριλ.* -α → -ά подигнут, уздигнут
ανασύρω, ανέσυρα, ανασύρθηκα, -ασυρμένος
 подићи, подигнути, уздигнути
ανασυσταίνω, -σύστησα, -ήθηκα, -ημένος → **ανασυниστώ** поново установити, обновити, реконструисати, реорганизовати
ανασύσταση, η обнова, реорганизовање
анасφαλής, -ής, -ές несигуран
анасφάλιστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неосигуран, необезбеђен
ανάσχεση, η заустављање, кочење, обуздавање
анасχετικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά → -ώς заустављајући, кочећи, обуздавајући
анасχηματίζω, -σχημάτισα, -ίστηκα, -ισμένος преуредити, преиначити, премоделирати, преобликовати
анасχηματισμός, ο преуређење, преобликовање
ανάταξη, η повратак у пређашње стање, намештање прелома (костију)
ανатаράγμα, το → **ανатаραγμός**, ο → **ανатаράξη**, η потресање, трешење, мућкање
ανатаράζω → **ανатарάσσω**
ανатаραχή, η немир, узрујаност, узнемиреност, метеж
ανάταση, η 1. пењање, успињање, уздизање; 2. узлет (духовни), процват (културе)
ανатеиχίζω, -τείχισα, -ίστηκα, -ισμένος изнова зидати, президати
ανатέλλω → **ανатέλνω**, **ανάτειλα** → -έτειλα
 излазити, појавити се (звезде на хоризонту), сванути, заблистати (сунце); (η) *χώρα του ανατέλλοντος ηλίου* земља излазећег сунца (Јапан)
ανατίμηση, η раст цена, поскупљење
ανατιμώ, (α), -τίμησα, -ήθηκα, -ημένος поскупити, подићи цену
ανατινάζω, -τίναξα, -άχτηκα, -αγμένος
 1. протрести, продрмати, подскакивати (од радости); 2. дигнути у ваздух, срушити (мост), разорити
анатоиίζω, -τόμισα, -ίστηκα, -ισμένος убирати, богатити се каматама
анатоиισμός, ο зајам уз камату
ανατολή, η 1. исток; 2. појављивање звезде изнад хоризонта: *Ο χρόνος ανατολής ενός*

αστέρα δεν είναι πάντα ο ίδιος. Време изласка (појаве) једне звезде није увек исто.

ανατολικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά источни, оријентални

ανατολιστής, ο оријенталист(а), оријенталисткиња

ανατομείο, το просектура, просторија за сецирање

ανατομία, η анатомија

ανατομικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά → **-ώς** анатомски

ανατομικός, ο анатом(ист)

ανατόμος, ο 1. анатомиста; 2. онај који нешто истражује и рашчлањава „у ситнице“

ανατρέπτικός, -ή, -ό 1. рушилачки, превратни, револуционарни; 2. спречавајући

ανατρέπω, ἀνέτρεψα → **ανάτρεψα, -άπρηα, -αμμένος** 1. оборити, свргнути, разорити, расути; 2. оповргнути, побијати

ανατρέφω → **αναθρέφω, ανάθρεψα** → **ανέθρεψα, -άφηα, -εμμένος** одгајити, отхрањивати, подизати

ανατρέχω, ανάτρεξα → **ανέτρεξα** 1. трчкарати (напред-назад), кренути и вратити се; 2. поново прећи; 3. поновити, преиспитати

ανατριχιάζω, -τρίχιασα, -ιασμένος жежити се, најежити се, накострешити се, ужаснути се

ανατριχιαστικός, -ή, -ό језовит, грозан, ужасан, стравичан, од којег се „диже коса на глави“

ανατριχίλα, η → **ανατρίχιασμα, το** кострешење, жежење, језа, дрхтавица

ανατροπέας, ο рушилац, разбијач, деструктивац, превратник

ανατροπή, η рушење, претурање, преврат, поремећај, метеж, деструкција; у праву: прекид и губитак права на вршење неке процесне радње

ανατροφέας, ο хранитељ, гајитељ, васпитач, педагог

ανατροφή, η узгајање, отхрањивање, васпитавање, издржавање

ανάτυπο, το сепарат

ανάτυπωμα, το верна копија, прештампавање, ново издање књиге

ανατυπώνω, -τύπωσα, -ώθηκα, -ωμένος прештампавати

ανατύπωση, η → **επανέκδοση, η** поново објављивање, прештампавање

άναυδος, -η, -ο згранут, занемео, нем од запрепашћења, запрепаштен

άναυλος, -η, -ο, ἱрил. -α 1. избачен, истеран; 2. који није купио карту за брод, бесплатан; који се шверцује

αναύλωτος, -η, -ο неплован, неспособан за пловидбу; трошан

αναύξητος, -η, -ο неувећан, неповећан, ненарастао

αναυπήγητος, -η, -ο несаграђен, недовршен, непоринут, „у градњи“ (барка, брод)

αναυτολόγητος, -η, -ο морнар који не плови, без запослења, који још није уписан у бродску књигу

αναφαίνομαι, -φάνηκα појавити се, доћи до изражаја, постати познат, истицати се, напредовати

αναφαίρετος, -η, -ο неодвојив, неодлеплив, нераздвојив

αναφέρω → **αναφέρνω, ανάφερα** → **ανέφερα, -έρθηκα, -ερισμένος** извести, помињати, наводити, позивати се на..., приписати; саопштити; **-ομαι** обратити се

αναφιλητό, το плакање, жецање

αναφλέγω, ανάφλεξα → **ανέφλεξα, -έχτηκα** упалити, распалити, распирити

αναφλεκτήρας, ο → **αναφλέκτης, ο** свећица (код мотора са унутрашњим сагоревањем)

ανάφλεξη, η, ἱен. -ης → **-εως** → **άναμμα, το** паљење, запаљење; сагоревање: **σημείο αναφλέξεως** „тачка паљења“

αναφλογίζω, -φλόγισα, -ίστηκα, -ισμένος распалити, распирити, разјарити

αναφομοίωτος, -η, -ο, ἱрил. -α 1. неусвојен, неасимилован; 2. неприхватљив, који не може да се асимилује

αναφορά, η 1. молба, жалба, захтев, поднесак, представка; извештај, рапорт, саопштење; 2. координата којом се одређује положај неке звезде на небеској сфери; 3. анафора, књижевна стилска фигура, понављање исте речи или групе речи на почетку више стихова у поезији или више реченица у прози: „Уранила Косовка девојка, уранила рано у недељу...“

αναφορείο, το књига извештаја, дневник војне јединице, књига рапорта

αναφορικός, -ή, -ό, ἵριλ. -ά односни, који се односи на нешто, који је у вези са нечим: -ές προτάσεις односне реченице; -ές αντωνυμίες односне заменице; -Αναφορικά με το ζήτημα εκείνο έχω να σου πω καλά νέα. У вези са оним питањем могу да ти кажем добре вести.

αναφουφουδιάζω → **αναφουφουλιάζω**, -φούλιασα, -άστηκα, -ασμένος раширити крила, накострешити, протрести перје, на-тапирати косу

αναφουφουδιασμένος, -η, -ο раширених крила, накострешен

αναφροδισία, η хладноћа, фригидност, недостатак полног нагона

αναφτερώνω → **αναπτερώνω**

αναφτός, -ή, -ό неупаљен

ανάφτω → **ανάβω**

αναφυλαξία, η → **αφυλαξία**, η алергија, незаштићеност, неотпорност

αναφύομαι (про)клијати

αναφύσημα, το → **αναφυσητό**, το јако дување ветра, олујно дување

αναφυσώ, (α), -φύσησα 1. снажно дувати, надувати; раздувати, 2. тешко дисати; дахтати, бректати

αναφύτευση, η поновно сађење, засађивање, пресађивање; (φυι.) озелењавање

αναφυτεύω, -φύτεψα, -εύτηκα, -εμένος поново садити, пресађивати

αναφώνηση, η → **αναφώνημα**, το снажан узвик, усклик, крик, јаук

αναφωνητό, το клицање, овације: Τον υποδέχτηκαν με αναφωνητά. Дочекаше га са клицањем.

αναφωνώ, (ε), -φώνησα 1. снажно викати; узвикивати; 2. одобравати клицањем, акламацијом

αναχαιτίζω, -χαίτισα, -ίστηκα, -ισμένος задржавати, сузбијати; обуздавати

αναχαίτιση, η задржавање, обуздавање

αναχαράζω, -χάραξα жвакати, сажвакавати, преживати

αναχάραξη, η насипање, поравнавање тла

αναχόρταγος, -η, -ο → **αχόρταγος**, -η, -ο

αναχρονισμός, ο застарелост, преживелост, анахронизам

ανάχωμα, το земљано уздигнуће, насип, бедем, земљана брана

αναχωματίζω, -χωμάτισα, -ίστηκα, -ισμένος насути земљом, испунити улегнуће, насипати

αναχώνευση, η ливење, топљење метала; претапање, заваривање

αναχωνεύω, -χώνευσα, -εύτηκα, -εμένος претапати, претопити (метал)

αναχώνω, -χώνωσα, -ώθηκα, -ωμένος прекрити земљом, огртати (биљке), окопати

αναχώρηση, η 1. полазак, одлазак, удаљавање (воза, брода); 2. усамљивање, повлачење у самоћу

αναχωρητήριο, το келија, боравиште (пустињака)

αναχωρητής, ο → **ασκητής**, ο испосник, пустињак, анахорета, отцелник

αναχωρητισμός, ο пустињаштво, отцелништво, анахоретство

αναχωρώ, (ε), -χώρησα поћи, кренути

ανάχωση, η насипање, затрпавање, поравнавање, нивелисање

αναψηλάφηση, η проверка, преиспитивање, ревизија

αναψηλαφώ, (ε), -ψηλάφησα → **ξαναεξετάζω** проверити, преиспитати, поново проучити, ревидирати

αναψοκοκκινίζω, -κοκκίνισα поцрвенети (од узбуђења)

αναψυκτήριο, το продавница освежавајућих пића

αναψυκτικό, το освежавајуће пиће

αναψυχή, η одмор, предах, опуштање, рекреирање

αναψύχω, ανάψυξα, -ύχτηκα, -υγμένος поново замрзнути, заледити; охладити, освежити

αναψυχώνω одушевљавати; охрабрити, ободрити

άνδρo, το тераса

ανδραγάθημα, το јунаштво, херојство, подвиг, јуначко дело

ανδραγαθιά, η 1. храброст, мушкост; 2. подвиг

ανδραποδίζω, -πόδισα, -ίστηκα, -ισμένος поробити, подјармити, потчинити

ανδράποδο, το → **δούλος**, ο 1. роб; 2. улизица, слугерања

ανδρεία, η → **ανδρειοσύνη**, η храброст, јунаштво, мушкост

ανδρείκελο, το → **κούιλα**, η 1. лутка; 2. лутак; манекен; 3. послушан, понизан човек

ανδρείος, -εία, -είο јуначан, храбар, одважан, витешки

ανδριάντας, ο кип, споменик, статуа
ανδριαντοποιός, ο вајар, скулптор
ανδρικός, -ή, -ό, ἄριλ. -ά мушки, мужеван
ανδρόγυνο, το → **αντρόγυνο, το** брачни пар
ανδρόγυνος, ο → **ανδρογύνης, ο** хермафродит
ανδροκοίτης, ο педер, хомосексуалац
ανδροπρέπεια, η мушкост, мужевност
ανδρωνίτης, ο → **ανδρώνας, ο** мушка соба
ανδρώνομαι, -ώθηκα, -μένος одрасти, сазревати, јачати
ανεβάζω, ανέβασα, -άστηκα, -ασμένος 1. подићи (торбу, стандард, цену); **2.** покупети
ανεβαίνω, ανέβηκα, -ασμένος 1. успињати се, попети се; **2.** укрцати (се); **3.** повећати се (температура); **4.** нарасти, покупети: *Την Κυριακή ανεβήκαμε στην Πάρνηθα. У недељу смо се попели на Парниту. – Δεν έχουμε ακόμη ανεβεί όλοι στο τρένο. Нисмо се још сви укрцали (попели) на воз. – Ο πυρετός του ανέβηκε πάλι. Температура му се опет попела. – Το ψωμί δεν ανέβηκε ακόμη. Хлеб још није нарастао. – Ο καφές ανέβηκε πολύ. Кафа је много покупела. – Ο νέος αυτός θα ανεβεί πολύ ψηλά. Овај младић ће се високо уздићи.*
ανεбασιά, η → **ανάβαση, η** успон, успињање, пењање
ανεбασμα, το → **ανεбασμός, ο 1.** пењање, успињање, напредовање, напредак; **2.** надимање, нарастање (хлеба)
ανεβατός, -ή, -ό → **αναβατός, -ή, -ό 1.** подигнут, уздигнут; **2.** надут, нарастао, прављен са квасцем, надошао (хлеб)
анέβηκα, аор. ἰл. ανεβαίνω
ανεβοκατεβάζω, -κατέβασα подизати и спуштати, повећавати и смањивати (цену)
ανεβοκατεβαίνω, -κατέβηκα 1. петити се и силазити, **2.** дизати се и спуштати (лифт, температура, једро, цене)
анέγγιχτος, -η, -ο 1. нетакнут, не(до)дирнут; **2.** свадљив, раздражљив, „на крај срца“, недодирљив: *Το φαγητό που του είχαν βάλει στεκόταν ανέγγιχτο. Јело које су му поставили стајало је нетакнуто (недирнуто). – Πρόσεχε τον, γιατί είναι άνθρωπος ανέγγιχτος. Пази на њега, он је раздражљив (увредљив) човек.*

ανεγγύητος, -η, -ο негарантован, незагарантован
ανεγείρω, ανέγειρα, -έρθηκα поставити темеље, изградити, озидати
анέγερση, η подизање, грађење; реконструкција, обнова; опоравак
ανεγκαινίαστος, -η, -ο неосвећен, непосвећен; неоткривен (споменик)
ανεγκλιμάτιστος, -η, -ο неприлагођен, неаклиматизован
ανεγκωμίαστος, -η, -ο нехваљен, неслављен, недостојан хвале
анέγνοιαστος, -η, -ο, ἄριλ. -α **1.** неометан, безбрижан; **2.** занемарен, запуштен (дете); **3.** затурен, заборављен
анέγνωμος, -η, -ο, ἄριл. -α несмишљен, без свог мишљења
ανεγνώριστος, -η, -ο непрепознатљив
анέγνωρος, -η, -ο → **άγνωστος, -η, -ο 1.** непознат, неизвестан; **2.** незахвалан, неблагодарен
ανεγοριάρης, ο → **αναγοριάρης, ο**
ανεγχείρητος, -η, -ο неоперисан
ανεδαφικός, -ή, -ό, ἄριл. -ά неоснован, нереалан
ανεδαφικότητα, η неоснованост, нереалност
ανεδοσία, η → **αναδοσία, η**
анειδίκευτος, -η, -ο неквалификован
анειδοποίητος, -η, -ο, ἄριл. -α необавештен, непознат, неизвештен
анειλημμένος, -η, -ο преузет, прихваћен
анειλικρίνεια, η → **δολιότητα, η** неискреност, притворност, перфидност
анειλικринής, -ής, -ές, ἰен. -ούς, **ак.** -ή, **мн.** -είς, -ή неискрен, перфидан
анείπωτος, -η, -ο → **απερίγραπτος, -η, -ο** неописив, не(из)рецив, не(ис)казив
анειρήνευτος, -η, -ο несмирен, немиран
анείσπρακτος, -η, -ο → **-χτος, -η, -ο** неисплаћен
анέκαθεν (ἄριл.) отпочетка, одувек
анекдήςλωτος, -η, -ο непојављен, неманифестован, неозначен, неистакнут, неизјашњен
анекδιήγητος, -η, -ο, ἄριл. -α неиспричан; неописив, неисказив
анекδιήγητος, -η, -ο, ἄριл. -α неосвећен; незадовољен (правда)
анекдотικός, -ή, -ό, ἄριл. -ά анегдотичан
анέιδото, το анегдота, досетка

ανέκδοτος, -η, -ο необјављен, неиздат (књига)
ανεικαθάριστος, -η, -ο нерашчишћен, ~ *λογαριασμός* неликвидан (рачун)
анέκκλητος, -η, -ο неогрозив, коначан, неповратан
ανεκκλάητος, -η, -ο → **анέκφραστος**, -η, -ο неописив, неизрецив; ~ *χαρά* неописиво задовољство
ανεκμετάλλευτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неискоришћен, неексплоатисан, неизрабљиван, незлоупотребљен
ανεκμυστήρευτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неоткривен, необјављен, несаопштен, тајни; ~ *αγάπη* тајна љубав
ανεκπλήρωτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α недовршен, неостварен, нереализован
ανεκρίζωτος, -η, -ο неискорењен, неуништив
анέκρωτος, -η, -ο неумртвљен, неугашен
ανεκτέλεστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α → **απραγματοποίητος**, -η, -ο неизвршен, неостварен, неучињен
ανεκτικός, -ή, -ό → **καρτερικός**, -ή, -ό трпељив, благ, толерантан, попустљив
ανεκτικότητα, η трпељивост, толерантност
ανεκτίμητος, -η, -ο неоцењен; неоцењив, непроцењив
ανεκτός, -ή, -ό трпељив, подношљив, толерантан
ανεκτύπωτος, -η, -ο → **αδημοσίευτος**, -η, -ο ненаштампан, неиздат, необјављен
анέκφραστος, -η, -ο 1. неизрецив, неисканзан; 2. безизражајан, неописив
ανεκφώνητος, -η, -ο непоменут, непрозван
ανεκχώρητος, -η, -ο неуступив, непреносив
анέλατος, -η, -ο некован, који се не може ковати, крт
анέλεγκτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α непреконтролисан, непроверен
ανελεήμονας, ο грубијан, суров човек
анелήητος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α 1. немилостив, неумољив; 2. непомилован
ανελευθερία, η 1. неслобода, недостатак слободе; 2. понизност, улагивање, сервилност
ανελευθέρωτος, -η, -ο → **αλευτέρωτος**, -η, -ο 1. ропски, неслободан; 2. ласкав, понизан

анеликтиός, -ή, -ό развојни, еволуциони
анέλιξη, η → **ξετύλιγμα**, το → **εξέλιξη**, η развој, Напредак, еволуција, прогрес
анέλκυση, η одсукивање, извлачење потопљеног или насуканог брода
анелкуστήρας, ο → **ασανσέρ**, το лифт
анελκύω, **анέλκυσα**, -ύστηκα, -υσμένος
 1. извлачити брод у док; 2. подизати потопљени брод: *Ανέλκυσαν το πλοίο στα ναυπηγεία για επισκευή.* Извукли су брод на док ради оправке. – *Τελικά το ναύγιο ανελκύστηκε από το βυθό.* На крају је потонули брод извучен са дна.
анеллһниστος, -η, -ο негрчки (који није у складу са грчким језиком, обичајима, моралом)
анелпидος, -η, -ο безнадан, безнадежан
анелπιστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неочекиван, ненадан
анеманτλία, η ваздушна пумпа, шмрк
анέμελος, -η, -ο → **ανάμελος**, -η, -ο
анέμη, η витао, витло; мотовило; чекрк, вретено
анемίζω, **анέμισα**, -ίστηκα, -ισμένος
 1. ветрити, проветравати; 2. вијорити; 3. вејати, овејати; претрести: *Βοήθησε ν' ανεμίσουν το στάρι.* Помогао је да овеју жито. – *Ανέμισε το καλαμπόκι, γιατί είχε αρχίσει να μουχλιάζει.* Претресао сам кукуруз јер је почео да бућави. – *Ψηλά στο κοντάρι ανέμισε η σημαία.* Високо на катарци вијорила се застава.
анемικό, το → **αερικό**, το → **δαμόνιο**, το привиђење, авет, дух
анέμισμα, το 1. ветрење, вејање, проветравање, прозрачивање; 2. вијорење, лепршање
анемистήρας, ο вентилятор
анемистήρι, το лепеза, махалица
анемиοβλογία, η мале богиње, оспице
анемиοβρόχι, το → **анемиόβροχο**, το бура, олуја, невреме са јаком кишом, са пљуском
анемоγγάστρι, το лажна, привидна трудноћа (бременитост)
анемиογράφος, ο анемограф, мерач брзине ветра
анемоδαρμένος, -η, -ο → **анемиόδαρτος**, -η, -ο ветровит, изложен ветру; ветрогон, ветрењаст
анеμοδείκτης, ο ветроказ, показивач правца ветра

анемоδέρνω, ανεμόδειρα, -άρθηκα, -αρμένος бити изложен ветру, бити на ветрометини; трпети, страдати

анемоδούρα, η → **анемоδείχτης**, ο → **анемόδαρτος**, ο несталан и превртљив човек

анемоδόχος, ο цев за довод ваздуха

анемоζάλη, η 1. олуја, оркан, ураган; 2. неред, збрка, пометња, хаос

анемоκίνητος, -η, -ο који се креће помоћу ветра (једрењак, ветрењача)

анемоκυκλοπόδης, ο → **анемоπόδαρος**, ο који брзо трчи, брз „као ветар“, брзоноги

анемολογία, η грана метеорологије која проучава феномен ветра

анемολόγιο, το → **анемολόγι**, το „ружа ветрова“

анемоμάζωμα, το → **анемоμάζεμα**, το богатство стечено незаконитим путем

анемоμηχανή, η машина коју покреће ветар, ветрењача

анемόμυλος, ο 1. млин са погоном на ветар, ветрењача; 2. ветрогоња (човек)

анемоπόδαρος, -η, -ο брзоног

анемоπορία, η једриличарство, једрење

анемоπύρωμα, το „црвени ветар“, (мед.) болест

άνεμος, ο ветар: *αληγείς άνεμοι* ветрови пасати; – *Ασ' τον να πάει στον άνεμο.* ● остави га да иде у ветар („до ђавола“, „к врагу“).

анемόσιαλα, η морнарске лестве од дрвета и ужета

анемоσκορπίζω, -σκόρπισα, -ίστηκα развејавати, разбацивати, расипати

анемоσκόρπισμα, το развејавање

анемοστάτης, ο ветробран, заштитна преграда против ветра; оса мотовила (витла)

анемοστρόβιλος, ο → **анемοστρόβιλο**, το вртлог, вихор, ковитлац

анемόστροφο, το ветроказ на димњаку, „петао“

анемόσυκο, το сазрела дивља (некалемљена) смоква

анемοσυρμή, η → **анемόσυρμα**, το снажно дување ветра, вихор, ураган

анемοταραχή, η → **θαλασσοταραχή**, η узбурканост, усталасаност

анемότρατα, η мала барка рибарица са једром, шалупа

анемόφιλα, τα биљке које се опраћују помоћу ветра

анемоφράχτης, ο заштитна ограда, ограда за заштиту (усева) од ветра

анемоχάλαζο, το лед, град са ветром

анέμπιστος, -η, -ο → **καχύποπτος**, -η, -ο неповерљив, подозрив, сумњичав

анемπόδιστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α допуштен, дозвољен

анέμυαλος, -η, -ο → **άμυαλος**, -η, -ο нераборит, лакоуман, непромишљен; бестидан, безочан

анемφάνιστος, -η, -ο непојављен, неразвијен (филм): *Οι φωτογραφίες που τραβήξαμε είναι ακόμη ανεμφάνιστες.* Фотографије које смо снимили још нису развијене.

анемώνα, η → **анемώνη**, η дивља саса, шумарица, анемона

аненδοίαστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α који се не колеба, не оклева, одлучан, одважан

анένδοτος, -η, -ο → **αλύγιστος**, -η, -ο упоран, непопустљив

аненέργητος, -η, -ο 1. неразмотрен; нерешен службено; 2. који није имао столицу (пражњење црева)

аненθουσίαστος, -η, -ο неодушевљен, равнодушан

аненоχλησία, η неузнемираваност, неометеност

анενταφίαστος, -η, -ο → **άθαφτος**, -η, -ο непокопан, несахрањен, непогребен

анέντιμος, -η, -ο непоштен, нечастан, бескарактеран

аненτρόπιαστος, -η, -ο → **ανέντροπος**, -η, -ο бестидан, безочан, непристојан, блудан, развратан, покварен

ανεξάγνιστος, -η, -ο којем није опроштено, непомилован

ανεξαγόρευτος, -η, -ο неисповеђен

ανεξαίρετος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неизузет, без изузетка, неискључив, неизоставан

ανεξακρίβωτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α 1. непотврђен, непроверен; 2. нетачан, сумњив

ανεξάλειπτος, -η, -ο → **άσβηστος**, -η, -ο неугашен; незаборављен

ανεξάντλητος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α → **αστείρευτος**, -η, -ο неисцрпан, непресушан

ανεξαργύρωτος, -η, -ο непромењен у новац, нереализован (чек)

ανεξαρτησία, η → αυτοτέλεια, η слобода, независност, самосталност
 ανεξάρτητος, -η, -ο, ἕριλ. -α слободан, независан, самосталан
 ανεξασφάλιστος, -η, -ο, ἕριλ. -α неосигуран, необезбеђен
 ανεξέλεγκτος, -η, -ο, ἕριλ. -α непреконтролисан, непроверен
 ανεξέλικτος, -η, -ο → -χτος, -η, -ο, ἕριλ. -α заостао, неразвијен
 ανεξερεύνητος, -η, -ο неистражен, неиспитан
 ανεξέταση, η поновно полагање испита, поправак
 ανεξέταστος, -η, -ο 1. неиспитан, непроверен; 2. неразмотрен, неистражен
 ανεξευγένιστος, -η, -ο неоплемењен, непобольшан
 ανεξευμένιστος, -η, -ο неумирен, неутешен, неодљућен
 ανεξήγητος, -η, -ο, ἕριλ. -α → ακατανόητος, -η, -ο → ανερμήνευτος, -η, -ο непротумачив, необјашњив, непојмљив
 ανεξιθρησκία, η верска толеранција, трпљивост
 ανεξικακία, η стрпљивост, трпљивост, благост, толерантност
 ανεξιλέωτος, -η, -ο неумољив, неумитан, немилосрдан
 ανεξίτηλος, -η, -ο неизбрисив, постојан
 ανεξιχνίαστος, -η, -ο необичан, необјашњив, недокучив, загонетан
 ανεξόδευτος, -η, -ο → ανεξόδιαστος, -η, -ο непродат, неутрошен
 ανεξόδος, -η, -ο → αδάπανος, -η, -ο без трошкова; бесплатан
 ανεξοικείωτος, -η, -ο ненавикнут, непривикнут
 ανεξολόθρευτος, -η, -ο неутамањен, неистребљен, неуништен
 ανεξομολόγητος, -η, -ο → αξεμολόγητος, -η, -ο
 ανεξουσίαστος, -η, -ο, ἕριλ. -α неподређен, независан, неподвлашћен
 ανεξουσιοδότητος, -η, -ο, ἕριλ. -α неовлашћен, неопуномоћен
 ανεξόφλητος, -η, -ο ненаплаћен, неизмирен; неузвраћен
 ανεξύπνητος, -η, -ο → αξύπνητος, -η, -ο
 ανεόρταστος, -η, -ο → αγιόρταστος, -η, -ο неслављен, несветкован

ανεπάγγελτος, -η, -ο без заната, без занимања
 ανεπαίσθητος, -η, -ο, ἕριλ. -α безначајан, занемарљив, неприметан
 ανεπαίσχυντος, -η, -ο бестидан, бесраман, безочан
 ανεπανάληπτος, -η, -ο непоновљив
 ανεπανόρθωτος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. непоправљив; 2. неизлечив; 3. ненадокнадив
 ανεπάντεχος, -η, -ο, ἕριλ. -α (из)ненадан, неочекиван, непредвиђен
 ανεπάρκεια, η 1. недостатак, нешташица; 2. неспособност
 ανεπαρκής, -ής, -ές 1. недовољан, непотпун; 2. неспособан
 ανεπαφος, -η, -ο → άθικτος, -η, -ο 1. нетакнут, недирнут; 2. читав, потпун
 ανεπεξέργαστος, -η, -ο недорађен, недовршен, необрађен, недотеран
 ανεπηρέαστος, -η, -ο, ἕριλ. -α неподложен утицају, независан
 ανεπίβλεπτος, -η, -ο нечуван, непажен, ненадзираван
 ανεπιβούλευτος, -η, -ο, ἕριλ. -α несачекан, неувребан, неухваћен у замку; необухваћен (сплетком); неприкосновен
 ανεπίγραφος, -η, -ο ненасловљен, без написа
 ανεπίδεκτος, -η, -ο → ανεπίδεχτος, -η, -ο 1. неприступачан, неосетљив; 2. неталентован; 3. искључив
 ανεπίδετος, -η, -ο неповезан, неповијен, непревијен
 ανεπίδοτος, -η, -ο неуручен, непередат
 ανεπιθεώρητος, -η, -ο неконтролисан, непровераван, неревидиран
 ανεπιθύμητος, -η, -ο, ἕριλ. -α непожељан, нежељен
 ανεπικούρητος, -η, -ο → αβοιήθητος, -η, -ο небрањен, непомаган, остављен, препуштен („сам себи“)
 ανεπικύρωτος, -η, -ο непотврђен, неодобрен, несанкционисан, нелегаллизован
 ανεπίσημος, -η, -ο, ἕριλ. -α неслужбен, незваничан
 ανεπισιεύαστος, -η, -ο неуређен, неспремљен, нераспремљен
 ανεπιστημοσύνη, η → αμάθεια, η незнање, неукост
 ανεπίστρεπτος, -η, -ο → ανεπίστροφος, -η, -ο неповратан, невраћен

ανεπίτευκτος, -η, -ο неприступан, неприступачан, недостижан
 ανεπιτήδειος, -εια, -ειο, ἕριλ. -α → ακατάλληλος, -η, -ο → αδέξιος, -α, -ο невешт, невичан, неспретан; неодговарајући
 ανεπιτήδευτος, -η, -ο → απροσποίητος, -η, -ο природан, неизвештачен, непрерушен, незамаскиран
 ανεπιτήρητος, -η, -ο, ἕριλ. -α → ανεπίβλεπτος, -η, -ο неконтролисан, ненадзиран, ненадгледан
 ανεπιτυχής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή неуспешан, безуспешан, (у)залудан; јалов
 ανεπιφύλακτος, -η, -ο, ἕριλ. -α одлучан, безрезерван, категорички
 ανεπούλωτος, -η, -ο → αθεράπευτος, -η, -ο незалечен, незацељен; откритен (рана)
 ανεπροκοπία, η → τεμπελιά, η 1. лењост, беспосличење; 2. беда, јад, невоља
 ανεπρόκοπος, -η, -ο → απρόκοπος, -η, -ο
 ανέραστος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. незаљубљен, невољен, равнодушан; 2. непривлачан
 ανεργία, η → αναδουλειά, η беспослица, незапосленост
 άνεργος, -η, -ο беспослен, незапослен
 ανερεύνητος, -η, -ο → άψαχτος, -η, -ο
 ανερμάτιστος, -η, -ο, ἕριλ. -α → ασταθής, -ής, -ές 1. нестабилан; 2. непостојан, несталан, превртљив
 ανερμήνευτος, -η, -ο, ἕριλ. -α необјашњен, непротумачен, недешифрован
 ανερούλιαστος, -η, -ο несочан, сувопаран
 ανερυθρίαστος, -η, -ο, ἕριλ. -α бестидан, простачки, непристојан
 άνέρχομαι 1. (по)дизати се, пењати се; 2. повишавати се (цене); 3. успети (се)
 ανερώτηγος, -η, -ο → ανερώτητος, -η, -ο не испитан, неразрешен
 άνέρωτος, -η, -ο неразводњен, неразблажен
 ανερωτώ, (α), -ρώτησα испитивати, запиткивати
 άνεσι, η → χαλάρωση, η → ξεκούρασμα, το, → ανακούφιση, η 1. угодност, удобност; 2. опуштање, предах, одмарање; 3. приход, изобиље, имућност
 άνέσπερος, -η, -ο неугасив, који никад не престаје да сија, који никад не залази
 ανεστενάζω → αναστενάζω

άνετοιμος, -η, -ο, ἕριλ. -α → ανετοιμαστος, -η, -ο неспреман, неприпремљен
 άνετος, -η, -ο, ἕριλ. -α → ξεκουραστικός, -ής, -ό → αναπαυτικός, -ής, -ό удобан, угодан, комотан
 ανετυμολόγητος, -η, -ο неетимолошки, реч чије порекло није протумачено
 ανεύθυνος, -η, -ο, ἕριλ. -α неодговоран
 ανευθυνότητα, η неодговорност, необавезност
 ανευλάβεια, η 1. непоштовање, недостатак оданости, неприврженост; 2. нечасност, непоштење
 ανευλόγητος, -η, -ο → αβλόγητος, -η, -ο неблагословен
 ανεύρεση, η → ανακάλυψη, η (про)налажење, налаз, откриће
 ανευρίαστος, -η, -ο сталожен, неузбуђен, спокојан
 άνευρος, -η, -ο → άτονος, -η, -ο 1. млитав, малаксао; 2. чежњив; 3. нескладан
 ανευχαρίστητος, -η, -ο → ανεχάριστος, -η, -ο 1. незадовољан, непријатан; 2. незахваљан, неблагодаран
 ανεφάρμιοςτος, -η, -ο, ἕριλ. -α неприменљив, неприлагодив
 άνέφελος, -η, -ο → ασυννέφιαστος, -η, -ο ведар, прозрачан, без облака
 άνέφικτος, -η, -ο немогућ, неизводљив, неостварив
 ανεφοδιάζω, -φοδιάσα, -άστηκα, -ασμένος снабдети, опскрбити (изнова)
 άνέχεια, η → φτώχεια, η сиромаштво, сиромаштина, оскудица, беда
 άνέχομαι, άνέχτηκα → υπομένω → υποφέρω подносити, трпети, толерисати
 ανεχόρταστος, -η, -ο → ανεχόρταγος, -η, -ο незасит, прождрљив, грамзив, лаком
 άνέψι, το, ανεψίδι, το, ανεψιός, ο → ανίψι, το, ανιψίδι, το, ανιψιός, ο
 ανηγοριάρης, ο → αναγοριάρης, ο
 ανήθικος, -η, -ο, ἕριλ. -α неморалан, нечастан, покварен
 άνηθο, το → άνηθος, ο баштенска биљка која служи као зачин, копар, коморац
 ανήκεστος, -η, -ο неизлечив, непоправљив, ненадокнадив
 ανήκουστος, -η, -ο нечувен, невероватан
 ανήκω, имѣф. ανήκα (без других времена) припадати, бити нечији
 ανηλεής, -ής, -ές → ανήλεος, -η, -ο немилосрдан, суров, груб

ανήλιαστος, -η, -ο → ανήλιαγος, -η, -ο → ανήλιος, -ια, -ιο неосунчан, необасјан сунцем, слабо осунчан, неизложен сунцу
 ανήλικος, -η, -ο малолетан, непунолетан
 ανήμερα (*ἄριλ.*) тог дана
 ανημέρευτος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α неутишан, немиран, неуспаван, неуљуљкан
 ανήμερος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α → άγριος, -ια, -ιο дивљи, неприпитомљен
 ανημιπόρια, η → ανημιποριά, η 1. исцрпљеност, слабост, клонулост, онемоћалост; 2. (новчана) оскудица
 ανήξερος, -η, -ο незнајући; неразуман; наиван
 ανηολόγητος, -η, -ο неуписан у лучки каталог (регистар), нерегистрован
 ανήσκιωτος, -η, -ο → ανίσκιωτος, -η, -ο
 ανήστευτος, -η, -ο који није постио или не пости
 ανησυχητικός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά → ανησυχαστικός, -ή, -ό узнемиравајући, онеспокојавајући
 ανησυχία, η узнемиреност, немир, неспокој
 ανήσυχος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α немиран, узнемирен, узбуђен; -ο πνεύμα, немиран дух
 ανησυχώ узнемирити се, узбудити се
 ανηφροριά, η → ανηφρόρα, η → ανήφορος, ο узбрдица, успон, пењање, уздизање; поскупљење
 ανηφρορίζω, -φόρισα, пењати се, успињати се; повисити (цене)
 ανήφορος, ο 1. успон; 2. поскупљење
 ανθάαι, το → λουλουδάαι, το
 ανθειτικός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά → καρτεριός, -ή, -ό издржљив, постојан, отпоран
 ανθειτικότητα, η постојаност, издржљивост, отпорност
 ανθελληνικός, -ή, -ό антигрчки, гркофобични, антихеленски
 ανθέμιο, το → στολίδι, το украс, накит (најчешће у облику цвета)
 ανθενωτικός, -ή, -ό противан уједињењу
 Ανθεστήρια, τα данас: дан цвећа, у старо доба: празник у славу бога Диониса
 ανθήρας, ο прашник у цвету
 ανθιρός, -ή, -ό цветни, пун цвећа
 άνθιση, η → άνθισμα, το → λουλούδιασμα, το → ακμή, η 1. цветање; 2. напредак, прогрес
 άνθι, το → άνθος, το

ανθίζομαι → μυρίζομαι мирисати; намирисати (опасност)
 ανθίζω, άνθισα, -ισμένος процветавати, цветати
 άνθινος, -η, -ο цветни; -ο στεφάνι венац од цвећа
 άνθισμα, το → άνθηση, η
 ανθίσταμαι противити се
 ανθοβολή, η → ανθοβόληση, η → ανθοβόλημα, το цветност, расцветаност
 ανθοβολία, η опадање цвећа; увелост
 ανθοβολά, (ε), -βόλησα, -ημένος расипати, набацати цвеће, посипати цвећем, бити цветан, пун цвећа: Το στρατό που έφευγε τον ανθοβολούσαν. Војску која је одлазила засипали су цвећем. – Οι λεμονιές κι οι πορτοκαλιές ανθοβολούσαν. Лимунови и наранџе били су пуни цвета.
 ανθόγαλα, το → ανθόγαλο, το кајмак
 ανθογυάλι, το стаклена ваза за цвеће
 ανθοδέσμη, η → μπουκέτο, το букет
 ανθοδοχείο, το ваза за цвеће
 ανθοκήπιο, το → ανθόκηπος, ο цветњак, башта у којој се узгаја цвеће
 ανθοκομείο, το расадник цвећа, узгајалиште цвећа
 ανθολόγημα, το сакупљање, брање цвећа
 ανθολογία, η збирка текстова, хрестоматија
 ανθολόγιο, το антологија, збирка (песама)
 ανθόνερο, το цветни сок, мирисна водица
 ανθοπώλης, ο продавац цвећа
 άνθος, το → άνθι, το → ανθός, ο → αθός, ο цвет
 ανθοσκεπαστος, -η, -ο прекривен цвећем
 ανθοστεφάνωτος, -η, -ο → ανθοστεφανωμένος, -η, -ο овенчан, окићен венцем од цвећа
 ανθοστολίζω, -στόλισα, -ίστηκα, -ισμένος китити (украсити) цвећем
 ανθοστόλιστος, -η, -ο украшен цвећем
 ανθόστρωτος, -η, -ο прекривен цвећем
 ανθότυρο, το пресни сир, млад сир
 ανθοφορία, η цветање, време цветања
 ανθοφορώ, (ε), -φόρησα, -ημένος цветати, бити пун цветова
 ανθρακαποθήκη, η → καρβουναποθήκη, η складиште, стовариште угља
 άνθρακας, ο 1. угаљ, антрацит, карбонијум; дијамант; 2. антракс, црни пришт; 3. ђумур

ανθρακωρύγτης, ο радник који утоварује и истоварује угаљ

ανθράκευση, η ископавање, експлоатација угља; снабдевање угљеном

ανθρακεύω, ανθράκευσα 1. правити дрвени угаљ (ћумур); 2. набавити, обезбедити (угаљ)

ανθρακιά, η → αθρακιά, η угљени жар, усијано угљевље

ανθρακικός, -ή, -ό угљени, који садржи угаљ

ανθρακίτης, ο налазиште богато антрацитом

ανθρακούχος, -α, -ο угљеноносни

ανθρακωρυχείο, το рудник угља, угљенокоп

ανθρακωρύχος, ο рудар у руднику угља

ανθρωπάκι, το → ανθρωπάκος, ο → ανθρωπάριον, το мали човек, човечуљак, човечић; патуљак; добричина, добар човек

ανθρωπεύω, ανθρώπεψα, -εύτηκα, -εμένος 1. понашати се човечно, људски; 2. поправити, дотерати (за ствари); 3. цивилизовати, уљудити

ανθρωπιά, η 1. хуманост, човечност; 2. карактерност

ανθρώπινα, та живот и дела човека

ανθρώπινος, -η, -ο, ἱрил. -α људски, човечан, хуман

ανθρωπινός, -ή, -ό, ἱрил. -ά људски, достојан, пристојан, истинит

ανθρωπισμός, ο 1. човечност, хуманост; 2. хуманизам

ανθρωπιστής, ο, ж. -ίστρια, η човекољубац, хуманист(а)

ανθρωπιστικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά човекољубив, хуманистички; -ή παιδεία хуманистичко образовање

ανθρωπογένεσι, η антропогенеза, историја човековог културног развика

ανθρωπογεωγραφία, η антропогеографија

ανθρωποειδή, та → ανθρωποειδείς, οи човеколики (мајмуни), антропоиди

ανθρωποειδής, -ής, -ές, ἱен. -οός, ак. -ή, мн. -είς, -ή човеколик(и), антропоидни

ανθρωποθάλασσα, η → κοσμοπλημμύρα, η велико мноштво људи, „море људи“

ανθρωποκενтриσμός, ο антропоцентризам (учење по којем је основни смисао стварања и постојања – човек)

ανθρωποκτονία, η човекоубиство, човекоморство

ανθρωποκτόνος, ο човекоубица, убица човека

ανθρωπολάτρης, ο, ж. -ίσσα, η човекољубац, обожавалац људи

ανθρωπολατρία, η култ човека, обоготворење, обожење

ανθρωπολογία, η антропологија

ανθρωπομορφισμός, ο → ανθρωπομορφία, η антропоморфизам, давање богу људског лика и људских особина

ανθρωπόμορφος, -η, -ο човеколик, антропоморфан

άνθρωπος, ο човек

ανθρωπότητα, η људски род, човечанство

ανθρωποφαγία, η људождерство, канибализам

ανθυγιεινός, -ή, -ό нездрав, штетан по здравље, нехигијенски

ανθυπασπιστής, ο заставник

ανθυπαστυνόμος, ο чин у полицији, поручник

ανθυπίατρος, ο војни лекар – потпоручник

ανθυπίλαρχος, ο потпоручник оклопних јединица

ανθυποβρυχιακός, -ή, -ό противподморнички

ανθυποκιτηνίατρος, ο потпоручник ветеринар

ανθυπολοχαγός, ο потпоручник

ανθυπομοίραρχος, ο жандармеријски потпоручник

ανθυποπλοίαρχος, ο морнарички потпоручник

ανθυποσηναγός, ο ваздухопловни потпоручник

ανθυποфармаκοποιός, ο потпоручник фармацевт

ανθυποφωρά, η начин сугестивног, наметљивог говора који не трпи супротно мишљење; набрајање приговора, да би се после један по један побијали

ανθώ → ανθίζω

ανθώνας, ο → ανθόκηπος, ο башта са цвећем, расадник цвећа, цветњак

ανία, η → πλίξη, η → βαργεςτιμάρια, η досада, чамотиња

ανιαρός, -ή, -ό досадан, чамотињски

ανιαρότητα, η досада, наметљивост

ανίατος, -η, -ο → αγιάτρευτος, -η, -ο неизлечив, непреболан
 ανίδεος, -η, -ο без идеја, глуп; неискусан
 ανιδιοτέλεια, η → αφιλοκέρδεια, η → αφιλοχρηματία, η несебичност, некористољубивост
 ανιδιοτελής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή некористољубљив
 ανίδρυση, η оснивање, утемељивање, подизање, градња
 ανιδρύω утемељивати, подизати, градити
 ανίδωτος, -η, -ο невиђен, неописив
 ανίερος, -η, -ο светогрдан, безбожан, богохулан
 ανικανοποίητος, -η, -ο незадовољен; похлепан; увређен
 ανίκανος, -η, -ο неспособан, немоћан; импотентан
 ανίκητος, -η, -ο непобедив; непобеђен
 ανιλίνη, η анилин
 ανιμισμός, ο анимизам (учење о присуству душе у целој природи)
 ανιόν, το, ἰεν. -όντος негативно наелектрисани јон (ион)
 ανιόντες, οι преци → ανιών
 ανιούσα, (η) → ανιών
 ανίσκιωτος, -η, -ο, ἰрил. -α 1. који није у сенци, осунчан; 2. несимпатичан, непривлачан
 ανισοβαρής, -ής, -ές → ανισόβαρος, -η, -ο неједнак, неравноправан
 ανισογώνιος, -ια, -ιο разноугаони
 ανισόμερος, -η, -ο, ἰрил. -α несразмеран, асиметричан, непропорционалан
 ανισόπαχος, -η, -ο неуједначене дебљине (нпр. асфалтна или бетонска плоча)
 ανισόπεδος, -η, -ο нераван, џомбаст
 ανισοπέδωτος, -η, -ο непоравнат, неизравнат
 ανισόπλευρος, -η, -ο разностран, неједнакостраничан
 ανισορροπία, η → αστάθεια, η неуравнотеженост, несталоженост
 άνισος, -η, -ο нераван, неједнак, различитог нивоа
 ανισοσκελής, -ής, -ές разностран; неизбалансиран (буџет)
 ανισότητα, η неједнакост, неравноправност
 ανίσταμαι устати, усправити се, васкрснути; Χριστός ανέστη! Христос васкресе!

ανιστόρητος, -η, -ο, ἰрил. -α неисторијски, који не зна историју; неописан; неосликан (фрескама)
 ανιστορώ, (ε), -στόρησα, -ήθηκα, -ημένος причати, описивати; осликавати
 ανίσχυρος, -η, -ο слаб, немоћан; без дејства (закон), без силе
 ανίσως (св.) ко год, било ко: Ανίσως έρθει, πες του να με περιμένει. Било ко да дође, реци му да ме сачека.
 άνιφτος, -η, -ο → άπλυτος, -η, -ο неумивен, неопран; прљав
 ανίχνευση, η трагање, истраживање; извиђање
 ανιχνευτικός, -ής, -ό истраживачки, трагачки; извиђачки
 ανιχνεύω, ανίχνευσα трагати, ући у траг, пажљиво истраживати
 ανίψι, το → ανιψιά, η → ανιψίδι, το → ανιψιός, ο нећак, нећакиња
 ανιψιά, η → απλυσιά, η нечистоћа, прљавштина, неопраност
 ανιών, -ούσα, -όν усмерен (према) горе
 ανοδικός, -ής, -ό узлазни, успињући
 άνοδος, η 1. успон, пењање; 2. напредак; 3. (хем.) анода (позитивна електрода)
 ανοησία, η → κουταμάρα, η глупост, будалаштина, лудорија
 ανοηταίνω (само у ἰрез. и имἰφ.) правити глупости, говорити глупости; будалити (се), правити се глупим
 ανόητος, -η, -ο → κουτός, -ής, -ό глуп, будаласт; бесмислен
 ανόθευτος, -η, -ο, ἰрил. -α → γνήσιος, -ια, -ιο чист, природан, који није сурогат, непатворен, за млеко и вино: „некрштен“
 άνοια, η (μεγ.) малоумност, слабоумност, деменција
 άνοιγμα, το 1. отварање, почетак (школе, сезоне); 2. цветање, процветавање; 3. отвор, пукотина
 ανοιγοκλείνω, ανοιγόκλεισα → ανοιγοκλειώ, (ε) отворати и затворати; жмиркати, трептати, намигивати
 ανοίγω, άνοιξα, ανοίχτηκα, ανοιγμένος 1. отворити; провалити; 2. почети; 3. раскрчити; 4. избледети; 5. процветати: Φέρε το σκεπάρι να ανοίξουμε το κιβώτιο. Донеси брадву (тесак) да отворимо кутију. – Ανοίξε το βήμα σου, αλλιώς θα νυχτώσουμε. Пружи корак, иначе ће нас

затећи ноћ. – Απόψε οι κλέφτες άνοιξαν τρία σπίτια. Синоћ су лопови обили три куће. – Του άνοιξα την καρδιά μου. Отворио сам му своје срце. – Άνοιξε και δεύτερο μαγαζί στην Αθήνα. Отворио је и другу радњу у Атини. – Άνοιξε η όρεξη του παιδιού. Детету се отворио (повратио) апетит. – Από το μεσημέρι άνοιξε ο δρόμος για την Πρέβεζα. Од подне је раскрчен пут према Превези. – Άνοιξε πάλι η πληγή του. Опет му се отворила рана. – Άνοιξε πολύ το χρώμα της φορεσιάς σου. Боја твоје одеће јако је избледела. – Οι αμυγδαλιές άνοιξαν. Бадеми су процветали; **-ομαι** 1. испловити на отворено море, отпливати; 2. трошити без рачуна, траћити; 3. отворити се, открити се **ανοίγιαστος**, -η, -ο, *ϊрил.* -α неизнајмљен **ανοικοδόμηση**, η → **ξανάχτισμα**, το поновно зидање, обнова, реконструкција **ανοικοδόμητος**, -η, -ο несазидан, неизграђен, необновљен, нереконструисан **ανοικοδομώ**, -ησα, -ήθηκα, -ημένος 1. градити, подизати; 2. обнављати, рестаурисати **ανοικοκύρευτος**, -η, -ο, *ϊрил.* -α → **ανύπαντρος**, -η, -ο 1. недомаћински, несређен; 2. неожећен **ανοικονόμητος**, -η, -ο → **ακατάστατος**, -η, -ο који ствара неред, безобзиран, несносан, тежак **άνοιξη**, η пролеће **ανοιξιάτικος**, -η, -ο, *ϊрил.* -α пролећни **ανοιχτήρι**, το отварач; кључ **ανοιχτόκαρδος**, -η, -ο, *ϊрил.* -α срдачан, отвореног срца, искрен; ведар **ανοιχτόλογος**, -η, -ο, *ϊрил.* -α непосредан, отворен, искрен **ανοιχτομάτης**, -α → -ισσα, -ισο, *ϊрил.* -ια паметан, бистар, проницљив **ανοιχτός**, -ή, -ό, *ϊрил.* -ά искрен, отворен; ~ *λογαριασμός* текући рачун **ανοιχτόστομος**, -η, -ο јасан, разговетан, искрен **ανοιχτοχέρης**, -α, -ισο, *ϊрил.* -α дарезљив, издашан, галантан, расипнички **ανοιχτόχρωμος**, -η, -ο светле, отворене боје **ανομβρία**, η → **ξεραϊλα**, η **ανόμημα**, το → **αμαρτία**, η преступ, недело, незаконитост, нелегалност

ανομία, η безакоње, кршење закона, преступ, недело **ανομιμοποίητος**, -η, -ο, *ϊрил.* -α онезаконен, нелегаллизован; непрокњижен, неукњижен **ανομοθέτητος**, -η, -ο неустановљен, нерегулисан, непредвиђен законом **ανομοιογενής**, -ής, -ές, *ϊен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή разнородан, хетероген **ανομοιοκατάλητος**, -η, -ο у слободном стиху, неримован **ανομοιομερής**, -ής, -ές неједнак, разноделан **ανομοιόμορφος**, -η, -ο различит, разнолик, разнообразан **ανομοιόπτωτος**, -η, -ο несагласан у падежу **ανόμοιος**, -οια, -οιο, *ϊрил.* -α → **διαφορετικός**, -ή, -ό различит, неуједначен, нескладан **ανομοιόσχημος**, -η, -ο разнообразан, различит, разнолик **ανομοιότητα**, η различитост, неједнакост, разноврсност **ανομοίωση**, η замена или изостављање сугласника у речи, *нџр.* *γρήγορα* – *γλήγορα* **άνομος**, -η, -ο 1. незаконит, илегалан; кривичан, противзаконит; 2. ванбрачан **ανοξαιμία**, η → **ανοξυγοναιμία**, η **ανοξίδωτος**, -η, -ο неоксидиран, незарђао, нерђајући, који не рђа **ανοξυγοναιμία**, η → **ανοξαιμία**, η недостатак (смањење) кисеоника у крви и организму **ανόπτηση**, η термичка обрада метала **ανόργανος**, -η, -ο неоргански, аноргански **ανорγανωσία**, η неорганизованост **ανорγάνωτος**, -η, -ο, *ϊрил.* -α неорганизован, нерегулисан, несређен **ανόργωτος**, -η, -ο необрађен, непооран (земља) **ανореξία**, η → **ανореξιά**, η губитак апетита **ανορθογραφία**, η правописне грешке **ανορθώνω**, ανόρθωσα, -ώθηκα, -ωμένος → **ανασηκώνω** 1. поново сазидати, поправити, дотерати, довести у ред; 2. установити; 3. побољшати **ανόρυξη**, η → **εκσκαφή**, η копање, дубљење **ανοσήλευτος**, -η, -ο, *ϊрил.* -α незбринут, без болничке неге, нехоспитализован **ανοσία**, η имуност, имунитет **ανόσιος**, -ια, -ιο 1. мрзак, гнусан; 2. погрдан, одвратан, opak; кобан; безбожан

ανοσιότητα, η одвратност, мрскост, гнусност, подлост
ανοσιούργημα, το злочинство, злодело, криминал
ανοσοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος вакцинисање, пелцовање
ανοσταίνω, ανόστυνα → **ανοστεύω, ανόστεψα** → **ανοστίζω, ανόστισα** (само у *ἵρην.* и *αορ.*) учинити нешто неукусним, обљутавити, постати отужан
ανοστιά, η неукусност, бљутавост, отужност
ανοστίζω → **ανοσταίνω**
ανοστίμεντος, -η, -ο, ἵρην. -α неукусан, бљутав, отужан; непожељан
άνοστος, -η, -ο → **ανούσιος, -η, -ο** 1. неукусан, бљутав, отужан, непријатан; 2. нежељен
ανότιστος, -η, -ο, ἵρην. -α непоквашен, неовлажен, сув, сух
ανουθέτητος, -η, -ο непоменут, непосаветован; самосталан
ανούσιος, -ια, -ιο → **άνοστος, -η, -ο**
ανοχή, η стрпљење, попустљивост, допуштање, снисходљивост
ανοχύρωτος, -η, -ο, ἵρην. -α неутврђен, небрађен, отворен: *Στον τελευταίο πόλεμο η Αθήνα είχε κηρυχτεί ανοχύρωτη πόλη.* У прошлом рату Атина је била проглашена за отворен (небрађен) град.
ανταγιάντιστος, -η, -ο (ἴμυρ.) неизлечив, непреболан; неподношљив, неиздржив, несносан (бол)
ανταγωνίζομαι, -γωνίστηκα 1. супротставити се; 2. надметати се, конкурисати
ανταγωνισμός, ο антагонизам, ривалство, конкуренција
ανταγωνιστής, ο, ж. -ίστρια, η супарник, ривал; противник, конкурент
ανταλλαγή, η размена (робе, производа), замена: ~ *της ύλης* размена материје
αντάλλαγμα, το замењена ствар, противвредност; трампа
ανταλλάζω → **ανταλλάσσω**
ανταλλακτικά, τα резервни делови
ανταλλάξιμος, -η, -ο заменљив, погодан за размену, подложен промени
ανταλλάσσω → **ανταλλάζω, -άλλαξα, -άχτηκα, -αγμένος** мењати, размењивати
αντάμα (ἵρην.) → **μαζί** заједно, скупа

ανταμείβω, -άμειψα → **πληρώνω** 1. платити, наградити; 2. надокнадити, накнадити, компензовати
ανταμοιβή, η накнада, надокнада, награда, компензација
ανταμώνω, αντάμωσα, -ώθηκα, -ωμένος срести, видети се са неким, наићи на неког
αντάμιωση, η → **αντάμιωμα, το** сретање, сусретање, виђење: *Καλή αντάμιωση!* Срећан поновни сусрет!
αντανάκλαση, η одсјај, одблесак, одсев; рефлекс, одраз
αντάξιος, -ια, -ιο, ἵρην. -ια достојан, дорастао, једнак, раван
ανταπαιτώ, (ε), -παίτησα тражити, захтевати, стављати примедбе
ανταπάντηση, η (απάντηση σε απάντηση) одговарање питањем, „питање на питање“, реплика
ανταπεργία, η штрајк послодаваца (затварањем фабрика и радионица), локаут
ανταπόδειξη, η противдоказ
ανταποδίδω, -πέδωσα, -οδόθηκα, -δομένος узвратити, дати ударје, реванширати се
ανταποκρίνομαι, -κρίθηκα → **συμφωνώ** → **ταιριάζω** сагласити се, пристајати, прихватати
ανταπόκριση, η 1. одговарање; 2. дописивање, преписка, кореспондирање
ανταποκριτής, ο → **αντιπρόσωπος, ο** 1. дописник; 2. заступник, представник
αντάρα, η 1. лоше време, натмуреност, магла; 2. бука, граја, немир, метеж, пометња; 3. претерано (као *πριлог*)
ανταριάζω, αντάριασα, -άστηκα, -ασμένος 1. онеспокојити, узнемити; 2. смрачит се, натуштити
ανταρктиός, -ή, -ό антарктички
ανταρσία, η буна, устанак, побуна
ανтάρτης, ο ж. -άρτισσα, η герилац, побуњеник, партизан
ανтάρτιο, το герила, партизански покрет
ανταρτικός, -ή, -ό → **ανтάρτιος, -η, -ο** побуњенички, герилски, партизански
ανтасφάλεια, η → **ανтасφάλιση, η** реосигурање
ανт αύγεια, η → **ανт φέγγισμα, το** одблесак, одсјај, рефлекс
άντε → **áντε** → **άμε** → **άντες** хајде!
αντεγγύηση, η гаранција на гаранцију, контрагаранција

αντεθνικός, -ή, -ό противнародан, антинационалан
 αντεισαγγελέας, ο заменик, заступник јавног тужиоца
 αντένα, η (ιιῦαλ.) антена
 αντενέργεια, η → αντίδραση, η 1. противдејство, отпор, реакција; 2. противтежа; 3. опонирање, супротстављање
 αντεπανάσταση, η контрареволуција
 αντεπαναστατικός, -ή, -ό контрареволуционарни
 αντεπεξέρχομαι, -ήλθα бити у стању, моћи нешто обавити, успети; извршавати, обављати
 αντεπίθεση, η противнапад
 αντεπίτροπος, ο заменик, заступник
 αντεραστής, ο ж. -άστρια, η супарник, ривал (у љубави)
 αντεργατικός, -ή, -ό противраднички
 αντερί, το антерија; мантија (спољашња) ~ ράσο мантија (унутрашња)
 άντερο, το → έντερο, το
 αντεροβγάλτης, ο ж. -ισσα, η зликовац, злочинац, убица
 άντες → άντε
 αντέφεση, η противтужба; жалба, апелација
 αντέχω, άντεξα → βαστώ подносити, трпети, издржавати
 άντζα, η лист (на нози)
 αντζούγα, η врста ситне сарделе
 αντηλιά, η одраз сунчеве светлости, сунчево светлосно и топлозно зрачење
 αντηρίδα, η → υποστήριγμα, το подупирач, ослонац, потпорни зид
 αντηχείο, το → αντηχητής, ο појачало, појачивач, резонатор
 αντήχηση, η ехо, одјек, одзвањање
 αντηχώ, (ε), αντήχησα одјекивати, одзвањати
 αντί → αντίς (ὑπερ.) уместо, уместо да: Γελάς αντί να κλαις. Смејеш се уместо да плачеш. – Ζημιά θα 'χουμε αντίς ωφέλεια. Имаћемо штету уместо користи.
 αντιαεροπορικός, -ή, -ό противваздушни, противавионски
 αντιαισθητικός, -ή, -ό, ὑριλ. -ά неукусан, ружан, антиестетски
 αντιαλκοολικός, -ή, -ό антиалкохоличарски
 αντιαρματικός, -ή, -ό противоклопни, противтенковски

αντιασφυξιογόνος, -α, -ο противгасни
 αντιβαίνω противити се, опирати се, опонирати, противречити
 αντίβαρο, το противтежа; противтег
 αντιβασιλέας, ο ж. -ίλισσα, η регент, наместник
 αντιβασιλικός, -ή, -ό, ὑριл. -ά антиројалистички, антимонархистички
 αντιβγαίνω, -βγήκα → ανταγωνίζομαι 1. супротставити се, успротивити се; 2. пркосити; конкурисати
 αντιβιοτικό, το антибиотик
 αντιβόλαιο, το → αντίβολο, το
 αντιβολή, η упоређивање, компарирање, компарација
 αντίβολο, το → αντιβόλαιο, το изворни рукопис или план, оригинал
 αντιβουίζω, -ούισα → αντηχώ, (ε) одјекивати, јечати
 αντιβούισμα, το одјек, ехо; јека, резонанција
 αντιβράχιο, το подлактица
 αντιγνωμία, η → αντιγνωμιά, η супротност мишљења, несагласност
 αντιγόνο, το антителио (у живом организму)
 αντιγραφέας, ο преписивач; имитатор; плагијатор
 αντιγραφή, η 1. преписивање; копирање; 2. опонашање, имитирање; 3. плагирање
 αντίγραφο, το препис, копија, имитација
 αντιγράφω, αντέγραψα, -άφτηκα, -αμμένος преписати, копирати, плагирати
 αντιδάνειο, το позајмљеница, интерферентна реч
 αντιδημοκρατικός, -ή, -ό, ὑριл. -ά антидемократски
 αντιδημοτικός, -ή, -ό, ὑριл. -ά антинародни; непопуларан
 αντίδι, το врста поврћа, салата
 αντιδιαβητικός, -ή, -ό антидијабетски, антидијабетичарски: Το κυριότερο αντιδιαβητικό φάρμακο είναι η ινσουλίνη. Главни антидијабетско средство је инсулин.
 αντιδιαστέλλω (αορ. -έστειλα) разликовати, одликовати (се)
 αντιδιαστολή, η поређење; одлика, дистинкција, супротност: Ευώ είμαι να πεθάνω και συ στολίζεσαι. Ја се са душом растајем (умирем), а ти се китиш (украшаваш).

αντιδικία, η οспоравање, парничење, распра
αντίδικος, -ης, -ο противан, супротан; парнички
αντιδικῶ, (ε), -δίκησα судити се, парничити се
αντιδογματικός, -ή, -ό антидогматски
αντίδοτο, то противотров
αντίδραση, η отпор, противљење, реакција
αντιδραστήρας, ο реактор (атомски)
αντιδραστήριο, то реагенс, који изазива противдејство
αντιδρῶ, (α), αντέδρασα → **αντιπράττω** супротставити се, противити се, одупирати се, опонирати
αντίδωρο, то уздарје, нафора, посвећени хлеб
αντιεμετικός, -ή, -ό који спречава или умањује мучнину и повраћање
αντιζηλία, η супарништво; завист, љубомора
αντίζηλος, -ης, -ο → **αντίτεχνος**, -ης, -ο
αντιζυγία, η постројавање у две врсте
αντιθάλαμος, ο → **αντιάμαρα**, η
αντίθεος, -ης, -ο → **άθεος**, -ης, -ο безбожнички; ђаволски
αντίθεος, ο → **αντιθεός**, ο ђаво, враг, нечестиви
αντίθεση, η 1. супротност, противречност, антитеза; 2. опозиција (*нџр.* двају небеских тела, планета)
αντίθετος, -ης, -ο, *џрил.* -α супротан, противан; противнички, ривалски
αντιθρησκευτικός, -ή, -ό антирелигиозан, противверски
αντίκα, η 1. стари новац; 2. антиквитет; 3. старина; човек способан и врло искусан
αντιαθεστωτικός, -ή, -ό противрежимски
αντικαθιστάω, (α) → **αντικατασταίνω**
αντικαθρεφτίζω, -καθρέφτισα, -ίστηκα, -ισμένος одражавати, одсликавати, рефлектовати
αντιάμαρα, η → **αντιθάλαμος**, ο 1. предсобље, чекаоница; 2. преткомора
αντικανονικός, -ή, -ό, *џрил.* -ά противпрописан, нерегуларан, нередован, ненормалан
αντικαταβολή, η плата, исплата; предрачун; признаница, потврда о (у)плаћеном износу

αντικατασκοπία, η протившпијунажа, контрашпијунажа
αντικατασταίνω, -κατέστησα, -ήθηκα → -άθηκα, -εστημένος → -αστημένος замењивати, заступати
αντικατάσταση, η 1. промена, измена; 2. смена, замена, обнова; 3. преузимање права и овлашћења, суброгација
αντικαταστάτης, ο ж. -άτρια, η заменик, заступник
αντικατοπτρίζω 1. одбијати, одсликавати; 2. одражавати, рефлектовати
αντικατοπτρισμός, ο 1. одбијање, одсликавање; 2. одраз, рефлекс
αντικειμενικός, -ή, -ό, *џрил.* -ά објективан, стваран, непристрастан; предметни објективни генитив са глаголском именицом као предикатом: *σωτήρας της πατρίδας (σώζει την πατρίδα)* „спасилац отаџбине“ (спасава отаџбину)
αντικειμενικότητα, η објективност
αντικείμενο, то 1. предмет, објект; 2. разлог, узрок; 3. (*џрам.*) објекат: *Ποτίζω τα λουλούδια.* Заливам цвеће. – *Νομίζω ότι είμαι καλά.* Мислим да сам добро. – *Αντικείμενο της μελέτης του είναι η βιταμίνη Α.* Предмет његовог проучавања је витамин А. – *Ημουν το αντικείμενο του φθόνου του.* Био сам узрок његове зависти.
αντικλείδι, то отварач, калауз
αντίκλητος, ο опуномоћеник, заступник
αντικόβω, αντέκοψα → -ίκοψα → **αντισκόβω** прекидати, упадати у реч; пресецати: *Αντισκόβει όλους, για να μιλήσει αυτός.* Прекида све остале да би он сам говорио.
αντικοινωνικός, -ή, -ό, *џрил.* -ά недруштвен, несоцијалан, асоцијалан
αντικρίζω, αντίκρισα бити насупрот, сучелити се, суочавати се; гледати према
αντικρινός, -ή, -ό, *џрил.* -ά суочен, супротстављен, који се налази „лицем у лице“, визави (*vis-a-vis*)
αντίκρισμα, то 1. сусрет, суочавање; 2. вредносно, новчано покриће, депозит
αντικρούω, -έκρουσα → -ίκρουσα, -ούστηκα побијати, оповргавати, противуречити
αντικρύ → **αντίκρυ** → **αντίκρια** (*џрил.*) преко, насупрот, према, сучелице, лицем у лицем, визави (*vis-a-vis*)

αντίκτυπος, ο → αντίχτυπος, ο 1. последица, резултат; 2. одзвањање, одјекивање, одјек, одраз, утисак
 антиκυβερνητικός, -ή, -ό противвладин, опозициони
 антиκυκλώνας, ο антициклон, поље високог атмосферског притиска
 αντιλαϊκός, -ή, -ό противнародан, антинародан
 αντίλαλος, ο → αντιλάλημα, το → αντιλαλιά, η → αντιλαλητό, το одјек, ехо; жека
 αντιλαλώ, (ε), -λάλησα 1. одјекивати, разлегати се; 2. јечити, хучати
 αντιλαμβάνομαι, -λήφθηκα → εννοώ → καταλαβαίνω схватати, разумевати
 αντιλέγω, -ίλεξα → (арх.) αντείπα против(у)-речити, оспоравати, побијати
 αντιληπτός, -ή, -ό → νοητός, -ή, -ό појмљив, разумљив, јасан, образложљив
 αντίληψη, η → κατανόηση, η поимање, разумевање, схватање; опажање; представа
 αντιλογία, η противречје, неслагање, приговарање
 αντίλογος, ο приговор, замерка; поговор, епилог
 αντιλόπη, η антилопа
 αντιλυσσιός, -ή, -ό који спречава беснило
 αντιμάμαλο, το ударање и одбијање таласа о хриди; снажан, пенушав талас; запљускивање обале
 αντίμαχος, ο противник, супарник; такмац, ривал
 αντιμεθαύριο (ὑριλ.) дан после прекосутрашњег, накосутра
 αντιμετάθεση, η замена, пермутација
 αντιμετρίεμαι, -ήθηκα одмеравати (се), конкурисати
 αντίμετρο, το противмера
 αντιμετωπίζω, -μετώπισα, -ίστηκα суочити се, сучелити се, конфронтирати се; пркосити
 αντιμίλημα, το → αντιλογία, η супротстављање, конфронтирање, реплицирање, оспоравање; приговарање
 αντιμιλιταρισμός, ο антимилиитаризам
 αντιμιλώ, (α), -μίλησα приговарати, противречити, опирати се, одговарати дрско
 αντιμισθία, η зарада, накнада за извршени рад

αντιμολία, η присуствовање свих парничара на заказаном судском рочишту
 αντιμοναρχικός, -ή, -ό антимонархистички
 αντιμόνιο, το антимон
 αντιναύαρχος, ο адмирал ескадре, контраадмирал
 αντινομία, η антиномија; неслагање, сукобљавање, контрадикторност, несклад; у праву: „сукоб закона“, нарочито код спорова са страним елементом
 αντίξοος, -η, -ο нељубазан, напоран, дрзак, опор, груб
 αντίο → χαίρε, χαίρετε адио! збогом! срећно!
 αντιολισθητικός, -ή, -ό који спречава клизање, неклизећи: -ές αλυσίδες ланци против клизања
 αντιπάθεια, η → αηδία, η → σιχαμάρα, η несклоност, одбојност, аверзија, одвратност, антипатија
 αντιπαιδαγωγικός, -ή, -ό антипедагошки
 αντιπαλεύω, -πάλεψα → ανταγωνίζομαι супротстављати се, опирати се (ударањем, рвањем, гурањем)
 αντίπαλος, -η, -ο противан, супротан; ривалски; непријатељски
 αντίπαλος, ο → ανταγωνιστής, ο противник, супарник, ривал, такмац
 αντιπαραβάλλω, -έβαλα, -βλήθηκα, -βεβλημένος упоређивати, сравњивати
 αντιπαραβολή, η сравњивање, поређење
 αντιπαράσταση, η 1. суочење, суочавање; 2. упоређивање, сравњивање
 αντιπαράταξη, η распоред, постројавање, заузимање положаја
 αντιπαροχή, η замена, компензација, давање у накнаду (заузврат), услуга за услугу; отплата
 Αντίπασχα, το прва недеља после Ускрса, Томина недеља
 αντιπατριωτικός, -ή, -ό антипатриотски
 αντιπειθαρχικός, -ή, -ό, ὑριλ. -ά недисциплинован
 αντίπερα → αντίριυ (ὑριλ.) преко, насупрот, на другој обали, vis-a-vis, сучелице; преко тога, даље
 αντιπερισπασμός, ο 1. заваривање, одвраћање пажње; 2. (војн.) диверзија
 αντιπληθωρικός, -ή, -ό антиинфлациони
 αντιπληθωρισμός, ο антиинфлационе мере, борба са инфлацијом

αντιπληρωμή, η → αντίποινα, τα
 αντιπλοίαρχος, ο καπεταν φρεγάτε
 αντιποίηση, η → σφετερισμός, ο 1. •отимање, узурпација; 2. проневера, утаја
 αντίποινα, τα → αντιπληρωμή, η 1. освета, одмазда, репресалија; 2. отиmata
 αντιπολιτεύομαι, -εύτηκα одупирати се, супротстављати се, бити у опозицији, опонирати
 αντιπολίτευση, η 1. опозиција; 2. противљење, супротстављање
 αντίπραξη, η → αντίδραση, η отпор, опонирање; бојкот
 αντιπράττω → αντιδρώ, (α)
 αντιπρόεδρος, ο потпредседник
 αντιπροίμι, το дар који младожења даје невести пре венчања
 αντιπρόπερσι → αντιπροπέρυσι пре три године
 αντιπροσωπ(ε)ία, η делегација
 αντιπροσώπευση, η → εκπροσώπηση, η заступање, представљање
 αντιπροσωπεύω, -προσώπευσα, -εύτηκα, -μένος заступати, представљати
 αντιπρόσωπος, ο представник, заступник, делегат
 αντιπρόταση, η противпредлог, контрапредлог
 αντίπροχτες (ἄριλ.) пре три дана, накојуче
 αντιπρύτανης, ο проректор
 αντιπυραυλικός, -ή, -ό противракетни, антиракетни
 αντιπυρετικός, -ή, -ό који снижава температуру, лек против грознице (аспирин, кинин и сл.)
 αντιπυρίνη, η антипирин, средство против температуре
 αντίρρηση, η → αντιλογία, η примедба, приговор, противљење, неслагање
 αντίρροπο, το → αντιστάθμισμα, το еквивалент; изравнање, уравниотежење, балансирање, противтежа, компензација
 αντίρροπος, -η, -ο, ἄριλ. -α еквивалентни; изједначујући, равнотежни, балансни, компензирајући
 αντίς (ἄρεγ.) → αντί
 αντισεισμικός, -ή, -ό противтрусни, противсеизмички
 αντισηκώνω, -σήκωσα, -ώθηκα, -ωμένος уравниотежити, изједначити, избалансирати, компензирати; -ομαι придизати се, мало се подићи

αντισημίτης, ο антисемит, непријатељ Семиита
 αντισημιτικός, -ή, -ό антисемитски
 αντισηπτικός, -ή, -ό антисептички
 αντισηψία, η антисептик
 αντίσκηνο, το шаторско крило, непромочива, импрегнирана тканина
 αντισμήναρχος, ο потпуковник ратног воздухопловства
 αντισπασμωδικός, -ή, -ό антиспазматичан, који спречава или ублажава грчеве
 αντισταθμίζω, -στάθμισα, -ίστηκα, -ισμένος избалансирати, уравниотежити, изједначити, уједначити
 αντιστάθμισμα, το → αντίρροπο, το
 αντίσταση, η 1. отпор, противљење, одупирање; 2. опозиција; 3. „електрични отпор“
 αντιστέκομαι -στάθηκα → αντιστέκω супротстављати се, одупирати се, бранити се
 αντιστήριγμα, το подупирач, потпора, подршка, заштита
 αντίστιξη, η (муз.) контрапункт
 αντιστοιχία, η сагласност, подударност, паралелизам, аналогија
 αντίστοιχος, -η, -ο сагласан, аналоган, подударан, паралелан
 αντιστοιχώ, -ησα, -ήθηκα, -ημένος подударати (се), приличити
 αντιστρατεύομαι, -εύτηκα противити се, супротстављати се, опонирати
 αντιστράτηγος, ο армијски генерал, генерал-пуковник
 αντιστρέπτός, -ή, -ό → αντιστρέψιμος, -η, -ο променљив, супротан, заменљив, пермутован
 αντιστρέφω, -έστρεψα, -άφηκα, -αμμένος вратити се, повратити, окренути (се)
 αντιστροφή, η •бртање, промена редоследа, враћање: Στο σημείο εκείνο, το τμήμα έκαμε αντιστροφή κι έπιασε αμυντικές θέσεις. На оној тачки, одељење се окренуло и заузело одбрамбене положаје.
 αντίστροφος, -η, -ο → αντίθετος, -η, -ο → ανάποδος, -η, -ο 1. обрнут, обратан; 2. противан, супротан, реципрочан, изврнут; 3. лукав, препреден, превејан
 αντιστύλι, το → αντιστήριγμα, το подршка; ослонац, стуб (породице)
 αντισυνταγματάρχης, ο потпуковник

αντισυνταγματικός, -ή, -ό, *ὑριλ.* -ά противу-
вуставан
αντισυνταγματικότητα, η противу-
ставност
αντισφαίριση, η → *τένις*, το тенис; *επιτραπέ-
ζια* ~ пинг-понг
αντισχέδιο, το противплан, противпро-
јект
αντίσωμα, το антитело
αντιτάσσω, -έταξα, -τάχθηκα 1. одупрети се,
испречити се; 2. противити се, супрот-
стављати се
αντιτείνω, -έτεινα, -τάθηκα → *αντιλέω* →
αντιμιλώ противити се, противречити
αντιτείχισμα, το потпорни ѕид
αντιтетанικός, -ή, -ό антитетанусни, про-
тивтетанусни
αντίτεχνος, -η, -ο → *αντίζηλος*, -η, -ο ривал-
ски, такмичарски (нарочито у области
уметности)
αντίτιμο, το цена, вредност робе; накнада
αντιτοξίνη, η антитоксин, противотров
αντιτορпилικό, το торпедни чамац, раз-
рач
αντιτρομοκρατία, η антитероризам
αντίτυπο, το копија; примерак (књиге, лет-
ка)
αντιτυφικός, -ή, -ό антиטיפусни
αντιφάρμακο, το → *αντίδοτο*, το против-
отров; „лек“ (против инфлације, беспо-
слице, хулиганства)
αντίφαση, η противречје, контрадикција
αντιφάσιω противречити; *φάσιω και* ~
противречити самом себи
αντιφατικός, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά противречан,
контрадикторан
αντιφεγγιά, η → *αντιφέγγισμα*, το одраз, од-
сјај, одблесак, рефлекс
αντιφεγγίζω → *αντιφέγγω* одсјајивати
αντιфеминизμός, ο (*λαιῖ.*) антифеминизам
αντιφρονώ, (ε), -φρόνησα → *διαφρονώ*, (ε)
негирати, оспоравати, имати супротно
мишљење
αντιφώνηση, η одговор на поздравни го-
вор, отпоздрав
αντιφωνήτρια, η → *αντιφωνήτρα*, η надимак
који се даје многим чудотворним икона-
ма Богородице, заштитница хришћанс-
тва
αντιχαιρετώ, (α), -χαιρέτησα, -ήθηκα от-
поздравити, отпоздрављати, узврати
на поздрав

αντίχαρη, η отпоздрав, узвратна захвал-
ност; *η χάρη θέλει αντίχαρη και πάντα
χάρη να 'ναι* (*ὑοσλ.*) захвалност жели уз-
вратно хвала
αντιχαρίζω, -χάρισα, -ίστηκα, -ισμένος узвра-
тити поклон, учинити уздарје
αντίχειρας, ο средњи прст
αντιχριστιανικός, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά анти-
хришћански
αντίχριστος, -η, -ο 1. безбожан, који је про-
тив Христа; 2. окрутан, суров, неми-
лосрдан
Αντίχριστος, ο сотона, ђаво, враг, анти-
христ
αντίχτυπος, ο → *απήχηση*, η 1. одјек, одраз;
утисак; 2. резултат, последица
αντιχτυπώ, (α), -χτύπησα, -ήθηκα, -ημένος
1. узвратити ударац; 2. одјекнути; -*ιέμαι*
→ *δέρνομαι* ударати се, тући се
άντλησι, η захватање воде, црпљење, пум-
пање
αντλία, η пумпа, црпка
αντλώ, (ε), άντλησα, -ήθηκα, -ημένος 1. њи-
хати, клатити, љуљати, 2. црпети, црпс-
ти, пумпати
αντοχή, η издржљивост, отпорност, трај-
ност, постојаност; отпор
αντραγάθημα, το → *ανδραγάθημα*, το
ανтрадέρφη, η свастика, заова
ανтраδερφος, ο → *ανтрадерφός*, ο шурак,
пашеног
ανтраκλα, η тушац, врста биљке која се
употребљава за припремање салате
άνтраκλας, ο људина, крупан човек, љу-
дескара
άντρας, ο муж, супруг; мушкарац, човек:
Να σου γνωρίσω τον άντρα μου. Да ти
представим мог мужа (супруга). – *Σ’*
όλες αυτές τις δυσκολίες στάθηκε άντρας.
У свим тим тешкоћама био је мушка-
рац.
αντρειεύω, αντρείψα, -ειεύτηκα, -ειωμένος
(од)расти, јачати, сазревати (као муш-
карац); замомчити се
αντρέσα, η (*φρανц.*) адреса
αντρέχειος, -εια, -ειο одлучан, издржљив,
храбар, мужеван
άντρο, το шпиља, пећина
αντρογυναίκα, η мушкобања
αντρόγυνο, το супружници, брачни пар
(венчани законски)

ανтропоноχωριστής, ο, ж. -ίστρα, η смутли-
вац; сплеткар, онај који жели да поза-
ваћа и раздвоји мужа и жену
антроλοί, то, ἱεν. -γίου скуп мушкараца,
група мушкараца, мушкарци
антроμίδα, η дебели, вунени покривач жи-
вих боја
антроμοίρι, то део имовине који припада
удовици, удовички део
антросύνη, η мушкост, храброст
анτρούλης, ο мушкарчић, мушкарче
анτροχωρίστρα, η сплеткаруша
αντρώνομαι, -ώθηκα одрасти, сазрети, по-
стати мушкарац, замомчити се
αντσούγα, η → αντσούγια, η врста ситне
сарделе, једе се као паста
άντυτος, -η, -ο неодевен, наг, го; полуоде-
вен, полуго; неприлично одевен
αντωνυμία, η заменица
ανυδρία, η безводност; суша
ανύμφευτος, -η, -ο → άγαμος, -η, -ο не-
ожењен; неудата
ανυπακοή, η непослушност, непокорност
ανυπάκιουος, -η, -ο → παράκιουος, -η, -ο
ανύπαντρος, -η, -ο → άγαμιος, -η, -ο не-
ожењен
ανύпаритος, -η, -ο непостојећи, измишљен,
имагинаран
ανυπαρξία, η непостојање, одсуство
ανυπεράσπιστος, -η, -ο небрањен, неза-
штићен, без одбране
ανυπερβλιητος, -η, -ο, ἱрил. -α ненадмашан,
недостижан, неупоредив
ανυπερθέτως (ἱрил.) свакако, безусловно,
без одлагања
ανυπόγραφος, -η, -ο непотписан
ανυπόδητος, -η, -ο → ξυπόλυτος, -η, -ο бос,
босоног, необувен
ανυπόκιρτος, -η, -ο, ἱрил. -α → ειλικρινής,
-ής, -ές искрен, истинит, који није дво-
личан
ανυπόληπτος, -η, -ο, ἱрил. -α непоштован,
на злу гласу
ανυπομονησία, η нестрпљивост, нестр-
пљење, неспокој
ανυπόμονος, -η, -ο → ανυπομόνευτος, -η, -ο
нестрпљив, неспокојан
ανυπομονώ бити нестрпљив, нестрпљиво
очекивати
ανυπόνοιαστος, -η, -ο, ἱрил. -α који не
сумња, безазлен, наиван

ανύποпτος, -η, -ο, ἱрил. -α несумњив, не-
сумњичав
ανυπόστατος, -η, -ο, ἱрил. -α непостојећи,
измишљен, неоснован
ανυποστήριχτος, -η, -ο неподржа(ва)н, не-
помогнут, незаштићен
ανυπότακτος, -η, -ο → -χτος, -η, -ο непоко-
ран, непослушан, недисциплинован
ανυπόφορος, -η, -ο → ανυπόферτος, -η, -ο
неподношљив, неносан
ανυποχώριητος, -η, -ο, ἱрил. -α постојан, не-
поколебљив, упоран, онај који не одсту-
па
ανυποψίαστος, -η, -ο, ἱрил. -α несумњив
ανύσταχτος, -η, -ο који није поспан, без
сна, будан
ανυστέριητος, -η, -ο, ἱрил. -α који не оску-
дева, неускраћиван
ανυστερόβουλος, -η, -ο 1. незаинтересован,
непристрастан; 2. искрен, несебичан
ανυφαίνω, ανύφανα, -υφασμένος ткати
ανυφανταριό, то ткачница, ткаоница
ανυφαντής, ο, ж. -άντρα, η → -αντού, η тка-
лац, ткач, ткаља
ανύχτωτος, -η, -ο којег није затекла ноћ,
неомркнут, незаноћен
ανυψώνω, ανύψωσα, -ώθηκα, -ωμένος уз-
дићи, уздизати, узвисити, подићи, учи-
нити вишим
ανύψωση, η подизање, успон, пораст
ανυψωτήρας, ο дизалица; лифт, елеватор
άνω (ἱрил.) горе, одозго, изнад: άνω-κάτω
горе-доле
ανώ(γ)и, то → σοφίτα, η горњи спрат; чар-
дак, мансарда
ανώδυνος, -η, -ο, ἱрил. -α безболан
άνωθεν (ἱрил.) горе, изнад
ανωμαλία, η 1. неравнина; 2. неправил-
ност, аномалија
ανωνυμία, η анонимност
ανωνυμογραφία, η непотписивање, писање
анонимних (писама, чланака)
ανώνυμος, -η, -ο 1. непознат, анониман;
2. скривеног имена; 3. без имена аутора
ανώριμος, -η, -ο незрео
ανωριμότητα, η незрелост
άνωση, η потисак (тела у течности)
ανώτατος, -η, -ο надређен, највиши, врхов-
ни
ανώτερος, -η, -ο 1. (комџ.) виши, горњи;
2. изузетан, надмоћан, супериоран

ανωφελής, -ής, -ές, *ἰεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή → ανώφελος, -η, -ο некористан, неплодан, (у)залудан
 ανωφέρεια, η успон, узбрдица, успињање
 ανώφλι, το надвратник, натпрозорник; архитрав
 αξαγόραστος, -η, -ο → ανεχτίμητος, -η, -ο неоцењив, непроцењив, вредносни; непоткупив
 αξαγόρευτος, -η, -ο 1. неисповеђен, неокајан; 2. неречен, необелодађен
 αξαίνω → αυξάνω
 αξαλάφρωτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неублажен, неолакшан; неутешен, несмирен
 αξάμιωτος, -η, -ο 1. неизмеран, неограничен; 2. недостижан, недоступан
 αξάνοιχτος, -η, -ο уздржљив, суздржан, опрезан, обазрив, дискретан
 άξαντος, -η, -ο → άξαστος, -η, -ο нечешљан, не(из)гребенан (за вуну и памук)
 αξαστέρωτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α таман, мрачан, облачан; мутан, нејасан
 άξαστος, -η, -ο → άξαντος, -η, -ο
 άξαφνα → έξαφνα
 άξαφνο, το → απρόοπτο, το неочекивано (зло), несређан, изненадан догађај
 άξαφνος, -η, -ο изненадан, неочекиван
 αξάφριστος, -η, -ο пенушав, нескинуте пене
 αξέβγαλτος, -η, -ο неискусан, наиван, безазлен
 αξεδιάλεχτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неиздвојен, неодабран, неселекционисан
 αξεδιάλυτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неразмршен, неразјашњен, необјашњен (снови)
 αξεδίψαστος, -η, -ο неутољив, ненапојив, жедан
 αξεθύμαστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α 1. неумирен, неутишан, нестишан (гнев); 2. неразблажен, неразводњен (вино)
 αξεκαθάριστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α нерашчишћен, нерегулисан, необјашњен
 αξεκόλλιτος, -η, -ο неодлепљен, неотпечаћен, неотпакован
 αξεκούνητος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α непокретан, непомичан
 αξελάκιιστος, -η, -ο → αξελάκιωτος, -η, -ο неокопан (*нѝр.* воћке ради заливања и ђубрења)
 αξελόγιαστος, η, -ο ненаговорљив, неподмитљив, незаводљив, несаблажњив

αξεμολό(γ)ητος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неисповеђен, непризнат, неиспричан
 αξεμπέρδευτος, -η, -ο неразмршен, нераспетљан, несређен; (*φιλ.*) који је избегао убиство, смрт
 αξεμύτιστος, -η, -ο који се није појавио, који „није нос п(р)омолио“
 αξενίτευτος, -η, -ο неотуђен, неодражен
 αξένοιαστος, -η, -ο безбрижан, спокојан
 άξενος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α → αφιλόξενος, -η, -ο негостољубив
 αξεπέραστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α непревазиђен, недостижан, ненадмашан
 αξεπλέρωτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неиспуњен, неплаћен (дуг, зајам): *Εχω ένα χρέος στην τράπεζα αξεπλέρωτο.* У банци имам један нерегулисан дуг. – *Ολες οι χάρες που μου έχει κάνει είναι αξεπλέρωτες.* Не могу да се плате сва она добра која ми је учињено.
 αξεπούλητος, -η, -ο непродат, нераспродат
 αξερίζωτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неискорењен; чврст, постојан
 αξεσήκωτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α 1. премешћен, непресељен; 2. некопиран, нерепродукован
 αξεσκάλιστος, -η, -ο непрекопан, неистражен, неиспретуран
 αξεσιέπαστος, -η, -ο неоткривен, несазнат; нераскринкан
 αξεσιόλιστος, -η, -ο 1. нешколован, необразован; ненаучен, непоучен; 2. неискусан, невешт, невичан
 αξεστόμιστος, -η, -ο неизречен, неисказан; неизустив, неизрецив
 άξεστος, -η, -ο 1. необрађен, недорађен, неубличен; 2. сиров, неотесан, прост
 αξέσφιχτος, -η, ο неолабављен, не(п)опуштен; затегнут
 αξέταστος, -η, -ο неиспитан, неистражен
 αξετίμητος, -η, -ο непроцењив, велике вредности
 αξεφλούδιστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неољуштен (јабука, бресква)
 αξεφύλλιστος, -η, -ο којем није опало лишће; неогољен (шума); непрелистан (књига)
 αξέχαστος, -η, -ο незабораван, који се памти
 αξεχώριστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α 1. неодвојен, нераздвојан; неподељен; 2. непрепознатљив

αξήγητος, -η, -ο, ἱριλ. -α необјашњив, не-
протумачив, непојмљив, неразумљив
αξήλωτος, -η, -ο нераспаран, нерашивен
αξιμέρωτος, -η, -ο који не свањива; који
није дочекао зору: *Αξιμέρωτος να ἴσαι,
παλιάνθρωπε!* Не дочекао да сване, не-
ваљалче!
αξία, η 1. вредност, цена; 2. заслуга; 3. до-
стојанство
αξιαγάπητος, -η, -ο достојан љубави
αξιανάγνωστος, -η, -ο достојан да буде
прочитан; упознат: -ο βιβλίον занимљи-
ва књига
αξίδιαστος, -η, -ο неукисељен, непревreo
(вино); неукусан
αξιέπαινος, -η, -ο, ἱριл. -α достојан похва-
ле, похвалан
αξίζω (само у ἱрез. и имῖφ.) 1. вредети,
бити цењен; 2. бити достојан; 3. заслу-
живати; αξίζει треба; заслужује
αξινάρι, το → ξινάρι, το
αξιοδάκρυτος, -η, -ο достојан сажалења,
вредан суза
αξιοθέατα, та знаменитости и занимљи-
вости неког краја
αξιοθέατος, -η, -ο значајан, угледан, осо-
бит, вредан разгледан,а
αξιοθρήνητος, -η, -ο вредан, достојан са-
жаљења
αξιοκατάκριτος, -η, -ο који заслужује каз-
ну, кажњив
αξιολάτρευτος, -η, -ο достојан обожавања
αξιόλογος, -η, -ο, ἱριл. -α значајан, угле-
дан, важан; запажен
αξιολύπητος, -η, -ο достојан жаљења, не-
срећан
αξιόμαχος, -η, -ο способан (оспособљен) за
ратовање, спреман за борбу
αξιομίμητος, -η, -ο примеран, који служи
за углед, достојан подражавања
αξιомνημόνευτος, -η, -ο достојан сећања,
знаменит: *Η 28η Οκτωβρίου 1940 είναι
χρονολογία αξιомνημόνευτη.* 28. октобар
1940. године је датум достојан сећања
(дан када је грчки народ рекао оно чуве-
но ОХИ! – НЕ!, на ултиматум италијан-
ских фашиста).
αξιопαρατήρητος, -η, -ο вредан пажње, за-
пажања, примећивања
αξιοπερίεργος, -η, -ο → παράδοξος, -η, -ο
1. чудан, необичан; 2. радознао, знати-
жељан, љубопитљив

αξιοπιστία, η углед, достојанство, чести-
тост, поштење, истинитост, прави-
чност
αξιόπιστος, -η, -ο → αξιόχρεος, -η, -ο
αξιόποινος, -η, -ο кажњив, који заслужује
казну, криминалан, злочиначки
αξιοποιώ искористити; освојити
αξιοπρέπεια, η часност, племенитост, до-
стојанственост
αξιοπρόσεχτος, -η, -ο вредан пажње, до-
стојан пажње
άξιος, -ια, -ιο, ἱριл. -ια 1. кадар, способан;
2. достојан, заслужан
αξιοσέβαστος, -η, -ο цењен, достојан пош-
товања
αξιοσημείωτος, -η, -ο важан, значајан за
обележавање, означавање
αξιοσύνη, η способност, умешност
αξιοσύστατος, -η, -ο → αξιопρόσεχτος, -η,
-ο препоручив, похвалан, достојан пох-
вале
αξιότιμος, -η, -ο поштован, цењен, уважен:
Αξιότιμε κύριε. Поштовани (цењени, ува-
жени) господине. – *Αξιότιμη κυρία.* По-
штована (цењена, уважена) госпођо.
αξιόχρεος, -η, -ο → αξιόπιστος, -η, -ο по-
верљив, поштен дужник
αξίπαστος, -η, -ο скроман, уљудан, пову-
чен
αξίωμα, το 1. звање, положај, функција;
2. став, принцип, начело, аксиом; мак-
сима, сентенца; 3. епископско (бискуп-
ско) достојанство
αξιωματικός, -ή, -ό 1. истинит, веро-
достојан; 2. законит, званичан; 3. зна-
чајан, ауторитативан, угледан; носилац
чина
αξιωματικός, ο официр: *ανώτερος* ~ виши,
ανώτατος ~ највиши (официр)
αξιωματούχος, -α, -ο високопостављен, ов-
лашћен, руководни
αξιώνω, αξίωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. захте-
вати, тражити, претендовати; 2. протес-
товати, рекламирати; -ομαι заслужи-
ти; доспети, доћи до краја
αξίωση, η 1. захтев, тражење, претензија;
2. протест, рекламација
αξόδευτος, -η, -ο, ἱριл. -α → αξόδιαστος, -η,
-ο непотрошен, неутрошен, непродат
αξολόθρευτος, -η, -ο, ἱριл. -α неуништен,
неутамањен, непотамањен

αξομολό(γ)ητος, -η, -ο → αξεμολό(γ)ητος, -η, -ο
 αξόμπλιαστος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. неизвезен, необрубљен, неукрашен; 2. неоговаран, неоклеветан, неопажкаван
 άξονας, ο осовина, оса; стожер
 αξονικός, -ή, -ό осовински, стожерни, аксијални
 αξόρκιστος, -η, -ο опчињен, омађијан
 αξούριστος, -η, -ο → αξύριστος, -η, -ο необријан
 αξόφλητος, -η, -ο неисплаћен, неподмирен (дуг, обавеза)
 αξύλευτος, -η, -ο непосечен (шума)
 αξυλοκόπητος, -η, -ο неизбијен, избатинан
 αξύπνητος, -η, -ο → ανεξύπνητος, -η, -ο непробуђен; непроспаван, неиспаван, дремљив: Μεσημέριασε κι είναι ακόμη αξύπνητος. Подне је, а он се још није пробудио.
 αξύριστος, -η, -ο → αξούριστος, -η, -ο
 άξυστος, -η, -ο 1. неотесан, несаструган; 2. ненаоштрен, незашиљен
 αξύστριστος, -η, -ο неишчешагијан, неотимарен
 αοίδιμος, -η, -ο → αείμνηστος, -η, -ο
 αοιδός, ο/η песник, певач, бард, аед; песникиња: ο τυφλός αοιδός, ο Ομηρος „слепи песник“ Хомер
 αοικνία, η енергичност, активност; трудољубље
 άοικνος, -η, -ο енергичан, активан, вредан, трудољубив
 αόμιατος, -η, -ο → τυφλός, -ή, -ό слеп, безоки
 άοπλος, -η, -ο, ἕριλ. -α ненаоружан, голорук
 άόρατος, -η, -ο, ἕριλ. -α невидљив; неизвестан, непознат: Μια πλευρά της σελήνης είναι άόρατη από τη γη. Једна страна Месеца је невидљива са Земље. – Το μέλλον είναι άόρατο. Будућност је неизвесна.
 αοριστία, η непредвидљивост; неизвесност, нејасност
 αοριστολογία, η говорење нејасности и нетачности, неразговетност
 άόριστος, -η, -ο, ἕριλ. -α неодређен, нејасан, двосмислен
 άόριστος, ο аорист, свршено прошло време
 αορτή, η аорта

αορτήρας, ο каиш, ремен, ремник, гуртна, колан
 άοσμιος, -η, -ο који нема мириса, безмирисан
 άπα (неἕριλ.) у дечјем језику: одлажење, папа: Η μαμά πήγε άπα. Мама је отишла па-па.
 άπά → πα (ἕριλ.) горе, изнад, одозго, на
 άπαγγελία, η изговор, дикција, изражавање; рецитовање, изрека: ~ αποφάσεως изрицање пресуде
 άπαγγέλλω, -ήγγειλα, -αγγέληκα, -ηγγελλμένος читати (гласно), рецитовати, декламовати
 άπαγε иди! одлази! губи се!
 άπαγίδευτος, -η, -ο неухваћен, неуловљен, онај који се отргао из замке, онај који је пробио обруч (нἕριλ. опкољена војна јединица)
 άπαγκειάζω, άπάγκειασα, -μένος заклањати, штитити, бити у заветрини
 άπάγκειο, το заветрина
 άπαγκιστρώνω, άπαγκίστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. откачити са удице; 2. спречити опкољавање, извући се из непријатељског обруча, избавити се
 άπαγόρευση, η забрана; ограничавање, спречавање
 άπαγορεύσιμος, -η, -ο забрањен, недопуштен, недозвољен
 άπαγορευτικός, -ή, -ό заштитни, забрањујући
 άπαγορεύω, -γόρεψα, -εύτηκα, -εμένος не допустити, забранити: Η αστυνομία άπαγόρευσε τη συγκέντρωση των φοιτητών στην πλατεία Συντάγματος. Полиција је забранила окупљање студената на Тргу Синтагме.
 άπαγχορίζω, -χόνισα, -ίστηκα, -ισμένος обесити, усмртити вешањем
 άπαγχορισμός, ο → άπαγχόνιση, η вешање, усмрћивање вешањем
 άπαγωγέας, ο отмицар, киднапер
 άπαγωγή, η 1. отмица, киднаповање; 2. у гимнастици: подизање руку; 3. (λοἱ.) закључивање од општег ка посебном, силогизам
 άπαγωγικός, -ή, -ό силогистички: -ή μέθοδος
 άπάγωγος, -η, -ο незамрзнут, незалеђен, неслеђен

απαζάρευτος, -η, -ο, ἄριλ. -α продат без погађања, без ценкања
 απαθανατίζω, -θανάτισα, -ίστηια обесмрти-ти, овековечити
 ἀπάθεια, η равнодушност, неосетљивост, апатија
 απαθής, -ής, -ές, ἴεν. -ούς, ακ. -ή, мн. -είς, -ή равнодушан, апатичан, неосетљив
 απαίδαγωγίτος, -η, -ο невоспитан, необучен, необразован
 απαιδευσία, η → αμουσία, η 1. невоспитање, невоспитаност; 2. необученост, незнање; 3. некултура, примитивизам
 απαίδευτος, -η, -ο 1. необучен, необразован; невоспитан; неотесан; 2. некажњаван, немучен
 απαισιοδοξία, η песимизам
 απαισιόδοξος, -η, -ο песимистичан, песимистички
 απαισιοδοξώ, (ε), -δόξησα бити злослутан, безнадан, прожет песимизмом
 απαίσιος, -ια, -ιο, ἄριл. -α кобан, злослутан, несрећан
 απαίτησι, η изискивање, захтевање; рекламација
 απαιτώ, (ε), απαιτήσα, -ήθηκα, -ημένος захтевати, тражити; рекламирати
 άπαιχτος, -η, -ο неигран, неприказиван (филм, позоришни комад)
 απαχετάριστος, -η, -ο незапакован, неупакован
 απαλαίνω → απαλύνω
 απαλάμη, η → παλάμη, η
 απαλείφω, ἀπάλειψα, -είφθηκα, -ειμμένος избрисати, поништити, укинути
 ἀπάλειψη, η укидање, поништавање
 ἀπάλιωτος, -η, -ο неизношен, дуготрајан, који не стари
 απαλλαγή, η ослобађање, избегавање (обавезе)
 απαλλάσσω, -άλλαξα, -άχθηκα, -αγμένος ослободити, избавити, спасити (се)
 απαλλοτριώνω, -τρίωσα, -ώθηκα, -ωμένος отуђивати, удаљавати, експроприсати
 απαλλοτριώσι, η експропријација, отуђивање
 απαλογέρνω, απαλόγειρα, -ερμένος 1. полећи, полегнути (жито после кише); 2. прилећи, прилегнути (после ручка)
 απαλοιφή, η → εξάλειψη, η брисање, поништење, елиминација

απαλός, -ή, -ό 1. нежан; мекан, мек; 2. тих, миран, спокојан, благ
 απαλότητα, η 1. нежност, мекоћа; 2. благодост; 3. спокојство
 απαλόχρωμος, -η, -ο бледолик
 ἀπαλунση, η 1. омекшавање, ублажавање; 2. смиривање, успокојавање
 απαλύνω → απαλαίνω, -άλυνα омекшати; умирити, ублажити, успокојити
 απαλωνίζω, απαλώνισα вршити, млатити
 ἀπάλωνο, το (обично у мн.) триње, очинци, плева, отпаци после вршидбе
 ἀπάμβλυνση, η → χαλάρωση, η слабљење, попуштање, олабављивање
 απαμβλύνω, -άμβλυνα, -ύνθηκα, -υμμένος ослабити, олабавити, попустити
 απανεμιά, η заветрина
 απανεμίζει, απανέμισε (безл.) нема ветра, не дува
 απάνεμος, -η, -ο заклоњен од ветра, онај који је у заветрини
 απανηγύριστος, -η, -ο неслављен, непразнован
 απάνθισμα, το антологија, избор текстова, „цветник“, збирка текстова
 απανθρωπία, η → απανθρωπία, η нечовечност, нехуманост; окрутност
 απάνθρωπος, -η, -ο, ἄριл. -α нечовечан, нехуман; окрутан
 απάνθρωπος, ο нечовек
 άπαντα, τα (мн.) целокупна дела (неког аутора), сабрана дела
 απανταχού (ἄριл.) свугде
 απανταχούσα, η → πανταχούσα, η 1. циркуларно писмо, енциклика; 2. нотација, проповед
 απαντέχω, απάντεξα чекати, очекивати, надати се
 απάντησι, η одговор (усмени-писмени)
 απαντητικός, -ή, -ό узвратни (одговор), узајамни
 απαντικρύ → απαντίκρυ (ἄριл.) према, насупрот, „лицем у лице“, vis-a-vis, „очи у очи“, наспрам
 απαντοχή, η → προσδοχία, η → ελπίδα, η чекање, очекивање, надање
 απάντρευτος, -η, -ο неожењен, неудата
 απαντώ, (α), απάντησα, -ήθηκα 1. срести, сусрести; 2. саставити, одговорити; 3. подмирити, покрити (трошкове): Στο δρόμο απαντήθηκα μ' ένα φίλο μου. Сретох се на друму са једним својим при-

јатељем. – Στο γράμμα του, απάντησε αμέσως. Одговорио је одмах на његово писмо. – Δεν μπορώ να απαντήσω τα έξοδά μου. Не могу да подмирим (покријем) трошкове.

απάνω → **επάνω**

αпанωτός, -ή, -ό, ἱрил. -ά један после другог, један за другим, следећи, непрекидан, учестан, сукцесиван

άπαξ (ἱрил.) једанпут

απαξία, η недостојност, непоштење, неморалност, аморалност

άπαπα (узв.) негација: Не, не. Никако!

απαράβατος, -η, -ο, ἱрил. -α ненарушив, неприкосновен, неповредив, непобитан

απαραβίαστο, το неприкосновеност, неповредивост

απαραβίαστος, -η, -ο, ἱрил. -α неприкосновен, ненарушен; неповређен (право, закон); непроломљен (врата)

απαράβλαφτος, -η, -ο неоштећен, неповређен

απαράβλητος, -η, -ο → **ασύγκριτος, -η, -ο** неупоредив, несравњив, јединствен

απαράγγελτος, -η, -ο, ἱрил. -α непоручен, ненаручен, нетражен

απαραγκώνιστος, -η, -ο неуклоњен, неодстрањен, неодбачен

απαραγνώριστος, -η, -ο неигнорисан, оцењен по заслуги, процењен по својој стварној вредности

απαράγραπτος, -η, -ο незастарив, неопозив, непорецив

αпараδειγματίστος, -η, -ο, ἱрил. -α беспримеран, јединствен, невероватан

απαράδεχτος, -η, -ο, ἱрил. -α неприхватљив, недопустив

απαράδοτος, -η, -ο непредат, неиспоручен, неотпослат, неекспедован

απαραίτητος, -η, -ο, ἱрил. -α неопходан, неизбежан, битан

απαρακάλεστος, -η, -ο, ἱрил. -α непозван, незамољен

απαρακίνητος, -η, -ο, ἱрил. -α неизазван, непроузрокован, спонтан

απαράκλητος, -η, -ο, ἱрил. -α → **απαρακάλεστος, -η, -ο**

απαρακολούθητος, -η, -ο непраћен, тешко праћен: Δεν έπρεπε να αφήσουν το παιδί απαρακολούθητο. Није требало да оставе дете без пратње. – Η ομιλία του, από ένα σημείο και πέρα, ήταν απαρακολούθη-

τη. Његово излагање, од једне тачке па надаље, није било могуће следити.

απαράλλαχτος, -η, -ο, ἱрил. -α исти, једнак, идентичан, неизмењен

απαραλλήλιστος, -η, -ο, ἱрил. -α неупоредив, недостижан, без премца

απαράμιλλος, -η, -ο, ἱрил. -α неупоредив, непревазиђен; непоновљив

απαραμιόρφωτος, -η, -ο, ἱрил. -α неизмењен, неизопачен, непреиначен

απαραμύθητος, -η, -ο, ἱрил. -α → **απαρηγόρητος, -η, -ο**

απαραπλάνητος, -η, -ο незаведен, необманут, ненаговорен, непридобијен

απαραποίητος, -η, -ο → **γνήσιος, -ια, -ιο** изворни, прави, природан, аутентичан

απαρασάλευτος, -η, -ο, ἱрил. -α → **σταθερός, -ή, -ό** непоколебљив, постојан

απαρασημοφόρητος, -η, -ο неодликован, ненаграђен

απαρασκευάστος, -η, -ο → **απαράσιευος, -η, -ο** неприпремљен, незготовљен; неопремљен

απαρατήρητος, -η, -ο, ἱрил. -α непримећен, неопажен, незапажен, занемарен

απαραφύλαχτος, -η, -ο, ἱрил. -α непраћен, неухођен, коме није постављена заседа

απαραχάρακτος, -η, -ο, ἱрил. -α природан, истински, прави, аутентичан

απαραχώρητος, -η, -ο, ἱрил. -α непреносив, неуступив (у виду овлашћења или имовине)

απαργύρωση, η → **ξασήμωμα, το** скидање, изливање сребрне облоге

απαρέγκλιτος, -η, -ο, ἱрил. -α несавитљив, крут, постојан

απαρεμπόδιστος, -η, -ο → **ελεύθερος, -η, -ο** неспречаван, неометан, слободан

απαρέμφατο, το инфинитив, неодређени вид глагола

απαρεξήγητος, -η, -ο тешко разумљив, слабо исказан (интерпретиран)

απαρηγόρητος, -η, -ο, ἱрил. -α 1. неутешан; 2. безизлазан

απάρθενος, -η, -ο → **παρθένος, -η, -ο**

απαρίθμηση, η → **καταμέτρηση, η** бројање, пребројавање; попис

απαρνησιά, η 1. напуштање, остављање; 2. порицање, одрицање; опозивање

απαρνητής, ο отпадник, одметник; одрицатељ, порицатељ

απαρνιέμαι, -ήθηκα, -ημένος напустити, оставити, одрећи се: *Απαρνήθηκε τα εγκόσμια*. Одрекао се световног живота (замонашио се, закалуђерио се).

απαρόμοιαστος, -η, -ο неупоредив

απαρουσίαστος, -η, -ο неодговарајући, неподобан, неприкладан; који није за приказивање

άπαρση, η → **αναχώρηση**, η полазак, одлазак; испловљавање

απαρτία, η кворум, потребан број присутних

απαρτίζω, απάρτισα, -ίστηκα, -ισμένος садржавати, састојати се, састављати, образовати, формирати

άπαρτος, -η, -ο незаузет, неосвојен; незахваћен; неприступачан

απαρχαιώνομαι, -ώθηκα, -ωμένος 1. остарити, преживети, застарети; 2. постати некористан, бити неупотребљив, изаћи из моде, демодирати се

απαρχή, η → **αρχή**, η 1. почетак; извор; отварање; увертира; 2. **απαρχές**, οι првине, први одабрани плодови који су се (по митологији) нудили боговима

απαρχής (ἱрил.) → **αρχικά** поново, из почетка

απασάλειφτος, -η, -ο ненамазан

απασβεστώνω, -σβέστωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. правити креч, калцинисати; 2. кречити; 3. додавати креч у ђубриво (гнојиво)

απασπάτευτος, -η, -ο → **αψηλάφητος**, -η, -ο недодириван, неопипан; неистражен додиром

απάστωτος, -η, -ο не(у)сољен, незасољен

απασχόληση, η → **ασχολία**, η

απασχολώ, (ε), απασχόλησα, -ήθηκα, -ημένος занимати се (нечим), бавити се; забавити се; запослити (се), окупирати се: *Με απασχόλησε δυο σχεδόν ώρες με τις υποθέσεις του*. Окупирао ме скоро два сата са својим проблемима. – *То καλοκαίρι θα τον απασχολήσω το γιο σου στο γραφείο μου*. Преко лета ћу да запослим свог сина у мојој канцеларији.

απατεώνας, ο → **δόλιος**, ο → **πανούργος**, ο лажов, преварант, варалица, лупеж

απάτη, η лаж, превара, подвала, обмана; лупештво, лукавост

απατηλός, -ή, -ό, ἱрил. -ά лажан, варљив, неискрен, обмањивачки; заводнички

απάτητος, -η, -ο, ἱрил. -α 1. недоступан, неприступачан; неосвојив; 2. неутрвен, неутабан; 3. неизмуљан, неизгњечен; 4. негажен: *Τα ιερά άλση ήταν τόποι άπάτητοι*. Свети гајеви били су недоступни. – *Είχαν τα σταφύλια ακόμα άπάτητα*. Имали су још неизгњеченог (неизмуљаног) грозња. – *Το Σούλι αποδείχτηκε για τους Τούρκους κάστρο άπάτητο*. Сули се показало за Турке као неосвојиво утврђење. – *Η κορφή του βουνού αυτού ήταν άπάτητη*. Врх овог брда био је неприступачан (непрелазан, несавладив).

απατίκωτος, -η, -ο неуплашћен; неупресован: *Ο σανός ήταν ακόμα άπατίκωτος*. Сено још није било уплашћено.

άπατος, -η, -ο, ἱрил. -α дубок, „без дна“; непрелазан: *Στο μέρος εκείνο η θάλασσα ήταν άπατη*. На оном месту море је било дубоко. – „*Πήγε άπατα*“. Пропао у бездан, изгубио се заувек.

απατώ, (α), апάτησα, -ήθηκα, -ημένος варати, обмањивати, подваљивати

απάτωτος, -η, -ο 1. не(по)патосан; 2. дубок, без дна: *Τα δωμάτια ήταν ακόμα άπάτωτα*. Собе још нису биле (по)патосане. – *Λίγα μέτρα από την αμμουδιά τα νερά ήταν άπάτωτα*. Мало даље од жала вода је била дубока („преко главе“).

απαυγάζω 1. сијати, блештати; 2. одражавати

απαύγασμα, το → **λάμψη**, η 1. одсјај, одблесак, рефлекс; 2. извод, закључак

απαυδώ, (α) → **απαυδίζω**, -αύδησα, -ισμένος уморити се, бити на крају снаге, немоћи више; губити стрпљење

άπαντος, -η, -ο, ἱрил. -α сталан, непрекидан; трајан, бескрајан

απαυτός, -ή, -ό неодређена показна заменица која се користи са чланом, кад је реч о некоме чије смо име заборавили или не желимо да га поменемо: *Ηρθε ο απαυτός*. Дошао је онај.

απαυτώνω, απαύτωσα, -ώθηκα, -ωμένος одмахнути, пропратити гестом руке

απάχης, ο, ж. -ισσα, η, мн. -ήδες скитница, хулиган, апаш

άπαχος, -η, -ο → **λιγνός**, -ή, -ό мршав, неухраћен

απάχυντος, -η, -ο неухраћен, неутовљен, неугојен, мршав

απεγνωσμένος, -η, -ο, ἕριλ. -α → απελπισμένος, -η, -ο οχαјнички, безнадежан
 απέθαντος, -η, -ο → αθάνατος, -η, -ο → αιώνιος, -α, -ο бесмртан, вечан
 απειθάρχης, -η, -ο → απείθαρχος, -η, -ο непослушан, недисциплинован
 απειθαρχία, η непослушност, недисциплина, недисциплинованост
 απείθεια, η → ανυπακοή, η непослушност, непокорност
 απειθώ, (α), απείθησα не слушати, не покоравати се
 απεικάζω, -σα, -τηκα, -μένος имитирати, верно подражавати
 απεικονίζω, -εικόνισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. описивати, приказивати; 2. портретисати; сликовито представљати
 απεικονισμός, ο пресликавање; имитирање → εξεικόνιση, η
 απειλή, η → φοβέρισμα, το претња, застрашивање, угрожавање; (φρ.) υπό την απειλή под претњом
 απειλώ, (ε) (за)претити, застраши(ва)ти, угрожавати
 απειράριθμος, -η, -ο безбројан, неизбројан
 απείραχτος, -η, -ο → απείραγος, -η, -ο не дирнут, неоштећен
 απειρία, η неискυство
 άπειρο, το бескрај, бесконачност, безграничност
 απειροελάχιστος, -η, -ο незнатан, ништаван, безначајан
 απειροκαλία, η → καχογουστία, η недостатак укуса, неукусност, неукус, бљутавост
 απειρόκαλος, -η, -ο, ἕριλ. -α прост, примитиван; без укуса
 απειροπόλεμος, -η, -ο који нема ратног искуства, не познаје ратну вештину
 άπειρος, -η, -ο 1. неискусан, невешт; 2. бесконачан, бескрајан; безбројан: Ηταν γιατρός νέος κι άπειρος. Био је млад и неискусан лекар. – Απειρη είναι η ευγνωμοσύνη μου. Моја је захвалност бескрајна. – Απειρα πλήθη κόσμου συγκεντρώθηκαν, για να ακούσουν τον ομιλητή. Мноштво света сакупило се да чује говорника.
 απειροστικός, -ή, -ό бесконачни, инфинитезимални; ~ λογισμός интегрални и диференцијални бројеви

απέλασι, η изгнанство, прогон, протеривање, изгон, прогонство
 απελαύνω, απέλασα, -ελάθηκα прогнати, истерати, одстранити, протерати
 απελέκητος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. неотесан, необраћен; 2. прост, неук: Ανθρωπος αγράμματος ξύλο απελέκητο. Неписмен човек – дрво неотесано (ἕοсл.).
 απελεύθερος, -η, -ο ослобоћен, отпуштен; избављен
 απελευθερώνω, -έρωσα, -ώθηκα, -ωμένος ослободити, отпустити; избавити
 απελευθέρωση, η ослобођење; отпуштање, избављење
 απελευθερωτής, ο ж. -ώτρια, η ослободитељ, ослободилац; избавилац
 απελευθερωτικός, -ή, -ό ослободилачки
 απελπίζω, απέλπισα, -ίστηκα, -ισμένος обесхрабрити, деморалисати
 απελπισία, η → απελπισμός, ο очајање; безнађе, безнадежност
 απελπισμένος, -η, -ο → απεγνωσμένος, -η, -ο
 απεμπολώ, (α), -εμπόλησα, -ήθηκα, -ημένος предати
 απέναντι → αντίκρυ (ἕριλ.) преко пута, насупрот, наспрам, према, у односу на: Το σπίτι του είναι απέναντι στο δικό μου. Његова кућа је преко пута моје. – Τα λεφτά είναι λίγα απέναντι στη δουλειά που έκανα. Мало је новаца у односу на оно шта сам урадио.
 απεναντίας (ἕριλ.) напротив, насупрот
 απένειμα, αορ. ἱλ. απονέμω
 απένθητος, -η, -ο неоплакан
 απενταρία, η беспарица
 απένταρος, -η, -ο без пара, „шворц“; оскудан
 απέξω → απ'έξω → απόξω (ἕριλ.) 1. споља, изван(а), из иностранства; 2. напамет, „из главе“
 απεραντολογία, η → πολυλογία, η → φλυαρία, η причљивост, брбљивост
 απέραντος, -η, -ο, ἕριλ. -α → ατέλειωτος, -η, -ο бескрајан, безмеран, безграничан
 απέραστος, -η, -ο → απέρ(ν)αγος, -η, -ο 1. непроходан, непрелазан, непролазан; 2. непромочив; 3. непрекидан: Υστερα από τη βροχή, το ποτάμι ήταν απέραστο. Река је после кише била непрелазна. – Η κλωστή ήταν απέραστη στη βελόνα. Конац се није могао провући (уденути) кроз

иглу. – Φαίνεται πως το εμπόδιο αυτό είναι απέραστο. Изгледа да је ова препрека несавладива. – Ο πόνος ήταν απέραστος. Бол је био непрекидан.

απεργία, η штрајк, обустава рада: ~ εργατών штрајк радника; λευκή ~ штрајк на радном месту; ~ πείνας штрајк глађу

απεργιακός, -ής, -ό штрајкачки

απεργός, ο штрајкач

απεργοσπαστής, ο ж. -άστρια, η штрајколомац, „штрајкбрехер“

απεργώ, (ε), απέργησα штрајковати

απεριφάνευτος, -η, -ο, ἕριλ. -α љубазан, срдачан, приступачан, учтив, пријатан

απεριγέλαστος, -η, -ο неисмејан, непреварен; обазрив

απερίγραπτος → -φτος, -η, -ο, ἕριλ. -α неописив, неописан

απεριόριστος, -η, -ο, ἕριλ. -α неограничен, безграничан; без препрека, непрепечен

απερίπαιχτος, -η, -ο неизигран, неизруган; непреварен; неисмејан

απεριποίητος, -η, -ο незбринут, напуштен, занемарен

απερίσκεπτος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. несмотрен, необазрив, непромишљен; 2. плитак, неразуман

απερισκεψία, η несмотреност, необазривост, непромишљеност, неразборитост; лакоумност, лакомисленост

απερίσπαστος, -η, -ο пажљив, марљив, усредсређен

απεριτείχιστος, -η, -ο неограђен зидом, необзидан, неутврђен, „отворен град“, небрађен

απεριτίφ, το → ορειτιό, το аперитив

απερίτμητος, -η, -ο необрезан, несунећен

απεριτοίχιστος, -η, -ο неограђен зидом, необзидан, неутврђен бедемом

απερίφραστος, -η, -ο јасан, недвосмислен

απερίφραχτος, -η, -ο → αμάνθρωπος, -η, -ο неограђен; незаштићен; неуторен оградом

απεριφρούρητος, -η, -ο нечуван, небрађен, незаштићен стражом

απέρχομαι, аор. απήλθα одлазити, напуштати

απεσταλμένος, -η, -ο 1. упућен, послат; 2. опуномоћен

απεσταλμένος, ο опуномоћеник; посланик, представник, делегат

απέταλος, -η, -ο цвет без латица, безлатичан

απετάλωτος, -η, -ο непоткован

απευαισθητοποίηση, η медицински поступак – метод лечења алергије

απευθείας (ἕριλ.) одмах, без оклевања, у тренутку

απευθύνω, απεύθυνα, -ύνθηκα, -υσμένος упутити, обратити се; адресовати

απευθυμένο, το дебело црево, гужњак

απευιταίο, το → δυστύχημα, το несрећа, зло, неприлика; (εуфем.) смрт απήλθε το ~ наступила је смрт

απευιταίος, -αία, -αίο несрећан, кобан; нежељен

απευχή, η молба, преклињање: Θεός φυλάξοι „Боже сачувај“, „не дај Боже“, „да не да Бог“

απεύχομαι, -ήθηκα не желети: Απεύχομαι να συμβεί σ' άλλον αυτό που συνέβη σε μένα. Не желим да се другом догоди оно што се мени догодило.

άπεφτος, -η, -ο чист, ватром очишћен, жежен: Το κόσμημα ήταν από άπεφτο χρυσό. Накит је био од жеженог злата.

απεχθάνομαι (само у ἕрез. и имῶφ.) → σιχαίνομαι гадити се, гнушати се, осећати одвратност, имати аверзију

απέχθεια, η → σιχαμάρα, η гађење, гнушање, одвратност, аверзија

απέχω 1. бити удаљен, не присуствовати; 2. не учествовати, не бавити се нечим

απήδηχτος, -η, -ο → απήδητος, -η, -ο непрескочен, непремашен (у скоку)

απήλθα, аор. ἕл. απέρχομαι

Απης, ο Апис, свети црни бик обожаван у старом Египту

απήχηση, η 1. одјек, јака, ехо, одраз; 2. утисак, сећање, помињање

άπηχτος, -η, -ο → άπηκτος, -η, -ο незгуснут, неусирен (млеко); незрео (ум)

απηχώ, (ε), απήχησα 1. одавати звук, одјекивати, одјекнути; 2. оставити – направити утисак

άπιαστος, -η, -ο ἕριλ. -α неухваћен, није на дохвату, неуловљен; несхваћен: Ο κλέφτης είναι ακόμη άπιαστος. Крадљивац још није ухваћен. – Τα βιβλία φαίνονταν πως ήταν άπιαστα. Књиге су изгледале као некоришћене (неупотребљаване).

απίδι, το → αχλάδι, το крушка (плод)

απιδιά, η → αχλαδιά, η крушка (дрво)

απίθανος, -η, -ο, ἄριλ. -α → απίστευτος, -η, -ο немогућ, невероватан
 απιθανότητα, η немогућност, невероватност
 απίθωμα, το седење, одмарање
 απιθώνω, απίθωσα, -ώθηκα, -ωμένος оставити, одложити; -ομαι седети, одмарати се
 απιθώστρα, η седиште, плоча за седење
 απίκο → απίκου (ишл., ἄριл.) спремно (за полазак), готово; спремно
 απίκραντα (ἄριл.) безбрижно
 απίκραντος, -η, -ο безбрижан; нерастужен, неиспаћен, ненапаћен
 απιλογιέμαι → απιλογιούμαι → απιλογάμαι, -ήθηκα одговарати, одговорити
 άπιотος, -η, -ο трезан, који не пије; непипијен: *Είχε ακόμη άπιото το γάλα του.* Још није попио своје млеко. – *Ευτυχώς, κείνη την ημέρα ήταν άπιотος.* Срећом, тога дана је био трезан.
 απίσσωτος, -η, -ο некатранисан, непремазан катраном (чамац)
 απίστευτος, -η, -ο, ἄριл. -α невероватан, немогућ, баснослован
 απιστία, η → δυσπιστία, η 1. неповерење, неверовање; неверство; 2. преступ, неправда: *Είχε μιαν απιστία σ' όλους γενικά τους ανθρώπους.* Имао је неко неповерење према свим људима уопште. – *Εδώ και μερικά χρόνια τον έχει κυριέψει η απιστία.* Већ неколико година њиме је овладала неверица. – *Ελεγαν ότι έίανε απιστίες στη γυναίκα του.* Говорили су да је варао своју жену (чинио неверство).
 απίστομα (ἄριл.) ничице, лицем ка тлу
 απιστοποίητος, -η, -ο непотврђен, недоказан, неверен
 άπιστος, -η, -ο, ἄριл. -α → δύσπιστος, -η, -ο неверан, издајнички, подмукао, нелојалан, перфидан, безбожнички
 απιστώ, (ε), απίστησα 1. не веровати, подозревати; 2. не држати обећање, бити неверан, обмањивати
 απίσχνανση, η (μεγ.) клонулост, телесна немоћ
 απλά, ἄριл. од απλός, -ή, -ό обично, једноставно, просто
 άπλα, η → ευρυχωρία, η пространство, пространост, простор, ширина
 απλάγιαστος, -η, -ο који није легао да спава, који бдије; неиспаван

απλάδα, η чинија, велики тањир
 απλάκιστος, -η, -ο непоплиочан
 απλάκωτος, -η, -ο 1. незатрпан; 2. несмрвљен, незгњечен
 απλάνευτος, -η, -ο необманут, ненаруган, неисмејан
 απλανής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή → σταθερός, -ή, -ό непокретан; сталан, постојан
 απλάνιστος, -η, -ο 1. необраћен; неструган, нерендисан; неуглаћен; 2. неотесан, нецивилизован, варварски, простачки
 άπλαστος, -η, -ο, ἄριл. -α неуобличен, неформљен; безобличан, аморфан: *Το μωρό άπλαστο ακόμη, δεν έμοιαζε ούτε στη μάνα ούτε στον πατέρα.* Беба, још неформљена, није личила ни на мајку ни на оца. – *Οι τρόποι του ήταν άπλαστοι.* Његови су поступци (манири) били простачки.
 απλειστηρίαστος, -η, -ο не(из)лицитиран
 άπλερος, -η, -ο → τρυφερός, -ή, -ό нежан, несазрео
 απлέρωτος, -η, -ο → απλήρωτος, -η, -ο
 άπлетος, -η, -ο, ἄριл. -α јарки, заслепљујући -ο φως јарка светлост
 απλεύριστος, -η, -ο, ἄριл. -α 1. неприближен, који још није пристао уз обалу; 2. недоступан; непоткупљив (човек)
 άπλεχτος, -η, -ο неисплетен; неуплетен (коса); несвезан
 απλήγιστος, -η, -ο нераћен, неизрађаван
 απλήγωτος, -η, -ο → αλάβωτος, -η, -ο нераћен, нерађаван
 απλημμύριστος, -η, -ο непоплављен
 απληροφόρητος, -η, -ο, ἄριл. -α необавештен, неинформисан
 απλήρωτος, -η, -ο → απлέρωτος, -η, -ο 1. неплаћен, неисплаћен; 2. упражњен, непопуњен: *Είχε έναν λογαριασμό απλήρωτο.* Имао је један неплаћен рачун. – *Η θέση του καθηγητή των αγγλικών στη σχολή μας είναι ακόμη απλήρωτη.* Место професора за енглески језик на нашем факултету још је непопуњено (упражњено).
 απλησίαστος, -η, -ο → αζύγωτος, -η, -ο → απρόσιτος, -η, -ο 1. удаљен, неприступачан; 2. одбојан, недруштвен
 απληστία, η → αχορτασιά, η → πλεονεξία, η лакомост, похлепа, незаситост
 άπληστος, -η, -ο похлепан, лаком, незасит

απλογραφία, η 1. метод вођења књиговодства; 2. грешка у палеографији

απλοελληνικός, -ή, -ό, ἱριλ. -ά народни, простонародни грчки: *ομιλούμενη -ή γλώσσα* говорни грчки језик

απλοέπεια, η прост, једноставан говор

απλοϊικός, -ή, -ό једноставан, природан, искрен, наиван, поштен, неизвештачен

απλολογία, η (*ἱραμ.*) поједностављивање – скраћивање речи одузимањем једног слога, без промене значења: *διδάσκαλος-δάσκαλος* или *αστραποπελέμι-αστροπελέμι*

απλοποίηση, η поједностављивање; скраћивање (разломка)

απλοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος поједноставити, упростити, упрошћавати

απλός, -ή, -ό → **μόνος, -η, -ο** сам, једини, обичан; једноставан, прост: *-ός στρατιώτης* обичан војник, редов; *-ός μοναχός* обичан (прост) монах; *-ή επιστολή* обично писмо

απλότητα, η једноставност, природност, искреност, безазленост

απλούμιστος, -η, -ο, ἱριλ. -α неукрашен, неокићен, неурешен

απλούστευση, η поједностављивање, скраћивање, упрошћивање

απλουστεύω, απλούστευα, -εύτηκα, -εμένος поједноставити, поједностављивати, упростити, упрошћавати

απλοχέρης, -α, -ιο → **απλόχερος, -η, -ο** дарезљив, издашан, „широке руке“: *Ήταν άνθρωπος απλοχέρης, όχι όμως σπάταλος.* Био је човек дарезљив („широке руке“), али не расипник.

απλοχεριά, η → **απλόχερο, το** → **πλόχερο, το** 1. дарезљивост, издашност; 2. прегршт, руковат

απλοχωρία, η → **ευρυχωρία, η** простор, пространост, пространство; протезање, комотност

απλόχωρος, -η, -ο простран, просторан

απλυσία, η → **ρυπαρότητα, η** нечистоћа, прљавштина, гадост

άπλυτος, -η, -ο, ἱριλ. -α 1. неопран, неокупан; 2. нечист, прљав: *βυάζω τα άπλυτα στη φόρα* „изнети прљави веш на видело“ („на сунце“); – *Ήταν, φαίνεται, μέρες άπλυτος και βρομούσε.* Био је, изгледа,

данима неокупан, па је баздио. – *Πήγε τα άπλυτα ρούχα στο πλυντήριο.* Однео је прљаву одећу у перионицу.

άπλωμα, το → **ξάπλωμα, το** 1. растезање, истезање; 2. простирање, распростирање; 3. прекривање; 4. развијање

απλώνω, άπλωσα, -ώθηκα, -ωμένος растегнути; простирати, распростирати, (ис)пружити, разрасти: *Απλωσε στο τραπέξι το καινούργιο τραπεζομάντιλο.* Простро је по столу нови столњак. – *Απλωσαν τη σταφίδα για να ξεραθει.* Распрострли су суво грозђе да се сасуши (до краја). – *Απλωσε το χέρι του, για να τον χαϊδέψει.* Испружио је руку да га помилује. – *Η κληματαριά άπλωσε πολύ και θέλει κλάδεμα.* Лоза се пружила и тражи орезивање.

απλωσιά, η → **ευρυχωρία, η** → **άπλα, η**

απλώστρα, η наткривена веранда, место за сушење воћа и руха, одеће (на осунча-ној страни куће)

απλωτός, -ή, -ό простран, раширен, разастрт, протегнут; раван, пљоснат

άπνιχτος, -η, -ο непотопљен, неутопљен; неудављен

άπνοια, η → **κάлма, η** (*ишлал.*) затишје, безветрица, бонаца

από, απ', αφ' (ἱрег.) од, из; због; за; мање: *Γύρισε από τα ξένα.* Вратио се из туђине. – *από πού* одакле, откуда; – *Από πού είσαι;* Одакле си? – *Δεν απέχει πολύ ο Πειραιάς από την Αθήνα.* Пиреј није много удаљен од Атине. – *Από πού μπήκε;* Одакле је ушао? – *από σήμερα* од данас; – *Πέθανε από φόβο.* Умро је од страха. – *Είναι από το κρύο.* То је због хладноће. – *Σε περίμενα από το πρωί.* Чекао сам те од јутра (од јутрос). – *Ζει από τη δουλειά του.* Живи од свој рада. – *οχτώ από δώδεκα* дванаест мање осам, осам од дванаест; *Είναι κι αυτός ένας από τους πολλούς.* И он је један од многих. – *Πιάστηκε από ένα θάμνο και δε γκρεμίστηκε.* Ухватио се за један грм и није се сурвао. – *Από μέσα είναι άσπρο.* Изнутра је бело. – *από αύριο* од сутра; – *από της παιδικής του ηλικίας* од његових дечјих дана, од детињства; – *από το πρωί ως το βράδυ* од јутра до вечери; – *Ας αρχίσουμε από την αρχή.* Да почнемо из почетка. – *Ζήτησε χρήματα από τον καθένα.* Од сваког је тражио но-

вац. – Την κρατούσε από το χέρι. Држао ју је за руку. – Πιάστηκεν από τα μαλλιά. Зграбише се за косе. – Еκοβε ένα τριαντάφυλλο από κάθε τριανταφυλλιά. Од сваког ружиног стабла откинула је по једну ружу. – траπέζи από καρυδιά сто од ораховине; – Σαν να ήταν από σίδηρο. Као да је био од гвожђа.

αποβάθρα, η кеј, пристаниште, станица

αποβάλλω, απόβαλα → απέβαλα, -βλήθηκα, -βλημένος 1. истерати, избацити; 2. свући (одећу); 3. побацили: Χθες τον απόβαλαν από το σχολείο. Јуче га истераше из школе. – Απόβαλε τα ρούχα του ми έπεσε στη θάλασσα. Свукао је одећу и скочио у море. – Ηταν τριών μηνών, αλλά απόβαλε. Била је у трећем месецу, али је побацила.

απόβαρο, το дара, тара, тежинска разлика између амбалаже и робе

απόβαση, η искрцај, искрцавање; десант

αποβατικός, -ή, -ό искрцавајући, десантни

αποβδόμαδα (ἡριλ.) следеће седмице, идуће недеље

αποβιβάζω, -βίβασα, -βιβάστηκα, -βιβασμένος искрцавати, истоваривати; -ομαι искрцати се

αποβίβαση, η искрцавање (путника), истовар (робе)

αποβλακώνω, -βλάκωσα, -ώθηκα, -ωμένος заглупљивати, некога правити глупим; отупљивати

αποβλάκωση, η → **αποβλάκωμα**, το заглупљивање, отупљивање

αποβλέπω, απέβλεψα → -όβλεψα 1. циљати, нишанити, смерати; 2. сматрати; 3. тежити, прижељкивати, имати у виду

απόβλητα, τα отпаци, отпадне материје

απόβλητος, -η, -ο 1. искључен, одбачен; одвсден; 2. побачен

αποβολή, η 1. одбацивање, избацивање, искључење; губљење; 2. одстрањивање, побацивање: Ο μαθητής τιμωρήθηκε με αποβολή. Ученик је кажњен искључењем. – Η αποβολή των κακών συνηθειών δεν είναι κάτι εύκολο. Одбацивање лоших навика није тако лако. – Η αποβολή της ντροπής οδηγεί σ' αυτό το χάλι. Губљење стида води у тај срамни положај.

αποβουτιρώνω, -βουτίρωσα, -ώθηκα, -ωμένος одвајати путер из млека; скидати кајмак

αποβραδίζ (ἡριλ.) увече, с вечери, синоћ

απόβραδο, το следеће вече(ри)

απόβρασμα, το пена (код кувања), прљавштина, шљам

απόβροχο, το време после кише (кад је земља сувише влажна за обрађивање)

απόγειο, το → **απόγειο**, το 1. (αστρ.) зенит;

2. (ἡριλ.) врхунац; ~ της δόξας врхунац славе

απογειώνω, -είωσα, -θήκα, -μένος отиснути од земље; **απογειώνομαι** отиснути се, узлетети

απογείωση, η узлет(ање)

απόγευμα, το → **απόγεμα**, το поподне

απογευματινός, -ή, -ό 1. поподневни; 2. **απογευματινή**, η матине, поподневна представа; 3. **απογευματινό**, το ужина

απογίνομαι, -έγινα → -όγινα, -γινωμένος 1. бити, бивати, збити се; 2. погоршати се;

3. завршити, довршити, бити при крају

απογκρεμίζω, -γκρέμισα, -ίστηκα, -ισμένος срушити, уништити, докрајчити; сурвати

απόγκρεμος, -η, -ο → **απόκριμνος**, -η, -ο нагнут, стрм; одсечан

απόγνωση, η → **απελπισία**, η очајање, безнађе, безнадежност, малодушност, деморализација

απογοήτευση, η → **αποθάρρυνση**, η разочарање, обесхрабрење; заваравање

απογοητεύω, -γοήτεψα, -εύτηκα, -μένος → **απελπίζω** → **αποθαρρύνω** разочарати, деморализовати, обесхрабрити; заварати се; -ομαι разочарати се

απόγονος, ο потомак

απογραφέας, ο пописивач

απογραφή, η попис, пописивање

απογραφικός, -ή, -ό пописни, пописивачки

απόγραφο, το препис, копија, судски оверен докуменат

απογράφω, απέγραψα → -όγραψα, -άφ(τ)ηκα, -αμμένος 1. пописивати, пописати; преписати; 2. завршити писање; 3. прецртати, избрисати

απογυμνώνω, -γύμνωσα, -ώθηκα, -ωμένος свући (се), разголитити; оголети: Μπήκαν κλέφτες στο σπίτι τους και το απογύμνωσαν. У њихову кућу су ушли лопови и оголели је (однели све).

απογυρεύω, -γύρευσα → **αναζητώ**, (ε) тражити, истраживати; потраживати

αποδεικτικό, το потврда, доказ
αποδεικτικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά доказни, потврдан, аподиктички
απόδειξη, η сведочење, доказ, потврда, признаница
απόδειπνο, το време после вечере; вечерње богослужење, повечерје
αποδείχνω, απέδειξα → -όδειξα, -δείχτρια, -δειγμένος доказати, потврдити, посведочити; -ομαι показати се, доказати се
αποδεικνύω, -δεικνύω, -ιστρια, -ισμένος
1. узети „десетак“, опорезовати са 10%;
2. јако оштетити, десетковати
αποδεικνύω, ο пустошење, разарање; губитак, велика штета; „десетковање“ (најчешће људи, народа), истребљење
αποδέκτης, ο 1. прималац, адресат; **2.** потписник на меници, акцептант; **3.** порезник
αποδεκτός, -ή, -ό → **απόδεχτος, -η, -ο** примљен, прихваћен, акцептиран
αποδελτιώνω, -δελτίωσα, -ώθηκα, -ωμένος бележити, забележити
αποδελτίωση, η попис, бележење
αποδέσμευση, η ослобађање, скидање окова
αποδεσμεύω, -σα, -τηκα, -μένος ослободити (окова)
αποδημητικός, -ή, -ό онај који путује у друге крајеве, који зиму проводи у топлијим крајевима: -ά πουλιά птице селице
αποδημώ, (ε), -δήμησα → **ξενιτεύομαι** иселити се, отићи на дуго време или заувек из отаџбине: *Απεδήμησεν εις Κύριον* отишао (заувек) Господу.
αποδιάλεγμα, το → **αποδιαλεγούδι, το** остаток, отпад, шкарт
αποδιαλέγω → **αποδιαλέω, -διάλεξα, -εγμένος** одабрати, изабрати, сортирати; одбацити, шкартирати
αποδίνω, απέδωσα → -όδωσα, -δόθηκα **1.** вратити (дуговано); **2.** одредити, усагласити; **3.** тумачити, интерпретирати; **4.** произвести
αποδιοπομπαίος, -αία, -αίο прогоњен, омражен, мрзак
αποδιώξιμο, το гоњење, протеривање, прогањање, прогонство
αποδιώχνω, -διώξα, -ώχτρια, -ωγμένος отерати, одагнати, прогнати, протерати

αποδοκιάζω, -δοίμασα, -άστρια, -ασμένος не прихватати, не примити, дочекати са негодовањем
αποδοκμασία, η неодобравање, негодовање, протест(овање), дочек са „Уа“
απόδοση, η → **απονομή, η** → **ερμηνεία, η** → **μετάφραση, η 1.** повраћај (дугованог); **2.** слагање, споразумевање; **3.** објашњавање, тумачење, интерпретирање; **4.** превођење (текстова); **5.** производња, корист; **6.** црквени обред који се одржава 8 дана после неког празника, ода није
αποδοτικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά 1. плодан, користан; **2.** продуктиван, рентабилан, плодотворан
αποδοχή, η примање, прихватање, пријем, пристанак; **αποδοχές, οι** плата, примања, приходи
απόδραση, η → **δραπέτευση, η** → **φυγή, η** → **εξαφάνιση, η** бежање, бекство, нестанак
αποδυναμώνω, -δυνάμωσα, -ώθηκα, -ωμένος ослабити, изнурити, онемоћати
αποδυνάμωση, η слабљење, изнуравање, онемоћалост, изнемоглост
αποδυτήριο, το свлачионица, гардероба
απόειδα (από+είδα) „изгубих стрпљење“, „успео сам уз велике муке“: *είδα κι απόειδα* видех и једва преживех
αποζημιώνω, -ζημίωσα, -ώθηκα, -ωμένος обештетити, надокнадити штету
αποζημίωση, η обештећење, надокнада штете
αποζητώ, (ε), -ζήτησα, -ήθηκα трагати са жељом, чезнути, туговати, жалити за нечим
αποζώ, (ε) животарити, преживљавати; оскудевати, бити у великој оскудици; *μόλις* ~ једва преживљавам, „состављам крај с крајем“
απόηχος, ο → **αντήχηση, η** → **αντίλαλος, ο** одјек, жека, ехо
αποθαλασσιά, η → **φουσκοθαλασσιά, η** узлетање са водене површине
αποθαλασσωνομαι, -ώθηκα, -ωμένος узлетети са водене површине (хидроавион)
αποθάρρυνση, η малодушност, обесхрабрење, деморализација, декуражност
αποθαρρύνω, -άρρυνα, -ύνθηκα, -ημένος обесхрабрити, деморалисати

αποθαυμάζω, -θαύμασα дивити се, бити за-
дивљен; обожавати
απόθεμα, то 1. наслага, нанос, талог; 2. на-
лазиште (рудно); 3. уштећевина, резер-
ва
αποθεματικός, -ή, -ό штедни, резервни
фонд
αποθεραπεία, η лечење после болести, те-
рапија, рехабилитација
αποθερίζω, -έρισα, -ίστηκα, -ισμένος пожње-
ти, завршити жетву; покосити
αποθερισμός, ο → **αποθέρισμα**, то заврше-
так жетве
απόθεση, η 1. истовар, истоваривање, по-
лагање на тло; 2. нагомилавање, тало-
жење, згртање; 3. стављање на штедњу,
штедња, уштеда
αποθέτες, οι стрмине, литице, провалије у
Тајгету са којих су Спартанци бацали у
амбис кржљаву новорођену децу (са не-
достатком)
αποθετικός, -ή, -ό депоненти, глагол који
има само пасиван облик (а акт. зна-
чење)
αποθέτω, απέθεσα → -έθηκα, -εμένος 1. спу-
стити, положити; одложити, оставити; 2.
полагати (наду, веру); 3. сакрити (зако-
пати)
αποθεώνω, -έωσα, -ώθηκα, -ωμένος обожа-
вати, славити, глорификовати, дивни-
ни(зи)рати
αποθέωση, η обожавање, глорификовање,
пренаглашено дивљење, апотеоза
αποθηκάριος, ο магационер, складиштар,
чувар складишта
αποθήκευση, η магационирање, склади-
штење, ускладиштавање
αποθήκη, η остава, магацин, складиште
αποθιλάζω, -ήλασα престати, прекинути
дојење, одбити од сисе
αποθριώνω, -ηρίωσα, -ώθηκα, -ωμένος раз-
беснети, разјарити, подивљати
αποθησαυρίζω, -ησαύρισα → **αποταμιεύω** са-
купљати, сабирати, згртати (новац, дра-
гоцености)
αποθρασύνω, -ράσυνα, -ύνθηκα охрабрити,
повратити храброст, ободрити
αποθυμία, η → **επιθυμία**, η
αποθυμώ, (α) → **επιθυμώ**, (ε)
αποικία, η колонија, насеобина: *Η Κέρκυ-
ρα ήταν αποικία της Κορίνθου.* Крф је био
колонија Коринта.

αποικιακός, -ή, -ό колонијални, колонија-
листички: **αποικιακά**, та колонијални
производи (кафа, чај, какао, бибер, ва-
нила)
αποικίζω, αποίμισα, -ίστηκα, -ισμένος на-
сељавати, колонизирати, основати на-
сеобину у туђој земљи
αποικιοκρατία, η колонијализам
αποίκιση, η → **αποικισμός**, ο колонизација
άποικος, ο исељеник, колонист, емигрант
αποικώ, (ε), αποίκησα, -ήθηκα иселити се,
напустити отаџбину, емигрирати
αποκαθλώνω, -καθήλωσα, -ώθηκα, -ωμένος
отковати, скинути (*νήρ.* са крста)
αποκαθιστώ → **αποκατασταίνω**
αποκαΐδι, то угарак; главница (паразит на
житарицама)
αποκαιουργίς (*ἔριλ.*) поново из почетка,
из темеља
αποκαλυπτήρια, та свечано откривање
(споменика)
αποκαλυπτήριος, -ια, -ιο разоткривајући,
који открива
αποκαλύπτω, -ψα, -φθηκα, -μμένος открити,
откривати; обелоданити, обнародовати
αποκάλυψη, η откривање (тајне), откρο-
вење: ~ του Ιωάννου „откровење Јова-
ново“
αποκαλώ, (ε), -κάλεσα, -έστηκα → -κλήθηκα,
-εσμένος називати, именовати; помену-
ти по злу, клеветати: *Τον αποκάλεσε πα-
λιάνθρωπο.* Назвао га је нитковом.
αποκάμνω → **αποκάνω**, απόκανα → -αμα,
-καμμένος уморити (се), заморити
αποκάμωμα, то → **κούραση**, η умор, замор,
клонулост
αποκαρδιώνω, -κάρδιωσα, -ώθηκα, -ωμένος
обесхрабрити, деморалисати
αποκαρδιωτικός, -ή, -ό обесхрабрујући, де-
морализаторски, разочаравајући
αποкарτέρηση, η → **απελπισία**, η очајање,
безнадежност
αποκαρτερώ, (ε), -карτέρησα очајавати,
постати безнадежан
αποκαρώνω, -κάρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
умртвити, стишати, успавати, анесте-
зирати, наркотизовати
αποκατασταίνω → **αποκαθιστώ**, -κατέστησα,
-στάθηκα, -στημένος обновити, рехабил-
итовати, поново успоставити, вратити
у пређашње стање

αποκατινός, -ή, -ό *δοњи, нижи*
 αποκάτω (*ἄριλ.*) одоздо, доле, испод
 αποκεί (*ἄριλ.*) оданде, одонуд(а)
 απόκειμαι 1. налазити се, бити на неком месту; 2. зависити од (воље, решења)
 απόκεντρος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α удаљен од центра, децентрализован
 αποκεντρώνω, -κέντρωσα, -ώθηκα, -ωμένος удаљити од центра, децентрализовати
 αποκέντρωση, η децентрализација, удаљавање од центра
 αποκέρι, το остатак свеће, огорак
 αποκεφαλίζω, -κεφάλισα, -ίστηκα, -ισμένος обезглавити, одсећи главу, смакнути
 αποκεφαλισμός, ο → *καρατόμηση, η*
 αποκεφαλιστής, ο целат, крвник, главосеча, егзекутор
 αποκήρυξη, η порицање, непризнавање, одрицање
 αποκηρύσσω → -ύττω → αποκηρύχνω, -κήρυξα, -ύχτηκα, -υγμένος порицати, непризнавати, одрицати
 αποκλάδι, το грана (одсечена)
 αποκλαίω → αποκλαίγω, απόκλαψα, -κλαμένος 1. оплакивати; 2. престати плакати: *Τον απόκλαψε τον άντρα της.* Оплакала је свога мужа. – *Εκλαψα κι απόκλαψα, προκοπή δεν είδα.* Плакао не плакао, користи нисам видео.
 αποκλεισμός, ο 1. блокада, опсада; 2. искључење (из такмичења): *εμπορικός* ~ забрана увоза-извоза, ембарго
 αποκλειστικός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά јединствен, искључив, ексклузиван
 αποκλειστικότητα, η искључивост
 αποκλείω → αποκλείνω, απέκλεισα → -όκλεισα, -είστηκα, -εισμένος 1. искључити, ограничити, блокирати; 2. опседати; 3. не прихватати; *αποκλείεται* искључује се, не прихвата се
 απόκληρος, -η, -ο 1. искључен из наслеђа; 2. одбачен, несрећан, обесправљен: *Από όλα τα παιδιά αυτός ήταν ο απόκληρος.* Од све деце он је искључен из наслеђа. – *Ανήκε κι αυτός στους απόκληρους της ζωής.* И он је припадао онима који су несрећни у животу (одбачени, обесправљени).
 αποκληρώνω, -κλήρωσα, -ώθηκα, -ωμένος искључити из наслеђа (потпуно или делимично)

αποκλίνω, απέκλινα нагињати, тежити, инклинирати, скретати
 απόκλιση, η одступање, девијација
 αποκόβω → αποκόπτω, απέκοψα → -όκοψα, -κόπηκα, -κομμένος 1. посећи дрво; 2. прекинути дојење, „одбити од сисе“; 3. одредити („одсећи“) цену или вредност рада отприлике, „одока“
 αποκοιμίζω, -κοίμισα, -μένος 1. успављивати; 2. обмањивати, заваравати
 αποκοιμιστικός, -ή, -ό успављујући
 αποκόλληση, η одлепљивање
 αποκολοκύνθωση, η → αποβλάκωση, η залуђивање, заглупљивање
 αποκομιδή, η → *μάζεμα, το* → *μεταφορά, η* сакупљање; одношење, транспорт
 αποκομίζω, -κόμισα, -ίστηκα 1. однети, узети са собом; 2. превозити, преносити; 3. зарадити, извући корист
 απόκομμα, το одсечак, одломак, фрагмент
 αποκοντά → απόκοντα (*ἄριλ.*) → από κοντά изблиза, из близине
 αποκοπή, η 1. одсецање, ампутирање; 2. укидање, обустава, изостављање; 3. изостајање (испуштање) крајњег самогласника једне речи кад се налази испред сугласника следеће речи *νήρ.: φέρε το – φερ' το*
 αποκόπτω → αποκόβω, απέκοψα, αποκόπηκα, -ομμένος одсећи, одрезати
 αποκορύφωμα, το горња тачка, врх(унац), зенит, горња граница
 αποκορυφώνω, -κορυφώσα, -ώθηκα, -ωμένος доћи до врхунца, постићи крајњу границу, бити пун (месец)
 απόκοσμος, -η, -ο → *ερημικός, -ή, -ό* одвојен, удаљен од света, пустињачки; недруштвен
 αποκοτιά, η → *θρασύτητα, η* 1. неустрашивост, одважност, смелост; 2. рескирање, хазард(ирање)
 αποκοτώ, (α), -κότησα → *αποτολμώ, (α)* рескирати, ризиковати, усудити се, покушати нешто „на срећу“
 αποκούμπι, το → *στήριγμα, το* → *καταφύγιο, το* 1. потпора, ослонац, подршка, помоћ; 2. прибежиште
 αποκουφάινω, -κούφαινα, -άθηκα заглупити, оглупавити
 αποκουφάινω, -κούφαινα, -άθηκα заглушити

αποκρεύω, **απόκρεψα** 1. славити покладе, учествовати у карневалској прослави; 2. уживати у нечему последњи пут
απόκριμνος, -η, -ο → **απόγκρεμος**, -η, -ο
Αποκριά, η → **Απόκρια**, η → **Απόκριες**, οι → **Αποκριές**, οι 1. покладе, последњи мрсни дан пре (Великог) поста; 2. период од три седмице пре чистог понедељка (када почиње Вел. пост); 3. време трајања карневала, карневалски дани
αποκριάτικος, -η, -ο покладни, карневалски
αποκρίνομαι, -κρίθηκα одговорити, одговарати; бити одговоран
αποκρισ(ι)άριος, ο, ж. -ισσα, η → **αποκρισάρης**, ο → **αποκρισάτορας**, ο 1. гласник, гласоноша, весник, претеча; 2. пуномоћник, представник
απόκριση, η → **απάντηση**, η → **απολογία**, η одговор, одговор на одговор, реплика
αποκριτικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά који служи (користи се) за одговор
απόκριση, η одбијање, сузбијање, потискивање; одбојност, одвратност
αποκρούω, **απέκρουσα**, **αποκρούστηκα** одбити, потиснути
αποκρύβω, **απέκρυψα** → **-όκρυψα**, **-ύφτηκα**, **-υμμένος** крити, сакривати
αποκρυπτογράφηση, η одгонетање, дешифровање
αποκρυπτογραφώ, -ησα, -ήθηκα, -ημένος одгонетати, дешифровати
αποκρυστάλλωση, η → **αποκρυστάλλωμα**, то кристализација; појашњавање, формулисање
αποκρυφισμός, ο → **αποκρυφολογία**, η бављење тајанственим или недовољно проученим појавама (телепатија, хипноза, парапсихологија)
απόκρυφος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α сакриван, тајни, тајанствен; **-α βιβλία** тајне књиге
απόκτημα, то → **απόχτημα**, то тековина, стечевина (богатство, имање, независност)
αποκτηνώνω, -κτήνωσα, -ώθηκα, -ωμένος заглупити, духовно растројити до животињског нагона
απόκτηση, η → **απόχτηση**, η стицање, стечење, богаћење
αποιτώ, (α) → **αποχτώ**, **απέκτησα** → **-όκτησα**, **-ήθηκα**, **-ημένος** стећи, стицати, зарадити

αποκύημα, то 1. производ, плод; 2. чедо, дете: *Αυτά είναι αποκύηματα της φαντασίας σου.* То су плодови твоје фантазије.
απολαβαίνω → **ωφελούμαι** → **κερδίζω** 1. окористити се, зарадити; задовољити; 2. радовати се, бити задовољан
απολαβή, η доходак, приход, корист
απολαμβάνω → **απολαύω**, **απόλαυσα** → **απόλαψα** уживати, успети, бити задовољан
απόλαμπρα → **ξώλαμπρα** (*ἕριλ.*) после Ускрса
απόλαυση, η → **απόλαψη**, η задовољство, уживање, ужитак, радост, забава
απολείπω, **απέλειψα** немати довољно, оскудевати; **-ομαι** заостајати (у развоју, послу, учењу)
απολειφάδι, то опирак, остатак (парче) сапуна
απόλεμος, -η, -ο неборачки, неборбен; мирољубив
απολέπιση, η (*μεγ.*) перутање, љушћење
απολησμονώ, (α), **-λησμόνησα**, **-ήθηκα**, **-ημένος** заборавити сасвим (потпуно)
απόληψη, η повраћај, наплата, узимање дела дугованог износа
απολιθώνω, **-λίθωσα**, **-ώθηκα**, **-ωμένος** окаменити, скаменити; занемети
απολίτευτος, -η, -ο наиван, припрост; необразован
απολίτιστος, -η, -ο прост, необразован, непросвећен, нецивилизован
Απόλλωνας, ο Аполон, главни бог светлости, музике, прорицања будућности
απολ(ν)ώ, (α), **απόλυσα**, **-ύθηκα**, **-υμένος** ослободити, одаслати, отпремити; довршити, завршити
απολογητής, ο, ж. **-ήτρια**, η бранилац, адвокат, бранилац уопште
απολογία, η одбрана, пледоаје
απολογιέμαι → **απολογούμαι**
απόλογος, ο прича са моралном поуком
απολογούμαι → **απολογιέμαι** → **απολογιούμαι**, **-ήθηκα** бранити се од оптужби, одговарати
απολυμαίνω, **-λύματα**, **-άνθηκα**, **-ασμένος** очистити, дезинфиковати
απολύμανση, η дезинфекција
απολυμαντήριο, то чистионица, дезинфекционо одељење
απολυμαντής, ο чистач, дезинфектор
απολυμαντικός, -ή, -ό **дезинфекциони**

απόλυση, η 1. ослобађање, пуштање (ухапшеника); 2. распуштање, отпуштање (из службе); 3. отпуст, завршавање (богослужења)

απολυταρχία, η → **απολυταρχισμός, ο** апсолутизам, неограничена владавина

απολυταρχικός, -ή, -ό апсолутистички, неограничен

απολυτήριο, το 1. сведочанство, диплома о завршном испиту; 2. отпусница

απόλυτο, το апсолута, неограниченост, апсолутност

απολυτό, το врста народне песме и кола

απόλυτος, -η, -ο, ἕριλ. -α 1. слободан, независан, неограничен, неограничаван; 2. апсолутан, безуслован: *απόλυτα αριθμητικά* апсолутни бројеви; – *απόλυτο μηδέν* апсолутна нула

απολυτός, -ή, -ό слободан, одрешен, независан

απολυτρώνω, -λύτρωσα, -ώθηκα, -ωμένος ослободити, избавити, спасити

απολύτρωση, η 1. избављење, спасење; 2. покајање (грехова)

απολυτρωτής, ο, ж. -ώτρια, η ослободилац, спасилац

απολύω, απέλυσα → **-όλυσα, -ύθηκα, -υμένος** 1. ослободити, разрешити, отпустити; 2. дати повољну оцену на завршном испиту; 3. отпустити из службе, суспендовати

απολωλαίνω, -ώλανα, -θηκα, -μένος избежити

απόλωλος, -η, -ο безуман

απολωλός, το заблуда; ~ *πρόβατο* заблудела овца

απομαγνητίζω, -μαγνήτισα, -ίστηκα, -ισμένος размагнетисати

απομαδώ, (α), -μάδησα, -ημένος љуштити, чупати (длаке, перје); опадати (лишће); обрати (виноград); крунити (кукуруз); лињати се, ћелавити

απομάζωμα, το, обич. у мн. απομαζώματα, τα отпаци, смеће

απομαθαίνω, απόμαθα 1. (на)учити добро; 2. одучити, одвићи се

απόμακρος, -η, -ο, ἕριλ. -α удаљен, далек

απομάκρυνση, η → **αποσόβηση, η**

απομακρύνω → **απομακραίνω, -μάκρυνα, -ύ(ν)θηκα, -υμένος** удаљити се

απομαραίνω, -μάρανα, -άθηκα, -αμένος сасушити, осушити, увенути, свенути

απομαυρίζω, -μαύρισα, -ισμένος поцрнити

απόμαχος, ο ветеран, стари борац

απομεινάρι, το остатак, преостали део (*νήρ.* купон од улазнице), талон

απομένω, αλέμεινα → **-όμεйна, 1.** остати, преостати; **2.** занемети (од нечега); изненадити се

απόμερος, -η, -ο, ἕριл. -α удаљен, одвојен, издвојен

απομέσα (ἕριл.) → **εσωτερικά** → **εντός** у себи, изнутра, унутра

απομεσίμερα (ἕριл.) поподне, време после поднева

απομεσίμερο, το предвече, касно после подне

απομίμηση, η опонашање, подражавање, имитирање; копирање

απομιμούμαι, -μιμήθηκα подражавати, верно пренети

απομνημονεύματα, τα успомене, сећања, мемоари

απομνημόνευση, η сећање, памћење

απομνημονεύω, -μνημόνευσα → **-ειψα, -θηκα, -μένος** сећати се, памтити

απομονώνω, -μόνωσα, -ώθηκα, -ωμένος одвојити, усамити (се), изоловати

απομόνωση, η уједињење, уједињеност, изолација

απομονωτήριο, το самица; изолатор

απομονωτισμός, ο изолационизам

απομύζηση, η → **βύζαγμα, το** сисање; усисавање, исисавање; црпљење, исцрпљивање; цеђење

απομυζητήρας, ο музило, справа за мужу; цуцла

απομυζητικός, -ή, -ό → **απομυζητήριος, -ια, -ιο** исисавајући, који исисава (комарац, цијавица, крпељ)

απομυζώ, (α), απομύζησα, -ήθηκα, -ημένος сисати, исисавати, исцедити, црпсти: *Τα κουνούπια απομυζούν το αίμα μας, όταν μας τσιμπούν.* Када нас убоду, комарци нам сишу крв.

απομωраίνω, -μώρανα, -άθηκα заглупити, залудети, оглупавити

αποναρκώνω, -νάριωσα, -ώθηκα, -ωμένος умртвити, учинити неосетљивим, успавати, дати наркозу, анестезирати

απονάρκωση, η успављивање, анестезирање

απονεκρώνω, -νέκρωσα, -ώθηκα, -ωμένος умртвити; сасушити се; одумрети

απονέκρωση, η умртвљење, парализа
απονέμω, απένειμα → -όνειμα, -ήθηκα, -μένος
 поделити, разделити, доделити (на-
 граду...)
απόνερα, та → **απονέρια**, та 1. отпадне
 воде; 2. траг који на води оставља брод
 када плови
απόνетος, -η, -ο безболан, безосећајан;
 груб, округан
απονευρώνω, -νεύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 умртвити живац (нерв), уклонити нерв
απονήρευτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α невин, бе-
 зазлен, простодушан, наиван
απονηστεύω, -νήστεψα прекинути пост,
 омрсити (се)
απονήσωση, η узлетање авиона са носача
 авиона
αποниά, η → **σιληρότητα**, η безосећајност,
 грубост, округност
απονίβω, απόνιψα, -ίφθηκα, -ιψμένος прати,
 умивати
απονίτρωση, η недостатак азота (у земљи-
 шу)
αποниψίδι, то нечиста вода после умивања
απονομή, η законско, службено додељи-
 вање (права, награда, звања, диплома)
άπονος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α безосећајан, груб,
 округан, неосетљив
απονύχτερος, -η, -ο омркао, онај којег је за-
 текла ноћ ван куће
αποξαρχής (*ἕριλ.*) испочетка
αποξενώνω, -ξένωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1.
 отуђити се, одбити се (од родбине, при-
 јатеља); 2. ускратити неком неко добро,
 разбаштинити
αποξεραίνω → **αποξηραίνω**
απόξεση, η → **απόξυση**, η (*μεγ.*) чишћење,
 стругање, хируршко одстрањивање
 површинских телесних органа који су
 под запаљењем
αποξεχνιέμαι → **-ιούμαι** отуђити се, не па-
 зити (се), замислити се, бити расејан
αποξεχνώ, (α), -ξέχασα, -άστηκα, -ασμένος
 потпуно (сасвим) заборавити, „сметну-
 ти с ума“
αποξέω стругати
αποξηραίνω → **αποξεραίνω**, -ξήρανα, -άθηκα,
 -αμένος 1. сасвим исушити, мелиориса-
 ти; 2. остати забезекнут, јако се изнена-
 дити, запањити се
αποξήρανση, η исушивање; дехидрирање
αποξηραντήριο, то сушионица, сушара

αποξίδωση, η смањивање и одузимање ки-
 сеоника, дезоксидација
απόξω → **απέξω**
αποπαίδι, то → **απόπαιδο**, то напуштено,
 одбачено дете; разбаштињено дете
αποπαίρνω, -πήρα → -όπηρα, -πάρθηκα,
 -παρμένος грдити, прекоревати, псова-
 ти, осуђивати
αποπάνω (*ἕριλ.*) на(д), изнад, одозго
αποπάτηση, η → **χέσιμο**, то вршење нужде,
 измет
απόπατος, ο → **αποχωρητήριο**, то → **τουαλέ-**
та, η нужник, клозет, WC, тоалет
αποπατώ, (ε), -πάτησα испразнити се,
 обављати физиолошке потребе, „ићи
 на страну“, вршити нужду
απόπαχνο, то, *обич.* у мн. **-α**, та огрисци (ја-
 буке); остаци хране у јаслама, овршци
απόπειρα, η проба, покушај
αποπειρώμαι, -άθηκα окушати се, покуша-
 ти, пробати
αποπέμπω, απέπεμψα, -έμψθηκα отерати,
 одагнати, најурити; елиминисати
αποπερατώνω, -περάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 завршити, докрајчити
απόπιμα, то, *обич.* у мн. **-та**, та опивак, ос-
 татак пића у чаши, неиспијено пиће:
Στους μισομεθυμένους ο ταβερνιάρης έδι-
νε να πιουν κι αποπίματα. Крчмар је при-
 питима давао да пију и опивке (остатке
 пића).
αποπίσω (*ἕριλ.*) → **ξοπίσω** иза, за неким,
 једно за другим, за нечим; поново, из
 почетка
αποπλάνηση, η скретање, одвођење, за-
 вођење
αποπλανώ, (α), -πλάνησα, -ήθηκα, -ημένος
 обманути, преварити, завести, „заврте-
 ти памет“: *Αποπλάνησε την κοπέλα.* За-
 вео је девојку.
αποπλέω, απέπλευσα испловити, отплови-
 ти, отпутовати бродом
αποπληξία, η (*μεγ.*) мождани удар, инфаркт
 мозга, шлог, мождана кап(ља)
αποπληρωμή, η исплата, отплата
αποπληρώνω, -πλήρωσα, -ώθηκα, -αμένος
 исплатити, подмирити, отплатити
απόπλους, ο искрцавање, испловљавање
απόπλυμα, то прљава вода после прања

αποπλύνω → αποπλένω, απόπλυνα, -ύθηκα, -υμένος 1. опрати, испирати, испрати; 2. спрати (увреду, клевету)

αποπνέω, απέπνευσα одавати мирис, мири-сати

αποпниγμός, ο → απόпниξη, η

αποпниγώ, απέпниξα, -ίχτηκα, -ιγμένος (у)да-вити, угушити, загушити

αποпниχτικός, -ής, -ό → αποпниχτικός, -ής, -ό загушљив

απόпниξη, η → αποпниγμός, ο загушљивост, гушење

αποποιούμαι оповргавати, не прихватити

αποпониπή, η → διώξιμο, то 1. отпуштање, отказивање; 2. терање, изгон; 3. искључење, елиминација

αποπροσανατολιζώ, -τόλισα, -ίστηκα, -μένος дезоријентисати, погрешно усмеравати

απορηματικός, -ής, -ό, *ἕριλ.* -ά неизвестан, сумњив, дубиозан

απορητικός, -ής, -ό сумњичав, скептичан, подозрив, у дилеми

απόρθητος, -η, -ο неосвојив, неприступан; неприступачан

απορία, η 1. сумња, подозривост, дилема; 2. неугодност, нелагодност, тешке околности; 3. изненађење, запрепашћење; 4. несташница, оскудица

απόριγμα, то → αποριξιμιά, то недоношче, рођено пре времена

απορίχνω, απόριξα → αποβάλλω породити се пре времена, побацити

άπορος, -η, -ο → φτωχός, -ής, -ό оскудан, сиромашан, бедан

απόρρητο, то → μυστικό, то тајна, мистерија

απόρρητος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α тајан, сакривен, мистериозан; поверљив

απόρριμμα, то → σκουπίδι, то смеће, отпад, ђубре

απορρίπτω, απέρριψα → απόρριψα, -ίφθηκα, -ιμένος 1. одбацити; 2. не прихватити, одбити (молбу, поклон); 3. дати негативну оцену, одбити на пријемном испиту, оборити на испиту

απόρριψη, η одбацивање, неприхватање; ●барање (на испиту)

απορροή, η произилажење, настајање, резултирање; еманација

απορρόφηση, η → ρούφηγμα, то 1. сркање, усисавање; 2. упијање, апсорпција; ап-

сорбовање; 3. приврженост, обузетост нечим

απορροφητήρας, ο усисивач, аспиратор

απορροφή, (α), -ρόφησα, -ήθηκα, -ημένος усисавати, апсорбовати

απορρύπανση, η чишћење, отклањање прљавштине

απορρυπαντικά, та средства за чишћење (материје које служе за отклањање нечистоће)

απορφανίζω, -φάνισα, -ίστηκα, -ισμένος осиротети, постати сироче

απορώ, (ε), απόρησα, -ημένος оклевати, двоумити се, бити у дилеми

αποσαθρώνω, -σάθρωσα, -ώθηκα, -ωμένος распадати се, трулити, гњилети

αποσαφηνίζω, -σαφήνισα, -ίστηκα, -ισμένος расветлити, разбистрити, разјаснити

απόσβεση, η брисање, гашење (дуга)

αποσβεστήρας, ο амортизер

απόσειση, η одбацивање, стресање (јарма), збацивање

αποσειώ, -έσεισα, -είστηκα 1. збацити (јача, јарам), отрести се; 2. ослободити се (дуга)

αποσιώπηση, η прећуткивање, прикривање, бацање у заборав

αποσιωπητικός, -ής, -ό који треба да буде заборављен, изостављен, прећутан; αποσιωπητικά, та (...) који се у тексту замењује са три тачке (...), знак интерпункције

αποσιωπώ, (α), -σιώπησα, -ήθηκα, -ημένος прећутати; изоставити; тајити

αποσιεπάζω, -σιέπασα, -άστηκα, -ασμένος → συγκαλύπτω прекрити, прикрити, сакрити, камуфлирати

αποσκευή, η пртљаг, багаж

απόσκια, та замрачен простор, мрачна комора

απόσκιος, -ια, -ιο сеновит, засенчен

αποскирτήση, η отпадништво, одрицање, напуштање, бежање

αποскиρτώ, (α), -скирτήσα удаљити се, одметнути се; напустити, одрећи се

αποскиλήρυνση, η отврдњавање, огрубљавање, очвршћавање

αποскиλήρύνω, -ήρυνα, -ύνθηκα, -υμένος отврдњавати

αποσκοπώ, (ε), (само у *ἕрез.* и *имѝф.*) циљати, смерати, намеравати

αποσιμητικό, то дезодоранс

αποσόβηση, η → απομάκρυνση, η → αποτροπή, η одвајање, удаљавање, премештање, размицање, одвођење
 αποσοβώ, (ε), -σόβησα, -ήθηκα, -μένος → απομακρύνω 1. удаљити, отклонити, одводити; 2. разуверити
 απόσπαση, η → αποκοπή, η → αποχωρισμός, ο 1. одсецање, откидање, ампутирање; 2. премештање, раздвајање
 απόσπασμα, το 1. извод, избор, одељак, фрагмент; 2. одељење (војника)
 αποσπασματάρχης, ο вођа, командир одељења (одреда)
 Αποσπερίτης, ο → Εσπερος, ο → Αφροδίτη, η планета Венера (када се појављује на небу увече, после сунчевог заласка), Вечерња звезда, Вечерњача
 αποσπερμάτιση, η → αποσπερματισμός, ο избацивање семена, оргазам
 αποσπερνός, -ή, -ό → εσπερινός, -ή, -ό → βραδινός, -ή, -ό вечерњи
 αποσπόρι, το последње (најмлађе) дете; младунче (јагње)
 αποσπώ, απέσπασα, -άστηκα, -ασμένος → αποχωρίζω одвојити, раздвојити, напустити; преместити, разместити
 απόσταγμα, το дестилат, филтрат, екстракт
 αποστάζω, -έσταξα, -τάχθηκα, -αγμένος дестилисати, филтрирати, цедити
 αποσταίνω, απόστασα, -αμένος → κουράζομαι уморити (се), изморити, намучити се, изнемоћи
 αποστακτήρας, ο котао (казан) за дестилацију
 αποσταλάζω, -στάλαξα, -αγμένος дестилисати, капати „кап по кап“
 αποσταλμένος, ο посланик, представник, делегат
 απόσταμα, το → αποσταμός, ο умор, замор, премор, изнемоглост
 απόσταξη, η → στάξιμο, το капање, дестилација, дестилисање; цеђење
 απόσταση, η → διάστημα, το → διαφορά, η 1. раздаљина, одстојање, размак; 2. разлика, супротност, несагласност: *Τον κρατώ σε απόσταση*. Држим га на одстојању.
 αποστασία, η 1. одступање; 2. одметање, отпадништво, ренегатство
 αποστάτης, ο, ж. -ισσα, η отпадник, одметник, дезертер, ренегат

αποστάφυλα, τα → αγουρίδα, τα зрна грожђа која остану необрана, „јагурида“
 αποστειρώνω, -στείρωσα, -ώθηκα, -ωμένος стерилисати, пастеризовати
 αποστέλλω → αποστέλλω, απέστειλα, -στάλθηκα, -μένος отпослати, упутити, одаслати; експедовати
 αποστέργω, απέστερξα → περιφρονώ презирати, мрзети, ниподаштавати, омрзнати
 αποστέριση, η лишавање, ускраћивање, оскудевање
 αποστεριόρι (λαϊμ.) → ύστερα после нечег, каснији (накнадни) закључак
 αποστερώ, (ε), -στέρισα, одузети, лишити, ускратити; -ούμαι, -ήθηκα, -ημένος изгубити, лишити се
 αποστεώνομαι, -ώθηκα, -ωμένος ослабити, осушити се, постати „кост и кожа“
 αποστηθίζω, -στήθισα → μαθαίνω κάτι απόξω (на)учити напамет, „бубати“
 απόστημα, το гнојница, загној, абсцес
 απόστιχο, το црквени тропар који се пева на крају вечерњег богослужења
 αποστολέας, ο пошиљалац, експедитор
 αποστολή, η 1. слање, пошиљка, предаја (новца); 2. задатак, мисија, циљ; 3. изасланство
 αποστολικά (ἄριλ.) на апостолски начин, скромно, пешке
 αποστολικός, -ή, -ό апостолски
 απόστολος, ο 1. апостол, Христов ученик, проповедник; 2. творац неког учења о понашању и односима међу људима
 αποστομώνω, -στόμωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. ућуткати, „запушити (зачепити) уста“; 2. отупити, затупити
 αποστραβώνω, -ωσα, -ώθηκα, -μένος искривити, застранити, заслепети
 αποστραγγίζω, -άγγισα, -ίστηκα, -μένος одводњавати, исушивати, мелиорисати
 αποστρατεία, η повлачење, отпуштање из војне службе, оставка
 αποστράτευση, η демобилизација, демобилисање
 αποστρέφω, απέστρεψα, -άφηκα, -αμμένος окренути се, поћи на супротну страну, окренути главу; -ομαι не подносити, гадити се
 αποστροφή, η 1. гађење, одвратност, антипатија, аверзија; 2. реторска фигура

απόστροφος, ο (ἵραμ.) апостроф, *нῆρ.*: „Ил’ ће доћи ил’ не доћи“, „помоз’ Боже!“, „Скин’ оружје незнана делијо па нос’ главу куд је теби драго“, „Јеси л’ вид’ла?“

αποσυγκεντρώνω → **αποκεντρώνω**

αποσυμφόρηση, η проширивање, раскрчивање; растерећивање друмова

αποσυνάγωγος, -η, -ο изагнан из синагоге, искључен, екскомунициран

αποσύνδεση, η → **διάλυση, η** 1. растављање, расклапање, демонтирање; 2. разлагање (хемијско); 3. распадање, труљење

αποσυνδέω, -σύνδεσα, -έθηκα, -εμένος раставити, раздвојити, разјединити

αποσύνθηση, η 1. разлаг(ање); 2. растављање; дезорганизовање

αποσυνθέτω 1. разлагати, растављати; 2. дезорганизовање; демонтирање

απόσυρση, η извлачење, повлачење

αποσύρω, -έσυρα, -σύρθηκα, -μένος повући, повлачити; **-ομαι** повући се, удаљити се

αποσφραγίζω, -σφράγισα, -ίστηκα, -ισμένος распечатити, отпечатити

αποσχηματίζω, -σχημάτισα, -ίστηκα, -ισμένος вратити се световном животу, распоинити се, размонашити се

αποσώνω, απόσωσα, -ώθηκα, -ωσμένος довршити, комплетирати; исцрпсти, докрајчити, спискати

απόσωσμα, το 1. завршетак, крај; остатак; 2. последње дете, младунче, мезимац

απότακτος, -η, -ο ражалован, демобилисан, отпуштен из војне службе

αποταμιεύω, -ταμίευσα, -εύτηκα, -ευμένος 1. скупљати, штедети, стављати у касу; 2. гомилати, нагомилавати

απόταξη, η удаљавање, искључење, отпуштање из војне службе, ражаловање

αποτάσσω 1. отпустити, отказати; 2. ражаловати

αποταχιά → **αποταχύ** (*ῆрил.*) врло рано, у свитање, „у цик зоре“

αποτείνω, ατέτινα, -άθηκα упутити (поставити) питање, захтевати; **-ομαι** обратити се, замолити

αποτειχίζω, -τείχισα, -ίστηκα, -ισμένος оградити, опасати зидом

αποτελείωμα, το → **αποτελείωση, η** катастрофа, уништење; усмрћивање

αποτελειώνω, -τελείωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. довршити, завршити; 2. уништити, докрајчити

αποτελειωτικός, -ή, -ό, ῆрил. -ά катастрофалан, смртоносан

αποτέλεσμα, το резултат, исход, последица, след, крај

αποτελεσματικός, -ή, -ό, ῆрил. -ά последични, резолутан, ефикасан, делотворан, успешан

αποτελεσματικότητα, η последичност, делотворност, ефикасност

αποτελμάτωση, η 1. застој, стагнација; 2. теснац, шкрипац, ћорсокак

αποτελώ, (ε), -τέλεσα, -έστηκα, -εσμένος саставити, образовати, основати, формирати, сачинити; **-ούμαι** састојати се, бити сачињен од... – *Η σύγκλητος ενός πανεπιστημίου αποτελείται από τον πρύτανη, τον προπρύτανη και τους κοσμήτορες των διαφόρων σχολών.* Управа једног универзитета састоји се од ректора, проrektора и декана разних факултета.

αποτεφρώνω, -τέφρωσα, -ώθηκα, -ωμένος спалити, спржити, кремирати

αποτίμηση, η процена, оцена

αποτιμώ, (α), -τίμησα, -ήθηκα, -ημένος одредити цену, оцениги, проценити

αποτινάζω, -τίναξα, -άχτηκα, -αγμένος отрести, стрести (јарам); (уз)дрмати

αποτίναξη, η 1. стресање, отресање; 2. збацивање; 3. избављање

αποτίνω → **αποτίω, -ότισα** 1. исплатити, раздужити се, уплатити; 2. изразити поштовање

απότιστος, -η, -ο, ῆрил. -α незаливен, ненапојен

αποτολμώ, (α), -τόλμησα, -ήθηκα одлучити, одважити се, усудити се, ризиковати, рескирати, упустити се, хазардирати

απότομος, -η, -ο 1. стрм, окомит; 2. нагао, напрасит, оштар, бридак, осоран; 3. неочекиван: *Στο μέρος εκείνο της παραλίας ορθώνονταν απότομα βράχια.* На оном делу обале уздизале су се стрме стене. – *Η καιροκαιρία ξέσπασε απότομα.* Непогода се сручила изненада.

αποτραβώ, (α), -τράβηξα, -ήχτηκα, -ηγμένος удаљити, одвојити; извлачити, црпсти: *Όσο κι αν πάσκισαν, από τις συναναστροφές αυτές δεν μπόρεσαν να τον αποτραβήξουν.* Колико год су покушава-

ли, од овог друштва нису успели да га одвоје. – *Μην αποτραβήξεις όλο το λάδι, γιατί στον πάτο είναι μούργα.* Немој да исцрпеш све уље, јер је на дну талог.

αποτρελαίνω, -τρέλανα, -άθηκα, -αμένος 1. избежумити, залудети, пореметити, излудети, „изгубити главу“; 2. сметати, досађивати, додијати

αποτρέπω, апέτρεψα, -άπηκα, -αμμένος отклонити, спречити, предупредити; одвратити, одвраћати, разуверити

αποτριχώνω, -τρίχωσα, -ώθηκα, -ωμένος скидати длаке, депилирати

αποτρόπαιος, -αιη, -αιο ужасан, грозан, гнусан, мрзак

αποτροπή, η → **παρεμπόδιση**, η спречавање, отклањање, ометање

αποτροπιασμός, ο → **σιχαμάρα**, η ужас, страха; гнушање, одвратност

αποτρύγι, το → **αποτρυγίδι**, το → **αποτρύγημα**, το необрани гроздови, „јагурида“

αποτρυγώ, (α), -τρύγησα брати грожђе

αποτρώγω → **αποτρώω**, **απόφαγα**, **αποφαγωμένος** појести

αποτσιγάρο, το опушак, пикавац

αποτύπωμα, το отисак, копија, клише

αποτυπώνω, -τύπωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. отискивати, отиснути; 2. остати у сећању, утувити у главу

αποτύπωση, η → **αποτύπωμα**, το

αποτυφλώνω, -τύφλωσα, -ώθηκα, -ωμένος → **αποβλακώνω** ослепети, обневидети; заглупети

αποτύφλωση, η → **αποβλάκωση**, η слепоћа, слепило, заслепљеност; (*φινι.*) заглупљеност

αποτυφλωτικός, -ή, -ό заслепљујући

αποτυχαίνω, апέτυχα, -ημένος промашити, не успети, оманути, пасти (на испиту, пропасти на изборима)

αποτυχημένος, -η, -ο неуспео, промашен, без среће

αποτυχία, η неуспех, промашај, несрећа

απούλητος, -η, -ο непродат

απουσία, η 1. одсутност, изостанак; 2. замишљеност, „одсутност духа“

απουσιάζω, -σίασα → **λείπω** одсуствовати, не присуствовати

απουσιολόγιο, το дневник о изостајању ученика са наставе

αποφά(γ)η, το остатак јела, непоједени оброк

αποφαίνομαι, -φάνθηκα изнети мишљење, заузети став, изјаснити се

απόφαση, η одлука, смелост, спремност, одважност

αποφασιστικότητα, η одлучност, смелост, одважност

αποφατικός, -ή, -ό, *ἕριπ.* -ά одречни, негаторски

αποφευγιά, η → **απόφευγο**, το одсјај, одблесак, рефлекс (месечеве светлости)

αποφέρω, απέφερα → **αποδίνω** доходовати, приходити

αποφεύγω, απέφυγα избећи, избегавати

απόφθεγμα, το изрека, сентенца, максима

αποφθειρίαση, η → **ξεψείριασμα**, το бискање, требљење од ваши

αποφλοιώνω, -φλοίωσα, -ώθηκα, -ωμένος огулити, ољуштити (јабуку), разбиати кору (ораха)

αποφοιτήριο, το сведочанство, школска диплома

αποφοίτηση, η завршетак или прекид студија

απόφοιτος, ο, ж. -η, η матурант, дипломац: *Ήταν απόφοιτος του λυκείου και λογάριάζε να συνεχίσει τις σπουδές του.* Био је матурант лицеја и рачунао је (намеравао) да продужи студије.

αποφοιτώ, (α), -φοίτησα матурирати, дипломирати

αποφορά, η → **βρόμα**, το задах, воњ, смрад

αποφόρι, το изношена одећа, прње

αποφράδα, η кобни дан, судњи дан; дан жалости: *Η εικοστή ένατη Μαΐου είναι αποφράδα μέρα, γιατί τότε πήραν οι Τούρκοι την Πόλη.* Двадесет девети мај је тужан дан, јер су тада Турци заузели Константинопољ.

απόφραξη, η → **φράξιμο**, το загушење, запушење, зачепљење

αποφυγή, η избегавање; уклањање

αποφυλακίζω, -φυλάκισα, -ίστηκα, -ισμένος отпустити из затвора, ослободити

αποφυλάκιση, η ослобађање из затвора

απόφυση, η → **параφυάδα**, η → **параκλάδι**, το 1. израслина, гука, слепо црево; 2. грана; младица, изданак

αποχαιρετισμός, ο → **αποχαιρέτισμα**, το растајање, поздрављање, опраштање отпоздрав(љање)

αποχαιρετώ, (α) → **αποχαιρετίζω, -χαιρέτησα, -μένος** поздрављати се, опраштати се
αποχαλίνωση, η 1. скидање узди, разуздавање; 2. разузданост, бестидност, распуштеност
αποχαλώ, (α), -χάλασα, -άστηα, -ασμένος упропастити, покварити, уништити
αποχαυνώνω, -χάυνωσα, -ώθηα, -ωμένος ослабити, омлитавити, клонути, парализати, умртвити
αποχειροβίωτος, -η, -ο који живи од „од својих руку“; радник, надничар
αποχέτευση, η одвод (нечистоће), прањње (реке, канала), канализација
απόχη, η кесаста мрежа са дршком (за хватање риба)
αποχή, η → **εγκράτεια, η** 1. уздржавање, уштезање, апстиненција; 2. неприсуствовање, одсуствовање
αποχρεμπτικός, -ή, -ό који помаже искашљавање, излучивање (мокраће)
αποχρωματίζω, -χρωμάτισα, -ίστηα, -ισμένος изгубити боју, избледети
αποχρών, -ώσα, -ών 1. довољан, кадар, способан; 2. убедљив, озбиљан
απόχρωση, η поступност; нијанса, нијансирање (боја)
αποχτώ, (α), απόχτημα, το, απόχτηση, η → **αποχτώ, απόκτημα, το, απόκτηση, η**
αποχώρηση, η 1. удаљавање, повлачење, одвајање; 2. одлазак, оставка
αποχωρητήριο, το нужник, клозет, WC, тоалет
αποχωρίζω, -χώρισα, -ίστηα, -ισμένος одвојити, раздвојити; **-ομαι** раздвојити се, растати се
αποχωρισμός, ο растанак, раздвајање, одељивање
αποχωρώ, (έ), -χώρησα одступити, разићи се, напустити, дати оставку, демисионирати
απόψε (ἄριλ.) 1. вечерас; 2. прошле ноћи, ноћас; синоћ: *Απόψε περιμένουμε το γιο μας.* Вечерас очекујемо сина. – *Είδα απόψε στον ύπνο μου την πεθαμένη μητέρα μου.* Синоћ видех у сну своју умрлу мајку.
αποψεσινός, -ή, -ό синоћњи: *То φαγητό ήταν αποψεσινό.* Јело је било од синоћ (синоћње).
άποψη, η 1. поглед, изглед из даљине, перспектива; 2. гледиште, став, мишљење

αποψιλώνω, -ψίλωσα, -ώθηα, -ωμένος 1. лишити, одузети (права, власт) 2. оголити, посећи (шуму)
αποψιλωτικός, -ή, -ό који скида длаке, депилаторски
αποψινός, -ή, -ό вчерашњи, вечерњи
απόψυξη, η → **ξεπάγωμα, το** одмрзавање, одлеђивање
αποψύχω, απόψυξα, -ύχτηα, -υγμένος одмрзнути, одледити, отопити
απραματοποίητος, -η, -ο, ἄριλ. -α неостварив, неизводљив, немогућ
απράγμονας, ο нерадан, неактиван, немаран
άπραγος, -η, -ο → **άπειρος, -η, -ο** неискусан, невешт, неук, невичан
άπρακτος, -η, -ο → **άπραχτος, -η, -ο** 1. неизвршен, неучињен; 2. безуспешан, неуспешан, неуспео, неефикасан
απρέπεια, η непристојност, неприличност, неучтивост
Απρίλης, ο април
αприλιάτικος, -η, -ο априлски
Αприλομάης, ο → **Μαγιάπριλο, το**
αприόρι (ἄριλ.) 1. а рiогi, пре стеченог искуства, унапред; 2. логичко знање
απροβίβαστος, -η, -ο неунапређен, који није напредовао
απρόβλεπτος, -η, -ο, ἄριλ. -α непредвиђен, неочекиван, ненадан
απροβλεψία, η непредвиђеност, неочекиваност, ненаданост, необазривост, несмотреност
απρογραμμάτιστος, -η, -ο, ἄριλ. -α непланиран, непрограмиран
απροειδοποίητος, -η, -ο, ἄριλ. -α неопоменут, неупозорен, необавештен
απροετοίμαστος, -η, -ο, ἄριλ. -α неприпремљен, неспреман
απρόθεσμος, -η, -ο, ἄριλ. -α неограничен, неорочен
απροθυμία, η оклевање, сустезање, невољност, индолентност
απροίχιστος, -η, -ο 1. онај који није примио мираз; 2. који није надарен, неталентован, ограничен
άπροικος, -η, -ο који (која) нема мираза
απροκάλυπτος, -η, -ο, ἄριλ. -α отворен, искрен, непосредан, недвосмислен
απροκατάληπτος, -η, -ο, ἄριλ. -α сигуран, промишљен, без предубеђења

απρόκλητος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α неизазван, не-подстакнут, неиспровоциран
 απρόκοπος, -η, -ο неуспешан, безуспешан, несрећан
 απρολόγιστος, -η, -ο → απρολόγητος, -η, -ο који је без увода, без пролога
 απρομελέτητος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α неприпремљен, несмишљен, без предумишљаја, *нῆρ.*: „убиство намах“
 απρονοησία, η → απερισκεψία, η несмотреност, необазривост, непромишљеност
 απρόοπτο, το → άξαφно, το
 απρόοπτος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α → απερίσκεπτος, -η, -ο непредвиђен, неочекиван, изненадан
 απροπάρσκεινος, -η, -ο → απροπαρασκεύαστος, -η, -ο → απροετοίμαστος, -η, -ο неспреман, неприпремљен
 απροπόνητος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α неувежбан, неприпремљен, нетрениран
 απροσάρμοστος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α неприлагођен, неадаптиран
 απρόσβλητος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α 1. неоспоран, неборив, нецоречив; 2. етички нетакнут, не може се испровоцирати
 απροσγείωτος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α 1. неприземљен, који није атерирао (авион); 2. занесен, маштовит, који се налази „у облацима“
 απροσδιόριστος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α неодређен, неодлучан, нејасан у речима, несигуран у поступцима
 απροσδόκητος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α неочекиван, изненадан, непредвиђен
 απροσέγγιστος, -η, -ο → απλησίαστος, -η, -ο неприступачан, недодирљив
 απροσεξία, η → απερισκεψία, η непажљивост, непажња, несмотреност, расејаност, растресеност
 απρόσεχτος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α непажљив, несмотрен, необазрив, неразборит
 απρόσιτος, -η, -ο неприступачан, недостижан, недодирљив; недоступан
 απρόσιλητος, -η, -ο → απροσιάλεστος, -η, -ο незван, непозван
 απροσκήνητος, -η, -ο непонизан, не подилази, не улизује се, „не савија кичму“, није полтрон
 απροσμάχητος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α непобеђен, несавладан
 απρόσμενος, -η, -ο → απροσδόκητος, -η, -ο изненадан, неочекиван

απροσμέτρητος, -η, -ο неизмеран, безмеран, неизрачунљив
 απρόσοδος, -η, -ο некористан, нерентабилан, који не доноси приход
 απροσπέλαστος, -η, -ο → απρόσιτος, -η, -ο неприступачан, недостижан
 απροσπέραστος, -η, -ο ненадмашен, недостигнут
 απροσποίητος, -η, -ο → ειλικρινής, -ής, -ές неизвештачен, природан, неизопачен, истинит, искрен
 απροστάτευτος, -η, -ο незаштићен; незбринут, неутврђен
 απρόσφορος, -η, -ο неподесан, неодговарајући, некористан, незгодан
 απροσχεδιάστος, -η, -ο → απροετοίμαστος, -η, -ο провизоран, неприпремљен, спонтан
 απροσχημάτιστος, -η, -ο → ειλικρινής, -ής, -ές искрен, одлучан, који није дволичан, није лицемер
 απροσωπόληπτος, -η, -ο → αντικειμενικός, -ή, -ό → δίκαιος, -αιη, -αιο правичан, непристрасан, објективан
 απρόσωπος, -η, -ο безличан: *απρόσωπα ρήματα: χρειάζεται, λέγεται, φαίνεται κ.α.* безлични глаголи, *нῆρ.* треба, каже се, изгледа, чини се
 απροφάσιστος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α добар, искрен, који не избегава
 απρόφταστος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α 1. недостигнут, недостижан; 2. ненасит, незаситан
 απροφύλαχτος, -η, -ο 1. нечуван, необезбеђен, незаштићен, изложен; 2. необазрив, неопрезан
 απροχώρητο, το → αδιέξοδο, το непролазна тачка или место, безизлаз, слепа улица, „ћорсокак“
 απροχώρητος, -η, -ο успорен, који је у застоју, који не напредује, стагнантан
 απρωτοκόλλητος, -η, -ο неуведен у службену књигу, непротоколисан
 άπταιστα (*ἄριλ.*) правилно, течно
 απτηνοδύτης, ο → πιγκουίνος, ο
 απτόητος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α → άφοβος, -η, -ο неустрашив, упоран, издржљив
 απτός, -ή, -ό додирљив, опипљив
 απύθμενος, -η, -ο → άπατος, -η, -ο без дна, врл● дубок
 απύλωτος, -η, -ο 1. брбљив, „лајав“, *απύλωτο στόμα* „језик без костију“; 2. без врата, незатворен

απύραυλος, -η, -ο ракета, безатомски; -η Βαλκανική безатомски Балкан
 απύρετος, -η, -ο онај који нема температу-
 ру
 απυρόβλητος, -η, -ο недоступан, заштићен
 од артиљеријске ватре
 απώθησι, η 1. потискивање, опадање (ни-
 воа воде); 2. одвраћање, одбијање
 απωθητικός, -ή, -ό → απωστικός, -ή, -ό,
 ἕριλ. -ά одбојан, одвратан
 απωθώ, (ε), απώθησα, -ήθηκα, -ημένος 1.
 одбијати (изгледом, карактером, пона-
 шањем); 2. одбити, одгурнути (чамац
 од обале)
 απώλεια, η → χάσιμο, το → ζημιά, η губитак,
 штета
 απών, -ούσα, -όν одсутан
 άπωση, η → απώθηση, η међусобно од-
 бијање: ηλεκτρική ~ одбојност електрич-
 них полова
 απωστικός, -ή, -ό → απωθητικός, -ή, -ό
 απώτερος, -η, -ο → απώτατος, -η, -ο κομῆ. и
 суџерл. од απώ удаљенији, врло далек
 άρα (св.) дакле, према томе, то значи
 араβίδα, η врста пушке са кратком цеви,
 карабин
 араβικός, -ή, -ό арапски: -οί αριθμοί арапс-
 ки бројеви; -ή γλώσσα арапски језик; -ός
 ίπλος арапски коњ
 араβόγλωσσος, -η, -ο → араβόφωνος, -η,
 -ο
 араβόσιτος, ο → арапосίτι, το кукуруз
 араβούργημα, το арабеска: Ονομαστά ήταν
 τα араβουρήματα στα ανάκτορα Алка-
 ζάρ στο Толέδο της Ισπανίας. Чувене су
 биле арабеске у дворцима Алказара у
 Толеду, у Шпанији.
 араβόφωνος, -η, -ο → араβόγλωσσος, -η, -ο
 који говори арапским језиком
 άραγε (ἕριλ.) можда, тобоже, „кобајаги“
 άράγιστος, -η, -ο ненапрснут, без пукоти-
 не, без напрслине
 άραγμα, το → аγκυροβολία, η сидрење,
 укотвљавање
 άраδα, η 1. линија, ред, низ; 2. ранг, поло-
 жај; 3. ред првенства: (ἕοсл.) „Αν είσαι
 και παππάς, με την ~ σου να πας“. – И поп
 чека свој ред.
 араδιάζω, араδιάσα, -άστηκα, -ασμένος
 поставити у ред, постројити, пониза-
 ти: Αράδιασε τους μαθητές στην αυλή του
 σχολείου. Постројио је ученике у школ-

ском дворишту. – Συνέχεια μας αράδιαζε
 ψέματα. Непрестано нам је причао (ни-
 зао) лажи.

αράδιασμα, το ређање, низање
 арадиастός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά поређан, пост-
 ројен, нанизан
 араζω, άραξα, араγμένος бацити сид-
 ро, усидрити се, стићи до краја: Σία κι
 αράξαμε. „Стигосмо до краја“.
 араθυμος, -η, -ο, ἕριλ. -α раздражљив, на-
 прасит, нестрпљив
 араіόμετρο, το ареометар; апарат за ме-
 рење густине течности
 араіός, -ή, -ό → ариός, -ά, -ό → аρύς, -ιά, -ύ,
 ἕριл. -αіά → -іά редак, жидак, мале гу-
 стине; разређен, растворен
 араіότητα, η реткост, разређеност
 араіωма, το реткост, проређеност
 араіώνω, араіωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. раз-
 редити; размакнути, раставити; 2. про-
 редити, дешавати се ређе; ређе се виђа-
 ти
 араіωτικός, -ή, -ό разређивачки
 араіάς, ο грашак
 араλίки, το → ευκαιρία, η прилика, згода,
 повољна околност
 арамаііικός, -ή, -ό арамејски (језик којим је
 говорио Христос)
 арампάς, ο араба, врста запрежног возила
 (најчешће са два точка)
 аράντιστος, -η, -ο непрскан (дрвеће, во-
 ће); незамагљен
 араξοβόλι, το 1. лука, сидриште; 2. заклон,
 склониште
 аράπης, ο, ж. -α, η 1. црномањаст, поцрнео
 (од сунца); 2. чудовиште, дух, демон,
 страшило, баук којим плаше децу: бау,
 бау!, „Баба рога“
 аράπικος, -η, -ο, ἕριл. -α арапски; црно-
 мањаст, гарав
 арапосίτι, το → καλαμπόκι, το кукуруз
 арапосукиά, η → φραγκосукиά, η
 άρατος, -η, -ο који ишчезава, испарив, не-
 видљив
 άραφτος, -η, -ο несашивен
 άραχλος, -η, -ο → άραχνος, -η, -ο, ἕριл. -α
 таман, мрачан; тужан, жалостив
 аράχνη, η → аράχνα, η паук
 араχνιάζω, аράχνιασα бити прекривен па-
 учином
 άραχνος, -η, -ο → άραχλος, -η, -ο

αραχνοῦφαντος, -η, -ο **фино ткан, „као од паучине“**

αρβανίτικος, -η, -ο **албански, шиптарски; арбανίτικα, та албански језик**

αρβύλα, η, **мн. -ύλες → άρβυλα, та војничка дубока ципела, цокула**

αργά (*ἄριλ.*) **1. касно, полако; 2. вече, ноћ**

αργάζω, άργασα, -άστηκα, -ασμένος **1. штавити, прерадити кожу; 2. јако истући, „одрати кожу“: Αν δεν αργάσεις το πέτσι, παπούτσι δε γίνεται. Ако не прерадиш кожу, нема ципела. – Του άργασαν το τομάρι από το ξύλο. Одраше му кожу батинама.**

αργαλειός, ο → αργαλειό, το **ткачко плетиво и чунак**

άργασμα, το **1. штављење, обрада, прерада коже; 2. немилосрдно, душманско батинање**

αργάτης, ο → εργάτης, ο **радник (најчешће пољопривредни)**

αργατιά, η **радништво, радници уопште**

αργέστης, ο → μαΐστορας, ο

άργητα, η **1. кашњење, спорост; 2. нерад, застој; 3. казна привременог удаљења са дужности (официра, свештеника)**

αργίλιο, το → αλουμίνιο, το **алуминијум**

αργιλοπλαστική, η **керамика, керамичарство: израда посуда, судова и фигура од глине**

άργιλος, η → αργιλόχωμα, το **глина**

αργκό, η **арго (посебни језик одређених социјалних скупина или занимања у Француској)**

αργοκίνητος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α **спор, тром, полагаан**

αργομισθία, η **синекура; плата, накнада за раднике који не раде**

αργοναύτης, ο, само у *мн.* αργοναύτες, οи **Аргонаути, митски јунаци који су, по легенди, на лађи „Арго“, веслајући отпловили у Колхиду да нађу златно руно. Водио их је Јасон из племена Еолида.**

αργοπορία, η **закашњавање, доцњење, задржавање**

αργοπορώ, -ησα, -ημένος **(за)каснити, стићи са закашњењем**

αργός, -ή, -ό **1. беспослен; 2. запуштен, необрађен (њива); 3. кажњен црквеном казном, суспендован са посла; 4. спор, успорен**

αργοσαλεύω, -σάλεψα **вући се, кретати се споро, ићи полако**

αργοσβήνω, -όσβησα **венути, полагаано умирати, „гасити се“**

αργόσχολος, -η, -ο **нерадан, лењ, беспослен**

αργυραμοιβός, ο → σαράφης, ο **мењач новца**

αργύριο, το **сребрни новац; сребрњак**

αργυροκόλλητος, -η, -ο **украшен сребрним накитом, окован сребром (пушка, пиштољ, књига)**

αργυρός, -ή, -ό → ασημένιος, -ια, -ιο **сребрн: -οί γάμοι „сребрна свадба“, двадесетпетогодишњица брака**

άργυρος, ο → ασίμι, το **сребро**

αργυρώνητος, -η, -ο **потплаћен, поткупљен, корумпиран**

αργυρωρυχείο, το **рудник сребра**

αργώ, (ε), άργησα **1. не радити, имати нерадан дан; 2. каснити; 3. бити спор; заостајати; бити временски удаљен: Ο Θεός αργεί, αλλά δε λησιμονεΐ. Бог је спор, али достижан (не заборавља).**

άρδευση, η **наводњавање, иригација**

αρδεύω, άρδευσα, -εύτηκα, -μένος **наводњавати, натапати, иригирати**

άρδην (*ἄριλ.*) **из основа, из темеља**

αρειανισμός, ο **аријанизам, јеретичко учење Арија, по којем је Христос био прва божја творевина**

αρειμάνιος, -ια, -ιο, *ἄριλ.* -ια **дивљи, свиреп, суров, ратоборан**

άρειος, -ια, -ειο **1. који се односи на ериније, женска божанства која прогоне кривце и захтевају извршење правде; 2. који припада вишем суду; 3. ратнички, ратоборан, борбен**

Αρειος Πάγος, ο **1. Ареопаг, високи суд у старој Атини; 2. високи касациони суд у савременој Грчкој**

αρένα, η **арена**

Αρεοπαγίτης, ο **Ареопагит, судија високог суда Ареопага**

άρεσα, *αορ.* ἴλ. **αρέσω**

αρεσιά, η → αρεσικιά, η **допадање, свиђање; укус: δεν είναι της αρεσιάς μου није по мом укусу**

αρέσκομαι **свиђати се, допадати се**

άρες – μάρες, οι (нейром.) бесмислице; ~
 κοικουνάρες бесмислене речи
 αρεστός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά пријатан, угодан;
 допадљив, мио, драг
 ἀρέσω, ἀρεσα допадати се, свиђати се, бити
 пријатан: Μου ἀρεσε η ἀπάντηση που του
 έδωσες. Свидео ми се одговор који си му
 дао.
 αρετή, η 1. врлина, способност, вештина,
 умешност; 2. поштовање моралних на-
 чела, моралност, достојанство
 αρθρίτιδα, η → αρθριτιά, та артритис, за-
 паљење зглобова
 άρθρο, το 1. члан, параграф; 2. чланак,
 спој зглобова; 3. новост, обавест, чла-
 нак, фелтон; 4. граматички члан, озна-
 ка рода или падежа испред именице
 αρθρογραφία, η писање чланака у новина-
 ма и часописима
 αρθρογράφος, ο/η чланкописац, фелто-
 нист
 αρθροπάθεια, η обољење зглобова, артри-
 тис
 αρθρόποδα, та зглавкари (инсекти, па-
 уци)
 άρθρωση, η 1. везивање, повезивање,
 спајање; 2. дикција, артикулација
 άρια, η (иштал.) арија
 αριά → αραιά
 Αριάδνη, η Аријадна
 αριβάρω, αριβάρισα (иштал.) доспети, стићи,
 упловити
 αριβίστας, ο → αριβιστής, ο, ж. αριβίστρια,
 η → τυχοδιώχτης, ο 1. дошљак, „дођош“;
 2. пустолов, авантуриста, хазардер
 αρίγωτος, -η, -ο → αχαράκωτος, -η, -ο неиз-
 браздан, неизборан
 αρίδα, η 1. бургија, сврдло; 2. нога, цева-
 ница
 αριθμηση, η бројање, набрајање, нумери-
 сање, мерење, премеравање
 αριθμητήρας, ο → αριθμητής, ο бројач,
 бројило
 αριθμητήριο, то рачунаљка, рачунар
 αριθμητικά, та именице, придеви и прило-
 зи који изражавају бројчане односе
 αριθμητική, η аритметика
 αριθμητικός, -ή, -ό бројчани, аритмети-
 чки
 αριθμητος, -η, -ο → αριθμητος, -η, -ο
 αριθμομηχανή, η рачунска машина

αριθμομνήμονας, ο онај који добро памти
 бројеве и брзо рачуна „из главе“
 αριθμός, ο број, бројка, цифра, нумера; σε
 αριθμό на броју
 αριθμώ, (ε), αριθμησα, -ήθηκα, -ημένος
 бројати, мерити
 αριός, -ά, -ό → αραιός, -ά, -ό
 Αριος, ο, ж. -ια, η Аријевац, Аријевка, Ин-
 доевропљанин, Индоевропљанка
 άριστα (ἕριλ.) одлично, савршено; одлич-
 на оцена; висок положај или чин
 αριστείο, το награда, признање
 αριστερά, η левичарске партије, лево кри-
 ло парламента
 αριστερίζω, αριστερίσα левичарити, симпа-
 тисати и пристајати уз левичарске пок-
 рете
 αριστερισμός, ο левичарство, левичарење
 αριστεριστής, ο левичар
 αριστερός, -ή → -ά, -ό 1. леви; 2. левичарс-
 ки, који следи „леве“ идеје
 αριστερόχειρας, ο леворук, левак
 αριστεύω, αριστεψα 1. одликовати се, из-
 двајати се; 2. добити одличну оцену
 αριστοβάθμιος, -ια, -ιο одликаш
 αριστοκράτης, ο, ж. -ισσα, η аристократ,
 аристократкиња
 αριстокρατία, η племство, аристократија
 αριстокρατικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά племићки,
 аристократски
 άριστος, -η, -ο, ἕριλ. -α одличан, истакнут,
 ненадмашан, изузетан, племенит, от-
 мен; άριστοι, οι одабрани, аристократи
 αριστοτέλειος, -α, -ο → αριστοτελικός, -ή,
 -ό аристотелски
 αριστοτέχνημα, το ремек-дело
 αριστοτέχνης, ο виртуоз, мајстор
 αριστούργημα, το ремек-дело, велико мајс-
 торство
 αριστούχος, -α, -ο одликаш
 αристофаниός, -ή, -ό → αристоφάνειος,
 -εια, -ειο оштар, заједљив, аристофанс-
 ки (који се односи на хеленског коме-
 диографа Аристофана)
 άρίφνητος, -η, -ο, ἕριλ. -α → αριθμητος,
 -η, -ο неизбројив, безбројан; неизра-
 чунљив, неизмеран
 άριχτος, -η, -ο небачен, нехитнут
 αριώνω → αραιώνω
 αρκεί → είναι αρκετό → φτάνει задовоља-
 ва, стиже, достаје; αρκούμαι задовољити
 се, бити задовољен са..., знати дово-

лно, ограничити се на..., прилагодити се околностима

архетός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά → **επαρκής**, -ής, -ές → **ιανός**, -ή, -ό 1. довољан, достатан, задовољавајући; 2. кадар, способан

аркоούδα, η медвед, медведица

аркуδάκι, то 1. меца; мечкица; 2. меда (дечја играчка)

аркоуди, то мечкица, меца: (*ἄοσλ.*) *νηστικὸ ἀρκοῦδι δὲν χορεύει* (сањива меца не игра)

аркуδιάρης, ο, ж. -ισσα, η мечкар, медведар, који припитомљене медведе води по вашарима

аркудίζω, арκούδισα → **μπουσουλώ** бауљати, ићи четвороношке (код беба)

аркудίσιος, -ια, -ιο медвеђи

аркоудίσμα, то бауљање

арктиός, -ή, -ό арктички; -ή *ζώνη* поларни појас (зона); -ός *κύκλος* поларни круг

άρκτος, η 1. медвед; 2. позната два сазвежђа: *Μεγάλη* ~ Велики Медвед, Велика кола; *Μικρή* ~ Мали Медвед, Мала кола

Аркτούρος, ο Арктур, најсјајнија звезда у сазвежђу Бика

ариώ, (ε), *ἀριεσα*, -έστηκα бити довољан, достајати, бити у стању, стизати

арлекίνος, ο харлекин

арлούμπα, η глупост, будалаштина, „лупетање“, глупирање

арлούμπας, ο брбљивац; сметењак

άρμα, то 1. старинска ратна двоколица; 2. тенк, оклопно бојно возило; *οβιц.* у *мн.* **άρματα**, та оружје: *Στ' ἀρματα!* На оружје! К' оружју! – *Πέθαναν με τ' ἀρματα στο χέρι.* Умрли су са оружјем у рукама. – *Βάζω κάτω (ρίχνω) τ' ἀρματα.* Полажем (бацам) оружје. Предајем се.

арμάδα, η → **στόλος**, ο ратни бродови, флота

арμάθα, η → **армаθιά**, η низ, ниска, бројаница: *Του 'δωσε μια αρμαθιά σύκα.* Дао му је једну ниску смокава. – *Φορούσε μια αρμαθιά από φλουριά.* Носила је једну ниску дуката.

армаθιάζω, арμαθιασα, -άστηκα, -ασμένος правити ниске, низати

армари, то → **ερмари**, то → **ντουλάπι**, то орман, ормар; долап

арматаγωγό, то десантни брод за превоз ратних возила, војска и провијанта

арматилάτης, ο тенкиста, возач борних кола, тенка

арматολίκι, то арматолук

арматολός, ο арматол, „оружаник“, марто-лос

армιάτωμα, то наоружавање, опремање

арматώνω, -μάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. наоружати, опремити; 2. окитити, украсити

армιαтωσιά, η оружје, наоружање

άρμεγμα, то музење, мужа

армэгω, *άρμεξα*, -έχτηκα, -εγμένος 1. мустити; 2. (*φιν.*) искоришћавати неког

армениζω, армениса 1. једрити, пловити; 2. блудети (мислима)

армениος, -η, -ο арменски, јерменски; **армениά**, та јерменски језик

армено, то бродско једро; **армена**, та опрема брода (ужад, једра, инструменти)

арμη, η → **άλμη**, η → **салаμούρα**, η саламура, расо(л)

армίδи, то → **αγκίστρι**, то удица

арμόδιος, -ια, -ιο надлежан, овлашћен, компетентан

арμοδιότητα, η надлежност, компетентност

арμόζω, *άρμοσα*, -οσμένος → **просарμόζω** подесити, прилагодити, применити, удецити; **арμόζει** одговара, тачно је, треба

армολόγημα, то попуњавање пукотина кречом, гипсом, цементом; фуговање

армολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος фуговати

армонија, η склад, складност, хармонија, хармоничност

армонија, η усна хармоника

армониός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά складан, хармоничан, сагласан

арμόνιο, то хармонијум

арμός, ο 1. састав, спој; 2. руб, шав; 3. пукотина, прорез

армоστής, ο повереник, изасланик, намесник, комесар

армоστία, η → **армоστεία**, η повереништво, комесаријат

армипарόριζα, η геранијум, смрдљевак

армипуро, то → **άλμπуро**, то

армύρα, η → **αλμύρα**, η сланост, сланоћа, салинитет

армурήθρα, η → **αλмурήθρα**, η

армурίζω → **αλмурίζω**

армурό, то усољено јело

армурός, -ής, -ό 1. слан, посољен; 2. (φιλ.) врло скуп, „папрен“

армурούτσικος, -ης, -ο → алмурούτσικος, -ης, -ο

арνάδα, η млада овца, двиска

арνάκι, то јагње, јагњешце, јагњенце

арνηση, η одбијање, порицање, неприхватање, негирање, негација

арνησιά, η → λησμονιά, η заборав, заборавање; негирање

арνησιδικία, η одбијање суда да суди (због месне или стварне ненадлежности)

арνησίθεος, -ης, -ο безбожан, атеистички

арνησιθρησκία, η отпадништво од вере

арνησιкуρία, η → βέτο, то забрана, вето

арνητής, ο, ж. -ήτρια, η отпадник, вероломник, апостат; негатор

арνητικός, -ής, -ό одречан, негативан: -ά μόρια: δεν, ποτέ, πουθενά, κλπ. одричне речце: не, никад, нигде; -οί αριθμοί негативни бројеви; -ός ηλεκτρισμός негативни електрицитет; -ή εικόνα негатив (фотографије); – Η απάντησή του ήταν αρνητική. Његов је одговор био негативан.

арνί, то јагње, јање; (φιλ.) мирно, умиљато створење

арνιακό, то → арноτόμαρο, то јагњећа кожа

арνίσιος, -ια, -ιο јагњећи, јањећи

арноτόμαρο, то → арνιακό, то

арνούμαι → арνιέμαι → арниούμαι, -ήθηκα

1. одбијати, не прихватати, порицати; негирати; 2. одбацивати, напустити

арόδο (ἄριλ.) близу, покрај, (луке, брода), на отвореном, στένω ~ стати близу луке; τράβα ~ крени! удаљи се!

άρον άρον (ἄριλ.) брзо, хитно, журно, одмах; нагло, силовито

άροση, η → άρωμα, то орање

арόσιμος, -ης, -ο обрадив, подесан за орање

аротριάζω → аротριά, (α), -τριασα орати

аротρίαση, η → άροση, η

άροτρο, то плуг

арουραίος, ο пољски миш, пацов

άρπα, η харфа

άρπαγας, ο → άρπαγος, ο отмицар, грабежљивац

арπάγη, η → арπάγι, то кука, чакла, харпун

арпаγή, η → άρπαγμα, то отмица, отимачина, грабљење

άρπαγμα, то → арпаγή, η 1. отимање, предмет отимачине и пљачке; 2. сукоб, окршај

арπάζω → арπάχνω → арпώ, (α), άρπαξα, -άχτηκα, -αγμένος 1. зграбити, ухватити; придржати; 2. опећи се, пецнути се; -ομαι 1. ухватити се, придржати се; 2. потући се, побити се: Ηρθαν σε λόγια κι έπειτα αρπαχτήσανε. Споречкаше се и победише се.

арпахτικός, -ής, -ό → арпахτικός, -ής, -ό грабежљив, грабљив; арпахτικά πτηνά, та птице грабљивице

арпахτικότητα, η → арпахτικότητα, η грабежљивост, грабљивост

арпахτά → γρήγορα (ἄριλ.) брзо, хитро; нагло, силовито

арπάχτης, ο, ж. арπάχтра, η 1. грабљивац, грабежљивац; 2. крадљивац, пљачкаш

арлиστής, ο → арлίστας, ο, ж. -ίστρια, η свирач на харфи, харфист(а), харфисткиња

Арπυιες, οι Харпије, брзоноге (или крилате), ружне и прождрљиве богиње олује (по Хомеру)

арраβώνας, ο → αρραβώνα, η 1. веридба, прстеновање; 2. веренички (заручнички) прстен; 3. залог, капара

арраβώνες, οι → αρραβώνιασμα, то веридба, зарука

арраβωνιάζω → арреβωνιάζω, -βώνιασα, -ιάστηκα, -ιασμένος верити, заручити, прстеновати; -ομαι верити се

арраβώνιασμα, то → μνηστεία, η, обич. у мн. αρραβωνιάσματα, та веридба, заручење

арраβωνιαστικός, ο, ж. αρραβωνιαστικιά, η → μνηστήρας, ο, ж. μνηστή, η вереник, вереница, заручник, заручница

арренаγωγείο, то школа, колеџ, лицеј за дечаке

арреноγονία, η → арреноτοκία, η рађање мушке деце; εξ ~ потомак по мушкој линији

арреноμανία, η страст за мушкарцима

арреноπρεπής, -ής, -ές мушкобањаст; мужеван

арреνωπός, -ής, -ό, ἄριλ. -ά снажан, крепак, мужеван

άρρητος, -η, -ο неисказан, неизрецив, не-описив

αρρυθμία, η 1. поремећај ритма, аритмија, аритмичност; 2. несразмерност, непропорционалност, несиметричност

αρρυθμιος, -η, -ο 1. неправилан, неритмичан, без ритма; 2. несразмеран, непропорционалан, асиметричан

αρρυμοτόμητος, -η, -ο непланиран, непројектован (град)

αρρυμούλιητος, -η, -ο 1. нереморкиран, нешлепован; 2. неодвучен, непривучен; 3. непридобијен, принципијелан

αρρύπαντος, -η, -ο неупрљан, чист

αρρωσταίνω → **αρρωστώ**, (α), **αρρώστησα**, -ημένος 1. разболети се, боловати; 2. учинити да се неко разболи; 3. онерасположити се, клонути духом

αρρώστια, η → **ασθένεια**, η → **νόσος**, η болест, обољење

αρρωστίαρης, -α, -ιχο болестан, болешљив, слабуњав

αρρωστώ, (α) → **αρρωσταίνω**

αρсениκό, το (хем.) арсеник

αρсениκός, -ή, -ό → **σερνικός**, -ή, -ό мушки; -ό γένος, мушки род у граматици

αρσενοκοΐτης, ο → **παιδεραστής**, ο → **κίναιδος**, ο → **πούστης**, ο хомосексуалац, „педер“

άρση, η 1. дизање, подизање; 2. савлађивање (тешкоћа); 3. укидање, поништавање; 4. ненаглашен слог

артаίνω → **артύνω** → **артύζω**, **άρτυσα**, **артύθηκα** → **артύστηκα**, **артυσμένος** прекинути пост, омрсити се

Артемη, η Артемида, митска богиња лова

артέμονας, ο мало троугласто једно

αρτεργάτης, ο, ж. -τρια, η пекар, пекарски радник

артџимпурџи, το → **артџибурџи**, το

артерија, η 1. артерија; 2. главна саобраћајница, прометна улица

артериосκλήρυνση, η → **артериосκλήρωση**, η артериосклероза, закречавање крвних судова

артиγέννητος, -η, -ο 1. новорођен; 2. новоподигнут, новоизграђен

άρτιος, -ια, -ιο → **τέλειος**, -α, -ο 1. потпун, целовит, комплетан, перфектан; 2. недирнут, неповређен; 3. паран (дељив са два)

артиότητα, η 1. потпуност, целовитост; 2. дељивост са два

артиста, ο, ж. -ίστα, η артист(а), артисткиња; уметник, уметница

артиσύστατος, -η, -ο новосаграђен, скоро подигнут

артоκλασία, η благослов, причешћивање, причест

артоποιείο, το пекара

артоποιία, η пекарство

артоποιός, ο → **ψωμάς**, ο → **φουρνάρης**, ο пекар

артоπωλείο, το → **ψωμάδικο**, το пекара, продавница хлеба

άρτος, ο хлеб

артоφόριο, το путир

артџибурџи, το → **артџимпурџи**, το 1. недеља поста код Јермена; 2. непридржавање реда, неред

артύζω → **артаίνω**

άρτυμα, το → **καρύκευμα**, το зачин, миротија, миродија

артύνω → **артаίνω**

артύσιμος, -η, -ο који није постан, мрсан

арύς, -ιά, -ύ → **арайός**, -αία, -αιό

арфанός, -ή, -ό → **ορφανός**, -ή, -ό

архάγγελος, ο арханђел (св. Михаило и Гаврило, *ιηϋδ.*)

архаїζω, **архаїσα** архаизовати, употребљавати архаизме

архаїκός, -ή, -ό архајски, онај који се односи на старо, преткласично доба

архаиогνωσία, η познавање антике, изучавање старог доба

архаикоαπηλία, η недозвољено трговање или изношење антиквитета из земље

архаиολογία, η археологија

архаиολογικός, -ή, -ό археолошки

архаиολόγος, ο/η археолог

архаиопρεπής, -ής, -ές архаичан, који нагиње ка старинама, подражава старински начин говора, одевања или обичаја

архаίος, -αία, -αίο стар, некадашњи, прошли, архаичан, антички; који се односи на период завршен пре 476. године н. е.; **архаίοι**, οι људи архајског, античког доба; **архаία**, та стари архајски, антички споменици и предмети

архаиότερος, -η, -ο старији по чину, старешина

архаиότητα, η архаичност, старина, древност, антика

αρχαιοφιλία, η љубав према старинама, антиквитетима
 αρχαιρεσία, η избори за високе органе (на факултету, суду, синдикату)
 αρχαϊσμός, ο архаизам
 αρχαϊστής, ο, ж. -ίστρια, η архаист
 αρχάριος, -ια, -ιο почетни(к), неискусан, невешт
 αρχέγονος, -η, -ο примитиван, заостао, почетни
 αρχείο, το архива, архив
 αρχαιοθήκη, η орман, ормар, полица за архиву; архиварница
 αρχαιοφύλακας, ο архивар
 αρχέτυπο, το прототип, архетип
 αρχέτυπος, -η, -ο оригинални, изворни
 αρχή, η 1. почетак, порекло; 2. принцип, начело; οι αρχές власти: *Είμαστε στην αρχή του δρόμου.* На почетку смо пута. – *Αυτό είναι αντίθετο με τις αρχές μου.* То је у супротности са мојим принципима. – *Αυτή ήταν η αρχή του κακού.* То је био почетак зла. – *Μάθαμε στη φυσική την αρχή του Αρχιμήδη.* У физици смо учили Архимедов закон. – *Στην τελετή παραβρέθηκαν οι πολιτικές και στρατιωτικές αρχές.* Свечаности су присуствовале цивилне и војне власти.
 αρχηγείο, το команда, заповедништво, канцеларија, седиште, штаб
 αρχηγέτης, ο вођа, начелник
 αρχηγία, η старешинство, начелништво
 αρχηγός, ο, ж. -γίνα, η предводник, вођа, командант
 αρχίατρος, ο војни лекар у чину потпуковника
 αρχιγραμματέας, ο генерални секретар
 αρχίδι, το → όρχης, ο
 αρχιδιάκονος, ο архиђакон
 αρχιδικαστής, ο судија вишег суда у Енглеској
 αρχιδούκας, ο, ж. -ισσα, η надвојвода, надвојвоткиња
 αρχιεπισκοπή, η архиепископија
 αρχιεπίσκοπος, ο архиепископ; *Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος* Архиепископ Атине и целе Грчке
 αρχιερατικός, -ή, -ό архијерејски, епископски
 αρχιεργάτης, ο, ж. -ισσα, η предводник, бригадир

αρχιερέας, ο архијереј, првосвештеник, општи назив и појам за припадника вишег свештенства (епископ, архиепископ, митрополит, патријарх)
 αρχίζω → αρχινώ, (α) → αρχεύω, άρχισα, αρχίνησα → άρχεψα, αρχίστηκα, αρχισμένος → αρχινημένος почети, почињати, (по)кренути
 αρχικά (ὑрил.) на почетку
 αρχικλέφτης, ο, ж. -φτρα, η превејани, вешт лопов, лупеж
 αρχικός, -ή, -ό, ὑрил. -ά 1. почетни, челни; 2. командни, наређујући, деснотски
 αρχιληστής, ο вођа разбојника, харамбаша
 αρχιλογιστής, ο шеф рачуноводства
 αρχιμηνιά, η → πρωτομηνιά, η први дан у месецу
 αρχιμηχανικός, ο → αρχιμουσικός, ο → αρχινοσοκόμος, ο 1. главни инжењер; 2. главни музичар, шеф оркестра; 3. главни болничар
 αρχιπέλαγος, το *ιεν.* -πελάγους архипелаг, група острва, острвље
 αρχισμηνίας, ο ађутант у ратном ваздухопловству
 αρχιστράτηγος, ο врховни командант
 αρχιτέκτονας, ο архитект(а)
 αρχιτεκτονική, η архитектура
 αρχιτρίκλινος, ο шеф протокола, мајор домус
 αρχιχρονιά, η → πρωτοχρονιά, η први дан нове године
 αρχομανία, η манија командовања, наређивања, господарења, подређивања
 αρχοντάνθρωπος, ο човек племенитог лика и понашања, кавалељер; добротвор
 αρχοντάρης, ο одговоран за дочек и угошћавање посетилаца манастира
 άρχοντας, ο, ж. -ισσα, η властелин, племић, великаш, господин
 αρχοντιά, η отменост, утицајност, господственост
 αρχοντικό, το дом (угледни)
 αρχοντολόι, το *ιεν.* -γίου племство, елита
 αρχοντοξεπεσμένος, -η, -ο пропали, осиромашени племић
 αρχοντοπιάνομαι, -άστηκα, -ασμένος глумити отменост, изигравати господственост
 αρχοντόπουλο, το, ж. -πούλα, η богаташко, властелинско дете

архонτόσπιτο, то племићка или богаташка кућа, аристократска породица
архонтоχωριάτης, ο, ж. -ισσα, η обогатени сељак; (*φιλ.*) примитивац, простак
архύτερα (ἄριλ.) пре, раније
άρχω владати, господарити
арωγή, η → **βοήθεια, η** помоћ, подршка, заштита, потпора
арωγός, -ός, -ό помоћни, заштитнички
άρωμα, то мирис, арома
арωματικός, -ής, -ό мирисан, миришљав, ароматичан
арωματοποιία, η производња мириса
арωματοπωλείο, то продавница мириса, парфимерија
арωματοπώλης, ο продавац мириса, парфема
арώτητος, -η, -ο непитан, неконсултован
ας да, нека, кад би: *Ας πάμε απόψε να τον επισκεφθούμε.* Да идемо вечерас да га посетимо. – *Ας είχα και εγώ μια καλή συνταξη.* Кад бих и ја имао добру пензију. – *Ας μην το δώσει ο Θεός.* Да не да Бог. – *Ας είναι λίγο, μου φτάνει.* Нека је и мало, доста ми је. – *Ας μην τολμήσει να με ξαναπλησιάσει.* Нека се не усуди да ми се поново приближи.
ασαβάνωτος, -η, -ο сахрањен без покрова
ασαβούρωτος, -η, -ο без баласта, неоптерећен; ништаван, лакоуман, лакоми-слен
ασαγήνευτος, -η, -ο непривучен, неочаран, нешармиран: *Κανείς δεν έμεινε ασαγήνευτος από την ομορφιά της γυναίκας αυτής.* Нико није остао неочаран лепотом ове жене.
ασάλευτος, -η, -ο, ἄριλ. -α непомичан, стабилан, постојан
ασαμάρωτος, -η, -ο без самара, неосамарен; неоседлан
ασансέρ, то → **ανελκυστήρας, ο** лифт, дизалица
ασарάντιστος, -η, -ο → **ασарάντιγος, -η, -ο** којем није прошло 40 дана како је сахрањен, којој није прошло 40 дана од порођаја: *Δεν κάνει επισκέψεις γιατί είναι ασарάντιστη.* Не иде у посете јер није прошло четрдесет дана од како се породила.
асάρωτος, -η, -ο, ἄριл. -α непометен, неочишћен

асаτίριστος, -η, -ο неисмејан, неизложен руглу, неискарикиран, без сатире
ασάφεια, η → **σκοτεινότητα, η** помрчина, мрак, тама, нејасност
ασαφής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή нејасан, неодређен, неразумљив
άσαχτος, -η, -ο → **άσιαχτος, -η, -ο**
ασβεστάδιο, то кречана, продавница креча
асбэстис, ο → **άσβεστος, η** креч
асбэстιο, то (хем.) калцијум
асбэстоκάмино, то → **асбэстоиάμιнос, η** кречна пећ
асбэстόλιθος, ο → **асбэστόπετρα, η** кречни камен
асбэστόχρηση, η → **άспρισμα, то**
асбэстωма, то кречење
асбэсτώνω, ασбэсτώσα, -ώθηκα, -μένος кречити
άσβηστος, -η, -ο → **ανεξάλειπτος, -η, -ο**
асбóлη, η чађ, гар, гареж
асбóс, ο → **τρόχος, ο** јазавац
асéβεια, η непоштовање, ниподаштавање
асεβώ, (ε), асéβησα непоштовати, ниподаштавати
άσειστος, -η, -ο, ἄριл. -α непотресен, неуздрман, стабилан; непоколебан
аселгаίνω → **аселγώ, (ε), асéλγησα** бити непристојан, бестидан, чинити срамоту, развратно се понашати
асéлһнос, -η, -ο мрачан, без месеца (месечине): *Η νύχτα ήταν ασéлһνη, σκοτεινή.* Ноћ је била мрачна, без месечине.
άσεμνος, -η, -ο, ἄριл. -α нескроман, непристојан, неприличан
асетиλίνη, η → **ακετιλένιο, то** ацетилен
асήκωτος, -η, -ο 1. претежак, 2. прикован за постељу; којег је тешко подићи; 3. несахрањен
асһиáдеυτος, -η, -ο, ἄριл. -α 1. ненациљан, ненанишањен; 2. необележен, неозначен
асήμαντος, -η, -ο безначајан, ништаван, који није вредан помена
асһиμείωτος, -η, -ο, ἄριл. -α неозначен, необележен; неважан, безначајан
асһиμένιος, -ια, -ιο сребрен: *Φορούσε έναν ασһиμένιο σταυρό.* Носио је сребрни крст.
асһиμής, -ιά, -ί сребрне (сребрене) боје
асήμι, то (хем.) сребро; сребрњак

ασημικά, τα сребрина; сервис од сребра, разни украси, посуђе
άσημος, -η, -ο безначајан, неважан, безвредан
ασήμωμα, το 1. посребравање; 2. даривање сребром (новцем)
ασημώνω, ασήμωσα, -ώθηκα, -μένος 1. посребрити, украсити; 2. даривати; 3. подмитити
ασηψία, η дезинфекција рана, употреба асептичких средстава, асепса
ασθένεια, η слабост, немоћ, обољење, болест
ασθενής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή слаб, онемоћао, немоћан, болестан
ασθενικός, -ής, -ό болешљив, слабуњав, кржљав
ασθενοφόρο, το кола хитне помоћи
ασθενοφόρος, -α, -ο човек који носи болеснике, (пре)носилац болесника
ασθενώ, (ε), ασθένησα → **αρρωστώ**, (ε) 1. бити слаб, немоћан, боловати, разболети се; 2. трпети, патити
άσθμα, το → **δύσπνοια**, η астма, сипња
ασθμαίνω (само у *йрез.* и *имѿф.*) задувати се, задихати, дахтати
ασθματικός, -ής, -ό астматичан; сипљив
асианолоγος, ο/η азиолог, онај који проучава историју и цивилизацију Азије
асиатиός, -ής, -ό азијатски, азијски
άσιαχτος, -η, -ο → **άσαχτος**, -η, -ο недовршен, несрећен, неуредан
ασίγαστος, -η, -ο → **асиγάλιαστος**, -η, -ο, *йрил.* -а причљив, говорљив, брбљив
асидέρωτος, -η, -ο непопеглан, неиспеглан
асіікһс, ο, *ж.* -ισσα, η јуначина, момчина, „даса“; мангуп
асикліи, το наочитост, храброст
ασίτευτος, -η, -ο 1. нехрањен, недохрањен; несазрео; 2. недокуван
аситία, η → **νηστεία**, η неухрањеност, изгладнелост, изнемоглост
άσιτος, -η, -ο → **νηστικός**, -ής, -ό прегладнео, изнемогао, испошћен
асиáлистос, -η, -ο, *йрил.* -а 1. неизгравирани, неизбрушени; 2. неокопан; 3. неиспретуран: *Η πέτρα του δαχτυλιδιού είναι асиáлиστη.* Камен на прстену је небрушени. – *Τα αμπέλια φέτος έμειναν асиáлиστα.* Виногради су ове године остали неокопани. – *Δεν άφηνε ντουλάπι και*

συρτάρι асиáлисто. Није оставила неиспретуране ни орман ни фиоку.
асиéпαστος, -η, -ο → **ακάλυπτος**, -η, -ο
аскепής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή гологлав; непокривен
асиéри, το → **όχλος**, ο 1. мноштво војске; 2. гомила, руља
άскеφτος, -η, -ο, *йрил.* -а непромишљен, необазрив, непажљив
аскеψία, η → **αστοχασία**, η
аскһмаіνω, ασκήμυνα поружнити, поружнети, учинити нешто ружним
аскһмiáнθρωпос, ο → **асхһмiáнθρωпос**, ο
аскһмiá, η → **аскһmia**, η ружноћа
аскһиоmоуpһс, -а, -ико човек ружног лица, грдоба(н)
άскипиос, -η, -ο → **άскипиос**, -η, -ο 1. ружан, нелеп; 2. непристојан, сраман, непријатан
άскипши, η 1. вежба, пракса; 2. примена, поступак
аскһиtһс, ο монах, аскет(а); **аскһtһria**, η аскеткиња, мохашиња
аскһиtһсmоs, ο аскетизам
асиі, το → **τουλούμι**, το мех, мешина: *Αυτός είναι ένα φουσκομένο асиі.* Он је једна надувена мешина.
асиіаsтос, -η, -ο незасенчен, незамрачен
άсиаχтос, -η, -ο, *йрил.* -а неустрашив, јуначан, храбар
аскiáβωтос, -η, -ο, *йрил.* -а непоробљен, неподјармљен, непокорен
Аскһпiός, ο (*миѿол.*) Асклепије, бог лекарске вештине, син Аполона и Корониде, ученик „оца“ свих лекара, мудрог Хирона
аскiόλaстос, -η, -ο недовршен, онај који није довршио свој посао или задатак
аскiόνистос, -η, -ο незапрашен, непокривен прашином; гладак
аскiόνтафтос, -η, -ο неометан, неспречен
άскиопос, -η, -ο, *йрил.* -а бесциљан, излишан, некористан, залудан
аскiόpпистос, -η, -ο нерасут, непотрошен неспискан, „непроћердан“
асиіός, ο мех, мешина; циста
аскоtеіnиaстос, -η, -ο → **аскоtάdiастос**, -η, -ο, *йрил.* -а 1. незатамњен; 2. неомркнут, онај којег није затекла ноћ (на путу, на друму): *Τάχυναν το βήμα για να φτάσουν στο χωριό аскоtеіnиaсτοι.* Убрзаше корак

како би у село стигли пре него што се смркне.

аскиούπιστος, -η, -ο 1. неочишћен; 2. влажан, непросушен

аскиούριαστος, -η, -ο незарђан (метал, ковина); неподјарен (житно класје)

άσικυφτος, -η, -ο 1. несавијен, непогрбљен, непогнут; 2. непокоран

асиῶ, (ε), άσικησα, -ήθηκα, -ημένος вежба-ти; поучавати; извршавати (задатак), вршити (дужност), обављати, упражња-вати (посао, струку, занимање); -οῦμαι припремати се; школовати се, образо-вати се

άσμα, το → **τραγούδι**, το → **κελάδημα**, το пе-сма, пој, певање (поглавље пева, епа): *κύκνειο* ~ „лабудова песма“; – *Η Κόλαση του Ντάντε αποτελείται από πολλά άσματα*. Дантеов Пакао је састављен од мно-гих певања.

Аσμα **Ασμάτων**, το (библ.) песма над пе-смама

асматоγράφος, ο → **ψαλμογράφος**, ο са-стављач, писац песама и спегова (нај-чешће религиозних)

асμένως (*ѱрил.*) веома задовољно, преза-довољно

асμίλευτος, -η, -ο неизглађен, неизбрушен, недотеран

άσμιχτος, -η, -ο 1. несједињен, непомешан, нездружен; 2. отуђен, недруштвен

асοβάντιστος, -η, -ο → **асουβάντιστος**, -η, -ο некречен, неокречен

асортí, το склад, слагање, хармоничност, хармонија

άσος, ο ас, првак (у некој спортској дис-циплини); карта „ас“, „кец“

асουλούπωτος, -η, -ο → **καιοφτιαγμένος**, -η, -ο лоше скројен, незграпан, недоте-ран, уобличен

άσοφος, -η, -ο необучен, необразован, не-промишљен

аспάζομαι, -άστημα 1. срдачно дочекати, указати поштовање; 2. прихватити, са-гласити се; 3. целивати, грлити

аспάλαθος, ο врста трновитог грма, жуко-вина

άспартος, -η, -ο, *ѱрил.* -α непосејан, неза-сејан

аспασμός, ο → **εναγκαλισμός**, ο → **φίλημα**, το 1. загрљај; 2. пољубац; 3. поздрав, благослов; 4. поштовање

άспαστος, -η, -ο неразбијен, неполомљен

асπίδα, η 1. штит; 2. рељефни украс на ме-топу старог дорског храма; 3. заштита; 4. врста змије отровнице: *Ασπίδα των Ελλήνων στην Τροία ήταν ο Αχιλλέας*. Код Троје је Ахил Грцима био штит.

άспилос, -η, -ο → **ασπίλωτος**, -η, -ο 1. чист, неумрљан, неукаљан; 2. невин, скроман, беспрекоран

аспирίνη, η аспирин

аспítωτος, -η, -ο → **άστεγος**, -η, -ο 1. који нема куће, бескућни, бездомни; 2. лака жена – она коју љубавник неће да узме за жену, неће је у своју кућу

άсплаχνος, -η, -ο, *ѱрил.* -α немилосрдан, окрутан, груб, нечовечан

аспóндιλα, та бескичмењаци

аспóυδα, η → **σπυδή**, η → **βιασύνη**, η жур-ба, хитња, хитрина; живахност, жарка жеља

аспóυδαστος, -η, -ο → **аспóυδαχτος**, -η, -ο недошколован, који није завршио шко-ловање

аспράδα, η → **аспрíλα**, η → **λευκότητα**, η белина

аспράди, το 1. беланце; 2. беоњача: *Ετρωγε μονάχα τον κροκό του αβγού, τ' ασπράδι το πετούσε*. Јео је само жуманце, белан-це је бацао. – *Το ασπράδι του ματιού του ήταν κόκκινο*. Очна беоњача била му је црвена.

асприδερός, -ή, -ό → **аспруδερός**, -ή, -ό бео, белкаст, беличаст

аспрíζω, άспρισα, -ίστηκα, -ισμένος белити, обелети, побелети, побелити, беласати се; поседети: *Πρέπει να ασπρίσουμε το σπίτι*. Треба да окречимо кућу. – *Ασπρισαν τα μαλλιά του*. Побелеле му косе. Оседео је. – *Μακριά τους κάτι άσπριζε*. Далеко од њих нешто се беласало.

аспрíλα, η → **аспράδα**, η

άспρισμα, το → **λεύκανση**, η → **асβεστόχρηση**, η бељење, кречење

άспро, το аспер (аспра), стари турски сребрни новчић; **άспра**, та новац, паре, иметак: *Τ' άспρα κατεβάζουν τ' άστρα* „Паре скидају и звезде“ („пара врти где бургија неће“).

аспроλογώ, (ε), -λόγησα (за)белети се, (пос-тати бео); побелити (учинити нешто бе-лим, окречити): *Ο κάμπος ασπρολόγησε*

- απ' τα αγριολούλουδα. Поље се забелело од пољског цвећа.
- ασπρομάλλης**, -α, -ικο седокос, белоκος, сед, стар; *ασπρομαλλού* → -ούσα белоко-са, седа
- ασπροντυμένος**, -η, -ο → **λευκοφορεμένος**, -η, -ο обучен у бело
- ασπροπρόσωπος**, -η, -ο белог лица, не-укаљан, неосрамоћен, „чистог образа“: *Θέλω να με βγάλεις ασπροπρόσωπο*. Хоћу да ми осветлаш образ.
- άσπρος**, -η, -ο → **λευκός**, -ή, -ό бео; **άσπρα**, та белина, бела одећа
- ασπροφωρός**, (ε), -φόρεσα, -εμένος → **λευκοφωρός**, (ε) бити одевен у бело, носити белу одећу
- ασπρόχωμα**, то бела (лончарска) земља, глина, каолин
- ασсуριακός**, -ή, -ό асирски
- αστάθεια**, η непостојаност, несталност, променљивост, колебаљивост
- ασταθής**, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή несигуран, несталан, променљив: -ής *θήση* несигуран положај
- αστάθμευτος**, -η, -ο који се не зауставља, не стаје
- αστάθμητος**, -η, -ο несигуран, неизвестан
- αστάθμιστος**, -η, -ο погрешно измерен, лоше прорачунат
- αστακός**, ο морски рак, краба
- ασταμάτητος**, -η, -ο, *υριλ.* -α 1. незау-ставив, незадржив; 2. непрекидан, неисцрпан
- αστασία**, η (*μεγ.*) астазија, неспособност за усправно држање
- αστασίαστος**, -η, -ο, *υριλ.* -α 1. који се не буну, не устаје; 2. неузбуњен, нереволтиран; 3. лојалан, законит; 4. несумњив
- άστατος**, -η, -ο, *υριλ.* -α несталан, променљив
- ασταύρωτος**, -η, -ο 1. неразапет (на крст); 2. неукрштен; 3. неузнемираван, неоптерећен; 4. незабран (кандидат)
- αστέγαστος**, -η, -ο → **άστεγος**, -η, -ο непокривен, није стављен под кров: *Το σπίτι ήταν αστέγαστο*. Кућа није била покривена. – *Αριετοί σεισμόπληκτοι είναι ακόμη αστέγαστοι*. Многи пострадали од земљотреса су још „без крова над главом“.
- αστειεύομαι** → **αστειίζομαι**, -εύτηκα шалити се, збијати шалу, бити неозбиљан
- αστειολόγημα**, то → **αστειολογία**, η шала, духовитост
- αστειό**, то → **χωρατό**, то шала
- αστειός**, -εία, -είο, *υριλ.* -εία смешан, шаљив, забаван, духовит
- αστειότητα**, η → **χωρατό**, то шаљивост, забавност, духовитост
- αστείρευτος**, -η, -ο → **αστέρευτος**, -η, -ο, *υριλ.* -α непресушан, неисцрпан
- αστειΐσμός**, ο → **αστειότητα**, η
- αστέναχτος**, -η, -ο, *υριλ.* -α 1. онај који није трпео, патио; 2. неожаљен, неоплакан
- αστενοχώρητος**, -η, -ο, *υριλ.* -α лежеран, сталожен
- αστέρας**, ο → **αστέρι**, то → **άστρο**, то звезда
- αστερίας**, ο морска звезда
- αστερίσκιος**, ο 1. звездица; 2. црквени, литургијски предмет
- αστερισμός**, ο сазвежђе
- αστεροειδής**, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή звездаст, облика звезде
- αστεροειδής**, ο (*асиρ.*) астероид
- αστερόεσσα**, η „звездана“, назив за државну заставу Сједињених Америчких Држава, ишарану звездама
- αστεροσκοпеΐο**, то звездара, звездарница
- αστερωτός**, -ή, -ό звездан, присут звездама
- αστεφάνωτος**, -η, -ο, *υριλ.* -α 1. неовенчан, неокићен венцем; 2. невенчан
- αστηλίτευτος**, -η, -ο неосрамоћен, некомпромитован, „необележен“
- αστήριχτος**, -η, -ο, *υριλ.* -α → **αστήρικτος**, -η, -ο 1. непомаган, неподржаван; 2. сумњив, неоснован, лажан: *Στη ζωή του ήταν εντελώς αστήριχτος*. У свом животу никада није био подржаван. – *Οι απόψεις του αυτές είναι τελείως αστήριχτες*. Његови ставови су сасвим неосновани.
- αστίατρος**, ο/η санитетски инспектор
- αστιγματικός**, -ή, -ό астигматичан
- αστιγματισμός**, ο астигматизам
- αστικός**, -ή, -ό градски, грађански: -ό *δίκαιο* „грађанско право“; -ή *τάξη* „грађанска класа“; -ό *ταξί* градски такси
- αστίλβωτος**, -η, -ο неполиран, неуглачан
- αστοιβαχτος**, -η, -ο несложен, неуложен, неутоварен
- αστοιχείωτος**, -η, -ο 1. неук, необразован; 2. некултивисан, необраћен
- αστόλιστος**, -η, -ο, *υριλ.* -α неукрашен, неулепшан, неуређен, недотеран, неуредан, запуштен

αστοργία, η → **αστοργιά, η** безосећајност, неосетљивост, грубост, бездушност
άστοργος, -η, -ο неосетљив, безосећајан
αστός, ο ж. **αστή, η** 1. грађанин, грађанка; 2. грађанин-буржуј
αστοχασία, η → **ασικεψία, η** 1. несмотреност, непажљивост; 2. промашај; 3. јаловост, неплодност; 4. заборавност, расејаност
αστοχία, η → **αστοχιά, η** 1. неуспех, промашај; узалудност, неумешност; 2. заборавност, расејаност
αστοχώ, (α, ε) → **ξαστοχώ**
αστράβωτος, -η, -ο 1. неуспео, промашен; 2. неплодан, јалов
αστράγαλος, ο 1. зглоб; 2. украс на коринтском и јонском стубу, орнамент
αστράγγιστος, -η, -ο → **αστράγγιχτος, -η, -ο** 1. непроцеђен, нефилтриран, непропаширан; 2. непопијен, недопијен
αστραπή, η муња; севање
αστραπηδόν (ἰριλ.) муњевиго
αστραπιαίος, -αία, -αίο, ἰριλ. -αία муње-
 ВИТ
ασтраποβόλημα, το севање
ασтраποβολώ, (α,ε), -βόλησα севати
ασтраπόβροντο, το севање и грмљавина
ασтраποκαμένος, -η, -ο 1. спаљен, сажежен, изгорео (од муње, грома); 2. запрепашћен, „згромљен“
ασтраποφεγγία, η → **ασтраπόφεγγο, το** севање (муња)
αστράτευτος, -η, -ο немобилисан, ослобођен, није служио војску
ασтраτολόγητος, -η, -ο нерегрутован, није у војној евиденцији
ασтраφτερός, -ή, -ό сјајан, блистав, блештав
αστράφτω, άστραψα 1. севати, севнути, блеснути; 2. ошамарити; 3. бити утицајан, бити моћан: *Аστράφτω και βροντώ „Севати и грмети“ (ведрити и облачити); – Του άστραψε ένα χαστούκι που είδε τον ουρανό με τ' άστρα.* Опалио му је шамар тако да је видео небо са звездама („све звезде на небу“).
ασтриκό, το зодијак
ασтриός, -ή, -ό звездани, астрални, стеларни, зодијачки
άστρο, το 1. звезда; ~ *της ημέρας* сунце, ~*της νύχτας* месец; 2. судбина: *μιλώ/κουβεντιάζω με τ' άστρα* прорицати судбину по звездама

αστροβολίδα, η звезда падалица
αστροβολώ, -βόλησα сијати, севати
αστροειδής, -ής, -ές звездаст
αστρολάβος, ο → **αστρολάβιο, το** астролаб, стари астрономски инструмент
αστρολογία, η астрологија
αστρολόγος, ο астролог
αστροναύτης, η астронаут
αστρονομία, η астрономија
αστροπελέκι, το севање муње и тутњава грома истовремено
αστροφεγγία, η светлуцање звезда
αστροφυσική, η астрофизика
άστρωτος, -η, -ο 1. непрострт, непрекривен, незастрт; 2. непоравнат, ненивелисан; 3. неосамоостаљен, несамоосталан; 4. непоспремљен, неуредан, недотеран
άστυ, το град, центар у односу на предграђа са околином
αστυκλινική, η велика градска клиника, најчешће у тесној вези са медицинским факултетом
αστύλωτος, -η, -ο неподупрт, неојачан, неокрепљен
αστυμηχανικός, η/ο градски надзорни инжењер за изградњу
αστυνομία, η полиција
αστυνομικός, -ή, -ό полицијски
αστυνομικός, ο/η полицајац, полицајка
αστυφιλία, η урбанизација, урбанизам
άστυφος, -η, -ο неисцеђен, неизгњечен
αστυφύλακας, ο полицајац нижег ранга, позорник
ασύγγνωστος, -η, -ο без извињења, неопростив
ασυγκάλυπτος, -η, -ο, ἰριλ. -α погрешно тумачен; прикривен, двосмислен; искривљен, извитоперен; замагљен
ασυγκέντρωτος, -η, -ο несакупљен, несабран, неконцентрисан: *Το στάρι της χρονιάς εκείνης ήταν ασυγκέντρωτο.* Тих година жито је остало несакупљено.
ασυγιέραστος, -η, -ο непомешан, чист
ασυγκινησία, η → **ασυγκινησιά, η** 1. равнодушност, апатија, безосећајност; 2. окрутност, немилосрдност
ασυγιόμιστος, -η, -ο непожњевен
ασυγκράτητος, -η, -ο неумерен, незајажљив
ασύγκριτος, -η, -ο неупоредив, без премца (такмаца)

ασυγκρότητος, -η, -ο **недоказан, неутврђен; неустановљен, неорганизован**
ασυγύριστος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **несређен, недотеран, аљкав, запуштен**
ασυγχρόνιστος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **несавремен, заостао, реакционаран**
ασυγχώρητος, -η, -ο → **асυχώρετος**, -η, -ο **неопростив**
ασυδοσία, η **неподлегање одговорности, имунитет**
асυζήτητος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **беспоговоран, неоспоран, непоречен**
асυιοφάντητος, -η, -ο → **αиаτηγόρητος**, -η, -ο **неоклеветан, неоптуживан**
асύλητος, -η, -ο **неопљачкан, непохаран (најчешће сакрална места и предмети)**
асυλία, η **неповредивост, неприкосновеност, имунитет**
асυλλάβιστος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **нерастављен на слоγοве**
асύλληπτος, -η, -ο → **αιατανόητος**, -η, -ο **1. неухвађен, неухапшен, незатворен; 2. тешко разумљив, непојмљив, необјашњив**
асυλλόγιστος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α → **απερίσιεπτος**, -η, -ο **непажљив, необазрив, несмотрен**
άσυλο, το **1. азил, склониште, прибежиште; 2. добротворна установа, прихватиште**
ασυμβίβαστος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **неприлагодљив, ћудљив, каприциозан, настран, незгодан, „недоказан“**
ασυμμάζευτος, -η, -ο → **асυμιάζωχτος**, -η, -ο **1. несабран, несређен; 2. необуздан, недоказан; неподношљив**
асυμμετρία, η → **δυσαναλογία**, η **асиметрија, несклад, несиметричност**
асύμμετρος, -η, -ο **неусклађен, несиметричан**
асυμμόρφωτος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **непоправљив**
асυμπάθιστος, -η, -ο → **αντιπαθητικός**, -ή, -ό **мрзак, невољен, антипатичан**
ασυμπλήρωτος, -η, -ο **непотпун, неупотпуњен, недовршен**
асυμφιλίωτος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **непомирен, неизмирен**
асύμφορος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **неповољан, некористан, непогодан, штетан**
ασυμφώνητος, -η, -ο → **асυμφώνιστος**, -η, -ο **неусаглашен, без споразума**

ασυμφωνία, η **несагласност, несклад, неслога, размирица**
асύμφωνος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **несагласан, неистоветан, несложен, различит**
ασυμψήφιστος, -η, -ο **ненадокнађен, неподмирен, неизравнат**
асунаγώνιστος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **неодољив, несавладив, непревазиђен, „ван конкуренције“**
асунаίρετος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **1. нестегнут, незгрчен; несажет; 2. неконтрахован (глагол)**
асунаίσθητος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **несвесан, неосетљив, неприметан**
асунарμολόγητος, -η, -ο **неудешен, ненамештен, недотеран, ненавиђен**
асунарτησία, η **збуњеност, сметеност; бесмислица**
асυνάρτητος, -η, -ο **збуњен, сметен; бесмислен**
асύναχτος, -η, -ο **несакупљен, необран**
асύνδετος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **неповезан, неспојен**
асуνειδησία, η **несавесност, неодговорност**
асуνειδητο, το **1. несавесност, непромишљеност; 2. подсвест; 3. безобзирност, бескрупулозност, непоштење**
асуνειδητος, -η, -ο **несавестан, непромишљен**
асυνέπεια, η → **ανακολουθία**, η **недоследност, превртљивост, несталност**
асυνέριστος, -η, -ο **незлопамтив, неосветољубив**
асύνετος, -η, -ο → **απερίσιεπτος**, -η, -ο **необазрив, несмотрен, неразуман**
асυνέχιστος, -η, -ο → **асυμιπλήρωτος**, -η, -ο **ненастављен, непродужен, непопуњен**
асυνήθιστος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **1. неубичајен; неодомађен; 2. неупуњен, неискусан**
асυνηθολόγητος, -η, -ο, *ἱριλ.* -α **1. неподређен, непокорен, непотчињен; 2. који се не улагује, непонизан**
асυννέφιαστος, -η, -ο → **анέφελος**, -η, -ο **1. без облака, ненаоблачен, ведар, јасан; 2. безбрижан, спокојан**
ασυνόδευτος, -η, -ο → **асυντρόφευτος**, -η, -ο **без пратње, без сапутника, непрађен, нечуван, неспровођен**

асунόρευτος, -η, -ο који нема заједничку границу са неком другом државом, *нир.* Србија и Турска
асунταίριαστος, -η, -ο неспојив, неприлагодљив, несагласан, нескладан, неуједначен
асунταξία, η → **σολοικισμός, ο** грешка у правопису, стилистичка грешка, солицизам
асунτήριος, -η, -ο, ἱрил. -α неодржаван, запуштен, занемарен, напуштен, незбринут
асунτόνιστος, -η, -ο неусклађен, неуједначен; неједновремен, некоординиран, несинхронизован
асунτρόφευτος, -η, -ο → **асунτρόφιαστος, -η, -ο, ἱрил. -α** 1. сам, усамљен, без пријатеља, без ближњих; 2. недруштвен
асурматистής, ο радиотелеграфист(а)
асύρματος, -η, -ο бежичан, бежични
асύρματος, ο бежични телеграф
асуσιεύαστος, -η, -ο незапакован, неупакован, неамбалажиран
асύστατος, -η, -ο неоснован, измишљен, лажан, фиктиван
асυστηματοποίητος, -η, -ο несистематизован, нераспореден
асύστολος, -η, -ο, ἱрил. -α бестидан, безочан, сраман, неприличан
асύχναστος, -η, -ο непосеђиван, необилажен, забачен
асυχώρετος, -η, -ο неопростив, који се не може оправдати, без извињења
άσφαγος, -η, -ο → **άσφαχτος, -η, -ο**
άσφαιρος, -η, -ο празан, без метка; маневарски
ασφάλεια, η 1. осигурање, сигурност, безбедност: ~ ζωής осигурање живота; 2. осигурач (струје, пушке)
ασφαλής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή ἱрил. -ώς → **σταθερός, -ή, -ό** → **σίγουρος, -η, -ο** сигуран, осигуран, безопасан, безбедан, стабилан
ασφαλίζω, ασφάλισα, -ίστηκα, -μένος осигурати, обезбедити
ασφάλιση, η → **εξασφάλιση, η** осигурање, обезбеђење
ασφαλιστήριο, το полиса осигурања
ασφαλιστήριος, -ια, -ιο осигуравајући
ασφαλιστής, ο, ж. -ίστρια, η 1. осигуравач; 2. јемац, жирант, гарант

ασφαλιστικός, -ή, -ό осигуравајући, безбедносни; *-ή εταιρεία* осигуравајуће друштво
ασφάλιστος, -η, -ο → **ασφάλιχτος, -η, -ο**
 1. неосигуран, необезбеђен; 2. незакључан, отворен
ασφάλιστρο, το, обич. у мн. ασφάλιστρα, τα сума уплаћена за осигурање
ασφαλίτης, ο ж. -ίτισσα, η агент – представник осигуравајућег друштва
ασφαλτικός, -ή, -ό асфалтни
άσφαλτος, η → **ο** асфалт
άσφαλτος, -η, -ο, ἱрил. -α непогрешив, безгрешан
ασφαλτοστρώνω, -τόστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος асфалтирати
ασφαλτόστρωση, η асфалтирање
ασφαλώς (ἱрил.) сигурно, свакако
άσφαχτος, -η, -ο → **άσφαγος, -η, -ο** неубијен, незаклан
άσφιχτος, -η, -ο, ἱрил. -α нестиснут, нестегнут, непритегнут, незатегнут
ασφρόделος, ο → **ασφροδίλι, το** врста цвета сличног крину, асфодел
ασφουγγάριστος, -η, -ο непребрисан сунђером, неочишћен, неопран
ασφούγγιστος, -η, -ο → **ασφούγγιχτος, -η, -ο**
 1. необрисан; 2. мокар, влажан
ασφράγιστος, -η, -ο 1. неверен печатом (акт); 2. незапечаћен, отворен (писмо); 3. незатворен, незапушен, непломбиран (зуб)
ασφυκτικός, -ή, -ό → **ασφυχτικός, -ή, -ό** загушљив, спаран
ασφυξία, η загушљивост, (за)гушење
ασφυξιογόνος, -α, -ο загушљив
ασχεδιάστος, -η, -ο, ἱрил. -α неиспланиран, непредвиђен, несмишљен
άσχετος, -η, -ο, ἱрил. -α различит, независан, безвезан, који нема везе са нечим: *Αυτά που είπες είναι τελείως άσχετα με το ζήτημά μας.* Ово што си рекао нема никакве везе са нашим питањем. – *Η οικογένειά μου είναι άσχετη με τη δική του.* Моја породица се не познаје са твојом.
άσχημα (ἱрил.) слабо, рђаво, лоше
ασχημάνθρωπος, ο → **асиημάνθρωπος, ο** ружан, нелеп човек
ασχημάτιστος, -η, -ο, ἱрил. -α → **αδιαμόρφωτος, -η, -ο** неуобличен, неоформљен
ασχημίζω → **асиημίζω, асихήμισα** поружнети, учинити нешто ружним

асχημολογο, το говорење непристојности, простаклук

асχημονώ, (ε), -μόνησα понашати се непристојно, бити нескроман, без стида

άσχημος, -η, -ο → άσχημος, -η, -ο

асχημοσύνη, η → απρέπεια, η → ακοσμία, η 1. ружноћа, ругоба; 2. непристојност, неприличност

асχολία, η → απασχόληση, η → δουλειά, η занимање, посао; бављење, окупираност

асχολίαστος, -η, -ο непомињан, некритикован, некоментарисан

асχολούμαι, -ήθηκα бавити се, занимати се; трудити се

Ασώματοι, οι (οι αρχάγγελοι Μιχαήλ και Γαβριήλ) „бестелесни, бесплотни“, арханђели Михаило и Гаврило

асώματος, -η, -ο бестелесан, нематеријалан

асώπαστος, -η, -ο → φλύαρος, -η, -ο → ακατάπαυτος, -η, -ο говорљив, причљив, брбљив, непрекидан

асώριαστος, -η, -ο → ασώρευτος, -η, -ο несакупљен, несложен, незгомилан, нестокиран

άσωστος, -η, -ο → ατέλειωτος, -η, -ο → ανεξάντλητος, -η, -ο 1. недовршен, незавршен, непопуњен; 2. неисцрпан, непресушан, бесконачан

асωτεύω, ασώτεια → σπαταλώ, (α) живети раскошно, трошити преко мере, расипати, разбацивати се, „спискати“

άσωτος, -η, -ο, ἱрил. -α неумерен, раскалашан, блудан, распусан

асωφρόνιστος, -η, -ο, ἱрил. -α непоправив, неопамећен, неупристојен

αταβισμός, ο αтавизам

αταβιστικός, -ή, -ό атавистички

ατά(γ)ιστος, -η, -ο 1. ненахрањен; 2. неподмићен, некорумпиран

αταίριαστος, -η, -ο нескладан, неуједначен, несагласан; неприличан

ατακτοποίητος, -η, -ο → ατακτοποίητος, -η, -ο 1. неуредан, несрећен; 2. нерашчишћен, нерегулисан

άτακτος, -η, -ο → άτακτος, -η, -ο 1. нередован, нерегуларан, неправилан; 2. јогунаст, недисциплинован

αταλαιπώρητος, -η, -ο неизмучен, ненамучен, ненапаћен

αταλάντευτος, -η, -ο → αταλάντωτος, -η, -ο

1. незањихан, незатресен, неуздрман;

2. постојан, непоколебљив, стабилан

αταξία, η 1. неред, несклад, неуједначеност;

2. скретање, одступање; 3. недисциплинованост

αταξίδευτος, -η, -ο непропутован, непутуван; који није путовао

αταξικός, -ή, -ό бескласан, бескласни: -ή κοινωνία „бескласно друштво“

αταξινόμητος, -η, -ο неразврстан, несрећен

αταπείνωτος, -η, -ο, ἱрил. -α моралан, честан, неукаљан

αταραξία, η → ψυχραιμία, η мирноћа, сталоженост, спокојство, хладнокрвност

αταρίχευτος, -η, -ο небалсамован (за људе), непрепариран (за животиње)

ατασθαλία, η неред, збрка, пометња; нередовитост

άταφος, -η, -ο несахрањен, непогребен

ατακτοποίητος, -η, -ο → ατακτοποίητος, -η, -ο

άτακτος, -η, -ο → άτακτος, -η, -ο

αταχυδρόμητος, -η, -ο → αταχυδρόμιστος, -η, -ο неотпослат (поштом), неекспедован

άτεγυιτος, -η, -ο, ἱрил. -α → αυστηρός, -ή, -ό 1. несавитљив, крут, нефлексибилян; 2. строј; неумољив

ατείχιστος, -η, -ο необзидан, неограђен, незаштићен зидом

ατεχνία, η бездетност, немање (нерађање) деце; стерилност, јаловост

ατέλεια, η несавршеност, непотпуност

ατελείωτος, -η, -ο 1. незавршен, недовршен; 2. неисцрпан, бескрајан

ατελεύτητος, -η, -ο, ἱрил. -α бескрајан, непрекидан, безграничан; вечан

ατελής, -ής, -ές, ἱен. -οὺς, ак. -ή, мн. -είς, -ή ἱрил. -ώς 1. несвршен, незавршен, непотпун; 2. изузет, ослобођен (обавезе)

ατελιέ, το (франц.) уметникова радионица, атеље

ατελώνιστος, -η, -ο, ἱрил. -α неоцарињен, бесцарински, ослобођен царине

ατεμάχιστος, -η, -ο нераскомадан, неисечен

ατενίζω, ατένισα гледати, посматрати нетремице, продорно; фиксирати, устремити поглед

ατενώς (ἱрил.) пажљиво, „мирно!“

ατετραγώνιστος, -η, -ο који се не може уклопити у квадрат; неквадриран
 ατεχνολόγητος, -η, -ο неизражен стручно, граматички неанализиран
 άτεχνος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α невешт, нестручан, неук; лошег укуса; лоше урађен
 ατζαμοσύνη, η → αδεξιότητα, η невештост, неспретност, неискуство
 ατζέμι πιλάφι, το пилав, „ризид-бизид“
 ατηγάνιστος, -η, -ο → ατηγάνητος, -η, -ο не-пржен, неиспржен, недопржен
 ατημέλητος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α немаран, неуредан, алкав, запуштен
 άτι, το (*ἰῶρ.*) ат, хат, пастув, ждребац
 ατίθασος, -η, -ο → άγριος, -α, -ο 1. дивљи, неприпитомљен; 2. непослушан, бунтован, немиран
 ατιμάζω, ατίμασα, -άστηα, -ασμένος обешчастити, завести, раздевојчити, раздевичити, дефлорисати
 ατιμασμός, ο → ατίμωση, η
 ατιμαστής, ο оскрвнитељ, насилник
 ατίμητος, -η, -ο 1. нецењен, непоштован, презрен, осрамоћен; 2. непроцењив, скупоеен
 ατιμία, η 1. непоштовање, презир, презирање; 2. нечастност, бешчашће
 άτιμος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α непоштен, нечастан, срамотан, неваљао
 ατιμωρησία, η некажњавање, некажњеност
 ατιμώρητος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α некажњен, некажњаван
 ατίμωση, η срамоћење, губитак части, обешчашћење, деградација
 ατίναχτος, -η, -ο 1. неистресен, неотресен; 2. неминиран: *τα χαλιά -α* неистресени теписи; – *Τις περισσότερες ελιές τις είχαν ακόμη ατίναχτες.* Већина маслинових стабала је још неотресена. – *Τελικά η γέφυρα έμεινε ατίναχτη.* На крају је мост остао неминиран.
 άτιτλος, -η, -ο ненасловљен, неименован
 ατλάζι, το → σατέν, το врста тканине, атлас, сатен
 ατλαντικός, -ή, -ό атлантски
 άтлас, ο → άτλαντας, ο 1. атлас, збирка географских карата; 2. (*архиџ.*): подупирач у виду људске мушке фигуре који носи тешке конструкције на згради (сводове, архитраве и сл.)

Атлас, ο → Атланτας, ο 1. Атлас или Атлант, гигант из грчке митологије који на раменима носи небески свод; 2. планински венац у северној Африци
 ατμάκατος, η велики чамац на парни погон
 ατμάμαξα, η → ατμομηχανή, η
 ατμοκίνητος, -η, -ο на парни погон, парни
 ατμολέβητας, ο парни казан, парни котло
 ατμόλουτρο, το парно купатило
 ατμομηχανή, η парна машина, парњача (локомотива)
 ατμόμυλος, ο млин на парни погон, парни млин, паромлин
 ατμοπλοΐα, η 1. паробродарство; 2. паробродарско друштво
 ατμοπλοϊικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά паробродарски, паробродски
 ατμόπλοιο, το пароброд
 ατμός, ο пара
 ατμόσφαιρα, η атмосфера
 ατμοσφαιρικός, -ή, -ό атмосферски
 άτοκος, -η, -ο без камате, бескаматни
 ατολμία, η несмелост, неодлучност, страшљивост, бојажљивост, малодушност, кукавичлук, млитавост
 άτολμος, -η, -ο несмео, неодлучан, страшљив, малодушан, млитав
 ατομικισμός, ο → ατομοκρατία, η индивидуализам, егоизам
 ατομικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά 1. лични, појединачни, индивидуални; 2. атомски: -ά *δικαιώματα* лична права; -ή *θεωρία* атомска теорија; -ή *ενέργεια* атомска енергија; -ά *όπλα* атомска оружја; -ός *αντιδραστήρας* атомски реактор
 ατομικότητα, η 1. самосталност, индивидуалност; 2. број атома у неком молекулу
 ατομισμός, ο 1. субјективност; 2. теорија о стихијском, аутоматском спајању атома, независно од спољног утицаја, атомизам, атомистика
 άτομο, το атом; јединка, појединац, особа
 ατομοκρατία, η → ατομικισμός, ο
 ατονία, η слабост, немоћ, малаксалост
 ατόνιστος, -η, -ο 1. музички неизражен, музички необрађен; 2. ненаглашен, неакцентован
 άτονος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α нескладан, нехармоничан, дисонантан
 ατονώ, (ε), ατόνησα, -ημένος малаксавати, слабити, губити снагу

ατόπημα, το 1. неприкладност, неприличност, бесмисленост; лудост; 2. незгода, неприлика

άτοπος, -η, -ο, ἵριλ. -α 1. неубичајен, необичан; 2. неискусан, ненавикнут; 3. немогућ; бесмислен, апсурдан

ατόρνευτος, -η, -ο 1. необрађен на стругу, неоточен; 2. лоше учињен, лоше обрађен

ατού, το адут

ατόφιος, -ια, -ιο → **ατόφυος**, -α, -ο, ἵριл. -ια јединствен, целовит, компактан

ατράβηχτος, -η, -ο, ἵριл. -α 1. неизвучен, неповучен; 2. неиспумпан: *Ηταν χειμώνας κι η βάρια δεν έπρεπε να μείνει ατράβηχτη*. Била је зима и барка није требало да остане неизвучена. – *Είχαν ατράβηχτα та νερά που έμπαιναν στο καΐκι*. Вода која је ушла у чамац није испумпана. – *Είχε ακόμη πολλά χρήματα ατράβηχτα*. Имао је још доста неповученог новца (из банке).

ατρακάριστος, -η, -ο који није ударио или није ударен, који се није сударио

άтрактос, η 1. вретено; 2. труп авиона; 3. полуга, ћускија

ατράνταχτος, -η, -ο → **ατράνταχος**, -η, -ο 1. непоколебив, постојан, стабилан, чврст; 2. угледан, узвишен, величанствен: *Τα επιχειρήματα που χρησιμοποίησε είναι ατράνταχτα*. Аргументи које је користио били су чврсти. – *Εχει περιουσία ατράνταχτη*. Има огроман посед (богатство).

ατραπός, η → **μονοπάτι**, το стаза, узак пут, путељак, пролаз

άтреμος, -η, -ο → **ατρόμητος**, -η, -ο неустрашив, хладнокрван

ατριγύριστος, -η, -ο 1. необиђен, непосеђиван, необилажен; 2. неограђен, неопасан (зидом)

αтрикүμιστος, -η, -ο, ἵριл. -α неузнемирен, неузбуђен, неузрујаван, непотресан

άτριφτος, -η, -ο 1. неиздробљен, несамлевен, неизмрвљен, неуситњен, неистуцан; 2. незгужван, ненаборан; 3. неук, невешт, неискусан

άτριχος, -η, -ο → **ατρίχωτος**, -η, -ο ћелав, ћосав, без косе, без длака

ατρόμαχτος, -η, -ο → **ακατάπληκτος**, -η, -ο

ατρόμητος, -η, -ο, ἵριл. -α неустрашив, смео, одважан

άτρομος, -η, -ο, ἵριл. -α → **ατρόμητος**, -η, -ο

ατροπολόγητος, -η, -ο, ἵριл. -α непоправљен, недопуњен, неизмењен

ατροποποίητος, -η, -ο, ἵριл. -α непоправљен, недотеран; непромењен

ατροφία, η слабљење, сушење органа, атрофија

ατρόχιστος, -η, -ο неизбрушен, ненаоштрен

ατρύγητος, -η, -ο, ἵριл. -α необран (виноград)

ατρύπητος, -η, -ο, ἵριл. -α неизбушен, непробушен

ατρύπτωτος, -η, -ο, ἵριл. -α непрошивен

άτρωτος, -η, -ο → **απρόσβλητος**, -η, -ο нерањив, неповредив

ατσάκιστος, -η, -ο → **ατσάκιγος**, -η, -ο неразбијен, ненапрснут, неизломљен; цео

ατσαλάκωτος, -η, -ο → **αζάρωτος**, -η, -ο неизгужван

ατσαλένιος, -ια, -ιο челичан, од челика; јак, чврст, отпоран, тврд

ατσαλί, το → **χάλυβας**, ο челик

ατσαλιά, η → **ακαταστασία**, η → **βρομιά**, η 1. неред; 2. прљавштина, смрад, задах; 3. отрцаност; 4. простаклук: *Μεγάλη ατσαλιά υπάρχει στο σπίτι αυτό*. У овој кући влада велики неред. – *Αρχισε πάλι τις ατσαλιές του*. Почео је опет са својим простаклуцима.

άτσαλος, -η, -ο, ἵριл. -α 1. неуредан, прљав, смрадан; 2. отрцан; 3. простачки, изопачен

ατσαλώνω, ατσαλώσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. челичити; 2. обложити, премазати челиком; 3. снажити, јачати; крепити; 4. утврђивати

ατσιγάριστος, -η, -ο 1. непржен, неиспржен; 2. ненапађен

Ατσιγγανος, ο, ж. -άνα, η → **Τσιγγάννος**, ο, ж. -άνα, η → **Γύφτος**, ο, ж. -ισσα, η → **Κατσιβελος**, ο, ж. -έλα, η Циганин, Циганка, Ром, Ромкиња

ατтиκίζω, αττίμισα говорити или писати на атичком дијалекту, *κἷρ. ή την ή επί της*, за разлику од спартанског *ή ταν ή επί τας* „с њим или на њему“! (на штиту)

ατтиκός, -ή, -ό атички (за Атину и околину)

Αττίλας, ο Атила (хунски вођа и освајач из 5. века н. е., „Бич божји“)

ατυλιγάδι(α)στος, -η, -ο ненамотан, несмотан
 ατύλιχτος, -η, -ο неумотан, неупакован, неспакован
 άτυπος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α нетипичан, неубичајен; непрописан
 ατύπωτος, -η, -ο нештампан, необјављен, непубликован
 ατυράννητος, -η, -ο → ατυράννιστος, -η, -ο → ατυράγνιστος, -η, -ο неизмучен, ненапаћен, ненамучен
 ατύφλωτος, -η, -ο неослепљен
 ατύχημα, το → δυστύχημα, το недаћа, несрећа, незгода, малер, неприлика
 ατυχία, η → κακοτυχία, η несрећа, незгода, невоља
 άτυχος, -η, -ο → ατυχής, -ής, -ές *ἄριλ.* -α → -ώς несрећан, малерозан, бедан
 ατυχώ, (ε), ατύχησα не имати среће, не успети, доживети неприлике, наћи се у невољи
 αυγατίζω → αβγατίζω, αβγάτισα → αβγαταίνω, -άτυνα 1. повећати, умножити; 2. поскупети
 Αυγείας, ο Αυγιје, богати краљ у Елиди, којег је убио Херакле, јер није добио обећану награду за чишћење штала; „Аυγιјеве штале“
 Αυγερινός, ο звезда Даница; планета Венера
 αυγή, η → χαραυγή, η → χάραμα, το → αρχή, η зора, освит, праскозорје; (*φιν.*) почетак: *Την αυγή ξεκινήσαμε για το βουνό.* У зору кренусмо у планину. – *Στην Ιωνία έχουμε την αυγή του ελληνικού πολιτισμού.* У Јонији је почетак (праскозорје) грчке цивилизације.
 αυγή αυγή (*ἄριλ.*) врло рано, раном зором, пре сванућа, у праскозорје
 αυγινός, -ή, -ό раноранилачки, јутарњи, пре изласка сунца
 αυγό, το → αβγό, το јаје
 αυγοτάραχο, το искра
 αυγουλιέρα, η → αυγοθήκη, η корпа, посуда за јаја
 αυγουστιάτικος, -η, -ο августовски, који се односи на месец август
 Αυγουστίνος, ο Аугустин, велики светитељ римокатоличке цркве (354–430. г. н. е.)
 αυθάδης, -ης, -ες → αυθάδικος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α безобразан, дрзак, неучтив, безочан
 αυθαιρεσία, η самовоља

αυθαίρετος, -η, -ο 1. самовољан, својеглав, деспотски; 2. незаконит
 αυθέντης, ο господар
 αυθεντία, η 1. ауторитет, утицај, углед; 2. веродостојност, аутентичност
 αυθεντικός, -ή, -ό неоспоран, веродостојан, аутентичан
 αυθεντικότητα, η → εγκυρότητα, η веродостојност, аутентичност; постојаност
 αυθημερόν (*ἄριλ.*) истог дана, у истом дану
 αυθορμησία, η спонтаност, самониклост, самородност
 αυθύπαρκτος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α → -ως спонтан, самоникли, самородан
 αυθυπαρξία, η самониклост
 αυθυποβολή, η самоубеђење, аутосугестија
 αυθυπόστατος, -η, -ο → αυθύπαρκτος, -η, -ο
 αυλαία, η завеса (најчешће позоришна)
 αυλάκι, το јаружица, каналић, поточић, каналчић: *έβαλε το νερό στ' αυλάκι* „довео воду у поточић“ (средно своје послове)
 αυλακιά, η јарак, бразда
 αυλακιάζω → αυλακίζω → αυλακώνω, αυλάκι(α)σα → -ωσα браздати, разорати, заоравати
 αυλάκιωμα, το браздање, разоравање, заоравање
 αυλακώνω → αυλακιάζω
 αυλακωτός, -ή, -ό каналисан, избраздан, изолучен
 αυλάρχης, ο дворски старешина, управник двора
 αυλή, η 1. двориште, авлија; 2. царски дворец, краљевска палата; 3. дворани, дворска камарила
 αυλία, η нематеријалност, метафизика
 αυλίζω, αύλισα затворити у двориште
 αυλικός, ο 1. дворанин, дворски човек; 2. полтрон, улизица
 αυλόγυρος, ο → μάντρα, η 1. ограда, ограђен простор; 2. тор, мандра
 αυλοκόλακας, ο дворски удворица, ласкавац, улизица, полтрон
 άυλος, -η, -ο → ασώματος, -η, -ο нематеријалан, бестелесан, духовни
 αυλός, ο → σουραύλι, το → φλογέρα, η флаута, фрула, свирала

αυλωτός, -ή, -ό → σωληνωτός, -ή, -ό цеваст, састављен од цеви
 αυνανίζομαι, -ίστηκα → μαλακίζομαι онани-
 сати, мастурбирати
 αυνανισμός, ο → μαλακία, η онанисање, мастурбација, мастурбирање
 αυξάνω → αυξάινω → αξαίνω, αύξησα, -ήθηκα, -ημένος увећати, повећати
 αύξηση, η повећавање, увећавање, пораст; додавање слова „ε“ на почетку неких глагола (у аор. и имџф.), аугментација
 αυξομειώνω, -μείωσα, -ώθηκα, -ωμένος увећавати и смањивати, повисивати и снижавати, пењати се и силазити, долазити и одлазити, варирати; додавати и одузимати; -ομαι → ανεβοκατεβαίνω дизати се и спуштати, ићи горе-доле
 αυξομείωση, η дизање и спуштање, плима и осека
 αύξων, -ουσα, -ον растући, умножавајући, увећавајући: ~ αριθμός растући број
 αϋπνία, η несаница, бесаница
 αύρα, η → μπάτης, ο лаган ветрић, поветарац, зефир
 αυριανός, -ή, -ό сутрашњи, будући
 αύριο (ἄριλ.) сутра, сутрадан
 ауροφίλητος, -η, -ο милован ветрићем (зефиром): Ζάκυνθος, το ауροφίλητο νησί. Закинтос, острво зефиром миловано.
 Αυσονία, η поетско име за Италију
 αυστηρός, -ή, -ό, ἄριλ. -ά 1. груб; строг, суров; 2. скроман, суздржан, умерен: -ή ματιά строг поглед; -ή απομόνωση строга изолација; - Ηταν πάντα αυστηρός τηρητής νόμου. Увек је био строг бранилац закона. - Η ζωή του ήταν πολύ αυστηρή. Његов је живот био врло умерен.
 αυστηρότητα, η суровост, строгост
 αυστραλιανός, -ή, -ό → αυστραλέζικος, -η, -ο аустралијски, аустралски
 αυστριακός, -ή, -ό аустријски
 αυτάδελφος, ο, ж. -έλη, η рођени брат, сестра (од истих родитеља)
 αυтанάφλεξη, η аутоматско паљење
 αύτανδρος, -η, -ο за пловила: нестао, потонуо са људима и товаром
 αυταпάρνηση, η саможртовање, жртовање за другог, самоодрицање
 αυταπάτη, η обмана, самообмањивање, самозаваравање, илузија

αυταπατώμαι, -πατήθηκα обмањивати сам себе, сањарити, живети у илузијама, бити у заблуди
 αυταπόδειχτος, -η, -ο очигледан, очевидан
 αυταρέσκεια, η самозадовољство
 αυτάρεσκος, -η, -ο самозадовољан, умишљен, уображен, ташт, сујетан, препотентан
 αυτάρκεια, η 1. умереност, уздржаност; 2. скромност
 αυτάρκης, -ης, -ες, ἱен. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η скроман, умерен
 αυταρχία, η → δεσποτισμός, ο неограничена власт, деспотизам, аутархија
 αυтасφάλεια, η самозаштита, самоосигурање
 αυτενέργεια, η самониклост, спонтаност
 αυτεξούσιος, -ια, -ιο, ἄριл. -ια слободан, независан, самовластан
 αυτεπάγγελτος, -η, -ο, ἄριл. -α самоиницијативан, аутоматски, добровољан
 αυτεπιστάσια, η лична, непосредна контрола
 αυτήκοος, -η, -ο очевидан: ~ μάρτυρας сведок очевидац
 αυτί, το → αφτί, το 1. ухо, уво; 2. чуло слуха, слух; 3. ручица, дршка посуде
 αυτιάζομαι, -άστηκα пажљиво слушати, напети („начуљити“) уши; узнемирити се, онеспокојити
 αυτοάμυνα, η самоодбрана
 αυτοβιογραφία, η аутобиографија
 αυτοβοήθεια, η самопомоћ
 αυτόβουλος, -η, -ο, ἄριл. -α самоиницијативан, слободан у одлучивању, самовољан
 αυτογνωσία, η самопознавање, самопознавање
 αυτογονιμοποίηση, η самооплођивање, самооплођење
 αυτόγραφο, το аутограф, својеручно писмо или својеручни потпис
 αυτόγραφος, -η, -ο својеручни, власторучни, ауторски
 αυτοδημιούργητος, -η, -ο самоникли, самосвојан, самоизражајан
 αυτοδιάθεση, η самоопредељење, самоодлучивање
 αυτοδίδαχτος, -η, -ο, ἄριл. -α самоук
 αυτοδικαίως (ἄριл.) пуноправно
 αυτοδικία, η самовласно вршење права

αυτοδιοίκηση, η **самоуправа**, **самоуправљање**
αυτοδιοικούμαι, -ήθηκα **самоуправљати**,
 одлучивати самостално
αυτοδύναμος, -η, -ο **који има довољно сопствених снага или потребну већину**: Το κόμμα Α πλειοψήφησε στις εκλογές, αλλά δεν μπορεί να σχηματίσει αυτοδύναμη κυβέρνηση. Партија „А“ је добила највише гласова али не и потребну већину да би саставила самосталну владу.
αυτοέλεγχος, ο → **αυτοκριτική**, η **самоконтрола**, **самокритика**
αυτόθι (ὑριλ.) **на истом месту**
αυτοθύσια, η **саможртовање**, **самоодрицање**
αυτοϊκανοποίηση, η **саμοзадовољство**
αυτοκάθαρση, η **самоочишћење**
αυτοκέφαλο, το **аυτοκεφαλност**, **самосталност**
αυτοκέφαλος, -η, -ο → **ανεξούσιος**, -α, -ο → **ανεξάρτητος**, -η, -ο **аυτοκεφалан**, **самовластан**, **независтан**
αυτοκινητάδα, η **вожња**, **превоз**, **путовање аутомобилом**
αυτοκινητάμαξα, η **моторно возило**, **моторни воз**
αυτοκινητιστής, ο, ж. **-ίστρια**, η **аυτοмотобилист**
αυτοκινητικός, -ή, -ό **аυτοмотобилски**
αυτοκίνητο, το **аυτοмотобил**
αυτοκινητόδρομος, ο **аυτοпут**, **аυτοстрада**
αυτοκίνητος, -η, -ο **самоходан**, **моторни**
αυτόκλητος, -η, -ο **самозван**, **непозван**, **незван**
αυτοκόλλητο, το **налепница**
αυτοκόλλητος, -η, -ο **самолепљив**
αυτοκράτορας, ο, ж. **αυτοκράτειρα**, η → **αυτοκρατόρισα**, η **аυτοкратор**, **апсолутни**, **неограничени владар**
αυτοκρατορία, η **државни апсолутизам**, **неограничена власт једног човека**
αυτοκριτική, η **самокритика**; **самоконтрола**
αυτοκτονία, η **самоубиство**, **суицид**
αυτοκτονώ, (ε), -ιτόνησα **убити се**, **извршити самоубиство**
αυτοκυβέρνηση, η → **αυτοδιοίκηση**, η **само-савлађивање**, **владање самим собом**, **самоконтрола**
αυτοκυριαρχία, η **само-савлађивање**, **господарење собом**, **самопоуздање**

αυτοματικός, -ή, -ό, ὑριλ. **-ά** **аυτοмотски**, **механички**, **несвестан**
αυτοματισμός, ο **аυτοмотизам**
αυτόματος, -η, -ο **аυτοмотски**, **механички**
αυτομόληση, η → **αυτομολία**, η **дезертирање**, **отпадништво**, **пребег непријатељу**
αυτόμολος, -η, -ο, ὑριл. **-α** **дезертерски**, **отпаднички**
αυτομόλυνση, η (μεγ.) **самотровање**, **само-зараза** (унутар организма)
αυτομολώ, (ε), -μόλησα **дезертирати**, **напустити**, **пребећи непријатељу**
αυτονόητος, -η, -ο **очигледан**, **евидентан**, **самопојмљив**, **разумљив сам по себи**
αυτονομία, η **аυτοномија**, **независност**
αυτονομιστής, ο, ж. **-ίστρια**, η **аυτοномаш**
αυτόνομος, -η, -ο → **ανεξάρτητος**, -η, -ο **аυтономан**, **независан**
αυτοπαθής, -ής, -ές, ἱεν. **-ούς**, **ак. -ή**, **μн. -είς**, **-ή** **повратни**: **-ής αντωνυμία** **повратна заменица**; **-ές ρήμα** **повратни глагол**
αυτοπαρατηρησία, η **самопосматрање**, **самоанализа**
αυτοπεποίθηση, η **самопоуздање**
αυτοπροσωπογραφία, η **аυтопортрет**
αυτοπρόσωπος, -η, -ο **лични**, **персонални**
αυτόπτης, ο **очевидец**
αυτός, **αυτή**, **αυτό** **он**, **она**, **оно**; **овај**, **ова**, **ово**: *Εγώ μιλούσα κι αυτός, χάζευε.* **Ја сам говорио**, **а он је зевао**.
αυτοσεβασμός, η **самопоштовање**, **самоуважавање**
αυτοσκοπός, ο **сам себи циљ**
αυτοσυναίσθημα, το **самопознавање**, **лично осећање**, **познавање својих особина**
αυτοσυνείδηση, η **само-свест**, **само-сознање**
αυτοσυντηρησία, η → **αυτοσυντήρηση**, η **нагон** **самоодржања**, **инстинкт**
αυτοσχεδιάζω, -σχεδιάσα, **-ιάστηκα** **импровизовати**
αυτοσχέδιος, -ια, -ιο → **αυτοσχεδίαστος**, -η, -ο **импровизован**
αυτοτέλεια, η → **ανεξαρτησία**, η
αυτοτελής, -ής, -ές, ἱεν. **-ούς**, **ак. -ή**, **μн. -είς**, **-ή** **1.** **независан**, **самосталан**; **2.** **способан**, **кадар**
αυτοτραυματισμός, ο **само-рањавање**
αυτού (ὑριл.) **ту**, **на овом месту**; **тада**
αυτουργός, ο **учинилац**, **извршилац**, **подстрекач**
αυτούσιος, -ια, -ιο **1.** **исти**, **изворни**, **аутентичан**; **2.** **целовит**, **неизмењен**

αυτόφωρο, το суд за доказана дела
 αυτόφωρος, -η, -ο непобитно доказан, ухваћен на делу, „in flagranti“
 αυτόφωτος, -η, -ο самосветлећи, који светли својом светлошћу: *Οι απλανείς είναι αυτόφωτοι.* Звезде стајачице имају своју светлост. – *Η Γη και η Σελήνη είναι ετερόφωτες.* Земља и Месец немају сопствену светлост.
 αυτόχειρας, ο самоубица
 αυτοχειρία, η → αυτοκτονία, η
 αυτοχειριάζομαι, -ιάστηκα → αυτοκτονώ, (ε)
 αυτοχειριασμός, ο → αυτοχειρία, η
 αυτοχειροτόνητος, -η, -ο самозван, саморукположен, самопрокламован
 αυτόχθονας, ο староседелац, урођеник, аутохтон
 αυτοψία, η аутопсија; непосредно посматрање: *εξ αυτοψίας* лично, сопственим очима виђено
 αυχέννας, ο → σβέρκος, ο → διάσελο, το
 1. потиљак, затиљак; 2. узак (узан) планински пролаз, превој, седло
 αφαγία, η → αφαγιά, η → αναφαγιά, η губитак апетита; недовољна исхрана
 άφαγος, -η, -ο нејешан, без апетита
 αφάγωτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α 1. нехрањен, гладан; 2. непоједен, нетакнут (јело); 3. неизједен (од рђе)
 αφαίμαξη, η 1. узимање, пуштање крви; 2. неочекивани издатак, губитак
 αφαιρεμένος, -η, -ο → αφηρημένος, -η, -ο
 αφαίρεση, η 1. одузимање; 2. афереза, губљење почетног самогласника једне речи после крајњег самогласника (вокала) претходне речи, *νήρ.: που είναι – που ’ναι; μου έδωσε – μου ’δωσε*
 αφαιρετέος, ο умањеник, број од којег се одузима
 αφαιρετικός, -ή, -ό умањив, који се може умањити, од којег се може одузети
 αφαιρώ, (ε), αφαιρέσα, -έθηκα, -εμένος
 1. одузети, лишити; 2. умањити; 3. одсећи, ампутирати: *Μην μου αφαιρείς αυτή την ελπίδα.* Немој да ми одузмеш ову наду; -*ούμαι* не пазити, бити непажљив, занемаривати
 αφαλοκόβω, -όκοψα, -πηκα, -μμένος пресећи пупчану врпцу
 αφαλός, ο → ομφαλός, ο (*μεγ.*) пупак; „окце“ на зрну

αφανάτιστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α нефанатизован, незанесен
 αφάνεια, η 1. невидљивост; 2. непојављивање, повученост; 3. проглашење неког лица несталим
 αφανέρωτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α повучен, усамљен, који се не појављује
 αφανής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή невидљив, незапажен, непознат, безначајан, анониман
 αφανίζω, αφάνισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. уништити, опустошити, упропастити; 2. нестати, ишчезнути, изгубити се: *Αφανίστηκε από το πρόσωπο της Γης.* Нестао је са лица земље. – *Αυτή τη χρονιά μας αφάνισαν οι αρρώστιες.* Ове године нас упропастише болештине.
 αφανιστικός, -ή, -ό уништавајући, катастрофалан, разарајући
 αφάνταστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α незамислив, непојмљив, немаштовит
 αφάνταχτος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неугледан; скроман, чедан
 άφαντος, -η, -ο 1. невиђен; непојављен; 2. неизаткан
 αφαρπάζω, -άρπασα, -άχτηκα, 1. зграбити, шчепати; 2. ишчупати, дићи (кад ветар „дигне“ кров); -*ομαι* разљутити се, нагло „планути“
 αφασία, η онемелост, губитак моћи говора
 αφάσιωτος, -η, -ο неувијен, неповијен (у пелене)
 άφατος, -η, -ο неизречен, неисказан
 αφατρίαστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α 1. ванстраначки, ванпартијски; 2. непристрасан, објективан
 αφέγγαρος, -η, -ο који није осветљен Месецом
 άφεγγος, -η, -ο таман, мрачан, неосветљен
 αφεδρώννας, ο → αφεδρώνα, η стражњица, задњица, анус
 αφέλεια, η наивност, безазленост, простодушност
 αφεντάνθρωπος, ο властелин, газда, угледан човек
 αφέντης, ο, *ж.* -ισσα, η → αφέντρα, η, *μн.* αφέντες → αφεντάδες господар, власник, газда, ефендија; домаћин, глава породице
 αφεντιά, η господство

αφεντικός, -ής, -ό господски, газдински, властелински, домаћински, старешински

αφεντογυναίκα, η угледна жена, господарица, властелинка

αφερέγγυος, -υα, -υο који не може да подмири своје обавезе, несолвентан; без гаранције

άφεριμ (ἄφερ.) браво, аферим! *Αφεριμ! Καλά τα κατάφερες.* Аферим, то си добро учи-нио!

άφερτος, -η, -ο који није још донет, недонет, невраћен

άφреш, η 1. опроштај, помиловање, ослобађање; 2. одрицање; бацање

αφетрија, η почетак, отпочињање; стартовање, полазна тачка, стартна линија

αφρέτης, ο стартер

άφρευκτος, -η, -ο → **άφρευχτος**, -η, -ο, ἄριπ. -α неизбежан, неминован

αφρέψημα, το → **ζεστό**, το чај, одвар, екстракт

αφή, η чуло додира, пипања, опипа: *Αισθητήριο της αφής είναι το δέρμα.* Чуло додира је кожа.

αφήγημα, το 1. причање, казивање; 2. прича, приповетка

αφηγηματικός, -ής, -ό, ἄριп. -ά говорни, наративан, говорнички, ораторски

αφήγηση, η → **διήγηση**, η причање, приповедање, казивање, излагање

αφηγικιάζομαι → **αφουγικιάζομαι**

αφηγούμαι, -ήθηκα → **διηγούμαι** причати, казивати, излагати (стање), износити (гледиште, мишљење)

αφήλιο, το афелиј, најудаљенија тачка од Сунца на путањи једне планете или комета

αφηνιάζω, αφηνίασα, -ασμένος 1. отети се, кретати се по својој вољи (коњ се „отео“ јахачу); 2. разљутити се нагло, „планути“, заборавити се

αφήνω, άφησα, -έθηκα, -ημένος 1. оставити, напустити, препустити; 2. оставити у наследство, завештати

αφηρημάδα, η заборавност, расејаност, растресеност

αφηρημένος, -η, -ο → **αφαιρεμένος**, -η, -ο заборавањан, расејан, растресен, замишљен; мислен, апстрактан; апсолутан: -α ουσιαστικά, επίθετα, ρήματα апстрактне – мислене именице, придеви, глаголи; -οι

αριθμοί апсолутни бројеви; – *Δεν σε είδα στο δρόμο, γιατί φαίνεται, ήμουν αφηρημένος.* Нисам те видео на улици, јер сам, изгледа, био замишљен.

άφθα, η → **άφτρα**, η (μεγ.) обољење уста

αφθαρσία, η трајање, вечност, вечитост

άφθαστος, -η, -ο → **άφταστος**, -η, -ο 1. недо-стижан; изузетан, изванредан, неупоредив; 2. обилан, богат, изобилан; 3. непо-рочан, чедан

αφθονία, η (из)обилје, богатство

άφθονος, -η, -ο богат, обилан

αφιέρωμα, το посвета, завет(ина), поклон цркви

αφιερώνω, αφιέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος посветити, принети на жртву

αφιέρωση, η посвета, поклон са посветом (на књизи, слици)

αφίλητος, -η, -ο непољубљен, невин: *Ηταν κορίτσι αφίλητο.* Била је непољубљена (невина) девојка.

αφίλιωτος, -η, -ο непомирљив

αφιλοκαλία, η неукусност, недостатак укуса (за лепо и добро)

αφιλόκαλος, -η, -ο без осећања за лепо и складно, без укуса

αφιλοκέρδεια, η → **ανιδιοτέλεια**, η

αφιλοκερδής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή ἄριп. -ώς несебичан, некори-стољубљив

αφιλόξενος, -η, -ο, ἄριп. -α негостољубив

άφιλος, -η, -ο недруштвен, без познаника и пријатеља

αφιλοσόφητος, -η, -ο без знања филозофије; површан

αφιλόστοργος, -η, -ο, ἄριп. -α нељубазан, несрдачан; груб, зао, осоран

αφιλότιμος, -η, -ο безосећајан, безочан, бестидан, непристојан, неплеменит

αφιλοχηματία, η → **ανιδιοτέλεια**, η

αφιλοχρήματος, -η, -ο → **αφιλοκερδής**, -ής, -ές некориствољубив

άφιξη, η → **φτάσιμο**, το → **ερχομός**, ο долазак, стицање

αφιόни, το → **παπαρούνα**, η → **υπνοφόρα**, η мак, афион, опијум

αφιониζω, αφιόνισα, -ίστηκα, -ισμένος омамити, дрогирати (опијумом); фанатизова-вати

αφίπλευση, η → **πέζεμα**, το

αφκιασίδωτος, -η, -ο → **αφκτιασίδωτος**, -η, -ο некарминисан, ненашминкан

άφριαστος, -η, -ο → άφτιαστος, -η, -ο
 άφλεχτος, -η, -ο незаπαλιβ, несагорив
 афлогистία, η непаљење, затајивање пу-
 шке
 аφοβία, η → аφοβία, η → аφοβησιά, η хра-
 брост, неустрашивост, смелост, одва-
 жност, одлучност
 άφοβος, -η, -ο неустрашив, храбар, смео,
 одважан, одлучан
 афουγκράζομαι → афουγκράζομαι
 аφοдеυτήριο, το → αποχωρητήριο, το
 афодраριστος, -η, -ο непостављен, без по-
 ставе
 аφομοιώνω, -μοίωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 1. изједначити; асимилувати; 2. овлада-
 ти, усвојити
 афόντας (св.) откако, откад(а)
 афопλίζω, афόπλισα, -ίστηκα, -ισμένος ра-
 зоружати
 афореσμός, ο → афорисμός, ο
 афóρετος, -η, -ο → афóρηγος, -η, -ο нено-
 шен, необлачен, неупотребљаван, нов
 афóρητος, -η, -ο → ανυλόφορος, -η, -ο не-
 подношљив, несносан
 аφορία, η → акарπία, η неплодност, жало-
 вост
 афориζω, афóрисα, -ίστηκα, -ισμένος
 1. искључити, одбацити; 2. проклети,
 екскомуницирати
 афорисμός, ο → афореσμός, ο 1. афоризам,
 изрека, максима, сентенца; 2. црквена
 казна екскомуникације
 афорμιά, η → παράπονο, το 1. изговор, оп-
 равање, жалба; 2. приговор, реклама-
 ција; 3. предлог, повод
 афороλόγητος, -η, -ο, ἕριπ. -α неопорезо-
 ван, ослобођен од пореза
 άφορος, -η, -ο → άκαρπος, -η, -ο неплодан,
 стерилан, јалов
 афóρτωτος, -η, -ο неоптерећен, ненатова-
 рен, неутоварен
 афорώ, (α), (само у ἕριп. и имἱφ.) тицати
 се, односити се на; имати у виду; наме-
 равати
 афосиάνομαι, -ώθηκα, -ωμένος посветити
 се, одати се нечему
 афосίωσι, η оданост, приврженост, пож-
 ртованост
 афóτου (св.) након што, откада, откако:
 Αφóτου παντρεύτηκε άλλαξε πολύ. Од
 када се оженио, много се изменио.

афóу 1. јер, будући да, пошто; 2. откада,
 откако
 афουγκράζομαι → афουγκράζομαι → афигу-
 κριάζομαι, -άστηκα 1. пажљиво слуша-
 ти, „начуљити уши“; 2. прислушкивати,
 уходити
 афουγκραστής, ο → ωτακουστής, ο при-
 слушкивач, шпијун, ухода, жбир
 афóύντωτος, -η, -ο 1. слабо лиснат, са рет-
 ком крошњом; 2. неупаљен, незагрејан,
 недовољно расположен
 аφράτος, -η, -ο → φουσιωτός, -ή, -ό 1. ла-
 ган, лак као пена; 2. нежан, мек; 3. пу-
 начак и бео
 άφραχτος, -η, -ο без ограде, неограђен, не-
 затворен; откључан
 аφρίζω, άφρισα, αφρισμένος пенити, пену-
 шати
 африканиκός, -ή, -ό → αφρικάνικος, -η, -ο
 африкански, афрички
 άφρισμα, το → αφρισμός, ο пенушање, за-
 пењеност
 афрóγαλο, το → ανθόγαλα, το → καϊμάκι,
 το кајмак
 афроγέννητος, -η, -ο → афрогенνημένος,
 -η, -ο рођен(а) из пене, уобичајени при-
 дев уз име богиње Афродите
 афродисία, η → σεξουαλισμός, ο полност,
 полни нагон, сексуалност
 афроδίσιος, -ια, -ιο полни, сексуални;
 афродизијски
 Афродίτη, η Афродита; планета Венера
 афроиопώ, (α), -ιόπησα пенити, пенуша-
 ти
 άφρονας, ο → ασύνετος, ο → παλαβός, ο не-
 разумник, глупак, будала, лудак
 афронιάτιστος, -η, -ο неуозбиљен, неоз-
 биљан, несазрео, незрео
 афρόντιστος, -η, -ο, ἕριп. -α нечуван, не-
 збринут
 афрóπλαστος, -η, -ο → афроπλασμένος, -η,
 -ο пенушав, пенаст, нежан
 афрóς, ο пена
 афросύνη, η → απερισκεψία, η необазри-
 вост, непажња, несмотреност, немар
 афρούρητος, -η, -ο, ἕριп. -α нечуван, неза-
 штићен; неопрезан
 афрóψαρα, та ситна риба из малих дубина,
 риба која живи близу површине воде
 афруγάνιστος, -η, -ο непечен, неиспржең
 άφρυδος, -η, -ο који нема обрве
 άφταστος, -η, -ο → άφθαστος, -η, -ο

αφτί, το → αυτί, το
 αφτιάζομαι, -άστηκα пажљиво слушати, прислушкивати
 άφτιαστος, -η, -ο → άφτιαχτος, -η, -ο неучињен, неизвршен, неостварен
 άφτρα, η фитиљ (у лампи)
 άφτυστος, -η, -ο непопљуван; презрени
 αφυδατώνω, -δάτωσα, -θήκη, -μένος сушити, дехидрирати
 αφυδάτωση, η губитак воде, дехидрација; суша
 αφύλακτος, -η, -ο → -αχτος, -η, -ο нечуван, небрањен, незаштићен
 αφυλαξία, η преосетљивост, алергија
 άφυλλος, -η, -ο без лишћа, безлистан, оголео, опалог лишћа
 αφυπηρετώ, (ε), -πηρέτησα одслужити војску, демобилисати се
 αφυπνίζω, αφύπνισα, -ίστηκα, -μένος пробудити, разбудити
 αφύπνιση, η → ξύπνημα, το буђење
 αφύσικος, -η, -ο неприродан, неуобичајен; наказан, монструозан
 αφύτευτος, -η, -ο непосађен, незасађен
 αφύτρωτος, -η, -ο неникнут, непроклијао, неизрастао
 αφωνία, η безгласност, губитак гласа
 αφωνόληκτος, -η, -ο реч чија се основа завршава безвучним консонантом (сугласником)
 άφωνος, -η, -ο, ἱрил. -α безгласан, безвучни
 αφώτιστος, -η, -ο 1. неосветљен, недовољно осветљен; 2. неразјашњен, „нерасветљен“; 3. некрштен
 άφωτος, -η, -ο без светла, мрачан, таман
 αχ! → άχου! → αχού! → αχί! αх! као им. то
 αχ → ο πόνος – бол: Αχ! καιό που μας βρήκε. Αχ! које нас зло снађе. – Αχ! πόσο χάρηκα που ήρθες. Αχ! колико се радујем што си дошла. – Τον έφαγε το αχ και το βαχ! Појео га је бол – ох! и ах!
 αχάιδευτος, -η, -ο, ἱрил. -α немилован, немажен
 αχαιρέτιστος, -η, -ο непоздрављен, неиспраћен
 αχαϊρευτος, -η, -ο необрадован, несрећан
 αχάλαστος, -η, -ο 1. неразрушен, неразорен, неуништен; 2. неубијен, неуморен; 3. непромењен, неуситњен; непотрошен (новац): Ο σεισμός δεν άφησε τίποτε αχάλαστο. Земљотрес није ништа оставио

неразорено. – Οι Τούρκοι λίγους άφησαν αχάλαστους. Турци су мало њих оставили неуморене. – Είχε ένα χιλιάριο αχάλαστο. Имао је једну неуситњену хиљадарку.

αχαλίνωτος, -η, -ο 1. незауздан, непокорен; 2. смео, горд, одважан, дрзак; 3. уображен, поносит

αχαμήλωτος, -η, -ο неспуштен, необорен; непроникнут (νήρ. поглед)

αχαμνάδα, η → αχάμνια, η → αδυναμία, η слабост, слабљење, немоћ, мршављење

αχαμνός, -ή, -ό, ἱрил. -ά слаб, мршав, кржљав; онемоћао, немоћан

αχανής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή → απέραντος, -η, -ο бескрајан, неизмеран, безграничан; αχανές, το бескрај

αχάραγος, -η, -ο → αχάραχτος, -η, -ο

αχαράκιωτος, -η, -ο неисцртан, неизобраздан; неограђен

αχαράτσωτος, -η, -ο неопорезован, без харача

αχαραχτήριστος, -η, -ο, ἱрил. -α 1. неокарактерисан, неоцењен; 2. бескарактеран, неморалан, бескрупулозан

αχάραχτος, -η, -ο → αχάραγος, -η, -ο непросечен, непрорезан, неозначен засецањем

αχάριστος, -η, -ο, ἱрил. -α 1. незахвалан, неблагодаран; 2. неугодан, непријатан

άχαρος, -η, -ο, ἱрил. -α несрећан, тужан; неугодан

αχαρτοσήμαντος, -η, -ο нетаксиран, без марке

αχάτης, ο ахат, полудраги камен

αχειμαστος, -η, -ο → αχειμαντος, -η, -ο неуздрман, тих, миран

αχειραγώγητος, -η, -ο непослушан, непокоран

αχειραφέτητος, -η, -ο који не прима савете, неосамостаљен, нееманципован, без пословне способности

αχειροποίητος, -η, -ο нерукотворен, који није израдила људска рука

αχειροτόνητος, -η, -ο 1. нерукоположен; 2. неистучен, неизбатинан, неизударан

άχερο, το → άχυρο, το

αχεροκαλύβα, η → αχυροκαλύβα, η

αχερώνω, αχέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος испунити сламом

αχηβάδα, η → ахиβάδα, η

άχθος, το → βάρος, το → λύπη, η 1. тежи-
на, бремене, терет; 2. тегоба, мука; 3. туга,
брига
αχθοφορικά, τα накнада носачу
αχθοφόρος, ο носач
αχί! → аχ!
αχιβάδα, η острига, шкољка
Αχιλλέας, ο Ахил, син Пелеја и Тетиде,
главни јунак Илијаде
αχίλλειος, -ος, -ο ахилејски, Ахилејев; ~
πτέρνα Ахилова пета
αχινός, ο → αχινιός, ο морски јеж
αχιόνιστος, -η, -ο неоснежен, без снега
αχλάδα, η крупна, велика крушка
αχλάδι, το → απίδι, το крушка (плод)
αχλαδιά, η → απιδιά, η крушка (дрво)
αχλαδόσχημος -η, -ο крушкаст, крушколик
αχλεύαστος, -η, -ο неисмејан, неизвргнут
порузи
αχλύς, η измаглица
άχλωρος, -η, -ο без зеленила
αχμάκης, ο, ж. -ισσα, η наивко, будала, ту-
павко
άχνα, η пара; дах
αχνάρι, το → χνάρι, το траг, отисак
άχνη, η → αχνός, ο 1. испарење, пара;
2. прах; 3. ветрић, поветарац; дах, да-
шак; 4. полен
αχνίζω, άχνισα -ίστηκα, -μένος испаравати,
пушити се
άχνισμα, το испаравање
αχνιστός, -ή, -ό куван у пари, опарен, по-
парен
αχνογελώ, (α), -γέλασα смешкати се,
смејуљити се
αχνός, -ή, -ό, ἱрил. -ά блед, жут; слабашан,
слаб
αχνός, ο → άχνη, η
αχνούδωτος, -η, -ο голобрад, ћосав
αχνοφέγγω, -όφεξα слабо светлети, светлу-
цати (нйр. Месец); беласати се
αχόλιαστος, -η, -ο доброћудан, благе нара-
ви, који се не љути
αχολογώ, (α), -λόγησα → αντηχώ, (ε) →
βροντώ, (α) одјекивати, јечати; тутња-
ти, грмети
αχολοί, το → αχολόγημα, το 1. велика бука,
галама; 2. јека, тутњава
άχολος, -η, -ο добродушан, сталожен, сми-
рен
αχόρευτος, -η, -ο који не игра, који се не
забавља, не уме да игра

αχόρταγος, -η, -ο → αχόρταστος, -η, -ο неза-
ситан, ненаситан, незајажљив
αχορτάριαστος, -η, -ο незатрављен, неозе-
лењен
αχορτασιά, η → απληστία, η
αχός, ο → ήχος, ο ехо; бука, вика, граја,
хука, ларма; лупњава
άχου! → ах!
αχούρι, το → στάβλος, ο штала, коњушница
άχραντος, -η, -ο неукаљан, чист; свет, не-
порочан; άχραντα μυστήρια причест,
причешће
αχρείαστος, -η, -ο некоришћен, некори-
стан, непотребан
αχρείος, -εία, -είο 1. прост, лош, неваљао;
2. неморалан, срамотан
αχρεώστητος, -η, -ο недужан, који не дугује
αχρέωτος, -η, -ο незадужен
αχρησίμευτος, -η, -ο некористан, непог-
ребан, сувишан
αχρησιμοποίητος, -η, -ο некоришћен, непо-
добан за коришћење
αχρηστεύω, αχρήστευσα, -εύτηκα, -ευμένος
1. онеспособити; покварити; 2. обезвре-
дити; учинити неупотребљивим
αχρηστία, η неупотребљивост; обезвређе-
ност
άχρηστος, -η, -ο, ἱрил. -α → ανώφελος, -η,
-ο некористан, сувишан, излишан, не-
потребан; безвредан, обезвређен
αχρόνι(α)στος, -η, -ο → αχρόνιστος, -η, -ο
који није навршио (напунио, трајао, по-
живео) једну годину
αχροноλόγητος, -η, -ο, ἱрил. -α недатиран,
без датума
άχρονος, -η, -ο вечит, без почетка и краја:
Ο Θεός είναι άχρονος. Бог је вечит.
αχρύσωτος, -η, -ο непозлаћен
αχρωμάτιστος, -η, -ο, ἱрил. -α небојен, не-
офарбан; безбојан
αχρωμία, η безбојност
άχρωμιος, -η, -ο безбојан
αχτάρης, ο травар, фармаколог
αχταριάς, ο претовар (робе), прелазак (пу-
тника) у друго превозно средство
αχτένιστος, -η, -ο 1. непочешљан, неоче-
шљан, непрочешљан; 2. необрађен, не-
дотеран
άχτι, το → μεράμι, το (ἱур.) жарка жеља за
нечим (учењем, осветом)

αχτίδα, η → ακτίνα, η
 αχτιδωτός, -ή, -ό → αχτινωτός, -ή, -ό осветљен сноповима светлости, осветљен рефлекторима
 αχτινοβολία, η → ακτινοβολία, η
 αχτινοβόλος, -η, -ο → ακτινοβόλος, -η, -ο
 αχτινοβολώ, (α) → ακτινοβολώ, (α)
 αχτύπητος, -η, -ο 1. неударен, неизударан, неистучен; 2. ненадмашен, недостигнут, без такмаца; 3. незатворен (врата)
 ахύλωτος, -η, -ο који се није претворио у кашу
 ахурένιος, -ια, -ιο сламнат, направљен од сламе
 ахυρήс, -ιά, -ί који има боју сламе
 άχυρο, το → άχερο, το слама
 ахурокаλύβα, η → ахерокаλύβα, η → ахурокаλύβο, το колиба од сламе, трла
 ахурόλασπη, η → ахерόλασπη, η блато помешано са сламом као везивни материјал за зидање
 аχώνευτος, -η, -ο 1. несварен, несварљив; 2. непријатан, неугодан; 3. неизливен, неистопљен (олово)
 аχώριστος, -η, -ο, *йрил.* -а неодвојен, нераздовојан
 άχωστος, -η, -ο → άταφος, -η, -ο 1. несахрањен; 2. незабијен, неукуцан
 άψα, η → аψάδα, η жестина, опорост
 аψαλίδιστος, -η, -ο неизостављен, неисечен, нескраћен исецањем маказама
 άψαλτος, -η, -ο неопеван, неопојан, сахрањен без верског обреда
 аψάρευτος, -η, -ο неупецан, неуловљен (на удицу)
 άψαχτος, -η, -ο → ανερεύνητος, -η, -ο не(на) пипан, непронађен, неистражен, нетражен
 Αψβούργοι, οι Хабзбурзи, стара аустријска династија
 άψε, *ιμῖφ.* од άπτω, само у *изр.*: άψε σβήσε (пали-гаси) одмах, у трену, тренутно
 аψεγάδιαστος, -η, -ο беспрекоран, савршен
 аψειριαστος, -η, -ο незавашљен, који нема вашке, који није вашљив
 аψέκαστος, -η, -ο непрскан, непопрскан
 аψέντι, το апсинт, пелинковац
 аψεύτιστος, -η, -ο нелажљив, нефалсификован, непатворен
 аψηλάφητος, -η, -ο → аψηλάφιστος, -η, -ο 1. неиспитан, неиспробан, неискушан; 2. неопипан, непретресен, неистражен

αψηλός, -ή, -ό → ψηλός, -ή, -ό
 аψήλου (*йрил.*) → ψηλά горе, високо, према горе, увис
 аψηλωτός, -η, -ο ненарастао, застао у расту, неизрастао
 аψηλωτός, -ή, -ό уздигнут
 άψητος, -η, -ο недопечен
 аψηφισιά, η презир, презирање; пркошење
 аψηφισιάρης, -α, -ιο пркосан, храбар, неразумно смео, хазардерски
 аψηφιστος, -η, -ο 1. који није гласао; 2. који није изгласан; 3. који презире опасност, одважан; 4. безначајан
 άψηφος, -η, -ο који нема право гласа
 аψηφώ, (α,ε), аψηφησα → περιφρονώ, (ε) презирати, не рачунати на, не придавати значаја
 аψίδα, η апсида, лук, свод, купола
 аψιθιά, η биљка апсинт, пелен, пелин
 аψίθυμος, -η, -ο раздражљив, осетљив, увредљив
 аψιλία, η беспарица, несташница новца
 аψιμαχία, η 1. мањи сукоб, препирка, чарка; 2. распра, свађа, спорење; смицалица
 аψιμαχώ, (ε), -μάχησα расправљати се, препирати се, чаркати
 аψίνθιο, το апсинт, пелен, пелин, ликер „пелинковац“
 άψογος, -η, -ο, *йрил.* -а беспрекоран, савршен
 άψυκτος, -η, -ο незалеђен, незамрзнут
 аψύс, -ιά, -ύ → аψός, -ιά, -ό раздражљив, свадљив, увредљив, „на крај срца“
 аψυχαγώγητος, -η, -ο неразонођен, неопуштен, незабављен
 аψυχολόγητος, -η, -ο неразуман, несмотрен
 аψυχοπόνετος, -η, -ο, *йрил.* -а груб, бездушан, безосећајан
 άψυχος, -η, -ο несвестан, неразуман; без свести (*нйр.* анорганска материја)
 аψώνιστος, -η, -ο некупљен
 аψώνω, άψωσα раздражити, разјарити, расрдити (се)
 άωρος, -η, -ο → άγουρος, -η, -ο 1. незрео, несазрео, зелен; 2. превремен
 άωτο, το 1. најбољи, одабрани, елита; 2. (*фр.*) άκρον άωτον врхунац, кулминација
 άωτος, -η, -ο без дршке, ручице, ушке

Β, β

Β, β друго слово грчког алфабета, као бројчани знак: β' = 2, β = 2 000

βάβα, η → **βαβά, η** бака, баба

βαβίζω, βάβισα → **γαβγίζω** лајати

βάβισμα, το лајање

βαβουίνος, ο → **μπαμπουίνος, ο** бабун

βαβούρα, η → **θόρυβος, ο** бука, галама

βαβυλωνιακός, -ή, -ό вавилонски

βάβω, η → **μπάμπω, η** (слов.) бака, баба, старица

βαγαμπόντης, -ισσα, -ικο → **μπαγαπόντης, -ισσα, -ικο**

βαγαμποντιά, η → **μπαγαποντιά, η**

βαγαμπόντικος, -η, -ο → **μπαγαπόντικος, -η, -ο**

Βαγγέλιο, το → **Ευαγγέλιο, το** јеванђеље, еванђеље

Βαγγελίστρα, η Благовесница, надимак Богородице

βαγενάδιο, το бачвара, бачварница

βαγενάς, ο, ж. -ά, η мн. -άδες бачвар

βαγένι, το → **βαρέλι, το** буре, бачва

βάγια, η → **βαγιά, η** ловор (лист), ловорика, ловор (стабло)

βάγια, η (иџал.) дадиља

βαγίζω, βάγισα → **βαϊζω, βάισα, βαϊσμένος** нагнути се, нагињати се; повијати се

βάγιο, το ловорова гранчица посвећена у цркви на Цветну недељу, Цвети

βαγιοκλαδίζω, -ιλάδισα неговати; бринути се, старати се

βαγιόκλαδο, το → **βαγιόκλαρο, το** ловорова грана, врбица

βαγκόν-λι, το → **κλινάμαξα, η** vagon lit, кола за спавање

βαγκонρεστοράν, το вагон-ресторан

βαγόни, το вагон

βάδην (џрил.) ходајући, корачајући

βαδίζω, βάδισα ходати, корачати; пешачити; марширати

βάδισμα, το ходање, корачање; пешачење; марширање

βαδιστής, ο, ж. βαδίστρια, η ходач, такмичар у брзом ходу

βάζο, το ваза

βάζω, έβαλα, βάλθηκα, βαλμένος ставити, поставити, метнути: ~ **το κεφάλι μου στον торβά** ставити главу своју у торбу, ризиковати главом

βαθαίνω → **βαθύνω, βάθυνα** 1. (у)дубити, подубити; 2. постати дубок: **Σ' αυτό το σημείο το ποτάμι βαθαίνει απότομα.** На овом месту река нагло постаје дубока.

βαθιά (џрил.) дубоко

βαδιοκοιμίζω, -κοιμισα, -κοιμισμένος успавати (некога) дубоко

βαδιοκοιμούμαι, -κοιμήθηκα спавати дубоко, спавати дубоким сном, утонути у сан

βαδιονόητος, -η, -ο дубокомислен, дубокоуман

βαδιοπράσιнос, -η, -ο → **βαθιπράσιнос, -η, -ο**

βαδιόριζος, -η, -ο који је дубоко пустио корене

βαδιοριζωμένος, -η, -ο дубоко укореењен

βαδιός, -ιά, -ιό → **βαθύς, -ιά, -ύ**

βαδισκιωτος, -η, -ο таман, сеновит

βαθμηδόν (џрил.) постепено, лагано, поступно

βαθμιαίος, -αία, -αίο, џрил. -αία постепен, поступан

βαθμίδα, η 1. степеник, степеница; 2. ранг, степен, ступањ

βαθμιδωτός, -ή, -ό степенаст, који има степенице

βαθμοθεσία, η → **βαθμοθέτηση, η** степеновање

βαθμοθετώ, (ε), -θέτησα степеновати, рангирати

βαθμολόγηση, η → **βαθμολογία**, η 1. степеновање, рангирање; 2. уписивање резултата (школских, спортских, привредних и сл.); 3. оцењивање

βαθμολογικός, -ή, -ό проценилачки

βαθμολόγιο, то дневник (школски), каталог; ранг-листа

βαθμολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος оцењивати, степеновати, градирати

βαθμονόμηση, η обележавање мерног инструмента на подеоке

βαθμονομιώ, (ε), -νόμησα, -ήθηκα, -ημένος обележити мерни инструмент на подеоке

βαθμός, ο 1. степен, ступањ; 2. ранг, чин; 3. оцена: *δέκα βαθμούς πάνω από το μηδέν* десет степени изнад нуле; – *συγγενής τρίτου βαθμού* сродник трећег степена; – *Ο βαθμός του στρατηγού είναι ο ανώτερος στη στρατιωτική ιεραρχία*. Чин генерала је највиши у војној хијерархији. – *Πήρε καλό βαθμό στα μαθηματικά*. Добио је добру оцену из математике.

βαθμούχος, -ος, -ο → **βαθμοφόρος**, -ος, -ο онај који има неки војни чин

βαθομέτρηση, η мерење дубине

βαθομετριός, -ή, -ό који служи за мерење дубине

βάθος, то, *ἴεν.* -ους, *μн.* -η дубина, дно

βαθουλαίνω → **βαθουλώνω**

βαθουλός, -ή, -ό удубљен; шупаљ

βαθούλωμα, то → **κοίλανση**, η удубљење, шупљина

βαθουλώνω, **βαθούλωσα**, -ώθηκα, -ωμένος удубити, упасти, утонути: *Ο πόνος του βαθούλωσε τα μάτια*. Од бола су му упале очи. – *Είχε κάτι βαθουλωμένα μάγουλα*. Имао је мало упале образе.

βάθρακας, ο → **βάθραχος**, ο жаба, жабац

βάθρο, то 1. постамент, постоље; 2. основа, база; 3. темељ

βαθύβιος, -ια, -ιο дубински, који живи у дубини

βαθυγάλαζος, -η, -ο → **βαθυγάλανος**, -η, -ο тамноплав, загаситоплав

βαθύδεντρος, -η, -ο густо пошумљен

βαθυκόκκινος, -η, -ο тамноцрвен, загаситоцрвен

βαθύκολπος, -η, -ο онај који има дубоке заливе

βάθυνση, η издубљење, дубљење, затамњавање, подубљивање

βαθύνω, **βάθυνα** 1. копати, (из)дубити; 2. затамнити (боју): ~ *το λάκκο* копати јаму

βαθύπεδο, то удолина, низина

βαθύπλουτος, -η, -ο веома богат, богаташки

βαθυπράσινος, -η, -ο тамнозелен

βαθύριζος, -η, -ο → **βαθιόριζος**, -η, -ο дубоко укореењен

βαθύς, -ιά, -ύ 1. дубок; 2. тежак; 3. озбиљан; 4. таман; 5. дубоке старости: *βαθύ πράσινο χρώμα* тамнозелена боја; – *Ἰο βαθύ ποτάμι δε βουίζει*. Дубока река не бучи (хучи). – *Επεσε σε βαθύ ύπνο*. Утонуо је у дубок сан. – *Ξέσπασε βαθιά πολιτική κρίση*. Избила је озбиљна политичка криза. – *Εφτασε ως τα βαθιά γεράματα*. Достигао је дубоку старост.

βαθύσκιος, -ια, -ιο сеновит, у дубокој сенци

βαθυστόχαστος, -η, -ο дубокомислен

βαθύτητα, η → **βάθος**, то дубина

βαδυτυπία, η дубока штампа

βαθύφωνος, -η, -ο дубоког гласа, бас

βαθύχορδο, то контрабас

βαθύχρωμος, -η, -ο тамне боје

βάι (*ἰωур.*, *узв.*) јао! авај! вај!

βάια, та → **βάγια**, та 1. врбица; 2. *η Κυριακή των Βαΐων* Цветна недеља, Цвети

βαϊζω → **βαγίζω**

βαίνω → **μπαίνω** ићи, кретати се: ~ *επί τα ίχνη* пратити у стопу

Βαϊφόρος, η Цветна недеља, Цвети

βακαλάος, ο бакалар

βακελίτης, ο бакелит

βακέτα, η → **βακέτο**, то (*ишл.*) дебела непромочива кожа

βάκιλος, ο → **μυρόβιο**, то бацил

βακούφι, то (*ἰωур.*) вакуф, непокретно манастирско или црквено имање

βακτηρία, η 1. штап, палица; 2. штака

βακτήρια, та бактерије

βακτηρίαση, η болест проузрокована бактеријама

βακτηρίδιο, то → **βακτήριο**, то бацил, бактерија

βακτηριολογία, η бактериологија

βακτηριολογικός, -ή, -ό бактериолошки

βακτηριολόγος, ο бактериолог

βακτηρίωση, η → **βακτηρίαση**, η

βαικχείος, -α, -ο → βαικχικός, -ή, -ό бакхијски, оргијатички
 βαικχεύω, -σα, оргијати
 βαικχίδα, η баханткиња
 Βάικχος, ο бог Бах, Дионис
 βαλάни, то → βελάни, то жир
 βαλανίδи, то → βελανίδи, то → βαλάни, то
 βαλανιδιά, η → βελανιδιά, η храст, дуб: ξύλο της βαλανιδιάς храстовина
 βάλανος, η 1. жир; 2. врх пениса, главић
 βαλανοφάγος, ο онај који се храни жиром, жиροјед
 βαλάντιο, то новчаник, буђелар
 βαλάντωμα, то изнемоглост, клонулост, исцрпеност, балдисање
 βαλαντώνω, βαλάντωσα, -θηκα, -ωμένος изнемоћи, клонути, балдисати; исцрпсти, преморити некога
 βαλβίδα, η 1. вентил; 2. стартна линија, ограђен круг (нџр. за баџача кугле или диска)
 βαλέс, ο (франц.) фигура у картама: жан-дар, пуб
 βαλής, ο (арај.) валија, гувернер
 βάλθηκα, ἕασ. аор. ἴл. βάζω
 βαλίτσα, η (франц.) ручна торба, кофер
 βαλκανικός, -ή, -ό балкански
 βαλκανιονίкиς, ο победник на балканским атлетским играма
 βαλκανολόγος, ο балканолог
 βαλλάντιο, то → βαλάντιο, то
 βάλλω, έβαλα, βλήθηκα, βεβλημένος 1. баџати; отворати (артиљеријску ватру); 2. оптужи(ва)ти; 3. ставити, метнути
 βαλс, то валцер
 βάλσαμιο, то балсам, мелем
 βαλсамόδεντρο, то балсамово дрво
 βαλсамόχορτο, то назив за ароматичне биљке
 βαλσάμωμα, то балсамовање
 βαλсамώνω, βαλσάμωσα, -ωμένος 1. балсамовати; 2. (фиі.) засладити; 3. ублажити, утешити
 βαλсάμωση, η → βαлсάμωμα, то
 βαλτικός, -ή, -ό балтички
 βαлтíσιος, -ια, -ιο блатњав, мочваран
 βαлтóνερο, то блатњава вода, вода из мочваре
 βαлтós, -ή, -ό потплаћен, наговорен, нахушкан
 βάлтос, ο блато; бара, мочвара

βαлтóτοπος, ο блатиште, мочвара
 βαлтώδης, -ης, -ες, ἱен. -ους, ак. -η мн. -εις, -η блатњав, мочваран
 βαлтώνω, βάлтωσα, -ώθηκα, -ωμένος ублатити, блатити, укаљати: πέφτω σε βάлтo упасти у блато (наћи се у тешком положају; заћи у ћорсокак, у безизлаз)
 βαμβакέлаιο, то → мпампакέлаιο, то памуково уље
 βαμβакιέμπορος, ο → мпампакιέμπορος, ο трговац памуком
 βαμβакιένιος, -ια, -ιο → мпампакιένιος, -ια, -ιο памучни
 βαμβакиера, та памучна одећа
 βαμβакерός, -ή, -ό → мпампакиерός, -ή, -ό памучни
 βαμβάки, то → мпампáки, то памук (стабљика и плод); вата
 βαμβакиá, η → мпампакиá, η памук (биљка, стабљика)
 βαμβакиáση, η биљна болест, пероноспора
 βαμβакóλαδο, то → мпампакóλαδο, то памуково уље
 βαμβакοπαραγωγός, ο произвођач и узгајивач памука
 βαμβакουργείο, то фабрика за прераду памука
 βαμβакουργία, η прерада памука
 βαμβакουργός, ο → мпампакουργός, ο техничар за прераду памука
 βαμβакοφυτεία, η гајење памука
 βαμβакοχώраφο, то → мпампакοχώраφο, то плантажа памука
 βάμμα, то раствор, тинктура: ~ ιωδίου јодна тинктура
 βάνα, η вентил (за течности)
 βάναυσος, -η, -ο, ἱрил. -α непристојан, неотесан
 βαναусότηта, η непристојност, неотесаност, грубијанство
 βανдалικός, -ή, -ό вандалски, варварски; суров: -ές πράξεις των Τούρκων στην Κύπρο вандалски поступци Турака на Кипру
 βανδαλισμός, ο вандализам
 Βάνδαλοι, οι Вандали
 βάνδαλος, ο вандал, варварин
 βανίλια, η (ишл.) ванила
 βάνω → βάζω
 βαποράκι, то 1. бродић; 2. (метџф.) дилер дроге

βαπόρι, το (*uīal.*) брод, пароброд
 βαποριά, η терет који превози брод
 βαπορίσιος, -ια, -ιο бродски
 βάπτω → βάφω
 βάραθρο, το 1. провалија, бездан; 2. катастрофа, слом
 βαραθρώνω, βараθρωσα, -θηκα, -μένος гурнути у провалију, упропастити, уништити
 βараθρωση, η пропаст, катастрофа, де-струкција
 βараίνω → βαρύνω, βάρυна 1. натоварити, оптеретити; 2. сметати; 3. замарати; 4. претезати; нагињати се; 5. отежати, удебљати се; 6. имати значај, „тежину“: *Ο λόγος του βαραίνει πολύ.* Његова реч много значи.
 βαρβαρικός, -ή, -ό варварски
 βαρβαρισμός, ο варваризам, говорење или писање са граматичким грешкама
 βάρβαρος, -η, -ο 1. варварски, некултуран, непросвећен, нецивилизован; 2. негрчки, нехеленизован
 βαρβαρότητα, η варварство, грубост, нечовечност
 βαρβατεύω → βαρβατιάζω, βαρβάτεψα → βαρβάτιασα, βαρβατεμένος → βαρβατισμένος пасти у еротски занос, бити насртљив, напаствовати
 βαρβατιά, η → βαρβάτιασμα, το похота, жудња, настраност
 βαρβατίλα, η мирис животиње у доба парења, *nīr.*: јарчевина, прчевина
 βαρβάτος, -η, -ο неушкопљен, расплодни: *άλογο* -ο пастув, приплодњак; ждребац
 βαργεστημάρα, η замор; досада, чамотиња
 βαργεστώ, (α), βαργέστησα, -ημένος досађивати се, чамити, туговати
 βάρδα! (*узв., вен.*) удаљи се! склони се! даље!
 βαρδάρης, ο хладан ветар: вардарац, северац
 βάρδια, η (*вен.*) стража; караула
 βαρδιάνος, ο → βαρδιάτορας, ο стражар, чувар
 βάρδιες, οι радна група, смена
 βάρδος, ο бард; ~ *της ελευθερίας* песник слободе
 βαρέθηκα, *аор. ιλ.* βαριέμαι
 βαρέλα, η буре; бачва
 βαρελάδικο, το бачвара, бачварница
 βαρελάκι, το буренце, бачвица

βαρελάς, ο бачвар
 βαρελήσιος, -ια, -ιο стављен у буре (вино, сир); из бурета; бачварски
 βαρέλι, το бачва, буре
 βαρεлоποιείο, το → βαρελάδικο, το бачвара, бачварница
 βαρεлоποιία, η бачварија, производња, израда буради
 βαρεлоποιός, ο → βαρελάς, ο бачвар
 βαρεлоσάνιδο, το → ντούγα, η дуга, даска за буре
 βαρελότο, το (*uīal.*) → κροτίδα, η петарда
 βάρεμα, το рана, повреда, контузија, ударац
 βαρεμiάρα, η → βαργεστημάρα, η досада, утученост, смлаћеност
 βαρεμένη, η → βαρούμενη, η трудница
 βαρετός, -ή, -ό тежак, досадан, несносан
 βάρη, та 1. обавезе, дужности; 2. бreme
 βαρηκοiа, η наглувост
 βαρήκοος, -η, -ο наглув
 βαριά (*ūрил.*) тешко, са тежином
 βαριά, η мацола, тежак гвоздени чекић (ковачки)
 βαριακούω, βαριάκουσα слабо чути, бити наглув
 βαριанаστενάζω, -στέναξα уздисати дубоко
 βαριαρρωστώ, (ε) → -σταινω, -αρρώστησα, -ημένος озбиљно (тешко) боловати
 βαρίди, το тег; висак
 βαριέμαι → вариоúμαι, βαρέθηκα 1. туговати, бити нерасположен; 2. досађивати се; лењствовати; 3. бринути се; *δεν βαριέσαι!* не брини се!
 βαριεμάρα, η → βαρεμάρα, η
 βαριεστίζω → βαργεστώ
 βαριетé, το (*франц.*) варијете
 βαриικός, -ή, -ό влажан и плодан
 βάριο, το баријум
 βαριόθυμος, -η, -ο → βαρύθυμος, -η, -ο
 βαριοкарδίζω, -κάρδισα узнемирити, растужити, бити тешка срца
 βαριόкарδος, -η, -ο тужан, „тешког“ срца, жалостан
 βαριόμοιρος, -η, -ο несрећан; јадан, бедан
 βαριοπέφτω, -όπεσα тешко пасти, угрувати се
 βαριός, -iа, -iо → βαρύς, -iа, -ύ
 βαριοστενάζω, -сτέναξα уздисати, тешко дисати

βαριούμαι → βαριέμαι
 βαριοφαίνεται, -φάνηκε (безл.) осећа се тешко, тужно изгледа
 βάρια, η барка, лађа, чамац
 βαριάδα, η возња барком
 βαριαδιά, η садржај (товар) барке
 βαριαδιάτια, та накнада за превоз барком, лађарина
 βαριάκι, то баркица, чамчић, лађица
 βαριάρης, ο чамција, лађар
 βαριαρόλα, η (ιῶν.) баркарола, лађарска песма, песма гондолијера
 βαριίτσα, η → βαριούλα, η баркица, лађица, чамчић
 βάρο, то (μεῖωσ.) бар, јединица атмосфер. притиска
 βαρομετρικός, -ή, -ό барометарски
 βαρόμετρο, то барометар
 βαρόνη, η → -έσ(σ)α, η → -ίδα, η бароница, баронеса
 βαρόνος, ο (φρανц.) барон
 βάρος, то, ἱεν.-ους, мн. βάρη и βάρητα, та 1. тежина; терет, товар; 2. обавеза
 βαρούλιο, то дизалица, чекрк, витлио
 βαρούμενη, η → βαρέμενη, η
 βαρυκομιά, η љутња, срџба, бес; незадовољство, неспокојство
 βαρυθυμία, η → μελαγχολία, η ожалошћеност, незадовољство, туга, меланхолија
 βαρύθυμος, -η, -ο незадовољан, тужан, потиштен
 βαρύκαρδος, -η, -ο → βαρύθυμος, -η, -ο
 βαρυκίνητος, -η, -ο тром, млитав, спор, лењ, слабо покретљив
 βάруνα, аор. ἴл. βαραίνω (βαρύνω)
 βάруνη, η тежина; сметња, тешкоћа
 βαруντικός, -ή, -ό досадан, непријатан
 βαρύνω → βαραίνω
 βαρυποινίτης, ο, ж. βαρυποινίτισσα, η осуђеник на тешку казну
 βαρύς, -ιά, -ύ, мн. βαριοί, -ιές, -ιά тежак; незграпан; јак: -ύς καφές јака кафа
 βαρυσήμαντος, -η, -ο значајан, од велике важности
 βαρυστενάζω → βαριанаστενάζω
 βαρυστομαχία, η непробављивост, „тежина“ у стомаку
 βαρυστομαχιάζω, -μάχιασα осећати тежину у стомаку, тешко варити
 βαρυστόμαχος, -η, -ο тешко сварљив, непробављив, несварљив

βαρύσωμος, -η, -ο висок, крупан, корпулентан
 βαρύτητα, η 1. тежа, гравитација; 2. важност, значај, ауторитет
 βαρύτιμος, -η, -ο врло важан, значајан, цењен
 βαρύτονος, ο баритон
 βαρυφορτώνω, -φόρτωσα, -ώθηκα, -ωμένος преоптеретити
 βαρύφωνος, -η, -ο који има дубок глас
 βαρυχειμωνιά, η јака зима, хладноћа, мраз
 βαρώ, (α), βάρεσα, βαρέθηκα, βαρεμένος 1. ударати, тући; 2. ранити; 3. одјекнути, звучати, звонити, звечати
 βασανίζω, βασάνισα, -ίστηκα, -ισμένος мучити (се)
 βασάνισμα, то → βασανισμός, ο мучење
 βασανιστήριο, то 1. средство за мучење; 2. начин мучења
 βασανιστής, ο, ж. -ίστρια, η мучитељ, мучилац, злостављач
 βασανιστικός, -ή, -ό мучитељски, исцрпљујући
 βάσανο, то мучење; мука, патња
 βάση, η основа, база, темељ
 βασιβουζουκισμός, ο (ῶур.) 1. суровост, грубост, окрутност; 2. нечовечност
 βασιβουζούκος, ο (ῶур.) 1. башибозлук, турски нередовни војник; 2. недисциплинован, неодговоран човек
 βασίζω, βάσισα, -ίστικα, -ισμένος ослањати се, имати поверење, поуздавати се
 βασικός, -ή, -ό основни, темељни, базични; ὕрил. -ά темељно
 βασιλέας, ο → βασιλιάς, ο
 βασιλεία, η царство, царевање; ~ των ουρανών царство небеско
 βασίλειο, то царевина, царство, краљевство; (φιν.) велико богатство
 βασίλειμα, то 1. запад, залазак сунца; 2. (φιν.) крај, престанак
 βασιλεύς, ο → βασιλιάς, ο
 βασιλεύω, βασίλευσα, βασιλεμένος владати, краљевати, царевати
 βασιλιάς, ο, ж. βασίλισσα, η цар, краљ; царица, краљица
 βασιλίδα, η → βασίλισσα, η
 βασιλική, η базилика
 βασιλικός, -ή → (-ιά), -ό царски, краљевски; οι -οί τάφοι της Βεργίνας краљевски гробови у Вергини; (ὕрил.) -ά → -ώς
 βασιλικός, ο босиљак; мн. -οι → ά(τα)

βασιλοπαίδι, το царевић, краљевић, принц
 βασιλόπιτα, η божихна чесница
 βασιλόπουλο, то, ж. βασιλοπούλα, η царевић, краљевић; принц, принцеза
 βασιλόφρονας, ο монархист
 βάσιμος, -η, -ο, ἕριλ. -α сигуран, истинит, извештан
 βασιμότητα, η сигурност, истинитост, извешност
 βασκαίνω, βάσκανα, -άθηκα, -αμένος продорно гледати, фиксирати; урокљиво гледати, опчинити: *Να μη βασκαθείς!* Сачувао те бог од урока!
 βάσκαμα, то → βασκαμός, ο фиксирање, урокљиво гледање, опчињавање
 βασκανία, η → βάσκαμα, то
 βάσκανος, -η, -ο завидан, пакостан; урокљив
 βασκαντήρα, η → βασκαντούρα, η амајлија, талисман, амулет
 βάσταγμα, то држање, придржавање, издржавање, уздржавање
 βαστάζος, ο → χαμάλης, ο носач, амалин
 βαστάζω, βάσταξα носити, држати, придржавати, подржавати
 βάσταμα, то → βάσταγμα, то
 βασταχτής, ο, ж. βαστάχτρα, η → βαστάζος, ο
 βασταχτός, -ή, -ό који се може држати и подићи руком, подигнут
 βάστηγμα, то → βάστημα, то → βάσταγμα, то
 βαστώ, (α), βάσταξα → βάστηξα, -άχτηκα → -ήχτηκα, -αγμένος → -ηγμένος 1. држати, носити, подносити; 2. издржавати; 3. управљати, владати; 4. смети, усудити се
 βατ, то (ενίλ.) ват, мерна јединица за јачину струје
 βάτα, η вата; нараменица
 βάτε(υ)μα, то парење, спаривање; расплод, приплод
 βατεύω, βάτεψα, -εύτηκα, -μένος парити се (животиње); заскочити
 βατήρας, ο 1. камен-постоље за узјахавање; 2. атлетски круг или црта, линија преступа
 βατίστα, η батист (врста fine тканине)
 βατομουριά, η купина (стабло)
 βατόμουρο, то → βάτσινο, то купина (плод)

βατός, -ή, -ό пролазан, проходан
 βατουλιά, η → πατουλιά, η
 βατραχάμι, то жабица, жапче
 βατραχάνθρωπος, ο човек-жаба, подводни командос
 βατραχένιος, -ια, -ιο жабљи
 βάτραχος, ο жаба
 βασίνα, η вакцина
 βασινιά, η → βατομουριά, η
 βάτσινο, то → βατόμουρο, то
 βατσινώνω, βατσίνωσα, -ώθηκα вакцинирати
 βατταρίζω, βαττάρισα тепати
 βατταρισμός, ο тепање
 βαυαρικός, -ή, -ό баварски
 βαυκαλίζω, βαυκάλισα заносити (се), уљуљкивати (се); успављивати (се)
 βαφέας, ο → μπογιατζής, ο бојација, фарбар, молер
 βαφείο, то бојациница, фарбара
 βαφή, η → βάψιμο, то бојење, бојадисање, фарбање, кречење
 βαφιάς, ο молер; (ирон.) сликар
 βαφικός, -ή, -ό бојацијски, фарбарски
 βαφτίζω, βάφτισα, -ίστηκα, -ισμένος крстити: *Αύριο βαφτίζουμε το παιδί.* Сутра крстимо дете.
 βάφτιση, η → βαφτίσια, та крштење
 βαφτισιμός, ο, ж. -ά, η крсно кумче
 βάφτισμα, то крштење (црквено): ~ του πυρός ватрено крштење
 βαφτισματοχάρτι, то крштеница, крсно кумче
 βαφτιστήρα, η → βαφτιστήρι, η крстионица
 βαφτιστής, ο → νουνός, ο кум
 βάφω, έβαψα, βάφτηκα → βάφηκα, βαμμένος 1. бојити, бојадисати; 2. шминкати се, мазати се
 βάψιμο, то → μπογιατίσμα, то бојење, бојадисање
 βγάζω, έβγαλα, βγάλθηκα, βγαλμένος закључивати, схватати, разумевати, појмити, завршити неку школу, дипломирати; дати име, назвати, скидати, изувати: ~ τα παπούτσια изувати ципеле; ~ το ψωμί зарађивати хлеб; ~ εφημερίδα издавати новине; ~ το δόντι вадити зуб; - Η τρανταφυλλιά έβγαλε μπουμπούκια. Ружа је пропурила; - Η κλώσα έβγαλε πουλιά. Кокош је излегла пилиће.

βγαίνω, βγήκα, βγαλμένος 1. изаћи: Βγήκα να πάρω αέρα. Изаћох да удахнем ваздух. – Σε λίγο θα βγεί το φεγγάρι. Још мало па ће да изађе Месец; 2. пролистати: Τα δέντρα έβγαλαν φύλλα. Дрвеће је пролистало. 3. остварити се, обистинити се: Το όνειρο βγήκε. Сан се остварио (обистинио); 4. бити раван, дорасати: Δεν του βγαίνει κανείς στα γράμματα. Нико му није раван у образовању. 5. бледети, избледети: Αυτό το χρώμα βγαίνει. Ова боја бледи.

βγάλθηκα, *ῥας. аор. ἰл.* βγάζω

βγάλσιμο, *то* вађење

βγήκα, *аор. ἰл.* βγαίνω

βδέλλα, *η* пијавица

βδελυγμία, *η* → βδελυγμός, *ο* гађење, одвратност

βδελύττομαι *гадити се*

βδομάδα, *η* → εβδομάδα, *η* недеља, седмица

βδομαδιάτιο, *то* недељна, седмодневна плата

βδομαδιάτικος, *-η, -ο* седмодневни

βέβαιος, *-αιη, -αιο, ῥрил.* βέβαια → βεβαίως *сигуран, стваран; несумњив*

βεβαιότητα, *η* извесност, сигурност; поверење

βεβαιώνω, βεβαίωσα, *-ώθηκα, -μένος* 1. потврдити, уверавати; 2. обећати, обећавати

βεβαίωση, *η* → πιστοποίηση, *η* потврда, уверење

βεβαιωτικός, *-ή, -ό, ῥрил.* -ά *доказан, потврђен; утврђен*

βέβηλος, *-η, -ο, ῥрил.* -α 1. погрдан; 2. безбожан; неморалан

βεβηλώνω, βεβήλωσα, *-ώθηκα* оскврнути, укаљати

βεβήλωσι, *η* оскврнуће; каљање; понижавање

βεβηλωτής, *ο* оскврнитељ

βεγγαλιός, *-ή, -ό* бенгалски: *φώτα* (βεγγαλικά) бенгалска ватра, ватромет

βεγγέρα, *η* (*ιιῃαλ.*) → εσπερίδα, *η* 1. вечерња забава, вечеринка; 2. пријем, седељка

βεδούρα, *η* → βεδούρι, *то* чабрица, бачвица, буренце

βεζίρης, *ο* (*ιῃур.*) везир

βεζίρισσα, *η* везирка

βελάδα, *η* фрак

βελάζω, βέλαξα *блејати*

βελάνι, *то* → βελανίδι, *то* → βαλανίδι, *то* *жир*

βελανιδιά, *η* → βαλανιδιά, *η* *храст (стабло)*

βέλασμα, *то* *блејање*

βελέντζα, *η* *вунени покривач, јамболија*

βεληνεиές, *то, ἰен.* -оус *домет, досег, домашај*

βέλο, *то* (*ιῃῃαλ.*) *вео, вело, копрена: Η νύφη είχε σκεπασμένο το πρόσωπό της με βέλο.* Лице невесте било је покривено велом.

βελόνα, *η* → βελόνη, *η* → βελόни, *то* *игла: το ράψιμο με βελόνα* шивење иглом

βελονάκι, *то* *иглица*

βелонија, *η* (*γ*)бод, растојање између два бода

βелонијазω, βелόνιασα, *-μένος* *уденути конац у иглу*

βелόνιασμα, *то* *удевање, увлачење конца у иглу*

βелонισμός, *ο* (*μεγ.*) *акупунктура*

βелονοειδής, *-ής, -ές, ἰен.* -оус, *ак.* -ή, *мн.* -είς, *-ή* *игличаст*

βелονοθήκη, *η* *кутија за игле*

βелονότρυπα, *η* *иглена ушица*

βелонωτός, *-ή, -ό* *игличаст*

βέλος, *то* 1. *стрела; 2. хитац*

βелουδέниос, *-ια, -ιο* → βелούδιнос, *-η, -ο* *баршунаст, сомотаст, кадифаст*

βелούδο, *то* (*ιῃῃαλ.*) → *κατιφές, ο* *баршун, сомот, кадифа*

βелтиώνω, βелτίωσα, *-ώθηκα, -μένος* *поправити, поправљати, побољшати*

βелτίωση, *η* *поправљање, поправка, побољшање, побољшавање*

βелτιώσιμος, *-η, -ο* *поправљив, који се може поправити*

βелтиωτικός, *-ή, -ό* *поправљен*

βενζινάδιο, *то* → *πратήριο βενζίνης, то* *бензинска пумпа*

βενζινακατος, *η* *чамац (барка) на бензински погон*

βενζιναντλία, *η* *бензинска пумпа*

βενζινοκινητήρας, *ο* *мотор на бензински погон, бензинац*

βενζиноиίνητος, *-η, -ο* *на бензински погон*

βενζινομηχανή, *η* → βενζиноκινητήρας, *ο*

βενζινόπλοιο, *то* *брод на бензински погон*

βένθος, *то* *животињски и биљни организми који живе у великим (морским, речним, језерским) дубинама*

βενιαμίν, ο (νεύρομ.) 1. најмлађе дете у породици, мезимче; 2. уобичајено јеврејско име Бењамин
 βεντάγια, η → βεντάλια, η (ишл.) лепеза
 βεντέτα, η (ишл.) вендета, крвна освета
 βεντέта, η (франц.) ведета, протагонисткиња
 βεντετισμός, ο хвалисање, сујета, позирање, ведетизам
 βενтилатέρ, то вентилятор
 βεντούζα, η (ишл.) вентуза, сисаљка, купица
 βέρα, η прстен (веренички), бурма
 βεράντα, η (енл.) балкон, веранда
 βερберίτσα, η → σκίουρος, ο веверица
 βέργα, η 1. грана; 2. шиба, прут; 3. притка
 βεργάτης, ο → драγάτης, ο пудар, пољак
 βεργιά, η → ξυλιά, η шибање
 βεργίτσα, η пругић
 βεργόλιγνος, -η, -ο висок, танак „као прут“
 βεργολυγερή, η висока и окретна, живахна жена
 βεργολυγίζω, -λύγισα → βεργολυγώ, -λύγησα савијати се, увијати се као шиба
 βερεσέ (иур., ирил.) на вересију, на зајам, на поверење
 βερεσέδια, та дуг, потраживања
 βερεσές, ο → πίστωση, η вересија: Ο μπακάλης μου έκοψε βερεσέ. Бакалин ми је укинуо вересију.
 βερικοχιά, η кајсија, марелица (стабло)
 βερίκοχο, то кајсија, марелица (плод)
 βερμιούτ, то (франц.) вермут
 βερνίκι, то лак, глећ
 βερνίκωμα, то лакирање
 βερνικώνω, βερνίκωσα, -ώθηκα, -ωμένος лакирати, поли(ти)рати: κέρατο βερνικωμένο свађалица, цандрљивац, намћор
 βερνίκωση, η → βερνίκωμα, то
 βερνικωτής, ο лакирер
 βεροлинέζιος, -η, -ο берлински
 βέρος, -α, -ο → αληθινός, -ή, -ό истинит, истински; прави, природни
 βεσέ, то → βε-σε, то јавни нужник, клозет
 βεστιάριο, то (лаш.) → ιατιοφύλαχο, то гардероба
 βετεράνος, ο (лаш.) ветеран
 βέτο, то (лаш.) вето, забрана; неслагање
 βήμα, то 1. корак, корачање; 2. растојање; 3. демарш; 4. олтар; 5. говорење: Ακολουθώ κάποιον κατά βήμα. Пратити (следити)

некога „у корак“. – Ανεβαίνω στο βήμα. Попети се на говорницу.

βηματίζω, βηματίσα ходати, корачати

βηματισμός, ο ходање, корачање

βημόθυρο, то олтарска врата

βήξιμο, то → βήχας, ο кашаљ, кашљање

βήχας, ο кашаљ: Του έκοψα το βήχα. „Пресекох му кашаљ“, прекинух његово приговарање.

βηχιάρης, -α, -ικο сушичавац, туберан, кашљ(уц)авац

βήχω, έβηξα кашљати

βία, η сила, принуда; напраситост

βια, η журба, хитња, хитрина; марљивост

βιάζω, βίασα, -άστηκα, -μένος натерати, приморати: Ο πατέρας του τον βίασε να την πάρει. Отац га је натерао да је узме. – Οι κλέφτες μπήκαν βιάζοντας τη θύρα. Лопови су ушли проваливши врата; -ομαι журити се, хитати

βιαιοπραγία, η насиље, телесно злостављање, присиљавање

βιαιοπραγώ, -πράγησα присиљавати, вршити насиље

βίαιος, -η, -ο, ирил. -а силовит, напрасит, нагао, насилан: Ο θάνατός του ύπηρξε βίαιος. Његова је смрт била насилна.

βιαιότητα, η насиље, принуда; силовитост, напраситост, јарост

βίαση, η → βιασύνη, η журба, хитња; нестрпљење

βιάσιμο, то → βίαση, η

βιασμός, ο силовање; провала

βιαστής, ο, ж. βιάστρια, η насилник, силеџија

βιαστικός, -ιά, -ό, ирил. -а ужурбан, журан

βιασύνη, η → βίαση, η

βίβα! → εβίβα! (ишл.) живео!

βιβάρι, то (лаш.) → ιχθυοτροφείο, то рибањак

βιβλιαικός, -ή, -ό књижни, књишки; књижевни

βιβλιαράκι, то књижица

βιβλιάριο, то → πιστοποιητικό, то индекс, књижица; ~ υγείας здравствена књижица; – το ατομικό ~ лична карта, легитимација – таυτότητα, η

βιβλιεκδότης, ο, ж. βιβλιεκδότρια, η издавач (књига)

βιβλιεκδοτικός, -ή, -ό издавачки: -ός οίκος издавачка кућа

βιβλιοπωρία, η → βιβλιοπόριο, το издавање и продаја књига
 βιβλικός, -ή, -ό библијски
 βιβλίον, то књига
 βιβλιογνώστης, ο, ж. βιβλιογνώστρια, η познавалац књига
 βιβλιογραφία, η библиографија
 βιβλιογραφικός, -ή, -ό библиографски
 βιβλιογράφος, ο библиограф
 βιβλιοδανειστήριο, то библиотека која узајмљује књиге
 βιβλιοδεσία, η повезивање књига, корицење
 βιβλιοδετείο, то књиговезница
 βιβλιοδέτης, ο, ж. βιβλιοδέτρια, η књиго-везац
 βιβλιοδέτηση, η → βιβλιοδεσία, η
 βιβλιοδετικός, -ή, -ό књиговезачки
 βιβλιοδετώ, (ε), -δέτησα, -ήθηκα, -ημένος повезивати књиге, коричити
 βιβλιοθηκάριος, ο библиотекар
 βιβλιοθήκη, η библиотека
 βιβλιοθηκονομία, η библиотекарство
 βιβλιοκαπηλία, η незаконито издавање и продаја књига, „пиратство“
 βιβλιοκάπηλος, ο → τυποκλόπος, ο 1. препродавац књига; 2. издавач књига без ауторског права
 βιβλιοκρισία, η књижевна критика
 βιβλιοκριτής, ο → βιβλιοκριτής, ο књижевни критичар; цензор књига
 βιβλιοκριτική, η → βιβλιοκρισία, η
 βιβλιοκριτικός, -ή, -ό критичарски; цензорски
 βιβλιολάτρης, ο, ж. βιβλιολάτρισσα, η књигољубац, библиофил
 βιβλιολατρία, η књигоманија, љубав према књигама, библиофилија
 βιβλιολογία, η библиологија, познавање књиге
 βιβλιομανής, -ής, -ές, ἰεν.-οὺς, ак. -ή, мн. -είς, -ή библиомански
 βιβλιομανία, η библиоманија
 βιβλιοπαραγωγή, η издавање књига, издаваштво
 βιβλιοπωλείο, то књижара, књижарница
 βιβλιοπώλης, ο књижар
 βιβλιοπωλικός, -ή, -ό књижарски
 βιβλιόσημο, то ознака на књизи, ex libris
 βιβλιοσυλλέκτης, ο сакупљач књига
 βιβλιοτεχνία, η графичка обрада књиге (типографија, литографија, линотипича)

βιβλιοφαγία, η претерана љубав, „глад“ за књигом
 βιβλιοφάγος, ο → βιβλιολάτρης, ο књигољубац, који чита, „гута“ књиге
 βιβλιοφιλία, η → βιβλιολατρία, η библиофилија, књигољубље
 βιβλιόφιλος, ο библиофил, књигољубац
 βιβλιοφύλακας, ο књижничар, библиотекар
 βιβλιοφυλάκιο, то торба за књиге
 βιβλιοχαρτοπωλείο, то књижара и папирница
 βιβλιόψειρα, η књишка ваш
 βίβλος, η 1. биљка папирус; 2. скуп дипломатских докумената: λευκή, πράσινη... ~ бела, зелена... књига
 Βίβλος, η Библија, Свето Писмо
 βίγλα, η стражарница, осматрачница, караула
 βιγλάτορας, ο стражар, чувар, осматрач
 βιγλίζω, βίγλισα 1. стражарити; 2. осматрати
 βίδα, η (иџал.) завртањ, шраф: Του στρίψε η βίδα. Искривио му се шраф (шенуо је).
 βιδάκι, то мали завртањ, шрафчић
 βιδάνιο то (иџал.) 1. проценат (коцкарнице); 2. опивак, остатак пића (у чашама)
 βιδελάκι, то → μοσχάρι, то теленце, теле
 βιδελίσιος, -ια, -ιο → μοσχαρίσιος, -ια, -ιο телећи
 βιδέλο, то (иџал.) 1. теле, теленце; 2. телетина; 3. телећа кожа
 βιδίτσα, η шрафчић
 βιδολόγος, ο → κατσαβίδι, то завртач-одвртач, „шрафцигер“
 βίδρα, η → κάστορας, ο видра
 βιδωμία, то завртање
 βιδώνω, βιδωσα, -ώθηκα, -ωμένος завртати, стезати
 βιεννέζικος, -η, -ο бечки
 βίζа, η → θεώρηση, η виза
 βιζαβί (џрил., франц.) преко пута, насупрот, наспрам
 βιζιάντι, то → βιζιγάντι, то (иџал.) фластер; мелем; облог
 βίζита, η (иџал.) визита, посета: επίσκεψη γιατρού σε άρρωστο посета лекара болеснику
 βικάριος, ο (лаџ.) викар
 βίκος, ο кукољ, грахорица
 βίла, η (иџал.) вила, летњиковац
 βιλαέτι, то (иџур.) вилајет

βινιέτα, η (φρανц.) вињета
 βίντσι, το (енїл.) → βαρούλκο, το чекрк, ви-
 тло
 βιο, το → βιος, ο/το имање, богатство: Ο
 βιος στο βιο πάει. Богатство иде на бо-
 гатство (Пара на пару иде). – Ο βιος πα-
 ντρεύει κούτσουρα. Са миразом се и руж-
 на уда.
 βιογένεση, η биогенеза
 βιογόνο, το биогон, хипотетична животна
 материја која ствара клицу живота, vis
 vitalis
 βιογόνος, -α, -ο → βιογονικός, -ή, -ό биоген-
 нетски, живототворни
 βιογραφία, η биографија
 βιογραφικός, -ή, -ό биографски
 βιογράφος, ο биограф
 βιογραφώ, (ε), -γράφησα писати биогра-
 фију: Ο Πλούταρχος βιογράφησε πολλούς
 ονομαστούς Έλληνες και Ρωμαίους. Плутарх је написао биографије многих по-
 знатих Грка и Римљана.
 βιοθεραπεία, η биотерапија
 βιόλα, η 1. (муз.) виола алт; 2. љубичица
 βιолέτα, η љубичица
 βιολί, το виолина
 βιολιστής, ο → βιολιτζής, ο виолинист(а)
 βιολογία, η биологија
 βιολογικός, -ή, -ό биолошки
 βιολόγος, ο биолог
 βιολонίστας, ο → βιολιστής, ο
 βιолонцелистас, ο, ж. βιолонцелистриа, η
 виолончелист(а), виолончелискиња
 βιолонτσέλο, το виолончело
 βιομηχανία, η индустрија
 βιομηχανικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά индустриј-
 ски
 βιομηχανοποίηση, η индустријализација
 βιομηχανοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα,
 -ποιημένος индустријализовати
 βιομήχανος, ο индустријалац, фабрикант
 βιοπαλαιστής, ο, ж. βιοπαλαιστρία, η сиром-
 мах; тежак, трудбеник
 βιοπαλεύω, βιοπάλεψα сиромашно живети,
 животарити
 βιοπάλη, η 1. животарење; оскудица; 2.
 борба за преживљавање
 βιοπορισμός, ο издржавање личним ра-
 дом
 βιοποριστής, ο → βιοπαλαιστής, ο
 βιοποριστικός, -ή, -ό способан за живот
 βίος, ο живот, живљење; житије

βιος, ο → βιο, το
 βιοσκόπιο, το медицински инструмент за
 биоскопију
 βιοστατική, η биостатика
 βιόσφαιρα, η биосфера
 βιοτέχνης, ο занатлија, прерађивач
 βιοτεχνία, η занатска израда, прерада
 βιοτεχνικός, -ή, -ό занатско-прерађивачки
 βιοτιός, -ή, -ό животни, насушни, битан;
 -ό επίπεδο животни стандард
 βιοχημεία, η биохемија
 βιοχημικός, -ή, -ό биохемијски
 βιοχημικός, ο биохемичар
 βιοψία, η (μεγ.) биопсија
 βίρα! (ишл.) вуци! подижи! ~ τις άγκυρες
 дижи сидра!
 βιρτουόζος, ο виртуоз
 βισμούθιο, το (хем.) бизмут
 βίσωνας, ο бизон
 βιταλισμός, ο (λαϊв.) витализам
 βιταμίνη, η витамин
 βιταμινούχος, -α, -ο витаминозан
 βιτρίνα, η витрина, излог
 βитриόλι, το витриол, сумпорна киселина
 βίτσα, η (слов.) шибба, танки прут
 βитсија, η шиббање
 βитсиζω, βίτсисα шибати
 βίτσιο, το (ишл.) лоша навика, страст
 βίωμα, το подсвест; доживљај
 βιωματικός, -ή, -ό доживљајни
 βιώνω → ζω, βίωσα, -θηκα, -μένος живети,
 проживети; преживети
 βίωση, η начин живота
 βιώσιμος, -η, -ο животан
 βλαβερός, -ή, -ό штетан
 βλάβη, η → ζημιά, η штета, губитак
 βλάκας, ο будала, глупак, глупан
 βλακεία, η → ανοησία, η будалаштина, глуп-
 пост, идиотлук
 βλακόμετρο, το будалина за узор
 βλακόμετρο, το глупак, идиот
 βλακώδης, -ης, -ες, ἱен. -ους, ак. -η, мн. -εις,
 -η глупавог изгледа; ἱрил. -ώς глупаво
 βλάμης, ο, ж. -ισσα, η побратим, пријатељ,
 друг; посестрима
 βλάμικος, -η, -ο, ἱрил. -α побратимски,
 пријатељски, другарски
 βλαπτικός, -ή, -ό → βλαβερός, -ή, -ό
 βλάπτω → βλάφτω (ο)штетити, шкодити
 βλασταίνω, βλάστησα, клијати, ницати, пу-
 пити
 βλαστάρι, το пупољак, изданак, младица

βλάστημα, **το** пупљење, ницање, клијање
 βλαστήμια, **η** → βλαστημιά, **η** псовка, клетва, вређање
 βλάστημος, **-η, -ο** увредљив; погрдан
 βλαστημῶ, (**α**), βλαστήμησα псовати, клетки, проклињати
 βλάστηση, **η** 1. пупљење, ницање, клијање; 2. зеленило, растиње, вегетација
 βλαστιζῶ, βλάστισα → βλασταίνω
 βλαστικός, **-ή, -ό** који пупи и клија, пупећи, клијајући
 βλαστικότητα, **η** способност клијања и растења
 βλαστόδερμα, **το** мембрана ембриона
 βλαστοκόπος, **ο** вртларски нож, виноградарске маказе
 βλαστοκοπῶ, (**ε**) → κλαδεύω поткресивати, засецати, зарезивати
 βλαστολόγημα, **το** засецање, заламање, кресање
 βλαστολογῶ, (**ε**), **-λόγησα, -ημένος** заламати, засецати
 βλαστός, **ο** изданак, пупољак, младица
 βλαστοφόρος, **-α, -ο** клицоноша, који пушта клице
 βλάστημα, **το** → νεόπλασμα, **το**
 βλασφημία, **η** псовање, хуљење, увреда, бласфемија
 βλάσφημος, **-η, -ο** псовачки, увредљив
 βλάπτω → βλάπτω
 βλάχα, **η** влахиња, кћи или жена влаха – номада
 βλαχιά, **η** група номада-сточара (углавном са Пинда)
 βλάχικα, **τα** говор грчких влаха (номада), влашки
 βλάχικος, **-η, -ο, ἕριλ. -α** 1. номадски, сточарски; 2. груб, неотесан, примитиван
 βλαχοπούλα, **η** кћи номада, пастирица сељанка
 βλαχόπουλο, **το** син номада, пастир, сељак
 βλάχος, **ο** влах, сточар-номад у сев. Грчкој
 βλαχοχώρι, **το** влашко насеље, село
 βλάβη, **η** → βλάβη, **η** → ζημιά, **η** квар, штета
 βλέμμα, **το** поглед
 βλέννα, **η** слуз, слина, бала
 βλεννογόνος, **-α, -ο** слузав, слинав, балав
 βλεννόρροια, **η** гонореја, трипер
 βλεννώδης, **-ης, -ες, ἱεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η** слузав

βλέπω, **είδα, (να) δω, ειδώθηκα, ιδωμένος** 1. видети, гледати; 2. схватити, разумети; 3. пазити, чувати; 4. испитивати, истраживати: Βλέπω τον ήλιο ν' ανατέλλει. Гледам како сунце излази (како свиће).

βλεφαρίδα, **η** трепавица

βλεφαρίζω, βλεφάρισα трептати

βλεφαρίτιδα, **η** (*μεδ.*) запаљење очних капака

βλέφαρο, **το** очни капак

βлефаросπασμός, **ο** → βλεφαρόσπασμα, **το** трептање, жмигање

βλέψη, **η** → σιοπός, **ο** тежња, циљ, намера

βλήθηκα, *ἕас. аор. ἱл. βάλλω*

βλήμα, **το** кугла; зрно, метак, пројектил

βληματαποθήκη, **η** → βληματοθήκη, **η** муницијски магацин; шаржер

βληματοδόχη, **η** земљани насип иза мете, грудобран

βλησίδι, **το** 1. дар који се даје невести; 2. благо, богатство; 3. дар који се ставља на икону Богородице (**το τάμα**)

βλητική, **η** балистика

βλητικός, **-ή, -ό** балистички

βλητικότητα, **η** брзометност

βλητός, **-ή, -ό** бацачки; артиљеријски

βλητοφόρο, **το** тегљач

βλίτο, **το** блитва: *τρῶει βλίτα* „једе блитве“, глуп је

βλογιά, **η** 1. посвећени хлеб, нафора; 2. богиње, оспице

βλογοκομμένος, **-η, -ο** → βλογοκομμένος, **-η, -ο** богињав, рошав, оспичав

βλογῶ, (**α, ε**), βλόγησα, **-ήθηκα, -ημένος** благословити, посветити; *δε βλογάει (δεν υπάρχει)* нема, не постоји

βλοσυρός, **-ή, -ό, ἕριλ. -ά** страшан и претећи поглед, злопоглеђа

βλοσυρότητα, **η** строгост, окрутност, претња

βόας, **ο** боа, удав

βόγημα, **το** → βογητό, **το**

βογητό, **το** уздисање, стењање, јечање

βογηχτά (*ἕριλ.*) уздишући, стењући, јечећи

βόγος, **ο** → στεναγμός, **ο** уздисање, стењање, јечање

βογῶ, (**α**), βόγησα → βόγηξα стењати, уздисати, јечати

βόδι, **το** во

βοδινό, **το** говедина

βοδινός, **-ή, -ό** говећи

βοεβόδας, ο → βοϊβόδας, ο → βόιβοδας, ο
(слов.) војвода
βοή, η → βουή, η 1. брујање, хучање; 2. граја, вика; 3. оговарање
βοήθεια, η помоћ, помагање: Βοήθεια! У помоћ!
βοήθημα, то помоћ, подршка
βοηθηματούχος, -α, -ο помогнут
βοηθητικός, -ή, -ό помоћни: -ά ρήματα: είμαι, έχω помоћни глаголи: јесам, бити
βοηθός, ο помоћник
βοηθώ, (α, ε), βοήθησα, -ήθηκα, -ημένος помагати: βοηθάτε τους φτωχούς помозите сиромашнима (помажите)
βοητό, то → βουητό, то → βοή, η
βοθροκαθαριστής, ο чистач септичких јама
βόθρος, ο септичка јама
βοϊβόδας, ο → βόιβοδας, ο → βοεβόδας, ο
βοϊδάμαξα, η воловска кола, воловска запрега
βόιδι, то → βόδι, то
βοϊδινός, -ή, -ό → βοδινός, -ή, -ό
βοϊδίσιος, -ια, -ιο → βοδινός, -ή, -ό
βοϊδόγλωσσα, η говећи језик
βοϊδοκεφαλή, η говећа глава
βοϊδολίβαδο, то ливада, пашњак (за говеда), испаша
βοϊδομάτης, -α, -ιο воловских очију, окат „као во“
βοϊδομάτης, ο воловско око (врста крупнозрног грожђа)
βοϊδόμυγα, η → οίστρος, ο
βοϊζω → βουϊζω
βοιωτικός, -ή, -ό беотијски
βολά, η → φора, η (ἱрил.) пут(а): τόσες βολές (φορές) толико пута; прилика, околност
βολάν, то (φранц.) 1. волан, управљач; 2. карнер
βολапик, η волапик, вештачки међународни језик попут есперанта
βολβίδιο, то → волβίτιο, то 1. врста малог октопода; 2. мехурић, куглица; 3. очна јабучица
волβόριζα, та луковице, биљке са луковичастим кореном
волβός, ο луковица, главица лука: ~ του ματιού очна јабучица
βόλει, то (енгл.) волеј; ~μπол одбојка
βόλημα, то дотеривање, сређивање
волемένος, -η, -ο дотеран, сређен

волетός, -ή, -ό → εύκολος, -η, -ο → ιατορ-θωτός, -ή, -ό 1. лаган; 2. угодан, пријатан; 3. могућ, остварив, који је „по вољи“
волеύω, βόλεψα, -εύθηκα, -εμένος средити, разместити; -ομαι сместити се; организовати; пристати: τα βολεύω искористити околности, ићи на руку
βολή, η → ριξιμο, то бацање
βολή, η → άνεση, η → ευκολία, η удобност, комодитет; лакоћа
βόλι, то 1. метак, тане, зрно; 2. стрела; копље; 3. муња
βολίδα, η 1. болид; 2. метак, тане, зрно; 3. уређај за мерење дубине мора
βολιδοσκόπηση, η понирање, проницљивост; сондирање
βολιδοσκοπώ, (ε), -σκόπησα 1. мерити дубину (мора, језера), сондирати; 2. проникнути
βολιδόσχοινο, то уже, сонда
βολιδοφόρος, ο кара, двоколица за превоз граната
βολίζω, βόλισα, -τηκα, -μένος сондирати, мерити дубину
βολικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά удобан, комотан, лак, лаган, подесан за руковање
βόλισμα, то измерена, мерењем утврђена дубина
βολογύρισμα, то дубоко орање
βολοδάρσιμο, то мука, беда, злопаћење, патња
βολοδέρνω → βωλοδέρνω, βολόδειρα, -δάρθηκα, -δαρμένος 1. разбијати грумење на њиви, превртати земљу, дрљати; 2. мучити (се); патити се
βολοκόπημα, то → βωλοκόπημα, то дрљање, дрљачење оранице
βολοκόπι, то → σβάρνα, η дрљање, влачење, дрљачење
βολοκοπώ, (ε), -κόπησα → σβαρνίζω дрљати, влачити, ситнити земљу на ораници
βόλος, ο → σβόλος, ο → σβόλι, то 1. грумен; 2. кликер
βολοσήκωμα, то дрљање, превртање, влачење, дрљачење
волт, то волт
βόлта, η (ишл.) круг, обртај; шетња: τα φέρνω ~ снаћи се, успети, разјаснити; παίρνω την κάτω ~ погоршати стање; Ελικας της μηχανής κάνει εκατό βόλτες

στο λεπτό. Προпелер машине прави сто обртаја у минуту.
βολτάζ, то волтажа
βολтаϊκός, -ή, -ό електрични, волтажни: -ό τόξο „Волтин лук“
βολτάμετρο, то → **βολτόμετρο, то** волтметар
βόμβα, η → **μπόμπα, η** бомба: *ατομική (υδρογονική)* ~ атомска (хидрогенска) бомба; *ανθυποβρυχιακή* ~ подводна, противподморничка бомба
βομβαρδίζω, βομβάρδισα, -ίστηκα, -ισμένος бомбардовати
βομβαρδισμός, ο бомбардовање
βομβίδα, η мала (ручна) бомба или тромблон
βόμβος, ο брујање, зујање
βόμβυκας, ο → **χρυσаллиδα, η** свилена буба
βομβύκιο, то → **κουκούλι, то** чухура свилене бубе
βομβυκοτροφείο, то свилара
βομβυκοτροφία, η свиларство
βομβώ, (ε) брујати, зујати
βόνασος, ο бизон
βορά, η жртва, храна месождера
βόρακας, ο боракс
βόρβωρος, ο блато, глиб, каљуга, клоака
βορборότοπος, ο блатиште, прљаво место
βορборώδης, -ης, -ες блатњав, каљав
βόρεια (ἄριλ.) северно
βορ(ε)ινός, -ή, -ό → **βόρειος, -α, -ο** северни
βορειοανατολικός, -ή, -ό, ἄριλ. -ά североисточни
βορειοδυτικός, -ή, -ό, ἄριл. -ά северозападни
βορειοελλαδικός, -ή, -ό → **βορειοελλαδίτικος, -η, -ο** северногрчки
Βορειοηπειρώτης, ο, ж. Βορειοηπειρώτισσα, η Североепирац, Североепирка
βορειοηπειρωτικός, -ή, -ό северноепирски
βόρειος, -εια -ειο, ἄριл. -εια северни, становник северних крајева
βοριάς, ο → **βορράς, ο** 1. север; 2. северац (ветар)
βορινός, -ή, -ό северни
βοσκή, η пасиште, ливада, пашњак
βόσκημα, то паша, испаша
βόσκηση, η → **βόσκημα, то**
βοσκήσιμος, -η, -ο травнат, подесан за пашу
βοσκοπούλα, η чобаница, пастирица

βοσκόπουλο, то чобанче
βοσικός, ο пастир, чобанин
βοσκότοπος, ο пашњак, пасиште
βόσκιω → **βοσκιώ, βόσκησα, -ήθηκα, -ημένος**
 1. пасти, напасати; 2. терати на пашу; 3. јести жир, хранити се жиром; 4. лута-ти: *Πού βόσκει ο νους σου;* Куда лута твој ум?
βοστρυχίζω, βοστρύχισα увијати, коврцати
βόστρυχος, ο коврца, локна
βοτανεμπόριο, то трговина лековитим травама
βοτανέμπορος, ο трговац лековитим травама, травар
βοτάни, то лековита (чаробна) трава
βοτανίζω, βοτάνισα, -ίστηκα, -ισμένος плевити
βοτανική, η ботаника
βοτανικός, -ή, -ό ботанички
βοτανισμός, ο → **βοτάνισμα, то** плевљење
βοτανολογικός, -ή, -ό ботаничарски
βοτανολόγος, ο ботаничар
βοτανολογώ, (ε), -λόγησα 1. бавити се ботаником; 2. скупљати лековито биље
βότκα, η вотка
βότσαλο, то облутак, шљунак, каменчић
βούβα, η → **σιωπή, η** → **σκιασμός, ο** ћутање, тишина: *Βούβα, να ακούσω τι λένε!* „Тишина, да чујем шта кажу!“
βουβαίνω, βούβανα, -άθηκα, -αμένος остати без речи, занемети, умукнути
βουβάλα, η биволица
βουβάλι, то → **βούβαλος, ο** биво
βουβαλίσιος, -ια, -ιο биволски
βουβαλοτόμαρο, то бивоља кожа
βουβαμάρα, η → **βουβαμός, ο** тишина, мук, занемелост
βουβός, -ή, -ό нем, ћутљив, безгласан
βουβώνα, η → **βουβίνας, ο** препона, слабина
βουβωνиός, -ή, -ό препонски
βουβωνοкиίλη, η препонски брух (кила)
Βούδας, ο Буда
βουδισμός, ο будизам
βουδιστής, ο будист(а)
βουδистικός, -ή, -ό будистички
βούζουνας, ο → **βουζούνι, то** → **σπυρί, то** буљица
βουή, η → **βοиή, η**
βουητό, то → **βοητό, то**
βοиζω, βοиζα → **βοи́σα** хучати, брујати, зујати

βούισμα, το → **βοή, η** → **θύρυβος, ο** хучање, брујање, зујање; бука
βούια, η → **μπουιά, η** залогај
βουένταυρος, ο кентаур
βούкентра, η шиљак, мамуза, штап којим се гоне (боцкају) волови
βουκέφαλος, ο 1. волујске главе, главоња; 2. **Βουκέφαλος, ο** Букефал, име коња Александра Великог
βούκινο, το труба, рог
βουκολικός, -ή, -ό пастирски, пасторалан: -ό *τραγούδι* пастирска песма, пасторала
βουκολιό, το 1. стадо, говеда; 2. пашњак; ограђен простор за говеда
βουκόλος, ο → **γελαδάρης, ο** говедар, кравар
βούλα, η → **σφραγίδα, η** печат, отисак печата, жиг; овера
βουλγάρικος, -η, -ο бугарски
βουлеβάρто, το (*франц.*) 1. булевар, авенија; 2. врста популарног народног позоришта
βούλευμα, το → **απόφαση, η** одлука, објава, наредба, резолуција
βουλευομαι (само у *ἄρ.* и *имп.*) 1. мислити, размишљати, смишљати; 2. одлучивати, већати, решавати (се)
βουλευτήριο, το скупштина (место или зграда)
βουλευτής, ο, ж. βουλευτίνα, η посланик, депутат
βουλευτικός, -ή, -ό парламентарни, посланички: -ή *ασυλία* посланички имунитет
βουλευτιλίи, το посланичка функција
βουλευτοκρατία, η недопуштено мешање скупштине у послове извршне власти
βουλή, η 1. скупштина (представничко тело); 2. воља, одлука: *Θεία* ~ божја воља; *άνω και κάτω* ~ Горњи и Доњи дом (у Енглеској)
βούλημα, το воља, намера, циљ
βούληση, η жеља, хтење: *κατά* ~ по жељи, по вољи
βουλησιοκρατία, η → **βουλησιарχία, η** учење о свесном хтењу – вољи, као основном покретачу света
βουλητικός, -ή, -ό вољан, свестан, предумишљен
βούλιαγμα, το 1. потапање; 2. рушење: ~ *της βάρκας* потапање барке; ~ *του αρχαίου τάφου* рушење старог споменика (гробнице)

βουλιάζω, βούλιαξα, -άχτικα, -αγμένος 1. потонути, потопити; 2. загњурити (се); 3. заглибити се; насукати се
βουλιμία, η (*μεδ.*) прождрљивост, халавост, незаситост, булимија
βουλιμικός, -ή, -ό прождрљив, халав, незаситан
βουλканиζατέρ, το (*франц.*) вулканизер
βουλканиζω вулканизирати
βουλканиσμός, ο вулканизација
βулокиери, το печатни (црвени) восак
βούλωμα, το печатење, запечативање, пломбирање
βουλώνω, βούλωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. печатити; 2. запушити; зачепити: *Του βούλωσε το στόμα.* „Зачепио му је уста“ (ућуткао га).
βουλωτήρι, το уређај за зачепљавање
βουνάκι, το → **βουναλάκι, το** брдашце
βούνευρο, το → **μαστιγίο, το** бич, шиба, корбач
βουνιά, η балега
βουνίσιος, -α, -ο брдски, брдовит, бреговит; планински: *Ο βουνίσιος αέρας μας ζωογονεί.* Планински ваздух нас освежава.
βουνό, το брдо, планина, гора: *τύχη βουνό* велика срећа; *Βουνό του φάνηκε η δουλειά.* Посао му се учинио тежак као брдо.
βунокорфи, η врх брда, планински врх; врхунац
βуноπλαгија, η обронак, стрмина, узбрдица
βунопорија, η нагиб, падина, превој
βуноσειра, η → **οροσειра, η** планински ланац, планински венац
βурубουλήθρα, η 1. ваздушни мехурић у води; 2. плик; 3. залудно причање, брбљање
βурдούλακας, ο → **βрикóλακας, ο** вампир, вукодлак, баук
βούρδουλας, ο шиба, бич
βурдουлија, η бичевање, шибање
βούρκος, ο блато, глиб, муљ: *Επεσε μέσα στο βούρκο.* Увалио се у блато, заглибио се.
βуриότοπος, ο блатиште, мочвара, глиб
βούριωμα, το замагљеност, замућеност
βуриώνω, βούρκωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. замутити, замаглити; 2. заплакати; засузити: *Ποιός ουρανός, ποιά θάλασσα, ποιά βρήση δε βουρκώνει;* Које небо, које море

и који извор се не замути? – *Τα μάτια μου βούρλωσαν.* Очи су ми засузиле.
βούρλα, η глупост, будалаштина
βουρλιά, η 1. свежањ, сноп; 2. низ, ниска
βουρλιάζω, βούρλιασα, -άστηκα, -ασμένος низати, нанизати; уденути
βουρλιζω, βούρλισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. љутити, огорчити; 2. досађивати, дражити
βουρлиσιά, η → **βούρλισμα**, то љућење, дражење; излуђивање
βούρλο, то трска, шаша, шевар, рогоз
βούρτσα, η четка
βουρτσιά, η потез, траг четке
βουρτσιζω, βούρτσισα, -ίστηκα, -ισμένος четкати
βούρτσисμα, то четкање
βουστάσιο, то стаја, штала
βούта, η буре; каца
βούτη(γ)μα, то 1. гњурање, роњење, уроњавање; 2. натапање, намакање; 3. хватање
βουτήματα, та колачићи, чајни кекс
βουтихτής, ο 1. ронилац; 2. крадљивац
βουтихτός, -ή, -ό, *ἱριλ.* -ά загњурен; натопљен, наквашен: -ός στον ιδρώτα натопљен знојем
βουтиά, η 1. роњење, гњурање, зароњавање; 2. крађа
βουтсáдико, то бачварница, качара
βουтсáс, ο → **βαρελάс**, ο израђивач буради, бачвар
βουтси́, то → **βαρέλι**, то буре, бачва
βουтура́дико, то продавница маслаца
βουтура́с, ο произвођач и продавац маслаца
βουтура́τος, -η, -ο 1. направљен од маслаца; 2. онај који има укус маслаца
βουтуриέρα, η посуда за маслац, маслац
βούтуρο, то маслац
βουтуρόγαλα, то, *ἱεν.* -актос тучено млеко, млаћеница
βουтуροδοχείο, то посуда за маслац
βουтуροειδής, -ής, -ές, *ἱεν.* -оус, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή сличан маслу, уљевит, мастан
βουтуροκομείο, то → **βουтуροποιείο**, то радња, просторија у којој се производи маслац
βουтуροκομία, η производња маслаца
βουтуροκομικός, -ή, -ό који је од маслаца
βουтуροκόμος, ο произвођач маслаца
βουтуρόμετρο, то мерач масноће маслаца

βουтуρόπαιδο, то размажено дете, размажено
βουтуροποιείο, то → **βουтуροκομείο**, то
βουтуρώδης, -ης, -ες, *ἱεν.* -оус, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η → **βουтуροειδής**, -ής, -ές
βουтуρώνω, βουτύρωσα, -θηκα, -ωμένος натапати маслацем
βουτώ, (α), βούτησα → **βούτηξα**, -ήχτηκα, -ηγμένος → -ημένος 1. ронити, гњурати; 2. натапати, умакати; потопити
βόχα, η → **μπόχα**, η задах, воњ, смрад
βοώ, (α) викати; јечати, орити се
βραβείο, то награда
βράβευση, η награђивање
βραβεύσιμος, -η, -ο награде заслужан, лауреат
βραβεύω, βράβευσα, -εύτηκα, -ευμένος наградити, доделити награду
βραγιά, η леја
βράγχια, та шкрге
βραγχιακός, -ή, -ό шкржни
βραγχιόφορος, -α, -ο који има шкрге
βραδάκι, то рано увече, предвече
βραδιά, η вечер, ноћ: *λογοτεχνική* ~ књижевно вече; *χορευτική* ~ вече игара; – *Εχω τρεις βραδιές να κλείσω μάτι.* Већ три ноћи нисам ока склопио.
βραδιάζει (*безл.*) пада вече, смркава се
βραδιάζομαι замркнути, заноћити
βραδιάζω, βράδιασα, -άστηκα, -ασμένος заноћити, замркнути
βράδιασμα, то долазак вечери, смирај дана, смркавање
βραδιάτικος, -η, -ο → **βραδινός**, -ή, -ό вечерњи
βράδυ, то вече; сумрак, смркавање: *από το πρωί ως το βράδυ* од јутра до вечери
βραδυγλωσσία, η муцање, замуцкивање
βραδύγλωσσος, -η, -ο муцав, спор у говору; ο ~ муцавац
βραδυкарδια, η спорост срчаних откуцаја (мање од 50 у минути)
βραδύκαυστος, -η, -ο спорогорећи
βραδυκίνησια, η спорост, тромост
βραδυκίνητος, -η, -ο спор, млитав, незграпан
βραδυμαθής, -ής, -ές, *ἱεν.* -оус, *ак.* -η, *мн.* -είς, -η онај који споро учи, лењ за учење
βραδύνοια, η тупавост, ограниченост
βραδυνός, -ή, -ό вечерњи

βράδυνση, η смањивање брзине, успоравање

βραδύνω, βράδυνα 1. каснити; 2. одуговлачити, одлагати, успоравати: ~ την αναχώρηση одложити полазак; ~ το βήμα успоравати корак

βραδυουρία, η (мед.) тешко мокрење

βραδύπεπτος, -η, -ο несварљив, непробављив, споро сварљив

βραδυπεψία, η слаба пробава

βραδυπλοία, η лагана пловидба

βραδύπλους, -ους, -ουν који лагано плови

βραδυπλωώ, (ε) пловити лагано, (брод и др.)

βραδυπορία, η лагани ход, застајкивање

βραδυπορώ, (ε), -πόρησα ићи лагано, застајкивати

βραδύς, -ιά, -ύ спор, лењ, тром; (џрил.) -έως споро, лењо, троמו

βραδυσφυγμία, η → **βραδυкардіа**, η (мед.) слаб пулс

βραδύτης, ο ленштина, оклевало

βραδύτητα, η спорост, тромост

βραδυφλεγής, -ής, -ές, џен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή споропалећи, са успореним паљењем

βράζω, έβρασα, -ασμένος 1. кувати, варити; 2. врети, кључати: Το αίμα του βράζει. Крв (крвца) му ври. – Το φαγητό έβρασε. Јело је скувано. – Βράζει από το θυμό. Кључа од беса. – Σ' ένα καζάνι βράζουμε όλοι μας. Сви се кувамо у истом казану. У истом смо положају.

βράια, η шалваре, широке панталоне

βραιάς, ο → **βραιάτος**, ο гаћан, који носи гаће

βραιί, το → **σώβραико**, το гаће: Την πήρε με το βραιί της. Узео ју је у гаћама (без ичега, без мираза).

βραикоζώνα, η → **βраикоζούνι**, то гајтан, учкур: Τον έχει δεμένο από τη βραикоζώνα της. Везала га за учкур својих гаћа (ради са њим шта хоће).

βраикоθηλείа, η чвор на учкуру

βраикоπόδι, το → **млатцаи**, то ногавица

βраикоσύρτης, ο → **тиранта**, η нараменица, бретела

βραιώνομαι, -ώθηκα, -ωμένος носити, облачити гаће

βрасіа, η количина намирница која се кува

βράσιμο, το 1. кување, врење, кључање; 2. варење

βρασμός, ο 1. кључање; 2. гнев, срџба, бес, љутња; 3. узбуђење

βραстерός, -ή, -ό који се лако кува (вари), сварљив

βραστήρας, ο чајник

βραστός, -ή, -ό куван, врео, кипући

βратсέρα, η брацера

βραχεία, η кратак капут, топла одећа

βραχιάζομαι, -ιάστημα насукати се

βραχιόλι, το наруквица, бразлетна

βραχίονας, ο → **μπράтсо**, то 1. рука, део руке; 2. рукавац, делта

βραχιόνιος, -α, -ο ручни

βράχηκα, џас. аор. џл. βρέχω

βράχμαν, ο (нейром.) браман

βραχμανικός, -ή, -ό брамански

βραχμανισμός, ο браманизам

βραχνάδα, η промуклост

βραχνάς, ο мора, кошмар

βραχνιάζω, βράχνιασα, -ασμένος промукнути

βράχνιασμα, το → **βραχνάδα**, η

βραχνός, -ή, -ό промукао

βραχοβούνι, το каменито, кршевито брдо

βραχονησίδα, η каменито, кршевито острво

βραχόρεμα, το бујица која тече кроз стење

βράχος, ο стена, литица, гребен

βραχόспартос, -η, -ο → **βραχώδης**, -ης, -ες каменит, кршевит

βραχοσπηλιά, η пећина у стенама

βραχότοπος, ο → **βραχοτόπι**, то каменит предео, камењар

βραχύβιος, -ια, -ιο кратковечан, кратковек

βραχυγραφία, η скраћеница

βραχύиαννος, -η, -ο који има кратак кундак

βραχύκορμος, -η, -ο здепаст, кратког трупа, ниског раста

βραχυνκλωμα, то кратак спој, „куршлус“

βραχύλαιμος, -η, -ο краткошијаст, кратковрат

βραχυλογία, η краткоћа у говору, сажетост, лаконизам

βραχυλογικός, -ή, -ό, џрил. -ά → **βραχύλογος**, -η, -ο скраћен, сажет, лаконски, резимиран

βράχυνση, η скраћивање, сажимање, резимирање

βραχύνω, βράχυνα, -ύνθηκα скратити, сажети, резимирати
 βραχύουρος, -η, -ο кратког репа, кус
 βραχυπρόθεσμος, -η, -ο краткорочан
 βραχύς, -εία, -ύ, ἕριλ. -έως кратак, сажет
 βραχύσωμος, -η, -ο → κοντόσωμος, -η, -ο мали, ниског раста, кратког трупа
 βραχύτητα, η краткоћа, сажетост; незнатност
 βραχώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η каменит, стеновит, кршевит
 бре! бре! *Ακουσε бρε αδερφέ!* Слушај, бре, брате!
 βρέγμα, то теме
 βреγματικός, -ή, -ό темени, чеони
 βреγμένος, -η, -ο мокар, наквашен, покисао.
 βρέθηκα, ἕас. аор. ἴл. βρίσσω
 βρέξιμο, то квашење, умакање
 βρεσίδи, то нађена стварчица
 βρέσιμος, -η, -ο који може да буде нађен
 βρετανικός, -ή, -ό енглески, британски
 βρετιά, та награда за нађену ствар
 βρετό, то нађено остављено дете, нахоче
 βрефиικός, -ή, -ό детињски, детињи
 βреφοκομείο, то 1. дом, прихватилиште за децу; 2. јаслице
 βреφοκομία, η неговање, гајење детета
 βреφοκτονία, η убиство детета, чедоморство
 βреφοκτόνος, ο/η убица детета (бебе), чедоморац, чедоморка
 βреφολουτήρας, ο кадица за купање беба
 βρέφος, то беба, одојче, сисанче; чедо
 βреχάμενος, -η, -ο кишовит, кишни; изложен киши
 βреχτούρα, η прскалица
 βρέχω, έβρεξα, βράχηκα → βρέχτηκα, βреγμένος 1. квасити, влажити; 2. поливати: *Τα δάκρυα έβρεχαν το προσωπό της.* Сузе су влажиле њено лице. – *Είναι βреγμένος ως το κόμμαλο.* Покисао је до голе коже (до костију). – *σαν τη βреγμένη γάτα* као покисла мачка
 βρήκα, аор. ἴл. βρίσσω
 βρίζα, η раж
 βриζάλευρο, то ражано брашно
 βρίζω, έβρισα, -ίστηκα, -ισμένος псовати, врећати
 βρίθω бити препун нечега, врвети, обилувати: *Το βιβλίο αυτό βρίθει λαθών.* Ова књига врви од грешака.

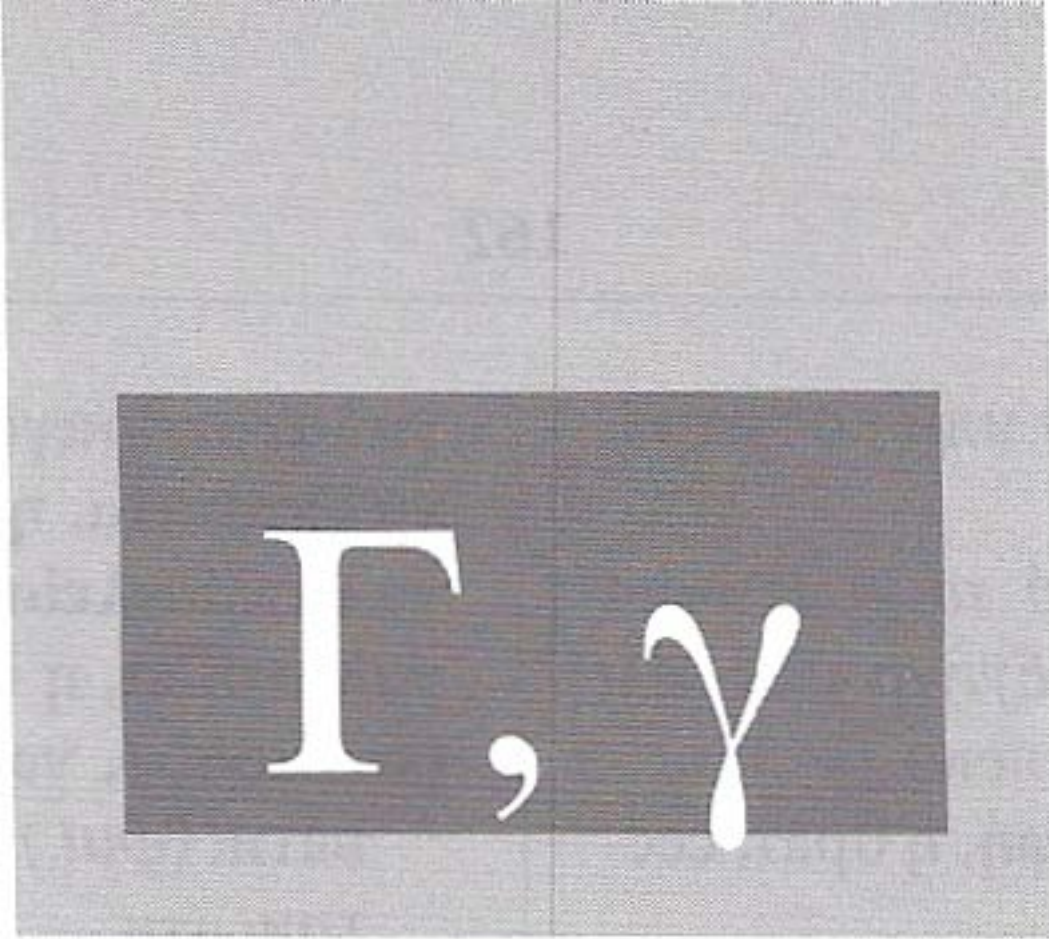
βρίκι, то → μπρίκι, то ибрик
 βриόλακας, ο 1. вампир, вукодлак; баук; 2. ноћник, ноћобдија, луталица
 βрисиá, η псовка, увреда, хуљење
 βрисиάρης, ο псовач, хулитель
 βрисиμο, то псовање, врећање, хуљење
 βрисиω, βρήκα → ήβρα, βρέθηκα 1. наћи; 2. срести; 3. сматрати, мислити; 4. снаћи: *Απ' το Θεό να το βρεις!* Од Бога да те снађе (казна)! – *Καλώς σας βρήκα.* Боље вас нашао.
 βроγχιικός, -ή, -ό (мед.) бронхијални
 βроγχιίτιδα, η (мед.) бронхитис, надражај бронхија
 βроγχοκήλη, η гушавост
 βроγχοπνευμονία, η бронхопнеумонија, запаљење плућа, бронхија
 βρόγχος, ο (мед.) бронхија, ждрело, једњак
 βроγχοσκόπηση, η бронхоскопија
 βроγχοστένωση, η (мед.) сужење бронхија
 βроγχοτομία, η (мед.) операција бронхија
 βρόμα, η смрад, задах, прљавштина
 βρομάνθρωπος, ο нитков, пропалица
 βρομερός, -ή, -ό смрдљив, нечист
 βρομερότητα, η 1. прљавштина; 2. аморалност, бескарактерност
 βρόμη, η овас
 βρομιά, η нечистоћа, прљавштина
 βροмиάρης, ο прљавко; (φιι.) неморалан човек
 βροмиáρικός, -η, -ο 1. нечист, прљав; 2. непоштен, неморалан
 βρομίζω, βρόμισα, -ίστηκα, -ισμένος упрљати, загадити
 βρόμιο, то бром
 βρομιούχος, -α, -ο који садржи бром, бромни
 βρομισιά, η → βρόμισμα, то нечистоћа, прљавштина
 βρομόγερος, ο прљавко; покварењак, старац поганог језика
 βρομόγλωσσα, η прост, поган језик
 βρομογυναίκα, η → βρομογύναικο, то покварена жена, неморална жена
 βρομοδουλειά, η непоштен, неморалан посао (чин)
 βρομόκαιρος, ο лоше, ружно време
 βρομοκοπή, (ε), -κόπησα упрљати, загадити; заударати
 βρομοκόριτσο, то аљкуша, прљавуша; неморална девојка

βρομόλογο, то непристојне речи, простачко говорење, ругање
βρομόνερο, то прљава вода
βρομόξυλο, то дивљачки ударац, батинање, шибанање
βρομόπαιδο, то непристојно, невоспитано дете
βρόμιος, о овас
βρομόσκυλο, то 1. псина, хукац; 2. скитница, вагабунд
βρομόστομος, о простак, безобразник
βρομούσα, η простакуша, прљавица
βρομόχορτο, то смрдљевак, свака биљка неугодног задаха
βρομιώ, (α), βρόμησα заударати, воњати, смрдети: *Το ψάρι βρομάει από το κεφάλι.* „Риба од главе смрди.“
βροντερός, -ή, -ό → **βροντηχτός**, -ή, -ό громовит, бучан, грмећи
βροντή, η → **μπουμπουνητό**, то грмљавина; тресак, лупњава
βронтоβόλημα, то грмљавина, ударање громава, тутњава
βронтоκοπή, (α), -κόπησα, -θηκα, -μένος 1. грмети, тутњати; 2. ударити, згромити
βронтоλαλώ, (ε), -λάλησα говорити снажним, громовитим гласом
βρόντος, о 1. бука, прасак, тутањ; 2. узалудност, неуспешност; *στον βρόντο!* на срећу
βронтоφωναίω → **βронтоφωνώ** гласно објавити, викати, звати
βронтоχτύπημα, то снажно ударање; тежак ударац
βронτώ, (α), βρόντησα → βρόντηξα, βροντη(γ) μένος грмети; лушати, дизати буку; оборити: *Τον άρπαξε απ' τα μαλλιά και τον βρόντηξε κάτω.* Зграбио га за косу и оборио.
βронτώδης, -ης, -ες, *ien.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η громовит, бучан, тутњећи
βρούβα, η слачица, сенф: *Δεν τρώει βρούβες.* Не једе слачицу (није наиван).
βρουχητό, то рика, урлик
βρουχιέμαι → **βρουχιούμαι** рикати, урликати, урлати
βροхерός, -ή, -ό кишан, кишовит: *Ο Νοέμβρης είναι βροхерός μήνας.* Новембар је кишовит месец.
βροχή, η киша: *ψιλή* ~ ситна киша, кишица, росуља

βρόχι, то узица, замка, мрежа: *Πιάστηκε στα βρόχια της.* Пао је у њене мреже.
βρόχινος, -η, -ο → **βροχίσσιος**, -ια, -ιο кишни
βροχόμετρο, то → **βροχόγραφος**, о кишомер
βροχόνερο, то кишница
βροхоπούλι, то кишна птица, бурница
βροχόπτωση, η 1. сезона киша; 2. количина падавина (кише)
βρόχος, о 1. огрлица; 2. замка, омча, ласо
βροχούλα, η кишица, ситна киша
βρυ, то → **βρύο**, то
βρυάζω врвети
βρυγμός, о шкргутање, брујање
βρύο, то → **μούσιло**, то маховина
βρύση, η → **κρήνη**, η извор, врело, чесма
βруσίσιος, -ια, -ιο изворски
βрусоμάνα, η велики, матични извор
βрусоула, η изворчић, чесмица
βруχάμαι → **βрухиέμαι**, βруχήθηκα рикати, урлати, хучати
βρώμα, η смрад, задах
βρωμάνθρωπος, о нитков, пропалица, вуцибатина
βρώμη, η овас, зоб
βρώσιμος, -η, о који се може јести, јестив
βύζαγμα, то сисање; (*φιι.*) искоришћавање
βυζαίνω, βύζαξα, -άχτηκα, -αγμένος 1. сисати; 2. (*φιι.*) искоришћавати, исцрпљивати
βυζαντινολογία византологија
βυζαντινολόγος, о византолог
βυζароу, η она која има велике груди (дојке)
βυζастароуди, то → **βυζастάριο**, то дојенче, сисанче (беба)
βυζάστρα, η → **βυζάχтра**, η дојиља
βυζи, то 1. сиса, дојка; 2. брадавица на дојци
βυθίζω, βύθισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. потопити; 2. загњурити, утонути; 3. заглибити, насукати (се): *Είναι βυθισμένος στις σκέψεις του.* Утонуо је у мисли (задубљен).
– Βύθισε το ξίφος στο στήθος του. Зарио му мач у груди.
βύθιση, η потапање, насукивање
βύθισμα, то утонуће, газ брода
βυθοκόρηση, η багерисање
βυθοκόρος, η багер
βυθομέτρηση, η мерење дубине

βυθομετρώ, (ε), -μέτρησα мерити дубину
 βυθός, ο дно, дубина
 βύθος, το 1. дно, дубина; 2. кома, бесвесно
 стање
 βυθοσιόλιο, το инструмент за мерење ду-
 бине
 βύνη, η пиварски јечам, слад
 βύρσα, η уштављена кожа
 βυρσοδεψείο, το штавионица
 βυρσοδέψης, ο штавилац
 βυρσοδεψία, η штављење
 βυρσοδεψώ, (ε), -δέψησα прерађивати
 кожу, штавити
 βύρσωμα, το пресвлака од коже
 Βύρων, ο → Βύρωνας, ο Бајрон
 βύσμα, το 1. чеп, запушач, пампур; 2. (φιλ.)
 веза: *Τον προσέλαβαν αφού είχε μεγάλο
 βύσμα.* Запослили су га јер је имао јаку
 везу.
 βυσσινάδα, η сок од вишања
 βυσσινής, -ιά, -ί → βυσσινόχρωμος, -η, -ο
 вишњево боје
 βυσσινιά, η вишња (стабло)
 βύσσινο, το вишња (плод)

βυρσοδομώ, (ε), -δόμησα деловати злона-
 мерно, саботирати, роварити
 βυτίνα, η посуда (од печене земље) за мас-
 лац, мед и сл.
 βυτίο, το бачва, буре, цистерна
 βυτιοποιείο, το → βαρελάδιο, το бачварни-
 ца, бачвара
 βυτιοποιία, η → βαρελοποιία, η бачварија,
 израда буради
 βυτιοποιός, ο → βαρελοποιός, ο бачвар
 βωβός, -ή, -ό ђутљив, нем
 βωμολοχία, η псовање, простаклук, бе-
 стидност
 βωμολόχος, ο псовач, простак, бестидник
 βωμολοχώ, (ε) → αισχρολογώ, (ε) псовати,
 грдити
 βωμιός, ο олтар, жртвеник; ~ της πατρίδας
 олтар отаџбине
 βωξίτης, ο боксит
 βώτριδα, η мољац
 βωτρίδοφαγωμένος, -η, -ο → σκороφαγω-
 μένος, -η, -ο измољчан, појели га мољ-
 ци
 βώχα, η смрад, задах, воњ

Γ, γ, треће слово алфабета; као бројчани знак: γ' = 3, ,γ = 3,000

γαβάθα, η чанак, здела, ћинија; ћаса

γαβάθι, το чанчић, зделица

γαβαθωτός, -ή, -ό удубљен, тањираст, конкаван

γαβγίζω, γάβγισα лајати; викати

γάβγισμα, το лајање

γαβριάς, ο, μн. -άδες деран, клипан, мангуп

γαγάτης, ο лигнит; црна боја

γαγγλιακός, -ή, -ό ганглијски

γάγγλιο, το ганглија

γάγγραινα, η гангрена, труљење ткива:
Ελαθε γάγγραινα και του έκοψαν το πόδι.
Добио је гангрену па су му ампутирали ногу.

γαγγραινιάζω, γαγγραίνασα боловати од гангрене, трулити

γαγγραινώδης, -ης, -ες, *ien.* -ους, *ак.* -η, μн. -εις, -η гангренозан

γάδος, ο → μπακαλιάρος, ο

γάζα, η газа, копрена, вео

γαζέλα, η газела

γαζί, το бод, убод, шав

γαζία, η багрем, акација

γάζωμα, το шивење, опшивање, штеповање

γαζώνω, γάζωσα, -ώθηκα, -ωμένος шити, штеповати; пуцати из митраљеза

γαζωτός, -ή, -ό шивен, прошивен

γαιανθρακαποθήκη, η складиште каменог угља

γαιάνθρακας, ο → петроуарбуно, то каменни угаљ

γαιανθρακοφόρος, -α, -ο угљоносни, налазиште каменог угља

γαιανθρακωρυχείο, το рудник каменог угља

γαιανθρακωρύχος, ο рудар у руднику каменог угља

γαϊδάρα, η → γαϊδούρα, η магарица

γαϊδαρος, ο → γαϊδούρι, το магарац; (*φιν.*) глуп, немаран, тврдоглав: *Εδεσε το γαϊδαρό του.* Везао је свог магарца (обезбедио се, осигурао се).

γαϊδούρα, η → γαϊδάρα, η

γαϊδουράγκαθο, το бодљикава (трновита) биљка, чичак, чешљуга

γαϊδουράκι, το магаре, магаренце

γαϊδουράνθρωπος, ο безобразник, бестидник; магарац

γαϊδουρεύω понашати се непримерено, простачки, као магарац

γαϊδούρι, το магарац

γαϊδουριά, η непристојност, безочност

γαϊδουρινός, -ή, -ό, *урил.* -ά → γαϊδουρίσιος, -ια, -ιο магарећи

γαϊδουρόβηχας, ο магарећи кашаљ, хрипавац, рикавац

γαϊδουρόγαλα, το магареће млеко, млеко од магарице

γαϊδουρολάτης, ο мазгар, гонич магараца: *Αλλα λογιαζει ο γαϊδαρος κι άλλα γαϊδουρολάτης.* Једно мисли магарац, а друго мазгар.

γαϊδουρόπεινα, η 1. велика глад, магарећа глад; 2. мука, недаћа

γαϊδουροφόρτι, το → γαϊδουροφόρτωμα, το товар који може да повуче или понесе магарац; терет, бремене

γαιοκτήμονας, ο → γαιοκτήτης, ο земљопоседник, велепоседник

γαϊτανάκι, το коло које играју машкаре о покладама

γαϊтάνи, το гајтан, узица, врпца

γαϊтаноуруδης, -α, -ιο који има танке обрве, „обрвице као пијавице“

γαϊτανώνω украсити хаљину или косу тракама (гајтаном)
 γάλα, то млеко: *του πουλιού το* ~ птичјег млека (свега и свачега); – *Εγιναν όλα μέλι γάλα*. Све је било мед и млеко.
 γαλαδερφός, ο, ж. γαλαδερφή, η брат, сестра „по млеку“
 γαλάζιος, -ια, -ιο плав, светлоплав, боје неба, плавоок
 γαλαζοαίματος, -η, -ο плаве крви, аристократски, племићки
 γαλαζόπετρα, η плави камен, сулфат бакра, галица
 γαλαζοπράσινος, -η, -ο плавозелен
 γαλαζόχρωμος, -η, -ο плаве боје
 γαλακτερός, -ή, -ό → γαλατερός, -ή, -ό млечни, млечан; γαλακτερά, та млечни производи
 γαλακτισμός, ο дечја млечна храна
 γαλακτοκομείο, ο млекара
 γαλακτοκομία, η прерада млека
 γαλακτοκομικός, -ή, -ό млечно-прерађивачки
 γαλάκτωμα, то млечна помада
 γαλανάδα, η бела боја, белило
 γαλανόλευκος, -η, -ο плавобели: γαλανόλευκη, η грчка застава („плавобела“)
 γαλανομάτης, -α, -ιο плавоок
 γαλανός, -ή, -ό плав, азуран: *Για μαύρα μάτια σφάζομαι, για γαλανά πεθαίνω*. За црне очи убијам, а за плаве умирем.
 γαλαντομιά, η 1. племенитост, добротинство; 2. дарожљивост, штедрост, галантност
 γαλαντόμος, ο → ανοιχτοχέρης, ο племенит, дарожљив, галантан човек
 γαλαξίας, ο 1. млечни пут, галаксија, Кумова слама; 2. *τα πρώτα δόντια* зуби млечњаци
 γαλαξίδα, η млечика
 γαλάρα, η → γαλάρι, то овца или коза за мужу, музара
 γαλαρία, η галерија (*νήρ*. у позоришту)
 γαλάριος, -ια, -ιο домаћа животиња која даје млеко, млекуља
 γαλατάδιο, то млекара, млекарница
 γαλατάλευρο, то каша са млекуом
 γαλατάς, ο млекар, млекаџија
 γαλατερός, -ή, -ό → γαλακτερός, -ή, -ό
 γαλατίζω → γαλατιάζω белити, кречити
 γαλατοδίαιτα, η (*мед.*) млечна дијета

γαλατοπαραγωγή, η производња млека
 γαλατόπιτα, η млечна пита
 γαλατοπωλείο, то → γαλατάδιο, то
 γαλατσίδα, η → пикриди, то
 γαλβανίζω, γαλβάνισα, -ίστηκα галванизовати; (*φιν.*) очарати, одушевити, наелектрисати
 γαλβάνιση, η → γαλβανισμός, ο галванизовање, галванизација
 γαλβανόμετρο, то галванометар
 γαλβανοπλαστική, η галванопластика
 γαλβανοσκόπιο, то галваноскоп
 γαλέος, ο → χέλι, то јегуља, змијуљица: *γλιστράει σαν* ~ клизи као јегуља
 γαλέρα, η галија
 γαλέτα, η (*уиџал.*) сува лепиња, бисквит, пексимит
 γαλήνεμα, то мир, спокој, тишина, стишавање
 γαληνεύω, γαλήνεψα, -μενος умирити, стишати, успокојити
 γαλήνεψη, η → γαλήνη, η тишина, мир, спокој(ство): *ψυχική* ~ душевни мир
 γαλήνιος, -ια, -ιο смирен, спокојан: -ια *θάλασσα* мирно море; -ιο *πρόσωπο* спокојно лице
 γαλί, то → γαλοπούλα, η ћуркица, пурица, тукица
 γαλιάνтра, η → κορυδαλλός, ο 1. шева; 2. (*φιν.*) φλύαρος, ο причљивко, брбљивац
 γαλίσιος, -ια, -ιο ћурећи
 γαλίφης, -ισσα, -ιο (*уиџал.*) ласкавац, улизица, полтрон
 γαλιρίζω ласкати, пезити, улизивати (се)
 γαλλίζω опонашати Французе, користити галицизме
 γαλλική, η → γαλλικά, та француски (језик)
 γαλλικός, -ή, -ό галски, француски
 γαλλισμός, ο галицизам
 γαллоμαθής, -ής, -ές, *јен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή зналац, познавалац француског језика
 γαλλομανής, -ής, -ές, *јен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή галоман, обожавалац свега што је француско
 γαλλόφιλος, -η, -ο галофил, французофил
 γαλονάς, ο носилац ширита, носилац чина у војсци
 γαλόνη, то (*еніл.*) галон, 4,5 л
 γαλόνη, то (*уиџал.*) ширит, ознака чина

γαλοπούλα, η → γαλόπουλο, το һурка
γαλότσα, η καљача, галоша
γαλούχημα, το 1. дојење, сисање; 2. дојенче, сисанче
γαλούχηση, η дојење, сисање
γαλουχώ, (ε), γαλούχησα, -ήθηκα, -ημένος дојити, сисати, хранити млеко
γαμβρός, ο → γαμπρός, ο
γαμέτης, ο гамет
γαμήλιος, -ια, -ιο брачни, свадбени, венчани
γαμικός, -ή, -ό брачни: -ό συμβόλαιо брачни уговор
γάμιος, ο брак, свадба, женидба: ~ από έρωτα брак из љубави; ~ από υπολογισμό брак из рачуна; ~ πολιτικός цивилни, грађански брак; ~ θρησκευτικός црквени брак; αργυρός (χρυσός) ~ сребрна (златна) свадба (25 и 50 год.); - ηλικία γάμου зрелост за брак
γάμπα, η нога, лист (мишић) на ноzi
γάμπια, η врста једра
γαμπριάτικος, -η, -ο венчани: Φοράει ακόμη το γαμπριάτικο κοστούμι. Још носи венчани костим.
γαμπρίζω, γάμπρισα удварати се; показивати намеру за браком
γαμπριλίκι, то → γαμπριλίκια, та издаци, трошкови младожење
γαμπρολογώ тражити младожењу или невесту
γαμπρός, ο → γαμβρός, ο младожења; зет
γαμψός, -ή, -ό савијен (као срп или удица), кукаст, крив
γαμψώνυχος, -η, -ο који има оштре, савијене нокте (канце)
γαμιώ → γαμάω (γαμ-άς и -είς), γάμ-ησα, -ιέμαι, -ήθηκα, -ημένος сексуално општити
γάνα, η → γανάδα, η → γανιάδα, η патина, скрама
γανιάζω, γάνιασα, -ιασμένος 1. добити патину, патинирати, потамнити; 2. измучити се, преморити се, клонути, жеднети веома
γάντζος, ο кука, чакља, копча
γάντζωμα, то вешање, закачињање
γαντζώνω, γαντζώσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. закачити, закопчати; 2. приљубити се, привити се: Το αγκίστρι γαντζώσε στα βράχια. Сидро се закачило за стене. - Το παιδί τρομαγμένο γαντζώθηκε στη μάνα

του. Уплашено дете се привило (стисло) уз мајку.

γαντζωτός, -ή, -ό кукаст, чакљаст
γάντι, то (франц.) рукавица: με το ~ у рукавицама, углађено
Γανυμήδης, ο (μυθολ.) Ганимед лепи младић - пехарник богова, вечито млад; (асир.) Водолија
γάνωμα, то калаисање
γανωματάς, ο → γανωματής, ο калајџија
γανώνω, γάνωσα, -ώθηκα, -ωμένος калајисати; гњавити, узнемиравати
γανωτής, ο калајџија
γαράτα, та рибља паштета; усољена риба
γαργάλημα, то → γαργάλημα, то голицање, шкакљање
γαργαλεύω, γαργάλεψα, -εύτηκα, -εμένος голицати, шкакљати, дражити
γαργαλίζω → γαργαλεύω → γαργαλώ
γαργαλιστικός, -ή, -ό голицав, шкакљив
γαργάρα, η испирање уста и грла, гргљање
γαργαρίζω, γαργάρισα гргљати, гргољити, жуборити
γαργάρισμα, то гргљање, жуборење
γάργαρος, -η, -ο јасан, бистар: Γάργαρο έτρεχε το νερό στ' αυλάκι. Поточићем је текла бистра вода.
γαрдέλι, то (ишл.) чешљугар, штиглиц
γαрдένια, η гарденија
γαρδούμπα, η врста јела од изнутрица
γαριάζω, γάριασα, -μένος упрљати, умазати
γάριασμα, то прљавштина, прљава вода после прања
γαρίδα, η морски рачић: το μάτι ~ изгубљене, исколачене, укочене очи (као у рака); - Ευινε το μάτι του γαρίδα. Укочио се чекајући (прозебао).
γαρίφαλο, то → γαρούφαλο, то каранфил
γαριπής, ο југозападни ветар, југозападњак
γάρμπο, то → γάρμπος, ο елеганција, љупкост, дражест
γαρνίρισμα, то намештење, украшавање, гарнирање: μάστορας στο ~ мајстор у гарнирању; - κρέας ψητό χωρίς γαρνίρισμα печење без додатака („гарнирунга“)
γαρνίρω, γαρνίρισα, -ίστηκα, -ισμένος намештати, украшавати, зачињавати
γαρνιτούρα, η (ишл.) гарнитура

γάρος, ο → σαλαμούρα, η *σαλαмуρα*, *расο(л)*, *сланост*, *усољеност*
 γαρούφαλο, το → γαρίφαλο, το
 γαστέρα, η *желудац*
 γαστερόποδα, τα *гастропода*
 γάστρα, η → γλάστρα, η *саксија*
 γαστραλγία, η (*μεg.*) *гастралгија*, бол у стомаку (*желуцу*)
 γαστρεντερίτιδα, η *запаљење црева и стомака*
 γαστρικός, -ή, -ό *стомачни, желудачни; -ό υγρό* желудачни сок
 γαστρίτιδα, η *гастрит*
 γαστροεντερικός, -ή, -ό *стомачни и цревни*
 γαστροκίηλη, η *спуштеност желуца (стомака)*
 γαστρονομία, η *гастрономија*
 γαστρονομικός, -ή, -ό *гастрономски*
 γαστροрраγία, η *појачано стомачно крварење*
 γαστροσκοπία, η *гастроскопија*
 γαστροσκόπιο, το *гастроскоп*
 γάστρωνας, ο *трбоња, џебелко*
 γάτα, η *мачка: (изр.) Σαν τη γάτα με το σκύλο* „к(а)о пас и мачка; – *Αμα λείπει η γάτα, χορεύουν τα ποντίκια.* Кад мачке нема, мишеви коло воде (*играју*).
 γατάκι, το → γάτι, το *мачкица, маче*
 γάταρος, ο *мачор*
 γατίλα, η *задах мачјег измета*
 γατίσιος, -ια, -ιο → γατήσιος, -ια, -ιο *мачји*
 γατομάτης, -α, -ικο *мачјих очију, лукавог, подмуклог погледа*
 γάτος, ο *мачак*
 γατούλα, η *мачкица, маца, маче*
 γατούλης, ο *мачорчић, мачорак*
 γαυγίζω → γαβγίζω *лајати: Σκύλος που γαυγίζει δεν δαγκώνει.* Пас који лаје, не уједа. – *Αφησέ τον να γαυγίζει.* Остави га да лаје (да прича).
 γαύγισμα, το *лајање, лавез*
 γαύρος, ο *врста рибе, карпин*
 γдάρθηκα, *ѱас. аор. ѱл. γдέρνω*
 γдάρσιμο, то *дерање, гуљење, огољавање*
 γдάρτης, ο *дерач, гуликожа: Μάρτης γдάρτης και παλουκοκαύτης.* „Март дерач, ограда ждерач.“
 γдартός, -ή, -ό *одран, огуљен; покраден*
 γдέρνω, *έγдара, -άρθηκα, -αρμένος* *драти, гулити; покрасти*

γδινιωμός, ο → *βεντέτα*, η *крвна освета, вендета*
 γδύμνια, η → γύμνια, η
 γδυμνός, -ή, -ό *свучен, огољен, го*
 γδύνω, *έγδуса, -ύθηκα, -υμένος* *свлачити, оголити; опљачкати; -ομαι* *свлачити се*
 γδύσιμο, то *свлачење*
 γδυτός, -ή, -ό *свучен, го, наг*
 γεβεντίζω → *ρεζιλεύω*, -ισμένος *исмевати, ругати се, понижавати*
 γεβέντισμα, то *исмевање, ругање, понижавање*
 γεγές, ο *будаласт човек, бенетало, звекан, гегула*
 γεγονός, то *догађај, случај; чињеница, факт; είναι ~ чињеница је*
 γεία, η → *υγεία*, η *здравље: Γεία σου! У здравље, здраво! – Εχε (έχετε) υγεία! До виђења, останите здраво! – Με γεία τα ρούχα.* Да га у здрављу носиш.
 γειртός, -ή, -ό *сагнут, повијен, нагнут*
 γείσο, то → *γείσωμα*, то *стреха, настрешница, кровни венац, обод: ~ του κασιέτου* *обод качкета*
 γείτονας, ο, ж. -ισσα, η *сусед, комшија, сусетка, комшиница*
 γειτονεύω, *γειτόνεψα* → *γειτονιαζω* *налазити се, становати у суседству*
 γειτονια, η *суседство, комшилук*
 γειτονικός, -ή, -ό *суседни, комшијски: -ή χώρα* *суседна земља*
 γειτονοπούλα, η *суседова, комшијина кћи*
 γειτονόπουλο, то *суседово дете*
 γείωση, η *уземљење*
 γελάδα, η *крава*
 γελαδάρης, ο → *αγελαδάρης*, ο *кравар*
 γελαδινός, -ή, -ό *крављи*
 γέλασμα, то 1. *смејање; 2. исмејавање*
 γελασμένος, -η, -ο *исмејан; обманут*
 γελαστής, ο *подмешљивац, подругљивац*
 γελαστικός, -ή, -ό *смешљив, склон смејању; подсмешљив*
 γελαστός, -ή, -ό *који је склон исмевању, подсмешљив; насмејан, радостан*
 γέλεки, то → *γίλεки*, то *јелек, прслуче*
 γέλιο, то *смех: Του βγήκαν ξινά τα γέλια.* Пресео му смех.
 γελοιογράφημα, то → *καρικατούρα*, η *карикатура*
 γελοιογραφία, η *карикирање*
 γελοιογραφικός, -ή, -ό, *ѱрил. -ά* *карикатурни, карикиран*

γελοιογράφος, ο καριكاتουрист(α)
 γελοιογραφώ, (ε), -γράφησα, -ημένος кари-
 кирати
 γελοιοποίηση, η → ρεζίλημα, το исмевање,
 ругање, подругивање
 γελοιοποιώ, (ε), -ποίησα, -ήθηκα, -μένος ис-
 мевати, наругивати; -оύμαι испасти сме-
 шан, бити исмејан
 γελοίος, -οία, -οίο 1. смешан, неозбиљан; 2.
 -ο ποσό безначајан (износ)
 γελοιότητα, η смешност, смешљивост; не-
 озбиљност
 γελοκλαίω смејати се кроз сузе
 γελώ, (α), γέλασα, -άστηκα, -ασιμένος смеја-
 ти се: Γελούν και τ' αυτιά του. Смеју му се
 уши. – Θα μας γελάσουν. Исмејаће нас,
 подвалиће нам. – Γελάει καλύτερα όποιος
 γελάει τελευταίος. Најлепше се смеје ко
 се последњи смеје.
 γελωτοποιός, ο → παλιάτσος, ο → κλόουν, ο
 пајац, клоун; лакрдијаш
 γέμα, το → γεύμα, το → γιόμα, το
 γεματίζω → γευματίζω → γιοματίζω
 γεμάτος, -η, -ο, ἄριπ. -α пун, напуњен, де-
 бео: Βρέχει στα γεμάτα. Пљушти киша.
 γεματούτσικος, -η, -ο пуначак, дебељуш-
 каст
 γεμενί, το 1. плетена женска марама за гла-
 ву; 2. лагана ципела, сандала
 γεμιζω, γέμισα, -μένος (на)пунити, попу-
 нити
 γέμιση, η → γέμισμα, το пуњење
 γεμιστήρας, ο 1. шаржер, магазин за мет-
 ке; 2. пуњач
 γεμιστής, ο пунилац (топа)
 γεμιστικός, -ή, -ό пунилачки
 γεμιστός, -ή, -ό (на)пуњен
 γεμιτζής, ο (ἄριп.) искусан морнар, мор-
 ски вук
 γενάκι, το брадица, мала брада
 Γενάρης, ο → Ιανουάριος, ο јануар
 γεναρίτικος, -η, -ο јануарски
 γενάρχης, ο родоначелник
 γενάτος, ο брадоња
 γενεά, η → γενιά, η
 генеαλογία, η генеалогичка
 генеαλογικός, -ή, -ό генеалошки
 генеαλογώ истраживати порекло; устано-
 вити родослов; -оύμαι потицати, вући
 порекло
 γενέθλιο, το → γενέθλια, та рођендан
 γενέθλιος, -ια, -ιο рођендански, родни

γενειάδα, η дугачка брада
 γενειοφόρος, ο који носи браду (пушта
 браду), брадоња
 γένεση, η стварање, рађање, рођење
 γενέτειρα, η родна земља, родни град, за-
 вичај
 γενετήσιος, -ια, -ιο полни, сексуални, ге-
 нитални
 γενετική, η генетика
 γενετικός, -ή, -ό генетски
 γένη, το → γένια, та брада, длака на бради:
 Ο παπάς πρώτα βλογάει τα γένια του. Бог
 је прво себи створио браду.
 γενιά, η 1. род, племе, сој, генерација; 2.
 покољење, потомство
 γενικά (ἄριп.) уопште
 γενίκευση, η уопштавање, генерализо-
 вање
 γενικεύσιμος, -η, -ο уопштавајући, генера-
 лизујући
 γενικευτικός, -ή, -ό уопштен, генерализо-
 ван
 γενικεύω, γενίκεψα, -εύτηκα, -μένος уоп-
 штавати, генерализовати
 γενική, η генитив
 γενικός, -ή, -ό, ἄριп. -ά општи, генерални,
 универзални
 γενικότητα, η општост, универзалност
 γενίτσαρος, ο → γιανίτσαρος, ο јаничар
 γέννα, η порођај, пород
 Γέννα, η → Χριστούγεννα, та Божић,
 рођење Христово
 Γεννάδιος, ο надимак многих славних Грка,
 Γεναδιј(е)
 γενναιοδωρία, η племенитост, великодуш-
 ност, дарежљивост
 γενναιόδωρος, -η, -ο, ἄριп. -α племенит,
 великодушан, дарежљив
 γενναιοκαρδος, -η, -ο мужеван, јуначан
 γενναίος, -αία, -αίο, ἄριп.-α → ως храбар,
 ваљан, честит, племенит, знатан: Είναι
 πολύ γενναίος. Он је врло храбар. -ος
 άνθρωπος ваљан, честит човек; -α πρά-
 ξη частан чин; -α αμοιβή добра, знатна
 накнада
 γεναιότητα, η храброст, срчаност, племе-
 нитост
 γενναιόφρωνας, ο → γενναιόφρων, -ων, -ον
 храбар, племенит, великодушан
 γενναιοφροσύνη, η храброст, племенитост,
 великодушност

γενναιοψυχία, η великодушност, племени-
тост, храброст

γεννάω → γεννώ

γέννημα, το дете, плод, творевина: *Оλα
αυτά είναι γεννήματα της φαντασίας.* Све
је то плод фантазије.

γέννηση, η → τοκετός, ο → γέννα, η ро-
ђење

Γέννηση, η Рођење (Христово)

γεννησιμιό, то урођена особина; (φρ.) από
γεννησιμιού од рођења

γεννητάτα (ὑрил.) → εκ γενετής по рођењу,
по пореклу, од рођења

γεννητάτος, -η, -ο рођени, домаћи, урође-
нички: *Είναι Κεφαλλονίτης γεννητάτος.*
Он је рођени Кефалоњанин.

γεννητικός, -ή, -ό полни, генитални; -ά
όργανα полни орган

γεννητικότητα, η наталитет (станов-
ништва)

γεννήτορες, οι → γονείς, οι родитељи

γεννητούρια, та → γέννηση, η → τοκετός, ο
порођај, рађање

γεννήτρα, η → μάνα, η родитељка, мајка

γεννήτρια, η генератор, динамо

γεννοβόλημα, то често рађање

γεννοβόλι, то деца, пород, потомство

γεννοβολιά, η → γέννα, η рађање

γεννοβολώ, (α), -βόλησα рађати често и
много, котити

γεννοφάσκια, та пелене; *τον ξέρω από та ~*
малена (пелена)

γεννώ, (α), γέννησα, -ήθηκα, -ημένος 1. ро-
дити, породити; 2. створити; 3. снети
(јаје): *Η γυναίκα του γέννησε αγόρι.* Жена
му је родила дечака. – *Η κότα δε γέννησε
сήμερα.* Кокошка данас није снела (јаје).
– *Ο ποιητής γεννιέται, δε γίνεται.* Песник
се рађа, не постаје. – *Το μυαλό του δε
γεννά.* Мозак му не ради.

γενοκτονία, η геноцид

γεноλό(γ)ι, то → σοί, то → ιαταγωγή, η род,
сој; порекло, родослов

γένος, то, мн. γένη сој, род; порекло; на-
ција: *το ανθρώπινο ~* људски род; – *Εί-
ναι από βασιλικό γένος.* Он је краљевс-
ког рода.

γενωμένος, -η, -ο → γινωμένος, -η, -ο зрео,
довршен, готов

γεράζω, γέρασα, -ασμένος (ο)старити

γεραιός, -ά, -ον стари; поштен

γεραίρω почаствовати, уважавати

γερακάρης, ο → ιερακάρης, ο

γέρακας, ο → γεράκι, το соко

γερακάτος, -η, -ο соколовски, соколски

γερακομύτης, -α, -ιо са кукастим носом,
који има кукаст нос

γεραλέος, -α, -ο стар, старог изгледа

γεράματα, та старост: *Ανάθεμα δύο πράγ-
ματα, τη φτώχεια, та γεράματα.* Нека су
проклете две ствари: сиромаштво и ста-
рост.

γεράни, то здравац, геранија

γεράνιος, -ια, -ιο тамноплав

γερανός, ο → γέρανος, ο → γερανιός, ο 1.
ждрал; 2. дизалица, кран

γερατ(ε)ιά, та старост

γερεύω, γέρεψα ојачати, очврснути, опора-
вити се

γέρικος, -η, -ο стар, остарео

γέρμια, то нагињање, спуштање, залажење,
залазак сунца

германίζω опонашати Немце, немчити се

германίο, то (хем.) германијум

германизμός, ο германизам

германомаθεια, η знање немачког језика

германомаθής, ο познавалац немачког је-
зика

германомаνία, η германоманија

герμανόπλητος, ο → германомаνής, ο гер-
маноман

гермаνοφιλία, η герmanoфилија

герμανόφιλος, ο герmanoфил

γέρνω, έγειρα, γερμένος 1. нагињати; 2. за-
лазити; 3. испружити се: *Ο ήλιος γέρνει.*
Сунце залази. – *Το πλοίο γέρνει.* Брод се
нагиње. – *Εγειρα στον καναπέ.* Испружих
се на канапе.

γερνώ, (α) → γεράζω, γέρασα, -μένος оста-
рити, постарети

γεροδεμένος, -η, -ο чврсто грађен, стамен

γεροδένω, γερόδεσα, -δέθηκα учврстити,
чврсто везати

γεροιαμωμένος, -η, -ο → γεροдеμένος, -η,
-ο → γεροφτιαγμένος, -η, -ο чврст, добро
(чврсто) грађен, стамен

γεροίομι, то брига о старим људима

γεροιομώ, (ε), -ιόμησα старати се, негова-
ти старе људе

γεροκουενές, ο 1. развратан, похотљив,
раскалашан старац; 2. подетињио ста-
рац

γερόλυκος, ο стари вук, стари морнар,
„морски вук“

γερομπαμπαλής, ο врло стар човек, мету-
залем
 γεροντάκι, το (gem.) → γεροντάκιος, ο →
 γερόντιο, το старчић
 γέροντας, ο, ж. -ισσα, η старац, старица
 γεροντίαση, η болест прераног старења
 γεροντίδιο, το (ирон.) старкеља
 γεροντικός, -ή, -ό старачки
 γερόντιο, το → γεροντάκι, το (gem.) старчић
 ситан, жгољав и пргав
 γεροντισμός, ο старачко понашање и резо-
 новање
 γερόντισσα, η → γριά, η старица, старка
 γεροντοκομείο, το старачки дом
 γεροντοκόμια, та трошкови за плаћање
 старачког дома
 γεροντοκόρη, η → γεροντοκόριτσο, το ста-
 ра девојка, уседелица: *Εμεινε γεροντοκό-
 ρη*. Остала је уседелица.
 γεροντοκρατία, η власт стараца
 γεροντομορφία, η → γεροντομορφισμός, ο
 → γεροντονανισμός, ο → γεροντίαση, η
 γεροντοπαλίκαρο, το стари момак
 γεροντόπαχο, το → γεροντόπαχα, та ста-
 рачка млитавост, тешка покретљивост
 γεροντόπιασμα, το дете старог оца
 γεροντοφέρνω понашати се као старац,
 као „стармали“
 γεροξούρας, ο → γεροξούρης, ο стари раз-
 вратник, „кеша“: *Κυνηγάει κοπελίτσες ο
 γεροξούρας*. Кеша јури девојчице.
 γεροпараξενιά, η старачка каприциозност,
 ексцентричност
 γεροπαράξενος, -η, -ο старачки каприцио-
 зан, настран
 γερός, -ή, -ό, *ирил.* -ά чврст, јак, здрав, чио,
 крепак
 γέρος, ο старац, стари човек: *Ο γέρος μου
 θα μου στείλει χρήματα*. Мој стари пос-
 лаће ми новац. – *Η μάνα μου ζει με το
 γέρο της*. Моја мама живи са својим ста-
 рим.
 γεрундаиό, το герундив (на -ndus, -nda,
 -ndum) латински глаголски придев
 γερούндιο, το герунд (на -ndi, -ndo, -ndum,
 -ndo), латинска глаголска именица
 γερουσία, η сенат
 γερουσιαστής, ο сенатор
 γερουσιαστικός, -ή, -ό сенаторски
 γεροφτιαγμένος, -η, -ο → γεροκαμωμένος,
 -η, -ο
 γέρσιμο, το → γέρμα, το

γερτός, -ή, -ό → γειрτός, -ή, -ό, *ирил.* -ά на-
 гнут, крив, грбав
 γεύμα, το ручак, обед
 γευματίζω, γευμάτισα ручати, обедровати
 γεύομαι, γεύτηκα пробати, кушати
 γεύση, η укус
 γευστικός, -ή, -ό укусан, густоизан
 γευστικότητα, η укусност, густоизност
 γέφυρα, η → γιοφύρι, το → γεφύρι, το мост:
κρεμαστή ~ висећи мост, *πλωτή* ~ пон-
 тонски мост
 γεφυροδοποιία, η мостоградња
 γεφυροποιία, η техника, вештина грађења
 мостова
 γεφυροποιός, ο инжињер, градитељ
 γεφυροσκευή, η материјал, грађа за изгра-
 дњу моста
 γεφυρόστροψη, η греда, носач патоса на
 мосту
 γεφύρωμα, το мост, ћуприја
 γεφύρωνω, γεφύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος са-
 градити мост, премостити
 γεφύρωση, η градња моста, премошћа-
 вање
 γεφυρωτής, ο → γεφυροποιός, ο
 γεφυρωτικά, та материјал и средства – из-
 даци за градњу моста
 γέψη, η → γέψιμο, το → γεύση, η
 γεωγραφία, η географија, земљопис
 γεωγραφικός, -ή, -ό географски
 γεωγράφος, ο географ
 γεωγραφώ, (ε), -γράφω описивати гео-
 графске појаве и бавити се картогра-
 фијом
 γεωδαισία, η геодезија
 γεωδαίτης, ο геодет(а)
 γεωδαιτικός, -ή, -ό геодетски
 γεωδαιτώ, γεωδαίτησα мерити земљиште
 γεωδυναμική, η геодинамика
 γεωκεντρικός, -ή, -ό геоцентричан
 γεωλογία, η геологија
 γεωλογικός, -ή, -ό геолошки
 γεωλόγος, ο геолог
 γεωμέτρης, ο геометар
 γεωμετρία, η геометрија
 γεωμετρικός, -ή, -ό геометријски; -ή πρόοδος
 геометријска прогресија; -ή τέχνη гео-
 метријска орнаментика
 γεωμετρώ, (α) бити геометар
 γεωπονία, η агрономија, агрикултура
 γεωπονικός, -ή, -ό агрономски, агрикул-
 турни

γεωπόνος, ο агроном
 γεωργία, η земљорадња, агрикултура
 γεωργός, ο земљорадник, пољопривред-
 ник
 γεώσφαιρα, η геосфера
 γεώτρησι, η бушење земље, сондажа
 γεωτροπισμός, ο геотропизам
 γεωτρύπανο, то сонда; бургија, сврдло за
 бушење тла
 γεωφυσική, η γεοфизика
 γεωφυσικός, ο/η γεοфизичар, научник који
 се бави геοфизиком
 γεώφυτα, та (βοι.) геοфити (биљке) са лу-
 ковицом, ризмом
 γεωχημεία, η γεοхемија
 γεωχημικός, ο/η γεοхемичар, научник који
 се бави геοхемијом
 γη, η, ἰεν. γης Земља (планета); земља, тло;
 земљиште, копно
 γηγενής, -ές, -ές, ἰεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή
 → ντόπιος, -ια, -ιο
 γηθοσύνη, η радост, весеље
 γηθόσυνος, -η, -ο радостан, весео
 γήινος, -η, -ο земаљски; земљани
 γήλοφος, ο хумка, брежуљак
 γήπεδο, то 1. земљиште, плац; 2. игралиш-
 те, (спортски) терен
 γηπεδούχος, -ος, -ο играч
 γηραλέος, -α, -ο → γεραλέος, -α, -ο
 γηρατειά, та → γερατειά, η
 γηροκομείο, то старачки дом
 γηροκομώ, (ε) → γεροκομώ, (ε)
 γητειά, η → ξόρι, то врачање, бајање
 γήτεμα, то враџбина
 γητευτής, ο чаробњак
 γητεύω, γήτεψα, -εύτηκα, -εμένος врачати,
 бајати; урекнути
 για за, о, из, због, да: για (προς) πώληση за
 продају; – γι' αυτό зато; – ξύλα για θέρ-
 манση дрва за огрев; – Τι γνωρίζετε γι' αυ-
 τόν; Шта знате о њему? – Για σένα έφαγα
 το ξύλο. Због тебе сам добио батине. –
 Εφυγε για την Αθήνα. Отишао је (отпуто-
 вао) у Атину. – Θα λείπω για τρεις μέρες.
 Одсуствоваћу три дана. – Για μάζεψε τα
 λόγια σου! Штеди своје речи! (Пази шта
 говориш!) – Ακουσε προσεχτικά για να
 καταλάβεις! Слушај пажљиво да би ра-
 зумео! – Για ποιό λόγο; Због чега?
 γιαβρί, то штићеник, вољена особа; мла-
 дунче
 γιαγιά, η баба

γιαγιάκα, η бака
 γιαίνω, έγιανα оздравити, изменити, исце-
 дити
 γιαιάς, ο колир; оковратник, крагна (φρ.)
 τινάζω τον γιακά (μου) избегавати не-
 кога
 γιαλός, ο жал(ο), обала, море: γαλό-γαλό
 обалом, дуж обале; Κάνε καλό και ριξ' το
 στο γιαλό. Учини добро и баци у море
 (заборави).
 γιαμπολη, η сладић, сладокорна биљка
 γιανίτσαρος, ο → γενίτσαρος, ο
 γιαννιώτικος, -η, -ο јањински
 γιαούρτι, η → γιαούρτι, то кисело млеко,
 јогурт
 γιαπί, то (ἰур.) дрвена грађа, јапија
 γιαπράκι, то сармица (у виновом листу)
 γιαπράκια, та → ντολμάδες, οι сарма
 γιαρδα, η јард (енглеска дужинска мера:
 0,9144)
 γιαρμάς, ο → γερμάς, ο врста брескве
 γιασεμί, то → γασεμιά, η јасмин
 γιασιμάκι, то фереџа, зар, вео
 γιαταγάνι, то → γιαταγάνα, η јатаган
 γιατάκι, то лежај, кревет, стан(иште)
 γιατί зашто, јер, зато: Γιατί όχι; Зашто не?
 – Δεν ήρθε γιατί είναι άρρωστος. Није до-
 шао јер је болестан.
 γιατρεία, η → θεραπεία, η лечење, неговање
 болесника, нега
 γιατρεμα, то → γιατρεμός, ο лечење; озд-
 рављење, исцељење
 γιατρεύω, γιατρεψα, -εύτηκα, -εμένος лечи-
 ти, излечити, исцелити
 γιατρικό, то → φάρμακο, то лек
 γιατρίνα, η → γιατρίσσα, η 1. лекарка, до-
 кторка; 2. лекарева жена
 γιατροκομιά, (ε), -κόμησα неговати (боле-
 сника), пазити, дворити
 γιατρολογώ, (ε), -λόγησα неговати (боле-
 сника), пазити
 γιατρός, ο лекар, доктор
 γιατροσόφι, то 1. надрилекарство; 2. лека-
 рија, народни лек
 γιαφια, η (рус.) јавка; место конспиратив-
 ног састанка
 γιαχνίζω, γιαχνισα, -ίστηκα припремати
 паприкаш
 γιαχνιστός, -ή, -ό припремљен са црним
 луком
 γίγαντας, ο гигант, џин, див, оријаш

γίγαντες, -α, -ο → γίγαντες, -ια, -ιο γι-
гантски, дивовски, џиновски
γίγαντες, γίγαντες, -εύτηκα, -εμένος учи-
нити великим, огромним, увећати, пре-
увеличати
γίγαντες, -αία, -αίο огроман, џиновски,
дивовски, натприродан
γίγανт, -ια, -ιο огроман, гигантски, џи-
новски
γίγανтисμός, ο преувеличавање
γίγανтoкoρμoς, -η, -ο → γίγανтoςωμoς, -η,
-ο горостасан, дивовски
γίγανтoмaχία, η борба гиганата, џиновска
борба
γίγανтoνw, γίγανтoςa, -θηκα, -μένος чини-
ти огромним
γίδα, η → катсиа, η → катсии, то коза
γидарης, ο → γидοβοσικός, ο чувар коза, ко-
зар
γидήσιος, -ια, -ιο козји; -ο γάλα козје млеко
γίδи, то јаре; кoυρεμένο ~ ошишано јаре
γидиá, η козја кожа, мешина од козје коже
γидοβοσική, η козје пасиште
γидοβοσικός, ο → γидарης, ο козар
γидόδρομος, ο → γидόστρατα, η козја стаза
γидοκοπή, η → γидοκόπι, то стадо коза
γидομάντρι, то стаја за козе, мандра
γидοπρόβατα, та → катсикоπρόβατα, та
стадо коза и оваца
γидόστρατα, η → γидόδρομος, ο
γидοτόμαρο, то козја кожа
γидότοπος, ο пасиште
γилέκο, то → γилέки, то прслук (мушки)
γινάτι, то → ινάτι, то (иур.) инат, јогунство,
пизма, тврдоглавост
γινάτσης, ο инаџија
γινатώνw, γινатoςa → πεισματoνw инатити
се, јогунити се; испизмити се
γίνομαι, έγινα → γίνηκα, γινωμένος 1. поста-
ти, догодити се; γίνετα догађа се; 2. на-
стати, остварити се; 3. сазрети: Από τον
καιρό που έγινε ο κόσμος. Од када је на-
стао свет, од постанка света. – Δεν είναι
γινωμένο το καρπούζι. Лубеница није саз-
рела. – Το αίμα νερό δε γίνεται. Крв није
вода.
γινόμενο, то → апотέλεσμα, то резултат,
исход, последица; производ
γίνωμα, то → ωρίμασμα, то зрење, сазре-
вање
γινωμένος, -η, -ο → γενωμένος, -η, -ο зрео,
сазрео

γίοκας, ο → ιανακάρης, ο син јединац, син
миљеник
γίομα, то → γεύμα, то
γιοματάρι, то вино из тек отвореног буре-
та
γιοματίζω → γευματίζω
γιομάτος, -η, -ο → γεμάτος, -η, -ο
γιομιζω, γιόμισα, -ίστηκα, -ισμένος → γεμί-
ζω
γιόμισμα, то → γέμισμα, то
γιόμωση, η → γέμιση, η
γιορνтáни, то → περιδέрайо, то (иур.) ђер-
дан, огрлица
γιοртáζw, γиoртaςa, -άστηκα, -ασμένος сла-
вити, прослављати, празновати
γιοртáσι, то → γιορτή, η
γиoртaςмa, то → γиoртaςμoς, ο славље, про-
слава
γιοртaςтiкoς, -ή, -ό слављенички, пра-
знични
γιοртá, η прослава, празник
γιοртиáтiкoς, -η, -ο → γιοртино́ς, -ή, -ό пра-
знични, свечарски
γιοс, ο син
γιοуварлáкиa, та (иур.) јело од исецканог
меса и пиринча, ђуфте
γιοуветсáдa, η → γиoуβέтci, то ђувеч
γиoугкoςлaβiкoς, -ή, -ό југословенски
γиoύли, то → βιoлétα, η љубичица
γиoуpоуci, то јуриш, напад
γиoύсoуpи, то црни корал
γиoύχa! (иур.) уа! доле!
γиoучaйцw, γиoучáиcа, -áиcтiкa, -áиcμéноc
негодовати повиком „уа!“, доле!
γиoучáиcмa, то → γиoучáиcμiς, ο негoдo-
вање повиком „уа“
γиoуpύpи, то → γέφυρα, η мост
γиpлáнтa, η (ииал.) венац од лишћа и
цвећа, гирланда
γиoύтa, то слово „и“: јота; δεν αλλάζω oύтe
ένα ~ не мењам ни за „јоту“
γиaβoς, -ή, -ό, ирил. -á разрок, зрикав; ђo-
рав; слеп
γиaβoνw, γиáβoςa, -ώθηκα, -ωμένος →
στραβoνw бити разрок, зрикав
γиáγкiстep, ο (енл.) гангстер
γиaγкiстepиcμiς, ο гангстерај, ганстери-
зам
γиáζи, то гас
γиaζиépa, η уређај за грејање и кување на
гас
γиaζoζa, η газирана лимунада, сок, пиће

γκαζόν, το (φρανц.) украсна трава за баште и паркове
 γκαίνιασμα, το → εγκαίνιασμα, το
 γκαίντα, η (иџур.) гајде
 γκαλερί, η (φρανц.) галерија
 γκαμήλα, η → каμήλα, η
 γκαμπарντίна, η → каμπарнτίна, η
 γкараџ, то гаража
 γкардарόμπα, η → ενδυματολόγιο, то
 γкардиакός, -ή, -ό срдачан, одан; рођени (брат, сестра); истинит, веродостојан
 γкариџω, γкаρίса ревати, њакати
 γкарнтарόμπα, η гардероба
 γкарнтенпарти, то (енїл.) гарденпарти, забава у парку или башти
 γкарсόνι, то (φρανц.) келнер, конобар
 γкарсониέρα, η гарсоњера
 γкастри, то → εγкуμοσύνη, η трудноћа, бременитост
 γкастрωма, то бременитост (углавном код животиња; нїр.: стеона, супрасна, ждребна, скотна... и сл.)
 γкастрώνω, γкастрωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. затруднити, зачети; 2. сметати, узнемиравати, досађивати
 γкафа, η (φρανц.) грешка, несмотреност, пропуст
 γкафатџής, ο несмотрењак, неспретњаковић, смотанко
 γкеџериџω → γкеџерά, γкеџериса лутати, блудити
 γкејса, η гејша
 γкелемпία, η (арај.) дугачка арапска хаљина
 γкеми, то → χαλινάρι, то узда: στομίου ~ ђем
 γкесέми, то → γкиосέми, то јарац или ован предводник
 γкэта, η (иџал.) увијач, доколеница, камашна
 γкето, то (иџал.) гето
 γки, то (φρανц.) врста украсне биљке
 γкаиούρης, ο (иџур.) ђаур, ђаурин, каур, каурин – немуслиман
 γкилотίνα, η (φρανц.) гиљотина
 γкиνία, η неуспех у игри, баксузлук
 γкиόνις, ο (слов.) сова
 γкиόσα, η (слов.) 1. стара коза која се више не јари; 2. остарела жена са ружном прошлошћу
 γкиосέми, то → γкесέми, то
 γкиουβέτσι, то (иџур.) ђувеч

γκλάβα, η (слов.) 1. глава; памет; 2. тврдоглавост: χонτροκέφαλο „тврда“ глава
 γκλαβανή, η → катаπακτή, η капак, врата на поду или крову
 γκλίτσα, η (слов.) пастирски штап
 γкиолф, то голф
 γкиόлфи, то амајлија, талисман, крстић око врата
 γкиоритсиá, η → γкиортсиá, η дивља крушка
 γкиóртсо, то дивља крушка
 γкиубернánта, η (φρανц.) гувернанта
 γкиούса, η гуша, вољка (код птица)
 γкраβούρα, η гравира, гравура
 γкремиџω, γкремиса, -ίστηκα, -ισμένος оборити, развалити, опустошити, сурвати
 γкремисма, то разваљивање, сурвавање, пустошење
 γкремнός, ο → γкреμός, ο
 γкремóβραχος, ο стрма стена
 γкреμός, ο провалија, понор, амбис
 γкремиóτοπος, ο стрмина, стрм предео
 γкремиотсакиџω, -τσάμισα, -ισμένος повредити се сурвавањем, утрувати се
 γкри, ο/η/το → σταχτής, -ιά, -ί сив
 γкриџομάλλης, -α, -ικο просед
 γкриџος, -α, -ο (иџал.) сив, сур, „грао“
 γкриμάτσα, η (иџал.) гримаса, кревелјење
 γкриνία, η гунђање, кукњава, свађа: Ελάτε, αφήστε τη γκρίνια. Хајде, оставите се гунђања (приговарања). – Η φτώχεια φέρνει γκρίνια. Оскудица доноси (рађа) свађу.
 γкриниáџω, γкриниаса → γкриниáџа гунђати, приговарати
 γкриниáρης, -α, -ικο гунђало, свађалица, плачљивко
 γкриниасма, то → γкринία, η
 γкротέскиο, то гротеска, неприродност, искривљеност
 γкroup, то → μικρότερη ομάδα, η група
 γлакнema, то → лакнema, то
 γлаки, то → γлакιο, то → трéџиο, то трк, трчање
 γлакió, (α) → лакió
 γланός, ο → γουλιανός, ο
 γларομάτης, -α, -ικο ведрих очију, нежног погледа
 γларónи, то мали гaleb
 γларός, ή, -ό ведар, јасан; оштар (поглед)
 γларос, ο гaleb
 γлάρωμα, то поспаност, сањивост, дремљивост, дремеж

γλαρώνω, γλάρωσα, -ωμένος дремати, борити се са сном, бити сањив
 γλάστρα, η саксија
 γλαυκός, -ή, -ό плаветан, азуран
 γλαύκωμα, то глауком
 γλαύκωσι, η слепило изазвано глаукомом
 γλαφυρός, -ή, -ό, *ὑριλ.* -ά 1. диван, љубак; 2. дотеран, реторички (стил)
 γλαφυρότητα, η 1. пријатност, љупкост; 2. реторичност
 γλειφιτζούρι, то лизаљка, лиза, лилихип
 γλειφοκουτάλας, ο → παράσιτος, ο → κόλαιας, ο ласкавац, полтрон, чанколиз, улизица
 γλειφοπινάκιας, ο → γλειφοπίνακο, то → γλειφοκουτάλας, ο
 γλείφτης, ο, ж. -тра, η улизица, полтрон, ласкавац
 γλείφω, ἐγλείψα, γλείφτηκα, γλειψμένος 1. лизати, полизати; 2. улагивати се, ласкати: *Είναι να γλείφει κανείς τα δάχτυλά του.* То је да се (об)лижу прсти.
 γλειψία, η лизање, улизавање, ласкање
 γλειψιάρης, ο, ж. -άρα, η, *ср.* -ио, то улизица, полтрон
 γλείψιμο, то лизање, улизавање, полтронисање, ласкање
 γленτζές, ο весео, расположен, весељак
 γλέντι, то → мерάκι, то забава, провод; мерак
 γленτοκόπημα, то → γленτοκόπι, то пијанка, лумперај
 γленτοκόπος, ο → ξεφαντωτής, ο
 γленτοκοπώ, (α), -κόπησα забављати се, проводити се, лумповати
 γленτώ, (α), γλέντησα забављати се, светковати, славити; пировати
 γλέπω → βλέπω
 γλευκόμετρο, то → мoustόμετρο, то
 γλήγορος, -η, -ο → γρήγορος, -η, -ο
 γλιφώνι, то → φлискиούνι, то заједнички назив за менту (нану) и остале ароматичне и лековите биљке
 γλίνα, η → лэра, η 1. свињска маст, масноћа; 2. прљавштина; 3. глина
 γλίντζα, η → γλίτζа, η → γλίτса, η масноћа, нечистоћа, умашћеност
 γлинτζерός, -ή, -ό → γлинτζиáриκος, -η, -ο умашћен, прљав, нечист
 γлинτζиáζω → γлитсиáζω, γлинτζиáσα, -μένος замастити, запрљати
 γлистерός, -ή, -ό клизав; гладак; љигав

γλίστρα, η → γλίστρημα, то 1. клизање, оклизнуће; 2. неморално понашање; љигавост
 γлистрида, η → антраќла, η тушац, биљка чије се лишће користи за салату
 γлистрώ, (α), γлистриσα → γлистриξα клизати (се), оклизнути се, измигољити: *Глистриσε το ποτήρι από τα χέρια του.* Исклизнула му је чаша из руку. – *Глистриσε το πόδι μου.* Оклизнула ми се нога. – *Глистриσε η γλώσσα του.* Омакла му се крива реч.
 γλίσχρος, -η, -ο бедан, јадан, оскудан, мизеран
 γлиσχρότητα, η беда, јад, оскудица, немаштина
 γлитца, η → γлίντζа, η
 γλιτώμα, то → γλιτωμός, ο → λύτρωση, η спас, избављење
 γλιτώνω, γλιτώσα → σώζω → λυτρώνω спасити (се), избавити (се)
 γλοιώδης, -ης, -ες, *ἰεν.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η лепљив, слузав, жидак
 γλόμπος, ο (*υἱῶαλ.*) стаклена кугла (око сијалице)
 γλουτός, ο, *обич.* у *мн.* γλουτοί, οи стражњица, задњица; сапи коња: *μαστίγωση γλουτών* шибане стражњице
 γλύκα, η сладак укус, слаткоћа → απόλαυση, η → ευχαρίστηση, η → χαρά, η сласт, наслада, уживање, љупкост
 γλυκάδα, η → γλύκα, η
 γλυκάδι, то сирће, оцат
 γλυκάδια, та телеће или јагњеће жлезде
 γλυκαμία, η (*μεγ.*) гликемија
 γλυκαίνω, γλύκανα, -άθηκα, -αμένος ублажити, сладити, пролепшати: *Το φάρμακο μου γλύκανε τον πόνο.* Лекар ми је ублажио (смањио) бол. – *Με τις δροσιές γλυκαίνουν τα σταφύλια.* Од росе грозђе слади. – *Γλύκανε ο καιρός.* Пролепшало се (поправило се) време.
 γλυκανάλατος, -η, -ο бљутав, отужан, неукусан, слаткослан
 γλυκάνισο, то анис
 γλυκανοστιά, η неукусност, отужност, бљутавост
 γλύκανση, η заслађивање
 γλυканτζούρα, η преслаткост
 γλυκαντικός, -ή, -ό заслађен, ублажен
 γλυκερίνη, η глицерин

γλυκερός, -ή, -ό сладак, пријатан, благ, љубак
 γλυκίζω имати сладак укус, сладити
 γλύκισμα, то → γλυκό, то слаткиш, колач, посластица
 γλυκό, то слатко, џем, кандит; колач, посластица; мн. γλυκά, та слаткиши, колачи
 γλυκοαίματος, -η, -ο пријатан, очаравајући, шармантан
 γλυκόζη, η гликоза
 γλυκοζίτης, ο гликоза у чврстом стању
 γλυκόηχος, -η, -ο, ἴριλ. -α милозвучан, пријатног звука
 γλυκοθώρητος, -η, -ο, ἴριλ. -α пријатног, питорескног изгледа, сликовит
 γλυκόθωρος, -η, -ο → γλυκοθώρητος, -η, -ο
 γλυκοθωρώ → γλυκοκοιτάζω гледати нежно, заљубљено, слатко
 γλυκοκάλαμο, то → ζαхарока́ламо, то шећерна трска
 γλυκοκελά(η)δημα, то слаткопој, цвркут, цвркутање
 γλυκοκελα(η)δῶ, (α), -κελά(η)δησα умилно певати – цвркутати, шебетати
 γλυκοκοιμίζω, -κοίμισα, -ήθηκα, -ισμένος успавати уз песмицу, уз успаванку
 γλυκοκοίταγμα, то нежан, сладак, заљубљен поглед
 γλυκοκοιτάζω, -κοίταξα, -άχτηκα, -αγμένος гледати нежно, заљубљено
 γλυκολάλημα, то → γλυκολαλία, η → γλυκοκελάηδημα, то
 γλυκόλαλος, -η, -ο → γλυκολάλητος, -η, -ο који има сладак, леп глас, милогласан
 γλυκόλογο, то пријатна, љубазна, умирјујућа реч
 γλυκόλογος, -η, -ο слаткоречив; учтив, љубазан, углађен
 γλυκολυπούμενος, -η, -ο који у исто време осећа и тугу и радост
 γλυκομίλημα, то слаткоречивост, флертовање
 γλυκομίλητος, -η, -ο слаткоречив
 γλυκομιλώ, (α), -μίλησα говорити ласкаво, слаткоречити; флертовати
 γλυκοξημέρωμα, то лепа зора, лепо рађање дана
 γλυκόξιнос, -η, -ο слатко-киселкаст, кисело-сладак
 γλυκοπατάτα, η сладак кромпир
 γλυκόπικρος, -η, -ο горко-сладак

γλυκόπιотос, -η, -ο угодан, пријатан за пијење, питак
 γλυκόρριζα, η → γιάμπολη, η сладић (биљка)
 γλυκός, -ιά, -ό сладак, благ: Πάρτε σύκα γλυκά σαν το μέλι. Узмите смокве слатке као мед. – Με ξύπνησε η γλυκιά φωνή της αδερφής μου. Пробудио ме сладак глас моје сестре. – Τους ημέρεψε με τα γλυκά του λόγια. Умирио их својим благим речима.
 γλυκοτραγουδῶ, (α), -τραγούδησα, -ήθηκα, -ισμένος певати умилно, опевати, славити некога у песми
 γλυκούτσικος, -η, -ο сладуњав
 γλυκοφέγγω лагано светлити, светлукати; γλυκοφέγγει, γλυκοχαράζει, свиће, свањива, грањава
 γλυκοφιλούσα, η назив за Богородицу која држи дете Исуса
 γλυκοφιλῶ, (α), -φίλησα, -ήθηκα љубити нежно
 γλυκόφωνας, -η, -ο ἴριл. -α → γλυκόλαλος, -η, -ο
 γλυκοχαιρετίζω, -χαιρέτισα → γλυκοχαιρετώ дочекати љубазно или улагивачки
 γλυκοχαράζει, -χάραξε (безл.) свиће, свањива, грањава
 γλυκοχάρα(γ)μα, то свитање, свањивање, свануће
 γλυκός, -ιά, -ύ → γλυκός, -ιά, -ό
 γλυκύτητα, η сладост, задовољство, уживање, пријатност
 γλύπτης, ο, ж. -τρια, η вајар, кипар
 γλυπτική, η вајарство, кипарство
 γλυπτικός, -ή, -ό вајарски, кипарски
 γλυπτό, то вајарско дело, скулптура; ба-рељеф
 γλυπτοθήκη, η глиптотека, сала са изложеним вајарским делима
 γλυπτός, -ή, -ό (из)вајан
 γλυτώνω → γλιτώνω
 γλυφάδα, η слан укус течности; слан извор, слатина
 γλυφαίνω, γλύφανα досољавати, добити слан укус
 γλύφανο, то → γλυφίδα, η → σμίλη, η длето
 γλυφή, η гравира, дуборез, резбарија
 γλυφός, -ή, -ό слан, укус морске воде
 γλύφω, έγλυψα, γλύφτηκα вајати
 γλώσσα, η језик; језичак (на ваги); морски језик (врста рибе): η μητρική ~ ма-

терњи језик; – Το σκύλι γλείφει το κόκαλο με τη γλώσσα. Пас језиком лиже кост. – Του μίλησε με σκληρή γλώσσα. Говорио му грубо (грубим језиком). – Μαθαίνει ξένες γλώσσες. Учи стране језике. – Φάγαμε γλώσσες τηγανητές. Јели смо пржене платуше. – Η γλώσσα του πάει ψαλίδι. Језик му непрестано меље („као маказе“). – Η γλώσσα κόκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει. Језик костију нема, али кости ломи. (Језик сече оштрије од мача.)

γλωσσαμύντορας, ο катаревусијанац, присталица катаревусе

γλωσσάριο, το речник, тумач мање познатих речи

γλωσσάς, ο брбљивац, сплеткар

γλωσσεύω → **κακολογώ** брбљати, сплеткарити, оговарати, ругати се

γλώσσημα, το архаизам

γλωσσίδι, το језичак, казалька

γλωσσικός, -ής, -ός, ἴριλ. -ά језички: **-ό ζήτημα** језичко питање

γλωσσίτσα, η 1. језичић, језичак; 2. жена склона оговарању, сплеткашица

γλωσσογνωσία, η научно познавање језика

γλωσσογραφία, η објашњавање непознатих речи, језичка студија

γλωσσογράφος, ο истраживач непознатих речи и идиома

γλωσσοδέτης, ο 1. говорна мана; 2. језичка замка, језичко клупко, група речи тешких за изговор: *ο τζιντζιρας ο μίντζιρας ο τζιντζιμιντζιχόντζιρας ανέβηκε στην τζιντζιριά στη μιντζιριά στην τζιντζιμιντζιχοντζιριά*

γλωσσοδίφης, ο лингвист(а), филолог

γλωσσοειδής, -ής, -ές, ἴεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή језичаст, у облику језика

γλωσσοκοπάνα, η брбљивица, торокуша, клепетуша

γλωσσοлаβίδα, η (мед.) лекарски инструмент за притискивање језика

γλωσσοлаλία, η способност, надареност за стране језике

γλωσσολογία, η лингвистика

γλωσσολογικός, -ής, -ός, ἴριл. -ά глосолошки

γλωσσολόγος, ο глосолог, лингвист

γλωσσολύτης, ο → **γλωσσοδέτης, ο**

γλωσσομάθεια, η познавање страних језика

γλωσσομαθής, -ής, -ές, ἴен. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή познавалац више страних језика, полиглот(а)

γλωσσοπέδη, η → **γλωσσοδέτης, ο**

γλωσσοπλάστης, ο, ж. -τρια, η онај који ствара нове речи, језикотворац

γλωσσοτρώ(γ)ω, γλωσσόφαγα оговарати, опањкавати

γλωσσού, η, μн. -ούδες брбљивица, сплеткашица

γλωσσοφαγία, η → **γλωσσοφάγωμα, το** оговарање (из зависти), опањкавање

γναθιαίος, -αία, -αίο → **γναθικός, -ής, -ό** вилични, чељусни

γνάθος, η → **σαγόни, το** вилица, чељуст

γνέθω, έγνεσα, γνέστηκα, γνε(σ)μένος прести, упредати

γνέμα, το влакно, нит

γνέσμιо, το предење, упредање

γνεστός, -ής, -ό → **κλωστός, -ής, -ό** → **γνεσμένος, -η, -ο** упреден, испреден

γνεύσιος, ο кварцни шкриљац, гнајс

γνεύω → **γνέψω, έγνεψα** климнути, дати знак (главом, очима)

γνεψία, η → **γνέψμιо, το** потврдан (опомињући) знак главом, руком, оком

γνήσιος, -ια, -ιο, ἴριл. -α истинит, стваран, природан, законит, аутентичан

γνησιότητα, η природност, истинитост, аутентичност, законитост

γνοιάζει → **νοιάζει**

γνοιάζομαι, -άστηκα 1. интересовати се; 2. занимати се, сумњати, подозревати

γνωμάτευση, η саветовање, мишљење, већање, сугерисање

γνωματεύω, γνωμάτευσα → **γνωμάτεψα** казати своје мишљење, (по)саветовати, сугерисати

γνώμη, η мишљење, гледиште, савет: *η κοινή* ~ јавно мњење; – *Αυτή είναι η γνώμη μου.* То је моје мишљење. – *Δέχομαι τη γνώμη κάποιου.* Прихватити нечије гледиште; – *Η γνώμη του επικράτησε.* Његово је мишљење превладало.

γνωμιό, το изрека, поука, сентенца, пословица, максима, афоризам

γνωμικός, -ής, -ό поучан, мисаон, пословичан, гномски, афористички

γνωμοδότης, ο саветник, саветодавац

γνωμοδότηση, η савет, мишљење, поука

γνωμοδοτικός, -ής, -ό саветодавни

γνωμοδοτώ, (ε), -δότησα саветовати, дати мишљење; консултовати

γνωμολογώ, (ε) служити се у говору изрекама и пословицама; сабирати изреке

γνώμονας, о 1. угломер; 2. зналац, истраживач

γνώρα, η знање

γνωρίζω, γνώρισα, -ίστηκα, -ισμένος знати, познавати, препознавати: *γνωρίζει από υφάσματα* разуме се у тканине; ~ *τη γαλλική* знати француски; – *Σας γνώρισα από τή φωνή σας*. Препознао сам вас по гласу.

γνωριμία, η → γνωριμιά, η познанство

γνώριμος, -η, -ο познат; о ~ познаник

γνώρισμα, то ознака, знак; *το χαρακτηριστικό* ~ карактерна црта

γνώση, η знање, познавање, искуство, мудрост: *Έχει πολλές γνώσεις*. Много зна. – *Δεν έχει γνώση*. Нема појма (не зна ништа). – *Κάλλιο γνώση παρά γρόσι*. Боље знати него имати.

γνωσιοθεωρία, η → γνωσιολογία, η

γνωσιολογία, η (φил.) гносологија

γνωστεύω, γνώστεψα сазнати, искусити, спознати, уразумити се

γνώστης, о, ж. -ρια, η зналац, познавалац

γνωστικισμός, о (фил.) гностицизам

γνωστικός, -ή, -ό; *ἄριλ.* -ά → *ὡς* разуман, мудар, разборит: -ός *άνθρωπος* мудар, разборит човек; -ό *γνωμικό* мудра изрека, сентенца, максима

γνωστοποίηση, η оглас, објава, саопштење, обавест

γνωστοποιώ, (ε), -ποίησα, -ήθηκα, -ποιημένος обавестити, огласити, дати на знање: ~ *παραλαβή* потврдити пријем; – *Μας γνωστοποίησαν ότι πήραν το δέμα*. Обавестили су нас да су примили пакет.

γνωστός, -ή, -ό познат, близак: *παλιοί γνωστοί* стари знанци; – *Είναι γνωστό πως (ότι)...* Познато је да... – *Είναι γνωστός ψεύτης*. Он је познат (као) лажов.

γόβα, η врста женских ципела, „салонка“

γοβάκι, то ципелица

γογγύζω, γόγγυξα → γόγγυσα стењати, јечати, гунђати, вајкати се

γογγύλη, η → *κράμβη*, η репа (купус)

γογγυλοειδής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή округласт

γογγυσμός, о стењање, јечање, гунђање, вајкање

γοερός, -ή, -ό, *ἄрил.* -ά жалостан, јадан, тужан

γόης, о → γόητας, о, ж. γόησσα, η 1. шармер; 2. чаробњак, маг; чаробница

γοητεία, η 1. шарм; 2. чаробњаштво, врачање, чини, мађије

γοητευτικός, -ή, -ό, *ἄрил.* -ά чаробан, опчињавајући, заносан, магичан

γοητεύω, γοήτεψα, -εύτηκα, -ευμένος опчинити, очарати, зачарати, омађијати

γόητρο, то → *θέλγητρο*, то чар, драж

γολέτα, η једрилица са две катарке, „морска лапта“

γόμα, то → γόμμα, η (*ιιῖαλ.*) лепак, гумирабика (гумарабика)

γομαράγκιθο, то → *γαϊδουράγκιθο*, то

γομάρι, то → *γουμάρι*, то терет, бремене; магарец, будала: *Κόψαμε πέντε γομάρια ξύλα*. Насекли смо пет товара дрва. – *Μην το λύνεις το γομάρι*. Немој да одвежеш магарца. – *Αυτός δε ντρέπεται, είναι γομάρι*. Овај се не стиди, будала је.

γομαριά, η → *γαϊδουροφόρτι*, то товар на магарцу

γομαριάζω спаковати, свезати бремене, натоварити, „намагарчити“

γομοδυναμίτιδα, η пластични експлозив

γόμος, о пуњење, набој

γόμφιος, о → *γομφίος*, о кутњак (зуб)

γομώνω, γόμωσα, -θηκα, -μένος пунити, надевати, филовати; (на)пунити (оружје)

γόμωση, η пуњење, набој

γομωτήρας, о пуњач (оружја)

γόνα, то → γόνατο, то колена

γονατίζω, γονάτισα, -ισμένος бацити на колена, (по)клекнути: *Ο παλαιστής γονάτισε τον αντίπαλό του*. Такмичар је оборио противника. – *Η καμήλα γονατίζει, για να τη φορτώσουν*. Камила клекне да је натоваре. – *Γονάτισε από τα χρόνια*. Повио се од година.

γονάτισμα, то обарање, клечање

γονατιστήρι, то сталак за клечање (у католичкој цркви)

γονατιστός, -ή, -ό клечећи, поклекнут

γόνατο, то → γόνα, то

γόνδοла, η гондола

γονδολιέρης, ο → γονδολιέρος, ο γονδο-
лијер
γονέας, ο отац, родитељ; οι γονεῖς роди-
тељи
γονεωνυμικός, -ή, -ό који узима име оца:
γονεωνυμικά, та именице којима се оз-
начава младунче неке животиње, изве-
деница – Ο αετιδέας είναι γονεωνυμικό
του αετός. Орлић је изведеница од речи
„орао“.
γονή, η 1. клица, зачетак; 2. потомак,
(по)род, поколење
γονιασμένος, -η, -ο нечист, прљав (за
свећу)
γονίδι, το млади рој
γονίδιο, το ген
γονικός, -ή, -ό родитељски, породични,
предачки; γονικά, та породица, раса,
сој, порекло
γονιμοποίηση, η оплођавање, оплодња;
τεχνητή ~ вештачка оплодња
γονιμοποιός, -ά, -ό који оплођава, оплођа-
вајући
γονιμοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιη-
μένος оплодити, оплођавати
γόνιμος, -η, -ο → παραγωγικός, -ή, -ό пло-
дан, производан: Είναι γόνιμος συγγραφέ-
ας. Он је плодан писац.
γονιμότητα, η плодност, производност
γονιός, ο → γονέας, ο
γονόκοικος, ο (мед.) гонокока
γονόρροια, η (мед.) гонореја
γόνος, ο → απόγονος, ο дете, потомак
γονυκλινής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн.
-είς, -ή → γονατιστός, -ή, -ό клекнут,
поклекнут, клечећи
γονυκλισία, η → γονάτισμα, το клечање
γονυπετής, -ής, -ό → γονυκλινής, -ής, -ές
клекнут, поклекнут, клечећи
γόος, ο → θρήνος, ο, → οδυρμός, ο јечање,
стењање, оплакивање, лелек, јадико-
вање, нарицање, запевање, кукање, ри-
дање, жалопојка
γόλα, η → γώπα, η 1. врста рибе, „чик“; 2.
пикавац, опушак, чик
γοργοδιαβαίνω брзо пролазити, протица-
ти, пролетети, промаћи
γοργοθάνατος, -η, -ο ранопреминули
γοργοκίνητος, -η, -ο → γρήγορος, -η, -ο брз,
хитар
γοργόνα, η (миџол.) горгона, пола риба а
пола девојка

γοργοπερνών, (α), -πέρασα протрчати, про-
јурити
γοργοπόδαρος, -η, -ο → γοργογόνατος, -η,
-ο брз, брзоног
γοργός, -ή, -ό, ἵριλ. -ά брз, хитар, окретан,
полетан, брзокрил, лакокрил
γοργοτάξιδος, -η, -ο 1. брзоходни, 2. лакок-
рил (брод, птица)
γοργότητα, η → ταχύτητα, η → γρηγοράδα,
η 1. брзина, хитрина; окретност; 2. пре-
дузимљивост
γοργόφτερος, -η, -ο 1. који брзо лети, поле-
тан; 2. проносан, чујан (глас)
γόρδιος δεσμός, ο Гордијев чвор 1. у хе-
ленској легенди чвор који је завезао
краљ Гордије у Фригији (М. Азија) на
колима негдашњег краља Мида и про-
рекао да ће онај који га разреши осво-
јити целу Азију. А. Велики, уместо
да га разреши, пресекао га је мачем;
2. (φιν.) сваки завршен и тешко решив
проблем.
γορίλλας, ο горила
γοτθικός, -ή, -ό 1. готски, 2. -ό αλφάβητο
готско писмо; готички (стил)
γούβα, η јама, ров, руна, шупљина
γoubιάζω, γούβιασα 1. бушити, дубити;
2. улегнути, упасти (образи)
γούβιασμα, το → κοίλωμα, το → γούβα, η бу-
шење, (у)дубљење; упалост (образа)
γoubιώνω, γούβωσα, -ωμένος дубити, уду-
бити
γouδί, το аван, ступа
γouδοκοπάνισμα, το 1. дробљење; 2. накла-
пање
γouδοχέρι, το → γouδοχέρο, το маљ, тучак;
το γouδί το ~ (και τον κόπανο στο χέρι)
понављати једно те исто, („трла баба
лан“)
γouла, η грло, ждрело, гуша; (φιν.) про-
ждрљивост; утроба
γouλί, το → λάχανο, το 1. срчика, језгро; 2.
каменчић, облутак
γouλιά, η → ρουφηξιά, η гутљај, срк
γouλιανός, ο → γλανός, ο врста рибе, сом
γouμάρι, το → γομάρι, το
γouμμενα, η уже (бродско дебело уже)
γouμμένη, η → ηγouμμένη, η
γouμνίσσα, η → ηγouμνίνη, η
γouμένος, ο, ж. -ισσα, η игуман
γouна, η → γouναρικό, το крзно, бунда

γουνάδιο, то крзнарска радња; радионица за прераду крзна
 γουναράδιο, то → γουνάδιο, то
 γουναράς, о крзнар, ћурчија
 γουναρική, η крзнарство
 γουναρικό, то крзно
 γουνέμπορος, о трговац крзном
 γουόκιαν, то вокмен
 γούтер-πόλο, то ватерполо
 γούпато, то → γούβα, η рупа, удубљење, шупљина
 γουργуриτό, то 1. крчање (желуца, црева); 2. брботање, грготање, клокотање (воде); 3. режање (пса)
 γουργуρίζω, γουργούρισα 1. крчати; 2. клокотати; 3. режати, завијати
 γουργούρισμα, то → γουργуриτό, то
 γούри, то (*γούρ.*) повољна околност, прилика, срећа
 γούриκος, -η → -ια, -ο који доноси срећу, батлија
 γουρλήδικος, -η, -ο срећан, који доноси срећу, таличан
 γουρλής, о, ж. -ίδισσα, η батлија, срећник
 γουρлоμάτης, -α, -ιο избуљених очију, буљоок, буљав
 γούρλωμα, то избуљеност, избеченост
 γουρλώνω, γούρλωσα, -ωμένος (из)буљити, (из)бечити
 γουρλωτός, -ή, -ό избуљен, избечен
 γουρμάζω → ωρμάζω зрети, сазревати
 γούρμασμα, то → ωρίμασι, η зрење, сазревање
 γούрна, η јама, шупљина, удубљење
 γουρνάρης, о → γουруноβοσικός, о
 γουρνωτός, -ή, -ό удубљен
 γουруна, η крмача, прасица, свиња
 γουрунаки, то свињче, прасе, гица
 γурунас, о чувар свиња, свињар, чордаш
 γуруни, то → χοίρος, о свиња (вепар): *Τρώει σαν γουруни.* Једе (ждере) као свиња.
 γурунија, η свињарија
 γурунисιος, -ια, -ιο 1. свињски, прљав; 2. нечовечан, нељудски
 γуруноβοσικός, о → γурунάρης, о → χοιροβοσικός, о свињар, чордаш, чувар свиња
 γуруномаθιμένος, -η, -ο 1. невоспитан, неук; 2. неуредан

γуруноπόυλο, то → γурунаки, то → χοιρίδιο, то 1. прасе, прасенце; 2. прасетина
 γуруноτριχα, η свињска длака, чекиња
 γуруноτσάρουχο, то опанак од свињске коже
 γурусуζής, -α, -ιο → γрусуζής, -α, -ιο који доноси несрећу; баксуз; угурсуз, обешењак
 γурусуζιά, η → γрусуζιά, η 1. злослутност, баксузлук; 2. тврдоглавост, јогунство
 γурусуζικός, -ια, -ο → γрусуζικός, -ια, -ο баксузан, злосутан; јогунаст
 γуустάρω, γуустάρισα желети, сладити се, густирати; бити задовољан
 γуустέρα, η (*слов.*) гуштер
 γуустерίτσα, η (*слов.*) гуштерица
 γούστο, то (*иџал.*) укус: *Δεν έχει γούστο.* Нема укуса (неукусно је).
 γуустόζικός, -η, -ο, *ирил.* -α пријатан, пожељан; забаван
 γуустόζος, -α, -ιο → γуустόζικός, -η, -ο
 γούта, η врста каучуковог дрвета
 γутапέρκα, η гутаперка
 γούτος, о голуб
 γууфари, то врста рибе, кркуша
 γууфикός, -ή, -ό бедрени, слабински; бочни
 γууфός, о → ισχίο, то 1. бедро, кук, бок; 2. крста, слабине
 γραβάта, η кравата
 γραβιέρα, η врста швајцарског сира
 градάρω, градάρисα, мерити густину и јачину течности, градирати
 градо, то град, степен, ступањ; градометар
 γραιγολεβάντες, о источно-североисточни (ветар)
 γραιγος, о → γρέγος, о
 γραιγοτραμουντάνα, η → γреγοтраμουντάνα, η
 γράμμα, то писмо, слово, образовање, писменост: ~ κεφαλαίο велико слово; *κατά* ~ дословце, буквално, од речи до речи; ~ *του νόμου* слово закона; *κορώνα ή γράμματα* круна или писмо, писмо-глава; ~ *сυστημένο* препоручено писмо; ~ *πληρωμένο* → *απλήρωτο* ~ плаћено писмо (неплаћено); – *Δεν έμαθε γράμματα.* Није се школовао (није се описменио). – *Τα γράμματά του είναι λίγα.* Његово образовање је слабо.

γραμμάριο, το γραμ
γραμματέας, ο секретар; γενικός ~ генерал-ни секретар
γραμματεία, η 1. секретаријат; 2. писменост; 3. књижевност
γραμματειακός, -ή, -ό књижевни, литературни
γραμματεύω, γραμμάτευσα вршити дужност секретара
γραμματιζούμενος, -η, -ο писмен, образован
γραμματική, η граматика
γραμματικός, -ή, -ό граматички; -ά λάθη граматичке грешке
γραμματικός, ο 1. граматичар; 2. писар
γραμμάτιο, το гаранција, јемство (јамство), гарантно писмо, меница
γραμματισμένος, -η, -ο писмен, образован, учен
γραμματοθήκη, η типографски орман са преградама за слова, сецкаса
γραμματοκιβώτιο, το поштански сандучић, преградак
γραμματοκομιστής, ο поштоноша, поштар
γραμματολογία, η књижевност, литература, историја књижевности
γραμματολόγος, ο историчар књижевности
γραμματοσήμανση, η лепљење марака, франкирање
γραμματόσημο, το поштанска марка
γραμματοσημολογία, η филателија
γραμματο(σημο)συλλέκτης, ο, ж. -τρια, η сакупљач марака, филателист(а)
γραμματοσύμπλεγμα, το иницијал, монограм
γραμμένος, -η, -ο писан, записан
γραμμή, η линија, ред, врста: *κατ' ευθείαν* ~ право, праволинијски; *ίσια στη* ~ право, „под конац“; *βάζω στη* ~ поређати, довести у ред; ~ *τεθλασμένη* изломљена линија; ~ *καμπύλη* крива линија; *σκοπευτική* ~ ватрена линија; *σύρω* ~ вући линију (црту), трасирати; - *Εγραψα δύο γραμμές στον πατέρα μου*. Написао сам оцу два реда. - *Είναι επιστήμονας πρώτης γραμμής*. Он је научник прве врсте.
γραμμικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά линеаран, линијски

γραμμογράφηση, η → **γραμμογραφία**, η уцртавање линија, грамографија; шпартаре
γραμμογραφικός, -ή, -ό грамографски, (и)шпартан
γραμμογράφος, ο грамограф
γραμμογραφώ, (ε), -γράφω уцртавати линије, исцртавати, ишпартати
γραμμοειδής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή линијски
γραμμοσκίαση, η сенчење, шатирање
γραμμοσύρτης, ο → **γραμμογράφος**, ο
γραμμόφωνο, το грамофон
γραμμωτός, -ή, -ό исцртан, ишпартан
γρανάζи, το (франц.) зупчаник
гранита, η (иштал.) хладан воћни сок
гранитένιος, -ια, -ιο → **гранитίνος**, -η, -ο гранитан
гранίτης, ο гранит
гранитоειδής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή гранитни, сличан граниту
гранитόστρωση, η поплочавање или прекривање гранитним плочама
гранитόστρωτος, -η, -ο поплочан, обложен гранитним плочама
гранитώδης, -ης, -ες, ἱен. -ούς, ак. -η, мн. -εις, -η → **гранитένιος**, -ια, -ιο гранитни, чврст, постојан
γραπτός, -ή, -ό → **γραφτός**, -ή, -ό
γράφω, το → **άρπαγμα**, το хватање, грабљење
γραπώνω, γράψω, -ώθηκα, -ωμένος хватати, грабити
γρασαδόρος, ο подмазивач
γρασάρισμα, το подмазивање
γρασάρω, γρασάρισα, -τηκα, -μένος подмазивати
γρασίδι, το зелена трава, тратина
γρασιδότοπος, ο површина под зеленом травом, тратина
γράσο, το маст за подмазивање машине
γρασώνω, γράσω, -ωμένος подмазивати
γρατσουνιά, η огреботина
γρατσουνίζω, γρατσούνισα, -ίστηκα, -ισμένος чешати, гребсти, гребати
γρατσούνισμα, το → **γρατσουνιά**, η
γραφείας, ο 1. писар, „ћата“; 2. преписивач; 3. нижи чин (звање)
γραφειακός, -ή, -ό писарски, „ћатински“, канцеларијски
γραφείο, το писарница, канцеларија, биро, кабинет

γραφειοκράτης, ο, ж. -ισσα, η бироκрат(а)
 γραφειοκρατία, η бироκратија
 γραφειοκρατικός, -ή, -ό бироκратски
 γραφή, η писање; рукопис; писмо
 γραφιάς, ο → γραφέας, ο
 γραφίδα, η → πένα, η перо, писаљка (на-
 лив-перо)
 γραφικός, -ή, -ό, ἱрил. -а графички, писме-
 ни, сликовит
 γραφικότητα, η живописност, сликови-
 тост, питорескност
 γραφίτης, ο графит
 γραφολογία, η графологија
 γραφολογικός, -ή, -ό графолошки
 γραφολόγος, ο графолог
 γραφομανής, -ής, -ές, ἱен. -оус, ак. -ή, мн.
 -είς, -ή који има страст (манију) писања,
 скрибомански
 γραφομανία, η манија за писањем, графо-
 манија, скрибоманија
 γραφόμετρο, то графометар
 γραφομηχανή, η писаћа машина
 γραφοστατική, η графостатика
 γραφτός, -ή, -ό писан: **γραφτά**, та писме-
 ни испити; **γραφτό**, то оно што је неком
 „писано“, судбина
 γράφω, έγραψα, γράφ(τ)ηκα, γραμμένος
 (на)писати, преписати, завештати, запи-
 сати: *Ο Μπετόβεν έγραψε ωραιές συμφωνί-
 ες.* Бетовен је написао лепе симфоније. –
То спίτι το έγραψε στη γυναίκα του. Кућу
 је преписао на своју жену. – *Έγραψε το
 γιό του στο πανεπιστήμιο.* Уписао је свог
 сина на факултет.
 γράψιμο, то рукопис, писање
 γραώδης, -ης, -ες престар; превазиђен
 γρεγολεβάντες, ο источни и североисто-
 чни ветар
 γρέγος, ο североисточни ветар
 γρεγοτραμουντάνα, η северо-североисто-
 чни ветар
 γρήγορα (ἱрил.) брзо
 γρηγοράδα, η → ταχύτητα, η брзина, хит-
 рост, живост
 γρηγορεύω → σπλεύδω журити, пожурива-
 ти, убрзати
 γρηγοριανός, -ή, -ό грегоријански: -ό ημε-
 ρολόγιο, το грегоријански (календар)
 γρήγορος, -η, -ο, ἱрил. -а брз, хитар, ви-
 так, окретан
 γρηγορώ бдети, стражарити

γριά, η → γερόντισσα, η старица, старка,
 бакица
 γριβάδι, то шаран
 γρίβας, ο сив коњ, коњ сиве длаке, сивац
 γρίβος, -α, -ο → ψαρήс, -ιά, -ί сиве длаке,
 сив
 γριγρί, то (ἱур.) рибарски чамац са свет-
 лом, „свићарица“
 γρικώ, (α), γρικησα, -ήθηκα чути, разуме-
 ти, схватити
 γρίλια, η решетка, дрвени капак на прозо-
 ру
 γριμάτσα, η → γκριμάτσα, η
 γρινιάζω → γκρινιάζω
 γρινιάρης, ο → γκρινιάρης, ο
 γριούλα, η бакица, старка
 γρίπη, η грип
 γρίπος, ο троугласта рибарска мрежа
 γριτσανίζω, γριτσάνισα грицкати
 γρίφος, ο загонетка, енигма, неразумљи-
 вост
 γрифώδης, -ης, -ες, ἱен. -оус, ак. -η, мн. -εις,
 -η загонетан, нејасан, неразумљив
 γροθιά, η шака, песница, ударац песни-
 цом
 γροθοκόπημα, то ударање песницом, пес-
 ничење, боксовање
 γροθοκοπώ, (α), -κόπησα, -ήθηκα, -ημένος
 ударати песницом, боксовати
 γροθοπατινάδα, η → γροθοκόπημα, то
 γρόθος, ο → γροθιά, η → μπουνιά, η шака,
 песница (ударац песницом)
 γροικώ → γρικώ
 γроиландικός, -ή, -ό гренландски
 γρόσι, то грош
 γρούζω, έγρουξα → γρύζω укати, хукати
 γρουσουζής, -α, -ικο → γουρσουζής, -α,
 -ικο
 γρουσουζιά, η → γουρσουζιά, η
 γρουσουζικός, -ια, -ο → γουρσουζικός, -ια,
 -ο
 γρυ, то (неуром.) без речи, „ни мукајет“,
 δεν έβγαλε ~ не проговара ни реч
 γρύζω → γρούζω
 γρυλίζω гроктати; мрмљати
 γρύλισμα, то → γρυλισμός, ο гроктање; мр-
 мљање
 γρύλος, ο → триζони, то 1. зрикавац, попац;
 2. ручна дизалица, чекрк
 γρύπας, ο митско створење са главом и
 крилима орла и телом лава
 γρυπός, -ή, -ό кукаст, савит, савијен

γυάλα, η велика стаклена посуда, тегла
 γυαλάδα, η сјај, блесак, одсјај
 γυαλάδικο, то стаклара, стакларница
 γυαλάκιας, ο који носи наочари, „цвике-
 раш“
 γυαλένιος, -ια, -ιο → γυάλινος, -η, -ο
 γυαλί, то стакло: θάλασσα ~ мирно море
 (са површином као од стакла); – Φοράω
 γυαλιά. Носим наочаре.
 γυαλιά, та наочаре, цвикери
 γυαλίζω, γυάλισα, -ίστηκα, -ισμένος сјајити,
 блештати, сјати, усјајити, изгланцати,
 углачати; -ομαι сјајити се
 γυαλικό, то стаклени суд, посуда
 γυάλινος, -η, -ο стаклен
 γυάλισμα, то давање сјаја, гланцање, лаки-
 рање
 γυαλιστερός, -ή, -ό сјајан, углачан
 γυαλιστός, -ή, -ό сјајан, изгладан
 γυαλόχαρτο, то стаклени папир, шмиргла
 γυάλωμα, то → γυαλάδα, η
 γυάρδα, η → γιάρδα, η
 γυλιός, ο војничка торба, ранац, руксак
 γύλος, ο → ξερό μπαρμπούни, то врста рибе,
 ципал
 γυμνάζω, γύμνασα, -άστηκα, -ασμένος веж-
 бати, увежбавати; -ομαι вежбати се
 γύμναση, η вежбање, тренирање, обука
 γυμνασιακός, -ή, -ό гимназијски
 γυμνασιαρχεύω вршити дужност директо-
 ра гимназије
 γυμνασιάρχης, ο директор гимназије
 γυμνασιαρχία, η положај и дужност дирек-
 тора гимназије
 γυμνασιάρχος, ο гимнастички судија
 γυμνάσιο, то гимназија; γυμνάσια, та вој-
 не вежбе
 γυμνασιοκόριτσο, то гимназијалка
 γυμνασιόπαιδο, то гимназијалац
 γύμνασμα, то вежба, гимнастичење
 γυμναστήριο, то вежбалиште (сала, двора-
 на, терен)
 γυμναστής, ο, ж. γυμνάστρια, η наставник/
 наставница гимнастике
 γυμναστική, η гимнастика
 γυμναστικός, -ή, -ό гимнастички
 γύμναстра, та хонорар за часове гимна-
 стике
 γύμνια, η 1. голотиња, разголићеност, на-
 гост; 2. сиромаштво, беда
 γυμνικός, -ή, -ό го, наг; обнажен; -οί αγώνες
 Гимничке борбе нагих у старој Хелади

γυμνισμός, ο голотиња, нудизам
 γυμνιστής, ο, ж. -τρια, η нудист(а), голаћ
 γυμνό, то слика-акт
 γυμνοδάκτυλα, та (зоол.) голопрсти, без
 мембрана између прстију
 γυμνοδάκτυλος, ο врста гуштера
 γυμνόδερμος, -η, -ο који је без длака или
 перја
 γυμνοθεραπεία, η → ηλιοθεραπεία, η тера-
 пија голог тела, сунчање
 γυμνόκαρπος, -η, -ο онај чији плод нема
 омотач
 γυμνοκρατία, η нудизам
 γυμνόλαιμος, -η, -ο голошијаст; голог вра-
 та; деколтиран
 γυμνοπόδαρος, -η, -ο → ξεκάλτσωτος, -η,
 -ο
 γυμνός, -ή, -ό го, наг; -ή αλήθεια гола исти-
 на; με γυμνό μάτι голим оком
 γυμνοσάλιαγκας, ο → γυμνοσάλιαγκος, ο
 пуж голаћ; мекушац
 γυμνόσπερμα, то (βοτ.) голосемењача
 γυμνόστηθος, -η, -ο гологруд, разголиће-
 них груди
 γυμνόσωμιος, -η, -ο го, нагог тела
 γυμνότητα, η → γύμνια, η
 γύμνωμα, то свлачење, разголићавање, ●б-
 наженост, нагота
 γυμνώνω, γύμνωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. сву-
 ћи, разголити; 2. опустошити, опљачка-
 ти
 γυναίκα, η 1. жена; 2. супруга; 3. служавка
 γυναικαδέλφη, η женина сестра, свастика
 γυναικάδελφος, ο → кουνιάδος, ο женин
 брат, шурак
 γυναικάρα, η крупна жена, мушкобања
 γυναικάριο, то (γем.) 1. жена глупа и ло-
 шег понашања, жентурача; 2. женица,
 женче
 γυναικάς, ο (γем.) женскар(ош)
 γυναικείος, -εία, -είο женски; -είες κουβέντες
 женски разговори; -εία πάθη венеричне
 болести
 γυναικίσσιος, -ια, -ιο женски
 γυναικίστικος, -η, -ο женски, свадљив
 γυναικίτης, ο женске одаје
 γυναιкоδουλειά, η женска посла; γυναιко-
 δουλειές, ιο женска оговарања; љубавне
 приче
 γυναικόδουλος, ο папучић, роб жене
 γυναικοθήρας, ο → γυναικάς, ο жен-
 скар(ош)

γυναικοαβγάς, ο свађа међу женама, женска кавга, препирка
 γυναικοκατακτητής, ο женскарoш, љубавник
 γυναικόκοσμος, ο мноштво жена, свет жена, женски свет
 γυναικοκουβέντα, η женске приче, преклапање, оговарање
 γυναικοκρατία, η владавина жена, матријархат, гинекократија
 γυναικολογία, η гинекологија
 γυναικολογικός, -ή, -ό гинеколошки
 γυναικολόγος, ο гинеколог
 γυναικολοί, то мноштво жена, скуп жена
 γυναικομανής, ο женскар(ош), обожава-лац жена
 γυναικομάνи, то мноштво жена, скуп жена
 γυναικομανία, η страст за женама, помага за женама
 γυναικόμορφος, -η, -ο који личи на жену, женолик, женкаст
 γυναικόπαιδα, та скуп жена и деце
 γυναιкопарέα, η женско друштво
 γυναιкопрепής, -ής, -ές, *ien.* -оус, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή женскаст, размажен, мекушан; женствених особина
 γυναικούλα, η жена малог стаса, женица; проста, наивна жена
 γυναικοφιλία, η 1. пријатељство између мушкараца и жена; 2. пријатељство између жена: површно и непоуздано
 γυναικόφιλος, ο пријатељ жена; феминист(а)
 γυναικοφοβία, η страх од жена, женоφοбија
 γυναικόφωνος, ο који има глас као жена
 γυναικόψυχος, ο бојажљив, осетљив, са женском психом
 γυναικωνίτης, ο женска одаја у хришћанском храму
 γυναικωνυμικά, та мушка имена изведена из женских
 γυναικωτός, ο → γυναικωτό, то женскаст, феминизиран
 γύναιο, то → παλιογυναίκα, η покварена жена, блудница
 γυναιτίκι, то → γυναικωνίτης, ο
 γυλαετός, ο врста орла, брадан
 γύπας, ο белоглави суп
 γύρα, η → περίπατος, ο → βόλτα, η шетња; обилазак, обилажење

γυρεύω, γύρεψα, -εύτηκα, -εμένος кружити, тражити, обилазити; просјачити; покушавати: *Γυρίζει στα χωριά και γυρεύει.* Обилази села и просјачи (кружи). – *Γυρεύεις να μας βάλεις σε μπελάδες.* Покушаваш да нас увалиш у неприлике.

γύρη, η цветни прах, полен

γυρίζω, γύρισα, -ίστηκα, -ισμένος вратити, окренути, кружити, обртати, тумачити: *Γυρίζω τη σούβλα.* ●*Обрћем ражањ.* – *Του γύρισα την πλάτη.* Окренуо сам му леђа. – *Του γύρισε τα μυαλά.* Разуверио га. – *Γυρίζουν μια ταινία.* Снимају (врте) филм. – *Πότε θα γυρίσεις από το ταξίδι;* Када ћеш да се вратиш са пута? – *Τι τα γύρισες;* Зашто си променио мишљење? – *Γύρισε όλον τον κόσμο.* Преврнуо је цео свет. – *Το γύρισε στ' αστείο.* Окренуо је то на шалу. – *Η Γη γυρίζει γύρω από τον Ήλιο.* Земља кружи око Сунца. – *Ο καιρός γύρισε.* Време се променило. – *Θα γυρίσει με το μέρος μας.* Прећи ће на нашу страну. – *Γυρίζω πίσω.* Окренути се назад, вратити се. – *Γυρίζει σαν τρελλός.* Лута (тумара) као луд. – *Το κεφάλι του δεν γυρίζει.* Он је тврдоглав (недоказан) човек.

γυρίνος, ο пуноглавац

γύρισμα, то повратак; обртање, скретање, превртање; снимање филма

γυρίσματα, та припев, рефрен

γυρισμός, ο повратак, враћање

γυριστός, -ή, -ό окренут, завојит, савијен, посувраћен: -ή *σκάλα* завојито степе-ниште; -ό *σίδερο* савијено гвожђе; -ός *γιακιάς* поврнут оковратник

γυρνώ, (α) → γυρίζω

γυροβολία, η окретање, превртање

γυροβολώ, (ε) 1. окретати, обртати; 2. вртети, тумарати

γύροθε (*ἄрил.*) около, одасвуд

γυρολόγος, ο ситни трговац, торбар

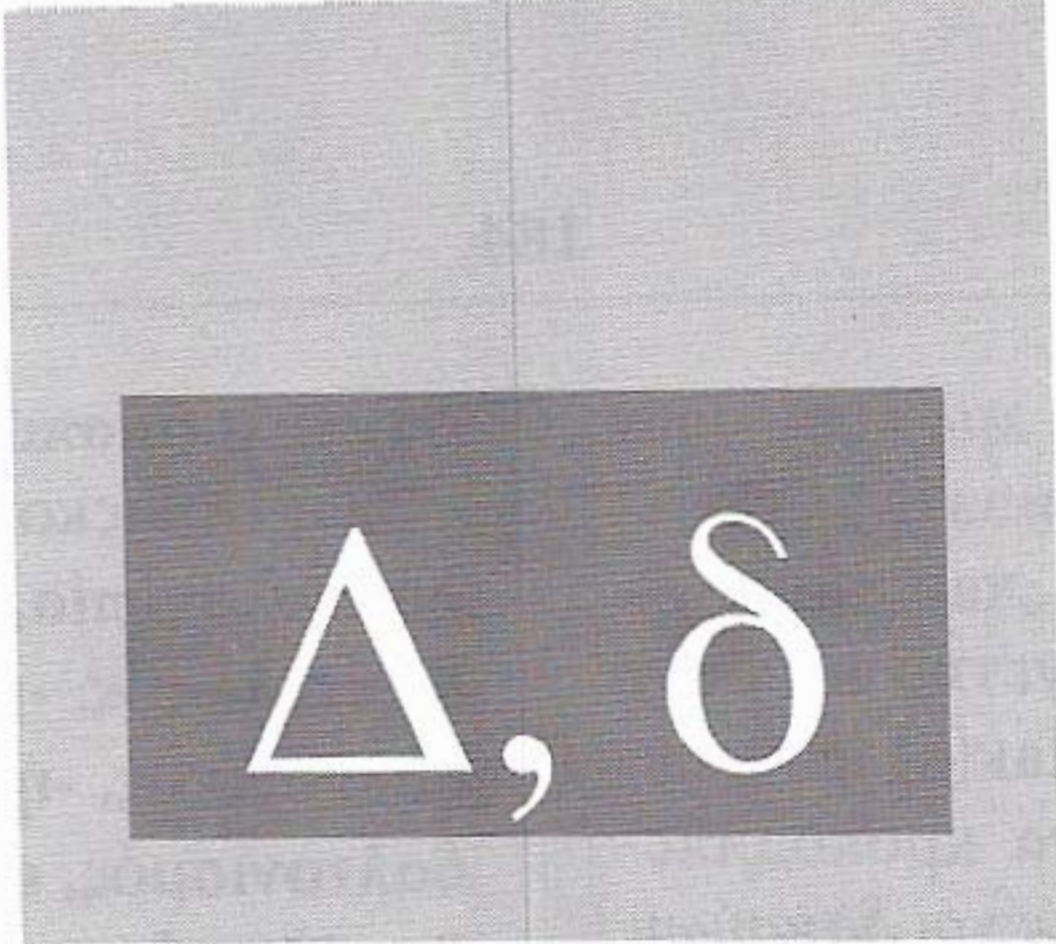
γύρος, ο 1. круг, обод, обим; 2. обилазак; 3. врста печења; гирос: *Ο γύρος της λίμνης ξεπερνά τα δυο χιλιόμετρα.* Обим језера прелази 2 км. – *Ο λεπτοδείκτης συμπλήρωσε ένα γύρο.* Минутна казаљка обишла је један круг (напунила је). – *Πήραν μια μερίδα γύρο.* Узели су једну порцију гироса.

γυροσκοπικός, -ή, -ό гироскопски

γυροσκόπιο, то гироскоп

γυρτός, -ή, -ό → γειρτός, -ή, -ό
 γύρω (*ἄριλ.*) около, унаоколо, у круг; око
 (отприлике)
 γυφτάκι, то → γυφτάκος, о циганче
 γυφταριό, то циганско насеље
 γυφτιά, η прљавштина, нечистоћа
 γυφτίζω, γύφτισα понашати се неуредно,
 цигански
 γύφτικος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α јевтин, проста-
 чки; нечист, цигански
 γυφτολόδι, то група, гомила, скуп цигана
 γυφτοπούλα, η циганчица
 γυφτόπουλο, то циганчић; црномањасто,
 запуштено дете
 Γύφτος, ο, ж. -ισσα, η Циганин, Циганка
 γυφτοχώρι, то циганско село – насеље
 γυψάς, ο гипсар
 γύψινος, -η, -ο гипсани, од гипса
 γυψοκάμιнос, η пећ за гипс
 γυψοκονίαμα, то гипсана штукатура
 γυψοπλάστης, ο гипсар, мајстор
 γυψοπλαστική, η гипсарство
 γυψοποιεῖο, то → γυψάδικο, то гипсарска
 радња, радионица
 γυψοποιία, η производња, индустрија гип-
 са
 γυψοποιός, ο гипсар
 γυψοπώλης, ο продавац гипса
 γύψος, ο гипс, садра: *Μας έβαλαν στο γύψο.*
 „Ставише нас у гипс“ (одузели нам сва
 права).
 γυψοσανίδα, η даска од дрвета и гипса
 γυψουργός, ο гипсар

γύψωμα, то гипсовање
 γυψώνω, γύψωσα, -ώθηκα, -ωμένος гипсо-
 вати
 γυψωρυχείο, то рудник гипса (садре)
 γυψωτής, ο гипсар, мајстор
 γυψωτός, -ή, -ό направљен од гипса, гип-
 сани
 γωβιός, ο врста ситне рибе
 γωνία, η угао, ћошак; парче, окрајак: *νεκρή*
 ~ мртав угао; *μια ~ ψωμί* једно парче
 хлеба (кришка); *μια ~ γης* кутак Земље,
 крај, део, предео, парче, комадић земље
 (мала површина); – *Οι γωνίες είναι ορθές,*
οξείες και αμβλείες. Углови су прави, ош-
 три и тупи.
 γωνιά, η оцак; кутак; *μιά ~ ψωμί* парче хле-
 ба
 γωνιάζω, γώνιασα, -άστηκα, -ασμένος мери-
 ти угао, визирати
 γωνιαиός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά угаони
 γώνιασμα, то мерење угла, визирање
 γωνιασμός, ο → γώνιασμα, то
 γωνιαστός, -ή, -ό угласт, ћошкаст
 γωνιογράφος, ο углометар, гониометар, го-
 ниограф
 γωνιοειδής, -ής, -ές, *ἰεν.* -оус, *ак.* -ή, *μн.*
 -είς, -ή угласт
 γωνιομετρία, η гониометрија
 γωνιομετρικός, -ή, -ό гониометријски
 γωνιόμετρο, то гониометар
 γωνίτσα, η углић; кутак; дом
 γώπα, η → γόπα, η

Δ, δ четврто слово алфабета; као бројчани знак: δ' = 4, ,δ = 4000

δα речца којом се нешто потврђује *ναί* ~ или негира *όχι* ~ -Ελα δα. Хајдемо, дакле! -Καλά δα добро, нека буде! – Οχι δα. Ма немој. Стварно! – *τόσος* ~ тако мали; -εδώ ~ баш овде, -*τώρα* ~ управо сада; – *Αυτό δα λέω κι εγώ*. То исто кажем и ја.

δάγκαμα, το → δάγκωμα, το

δαγκαματιά, η → δαγκωματιά, η

δαγκάνα, η штипаљка, хваталка, квачица

δαγκанари, το → δαγκάνα, η

δαγκаниά, η → δαγκωνιά, η

δαγκаниάρης, -α, -ιо онај који уједа, који гризе: *δαγκаниάρικο σκυλί* псето које уједа

δαγκάνω → δαγκώνω

δαγκασιά, η → δαγκωματιά, η

δαγκειοπαθής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή уједен(и)

δαγκειόπλητος, -η, -ο уједен(и)

δάγκειος, ο епидемијска грозница

δάγκωμα, το ујед; убод (инсекта)

δαγκωματιά, η → δάγκωμα, το 1. ујед, угриз; 2. парче, залогај; ожиљак

δαγκωνιά, η ујед, угриз

δαγκώνω, δάγκωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. ујести, угристи; 2. увредити речима 3. пригњечити

δαγκωσιά, η ујед

δαγκωτός, -ή, -ό, *ирил.* -ά уједен, угрижен

δάδα, η ивер; луч; бакља

δαδί, το луч

δαδιάζω, δάδιασα, -ιασμένος насмолити, направити бакљу

δαδουχία, η → λαμпаδηφορία, η бакљада

δαδούχος, ο → λαμпаδηφόρος, ο бакљоносац, лучоноша

δαιδαλοειδής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή 1. мајсторски, зналачки урађен (израђен); 2. сложен, неразмрсив, заплетен, компликован, замршен

δαιδαλώδης, -ης, -ες, *ien.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η → -οειδής, -ής, -ές сложен, замршен, налик лавиринту

δαίμονας, ο → διάβολος, ο → σατανάς, ο демон, ђаво, сатана

δαιμονίζω, δαιμόνισα, -ίστηκα, -ισμένος љутити, срдити, једити; демонисати

δαιмони(α)κός, -ή, -ό демонски, ђавољи, вражји; бесомучан

δαιμόνιο, το 1. ђаво, авет(иња), зао дух, демон, утвара, приказа, вампир; 2. геније, ум; каприц

δαιμόνιος, -ια, -ιο генијалан, надахнут, изузетан, надмоћан: -ος *vous* генијалан ум; -α *γυναίκα* изузетна жена; -ος *εχθρός* надмоћан непријатељ

δαιμόνισμα, το сметање, љућење, дражење, демонисање

δαιμονισμένος, -η -ο безуман; демонизован

δαιμονιώδης, -ης, -ες, *ien.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η ђаволски, силан, јак, робустан

δαιμονοκρατία, η владавина демона

δαιμονολάτρης, ο ђаво, демонопоклоник

δαιμονόληπτος, -η, -ο бесомучан, обузет демоном

δαιμονολογία, η демонологија

δαιμονολογικός, -ή, -ό демонолошки

δαιμονολόγος, ο демонолог

δαιμονομανής, ο 1. опседнут страхом од демона; 2. ђаволан

δαιμονόσπερμα, το демонско семе; ђавоље семе

δάκος, ο биљни паразит, маслинова мушица

δάκρυ, το суза *ἰεν.* δακρύου, *μн.* -υα, -ύων
 -χύνω δάκρυα лити (проливати) сузе; –
 βρέχω με δάκρυα плакати „као киша“; –
 Δεν έβγαλε δάκρυ. Није пустио ни сузу.
 – Εχει εύκολα τα δάκρυα. Лак(а) је на су-
 зама. – Κροκοδίλια δάκρυα крокодилс-
 ке сузе (лажне) – Γέλασα μέχρι δακρύων.
 Смејао сам се до суза.
δακρυαγωγός, ο онај који лије сузе
δακρύβρεκτος, -η, -ο поквашен сузама,
 окупан сузама, обливен сузама
δακρυγόνος, -ος → -α, -ο → δακρυογόνος, ος
 → -α, -ο који изазива сузе
δακρύζω, δάκρυσα плакати, сузити
δακρυϊκός, -ή, -ό сузни
δάκρυο, το суза
δακρυογόνος, ος → -α, -ο → δακρυγόνος, ος
 → -α, -ο
δακρυπότιστος, -η, -ο заливен, обливен су-
 зама, натопљен сузама
δάκρυσμα, το плакање, проливање суза
δακτυ... → δαχτυ...
δακτυλιοειδής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, *ак.* -ή, *μн.*
 -είς, -ή прстенаст
δακτυλιόλιθος, ο драги камен на прстену
δακτυλίτιδα, η врста биљке, лек за срце
δακτυλιωτός, -ή, -ό прстаст
δάκτυλο, το → δάχτυλο, το прст: *μεγάλο*
 ~ велик; *δεύτερο* ~ кажипрст; *μέσο* ~
 средњи прст; *μέσω* ~ прстењак; *μικρό* ~
 мали прст
δακτυλοβάμονα, τα (*зоол.*) они који иду на
 прстима (животиње које газе прстима)
δακτυλόγραμμα, το отисак прста
δακτυλογράφηση, η писање писаћом ма-
 шином, дактилографисање
δακτυλογραφία, η дактилографија
δακτυλογραφικός, -ή, -ό дактилографски
δακτυλογράφος, η/ο дактилографкиња,
 дактилограф
δακτυλογραφώ, (ε), -γράφησα, -ημένος ку-
 цати на писаћој машини
δακτυλόδεικτος, -η, -ο славан, познат, чу-
 вен, знаменити; примеран, угледан
δακτυλοδεικτούμενος, -η, -ο на кога по-
 казују прстом; (*μειψ.*) кога прати лош
 глас
δακτυλοδεικτώ показати прстом, упирати
 прстом на неког
δάκτυλος, ο → δάχτυλο, το
δακτυλοσκοπία, η дактилоскопија

δακτυλοσκοπικός, -ή, -ό дактилоскопијски,
 дактилоскопски
δακτυλοτυπία, η дактилоскопија
δακτυλωτός, -ή, -ό онај који има прсте
δαλτονικός, -ή, -ό далтонски
δαλτονισμός, ο далтонизам
δαμάζω, δάμασα, -άστηκα, -ασμένος кро-
 тити, обуздавати, дисциплиновати: *Ο*
Μ. Αλέξανδρος μπόρεσε να δαμάσει το
Βουκεφάλα. Александар Велики је могао
 да обузда Букефала. – *Αυτό το παιδί δε*
δαμάζεται. Ово се дете не може дисцип-
 линовати. – *Εμαθε να δαμάζει την οργή*
του. Научио је да обузда своју срџбу.
δαμάλα, η велика и крупна крава
δαμάλι, το јуне, одраслије теле
δαμαλίδα, η 1. млада крава, јуница; 2. вак-
 цина против великих богиња
δαμαλίζω, δαμάλισα, -ισμένος вакцинисати,
 пелцовати, цепити
δαμαλίσιος, -ια, -ιο јунећи
δαμαλισμός, ο вакцинисање, пелцовање,
 цепљење
δαμαскиηνάτο, το пекмез
δαμαскиηνάτος, -η, -ο шљиваст, налик на
 шљиву, куван са шљивама
δαμαскиηνης, -ια, -ί који има боју шљиве
δαμαскиηνιά, η → δαμαскиηνέα, η шљива
 (стабло)
δαμάскиηνο, το шљива (плод)
δαμαскиηνός, -ή, -ό који је из Дамаска, да-
 маски
δαμαски, το мач искован у Дамаску (сабља
 димискија)
δαμάскиο, το дамаст, скупоцена тканина
δάμασμα, το кроћење, припитомљавање
δαμαστής, ο, ж. -άστρια, η кротитељ, кро-
 титељка; дресер, дресерка
δαμιτζάνα, η → даметζάνα, η балон (оплете-
 на већа боца), демижон
данδής, ο денди, кицош
данειακός, -ή, -ό дуговни, зајмовни, посуд-
 бени
данείζω, δάνεισα, -είστηκα, -μένος позајми-
 ти, посудити; -ομαι узети на зајам, за-
 дужити се
данειολογιούμαι → -ιέμαι позајмљивати,
 задуживати се
данειικός, -ή → -ιά, -ό позајмљени, узајмље-
 ни; **данεικά, τα** дуговање, дуг

δάνειο, το дуг, зајам: *έντοικο* ~ зајам уз интерес (камату); *τον έφαγαν τα* -а поједоше га дугови

δάνειος, -α, -ο → δανεικός, -ή, -ό

δανείσμιος, -η, -ο који се може позајмити, који је за позајмљивање

δανεισμός, ο → δάνεισμα, το позајмица, зајам, задуживање

δανειστήριο, το позајмни фонд, каса узајамне помоћи, кредитни завод

δανειστής, ο зајмодавац, поверилац, кредитар

δανειστικός, -ή, -ό позајмни; -ή *τράπεζα* кредитна банка; -ό *κεφάλαιο* кредитни капитал

δανικός, -ή, -ό који потиче из Данске, дански; *δανικά*, τα дански језик

данτέла, η чипка

данτελάδιο, το чипкарница

дантелάς, ο чипкар

данτελένιος, -ια, -ιο чипкан, ишчипкан; деликатан

данτελωτός, -ή, -ό чипкан, ишчипкан

δαπάνη, η → έξοδο, το издатак, трошак, расход; *δημόσια* ~ јавни трошак

δαπανηρός, -ή, -ό → σπάταλος, -η, -ο скуп, расипнички; издаван

δαпанώ, (α), δαπάνησα, -ήθηκα, -ημένος трошити, расипати, траћити

δάπεδο, το → πάτωμα, το патос, под, подлога

дарβίνειος, -εια, -ειο дарвинистички

дарβινικός, -ή, -ό дарвинистички

дарβινισμός, ο дарвинизам

дарβινιστής, ο дарвинист(а), дарвинисткиња

Дарβίνος, ο Дарвин (1809–1882), енглески биолог

Дарејос, ο Дарије

дάρθηка, *αορ. ύασ. ιλ. δέρνω*

дарμός, ο → δάρσιμο, το ударање, батинање, тучење, круњење

дάρτης, ο батинаш, који удара, туче; бућка (млеко)

дарτός, -ή, -ό батинан, ударан, тучен, бућкан (млеко)

дасаки, το → δασύλλιο, το

дасарχείο, το шумска управа

дасάρχης, ο шумарски надзорник

дасερός, -ή, -ό прекривен шумом, шумовит

δασιασμένος, -η, -ο → δασόφυτος, -η, -ο пошумљен, шумовит

δасиикός, -ή, -ό шумски

δасиикός, ο службеник шумске управе

дасиила, η мирис шуме

дасикала, η учитељица

дасикалема, το обука, настава; поука, наравоученије

дасикаλεύω, δасикаλέψα, -εύτηκα, -εμένος обучавати, изводити наставу

дасикаλίи, το наставничко занимање, учитељевање

дасикаλικός, -ή, -ό 1. учитељски, наставни, школски; 2. скучен, окоштао, догматичан, конзервативан; 3. педантан

дасикаλισμός, ο 1. педантност, 2. скученост, догматичност, конзервативност

дасикаλίστικος, -η, -ο → дасикаλικός, -ή, -ό

дасикалоπαίδи, το школарац, ђак, ученик

дасикаλόπουло, το учитељско дете

дасикаλος, ο учитељ

дасимολόγηση, η таксирање, цариньење

дасимολογικός, -ή, -ό таксени

дасимολόγιο, το такса, царина; тарифа

дасимολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος таксирати, царинити: *То κράτος δасимολογεί та αυτοκίνητα*. Држава царини аутомобиле.

дасимός, ο ~ εξαγωγής извозна ~ εισαγωγής (увозна) такса, царина

дасобιος, -ια, -ιο → дасοδιάιτος, -η, -ο шумски, који живи у шуми

дасокоμία, η гајење шума, шумарство

дасокоμικός, -ή, -ό шумско-узгајивачки

дасокоμός, ο шумар, узгајивач шуме

дасоикτήμονας, ο власник шуме

дасолоγικός, -ή, -ό шумарски (факултет)

дасолоγος, ο стручњак за гајење шума, шумарски техничар

дасоноμία, η шумска полиција

дасопονία, η гајење и експлоатација шума

дасопόνος, ο одгајивач шума

дасос, το *ιεν. -ους, мн. δάση* шума

дасосиέπαστος, -η, -ο прекривен шумом, пошумљен

дасосиεπής, -ής, -ές, *ιεν. -ους, ак. -ή, мн. -είς, -ή* → дасосиέπαστος, -η, -ο

дасотόπι, το → дасότοπος, ο шумски појас, предео за пошумљавање

дасофилос, ο љубитељ шуме

дасофύλακας, ο лугар, чувар шума

δασοφυλακή, η шумска полиција
 δασόφυτος, -η, -ο → δασοσιέπαστος, -η, -ο
 δασυγένειος, -εια, -ειο брадат; рундав; ру-
 тов, чупав
 δασύλλιο, то → δασάκι, то шумица, шума-
 рак, гај
 δασύμαλλος, -η, -ο космат, длакав, рутав,
 маљав
 δασύς, -ιά, -ύ длакав, рутав, маљав
 δασύστερνος, -η, -ο који има длакаве,
 маљаве груди
 δασύτητα, η шумовитост, густоћа
 δασύτριχος, -η, -ο длакав, маљав, рутав
 δασύφυλλος, -η, -ο који има густо лишће,
 лиснат
 δασώδης, -ης, -ες, *ἰεν.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις,
 -η пошумљен, шумовит
 δασώνω, δάσωσα, -ώθηκα, -ωμένος; пошу-
 мити, озеленити растињем
 δάσωση, η → αναδάσωση, η пошумљавање,
 озелењавање
 δασωτός, -ή, -ό → δασώδης, -ης, -ες по-
 шумљен, озелењен
 δάυκος, ο → карότο, то мрква, шаргарепа
 даυλί, то → даυλός, ο нагорело дрво, уга-
 рак, жижак
 даυλίτης, ο кукољ; главница
 даφνέλαιο, то → даφνόλαδο, то ловорово
 уље
 δάφνη, η ловор; *δρέπω* -ες брати ловорике
 δάφνινος, -η, -ο ловоров
 даφνόδεντρο, то ловорово дрво
 даφνοστεράνι, то ловоров венац
 даφνοστεφάνωτος, -η, -ο окићен ловором,
 ловоровим венцем
 даφνοστεφής, -ής, -ές, *ἰεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.*
 -είς, -ή → даφνοστεφάνωτος, -η, -ο
 даφνοστόλιστος, -η, -ο украшен ловоро-
 вим гранчицама
 даφνοκόρος, -α, -ο овенчан ловоровим
 венцем
 даφνόφυλλο, то ловоров лист
 даφνώνας, ο предео пошумљен ловором
 даχτυλάκι, то прстић, мали прст
 даχτυλάτο, то врста грозђа
 даχτυλάτος, -η, -ο → даχτυλωτός, -ή, -ό пр-
 стаст
 даχτυλήθρα, η напрстак
 даχτύλι, то прстић
 даχτυλιά, η отисак прста
 даχτυλιδάκι, то прстенчић, прстенак

δαχτυлиδάς, ο израђивач прстенова, мајс-
 тор за прстење
 даχτυлиδένιος, -ια, -ιο прстенаст
 даχτυλίδι, то прстен
 даχτυлиδόπετρα, η украсни камен на прс-
 тену
 даχτυλικός, -ή, -ό који потиче од прста
 (отисак)
 δάχτυλο, то → δάχτυλος, ο прст
 даχτυλωτός, -ή, -ό → даχυλάτος, -η, -ο
 δεδικασμένο, то коначна пресуда, „res
 iudicata“
 δεδομένα, та чињеница, факта
 δεδομένο, то догађај, чињеница, основ-
 ни појам: (δε)δομένου ότι... будући да,
 видећи да, утврдивши да, полазећи од
 тога, пошто
 δεδουλευμένος, -η, -ο зарађен, стечен
 δέηση, η → παράκληση, η молитва, мољење,
 молећивост
 δεητικός, -ή, -ό, *ὑрил.* -ά молећив
 δείγμα, то пример, узорак, примерак: ~
άνευ αξίας бесплатан примерак; ~ *φιλίας*
 доказ пријатељства; – *Εδωσε ένα δείγμα*
του ταλέντου του. Дао је пример (доказ)
 свог талента.
 δειγματοληψία, η узимање узорака
 δειγματολόγιο, то збирка узорака, колек-
 ција
 δείκτης, ο → δείχτης, ο
 δεικτικός, -ή, -ό показни: -ές *αντωνυμίες*
 показне заменице
 δείλι, то касно послеподне, предвече
 δειλία, η стидљивост, страшљивост, боја-
 жљивост
 δειλιάζω, δειλίασα бојати се, плашити се
 δειλιασμα, то страх, плашљивост, бојазан
 δειλινιάζει (безл.) смркава се; наступа вече
 δειλινιάζω ужинати
 δειλινό, то 1. предвече; 2. посматрање сун-
 чевог заласка
 δειλινός, -ή, -ό касно послеподневни, пред-
 вечерњи
 δειλός, -ή, -ό, *ὑрил.* -ά страшив, бојажљив,
 кукавички
 δείνα, ο/η/το → δείνας, ο, δείνα, η, δείνα, то
 неки, било који, извѣстан
 δεινοπάθημα, то мука, јад, патња, стра-
 дање
 δεινοπαθῶ, (ε), -πάθησα намучити се, стра-
 дати, патити, трпети

δεινός, -ή, -ό 1. ужасан, жесток, страшан; 2. способан, искусан; **δεινά**, та муке, патње, страдања, трпљења

δεινόσαυρος, ο диносаур

δεινότητα, η → **ικανότητα**, η способност, умешност

δείξιμο, το показивање, вођење; инструи-сање, инструкција

δείπνο, το → **δείπνος**, ο вечера: Ο Μυστιός ~ тајна вечера

δειπνώ → **δειπνίζω**, **δείπνησα** → **δείπνισα** ве-черати

δαισιδαίμονας, ο празноверан човек, сује-верник

δαισιδαιμονία, η празноверје, сујеверје

δείχνω, έδειξα, **δείχτηνα**, **δειγμένος** показа-ти, одавати, испољавати: *Μας έδειξε το δρόμο*. Показао нам је пут. – *Το ρολόγι δείχνει δώδεκα*. Сат показује 12 сати. – *Το βλέμμα του δείχνει λύπη*. Његов поглед одаје тугу. – *Το πρόσωπό του τον δείχνει μεγαλύτερο*. Његово лице га чини ста-ријим. – ● *α του δείξω εγώ!* Показаћу му ја! – *δείχνω θάρρος* показати (испољити) храброст; – *Δείχνει άρρωστος*. Изгледа болестан. – *Δεν δείχνει καθόλου*. Не из-гледа никак●.

δείχτης, ο показивач, индикатор, казалька

δέκα десет

δεκάδα, η десетина, група од десет, декада

δεκαδικός, -ή, -ό декадни

δεκάδραχμο, το метални новац од 10 драх-ми

δεκαεννέα → **δεκαεννιά** деветнаест

δεκαεξασέλιδος, -η, -ο, *им. -ιδο*, το који има 16 страна, шеснаестостран, 1 штампар-ски табак

δεκαεξασύλλαβος, -η, -ο шеснаестослож-ни

δεκαεξασύλλαβος, ο шеснаестерац (стих од 16 слогова)

δεκαέξι → **δεκάξι** шеснаест

δεκαεπτά → **δεκαεφτά**

δεκαετηρίδα, η десетогодишњица, период од 10 година

δεκαετία, η десетогодишњица

δεκαεφτά → **δεκαεπτά** седамнаест

δεκάζω, **δέκασα**, -άστρια подмитити, ко-румпирати

δεκαήμερο, το период од 10 дана

δεκάλεπτος, -η, -ο десетоминутни, који траје 10 минута

δεκάλογος, ο правило од 10 чланова (та-чака); декалог; Οι **δέκα εντολές** десет (божјих) заповеди

δεκαμελής, -ής, -ές, *ιεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς*, -ή десеточлан

δεκάμετρο, το декаметар

δεκανέας, ο десетар, каплар

δεκανίχι, το → **πατερίτσα**, η штака

δεκαοχτώ осамнаест

δεκαπενθήμερος, -η, -ο петнаестодневни

δεκαπεντάδα, η петнаестина

δεκαπενταετία, η петнаестогодишњица

δεκαπενταριά, η петнаестак, око петнаест

δεκαπεντασύλλαβος, -η, -ο петнаестосло-жан

δεκαπεντασύλλαβος, ο петнаестерац (стих од 15 слогова)

δεκαπενταύγουστος, ο 15. август (по ста-ром кал. Велика Госпојина, Успеније Бо-городице)

δεκαπέντε петнаест

δεκαπλασιάζω, -πλασίασα, -άστρια, -ασμένος удесетостручити, помножити са 10, умножити десет пута

δεκαπλάσιος, -ια, -ιο → **δεκαπλός**, -ή, -ό удесетостручен, подесетостручен

δεκάρα, η ковани новац од 10 лепта (пара) једне драхме

δεκάри, το 1. десетка (оцена); 2. ковани но-вац од 10 драхми; 3. десетка (у карта-ма)

декарија, η десетак, око десет

декарико, το банкнота од 10 драхми

декариκος, -η, -ο мале вредности, безна-чајан, вредан десет лепта од драхме

декарологија, η ситничарење, цицијашење; уцењивање

декароλόγος, ο ситничар, циција

декароλογώ, (ε), -λόγησα ситничарити, цицијашити; ућарити

декасиός, ο → **δωροδοκία**, η подмићивање, корумпирање

декаστής, ο подмићивач, подмитљивац, корумпционаш

δεκάστιχος, -η, -ο који има 10 стихова

δεκασύλλαβος, -η, -ο десетосложни

δεκασύλλαβος, ο десетерац

δέκατα, τα 1. термометарска скала; 2. нис-ка температура

декатέσσερεις, -εις, -α четрнаест

δεκατετράστιχο, το песма од 14 стихова

δεκάτη, η → **δέκατο**, **το** порез на доходак, десетина
 δεκατημόριο, **το** десети део целине
 δεκατίζω, δεκάτισα, δεκατίστηκα, -ισμένος узети једну десетину за порез, изазвати пропаст, десетковати
 δεκατισμός, **ο** десетковање, пропаст, катастрофа
 δεκατιστής, **ο** порезник, који узима 10 посто
δέκατο, **το** → **δεκάτη**, **η**
 δεκατόμετρο, **το** дециметар
 δεκάτομος, -η, -ο десетотомни
δέκατος, -η, -ο десети
 δεκατρείς, -τρείς -τρία тринаест (на броју)
 δεκατρία, **το** тринаест (13)
 δεκατρισύλλαβος, -η, -ο тринаестосложни
 δεκαχίλιарο, **το** десетохиљадарка
 δεκάχρονος, -η, -ο десетогодишњи; **δεκάχρονα** (δεκαετηρίδα), **τα** десетогодишњица
 δεκάωρο, **το** десетосатница
 δεκάωρος, -η, -ο десеточасовни, десетосатни
 δεкеμβριανός, -ή, -ό децембарски
 δεκοχτούρα, **η** → **δεκαοχτούρα**, **η** врста птице, египатска голубица
 δεκοχτώ → **δεκαοχτώ**
δέκτης, **ο** прималац; пријемник: ~ *τηλεοράσεως* телевизијски пријемник
 δεκτικός, -ή, -ό 1. приступачан, прихватљив; 2. способан
δεκτός, -ή, -ό → **δεχτός**, -ή, -ό примљен, прихваћен, доступан
 δελεάζω, δελέασα, -άστηκα, -ασμένος наговарати, привлачити, мамити
δέλεар, **το** мамац
δελέασμα, **το** наговарање, мамљење, навлачење у клопку; навођење
δελεασμός, **ο** варање, завођење, навођење у клопку, намамљивање
δελεαστικός, -ή, -ό варљив, лажан, заводљив, примамљив
делтáριο, **το** карта, дописница
делтíο, **το** признаница, формулар; ~ *εισόδου* улазница
делφικός, -ή, -ό делфијски
делφίνι, **το** делфин, дупин
δέμα, **το** завежљај, пакет
деμάτι, **το** сноп, свежањ
деματιάζω, **деμάτισα**, -ιασμένος паковати, везивати, увезивати

деμάτιασμα, **το** паковање, везивање, упакивање, увезивање
дематиό, **το** уже од сламе, смотуљак везица (поврћа)
деμένος, -η, -ο → **δετός**, -ή, -ό
де(ν) не, негација испред глагола: *Δεν ακούς; Не чујеш? – Δε θα γυρίσω. Нећу се вратити.*
дендрáκι, **το** → **дендрύλλιο**, **το**
дендрί, **το** → **δένδρο**, **το** → **δέντρο**, **το**
дендрόβιος, -ια, -ιο који живи на дрвећу
дендрοειδής, -ής, -ές налик дрвету
денδροκαλλιέργεια, **η** гајење дрвећа
денδροκαλλιεργητής, **ο** узгајивач дрвећа
денδροκομείο, **το** расадник
денδροκομία, **η** наука о гајењу дрвећа
денδροκομικός, -ή, -ό дрвно-узгајивачки
денδροκόμος, **ο** → **денδροκαλλιεργητής**, **ο**
денδροκομώ, -κόμησα гајити дрвеће
дендрολίβανο, **το** рузмарин
дендрοστοιχία, **η** дрворед
дендрοτομία, **η** сечење дрвећа
дендротόμιος, **ο** дрвосеча
дендрοφυτεύω, -φύτευσα, -θηκα, -μένος засадити дрвећем, озеленити
дендрόφυτος, -η, -ο засађен дрвећем, пошумљен
дендрύλλιο, **το** → **дендрάκι**, **το** мало дрво; жбун
дένтринος, -η, -ο дрвен, од дрвета (најчешће од храстовине), дрвенаст
дέντρο, **το** → **δένδρο**, **το** дрво, стабло: *οπωροφόρα δέντρα* стабла воћака; – *καλλοπιστικά δέντρα* украсно дрвеће; *χριστουγεννιάτικο* ~ божићно дрво (дрвце, божићна јелка); *γενεαλογικό* ~ генеалогско, родословно стабло
денτρογαλιά, **η** врста змије која се пење по дрвећу, смук
дентроλίβανο, **το** → **дуοσμαρίни**, **το**
денτροσειρά, **η** → **денτροστοιχία**, **η** дрворед
денτροστοιχία, **η** → **αλέα**, **η**
денτροστολίζω, -στόλισα, -ίστηκα, -ισμένος украсити дрвећем
денτροστόλιστος, -η, -ο украшен дрвећем
денτροφυτεία, **η** сађење и неговање дрвећа, озелењавање
денτροφυτεύω, -φύτευσα, -θηκα, -εμένος садити дрвеће, озелењавати
денτρόφυτος, -η, -ο засађен дрвећем, пошумљен

δένω, έδεσα, δέθηκα, δεμένος **1.** везати, повез(ив)ати; **2.** монтирати, састављати; **3.** превити; **4.** згуснути: *Δένω βιβλίο.* Повезујем књигу. – *Δένω πληγή.* Превијам рану. – *Δένω μηχανή.* Састављам (монтирам) мотор. – *Το γλυκό δεν έδεσε καλά.* Слатко се није добро згуснуло.

δεξαμενή, η **1.** басен; **2.** цистерна, резервоар; **3.** док

δεξαμενόπλοιο, το брод-цистерна, танкер

δεξής, -ιά, -ί десни

δεξιά, η десница (рука), десница (конзервативне политичке странке)

δεξιμί, το поклон из далека

δέξιμο, το дочек, пријем; сусрет

δεξιός, -ιά, -ιό, ὕριλ. -ιά десни

δεξιοτέχνης, ο вештак, мајстор, виртуоз

δεξιοτεχνία, η мајсторство, вештина, виртуозност

δεξιότητα, η → **δεξιοσύνη, η** вештина, умешност

δεξιόχειρας, ο дешњак

δεξιόχειρος, -η, -ο десноруки

δεξιώνομαι, -ώθηκα дочекати, лепо поступати, старати се

δεξίωση, η дочек; пажња, старање

δέομαι, δεήθηκα молити, преклињати

δέοντα, τα поздрав, добре жеље

δεοντολογία, η схватање, подржавање, подршка

δεοντολογικός, -ή, -ό обавезан, моралан, нужан, неопходан, подобан

δέος, το страх, зебња, бојазан

дерβέναγας, ο **1.** дервенага, заповедник (страже) на планинским пролазима у доба турске владавине; **2.** грубијан, силеџија, тиранин

дерβέни, το → **κλεισούρα, η** (*шур.*) кланац, клисура

дерβίσης, ο → **ντερβίσης, ο** дервиш

δέρμα, το кожа

δερματεμπορία, η → **δερματεμπόριο, το** трговина кожом

δερματέμπορος, ο трговац кожом

дерμάτι, το → **τουλούμι, το** мешина, мех

δερματικός, -ή, -ό кожни

δερματίνη, η синтетичка кожа

δερμάτινος, -η, -ο кожни, од коже; **δερμάτινο, το** кожно одело

δερματίτιδα, η → **δερματίτις, η** кожно обољење, дерматитис

δερματοδέτος, -η, -ο у кожи повезан (књига)

δερματοκόλλα, η лепак (од коже)

δερματολογία, η дерматологија

δερματολογικός, -ή, -ό дерматолошки

δερματολόγος, ο дерматолог

δερματομυκητίαση, η гљивично кожно обољење

δερματοπάθεια, η запаљење коже; кожно обољење

δερματοπωλείο, το продавница коже

δερματοστιξία, η тетовирање

дерμόни, το кожно сито за житарице, решето

дέρνω, έδειρα, δάρθηκα, дарμένος тући, ударати (се), бусати се; потући се: *Дέρνει κάθε μέρα τα παιδιά του.* Сваког дана туче своју децу. – *Μας δέρνει η φτώχεια και δυστυχία.* Бију нас сиромаштво и несрећа. – *Από τότε που έχασε το παιδί της θρήνει και δέρνεται.* Откада је изгубила дете, тугује (очајава) и удара се у груди. – *Δάρθηκαν οι γυναίκες.* Потукле се жене.

δέση, η → **δεσιά, η** везивање, повезивање, спајање

δέσιμο, το **1.** (по)везивање; **2.** повез, корицење (књиге); **3.** превијање (ране)

δέσμευση, η обавеза; ограничење, лимит

δεσμευτικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά → **-ώς** обавезан; ограничен, лимитиран

δεσμεύω, δέσμευσα, -εύτηκα, -ευμένος обавезати; ограничити, лимитирати

δέσμη, η → **δεσμίδα, η** **1.** сноп; **2.** веза, свежањ; **3.** букет

δέσμιος, -ια, -ιο везан, ограничен, спутан

δεσμός, ο мн. **-οί** → **-ά** **1.** веза, завежљај; **2.** чвор; **3.** затвор: *δεσμοί φιλίας* пријатељске везе; – *οι δεσμοί του γάμου* брачне везе; *ερωτικός* ~ љубавна веза; *ο Γόρδιος* ~ Гордијев чвор; – *Έχει δεσμούς με την κυβέρνηση.* Има везе са владом.

δεσμοφύλακας, ο затворски чувар, тамничар

δεσμωτήριο, το затвор, тамница

δεσμώτης, ο ухапшеник, затвореник, заточеник, заробљеник

δεσπόζω, δέσποσα владати, господарити, доминирати, достићи, надмашити, надвисити: *Η Ρώμη δέσποζε για αιώνες σε όλο τον αρχαίο κόσμο.* Рим је вековима господарио (владао) над старим светом.

– Ο λόφος της Ακρόπολης δεσπόζει στην Αθήνα. Брежуљак Акропоља доминира над Атином.

δέσποινα, η → **οικοδέσποινα, η** госпођа, домаћица; женско име

δεσποινίδα, η госпођица

δεσποτεία, η деспотија

δεσπότης, ο → **οικοδεσπότης, ο** 1. епископ, владица; 2. господин; домаћин; 3. деспот, господар, тиранин

δεσποτικός, -ή, -ό деспотски

δεσποτισμός, ο деспотизам

δετικά, τα трошкови повезивања књига, цена коричења

δετός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά → **δεμένος, -η, -ο** везан, повезан, (у)коричен

δεύρο → **δεύτε** 1. овде, овамо, сада; 2. напред, дођите, приђите

Δευτέρα, η понедељак; *Καθαρά* ~ Чисти понедељак

δευτερεύων, -ουσα, -ον други по реду; на другом месту; другостепену улогу

δευτεριάτικος, -η, -ο који се дешава (збива) у понедељак

δευτερό, το други део, половина

δευτεροβάθμιος, -ια, -ιο другостепени

δευτερόγαμος, -η, -ο → **ξαναπαντρεμένος, -η, -ο** поново, по други пут ожењен

δευτερογενής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -η узгредан, пратећи; другорођени

δευτερόγεννη, η другоротка

δευτεροετής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -η другогодишњи, на другој години (студија)

δευτερόκλιτος, -η, -ο који се мења по другој деклинацији

δευτερόλεπτο, το секунда

δευτερολεπτοδείκτης, ο секундара (казалка)

δευτερολογία, η поново узимање речи, одговор, реплика

δευτερολογία, (ε), -λόγησα поново (од)говорити, реплицирати

δευτεροπαθής, -ής, -ές поново болестан

δεύτερος, -η, -ο други

δευτερότοκος, -η, -ο другорођени

δευτέρωμα, το понављање

δευτερώνω, δευτέρωσα, -ωμένος учинити поново, поновити

δεφτέρι, το → **τεφτέρι, το** → **διφτέρι, το** (*ιῦρ.*) бележница, нотес, блок, књига рачуна, тефтер

δέχομαι, δέχτηκα 1. примити, прихватити; 2. сагласити се, допустити; 3. подносити, трпети: – Ο δήμαρχος δέχεται καθημερινώς. Градоначелник прима свакога дана. – Την δέχτηκαν με ανοιχτάς αγκάλας. Примише је (дочекаше) раширених руку. – Δεν δέχεται τον διορισμό του. Не прихвата његово наименовање. – Δεν δέχεται συζήτηση. Не дозвољава расправљање. – Δεχτήτε τους χαιρετισμούς μου! Примите моје поздраве!

δεχούμενος, -η, -ο прихватљив, подношљив

δέψη, η прерада коже, штављење

δειψικός, -ή, -ό танински, од танина

δήγμα, το ујед, убод

δήθεν (ἕριλ.) тобоже, кобајаги

δηκτικός, -ή, -ό који уједа; заједљив, подругљив

δηκτικότητα, η заједљивост, подругљивост, иронија

δηλαδή (ἕριλ.) то јест, наиме, што ће рећи

δηλητηριάζω, δηλητηρίασα, -ιάστηκα, -ιάσμένος 1. отровати; 2. загорчавати; 3. кварити

δηλητηρίαση, η тровање; загорчавање; поквареност (идејна, морална и сл.)

δηλητήριο, το → **φαρμάκι, το** отров

δηλητηριώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η отрован, жучљив, убитачан

δήλιος, -ια, -ιο → **δηλιακός, -ή, -ό** делоски, са острва Делоса

δηλονότι (ἕριλ.) то јест, другим речима

δηλοποίηση, η 1. саопштење, извештај; 2. објављивање, обавештавање

δηλοποιητικός, -ή, -ό објављен, обавештен

δηλοποιώ, -ησα, -ήθηκα, -ημένος обавестити, објавити, саопштити

δηλώνω, δήλωσα, -ώθηκα, -ωμένος објавити, пријавити, саопштити, изјавити: *Δηλώνω τα εισοδήματά μου.* Пријављујем свој приход. – Ο υπουργός εδήλωσε ότι... Министар је изјавио да... – Οι λόγοι του δηλώνουν ότι... Његове речи значе да...

δήλωση, η → **γνωστοποίηση, η** објава, саопштење, декларација, изјава

δηλωσίας, ο који се одриче политичког става

δηλωτικό, το декларација, изјава

δηλωτικός, -ή, -ό → **ενδεικτικός, -ή, -ό** декларативан

δημαγωγία, η демагогија

δημαγωγικός, -ή, -ό δεμαгошки
 δημαγωγός, ο δεμαгог
 δημαγωγώ, (ε), (само у ἕрез. и имῖφ.) бити
 демагог, демагогисати
 δημαρχεῖο, то зграда општине, општина
 δημαρχεύω, само у ἕрез. и имῖφ. вршити
 дужност председника општине
 δημαρχία, η општина, општ. управа, служ-
 беници општине
 δημαρχи(α)ικός, -ή, -ό општински
 δημαρχίνα, η председниковица, жена пред-
 седника општине
 δήμαρχος, ο председник општине
 δημαρχώ, (ε), (само у ἕрез. и имῖφ.) → δι-
 μαρχεύω
 δημευεργσία, η народна буна
 δημευέρτης, ο бунтовник, бунџија, злона-
 мерник; агитатор
 δήμευση, η заплена, конфискација
 δημεύσιμος, -η, -ο подложен конфиско-
 вању
 δημευτικός, -ή, -ό заплењен, конфискован
 δημεύω, δήμευσα, -εύτηκα, -ευμένος запле-
 нити, конфисковати
 δημηγορία, η говор, беседа; реторика
 δημηγορικός, -ή, -ό говорнички, беседнич-
 ки, реторички
 δημηγορώ, (ε) говорити, беседити
 δημητριακά, та (σιτηρά) жита, житарице
 δημητριακός, -ή, -ό деметријски (по бо-
 гињи Деметри): -οί καρποί плодови жи-
 тарица
 δήμιος, ο → μπόγιας, ο целат; мучитељ, уби-
 ца, крвник
 δημιούργημα, то стварање, производ, де-
 ло: Το σύμπαν είναι δημιούργημα του Θεού.
 Свемир је божје дело. – Είναι δημιούργη-
 μα της φαντασίας του. То је производ ње-
 гове фантазије.
 δημιουργία, η творевина, дело
 δημιουργικός, -ή, -ό, ἕрил. -ά стваралачки,
 делатни
 δημιουργιότητα, η стваралаштво, ствара-
 лачка способност
 δημιουργός, ο 1. аутор, стваралац; творац;
 2. Творац (Бог)
 δημιουργώ, (ε), δημιούργησα, -ήθηκα,
 -ημένος стварати, производити: Ο
 κόσμος δημιουργήθηκε από το Θεό. Бог је
 створио свет. – Δημιουργεί ψεύδη. Про-
 изводи (фабрикује) лажи.
 δημογέροντας, ο кмет, сеоски старешина

δημογραφία, η демографија
 δημογραφικός, -ή, -ό демографски
 δημοδιδασκαλικός, -ή, -ό учитељски
 δημοδιδάσκαλος, ο, ж. -ισσα, η → -άλα, η
 учитељ основне школе
 δημοκοπία, η → δημαγωγία, η демагогија,
 лукаво стицање наклоности
 δημοκοπικός, -ή, -ό, ἕрил. -ά демагошки
 δημοκόπος, ο → δημαγωγός, ο демагог
 δημοκοπώ, (ε), -κόπησα → δημαγωγώ бити
 демагог, демагогисати
 δημοκράτης, ο, ж. -ισσα, η 1. демократ(а),
 демократкиња; 2. републиканац
 δημοκρατία, η 1. демократија; 2. република
 δημοκρατικός, -ή, -ό, ἕрил. -ά демократски,
 републикански
 δημοκρατικότητα, η демократизам, репуб-
 ликанизам
 δημοκρίτειος, -εια, -ειο демокритски (по
 филозофу Демокриту)
 δημοπρασία, η јавна продаја, надметање,
 лицитација
 δημοπρατήριο, то место где се врши лицитација
 δημοπρατώ, (ε), -πράτησα, -ήθηκα, -ημένος
 лицитирати, јавно продавати
 δήμιος, ο општина; народ: Τα εν οίκω μη εν
 δήμω. У кући га (грди), а не пред све-
 том!
 δημόσια (ἕрил.) јавно
 δημοσιά, η → δημόσιος, φαρδύς δρομος пут,
 друм, цеста
 δημοσίευμα, то јавно објављивање, обна-
 родовање
 δημοσίευση, η објављивање, разглашавање,
 обзнањивање
 δημοσιεύσιμος -η, -ο објављив, вредан
 објављивања
 δημοσιεύω, δημοσίεψα, -εύτηκα, -ευμένος
 објавити, обзнанити, обнародовати
 δημοσιογραφία, η новинарство, журналис-
 тика
 δημοσιογραφικός, -ή, -ό, ἕрил. -ά новинар-
 ски, журналистички
 δημοσιογράφος, ο/η новинар, журнали-
 ст(а)
 δημοσιογραφώ, -γράφησα бавити се нови-
 нарством
 δημοσιολογία, η публицистика
 δημοσιολόγος, ο публицист
 δημοσιονομία, η наука о финансијама, еко-
 номика

δημοσιονομικός, -ή, -ό финансијски, привредни, економски; -ό *δίκαιο* привредно право; -ή *πολιτική* економска политика
δημοσιονόμος, ο стручњак за финансије, економист
δημόσιος, -ια, -ιο јавни, општи, државни: -ο *δίκαιο* јавно право; -ο *συμφέρον* јавни интерес; -α *περιουσία* јавна (државна) добра, фондови; -α *έργα* јавни радови; -ος *υπάλληλος* јавни (државни) службеник; -ος *κίνδυνος* јавна (општа) опасност; -α *γυναίκα* јавна жена, проститутка
δημοσιότητα, η јавност, оглашавање, публицитет
δημοσυντήρητος, -η, -ο који се одржава о јавном трошку
δημότις, ο, ж. -ισσα, η становник, житељ
δημοτική, η народни језик, димотика
δημοτικίζω, *суџр. αρχαϊζω* говорити народним језиком, димотиком
δημοτικισμός, ο борба за народни језик, димотицизам
δημοτικιστής, ο, ж. -τρια, η присталица, поборник народног језика
δημοτικός, -ή, -ό народни, општински: -ό *συμβούλιο* општински одбор (савет); -ό *σχολείο* основна (народна) школа; - *Συγκέντρωσε δημοτικά τραγούδια*. Сакупио је народне песме.
δημοτικότητα, η омиљеност у народу, популарност
δημοτολόγιο, το општински списак становника
δημοφιλής, -ής, -ές, *ien. -ούς, ак. -ή, мн. -είς*, -ή популаран
δημοψήφισμα, το референдум, плебисцит
δημώδης, -ης, -ες народни
δηνάριο, το динар; новац
δηώνω, δήωσα, -θηκα, -μένος опљачкати, опустошити; разорити
δήωση, η пљачка, грабеж, пустошење, разарање, уништавање
διά (*ὑπερ.*) кроз, преко
διάβα, η (*нейром.*) прелаз, пролаз, превој
διαβάζω, διάβασα, -άστηκα, -ασμένος 1. читати; учити, 2. прелазити: *Δεν έμαθε ποτέ του να διαβάζει*. Није никад научио да чита. - *Δε διαβάζει αυτό το παιδί*. Ово дете не учи. - *Διαβάζω τον Ισημερινό*. Прелазим (пресецам) екватор. - *Ο καιρός διαβάζει*. Време пролази.

διαβαθμίζω, -βάθμισα, -ίστηκα, -ισμένος степеновати, рангирати, градирати
διαβάθμιση, η градирање, степеновање, рангирање
διαβάθρα, η покретно степениште, бродске лествице, бродски мостић
διαβαίνω, διάβηκα 1. прелазити; пролазити; 2. протицати; 3. форсирати (реку)
διαβαλκανικός, -ή, -ό међубалкански (са-вез, симпозијум)
διαβάλλω, διέβαλα, -βλήθηκα, -βλημένος оговарати, клеветати, срамотити, кудити
διάβαση, η → *πέρασμα*, το пролаз, прелаз
διάβασμα, το → *ανάγνωση*, η читање, учење
διαβασμένος, -η, -ο начитан, образован, учен
διαβατάρης, -α, -ικο → *διαβατικός*, -ή, -ό пролазни, краткотрајни, селидбени
διαβατάρικος, -η, -ο пролазни, селидбени: -α *πουλιά* птице селице
διαβατήριο, το пасош
διαβάτης, ο → *οδοπόρος*, ο путник, пролазник
διαβατικός, -ή, -ό пролазан, краткотрајан; селидбени
διαβεβαιώνω, -βεβαίωσα, -ώθηκα, -ωμένος потврдити, гарантовати, јемчити, оверити
διαβεβαίωση, η потврда, исказ, тврдња, овера
διάβημα, το 1. понашање, држање; 2. демарш; 3. корак, поступак
διαβήτης, ο 1. шестар; 2. дијабет(ес); 3. акрибичност
διαβητικός, -ή, -ό 1. дијабетски, дијабетичарски; 2. -ος, ο дијабетичар
διαβητόμετρο, το инструмент за мерење количине шећера у крви
διαβιβάζω, -βίβασα, -άστηκα, -ασμένος пренети, испоручити, послати
διαβίβαση, η → *μεταφορά*, η пренос, испорука, слање, пошиљка
διαβιβασίμος, -η, -ο преносив
διαβιβαστήριος, -α, -ο → *διαβιβαστής*, ο (*војн.*) посилни, курир
διαβιβαστικός, -ή, -ό преносни, експедициони
διαβιώνω, -βίωσα живети, проводити живот, проживљавати
διαβίωση, η живљење, проживљавање

διαβλέπω, διείδα → διέβλεψα → συμπεραίνω
 1. слутити, предосећати; 2. предвиђати
διαβλητικός, -ή, -ό клеветнички, оговарачки, потказивачки
διαβλητός, -ή, -ό оклеветан, оцрњен
διαβόητος, -η, -ο познат, чувен, славан; -ος *μαυραγορίτης* чувени шпекулант
διαβολάκι, το живахно (несташно) дете, ђаволче
διαβολάνθρωπος, ο сплеткар, интригант, пакосник
διαβολέας, ο клеветник, опадач, оговарач
διαβολεμένος, -η, -ο вешт, лукав, препреден (човек); ђаволски: -ο *κρύο* ђаволска, хладноћа, цича-зима
διαβολίη, η → **συκοφαντία, η** клевета, оговарање
διαβολιά, η препреденост, лукавост, заједљивост
διαβολικός, -ή, -ό, ὕμν. -ά ђаволски, врашки, заједљив
διαβολικότητα, η ђаволштина, неваљалство, лукавство
διαβόλισσα, η ђаволица; лукава жена
διαβολογυνναία, η „ђаволска жена“
διαβολόκαιρος, ο гадно, ђавоље време
διαβολοκόριτσο, το препредена, лукава девојка, ђаволка
διαβολομάζωμα, το непоштено стечена имовина, ђавоље имање: *Διαβολομάζωματα, ανεμοσιορπίσματα.* Непоштено стечено, ветром разнесено.
διαβολόπαιδο, το → **διαβολόπουλο, το** живахно и несташно дете, ђаволак
διαβολοπούλι, το врста птице која једе скакавце
διάβολος, ο → **διάολος, ο** ђаво, враг, сатана, зао човек: *Αυτά είναι έργα του διαβόλου και όχι του Θεού.* Ово је дело ђавола, а не Бога. – *Τι διάβολο!* Кога ђавола! – *Που να τον ξεγελάσεις αυτόν το διάβολο.* Како да превариш тог ђавола. – *Στο διάβολο!* До ђавола! – *Είναι διάβολος μεταμορφωμένος.* Он је прерушени ђаво. – *του διαβόλου κάλτσα* из ђавоље чарапе (вешт, превејан) – *Κι ο διάβολος όταν γεράσει, γίνεται καλόγηρος.* И ђаво, када остари, постане калуђер.
διαβολοσιόρπισμα, το ђаво донео, ђаво однео (оно што је непоштено стечено)
διαβολόσπερμα, το ђавоље семе, ђавољи пород

δια(β)ολοστέλνω, -ό στείла послати врагу
διαβουκολώ, (ε), -ησα, -ήθηκα, -μένος лагати, „вући за нос“
διαβουλεύομαι посаветовати се
διαβουλευτικός, -ή, -ό саветнички
διαβούλιο, το ђавољи, тајни састанак, завера, сплеткарење
διαβρέχω, διέβρεξα поквасити, натопити
διαβροχή, η квашење, натапање
διάβροχος, -η, -ο натопљен, поквашен
διαβρώνω, διέβρωσα, -ώθηκα, -μένος дејствовати, утицати, водити у пропаст
διάβρωση, η → **ερθορά, η** ерозија, корозија, рушење; *αιολική* ~ ерозија ветра
διαβρωσιγενής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή кородирани, изједени, урушени
διαβρωτικός, -ή, -ό корозивни, рушилачки, ерозивни; погубан (утицај)
διαγγελέας, ο → **αγγελιοφόρος, ο** гласоноша, весник; официр за везу
διάγγελμα, το вест, порука, објава
διάγνωση, η дијагноза
διαγνωστική, η дијагностика
διαγνωστικός, -ή, -ό дијагностички
διαγουμίζω, -γούμισα, -ίστηκα, -ισμένος пљачкати, отимати, расипати, проћердати: *Διαγούμισε την πατρική περιουσία σε ασωτείες (ή σπαταλά αλογάριαστα).* Проћердао је очевину на разврат.
διαγούμισμα, το пљачка, отимачина, расипање
διαγουμιστής, ο → **άρπαγας, ο** пљачкаш, отимач
διάγραμμα, το дијаграм
διαγραμματογράφος, ο инструмент за цртање дијаграма
διαγραμμίζω исцртати линијама, ишпартати, шатирати
διαγραφή, η брисање, жигосање, поништавање; искључивање
διαγράφω, διέγραψα -άφτηκα, -αμμένος
 1. уцртати, обележити; 2. избрисати, искључити
διαγωγή, η → **συμπεριφορά, η** начин живота, понашање, владање
διαγωνίζομαι, -ίστηκα такмичити се, надметати се
διαγώνιος, -ια, -ιο дијагоналан, попречан
διαγώνισμα, το такмичење, (писмени, усмени) пријемни испит
διαγωνισμός, ο такмичење; конкурисање, конкуренција

διαδέχομαι, -δέχτηκα заменити, наследити
 διαδηλώνω, -δήλωσα, -θηκα, -μένος изјавити, испољити, изразити
 διαδήλωση, η изјављивање, испољавање; демонстрација
 διαδηλωτής, ο демонстрант
 διαδικασία, η процес, процедура
 διαδίκτυο, το интернет
 διάδοση, η простирање, ширење, распрострањање
 διαδοχή, η наслеђивање (трона); смена, замена
 διάδοχος, ο → επίγονος, ο
 διαδραματίζω, -драматисα, -ίστηκα учествовати, имати улогу; -ομαι Догађати се (драматично)
 διαδρομή, η пролаз, прелаз; ток, путања, пут
 διάδρομος, ο ходник, пролаз, атлетска стаза
 διαζευκτικός, -ή, -ό раздвајајући; услован
 διάζευξη, η дељење, одвајање
 διαζύγιο, το раздвајање, развод (брака)
 διάζωμα, το полукружни пролаз између седишта у позоришту или на стадиону; (архиπ.) фриз, кровни венац
 διαθερμία, η (μεθ.) метод електротерапије
 διάθεση, η 1. располагање; 2. расположење; 3. глаголско стање
 διαθέσιμος, -η, -ο расположив (средства); слободан, употребљив
 διαθεσιμότητα, η расположивост, располагање
 διαθέτης, ο оставилац, завешталац
 διαθέτω, διέθεσα, -τέθηκα, -θειμένος располагати, уступити (права), завештавати (имовину)
 διαθήκη, η завештање, тестамент, опорука; завет: ~ ολογράφως олографски тестамент (својеручно написан тестамент); - εκτελεστής διαθήκης, ο извршилац тестаментa; Παλαιά ~ Стари завет; Καινή ~ Нови завет
 διάθλαση, η (φиз.) преламање светлости
 διαθλάστης, ο (φиз.) онај који прелама светлост
 διαθλαστικότητα, η особина преламања и одбијања светлости
 διαθλώ, (α) одбијати, рефлектовати светлост
 διαίρεση, η 1. подела, дељење; 2. неслога, свађа

διαιρετέος, ο дељеник
 διαιρέτης, ο делилац, делитељ
 διαιρετικός, -ή, -ό који може да подели, делилачки, разделни
 διαιρετός, -ή, -ό дељив, одвојив
 διαιρετότητα, η дељивост
 διαίρα, (ε), διαίρεσα, -αίθηκα, -αιμένος делити, поделити; одвојити, раздвојити: Διαίρει και βασιλευε. Подели па владај! (Divide et impera.)
 διαισθάνομαι, -άνθηκα предосећати, слути-ти, наслућивати
 διαίσθηση, η → ενόραση, η подсвесно предосећање, слутња, наслућивање, интуиција
 διαισθητικός, -ή, -ό интуитиван, са даром предосећања
 διαισθητικότητα, η интуитивност, интуиција, предосећање
 διαίτα, η дијета
 διαιτησία, η арбитража, избрани суд
 διαιτητής, ο судија, арбитар
 διαιτητική, η дијететика
 διαιτητικός, -ή, -ό дијететски
 διαιτολόγιο, το програм дијете, уџбеник о дијети
 διαιώνίζω, -αιώνισα, -ίστηκα, -μένος овековечити; задржавати, одуговлачити
 διαιώνιση, η овековечење; одуговлачење, задржавање
 διακαής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή жарки, пламтећи, горући, ватрен
 διακαινήσιμος, η седмица од Ускрса до Недеље светог Томе (Светла недеља)
 διακανονίζω, -κανόνισα, -ίστηκα, -ισμένος уредити, довести у ред
 διακανονισμός, ο уређивање, стављање у ред, разрешење (питања)
 διακατέχω → κατέχω држати у поседу, имати државину, овладати
 διακατοχή, η → κατοχή, η поседовање, за-поседање, овладавање
 διακάτοχος, ο држалац, плодoуживалац, овладатељ
 διάκειμαι бити наклоњен, односити се благонаклоно
 διακεκαυμένος, -η, -ο → διάπυρος, -η, -ο загрејан, распаљен, упаљен, пламтећи, жарки: -η ζώνη жарки појас
 διακεκριμένος, -η, -ο отмен, одабран, истакнут, одличан

διάκενο, το шупљина; празнина, међупростор
 διάκενος, -η, -ο шупаљ, празан
 διακήρυξη, η објава, декларација, прокламација
 διακηρύσσω, -κήρυξα, -ύχτηκα, -υγμένος објавити, прокламовати, декларисати
 διάκι, το → διοίακι, το
 διακινδυνεύω, -κινδύνεψα изложити опасности, рескирати, угрозити
 διακίνηση, η 1. пренос, преношење; 2. изношење на трг
 διακλαδίζομαι, -κλαδίστηκα, -ισμένος 1. одвајати се, рачвати се; 2. гранати се, разграњавати се
 διακλάδωση, η 1. одвајање, рачвање; 2. грањање, разграњавање
 διακοινώνω, -κοίνωσα, -ώθηκα, -ωμένος саопштити (посредно), упутити ноту
 διακοίνωση, η саопштавање, стављање на знање; дипломатска нота
 διακοινώσιμος, -η, -ο који је за објављивање, објављив
 διακομιδή, η → μετακόμιση, η → μεταφορά, η 1. транспорт, превоз, пренос; 2. евакуација
 διακομίζω, -κόμισα, -ίотηκα, -ισμένος 1. транспортовати, превозити, преносити; 2. евакуисати (угл. рањенике)
 διακόνεμα, το → διακονία, η
 διακονεύω, -κόνεψα просјачити, мољакати
 διακόνημα, το → διακονία, η служба ђаконова, ђаконовање
 διακονία, η 1. просјачење, мољакање; 2. служење, надничење
 διακονιάρης, ο, ж. -άρα, η просјак
 διακονιάρικος, -η, -ο, ἕριλ. -α просјачки, убог
 διακονικό, το ђаконик, место у олтару храма за ђаконе и одежде
 διακονικός, -ή, -ό ђаконски
 διακόνισσα, η ђаконица, супруга ђакона
 διακονόθρεμμα, το сиромаштво; просјачење
 διάκονος, ο ђакон
 διακονώ, (ε), -κόνησα служити као ђакон, ђаконисати
 διακοπή, η застој, пауза, прекид; διακοπές, οι школски распуст, ферије
 διακόπτης, ο прекидач

διακόπτω, διέκοψα, -κόπηκα, -κεκομμένος прекидати, прекинути, прекратити, одложити
 διακόρευση, η раздевичење, дефлорација; силовање
 διακορεύω, -κόρεψα, -εύτηκα, -ευμένος раздевичити, дефлорисати; силовати
 διάκος, ο → διάκονος, ο
 διακοσάρα, η 1. двестограмска посуда; 2. тркачица на 200 м; 3. сума од 200.000 драхми
 διακοσάρης, ο тркач на 200 м
 διακοσάρι → -ικο, το износ од 200 драхми
 διακοσαριά, η око 200 јединица, скуп
 διακόσια, το двеста (200)
 διακοσιαπλάσιος, -ια, -ιο увећан за две стотине пута
 διακοσιετηρίδα, η двестагодишњица, период од 200 година
 διακοσιόδραχμος, -η, -ο који вреди 200 драхми
 διακόσιοι, -ιες, -ια који се састоје од две стотине
 διακοσιοστός, -ή, -ό двестоти
 διακόσμηση, η декорација, украшавање, улепшавање
 διακοσμητής, ο, ж. -τρια, η декоратер
 διακοσμητική, η декоратерство, вештина украшавања
 διακοσμητικός, -ή, -ό који се користи за улепшавање, украсни: Πολλά φυτά και δέντρα είναι διακοσμητικά. Многе биљке и дрвеће користе се за улепшавање (за украс). – Η παρουσία μας στη συγκέντρωση ήταν εντελώς διακοσμητική. Наше присуство на састанку било је сасвим некорисно (украсно, декоративно).
 διάκοσμος, ο декор, украс
 διακοσμώ, (ε), -κόσησα, -ήθηκα, -ημένος украшавати, улепшавати, китити
 διακρατικός, -ή, -ό међудржавни
 διακρίνω, διέκρινα, -κρίθηκα, -κεκριμένος распознати, разликовати; окарактерисати; -ομαι издвојити се, истакнути се, надмашити
 διάκριση, η одвајање; разликовање; поштовање; одлика, одликовање
 διακριτικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά препознатљив; разговетан; пристојан; дискретан: -ό σημείο знак препознавања
 διακριτικότητα, η учтивост, такт, скромност

διακυβέρνηση, η владање, владавина, управљање, гувернерство
 διακυβερνώ, (α), -κυβέρνησα владати, управљати (земљом, државом)
 διακύβευση, η рескирање, стављање на коцку, проигравање
 διακυβεύω, -κύβευσα, -εύτηκα, -μένος рескирати, ставити на коцку
 διακυμαίνομαι, -κυμάνθηκα колебати се, (цене); њихати се
 διακυμαίνω, διεκύματα заталасати, узбуркати; њихати
 διακύμανση, η таласање, њихање; потресање, узбурканост
 διακωμώδηση, η → γελοιοποίηση, η изругивање, исмевање, задиркивање
 διακωμώδω, (ε), -κωμώδησα, -ήθηκα, -ημένος изругивати, исмевати, задиркивати
 διαλάλημα, το разглашавање, извикивање, објављивање
 διαλάληση, η → διαλάλημα, το
 διαλαλητής, ο разглашивач, извикивач, телал, бирош
 διαλαλώ, (ε), -λάλησα, -ήθηκα, -ημένος разгласити, извицати, објављивати
 διαλαμβάνω → περιλαμβάνω садржавати, подразумевати
 διαλάμπω, διέλαμψα → ακτινοβολώ 1. сјати, засјати; 2. (за)блистати, издвојити се (од других)
 διάλεγμα, το изабирање, одабирање, избор; одвајање
 διαλέγομαι разговарати; расправљати
 διαλέγω, διάλεξα, -λέχτηκα, -λεγμένος одабирати, избирати, одвајати; διαλεγμένος, -η, -ο изабран, одличан
 διάλειμμα, το интервал, пауза, прекид: κατά διαλείμματα повремено, с времена на време
 διάλειψη, η (μεγ.) 1. испрекиданост; 2. психичко растројство
 διαλεκτική, η дијалектика
 διαλεκτικός, -ή, -ό дијалектички
 διαλεκτολογία, η дијалектологија
 διάλεκτος, η дијалек(а)т, жаргон
 διάλεξη, η предавање, излагање; (ирон.) наклапање
 διαλευκαίνω, -λεύκανα, -άνθηκα разјаснити, разбистрити, расветлити
 διαλεύκανση, η → ξεκαθάρισμα, το разјашњавање, тумачење, расветљавање

διαλεκτός, -ή, -ό → διαλεκτός, -ή, -ό изабран, изузетан
 διαλλαγή, η → συμφιλίωση, η измирење, помирење, поравнање
 διαλλακτικός, -ή, -ό, ἕριπ. -ά помирљив, попустљив
 διαλλακτικότητα, η помирљивост, попустљивост
 διαλογή, η одабирање, пребирање; пребројавање (гласова)
 διαλογίζομαι, -ίστηκα мислити, размишљати
 διαλογικός, -ή, -ό дијалошки, разговорни, расправни
 διαλογισμός, ο → σκέψη, η → συλλογισμός, ο мисао, размишљање
 διάλογος, ο → συνομιλία, η → συζήτηση, η дијалог, разговор, расправа
 διάλυμα, το (водени) раствор (креча, плавог камена)
 διαλύνω → διαλύω
 διάλυση, η 1. растапање; 2. разлагање, растављање, расклапање; 3. распад (молекула); 4. развод (брака)
 διαλύσιμος, -η, -ο растворив; раставан
 διαλύτης, ο растварач
 διαλυτικά, τα ортографски знак (¨) (нпр. μωσαϊκό)
 διαλυτικός, -ή, -ό, ἕριп. -ά растварајући, разлажући; деструктиван
 διαλυτικότητα, η растворљивост, топљивост
 διαλυτός, -ή, -ό топлљив, растворљив
 διαλυτότητα, η топљивост, растворљивост, растопљивост
 διαλύω → διαλύνω, -έλυσα, -ύθηκα, -μένος распустити, растерати, раскинути, распршити, укинути, истопити: διαλύω την βουλή распустити скупштину; – Διέλυσε τους αρραβώνες του. Раскинуо је веридбу. – Η αστυνομία διέλυσε το πλήθος. Полиција је растерала гомилу (масу). – Ο ήλιος διέλυσε τα σύννεφα. Сунце је растерало облаке. – Διέλυσε τις ελπίδες μου. Распршио је моје наде.
 διαμαγνητικός, -ή, -ό на којег не делује магнет
 διαμαντένιος, -ια, -ιο дијамантски: -ος γάμος дијамантски брак, прослава 75-годишњице брака
 διαμάντι, το → αδάμαντας, ο дијамант
 διαμαντιά, τα драгоцености

διαμαντικό, το брилијантни украс
 διαμαντόπετρα, η дијамант, дијамантски камен, драги камен
 διαμαρτύρηση, η 1. протест менице (чека); 2. протествовање; 3. (рел.) протестантство
 διαμαρτυρία, η протест, замерка, реклаμαција
 διαμαρτυρικό, το протестно писмо (код менице)
 διαμαρτύρομαι, -ήθηκα, -μένος протествовати, рекламирати
 διαμαρτυρόμενος, -η, -ο протестантски; (цркв.) протестант
 διαμαρτυρώ, (ε), -μαρτύρησα, -ήθηκα, -ημένος протествовати (меницу)
 διαμάχη, η → φιλονικία, η свађа, распра, сукоб, парница, спор
 διαμερίζω, -μέλισα, -ίστηκα, -ισμένος делити, распарчавати, комадати
 διαμερίσιμος, -η, -ο дељив, рашчлањив
 διαμελισμός, ο → διαμέλιση, η дељење, комадање, распарчавање, рашчлањавање
 διαμένω, διέμεινα → διάμεινα → κατοικώ боравити, становати
 διαμερίζω, διαμέρισα, -τηκα, -μένος (раз)делити, расподелити
 διαμέρισμα, το 1. боравиште, стан; 2. област, секција (нџр. правна); рејон, кварт, округ; 3. купе
 διάμεσο, το → ιντερμέδιο, το међупростор, међувреме; (муз.) интермецо; медијум
 διάμεσος, -η, -ο средњи, средишњи; посреднички
 διαμέσου → μέσω
 διαμετακομίζω, -κόμισα, -ίστηκα, -ισμένος преносити, транспортовати
 διαμετακόμιση, η пренос, превоз, транспорт (робе)
 διαμετακομιστικός, -ή, -ό превознички, транспортни
 διαμέτρημα, το дужина пречника, калибар
 διαμετρικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά супротан, дијаметралан
 διαμετρικώς (ὕριл.) супротно; ~ αντίθετος дијаметрално супротан
 διάμετρος, η пречник, дијаметар
 διάμηκες, το дужина; растојање
 διαμήκης, -ης, -ες дужни, уздужни; ~ τομή уздужни пресек

διαμήνυση, η → παραγγελία, η порука, обавештење, јављање
 διαμηνύω, (α), διαμήνυσα, → διεμήνυσα -ήθηκα поручити, обавестити, јавити
 διαμιάς → αμέσως (ὕριл.) одмах, изненада, одједном
 διαμοιβή, η размена; ~ επιστολών размена писама
 διαμοιράζω, -μοίρασα, -άστηκα, -ασμένος делити, разделити, расподелити
 διαμοιρασμός, ο → μοίρασμα, το подела, расподела, раздеоба
 διαμονή, η боравак, становање, домицил: τόπος διαμονής место боравка, боравиште
 διαμονητήριο, το → η άδεια παραμονής дозвола боравка (за странце)
 διαμορφώνω, -μόρφωσα, -ώθηκα, -ωμένος уобличити, оформити
 διαμόρφωση, η → διάπλαση, η → σχηματισμός, ο уобличавање, оформљење
 διαμορφωτής, ο, ж. -ώτρια, η, обликовалац, уобличитељ
 διαμορφωτικός, -ή, -ό обликован, уобличен, оформљен
 διαμπερής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή продоран, скрозирајући, дубок, с краја на крај: διαμπερές τραύμα дубока прострелна рана
 διαμφισβήτηση, η 1. сумња, сумњичавост; 2. оспоравање
 διαμφισβητώ, -ησα, -ήθηκα, -ημένος 1. сумњати; 2. оспоравати
 διάνα, η (ιγῳал.) успех, постизање циља, κάνω/πετυχαίνω ~ постићи циљ
 διάνεμα, το знак, миг (главом, руком и сл.)
 διανεμητής, ο, ж. -ήτρια, η 1. расподељивач, распоређивач; 2. дистрибутер
 διανεμητικός, -ή, -ό дељив, раздељив
 διάνεμω, διένειμα → διάνεμα, -ήθηκα, -μένος 1. делити, растурати (летке); разносити (пошту); 2. дистрибуирати
 διανεύω, διάνεψα дати знак, миг
 διανθίζω, διάνθισα, -τηκα, -μένος украсити, улепшати, засути цвећем
 διανόημα, το мишљење, размишљање
 διανόηση, η 1. начин мишљења; 2. култура, интелигенција
 διανοητής, ο мислилац, културолог
 διανοητικός, -ή, -ό, ὕριл. -ά мисаони, интелектуални

διανοητικότητα, η мисаοност, интелектуалност
διάνοια, η снага мишљења, интелект, дух; ум, разум; обдареност
διάνοιγμα, то 1. отвор, рупа; 2. пукотина, раселина
διανοίγω, διάνοιξα, -ίχτηκα, -ιγμένος утрти, отворити, пробити (пут)
διάνοιξη, η отварање, пробијање (друмова, пруга); одшкринута (врата)
διανομέας, ο → **ταχοδρόμος**, ο делилац, разносилац; поштар
διανομή, η деоба, подела, расподела, дистрибуција; ~ *ρόλων* подела улога
διανοούμαι, -νοήθηκα мислити, размишљати; замишљати
διανοούμενος, ο интелектуалац; *μн.* -οι интелегенција
διάνος, ο → **ινδιάνος**, ο → **κούριος**, ο индијска ћурка
διανυκτέρευση, η 1. бдење; 2. ноћни боравак, преноћење
διανυκτερεύω, -νυκτέρευσα проводити ноћ будан, бдети; радити целу ноћ
διάνυση, η растојање, раздаљина, пређе-ни пут
διάνυσμα, то (*μαθ.*) вектор
διανύω, διάνυσα, -θηκα, -μένος прећи, превалити (растојање) довршити, остварити нешто
διαξιφίζομαι, -ίστηκα мачевати се, сукобити се
διαξιφισμός, ο 1. мачевање; 2. полемика, вербални судар
διάολος, ο → **διάβολος**, ο
διαπαιδαγώγηση, η васпитавање, обучавање, одгајање
διαπαιδαγωγώ, (ε), -γώγησα, -ήθηκα, -ημένος васпитавати, одгајати, обучавати
διαπάλη, η такмичење, подметање
δια παντός → **μια για πάντα** (*ὑрил.*) заувек, за свагда, једном заувек
διαπασών, η/το дијапазон; октава, висок и јак глас: *στη* ~ на сав глас
διαπεραιώνω, -περαίωσα, -ώθηκα, -ωμένος преносити, превозити на другу обалу, пребацити
διαπεραστικός, -ή, -ό, *ὑрил.* -ά продоран; оштроуман, проницљив
διαπερα(σ)τός, -ή, -ό пробојан, порозан
διαπερατότητα, η порозност (тела)

διαπερνά, (α), -πέρασα, -άστηκα, -ασμένος пробити, продрети; проћи; „скрозирати“; прозрети; проникнути
διαπίδυση, η 1. пролажење, продирање (кроз поре и сл.); 2. (*φиз.*) осмоза, рафинирање, пречишћавање
διαπιδύω, διαπίδυσα → **λαγαρίζω** цедити, рафинирати, филтрирати
διαπίστευση, η опуномоћивање; акредитовање
διαπιστευτήριο, то агреман, дипломатски акт, акредитив
διαπιστεύω, -πίστευσα, -θηκα, -μένος упутити дипломатског представника, акредитовати
διαπιστώνω, -πίστωσα, -ώθηκα, -μένος утврдити, констатовати; оверити, потврдити
διαπίστωση, η овера, констатација, потврда
διαπλάθω, διέπλασα, -άστηκα, -μένος 1. оформити, обликовати; 2. васпитавати; образовати
διαπλανητικός, -ή, -ό међупланетарни; -ός *σταθμός* међупланетарна станица
διάπλαση, η уобличавање, формирање; образовање; (*ἱεол.*) формација
διαπλάσσω → **διαπλάθω**
διάπлатος, -η, -ο, *ὑрил.* -α широм отворен, развраћен
διαπλάτυνση, η проширивање
διαπλάτυνω, -πλάτυνα, -ύνθηκα, -υσμένος ширити, проширити
διάπλευση, η препловљавање
διαπλέκω, διέπλεξα, διαπλέχθηκα, διαπλεγμένος преплитати, уплитати, заплитати
διαπλέω, διέπλευσα пловити, препловљавати
διαπληκτίζομαι, -κτίστηκα свађати се, препирати се
διαπληκτισμός, ο свађа, препирка
διάπλους, ο *ἱен.* διάπλου пловљење (морем, реком); рута (брода)
διαπνέομαι (само у *ὑрез.* и *имѳ.*) надахнути се
διαпνοή, η дисање (кожом, порама); презнојавање
διαπόμπευση, η → **ρεζίλημα**, то изругивање, срамоћење, резилење
διαπομπεύω, -πόμπευσα, -εύτηκα, -εμένος изругивати, (ο)срамотити, резилити

διαπορθμεύω, -πόρθμευσα превозити на другу обалу

διαποτίζω, -πότισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. на-квасити, натопити; 2. трпети утицај

διαπραγματούομαι, -εύτηκα 1. расправљати, износити мишљење; 2. преговарати

διαπραγματεύση, η преговарање, споразумевање

διαπραγματεύσιμος, -η, -ο о којем може да се расправља, преговара

διαπράττω, διέπραξα, -άχτηκα, -γμένος скривити, извршити неко дело: *Είναι άγνωστο ακόμη ποιός διέπραξε το έγκλημα*. Још није познато ко је извршио злочин.

διαπρεπής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή → **ονομαστός**, -ή, -ό → **περίφημος**, -η, -ο истакнут, значајан, познат, славан

διαπρέπω, διέπρεψα одликовати се, надмашити, истицати се

διαπύηση, η → **όμπυασμα**, **то** гнојење, гнојавост

διαпύλια, **та** такса, трошарина за улазак у град (колима): *διαпύλιο τέλος*, **то** вратарина

διαπυούμαι, διαпυήθηκα загнојавати се

διάпυρος, -η, -ο → **φλογερός**, -ή, -ό ватрен, пламен, страстан

диарθρώνω, διάρθρωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. средити, повезати, ускладити, саставити; 2. артикулисати

диάρθρωση, η 1. сређивање, повезивање, усклађивање, састављање; 2. артикулација

диарθρωτικός, -ή, -ό, *ирил.* -ά сређен, усклађен, повезан

диάρκεια, **η** трајање, непрекидност, сталност: *στη ~ (ирил.)* током, у току, у наставку

диаркиής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή, *ирил.* -ώς трајан, непрекидан, сталан: *-ής φιλία* трајно пријатељство

диаркиώ, (ε), *διήρκεσα* → **βαστώ** трајати: *Η γιορτή διήρκεσε τρεις ημέρες*. Празник је трајао три дана. – *Η κατάσταση αυτή θα διαρκέσει*. Ово ће стање потрајати. – *Ο θυμός του δεν διαρκεί*. Његова срџба не траје дуго.

диарпаγή, η → **ληλασία, η** пљачка, отимачина

диарпάζω, διάρπαξα, -άχτηκα, -αγμένος пљачкати, отимати, разграбити

диаррөө, διέρρευσα 1. пролазити, протицати; 2. продирати, проникнути

диарриγγύω → **диарρήχνω**, διέρρηξα, -ήχθην, -ηγμένος разбиити, сломити, провалити, развалити, раскинути, покидати: *Διέρρηξε τα δεσμά του*. Раскинуо је своје окове. – *Διέρρηξαν την πόρτα*. Провалише врата. – *Το βλήμα διερράγει*. Пројектил пробија. – *Ο τοίχος διερράγη*. Зид се провалио (напукао) ~ *τα ιμάτιά μου* оштро протестовати

диаррήςдин (*ирил.*) одлучно, категорички

диаррήςκτης, **ο** провалник, обијач

диарρηκτικός, -ή, -ό провалнички, обијачки

диάρρηξι, η разваљивање, проваљивање; обијање; пробој

диарρήχνω → **диарриγγύω**

диарроή, η цурење, отицање, истицање; дезертерство

диάρροια, η (*мед.*) дијареја, пролив

диарруθμιζω, -ρύθμισα, -ίστηκα, -ισμένος средити, уредити, регулисати

диаррүθμιση, η → **διάταξι, η** → **τροποποίηση, η** сређивање, уређивање, регулисање

диарχία, η 1. двовлашће; 2. (*фил.*) двојност, дуализам

диасάλευση, η → **διαταραχή, η** немир, метеж; узрујаност

диасаλεύω, -σάλεψα, -εύτηκα, -εμένος потресати, реметити; немирити

диасалπιζω, -σάλπισα, -ίστηκα, -ισμένος (рас)трубити, разгласити, огласити

диасάλπιση, η разглашавање

диасаφινίζω, -φήνισα, -ίστηκα, -μένος расветлити, разбистрити, размрсити, разјаснити

диасаφήνιση, η → **διευκρίνιση, η** → **εξήγηση, η** расветљавање, разбистравање, разјашњавање

диасάφηση, η 1. објављивање, изјава; 2. декларација (на царини)

διάσειση, η → **τράνταγμα, το** нагао покрет, трзај, потрес: *εγκεφαλική ~* потрес мозга

диасείω, διέσεισα, -τιηκα, -μένος (по)трести; (про)дрмати

διάσελο, το сужење, теснац, кланац

διάσημο, το знак, ознака (чина); **διάσημα, τα** ознаке, ордења; одличја

διάσημος, -η, -ο → **έξοχος**, -η, -ο → **διαπρεπής**, -ής, -ές **познат, чувен, славан; изванредан, елитан**

διασημότητα, η **познатост, чувеност, знаменитост**

διασίδι, **το** → **διάσιμο**, **το** **потка, ткање, тканина**

διασκεδάζω, **διασιέδασα**, -άστηκα **забавляти се, проводити се, веселити се**

διασκεδάση, η → **τέρψη**, η **забава, провод, разонода; καλή ~ лепа забава!**

διασκεδασμός, ο **расипање светлости, спектар**

διασιεδαστής, ο, ж. -**τρια**, η → **γленτζές**, ο **веселяк, бећар, лола, лумпераш**

διασιεδαστικός, -ή, -ό **забаван, пријатан, занимљив**

διασιεδαστιότητα, η **забавност, веселост, комичност**

διασιελιά, η → **δρασιελιά**, η

διασιελίζω, -σιέλισα, -τηκα, -μένος **прекорачити, прескочити, раскорачити**

διασιелиσμός, ο → **διασιέλισμα**, **то** **прекорачивање, прескакање; опкорачење (у поезији)**

διασιελώ, -σιέλησα → **διασιελίζω**

διασιепτικό, **то** **усмена расправа (на суду)**

διασιέπτομαι, -σιέφθηκα **договарати се, саветовати се**

διασιευάζω, -σιεύασа, -άστηκα, -ασμένος **1. прерадити, преправити; 2. исправити, извршити коректуру**

διασιευαστής, ο, ж. -**άστρια**, η **1. прерађивач, обрађивач; 2. коректор**

διασιευή, η → **μετατροπή**, η **1. прерада, трансформација, обнова; 2. коректура, исправка**

διάσιεψη, η **договарање, већање, саветовање; конференција**

διασκορπίζω, -σκορπισа, -ίστηκα, -исμένος **расипати, разбацити; ~ τα σύνεφα разгонити облаке**

διασκορπισμός, ο → **спатάλη**, η **расипање, разбацивање, прекомерно трошење; разгон (демонстраната)**

διαспаθίζω, -спаθиса, -τηκα, -μένος **бацати новац, расипати**

διαспάθιση, η **трошење, расипање, разбацивање**

διάспасη, η **1. насилно одвајање, расцеп, раскол; 2. распад, цепање: ~ του ατόμου цепање атома; 3. прелом (кости)**

διαспαστής, ο **1. расколник, секташ, отпадник; 2. разбијач**

διαспαστικός, -ή, -ό **расколнички, секташки, отпаднички, разбијачки**

διαспείρω, -έспειρα → -άспειρα, -άρθηκα, -арμένος **посејати, расејати; размести-ти; деконцентрисати**

διαспора, η **ширење, пропагирање, агитовање; расејање, дијаспора, емиграција**

διαспώ, (α), **διέспασа** → -άспаса, -άστηκα, -ασμένος **распасти (се), поцепати, комдати; разбиити; деконцентрисати**

διαстаλτικός, -ή, -ό → **διασταλτός**, -ή, -ό **растегљив, растежући**

διαстаλтиότητα, η **растегљивост**

διάσταση, η **одвајање, удаљавање; неслагање, подвојеност; размер, величина, растојање; димензија**

διασταυρώνω, -стаύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος **укрстити, прекрстити; сусрести; -ομαι срести се изненада, сударити се**

διασταύρωση, η **укрштање (путева, биљака, животиња); сусретање (људи, возова)**

διαστέλλω, **διέστείла**, -άλθηκα, -μένος **раздвојити, развући, раширити**

διάστημα, **то** **1. простор, свемир, космос; 2. интервал: κατά το ~ током времена; 3. растојање, размак, раздаљина**

διαστημάνθρωπος, ο **1. астронаут; 2. ванземаљац**

διαστημικός, -ή, -ό **просторни; свемирски, космички**

διαστημόμετρο, **то** **даљиномер**

διαστημόπλοιο, **то** **свемирски брод**

διαστίζω, **διέστιξα**, -ιγμένος **1. обележавати; тетовирати; 2. стављати знаке интерпункције**

διάστιξη, η **1. обележавање; 2. стављање знакова интерпункције**

διάστιχο, **то** **међупростор, размак, проред; размак између стихова**

διαστολή, η **1. растезање, ширење, проширивање (због температуре); 2. ширење срчане коморе, диастола**

διαστρεβλώνω, -στρέβλωσα, -ώθηκα, -ωμένος → **παραμορφώνω** **искривити, изопачити, фалсификовати**

διαστρέβλωση, η → **παραμόρφωση**, η → **διαγραφή**, η **искривљавање, изоничавање, деформација**

διάστρεμμα, η **угануће, ишчашење**

διαστρέφω, διέστρεψα, διαστράφηκα, διέστραμμένος изврвати, искривљавати, изопачити, фалсификовати: ~ το γούστο искварити укус; ~ την έννοια του νόμου искривити смисао закона; ~ την ιστορία фалсификовати историју; – *Διέστρεψε τους λόγους του*. Изврнуо је своје речи.

διαστροφέας, ο покварењак, изопачењак, развратник

διαστροφή, η кварење, искривљавање, изопачавање: ~ των ηθών кварење обичаја; ~ της ιστορίας искривљавање историје; блуд, развратништво

διασυμμαχικός, -ή, -ό савезнички, међусавезнички

διασυρμός, ο → **δυσφήμιση**, η срамоћење, клеветање, оцрњивање

διασύρω, διέσυρα, -σύρθηκα, -συρμένος клеветати, кудити, оцрњивати, опадати

διασφαλίζω, -φάλισα, -τηκα, -μένος осигурати; гарантовати

διασχίζω, -έσχισα, -σχίστηκα, διεσχισμένος сећи, пресецати, парати; прелазити: ~ τον αέρα сећи ваздух; ~ τη θάλασσα пресецати море (пловити); – *Ο ποταμός διασχίζει την πόλη*. Река пресеца град. – *Οι αστραπές διέσχιζαν τα σύννεφα*. Муње параху облаке. – *Αναγκάστηκαν να διασχίσουν την έρημο*. Били су принуђени да пређу пустињу.

διάσχιση, η цепање, раздвајање; пресецање

διασώζω, διέσωσα, -ώθηκα, -σμένος → **γλιτώνω** спасити, избавити, сачувати, очувати

διάσωση, η спас, избављење, очување

διάτα, η → **διαταγή**, η → **διαθήκη**, η наредба, налог; пуномоћ, опорука, тестамент; завет

διαταγή, η наредба: *Είμαι στις διαταγές*. На располагању сам. (војн.) заповест: *ημερήσια* ~ дневна заповест

διάταγμα, το декрет, указ

διατάζω, διέταξα, διατάχτηκα, διατεταγμένος наредити, заповедити; прописати, средити; преписати (лек)

διατακτική, η писмено разрешење, распооређивање

διατακτικό, το изрицање пресуде, судско решење

διάτανος, ο → **διάβολος**, ο → **σατανάς**, ο ђаво, сотона, проклетник

διάταξη, η 1. сређивање, уређивање; 2. ред, поредак (маршевски); мимоход; 3. одредба, пропис, одељак текста

διαταξικός, -ή, -ό сређен, уређен, прописан

διατάραξη, η → **ταραχή**, η → **αταξία**, η 1. неспокојство, немир; 2. растројство; 3. неред

διαταράσσω → **διαταράζω**, -τάραξα, -άχθηκα, -αγμένος онеспокојити, узнемирити, потрести; узбунити

διαταραχή, η 1. неред, узбуна; 2. неспокојство, узбуђење

διάταση, η затегнутост, напетост, тензија (односа); протезање (удова)

διατείνομαι → **υποστηρίζω** подржавати; потврђивати; захтевати, тежити, настојати

διατείχισμα, το низак зид, преграда

διατελώ, (ε), διετέλεσα бити, боравити, налазити се; ~ εν άγνοια, не бити упознат; ~ μετά τιμής/μεθ' υπολήψεως (остајем) с посебним поштовањем

διατήρηση, η → **διαφύλαξη**, η чување, очување, одржавање, конзервирање

διατηρήσιμος, -η, -ο одржив, задржив, издржив

διατηρώ, (α), -τήρησα, -ήθηκα, -ημένος (са) чувати, одржати; издржавати (се): *Οι Έλληνες διατήρησαν τη γλώσσα τους*. Грци су сачували свој језик. *Ο εχθρός διατήρησε τις θέσεις του*. Непријатељ је задржао своје положаје. – *Ο παππούς διατηρείται καλά*. Деда се добро држи. – *Η οικογένεια διατηρείται από ένα μισθό*. Породица се издржава од једне плате.

διατίμιση, η утврђивање, одређивање цена, тарифа

διατιμώ, (α), -τίμησα, -ήθηκα, -ημένος одредити цену, проценити

διατοιχίζω, -τοιχίσα, -ίστηκα, -ισμένος преградити, одвојити зидом

διατοιχισμα, το преграђивање, одвајање зидом

διατομή, η пресек на два дела, резање, резивање

διατομικός, -ή, -ό (хем.) двовалентан

διατονικός, -ή, -ό дијатонски

διατράνωνω, -τράνωσα, -ώθηκα, -μένος 1. показивати, испољавати; 2. објавити, манифестовати, прокламовати

διατράνωση, η испољавање, показивање

διατρέφω, διέθρεψα, διατρέφω διατεθραμμένος хранити, снабдевати, издржавати
 διατρέχω, διέτρεξα → διάτρεξα 1. проћи, пролазити, протрчати; 2. тећи, сливати се: *Η φήμη διατρέχει την πόλη.* Фама кружи градом. – *Ο ιδρώτας διατρέχει το σώμα του.* Зној му се слива по телу. – *Ο αθλητής διέτρεξε την απόσταση σημειώνοντας νέο ρεκόρ.* Атлетичар је претрчао стазу (одстојање) обележивши нови рекорд.
 διάτρηση, η → τρύπημα, το бушење, пробијање, проваљивање
 διατρητικός, -ή, -ό пробојан, продоран
 διάτρητος, -η, -ο пробушен, пробијен
 διατριβή, η расправа, теза, дисертација
 διατρίβω, διέτριψα, бавити се, занимати се
 διατροφή, η исхрана, храна, издржавање, алиментација: – *Τα ξοδεύει όλα για τη διατροφή της οικογένειας.* (По)троши све за исхрану породице.
 διατρύπώ, (α), -τρύπησα, -ήθηκα, -ημένος бушити, пробијати
 διάττοντες, οι → πεφτάστερα, τα 1. метеор; „звезде падалице“; 2. -οντες πόνοι изненадни болови
 διατυμπανίζω, -τυμπάνισα, -τηκα, -μένος огласити, разгласити, раструбити
 διατυμπάνιση, η разглашавање (бучно)
 διατυπώνω, -τύπωσα, -ώθηκα, -μένος изразити, изложити, формулисати; редиговати
 διατύπωση, η излагање, формулисање; редиговање
 διαυγάζω → διαφέγω
 διαύγεια, η бистрина, прозрачност, провидност; чистоћа; *πνευματική* ~ јасноћа (бистрина ума)
 διαυγής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή бистар, јасан, сјајан, прозрачан: *-ής σαν κρύσταλλο* прозиран као кристал; *-ές πνεύμα* бистар ум; *-ές ύφος* сјајан стил
 διάυλος, ο → мπουγάτσι, το мореуз, теснац; канал
 διαφαίνομαι, διαφάνηκα појавити се, одати се, распознати се; распознавати се
 διαφάνεια, η → διαύγεια, η провидност, прозрачност; разговетност
 διαφανής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή → διάφανος, -η, -ο провидан, прозрачан; јасан, разговетан (стил)
 διαφανοσιόπιο, το дијафаноскоп, лекарски инструмент за осветљавање

διάφεγγος, -η, -ο прозрачан
 διαφέγω, διέφεγγα 1. просијавати, светлוצати; 2. свитати, свањивати; *-ει η ημέρα* свиће, свањива се
 διαφέντεμα, το → υπεράσπιση, η → προστασία, η заштита, покровитељство
 διαφεντευτής, ο → προστάτης, ο заштитник, покровитељ, протектор
 διαφεντεύω (*λαϊκ.*), -φέντευσα, -εύτηκα, -εμένος штитити, бранити; управљати; противити се
 διαφέρον, το → ενδιαφέρον, το 1. занимање, интересовање; 2. разликовање
 διαφερόντως (*ὑριλ.*) различито; нарочито, особито, изузетно
 διαφέρω, διέφερα (*у ὑрез. и имѝф.*) разликовати; интересовати се
 διαφεύγω, διέφυγα избећи, побећи, умакнути, замаћи, промаћи, отети се: *Ο άρρωστος διέφυγε οριστικά τον κίνδυνο.* Болесник је избегао непосредну опасност. – *Μου διαφεύγουν ορισμένες λεπτομέρειες.* Измичу ми одређене појединости. – *Το όνομά του μου διαφεύγει.* Заборављам његово име.
 διαφημιζώ, -φήμισα, -ίστηκα, -ισμένος рекламирати, популарисати, славити
 διαφήμιση, η → ρεкламија, το рекламирање, популарисање; разглашавање, обавештавање
 διαφημιστής, ο, ж. -τρια, η рекламер, популаризатор
 διαφημιστικός, -ή, -ό рекламни, огласни, популаризаторски
 διαφθείρω, διέφθειρα, -αρμένος (по)кварити, завести, корумпирати: *διαφθαρμένη κοινωνία* покварено (корумпирано) друштво; – *Τα ανήθικα αναγνώσματα διαφθείρουν τα παιδιά.* Неморална лектира квару децу.
 διαφθορά, η 1. поквареност, изопаченост; 2. разврат, раскалашност; 3. поткупљивање, корупција
 διαφθορέας, ο 1. развратник, заводник; 2. поткупљивач, корупционаш
 διαφθορείο, το јавна кућа, бордел, купле-рај
 διαφιλονίκηση, η препирка, расправа, оспоравање
 διαφιλονικώ, (α), -νίκησα препирати се, расправљати, оспоравати

διαφορά, η разлика, различитост, разноврсност; спор, конфликт; (*μαῖν.*) остатак, вишак ~ *γνωμών* разлика мишљења; – *Ἐλυσαν τις διαφορές τους*. Решили су своје неспоразуме.

διαφορετικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά различит, друкчији

διαφορετικότητα, η различитост

διαφορικό, το додатни делови мотора; диференцијал

διαφορικός, -ή, -ό (*μαῖν.*) диференцијални

διάφορο, το профит, интерес, корист, проценат

διαφοροποίηση, η раздвајање, разликовање

διαφοροποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος раздвајати, разликовати

διάφορος, -η, -ο → **διαφορετικός**, -ή, -ό → **αλλιώτικος**, -η, -ο различит, другачији; **та διάφορα** разно (у новинама)

διάφραγμα, το (*μεγ.*) дијафрагма, преграда; (*φοῖν.*) бленда

διαφυγή, η бекство, искрадање; протицање, цурење

διαφύλαξη, η чување, надзор, заштита

διαφυλάττω, -φύλαξα, -άχτηκα, -αγμένος чувати пажљиво, надзирати, очувати

διαφωνία, η несагласност, несклад, несагласје, дисонанца

διάφωνος, -η, -ο несагласан, нехармоничан, дисонантан, „фалш“

διαφωνώ, (ε), -φώνησα не слагати се, имати другачије мишљење; дисонирати

διαφωτίζω, -φώτισα, -ίστηκα, -ισμένος расветлити, разјаснити, објаснити

διαφώτιση, η расветљивање, разјашњење, објашњење

διαφωτισμός, ο просвећеност, просветитељство (покрет у 18. веку)

διαφωτιστής, ο просветитељ, присталица просвећености

διαφώτιστος, -η, -ο полупровидан, прозрачан

διάφωτος, -η, -ο добро осветљен (са свих страна), озарен

διαχαράσσω → **διαχαράζω**, -χάραξα, -άχτηκα, -αγμένος означити, уцртати, обележити

διαχειμάζω, -χειμάσα проводити зиму, зимовати; презимити

διαχείμαση, η зимовање

διαχειρίζομαι, -ίστηκα, -μένος управљати, руководити; (уређајима), руковати

διαχείριση, η 1. управљање, руковођење, администрирање; 2. интендантура (у војсци)

διαχειριστής, ο управитељ, управник, администратор

διαχειριστικός, -ή, -ό управљачки, администраторски

διαχέω → **διαχύνω**, διέχυσα, διαχύθηκα, -μένος 1. (раз)лити, разливати; 2. ширити, растурати

διαχρονία, η временост, дијахронија

διαχρονικός, -ή, -ό временски, дијахронички

διάχρυσος, -η, -ο позлаћен

διαχρωμία, η техника бојења црно-белих фотографија у колорне

διάχυση, η срдачан дочек; ширење, растежање, експанзија, разливање; (*φиз.*) дифузија; (*мн.*) излив осећања

διαχυτικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά онај који бурно изражава емоције; експлозиван, експанзиван; предусретљив

διαχυτικότητα, η → **φιλοφροσύνη**, η експлозивност, експанзивност; предусретљивост

διάχυτος, -η, -ο разливен, расут, просут, распрострањен; дифузан

διαχωρίζω, -χώρισα, -ίστηκα, -ισμένος удаљити, одвојити, раздвојити, оделити

διαχώρισμα, το преграда; ограда; купе у возу

διαχωρισμός, ο → **διαχώριση**, η одвајање, раздвајање, демаркација

διαχωριστικός, -ή, -ό одвојен, раздвојен

διαψεύδω, διέψευσα, διαψεύστηκα, -μένος порећи, оповргнути, демантовати

διάψευση, η порицање, оповргавање, деманти

διαψύχω, διέψυξα, -ψύχθηκα, διεψυγμένος расхлађивати, охлађивати

διβάρι, το → **ιχθυοτροφείο**, το одгајалиште риба, рибњак

διβολίζω, διβόλισα, -ίστηκα, -ισμένος прекопати, преорати

διβόλισμα, το прекопавање, преоравање

δίβουλος, -η, -ο неодлучан, несигуран

δίγαμα, το старогрчко слово Γ

διγαμία, η двоженство, бигамија

δίγαμος, -η бигамист(а)

διγενής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή двородан, двополан, хермафродитан, хермафродитски

διγλωσσία, η **δ**βοјезичност
διγλωσσος, -η, -ο **δ**βοјезичан, **д**βοјезични
διγνώμια, η → **α**συμφωνία, η **н**есагласност;
 колебљивост
δίγνωμος, -η, -ο **н**есагласан, **с**υπρотног
 мишљења; **н**еодлучан, **к**олебљив
δίγραμμος, -η, -ο **д**волинијски; -η **ε**πιταγή
 банковни чек
δίδαγμα, **τ**ο **н**астава, **п**оучавање, **л**екција,
упутство: **α**ντλώ ~ **и**звући **п**оуку
διδακτήριο, **τ**ο **у**чилиште, **ш**колска зграда
 (школа, факултет)
διδακτικός, -ή, -ό, **ἱ**рил. -ά **п**оучан, **н**астав-
 ни, **ш**колски, **д**идактички: -ή **μ**έθοδος **н**а-
 ставни метод; -ή **σ**υνομιλία **п**оучан **р**азго-
 вор; -ά **β**ιβλία **ш**колске, **н**аставне **к**њиге;
 -ά **π**ροσωπικά **н**аставно **о**собље; -οί **ό**ροι
наставни **п**ринципи
διδάκτορας, **ο** **д**октор, **α**καдемска **т**итула
διδακτορία, η **д**окторат
διδακτορικός, -ή, -ό **д**окторски
διδακτός, -ή, -ό **н**аставни, **п**редавачки, **п**о-
 учан
δίδακτρα, **τ**α **ш**колске **т**аксе, **х**онорари **з**а
обуку
δίδαξα, **α**ορ. **ἱ**л. **δ**ιδάσκω
διδασκαλείο, **τ**ο **ш**кола **з**а **у**читеље **и** **н**а-
ставнике, **у**читељска **ш**кола
διδασκαλία, η **н**астава, **п**оука, **о**бучавање
διδασκαλική, η **н**аставничка (просветна)
професија
διδασκαλικός, -ή, -ό **н**аставни, **у**читељски
διδάσκαλος, **ο** → **δ**άσκαλος, **ο**, **ж**. -ισσα, η
 → -άλα, η **у**читељ, **н**аставник, **п**редавач;
учитељица, **н**аставница
διδάσκω, **δ**ίδαξα, -άχτηα, -αγμένος **у**чити,
поучавати, **д**ржати **н**аставу
διδαχή, η **у**чење, **п**роповед(ање); **п**реда-
 вање
δίδραχμο, **τ**ο **м**етални **н**овац **о**д 2 **д**рахме
δίδυμος, -η, -ο **б**лизначки: **ο**ι **δ**ίδυμοι
αδελφοί **б**лизначци, **д**војке, **б**раћа **б**лизнач-
ци; **з**везде **б**лизначци
δίδω **д**ати, **д**онети, **д**оносити **н**а **с**вет
διεγείρω, -έγειρα, -έρθηα, -ερμένος **п**ојача-
ти, **о**снажити, **п**открепити, **с**тимулиса-
ти, **п**обудити, **п**одстаћи
διέγερση, η **о**јачање, **о**снажење, **о**крепљење,
стимулација, **п**одстрекавање
διεγέρτης, **ο** **п**одстрекач, **п**одбадач, **х**уш-
кач

διεγερτικός, -ή, -ό **о**снажујући, **о**јачавајући,
окрепљујући, **п**открепљујући, **п**одстре-
кавајући, **с**тимулативан
διεδρος, -η, -ο (**μ**αῖν.) **д**востран
διεθνής, -ής, -ές, **ἱ**ен. -оус, **α**к. -ή, **μ**н. -είς,
 -ή **с**ветски, **к**осмички, **м**еђународни, **и**н-
тернационални: -ές **δ**ίκαιο **м**еђународно
право; - **Η** **д**ιεθνής **Ε**κθεση **Θ**εσσαλονίκης
Међународни **с**ајам **у** **С**олуну; **Δ**ιεθνής,
η **И**нтернационала (химна)
διεθνισμός, **ο** **и**нтернационализам
διεθνιστής, **ο** **и**нтернационалист(а)
διεθνολογία, η **м**еђународно **п**раво
διεθνολόγος, **ο** **с**тручњак **з**а **м**еђународно
право
διεθνοποίηση, η **и**нтернационализација
διεθνοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηα, -ποίη-
μένος **и**нтернационализовати
διείσδυση, η **п**родирање, **у**влачење, **п**ро-
дубљивање, **п**роницање
διεισδύω, **д**ιείσδυσα **п**родирати, **п**роницати
διεκδίκηση, η **з**аштита **п**рава, **п**отражи-
вање; **п**ретендовање
διεκδικητής, **ο**, **ж**. -τρια, η **з**аштитник **с**војих
права, **п**отражилац; **п**ретендент
διεκδικητικός, -ή, -ό **п**отраживачки, **р**екла-
мациони
διεκδικώ, (ε), -δίκησα, -ήθηα **п**ретендова-
ти, **п**отраживати
διεκπεραιώνω, -περαίωσα, -ώθηα, -ωμένος
извршити **з**адатак, **о**тпремити
διεκπεραίωση, η **и**звршење, **о**тпрема, **с**ла-
ње
διεκπεραιωτής, **ο** **и**звршилац, **о**тпремач, **ε**к-
спедитор
διεκπεραιωτικός, -ή, -ό **и**звршни, **о**тпрем-
ни
διέλευση, η → **δ**ιάβαση, η → **π**έρασμα, **τ**ο
пролаз, **п**ролажење, **п**ροток (времена)
διελκυστίнда, η **в**учење **к**онопца, **п**отезање
ужета (игра)
διένεξη, η → **φ**ιλονικία, η **с**вађа, **п**репирка,
распра, **н**есагласност
διενεργώ, (ε), **д**ιενέργησα **и**звршити, **о**бави-
ти, **и**спунити
διεξάγω (с) **п**роводити, **и**звршавати, **р**еали-
зовати
διεξαγωγή, η (с) **п**ровођење, **и**звршавање,
реализација
διεξοδικός, -ή, -ό, **ἱ**рил. -ά **р**астегнут, **д**уга-
чак, **о**пширан, **д**етаљан; **с**итничарски

διεξοδικιότητα, η **детальност**, преопширност; многословље
διέξοδος, η **1.** излаз, пролаз; спас; избављење; **2.** исход, резултат
διέπω → **διευθύνω** управљати, руководити, командовати
διερεύνηση, η **истраживање**, пажљиво испитивање
διερευνητής, ο **истраживач**
διερευνητικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά **истраживачки**, испитивачки
διερευνώ, (α), -ρεύνησα, -ήθηκα, -ημένος **пажљиво испитивати**, истраживати, проучавати
διερμηνέας, ο → **δραγουμάνος**, ο **тумач**, драгоман, преводилац
διερμηνεύω, **διερμήνευσα**, -θηκα, -μένος **објашњавати**, тумачити, преводити
διέρχομαι, **διήλθα** **пролазити**, протицати; **проводити** (време)
διερωτώμαι **запитати се**; **сумњати**
δίεση, η (*муз.*) **дијез(а)**
диеспарμένος, -η, -ο **расут**, **расејан**, **разбацан**
диестраμμένος, -η, -ο **изопачен**, **злобан**, **пакостан**
диетής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή **двогодишњи**
диетία, η **двогодишњи период**, **двогодије**
διευθέτηση, η **уређивање**, **устројство**, **регулација**, **размештање**
διευθετώ, (ε), -θέτησα, -ήθηκα, -ημένος **уредити**, **регулисати**, **разместити**, **устројити**
διεύθυνση, η **управљање**, **руковођење**, **адреса**, **смер**, **оријентација**: ~ *του εργοστασίου* **дирекција фабрике**; ~ *των έργων* **управљање пословима**; – *Αλλάξε η διεύθυνση του ανέμου.* **Променио се смер ветра.** (Ветар је променио смер.)
διευθυντήριο, το **управа**, **кабинет**, **канцеларија**, **дирекција**; **директоријат**
διευθυντής, ο, *ж.* -τρια, η **директор**, **управник**, **шеф**: ~ *επιχείρησης* **директор предузећа**
διευθυντικός, -ή, -ό **руководни**, **управљачки**, **управнички**
διευθύνω, **διεύθυνα** → **διηύθυνα**, -ύθηκα **руководити**, **управљати**
διευκόλυνση, η **помагање**, **олакшавање**
διευκολύνω, -κόλυνα, -ύθηκα, -μένος **помоћи**, **олакшати**

διευκρινίζω, -κρίνισα, -ίστηκα, -ισμένος **разјаснити**, **објаснити**, **рашчистити**
διευκρίνιση, η **разјашњење**, **објашњење**, **рашчистљење**
διεύρυνση, η **повећавање**, **проширивање**, **ширење**: ~ *της οδού* **проширење пута**
διευρύνω, -εύρυνα, -ύθηκα, -μένος **проширити**, **увећати**
διεφθαρμένος, -η, -ο **покварен**, **развратан**, **распустан**
δίζηση, η **право жиранта да тражи од зајмодавца да прво покуша наплату од дужника (зајмопримца)**
δίζυγο, το **гимнастичка справа**, **разбој**
διήγημα, το **прича**, **новела**; **приповетка**
διηγηματικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά **приповедачки**, **новелистички**
διηγηματογραφία, η **1.** **уметност писања приповетки**, **новела**; **2.** **реалистичка литература**
διηγηματογράφος, ο **приповедач**, **новелист**
διήγηση, η → **εξιστορία**, η → **αφήγηση**, η **приповедање**
διηγούμαι → **διηγίεμαι**, -ήθηκα **причати**, **приповедати приче и бајке**
διήθημα, το **дестилисана течност**, **дестилат**
διήθηση, η → **διύλιση**, η **дестилирање**, **филтрирање**
διηθητήριο, το **уређај за дестилацију**, **филтер**, **цедиљка**
διηθητικός, -ή, -ό **филтрирајући**, **подобан за филтрирање**
διηθώ, (ε), **διήθησα**, -ήθηκα -ημένος → **φιλτράρω** **филтрирати**, **дестилирати**, **прочистити**
διήκω (само у *ἕрез.*) **протезати се**, **протирати се**
διημέρευση, η **борављење (у току дана)**, **предањивање**
διημερεύω, -μέρευσα **преданити**, **проводити дан**, **бити отворен преко целог дана (продавница, апотека)**
διήμερο, το **време од два узастопна дана**
διήμερος, -η, -ο **дводневни**
διθέσιος, -ια, -ιο **двоседни**
διθυραμβικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά **слављен**, **хвалоспеван**, **сувише хваљен**
διθύραμβος, ο **хвалоспев**, **слављење**, **дитирамб**
δίθυρος, -η, -ο **двокрилних**, **двојних врата**
δίισταμαι **разићи се**, **неслагати се**

δυσχυρίζομαι настојати; тврдити
δικάζω, **δίκασα**, -άστηκα, -ασμένος судити,
делити правду, осудити

δίκαιο, **то** право, правда: *απονέμω το* ~ делити правду; *το ~ του ισχυροτέρου* право јачег; *έχω* ~ имам право, у праву сам; *κατά το* ~ према праву; *αστιό* ~ грађанско (цивилно); *δημόσιο διεθνές* ~ међународно јавно; *ιδιωτικό διεθνές* ~ међународно приватно; *διοικητικό* ~ административно (управно) право; *δημόσιο* ~ јавно; *ιδιωτικό* ~ приватно; *συνταγματικό* ~ уставно; *ποινικό* ~ кривично (казнено); *κανονικό* ~ канонско; *εμπορικό* ~ комерцијално; *εμπράγματο* ~ стварно; *ναυτικό* ~ поморско; *οικογενειακό* ~ породично; *εργατικό* ~ радно; *εθιμικό* ~ обичајно; *κληρονομικό* ~ наследно; *συγγραφικό* ~ ауторско

δικαιόγραφο, **то** правни документ
δικαιοδοσία, **η** овлашћење, надлежност
δικαιοδότης, **ο** делилац правде, судија
δικαιοδόχος, **ο** наследник, правни следбеник, правоследбеник

δικαιοκρισία, **η** суђење, судска одлука, правична одлука

δικαιοκρίτης, **ο** праведан судија
δικαιολόγηση, **η** (ο)правдање, одбрана
δικαιολογητικός, -ή, -ό оправдавајући
δικαιολογία, **η** одбрана окривљеног, (ο)правдавање, разлог, мотив

δικαιολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος бранити нечије право, (за)штитити, оправдавати; **-ούμαι** бранити се, правдати се, извињавати се

δικαιοπάροχος, **ο** јемац, гарант, жирант
δικαιοπραγία, **η** законита радња, праведност

δικαιοπραξία, **η** (ἕρως) изјава воље, захтев за остварење права

δίκαιος, -η, -ο, ἕρως. -α → -ως законит, правичан, праведан: *-η απόφαση* законита одлука; *-η διανομή* правична расподела; *-ος άνθρωπος* праведан човек; – *Δίκαιε Θεέ!* Праведни Боже! – *το δίκαιο και το άδικο* правда и неправда, право и неправдо

δικαιοστάσιο, **то** 1. мировање судског поступка; 2. мораторијум

δικαιοσύνη, **η** праведност, праведно суђење, правосуђе; *ο υπουργός της δικαιοσύνης*

министар правосуђа; *απονέμω* ~ делити правду; *στρατιωτική* ~ војно правосуђе
δικαιούχος, -α, -ο носилац права, овлашћеник

δικαίωμα, **то** право, овлашћење, одобрење, дозвола: *Με ποιό δικαίωμα*; Са којим правом? По ком основу?; *ασιώ* ~ вршити право; ~ *ψηφου* право гласа; – *δικαιώματα πολιτικά* политичка (грађанска) права; – *Μου έδωσε το δικαίωμα να..* Дао ми је одобрење за...

δικαιωματικός, -ή, -ό, ἕρως. -ά правни, законски

δικαιώνομαι добити за право, добити признање, остварити се

δικαιώνω, **δικαίωσα**, -ώθηκα, -ωμένος оправдати, дати за право, дати сатисфакцију; **-ούμαι** имати право, бити у праву; исповедати се: *Εχω δικαίωμα (δικαιούμαι) να ζητήσω αποζημίωση*. Имам право да тражим обештећење.

δικαίωση, **η** задовољење, признање, сатисфакција, оправдање

δικανικός, -ή, -ό, ἕρως. -ά судски, адвокатски, правосудни, јуридички

δικαννο, **то** ловачка пушка, двоцевка
δικάσιμος, -η, -ο судско рочиште, дан и заказано време суђења

δικαστηριακός, -ή, -ό судски, који се односи на суд и судску зграду

δικαστήριο, **то** суд, судско веће, трибунал: *το ανώτατο δικαστήριο* Виши суд, касациони; – *Είμαστε στα δικαστήρια*. Судимо се, парничимо се, у спору смо. – *Το δικαστήριο εκηρύχθει αναρμόδιο*. Суд се огласио ненадлежним.

δικαστής, **ο** судија
δικαστικός, -ή, -ό, ἕρως. -ά 1. судски, судијски; 2. **δικαστικός**, **ο/η** судија, тужилац

δικατάληκτος, -η, -ο придев са два наставка, са истим наставком за мушки и женски род

δικάταρτος, -η, -ο брод са две катарке, два јарбола

δικάτοπτρος, -η, -ο са два огледала

δικέλλα, **η** → **δικέλλι**, **то** мотика

δίκερος, -η, -ο са два рога, дворог

δικεροτρίκερα, **τα** дикирије, трикирије (свећњак са два или три крака којим епископ благосиља)

δικέφαλος, -η, -ο са две главе, двоглав(и): *-ος αετός* двоглави орао (у грбу)

δίκη, η суђење, парница, спор: *ερήμην* ~ суђење „у одсуству“, пресуда због изостанка; *ενάγω σε* ~ повести (покренути) парницу, упустити се у парницу; *η Θεία* ~ божји суд (божја казна)

διηγορία, η адвокатура

διηγοριά, та трошкови, накнада адвокату, адвокатски хонорар

διηγορικός, -ή, -ό адвокатски

διηγόρος, ο адвокат

διηγορόσιμο, το судска и таксена марка

διηγορώ, (ε), -γόρησα бавити се адвокатуром

δίκιος, -ια, -ιο, ὕριλ. -ια → **δίκαιος, -η, -ο**

δικλίδα, η разводни вентил

δίκλιнос, -η, -ο двокреветни

δίκλωνος, -η, -ο са две гране, два крака, двокрак(и)

δίκλωστος, -η, -ο са две нити, са душим концем

διογραφία, η судски документи, предмет, досије (досје)

δικόγραφο, το судски акт

διολαβικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά лажан, надриписарски (без дипломе)

διοлаβισμός, ο самозвани „адвокат“ без дипломе, надриписарство, злонамерност, смутљивост

διολάβος, ο надриписар, адвокат без дипломе

διονομία, η судска процедура, процесни поступак: *πολιτική* ~ грађански процесни поступак; *ποινική* ~ кривични процесни поступак

διονομικός, -ή, -ό процесни, процедурални

δίκοπος, -η, -ο који има два сечива, двосекли

δίκορφος, -η, -ο који има два врха

δικός, -ή→-ιά, -ό свој, властит

δίκοχο, το пилотска и војничка капа без штитника, без сенила

δικράνι, το → **δίκρανο, το** виле (пољска алатка) са два зуба

δικρανωτός, -ή, -ό двокрак, рашљаст

δίχροιο, το јаје са два жуманцета

δίкροτο, το (πλοίο, το) брод са два реда топова и три јарбола, фрегата (лађа, брод са две палубе); једрењак

δίкροτος, -η, -ο двозвучни, који два пута одјекује

δίκρουνος, -η, -ο извор са два изворишта, чесма са две славине

δίктаμο, το → **δίктаμνο, το** ароматична биљка са критског брда Дикти

диктаторас, ο диктатор, самодржац

диктатореύω владати самодржачки, диктаторисати

диктаторία, η диктатура

диктаторијос, -ή, -ό, ὕριл. -ά диктаторски

δίκτυο, το мрежа, пређа, *αλιευτικό* ~ рибарска мрежа; *σιδηροδρομικό* ~ железничка мрежа; *οδικό* ~ путна мрежа; ~ *των λαθρεμπόρων* кријумчарска мрежа

δικτυώνω, δικτύωσα, -θηκα, -μένοσ ухватити у мрежу; умрежити се на интернет – *έχω δικτυωθεί στο Ιντερнет*

диктуωτός, -ή, -ό мрежаст, умрежен

δίκυκλο, το → **подјџлатο, το** бицикл, велосипед

δίκυκλος, -η, -ο који има два точка

дијүлиндрос, -η, -ο двоцилиндричан

дијүпос, -η, -ο који се покреће са два весла, двовеслени

дјлεπτο, το стара кованица од две лепте

дјлημμα, το недоумица, дилема, оклевање; *βρίσκομαι σε* ~ наћи се пред дилемом

дјлημματικός, -ή, -ό, ὕριл. -ά неодлучан, оклевајући, дилемичан

дјлоβος, -η, -ο двокрилни, дволучни

дјлогος, -η, -ο који се састоји од две врсте (употребљава се само у *ἱεν. једн. и мн.*), двосмислен; двобојан; дводелни

дјлоχία, η војна јединица од две чете, полубатаљон

дјмерής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή дводелни, билатерални (уговор)

дјметаλλικός, -ή, -ό двоновчани (златни и сребрни новац као средство плаћања): *-ό σύστημα* биметални систем

дјметаλλισμός, ο биметални новчани систем плаћања у златном и у сребрном новцу (до краја 19. в.)

дјметрос, -η, -ο 1. стих од два песничка метра, две стопе; 2. (муз.) двотактни

дјмётωπος, -η, -ο који има два фронта, две фасаде, прочеља

дјмјни, το → **дјмјниό, το** врста пшенице која сазри за два месеца

дјмјνία, η двомесечје, период од два узастопна месеца

дјмјνιαίος, -αία, -αίο двомесечни

διμηνίτης, ο, ж. -ισσα, η који има доб од два месеца, двомесечњак
διμηνίτικος, -η, -ο двомесечни
δίμηνο, το двомесечје
δίμηνος, -η, -ο који траје два месеца, двомесечни
δίμιτο, το тканина прошивена дуплим концем: *nūr. τζιν, μπλουτζин*
διμοирία, η војна јединица, вод
диμοирίτης, ο водник
διμορφία, η двојни изглед
диморφισμός, ο дволикост, диморфан
δίμορφος, -η, -ο дволик
δίνη, η вихор, вртлог, вир
δίνω → **δίδω**, *έδωσα, δόθηκα, δοσμένος* дати, пружити: *Μου έδωσε ψωμί.* Дао ми је хлеба. – *Πόσα δίνεις μεροκάματο;* Колику дневницу дајеш? – *δίνω μιά* дати једну (ударити шамар); – *Ο Θεός να δώσει!* Да бог да(де)! – *Του έδωσα δρόμο.* Показах му пут (отерах га).
διό → **γ'αυτό** (*ἄριλ.*) стога, зато
διογκώνω, διόγκωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 1. надувати, (пре)увеличавати; 2. отекнути, надути
διόγκωση, η → **φούσκωμα, το** наду(ва)вање, отицање; увећање
διόδια, τα друмарина (такса за пролаз)
διόδος, η пролаз, прелаз
δίοικια, τα двоцветнице, биљке са мушким и женским цветовима
διοίκηση, η управа, администрација, војна команда, обласна
διοικητήριο, το управна зграда
διοικητής, ο управник, старешина установе, гувернер
διοικητικό, το административна способност
διοικητικός, -ή, -ό управни, административни, командни
διοικώ, (ε), διοίκησα, -ήθηκα -ημένος управљати, руководити, командовати
διόλιος, ο друм, стаза на Коринтској преваци по којој су у стара времена превлачили бродове из Егејског у Јонско море и обратно
διόλου → **καθόλου** (*ἄριλ.*) уопште, иначе: *Δεν μπορώ διόλου να πιστεύω ότι...* Не могу уопште да верујем да... – *Δεν βλέπει διόλου.* Уопште не види. – *Είναι ολωσδιόλου ανόητος.* Он је иначе потпуно луд.

διομολόγηση, η сагласност, договор; погодба
διομολογώ договорити се, сагласити се
διονυσιάζομαι оргијати
διονυσιακός, -ή, -ό дионизијски, усхићен, заносан, ентузијастички
διονυσιασμός, ο усхићење, занос, еуфорија, оргијање
διонуχίζω → **εξонуχίζω** испитивати у танчине, цепидлачити
διοξίδιο, το (*хем.*) диоксид
διοπος, ο нижи чин у морнарици, десетар
διοπτεύω, διόπτευσα посматрати, оријентисати се
διόπτρα, η → **κιάλια, τα** дурбин, доглед (двоглед); лорњон
диоптра, та → **διόπτρες, οι** наочари
диопτρία, η (*физ.*) диоптрија
диопτροφόρος, ο/η који носи наочари
διόραση, η уобразиља
диоратικός, -ή, -ό оштроуман, проницљив
диоратικότητα, η оштроумност, проницљивост
диорганώνω, -γάνωσα, -ώθηκα, -ωμένος организовати, образовати
диорγάνωση, η организовање, организованост
диорганωτής, ο организатор
диорганωτικός, -ή, -ό организациони, организацијски
διόρθωμα, το → **επισκευή, η** поправка, оправљање, исправка
диорθώνω, διόρθωσα, -ώθηκα, -ωμένος поправити, исправити, ремонтovati
диорθωση, η поправљање, исправљање, коректура, ремонт
диорθωτής, ο поправљач, исправљач, коректор
диорθωτικά, τα трошкови оправке, накнада
диорθωτικός, -ή, -ό погодан, подесан за поправљање
διορία, η → **προθεσμία, η** рок, термин, доспеће
διορίζω, διόρισα, -ίστηκα, -ισμένος именувати, поставити; одредити, прописати, установити
диорисμός, ο именовање, постављење, прописивање, установљење
диористήριο, το акт о постављању
διόρυξη, η → **εισκαφή, η** копање, дубљење, прокопавање, прокоп

διοσημία, η божји знак, свака метеоролошка појава; (*μυθολ.*) Зевсова знамења
διότι (*св.*) зато што, јер, будући да
диούρηση, η мокрење, уринирање
διουρητικός, -ή, -ό (*μεγ.*) диуретик – средство за олакшање мокрења
διοφθαλμικός, -ή, -ό који је за оба ока, доглед (двоглед), микроскоп
διόφθαλμος, -η, -ο бинокуларан; -η *όραση* бинокуларно виђење
διοχέτευση, η одвођење, одвод воде, преношење; канализација
διοχετεύω, διοχέτευσα, -εύτηκα, -μένος одводити (воду), скретати, усмеравати, градити канализацију, исушивати
δίπατος, -η, -ο → **διώροφος**, -η, -ο → **δίστεγος**, -η, -ο који је на два спрата, двоспратни
δίπηχος, -η, -ο који је дугачак 2 пиха (1 пих = 0,64 м)
δίπλα (*ἄριλ.*) поред, покрај, уз, преко, са стране: *Το σπίτι του είναι δίπλα στη θάλασσα.* Његова кућа је (по)крај мора. – *Κατοικεί δίπλα.* Станује близу.
δίπλα, η бора, превој, набор, фалта
διπλάνο, то → **δίπλαν**, то авион двокрилац
διπλανός, -ή, -ό блиски, суседни, додирни, оближњи
διπλάρωμα, то → **πλησίασμα**, то → **πλεύρισμα**, то приближавање, пристајање (уз обалу)
διπларώνω, διπλάρωσα, -ώθηκα, -μένος приближити се, примаћи се, пристати уз обалу
διπλασιάζω, -πλασίασα, -άστηκα, -ασμένος удвојити, дуплирати, удвостручити; пресавити
διπλασιασμός, ο удвајање, удвостручавање, дуплирање
διπλάσιος, -ια, -ιο двострук, удвојен, удвостручен, дупли
δίπλευρος, -η, -ο двостран
διπληγία, η (*μεγ.*) парализа лица (једностранна или двострана)
διπλιάζω удвојити, пресавити, удвостручити
δίπλινθος, -η, -ο зидан са два реда цигли
διπλοуαφία, η двојно књиговодство
διπλοκάμπανο, то једновремени удар у два звона: *Του ῥθανε διπλοκάμπανο.* Стигоше му у исти час две вести.
διπλοκλειδώνω, -κλειδωσα, -ώθηκα, -ωμένος два пута закључати

διπλοκοσινίζω, -κοσινίσις, -ισμένος 1. два пута просејати; 2. додатно размотрити
διπλομανταλώνω два пута забравити, двоструко замандалити, добро обезбедити
διπλοπόδι → **σταυροπόδι** (*ἄριλ.*) прекрштених ногу (начин седења)
διπλοπροσωπία η, дволичност, лицемерје
διπλοπρόσωπος, -η, -ο дволичан, подмукао, препреден, лукав, лицемеран
διπλός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά двојни, двострук, дупли, удвојен, двојаки
διπλόσκολο, то два узастопна празнична дана
διπλοσκοπός, ο удвојени стражар
διπλοστήμονος, -η, -ο цвет са двоструким низом латица
διπλοτυπία, η писање речи у два облика: *ἄριλ.* νέος-νιός
διπλότυπο, то копија у два примерка
διπλότυπος, -η, -ο који има дупликат, копију; (*ἴрам.*) реч која има два граматичка облика: *ἄριλ.* γέρος-γέροντας
διπλοχαιρετώ → **διπλοχαιρετίζω** некога дочекати топло и срдечно
διπλοχέρης, -α, -ις који се подједнако служи обема рукама, вешт, спретан
διπλοψηφία, η → **διπλοψηφιση**, η гласање два пута (изборна превара)
διπλοψηφίζω, -ψηφίσις гласати два пута на изборима
δίπλωμα, то диплома, сведочанство, уверење, атест(ат): *Πήρε το δίπλωμα του μηχανικού.* Стекао је диплому инжењера. – *δίπλωμα ευρεσιτεχνίας* патент о проналаску
διπλωμάτης, ο дипломат(а)
διπλωματία, η дипломатија
διπλωματικός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά дипломатски
διπλωματικότητα, η 1. дипломатичност, вештина преговарања; 2. лукавост, сналажљивост
διπλωματούχος, ο/η ималац дипломе, дипломац
διπλώνω, διπλωσα, -ώθηκα, -ωμένος пресавити, завити, увити: *Δίπλωσε το χαρτί.* Пресавио је хартију. – *Δίπλωσε τα ψάρια με αδιάβροχο χαρτί.* Умотао је рибе у непромочиву хартију.
διπλωτία, η (*μεγ.*) диплоија, поремећај вида, двоструко виђење, дупле слике
διπλωτικός, -ή, -ό који може да савије (машина за савијање)

διποδία, η двоножност
διποδίω корачати унакрсно: предња лева нога и задња десна и обрнуто (код многих четвероножаца)
διποδισμός, ο унакрсно корачање четвероножаца
δίποδο, το корачање (искорак) четвороножаца
δίποδος, -η, -ο двоножни
διπολικός, -ή, -ό двополни, магнет
δίпорто, το двоструки излаз, двострука корист
δίпорτος, -η, -ο који има двоја врата
δίπρακτος, -η, -ο позоришни комад у два чина, двочинка
διπρόσωπος, -η, -ο дволичан, лицемеран, неискрен
δίπτερος, -η, -ο двокрилни
διπτέρυγα, τα двокрилци, врста инсеката
δίπτυχο, το диптих
δίπτωτος, -η, -ο (*ἱραμ.*) именица са два облика у истом падежу: *νήρ. πόλης-πόλεως*
δίπυλος, -η, -ο који има двоја врата, две капије
δισ двапут, још једном; бис!
δισάκι, το → **δισάκι, το** торба, бисаге, упртњача
δισδιάστατος, -η, -ο несразмеран
δισέγγονος, ο праунук
δισεκατομμύριο, το милијарда
δισεκατομμυριούχος, ο милијардер, врло богат човек
δισέλιδος, -η, -ο који има две странице, двостран
δίσεχτος, -η, -ο → **δίσεκτος, -η, -ο** 1. преступни (година од 366 дана); 2. онај који доноси несрећу
δισήμαντος, -η, -ο двосмислен, са два значења, двозначни
δισθενής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή (*хем.*) двовалентан
δισκάριο, το црквена посуда у коју се ставља освећени хлеб, нафора
δίσκελος, -η, -ο → **διχαλωτός, -ή, -ό** двокрак, рачваст
δисиό, το пилула
δισκοβολία, η бацање диска
δισκοβόλος, ο бацач диска
δισκοειδής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή који има изглед диска, личи на диск – дисколик

δισκοθήκη, η 1. збирка муз. плоча; 2. дискоотека
δισκοπότηρο, το путир, послужавник са чашама
δίσκος, ο (*цркв., сѿорѿ.*) диск (дрвени, метални), (*анай:*) *μεσοσπονδύλιοι δίσκοι* кичмени пршљенови; небеско тело; *ιπτάμενος* ~ летећи тањир
δισταγμός, ο оклевање, неодлучност, сумњање
διστάζω, δίστασα оклевати, сумњати, бити неодлучан
διστακτικός, -ή, -ό неодлучан, сумњичав, оклевајући
διστακτικότητα, η неодлучност, оклевање, сумњичавост
διστεγος, -η, -ο → **δίπατος, -η, -ο**
δίστηλος, -η, -ο који има два стуба или ступца; **δίστηλο, το** чланак
δίστιγμα, το (*ἱραμ.*) раставне тачке (") изнад *ι* и *υ*
δίστιγμο, το (*ἱραμ.*) две тачке (:), двотачка
δίστιχο, το → **μαντινάδα, η** → **λιανοτράγουδο, το** народна песма од два стиха
δίστιχος, -η, -ο спеван у два стиха, у два реда (*δυο ἀράδες*)
διστοιχία, η дворед, дворедни строј, формација у две врсте
διστοιχος, -η, -ο дворедан, двоврстан
διστομάτωση, η → **διστομίαση, η** → **κλαπάτσα, η** болест оваца, метиљавост
διστομος, -η, -ο двосекли; са две оштрице
δίστρατο, το → **διασταύρωση, η** укрштање друмова, раскрсница
δίστροφος, -η, -ο двострук; са две строфе; – *Το ποίημα είναι δίστροφο.* Песма је са две строфе.
δισύλλαβος, -η, -ο двосложни, двосложен
δισυπόστατος, -η, -ο двојни, двообразни, са две основе, са две природе (карактера)
δίσφαιρο, το (*сѿорѿ.*) ручке
δισχιδής, -ής, -ές раздвојен
διτάξιος, -ια, -ιο дворазредни, школа са два разреда
διτετράγωνος, -η, -ο (*май.*) биквадратни
δίτομος, -η, -ο двотомни
δίτονος, -η, -ο са два нагласка, двоакцентни
δίτροχο, το двоколица
δίτροχος, -η, -ο који има два точка
διττανθρακικός, -ή, -ό бикарбонати: *-ό αλάτι* сода бикарбона

διττογραφία, η (*ἴραμ.*) двојако писање слова (у палеографији)
διυλίζω, διύλισα, -ίστηκα, -ισμένος рафинирати, прочистити, филтрирати
διύλιση, η рафинирање, прочишћавање, филтрирање
διύλισμα, το прочишћена течност, филтрат
διυλιστήρας, ο прочистач, филтер
διυλιστήριο, το рафинерија
διυλιστός, -ή, -ό процеђен, очишћен, филтриран
διφασικός, -ή, -ό двофазни
διφθέρα, η пергамент, танка кожна опна
διφθέρινος, -η, -ο пергаментни
διφθερίτιδα, η (*μεγ.*) дифтерија
δίφθογγος, ο дифтонг; два вокала који се изговарају као један слог: *ει, οι, ου ιῑῑδ.*
δίφορος, -η, -ο (*βοῑι.*) који рађа (доноси плод) два пута годишње, двородан
διφορούμενο, το двосмисленост
διφορούμενος, -η, -ο двосмислен, неодређен; двојако решив; *-α λόγια* игра речи
διφρηλάτης, ο возач двоколица
δίφρος, ο ратна двоколица
διφτέρι, το → **δεφτέρι, το**
διφυής, -ής, -ές, ἴεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή двојни, двојствен, који има две ћуди, две природе, два карактера
δίφυλλος, -η, -ο дволистан, двокрилни
διφωνία, η певање у два гласа, двогласје
δίφωνος, -η, -ο двогласан
διχάζω, δίχασα, -άστηκα, -ασμένος (по)делити, раздвојити, преполовити: *Οι γνώμες διχάστηκαν.* Мишљења су се поделила.
διχάλα, η → **διχάλι, το** рачва, ракља; код рака: пипци; виле (пољопривредна алатка)
διχαλώνω, διχάλωσα, -ώθηκα, -ωμένος раздвојити, рачвати
διχαλωτός, -ή, -ό, ἕριπ. -ά раздвојен, рачваст
διχασμός, ο раздвајање; несагласност, подвојеност у мишљењу; раскол
διχαστής, ο, ж. -τρια, η расколник
διχαστικός, -ή, -ό несагласан, расколнички
δίχειρος, -η, -ο дворуки; дворучни, са две ручке
δίχηλα, τα двопапкари, парнокопитари

διχογνωμία, η неслагање, неслога, раздор, несугласица: *Οι διχογνωμίες χάλασαν την ενότητά τους.* Неслога је разбила њихово јединство.
διχογνωμώ, (ε), -γνώμησα разићи се у мишљењу, не слагати се, не сагласити се
διχόνοια, η → **διαφωνία, η** свађа, распра, неслагање, спор, несугласица
δίχορδος, -η, -ο несагласје, спор, неслагање
διχοστασία, η (*муз.*) двоструни
διχοτόμημα, το део (разломак) који остаје после поделе
διχοτόμηση, η → **διχοτομία, η** подела на два дела, пресецање
διχοτομικός, -ή, -ό подвојен, раздвојен, подељен
διχοτόμος, ο/η делилац
διχοτομώ, (ε), -τόμησα, -ήθηκα, -ημένος поделити, раздвојити
δίχρονος, -η, -ο двогодишњи
διχρωμία, η двобојност
διχρωμικός, -ή, -ό двобојан, двобојни: *-ή έκδοση* двобојна публикација
δίχρωμος, -η, -ο двобојан: *Η ελληνική σημαία είναι δίχρωμη.* Грчка застава је двобојна.
δίχτυ, το мрежа
δίχως → **χωρίς** без: *δίχως αυτόν* без њега – *Εφυγε δίχως να τον δω.* Отишао је, а да га нисам видео. – *Δίχως να το ξέρω.* Без мога знања. – *Ο άνθρωπος δίχως φιλότιμο δεν αξίζει.* Човек без части (не вреди).
δίψα, η 1. жеђ; 2. жудња, „жива жеља“
διψαλέος, -α, -ο који вапи од жеђи
διψήφιος, -ια, -ιο двоцифрен број
δίψηφο, το веза два слова која представљају један глас (*ου, μπ, ντ, τσ*)
διψώ, (α), διψασα осећати жеђ, бити жедан
διωγμός, ο → **καταδίωξη, η** прогањање, протеривање
διωδία, η дует, двогласно певање
διώκτης, ο (про)гонилац, прогонитељ
διώκιω → **διώχνω**
διώμα, το леп изглед, лепа појава, лепота
διωματάρης, -α, -ιο леп, допадљив, елегантан
διώνυμος, -η, -ο двоимен, који има два имена; **διώνυμο, το** (*μαῑι.*) бином
δίωξη, η прогањање, судско гоњење

διώξιμο, **το** искључење, избацивање, терање, прогон, протеривање

δίωρος, **-η**, **-ο** двочасни, двосатни

διώροφος, **-η**, **-ο** → **δίπατος**, **-η**, **-ο** двоспратни

διώρυγα, **η** дубок вештачки канал који спаја два мора (језера или реке)

δίωτος, **-η**, **-ο** са два уха, са две дршке

διώχνω, **έδιωξα**, **-ώχτηκα**, **-ωγμένος** терати, истерати, прогнати, избацити: *Тον έδιωξαν απ' το σχολείο*. Избацише (истераше) га из школе. – *Μας έδιωξαν από το σπίτι*. Отераше нас од куће.

δόγης, **ο** (*иџал*.) дужд, дука

δογкиχотикός, **-ή**, **-ό** донкихотски

δογкиχотισμός, **ο** донкихотизам

δόγμα, **το** догма, доктрина; верско или филоз. учење: *κατά το ορθόδοξο* ~ према православном учењу; *φιλοσοφικό* ~ филозофска доктрина

δογματίζω, **δογματίσα** догматисати, позивати се на догму

δογματική, **η** догматика

δογματικός, **-ή**, **-ό**, *ѳрил.* **-ά** догматски

δογματισμός, **ο** догматизам

δογματιστής, **ο** догматичар

δόθηκα, *αορ. ѳас. ѳл. δίνω*

δοθήνας, **ο** → **άνθραξ**, **ο** чир, пришт

δοιάκι, **το** → **διάκι**, **το** управљач, кормило, кормиларски точак

δοιάνη, **η** уређај за вршидбу, жрвањ

δόκανο, **το** → **δοκάνι**, **το** клопка, замка, мишоловка; *λαθρέμποροι πιάστηκαν στο* ~ шверцери су се упецали у мрежу

δοκάρι, **το** 1. греда, подупирач; 2. пречка (на голу)

δοκησισοφία, **η** умишљеност, препотентност, сујета; самопоуздање

δοκησίσοφος, **ο** умишљенко, препотенко

δοκιμάζω, **δοκίμασα**, **-άστηκα**, **-ασμένος** пробати, покушати; проверити; искусити; испитати: *Δοκιμάζω φόρεμα*. Пробам хаљину. – *Θέλω να δοκιμάσω το θάρρος του*. Хоћу да искушам његову храброст. – *Δοκιμάζω κρασί*. Пробам вино. – *Θέλησε να δοκιμάσει και την ποίηση*. Хтео је да се огледа и у поезији. – *Δεν δοκίμασαν ποτέ ζυγό*. Нису никад искусили ропство. – *Δοκίμασα να κόψω το τσιγάρο*. Покушао сам да прекинем да пушим.

δοκιμασία, **η** покушај, проба, контрола

δοκιμασμένος **-η**, **-ο** проверен, испитан

δοκιμαστήρας, **ο** уређај за испитивање материјала

δοκιμαστήριο, **το** пробно одељење (место и простор за пробе)

δοκιμαστικός, **-ή**, **-ό** пробни, опитни

δοκιμή, **η** покушај, проба, опит; настојање; контрола

δοκίμιο, **το** есеј, оглед

δοκιμογραφία, **η** есејистика

δοκιμογραφικός, **-ή**, **-ό** есејистички

δοκιμογράφος, **ο** есејист(а)

δόκιμος, **-η**, **-ο** способан, цењен, уважаван, прихваћен

δοκιούμαι, **δοκήθηκα** разумевати, схватати, сећати се

δοκογέφυρα, **η** дрвени (брвнени) мост

δοκός, **ο** балван, греда, брвно

δοκούν, **το** жеља; *κατά το* ~ по жељи

δόκτορας, **ο** доктор; лекар

доларио, **το** → **долларио**, **το** долар

долерός, **-ή**, **-ό**, *ѳрил.* **-ά** злобан, лукав, подмукао, препреден

долерότητα, **η** злобност, подмуклост

долιεύομαι, **долιεύτηκα** преварити, обманути; интригарити

δόλιος, **-ια**, **-ιο**, *ѳрил.* **-ια** лукав, подмукао, лажан, преварантски

δόλιος, **-ια**, **-ιο** јадан, несрећан, малерозан

долιότητα, **η** → **панουργία**, **η** лукавост, подмуклост, вероломство

долιοφθορά, **η** саботажа, диверзија

долιοφθορέας, **ο** саботер, диверзант

долихокеφαλία, **η** издужен облик главе

долихоκέφαλος, **-η**, **-ο** који има дугуљасту главу

долларио, **το** → **долларио**, **το**

долоμίτης, **ο** доломит

долопλοκία, **η** сплетка, интрига, завера, смутња

долопλόκος, **ο** сплеткар, интригант, смутљивац

долопλοκώ интригирати

δόλος, **ο** лукавство, лажљивост, перфидност, обмана

долоφονία, **η** убиство; *η απόπειρα δολοφονίας* покушај убиства

долоφονικός, **-ή**, **-ό**, *ѳрил.* **-ά** убиствен, смртоносан, убилачки

долоφόνος, **ο**, **ж.** **-ισσα**, **η** убица

долоφονώ, **(ε)**, **-φόνησα**, **-ήθηκα**, **-ημένος** извршити злочин, убити

δόλωμα, **το** мамац, варка, превара

δολώνω, δόλωσα, -ώθηκα, -ωμένος ставити
 мамац, мамити, варати, обмањивати;
 сипати воду у вино (крстити вино)
δομή, η → **δόμησις**, η 1. зидарство, зиданье;
 2. састав, склоп; структура
δομικός, -ή, -ό зидарски
δόμος, ο свод, купола
δομώ, δόμησα, -ήθηκα, -μένος градити, по-
 дизати
δόνησις, η потрес, потресање, подрхта-
 вање; колебање; вибрирање
δοντάι, то зубић
δοντάра, η велики зуб, зубенда
δοντάς, ο зубат (човек), зубоња
δόντι, то зуб, зубац: *То μαχαίρι είναι όλο
 δόντια.* Нож је сав назубљен. – *Τρίζω τα
 δόντια.* Шкрипим зубима.
δοντιά, η угриз, ујед
δοντιάζω, δόντιασα, -άστηκα, -ασμένος до-
 бијати зубе; ухватити зубима, загрести
δοντόπονος, ο → **πονόδοντος**, ο зубобоља
δονώ, (ε), δόνησα, -ήθηκα, -ημένος 1. трести,
 потресати, дрмати; 2. треперити, трести
 се, узбудити се
δόξα, η част, слава, хвала, почаст
δοξάζω, δόξασα, -άστηκα, -ασμένος славити,
 узвисити, узвишавати: *Εδόξασε τήν πα-
 τρίδα του.* Прославио је своју отаџбину.
 – *Να δοξάζετε το Θεό που σωθήκατε.* Да
 захвалите Богу што сте се спасили.
δοξάρι, то 1. гудало; 2. лук, самострел
δοξαριά, η потез, ударац гудалом; ехо
δοξασία, η веровање, принцип, начело,
 мишљење; *εσφαλμένη* ~ погрешно ми-
 шљење
δόξασμα, то понос, поношење, дичење не-
 чим
δοξαστικός, -ή, -ό онај који нешто хвали,
 слави, прославља
δοξολογία, η слављење, славоспев, Те
 Deum, еухаристија
δοξολογώ, (ε), -λόγησα → **δοξάζω** славити,
 хвалити, певати славоспеве
δοξομανής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς,
 -ή славољубив, честољубив
δοξομανία, η славољубивост, умишљеност,
 честољубље
дорά, η одрана кожа
δοριάλωτος, -η, -ο → **δορίκτητος**, -η, -ο за-
 поседнут; загосподарен, поробљен
дорκάδα, η → **ζαρκάδι**, то срна, срнадаћ

δόρυ, то, *ἱен.* -ατός копље; *αιχμή του δόρατος*
 оштрица, врх копља
δορυφορικός, -ή, -ό 1. копљанички; 2. са-
 телитски; -ή *τηλεόραση* сателитска теле-
 визија
δορυφόρος, ο пратилац, телохранитељ;
 трабант; сателит: *τεχνητός* ~ вештачки
 сателит
δόση, η доза; рата, отплата: *Αγόρασε τις
 ηλεκτρικές συσκευές με δόσεις.* Купио је
 електричне уређаје на отплату. – *Εχει
 μια δόση τρέλας η ιδιοφυΐα.* Генијалност
 има дозу лудости. – *πώληση με δόσεις*
 продаја на почек, на рате
δόσιμο, то давање, пружање; плаћање
δοσμένος, -η, -ο дат, поклоњен; одан, пос-
 већен
δοσοληψία, η пословање, пословни однос;
 трговинска сарадња
δότης, ο давалац; ~ *αίματος* давалац крви
δοτική, η датив
δοτός, -ή, -ό дати, дани; датични, извес-
 тан
δούκας, ο, *ж.* -ισσα, η војвода, војвоткиња,
 херцег
δουκάτο, то 1. војводство; 2. златан новац,
 дукат
дουкиός, -ή, -ό војводски
дούла, η робиња; служавка, слушкиња
δουλεία, η робовање, ропство
δουλειά, η посао, рад; занимање: *Εχω πολλή
 δουλειά.* Имам много посла. – *Μου άνοι-
 ξε δουλειές.* Зададе ми посао (бриге, по-
 тепикоће). – *Αυτό μπορεί να κάνει δουλειά.*
 Ово може да послужи. – *Τι δουλειά κά-
 νετε;* Који посао радите? Које вам је за-
 занимање?
δούλεμα, то 1. дорада, обрада, дотеривање;
 2. ругање, исмевање
δουλεμένος, -η, -ο урађен, завршен; увеж-
 бан, обучен
δουλεμπόριο, то трговина робљем
δουλέμπορος, ο трговац робљем
δουλευτάρης, -α, -ικο радан, трудољубив
δουλευτής, ο, *ж.* -εύτρα, η трудбеник, рад-
 ник
δουλεύω, δούλεψα, -εύτηκα, -εμένος радити,
 прећи, израдити: *Δε δουλεύει πιά, βγήκε
 στη σύνταξη.* Више не ради, отишао је у
 пензију. – *Σε δούλεψα τόσο καιρό χωρίς
 πληρωμή.* Радио сам ти толико времена
 бесплатно. *Τον δουλεύουν.* Прелазе га.

δούλεψη, η ραδ, посао, услуга
 δουλικό, το → υπηρέτρια, η служавка, слуш-
 киња
 δουλικός, -ή, -ό, ἱριλ. -ά ρопски, сервилан
 δουλικότητα, η улагивање, сервилност
 δουλίτσα, η 1. мали посао, послити, делце;
 2. слушкињица
 δουлопароικία, η ρопство, кметство, су-
 жањство
 δουлоπάροικος, ο ρоб, кмет, слуга
 δουлоπρέπεια, η снисходљивост, сервил-
 ност
 δουлоπρεπής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн.
 -είς, -ή, ἱριл. -ώς сервилан, улагивачки
 δούλος, ο → σιλάβος, ο → υπηρέτης, ο ρоб;
 слуга
 δουлоσύνη, η ρопство
 δουλόφρονας, ο → δουлопρεпής, ο
 δουлоφροσύνη, η → δουлоπρέπεια, η
 δουλώνω, δούλωσα, -ώθηκα, -ωμένος поро-
 бити, подјармити, покорити, потчини-
 ти
 дούρειος, -εια, -ο дрвен
 дούρειος ἵππος, ο Тројански коњ; подвала,
 превара
 δοχείο, το 1. суд за течност; 2. ~ νυκτός
 ноћни суд, нокшир
 драγάτης, ο пољски чувар, пудар, пољак
 драγομάνος, ο → драγουμάνος, ο (ишл.)
 тумач, преводилац
 δράκα, η прегршт, шака нечега, мала ко-
 личина
 δράκαινα, η 1. змајева жена; 2. врло груба
 жена; 3. врста рибе (то драκόνι)
 δράκοντας, ο → δράκος, ο змај, аждаја
 драκόντειος, -εια, -ειο драконски, округан,
 немилосрдан
 δράμα, то драма (позоришна), трагичан и
 узбудљив догађај
 драματικός, -ή, -ό, ἱριл. -ά драмски, дра-
 матичан
 драματικότητα, η драматичност
 δραματογράφος, ο → драματοурγός, ο драм-
 ски писац, драматург
 δραματολογία, η драматологија (проуча-
 вање позоришних дела)
 δραματολόγιο, то програм, драмски репер-
 тоар
 δραματοποίηση, η драматизација
 δραματοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποίηθηκα, -ποι-
 ημένος драматизовати

δραματοурγία, η → δραματοποιία, η писање
 драма, драматургија
 δραματοурγικός, -ή, -ό драматуршки
 δραματοурγός, ο/η драматург
 δραματοурγώ, (ε), -τούργησα писати позо-
 ришне драме
 δράμι, то драм, стара грчка тежинска мера:
 Δεν έχει δράμι μυαλό. Нема ни зрно (ни-
 мало) мозга.
 δράνα, η сеница, чардаклија, хладњак
 драпéтeυση, η бежање, бекство, бег
 драпeтeύω, драпéтeυσα бежати, побећи
 драпéτης, ο → φυγás, ο бегунац
 δράση, η радња, акција, активност, ефика-
 сност, деловање, делатност; (изр.) εν
 δράσει у акцији
 драскелиá, η искорачење, раскорачење;
 дужина корака; прескакање, опкорачи-
 вање
 драскелиζω → драскеλώ, драскеλίσσα кора-
 чати, прећи, прескочити, прекорачити,
 искорачити
 драскеλισμα, то прескакање, опкорачи-
 вање, искорак
 δραστήριος, -ια, -ιο, ἱριл. -ια делотворан,
 активан, енергичан
 δραστηριότητα, η делотворност, активност,
 енергичност
 δράστης, ο виновник, преступник
 δραстικός, -ή, -ό, ἱριл. -ά делотворан,
 ефикасан
 δραстικότητα, η делотворност, ефика-
 сност
 δράττομαι 1. хватати, грабити; 2. користи-
 ти: ~ της ευκαιρίας користити прилику
 δραχμή, η драхма (грчки новац)
 δραχμοποιώ, -ησα, -ήθηκα, -ημένος мењати
 валуту у драхме
 δραχμοσυντήρητος, -η, -ο оскудан, сирома-
 шан, који вага сваку пару
 δραχμοφονιάς, ο среброљубац, лакомац,
 циција
 δρεпáνι, то → δρέπανο, то срп: ~ και το σφυρί
 срч и чекић
 δρεпaνiá, η откос, косидба, жетва
 δρεпaνiζω, δρεпaνiсa жњети; косити
 δρεпaνiсma, то жњевење, кошење
 δρεпaнoειδής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн.
 -είς, -ή у облику српа, срполик
 δρεпaнoтός, -ή, -ό → δρεпaнoειдής, -ής,
 -ές

δρέπω, έδρεψα στεћи; (у)брати, жњети: Θα δρέψει τους καρπούς των κόπων του. Обраће плодове свог труда (рада). – Έδρεψε δάφνες στον πόλεμο. У рату је стекао ловорике.

δρίμες, οι → **δρίματα, τα** првих шест дана августа месеца када, по народном веровању, не треба пливати (по мору, реци, језеру), јер је у то време вода опасна (кобна)

δριμύς, -εία, -ύ оштар, суров, груб, љут, заједљив: -ύς χειμώνας сурова зима; -ύς πόνος оштар бол; – ξύδι δριμύ љуто сирће; – *δριμεία επίπληξη* строг укор

δριμύτητα, η строгост, грубост, суровост, заједљивост

δριμώνω, δριμωσα осилити се, наоштрити се, погоршати се (*νήρ.* време)

дрόλαπας, ο олуја, непогода

дрολάπι, το → **дрόлаπας, ο**

δρομάδα, η једногрба камила, дромедар

δρομέας, ο тркач, спринтер

δρομίσκος, ο → **δρομάκι, το** улицица, сокак, стаза

δρομολόγιο, το правац, маршрута; возни ред

δρομόμετρο, το уређај за мерење брзине брода, брзиномер, лог

δρομομετρώ мерити брзину брода

дрόμος, ο → **οδός, η** 1. улица, друм, пут; 2. такмичење у ходању и трчању: *Πήρε μέρος στο Μαραθώνιο δρόμο.* Учествовао је у маратонској трци. – *παιδί του δρόμου* дете улице, мангупче, гамен; – *Εμεινε στους πέντε δρόμους.* Остао је на улици (без стана). – *γυναίκα του δρόμου* улична жена, уличарка; – *Η υπόθεση είναι σε καλό δρόμο.* Посао је на добром путу (развија се). – *Πήρα στραβό (έχασα) δρόμο.* Погреших пут, залутах. – *Δρόμος μετά φυσικών εμποδίων.* Трка са природним препрекама, стрипл чес.

дрόπακας, ο → **дрώπιας, ο**

дросάτος, -η, -ο → **дросερός, -ή, -ό** свеж, прохладан

дросεράδα, η → **дросερότητα, η** свежина, прохладност

дросερός, -ή, -ό → **дросάτος, -η, -ο**

дросιά, η роса, свежина, прохладност

дросίζω, дрόσισα, -ίστηκα, -ισμένος освежити, овлажити, оросити

дрόσισμα, το освежење, освежавање

дросιστικός, -ή, -ό освежавајући

дросоβολώ, (ε), -βόλησα освежити

дросολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος освежити, утолити (жећ)

дросός, ο → **дросό, το** хладовина, хладовит предео

дрύνος, -η, -ο храстов

дрυμός, ο храстова шума

дрυκολάπτης, ο детлић, жуња

дрυοπίθηκος, ο врста мајмуна, сродник шимпанзе

дрύπη, η плод са једном коштицом (бресква, трешња)

дрύς, η → **βελανιδιά, η** храст (стабло)

дрύφραιτο, το ограда, решетка

дрω, έδρασα бити активан, деловати енергично; **дрώντα πρόσωπα, τα** активна лица

дрώπιας, ο водена болест

дрωπικιάζω боловати од водене болести

дрωпικιάρης, ο болесник од водене болести

дрωτάρι, το → **ιδρωτάρι, το**

дрωтσίла, η кожно обољење, екцем

дуадикός, -ή, -ό двојан, двострук, дупли

дуадисμός, ο двојност, дуализам

дύара, η 1. стари бакрени новчић од две лепте; 2. двојка

дύαρες, οι две коцке са „јединицом“ (на талону)

дύари, το 1. карта или коцка „двојка“; 2. двособан стан

дуарχία, η 1. двовлашће; 2. дуализам

дуϊκόс, ο (*ирам.*) двојина, дуал

дуϊσμός, ο → **дуадисμός, ο**

дύναμαι, дунήθηκα моћи, бити упоран

дυναμάρι, το тврђава, утврђење

дύναμη, η снага, сила, моћ

δυναμική, η динамика

δυναμικό, το количина рада, учинак, енергија, ефекат

δυναμικός, -ή, -ό снажан, динамичан

δυναμικότητα, η потенцијал, динамизам

δυναμίτης, ο динамит

δυναμίτιδα, η снага, јачина

δυναμιτιστής, ο динамиташ

δυναμιτιστικός, -ή, -ό динамиташки

δυναμό, το динамо

δυναμόμετρο, το динамометар

δυνάμωμα, το ојачање, снажење, окрепљење

δυναμώνω, δυνάμωσα, -ωμένος οјачати, оснажити, окрепити
 δυναμωτικός, -ή, -ό ојачавајући, оснажујући, окрепљујући
 δυναστεία, η 1. династија; 2. насилна владавина, тиранија
 δυναστεύω, δυνάστευσα, -θηκα, -μένος насилно владати, тиранисати
 δυνάστης, ο тиранин, сатрап
 δυναστικός, -ή, -ό династички, тирански
 δυνατός, -ή, -ό, *ѱрил.* -ά снажан, јак, могућ:
δυνατό κρασί јако вино; – *δυνατός πυρετός* јака грозница; – *Δεν είναι δυνατό.* Није могуће. – *Είναι πολύ δυνατός παλαστής.* Он је врло снажан борац. – *Είκανα τα αδύνατα δυνατά.* Учинио сам немогуће могућим.
 δυνατότητα, η могућност, вероватноћа
 δύνη, η (*φиз.*) дин
 δυνητικός, -ή, -ό, *ѱрил.* -ά 1. могућ, вероватан, евентуалан, потенцијалан; 2. (*грам.*) условни
 δύνομαι, δυνήθηκα моћи, издржати, поднети
 δύο → δυό 1. два (број); *το δύο* двојка (у картама): *σείς οι δυό* вас двојица; – *Ποιός απ' τους δυό σας;* Који од вас двојице? – *δύο βήματα από δώ* два корака одавде; *και οι ~* и ова двојица – два по два
 δυοσмарίνι, το → *δεντρολίβανο*, το рузмарин
 δυόσμος, ο метвица, нана
 δυσ-префикс, означава одрицање или супротан смисао
 δυσανάγνωστος, -η, -ο, *ѱрил.* -α неразумљив, нечитак, нечитљив
 δυσαναλογία, η несразмера, несиметрија, асиметрија, непропорција
 δυσανάλογος, -η, -ο, *ѱрил.* -α несразмеран, асиметричан, непропорционалан
 δυσαναπλήρωτος, -η, -ο непопуњив, незаменљив, ненадокнадив
 δυσανασχετώ, (ε), -σхέτησα љутити се, негодовати; с муком трпети, тешко подносити
 δυσάποκτητος, -η, -ο који се тешко стиче
 δυσарέσκεια, η несвиђање, непријатност, незадовољство, огорчење, срџба
 δυσάρεστος, -η, -ο непријатан, досадан
 δυσарεστώ, (ε), -арέστησα, -ήθηκα, -ημένος бити незадовољан, непријатан, не допадати се, не свиђати се

δυσβάσταχτος, -η, -ο неподношљив, претезак, досадан
 δύσβατος, -η, -ο → *δυσδιάβατος*, -η, -ο тешко проходан, непроходан
 δυσδιάκριτος, -η, -ο тежак за разликовање, тешко разлучив
 δυσεντερία, η (*мед.*) дизентерија
 δυσεξήγητος, -η, -ο тежак за тумачење, необјашњив
 δυσεξίτηλος, -η, -ο неизбледив, постојан
 δυσεξιχνίαστος, -η, -ο тежак за откривање, за проницање
 δυσепίλυτος, -η, -ο нерешив
 δυσερμήνευτος, -η, -ο тежак за објашњење, необјашњив
 δυσεύρετος, -η, -ο тежак за налажење, редак, јединствен
 δύση, η запад; залазак (сунца, каријере)
 δυσίκοος, -ος → η, -ο наглув
 δυσηλεκτραγωγός, -ός, -ό непроводљив, неелектропроводник
 δυσθεράπευτος, -η, -ο тежак за излечење
 δυσθερμαγωγός, -ός, -ό који слабо проводи топлоту
 δυσθυμία, η туга, нерасположење, меланхолија
 δύσθυμος, -η, -ο тужан, нерасположен, меланхоличан
 δυσίατος, -η, -ο → *δυσθεράπευτος*, -η, -ο
 δύσκαμπτος, -η, -ο крут, несавитљив
 δυσκαμπσία, η крутост, несавитљивост
 δυσκατέργαστος, -η, -ο тешко изводив, необрадив, неизводљив
 δυσκινησία, η тромост, непокретност
 δυσκίνητος, -η, -ο тром, тешко покретљив, лењ, инертан
 δυσκοίλιος, -ια, -ιο непробављив
 δυσκόλεμα, το → *δυσκολία*, η
 δυσκολεύω, δυσκόλεψα, -εύτηκα, -εμένος отежавати, спречавати; -ομαι 1. оклевати, сумњати, колебати се 2. имати тешкоће, бити у неприлици
 δυσκολία, η (по)тешкоћа, сметња, мука
 δυσκολο- префикс за: тешко, с муком
 δύσκολος, -η, -ο, *ѱрил.* -α тежак, мучан, неугодан
 δυσκολοχώνευτος, -η, -ο → *δύσπεπτος*, -η, -ο
 δυσμένεια, η ненаклоњеност, непријатељство; немилост, непријатност
 δυσμενής, -ής, -ές, *ѱен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή; (*суѱр.*) *ευμενής*, -ής, -ές непријатан,

непријатељски, неповољан: *-είς συνθήκες*
неповољни услови

δύσμοιρος, -η, -ο несрећан, злосрећан

δυσμορφία, η ружноћа, наказност

δύσμορφος, -η, -ο ружан, грдан, наказан

δусοίωνος, -η, -ο злослутан, злокобан, песимист(а)

δусοοσμία, η → **βρόμα**, η задах, смрад

δύσοοσμος, -η, -ο смрдљив, смрадан

δусοурία, η потешкоћа при мокрењу

δύσπεπτος, -η, -ο → **δусиколоχώνевτος**, -η, -ο непробављив, несварљив

δусπειμία, η (*μεγ.*) непробављивост, несварљивост

δусπιστία, η → **απιστία**, η неповерење, подозривост

δύспιστος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α неповерљив, сумњичав, подозрив

δусπιστώ, (ε), -πίστησα бити неповерљив, сумњати, подозревати

δύспνοια, η тешко дисање, гушење, сипња, задиханост

δустοκία, η 1. тежак порођај; 2. тешкоћа, тегоба

δустροπία, η свадљивост, чангризавост, тежак карактер

δύστροπος, -η, -ο свадљив, чангризав

δустροпώ, (ε), -τρόπησα свађати се, јогунити се, противити се

δустύχημα, το несрећа, удес, несрећан случај

δустυχής, -ής, -ές, *ἱεν.* -οὺς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή, *ἕрил.* -ώς несрећан, напаћен

δустυχία, η несрећа, беда, невоља, сиромаштина

δύστυχος, -η, -ο → **δустυχισμένος**, -η, -ο → **δустυχής**, -ής, -ές несрећан, бедан, јадан

δустυχώ, (ε), *δустύχησα*, бити несрећан, страдати

δустυχώς (*ἕрил.*) нажалост

δусφήμηση, η клеветање, оцрњивање, оговарање, дисфамација

δусφημώ, *суῦр.* φημίζω, -ήμησα, -τηκα, -ημένος клеветати, оговарати, оцрњивати

δусфорία, η неприлика, нелагодност, нерасположење

δусфорώ, (ε), -φόρησα бити незадовољан, осећати се нелагодно

δусхераίνω, -хέρανα, -θηκα сметати, спутавати, компликовати

δусхέρεια, η сметња, потешкоћа, нелагодност

δусхерής, -ής, -ές, *ἱен.* -οὺς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή, *ἕрил.* -ώς тежак, напоран, неугодан, мучан

δύсхристос, -η, -ο тежак за руковање, неподесан (у обраћању)

δусωδία, η → **δусοοσμία**, η смрдљивост, кужност

дύτης, ο гњурац, ронилац

дустикός, -ή, -ό, *ἕрил.* -ά западни, западњачки

дустикός, ο западњак (католик и протестант)

δύω → **δύνω**, *έδυσα* залазити, западати, гасити се

δусωδία, η → **διωδία**, η

δώδεκα дванаест

δωδεκάδα, η → **ντουζίνα**, η 12 комада, туце

δωδεκαδάκτυλο, το дванаестопалачно црево

δωδεκαδικός, -ή, -ό који као основу има број дванаест

δωδεκάεδρος, -η, -ο додекаедар

δωδεκαήμερο, το → **δωδεκάμερα**, τα дванаест дана између Божића и Богојављења

δωδεκάθεο, το дванаест богова грчког и римског света

δωδεκάμηνο, το период од дванаест месеци, година

δωδεκάμηνος, -η, -ο дванаестомесечни

δωδεκαπλάσιος, -ια, -ιο дванаестострук, увећан дванаест пута

δωδεκαπρόφητο, το књига са делима 12 пророка

δωδεκαριά, η → **δωδεκάδα**, η

δωδεκάστιχος, -η, -ο који има 12 стихова

δωδεкаσύλλαβος, -η, -ο дванаестосложни, дванаестерачки

δωδεκατημόριο, το дванаести део, дванаестина

δωδέκατος, -η, -ο дванаести

δωδεκάχρονος, -η, -ο дванаестогодишњи

δωδεκάωρο, το време од 12 часова

δωδεκάωρος, -η, -ο дванаесточасовни, дванаестосатни

δώμα, το 1. стан, део куће, апартман; 2. тераса, трем

δωμάτιο, το соба

δωρεά, η поклањање, даровање

δωρεάν (*ἕрил.*) на дар, бесплатно

δωρεοδόχος, ο поклонопримац

δωρητής, ο **ποκλoνoδaвaц, дaривaлaц**
 δωρίζω → δωρώ, δώρισα, -ίστηκα, -ισμένος
 даривати, поклонити

δωρικός, -ή, -ό **дopски**

δώρο, το → χάρισμα, το **пoκлoн, дaр; хaризмa**

δωροδόκιμα, το **1. пpимaњe и дaвaњe пoκлoнa; 2. митo y виду пoκлoнa**

δωροδοκία, η **митo; кoрyмпирaњe**

δωροδοκώ, (ε), -δόκησα, -ήθηκα, -ημένος
пoдмићивaти, кoрyмпирaти, пoтплатити

δωρολήπτης, ο **пoдмитљивaц**

δωροληψία, η **пpимaњe митa**

δωρίω → δωρίζω

δωσιδικία, η **пpавo oбpaћaњa cyдy и oбaвe-зa oдaзивa нa cyдски пoзив**

δωσίδικος, -η, -ο **пoдлoжaн cyђeњy, oдгo-вoрaн**

δωσίλογος, -η, -ο **oдгoвoрaн зa yчињeнo бeзaкoњe**

Ε, ε

Ε, ε, пето слово алфавета, као бројчани знак ε' = 5, ,ε = 5000

ε! (узв.) e! ej! *Ε, φίλε μου, έτσι είναι;* Ε, пријатељу мој, тако је то. – *Ε, δεν είναι κανείς εδώ;* Хеј, има ли неког овде?

εάν (св.) → **αν**

έαρ, το, ιεν. έαρος, пролеће

εαρινός, -ή, -ό → **ανοιξιάτικος, -η, -ο** пролећни: *-ή βροχή* пролећна киша; *-ή ισημερία* пролећна равнодневица, еквиноцијум

εαυτός, ο лично (ја, ти, он *ӣω̄g.*), сам, самог себе; повратна заменица; увек у м. р. са једним од *ιεν.* личне заменице *μου, σου, του, της, μας, σας, τους*: *Είναι εγωιστής, αγαπάει πολύ τον εαυτό του.* Он је егоиста, веома воли самог себе.

εαυτούλης, ο, γем. од **εαυτός, ο** маленкост, ништавост (моја, твоја, његова): *Κοιτάει τον εαυτούλη του κι αδιαφορεί για όλα τα άλλα.* Гледа своју маленкост и не брине ни о чему другом.

έβαλα, аор. ιл. βάζω и βάλλω

έβγα изаћи! *им̄.* од **βγαίνω**

έβγα, то излаз(ак), крај: *Στο έβγα του χωριού.* На изласку из села – на крају села. – *στο έβγα του Γενάρη* крајем јануара

εβδομάδα, η → **βδομάδα, η** седмица, недеља (дана)

εβδομαδιαίος, -αία, -αίο недељни, једнонедељни

(ε)βδομαδιάτικο, то једнонедељна, седмична плата, зарада

(ε)βδομαδιάτικος, -η, -ο једнонедељни

εβδομηκονταετηρίδα, η седамдесетогодишњица

εβδομηκονταετής, ο седамдесетогодишњак

εβδομηκοστό, то седамдесети део, седамдесетина

εβδομηκοστός, -ή, -ό седамдесети

εβδομήντα седамдесет

εβδομηντάρης, ο седамдесетогодишњак

εβδομηνταριά, η седамдесетак, око (отприлике) седамдесет

εβδομηντάχρονα, τα седамдесетогодишњица

έβδομο, το седмина

έβδομος, -η, -ο седми; *-η τέχνη* седма уметност; *στον -ο ουρανό* на седмом небу

εβένινος, -η, -ο који је од абоноса, *-α μαλλιά* коса као од абоноса (црна)

έβενος, ο абонос, ебановина

εβίβα! → βίβα! (*ӣш̄ал.*) Живео!

εβραϊκή, η → **εβραϊκά, τα** јеврејски језик

εβραϊκός, -ή, -ό јеврејски

εβραιολογία, η хебрејистика

εβραιολόγος, ο → **εβραϊστής, ο**

εβραιοπούλα, η Јеврејчица, Јеврејче

εβραιόπουλο, το Јеврејчић, Јеврејче

Εβραίος, ο, ж. -αία, η → **Ισραηλίτης, ο** → **Ιουδαίος, ο** Јеврејин, Јеврејка; шкртица, среброљубац

εβραϊσμός, ο јудеизам, јеврејство

εβραϊστής, ο → **εβραιολόγος, ο** хебрејист, проучавалац историје, културе и језика Јевреја

έβρεξα, аор. ιл. βρέχω

έγγαμος, -η, -ο → **παντρεμένος, -η, -ο** ожењен, удата; *έγγαμος βίος* супружански живот

εγгαστρίμυθος, -η, -ο трбухозборац, који говори из трбуха, стомака

εγγεγραμμένος, -η, -ο уписан, записан

εγγειοβελτιωτικός, -ή, -ό мелиорацијски

έγγειος, -α, -ο земљишни: *-ος φόρος* земљишни порез; *-α πρόσοδος* земљишни приход (доходак)

εγγενής, -ής, -ες 1. урођен; природан; 2. исконски, староседелачки

εγγίζω → αγγίζω

έγγιστα (*ἔγγιστα*) веома близу; *ως* ~ што ближе

εγγλέζικα, та енглески језик

εγγλέζικος, -η, -ο енглески

Εγγλέζος, ο Енглец, врло тачан: *Εἶναι Εγγλέζος*. Тачан је као Енглец.

εγγλεζοφέρνω → αγγλοφέρνω

εγγονή, η → εγγόνα, η → αγγόνα, η унука

εγγόνι, то → αγγόνι, то унуче

έγγονος, ο → εγγονός, ο → άγγονας, ο унук

εγγράμματος, -η, -ο образован, писмен

εγγραφή, η упис, уписивање; (*муз.*) запис

έγγραφο, то спис, исправа, докуменат: *δημόσιο* ~ јавна исправа; *ιδιωτικό* ~ приватна исправа; – *απόσπασμα εγγράφου* извод из документа; ~ *υπηρεσίας* службени акт; – *δικαιολογητικά έγγραφα* судска акта; – *ναυτιλιακά έγγραφα* бродски папири

έγγραφος, -η, -ο писмено састављен, написан, написмен

εγγράφω, ενέγραψα, εγγράφηκα, εγγεγραμμένος записати, уписати, убележити, регистровати: *Εγγράφω στη μαγνητοταινία*. Записати на магнетофонску траку.

εγγύηση, η *ἰεν.* -ης → -εως гаранција, јемство, покриће, кауција: *παρέχω* ~ дати јемство, јемчити; – *Δεν παρέχει εγγύηση*. Он не пружа гаранцију.

εγγυητής, ο, ж. -τρια, η гарант, јемац, жирант

εγγυητικό, то јемство, гаранција, гарантно писмо

εγγυητικός, -ή, -ό гаранцијски, жирантски

εγγυοδοσία, η кауција

εγγυοδοτώ, (ε), -δότησα дати залог, уплатити кауцију, кауцирати

εγγύς (*ἔγγυς*) близу

εγγυώμαι, -ήθηκα, -ημένος гарантовати, одговарати за нешто, потврђивати

έγειρα, *αορ. ἴλ. γέρνω*

εγείρω, ήγειρα, ηγέρθην (про)будити; (по)дигнути; (за)почињати, побуђивати

εγελιανισμός, ο (*φил.*) хегелијанизам

εγελιανός, -ή, -ό хегелијански

εγελιανός, ο хегелијанац

έγερση, η, *ἰεν.* -ης → -εως 1. буђење, дизање, устајање; 2. устанак, буна, побуна

εγερτήριο, то јутарња труба за буђење; будница, подстицајна песма

έγια! (*узв.*) хајде: *Εγια, μόλα, έγια λέσα*. Напред, хо-рук! Напред – назад!

έγινα, *αορ. ἴλ. γίνομαι*

Εγίρα, η (*αορ. ἴλ.*) бег Мухамеда из Меке у Медину, 622. г.

εγκάθειρτος, -η, -ο везан, затворен, ухапшен, утамничен

εγκάθετος, -η, -ο подметнут, унајмљен, потплаћен: *-οι δολοφόνοι* плаћене убице

εγκαθιστώ, (α), -κατέστησα, -στάθηκα, -στημένος основати, установити, подићи

εγκαίνια, та свечано отварање, посвећење (храма): ~ *της καινούργιας εκκλησίας* посвећење нове цркве; ~ *σχολείου* свечано отварање школе

εγκαινιάζω, εγκαινίασα, -άστηκα, -ασμένος посветити, свечано отворити

εγκαινίαση, η 1. откриће; 2. освећење

εγκαινιασμός, ο → εγκαινίαση, η

έγκαιρος, -η, -ο, *ἔγγυς* -α → -ως на време, у прави час; правовремен(о)

εγκαιροφλεγής, -ής, -ές, *ἰεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή дистанциони, даљински (паљба)

εγκάλεσμα, то → μήνυση, η тужба, позив на суд

εγκαλώ, (ε), εγκάλεσα (оп)тужити, поднећи тужбу, окривити

εγκάρδιος, -ια, -ιο, *ἔγγυς* -ια искрен, срдачан: *-ος φίλος* искрен пријатељ; *-α λόγια* срдачне речи

εγκαρδιότητα, η срдачност

εγκαρδιώνω, -кардиώσα, -ώθηκα, -ωμένος ободрити, одушевити, охрабрити

εγκαρδίωση, η, *ἰεν.* -ης → -εως храбрење, бодрење, подстрекивање

εγκαρδιωτικός, -ή, -ό, *ἔγγυς* -ά охрабрујући, подстрекивачки

εγκάρσιος, -ια, -ιο, *ἔγγυς* -ια попречни

εγκαρτέριση, η, *ἰεν.* -ης → -εως истрајност, постојаност, стрпљивост

εγκαρτερώ, (ε), -τέρησα истрајати, бити постојан (стрпљив)

έγκατα, та → βάθη, та 1. усеци, удубљења, дубине; 2. унутрашњост душе; 3. недра

εγκαταλείπω, εγκατέλειψα, -είκτηκα, -λειμμένος оставити, напустити: *Εγκατέλειψε επιτέλους την Αμερική και γύρισε στην Ελλάδα*. На крају је напустио Америку и вратио се у Грчку.

εγκατάλειψη, η, *ἰεν.* -ης → -εως напуштање, остављање

εγκατάσταση, η 1. смештање, полагање; 2. оснивање, установљавање; 3. трајно подизање или грађење; 4. постављење (на дужност)

έγκαυμα, то опекотина

έγκαυση, η → **έγκαυση**, η, 1. спаљивање;

2. урезивање, гравирање пирографија

έγκειται → **βρίσκεται** → **υπάρχει** лежи; налази се, постоји, састоји се: *Εδώ έγκειται η δυσκολία*. У томе је потешкоћа.

εγκειριμένος, -η, -ο прихваћен, одобрен

εγκεφαλαλγία, η мождани бол

εγκεφαλικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά 1. мождани;

2. логичан

εγκεφαλικότητα, η расуђивање, логика

εγκεφαλίτιδα, η (*μεγ.*) енцефалитис, инфективно запаљење мождане огне

εγκεφαλογράφημα, то енцефалографија – дијаграм

εγκεφαλογραφία, η енцефалографија

εγκεφαλονωτιαίος, -αία, -αίο мождани, кичменомождани

εγκεφαλοπάθεια, η церебрална обољења (уопште)

εγκέφαλος, ο → **μυαλό**, то мозак; памет

εγκεφαλοσκοπία, η енцефалоскопија

εγκλεισμός, ο затварање, утамничење

έγκλειστος, -η, -ο закључан, затворен, утамничен

εγκλείω, ενέκλεισα, εγκλείσθηκα, εγκλεισμένος закључати, затворити

έγκλημα, то злочин, преступ; *σώμα του εγκλήματος* чињенично стање злочина (*лат.* corpus delicti)

εγκληματικός, -ή, -ό, *ἕριл.* -ά злочиначки, криминални; преступнички

εγκληματικότητα, η криминалитет

εγκληματολογία, η криминалистика

εγκληματολογικός, -ή, -ό, *ἕριл.* -ά криминалистички

εγκληματολόγος, ο криминалист(а)

εγκληματώ, (ε), -μάτησα извршити криминално дело, чинити незакоње

έγκληση, η, *ἱεν.* -ης → -εως тужба, оптужба; потказивање

εγκλητήριο, то → **κατηγορητήριο**, то оптужница

εγκλητικός, -ή, -ό, *ἕριл.* -ά оптужни

εγκλιματίζω, εγκλιμάτισα, -ίστηκα, -ισμένος прилагодити, аклиматизовати; -ομαι прилагодити се

εγκλιματισμός, ο → **εγκλιμάτιση**, η прилагођавање, аклиматизација

εγκλίνω 1. нагињати, тежити, бити склон;

2. -ομαι пренети нагласак на претходну реч, енклитика

έγκλιση, η, *ἱεν.* -ης → -εως нагињање, склонност; магнетска деклинација

εγκλιτικά, та енклитике, једносложне речи чији се нагласак преноси на последњи слог претходне речи

εγκλωβίζω, -κλώβισα, -ίστηκα, -ισμένος затворити, ограничити, блокирати

εγκλωβισμός, ο опкољавање, затварање, ограничење, блокада

εγκόλπιо, то 1. амајлија, талисман, медаљон; 2. сребрна Христова икона коју о врату носи епископ

εγκόλπιος, -ια, -ιο нагрудни (крст); цепни (речник)

εγκολπώνομαι, -ώθηκα, -ωμένος прихвати-ти, присвојити; сагласити се

εγκοπή, η урез, жлеб, бразда, засек

εγκόσμια, та земаљске ствари, земаљска добра

εγκόσμιος, -ια, -ιο светски, овоземаљски, световни

εγκράτεια, η умереност, уздржаност; ~ *υλώσσας* дискретност у разговору

εγκρατεύομαι, -εύτηκα бити умерен, изражавати се лаконски

εγκρατής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή умерен, уздржан; језгровит

εγκρίνω, ενέκρινα, εγκρίθηκα, *εγ(κε)κριμένος* одобрити, усагласити, потврдити, прихватити

έγκριση, η, *ἱεν.* -ης → -εως одобрење, пристанак, сагласност

έγκριτος, -η, -ο угледан, прихваћен, одабран, елитан: *οι έγκριτοι της πόλης* угледници града, градска елита; – *Είναи έγκριτος γιατρός*. Он је угледан (цењен) лекар.

εγκύκλιος, η енциклично писмо, посланица; посланица папина свим надбискупима и бискупима

εγκύκλιος, -ια, -ιο заједнички, општи, универзалан; кружни, цикличан

εγκυκλοπαιδεία, η → **εγκυκλοπαίδεια**, η енциклопедија, свезнање

εγκυκλοπαιδικός, -ή, -ό, *ἕριл.* -ά енциклопедијски

εγκυκλοπαιδιστές, οι → **εγκυκλοπαιδικοί, οι**
 енциклопедисти (Дидро, Аламбер, Вол-
 тер, Холбах, Русо, Монтеѕкје и др.)
εγκυκλοпαιδιστής, ο енциклопедист
εγκυμονώ, (ε), -μόνησα 1. крити у себи,
 спремати потајно; 2. бити бременит
εγκυμοσύνη, η трудноћа, бременитост
έγκυος, -α, -ο → **γυαστρωμένος, -η, -ο** бре-
 менит; трудна (женка)
έγκυρος, -η, -ο, ἕριλ. -α веродостојан,
 ваљан, пуноважан, валидан, званичан
εγκυρότητα, η веродостојност, аутенти-
 чност, важност, ваљаност, валидност
εγκωμιάζω, εγκωμίασα, -άστηκα, -ασμένος
 хвалити, славити, глорификовати
εγκωμιασμός, ο хваљење, глорификовање,
 похвала
εγκωμιαστής, ο, ж. -τρια, η ласкавац, улагивач,
 улизица, полтрон
εγκωμιαστικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά ласкав, ула-
 гивачки, улизички, полтронски
εγκώμιο, το 1. хваљење, величање; 2. хва-
 лоспев, панегирик
έγνοια, η → **έννοια, η**
εγνωσμένος, -η, -ο известан, неоспорен; -η
αλήθεια неоспорна истина
εγρήγορση, η, ἱен. -ης → *εως* неспавање,
 бдење, будност, опрезност
εγχάραγμα, το нарез, урез; гравира
εγχάρακτος, -η, -ο → **χαραγμένος, -η, -ο**
 урезан, угравиран
εγχάραξη, η резање, урезивање; грави-
 рање
εγχείρημα, το 1. покушај; 2. храброст, од-
 важност, јунаштво
εγχείρηση, η, ἱен. -ης → *εως* операција, хи-
 руршки захват
εγχειρήσιμος, -η, -ο (мед.) који је за опера-
 цију, да буде оперисан
εγχειρητής, ο хирург, оператор
εγχειρητική, η хирургија
εγχειρητικός, -ή, -ό хируршки, операцио-
 ни, операцијски
εγχειρίδιο, το 1. бодеж, ножић, кама; 2.
 упутство, приручник, уџбеник
εγχειρίζω, εγχειρίσα, -ίστηκα, -ισμένος 1.
 предати, уручити; 2. оперисати
εγχείριση, η, ἱен. -ης → *εως* 1. предаја, уру-
 чење; 2. операција
εγχειρώ, (ε), εγχειρήσα, -ήθηκα, -ημένος
 оперисати

έγχορδος, -η, -ο 1. жичани; -ο *όργανο* жича-
 ни инструмент; ; 2. **έγχορδα, τα** жичани
 музички инструменти
έγχρωμος, -η, -ο обојен, у боји
έγχυση, η 1. уливање, убризгавање; 2. инт-
 равенозна инјекција
εγχώριος, -ια, -ιο → **ντόπιος, -ια, -ιο** зе-
 маљски, територијални, домаћи: -α *πα-*
ραγωγή локални, домаћа производња; -ο *εμ-*
πόριο домаћа (унутрашња) трговина;
εγχώριοι, οι мештани
εγώ ἱен. εμένα, μου ак. εμένα, με мн. ном.
εμείς ἱен. εμάς, μας ак. εμάς, μας ја, мене,
 мени, мене, са мнош, о мени, ми, нас,
 нама, нас, са нама, о нама; *το άλλο* ~
 друго ја (*латин. alter ego*)
εγωθεϊσμός, ο → **εγωτισμός, ο**
εγωισμός, ο себичност, саможивост, егои-
 зам, самозадовољство
εγωισταίνω бити егоистичан
εγωιστής, ο, ж. -τρια, η егоист(а)
εγωιστικός, -ή, -ό егоистичан
εγωκεντρικός, -ή, -ό егоцентричан
εγωκενтриσμός, ο егоцентризам
εγωλάτρης, ο, ж. -ισσα, η самообожаватељ
εγωлатρία, η самообожавање, патолошки
 егоизам
εγωμανής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς,
 -ή сујетан, уображен, самољубив
εγωμανία, η сујета, уображеност, самообо-
 жавање
εγωπάθεια, η сујета, сујетност, уображе-
 ност, болесно самољубље
εγωπαθής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς,
 -ή уображен, умишљен, самољубив
εγωτισμός, ο самољубље, нарцисоидност
εγωτιστής, ο, ж. -τρια, η самољубац, нар-
 цисоид
εδαφιαίος, -αία, -αίο, ἕριλ. -αία низак,
 приземан, до земље: *Του έκανε εδαφιαία*
υπόκλιση. Поклонио му се до земље.
εδαφικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά земљишни, тери-
 торијални
εδαφικότητα, η територијалност
εδάφιο, το одељак, одломак; алинеја, тачка:
Το δ' εδάφιο του άρθρου 4 του νόμου 309.
 Тачка „д“ члана 4, параграфа 309.
εδαφολογία, η проучавање тла; педологија
έδαφος, το, ἱен. -ους, мн. -η тло, терен, те-
 риторија: *πάτριο* ~ родно тло (завичај);
εχθρικό ~ непријатељска територија; *το*

έδαφος φεύγει κάτω από τα πόδια μου γυ-
бим тло под ногама
εδαφόστρωση, η, ἱεν. -ης → -εως равнање
(ваљање) тла ваљком
εδαφόσφαιρα, η целина земљиног омотача
έδειρα, αορ. ἱλ. δέρνω
Еδέμ, η → Παράδεισος, ο еден (рајски врт
Адама и Еве)
έδεσμα, то јело, храна, провијант
εδесματολόγιο, то јеловник, мени
εδικός, -ή, -ό → ιδικός, -ή, -ό → δικός, -ή,
-ό
έδρα, η столица, седиште, катедра, фо-
теља, Света столица (Ватикан): ~ της
Κυβερνήσεως седиште владе; η κα-
θηγητική ~ професорска катедра; ~ του
νοσήματος извориште болести
εδраϊός, -αία, -αίο стабилан, учвршћен,
трајан, постојан
εδραιώνω, εδραιώσα, -ώθηκα, -ωμένος учвр-
стити, ојачати, стабилизovati
εδραιώση, η учвршћење, ојачање, консоли-
дација
έδρανο, то 1. клупа, седиште, станиште;
2. лежиште, носач, база
έδρασα, αορ. ἱλ. дрω
εδρεύω имати седиште, задржавати се,
столовати: Η εταιρεία εδρεύει στην Αθή-
να. Удружење има седиште у Атини. – Ο
πόνος εδρεύει στο στομάχι. Бол се задржа-
ва у стомаку.
(ε)δῶ (ἱрил.) овде, ту: από ~ ως εκεῖ одав-
де, донде; ~ και τρία χρόνια пре три го-
дине, има већ три године; ~ και κει ту и
тамо; εδῶ και τώρα сада и одмах – Φύγε-
τε από εδῶ! Одлазите одавде! – Μένει εδῶ
κοντά. Станује овде у близини. – Δεν εἶ-
ναι από εδῶ. Није одавде.
εδωδά (ἱрил.) баш овде
εδῶδιμα, та производи (бакалски)
εδωδιμοπωλείο, то деликатесна радња, ба-
калница
εδωδιμοπώλης, ο продавац, бакалин
εδῶδιμος, -η, -ο јестив, за јело
εδῶθε (ἱрил.) управо овде
εδῶλιο, то клупа, седиште; ~ του κατηγο-
ρουμένου оптуженичка клупа
έδωσα, αορ. ἱλ. δίνω
εθελодουλία, η добровољно робовање
εθελόδουλος, ο добровољни роб
εθелоθυσία, η добровољно жртвовање, са-
можртвовање

εθελοντής, ο, ж. -ντρια, η добровољац
εθελонτικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά добровољни
εθελонτικότητα, η добровољност; η αρχή
της ~ ς принцип добровољности
εθελότυφλος, -η, -ο који се претвара да не
види, „прави се слеп“
εθелоτυφλώ затварати очи пред нечим,
„правити се слеп“
εθελούσιος, -α, -ο добровољан
έθεσα, αορ. ἱλ. θέτω
εθιμικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά уобичајен, оби-
чајни: -ό δίκαιο обичајно право
έθιμο, то обичај: Κάθε τόπος έχει τα έθιμά
του. Свака земља (крај) има своје оби-
чаје. – Είναι έθιμο σε μας να... Код нас је
обичај да...; ήθη και έθιμα нарави и •би-
чаји
εθιμοτυπία, η церемонијал, протокол
εθιμοτυπικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά церемонијал-
ни, протоколарни
εθισμός, ο 1. обичај, навика; 2. (μεγ.) за-
висност
εθναπόστολος, ο предводник, вођа народа,
апостол народа
εθνάρχης, ο вођа нације, поглавар
εθναρχία, η положај и достојанство народ-
ног вође, његово седиште
εθνεγερσία, η народни устанак: ~ του 1821.
Устанак из 1821.
εθνεγέρτης, ο вођа народног устанка
εθνικισμός, ο национализам, устаничка
идеологија
εθνικιστής, ο, ж. -τρια, η националист(а)
εθνικιστικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά националис-
тички
εθνικοποίηση, η → εθνοποίηση, η национа-
лизација
εθνικοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιη-
μένος национализовати
εθνικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά национални, народ-
ни; ~ ύμνος национална химна; -ή μει-
ονότητα национална мањина; -ή ομάδα
национални тим
εθνικοσοσιαλισμός, ο националсоцијали-
зам
εθνικοσοσιαλιστής, ο, ж. -τρια, η нацио-
налсоцијалист(а)
εθνικοσοσιαλιστικός, -ή, -ό националсо-
цијалистички
εθνικότητα, η националност, народност,
национална мањина

εθνικοφροσύνη, η родољубивост, патриотизам
εθνικόφρων, -ον националист(а); родољуб, патриота
εθνισμός, ο народност, родољубље, патриотизам; *άνθρωπος χωρίς -ό* космополит
εθνιστής, ο родољуб, патриота
εθνοβόρος, -ος, -ο геноцидан; ~ *πολιτική* политика геноцида
εθνογραφία, η етнографија
εθнографικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά етнографски
εθноγράφος, ο етнограф
εθноκατάρατος, -η, -ο проклет од народа
εθноκτόνος, -α, -ο који води народ у пропаст, геноцидни
εθноλάτρης, ο, ж. -ισσα, η обожавалац народа, пламени патриота
εθноλογία, η етнологија
εθноλογικός, -ή, -ό етнолошки
εθноλόγος, ο етнолог
εθνομάρτυρας, ο страдалник за народ, мученик: ο *εθνομάρτυρας Αθανάσιος Διάκος* народни мученик Атанасиос Диакос
εθνομουσικολογία, η проучавање народне музике, етномузикологија
εθноπατέρας, ο отац нације
εθноποίηση, η → **εθνικοποίηση**, η
εθноποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος → **εθνικοποιώ**
εθноπρεπής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή потребан, користан за народ, достојан народа, патриотски
εθноπρόβλητος, -η, -ο изабран од народа, постављен за поглавара, вођу
έθνος, то, *ἱεν.* -ους, *μн.* -η народ, нација
εθноσημο, то национални симбол, државни грб, кокарда
εθноσυνέλευση, η народно представништво, скуп, скупштина, сабор
εθноσωτήρας, ο спасилац, избавитељ народа
εθноσωτήριος, -ια, -ιο који спасава народ, спасоносан
εθноότητα, η народност, националност
εθноφθόρος, -α, -ο опасан, уништавајући, геноцидан
εθноφρουρά, η народна гарда, народна одбрана
εθноφύλακας, ο припадник народне одбране, добровољац народни

εθноφυλακή, η народна одбрана, народна стража
εθनोंνυμο, то име неког народа
εθноφρελής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή користан за народ
έθρεψα, *αορ.* *ἱλ.* **τρέφω**
είδα, *αορ.* *ἱλ.* **βλέπω**
ειδάλλως → **ειδαλλιώς** → **ειδεμή** (*ἕριλ.*) иначе, у противном, у супротном
ειδήμονας, ο → **ειδήμων**, -ων, -ον познавалац, стручњак, експерт
ειδησεογραφία, η новинске вести
ειδησεογράφος, ο извештач, репортер
ειδησεολογία, η → **репортаџ**, то обавештавање, репортажа; хроника
ειδησεολογικός, -ή, -ό, *ἕριл.* -ά репортажни, обавештавајући, хроничарски
είδηση, η, *ἱен.* -ης → -εως вест, обавештење, *μн.* новости; знање: *Δεν έχω είδηση από πυρηνική φυσική.* Не знам ништа о атомској физици. – *Δεν έχουμε περισσότερες ειδήσεις για το ναυάγιο.* Немамо више вести о бродолому.
ειδίκευση, η, *ἱен.* -ης → εως специјализација, стручно усавршавање
ειδικεύω, **ειδίκεψα**, -κεύτηκα, -κευμένος специјализовати, издвојити, разврстати, обучити: *Ειδικεύω την ερώτησή μου.* Издвајам своје питање. – *Ειδίκεψα το σκύλο μου μόνο στο κυνήγι λαγών.* Обучио сам свог пса искључиво (специјално) за лов на зечева. – *Ειδικεύτηκε στην καρδιοχειρουργική.* Специјализовао се у кардиохирургији.
ειδικός, -ή, -ό специјалан, нарочит: *-ή μελέτη* специјалне студије
ειδικός, ο специјалиста, стручњак
ειδικότητα, η специјалност, квалификованост
ειδοκρατία, η формализам
ειδολογικός, -ή, -ό формалистички, формалан
ειδοποίηση, η, *ἱен.* -ης → -εως напомена, опомена, обавештење
ειδοποιητήριο, то → **ειδοποίηση**, η
ειδοποιητικός, -ή, -ό обавештајан, објавни
ειδοποιός, -ός, -ό специфичан, посебан, издвојен; ~ *διαφορά* специфична разлика
ειδοποιώ, -ποίησα, -ποιήθηκα, -ημένος обавестити, објавити, упознати

είδος, το, ἴεν. -ους, μн. -η врста, сорта, род; стил, роба: *το ανθρώπινο* ~ људска врста; ~ *τέχνης* врста уметности; – *είδη πολυτελείας* луксузна роба; – *εν είδει* у виду, у облику као

ειδότες, οι зналци, познаваоци

ειδυλλιακός, -ή, -ό, ὕрил. -ά идиличан: *ειδυλλιακή ζωή* идиличан живот; пасторални; -*ή ποίηση* пасторална поезија

ειδύλλιο, το идила, пасторала

ειδώθηκα, ὕас. аор. ἴл. βλέπω

ειδώλιο, το статуета, фигурица, фигурина

είδωλο, το идол, фетиш

ειδωлоλάτρης, ο, ж. -ισσα, η идолопоклонник, фетишиста; многобожац

ειδωлолатρία, η идолопоклонство; обожавање

ειδωлолатρικός, -ή, -ό, ὕрил. -ά идолопоклонички, фетишистички

ειδωлоποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος обожавати, обоготворити

ειδωлоσιόπιο, το калеидоскоп

είθε → **είθες** → **είθενες** дај Боже, кад би барем, дабогда: *Είθε να γίνεις καλά*. Дај, Боже, да ти буде добро. – *Είθε να μην έφευγες*. Да бар ниси отишао.

εικάζω, είκασα претпостављати, нагађати, предвидети: *Δεν δυνάμεθα ούτε να είκασουμε*. Не можемо нити да претпоставимо.

εικασία, η претпоставка, вероватноћа

εικαστικός, -ή, -ό, ὕрил. -ά описан, дескриптиван, пластичан; ликовни: -*ή τέχνη* ликовна уметност

εικόνα, η слика, икона; илустрација

εικονίδιο, το иконица

εικονίζω, είκόνισα, -ίστηκα, -ισμένος сликати; описивати, представљати; оцртати, скицирати

εικονικός, -ή, -ό, ὕрил. -ά сликовит, привидан, симулиран, фиктиван: -*ή έκφραση* сликовит израз; -*ό συμβόλαιо* фиктиван уговор; -*ός πλούτος* привидно богатство

εικονικότητα, η привидност, фиктивност, претварање, симулација

εικόνισμα, το слика, икона, лик свеца

εικονισμάτι, το сличица, иконица

εικονισμός, ο 1. сликање, цртање; 2. описивање, оцртавање

εικονιστικός, -ή, -ό, ὕрил. -ά сликовит, илустрован, осликан

εικονογράφημα, το слика, илустрација

εικονογραφημένος, -η, -ο осликан, насликан, илустрован

εικονογράφηση, η осликавање, илустровање, портретисање

εικονογραφία, η слика, илустрација, портрет; иконопис, иконографија

εικονογραφικός, -ή, -ό, ὕрил. -ά иконографски, иконописачки

εικονογράφος, ο иконограф, иконописац

εικονογραφώ, (ε), -γράφησα, -ήθηκα, -ημένος сликати, осликавати, илустровати

εικονοκλάστης, ο → **εικονομάχος, ο** иконокласт, иконоборац

εικονοκλαστικός, -ή, -ό иконокластички, иконоборачки

εικονολάτρης, ο, ж. -ισσα, η обожаватељ слика, поштовалац икона

εικονολатρία, η обожавање слика, култ икона

εικονολατρικός, -ή, -ό, ὕрил. -ά иконолатријски, култни

εικονολήπτης, ο камерман, оператер

εικονολογία, η проучавање иконописа, иконографија

εικονομαχία, η иконоборство, иконокластија

εικονομαχικός, -ή, -ό иконокластични, иконоборачки

εικονομάχος, ο иконокласт, иконоборац, борац против икона

εικονομαχώ, -μάχησα бити иконоборац

εικονόμετρο, το уређај за регулисање одстојања приликом фотографисања

εικονοποιός, ο иконописац

εικονοστάσι, το → **τέμπλο, το** иконостас

εικοσάγωνο, το (*май̄.*, *геом.*) двадесетоугаоник

εικοσάδα, η скуп (количина) од 20 истих предмета

εικοσαετηρίδα, η → **εικοσαετία, η**

εικοσαετής, -ής, -ές, ἴен. -οὺς, ак. -ή, μн. -είς, -ή двадесетогодишњи, који траје 20 год.: ~ *ειρήνη* двадесетогодишњи мир; *τους ενώνει* ~ *φιλία* њих повезује двадесетогодишње пријатељство

εικοσαετία, η период од 20 година, двадесетогодишњица

εικοσαήμερο, το период од 20 дана

εικοσαήμερος, -η, -ο двадесетодневни

εικοσάλεπτο, το → **εικοσαράκι, το** двадесет λεπτα, двадесет минута: *Απ' εδώ περνάει λεωφορείο κάθε εικοσάλεπτο.* Автобус одавде пролази сваких двадесет минута.

εικοσαμελής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή двадесеточлан(и): ~ *επιτροπή* двадесеточлана комисија

εικοσάμηνο, το период од 20 месеци

εικοσάμηνος, -η, -ο двадесетомесечни

εικοσαπλασιάζω, -πλασίασα, -άστηκα, -ασμένος удвадесетостручити

εικοσαπλάσιος, -ια, -ιο подвадесетостручен, удвадесетостручен

εικοσάρα, η 1. величина од двадесет јединица; 2. казна затвора од 20 дана

εικοσαράκι, το → **εικοσάλεπτο, το**

εικοσάρης, -α, -ιο двадесетогодишњак

εικοσαριά, η двадесетак, око (отприлике) двадесет

εικοσάριο, το кованица од 20 драхми

εικοσάριος, -η, -ο који има вредност, добио или запремину од 20 јединица

εικοσάφυλλος, -η, -ο који има двадесет листова

εικοσάχρονα, та двадесетогодишњица

εικοσάχρονος, -η, -ο двадесетогодишњи, који траје 20 година

είκοσι, το двадесет

είκοσι δύο, (το) 1. двадесет и два, ~ *άνθρωποι*, двадесет и два човека; 2. *Είκοσι δύο (το)* или *το 22*, година 1922, када се догодила Малоазијска катастрофа; *ήρθε στην Ελλάδα το ~ με τους πρόσφυγες* дошао је у Грчку 1922. са избеглицама

Είκοσι ένα, το „Двадесет прва“, година устанка грчког народа, 1821.

εικοσιέννας, εικοσιμία, εικοσιένα двадесет један, једна, једно

εικοσ(ι)πεντάρης, -άρα, -άριο двадесетпетогодишњак

εικοσ(ι)πενταριά, η око (отприлике) двадесет пет

εικοσ(ι)τετράωρο, το → **ημερονύτιο, το** период од 24 сата, дан и ноћ

εικοσ(ι)τετράωρος, -η, -ο двадесетчетворочасовни

εικοστό, το двадесетина

εικοστός, -ή, -ό двадесети

ειλέος, ο (*αναίμ.*) доњи део танког црева

ειλητό, το четвртаста тканина на олтару

ειλικρίνεια, η искреност, истинитост, отвореност

ειλικρινής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή искрен, отворен

είλωτας, ο хелот, роб у старој Спарти

είμαι, имѣф. ήμουν, ἡαρῦ. **όντας** бити; *je-сам* (само у *ἕрез.* и *имѣф.*; остала времена надопуњује глаголима: *υπάρχω, γίνομαι*): *Εγώ είμαι.* Ја сам. – *Εμείς είμαστε.* Ми смо. – *Είμαι σύμφωνος.* Сагласан сам. – *Είμαι τα παιδιά του;* То су његова деца? – *Τι είναι αυτό;* Шта је то? – *Πόσον ετών είστε;* Колико имате година? – *Ηταν δύο χρόνια στη Γαλλία.* Био је две године у Француској. – *Πώς είστε;* Како сте? – *Δεν είναι καλά.* Није добро. – *Ποιός είναι;* Ко је? – *Είν'αλήθεια ή όχι;* Да ли је истина или не? – *Είμαι πολλοί που...* Многи су који..., много их је који... – *Τι είναι;* Шта је? – *Τι ώρα είναι;* Колико је сати? – *Το καλύτερο είναι να μείνετε.* Боље је да останете. – *Ας είναι.* Нека буде. – *Είμαι ψύχρα* (ζέστη). Свеже је (топло је).

εμιαρμένη, η судбина, коб, судба, предодређење „писано“, „суђено“

ειμή (св.) осим

είπα, аор. ἱл. λέ(γ)ω

ειπώθηκα, ἡас. аор. ἱл. λέ(γ)ω

ειπωμένος, -η, -ο речен, раније поменут, *ἡас. ἡαρῦ. ἱл. λέγω*, рећи

ειρημένος, -η, -ο речен, поменут; *та -α* напред речено

ειρήνεμα, το → **ειρήνευση, η** смиривање, измирење, пацификација

ειρηνευτής, ο, ж. -εύτρα, η смирител, пацификатор

ειρηνευτικός, -ή, -ό, ἡрил. -ά смирујући, пацификаторски

ειρηνεύω, ειρήνεψα, -εμένος смиривати, пацифицирати

ειρήνη, η мир, тишина, спокој(ство): *συνομολογώ* ~ закључити мир; *παγκόσμια* ~ светски мир; *κίνημα -ης* мировни покрет

Ειρήνη, η Ирина, Ирена

ειρηνικός, -ή, -ό, ἡрил. -ά миран, тих, спокојан; мирољубив

ειρηνισμός, ο пацифизам, миротворство

ειρηνιστής, ο → **пацифистής, ο** пацифист(а), миротворац

ειρηνιστικός, -ή, -ό миротворан, пацифистички
 ειρηνοδικειακός, -ή, -ό мировни, помирујући (суд)
 ειρηνοδικείο, το мировно правосυђе, мировни суд
 ειρηνοδίκης, ο мировни судија
 ειρηνολοιός, ο миротворац, помиритель, посредник, смиривач
 ειρηνοφιλία, η → φιλειρηνισμός, ο мирољубивост, љубав према миру, пацифизам
 ειρηνόφιλος, -η, -ο мирољубив, пацифистички
 ειρηνοφόρος, -οφόρα → -όφορη, -οφόρο миротворан, који доноси мир
 ειρηνοφόρος, ο миротворац
 ειρικτή, η затвор, тамница; затварање, хапшење
 ειρμολόγιο, το врста црквене богослужбене књиге
 ειρμός, ο 1. ток, след, повезаност мисли; 2. први тропар сваке од 9 песама канона, као узор за певање осталих
 ειρωνας, ο → χλευαστής, ο ироничар, подсмевач, подругљивац
 ειρωνεία, η → σαρκασμός, ο → χλευασμός, ο иронија, подсмевање, сарказам
 ειρωνεύομαι, -εύτηκα подсмевати се, иронизовати, исмевати
 ειρωνευτής, ο подсмевало, подругљивац
 ειρωνευτικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά ироничан, подругљив, саркастичан
 ειρωνικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά ироничан, подругљив, подсмевачки
 εισαγγελέας, ο тужилац (јавни)
 εισαγγελεύω вршити посао тужиоца
 εισαγγελία, η тужилаштво
 εισαγγελικός, -ή, -ό тужилачки
 εισάγω, εισήγαγα, -ήχθην, -ηγμένος унети, увести: ~ εμπορεύματα увозити робу; ~ ξένα ήθη уносити стране обичаје
 εισαγωγέας, ο увозник
 εισαγωγές, οι количина увезене робе
 εισαγωγή, η 1. уношење, увоз, импорт; 2. увод; пролог; увертира
 εισαγωγικά, τα наводници, знаци навода
 εισαγωγικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά уводни, увозни, импортни
 εισακούω, -άκουσα, -ούστηκα, -ουσμένος саслушати, уважити, услишити; ~ τις προσευχές услишити молбе

εισβάλλω, εισέβαλα напасти, упасти, продрети; уливати се (у реку)
 εισβολέας, ο → επιδρομέας, ο нападач, завојевач, освајач
 εισβολή, η напад, упад, инвазија
 εισδοχή, η приступање, приступ, улазак; βαλβίδα -ης вентил сигурности
 είσδυση, η, ἱεν. -ης → -εως продирање, увлачење, сакривање
 εισδύω, εισέδυσα → εισδυσα продрети, увући се, сакрити (закопати)
 εισέρχομαι, εισήλθα ући, улазити; (на)ступити, придружити се
 εισερχόμενα, τα примљена документа
 εισήγηση, η, ἱεν. -ης → -εως уводна излагања, предлог, сугестија, подстицање
 εισηγητής, ο уводничар, предлагач, инспиратор, подстрекач, агенс
 εισηγητικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά предлагачки, подстрекачки, инспираторски
 εισηγούμαι, -ήθηκα, уводити, предлагати, излагати, износити мишљење, препоручити
 εισιτήριο, το карта, улазница, пропусница; ~ με επιστροφή повратна карта; ~ διαρκείας сезонска карта; κλείνω ~ резервисати карту
 εισιτήριος, -ια, -ιο улазни, приступни, пријемни: -ες εξετάσεις για το λύκειο пријемни испити за лицеј; -ος λόγος καθηγητή πανεπιστημίου приступна беседа професора универзитета
 εισόδημα, το летина, рад; приход, корист, доходак, рента: εθνικό ~ национални доходак; καθарό ~ чист приход; φόρος εισοδήματος порез на доходак; - Η ελιά δίνει καλό εισόδημα. Маслина доноси добар (рад) приход.; ισόβιο ~ доживотна рента
 εισοδηματίας, ο рентијер, уживалац ренте
 Εισόδια (της Θεοτόκου), τα Ваведење пресвете Богородице (21. новембар по старом, 4. децембар по новом)
 είσοδος, η улаз: κυρία ~ главни улаз; ~ ελεύθερη слободан улаз; - Απαγορεύεται η είσοδος забрањен улаз
 εισόρμηση, η, ἱεν. -ης → -εως нагао (насилан) улазак, упад, најезда
 εισορμά, (α), εισόρμησα насилно ући, упасти, навалити
 εισπλέω, εισέπλευσα упловити (у луку)
 εισπνέω, εισέπνευσα удисати, уздисати

εισπνοή, η удисање, удисај; инхалација; *συσκευή -ής* инхалатор

εισπράκτορας, ο наплаћивач, инкасант, кондуктер

είσπραξη, η, *ἰεν.* -ης → -εως наплата, наплаћивање: ~ *των φόρων* наплата пореза; – *Απόψε το θέατρο είχε πολλές εισπράξεις.* Вечерас је позориште имало добру наплату (велики број гледалаца).

εισπράττω, εισέπραξα, -άχτηα наплатити, наплаћивати, убирати

εισρέω, εισέρρευσα тећи, протицати, уливати, сливати се; притицати: *Τα νερά της βροχής εισρέουν στο υπόγειο.* Киша се слива у подрум. – *Εισρέει στην Ελλάδα πολύ συνάλλαγμα από τους ξένους τουρίστες.* У Грчку притиче много девиза од страних туриста.

εισορή, η 1. уливање; 2. притицање

εισφέρω, εισέφερα 1. допринети; 2. суделовати, помагати

εισφορά, η 1. улог, удео; 2. прилог, допринос

εισχώρηση, η продор, упад, правила, инвазија

εισχωρώ, εισχώρησα продирати, провалити, надирати

είτε (св.) или или, овако или онако: ~ *έρθεις ~ δεν έρθεις, το ίδιο μου κάνει* дошао или не дошао, исто ми је

Ειάβη, η Хекада, жена тројанског краља Пријама; истоимена Еурипидова трагедија

είχα, *имѿф.* ἴλ. έχω

εκ (ипред *суѿл.*) од, из, на: *εκ πρώτης όψεως* на први поглед; **εξ** (ипред *самоѿл.*) *εξ ανάγκης* из потребе

έκανα → **έκαμα**, *αορ.* ἴλ. κάνω

έкаστος, -άστη, -αστο сваки, а, о

εκάστοτε (*ѿрил.*) сваки пут, у сваком случају

ειάτερος, -έρα, -ερον један од двојице

εκατέρωθεν (*ѿрил.*) са по једне стране

εκατό, то 1. сто, стотина: стоти 2. клозет, тоалет; 3. позивни број тел. за полицију; полицијски патролни ауто; 4. проценат, постотак (%): *τοίς εκατό* → *επί τοίς εκατό*

εκατόγραμμο, то сто грама

εκατόλιτρο, то хектолитар

εκατόλογα, та врста дугачких народних љубавних песама

εκατόμβη, η 1. хекатомба, жртва од сто волова; 2. велики број људских жртава свечано принесених

εκατόμετρο, то дужина од сто метара

εκατομμύριο, то → *χιλίων χιλιάδων* милион, хиљаду хиљада

εκατομμυριοστό, то милионити део

εκατομμυριοστός, -ή, -ό милионити

εκατομμυριούχος, -ούχα, -ούχο милионер

εκατοντάβαθμος, -η, -ο који има или је подељен на 100 степени

εκατοντάδα, η стотина, „стотка“

εκατονταδιός, -ή, -ό мерење на основу 100 (200, 300, 400) посто

εκατοντάδραχμο, то новчаница од 100 драхми

εκατοντάδραχμος, -η, -ο који вреди 100 драхми

εκατονταετηρίδα, η → **εκατονταετία**, η 1. век, столеће; 2. стогодишњица, стогодишњи јубилеј

εκατονταετής, -ής, -ές, *ἰεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή вековни, стогодишњи; *-ής πόλεμος* Стогодишњи рат између Енгл. и Француске (1338–1453)

εκατονταπλάσιο, то стоструко увећање, устостручење

εκατονταπλάσιος, -ια, -ιο, *ѿрил.* -ια постостручен, устостручен

Εκατονταπυλιανή, η велики византијски храм Богородице на Паросу

εκατοντάχρονα, та стогодишњица

εκατοστάρης, ο, *ж.* -άρα, η 1. стогодишњак; 2. тркач на сто метара

(ε)κατοστάρι, то → (ε)κατοστάριο, то 1. новчаница од сто драхми; 2. количина течности од 100 драмија (4 стота од оке); 3. тркач на сто метара

(ε)κατοσταριά, η стотинак, око сто, отприлике стотину

(ε)κατοστάρικος, -η, -ο који има запремину од 100 јединица мере

εκατοστή, η → **εκατοντάδα**, η → **εκατοσταριά**, η

εκατοστημόριο, то стоти део

εκατοστιαίος, -αία, -αίο стоти, стотнина (*нѿр.:* 10 стотих)

εκατοστιζω, εκατόστισα повећати до 100, стићи до 100

εκατοστό, то стоти део, стотнина

εκατοστόγραμμο, то центиграм, сантиграм

εκατοστόλιτρο, το *centilitar*, *centilitar*
 εκατοστόμετρο, το *centimeter*, *centimeter*
 εκατοστός, -ή, -ό *στοι*
 εκατόφυλλο, το *велики каранфил*
 εκατόχρονα, та → *εκατονταετηρίδα*, η *сто-годишњица* (jubilee)
 εκατοχρονίτης, -ίτισσα, -ίτικο *στοгодишњи*
 εκατοχρονίτικος, -η, -ο → *εκατοχρονίτης*, -ίτισσα, -ίτικο
 εκατόχρονος, -η, -ο *στοлетни*, *στοгодишњи*
 έκαψα, *αορ. ιλ. καίω*
 εκβάθυνση, η, *ιεν. -ης* → *-εως* *дубљење*, *продубљивање*
 εκβαθύνω *дубити*, *продубљивати*
 εκβάλλω, *εξέβαλα*, *εκ-βλήθηκα*, *-βεβλημένος* → *βγάζω* *истерати*, *избацити*, *изгнати*, *лишити*; *уливати се*: ~ *φωνή* *крикнути*; – *Τα κύματα εκβάλλουν τα πτώματα των ναυαγών*. *Таласи избацују лешеве бродо-ломника*. – *Ο Νέστος εκβάλλει στο Αιγαίο*. *Неста се улива у Егејско море*.
 εκβαρβαρώνω, -βάρωσα, -ώθηκα, -ωμένος *разбеснети*; *разјарити*; *подивљати* η *τηλεόραση εκβαρβαρώνει τα ήθη* *телевизија варваризује навике*
 εκβαρβάρωση, η, *ιεν. -ης* → *-εως* *дивљање*, *варварство*
 έκβαση, η, *ιεν. -ης* → *-εως* *исход*, *резултат*, *последница*
 εκβιάζω, *εκβίασα*, -άστηκα, -ασμένος *принудити*, *приморати*, *присилити*, *натерати*; (*војн.*) *форсирати* (*напад*)
 εκβίαση, η → *εκβιασμός*, ο *принуда*, *присила*, *изнуда*, *уцена*, *присиљавање*
 εκβιαστής, ο, ж. -άστρια, η **1.** *изнуђивач*, *уцењивач*; **2.** *насилник*
 εκβιαστικός, -ή, -ό, *ιрил. -ά* **1.** *принудни*, *насилнички*; **2.** *уцењивачки*: -ή *επιστολή* *уцењивачко писмо*
 εκβιομηχανίζω, -μηχάνισα, -ίστηκα, -ισμένος *индустријализовати*
 εκβιομηχάνιση, η → *εκβιομηχανισμός*, ο *индустријализација*
 εκβλαστανω, *εκβλάστησα* *проклијати*, *пустити* *изданке*
 εκβλάστημα, το *изданак*, *младица*, *пупољак*
 εκβλάστηση, η *проклијавање*

εκβολές, οι *ушће*, *уливање*
 εκβολή, η **1.** *изгон*, *искључење*, *избацивање*; **2.** *побачај* (*абортус*)
 εκβουλγαρίζω, -βουλγάρισα, -ίστηκα, -ισμένος *побугарчити*, *побугарити*, *учинити* *Бугарином*; -ομαι *побугарчити се*
 εκβουλγαρισμός, ο *побугарчивање*, *побугаривање*
 εκβράζω, *εξέβρασα*, -άστηκα, -ασμένος *избацити*, *одбацити*
 έκβρασμα, το → *εκβρασμός*, ο *избацивање*, *бацање* *на обалу*, *наплавина*
 εκβραχισμός, ο *раскрчивање*, *уклањање* *камења*
 εκβραχιστικός, -ή, -ό *подесан* *за раскрчивање*, *употребни алат*
 εκγυμνάζω, *εκγύμνασα*, -άστηκα, -ασμένος *вежбати*, *гимнастичити* (*се*)
 έκδηλος, -η, -ο, *ιрил. -α* *јасан*, *очевидан*, *очигледан*
 εκδηλώνω, *εκδήλωσα*, -ώθηκα, -ωμένος *изразити*, *објавити*, *исказати*; -ομαι *изјаснити се*, *исказати* *осећања*
 εκδήλωση, η, *ιεν. -ης* → *-εως* *изражавање*, *објављивање*; *појава*, *симптом*: ~ *ευγνωμοσύνης* *изражавање захвалности*; ~ *επιδημίας χολέρας* *појава епидемије колере*; -εις *νόσου* „*симптоми болести*“
 εκδηλωτικός, -ή, -ό, *ιрил. -ά* *јасан*, *отворен*; *изразит*; *значајан*
 εκδημοκρατισμός, ο *демократизација*
 εκδίδω, *εξέδωσα*, *εκδόθηκα* *издати*, *издавати*, *објавити*, *штампати*, *публиковати*: ~ *εφημερίδα* *издавати новине*; ~ *ένταλμα συλλήψεως* *издати налог за хапшење*; ~ *πιστοποιητικό* *издати уверење*; ~ *το σώμα μου* (*εκδίδομαι*) *проституисати се*
 εκδικάζω, *εκδικάσα*, -άστηκα, -ασμένος *пресудити*, *окончати* *парницу*, *донети одлуку*
 εκδίκαση, η *суђење*, *одлучивање* *у парници*, *пресуђивање*
 εκδίκηση, η, *ιεν. -ης* → *-εως* *освета*, *одмазда*; *από* ~ *из освете*
 εκδικητής, ο, ж. -ήτρια, η → -ήτρα, η *осветник*
 εκδικητικός, -ή, -ό → *φιλέκδικος*, -η, -ο *осветнички*
 εκδικούμαι → *εκδικιέμαι*, -ήθηκα, -ημένος *светити се*, *освећивати се*
 εκδιώκω, *εκδίωξα*, -ώχθηκα, -γμένος *прогнати*, *протерати*, *изгнати*, *удаљити*

εκδίωξη, η, ἱεν. -ης → -εως гоњење, прогањање, терање, протеривање
εκδορά, η → **γδάρσιμο, το** гуљење, драње; огреботина; одеротина
εκδορέας, ο → **γδάρτης, ο** гулилац, гулитель, дерач; дерикожа
έκδοση, η, ἱεν. -ης → -εως издање, публикација, објављивање: *η πρώτη ~ του λεξιμού* прво издање речника; *εικονογραφημένη* ~ илустрована публикација; ~ *αποφάσεως* објављивање одлуке (пресуде); ~ *χαρτονομίσματος, γραμματοσήμων* издавање новчаница, марака
εκδόσιμος, -η, -ο погодан за објављивање
εκδότης, ο, ж. -ότρια, **η** издавач
εκδοτικός, -ή, -ό издавачки: *εκδοτικά έξοδα, τα* → *εκδοτικά, τα* издавачки трошкови; *-ή τράπεζα* банка овлаштена за емисију новчаница; *-ός οίκος* издавачка кућа
έκδοτος, -η, -ο распуштен, раскалашан, развратан
εκδούλευση, η, ἱεν. -ης → -εως услуга; *παρέχω* ~ пружити услугу
εκδοχή, η прихватање, тумачење, претпоставка, мишљење, становиште
εκδρομιέας, ο излетник, турист(а)
εκδρομή, η излет, екскурзија; *πενταήμερη* ~ петодневни излет
εκδρομικός, -ή, -ό излетнички
εκδρομισμός, ο излетништво, туризам
εκεί (ἄριλ.) тамо, онде; док, уместо: *Εκεί είναι το μαγαζί.* Тамо је продавница – *Πάμε εκεί!* Идемо (хајдемо) тамо! – *εδώ κι εκεί* ту и тамо – *εκεί κάτω, (επάνω, μέσα)* тамо доле (горе, унутра) – *Γιήγαινε παρέχει (παρ' εκεί) στη γωνιά.* Иди (стани) тамо у угао. – *Εκεί που τρώγαμε, άρχισε ο σεισμός.* Док смо јели, почео је земљотрес. – *Εκεί που κλαις τη μοίρα σου, καλύτερα να δουλεύεις.* Уместо да оплакујеш своју судбину, било би боље да радиш.
εκειδά → **εκειδανά (ἄριл.)** баш тамо, управо тамо, тачно тамо
(ε)κειθε (ἄριл.) према, тамо, ка; *δώθε* ~ свуда, тамо-амо
εκείνος, -η, -ο онај: *εκείνος ο οποίος* онај који... – *εκείνος ο άνθρωπος* онај човек; – *εκείνο το κορίτσι* она девојка; – *пότε αυτός και τότε εκείνος* час овај, час онај; – *σε εκείνους τους καιρούς* у она времена; – *Δες εκείνο το αεροπλάνο.* Гледај онај авион! – *Εκείνος εκεί είναι ηθοποιός.* Онај

тамо је глумац. – *Εκείνη η μέρα θα μου μείνει αλησμόνητη.* Онај ће ми дан остати незабораван.

εκεχειρία, η примирје, прекид, предах, обустава: *ολυμπιακή* ~ олимпијско примирје
έκζεμα, το (μεγ.) екцем, оспе
εκζεματικός, -ή, -ό оспичав
εκζήτηση, η, ἱεν. -ης → εως тражење, захтевање; искање, пренемагање, афектирање
έκθαμβος, -η, -ο задивљен, пренеражен
εκθαμβώνω, εκθαμβώσα, -θηκα, -μένος задивити, избезумити, пренеразити
εκθαμβωτικός, -ή, -ό, ἄριл. -ά задивљујући, запрепашћујући
εκθειάζω, εκθείασα, -άστηκα, -ασμένος обожавати; претерано хвалити, уздизати, преуносити
εκθειασμός, ο претерано хваљење, обожавање, преузношење
εκθειαστής, ο обожавалац
εκθειαστικός, -ή, -ό, ἄριл. -ά прехваљен, уздигнут „до небеса“, преузвишен
έκθεμα, το изложбени предмет, експонат
εκθεμελιώνω, -λίωσα, -θηκα, -μένος срушити из темеља, разорити
έκθεση, η изложба, излагање, сајам: *γεωργική* ~ пољопривредни сајам; ~ *βιβλίου* сајам књига; *η Διεθνής ~ Θεσσαλονίκης* Међународни сајам у Солуну; ~ *στη βροχή* излагање киши; ~ *των κριτών* мишљење (одлука) пороте; ~ *βρέφους* остављање детета
εκθετήριο, το изложбени простор
εκθέτης, ο, ж. -τρια, **η** излагач, експонент
εκθετικός, -ή, -ό изложен, експониран
έκθετο, το напуштено (нађено) дете, нахоће
έκθετος, -η, -ο изложен, напуштен
εκθέτω, έκθεσα → *εξέθεσα, -έθηκα, -ειμένος* изложити; оставити, одбацити; осрамотити, компромитовати: *Εξέθεσε πίνακα.* Изложио је слику. ~ *στον κίνδυνο* изложити опасности; – *Θα σας εκθέσει.* Осрамотиће вас (обрукати) – *Μην εκθέτεис το πρόσωπό σου στον αέρα.* Не излажи своје лице ветру. – *Εξέθεσε πολλά κορίτσια.* Осрамотио је (компромитовао) многе девојке; ~ *βρέφος* оставити, одбацити дете

εκθήλυνση, η, *ἱεν.* -ης → -εως разнежавање; мажење
εκθηλύνω, -θήλυνα, -ύνθηκα, -υμμένος разнежити, размазити
εκθλίβω, ἐκθλίψα → ἐξέθλιψα, -ίφτηκα, -ιμμένος истиснути, (ис)цедити; изоставити, елидирати: *Στο ελαιοτριβείο εκθλίβουμε ελιές.* У уљној преси цедимо маслине. – *Εκθλίφτηκε το „ε“ στη φράση σ’ αυτόν.* У изразу „σ’ αυτόν“ изостављено је „ε“ .
εκθλιπτικός, -ή, -ό подесан за цеђење
ἐκθλιψη, η, *ἱεν.* -ης → -εως 1. истискивање, цеђење; 2. изостављање, елизија
εκθρονίζω, εκθρόνισα, -ίστηκα, -ισμένος свргнути, збацити с престола
εκθρόνιση, η, *ἱεν.* -ης → -εως → **εκθρονισμός**, ο свргавање, збацивање с престола
εκκαθαρίζω → **ξεκαθαρίζω**
εκκαθάριση, η, *ἱεν.* -ης → -εως чишћење, требљење, елиминација
εκκαθαριστής, ο, *ж.* -ίστρια, **η** ликвидатор, контролор рачуна
εκκαθαριστικός, -ή, -ό који је подобан да врши чишћење
εκκεντρικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά ексцентричан, чудан
εκκεντρικότητα, η ексцентричност, екстравагантност
έκκεντρο, το (*мех.*) диск са ексцентричном осовином
έκκεντρος, -η, -ο ексцентричан: *-οι κύκλοι* ексцентрични кругови
εκκεντρότητα, η ексцентричност
εκκενώνω, εκκένωσα, -ώθηκα, -ωμένος испразнити, рашчистити; евакуисати: *Η αστυνομία εκκένωσε την αίθουσα.* Полиција је испразнила салу.
εκκένωση, η, *ἱεν.* -ης → -εως прахњење, испрахњивање, евакуација
εκκενωτής, ο ● нај који испрахњује, евакуатор; испрахњивач
εκκενωτικός, -ή, -ό испрахњивачки, прочишћавајући: *-ά φάρμακα* лекови за прахњење (пургативи)
εκκίνηση, η покрет, полазак
εκκλησάρης, ο → **εκκλησιάρης, ο**
έκκληση, η 1. призивање, обраћање (с молбом); 2. (*ἕριλ.*) апелација, касација
εκκλησία, η → **εκκλησιά, η** црква, храм, богомоља: *η Ορθόδοξη* ~ Православна црква; *η Καθολική* ~ Католичка црква; ~ *των*

Διαμαρτυρομένων протестантска (евангелистичка) црква
εκκλησιάζω, εκκλησίασα, -άστηκα вршити богослужење, позивати у цркву; **-ομαι** похађати богослужење
εκκλησιάρης, ο → **εκκλησάρης, ο** црквењак, клисар
εκκλησίασμα, το → **εκκλησιασμός, ο** учесници у богослужењу, верници, паства
εκκλησιαστικά, τα црквена дела, ствари, опрема
εκκλησιαστικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά црквени
εκκόκισση, η → **εκκοκισμός, ο** пребирање, комишање; круњење
εκκοκιστικός, -ή, -ό круњен, комишан
εκοлапτήριο, το инкубатор, уређај за лежење (излегање)
εκοлаπτικός, -ή, -ό инкубаторски
εκολάπτω, εκκόλαψα, -άφτηκα излегнути се, испилити се; **-ομαι** излећи се (из јаја, из икре)
εκόλαψη, η, *ἱεν.* -ης → -εως излегање, извођење (пилића)
εκιρεμές, το, *ἱεν.* -ούς, *мн.* -ή клатно; зидни часовник са клатном
εκιρεμής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή неодређен, неизвестан, текући
εκιρεμοδικία, η (*ἕριλ.*) литиспеденција, време од почетка до закључења парнице; по истој ствари не може се истовремено засновати нова парница. „*Ne bis in idem.*“
εκιρεμότητα, η недовршеност, неизвесност, неодређеност
εκιρεμώ бити недовршен, неизвестан, зависити
έκιριμα, το излучивање, испуштање; секреција
εκιρίνω, ἐξέκρινα, εκκρίθηκα излучивати, испуштати: ~ *ιδρώτα* излучивати зној; ~ *γάλα* испуштати млеко
έκιριση, η излучење, секреција, полуција
εκιριτικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά излучен
έκιρωση, η избијање, испрашивање
εκιωφαντικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά врло гласан, заглушујући
εκλαϊκευση, η → **εκλαϊκειψη, η** поједностављивање, популарисање
εκλαϊκευτής, ο популаризатор
εκλαϊκευτικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά народски, разумљив, једноставан

εκλαϊκεύω, **εκλαϊκεύω**, -εύτηκα, -ευμένος
упростити, учинити разумљивим
εκλαμπρότατος, -η, -ο узвишен, пресветли
εκλαμπρότητα, η сјај, блесак; висост: ~ σας
(у обраћању) Ваша висости, светости,
екселенцијо
έκλαμψη, η, *ιεν.* -ης → -εως сјај, блесак
εκλαμψία, η (*μεγ.*) болест жена у бабинама,
после порођаја
έκλαψα, *αορ.* *ιλ.* **κλαίω**
εκλέγω, **εξέλεξα** → **έκλεξα**, -έχτηκα, -εγμένος
бирати, изабрати, изгласати
εκλειπτική, η (*αστρ.*) еклиптика
έκλειψη, η, *ιεν.* -ης → -εως ишчезнуће,
нестајање, помрачење: ~ *ολική/μερική/*
δακτυλιοειδής помрачење (тотално, де-
лимично, прстенасто)
εκλεκτικισμός, ο (*φил.*) еклектицизам
εκλεκτικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά еклектички, из-
бирљив; -ός, ο еклектичар
εκλεκτικότητα, η пробирање, еклектизам
εκλέκτορας, ο бирач, гласач
εκλεκτός, -ή, -ό изабран, одабран; истак-
нут, посебан: -ά *βιβλία* изабране књиге;
- *οι εκλεκτοί της κοινωνίας* изабраници,
цвет друштва, елита; - *Είναι εκλεκτός*
επιστήμονας. Он је истакнути научник.
- *Ο πρωθυπουργός είναι ο εκλεκτός του*
λαού. Министар председник је изабра-
ник народа.
εκλέξιμος, -η, -ο бирљив, који може да се
бира
εκλεξιμότητα, η бирљивост, право некога
да буде бирач
εκλέπτυνση, η, *ιεν.* -ης → -εως истањивање,
слабљење, профињивање
εκλεπτύνω, **εκλέπτυνα**, -ύνθηκα, -υσμένος
истањити, профинити, учинити елеган-
тнијим
εκλιπάρηση, η, *ιεν.* -ης → -εως молба,
преклињање, мољење
εκλιπαρώ, (ε), **εκλιπάρησα** молити, пре-
клињати
εκλογέας, ο бирач, гласач
εκλογή, η избор, одабир; ~ *χρώματος* из-
бор боје; ~ *καθηγητή πανεπιστημίου* из-
бор професора универзитета; **εκλογές**,
οι избори, гласање: *βουλευτικές -ές* скуп-
штински избори
εκλογικός, -ή, -ό изборни
εκλόγιμος, -η, -ο бирљив, који може да се
бира

εκλογιμότητα, η бирљивост, способност да
се буде бирач
εκλογοδικείο, το изборни суд
έκλυση, η, *ιεν.* -ης → -εως 1. испарење, сла-
бљење, млитављење; 2. ~ *των ηθών* демо-
ралисање; нервно растројство
έκλυτος, -η, -ο испарив, растворљив; демо-
ралисан; раскалашан, распуштен, раз-
вратан
εκμαγείο, το отисак, одливак
εκμάθηση, η обука, науковање, шегрто-
вање
εκμαιεύω, **εκμαίεψα**, -εύτηκα изнудити
(признање), признати
εκμεταλλεύομαι, -εύτηκα, -ευμένος иско-
ришћавати, злоупотребљавати, експло-
атисати: *Εκμεταλλεύεται τη θέση του*. Ко-
ристи свој положај (злоупотребљава).
- *Ο εργοστασιάρχης εκμεταλλεύεται τους*
εργάτες. Фабрикант искоришћава рад-
нике. - *Εκμεταλλεύεται την εμπιστοσύνη*
του. Злоупотребљава његово поверење.
- *Η εταιρεία εκμεταλλεύεται τα ορυχεία*
Λάριμνας. Друштво експлоатише руд-
нике Ларимне.
εκμετάλλευση, η, *ιεν.* -ης → -εως иско-
ришћавање, експлоатација
εκμεταλλεύσιμος, -η, -ο подесан за ко-
ришћење, за експлоатацију
εκμεταλλευτής, ο, ж. -εύτρια, η изабљив-
вач, експлоататор, корисник
εκμεταλλευτικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά експло-
аторски, изабљивачки, искоришћа-
вајући: - *η κοινωνία* експлоаторско
друштво; - *η εταιρεία* друштво за експло-
атацију (рудног налазишта)
εκμηδενίζω, -μηδένισα, -ίστηκα, -ισμένος →
εξοντώνω поништити, укинути, аморти-
зовати
εκμηδένιση, η, *ιεν.* -ης → -εως → **εξόντωση**,
η → **εκμηδενισμός**, ο поништавање, уки-
дање
εκμηδενιστικός, -ή, -ό поништен, укинут,
амортизован
εκμισθώνω, **εκμισθωσα**, -ώθηκα, -ωμένος
изнајмити, дати у најам, у аренду
εκμισθωση, η, *ιεν.* -ης → -εως изнајмљи-
вање, давање под закуп, у аренду
εκμισθωτής, ο, ж. -ώτρια, η изнајмљивач,
закуподавац
εκμυστηρεύομαι, -εύτηκα поверити се; ода-
ти тајну; признати

εκμυστήρευση, η, ἱεν. -ης → -εως пове-
равање; одавање тајне
εκνευρίζω, εκνεύρισα, -ίστηκα, -ισμένος љу-
тити, дражити, нервирати: Με εκνευ-
ρίζεις με την επιμονή σου. Нервираш ме
својом упорношћу. Идеш ми на нерве.
εκνεύριση, η, ἱεν. -ης → -εως раздражење,
нервирање; нервоза, раздражљивост
εκνευρισμός, ο → **εκνεύριση, η** нервно рас-
тројство
εκνευριστικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά раздра-
жујући, који нервира
έκνομος, -η, -ο → **παράνομος, -η, -ο** незако-
нит, нелегалан
εκούσιος, -ια, -ιο, ἱрил. -ια добровољан;
хотимичан; (суῦρ.) **ακούσιος, -ια, -ιο**
εκπαίδευση, η, ἱεν. -ης → εως (ανώτερη,
μέση, κατώτερη) васпитавање, одгој, об-
разовање (више, средње, ниже)
εκπαιδευτήριο, το школа, воспитни завод,
училиште
εκπαιδευτής, ο васпитач, одгојитељ, на-
ставник
εκπαιδευτικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά воспитни,
образовни, наставни
εκπαιδευτικός, ο учитељ, наставник, про-
фесор
εκπαιδεύω, -παίδευσα, -εύτηκα, -ευμένος
васпитавати, одгајати, обучавати
εκπαραθύρωση, η, ἱεν. -ης → -εως избаци-
вање кроз прозор; грубо терање, протер-
ивање
εκπαρθενεύω лишити девичанства
εκπατρίζω, εκπάτρισα, -ίστηκα, -ισμένος оте-
рати, прогнати из земље; -ομαι отићи,
напустити отаџбину, странствовати
εκπατρισμός, ο одлазак у туђу земљу, еми-
грирање, прогон, изгнанство
εκπέμπω, εξέπεμψα отпремати, емитова-
ти, одашиљати; ~ *σήμα κινδύνου* давати
знак опасности; – *Ο ήλιος εκπέμπει φως*
και θερμότητα. Сунце испушта светлост
и топлоту.
εκπесμός, ο пад вредности; пад цена, обес-
цењивање, деградирање
εκπίπτω, εξέπεσα, εκπесμένος (ис)падати;
(из)губити (право); лишити се (чина,
дужности)
εκπλειστηριάζω, -στηρίασα, -άστηκα прода-
вати на лицитацији, лицитирати
εκπλειστηρίασμα, το лицитациона цена

εκπληκτικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά зачуђујући, за-
препашћујући, изненадан
έκπληξη, η, ἱεν. -ης → -εως изненађење
εκπληρώνω, εκπλήρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
испунити, остварити, извршити: ~
την υπόσχεση испунити обећање; ~ *την*
αποστολή μου извршити своју дужност;
– *Εκπληρώθηκε η τελευταία του επιθυμία*.
Испунила му се последња жеља.
εκπλήρωση, η, ἱεν. -ης → -εως извршење,
остварење, испуњење
εκπλήττω → **εκπλήσσω**, εξέπληξα зачудити,
изненадити, запањити
εκπνέω, εξέπνευσα издисати, окончати,
умирати; истећи (време)
εκпноή, η издисање, издисај; истек (рока)
εκποίηση, η, ἱен. -ης → -εως продаја (на ос-
нову судске одлуке), принудна распро-
даја, лицитација
εκποιώ, (ε), εκποίησησα, -ποίηθηκα, -ποιημένος
продати, отуђити, распродати
εκπολιτίζω, εκπολίτισα, -ίστηκα, -ισμένος
просветити, цивилизовати
εκπολιτισμός, ο просвећивање, цивилизо-
вање
εκπολιτιστής, ο просветитељ, цивилиза-
тор
εκπολιτιστικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά просвети-
тељски, цивилизаторски
εκπομπή, η испуштање, одашиљање, еми-
товање: ~ *μυρωδιάς* испуштање мириса;
раδιοφωνική ~ радио емисија
εκπόνηση, η, ἱен. -ης → -εως израда, обра-
да: ~ *σχεδίου* састављање плана; увежба-
вање, тренирање: ~ *του αρχιτεκτονικού*
σχεδίου израда архитектонског плана; ~
αθλητών увежбавање атлетичара
εκπονώ, (ε), εκπόνησα, -ήθηκα, -ημένος из-
рађивати пажљиво, састављати: ~ *σχέ-*
διο/μελέτη/διατριβή састављати план/
расправу / студију
εκπόρθηση, η, ἱен. -ης → -εως освајање,
пљачкање, пустошење
εκπορθητής, ο освајач
εκπορθώ, (ε), εκπόρθησα, -ήθηκα, -ημένος
освојити, заузети; пљачкати: *Τελιά*
εκπόρθησε την καρδιά της. На крају је ос-
војио њено срце.
εκπόρνευση, η блудничење
εκπορνεύω, εκπόρνευσα, -θηκα, -μένος
блудничити

εμπρόθεσμος, -η, -ο, *ἔμπροσθεν*. -α прекорачен рок, застарео дуг
εμπροσώπηση, η → **αντιπροσώπηση**, η представљање, заступање
εμπρόσωπος, ο → **αντιπρόσωπος**, ο представник, заступник
εμπροσώπῳ, (ε), **εμπροσώπησα**, -ήθηκα, -ημένος представљати, заступати
έκπτωση, η, *ἔκπτωσις*. -ης → -εως 1. свргавање, лишавање; 2. деградирање; 3. смањивање, попуст, рабат; 4. поништење (уговора)
έκπτωτος, -η, -ο лишен, свргнут, укинут
εμπυρσοκρότηση, η, *ἔμπυρσοκρότησις*. -ης → -εως прасак, експлозија, канонада, детонација, ерупција
εμπυρσοκροτώ, (ε), -κρότησα праснути, експлодирати, детонирати
εμπώμαστρο, το отварач
εμπωμάτιση, η отварање, отпушавање
εκρηκτικός, -ή, -ό, *ἔκρηξις*. -ά експлозиван, еруптиван: -ή *κατάσταση* експлозивна ситуација (стање); **εκρηκτικά**, та експлозивни материјал
εκρηκτικότητα, η експлозивност, еруптивност
έκρηξη, η, *ἔκρηξις*. -ης → -εως експлозија, ерупција, избијање: ~ *ηφαιστείου* ерупција вулкана; ~ *πολέμου* избијање рата
εκρίζωνω, **εκρίζωσα**, -θηκα, -μένος 1. искоренити; срушити из темеља; 2. крчити
εκρίζωση, η искорењивање; крчење
εκροή, η истицање, развијање
εκρουμανίζω, -μάνισα, -ίστηκα, -ισμένος порумунити, порумуњивати
εκρουμάνιση, η → **εκρουμανισμός**, ο порумуњивање, румунизовање
εκρωςίζω, **εκρῳσισα**, -ίστηκα, -ισμένος порусити
εκρωσισμός, ο русизирање
εκσκαφέας, ο ровокопач, булдожер, багер, ескаватор
εκσκαφή, η копање, прекопавање, дубљење, ровање
εκσλαβίζω, **εκσλάβισα**, -ίστηκα, -ισμένος пословенити, славенизовати: *Οι Βούλγαροι εκσλαβίστηκαν από πολύ παλιά*. Бугари су славенизовани врло давно.
εκσλαβισμός, ο славизација, словенизација

εκσπερματίζω, **εκσπερμάτισα**, -ίστηκα, -ισμένος избацити сперму; **-ομαι** полуцирати
εκσπερμάτιση, η → **εκσπερμάτωση**, η избацити сперме, ејакулација; полуција
έκσταση, η занос, усхићење, еуфорија; екстаза
εκστασιάζομαι, -ιάστηκα, -ιασμένος бити у заносу, наћи се у екстази
εκστατικός, -ή, -ό, *ἔκστασις*. -ά занесен, усхићен, еуфоричан
εκστομίζω, **εκστόμισα** изустити, изговарати
εκστρατεία, η војни поход, експедиција; кампања: ~ *στα Ιμαλάια* експедиција на Хималаје; ~ *κατά των ναρκωτικών* кампања против наркоманије
εκστρατεύω, **εκστράτευσα** → **εξεστράτευσα** поћи у војни поход, у експедицију; водити кампању; нападати
εκσφενδονίζω, -δόνισα, -ίστηκα, -ισμένος бацити, хитнути, лансирати
εκσφενδόνιση, η, *ἔκσφενδονισμός*. -ης → -εως → **εκσφενδονισμός**, ο избаживање, лансирање
εκσφενδονιστικός, -ή, -ό → **εκτοξευτικός**, -ή, -ό
εκταία, η шестошколка, ученица шестог разреда
εκταίος, ο шестошколац, ученик шестог разреда
εκταίος, -αία, -αίς шестодневни, који се догађа сваког шестог дана
έκτακτος, -η, -ο, *ἔκτακτος*. -α изузетан, (из) ванредан: -ος *καθηγητής* ванредни професор; -η *κατάσταση* ванредно стање; -ες *δαπάνες* изузетни (ванредни) трошкови; – *Είναι έκτακτος άνθρωπος*. Он је изузетан човек.
εκτάριο, το хектар
έκταση, η, *ἔκτασις*. -ης → -εως истезање, протезање; експанзија: ~ *των ποδιών* протезање ногу; – *απέραντες -εις* огромна растојања, простори; ~ *των ζημιών* величина (обим, износ) штете; – *Πήρε έκταση η συζήτηση και αργήσαμε*. Састанак се продужио па смо закаснили.
εκτατό, το растегљивост, еластичност; деформација
εκτατός, -ή, -ό растегљив, еластичан
εκταφή, η ископавање леша, ексхумација

εκτείνω, έκτεινα → εξέτεινα, εκτάθηκα, εκτεταμένος протегнути, простирати, проширити, опружити: *Εκτείνω το χέρι μου.* Истежем руку; ~ τα όρια του κράτους проширити границе државе; -ομαι ширити се – *Να εκτείνετε τον ασθενή στο χειρουργικό τραπέζι.* Положите (опружите) болесника на операциони сто. – *Η πυρκαγιά εκτείνεται σε όλο το δάσος.* Ватра се проширује на целу шуму.

εκτέλεση, η извршење, испуњење; егзекуција; казна: *θανατική* ~ смртна казна

εκτελεστήριο, то конзуларно писмо, агреман

εκτελεστής, ο 1. извршилац: ~ *διαθήκης* тестаментарни извршилац; 2. егзекутор (казне)

εκτελεστικός, -ή, -ό извршан, извршни: -ή *εξουσία* извршна власт

εκτελεστός, -ή, -ό испуњив, остварив, изводив

εκτελώ, (ε), εκτέλεσα, -έστηκα, -εσμένος испунити, испуњавати, извршавати, изводити; смакнути: ~ *υπόσχεση* испуњавати обећање; – ● *α εκτελέσει την απειλή του.* Извршиће (оствариће) своју претњу. – *Εκτελέστηκε ο προδότης.* Издајник је смакнут. – *Θα εκτελεστούν έργα Σοπέν.* Изводиће се Шопенова дела.

εκτελωνίζω, -τελώνισα, -ίστηκα, -ισμένος (ο)царинити

εκτελωνιση, η → **εκτελωνισμός**, ο царинијење

εκτελωνιστής, ο цариник

εκτελωνιστικά, та царина, износ плаћене царине

εκτελωνιστικός, -ή, -ό царински

εκτενής, -ής, -ές простран, протегнут; развијен; детаљан, подробан

εκτεταμένος, -η, -ο простран, развучен, опширан: -η *ομιλία* опширна расправа; -η *πεδιάδα* пространа равница

εκτίμηση, η поштовање; процена: *κατ'* ~ са поштовањем; ~ *των ζημιών* процена штете; ~ *περιστάσεων* процена околности (ситуације); – *Εχει την εκτίμηση όλων.* Сви га поштују.

εκτιμητής, ο проценитељ, процењивач

εκτιμητικό, то писмо са изразима уважавања

εκτιμητικός, -ή, -ό поштован, угледан, процењив

εκτιμά, (α), εκτίμησα, -ήθηκα, -ημένος 1. ценити, проценити: *Εκτιμά τις συμβουλές σας.* Цени ваше савете. – *Εκτιμήθηκε το οικόπεδο σε ένα εκατομμύριο.* Градилиште (терен) је процењено на један милион; 2. поштовати, уважавати: *τον* ~ πολύ веома га поштујем

εκτίναξη, η, *ιεν.* -ης → -εως трешење; одбацивање, збацивање

εκτινάσσω, εκτίναξα, -χθηκα, -γμένος одбацивати, избацити

έκτιση, η, *ιεν.* -ης → -εως плаћање, исплата; испаштање

εκτίω → **εκτίνω**, εξέτισα платити; испаштати, поднети казну; испунити дуг

εκτομή, η → **μουνούχισμα**, то одсецање, ампутација, кастрација

εκτόμηση, η кастрирање, шкопљење

εκτομίας, ο ушкопљеник; евнух

εκτονώνω, εκτόνωσα, -ώθηκα, -ωμένος попустити, олабавити; ослабити

εκτόνωση, η, *ιεν.* -ης → -εως попуштање, лабављење, слабљење

εκτονωτικός, -ή, -ό олабављен, ослабљен, попуштен

εκτόξευση, η, *ιεν.* -ης → -εως избацивање, одапижање, лансирање

εκτοξευτικός, -ή, -ό → **εκσφενδονιστικός**, -ή, -ό лансирни

εκτοξεύω, εκτόξευσα, -εύτηκα, -ευμένος 1. одапети (стрелу), хитнути; 2. изговарати, изустити – *εκτόξευσε φοβερές λόξεις* изуститио је тешке речи

εκτοπίζω, εκτόπισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. изместити, удаљити; 2. одагнати, протерати, прогнати

εκτόπιση, η удаљавање, прогонство, премештај; измештај

εκτόπισμα, то количина истиснуте течности, истиснина

εκτοπισμός, ο измештај, изгон, прогонство, удаљавање

εκτοπιστικός, -ή, -ό који мења боравиште, који се сели: *εκτοπιστικά πτηνά* птице селице

εκτόπλασμα, то → **εξώπλασμα**, то

έκτος, -η, -ο шести; **έκτο**, то шести део, једна шестина (1/6)

εκτός (*ὑριλ.*) изван, изузев, осим: ~ *νόμου* изван закона; *Ο ίδιος κατοικεί στην πόλη, ο πατέρας του όμως μένει εκτός.* Он станује у граду, а његов отац изван (града).

– Ολοι συμφωνούν εκτός από αυτόν. Сви су сагласни осим њега.
έκτοτε → από τότε од тада
εκτουρκίζω, εκτούρκισα, -ίστηκα, -ισμένος потурчити; -ομαι потурчити се
εκτουρκισμός, ο потурчивање, потурчење
εκτραχηλίζομαι постати бестидан, распојасати се, разуларити се
εκτραχηλισμός, ο бестидност, распуштеност, непристојност
ектраχунση, η погоршање, заоштравање
ектраχύνω, ектраχύνω, -ύνθηκα, -υμένος погоршати, заоштрити: *Εκτραχύνθησαν οι σχέσεις των δύο κρατών.* Односи двеју држава су се погоршали.
екτρέπω, εξέτρεψα → έκτρεψα, ектраπήκα скренути, уклонити, отклонити; -ομαι скренути, залутати, одати се злу
екτρέφω, εξέθρεψα, ектраφηκα, отхрањивати, подизати, гајити
έκτροπα, та немири, нереди, ексцеси
ектроπή, η 1. скретање, удаљавање; 2. девијација
έκτροπο, то непристојност, неприлично понашање
ектроχιάζομαι прећи границу; „превршити меру“, прекардашити
ектроχιάζω, екτροχίασα, -ιάστηκα, -ιασμένος исклизнути, искочити: *Η αμαξοστοιχία εκτροχιάστηκε.* Воз је искочио из шина.
ектроχίαση, η, ἱεν. -ης → -εως →
ектроχιασμός, ο 1. искакање, исклизнуће; 2. заблуда
έκτρομα, то 1. побачај; 2. изрод, наказа, ругоба
ектρωματικός, -ής, -ό наказан, ружан
έκτρωση, η, ἱен. -ης → -εως → **άμβλωση**, η побачај, абортус
ектρωτικός, -ής, -ό, ἱрил. -ά који спречава развој плода, који изазива побачај
ектύλιξη, η развијање, размотавање
ектύλισσω, ектύλιξα, -χθηκα развијати, размотавати
έκτυπος, -ης, -ο утиснут, рељефан; одштампан, отиснут
ектυπώνω, ектύπωσα, -ώθηκα, -ωμένος утиснути, отиснути, одштампати
ектύπωση, η, ἱен. -ης → εως штампа, штампање, отисак
ектυπωτής, ο штампар, слагач; штампач
ектυφλώνω, ектύφλωσα, -ώθηκα, -ωμένος засенити, заслепити, заблеснути

ектύφωση, η, ἱен. -ης → -εως заслепљење, засењење, ослепљење
ектυφλωτικός, -ής, -ό, ἱрил. -ά заслепљујући, засењујући
екфаυλίζω, екфаύλισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. кварити, упропашћивати; 2. изопачити, морално посрнути
екфаύλιση, η → **екфаυλισμός**, ο 1. кварење, 2. изопачавање, морални пад
екφέρομαι (само у ἱрез. и имῆφ.) изражавати се, исказивати се: *Κανονικά οι προθέσεις εκφέρονται με αιτιατική.* Предлози се редовно исказују са акузативом.
екφέρω, εξέφερα → έκφερα излагати, изражавати, износити: ~ γνώμη излагати (износити) мишљење
екφοβίζω, екφόβισα, -ίστηκα, -ισμένος преплашити, застрашити, престравити
екφόβιση, η → **екφοβισμός**, ο плашење, застрашивање
екφοβιστικός, -ής, -ό застрашујући, престрављујући
екфорά, η 1. сахрана, погреб, спровод; 2. изговарање; слагање речи: ~ λέξεων
екфорητικός, -ής, -ό одводни (цев)
екфорτώνω, екφόρτωσα, -ώθηκα, -ωμένος истоварити, растеретити, искрцати
екφόρτωση, η → **ξεφόρτωμα**, то истовар, искрцај, растерећење
екфорτωτήρας, ο истоваривач (уређај)
екфорτωτής, ο радник на истовару
екфорτωτικά, та трошкови истовара, накнада радницима
екфорτωτικός, -ής, -ό истоваривачки
екφράζω, εξέφρασα, -άστηκα, -ασμένος изразити, изговорити; изражавати: *Σας εκφράζω τις ευχαριστίες μου.* Изражавам вам своју захвалност. – *Το βλέμμα της εκφράζει την καλοσύνη της ψυχής της.* Њезин поглед изражава доброту душе. – *Εκφράζω τις ιδέες μου.* Излажем (износим) своје идеје. -ομαι изражавати се, изјашњавати се: – *Δεν εκφράζεται ποτέ.* Он се никад не изјашњава. – *Εκφράζεται δύσκολα.* Он се тешко изражава.
έκφραση, η, ἱен. -ης → -εως израз, изражавање, исказ: ~ του προσώπου израз лица; *γλαφυρή* ~ отмен, фин израз; – *υβριστικές* -εις увредљиви изрази; – *Χρησιμοποίησε απρεπείς εκφράσεις.* Употребљавао је непотребне фразе.

εκφραστικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά *изражајан*: *Εχει εκφραστικά μάτια*. Има *изражајне* очи.
εκφραστικότητα, η *изражајност*
εκφυλίζω, εκφύλισα, -ίστηκα, -ισμένος *изопачити*, *дегенерисати*; -ομαι *изродити се*
εκφύλιση, η, ἱεν. -ης → -εως → **εκφυλισμός**, ο *изопачавање*, *дегенерисање*
εκφυλιστικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά *изопачен*, *дегенерисан*
εκφυλόμουτρο, το *развратник*, *покварењак*, *перверзњак*
έκφυλος, -η, -ο, ἕριλ. -α *дегенерисан*, *изопачен*, *искварен*
εκφώνημα, το *говор*; *наступ*; *обраћање*
εκφώνηση, η, ἱεν. -ης → -εως *гласно говорење*, *објављивање*, *оглашавање*
εκφωνητής, ο, ж. -τρια, η *говорник*, *спикер*, *гласник*
εκφωνητικός, -ή, -ό *објављивачки*, *спикерски*, *огласни*
εκφωνώ, (ε), εκφώνησα, -ήθηκα, -ημένος *објавити*, *гласно изговарати*, *огласити*
εκχερσώνω, εκχέρσωσα, -ώθηκα, -ωμένος *крчити*, *раскрчивати*; *меморисати*
εκχέρσωση, η *крчење*, *раскрчивање*; *меморација*
εχιονισμός, ο *чишћење* *снега*
εχιονιστήρας, ο (*ἕχην*) *чистач* *снега*
εκχριστιανίζω, εκχριστιάνισα, -ίστηκα, -μένος *покрстити*; *христијанизовати*
εκχριστιανισμός, ο *покрштавање*: *Ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος έκαναν τον εκχριστιανισμό των Σλάβων*. Ћирило и Методије *извршили су* *покрштавање* *Словена* (*Славена*).
εκχυδαίζω, εκχυδάισα, -αΐστηκα, -αΐσμένος *(п)огрубети*, *огрубети*; *отрцавати*, *банализовати*
εκχυδαΐση, η → **εκχυδαΐσμός**, ο *огрубљење*; *вулгаризовање*, *банализовање*, *отрцавање*
εκχυλίζω, εκχύλισα, -ίστηκα, -ισμένος *исцедити сок из воћа*
εκχύλιση, η *екстракција*, *цеђење* *сока*
εκχύλισμα, το *екстракт*, *раствор*
εκχύμωση, η *модрица*, *подлив*
εκχύνω, εξέχυσα, εκχύθηκα *изливати -ομαι* *изливати се* (*река*)
έκχυση, η *изливање*, *разливање*
εκχωματίζω → **εκχωματώνω**, -μάτωσα, -θηκα, -μένος *откопавати*, *равнати тло*, *копати* (*јарак*, *канал*)

εκχωματισμός, ο → **εκχωμάτωση**, η *откопавање*, *равнање тла*, *копање јарака*
εκχώρηση, η *уступање*, *пренос права или власништва*
εκχωρητήριο, το *документ о преносу власништва*
εκχωρητής, ο, ж. -τρια, η *преносилац права*
εκχωρώ, εκχώρησα, -ήθηκα, -ημένος *уступити*, *пренети неко право на другог*
έλα/ελάτε, 2. л. *једн. и мн. имџ. ἱλ. έρχομαι* *доћи*, *хајде*, *напред*
έλαβα, *αορ. ἱλ. λαβαίνω, λαμβάνω*
ελαία, η *маслина*, *олива* (*плод и дрво*); *κλάδος -ας* *маслинова гранчица* (*символ мира*)
ελαϊικός, -ή, -ό *маслинов*, *од маслине*
ελαΐνη, η *олеин*
έλαιο, το → **ελαιόλαδο**, το *маслиново уље*
ελαιογραφία, η *сликање уљаним бојама*
ελαιογραφικός, -ή, -ό *сликан уљаним бојама*
ελαιογραφώ, (ε), -γράφησα *сликати уљаним бојама*
ελαιόδεντρο, το → **λιόδεντρο**, το *маслина* (*стабло*)
ελαιοδοχείο, το → **λαδιέρα**, η → **λαδικό**, το *суд*, *посуда за уље*
ελαιόκαρπος, ο *маслинов плод*, *маслина*
ελαιοκομία, η → **ελαιοκομική**, η *гајење маслина*
ελαιοκομικός, -ή, -ό *који се односи на гајење маслина*
ελαιοκόμος, ο *одгајивач маслина*
ελαιόλαδο, το *маслиново уље*
ελαιόλιθος, ο → **νεφελίνης**, ο
ελαιόμετρο, το *уређај за мерење густине и чистоће маслиновог уља*
ελαιοπαραγωγή, η *гајење маслина*, *производња уља*
ελαιοπαραγωγός, ο *одгајивач маслина*, *произвођач уља*
ελαιοπιεστήριο, το *преса за цеђење маслина*
ελαιόπιτα, η *пресовани остаци после цеђења маслина*, *уљана погача*
ελαιοπυρίνας, ο *коштица маслине*
ελαιστριβείο, το → **λιотριβειό**, το
ελαιουργείο, το *фабрика уља*
ελαιουργία, η *производња уља* (*фабричка*)

ελαιοφάγος, ο → λιοφάγος, ο
 ελαιοφυτεία, η → ελαιώνας, ο засад маслина, маслињак
 ελαιόφυτος, -η, -ο засађен маслинама
 ελαιόχρωμα, то → лаδομπογιά, η уљана боја
 ελαιοχρωματίζω бојити уљаним бојама
 ελαιοχρωματισμός, ο бојење уљаним бојама
 ελαιοχρωματιστής, ο који боји уљаним бојама
 ελαιοχρωμία, η → ελαιογραφία, η бојење и сликање уљаним бојама
 ελαιώδης, -ης, -ες, *ιεν.* -ους, *ак.* -η, *μн.* -εις, -η маслинаст, уљан(и)
 ελαιώνας, ο маслињак
 έλαση, η тањење метала, механичка обрада, ваљање метала
 ελάσιμος, -η, -ο метал подложен тањењу
 ελασίτης, ο, *ж.* -ίτισσα, η припадник Народноослободилачке војске Грчке – (*Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός* – Ε.Λ.Α.Σ.), еласовац
 έλασμα, то 1. танка метална плочица; 2. (*βοῑ.*) равна површина листа
 ελάσων, -ων, έλασσον мањи; нижи: *ελάσων συχορδία* нижи акорд
 ελαστικό, то каучук, гума, снољашња ауто-гума
 ελαστικός, -ή, -ό, *υрил.* -ά еластичан, растегљив, гибак
 ελαστικότητα, η еластичност, растегљивост, савитљивост, гипкост
 елатένιος, -ια, -ιο → ελάτινος, -η, -ο од јеловог дрвета, јелов
 елатήριο, то → σουστα, η 1. федер, опруга; 2. мотив, покретач
 ελάτινος, -η, -ο → елатένιος, -ια, -ιο
 έλατο, то → έλατος, ο → ελάτι, то јела: *χριστουγεννιάτικο* ~ божићна јелка
 елатοβούνι, то јелова шума
 елатόξυλο, то јеловина
 елатόπισσα, η → αλατόπισσα, η смола добијена из јеле
 елатός, -ή, -ό кован, гибак, савитљив
 елатότητα, η ковност, гипкост, савитљивост, еластичност
 еλάττωμα, то недостатак, порок, мана; дефект
 еλαττωματικός, -ής, -ό, *υрил.* -ά непотпун, са маном, дефектан, порочан

елаττωματικότητα, η непотпуност, недостатак, дефектност
 еλαττώνω, еλάττωσα, -ώθηκα, -ωμένος умањити, снизити, смањити, олакшати: ~ *τιμή* снизити цену; ~ *τον πόνο* олакшати бол; – *Πρέπει να ελαττώσεις το κάπνισμα.* Треба да смањиш пушење.
 еλάττωση, η смањивање, редукација, опадање (нивоа воде), попуштање
 елаφάκι, то → (α)λαφάκι, то лане, јеленче
 еλάφι, то → (α)λάφι, то јелен
 елаφίνα, то → (α)лаφίνα, η кошута
 елаφοκέρατο, то јелењи рог
 елаφοπόδαρος, -η, -ο брз, брзоног (као јелен); живахан, несташан
 έλαφος, η → еλάφι, то
 елаφράδα, η → αлаφράδα, η 1. лакоћа; 2. површност, неозбиљност, лакомисленост
 елаφρόκαρδος, -η, -ο безбрижан, немаран, нехајан
 елаφροκέφαλος, ο рогања; преварен муж
 елаφροικόκαλος, -η, -ο агилан, предузимљив, неуморан
 елаφρολόγημα, то глуност, будалаштина, бесмисленост, бесмислица
 елаφρολογία, η глупост, бесмислица
 елаφρολογώ, (ε), -λόγησα говорити глупости, булазнити
 елаφρόμυαλος, -η, -ο → елаφρόνους, -ους, -ουν неразборит, лакоуман, ветропираст
 елаφροπαίρνω, -πήρα узети олако, бити лакоμισлен
 елаφρόπιστος, -η, -ο лаковеран
 елаφρός, -ή, -ό → елаφρύς, -ιά, -ύ → (α)лаφρός, -ή, -ό → (α)лаφρύς, -ιά, -ύ → (α)лаφριός, -ιά, -ιό, *υрил.* -ά → -ιά лаган, лак, окретан; елаφρά, та горња, лагана једра
 елаφρότητα, η → αлаφράδα, η лакомисленост, неозбиљност; брзоплетост, површност
 ελάφрунση, η, *ιεν.* -ης → -εως → ελάφруση, η олакшање, растеређење; утеха
 елаφруντικά, та олакшавајуће околности: *Εχει τα ελαφруντικά που είναι μικρός αχόμη.* Олакшавајућа му је околност што је још малолетан.
 елаφруντικός, -ής, -ό олакшавајући, омекшавајући

ελαφρύς, -ιά, -ύ → **έλαφρός, -ή, -ό έχω ελαφρύ χέρι** имати лаку руку
ελάφρωση, η → **ελάφρυνση, η**
έλαχα, αορ. ἴλ. λαχαίνω
ελαχιστοβάθμιος, -ια, -ιο ниско рангиран
ελάχιστος, -η, -ο, ἱριλ. -α најмањи, врло мален, незнатан, минималан; **ελάχιστο** → **τουλάχιστο(ν)** бар мало, бар донекле, минимално; најзад, напоследку
ελβετικός, -ή, -ό швајцарски
ελγίνεια μάρμαρα, та „елгиновски мермер“, ●пљачкана уметничка дела са Партенона (по лорду Елгину)
ελγινισμός, ο елгинизам, пљачкање уметничких дела других народа
ελεγεία, η елегија, мала лирска поема са нежним и меланхоличним садржајем
ελεγειακός, -ή, -ό елегичан, елегијски
ελεγειογράφος, ο → **ελεγειοποιός, ο** писац елегија, елегичар
ελεγκτής, ο контролор, надзорник
ελεγκτικός, -ή, -ό контролни, надзорни
έλεγχος, ο контрола, надзор, ревизија, оповргавање
ελέγχο, έλεγξα, -έγχτηκα, -εγμένος контролисати, надзирати, оповргавати
ελεεινολόγηση, η → **ελεεινολογία, η** 1. порицање, оповргавање; 2. сажалљивост, милостивост
ελεεινολογώ, (ε), -λόγησα 1. порицати, оповргнути; 2. жалити се, сажалити се
ελεεινός, -ή, -ό, ἱριλ. -ά који је за жаљење, јадан, мизеран, лош: **Είναι σε ελεεινή κατάσταση.** Он је у жалосном стању. **-ή ζωή** бедан живот; **- Είχε ελεεινό τέλος.** Имао је тужан крај. **-ή του τύχη** његова зла судбина; **-ός καιρός** ружно (лоше) време; **- Ελεεινέ άνθρωπε!** Несрећни човече! **- Ζει σε καλύβι, σ' ελεεινή κατάσταση.** Живи у колиби, у јадном стању.
ελεεινότητα, η неваљалство, изопаченост, простаклук
ελεήμονας, ο човекољубац, филантроп, милостивник
ελεημοσύνη, η → **ελέηση, η** милосрђе, сажалљивост, милостиња: **Ζει από ελεημοσύνη.** Живи од милостиње. **- Κάνει πολλές ελεημοσύνες.** Чини многа милосрђа.
ελεητικός, -ή, -ό милосрдан, сажалљив
(ε)λεμές, ο, мн. -έδες скитница, бескућник, вагабунд(а), пробисвет

έλεος, το, ἱεν. -έους, мн. -έη милосрђе, (са)жаљење: **άξιος ελέους** достојан сажалјења (жаљења); **- αδερφές του ελέους** милосрдне сестре – браћа; **- Η Κυρήνεια βρέθηκε στο έλεος των Τούρκων.** Киринеја се нашла на милости (и немилости) Турака. **- Χωρίς έλεος.** Без милости. **- Ελεος! (οίκτο!, χάρη!)** Милост!, Смилиujte се!
ελευθερία, η → **λευτεριά, η** слобода: **ατομική** ~ слобода личности; ~ **συνειδήσεως** слобода савести; ~ **του τύπου** слобода штампе
ελευθεριάζω, ελευθερίασα бити сувише слободан у говору и поступцима
ελευθέριος, -ια, -ιο слободан: **-ια επαγγέλματα** слободна занимања; **- γυναίκα -ων ηθών** жена слободног понашања
ελευθεριότητα, η 1. племенитост, дарезљивост; 2. распуштеност
ελευθερόγλωσσος, -η, -ο → **ελευθερόστομος, -η, -ο**
ελευθεροκοινωνία, η слобода комуницирања; ослобађање из карантина
ελευθεροκοινωνώ (само у ἱрез. и имῖφ.) бити ослобођен из карантина
ελευθερόκοσμος, ο жене лошег понашања, слободног морала
ελευθεροπλοΐα, та → **πράτιγο, το** слобода пловидбе (ван луке)
(ε)λεύθερος, -η, -ο → **(ε)λεύτερος, -η, -ο, ἱριл. -α** слободан; независан, самосталан: **-ο έθνος** слободан народ; **-οι στίχοι** слободни стихови; **- είσοδος -η** слободан улаз; **-ος φόρου** ослобођен од пореза (дажбина); **- Εχει ελεύτερος τρόπους.** Има слободно понашање. **- Απόψε είμαι ελεύθερος.** Вечерас сам слободан. **- Το ακίνητο είναι ελεύθερο.** Имање је без оптерећења (хипотеке). **- Εχει μια κόρη ελεύθερη.** Има једну неудату кћер.
ελευθεροστομία, η слободно, искрено говорeње; отвореност, смелост
ελευθερόστομος, -η, -ο слободоуман, отворен, непосредан, искрен
ελευθεροτέκτονας, ο слободни зидар, масон
ελευθεροτεκτονικός, -ή, -ό масонски
ελευθεροτεκτονισμός, ο → **τεκτονισμός, ο** слободно зидарство, масонство
ελευθεροτυπία, η слобода штампе, слободна штампа

ελευθερόφρονας, -η, -ο σλοбодоуман, не-
подложан
ελευθεροφρονώ σλοбодно мислити
ελευθεροφροσύνη, η σλοбодоумље
ελευθερόφυλλα, та листови биљака који
расту одвојено
ελευθέρωμα, το → ελευθερωμός, ο → λευ-
θέρωμα, το 1. ослобођење, растеређење;
2. порођај
ελευθερώνομαι → λευθερώνομαι 1. ослобо-
дити се (ропства); 2. родити, породити
се, ослободити се терета
ελευθερώνω, ελευθέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
ослободити, растеретити, избавити
ελευθέρωση, η ослобођење, избављење
ελευθερωτής, ο, ж. -τρια → -τρα, η ослобо-
дилац, избавилац, ослободитељка, изба-
витељка
έλευση, η, ἱεν. -ης → -εως долазак: ~ του
Μεσσίου долазак Месије
(ε)λεύτερος, -η, -ο → (ε)λεύθερος, -η, -ο
ελέφαντας, ο ἱεν. -ντα слон
ελεφαντένιος, -ια, -ιο → ελεφάντινος, -η, -ο
→ ελεφάντειος, -α, -ο који је од слоно-
ваче
ελεφαντίαση, η, ἱεν. -ης → -εως (μεγ.)
елефантијазис (кожно и ендокрино
обољење), слонова болест
ελεφαντίνη, η 1. слоновача, белоконост;
2. зубна глеђ
ελεφάντινος, -η, -ο који је од слоноваче
ελεφαντόδετος, -η, -ο украшен слонова-
чом
ελεφαντόδοντο, το → ελεφαντοκόκκαλο, το
кљова, слоновски зуб
ελεφαντούργημα, το → ελεφαντουργική, η
уметничко дело од слоноваче
ελεώ, (ε), ελέησα, -ήθηκα, -ημένος бити ми-
лосрдан, смиловати се, сажаљевати
ελιά, η → ελαία, η 1. маслина (стабло и
плод); 2. младеж на кожи
έλιγκας, ο → έλικας, ο
έλιγμα, το кривудаваост, вијугавост
ελιγμός, ο кривудање, вијугање; увијање,
изврдавање: -οί φιδιού вијугање (увијање)
змије; -οί του ποταμού кривудање реке;
Με ελιγμούς βρέθησαν στα πλευρά του
εχθρού. Са маневрисањем се нађоше не-
пријатељу на боковима. – Προσπάθη-
σε να αποφύγει τον τελωνειακό έλεγχο με
ελιγμούς. Покушао је изврдавањем (пре-
варом) да избегне царинску контролу.

έλικα, η → έλικας, ο
έλικας, ο → έλιγκας, ο спирала, пропелер,
вијак, елиса
ελικιά, η → ηλικία, η узраст, старосна доб;
изглед
ελικοειδής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς,
-ή кривудава, вијугав, изломљен, цикцак
ελикоκέρατος, -η, -ο који има уврнуте (спи-
ралне) рогове
ελικοκίνητο, το брод са пропелером, ели-
сом
ελικοκίνητος, -η, -ο који се покреће пропе-
лером; елисни
ελικόμορφος, -η, -ο спиралан
ελικόπτερο, το хеликоптер
ελικοπτεροφόρο, το → αεροκλιανοφόρο, το
брод-носач авиона, хеликоптера
ελикоφόρο, το → ελικокίνητο, το
ελикоφόρος, -α, -ο спиралан, завојан
ελικωτό, το велики спирални клин за при-
чвршћивање шина на железничке пра-
гове; завртањ, винт
ελικωτός, -ή, -ό спиралан, увијен
ελιξίριο, το еликсир
ελιόβουνο, το → (ε)λιοπερίβολο, το масли-
њак
(ε)λιοτριβόλιετρα, η жрвањ за млевање (це-
ђење) маслина
Ελισάβετ, η Јелисавета, Елизабета
ελίσσιος, -ια, -ιο маслинов, од маслиновог
дрвета: -ια βέρυα маслинова гранчица;
-ιο έπιπλο намештај од маслиновог др-
вета
ελίσσομαι, ελίχτηκα, -ηγμένος увијати се;
маневрисати: Το φίδι ελίσσεται. Змија се
увија.
елит, η (франц., нейром.) елита
έλικηδρο, το санке, саонице
ελιοπαθής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς,
-ή који пати од чирева, чироидан
έλικος, το, ἱен. -ους, мн. -η 1. чир; 2. рана; 3.
(φил.) туга, сета, скорб
ελκτικός, -ή, -ό који вуче, вучни; привлач-
ни
έλικυση, η, ἱен. -ης → -εως вучење, повла-
чење
ελκυστήρας, ο средство за извлачење, ву-
чење; уже, конопац
ελκυστικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά привлачан,
шармантан
ελκυστικότητα, η привлачност, шармант-
ност

ελιύω → **έλιω**, **έλιυσα**, -ύστηα, -υμένος
 вући, привлачити, шармирати: *Ο μαγνήτης έλκει το σίδερο.* Магнет привлачи гвожђе. – *Με ελκύει το χαμόγελό της.* Привлачи ме (шармира) њен осмех.
ελιύδης, -ης, -ες, *ιεν.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η чирав, рањав; гнојни
έλιωμα, **то** чир, рана
έλιωση, **η**, *ιεν.* -ης → -εως чир, рана
ελλαδικός, -ή, -ό → **ελλαδίτικος**, -η, -ο грчки
ελλαδίτης, **ο**, *ж.* -ισσα, **η** који се односи на Хелладу (Грчку); припада Грчкој
έλλαμψη, **η**, *ιεν.* -ης → -εως **1.** светлост, сјај, блиставост; **2.** одушевљење, усхићење, занос
ελλανοδίης, **ο** → **αγωνοδίης**, **ο** судија; члан такмичарске комисије (жирија) игара у Олимпији
ελλανοδικία, **η** суђење; дужност члана комисије (жирија) игара у Олимпији
ελλανόδικος, -η, -ο судијски (у жирију) игара у Олимпији; ~ *επιτροπή* судијски жири (комисија)
έλλασον, **то** → **μινόρε**, **то**
έλλειμμα, **то** мањак, дефицит: ~ *του προϋπολογισμού* буџетски мањак, дефицит
ελλειμματίας, **ο** који има мањак
ελλειμματικός, -ή, -ό дефицитаран, који је у мањку, мањкав
ελλειμματικότητα, **η** мањкавост, дефицитарност
ελλειπτικός, -ή, -ό, *υрил.* -ά непотпун, елиптичан; -ό *όνομα* именица непотпуне промене
ελλειπτικότητα, **η** недостајање, непотпуност, елиптичност
έλλειψη, **η**, *ιεν.* -ης → -εως недостатак, мањкавост, несташица; одсуство: ~ *χρημάτων* недостатак новца; – *Το σπίτι έχει πολλές ελλείψεις.* Кућа има много недостатака.
ελλειψογράφος, **ο** инструмент за уписивање елипси; равнало, шаблон
ελλειψοειδής, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή елипсоидан
ελληνίζω, **ελληνισα**, -ίστηα, -ισμένος грецизирати, хеленизовати, погрчити; говорити грчки, опонашати грчки начин живота, говорити и писати на катаревуси
ελληνική, **η** → **ελληνικά**, **та** грчки језик

ελληνικός, -ή, -ό, *υрил.* -ά грчки, хеленски
ελληνικότητα, **η** грчко порекло, грчки карактер: *Η ελληνικότητα της Μακεδονίας είναι αναμφισβήτητη.* Грчки (хеленистички) карактер Македоније (у Грчкој) је несумњив.
ελληνικούρα, **η** мање позната реч на старогрчком или катаревуси; учени облици
ελληνισμός, **ο** **1.** хеленизам, грчка култура; **2.** хеленистички период после Александра Великог; **3.** припадници грчке нације у целом свету; **4.** грецизми
ελληνιστής, **ο**, *ж.* -ίστρια, **η** хеленист, стручњак који изучава старогрчки језик и филологију
ελληνιστί (*υрил.*) на грчком језику
ελληνιστικός, -ή, -ό хеленистички, из доба после Александра Великог: -ή *γλυπτική* хеленистичка скулптура
ελληνοαγγλικός, -ή, -ό грчко-енглески: -ό *λεξικό* грчко-енглески речник; -ές *σχέσεις* грчко-енглески односи
ελληνοαιγυπτιακός, -ή, -ό грчко-египатски
ελληνοαλβανικός, -ή, -ό грчко-албански
ελληνοαραβικός, -ή, -ό грчко-арапски
ελληνοβουλγαρικός, -ή, -ό грчко-бугарски
ελληνογαλλικός, -ή, -ό грчко-француски
ελληνογερμανικός, -ή, -ό грчко-немачки
Ελληνόγλωσσο ξενοδοχείο, **то** тајна организација основана 1809. у Паризу, чији је циљ било ослобођење Грчке
ελληνόγλωσσος, -η, -ο елинофон, припадник другог народа којему је матерњи језик грчки: -οι *Τούρκοι* Турци којима је матерњи језик грчки (у Тракији).
ελληνοδιδάσκαλος, **ο** учитељ старогрчког језика
ελληνοϊταλικός, -ή, -ό грчко-италијански
ελληνολατινικός, -ή, -ό грчко-латински
ελληνολατρία, **η** хеленофилство, обожавање свега што је грчко
ελληνομάθεια, **η** потпуно знање грчког језика и књижевности
ελληνομαθής, **ο** добар зналац грчког језика и књижевности
ελληνομάχος, -α, -ο елинофобичан, који мрзи све грчко
ελληνοπούλα, **η** млада Гркиња, Гркињица
ελληνόπουλο, **то** млади Грк, дете Грка и Гркиње
ελληνοπρέπεια, **η** оно што је достојно Грка, својствено Грцима

ελληνοπρεπής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή који поштује грчке обичаје и начин живота

ελληνορωμαϊκός, -ή, -ό грчко-римски

ελληνορωσικός, -ή, -ό грчко-руски

ελληνοσερβικός, -ή, -ό грчко-српски

ελληνοτουρκικός, -ή, -ό грчко-турски

ελληνότροπος, -η, -ο, *ὑрил.* -α који је по грчком узору, на грчки начин

ελληνοφοβία, η гркофобија, зазирање, неповерење према Грцима

ελληνόφοβος, -η, -ο гркофоб, елинофоб

ελληνόφωνος, -η, -ο → **ελληνόγλωσσος**, -η, -ο

ελληνοхристиανικός, -ή, -ό хришћанскогрчки

ελλησποντιακός, -ή, -ό дарданелски, хелеспонтски

ελλιμενίζω, ελλιμένισα, -ίστηκα, -ισμένος упловити, увести брод у луку, усидрити

ελλιμένιση, η, *ἱεν.* -ης → -εως упловљавање у луку, усидравање, сидрење

ελλιπής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή → **ατελής**, -ής, -ές → **λειψός**, -ή, -ό непотпун, мањкав; оштећен, погрешан: -ής *συλλογή* непотпуна колекција; -ή *ρήματα* непотпуни глаголи

ελλοβόκαρπα, τα махунасте биљке, махунарке

ελλοβόκαρπος, -η, -ο → **έλλοβος**, -η, -ο махунаст, коштуњав

ελλόγιμος, -η, -ο учен, образован

ελλογιμότητα, η ученост, образовање, ерудиција

έλλογος, -η, -ο, *ὑрил.* -α **1.** разборит, мудар, оштроуман; **2.** логичан, логички

ελλοχεύω, ελλόχευσα **1.** поставити заседу, вребати; **2.** скривати, тајити; **3.** ишчекивати

ελλύχνιο, το фитиљ

έλμινθα, η (зоол.) цревни паразит, глиста

ελμινθίαση, η, *ἱεν.* -ης → -εως паразитско обољење црева, глисте, хелминтијаза

ελμινθοβότανο, το → **ελμινθόχορτο**, το лековита трава од које се спрема чај против глиста, „мравља трава“

έλξη, η **1.** вучење, тегљење, превозење; **2.** тежња, склоност, привлачност; **3.** (физ.) тежа, гравитација

ελόγου μου, **ελόγου σου** (του, της, του, μας *и̅и̅г.*) израз уместо личне заменице ја,

ти, он, она, ми, ви *и̅и̅г.* – по моме, твојме, *и̅и̅г.*

ελοθάλασσα, η плитак и мочваран морски залив

ελονοσία, η маларија

έλος, το, *ἱεν.* -ους, *μн.* -η мочвара, бара, баруштина

ελότυφος, ο истовремено оболевање од маларије и трбушног тифуса

ελοφυματίωση, η, *ἱεν.* -ης → -εως → **ελοφυματίαση**, η, *ἱεν.* -ης → -εως барска грозница

ελοχαρής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή који живи или успева у мочварним пределима

ελπίδα, η нада, надање, очекивање: *Ο μοναχογιός του είναι η μοναδική του ελπίδα.* Његов син јединац једина му је нада. – *τρέφω την* ~ гајити наду; *παρά πάσαν* ~ и поред свих очекивања

Ελπίδα, η Нада, Надежда (ж. име)

ελпидерός, -ή, -ό који улива наду, у ког се може поуздати

ελпидοφόρος, -α, -ο који доноси наду, испуњава надом, улива наду

ελπίζω, ήλπισα надати се, поуздавати се, веровати, очекивати: *Δεν ελπίζω να έλθει.* Не надам се (не верујем) да ће доћи. – *Ελπίζει ότι θα τον χρειαστούν.* Верује да ће им бити потребан. – *Δεν έπαψα ποτέ να ελπίζω.* Никад нисам престао да се надам. – *Ελπίζω ότι θα γίνει καλά σύντομα.* Надам се да ће ускоро бити добро. – *Ελπίζω στο Θεό.* Надам се (поуздајем се) у Бога.

ελπιστικός, -ή, -ό који улива наду; -οί *φιλόσοφοι* уче да је нада једино етичко начело

έλυτρο, το **1.** опна, мембрана; **2.** навлака једра

ελώδης, -ης, -ες, *ἱεν.* -ους, *ак.* -η, *μн.* -είς, -η мочваран, баровит: -ης *πυρετός* барска грозница; -ες *αέριο* → *το μεθάνιο* барски гас (метан); -ης *τόπος* мочварни предео

εμ ма, ама, ем, не само, већ и...: *Εμ τι να γίνει;* Шта буде, нек буде. Ма шта да се деси... – *Εμ φτάνει πιά, δεν υποφέρεσαι.* Ама престани већ, нећеш издржати. – *Εμ ψεύτης, εμ κλέφτης.* Ем лаже, ем краде (ем лажљивац, ем крадљивац).

εμαγιέ (*ὑрид.*, *нейром.*) емајлирани

εμαγιέ, το емајлирана посуда

έμαθα, *αορ. ιλ. μαθαίνω*
εμβαδό, το површина: ~ *κύκλου* површина круга
εμβαδομέτρηση, η мерење у квадратним јединицама, израчунавање површине
εμβάζω, έμβασα послати новац упутницом
εμβάθυνση, η, ιεν. -ης → **-εως** продубљавање, проницање, удубљивање
εμβαθύνω, εμβάθυνα (у)дубити, продубити, проницати, проучити: *Να εμβαθύνεις στο μανιφέστο του κόμματος.* Да проучиш манифест партије.
εμβάλλω, ενέβαλα убацити, увалити; увести, уводити
εμβαπτίζω, εμβαπτισα, -τηκα, -μένος потапати, загњуривати
έμβασμα, το новчана пошиљка и њен износ, новчана дознака
εμβαστικά, та поштарина за слање новца
εμβατήριο, το корачница, будница (песма); марш
εμβέλεια, η дomet, дохват; радијус дејства
έμβιος, -ια, -ιο жив, органски
έμβλημα, το амблем, грб; гесло; лозинка; симбол
εμβληματικός, -ή, -ό 1. амблемски; 2. хералдички, услован, симболичан
εμβληματολογία, η наука о грбовима, хералдика
εμβοή, η шум у ушима
εμβολέας, ο клип; зачепљивач; пробојац; пунилац
εμβολίη, η 1. напад, продор, упад силом; судар; 2. крвни угрушак, тромб, емболија, инфаркт; 3. напад овном пробојцем; ован за пробијање, рушење
εμβολιάζω → **βατσινάρω** → **δαμαλίζω** → **μπολιάζω**
εμβολιασμός, ο → **μπόλιασμα, та**
εμβολίζω, εμβόλισα пунити, гурати, зачепљивати
εμβόλιμος, -η, -ο уметнут, додат(ни), допунски: *Η 29^η Φεβρουαρίου είναι εμβόλιμη ημέρα.* 29. фебруар је уметнут (допунски) дан.
εμβόλιο, το → **μπόλι, το** → **κεντράδι, το** 1. вакцина; 2. интермецо; 3. калем, пелцар
εμβολιοθεραπεία, η → **εμβολιοθεραπευτική, η** вакцинација
εμβολισμός, ο гурање, зачепљавање; напад кљуном брода, продор

έμβολο, το 1. клин, клип; 2. ован (справа за пробијање зицина); 3. шипка (за пуњење и чишћење пушке)
εμβолоειδής, -ής, -ές, ιен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή шиљаст, клинаст, зубаст
εμβρίθεια, η дубокоумност, озбиљност; утемељеност, заснованост
εμβριθής, -ής, -ές, ιен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή дубокоуман, мисаон, темељан
εμβρόντηση, η → **εμβροντησία, η** сметеност, избеzumљеност, запрепашћење, пренераженост
εμβρόντητος, -η, -ο запрепашћен, згромљен, пренеражен, сметен, избеzumљен
εμβροχή, η квашење, влажење
εμβρυϊκός, -ή, -ό → **εμβρυαικός, -ή, -ό** ембрионални
έμβρυο, το ембрион, заметак, фетус
εμβρυογένεση, η ембриогенеза
εμβρυογονία, η развитак (развој) ембриона
εμβρυοθυλάκιо, το → **εμβρυοθύλακος, ο** воденјак (код женке); плацента, постељица
εμβρυοкарδιά, η (*мед.*) неједнак рад срца мајке и ембриона
εμβρυοκτονία, η убиство ембриона или детета на порођају, чедоморство
εμβρυοκτόνος, -α, -ο онај који уништи ембрион или дете при порођају
εμβρυολογία, η (*мед.*) ембриологија
εμβριολογικός, -ή, -ό ембриолошки
εμβρυολόγος, ο ембриолог
εμβρυομεμβράνα, η (*мед.*) мембрана ембриона
εμβρυομητρικός, -ή, -ό ембриоматерични
εμβρυοπάθεια, η (*мед.*) неправилан развој ембриона
εμβρυοπλαστία, η формирање, раст и развој ембриона
εμβρυοπλαστικός, -ή, -ό који се односи на формирање ембриона
εμβρυοτομία, η (*мед.*) уклањање, вађење мртвог ембриона; перфорација
εμβρυοτόμος, ο (*мед.*) хируршко-гинеколошка клешта
εμβρυουλκία, η извлачење новорођенчета код тешког порођаја
εμβρυουλκός, ο гинеколошки инструмент за извлачење новорођенчета
εμβρυοφθόρος, -α, -ο који убија ембрион; контрацепционо средство

εμβρυώδης, -ης, -ες, ἰεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η ембрионални
 έμεινα, αορ. ἴλ. μένω
 εμείς ми
 έμεσμα, το повраћање, бљување
 εμετικό, το лек, средство за повраћање
 εμετικός, -ή, -ό који изазива повраћање
 εμετοδοχείο, το суд, кеса за повраћање
 εμετολογία, η говорење неукусности
 εμετός, ο → μετός, ο → μετό, το повраћање, бљување, ригање
 εμιγκρές, ο, ἰεν. -έ, μн. -έδες (франц.) емигрант, добровољни изгнаник
 εμιράτο, το емират
 εμίρης, ο, μн. -ήδες емир
 εμμέλης, -ης, -ες, ἰεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η мелодичан
 εμμένω, ενέμεινα бити постојан, упоран, настојавати: *Εμμένω στις απόψεις μου.* Остајем при свом гледишту (ставу).
 έμμεσος, -η, -ο, ἰрил. -α посредан: -οι φόροι посредни порези; -ο αντικείμενο индиректни објекат
 έμμετρος, -η, -ο, ἰрил. -α стихован, версификован: -η μετάφραση της Ιλιάδας стиховани превод Илијаде; умерен
 εμμετωπία, η (μεγ.) нормално, физиолошко стање
 έμμηνα, τα → εμμηνόρροια, η менструација, периода
 εμμηναγωγό, το (μεγ.) лек који олакшава менструацију
 εμμηноληξία, η → εμμηνόπαυση, η (μεγ.) менауза
 εμμηνορραγία, η прекомерно крварење за време менструације, одлив
 εμμηνόρροια, η → έμμηνα, τα
 εμμηνορροϊκός, -ή, -ό (μεγ.) менструални
 εμμηностаσία, η → εμμηνόπαυση, η
 έμμισθος, -η, -ο, ἰрил. -α плаћен, награђен за рад
 εμμονή, η постојаност, истрајност, упорност
 έμμονος, -η, -ο, ἰрил. -α постојан, истрајан, упоран
 εμορφία, η → ομορφία, η
 έμορφος, -η, -ο → όμορφος, -η, -ο
 έμπα, το улаз, портал, врата; почетак (лета)
 εμπάθεια, η страст, страственост, јако осећање (мржње, љубави), антипатија

εμπαθής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή пристрасан; злюбан, пакостан
 εμπαιγμός, ο 1. подсмевање, ругање, исмејавање; 2. обмана, превара, подвала
 εμπαίζω, ενέπαιξα, -αίχτηκα, -αιγμένος 1. подсмевати се, ругати се; 2. обмањивати, варати, подваљивати
 εμπαίκτης, ο 1. подругљивац, подсмевало; 2. варалица, преварант
 εμπαικτικός, -ή, -ό, ἰрил. -ά 1. подругљив, подсмешљив; 2. ироничан, циничан, лажљив
 εμπασία, η → έμπαση, η → μпασιά, η улаз, пролаз, уска улица
 έμπασμα, το улаз, увођење, увоз; плима
 εμπατή, η → αμπατή, η улаз у подрум одозго, подрум
 έμπεδος, -η, -ο стабилан, сталан, чврст, непоколебљив
 εμπεδώνω, εμπέδωσα, -ώθηκα, -ωμένος стабилизовати, учврстити, осигурати
 εμπέδωση, η стабилизација, учвршћење
 εμπειρία, η 1. искуство, опит, пракса; 2. способност, практична навика
 εμπειριαρχία, η → εμπειριοκρατία, η давање првенства искуству, емпирија, емпиризам
 εμπειρικός, -ή, -ό, ἰрил. -ά искуствен, емпиријски, практичан: -ή ιατρική практична медицина
 εμπειριοκρατία, η → εμπειριαρχία, η
 εμπειριοκριτικισμός, ο емпириокритицизам
 εμπειρισμός, ο емпиризам
 εμπειριστής, ο емпирист(а)
 εμπειρογνώμονας, ο емпиричар, практичар, експерт
 εμπειροπόλεμος, -η, -ο искусан (ратник), прекаљени борац
 έμπειρος, -η, -ο вешт, верзиран, искусан
 εμπειροτέχνης, ο, ж. -ισσα, η познавалац, специјалист, стручњак, експерт
 εμπειροτεχνία, η мајсторство, искуство у послу, специјализација
 εμπέρδευμα, το → εμπλοκή, η
 εμπερδεύω → μπλέκω
 εμπεριεχόμενο, το садржина
 εμπεριέχω, εμπεριείχα, садржавати, обухватити
 εμπειριστατωμένος, -η, -ο тачан, детаљан, прецизан, подробан

(ε)μπιστεύομαι, -εύτηκα, -εμένος поверити се, имати поверења, ●σλονити се
 εμπιστευτικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά поверљив, веран, конфиденцијалан
 έμπιστος, -η, -ο поверљив, поуздан, одан
 έμπιστος, ο човек од пуног поверења, повереник
 εμπιστοσύνη, η поверење, поуздање
 έμπλαστρο, το → μπλάστρι, το фластер, компрес
 εμπλέω → εμπερδεύω → μπλέω
 εμπλοκή, η → εμπέρδευμα, το мешање, уплитање
 εμπλουτίζω, εμπλούτισα, -ίστηκα, -ισμένος обогатити, увећати
 εμπλουτισμός, ο обогаћење, увећање
 εμπνέομαι бити надахнут, надахнути се, инспирисати се
 έμπνευση, η надахнуће, инспирација, стимулација, подстрек
 εμπνευσμένος, -η, -ο надахнут, понесен, занет; еуфоричан; проницљив
 εμπνευστής, ο, ж. -στρια, η инспиратор, подстрекач
 εμπνέω, ενέπνευσα → έμπνευσα, -εύστηκα, -ευσμένος надахнути, инспирисати, побудити
 εμποδίζω, εμπόδισα, -ίστηκα, -ισμένος спречавати, ометати, задржавати
 εμπόδιο, το одбијање, препрека, сметња, тешкоћа: υπερνικώ τα -α надвладати препреке (тешкоће); – δρόμος 100 μ. με -α трка на 100 м са препрекама; – Κάθε εμπόδιο για καλό. Свако зло има своје добро.
 εμπόδιση, η → εμποδισμός, ο → εμπόδιο, το → εμπόδισμα, το сметња, препрека, тешкоћа, забрана
 εμποδιστής, ο тркач у трци са препонама
 емποιώ, ενεποίησα уливати, усађивати, надахнути
 εμπόλεμος, -η, -ο зараћен: -α κράτη зараћене државе; εμπόλεμοι, οι зараћене стране
 έμπоло, το → έμπουλο, το нит од које се испреда уже
 εμποράκος, ο трговчић (на мало)
 έμπορας, ο → έμπορος, ο
 εμπόρευμα, το → εμπόρεμα, το трговина; ελεύθερο ~ слободна трговина
 εμπορευματογνώσια, η → εμπορευματολογία, η познавање робе

εμπορεύομαι, -εύτηκα трговати, бавити се трговином
 εμπορεύσιμος, -η, -ο што је за трговину, предмет трговине; излагач робе
 εμπορία, η → εμπόριο, το трговина
 εμπορικάκι, το → ψιλιατζίδικο, το трговница, ситничарница
 εμποριός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά трговачки, комерцијални; -ό κέντρο трговачки центар
 εμπορικότητα, η комерцијализам, способност трговања
 εμπόριο, το → εμπορία, η
 εμποριολογία, η наука о трговини
 εμποροδικείο, το трговачки суд, привредни суд
 εμποροδίκης, ο судија трговачког (привредног) суда
 εμποροκαπετάνιος, ο → εμποροπλοίαρχος, ο капетан трговачке флоте
 εμποροκράτης, ο → εμποροκρατικός, ο меркантилист(а)
 εμποροκρατία, η → меркантилизам
 εμποροκρατισμός, ο меркантилизам
 εμποροκρατικός, -ή, -ό меркантилистички
 εμπορομανάβης, ο, ж. -τρια, η продавац воћа и поврћа „на велико“, пиљар
 εμπορομεσίτης, ο трговински посредник, мешетар
 εμπορομηχανικός, ο бродски инжењер (или техничар) на трговачком броду
 έμπορος, ο трговац, комерцијалиста
 емποτίζω, εμπότισα, -ίστηκα, -ισμένος полити, наквасити, натопити
 εμπότιση, η → емποτισμός, ο натапање, импрегнирање, занетост, обузетост, фанатизованост
 εμπότισμα, το натопљеност, импрегнираност; прожетост
 емποτισμένος, -η, -ο 1. наквашен, натопљен; 2. занет: -ος από τον κομμουνισμό занет комунизмом
 έμπουλο, το → έμπоло, το нит, прамен
 εμπράγματος, -η, -ο истинит, реалан, стваран: -ο δίκαιο имовинско право
 έμπραιτος, -η, -ο → έμπραχτος, -η, -ο, ἕριλ. -α стваран, чињенични; доказан: -η μετάνοια добровољна надокнада штете
 εμπρέπει пристаје, одговара

εμπρεσιονισμός, ο → **μπρεσιονισμός, ο**
(Μονέ, Ντεγκιά, Σεζάν, Σισλέ, Ρενουάρ)
импресионизам

εμπρεσιονιστής, ο → **μπρεσιονιστής, ο, ж.**
-ίστρια, η **импресионист(α)**

εμπρεσιονιστικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά **импреси-**
онистички

εμπρησμός, ο **спаљивање, паљевина**

εμπρηστής, ο **потпаљивач, подстрекач**

εμπρηστικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά **заπαљив, го-**
рући

εμπρόθεσμος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α **правовремен,**
благовремен, у згодан час, орочен

εμπρόθετος, -η, -ο **предложни, који се**
употребљава с предлогом

εμπρός → **μπρος** → **(ε)μπροστά** → **ομπρός** →
ομπροστά **пред, испред, преко пута, на-**
пред, унапред, vis a vis; раније, у односу
на: γέρνω ~ сагнути се; πληρώνω ~ пла-
тити унапред; από δω και ~ од сада па
унапред (убудуће); ~ σε όλους пред сви-
ма (пред „целим светом“). – Μπροστά
αυτός και πίσω του ο σκύλος. Испред он,
а за њим пас. – **Εμπρός μας υψώνεται ο**
Ολυμπος. Испред нас (пред нама) узди-
же се Олимп. – **Το αγοράσαμε μπροστά**
από δυο μήνες. Ово смо купили пре
два месеца. – **Μπρος στην αδελφή της**
δεν αξίζει τίποτα. У поређењу (у одно-
су на) са њеном сестром не вреди ниш-
та. – **Το ρολόι μου πάει εμπρός.** Мој сат
иде напред, „жури“. – **Εμπρός! Напред!**
– **Εμπρός αυτός πίσω εγώ.** Следио сам га у
корак. – **Το δικό μου αυτοκίνητο δεν είναι**
τίποτα μπρος στο δικό του. Мој аутомо-
бил није ништа у поређењу са његовим.
– **Εμπρός μας! Напред марш!**

έμπροσθεν (*ἕριλ.*) **пред, испред, спреда**

εμπρόσθιος, -α, -ο **предњи**

εμπροσθογεμής, -ής, -ές, *ἕριλ.* -ούς, *ак.* -ή,
μн. -είς, -ή **који се пуни спреда (пушка,**
топ)

εμπροσθοφυλακή, η **претходница, авангар-**
да

εμπροστέλα, η **прегача, кецеља**

(ε)μπροστινός, -ή, -ό **предњи**

εμπυάζω, **έμπυασα** → **ομπυάζω** **гнојити се**

έμπυασμα, το → **όμπυασμα, το** **гнојење**
(ране)

εμπύημα, το **(за)гнојење, чир, апсцес**

εμπυηματικός, -ή, -ό → **εμπυητικός, -ή, -ό**
гнојав, загнојен

εμπύηση, η → **έμπυασμα, το**

έμπυο, το → **όμπυο, το** → **πύο, το** **гној**

έμπυος, -υα, -υο **гнојав**

εμπύρετος, -η, -ο **грозничав, с повишеном**
температуром

εμπύρευμα, το **каписла; упаљач, фитиљ**

έμπυρος, -η, -ο **опечен, спржен**

**εμφανής, -ής, -ές, ἕριλ. -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς,
-ή **лако видљив, очигледан, очевидан****

εμφανίζω, εμφάνισα, -ίστηκα, -ισμένος **пока-**
зати, открити; -ομαι **показати се, поја-**
вити се

εμφάνιση, η, ἕριλ. -ης → **-εως **1. показивање,**
појављивање, откривање; појава, при-
суство; 2. развијање филма**

εμφανιστής, ο **развијач (код фотографија)**

εμφανοτυπικός, -ή, -ό **који се тренутно**
појављује; (φωτ.) експозиција

εμφραντικός, -ή, -ό → **εμφρατικός, -ή, -ό** **изра-**
жајан, уочљив, жесток, емфатичан

έμφραση, η **снажан израз, наглашеност, ем-**
фаза: Πρόφερε το και με έμφραση. „Да“, ре-
као је наглашено.

εμφρατικός, -ή, -ό → **εμφραντικός, -ή, -ό**

εμφιαλώνω, εμφιάλωσα, -ώθηκα, -ωμένος →
μποτιλιάρω **пунити флаше, флаширати**

εμφιάλωση, η **флаширање**

έμφραγμα, το **загушење, препрека; ин-**
фаркт: ~ του μυοκαρδίου **инфаркт мио-**
карда

έμφραξη, η, ἕριλ. -ης → **-εως **загушење, спре-**
чавање, запушавање, затварање, плом-
бирање**

εμφύλιος, -ια, -ιο **саплеменски, грађански,**
међусобни: -ιοι έριδες **унутрашње свађе;**
-ιος πόλεμος **грађански рат; – 25 χρόνια**
μετά τον εμφύλιο αναγνωρίστηκε νόμιμο το
κομμουνιστικό κόμμα. Двадесет пет годи-
на после грађанског рата озакоњена је
Комунистичка партија.

εμφύσημα, το (μεγ.) **надувавање, отицање,**
емфизем (плућа)

εμφυσώ, (α), -φύσησα, -ήθηκα, -ημένος **ду-**
вати, надувавати; удахнути

έμφυτος, -η, -ο, ἕριλ. -α **урођен, природен,
природан: 1. -η καλοσίνη **урођена доб-**
рота; 2. љубазност: -α προτερήματα **при-**
родне (урођене) особине**

έμψυχος, -η, -ο **жив, живахан, снажан**

εμψυχώνω, εμψύχωσα, -ώθηκα, -ωμένος
оживети, охрабрити, ободрити

εμφύχωση, η бодрeње, охрабрeње, оживљење

εμφυχωτής, ο надaхњивач, аниматор, инспиратор

εν (ὑπερδ.) у, у току, за (време): *αδελφοί ~ Χριστώ* браћа у Христу; ~ *οργή* у срцби, гневу; ~ *καιρό πολέμου* за време (у току) рата; – *Διαμένει εν Γαλλία*. Борави у Француској. – *Εντάξει*. У реду.

ένα, **το** → **ένας** једно

εναβρύνομαι (само у ὑπερδ.) гордити се, поносити се

εναγής, -ής, -ές мрзак, одвратан; проклет

εναγκαλίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος обухватити, загрлити, пригрлити

εναγκάλισμα, **то** → **εναγκαλισμός**, ο грљење, загрљај; наручје

εναγόμενος, -η, -ο (оп)тужени, оптуженик

ενάγω, *ενήγαγα*, *ενάχτηκα* (оп)тужити, окривити

εναγώνιος, -ια, -ιο, ὑрил. -ια узнемирен, очајан, пун, агоније, агоничан

εναэриос, -ια, -ιο, ὑрил. -ια који се налази или живи у ваздуху, ваздушни

εναίσιμος, -η, -ο одговарајући, задовољавајући: *-η επιδιδασκαλική διατριβή* пријемни рад за докторску дисертацију

ενάλιος, -ια, -ο (при)морски; „*Κύπρος, γη εναλία*“ Кипар, земља у мору

εναλλαγή, η смена, смењивање; размена, измена: ~ *νύχτας και μέρας* смена дана и ноћи; ~ *της ύλης* размена материје; ~ *αιχμαλώτων* размена заробљеника

εναλλακτήρας, ο динамомашина наизменичне струје

εναλλασσόμενο, **то** наизменичност, промена: ~ *ρεύμα* променљив ток; наизменична струја

εναλλάσσω, *εναλλάχτηκα* наизменично смењивати; -ομαι смењивати се: *Στη ζωή εναλλάσσεται η χαρά και η λύπη*. У животу се смењује радост и туга.

εναλλαχτικός, -ή, -ό, ὑрил. -ά наизменичан

ενάμισης, *μιάμιση*, *ενάμισι* један и по, једна и по, једно и по

ενανθρωπίζω → **ενανθρωπώ**, -ανθρώπισα, -ίστηκα, -ισμένος узети људски лик, инкарнирати се (*νήρ*. Бог), оваплоћивати, утеловљивати

ενανθρώπιση, η инкарнација човека, оваплоћење

έναντι → **αέναντι** (ὑрил.) насупрот, vis a vis, преко пута, сучелице; уместо; према, у поређењу: *Η τράπεζα βρίσκεται έναντι*. Банка се налази преко пута. – *έναντι του αδελφού του υστερεί*. У односу на свог брата он заостаје. – *Πήρε προκαταβολή έναντι του μισθού του*. Узео је аконтацију уместо плате.

ένάντια (ὑрил.) супротно, противно, контра

εναντιολογία, η противречје, контрадикција; приговор, замерка

εναντιολογικός, -ή, -ό противречан, контрадикторан

εναντιολόγος, -α, -ο који противречи, оспоравајући

εναντιολογώ, (ε), -λόγησα говорити супротно, противречити, оспоравати

έναντιο(ν) → **тουναντίο(ν)** 1. против, супротно, насупрот; *έναντίον του εχθρού* против непријатеља; – *Η απόφασή του ήταν έναντίον λογικής*. Његова одлука је против логике (супротна логици); 2. обратно

ένάντιος, -ια, -ιο, ὑрил. -α супротан, противан; непријатељски: *Ολα ένάντια μου ήρθαν*. Све је пошло против мене. – *Εί- ναι ένάντιοι χαρακτήρες*. Они су супротни карактери. (φρ.) *εν έναντία περιπτώσει* у противном случају

έναντιότητα, η противљење, супротстављање, тешкоћа: *Νίκησε τις έναντιότητες της ζωής*. Победио је све животне тешкоће.

έναντιωματικός, -ή, -ό, ὑрил. -ά противан, супротан: (*ϊραμ.*) -ός *сύνδεσμος* супротни везник (свеза)

έναντιώνομαι → **ένίσταμαι**

έναντίωση, η, *ien.* -ης → -εως 1. супротност, противречност, несагласност; 2. антитеза

εναπόθεση, η (у)метање, стављање, ускладиштење; ~ *ελπίδων* полагање наде

εναποθέτω, *εναπόθεσα*, -τέθηκα, -θειμένος уметнути, уложити, ускладиштити: *Στο θεό εναπόθεσα πια τις ελπίδες μου*. У Бога сам већ положио све своје наде.

εναποθήκευση, η складиштење, ускладиштење

εναποθηκεύω, -θήκευσα, -εύθηκα, -μένος (у)складиштити

εναπόκειται зависи, у надлежности је **εναπομένω**, *εναπέμεινα* преостати

ενάργεια, η 1. јасноћа, бистрина; 2. очигледност, очевидност
εναργής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή јасан, очигледан, очевидан
εναρέτος, -η, -ο, *ἱрил.* -α честит, моралан, поштен, частан
ἐναρθρος, -η, -ο, *ἱрил.* -α повезан, синхронизован, образложен, разговетан ~ *λόγος* артикулисан говор
εναρκτήριος, -ια, -ιο уводни, приступни: *-ιος λόγος* приступни говор
εναρκτηικός, -ή, -ό основни, почетни, првобитан
εναρμονίζω, -μόνισα, -ίστηκα, -ισμένος ускладити, усагласити, хармонизовати
εναρμόνιος, -ια, -ιο складан, хармоничан
εναρμόνιση, η, *ἱен.* -ης → -εως усклађивање, хармонизација
εναρμονιστής, ο који усклађује, хармонизатор
ἐναρξη, η, *ἱен.* -η → -εως почетак, увод; увертира; отварање ~ *του φεστιβάλ*
ένας, μία (μια), ένα један, једна, једно: *ένας -ένας* један по један; *ένας Θεός ξέρει* Бог једини зна. *ύψος ενός μέτρου* висина од једног метра; – *Ενας, αλλά λέοντας.* Један, али лав (храбар). – *Μια μάνα μας γέννησε.* Једна (иста) нас је мајка родила. – *Μια φορά και έναν καιρό ήταν ένας βασιλιάς.* Једном давно живео је један краљ.
έναστρος, -η, -ο звездан, пун звезда, осветљен звездама
ενασχόληση, η бављење, интересовање, „хоби“: *Η ενασχόλησή του είναι το ψάρεμα.* Његов хоби је пецање.
ενασχολούμαι, -λήθηκα занимати се, бавити се
ένατα, τα → *εννεάμερα*, τα 1. деветодневни помен умрлом; 2. девети дан по Успењу Богородице
ενατένιση, η посматрање; надзор; контрола
ένατη, η девети тон дијатонске лествице
ένατο, το деветина, девети део (1/9)
ένατος, -η, -ο девети
έναυσμα, το → *εμπύρευμα*, το 1. средство за паљење, потпаљивање, распиривање (шибица, упаљач, детонатор, кресиво); 2. (*φιλ.*) увреда
ένδεια, η → *έλλειψη*, η оскудица, немаштина, убогост, сиромаштво

ενδεικτικό, το уверење, сведочанство, сертификат
ενδεικτικός, -ή, -ό, *ἱрил.* -ά показни, доказни, који указује на нешто, карактеристичан: *-η έγκλιση (ἱραμ.)* показни начин
ένδειξη, η, *ἱен.* -η → -εως доказ, индиција, наговештај, знак: *Το δώρο είναι ένδειξη φιλίας ή αγάπης* Дар је знак пријатељства или љубави. – *Υπάρχουν ένδείξεις για την ενοχή του, αλλά καμιά απόδειξη.* Постоје индиције за његову кривицу али нема доказа.
ένδεκα → *έντεκα*
ενδεκασύλλαβος, -η, -ο једанаестерац
ενδέκατος, -η, -ο једанаести
ενδέχομαι → *ενδέχεται* (*безл.*) могуће је, може да се деси, вероватно (је)
ενδεχόμενο, το могућност, случајност: *Για κάθε ενδεχόμενο κλειδώνουμε το σπίτι το βράδι.* За сваки случај, увече закључавамо врата. – *Ενδεχόμενο να χιονίσει.* Могуће је (вероватно) да буде снега.
ενδεχόμενος, -η, -ο могућ, прихватљив, није искључен: *είναι -ο να...* вероватно је да..
ендѐмија, η 1. боравак у неком крају; 2. боравак Христа; 3. ендемија (еиидемија ограничена на неко уже подручје)
ендѐмичкός, -ή, -ό, *ἱрил.* -ά ендемичан, својствен одређеном крају или месту
ендѐмичкότητα, η ендемичност
ендѐμώ, (ε), *ендѐμησα* боравити, пребивати у неком крају
ендиáθетος, -η, -ο, *ἱрил.* -α духовни, унутрашњи, интимни; ~ *λόγος* интимни (раз)говор
ендиáιτημα, το → *ендиáιτηση*, η пребивалиште, станиште, боравиште
ендиáιτήματα, τα одвојене официрске просторије на броду
ендиáμεσο, το размак, међупростор; интервал
ендиáμεσος, -η, -ο, *ἱрил.* -α средњи, средњишњи, међупросторни
ендиáφερομαι → *ендиáφέρω*
ендиáφερόμενος, -η, -ο заинтересован; *ендиáφερόμενοι, οι* заинтересовани, интересенти
ендиáφέρον, το, *ἱен.* -οντος, *мн.* -οντα интерес(овање), старање, заинтересованост
ендиáφέρω, *ендиéφερα*, -φέρθηκα интересовати (се), бити заинтересован, занимати

се: Αυτό δεν με ενδιαφέρει. Ово ме не интересује. – *Ενδιαφέρομαι πολύ να τον πείσω.* Много сам заинтересован да га убедим. – *Στο χορό ενδιαφέρθηκαν δύο νεαροί γι' αυτήν.* У колу су се два младића занимала за њу.

ενδιαφέρων, -ουσα, -ον занимљив, интересантан; привлачан, важан; (φρ.) *είμαι σε ενδιαφέρουσα (κατάσταση)* очекивати бебу

ενδίδω, ενέδωσα препуштати, уступати

ένδικος, -η, -ο, ἕριλ. -α законит, легалан

ендо- префикс који значи: унутрашњи, унутар

ендоγένεση, η, ἱεν. -ης → -εως ендогенеза

ендоγενής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή унутрашњи, органски

ендодерμικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά поткожни

енδόζωα, та ендопаразити, унутрашњи паразити (глисте, тракавица)

ένδοθεν (ἕριλ.) изнутра

ендоιασμός, ο колебање, неодлучност, сумња

енδόκριμα, то → **енδοκρίνη, η** лучење ендокриних жлезда, секреција, секрет

ендоκρινής, -ής, -ές, ἱен. -οίς, ак. -ή, мн. -είς, -ή који се односи на жлезде са унутрашњим лучењем: *-είς αδένες* ендокрине жлезде

енδοκρινικός, -ή, -ό ендокрини

енδοκρινολογία, η ендокринологија

енδοκρινολογικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά ендокринологски

енδοκρινολόγος, ο ендокринолог

ендокуттарικός, -ή, -ό унутарћелијски

енδομήτριο, то слузокожа материце

енδομήτριος, -ια, -ιο унутарматерични

енδομητροσκόπιο, то ендомитроскоп

енδομυϊικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά интрамускуларни

енδόμυχος, -η, -ο, ἕριλ. -α, (φιν.) тајанствен, мистичан, унутрашњи, интимни; мн. **енδόμυχα, та** унутрашња, интимна осећања; завет

ένδον (ἕριλ.) унутра

ендонеφρίτιδα, η (μεγ.) запаљење бубрежног епитела

ένδοξος, -η, -ο, ἕριλ. -α чувен, славан, познат, прослављен, знаменит

енδοξότητα, η слава, чувеност, познатост, знаменитост

ендопараσίτα, та → **енδόζωα, та**

ендоπερικαρδίτιδα, η истовремено запаљење перикарда и ендокарда

енδόπλασμα, то ендоплазма

ендоπλευριικός, -ή, -ό који се налази у плућној марамици

ендоπνευμονικός, -ή, -ό плућни, пнеумонични; *-ή πίεση* плућни притисак

енδοπτικός, -ή, -ό који је унутар ока, осетан, приметан

енδόσιμιο, то разлог, повод, основа: *έχω* ~ имати повод, разлог

енδοσκόπηση, η → **енδοσκοπία, η** ендоскопија

енδοσκοπικός, -ή, -ό ендоскопски

енδοσκόπιο, то ендоскоп

ендоστρέφεια, η → **εσωστρέφεια, η** склоност ка унутрашњем животу, бежање од стварности, повученост

енδοτικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά скроман, попустљив, податљив

енδοτικότητα, η скромност, попустљивост, податљивост

ендоφλέβιος, -ια, -ιο → **ендоφλεβικός, -ή, -ό** интравенозни

ендоφλεβίτιδα, η (μεγ.) ендофлебитис, запаљење унутрашњих венских зидова

ендохώρα, η унутрашњост неке земље, средоземност

енδοψία, η → **енδοσκόπηση, η**

ендоψυχικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά унутрашњи, интимни, психички

ένδυμα, то одећа, рухо

ендуμασία, η → **φορεσιά, η** → **ένδυμα, то** спољашња одећа, тоалета, ношња, одежа, костим

ендуματολογία, η проучавање начина одевања кроз историју, грана позоришне уметности, костимографија

ендуματολογικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά који се односи на проучавање начина одевања

ендуματολόγιο, то → **βεστιάριο, то** → **γυαρδαρόμπα, η** гардероба

ендуναμώνω, -νάμωσα, -θηκα, -μένος (μο)ja- чати, окрепити; подржати

ένδυση, η •девање, •облачење

енδύω одевати

енέδρα, η заседа, бусија, вребање, замка: *στήνω* ~ постављати заседу; *διαφεύγω* ~ избегавати замке; лукавство, вероломство

ενεδρεύω, ενέδρευσα вребати, поставити заседу, сачекати (у бусији)

ένεκα → **ένεκεν** (πάντων) због, ради, с обзиром на (због свега): *Ένεκα της βροχής δε φύγαμε.* Нисмо кренули због кише. – *Ένεκα των υπηρεσιών του.* С обзиром на његове функције.

ενενηκονταετής, -ής, -ές деведесетогодишњи

ενενηκοστό, το деведесети део, деведесетина (1/90)

ενενηκοστός, -ή, -ό деведесети

ενενήντα, το → **ενενηκοντα, το** деведесет (90)

ενενηντάδα, η → **ενενηνταριά, η** деведесетак: *Ήταν εκεί καμιά ενενηνταριά μαθητές (περίπου).* Овде је било деведесетак ученика.

ενενηντάρης, ο, ж. -άρα, η → **-ισσα, η** деведесетогодишњак

ενενηντάχρονος, -η, -ο → **ενενηντάρης, -ης, -ες** деведесетогодишњи

ενεός, -ά, -ό нем, занемео (од изненађења)

ενεπίγραφος, -η, -ο који има натпис (επιγραφ), натписан

ενέργεια, η дејство, акција, настојање, енергија: ~ *του φαρμάκου* дејство (деловање) лека; – *ενέργεια (μηχανική, ηλεκτρική, θερμική, χημική, πυρηνική)* енергија (механичка, електрична, термичка, хемијска, нуклеарна); *εν* ~ у активној служби; *βάζω σε* ~ ставити у погон; *πηγές -ας* извори енергије

ενεργειακός, -ή, -ό енергетски

ενεργειοκρατία, η теорија по којој енергија покреће све; (*φил.*) енергетизам

ενεργητικό, το актива, скуп новчаних и свих вредности расположивих; ситуираност

ενεργητικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά енергичан, активан, делотворан

ενεργητικότητα, η активност, делотворност, енергичност, одлучност

ενεργοποίηση, η, ἱεν. -ης → **-εως** енергичност, активност, испољавање енергије

ενεργοποιά, (α), -ποίησα, -ποιήθηκα, -μένος бити енергичан, активирати, оснажити

ενεργός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά активан, енергичан, делотворан: **-ός στρατός** активна војска; **-ή υπηρεσία** активна служба; **-ό κεφάλαιο** уносан (активан) капитал

ενεργούμενο, το подређена, слаба и зависна личност, марионета

ενεργώ, (ε), ενέργησα, -ήθηκα деловати, поступати, спровести

ένεση, η 1. ињекција; 2. охрабрење, подршка: *Ο γιατρός του έγραψε ενέσεις για τον πυρετό.* Лекар му је преписао ињекције против грознице (температуре). – *Τους τόνωσαν οι ενέσεις χειροκροτημάτων.* Дадоше им подршку аплаузом.

ενεστώτας, ο садашњост; (*ἱрам.*) садашње време, презент

ενεστωτικός, -ή, -ό садашњи; презентски

ενετικός, -ή, -ό → **βενέτιος, -η, -ο** → **βενετικός, -ή, -ό** венецијански, венецијски

ενετοκρατία, η владавина Венеције (Млетачка), венетократија

ενέχομαι уплести се, умешати се, скривити, учествовати

ενεχυριάζω, -χυρίασα, -άστηα, -ασμένος заложити, осигурати се залогом

ενεχυρίαση, η залагање, обезбеђивање залогом

ενεχυριαστής, ο залогодавац

ενέχυρο, το залога, заложена ствар: *Βάζω ενέχυρο το δαχτυλίδι μου.* Дајем свој прстен у залогу.

ενεχυρόγραφο, το заложна признаница

ενεχυροδανειστήριο, το залагаоница

ενεχυροδανειστής, ο залогодавац

ενεχυροδανειστικός, -ή, -ό залагаонички

енζυματικός, -ή, -ό ензимски; са квасцем

енζυματολογία, η → **енζυμολογία, η** грана хемије која се бави процесом врења, ферментације

ένζυμο, το ензим, квасац

ένζυμος, -η, -ο који је направљен са квасцем, ензимски

ενηλικιότητα, η → **ενηλικιότητα, η** пунолетност

ενηλικιώνομαι, -ώθηκα, -ωμένος постати пунолетан, одрасти, сазрети

ενηλικίωση, η, ἱен. -ης → **-εως** пунолетство

ενήλικος, -η, -ο пунолетан

енήμερος, -η, -ο обавештен, информисан, упућен, који је у току: *Είναι ενήμερος στα πολιτικά.* Упућен је у политику. – *Είναι ενήμερος στις πληρωμές του.* Тачан је у плаћању.

ενημερότητα, η обавештеност, информисаност, упућеност

ενημερώνω, ενημέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος обавестити, информисати, упутити (у што)

ενοίκηση, η боравак, пребивање, становање

ενοικιάζομαι бити на располагању (за изнајмљивање): *ενοικιάζεται* изнајмљује се; – *Ενοικιάζεται διαμέρισμα τριών δωματίων.* Изнајмљује се трособни стан.

(ε)νοικιάζω, (ε)νοίκιασα, -άστηκα, -ασμένος изнајмљивати, давати у најам: *Ηρθα με νοικιασμένο αυτοκίνητο.* Дошао сам изнајмљеним аутомобилом.

ενοικίαση, η → **ενοικίασμα, το** најам, аренда; изнајмљивање, давање у најам

ενοικιαστήριο, το уговор или оглас о изнајмљивању

ενοικιαστής, ο, ж. -στρια, η који изнајмљује, закуподавац, арендатор

ενοίκιο, το → **νοίμι, το** закупнина, кирија

ενοικιοστάσιο, το обавезно продужавање закупа; мораторијум

ένοικος, ο → **κάτοικος, ο** станар, купац

ενοικώ, (ε) → **κατοικώ** боравити, становаати, пребивати

ένοπλος, -η, -ο оружан, наоружан: *-ες δυνάμεις της χώρας* оружане снаге земље; *-η αντίσταση του λαού* оружани отпор народа

ενοποίηση, η, ἱεν. -ης → *-εως* уједињавање, изједначавање, обједињавање

ενοποιώ, (ε), ενοποίησα, -ποίηθηκα, -ποιημένος ујединити, сјединити, спојити

ένόραση, η, ἱεν. -ης → *-εως* интуиција, духовно сазнање

ένοργανος, -η, -ο органски; ~ *γυμναστική* гимнастика на справама; оркестриран: ~ *μουσική* инструментална музика

ενοργάνωνω, ενοργάνωσα, -ώθηκα, -ωμένος оркестрирати, инструментирати

ενοργάνωση, η (муз.) оркестрација, инструментација

ενορία, η парохија

ενοριακός, -ή, -ό парохијски

ενορίτης, ο, ж. -ισσα, η парохијанин, парохијанка

ένορκος, -η, -ο заклет, који је под заклетвом; поротнички: *-οι μάρτυρες* заклетни сведоци; – *το δικαστήριο των ένορκων* поротнички суд

ένορκος, ο поротник

ενορχηστρώνω, -χήστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος оркестрирати, инструментирати

ένόσω док, докле, за време док...: *Ενόσω ζω.* Док живим. – *Ενόσω είστε εδώ.* Све док сте овде.

ένότητα, η јединство, целина: ~ *της δράσης* јединство акције; ~ *των εθνικών πόθων* јединство народних тежњи (осећања); – *Τα λόγια του δεν έχουν ένότητα.* Његове речи немају целине (склада).

ενούρηση, η (μεγ.) енуреза, неконтролисано мокрење (код деце у сну – моктурија)

ενοφθαλμιζω, -φθάμισα, -ίστηκα, -ισμένος калемити, пелцовати, вакцинисати

ενοφθαλμισμός, ο калемљење, пелцовање, вакцинисање

ενοχή, η кривица, кривња

ενοχικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά кривични: *-ό δίκαιο* кривично право

ένόχλημα, το → **ένόχληση, η** сметња, тешкоћа, мука: *οι ενοχλήσεις της ηλικίας* старачке сметње

ενοχλητικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά непријатан, досадан, мучан

ενοχλητικότητα, η непријатност, сметња, мучнина

ενοχλώ, (ε), ενόχλησα, -ήθηκα, -ημένος сметати, досађивати, бити непријатан: *Σας ενοχλεί το κάπνισμα;* Смета ли вам пушење? – *Φοβούμαι μήπως σας ενοχλήσω.* Плашим се да вам не досађујем. – *Μην ενοχλείστε για μένα.* Не узнемиравајте се због мене.

ενοχοποίηση, η, ἱεν. -ης → *-εως* окривљавање, оптуживање, осуђивање

ενοχοποιητικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά окривљујући, оптужујући: *-ό έγγραφο* оптужница

ενοχοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποίηθηκα, -ποιημένος оптужити, окривити, теретити

ένοχος, -η, -ο крив, оптужен, осуђен, недозвољен: *-ος κλοπής* оптужен (крив) за крађу; *-ες σχέσεις* недозвољени (недопуштени) односи

ένρινος, -η, -ο → **έρρινος, -η, -ο**

ένσαρκος, -η, -ο оваплоћен, отеловљен, инкарниран

ενσαρκώνω, ενσάρκωσα, -ώθηκα, -ωμένος оваплотити, отеловити, инкарнирати

ενσάρκωση, η инкарнација, отеловљење, оличење: *Η ενσάρκωση του Σωτήρα.* Отеловљење Спаситеља (Христа). – *Αυτός*

είναι η ενσάρκωση της κακίας. Он је олицење зла.

ένσημο, το налепница, маркица (нѣр. за вожњу); таксена марка

ένσιγμος, -η, -ο σιγματски (σ); ~ **αόριστος** σιγματски аорист, који се прави додавањем σ на основу: **έδωσ-α**

ενσιίπτω, ενέσιηψα сурвати се, сручити (изненада): **Ενέσιηψε θύελλα.** Сручила се олуја.

ενσπείρω, ενέσπειρα сејати; ~ **φόβο** усадити страх

ένσπερμος, -η, -ο → **ενσπέρματος, -η, -ο** семени

ενστάζω → **ενσταλλάζω** → **ενσταλάζω, ενστάλαξα, -άχτηκα, -αγμένος** (у)капати, усадити, полако слагати: **Ενσταλάζω κολλύριο στα μάτια.** Укапавам мелем у очи. – **Του ενστάλαξε το μίσος για τους τυράννους.** Усадио му мржњу према тиранима.

ενστάλαξη, η, ἱεν. -ης → **-εως** укапавање, на-капавање, усађивање

ε(ν)στανтанέ, το (неѣром.) тренутна фотографија, инстант, експрес

ένσταση, η, ἱεν. -ης → **-εως** противљење, приговор, неслагање; протест(вовање)

ενστερνίζομαι (нѣр. την διδασκαλίαν), **-ίστηκα** усвојити, прихватити, пригрлити: **Ενστερνίστηκε τις καινούργιες ιδέες.** Прихватио је нове идеје.

ενστερνισμός, ο схватање, усвајање

ενστιγματικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά → **ενστικτώδης, -ης, -ες** нагонски, инстинктиван

ένστικτο, το → **ένστιχτο, το** нагон, инстинкт

ενστικτώδης, -ης, -ες инстиктиван

ένστολος, -η, -ο униформисан

ενσυνείδητος, -η, -ο, ἱрил. -α свестан, хотимичан, намеран

ένσφαιρος, -η, -ο лоптаст, ●кругласт, сферичан

ενσφηνώνω, ενσφήνωσα, -θηκα, -μένος уклинити, углавити, укуцати, учврстити

ενσφήνωση, η укуцавање, углављивање

ενσφράγιστος, -η, -ο (за)печаћен, опечаћен

ενσωματώνω, ενσωμάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος → **ενσαρκώνω, 1.** сјединити, здружити, припојити; **2.** оваплотити, отелотворити

ενσωμάτωση, η сједињавање, здруживање, припајање

ένταλμα, το овлашћење, пуномоћ(је), налог: ~ **πληρωμής** овлашћење за плаћање; ~ **προσαγωγής** налог за привођење

εντάξει (ἱрил.) у реду, важи, нека буде: **Ολα είναι εντάξει.** Све је у реду. – **Εντάξει, – Εντάξει!** Је ли у реду? – У реду је (нека буде)!

ένταξη, η 1. уписивање, сређивање, класирање; **2.** приступање

ένταση, η, ἱен. -ης → **-εως** затегнутост, напрегнутост, напетост, напон, интензитет, рефлекс: ~ **αισθήματος** емоционална напетост; ~ **χορδής** натегнутост (напетост) струне, жице; ~ **της προσοχής** напрегнутост, појачање пажње; ~ **ήχου και φωτός** интензитет (јачина) звука и светлости; ~ **του ηλεκτρικού ρεύματος** електрични напон; ~ **της κατάστασης** напетост ситуације

εντάσσω, ενέταξα, εντάχτηκα, -αγμένος сређивати, рангирати, класирати

εντατικοποίηση, η интензификација

εντατικοποιώ интензивирати

εντατικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά → **ερεθιστικός, -ή, -ό** напрегнут, интензиван; стимулативан: **-ή καλλιέργεια** интензивна земљорадња; **-ά φάρμακα** стимулативни лекови

εντατικότητα, η напрегнутост, жестина, плаховитост; интензивност

ενταφιάζω, ενταφίασα, -άστηκα, -ασμένος укопати, покопати, сахранити

ενταφίαση, η → **ενταφιασμός, ο** укоп, сахрана, погреб

ενταφιαστής, ο погребник, гробар

εντάφιος, -ια, -ιο гробни, погребни

εντείνω, ενέτεινα → **έντεινα, εντάθηκα, εν(τε)ταμένος** натегнути, запрегнути, појачати; интензивирати: ~ **φωνή** појачати (подићи) глас; – **Εντείνω την προσοχή μου.** Напрежем своју пажњу.

εντειχίζω, εντείχισα, -ίστηκα, -ισμένος поставити, уградити, ставити на зид, узидати: **Στο σπίτι του ποιητή υπάρχει εντειχισμένη αναμνηστική πλάκα.** На песничковој кући узидана је спомен-плоча.

εντείχιση, η, ἱен. -ης → **-εως** постављање, уграђивање у зид, узиђивање

έντεκα, οι / τα једанаест (11)

έντεκα, το једанаестица

εντεκάγωνος, -η, -ο једанаестоугаони

εντεκάδα, η једанаесторица

εντεκαετής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή једанаестогодишњи
εντεκαετία, η временски период од једанаест година
εντεκαήμερο, то временско трајање од 11 дана
εντεκαήμερος, -η, ο једанаестодневни
εντεκαμελής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή једанаесточлани
εντεκάμηνο, то временски период од 11 месеци
εντεκάμηνος, -η, -ο једанаестомесечни
εντεκαπλάσιος, -ια, -ιο, *ἱрил.* -ια поједанестостручен
εντεκασύλλαβος, -η, -ο једанаестослоговни, једанаестосложни
εντεκασύλλαβος, ο → **εντεκασύλλαβο**, то једанаестерац (стих од 11 слогова)
εντεκάτομος, -η, -ο једанаестотомни
εντέκατος, -η, -ο → **ενδέκατος** -η, -ο једанаести
εντεκάχρονος, -η, -ο једанаестогодишњи
εντέλεια, η целина, савршеност, довршеност: *Επιδιώκει την εντέλεια.* Тежи ка савршенству. – (*φρ.*) *στην* ~ у потпуности
εντελής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή целовит, потпун, савршен, свршен
εντέλλομαι, -τάλθηκα, **εντεταλμένος** заповедити, наредити, опуномоћити
εντελώς потпуно, сасвим: ~ *πεπεισμένος* потпуно убеђен, уверен; – *Είναι εντελώς άλλο πράγμα.* То је сасвим друга ствар.
εντεραλγία, η (*μεγ.*) бол у цревима, обољење црева
εντεραλγικός, -ή, -ό цревоболни
εντερικά, та цревна обољења
εντερικός, -ή, -ό → **εντέρινος**, -η, -ο цревни
εντερίτιδα, η (*μεγ.*) катар, запаљење цревне слузокоже
έντερο, то → **άντερο**, то црево: *το λεπτό και το παχύ* ~ танко и дебело црево; *το τυφλό* ~ слепо црево; – *Τα έντερα (γενικά)* црева (уопште), утроба
εντεροκήλη, η (*μεγ.*) спуштена црева, цревна кила
εντεροκολίτιδα, η → **-ίτις**, η, *ἱεν.* -ίτιδος запаљење дебелог и танког црева
εντεροκονίαση, η, *ἱεν.* -ης → **-εως** нагомилавање честица угљене или металне прашине у цревима

εντερόλιθος, ο камен у органима за варење
εντεροπάθεια, η (*μεγ.*) обољење органа за варење
εντεροπλαστική, η → **εντεροπλασία**, η хируршко одстрањивање оболелог дела црева
εντεροπληγία, η парализа црева
εντερορραγία, η крварење црева
εντερορραφία, η шивење црева
εντεροσκοπία, η (*μεγ.*) ентероскопија; ~ *του παχέος εντέρου* ректоскопија
εντεροτομία, η хируршка обрада зидова црева, ентеротомија
εντεταγμένος, -η, -ο увршћен, поређан
εντεταλμένος, -η, -ο претпостављен, надлежан, компетентан; опуномоћен
εντεταμένος, -η, -ο затегнут, напет, натегнут; *-ες σχέσεις* напети односи
εντεύθεν (*ἱрил.*) одавде
εντευκτήριο, то 1. чекаоница, просторија за пријем; 2. салон, клуб
έντεχνος, -η, -ο, *ἱрил.* -α уметнички, вешт, мајсторски, умешан
έντιμος, -η, -ο, *ἱрил.* -α честит, поштен, поштован, уважен
εντιμότητα, η честитост, поштење, углед
εντοιχίζω, **εντοιχισα**, **-ίστηκα**, **-ισμένος** зазиђивати, узиђивати, обзидати
εντοιχιση, η → **εντοιχισμός**, ο зидање, узиђивање, ограђивање зидом
έντοκος, -η, -ο, *ἱрил.* -α зајмовни, каматни, интересни
εντολέας, ο, *μн.* -είς → **εντολοδότης**, ο налогодавац
εντολή, η налог, наређење, заповест; порука; мисија; директива, овлашћење; мандат, протекторат: *κατ'* ~ по овлашћењу; ~ *προς πληρωμή* налог за плаћање; *υπογράφω κατ'* ~ потписати по овлашћењу; – *Οι Δέκα Εντολές* десет (божјих) заповести; – *Η Αγγλία είχε την εντολή στην Παλαιστίνη.* Енглеска је имала протекторат над Палестином.
εντολοδότης, ο → **εντολέας**, ο → **εντολεύς**, ο наредбодавац, налогодавац
εντολοδόχος, ο, *ж.* -χα, η мандатор, овлашћеник, заступник, повереник
εντομή, η засек, урез, жлеб, прорез

έντομο, το инсект, буба, кукац
εντομοκτόνο, το отров против инсеката, инсектицид (спреј, прашак)
εντομολογία, η проучавање инсеката
εντομοπαγίδες, οι средства против инсеката (лепљива хартија, мухоловка)
εντομοφάγα, τα птице, животиње и биљке које се хране инсектима
εντομοφάγος, -α, -ο који једе инсекте
έντονος, -η, -ο, ὕριλ. -α напет, затегнут, наглашен, интензиван, жесток, енергичан, сликовит: *-η χορδή* натегнута (напета) струна; *-η δραστηριότητα* жива активност; *-ος πόνος* жесток бол; *-α μέτρα* енергичне мере; *-η έκφραση* жив (сликовит) израз
εντοπίζω, εντόπισα, -ίστηκα, -ισμένος ограничити, локализовати
(ε)ντόπιος, -ια, -ιο месни, домаћи, домородачки: *-ια μήλα* домаће јабуке
(ε)ντόπιος, ο, ж. **(ε)ντόπια, η** мештанин, домородац
εντόπιση, η → **εντοπισμός, ο** ограничавање, локализовање, локализација
εντοπιστικός, -ή, -ό ограничавајући, локализујући
εντός (ὑριλ.) унутра, у оквиру (у току), у трајању, у домету: ~ *δύο ωρών* у току (у оквиру) од два сата; ~ *ολίγου* малочас, управо, нетом; ~ *βολής πυροβόλου* у домету артиљерије; ~ *του κήπου* у врту, у башти; – *Δεν υπάρχει τίποτε εντός.* Нема ничег унутра.
εντόσθια, τα утроба
εντράδα, η 1. јело од меса и поврћа; 2. упловљавање брода у луку
εντριβή, η → **τριψιμο, το** трљање, масажа
έντρομος, -η, -ο јако уплашен, ужаснут
εντροπαλός, -ή, -ό стидљив, срамежљив
εντρύφημα, το → **χάρμα, το** задовољство, уживање, наслада
εντρύφηση, η, ἱεν. -ης → -εως наслада, уживање, радост
εντρυφώ, (α), εντρυφήσα уживати, наслађивати се, радовати се: *Εντρυφά στις ιστορικές μελέτες.* Ужива у историјским истраживањима.
έντυπο, το 1. штампана ствар; 2. примерак, образац, формулар
έντυπος, -η, -ο штампан, тискан, објављен
εντυπώνω, εντύπωσα, -ώθηκα, -ωμένος наштампати, утиснути

εντύπωση, η, ἱεν. -ης → -εως утисак: *Μου έκανε μεγάλη εντύπωση το ταλέντο του.* На мене је његов таленат учинио велики утисак.
εντυπωσιάζω, -πωσίασα, -άστηκα, -ασμένος створити утисак, импресионирати
εντυπωσιακός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά упечатљив, импресиван
εντυπωτισμός, ο импресионизам
ενυδρείο, το акваријум
ενυδρίδα, η видра
ένυδρος, -η, -ο који се налази или живи у води, водени
ένυπνιο, το сан, сањање, сањарење
ενυπόγραφος, -η, -ο потписан, који има потпис
ενυπόθηκος, -η, -ο хипотекарни, који је под хипотеком, заложан
ενυπόστατος, -η, -ο заснован, реалан, стваран
ενώ → **ενόσω (ὑριл.)** за време, док, кад, будући да, пошто: *Ενώ τραγουδούσε...* Док је певао... – *Ενώ δεν ξέρει κολύμπι, κάνει μπάνιο.* Пошто не зна да плива, купа се.
ένωμα, το → **ένωση, η** јединство, сједињавање, спајање, савез, веза
ενωμοτάρχης, ο жандармеријски подофицир
ενώνω, ένωσα, ενώθηκα, ενωμένος ујединити, спојити, саставити
ενώπιον (ὑрег.) пред ким, у присуству
(ε)νωρίς (ὑριл.) рано, на време: *Πήγα νωρίς και δεν έχασα το αεροπλάνο.* Кренуо сам рано (на време) и нисам изгубио авион. – *Σήμερα ξύπνησα νωρίς.* Данас сам се рано пробудио.
(ε)νωρίτερος, -η, -ο претходни, ранији
ένωση, η, ἱεν. -ης → -εως јединство, савез, веза, уједињење: ~ *της Κρήτης με την Ελλάδα* уједињење Крита са Грчком
ενωτικό, το цртица, повлака, дивиз
ενωτικός, -ή, -ό спојни, везни, уједињујући, спајајући, везујући
εξ → **εκ** од, у, на, за, због, кроз (стари предлог)
εξαγγελία, η објава, оглас, порука, прокламација
εξαγγέλλω, -ήγγειλα, -αγγέλλθηκα, -ηγγελέμενος објавити, огласити, прокламовати
εξάγγελος, ο 1. гласник, весник; 2. курир, телал, добошар

εξαγγελτικός, -ή, -ό гласнички, веснички:
 -ό μοτίβο уводна тема (у музици)
 εξαγιάζω, -γίασα, -άστηκα, -ασμένος освештавати, (по)светити; (φιν.) очистити од греха
 εξαγιασμός, ο освештавање, (ο)свећење; (φιν.) очишћење
 εξαγνίζω, εξαγνισα, -ίστηκα, -ισμένος чистити се од греха, (по)кајати се
 εξαγνισή, η → εξαγνισμός, ο очишћење, покајање, испаштање
 εξαγνιστήριος, -ια, -ιο испаштајући, који се чисти од греха, исцељујући
 εξαγνιστικός, -ή, -ό → εξαγνιστήριος, -ια, -ιο
 εξαγόμενο, το извод, закључак; (μαθ.) резултат
 εξαγορά, η 1. откуп, искуп; 2. уцена, поткупљивање
 εξαγοράζω, εξαγόρασα, -άστηκα, -ασμένος 1. откупити, искупити (се); 2. поткупити, уценити
 εξαγόραση, η → εξαγορασμός, ο → (ε)ξαγορά, η
 εξαγόρευση, η 1. одавање (тајне), признавање; 2. исповедање
 (ε)ξαγορευτής, ο → εξομολογητής, ο исповедник
 εξαγορεύω, -γόρευσα, -εύτηκα исповедати некога
 εξαγράμμο, το → εξαγράμμα, το шестокрака звезда, Давидова звезда
 εξαγριώνω, εξαγρίωσα, -άθηκα, -ωμένος разљутити, разбеснети, ражестити, расрдити
 εξαγρίωση, η разјарење, раздражење, бесстијалност
 εξαγωγή, εξήγαγα, -ήχτηκα, -ηγμένος извозити; извадити; закључити: ~ δόντι вадити зуб; (μαθ.) вадити корен: ~ την τετραγωνική ρίζα вадити квадратни корен; - Από αυτό εξαγωγή ότι είναι αγράμματος. Из овог закључујем да је неписмен.
 εξαγωγέας, ο 1. извозник; 2. алатка за вађење-чупање, екстрактор
 εξαγωγή, η экспорт, извоз; вађење: κάνω ~ извозити
 εξαγωγικός, -ή, -ό извозни, експортни
 εξαγωγήμος, -η, -ο подесан за извоз; зрео за вађење
 εξαγωνικός, -ή, -ό шестоугаони

εξάγωνο, το шестоугаоник
 εξαδά, η шесторка, скуп од шест јединица, пола туцета
 εξαδέρφια, τα → αξαδέρφια, τα браћа и сестре од ујака или тетке
 εξαδερφος, ο, ж. εξαδέρφη, η брат од ујака или тетке; сестра од...
 εξαέδρο, το хексаедар (код кристализације)
 εξαερίζω, εξαέρισα, -ίστηκα, -ισμένος проветрити
 εξαέριση, η проветравање, вентилација
 εξαεριστήρας, ο вентилатор
 εξαεριστικός, -ή, -ό вентилациони, вентилацијски
 εξαερίωνω, εξαέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος испарити
 εξαέρωση, η испаравање, испаривање
 εξαερώσιμος, -η, -ο испарљив, који лако испарава
 εξαερωτήρας, ο → εξαερωτής, ο карбуратор
 εξαετής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή шестогодишњи
 εξαετία, η шестогође; шестогодишњица
 εξαημερία, η → εξαήμερο, το хексаемерон, шестоднев, период од шест дана
 εξαήμερο, το 1. шестоднев; 6 дана стварања света; 2. 6 дана после Ускрса, Ускршња недеља
 εξαήμερος, -η, -ο шестодневни
 εξαήχο, το (муз.) шестогласје
 εξαθλιώνω, -ίωσα, -θηκα, -μένος осиромашивати, падати у беду
 εξαθλίωση, η сиромаштво, беда
 εξαίρεση, η, ἱен. -ης → -εως изузетак, изнимка, одступање
 εξαίρεσιμος, -η, -ο → εξααιρετέος, -α, -ο изузимљив, који се изузима, који се мора, треба изузети: -η μέρα дан нерадни, празнични дан
 εξααιρετικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά изузетан, изврстан, посебан, значајан, нарочит: -ή περίπτωση изузетан случај; -ή αυστηρότητα претерана строгост
 εξααιρετικότητα, η изузетност, јединственост, посебност
 εξαίρετος, -η, -ο изузетан, изабран, нарочит, изванредан: -ος δικηγόρος изузетан (одличан) адвокат
 εξαίρω, εξήρα, εξάρθηκα хвалити, славити, уздизати

εξαιρώ, εξαίρεσα, -έθηκα, -εμένος *изузети, искључити, (из)вадити (зуб); -ούμαι* *изузети се, одступити: Εξαιρούνται από τη φορολογία οι τυφλοί.* Слепи су изузети (ослобођени) од плаћања пореза.

εξαίσιος, -ια, -ιο, *ὑριλ.* -ια диван, узвишен, изузетан, очаравајући

εξαισιότητα, η *узвишеност, љупкост, заводљивост, шарм*

εξαιτίας (*ὑριл.*) због, из разлога, зато што: *Δεν ταξιδέψαμε εξαιτίας της ομίχλης.* Нисмо (от)путовали због магле.

εξάκλωνος, -η, -ο који има шест клица или шест нити: -η *κλωστή* уже упредено од шест нити

εξακολούθησι, η *непрекидност, настављање, следовање (чему)*

εξακολουθητικός, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά непрекидан, поновни, сталан; ~ *μέλλοντας* трајно будуће време

εξακολουθώ, (ε), -κολούθησα *наставити, понављати, продужити*

εξακοντίζω, -κόντισα, -ίστηκα, -ισμένος *бацити, хитнути, одапети, цилитнути*

εξακόντισι, η → **εξακοντισμός**, ο *бацање, одапињање, цилитање*

εξακοντιστικός, -ή, -ό *бацачки*

(ε)ξακοσαριά, η *око (отприлике) шест стотина*

εξακόσια, то шест стотина (600)

εξακοσιαπλάσιος, -ια, -ιο *увећан (повећан) 600 пута*

εξακοσιετηρίδα, η *шестстогодишњица*

(ε)ξακόσ(ι)οι, -σ(ι)ες, -σ(ι)α → **έξι εκατοντάδες** шест стотина (600)

εξακοσιοστό, то шестстоти део (1/600)

εξακοσιοστός, -ή, -ό шестстоти

εξακριβώνω, -κρίβωσα, -ώθηκα, -ωμένος *испитати, тачно утврдити, верификовати*

εξακριβωση, η, *ἱен.* -η → -εως *тачно утврђивање, верификација; потврђивање*

εξακριβωτής, ο *онај који утврђује, верификатор*

εξακύλινδρος, -η, -ο *шестоцилиндрични*

εξάκωπος, -η, -ο који има шест дугмади

έξαλα, та → **ψηλά**, та *висина брода изнад линије газа, надводни део*

εξαλβανίζω, -βάνισα, -ίστηκα, -ισμένος *албанизовати, поалбанчити*

εξαλβανισμός, ο *албанизација, поалбанчивање*

εξαλείφω, εξάλειψα, -είρτηκα, -ειμένος *избрисати, уклонити, укинути, избледети, поништити: ~ κηλίδα* *брисати мрљу; ~ τις προλήψεις* *отклонити предрасуде; ~ την διχόνοια* *избећи несугласице, раздор; ~ υποθήκη* *скинути хипотеку; – Εξάλειψαν το όνομά του.* Избрисаше његово име. – *Εξάλειφτηκαν με τους αιώνες τα χρώματα του Παρθενώνα.* Током векова избледеле су боје Партенона.

εξάλειψη, η, *ἱен.* -ης → -εως *брисање, уклањање, поништавање*

εξαλλαγή, η *преокрет, велика промена, коренита промена*

εξαλλάζω, εξάλλαξα, -άχτηκα, -αλλαγμένος *преокренути, изменити, променити*

έξαλλος, -η, -ο, *ὑριл.* -α *ван себе, усхићен, еуфоричан: -ος από χαρά* *ван себе од среће; -ος ενθουσιασμός* *претерано усхићење*

εξάλλου (*ὑριл.*) *такође, штавише, осим тога*

εξάμβλωμα, το *недоношче, наказа, уништен ембрион; побачај*

εξαμβλωματικός, -ή, -ό *превремен, побачен; наказан, ружан*

εξαμβλώνω, εξάμβλωσα, -ωμένος *пропустити; побацити, абортирати*

εξάμβλωση, η, *ἱен.* -ης → -εως *побацивање, абортирање*

εξαμβλωτικός, -ή, -ό *побачајни, киретажни, абортусни: -ή μέθοδος* *абортусни метод; -ά φάρμακα* *лекови (за побачај)*

εξαμελής, -ής, -ές, *ἱен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή *шесточлан*

εξαμερής, -ής, -ές, *ἱен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή *шестодневни*

εξαμερία, η → **εξαήμερο**, το *шестодневница, временски период од шест дана*

εξαμερικανίζω, εξαμεριανίσα, -ίστηκα -ισμένος *американизовати*

εξαμερικανισμός, ο *американизација*

εξάμερο (*ὑριл.*) *шестодневно, за 6 дана; кроз 6 дана*

εξάμερο, το → **εξαμερία**, η

εξάμετρος, -η, -ο *шестостопни, од шест (песничких) стопа*

εξάμετρος, ο → **εξάμετρο**, το *хексаметар (стих Хомерових епова)*

εξαμηνία, η *шестомесечје; плата или накнада за шест месеци*

εξαμήνια, τα шестомесечни помен умрлом
εξαμηνιαίος, -αία, -αίο → **εξάμηνος**, -η, -ο шестомесечни, који траје шест месеци, који се дешава сваких шест месеци: -αία *έκδοση* шестомесечно издање
εξαμηνίτης, -ίτισσα, -ίτικο → **εξαμηνίτικος**, -η, -ο који има или се догодио после шест месеци; рођен у шестом месецу; шестомесечни плод
εξάμηνο, το пола године, полугодиште, семестар
εξάμηνος, -η, -ο → **εξαμηνιαίος**, -ία, -ίο
εξαναγκάζω, -άγκασα, -άστηκα, -ασμένος приморати, натерати
εξαναγκασμός, ο приморавање, принуда
εξαναγκαστικός, -ή, -ό, *υριλ.* -ά принудни, постигнут силом, приморан
εξανδραποδίζω, -πόδισα, -ίστηκα, -ισμένος подјармити, покорити, поробити
εξανδραπόδιση, η, *ιεν.* -ης → -εως → **εξανδραποδισμός**, ο подјармљивање, поробљавање
εξανεμίζω, εξανέμισα, -ίστηκα, -ισμένος распршити, проћердати, расути, осути: *Εξανεμίστηκαν τα όνειρά του.* Распршили су се његови снови. – *Εξανεμίστηκε η περιουσία του.* Осула се његова имовина.
εξάνθημα, το (*мед.*) тифус, обољење коже, тифусна промена, бубуљице на кожи
εξανθηματικός, -ή, -ό тифусни
εξανθρωπίζω, εξανθρώπισα, -ίστηκα, -ισμένος очовечити; цивилизовати; припитомити
εξανθρώπιση, η, *ιεν.* -ης → -εως цивилизовање; припитомљавање
εξανθρωπισμός, ο цивилизовање, хуманизовање
εξάντας, ο секстант
εξάντληση, η исцрпљеност, изнемоглост, изнуреност
εξαντλήσιμος, -η, -ο исцрпив, подложен замарању, изнурив
εξαντλητικός, -ή, -ό, *υριл.* -ά заморан, исцрпљујући, напоран
εξαντλώ, (ε), εξάντλησα, -ήθηκα, -ημένος уморити, исцрпети, исцрпсти, изнурити: *Η υπομονή μου εξαντλήθηκε.* Моје стрпљење је исцрпљено. – *Αυτή η αρρώστια με εξάντλησε.* Ова ме је болест исцрпела.

εξάπαντος (*υριл.*) 1. сигурно, поуздано; 2. нема другог (друге), неизоставно, безусловно; 3. у сваком случају
εξαπάτηση, η, *ιεν.* -ης → -εως превара, обмана, подвала
εξαπατητικός, -ή, -ό преваран, обмањујући
εξαπατώ, (α), εξαπάτησα, -ήθηκα, -ημένος варати, преварити, обманути, завести: *Τον εξαπάτησε με υποσχέσεις.* Завео га обећањима. – *Εξαπάτησε πολλές με υποσχηση γάμου.* Многе је завео обећањем брака; -ιέμαι извршити браколомство – *εξαπατημένος σύζυγος* преварен супружник
εξαπέταλος, -η, -ο цвет са шест латица
εξαπλασιάζω, -πλασίασα, -άστηκα, -ασμένος ушестостручити, повећати шест пута
εξαπλασίαση, η → **εξαπλασιασμός**, ο ушестостручење, шестоструко увећање
εξαπλάσιος, -ια, -ιο пошестостручен
εξάπλευρο, το → **εξάγωνο**, το шестоугаоник
εξάπλευρος, -η, -ο шестостран
εξαπλώνω, εξάπλωσα, -ώθηκα, -ωμένος ширити, распростирати, распрострањивати: *Η αγγλική γλώσσα είναι πολύ εξαπλωμένη.* Енглески језик је веома распрострањен.
εξάπλωση, η, *ιεν.* -ης → -εως раширеност, распрострањеност
εξάποδα, τα инсекти са шест ногу, шестоношци
εξαποδία, η стих од шест стопа
εξάποδος, -η, -ο шестоноги, који има шест ногу
εξαποδώ(ς), ο → **οξαποδώ(ς)**, ο ђаво, сотона, враг, нечастиви
εξαπόλυση, η, *ιεν.* -ης → -εως попуштање, стишавање, слабљење
εξαπολύω, εξαπέλυσα → εξαπόλυσα, -ύθηκα, -υμένος попустити, олабавити
(ε)ξαποστέλλω, -πέστειλα, -άλθηκα, -αλμένος упутити, одаслати, послати
εξαπτέρυγα, τα → **ξαφτέρυγα**, τα рипиде
εξαπτέρυγος, -η, -ο шестокрили, шестокраки
εξάπτω, εξήψα, εξήφθην, εξημμένος раздражити, распалити, одушевити; -ομαι разгневити се, расрдити се; одушевити се
εξάρα, η домина са две шестице

εξαργυρώνω, -γύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
уновчити; мењати за новац
εξαργύρωση, η уновчавање, размењивање,
мењање за новац
εξαργυρώσιμος, -η, -ο заменљив за новац,
наплатив
εξάρθρωμα, το → εξάρθρωση, η
εξάρθρωνω, εξάρθρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
ишчашити, уганути
εξάρθρωση, η ишчашење, угануће
εξάρθρωτικός, -ή, -ό ишчашен, уганут
εξάρι, το шестица (у картама)
έξαρμα, το 1. узвишица, хумка; 2. оток, на-
дутост; 3. географска ширина
έξαρση, η 1. усхићење, занос; 2. уздизање,
уображеност; 3. погоршање
εξάρτημα, το зависност, подређеност, пот-
чињеност
εξαρτημένος, -η, -ο зависан, подређен
εξάρτηση, η, *ιεν.* -ης → -εως вешање, ока-
чињање; зависност, потчињеност
εξάρτυση, η опрема, снабдевање; *στρατιω-
τική* ~ војничка опрема (без оружја)
εξартύω, (α), εξάρτησα, -ήθηκα, -ημένος обе-
сити, окачити; зависити; -ώμαι → -ιέμαι
зависити од: *Εξαρτιέται αδόμη από τους
γονείς του.* Још зависи од својих роди-
теља.
εξαρχαΐζω, εξαρχαΐσα, -αΐστηκα, -αΐσμένος
архаизовати, употребљавати архаичне
речи и изразе
εξαρχαΐσμός, ο архаизовање, употреба ар-
хаичних речи и израза
εξαρχής → *ανέκαθεν* (*ἄριλ.*) од давнина, од
старих времена, од искона
εξαρχία, η егзархат
εξαρχικός, -ή, -ό егзархијски
έξαρχος, ο (*цркв.*) егзарх
εξάσειρος, -η, -ο шесторедни
εξασέλιδος, -η, -ο шестострани
εξασέπαλος, -η, -ο који има шест латица
εξασθενής, -ής, -ές, *ιεν.* -οΐς, *ак.* -ή, *мн.* -είς,
-ή → εξατομικός, -ή, -ό шестовалентан,
који садржи шест атома
εξασθένιση, η → εξασθένιση, η слабост, ис-
црпљеност, немоћ
εξασθενητής, ο разређивач (у фотогра-
фији)
εξασθενητικός, -ή, -ό замарајући, изнура-
вајући
εξασθενίζω, -σθένισα, -ίστηκα, -ισμένος ос-
лабити, изнурити, онемоћати: *Εξασθενί-*

στηκε από τον υψηλό πυρετό. Ослабио је
(изнурен је) од високе температуре.
εξασθενώ, (ε), -σθένησα, -ήθηκα, -ημένος
ослабити, онемоћати, изнемогнути
εξάσκηση, η вежбање, обучавање, пракса
εξασκώ, (α), εξάσκησα, -ήθηκα, -ημένος
вежбати, учити практично: ~ *την ιατρική*
обављати лекарску праксу (стажирати);
– *Εξασκεί την επιρροή του.* Примењује
(користи) свој утицај. – *Εξασκώ το σώμα
μου.* Вежбам (тренирам) своје тело.
εξάστηλος, -η, -ο шестостубачни: *εξάστηλο
άρθρο, το* новински чланак у шест сту-
баца (колона)
εξάστιχος, -η, -ο који има шест стихова
(редова)
εξάστρα, η сазвежђе (од шест звезда)
εξάστυλος, -η, -ο (храм) са шест колонада
εξασύλλαβος, -η, -ο шестосложан, са шест
слогова
εξασφαλίζω, εξασφάλισα, -ίστηκα, -ισμένος
обезбедити, осигурати
εξασφάλιση, η обезбеђење, осигурање
εξασφαλιστικός, -ή, -ό осигуравајући, без-
бедносни
εξατάξιος, -ια, -ιο шесторазредни, који има
шест разреда
εξατμίζω, εξατμίσα, -ίστηκα, -ισμένος испа-
рити, претворити у пару
εξατμίση, η 1. испаравање, испарење; 2. из-
дуг (гасова), издугни вентил
εξατμίσιμος, -η, -ο испарљив
εξατμιστήρας, ο испаривач, уређај за до-
бијање питке воде; уређај за сушење
воћа
εξατομίκευση, η одвајање, уситњавање, ато-
мизирање: (*ἄρ.*) ~ *ποινής* одређивање
казне зависно од особина окривљеног
εξατομιεύω, -μίκευσα, -εύτηκα, -ευμένος
одвојити, индивидуализовати, атоми-
зовати
εξατομικός, -ή, -ό → εξασθενής, -ής, -ές
(*хем.*) који је састављен од шест атома
εξάτομος, -η, -ο шестотомни
εξάτοξος, -η, -ο (*γέφυρα, η*) са шест лукова
(шестолучни мост)
εξάτροχο, το возило са шест точкова
εξάτροχος, -η, -ο са шест точкова
εξαϋλώνω, εξαϋλωσα, -ώθηκα, -ωμένος де-
материјализовати, идеализовати
εξαϋλωση, η дематеријализација, идеали-
зација

εξαϋλωτικός, -ή, -ό дематеријализован, идеализован
 εξαφανίζω, εξαφάνισα, -ίστηκα, -ισμένος иш-
 чезнути, нестати
 εξαφάνιση, η → εξαφανισμός, ο нестанак,
 ишчезнуће
 έξαφνα → άξαφνα (*ὑριλ.*) изненада, одјед-
 ном, неочекивано
 εξάφυλλος, -η, -ο шестолисни
 εξάφωτος, -η, -ο који има шест светала
 (ε)ξαχνίζω, εξαχνισα, -ίστηκα, -ισμένος →
 εξαχνώνω
 εξαχνιση, η → εξαχνωση, η
 εξαχνώνω, εξαχνωσα, -ώθηκα, -ωμένος дува-
 ти, пирити
 εξαχνωση, η → εξαχνιση, η нагло испара-
 вање чврстог тела, сублимација
 εξαχορδία, η (*муз.*) систем инструмената са
 шест жица
 εξαχορδος, -η, -ο који има шест жица, шес-
 тожичани
 εξαχρειώνω, -χρειώσα, -ώθηκα, -ωμένος ква-
 рити (морално), изопачавати
 εξαχρείωση, η 1. кварење, изопачавање; 2.
 разврат, порок, порочност
 εξαχρειωτικός, -ή, -ό развратан, порно-
 графски, изопачавајући
 εξάχρονο, το шестогодишњи период
 εξάχρονος, -η, -ο шестогодишњи
 εξάψαλμος, ο (*цркв.*) 1. шестоцсалмије,
 шест псалама (3, 37, 62, 87, 102 и 142)
 који се читају на јутарњем богослу-
 жењу; 2. литанија, грдња, дуго псовање,
 „читање“: *Ακουσε τον εξάψαλμο απ' τη*
γυναικα του. Чуо је „литаније“ од своје
 жене.
 έξαψη, η 1. жестина, жар, узбуђење; 2. вр-
 та обољења са црвенилом коже
 εξάωρο, το временско трајање од 6 сати
 εξάωρος, -η, -ο шесточасовни, шестосатни
 εξαώροφος, -η, -ο шестоспратни
 εξεγείρω, εξήγειρα → εξέγειρα, -γέρθηκα,
 -γερμένος огорчити, озлоједити, изазва-
 ти отпор: *Η βαριά φορολογία θα εξεγείρει*
τους εργαζόμενους. Тешко (велико) опо-
 резивање огорчиће раднике; -ομαι огор-
 чити се, озлоједити се, побунити се
 εξέγερσι, η 1. отпор, побуна; 2. огорчење,
 озлојеђеност, опирање
 εξέδρα, η трибина, бина, подијум, естрада,
 катафалк, сплав – понтон

εξεζητημένος, -η, -ο, *ὑριλ.* -α усиљен, не-
 природан, лажан
 εξεικονίζω, -κόνισα, -ίστηκα, -ισμένος сли-
 кати, портретисати, живо, сликовито
 описивати
 εξεικόνιση, η → εξεικονισμός, ο → απεικο-
 νισμός, ο портретисање, сликање, живо
 описно осликавање
 εξε(ι)λιγμένος, -η, -ο развијен; савремен
 εξελεγκτικός, -ή, -ό, *ὑριλ.* -ά контролни,
 надзорни; -ή επιτροπή ревизиона коми-
 сија
 εξέλεγξι, η контрола, провера, ревизија
 εξελέγχω, εξήλεγξα, -έγχτηκα, -εγμένος кон-
 тролисати, проверити
 εξελιγμένος, -η, -ο развојни, напредан
 εξελικτικός, -ή, -ό, *ὑριλ.* -ά еволутивни,
 у складу са Дарвиновом теоријом; -ή
ψυχολογία развојна психологија
 εξελικτισμός, ο (*биол.*) теорија развоја и
 промена, еволуција
 εξέλιξι, η → ανέλιξι, η → πρόοδος, η развој,
 напредак, прогрес; еволуција
 εξελίσσω, εξέλιξα, -ίχτηκα, -γμένος развија-
 ти, напредовати; -ομαι развијати се, на-
 предовати, еволуирати
 εξέλιωση, η процес стварања чира
 εξελικτικός, -ή, -ό који изазива или болује
 (пати) од чира
 εξελληνίζω, εξελληνισα, -ίστηκα, -ισμένος
 хеленизовати, погрчити
 εξελληνιση, η → εξελληνισμός, ο хелениза-
 ција, погрчавање
 εξεμιώ ригати, повраћати
 εξεναντίας (*ὑριλ.*) супротно, насупрот
 εξεπίτηδες (*ὑριλ.*) намерно, хотимично, с
 циљем
 εξεργασία, η обрада, прерада, побољша-
 вање
 εξερεθίζω, εξερέθισα, -ίστηκα, -ισμένος
 разлутити, разгневити, огорчити
 εξερέθιση, η → εξερετισμός, ο изазивање,
 дражење, подбадање
 εξερεθιστικός, -ή, -ό, *ὑριλ.* -ά изазивачки,
 подбадачки, провокативан
 εξερεύνηση, η истраживање
 εξερευνητής, ο, ж. -τρια, η истраживач
 εξερευνητικός, -ή, -ό истраживачки
 εξερευνώ, (α), εξερεύνησα, -ήθηκα, -ημένος
 истраживати, испитивати

εξέρχομαι, εξήλθα *изаћи, отићи*: ~ *της υπηρεσίας* *дати оставку, повући се (са посла)*

εξετάζω, εξέτασα, -άστηκα, -ασμένος *истраживати, испитивати, посматрати*

εξέταση, η *испит; проверка, контрола; εξετάσεις, οι* *школски испити, проверка знања: δίνω ~* *полагати испит; πτυχιακή ~* *дипломски испит*

εξεταστής, ο, ж. -άστρια, η *испитивач, испитивачица*

εξεταστικός, -ή, -ό, *υριλ. -ά* *испитни, испитујући, испитивачки: -ή ματιά* *испитивачки поглед; -ή επιτροπή* *испитна комисија*

εξέταстра, τα *плата, накнада испитивачу, хонорар*

εξευγενίζω, εξευγένισα, -ίστηκα, -ισμένος *оплеменити, побољшати, облагородити: Η μουσική εξευγενίζει τον άνθρωπο.* *Музика оплемењује човека. - Η καλλιέργεια εξευγενίζει τα φυτά.* *Нега побољшава биљке.*

εξευγένιση, η → **εξευγενισμός**, ο *оплемењивање, побољшавање, облагорођавање*

εξευγενιστικός, -ή, -ό, *υριл. -ά* *облаго-рођујући, оплемењујући*

εξευμενίζω, εξευμένισα, -ίστηκα, -ισμένος *умирити, стишати, смекшати, ублажити, умилостивити*

εξευμενισμός, ο → **εξευμένιση**, η *умиривање, стишавање, смиривање*

εξευμενιστικός, -ή, -ό, *υριл. -ά* *умирујући, стишавајући, умилостивљавајући, ублажавајући*

εξεύρεση, η *истраживање, откривање*

εξευρετικός, -ή, -ό *проницљив, прозорљив*

εξευρωπαϊζω, -ρωπάισα, -αΐστηκα, -αΐσμένος *европеизирати*

εξευρωπαϊσμός, ο *европеизација*

(ε)ξευτελίζω, (ε)ξευτέλισα, -ίστηκα, -ισμένος *понижавати, омаловажавати, деградирати*

εξευτέλιση, η → **εξευτελισμός**, ο *понижавање, деградирање, омаловажавање*

εξευτελισμένος, -η, -ο *понижен, унижен, омаловажен, деградиран*

εξευτελιστής, ο *онај који понижава, ниподаштава, потцењивач*

εξευτελιστικός, -ή, -ό, *υριл. -ά* *понижавајући, деградирајући*

εξέχοντες, οι *великаши, велможе; великоже: - Οι εξέχοντες των γραμμάτων* *великани литературе*

εξέχω, εξείχα (*само у њрез. и имџф.*) *надвишавати, штрчати, доминирати, бити виши од...: Η καμινάδα εξέχει στην тарάτσα.* *Димњак надвишава терасу. - Ο ένας ώμος του εξέχει.* *Једно раме му је више од другог. - Εξέχει ανάμεσα στους συμμαθητές του.* *Штрчи (истиче) се међу својим вршњацима.*

έξη, η *навика, обичај, устаљено понашање: Η έξη είναι δεύτερη φύση.* *Навика је друга природа.*

εξηγήση, η **1.** *испитивање; 2.* *објашњење; 3.* *извињење: Εξηγήση για το ουράνιο τόξο...* *Објашњење за појаву дуге... - Του ζήτησα εξηγήσεις γι' αυτό που μου είπε.* *Тражио сам му извињење због оног што ми је рекао.*

εξηγήσιμος, -η, -ο *објашњив, разјашњив*

εξηγητής, ο *тумач, коментатор*

εξηγητικός, -ή, -ό, *υριл. -ά* *разјашњавајући, објашњавајући: -ές σημειώσεις* *објашњавајуће ознаке (знаци), обележја*

(ε)ξηγώ, (ε), (ε)ξήγησα, -ήθηκα, -ημένος **1.** *објаснити, образложити; 2.* *тумачити, преводити с језика: Δεν εξήγησε τους λόγους της παραίτησής του.* *Није објаснио разлоге своје оставке. - Να μας εξηγήσετε την έκλειψη του ήλιου.* *Објасните нам помрачење Сунца; ~ λατινικό κείμενο* *тумачити латински текст; -ούμαι → -ιούμαι → -ιέμαι* *схватити, разумети, појмити - Τώρα εξηγούνται όλα.* *Сада разумеју све.*

εξήκοντα, το → **εξήντα**, το *шездесет (60)*

εξηκοστό, το *шездесетина (1/60)*

εξηκοστός, -ή, -ό *шездесети*

εξηλεκτρισμός, ο *електрификација*

εξημέρωμα, το → **εξημέρωση**, η *припитомљавање, кроћење, смиривање*

εξημερώνω → **μερώνω**, -μέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος *припитомити, укротити, смирити*

εξημέρωση, η → **εξημέρωμα**, το

εξημερώσιμος, -η, -ο *припитомљив, укротив*

εξημερωτικός, -ή, -ό *припитомљујући, цивилизаторски*

εξήντα, το *шездесет (60)*

εξηνταβελόνης, ο, ж. -λόνα, η → **-ισσα**, η *тврдица, шкртац, циција*

εξηνταβελονιά, η 1. тврди́члук, шкртост, цицијашлук; 2. лакомост
 εξηντάδα, η → εξηνταριά, η шездесетица, скуп од 60 истих ствари или људи: *μια ή καμιά εξηνταριά* шездесетак
 εξηντάχρονος, -η, -ο → εξηντάρης, -ης, -ες шездесетогодишњак
 εξής (*ἕριπ.*) следеће, идуће, на следећи начин, од сада: *Στο εξής να είσαι πιο προσεκτικός.* Од сада буди пажљивији.
 έξι, το (*νεῦρομ.*) шест
 εξιδανίκευση, η, *ἱεν.* -ης → -εως идеализација, идеализовање
 εξιδανικευτικός, -ή, -ό идеализован
 εξιδανικεύω, -δανίκευσα, -εύτηκα, -ευμένος идеализовати
 εξίδρωμα, το знојење, испаравање
 εξιδρωματικός, -ή, -ό знојав
 εξιδρώνω, εξίδρωσα ознојити (се); испаравати
 εξίδρωση, η (*μεδ.*) знојење, влажење, патолошко нагомилавање воде у трбушној шупљини
 εξιλασμός, ο умилостивљење, кајање, покајање, искупљење
 εξιλαστήριος, -ια, -ιο → εξιλαστικός, -ή, -ό умилостивљавајући, покајнички: *-ιο θύμα* покајничка жртва
 εξιλέωμα, το покајање, испаштање
 εξιλεώνω, εξιλέωσα, -ώθηκα, -ωμένος умилостивити, испаштати, покајати се, вратити наклоност; **-ομαι** покајати се, добити опроштај, искупити се
 εξιλέωση, η покајање, самоискупљење
 εξιλεωτικός, -ή, -ό покајнички, испаштајући
 εξисλαμιζώ, εξισλάμισα, -ίστηκα, -ισμένος исламизовати, потурчити
 εξισλάμιση, η → εξισλαμισμός, ο исламизација, потурчивање
 εξισορρόπηση, η уравнотежење, уравнотежавање, балансирање
 εξισορροπώ, (ε), -ρόπησα, -ήθηκα, -ημένος уравнотежити, избалансирати
 εξίσου (*ἕριπ.*) подједнако, исто, једнако
 εξίσταμαι чудити се, дивити се; (*φρ.*) *απορώ και ~* чудом се чудим
 εξιστόρηση, η детаљно причање, подробно описивање

εξιστορώ, (ε), εξιστόρησα, -ήθηκα, -ημένος детаљисати, причати са појединошћима, описивати
 εξισώνω, εξίσωσα, -ώθηκα, -ωμένος изједначити, уравнотежити, нивелисати
 εξίσωση, η изједначавање, поравнање, компензирање, уравнотежавање
 εξισωτικός, -ή, -ό, *ἕριπ.* -ά изједначујући, поравнавајући, компензујући
 εξιταλίζω, εξιτάλισα, -ίστηκα, -ισμένος (и)талијанизовати, по(и)талијанчити
 εξιταλισμός, ο (и)талијанизација, по(и)талијанчење
 εξίτηλος, -η, -ο избледео, избрисан, поништен
 εξιτήριο, το отпусница, отпусна листа (из болнице)
 εξιχνιάζω, εξιχνίασα, -άστηκα, -ασμένος открити, утврдити, ући у траг
 εξιχνίαση, η трагање, откривање, изналагање
 εξιχνιαστής, ο истраживач, трагач
 εξοβελίζω, εξοβέλισα, -ίστηκα, -ισμένος одбацити, искључити, не прихватити
 εξοβελισμός, ο → εξοβέλιση, η одбацивање, искључивање, неприхватање
 εξόγκωμα, το → εξόγκωση, η надутост, надување, претеривање
 εξογκώνω, εξόγκωσα, -ώθηκα, -ωμένος натекнути, отећи; претеривати у нечему: *Εξογκώθηκε το μάγουλό μου.* Отекао ми је образ.
 έξοδο, το издатак, трошак: *οδοπορικά -α* путни трошкови
 έξοδος, η излаз, излазак; пробој из обруча; *Εξοδος*, η старозаветна легенда о изласку Јевреја из Египта
 εξοικειώνω, εξοικείωσα, -ώθηκα, -ωμένος навикнути, привикнути
 εξοικείωση, η навика, привикнутост
 εξοικονόμηση, η 1. стицање, добивање, набављање; 2. куповина, набавка
 εξοικονομώ, (ε), -νόμησα, -ήθηκα, -ημένος 1. штедети, економисати; 2. потпомоћи, помоћи, дати стипендију: *Μας εξοικονόμησε τον καιρό της μεγάλης πείνας.* Помогао нас је у доба глади.
 εξολκέας, ο извлакач
 εξολόθρεμα, το → εξολόθρευση, η → εξολοθρεμός, ο тамањење, уништавање, искорењивање

εξολοθρευτής, ο утамањивач, искорени-
 тель; истребљивач
εξολοθρευτικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά кобан, зло-
 слутан, рушилачки, уништавајући
εξολοθρεύω, -λόθρευσα → -ευσα, -εύτηια,
 -εμένος уништити, разорити, утамани-
 ти, искоренити
εξομαλίζω, εξομάλιια, -ίστηια, -ισμένος уре-
 дити, средити, раскрцити
εξομάλιση, η → **εξομάλυνση**, η равнање, ни-
 велација, нормализација
εξομαλυντικός, -ή, -ό поравнат, сређен, по-
 бољшан, нормализован
εξομαλύνω, -μάλυνα, -ύνθηια, -υμένος по-
 бољшати, средити, размрсити, норма-
 лизовати: *Εξομαλύνθησαν οι σχέσεις των
 δύο χωρών.* Односи двеју земаља су се
 побољшали (средили, нормализовали).
εξομοιώνω, -μοίωσα, -ώθηια, -ωμένος пои-
 товетити, изједначити, асимилирати
εξομοίωση, η поистовећивање, изједна-
 чење; (*ἱрам.*) асимилација
εξομοιωτικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά изједнача-
 вајући; (*ἱрам.*) асимилаторски
εξομολόγησι, η исповедање, исповест; по-
 кајање, признавање; *ερωτική* ~ изјава
 љубави
εξομολογητήριο, то исповедаоница
εξομολογητής, ο → **εξομολόγος**, ο исповед-
 ник, духовник
εξομολογητικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά испо-
 веднички, верски, конфесионални
(ε)ξομολογώ, (ε), -λόγηια, -ήθηια, -ημένος
 исповедити, признати; изјавити (љу-
 бав)
εξομιόνω, εξόμοσα одрећи се (вере или
 убеђења), постати отпадник (рenegат)
εξόν (*ἕριλ.*) изузев, осим, ако не, без
εξόντωμα, то → **εξόντωση**, η
εξοντώνω, εξόντωια, -ώθηια, -ωμένος уни-
 штити, истребити, искоренити
εξόντωση, η уништење, истребљење, ру-
 шење
εξοντωτικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά уништавајући,
 истребљивачки: -ή μάχη уништавајућа
 битка
εξονυχίζω, εξόνυχια проучавати, детаљно
 истраживати, испитивати
εξονύχιση, η → **εξονύχισμα**, то → **εξονυχισμός**,
 ο подробно испитивање; детаљно про-
 учавање

εξοπλίζω, εξόπλιια, -ίστηια, -ισμένος на-
 оружати, опремити; -ομαι наоружати се,
 наоружавати се, спремати се за рат
εξόπλιση, η → **εξοπλισμός**, ο наоружавање,
 опремање
εξοργίζω, εξόργιια, -ίστηια, -ισμένος наљу-
 тити, раздражити, разбеснети; -ομαι
 разљутити се, планути
εξόργιση, η → **εξοργισμός**, ο љутња, дра-
 жење, изазивање
εξοργιστικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά изазивачки,
 раздражујући
εξορία, η → **εξορισμός**, ο прогонство, из-
 гнанство; *ζω στην ~* живети у изгнанс-
 тву
εξορίζω, εξόριια, -ίστηια, -ισμένος прогна-
 ти, изагнати
εξόριστος, ο прогнаник, изгнаник
(ε)ξορκίζω, (ε)ξόριια, -ίστηια, -ισμένος; **1.**
 заклинаћи, преклинаћи; **2.** проклиња-
 ти, истеривати духове. *Σ' εξορκίζω στην
 ψυχή της μάνας μου.* Кунем ти се душом
 своје мајке. – *Εορκισμένος να 'ναι.* Нека је
 проклет! Проклет да је!
(ε)ξορκισμός, ο **1.** заклинање, молба;
2. проклињање, терање демона
(ε)ξορκιστής, ο врач, чаробњак
εξορκιστικός, -ή, -ό проклињући, бајајући,
 врачајући
εξόρμηση, η силовит (буран, јак) напад
εξορμώ, (α), εξόρμηια силовито напасти,
 устремити се, бацити се на место
εξόρυξη, η **1.** вађење, чување; ~ *του βολβού
 του ματιού* вађење очне јабучице **2.** ко-
 пање (руде, метала)
εξορύσσω → **εξορύττω**, εξόρυια, -ύθηια,
 -υμένος ископавати; вадити, чупати,
 извући
εξοστρακίζω, -στράкиια, -ίστηια, -ισμένος
 прогнати, изгнати из земље
εξοστρακισμός, ο прогонство, ostracizam
εξότου (*ἕριλ.*) откада, откако
εξουδετερώνω, -δετέρωια, -ώθηια, -μένος
1. неутралисати, онемогућити; **2.** униш-
 тити, поништити, усмртити
εξουδετέρωση, η неутралисање, поништа-
 вање, слабљење
εξουθένωμα, то → **εξόντωμα**, то → **εξόντωση**,
 η понижење, деградација, губитак части
 и угледа, презир

εξουθενώνω, εξουθένωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 → εξοντώνω понизити, деградирати, презрети
 εξουθένωση, η → εξόντωση, η 1. изнуривање, исцрпљивање; 2. презир, понижење
 εξουθενωτικός, -ή, -ό → εξοντωτικός, -ή, -ό
 поражен, уништен, понижен
 εξουσία, η власт, утицај: Δίνω την εξουσία дати власт; νομοθετική, εκτελεστική, δικαστική ~ законодавна, извршна, судска власт; κοσμική, πνευματική ~ световна, духовна власт; – *Ερχεται η εξουσία.* Долази власт (нџр. милиција).
 εξουσιάζω, εξουσίασα управљати, владати, господарити
 εξουσιαστής, ο, ж. -στρια, η владар, господар, властелин
 εξουσιαστικός, -ή, -ό владајући, господарећи, властелински
 εξουσιοδότηση, η дозвола, допуштење, овлашћење, пуномоћје
 εξουσιοδοτώ, (ε), -δότησα, -ήθηκα, -ημένος
 дозволити, овластити, опуномоћити
 εξουσιομανής, -ής, -ές властољубив
 εξοφθαλμία, η буљавост, избуљеност
 εξόφθαλμος, -η, -ο, њрил. -α 1. буљав; 2. очигледан: *-η αλήθεια* очигледна истина
 εξόφληση, η исплата, плаћање, подмиривање дуга; испуњење (обећања)
 εξοφλητήριο, το → εξοφλητικό, το потврда, признаница (о раздужењу)
 (ε)ξοφλώ, (ε), (ε)ξόφλησα, -ήθηκα, -ημένος
 исплатити, подмирити дуг; раскинути, прекинути: *Εξόφλησα τον μπαγάλη.* Платио сам дуг бакалину. *Εξόφλησε με την ξανθιά.* Прекинуо је са плавушом.
 εξοχή, η 1. предео у природи (ван града); 2. истакнутост, избоченост, уздигнутост: *κάνω* ~ изаћи у околину града; – *κατ' -ήν* у првом реду, првенствено
 εξοχικός, -ή, -ό пољски, сеоски, ван града, у природи; -ό *σπίτι* викендица, вила
 εξοχος, -η, -ο, њрил. -α изузетан, одличан, квалитетан; **Εξοχότατος, ο** (титула) превасходство, Екселенција, преузвишеност, Висост
 εξοχότητα, η изузетност, узорност, превасходство, висост
 εξπέρ, ο стручњак, специјалиста, експерт
 εξπρές, το (нејром.) врло хитно, експрес
 εξπ्रेसιονισμός, ο експресионизам

εξπ्रेसιονистής, ο експресионист(а)
 εξπ्रेसιονистικός, -ή, -ό, њрил. -ά експресионистички
 έξτρα → εξτρά (њрил.) посебно, издвојено, екстра
 εξτρέμ, ο / το крајност, екстрем
 εξтреμισμός, ο екстремизам, крајност, непомирљивост
 εξтреμιστής, ο екстремист(а)
 εξтреμιστικός, -ή, -ό, њрил. -ά екстремистички
 εξυβρίζω, εξύβρισα, -ίστηκα, -ισμένος вређати, понижавати, псовати
 εξύβριση, η → пропхлјакиση, η вређање, понижавање, срамоћење
 εξυβριστικός, -ή, -ό, њрил. -ά вређајући, увредљив
 εξυγιάνω, εξυγιάνα, -άνθηκα очистити, оздравити, санирати, опоравити: *Η κυβέρνηση θα εξυγιάνει τα οικονομικά.* Влада ће оздравити привреду.
 εξυγίανση, η очишћење, оздрављење, санација, опорављење
 εξυγιαντικός, -ή, -ό, њрил. -ά оздрављајући, санациони
 εξύμνηση, η слављење, хвалење, уздизање, глорификовање
 εξυμνητικός, -ή, -ό, њрил. -ά хвалећи, глорификаторски
 εξυμνώ, (ε), εξύμνησα, -ήθηκα, -ημένος хвалити преко мере, узносити, глорификовати
 εξυπακούεται (безл.) подразумева се, разуме се (само по себи): *Εξυπακούεται ότι θα πληρώσεις για να το πάρεις.* Разуме се да ћеш платити да ово узмеш.
 εξυπηρέτηση, η служење, послуживање, услужност; помоћ, услуга
 εξυπηρετικός, -ή, -ό, њрил. -ά служећи, услужан
 εξυπηρετώ, (ε), -πхрétησα, -ήθηκα, -ημένος служити, послуживати, бити услужан
 εξυπνάδα, η бистрина, промућурност, оштроумност; мн. *εξυπνάδες, οι* будалаштине, бесмислице, глупости: *Ασε τις εξυπνάδες.* Мани се будалаштина (мудријашења)! *που λέει -ες* који говори глупости
 εξυπνάκιας, ο, мн. -ηδες тобоже бистар, будалина, глупак, блесавко

έξυπνος, -η, -ο, *ὑριλ.* -α 1. будан, пробуђен; 2. бистар, интеллигентан, оштроуман; 3. (*ирон.*) лукав, препреден

έξυφαίνω, έξύφανα, -άνθηκα, -ασμένος сплеткарити, интригирати, ковати заверу

έξύφανση, η сплеткарење, припремање завере

έξυψώνω, έξύψωσα, -ώθηκα, -ωμένος узвисити, уздизати, славити, хвалити: *Η μουσική έξυψώνει τον άνθρωπο.* Музыка уздиже (оплемењује) човека. – *Πότε τον βρίζει και πότε τον έξυψώνει.* Час га грди, час га хвали.

έξύψωση, η уздизање, слављење, хваљење; преузношење

έξυψωτικός, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά хвалећи, глорификаторски, похвалан

έξω (*ὑριл.*) напољу, ван, вани, споља, изван, осим: *τρώγω* ~ јести ван куће; ~ *ки* ~ скроз, с једне стране на другу; *έξω, το* спољашност, спољни изглед; – *οι έξω Έλληνες* Грци који живе ван Грчке; – *έξω από το χωριό* ван села; – *Είναι έξω.* Напољу је, вани је. – *Тον έβγαλε έξω.* Избацио га напоље. – *Εξω!* Напоље! – *Εξω από δω!* Губи се одавде, одлази! – *Βγήκε έξω.* Изашао је напоље. – *Ηρθαν απ' έξω.* Били су ван себе. – *Μαθαίνω (ξέρω) απ' έξω.* Учити (знати) напамет (наизуст). – *Του το είπε απ' έξω απ' έξω.* Дао му је на знање; наговестио му. – *Το ρίχνω έξω.* Остављам то по страни. – *είμαι έξω φρενών* бити изван себе; бити необуздан – *Τα έχασε όλα, έξω από λίγα έπιπλα.* Изгубио је све осим нешто мало намештаја. – *Απέξω κούιλα, μέσα πανούκλα.* Споља лутка, изнутра куга (за лепу, а злу жену).

έξωαισθητικός, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά безосећајан, индиферентан

έξωγαμία, η ванплеменски брак, егзогамия

έξώγαμος, -η, -ο ванбрачни

έξωγενής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή (*ἱεол.*) егзогени; -είς *δυνάμεις* „егзогене силе“

έξωγήινος, -η, -ο ванземаљски

(ε)ξώδερμα, το површински слој коже, pokožица; (*ὑριл.*) површински

έξώδικος, -η, -ο, *ὑριл.* -α вансудски, незваничан

έξωθεν (*ὑριл.*) ван, изван

έξώθηση, η 1. гурање, потискивање; 2. наговарање, бодрење, подстицање

έξώθυρα, η спољашња (улазна) врата, капија

έξωθώ, (ε), έξώθησα, -ήθηκα, -ημένος, 1. гурати, изгурати; 2. подстицати, бодрити, стимулисати

έξωкарδία, η (*μεγ.*) неприродан положај срца

έξωкарδίτιδα, η запаљење срчане марамице, перикардитис

έξωкастро, το → проάστιο, το периферија, предграђе

(ε)ξωκλήσι, το црквица ван насеља, капела, капелица

έξωκοινοβουλευτικός, -ή, -ό ванпарламентарни; -ή *αντιπολίτευση* ванпарламентарна опозиција; -οι *αγώνες* ванпарламентарне борбе

(ε)ξώλαμπρα (*ὑριл.*) дани после Ускрса, Пасхе

έξωλέμβιος, -ια, -ιο спољашњи: -ια *μηχανή* ванбродски мотор

έξώλης, -ης, -ες, *ἱен.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η уништен, пропао: (*φρ.*) *έξώλης και προώλης* сасвим порочан, морално пропао, изопачен, развратан до сржи

(ε)ξωμάχος, ο пољски радник, тежак, копач, надничар

(ε)ξωμερίτης, ο, *ж.* -ισσα, η → αλλοδαπός, ο → ξένος, ο странац, туђинац

(ε)ξωμερίτικός, -η, -ο страни, инострани, туђински

έξωμήτριος, -ια, -ιο ванматерични; -ια *κύηση* ванматерична бременитост

έξωμιος, -η, -ο разголићен, деколтиран, голых рамена

έξωμότης, ο, *ж.* -ισσα, η → μурτάτης, ο отпадник; издајник

έξωμοτικός, -ή, -ό отпаднички, ренегатски; издајнички

έξωνάρθηκας, ο пронаос, ексонартес, предворје византијског храма

έξώνω, έξωσα, -ώστηκα, -ωσμένος избацити из стана, иселити

(ε)ξώπασχα (*ὑριл.*) → έξώλαμπρα

(ε)ξώπετσα, η → έξώδερμα, το

έξώπλασμα, το → εκτόπλασμα, το омотач хелије

(ε)ξώπορτα, η → έξώθυρα, η

εξωπραγματικός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά нестваран, нереалан
 εξώπροικα, та део женине имовине који не улази у мираз
 εξωραϊζω, εξωράισα, -ϊσθηκα, -ϊσμένος улепшати, украсити, окитити, декорисати
 εξωραϊσμός, ο → εξωραίση, η улепшавање, украшавање, кићење: ~ της πλατείας улепшавање трга
 εξωραϊστικός, -ή, -ό улепшавајући, украшавајући, декоришући
 εξώρας → αργά → πάρωρα касно, позно, не на време
 έξωση, η (и)збацивање, исељавање; свргавање, ~ του δικτάτορα свргавање диктатора; ~ ενοικιαστή избацивање (исељавање) станара
 (ε)ξώστεγο, το веранда, покривен или застакљен балкон, тераса; галерија
 εξώστης, ο балкон, тераса, галерија
 εξωστρέφεια, η (*ἄψυχολ.*) екстровертност, отвореност
 εξώστροφος, -η, -ο → εξωστρεφής, -ής, -ές екстровертан, отворен
 εξώσφαιρα, η највиши слој атмосфере (изнад 1000 км), егзосфера
 εξωσχολικός, -ή, -ό ваншколски; οι -ές δραστηριότητες ваншколске активности
 (ε)ξωτάρης, ο, *μν.* -ηδες пољопривредник, ратар, сељак
 εξώτατος -η, -ο најдаљи, крајњи, последњи
 εξωτερίκευση, η изношење, излагање, исказивање
 εξωτερικεύω, -τερίκευσα, -εύτηκα, -ευμένος изражавати, износити мисли; откривати, испољавати (осећања)
 εξωτερικό, το 1. изглед, спољашност; 2. иностранство: Δε μου αρέσει το εξωτερικό αυτού του ανθρώπου. Не допада ми се спољашност (изглед) овог човека. – Σπουδάζει στο εξωτερικό. Студира у иностранству.
 εξωτερικός, -ή, -ό спољни, инострани: υπουργείο -ών министарство спољних послова
 εξωτερικότητα, η спољашњост; непристрасност, објективност
 εξώτερος, -η, -ο, *ἄριλ.* -α онострани, удаљенији, веома удаљен
 εξώτερος, ο ђаво, сотона

(ε)ξωτιλιά, η → ξωθιά, η, οι, *μν.* (ε)ξωτιλιές, οι добре виле, нерейде, чаробнице
 (ε)ξωτικό, το дух, привиђење, демон, приказ
 (ε)ξωτικός, -ή → -ιά, -ό егзотичан, стран, необично леп, чаробан, неземаљски: -ό λουλούδι егзотичан цвет; - -ή ομορφιά неземаљска лепота
 εξωφρενικός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά 1. безуман, ван себе, избезумљен; 2. настран, екстравагантан
 εξωφρενικότητα, η безумље, безумност, настраност, екстравагантност
 εξωφρενισμός, ο → εξωφρενικότητα, η έξω φρενών (*ἄριλ.*) необуздан, ван себе, избезумљен
 (ε)ξώφυλλο, το 1. корица (књиге); 2. оквир, капак (прозора); 3. карта која није у игри
 εορτάζω, εόρτασα, -άστηκα, -ασμένος → γιορτάζω
 εορτάσιμος, -η, -ο 1. свечан, слављенички; 2. празнични (дан)
 εορτασμός, ο празновање, светковина
 εορταστής, ο слављеник, учесник у слављу
 εορταστικός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά слављенички, празнични: -ή ατμόσφαιρα празнична атмосфера
 εορτή, η → γιορτή, η: празник: ονομαστική ~ имендан; εθνική ~ национални празник; κατόπιν εορτής после празника, post festum
 εορτολόγιο, το календар, каталог православних празника
 επαγγελία, η обећање: Γη της Επαγγελίας „обећана земља“
 επαγγέλλομαι, -έληκα 1. обећати; 2. бавити се, занимати се: Επαγγέλλεται τον έμπορο. Бави се трговином.
 επάγγελμα, το занимање; κατ' ~ по занимању
 επαγγελματίας, ο занатлија, професионалац
 επαγγελματικός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά професионални, занатски
 επαγρύπνηση, η надзор, будност, опрезност
 επαγρυπνώ, (ε), -γρύπησα бринути се, надзирати, бдети
 επαγωγέας, ο индуктор
 επαγωγή, η општи, изведени закључак, индукција

επαγωγικός, -ή, -ό, ἕριπ. -ά изведен, индуктиван; -ή μέθοδος индуктивни метод; -ό ρεύμα индукциони ток

επαγωγή, το индукција

επαγωγίμος, -η, -ο индуктивни

επαγωγός, -ός, -ό, ἕριп. -ά заводљив, допадљив, привлачан, пожељан

έπαθo, aop. ἱл. παθαίνω, πάσχω

έπαθλο, το награда (такмичару); премија

επαινετικός, -ή, -ό, ἕριп. -ά похвалан

επαινετός, -ή, -ό, ἕριп. -ά достојан, вредан хвале

έπαινος, ο похвала, хваљење: υπερβολικοί -οι претеране похвале; – Ο Πέτρος πήρε βραβείο κι ο Παντελής έπαινο. Петар је добио награду, а Пантелија похвалу.

(ε)παινώ, (ε), (ε)παίνεσα, -έθηκα, -εμένος хвалити, похваљивати

επαίσχυντος, -η, -ο, ἕριп. -α сраман, нечасан

επαιτεία, η прошња, просјачење

επαίτης, ο просјак

επαιτώ, (ε), просјачити, понизно молити, мољакати: Επαιτώ ένα μόνο φιλί σου. Молим само један твој пољубац.

επακολούθημα, το → επακολουθία, η 1. исход, след; 2. последица, резултат

επακολούθηση, η 1. наставак, настављање; 2. закључак, исход

επακολουθία, η → επακολούθημα, το

επακόλουθο, το исход, резултат, последица: Η επιπολαιότητά του δε θα έχει καλά επακόλουθα. Његова лакоумност неће донети добар исход.

επακόλουθος, -η, -ο следећи, наредан

επακολουθώ, (ε), -κολούθησα 1. следити, пратити; 2. произилазити, наступати

έπακρο, το крајња тачка, врхунац; прекомерност: φθάνω στο ~ доћи до врхунца

επάκτιος, -ια, -ιο обалски, прибрежни: -ιο πυροβολικό обалска артиљерија

επαλείφω, επάλειψα, -είφθηκα, -εμμένος мазати, премазивати, бојити

επάλειψη, η мазање, премазивање, бојење

επαλήθευση, η → επαλήθειψη, η овера, потврда, утврђивање тачности

επαληθευτικός, -ή, -ό оверавајући, потврђујући, обистињујући, верификујући

επαληθεύω, επαλήθευσα → -ήτешα, -εύθηκα, -ε(υ)μένος утврдити, доказати, оверити, обистинити

επαλήθειψη, η → επαλήθευση, η

επαλλαγή, η брза и честа промена, измена; прекрштање (ногу)

επαλλάσσω, επάλλαξα измењивати, ређати, учестало мењати положај и место

επαλληλία, η узастопност, сукцесивност

επάλληλος, -η, -ο узастопан, сукцесиван, наслаган, један за другим

έπαλλη, η пушкарница; горњи део бедема, тврђаве, заштитна ограда

επαμειβόμενος, -η, -ο прелазни: -ο έπαθλο прелазна награда

επαμφοτερίζω 1. њихати се, балансирати; 2. колебати се; бити двосмислен

επαμφοτερισμός, ο балансирање, колебање, несигурност, двосмисленост

επανάγω, -ήγαγα, -ήχθην повратити, вратити (у раније стање); установити претходни положај

επαναδίπλωση, η 1. пресавијање, савијање; 2. (ἱрам.) удвајање

επανάκτηση, η враћање, поновно освајање, установљавање

επανακτώ, (α), επανέκτησα → -νάκτησα, -ήθηκα, -ημένος поновно вратити, наћи, освојити: Επανάκτησα την υγεία μου. Повратило ми се здравље. – Επανέκτησε τις αισθήσεις του. Вратила му се свест (дошао је себи).

επαναλαβαίνω → επαναλαμβάνω, επανέλαβα → επανάλαβα, -αλήφθηκα, -ειλημμένος понављати, поново почети, поново рећи, обновити

επαναλήπτης, ο појачивач телефона за велике удаљености

επαναληπτικός, -ή, -ό, ἕριп. -ά поновљен, који се понавља: -ή ψηφοφορία поновљено гласање; -ή αντωνυμία заменица која се односи на већ поменуто лице; -ό όπλο аутоматско оружје (карабин)

επανάληψη, η понављање; обновљавање

επαναπατρίζω, -πάτρισα, -ίσθηκα, -ισμένος вратити у отаџбину, репатрирати

επαναπατρισμός, ο враћање у отаџбину, репатријација

επαναπαύομαι, -αύθηκα, -αυμένος имати поверења, поуздавати се

επαναρχίζω, επανάρχισα почети поново, обновити

επανάσταση, η устанак, буна, револуција

επαναστάτης, ο, ж. -ισσα, η → -τρια, η устаник, побуњеник, револуционар

επαναστατικός, -ή, -ό, ἱριλ. -ά устанички, побуњенички
επαναστατικότητα, η револуционарност, побуњеност
επαναστατώ, (ε), -στάτησα, -ημένος дићи устанак, учествовати у устанку: *То 1821 επαναστάτησαν οι Ελληνες*. Године 1821. Грци дигоше устанак.
επαναστροφή, η повратак, враћање
επανασύνδεση, η поновно састављање, повезивање, сједињавање
επανασυνδέω, -σύνδεσα → -συνέδεσα, -δέθηκα, -δεμένος поново саставити, сјединити, повезати
επανατάκτης, ο опруга, потискивач метакка у шаржеру
επαναφέρω → **επαναφέρνω**, επανέφερα → επανάφερα, -φέρθηκα, -φερμένος (по)вратити на своје место, успоставити ред
επαναφορά, η обнављање, рестаурирање, рестаурација
επαναφορέας, ο повратни механизам
επανδρώνω, επάνδρωσα, -ώθηκα, -ωμένος у освојени брод поставити своју посаду; попунити неку службу потребним кадровима
επάνδρωση, η, *ien.* -ης → -εως попуњавање брода или службе потребним људством (кадровима)
εпанειλημμένα (ἱριл.) поново, учестало, више пута
εпанειλημένος, -η, -ο поновљен, вишекратни
εпанέκδοση, η поновљено издање (књиге); поновно излагање (новина)
εпанεκλογή, η поновни избор, реизбор
εпанεμφανίζω, -φάνισα, -ίστηκα, -ισμένος поново нешто представити (показати)
εпанεμφάνιση, η поново појављивање, приказивање; развијање (*нџр.* фотографије)
εпанεξετάζω, -εξέτασα, -άστηκα, -ασμένος преиспитати, поново испитати
εпанεξέταση, η преиспитивање
εпанέρχομαι, επανήρθα поново доћи, вратити се: *Εпанήρθαμε από την εξοχή*. Вратили смо се са села (из природе). – *Εпанέρχονται οι πόνοι*. Болони се враћају. – *То θέμα θα επανέρθει σύντομα στη Βουλή*. Ово ће питање убрзо поново доћи пред скупштину.

εпанίδρυση, η поново зидање, обнављање, реконструкција
εпанιδρύω, -ίδρυσα, -ύθηκα, -υμένος обнови, поправити, реконструисати
επάνοδος, η → **επιστροφή**, η → **γυρισμός**, ο повратак, враћање; понављање речи у реченици обрнутим редом
εпанορθώνω, επανόρθωσα, -ώθηκα, -ωμένος обнови, усправити, исправити
εпанόρθωση, η оправљање, исправљање, обнављање, рестаурисање, побољшавање
εпанορθωτής, ο који обнавља, обновитељ; коректор
εпанορθωτικό, το поправни знак, коректорска ознака
εпанορθωτικός, -ή, -ό, поправни: -ή φυλακή поправни затвор (дом, завод); -ές ποινές поправне казне
επάνω → (α)πάνω → (α)πάνου → (από, παρά, κατά) πάνω горе, изнад, поврх: *παράπάνω* → *πάρα πάνω* више – *κατ' επάνω* → *καταπάνου* према, против (насрнути); – *Χίμιξε καταπάνου μας*. Насрнуо је на нас; **1. πάνω από** више, још више, преко, изнад: *Στοιχίζει πάνω από πεντακόσιες χιλιάδες δραχμές*. Вреди (кошта) више од 500 000 драхми. – *То λουλούδι κόπηκε πάνω από τη ρίζα του*. Цвет се сломио изнад корена. **2. και πάνω** → **κι απάνω** изнад, до врха, преко мере: *Γέμισες το ποτήρι ως επάνω*. Напунио си чашу преко мере (до врха). – *Είναι ουδόντα χρονών και πάνω*. Има преко осамдесет година: **3. το πάνω** горњи: *το πάνω πάτωμα* горњи спрат; **4. πάνω κάτω** → **περίπου** горе-доле; отприлике
εпанωφόρι, το огртач, пелерина
επάξιος, -ια, -ιο, ἱριл. -ια достојан, вредан (труда)
επάρατος, -η, -ο проклет, анатемисан, одвратан, гнусан, ужасан; -η νόσος ужасна болест, рак
επάργυρος, -η, -ο посребрен
εпарγυρώνω, -γύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος посребрити, посребравати
εпарγύρωση, η посребрење, посребравање
εпарγυρωτικός, -ή, -ό посребривачки
επάρχεια, η довољна количина, довољност, достатност

επαριής, -ής, -ές, ἰεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή довољан

επαριώ, (ε), ἐπήριεσα достајати, задовољавати, подмиривати

ἐπαρση, η 1. дрскост, надменост, уображеност; 2. подизање, уздизање (нѣр. застава)

επαρχεῖο, то зграда епархије, резиденција

επαρχία, η епархија; провинција, унутрашњост

επαρχιακός, -ή, -ό, ἱрил. -ά епархијски; провинцијски

επαρχιώτης, ο провинцијалац, провинцијалка

επαρχιωτικός, -ή, -ό → **επαρχιώτιος**, -η, -ο епархијски, провинцијски, провинцијални

επαρχιωτισμός, ο провинцијализам

επαρχιωτόπουλο, то, ж. -οῦλα, η младић из провинције, провинцијалац

ἐπαρχος, ο управитељ епархије, епарх

ἐπαυλή, η вила, летњиковац, викендица

επαυξάνω, ἐπαύξησα, -ήθηκα, -ημένος увећати, додати, унапредити, развити

επαύξηση, η увећање, повећање, развој, унапређење

επαφή, η додир, контакт, дотицај: *σημείο επαφής* тачка додира; – *φακοί επαφής* контактна сочива; – *πυροβόλησε εξ επαφής* пуцао је из близине

επαχθής, -ής, -ές, ἰен. -оус, ακ. -ή, μн. -είς, -ή тежак, тегобан, заморан, досадан

επείγει неопходно је, неодложно је, одмах

επείγομαι журити, хитати

επείγον, то хитно(ст), без одлагања, без размишљања, журно; хитна пошиљка (писмо)

επειγόντως ознака за хитно!

επειδή јер, пошто, будући да, зато што, стога

επεισοδιακός, -ή, -ό, ἱрил. -ά случајан, споредан, епизодан

επεισόδιο, то епизода, догађај, инцидент: *διπλωματικό* ~ дипломатски инцидент; – *Εξήσε πολλά επεισόδια στη ζωή του*. Доживео је многе неприлике у свом животу. – *Πάλι επεισόδιο έκανε ο νευριός*. Невротичар је поново изазвао свађу.

έπειτα (ἱрил.) после, затим, уз то, због: *έπειτα από πολλά χρόνια* после много година; – *Κι έπειτα*; И после? А онда? – *Είναι δύσκολο, έπειτα είναι και επικίνδυνο*.

Тешко је, а уз то и опасно. – *Μέθυσε έπειτα από τόσο κρασί*. Напио се после толиког вина.

επέκταση, η ширење, протезање, метафоричност: ~ *της πλατείας* проширење трга; *κατ' ~* даље, проширујући – *Ο Χρυσόστομος είναι ο Δημοσθένης της Εκκλησίας*. Златоусти је Демостен Цркве.

επεκτατικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά који жели да се шири, експанзиван: *-ές τάσεις του Ισλαμισμού* експанзивне тежње Ислама; *-ή πολιτική* експанзионистичка политика

επεκτατισμός, ο експанзионизам

επεκτείνω, ἐπέκτεινα, ἐπεκτάθηκα, ἐπεκτεταμένος ширити, проширивати, вршити експанзију

επέλαση, η силовит напад, јуриш, упад; коњички напад

επεμβαίνω, ἐπέμβηκα мешати се, уплитати, интервенисати

επέμβαση, η мешање, уплитање, интервенисање

επεμβατισμός, ο → **επεμβασιμός**, ο интервенционизам

επένδυση, η 1. облагање, прекривање, заштита (шлемом); 2. инвестиција

επενδυτικός, -ή, -ό 1. обложни, заштитни; 2. инвестициони

επενδύω, ἐπένδυσα, -ύθηκα, -υμένος 1. облагати, прекрити, заштитити; 2. инвестирати

επενέργεια, η дејство, утицај, уплив

επενεργώ, (ε), ἐπενήργησα дејствовати, утицати, упливисати

επένθεση, η уметање, уметак

επεξεργάζομαι, -άστηκα, -ασμένος дотерати, прерадити, побољшати

επεξεργασία, η обрада, прерада, довршење, поправка, дорада

επεξεργάσιμος, -η, -ο обрађен, прерађен, дотеран, побољшан

επεξεργαστής, ο обрађивач, прерађивач, побољшивач

επεξεργαστικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά обрађујући, прерађујући

επεξηγηματικός, -ή, -ό, ἱрил. -α → **επεξηγητικός**, -ή, -ό разјашњивачки, објашњивачки, који допуњује неки појам

επεξήγηση, η објашњење, разјашњење: *Μίλησαν και οι δυο τους, δηλ. ο Πέτρος και ο Νίκος*. Говорили су њих двојица, то јест Петар и Никола. – *Ο καλύτερος εργοδό-*

της είναι ένας, το δημόσιο. Најбољи послодавац је један – држава.

επεξηγώ, (ε), επεξηγήσα, -ήθηκα, -ημένος
разјаснити, објаснити, растумачити

επέρχομαι, επήλθα 1. (на)падати (снег, лишће); 2. спопадати, обузимати, обрушити се; 3. наилазити, набасати, наићи; 4. наступити, десити се

επερώτηση, η питање, тражење објашњења, интерпелација

επερωτώ, (α), -ρώτησα, -ήθηκα питати, тражити обавештење (објашњење), интерпелирати

έπεσα, αορ. ιλ. πέφτω

επέτειος, η годишњица, јубилеј: ~ του γάμου
годишњица брака

επετηρίδα, η годишњица; годишњак, алманах; именик

επευφημία, η клицање, одобравање, овације, аплауз

επευφημώ, (ε), -φήμησα, -ήθηκα, -ημένος
клицати, одобравати, аплаудирати

επέχω, επείχα, επέσχον 1. колебати се, бити неодлучан; 2. (на уџи.) држати курс (правац): ~ προς βορράν држати курс на север; 3. замењивати: ~ θέση (+ien.) замењивати некога/нешто: το έγγραφο αυτό επέχει θέση αποφάσεως овај документ замењује одлуку

έπηλυς, -υς, -υ стран, туђ; -υς, ο дошљак, странац, туђин

επηρεάζω, επηρεάσα, -άστηκα, -ασμένος
утицати, упливисати, деловати: Η υγρασία επηρεάζει τα μέταλλα. Влага делује (штетно) на метале. – Ο δημαγωγός επηρεάζει τον όχλο. Демагог утиче на расположење маса.

επηρεάσιμος, -η, -ο подложен утицају

επιρρασμός, ο → **επίρεια, η**

επιρραστικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά 1. утицајан, упливан; 2. штетан, погубан

επήρεια, η утицај, уплив, деловање

επί у, на, под, за, за време, у току, због, ради, покрај: ~ τόπου на лице (лицу) места; χωριά ~ της εθνικής οδού села крај главног пута; κυρία ~ των τιμών контрола над ценама; ~ Περικλέους за време (у доба) Перикла; ~ τούτω у ту сврху; ~ αυτοφώρω затечен на делу, in flagranti; ~ μακρό за дуго (време); ~ τα χείρω у најгорем (случају); ~ τα βελτίω у најбољем (случају); – Επί τριάντα ατυχημάτων τα

είκοσι είναι αυτοκινητικά. Од 30 удеса (несрећа) двадесет је аутомобилских.

επίατρος, ο војни лекар у чину мајора

επιβάλλον, το, iен. -οντος 1. убедљивост; 2. уважавање, поштовање, престиж, ауторитет

επιβάλλω, επέβαλα → **επίβαλα, -βλήθηκα, -βεβλημένος** наредити, одредити, прописати, наметнути; импоновати: ~ σιωπή наредити тишину; – Το κράτος επέβαλε νέους φόρους. Држава је одредила нове порезе.

επιβάρυνση, η отежавање, оптерећивање

επιβαρυντικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά отежавајући, оптерећујући, погоршавајући

επιβαρύνω, -βάρυνα, -βαρύνθηκα, -βαρημένος отежати, оптеретити, додијати

επιβατηγό, το → **επιβατικό, το** путнички брод

επιβάτης, ο, ж. -ισσα → **-τρια, η** путник

επιβατιγός, -ή, -ό → **επιβατικός, -ή, -ό** путнички

επιβεβαιώνω, -βεβαίωσα, -ώθηκα, -ωμένος
потврдити, оверити, озакопити, ратификовати; -ομαι потврдити се, доказати се

επιβεβαίωση, η потврђивање, оверавање, озакоњење

επιβεβαιωτικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά потврђујући, озакоњујући, ратификујући

επιβεβλημένος -η, -ο неопходан, насушни; наметнут

επιβήτορας, ο 1. који се пари, приплодни мужјак; 2. који узурпира положај, узурпатор

επιβιβάζω, επιβίβασα, -άστηκα, -ασμένος
укрцавати, натоварити

επιβίβαση, η утовар, утоваривање; укрцавање

επιβιώνω, -βίωσα преживети, надживети

επιβίωση, η 1. преживљавање, надживљавање; 2. преживљеност идеја и обичаја

επιβλαβής, -ής, -ές, iен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή штетан, штетљив

επιβλέπω, επέβλεψα → **επίβλεψα** надзирати, мотрити, надгледати, пазити

επίβλεψη, η → **επιστάσια, η** надзор, мотрење, пажење, надгледање

επιβλητικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά достојанствен, угледан, импозантан; који импонује: -ός δεσπότης достојанствен владар (вођа);

-ό *οικοδόμημα* импозантно (величанствено) здање
επιβλητικότητα, η *δостојанственост, грандиозност, величанственост, узвишеност, импозантност; наметљивост*
επιβοήθηση, η *помоћ, испомоћ, припомоћ*
επιβοηθητικός, -ή, -ό, *ἕριπ. -ά* *помоћни; другоразредни, секундарни*
επιβοηθώ, (α), -βοήθησα *помоћи, припомоћи*
επιβολή, η *1. стављање, наметање, досуђивање; 2. импоновање*
επιβουλεύομαι, -εύτηκα, -ευμένος *нападати, насртати, посезати*
επιβουλή, η *замка, сплетка, завера, атентат*
επίβουλος, -η, -ο → **πίβουλος**, -η, -ο, *ἕριπ. -α* *подмукао, препреден; перфидан*
επιβράβευση, η *1. награђивање; 2. накнада, одштета, обештећење*
επιβραβευτικός, -ή, -ό *1. награђујући; 2. накнађујући, одштетни, обештеђујући*
επιβραβεύω, -βράβευσα, -εύτηκα, -ευμένος *1. наградити; 2. накнадити, обештетити, крунисати*
επιβράδυνση, η *успоравање, кашњење*
επιβραδυντήρας, ο *1. кочница, бремза; 2. препрека, сметња*
επιβραδυντικός, -ή, -ό *успоравајући, кочни(чки)*
επιβραδύνω, -βράδυνα, -ύνθηκα *1. кочити, успоравати; 2. одложити, каснити*
επιγαμία, η *орођавање по брачној вези; поновни брак*
επιγαμικός, -ή, -ό *брачни; тазбински*
επίγεια, та → **εγκόσμια**, та *земаљска добра*
επίγειος, -εια, -ειο *земни, земаљски: -ος παράδεισος земаљски рај; -οι βλαστοί надземни изданци (пупољци); -α αγαθά земаљска добра*
επίγειο, το *олук, сливник*
επιγέννημα, το *след, последица, произлажење*
επιγενόμενοι, οι *потомци*
επίγνωση, η *схватање, свест, поимање: Δεν έχει ακόμη το παιδάκι επίγνωση του κινδύνου. Детенце још нема свест (поимање) опасности.*
επιγωνατίδα, η *чашица (у колелу)*
επιγονάτιο, το *штитник за колелна, наколеница*

επίγονος, ο → **διάδοχος**, ο *1. потомак; 2. наследник; 3. епигон; Επίγονοι, οι (μιθολ.) синови седморице краљева који су нападали Тебу; такође: синови и унуци наследника Александра Великог*
επίγραμμα, το *епиграм*
επιγραμματικός, -ή, -ό, *ἕριп. -ά* *епиграмски*
επιγραμματογράφος, ο → **επιγραμματοποιός**, ο *писац епиграма, епиграматичар, епиграмик*
επιγραφή, η *натпис, наслов, епиграф: φωτεινή ~ светлећа реклама; ~ του βιβλίου наслов књиге; ~ φυάλης етикета (на боци)*
επιγραφική, η → **επιγραφολογία**, η *епиграфика, проучавање старих натписа*
επιγραφικός, -ή, -ό *епиграфски*
επιγραφοποιός, ο *уметник који израђује натписе*
επιγράφο, *επίγραψα, ελεγράφην, -γεγραμμένος* *израдити натпис, насловити: Πώς επιγράφεις το ποίημά σου; Како ћеш насловити (назвати) своју песму?*
επιδαψίλευση, η *штедро награђивање, употпуњавање, обогаћивање*
επιδαψιλεύω, -ψίλευσα, -εύτηκα, -μένος *богато снабдети некога, даровати, наградити*
επιδεικτικός, -ή, -ό, *ἕριп. -ά* *хвалисав, разметљив, рекламерски*
επιδεικτισμός, ο → **επιδειξιμανία**, η
επιδεινώνω, -δεινώσα, -ώθηκα, -ωμένος *погоршати, усложити (здравље, стање)*
επιδείνωση, η *погоршање, усложњавање*
επίδειξη, η *1. показивање, излагање; 2. разметање, парадирање, хвалисање: ναυτική ~ демонстрација силе на мору пред обалама друге државе; - προς επίδειξιν на увиђај, на преглед; - Κάνει επίδειξη πνεύματος. Прави се духовит. - Θέλει να κάνει επίδειξη. Хоће да направи утисак.*
επιδειξίας, ο *хвалисавац, разметљивац, егзибиционист(а)*
επιδειξιμανία, η *егзибиционизам*
επιδείχνομαι *разметати се, скретати пажњу на себе*
επιδείχνω, *επίδειξα, -είχτηκα* *излагати, показивати, хвалисати*

επιδεκτικός, -ή, -ό који је способен да укаже на нешто, пријемчив, способен за пријем

επιδεκτικότητα, η 1. упечатљивост, 2. попустљивост, поводљивост, податљивост

επιδένω, επέδεσα, επιδέθηκα, -εμένος зави-
ти, увити, повити (у пелене)

επιδέξιος, -ια, -ιο → **πιδέξ(ι)ος**, -ια, -ιο, *ἱριλ.*
-ια вешт, умешан, окретан, спретан (за све), искусан

επιδεξιосύνη, η → **επιδεξιότητα**, η вештина, окретност, спретност

επιδερμίδα, η покожица, епидерм

επιδερμικός, -ή, -ό, *ἱριλ.* -ά епидермни, по-
кожни

επίδεση, η завој, облога; повез

επιδεσμηικός, -ή, -ό завојни

επίδεσμος, ο бандаж, завој, повој: *σκληρός*
~ чврста гипсана облога (код прелома кости)

επιδέχομαι трпети, подносити, допуштати,
толерисати

επιδημητικός, -ή, -ό који стално борави у истом крају, који се не сели (за птице)

επιδημία, η → **πιδημία**, η епидемија

επιδημικός, -ή, -ό епидемијски

επιδημικότητα, η епидемијски карактер неке болести, зараза, епидемија

επιδημιολογία, η (*μεγ.*) епидемиологија

επιδημιολόγος, ο епидемиолог

επιδημώ, (ε), -δήμησα 1. добити епидемијски карактер; 2. стално боравити, пребивати

επιδιαίτησία, η 1. арбитража, суђење, арбитража; 2. арбитражни суд и изборни суд

επιδιαίτητής, ο изборни судија, арбитар

επιδιασιόπιо, то епидијаскоп, пројектор за непокретне слике

επιδίδομαι бавити се, занимати се нечим: ~
στην ποίηση посветити се поезији

επιδίδω → **επιδίνω**

επιδικάζω, -δίκασα, -άστηκα, -ασμένος до-
судити (одштету, накнаду)

επιδίμαση, η досуђење, досуђивање

επίδικος, -η, -ο парнични, спорни

επιδίνω → **επιδίδω**, επέδωσα → **επίδωσα**,
-όθηκα, -ομένος предати, уручити, напредовати, усмерити (брод према ветру)

επιδιόρθωμα, то → **επισκευή**, η поправљање, преправљање

επιδιορθώνω, -διόρθωσα, -ώθηκα, -ωμένος поправити, оправити, кориговати

επιδιόρθωση, η поправка, преправка; крпљење, ремонт

επιδιορθωτής, ο мајстор који обавља оправке, ремонтер

επιδιορθωτικά, та → **μαστορικά**, та трошкови поправки, накнада мајсторима

επιδιορισμός, ο увећање, додавање, прибрајање

επιδιώκω, επιδίωξα, -ώχθηκα тежити, желе-
ти, прижељкивати, имати аспирацију, стремити: *Επιδιώκει προαγωγή*. Прижељкује унапређење. – *Επιδιώκει τη φιλία σας*. Жели ваше пријатељство.

επιδίωξη, η 1. захтев, тражење; 2. тежња, прижељкивање, настојање, аспирација

επιδοκιμάζω, -δοκίμασα, -άστηκα, -ασμένος одобрити, допустити, услишити, потврдити

επιδοκιμασία, η → **έγκριση**, η → **επικρότηση**, η одобрење, допуштење, услишавање, потврда

επιδοκιμαστικός, -ή, -ό, *ἱριλ.* -ά одобрен, допуштен, услишен

επίδομα, то, додатак плати, помоћ у новцу; дотација: ~ *πλημμυροπαθών* помоћ пострадалима од поплаве

επιδοματικός, -ή, -ό допунски, додатни, дотациони

επίδοξος, -η, -ο вероватан; могући, претпостављен

επιδόρπια, та посланице, десерт

επιδόρπιος, -ια, -ιο који се сервира после ручка, десертни (колачи, посланице, кафа)

επίδοση, η 1. предаја, уручење; 2. напредак, успех: *η νέα ~ στο άλμα σε ύψος* нови рекорд у скоку у вис; ~ *διαπιστευτηρίων* предаја акредитивних писама; – *Εχει μεγάλη επίδοση στα μαθηματικά*. Има велики успех у математици.

επιδοτήριο, то потврда о пријему службеног позива, повратница

επιδότηση, η накнада, надокнада

επίδραση, η утицај, уплив

επιδρομέας, ο, *μн.* -είς нападач, освајач, завојевач

επιδρομή, η војни поход, упад, инвазија: ~ *ακρίδων* инвазија скакаваца

επιδρομικός, -ή, -ό нападачки, освајачки, инвазиони: -ό απόσπασμα инвазиони одред

επιδρώ, (α), επέδρασα → επίδρασα утицати, упливисати

επιείκεια, η 1. подношљивост, трпељивост, снисходљивост, толеранција; 2. милосрдност, наклоност

επιεικής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή 1. трпељив, толерантан; 2. милосрдан

επίζηλος, -η, -ο, *йрил.* -α завидан

επιζήμιος, -ια, -ιο, *йрил.* -ια штетан, шкодљив

επιζήτηση, η → **επιδίωξη**, η тражење, тежња, жудња

επιζητώ, (ε), -ζήτησα, -ήθηκα → **επιδιώκω** тражити, желети, прижељкивати

επιζώ, (ε), επέζησα преживети, надживети: *Από το βομβαρδισμό επέζησαν λίγοι.* Мало њих је преживело бомбардовање.

επιζωοτία, η (*veiper.*) свака епидемијска сточна зараза

επιζωοτικός, -ή, -ό сточно-заразни, епидемијски

επιθαλάμιο, то свадбена песма, епиталамион

επιθαλάσσιος, -ια, -ιο приморски, приобалски

επιθανάτιος, -ια, -ιο самртни, самртнички: -ος ρόγχος самртни ропац

επίθεμα, то покривач, облог, завој, газа

επίθεση, η напад, офанзива: *συνθήκη μη επιθέσεως* уговор о ненападању

επιθετικός, -ή, -ό, *йрил.* -ά 1. нападачки, офанзивни; 2. придевски

επιθετικότητα, η насртљивост, агресивност, офанзивност

επίθετο, то 1. придев; 2. надимак; 3. епитет; 4. презиме

επιθετομανία, η претерана употреба епитета

επιθεώρηση, η надзор, провера, инспекција, ревизија, контрола: ~ *διαβατηρίων* визирање (пасоша); (*во јн.*) смотра

επιθεωρησιακός, -ή, -ό позоришно-ревијски (текст, нумере)

επιθεωρητής, ο надзорник, инспектор, ревизор, контролор

επιθεωρώ, (ε), -θεώρησα, -ήθηκα, -ημένος надзирати, проверавати, ревидирати; визирати; (*во јн.*) вршити смотру

επιθηλιακός, -ή, -ό епителни

επιθήλιο, то епител, епително ткиво, горњи слој коже

επίθημα, то, 1. прекривач, поклопац, капак; 2. (*iram.*) суфикс

επιθυμητικό, то жудња, побуда

επιθυμητικός, -ή, -ό, *йрил.* -ά жељан, жудан, побућен

επιθυμητός, -ή, -ό, *йрил.* -ά жељен, прижељкиван, жућен, пожељан

επιθυμία, η → (ε)πιθυμιά, η → **αποθυμιά**, η жеља, жудња, страст, апетит

(ε)πιθυμiάρης, ο, ж. -άρα, η → -ισσα, η, -ικο, то сладострастан, насладан, који жуди за љубавном насладом

επιθυμώ, (ε) → **πιθυμώ** → **πεθυμώ** → **αποθυμάω** желети, жудети: *Επιθυμεί να παντρευτεί.* Жели да се ожени. – *Πεθύμησα μαύρο κρασί.* Зажелех се црног вина. – *Τι επιθυμείτε, παρακαλώ;* Шта желите, молим?

επίκαιρα, та актуелности

επίκαιρος, -η, -ο, *йрил.* -α благовремен, правовремен, неопходан; опасан, погубељан: -η *συζήτηση* правовремени (благовремени) састанак; -α *σημεία της ορεινής διάβασης* неопходне ознаке на планинском прелазу; – *Το χτύπημα ήταν επίκαιρο.* Ударац је био опасан (погубељан).

επικαιρότητα, η правовременост, благовременост, актуелност

επικαλούμαι, -καλέστηκα, -εσμένος звати се, позивати се на, призивати, називати се: ~ *το Χριστό* призивати Христа; ~ *την τάδε διάταξη του νόμου* позивати се на одређену законску одредбу

επικάλυμμα, то прекривач, омот, облога

επικάλυπτα, -κάλυψα, -ύφθηκα, -υμένος прекрити, омотати, обложити

επικάλυψη, η прекривање, облагање, затрпавање

επικαρπία, η право коришћења туђих плодова, плодоуживање

επικαρπωτής, ο плодоуживалац

επικασσιτερώνω, -κασσιτέρωσα, -θηκα, -ωμένος калајисати

επικασσιτέρωση, η калајисање

επικατάρατος, -η, -ο → **καταραμένος**, -η, -ο проклет

επικείμενος, -η, -ο очекиван, предстојећи

επίκειται, само у 3. л. *йрез.* 1. очекује се; 2. предстоји: *Επίκειται βροχή.* „Киша само што није.“

επίκεντρο, το (ἰεολ.) епицентар
 επίκεντρος, -η, -ο (επι)централни; -η γωνία (μαθ.) централни део
 επικερδής, -ής, -ές користан, уносан; рентабилан; ~ *επιχείρηση* рентабилан подухват
 επικεφαλής (ἕριλ.) водећи, челни, командујући, руководни
 επικεφαλίδα, η заглавље (на књизи), наслов
 επιήδειος, -εια, -ειο погребни, надгробни: -ος λόγος надгробни говор (реч, слово)
 επιήρυξη, η уцена за лице ван закона
 επιήρυσσω → επιήρυνω, -иήρυξα, -ύχτηκα, -υγμένος уценити за лице ван закона („живог или мртвог“)
 επικίνδυνος, -η, -ο, ἕριλ. -α опасан, погубељан: -ος άνθρωπος опасан човек (страшан); -η απόπειρα опасна намера; – *Είναι λίγο επικίνδυνο*. Мало је опасно (ризишно).
 επίκληση, η обраћање, призивање, апел, молба; надимак; ~ *της μούσας* призивање музе
 επικλινής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή погнут, нагнут, стрм
 επίκοινος, -η, -ο заједнички (ἱрам.): *ἐπίκοινα ονόματα* заједничке именице
 επικοινωνία, η веза, однос, саобраћај, комуникација
 επικοινωνώ, (ε), -κοινωνήσα саобраћати, бити у односу, комуницирати
 επικόλληση, η лепљење, етикетирање, облагање
 επικολλώ, (α), επικόλλησα, -ήθηκα, -ημένος лепити, етикетирати, облагати
 επικονίαση, η, ἱен. -ης → -εως запрашивање, опрашивање (цветова)
 επικοντιστής, ο такмичар у атлетској дисциплини скок с мотком
 επικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά епски
 επικούρειοι, οι (φил.) епикурејци
 επικούρειος, -α, -ο епикурејски
 επικουρία, η помоћ, помагање, појачање
 επικουρικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά помоћни; другостепени, секундарни
 επικουρισμός, ο епикурејство
 επίκουρος, -η, -ο → επικουρικός, -ή, -ό
 Επίκουρος, ο Епикур (стари грчки филозоф, пореклом са острва Самоса, 4. век пре н. с.)

επίκρανο, το (архиџ.) 1. глава стуба, капител; 2. капа, шлем, кацига
 επικράτεια, η држава, територија *Συμβούλιο Επικρατείας* државни савет
 επικρατέστερος, -η, -ο претежан, преовлађујући; -η γνώμη преовлађујуће мишљење
 επικράτηση, η владавина, доминација, надмоћ, победа
 επικρατώ, (ε), -κράτησα надвладати, доминирати, господарити, победити, превлађивати: *Επικράτησε η συνήθεια να...* Превладала је навика да... – *Επικρατεί αταξία εδώ*. Овде влада неред.
 επικρίνω, επέκρινα, -κρίθηκα грдити, кудити, критиковати
 επικριση, η грђење, куђење, неодобравање, критиковање
 επικριτής, ο критичар, кудилац, који не одобрава
 επικριτικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά неодобравајући, критикујући, осуђујући
 επικρότηση, η одобравање, пљескање, аплауз
 επικροτώ, (ε), -κρότησα, -ήθηκα, -ημένος одобравати, пљескати, аплаудирати
 επίκρουση, η 1. удар, ударац; 2. ослушкивање (пулса); 3. окидање (пушке)
 επικρουστήρας, ο ударач, окидач, коког, ороз
 επικρούω, επίκρουσα → επέκρουσα, -ούστηκα, -ουσμένος 1. ударити; окинути; 2. (мед.) ослушкивати
 επικτηνίατρος, ο војни ветеринар у чину мајора
 επικτητος, -η, -ο, ἕριл. -α стечен, задобијен, зарађен
 επικυριαρχία, η сизеренство, врховно властелинство, господство
 επικυριαρχικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά сизеренски, врховно-властелински
 επικυρίαρχος, ο врховни владар, сизерен
 επικύρωμα, το → επικύρωση, η потврђивање, ратификација, ратификовање
 επικυρώνω, επικύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος потврдити, ратификовати, одобрити
 επικύρωση, η → επικύρωμα, το
 επικυρώσιμος, -η, -ο који може да буде потврђен, ратификован
 επικυρωτικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά потврђујући, ратификациони, одобравајући

επίκυψη, η (*ἱμν.*) сагиб, прегиб (са испруженим рукама, без савијања колена)
επιλαρχία, η (*βοjn.*) ескадрон
επιλαρχος, ο командант ескадрона (коњичког или моторизованог)
επιλαχών, -ούσα, -όν сваки следећи, наредни; други по реду
επιλέγω, επέλεξα → **επίλεξα, -λέχτηκα, -λεγμένος** 1. закључити; 2. пробрати, одабрати; 3. **-ομαι** имати надимак
επίλεκτος, -η, -ο → **επίλεχτος, -η, -ο** одабран, пробран, одвојен
επιληπτικός, -ή, -ό, ἕριλ. **-ά** епилептичарски, падавичарски
επιλήσμονας, ο заборавко, сенилан човек
επιληψία, η (*μεq.*) епилепсија, падавица
επιλήψιμος, -η, -ο, ἕριλ. **-α** који је за осуду, кажњив, срамотан
επιμιενάρχης, ο виши лучки официр
επιλογέας, ο, μн. **-είς** електромеханички систем телефонске централе, одабирач
επιλογή, η избор, одабирање, селекција: *φυσική* ~ природна селекција
επιλογικός, -ή, -ό, ἕριλ. **-ά** крајњи, одабран (као најбољи)
επίλογος, ο крај, поговор, последица, епилог, закључак, след, резултат: *Ο επίλογος του μεθυσίου ήταν ο εμετός.* Последица опијања било је повраћање.
επίλοιπο, το (пре)остатак, преостало
επίλοιπος, -η, -ο крајњи, преостали
επιλόχειος, -α, -ο → **επιλόχιος, -α, -ο** после-порођајни, породилски: *-ος πυρετός* породилска грозница
επιλοχίας, ο пешадијски подофицир (старији од наредника)
επίλυση, η (раз)решење, коначан исход, солуција
επιλύω, επέλυσα, -ύθηκα, -υμένος решити, разрешити, регулисати
επιμάνια, τα → **επιμανία, τα** (*цркв.*) нарукавнице (део свештеничке одежде)
επίμαχος, -η, -ο парнични, спорни: *-ο ζήτημα* спорно питање
επιμ(ε)ιξία, η 1. мешање; однос међу људима, саобраћај; 2. укрштање; сношај
επιμέλεια, η 1. марљивост, вредноћа, пажљивост: *με πολλή* ~ са много пажње; – *Δεν έχει επιμέλεια.* Није марљив (вредан, радан). 2. редиговање; 3. старатељство, брига о деци

επιμελημένος, -η, -ο пажљив, уредан, педантан: *-ο ντύσιμο* уредно одевање
επιμελής, -ής, -ές, ἱен. **-ούς, ак.** **-ή, μн.** **-είς, -ή** вредан, марљив, пажљив
επιμελητεία, η интендантура
επιμελητηριακός, -ή, -ό, ἕριл. **-ά** трговински, који се односи на трговинску комору
επιμελητήριο, το трговинска комора, управа
επιμελητής, ο, ж. **-τρια, η** 1. редактор, кустос; 2. интендант; 3. редар у школи; 4. научни сарадник, асистент; 5. старатељ
επιμελούμαι, -ήθηκα, -ημένος старати се, бринути, бдети, пазити, надзирати
επίμεμπτος, -η, -ο, ἕριл. **-α** срамотан, недостојан, који је за осуду: *-η διαγωγή* срамотно држање (понашање)
επιμένω, επέμεινα → **επίμεινα** бити постојан, истрајати, инсистирати, настојати: *Μην επιμένετε.* Не инсистирајте! – *Επιμένει στην απόφασή του.* Он истрајава у својој одлуци. – *Ο πυρετός επιμένει.* Грозница не попушта.
επιμερίζω, επιμέρισα, -ίστηκα, -ισμένος делити, разделити, дистрибуирати
επιμερισμός, ο подела, раздеоба, дистрибуција
επιμεριστικός, -ή, -ό, ἕριл. **-ά** дељив, подесан за (раз)деобу, раставни
επιμεταλλώνω, -μετάλλωσα, -ώθηκα, -ωμένος галванизовати
επιμετάλλωση, η галванизација
επιμεταλλωτικός, -ή, -ό галванизован
επιμέτρηση, η премеравање, одмеравање; ~ *της ποινής* одмеравање казне
επίμετρο, το 1. прираштај, увећање, додавање; 2. допуна, прилог, додатак
επιμετρώ, (ε), -μέτρησα, -ήθηκα, -ημένος додати, увећати: ~ *ποινή* повећати казну
επιμηθέας, ο, μн. **-είς** необазрив, несмотрен и непромишљен човек
επιμήθεια, η необазривост, непромишљеност, несмотреност
επιμήκης, -ης, -ες, ἱен. **-ους, ак.** **-η, μн.** **-εις, -η** издужен, продужен
επιμήκυνση, η продуженост, издуженост
επιμήκυνω, -μήκυνα, -ύνθηκα, -σμένος продужити, издужити, истегнути
επιμηχανικός, ο капетан корвете
επιμξία, η 1. мешавина, укрштање; 2. општење, однос

επιμόσθιο, το доплата, додатак плати, повишица
επιμνημόσυνος, -η, -ο погребни, комеморативни
επιμολυβδώνω, -μολύβδωσα, -ώθηκα, -ωμένος обложити оловом
επιμολύβδωση, η облагање оловом
επιμονή, η 1. истрајност, упорност, инсистирање; 2. јогунство, тврдоглавост: *Η επιμονή όλα τα νικά*. Истрајност све побеђује. – *Είναι εκνευριστική η επιμονή του*. Његова тврдоглавост нервира.
επίμονος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α 1. истрајан, упоран; 2. тврдоглав, јогунаст
επίμορτος, -η, -ο наполичан, наполичарски; ~ *καλλιέργεια* наполица
επιμόρφωση, η уобличавање, духовно и морално усавршавање
επιμορφωτικός, -ή, -ό образовни, васпитни
επίμοχθος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α заморан, мучан, тегобан, напоран
επιμόθιο, то поука, наравоученије
επίναυλος, ο повећање бродарине
επιναυπηγός, ο капетан корвете
επίνειο, то пристаниште, лука
επίνευση, η одобрење, сагласност
επινεύω, επένευσα сагласити се, одобрити
επινεφρίδιο, то надбубрежна жлезда
επινεφρίδιος, -ια, -ιο надбубрежни
επινικελώνω, -νικέλωσα, -ώθηκα, -ωμένος (по)никловати
επινικέλωση, η никловање
επινίκια, та → **νικητήρια**, та прослава, победа, празници победе; победничке песме
επινίκιος, -ια, -ιο победнички: *επινίκιος ύμνος* победничка химна
επινόημα, то → **επίνοια**, η 1. изум, откриће; 2. стваралаштво, инвентивност
επινοηματικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά стваралачки, проналазачки, инвентиван
επινόηση, η → **επινόημα**, то
επινοητής, ο стваралац, проналазач, креатор
επινοητικός, -ή, -ό → **επινοηματικός**, -ή, -ό
επινοητικότητα, η проналазаштво, стваралаштво, инвентивност, креативност
επίνοια, η → **επινόημα**, то
επινοώ, (ε), -νόησα, -ήθηκα, -ημένος стварати, креирати, проналазити, изумети

επιорκία, η кривоклетство, кршење заклетве
επίорκος, ο кривоклетник
επιорκώ, επιόρησα прекршити заклетву
επιούσα (ημέρα), η сутрашњи дан, наредни дан
επιούσιος, -ια, -ιο свакодневни, неопходни, насушни; *άρτος ο* ~ хлеб насушни
επίπαγος, ο кора (земљина)
επίπεδο, то 1. површина, раван: *κεκλιμένο* ~ стрма раван; 2. ниво, степен, ступањ; 3. стандард: -ο *ζωής* ниво живота (животни стандард)
επιπεδογράφηση, η приказивање сферних површина у равни
επιπεδόκοιλος, -η, -ο удубљен, конкаван
επιπεδόκυρτος, -η, -ο испупчен, конвексан
επιπεδομετρία, η планиметрија
επιπεδομετριός, -ή, -ό планиметријски
επιπεδόμετρο, то планиметар
επίπεδος, -η, -ο раван, пљоснат: -η *επιφάνεια* равна површина; -η *τέχνη* сликање без перспективе, у две димензије
επιπεδώνω, -πέδωσα, -ώθηκα, -ωμένος (по)равнати, планирати, нивелисати
επιπέδωση, η поравнавање, планирање, нивелисање
επιπίπτω, επέπεσα напасти, обрушити се
επίπλαστος, -η, -ο привидан, лажан, извештачен, усиљен
επιπλέον → **επίπλεον** (*ἕριλ.*) осим тога, још и, штавише, к томе: *Είναι φτωχός και επιπλέον άρρωστος*. Сиромашан је, још и болестан.
επίπλευση, η 1. пловљење, плутање, пловљење иза брода или у сусрет другом броду; 2. металуршки поступак издвајања племенитих метала, флотација
επιπλέω, επέπλευσα пловити, плутати
επιπληκτικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά строг, пребацујући, спочитавајући, укоран, прекоран; -ά *λόγια* речи прекора
επίπληξη, η осуђивање, пребацивање, спочитавање, прекор(евање), укор
επιπλήττω, επέπληξα, -ήχτηκα пребацивати, спочитавати, прекоревати
έπιπλο, то → **μόμιπλο**, то намештај, покућство; *έκθεση -ων* салон намештаја
επιπλοική, η испреплетеност, запетљаност, конфузија
επιπλοποιείο, то радионица намештаја, столарница

επιπλοποιία, η израда намештаја, столарство
επιπλοποιός, ο израђивач намештаја, столар
επιπλωλείο, то продавница намештаја
επιπλωτής, ο продавац намештаја
επιπλώνω, επίπλωσα, -ώθηκα, -ωμένος опремити стан намештајем, наместити, мебелирати: δωμάτιο επιπλωμένο намештена соба
επίπλωση, η опремање, намештање (стана), мебелирање (канцеларије)
επιπόλαιος, -αιη, -αιο, ἕριλ. -α 1. површински, плитак; 2. лакоуман, непромишљен, површан -ος *χαρακτήρας* непромишљен карактер; -ο *τραύμα* плитка (површинска) рана; -η *γυναικα* непромишљена (лакоумна) жена. – *Είναι άνθρωπος επιπόλαιων γνώσεων*. Он је човек површног знања.
επιπολαιότητα, η непромишљеност, површност, лакомисленост
επίπονος, -η, -ο, ἕριλ. -α заморан, мучан, тежак, напоран
επιπρόσθετος, -η, -ο, ἕριλ. -α придодат, допуњен, додатан
επίπτωση, η последица
επιπωματίζω, -μάτισα поклопити, ставити поклопац
επιρреπής, -ής, -ές, ἕен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή склон, наклоњен, тенденциозан: -ής *στα ψέματα* склон лажима, лагању
επιρρέπω бити склон нечему (лошем)
επίρρημα, то (ἱрам.) прилог
επιρρηματικός, -ής, -ό, ἕριл. -ά (ἱрам.) приложни, прилошки
επίρριψη, η враћање, понављање
επιρροή, η утицај, уплив, углед: *σφαίρα επιρροής* утицајна сфера, сфера утицаја; – *Εχει μεγάλη επιρροή στην πόλη*. Има велики утицај (углед) у граду.
επισείον(τ)ας, ο распознавајућа трака на јарболу ратног брода; заставица, барјачић
επισείω, επίσεισα махати, витлати, претити: *Οι εργαζόμενοι επισείουν την απεργία για να πετύχουν αυξήσεις*. Радници прете штрајком како би успели у захтеву за повећањем зарада.
επίσημα, то знак, ознака, жиг, печат
επισημαίνω, -σήμανα, -άνθηκα, -ασμένος 1. означити, жигосати; 2. печатити, мар-

кирати: ~ *τις δυσκολίες* означити (утврдити, сагледати) (по)тешкоће.
επισήμανση, η → **επισήμασμα**, то означавање, обележавање, жигосање, маркирање
επίσημοι, οи званичници, угледници
επισημοποίηση, η озакоњење, легализовање, потврђивање
επισημοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποίηθηκα, -ποιημένος озаконити, оверити, потврдити, легализовати
επίσημος, -η, -ο, ἕριл. -α службен, званичан, свечан, значајан, официјелан: -ο *έγγραφο* званичан акт (писмо)
επισημότητα, η официјелност, званичност, аутентичност; свечаност: *με όλη την* ~ по свим прописима; – *Τον υποδέχτηκαν με επισημότητα*. Дочекаше га свечано.
επίσης (ἕριл.) такође, исто тако, једнако
επισιτιζω, -σίτισα, -ίστηκα, -ισμένος снабдевати, обезбедити (намирнице), издржавати
επισιτισμός, ο → **επισίτιση**, η снабдевање, набавка
επισιτιστικός, -ή, -ό снабдевачки, набављачки
επισκεпτήριο, то картица, подсетница, визиткарта
επισκεпτης, ο, ж. -τρια, η посетилац, посетитељка; ~ *καθηγητής* коронарни професор
επισκεпτομαι, -σιέφτηκα посетити, обићи; лечити
επισκευάζω, -σκεύασα, -άστηκα, -ασμένος поправити, исправити, оправити, ремонтovati
επισκευάσιμος, -η, -ο који се може оправити, који је за (п)оправку
επισκευαστής, ο, ж. -τρια, η (п)оправљач, крпач
επισκευή, η поправљање, рестаурисање, ремонт
επίσκεψη, η посета, обилазак; визита
επισκιάζω, -σκίασα, -άστηκα, -ασμένος 1. прекрити, затамнити; 2. засенити; надмашити
επισκίαση, η засенчење, затамњење; надмашивање (у знању, способности)
επισκοπείω, то → **επισκοπή**, η епископија
επισκοπεύω, -σκοπέυσα имати положај и достојанство епископа

επισκόπηση, η преглед, смотра, испитивање, провера
επισκοπικός, -ή, -ό епископски
επίσκοπος, ο → **πίσκοπος**, ο епископ
επισκοπώ, (ε), -σιόπησα, -ήθηκα испитивати, прегледати, проверавати, разматрати: *Ο σχολιαστής επισκοπεί τη σημερινή πολιτική κατάσταση.* Коментатор разматра садашњу политичку ситуацију.
επισκοπέω, επισκοπέω, -τήκα, -μένος замрачити, потамнити; ~ *την αλήθεια* скривати истину
επισμηναγός, ο ваздухопловни официер – мајор
επίσπαση, η вучење, натезање, привлачење; стављање тангуза, извлачење крви
επισπαστικός, -ή, -ό навучен, натегнут
επισπεύδω, επέσπευσα, -εύσθηκα, -ευσμένος пожуривати, убрзати
επίσπευση, η пожуривање, убрзавање
επιστάσια, η надзор, надгледање, старање: *ιερά* ~ свештеничка управа црквених општина (*нир.* Свете Горе)
επιστάτης, ο, ж. -τρια, η → -ισσα, η надзорник, инспектор, у школи: редар
επιστάτω, (ε), -στάτησα надзирати, контролисати, мотрити
επιστεγάζω, -στέγασα, -άστηκα, -ασμένος покрити кровом; (*φιλ.*) крунисати: *Επιστέγασε την πολεμική του δράση με την πράξη αυτοθυσίας του.* Своја ратничка дела крунисао је чином личног жртвовања.
επιστέγαση, η прекривање, покривање крова
επιστέγασμα, то прекривка, кров; коначно довршење, крунисање
επιστήθιο, то → **μπροστήθι**, то део старинске мушке одеће који се носио уместо кошуље
επιστήθιος, -ια, -ιο који се носи на прсима; драг, вољен: -ος *σταυρός* крстић обешен око врата; -ος *φίλος* драг (мио, вољен) пријатељ
επιστήλιο, то глава стуба, архитрав; корпа на катарци
επιστήμη, η наука, ученост
επιστημολογία, η епистемологија, проучавање научних грана и њихових међусобних веза
επιστήμονας, ο научник, стручњак

επιστημονικός, -ή, -ό, *ἱрил.* -ά научни, учен: -ό *ινστιτούτο* научноистраживачки центар
επιστημονισμός, ο (*φил.*) неограничено поверење у науку
επιστημοσύνη, η знање, ученост
επιστητό, то предмет науке, научна материја
επιστολάριο, то писмовник, књижица са примерима пригодних писама
επιστολή, η писмо: *сυστημένη* ~ препоручено писмо; *πιστωτική* ~ кредитно писмо; *συλλυπητήρια* ~ писмено саучешће; *συγχαρητήρια* ~ писмена честитка
επιστολικός, -ή, -ό писмени, епистоларни
επιστολιμαίος, -α, -ο епистоларни (облик)
επιστολογραφία, η преписка, кореспонденција
επιστολογράφος, ο кореспондент, човек вешт у писању писама
επιστόμιο, то клапна, вентил, чеп, запущач; залистак: тампон
επιστράτευση, η мобилизација, *γενική* ~ општа мобилизација
επιστρατευτικός, -ή, -ό мобилизациони, мобилизацијски
επιστρατεύω, -στράτευσα, -εύθηκα, -ευσμένος мобилисати
επίστρατος, ο који је мобилисан, регрут
επιστρέφω, επέστρεψα, -άφηκα, -αμμένος вратити, послати (упутити) назад; -ομαι враћати се
επιστροφέας, ο → **άτλας**, ο први вратни пршљен
επιστροφή, η повратак, враћање: ~ *των δανεικών* враћање дугова; ~ *του ξενιτεμένου* повратак неког из туђине; – *εισιτήριο επιστροφής* повратна карта
(ε)πιστρόφια, та свечаност у кући невести-них родитеља осмог дана по венчању
επίστρωμα, то прекривач, покривач (столњак, ћебе)
επιστρώνω, επίστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος покрити, прекрити
επίστρωση, η покривање, прекривање
επιστρωτήρας, ο → **επιστρωτήριο**, то покривало, прекривало
επιστύλιο, то → **επίστυλο**, то (*архиџ.*) архитрав
επισυλλογισμός, ο (*лог.*) извлачење новог закључка из претходног

επισυνάπτω, -συνήψα, -άφθηκα, -ημμένος
 додати, припојити, сјединити
επισύναψη, η додавање, припајање, сједи-
 њавање
επισύρω, επέσυρα привлачити, изазвати:
Επισύρει το γενικό θαυμασμό. Изазива оп-
 ште дивљење. – *Η κατάχρησις επέσυρε τη*
γενική αγανάκτηση. Злоупотреба је иза-
 звала опште огорчење.
επισφαλής, -ής, -ές, ἱεν.-οὺς, ак. -ή, мн.
 -είς,-ή несигуран, неизвестан, колебаљив:
 -ής υγεία колебаљиво здравље; – *Η γέφυ-*
ρα είναι επισφαλής. Мост је несигуран.
επισφραγίζω, -σφράγισα, -ίστηκα, -ισμένος
 запечатити, потврдити, докрајчити, ра-
 тификовати
επισφράγιση, η → **επισφράγισμα**, то запе-
 чаћење, потврђивање, докрајчење; рати-
 фикација: *προς* ~ за запечаћење, за крај
επίσχεση, η задржавање, заустављање;
 изостанак: ~ *οὐρων* задржавање мок-
 раће, прекид уринирања; ~ *εμμήνων*
 изостанак менструације, аменореја; –
δικαίωμα επισχέσεως право задржавања
επισχετικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά задржавајући,
 заустављајући: -ά *φάρμακα* лекови про-
 тив прекида физиолошких функција
επισώρευση, η → **επισώρευση**, η гомилање,
 нагомилавање, згртање
επισωρεύω, -σώρευσα, -εύτηκα, -ευμένος го-
 милати, нагомилавати, згртати
επίσωτρο, то обруч (нир. на точку)
επιταγή, η заповест, налог, наредба; мени-
 ца, чек; обавеза: *υψηλή* ~ по вишој на-
 редби; *τηλεγραφική* ~ телеграфски налог,
 упутница; ~ *τράπεζας* чек; *ταχυδρομική*
 ~ поштанска (новчана) упутница; – *Η*
υπεράσπιση της πατρίδας είναι επιταγή
καθήκοντος. Одбрана отаџбине је импе-
 ративна обавеза.
επιτακτικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά заповеднички,
 обавезан; неодољив: -ός *τόνος φωνής* за-
 поведничка интонација (тон) гласа; -ό
καθήκον обавезан задатак; -ή *ανάγκη* не-
 одољива потреба
επίτακτος, -η, -ο реквириран, реквизицијс-
 ки, конфискован
επίταξη, η реквирирање, реквизиција, кон-
 фискација
επίταση, η повећање; појачање; погоршање,
 рецидив болести: ~ *του ψύχους* појачање
 хладноће, захлаћење; ~ *της αρρώστιας*

погоршање болести; ~ *σημασίας* појача-
 но значење

επιτάσσω, еλέταξα → **επίταξα**, -άχτηκα, -αγ-
 μένος наредити, заповедити; рекви-
 рирати, конфисковати: *Επιτάχτηκαν οι*
αποθήκες. Запленили су магацине.
επιτατικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά повећан, погор-
 шан (болест); жесток, силовит
επιταυτού → **επίτηδες** (ἕριл.) у том циљу, с
 (том) намером
επιτάφιος, -ια, -ιο гробни, надгробни: -ια
στήλη надгробни камен; -ιος *λόγος* над-
 гробни говор (слово)
επιτάφιος, ο плаштаница
Επιτάφιος, ο → **θρήνος**, ο оплакивање Хрис-
 та на Велики петак, надгробни плач
επιτάχυνση, η убрзање
επιταχυντικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά убрзавајући,
 журни
επιταχύνω, επιτάχυνα, -ύνθηκα, -υμένος убр-
 завати, пожуривати, наглити
επιτείνω, еλέτεινα → **επίτεινα**, επιτάθηκα, επι-
 τεταμένος напрегнути, натегнути
επιτελάρχης, ο начелник штаба
επιτελείο, то штаб, команда: *γενικό* ~ гене-
 ралштаб
επιτέλεση, η извршавање, обављање, ос-
 тваривање
επιτελής, ο штабни официр, члан штаба
επιτελικός, -ή, -ό штабни
επιτέλους (ἕριл.) на крају, коначно
επιτελώ, (ε), επιτέλεσα, -έστηκα, -εσμένος
 извршити, остварити, извршити егзе-
 куцију
επιτετραμμένος, -η, -ο дозвољен, допуштен,
 незабрањен
επιτετραμμένος, ο опуномоћеник, отпра-
 ник послова, вршилац дужности амба-
 садора
επίτευγμα, то успех, достигнуће, подвиг
επίτευξη, η успех, остварење, достигнуће
επιτήδεια, та средства за живот
επιτήδειος, -εια, -ειο, ἕριл. -α подесан; ви-
 чан, способан, промућуран: *έδαφος επι-*
τήδειο για άσκηση άμυνας λόχου земљиш-
 те подесно за обуку чете у одбрани; -ος
πρεσβευτής способан амбасадор
επιτηδειότητα, η вештина, способност,
 умешност, спретност, прикладност
επίτηδες (ἕριл.) у том циљу, изричито, хо-
 тимично, намерно, смишљено

επιτήδευμα, το занимање; занат, професија; *φόρος -εύματος* порез на професију
επιτηδευματίας, **ο** који обавља неку професију, занатлија, професионалац
επιτηδευμένος, **-η, -ο** неприродан, притворан, извештачен; *-οι τρόποι* извештачени манири
επιτήδευση, **η** извештаченост, неприродност, афектирање
επιτηδεύω, **επιτήδευσα**, **-εύτηκα, -ευμένος** бити вешт и окретан, способан; **-ομαι** занимати се, бавити се; претварати се
επιτήρηση, **η** надгледање, посматрање, надзор, инспекција
επιτηρητής, **ο, ж. -τρια, η** надзорник, контролор, посматрач
επιτηρητικός, **-ή, -ό, ἕριλ. -ά** надзорни, контролни, посматрачки
επιτηρώ, **(ε), επιτήρησα**, **-ήθηκα, -ημένος** надзирати, контролисати, посматрати
επιτίθεμαι, **επιτέθηκα** нападати, атаковати; иступати против
επιτίμηση, **η** укор, прекор, грдња, куђење, критика
επιτιμητής, **ο** који прекорева, грди; критичар
επιτιμητικός, **-ή, -ό, ἕριλ. -ά** прекоревајући, критизерски, прекорни
επιτίμιο, **το** казна, кажњавање; (*цркв.*) епитимија
επίτιμος, **-η, -ο** почасни; ~ *τίτλος* почасно звање; ~ *πολίτης* почасни грађанин; **-ο μέλος** почасни члан
επιτιώ, **(α), επιτίμησα**, **-ήθηκα, -ημένος** корити, грдити, критиковати, пребацивати
επιτομία, **η** (*биол.*) размножавање неких црва дељењем
επιτόμιο, **το** течај, курс; каматна стопа
επίτοκος, **-η, -ο** свака женка пред блиским порођајем
επιτολή, **η** → **ανατολή**, **η** појава, излазак звезда над хоризонтом
επιτομή, **η** кратак садржај, извод из текста, резимирање; (*цркв.*) синопсис; *κατ' επιτομήν* укратко
επίτομος, **-η, -ο, ἕριλ. -α** скраћен, сажет; једнотоман
επιτομική, **η** други степен дијатонске лествице
επιτόπιος, **-ια, -ιο** месни, који се налази и догађа у одређеном месту; **-α έρευνα** ис-

трага на лицу места; **-ιες αρχές** (*συνήθειες*) месне власти (обичаји)

επιτραπέζιος, **-ια, -ιο** стони, столни

επιτραχήλι, **το** → **πετραχήλι**, **το**

επιτρεπτός, **-ή, -ό** дозвољен, допуштен

επιτρέπω, **επίτρεψα** → **επέτρεψα**, **επιτρέπῃα**, **επιτετραμμένος** дозволити, допустити: **ο, τι ο νόμος επιτρέπει** оно што закон дозвољава; **- δεν επιτρέπεται** није дозвољено

επιτροпеја, **η** управљање, старатељство, туторство, пуномоћство

επιτρόπευση, **η** → **επιτροпеја**, **η**

επιτροπεύω, **-τρόπευσα, -εύθηκα** управљати, бити тутор, туторисати; **-ομαι** бити под туторством

επιτροπή, **η** комисија, одбор, комитет: **διευθύνουσα** ~ управни одбор; **εξεταστική** ~ испитна комисија

επιτροπικός, **-ή, -ό** комисијски

επίτροπος, **ο** представник, изасланик, делегат, комесар, управник; старалац, тутор: ~ *της κυβέρνησης* делегат владе; ~ *στρατοδικείου* комесар; ~ *ανηλίκου* тутор, старалац; ~ *περιουσίας* чувар, старалац имовине

επιτύμβιος, **-ια, -ιο** надгробни: **-α πλάκα** надгробна плоча

(ε)πιτυχαίνω → **πετυχαίνω**, **(ε)πέτυχα** → **πίτυχα**, **επιτεύχτηκα**, **πετυχημένος** → **(ε)πιτυχημένος** успети, постићи, погодити, наћи на, срести неочекивано: **Πέτυχε στη ζωή του**. Успео је у животу. – **Τον πέτυχε με μία σφαίρα**. Погодио га куглом (метком, зрном). – **Η модίστρα δε μου πέτυχε το καινούργιο φόρεμα**. Кројачица ми није добро сашила нову хаљину. – **Πέτυχε η συναυλία**. Концерт је успео. – **Τον επέτυχα τη στιγμή που...** Срео сам га у тренутку када... – **Το επέτυχε**. Снашло га, здесило га. – **Ο ζωγράφος σας επέτυχε**. Сликаρ вас је добро погоддио. – **Πάντοτε σχεδόν πετυχαίνει κανείς με της επιμονής**. Са истрајношћу се готово увек нешто постигне. – **Επέτυχε ό, τι ήθελε**. Постигао је што је желео.

(ε)πιτυχημένος, **-η, -ο** → **πετυχημένος**, **-η, -ο** успео, успешан, успели: **-ο αστείο** успела шала; **-η παράσταση** спектакл

επιτυχής, **-ής, -ές, ἕν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή** успешан, способан; **-ές επιχείρημα** успешан подухват

επιτυχία, η успех, добар завршетак
επιφαινώμενο, το појава која прати неко стање или догађај
επιφάνεια, η површина, раван; изглед, спољашњост: *κατ' ~* по спољашности; ~ *της θάλασσας* површина мора; – *Βυήκε στην επιφάνεια*. Изашло на површину (сазнало се, открило се).
επιφανειακός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά 1. површински, спољашњи; 2. лажан, привидан, неискрен
επιφανής, -ής, -ές, *ἑν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή угледан, цењен, славан, одабран, чувен
Επιφάνια, та (*цркв.*) крштење Христово
επίφαση, η површина, спољни изглед, појава
επιφέρω, επέφερα проузроковати, имати за последицу: *Οι χαμηλοί μισθοί επέφεραν τις απεργίες*. Ниске дневнице проузроковале су штрајк.
επίφοβος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α опасан, претећи, узнемирујући, застрашујући, угрожавајући
επιφοίτηση, η инспирација, надахнуће; појављивање: ~ *του Αγίου Πνεύματος* јављање светога духа
επιφορτίζω, -φόρτισα, -ίστηκα, -ισμένος на-товарити; оптеретити (дужностима)
επιφυλακή, η спремност, припремљеност, бојева готовост, резерва
επιφυλακτικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά неодлучан, опрезан, резервисан, уздржан
επιφυλακτικότητα, η оклевање, опрезност, уздржаност
επιφύλαξη, η оклевање, опрезност, задржавање права
επιφυλάσσω, -φύλαξα, -άχτηκα, -αγμένος бити опрезан, бирати тренутак; -ομαι задржати неко право за себе, изабрати тренутак
επιφυλλίδα, η фељтон, подлистак
επιφυλλιδογραφία, η фељтонистика
επιφυλλιδογράφος, ο фељтонист(а)
επίφυση, η 1. оток, надутост; 2. епифиза; 3. сарком; 4. грба
επιφώνημα, то (*ἱрам.*) узвик, повик, усклик; ускличник, знак усклика
επιφωνηματικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά усклични, узвични, узвичан
επιφώνηση, η крик, повик, поклич, поклик

επιχαίρω, επέχαιρα радовати се, веселити се: *Επιχαίρει για την ατυχία μου*. Радује се мојој несрећи.
επιχαλιώνω, επιχαλιώσα, -ώθηκα, -ωμένος пошљунчати, посути или прекрити тучаником или шљунком
επιχαλίωση, η пошљунчавање
επιχάλκωμα, то → **μπακίρωμα**, то прекривање или галванизација бакром
επιχαλιώνω, -χάλιωσα, -ώθηκα, -ωμένος прекрити (галванизовати) бакром
επιχάλκωση, η галванизација бакром
επιχαλυβώνω, -λύβωσα, -ώθηκα, -ωμένος калити
επιχαλύβωση, η каљење
επίχειρα, та 1. казна; 2. плата, накнада: *Ελαβε τα επίχειρα*. Добио је по заслугама.
επιχείρημα, то 1. доказ, образложење, аргумент; 2. предузимање, подухват, покушај, проба
επιχειρηματίας, ο предузимач, предузетник, бизнисмен
επιχειρηματικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά предузимачки; предузимљив: -ό *πνεύμα* предузимљив дух
επιχειρηματικότητα, η предузимљивост, агилност, активност
επιχειρηματολογία, η образложење, аргументација; мотивација
επιχείρηση, η (*војн.*) операција, предузимање, ангажовање, подухват: *εμπορική ~* трговачко предузеће; – *Τραυματίστηκε στις επιχειρήσεις του 1940*. Био је рањен у подухватима грчке војске 1940.
επιχειρώ, (ε), επιχείρησα, -ήθηκα, -ημένος предузети, настојати; отпочети, предузети (операцију)
επιχορήγηση, то помоћ, догација, потпора, издржавање
επιχορήγηση, η → **επιχορηγία**, η дотирање, помагање, давање алиментације
επιχορηγώ, (ε), -χορήγησα, -ήθηκα, -ημένος дотирати, помагати
επίχριση, η премазивање неке површине
επίχρισμα, то премаз (боја), малтер
επιχρίω, επίχρισα, -ίστηκα, -ισμένος заштитити премазивањем, малтерисати
επίχρυσος, -η, -ο позлаћен

επιχρύσωμα, το позлата, облагање златним листићима
επιχρυσώνω, -χρύσωσα, -ώθηκα, -ωμένος позлаћивати, позлатити
επιχρύσωση, η позлаћивање
επιχρυσωτής, ο позлаћивач
επιχρωμίωση, η хромирање
επιχρωμάτωνω, -χρωμάτωνω, -ώθηκα, -ωμένος насипати, наносити земљу
επιχρωμάτωση, η → **επίχωση**, η насипање, на-ношење земље
επιψηφίζω, -ψηφίσα, -ίστηκα, -ισμένος (из)гласати, потврдити гласањем
επιψηφίση, η изгласавање, добити изгласа-вање
έπλυνα, αορ. ιλ. πλένω
έπνευσα, αορ. ιλ. πνέω
εποικίζω, εποίκισα, -ίστηκα, -ισμένος насе-лити, колонизовати
εποίκιση, η насељавање, колонизација
εποικισμός, ο 1. колонизација, насилно на-сељавање или пресељавање; 2. исеља-вање (добровољно)
εποικοδόμημα, το 1. грађење и насељавање на месту пређашњих насеља; 2. морални и духовни развој једног друштва супро-тан обичајима и схватањима староседе-лаца; 3. наметање своје културе и оби-чаја; 4. надограђивање, надградња
εποικοδόμιση, η надограђивање, развој, напредак
εποικοδομητικός, -ή, -ό 1. надоградни, конструктивни, развојни; 2. поучни, васпитни
εποικοδομώ, (ε), -δόμησα, -ήθηκα, -ημένος градити; развијати се, образовати се, напредовати
έποικος, ο досељеник, колониста
εποικώ, (ε), εποίκησα насељавати, колони-зовати
έπομαι доћи после, следити, произлазити: *έπεται συνέχεια* следи наставак; – *ως έπεται* као што следи; – *Από αυτό έπεται ότι θα έχουμε εκλογές*. Из овог произлази да ћемо имати избора.
επόμενος, -ενη → -ένη, -ενο, ἱрил. -ένως будући, следећи, наредни, идући: *Την επομένη αναχωρήσαμε*. Следећег дана кренусмо (отпутовасмо).
επονείδιστος, -η, -ο, ἱрил. -α увредљив, погрдан, недостојан, сраман

επονομάζω, επονόμασα, -άστηκα, -ασμένος преименовати, променити назив
επονομασία, η преименовање
εποποιία, η епопеја, херојство, узвише-ност
εποποιός, ο епски песник
εποπτεία, η → **επόπτευση**, η надзор, конт-рола, преглед
εποπτεύω, επόπτευσα, -θηκα надзирати, контролисати, прегледати
επόπτης, ο, ж. -τρια, η контролор, надзор-ник, васпитач (у интернату)
εποπτικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά контролни, над-зорни
έπος, το, ἱен. -ους, μн. -η еп, епска песма; подвиг; јунаштво: *Το έπος του 1940*. Хе-ројски подвиг из 1940.
επουλώνω, επούλωσα, -ώθηκα, -ωμένος ле-чити, видати рану, залечити: *Ο χρόνος θα επούλώσει τη λύπη σου*. Време ће залечити твоју тугу.
επούλωση, η лечење, видање ране, зарас-тање
επουλώσιμος, -η, -ο излечив, исцељив
επουλωτικός, -ή, -ό лековит
επουράνιος, -ια, -ιο небески: -α βασιλεία царство небеско
επουσιώδης, -ης, -ες, ἱен. -ους, ак. -η, μн. -εις, -η другоразредни, неважан, зане-марујући, побочни, допунски
εποφθαλμά (у ἱрез. и имѳ.) припазити; бацити око, пожелети
εποχή, η епоха, доба, период, сезона: ~ *της γαλλικής επανάστασης* епоха Француске револуције; ~ *του χαλκού* бакарно доба; ~ *του χειμώνα* зимски период; ~ *των μουσώνων* сезона монсуна; ~ *τρύγου* вре-ме бербе; *γεωλογική* ~ геолошки период; ~ *της σποράς* време сетве; ~ *του έτους* го-дишње доба
εποχι(α)ικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά 1. временски, сезонски: ~ *εργάτης* сезонски радник; 2. колебљив, несталан, променљив
έποψη, η аспект, поглед, изглед, перспек-тива, начин посматрања, вид: *εκ πρώ-της επόψεως* на први поглед; – *υπό πά-σαν έποψιν* са сваког аспекта
επτά, το → **εφτά**, το седам; ~ *θαύματα* се-дам (светских) чуда; ~ *σοφοί* седморица мудраца
εптаγωνικός, -ή, -ό седмоугаони
επτάγωνο, το седмоугаоник

επτάδυμος, -η, -ο седмострук; επταδυμα, τα седморке
 επτάεδρο, το επταедар
 επταετής, -ής, -ές седмогодишњи
 επταετία, η → εφταετία, η седмогодишњица
 επταήμερο, το седмица, недеља (дана)
 επτακόσια, το → εφτακόσια, το
 επτάλοφος, -η, -ο (град) на седам брежуљка: **Επτάλοφος, η** → **Εφτάλοφη, η** назив за Рим и Цариград (на седам брежуљка)
 επταμελής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή седмочлан(и)
 επταμηνία, η период од седам месеци, седмомесечје
 επτάμηνος, -η, -ο → εφτάμηνος, -η, -ο седмомесечни
Επταύργιο, το → **Γεντί Κουλέ, το** назив градских кула у Цариграду и Солуну
 επτάρι, το седмица (у картама)
 επτασθενής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή → **επτατομικός, -ή, -ό** седмовалентни
 επτάωροφος, -η, -ο → εφτάωροφος, -η, -ο седмоспратни
 επύλλιο, το мали еп, поема, епион
 επwάζω, επwάσα, -άστηα, -ασμένος лежати на јајима, излегати, излећи; **-ομαι** излећи се, излегнути се
 επwάση, η 1. *τεχνητή* ~ лежење, излегање (пилића); инкубација; 2. тајна активност, завера, државни удар, пуч
 επwαστήρας, ο → **επwαστήριο, το** инкубатор
 επwαστικός, -ή, -ό тајни, заверенички, пучистички
 επwδή, η врачање, чарање, бајање; завера
 επwδός, η припев, рефрен
 επwδυνος, -η, -ο, *υрил.* -α болан, мучан, тежак, несносан
 επwμίδα, η нараменица, еполета
 επwμίζομαι, -ίστηα, -ισμένος 1. упртити, навалити на рамена, преузети бремене; 2. преузети одговорност, сносити, подносити
 επwνυμία, η → **επwνύμιο, το** наименовање, назив; фирма
 επwνυμο, το презиме, породично име; *патриό* ~ девојачко презиме

επwνυμος, -η, -ο, *υрил.* -α познат, знан: *Οι επwνυμοι και ανwνυμοι ηρωες του 1821.* Знани и незнани хероји из 1821.
 επwφρελής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή користан, повољан
 επwφελούμαι, -ήθηα, -ημένος (ο)користити се
 έρανα, *аор.* *ил.* **ραίνω**
ερασιτέχνης, ο → **φιλότεχνος, ο** аматер, дилетант, љубитељ уметности: *-ης καπνιστής, ψαράς...* непасионирани пушач, риболовац...
ερασιτεχνία, η аматерство, дилетантизам
ερασιτεχνικά (υрил.) аматерски
ερασιτεχνικός, -ή, -ό аматерски, дилетантски
ερασιτεχνισμός, ο аматеризам, дилетантство
ερασμικός, -ή, -ό → **ερασμαικός, -ή, -ό, υрил.** -ά еразмијски: *-ός φιλόλογος* еразмијски филолог (присталица Еразма Ротердамског); *ερασμική προφορά* еразмијски изговор (читати старогрчки по правилима Еразма Ротердамског)
εράσμιος, -α, -ο драг, мио, привлачан, симпатичан
εραστής, ο љубавник; љубитељ, заљубљеник: *~ της επιστήμης* заљубљеник у науку; *– Κάθε λίγο αλλάζει εραστές.* Често мења љубавнике.
εργάζομαι, -άστηα → **δουλεύω** радити, трудити се: *Εργάζομαι στην τράπεζα.* Радим у банци. *– Τα δημόσια γραφεία δεν εργάζονται σήμερα.* Државне установе данас не раде. *– Το πλυντήριο εργάζεται.* Перионица ради. *– Εργάζεται καλά το μαγαζί.* Продавница добро (успешно) ради. *– Εργάστηκα πολύ, για να στήσω την επιχείρηση.* Много сам се трудио да оснујем предузеће.
εργαζόμενος, ο радник
εργαλείο, το алатка, алат; инструмент
εργαλειοδότης, ο инструментатор, који хирургу додаје инструменте
εργαλειοθήκη, η кутија за инструменте; алатница
εργασία, η рад, посао; занимање, делатност *χειρωνακτική* ~ ручни, мануелни рад; *πνευματική* ~ интелектуални рад; *– Δεν κάνει καμιά εργασία.* Ништа не ради. *– Εχω εργασία.* Имам посао. Заузет сам. *– Είχε εργασίες στην πόλη κι έμεινε μερικές*

μέρες. Имао је посла у граду и остао је неколико дана.

εργασιακός, -ή, -ό радни: -ές σχέσεις радни односи; -ή θεωρία радна теорија

εργάσιμος, -η, -ο подесан за рад, обрадив

εργαστήρι, то → **εργαστήριο**, то

εργαστηριακός, -ή, -ό радионички, лабораторијски

εργαστήριο, то → **εργαστήρι**, то радионица, лабораторија

εργάτης, ο, ж. -τρια, η радник, радница

εργατιά, η радништво, пролетеријат

εργατικά, та накнада за рад, зарада

εργατικός, -ή, -ό раднички: -ή τάξη радничка класа

εργατικότητα, η радиност, трудољубивост

εργατοκρατία, η власт радничке класе

εργένης, ο, ж. -ισσα, η нежења, самац

εργένιος, -η, -ο самачки, без жене: -η ζωή самачки живот, живот без жене

έργιο, то ерг, јединица за мерење рада

έργο, то рад, дело: *τα δημόσια* ~ јавни радови; *τα έργα του Πλάτωνος* Платонова дела; – *Απόψε παίζεται ωραίο έργο στο θέατρο*. Вечерас се даје (приказује, игра) лепо дело у позоришту. – *Το έργο το δικό μου είναι να συμβουλευώ, όχι να τιμωρώ*. Мој посао је да саветујем, а не да кажњавам. – *Έργα, όχι λόγια*. Дела, не речи.

εργοδηγός, ο пословођа; надзорник

εργοδότης, ο, ж. -τρια, η послодавац

εργολαβία, η → **εργοληψία**, η 1. најам, уговор; 2. (μεϊνф.) удварање, флерт

εργοлаβια (ἄрил.) рад по уговору, ђутуре

εργολάβος, ο → **εργολήπτης**, ο предузимач

εργοληψία, η → **εργοлаβια**, η

εργοστασιάρχης, ο фабрикант, индустријалац

εργοστάσιο, то фабрика, творница

εργόχειρο, то → **εργόχερο**, то ручни рад

εργόχειρος, ο алат, оруђе

ερεθίζω, ереθισα, -ίστηα, -ισμένος 1. разљутити, разгневити, раздражити; 2. Надражити, запалити, распалити; 3. провоцирати

ερεθισμός, ο → **ερέθισμα**, то 1. љућење, дражење; 2. запаљење; 3. (ἄсихол.) надражај: ~ *των ματιών* запаљење очију; – *εξωτερικοί και εσωτερικοί -οί* спољашњи и унутарњи надражаји

ερεθιστικός, -ή, -ό надражујући, раздражујући, провокативни

ερεθιστικότητα, η узбуђеност, раздраженост; провокација

ερείπιο, то развалина, руина, рушевина; отпадак

ερείπωνω, ερείπωσα, -ώθηκα, -ωμένος разрушити, порушити, разорити

ερείπωση, η рушење, разарање

ερείσινωτο, то наслон, ослонац

έρεισμα, то основа, ослонац

ερειστικός, -ή, -ό → **ερεισματικός**, -ή, -ό потпорни, упоришни

έρευνα, η 1. истраживање, проучавање, испитивање; 2. расправа, студија

ερευνητής, ο истраживач, научник

ερευνητικός, -ή, -ό, ἄрил. -ά истраживачки; научнички

ερευνώ, (α), ερεύνησα, -ήθηκα, -ημένος истражити, истраживати

Ερέχθειο, то Ерехтеон (стари храм Атине на Акропољу)

ερήμην (ἄрил.) у одсуству; ванредно

ερημητήριο, то забачено место; боравиште пустињака (аскете), испосница

ερημιά, η пустиња; пустош, самоћа, усамљеност

ερημιός, -ή, -ό, ἄрил. -ά пуст, пустињски; усамљен, осамљен

ερημίτης, ο пустињак

ερημοδικία, η суђење у одсуству (оптуженог)

ερημοδικώ, (ε), -δίκησα судити у одсуству

(ε)ρημοκλήσι, то → **(ε)ρημοκλησιά**, η усамљена црквица, капела

ερημονήσι, то → **ερημόνησος**, η усамљено, пусто острво

έρημος, -η, -ο → **έρμος**, -η, -ο пуст, усамљен; нечуван, јадан: *έρημος και σκοτεινός* пуст и мрачан; -η *αχρογιαλιά* пуста обала; – *Εμεινε στον κόσμο έρημη*. Остала је сама на свету. – *Ο έρημος!* Јадник! Сиромах!

ερημοσπίτης, ο, ж. -ισσα, η сиромах, бедник; *πολυτεχνίτης και* ~ сваштар, који се свачим бави, слабо успева

ερημότοπος, ο → **ερημοτόπι**, то пуст крај, пустош

ερήμωμα, то, → **ερήμωση**, η

ερημώνω, еρήμωσα, -ώθηκα, -ωμένος опустошити, разрушити, упропастити: *Ο τυφώνας ερήμωσε τον τόπο*. Тајфун је опустошио крај.

ερήμωση, η пустошење, пљачка
 έριδα, η распра, свађа, кавга: *το μήλον της Εριδος* јабука раздора
 Εριδα, η Ерида, богиња свађе и неслоге, раздора
 еρίζω (само у *ὑрез.* и *имιφ.*) свађати се, препирати се
 Ερινύες, οι Ериније (по Хомеру: богиње освете)
 έριο, то → *μαλλί*, то овчија длака, руно
 еριοβιομηχανία, η прерада вуне, вунарска индустрија
 ериουργείο, то радња за прераду вуне, фабрика вунених тканина
 ериουργία, η индустрија за прераду вуне
 еριστικός, -ή, -ό, *ὑрил.* -ά свадљив, кавгаџијски; гњаваторски
 еρίτιμος, -η, -ο 1. велике вредности, драгоцен, скупocen; 2. врло поштован, цењен, дубоко уважен
 еρίφης, ο, ж. -ίσα, η јадник, бедник; (*ирон.*) паметњаковић, препредењак
 еρίφιο, то → *ιατσιάκι*, то козица, јаре, козле
 έрма, то → *σαβούρα*, η 1. бродски или авионски баласт, терет; 2. *άνθρωπος χωρίς ηθικό* ~ човек без моралне вредности (тежине)
 έρμαιο, то добитак, плен, жртва (страсти, неумерености, елементарне непогоде, незнања)
 ермаίρι, то → *αριάρι*, то ормар, ормар за одећу, гардероба; долап
 ермаτίζω, ермаτίσα оптеретити баластом, натоварити
 ермаτίση, η → *ερματισμός*, ο оптерећење, баласт, натовареност
 ермаφροδιτισμός, ο → *ερμαφροδισία*, η хермафродитизам, двополност
 ермаφρόδιτος, ο/η хермафродит
 ерμηνεία, η тумачење, превођење
 ерμηνευτής, ο тумач, преводилац: ~ *των κλασικών έργων* преводилац класичних дела
 ерμηνευτική, η херменеутика; превођење, преводилаштво
 ерμηνευτικός, -ή, -ό преводилачки
 ерμηνεύω, ерμήνεψа, -εύτηκα, -ευμένος тумачити, преводити
 Ερμής, ο (*миџол.*) бог Хермес („гласник богова и заштитник трговаца“)

εрμητικός, -ή, -ό, *ὑрил.* -ά непрелазан, непропустљив, херметичан
 ерμητικότητα, η непропустљивост, херметичност
 ерμίνα, η хермелин (животиња или крзно)
 έρμος, -η, -ο → *έρημος*, -η, -ο
 ерпетό, то гмизавац, пузавац (змија, гуштер)
 έрπητας, ο → *έρπης*, ο кожна болест, херпес
 ерпύστρια, η метална гусеница (тенковска, тракторска)
 έрπω пузити
 έрριζα (*ὑрил.*) коренски, који је близу корена
 ерринίζω говорити кроз нос, уњкати; (*линџв.*) назализовати
 ерринисμός, ο говорење кроз нос, уњкање
 έрρινος, -η, -ο → *ένρινος*, -η, -ο носни: *έρρινα ή ρινικά σύμφωνα* носни сугласници (консонанти): м, н
 ертсианός, -ή, -ό → *ертзианός*, -ή, -ό који је по Херцу (немачки физичар): -ά *κύματα* Херцови таласи (електромагнетски)
 еруθρά, η оспице, рубеола
 еруθρό, то црвена боја
 еруθροβαμμένος, -η, -ο обојен црвеном бојом
 еруθρόδερμος, -η, -ο који има црвену кожу
 еруθρόδερμος, ο црвенокожац, Индијанац
 еруθρόμορφος, -η, -ο који има црвене цртеже (обично на црној подлози – *нџр.* на античким грчким вазама)
 еруθρός, -ή, -ό → *κόκκινος*, -η, -ο црвен: *Ο Διεθνής Ερυθρός Σταυρός* Међународни Црвени крст; *εруθροί*, οι → *κόκκινοι*, οι црвени – комунисти
 еруθρωпός, -ή, -ό црвенкаст
 еруσίπελας, то → *ανεμοπύρωμα*, то кожно обољење, „црвени ветар“
 έρχομαι, ήρθα доћи, приспети: *Μου έρχεται να...* Дође ми да... – *Τι σου ήρθε*; Шта ти је? Шта ти је дошло? Шта те је спопало? – *Καλώς ήρθατε*. Добро дошли! – *Μου έρχεται...* Иде ми то, пристаје ми (*нџр.* одело) – *Δεν έρχομαι σ' αυτά*. Не улазим у то; ~ *από πίσω* доћи после, уследити; – *Του ήρθε πυρετός*. Добио је грозницу. – *Ελα, μη γίνεσαι παιδί!* Хајде, не буди дете!; ~ *στον κόσμο* доћи на свет (ро-

дिति се); – Την еρχόμενη Δευτέρα... Σπιδећег (идућег) понедељка...; – Ηρθε από το ταξίδι αργά το βράδυ. Стигао је са пута касно увече. – Μετά την αστραπή έρχεται η βροντή. После муње долази гром. – Η φούστα έρχεται ως τα γόνατα. Сукља допире до колена. – Πάει κι έρχεται κάθε μέρα. Одлази и долази сваког дана. – Ηρθε μάρτυρας στην υπόθεση. Дошао је (присуствовао) као сведок. – Ο καφές έρχεται από τη Βραζιλία. Кафа стиже из Бразила. – Του ήρθαν όλα ανάποδα. Све му је пошло наопако. – Μ' αυτά τα λόγια του έρχομαι να πιστέψω πως δε λέει την αλήθεια. Према његовим речима дође ми да поверујем да не говори истину. – Μου ήρθε στο νου μου. Дошло ми, пало ми на памет. – Τα σύρε κι έλα κι έρχομαι долази и одлази; иде тамо амо. – Ηρθε στο φως. Изашло на видело; сазнало се. – Ερχομαι στα συγκαλά μου. Дошао сам себи. (прибрао се, осветио)

ερχομός, ο долазак, наилазак; наступање (зиме)

ερωδιός, ο чапља

ερωμένος, ο, ж. -μένη, η → **εραστής, ο** → **αγαπητικός, ο** љубавник, љубавница

ερωταπόκριση, η питање и одговор

έρωτας, ο љубав, љубависање; страст

ερωτεύομαι, -εύτηκα, -ευμένος заљубити се, водити љубав

ερώτημα, το → **ρώτημα, το** питање

ερωτηματικό, το знак питања, упитник

ερωτηματικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά упитни: -ή αντωνυμία упитна заменица

ερωτηματολόγιο, το упитник, низ питања, анкета

ερώτηση, η питање, упит; проблем

ερωτιάρις, -α, -ικο заљубљив

ερωτικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά љубавни, еротични, еротски

ερωτισμός, ο еротичност, полни нагон

ερωτόληπτος, -η, -ο лако заљубив

ερωτομανής, -ής, -ές, ἕен. -оус, ак. -ή, мн. -είς, -ή → **ερωτομανής, ο/η** сексуални манијак

ερωτομανία, η сексуално манијаштво, пре-наглашен полни нагон

ερωτοτροπία, η → **κόρτε, το** флерт, удварање

ερωτοτροπώ, (ε), -τρόπησα → **κορτάρω** удварати се, флертовати, кокетирати

ερωτοχτυπημένος, -η, -ο заљубљен, погођен
Аморовом стрелом

ερωτοχτυπιέμαι, -πήθηκα, -μένος заљубити се

(ε)ρωτώ, (α), (ε)ρώτησα, -ήθηκα питати; тражити савет, консултовати се

εσμός, ο мноштво, рој, ескадрила: ~ **μελισσών** рој пчела

εσοδεία, η → **σοδειά, η** жетва, убирање плодова

εσοδειώ → **σοδειύω** → **εσοδιάζω** жњети, убирати плодове

έσοδο, το добит, добитак, доходак, приход: **έσοδα και έξοδα** приходи и расходи

εσοχή, η шупљина, удубљење

έσπειρα, αορ. ἕл. **σπέρνω**

εσπερίδα, η → **βεγγέρα, η**

εσπεριδοειδή, τα агруми (лимун, поморанџа, мандарина)

εσπερινός, -ή, -ό 1. западни; **2.** вечерњи

εσπερινός, ο вечерње црквено богослужење

Εσπερος, ο → **Αποσπερίτης, ο**

εστάθηκα, αορ. ἕл. **στέκω**

έστειλα, αορ. ἕл. **στέλνω**

εστία, η → **στιάδα, η** огњиште, камин, кућа, дом, жариште, весталка

εστιακός, -ή, -ό кућни, средишњи, жижни

εστίαση, η сервирање ручка, ручак, банкет, пир

εστιάτορας, ο власник ресторана, ресторатер

εστιατόριο, το ресторан

έστρεψα, αορ. ἕл. **στρέφω**

έστω → **ας είναι** нека буде, може и: **Θέλω ένα υπάλληλο, έστω και παιδί.** Тражим једног службеника, може и дете.

εσύ → **σύ (зам.)** ти

έсура, αορ. ἕл. **σέρνω**

έсφαλα, αορ. ἕл. **σφάλλω**

εσφαλμένα → **-ως (ἕριл.)** погрешно

εсφαλμένος, -η, -ο погрешан, неправилан; порочан; **-η γνώμη** погрешно мишљење

εсхάρα, η → **схάρα, η** роштиљ

εсхаτιά, η крајње место, крајња тачка; мн. **οι εсхаτιές** граница

εсхаτόγηρος, ο човек у дубокој старости

εсхаτολογία, η догматско учење о крају човека и света

έсхаτος, -η, -ο последњи, крајњи, врло далек; нижи, гори: **-η προδοσία** велеиздаја;

- *είναι εις τα* -α бити на самрти; - *επ' εσχάτων* недавно, на крају
εσώκλειστος, -η, -ο затворен, стављен у (коверат, кутију), уложен
εσωκλείστως (*ὑριλ.*) затворено, уложено
εσωκλείω **εσώκλεισα**, -μένος ставити у нешто, уложити
εσωνάρθηκας, ο → **αμφίστυλο(ν)**, το унутрашња галерија у цркви, нартекс
εσώρουχο, το веш, доње рубље
εσωστρέφεια, η → **ενδοστρέφεια**, η
εσωτερικό, το унутрашњост
εσωτερικός, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά унутрашњи: *υπουργείο εσωτερικών* министарство унутрашњих послова
εσωτερικότητα, η унутрашњост; унутрашњи (душевни) мир, интима
ετάθηκα, *ἡσ. аор. ἴл. τείνω*
εταζέρα, η (*франц.*) полица
εταίρα, η хетера, јавна жена, проститутка, блудница
εταιρεία, η друштво, удружење, компанија, предузеће; (*исџ.*) хетерија: *ατμοπλοϊκή* ~ бродарска, пловидбена компанија; *εμπορική* ~ трговачко друштво – удружење; *ετερόρρυθμη* ~ деоничарско друштво; ~ *περιορισμένης ευθύνης* друштво, удружење са ограниченом одговорношћу
εταιρικό, το правилник о раду трговачког удружења
εταιρικός, -ή, -ό друштвени; који припада удружењу
εταίρος, ο друг, пријатељ, присан пријатељ, интимус, компањон
ετατισμός, ο (*франц.*) етатизам
έτεινα, *аор. ἴл. τείνω*
ετεροβαρής, -ής, -ές, *ἱен. -оус, ак. -ή, мн. -είς*, -ή једностран, унилатералан
ετερογενής, -ής, -ές разнородан, разноврстан
ετεροδημότης, ο, ж. -ισσα, η који не припада општини у којој живи и станује
ετεροδιχία, η екстериторијалност
ετεροδοξία, η 1. иноверност; 2. немање истог мишљења
ετερόδοξος, -η, -ο → **ετερόφων**, -ων, -ον 1. иноверан; 2. који има друкчије мишљење
ετεροθαλής, -ής, -ές, *ἱен. -оус, ак. -ή, мн. -είς*, -ή полубрат, полусестра

ετεροίωση, η → **αλλοίωση**, η мењање, промена, преиначавање; (*ἱрам.*) превој, алтернација
ετεροκατάληκτος, -η, -ο разнолик, различит; неримован
ετεροκίνητος, -η, -ο 1. који утицај и енергију прима од другог; 2. безвољан, несамоствалан
ετερόκλητος, -η, -ο нејединствен, различит, хетероген; различите промене (именица)
ετερόκλητος, -η, -ο (*ἱрам.*) хетероклитичан, деклинира се на више начина
ετερόρρυθμος, -η, -ο неритмичан; неједнак, -η *εταιρεία* деоничарско друштво чија права зависе од висине учешћа у средствима компаније
έτερος, -α, -ο други, ини: *αφ' ετέρου* с друге стране; (*φр.*) *έτερον - εκάτερον* то су свим различите ствари
ετερόσημος, -η, -ο са супротним знаком, различито означен: *-οι αριθμοί* позитивни или негативни бројеви
ετερότητα, η неистовестност, разноврсност
ετερόφυλος, -η, -ο 1. другог пола; 2. другог племена, стран
ετερόφωτος, -η, -ο таман; који одражава туђу светлост
ετερόχρονος, -η, -ο неритмичан; анахрон
ετερώνυμος, -η, -ο друкчијег назива, разноимен: *-α κλάσματα* разноимени разломци
ετησίες, οι, *ἱен. -ίων* повремени, сезонски ветрови (монсунски, пасатски)
ετήσιος, -α, -ο годишњи; једногодишњи: *-ο μνημόσυνο* годишњи помен (парастос); *-ος μισθός (χρονιατικό)* годишња плата, зарада
έτι → **ακόμη** још, опет
ετικέτα, η (*франц.*) етикета, налепница
ετοιμάζω, **ετοίμασα**, -άστηκα, -ασμένος спремати, припремати, смерати; **-ομαι** спремати се, припремати се: ~ *για ταξίδι* спремати се за пут
ετοιμασία, η спремање, припрема
ετοιμόγεννος, -η, -ο → **επίτοκος**, -η, -ο свака женка пред порођајем
ετοιμοθάνατος, -η, -ο умирући, предсмртни, слаб, онемоћао
ετομολογία, η 1. спремност за говор и одговор; 2. спремност, присебност, досетљивост, духовитост, виспреност

ετοιμόλογος, -η, -ο духовит, спреман да одмах одговори: *Ο, τι του πεις είναι ετοιμόλογος*. Шта му год кажеш, он има брз одговор.

ετοιμοπαράδοτος, -η, -ο спреман за испоруку – експедицију; довршен

ετοιμοπόλεμος, -η, -ο спреман, припремљен за рат

ετοιμόρροπος, -η, -ο трошан, оронуро, склон паду

έτοιμος, -η, -ο спреман, готов, припремљен: *Είμαι έτοιμος για όλα, αν χρειαστεί*. Спреман сам на све ако затреба.

ετοιμότητα, η спремност, припремљеност, готовост

έτος, το година: *σχολικό* ~ школска година; *δίσεκτο* ~ преступна година; *προσεχές* ~ следећа (идућа) година; *κατ' έτος* сваке године; – *εις πολλά έτη (σ' πολλάιτη)* на многаја лета; – *Είναι δέκα ετών*. Има десет година.

έτσι (*υрил.*) тако, тако дакле! зар тако? *Δεν είναι έτσι*; Није ли тако? – *Έτσι κ' έτσι*. Како-тако. – *Έτσι δεν θα κάνετε τίποτα*. Тако нећете постићи ништа. – *Έτσι τα κάνει πάντοτε*. Увек тако ради (поступа). – *Έτσι*; Заиста? Истина?

ετυμηγορία, η пресуда, одлука: ~ *των ενόρκων* одлука пороте

έτυμο, το прво значење, корен, порекло (речи)

ετυμολογία, η етимологија, наука о пореклу речи

ετυμολογικός, -ή, -ό, *υрил.* -ά етимолошки

ετυμολόγος, ο етимолог

ετυμολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος проучавати порекло речи, бавити се етимологијом

έτυχα, *αορ. ιλ. τυχαίνω*

ευ-префикс за: добро, благо, лако

ευαγγελικός, -ή, -ό (j)еванђелски

ευαγγέλιο, το (j)еванђеље: *το κατά Ματθαίον* ~ Јеванђеље по Матеју; *το κατά Μάρκον* ~ Јеванђеље по Марку; *το κατά Λουκάν* ~ Јеванђеље по Луки; *το κατά Ιωάννην* ~ Јеванђеље по Јовану

ευαγγελισμός, ο Благовести, Благовештење

ευαγγελιστάριο, το књига са одељцима из јеванђеља

ευαγγελιστής, ο евангелист(а)

ευάερος, -η, -ο добро проветрен, који има чист ваздух: *σπίτι ευάερο και ευήλιο* проветрена и осунчана кућа

ευαισθησία, η осећајност, сензибилност, прецизност

ευαισθητοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος бити осећајан, сензибилан, осетљив

ευαίσθητος, -η, -ο осећајан, осетљив, врло тачан: *-η ζυγαριά осетљива (прецизна)* вага

ευάλωτος, -η, -ο поводљив, попустљив

ευανάγνωστα (*υрил.*) јасно, разговетно, читљиво

ευανάγνωστος, -η, -ο јасан, разговетан, читак

ευαρέσκεια, η душевно задовољство, морална награда

ευάρεστος, -η, -ο пријатан, срећан, шармантан, забаван: *-η είδηση* пријатна вест

ευαρεστώ, (ε), -ρέστησα, -ήθηκα, -ημένος орасположити, обрадовати; **-ούμαι** расположити се, обрадовати се, прихватити се нечег са задовољством

ευβοϊκός, -ή, -ό еубејски

ευβουλία, η разборитост, мудрост, промишљеност

εύβουλος, -η, -ο разборит, mudar, промишљен

εύγε (*узв.*) добро је, тачно, браво!

ευγένεια, η племенитост, пристојност, учтивост

ευγενής, -ής, -ές, *ιен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή племенит, учтив, пристојан

ευγενικός, -ή, -ό, *υрил.* -ά племенит, учтив, благородан

εύγευστος, -η, -ο укусан

ευγηρία, η лепа, угодна, збринута старост

ευγλωττία, η лепо говорење, речитост, елоквентност

εύγλωττος, -η, -ο речит, елоквентан

ευγνώμονας, ο благодаран човек

ευγνωμιώνώ, (ε), бити захвалан, благодарити

ευγνωμοσύνη, η захвалност, благодарност

ευγονία, η плодност, узгајање здравог потомства, еугеника

ευγονισμός, ο → **ευγονική**, η еугеника, научна грана о здравом потомству

ευδαίμονας, ο срећник, задовољан човек

ευδαιμονία, η богатство, обиље, срећа, благостање

ευδαιμονώ, (ε) -μόνησα живети у обиљу, водити угодан живот
 ευδία, η → βδία, η лепо време, ведрина, летњи дани
 ευδιάθετος, -η, -ο расположен, оран, спреман
 ευδιάκριτος, -η, -ο уочљив, видљив, јасан
 ευδιόμετρο, το инструмент за мерење количине азота и кисеоника у ваздуху
 ευδοκίμηση, η успех, напредак, развитак, цветање, процват
 ευδοκίμώ, (ε), -κίμησα успевати, напредовати, развијати, процветати
 ευδοκίω, (ε), ευδόκησα бити пажљив, прихватити, дочекати са пажњом, благовољети, изволети
 εύελπις, ο, μн. ευέλπιδες, ἱεν. -ίδων питомац војне школе, кадет, академац, онај који обећава успех, перспективан, који гаји наду
 ευεξία, η добро стање здравља
 ευεργεσία, η добро дело, добротворство
 ευεργέτημα, το корисност, значајна понуда, законска олакшица, добит; привилегија
 ευεργέτης, ο, ж. -ισσα, η добротвор, добротвор
 ευεργετικός, -ή, -ό 1. користан, драгоцен; онај који користи законске олакшице; 2. добротворан, добродани
 ευεργετώ, (ε), -γέτησα, -ήθηκα, -ημένος учинити добро, новчано помоћи
 ευερέδιστος, -η, -ο који се лако наљути, брзо „плане“, колеричан, напрасит
 εύζωνας, ο → εύζωνος, ο евзон (грчки гардиста)
 ευζωνικό, το одељење евзона (грчких гардиста)
 ευζωνικός, -ή, -ό евзонски
 εύζωνος, ο → εύζωνας, ο
 ευήλιος, -ια, -ιο изложен сунцу, осунчан
 ευημερία, η благостање, обиље
 ευημερώ, (ε), -μέρησα живети у обиљу, напредовати
 ευθανασία, η еутаназија, лака смрт
 ευθεία, η права, линија; κατ' ευθείαν право, непосредно
 ευθειογενής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή (ἱεом.) који произлази из праволинијског кретања, планиметријски
 ευθερμαγωγός, -ός, -ό који лако проводи топлоту, топлопроводљив, термопроводљив

εύθετος, -η, -ο добро смештен, одговарајући, подесан
 εύθικτος, -η, -ο раздражљив, свадљив, напрасит
 ευθιξία, η раздражљивост, свадљивост, напраситост
 εύθραυστος, -η, -ο → εύθρυπτος, -η, -ο ломљив, крт
 ευθύαυβλος, ο (муз.) кларинет
 ευθυβολία, η тачност, прецизност у нишањењу
 ευθύβολος, -η, -ο → ευθυβόλος, -ος, -ο тачан, сигуран, прецизан
 ευθυβολώ, (ε), тачно циљати, успети, погодити
 ευθυγραμμία, η праволинијност
 ευθυγραμμίζω, -γράμμισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. постројити, довести у ред; поравнати; 2. постићи сагласност, усагласити
 ευθυγράμμιση, η постројавање, поравнавање, уређивање
 ευθύγραμμος, -η, -ο постројен, поравњан, праволинијски упарађен
 ευθυγραμμώ, (ε) → ευθυγραμμίζω
 ευθυκρισία, η правилно мишљење, логично расуђивање, добро процењивање
 ευθυμία, η задовољство, расположење: *Ηπие λίγο και ήρθε σε ευθυμία.* Попио је мало па се расположио (развеселио).
 ευθυμογράφημα, το хумор(истика), шала, лакрдија
 ευθυμογραφικός, -ή, -ό хумористички
 ευθυμογράφος, ο хуморист(а)
 ευθυμογραφώ, (ε), -γράφησα писати хумористичке текстове
 ευθυμολογία, η 1. шаљивост; 2. мала шала
 ευθυμολογώ засмејавати, збијати шалу
 εύθυμιος, -η, -ο весео, радостан, расположен; духовит, шаљив
 ευθύνη, η одговорност; *αίσθημα ευθύνης* осећање одговорности; *αναλαμβάνω την ευθύνη* преузети одговорност
 ευθύνομαι бити одговоран
 ευθυνοφοβία, η страх од одговорности
 ευθύς → ευτύς (ἕрил.) одмах, без одлагања, неодложно
 ευθύς, -εία, -ύ искрен, частан, прав
 ευθύτητα, η праволинијност, равност, директан правац; поштење: *Είναι γνωστός για την ευθύτητά του.* Познат је по свом поштењу.

ευκαιρία, η прилика, прави тренутак, шанса

εύκαιρος, -η, -ο благовремен, слободан; незаузет, празан; будаласт: -ες κουβέντες глупи разговори; – Πότε είσαι εύκαιρος να με βοηθήσεις; Кад си слободан да ми помогнеш? – Πάρε μαζί σου κι ένα εύκαιρο δοχείο. Узми са собом и једну празну посуду.

ευκαιρώ, (ε), ευκαιρήσα бити слободан, имати времена

ευκαλυπτέλαιο, то уље из листа еукалиптуса

ευκάλυπτος, ο еукалиптус

εύκαμπτος, -η, -ο савитљив, еластичан

ευκαμψία, η → ευλυγισία, η савитљивост, еластичност

ευκατάστατος, -η, -ο богат, имућан, добростојећи

ευκαταφρόνητος, -η, -ο безначајан, неважан, ништаван

ευκή, η → ευχή, η

ευκίνησία, η лакоћа, хитрина, брзина; виткост, окретност

ευκίνητος, -η, -ο лак, витак, окретан, брз, хитар

ευκλής, -ής, -ές прослављен, знаменит; значајан, известан

ευκλείδειος, -εια, -ειο еуклидски: -εια γεωμετρία еуклидска геометрија

ευκοίλιος, -ια, -ιο прочишћавајући, пургативни (нур. лек)

ευκοιλιότητα, η поремећај рада црева, пролив, дизентерија

ευκολία, η лакоћа, олакшица; позајмица

ευκολίες, οι удобност, комфор, комодитет

ευκολοθύμητος, -η, -ο → ευμνημιόνευτος, -η, -ο

εύκολος, -η, -ο, ὕριλ. -α лаган; лаковеран, благонаклон

ευκολύνω, ευκόλυνα, -ύνθηκα олакшати, помоћи; -ομαι бити од помоћи, олакшати

ευκрасία, η 1. умерена, блага клима; 2. крепкост

εύκρατος, -η, -ο умерен, благ (клима)

ευκρινής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή чист, јасан, распознатљив

ευκτήριον, το капела

ευλάβεια, η побожност, смерност; уважавање, поштовање

ευλαβής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή → ευλαβητικός, -ή, -ό побожан, смиран, благочастив

ευλαβικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά побожан, који поштује и Бога и људе

εύληπτος, -η, -ο 1. лаган, благ (лек); 2. разумљив, јасан, једноставан

ευλογημένος, -η, -ο 1. благословен; 2. блажен

ευλόγηση, η благослов, милост, слављење

ευλογητάριο, το црквена песма која почиње са „Благословен јеси Господе“

ευλογητικός, -ή, -ό благословен, слављен, хваљен, узвишаван

ευλογητός, -ή, -ό достојан похвале, достојан благослова

ευλογία, η лепа реч, похвала, одобрење; благослов, благодет

ευλογία, η (μεγ.) (мале) богиње, оспице

ευλογιοκομμένος, -η, -ο → ευλογιασμένος, -η, -ο богињав, рошав

ευλογιώ бити богињав, рошав

εύλογος, -η, -ο, ὕριλ. -α разуман, промишљен, разложен, логичан

ευλογοφανής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή вероватан, веродостојан, истинит

ευλογώ, (ε), ευλόγησα, -ήθηκα, -ημένος 1. славити, благословити; 2. освештати; 3. рукоположити

ευλυγισία, η → λυγέραδα, η виткост, гипкост, савитљивост, окретност; превртљивост

ευλύγιστος, -η, -ο 1. витак, гибак, окретан, еластичан; 2. непостојан, превртљив

ευμάρεια, η комфор, благостање, имућност, богатство

ευμέθοδος, -η, -ο смишљен, систематичан, методичан

ευμέλεια, η 1. мелодичност; 2. пропорционалност

ευμένεια, η наклоност, благонаклоност, заштита

ευμενής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή благонаклон, наклоњен, заштитнички: -είς συνθήκες повољни услови

ευμενώς (ὕριλ.) благонаклоно

ευμετάβλητος, -η, -ο → ευμετάβολος, -η, -ο нестабилан, променљив, превртљив

ευμετακίνητος, -η, -ο → ευμετάθετος, -η, -ο лако преносив, који се лако премешта

ευμετακόμιστος, -η, -ο → ευμετακίνητος, -η, -ο који се лако преноси, преносив
 ευμετάπειστος, -η, -ο превртљив, несталан у мишљењу, преубедљив
 ευμνημιόνευτος, -η, -ο → ευκολοθύμητος, -η, -ο који се лако памти, схватљив
 ευνόητος, -η, -ο разумљив, схватљив, пој-мљив, јасан
 εύνοια, η благонаклоност, милост, добро-намерност: ~ της τύχης наклоност суд-бине, среће; – Έχει την εύνοια του προ-ϊσταμένου του. Има наклоност свог претпостављеног.
 ευνοϊκός, -ή, -ό (благо)наклон, заштитнич-ки; повољан
 ευνοιοκρατία, η протекција, протезирање, давање првенства
 ευνουχίζω, ευνουχισα, -ίστηκα, -ισμένος кас-трирати, ушкопити
 ευνουχισμός, ο кастрирање, шкопљење
 ευνούχος, ο кастрат, ушкопљеник, евнух
 ευνοώ, (ε), ευνόησα, -ήθηκα, -ημένος бити наклоњен, желети успех, симпатисати: Σας ευνοεί. Симпатише вас.
 ευοδώνω, ευόδωσα, -ώθηκα, добро заврши-ти, успети; -ομαι бити на добром путу, успевати
 ευόδωση, η добар исход (резултат), успе-шан завршетак
 ευοίωνος, -η, -ο оптимистичан
 ευοσμία, η пријатан мирис, арома
 εύοσμος, -η, -ο мирисан, пријатног мири-са, ароматичан
 ευπάθεια, η претерана осетљивост, неот-порност
 ευπαθής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή претерано осетљив, неотпоран
 ευπαρουσίαστος, -η, -ο пријатног изгледа, привлачан, импозантан
 ευπατρίδης, ο племић, аристократ(а), човек племићког порекла
 ευπείθεια, η послушност, покорност; бла-гост, умиљатост
 ευπειθής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή послушан, покоран; благ, умиљат
 εύπεπτος, -η, -ο лако сварљив, пробављив
 ευπεψία, η сварљивост, пробављивост
 εύπηκτος, -η, -ο који се лако згусне (згру-ша), згрушљив
 ευπιστία, η лаковерност, наивност, повер-љивост

εύπιστος, -η, -ο лаковеран, наиван, сувише поверљив
 εύπλαστος, -η, -ο прилагодљив, оформљив, лако обрадив: Η παιδική ψυχή είναι εύ-πλαστη. Дечја душа се лако обликује.
 ευπορία, η 1. имућност, добро имовно стање; 2. лагодност, просперитет, на-предак
 εύπορος, -η, -ο имућан, богат; безбрижан: -η οικογένεια имућна породица
 ευπορώ, (ε), бити имућан, безбрижно жи-вети
 ευπρέπεια, η пристојност, уљудност, учти-вост, смерност, прикладност
 ευπρεπής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή пристојан, уљудан, учтив, смеран
 ευπρεπίζω, ευπρέπισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. бити пристојан, уљудан, смеран; 2. украшавати
 ευπρόσβλητος, -η, -ο неотпоран, осетљив
 ευπρόσδεκτος, -η, -ο пожељан, добродо-шао
 ευπρόσιτος, -η, -ο приступачан, при-хватљив: -ος άνθρωπος приступачан чо-век
 ευπρόσωπος, -η, -ο угледан, репрезентати-ван
 εύρεση, η проналазак, изум, откриће
 ευρεσιτεχνία, η проналазаштво, новаторс-тво
 ευρετήριο, το списак, регистар, позориш-ни репертоар, индекс, каталог, именик, садржај
 ευρετής, ο проналазач, изумитељ
 εύρετρα, τα → βρετικά, τα
 εύρημα, το налаз, откриће, проналазак
 ευρηματικός, -ή, -ό проницљив, снала-жљив
 ευρίσχω → βρίσχω
 εύρος, ο широко (југоисточни ветар)
 εύρος, το, ἱεν. -οὺς → πλάτος, το (ἱεοί.) ши-рина, одступање, размак
 ευρυθμία, η ред, ритам, хармонија
 εύρυθμος, -η, -ο, ἱрил. -α хармоничан, складан
 εύρυνση, η пирење, обилажење, расте-зање
 ευρύνω, εύρυνα, -ύνθηκα, -υμένος ширити, повећавати, проширивати (се)
 ευρυχωρία, η ширење, пространство, удоб-ност, пространост

ευρύχωρος, -η, -ο простран, широк, конфоран, удобан
 ευρωπαϊκός, -ή, -ό европски
 ευρωστία, η добро здравље, кондиција, младалаштво
 εύρωστος, -η, -ο чврст, снажан, у добром здрављу, чио
 εύσαρκος, -η, -ο дебео, угојен, „пун“
 ευσέβεια, η благочестивост, побожност, богобојажљивост
 ευσεβής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή благочестив, побожан, богобојажљив
 ευσεβισμός, ο схватање да су добра дела важнија од побожности
 ευσπλαχνία, η самилост, сажалљивост, милосрдност
 ευσπλαχνίζομαι, -ίστημα бити милостив, сажалјевати, саучествовати
 ευστάθεια, η стабилност, чврстина
 ευσταθής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή стабилан, чврст
 ευστοχία, η добро гађање, прецизно нишањење, тачност, прецизност
 εύστοχος, -η, -ο, *ἱрил.* -α тачан, прецизан
 ευστροφία, η 1. бистрина мисли, проницљивост; 2. гипкост, окретност
 εύστροφος, -η, -ο, *ἱрил.* -α 1. бистар, проницљив; 2. гибак, окретан
 ευσυνειδησία, η осећање дужности, одговорност, савесност
 ευσυνείδητος, -η, -ο савестан, одговоран
 εύσχημος, -η, -ο погодан, подесан, одговарајући
 εύσωμιος, -η, -ο дебео, крупан, снажан
 ευτέλεια, η безвредност, ништавност, нискоост, подлост
 ευτελής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή безвредан, ништаван, прост, подао
 εύτηκτος, -η, -ο лако топљив, који се лако лије
 ευτηξία, η топљивост
 ευτομία, η лаган, нормалан, обичан порођај
 ευτράπελος, -η, -ο забаван, духовит, продуховљен, оштроуман
 ευτύς (*ἱрил.*) → ευθύς
 ευτυχής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή → ευτυχισμένος, -η, -ο
 ευτυχία, η → ευτύχημα, το срећа, блаженство, благостање, успех
 ευτυχισμένος, -η, -ο → ευτυχής, -ής, -ές срећан, блажен

ευτυχώ, (ε), ευτύχησα бити срећан, блаженствовати
 ευτυχώς (*ἱрил.*) срећом
 ευυκόληπτος, -η, -ο достојанствен, озбиљан, цењен, уважаван, са репутацијом
 ευφάνταστος, -η, -ο који има бујну машту, маштовит
 ευφημισμός, ο еуфемизам
 ευφημιστικός, -ή, -ό еуфемистички
 εύφημος, -η, -ο 1. духовит, интелегентан; 2. похвалан, повољан, ласкав
 ευφορία, η 1. еуфорија, занос, усхићење; 2. плодовитост, родност, изобиље; летина
 εύφορος, -η, -ο 1. еуфоричан, који је у заносу, усхићен; 2. препун плодова, изобилан, плодоносан
 ευφράδεια, η речитост, елоквентност
 ευφραδής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή красноречив, елоквентан: -ής *συγγραφέας* елоквентан писац
 ευφραίνω, εύφρανα, -άνθημα увеселити, усрећити, расположити, обрадовати; -ομαι обрадовати се, орасположити се, веселити се
 ευφραντικός, -ή, -ό који доноси радост, забаван, пријатан
 ευφροσύνη, η веселост, велика радост, задовољство, наслада, уживање
 ευφυής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή бистар, интелегентан
 ευφυΐα, η бистрина, интелегенција
 ευφυολόγημα, το духовито (шалливо) пецкање
 ευφυολόγος, -α, -ο духовит (шаллив)
 ευφωνία, η благозвучје, еуфонија, разговетно и лепо изговарање
 ευφωνικός, -ή, -ό леп, јасан и звучан изговор, благозвучан, еуфоничан
 ευχαριστημένος, -η, -ο срећан, блажен, задовољан
 ευχαριστήριο, το захвално писмо, захвалница
 ευχαρίστηση, η задовољство, блаженство
 ευχαριστία, η захвалност, благодарност
 ευχάριστος, -η, -ο, *ἱрил.* -α → -ως пријатан, занимљив; радостан
 ευχαριστώ, (α, ε), -ρίστησα, -ήθηκα, -ημένος захваљивати; задовољавати, увесељавати: *Ευχαριστώ!* Хвала, захваљујем! – *Κανείς δεν μπορεί να τον ευχαριστήσει.* Нико не може да га задовољи. – *Σας ευχαρι-*

στώ. Захваљујем вам.; -ούμαι бити задовољан и расположен – *Αν ευχαρισθείτε. Ако вам то причињава радост. – Οπως ευχαρισθείτε. Како вам се допада... (Како вам драго...)*

ευχέρεια, η лакоћа, пријатност

ευχερής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή лак, пријатан, удобан, лагодан

ευχετήριος, -α, -ο → **ευχετικός, -ή, -ό** захваљујући, благодаран

ευχή, η → **ευκή, η** жеља, молба, молитва: *κατ' ευχή* по жељи – *Είναι ευχή Θεού. То је воља божја. – Βόηθα με ευχή της μάνας μου. Тако ми помогла молитва моје мајке.*

ευχολόγιο, το молитвеник

εύχο(υ)μαι, ευχήθηκα желети, молити: *Εύχομαι ο Θεός να σου δώσει όλα τα καλά. Молим се да ти Бог да свако добро.*

εύχρηστος, -η, -ο лаган за коришћење, за руковање

εύχυμος, -η, -ο сочан, укусан

ευψυχία, η мушкост, храброст, срчаност, одважност, неустрашивост

ευωδία, η пријатан мирис, арома

ευωδιάζω, ευώδιασα, -ασμένος угодно мирисати

ευωχία, η богат ручак, гозба, банкет

έφαγα, αορ. ἱλ. τρώ(γ)ω

εφάμιλλος, -η, -ο истог квалитета и особина; дорастао

εφάλτομαι наслонити се, дотакнути, дотирнути

εφαπτομένη, η тангента

εφαρμογή, η 1. прилагођавање, примена; 2. удешавање; 3. склапање, монтажа: ~ *του νόμου* примена закона; – *σημείο εφαρμογής* тачка деловања (дејства); – *То φόρεμά σου έχει τέλεια εφαρμογή. Хаљина ти је савршено удешена.*

εφαρμοζώ, εφάρμοσα, -όστηκα, -οσμένος прилагодити, применити; удесити; монтирати

εφαρμοστής, ο монтер, монтажер

εφεδρεία, η резерва

εφεδρικός, -ή, -ό → **έφεδρος, -η, -ο** резервни

εφεικτικός, -ή, -ό оклевајући, сумњајући, скептичан: *-οί φιλόσοφοι* филозофски скептици, скептичари

εφεξής (ὑрил.) 1. надаље, убудуће; 2. дотирни, гранични, суседни; ~ *αριθμοί* суседни бројеви; ~ *γωνίες* суседни углови

έφεση, η (ὑрав.) жалба, апел, тежња, склоност: *κάνω* ~ жалити се, апеловати; – *κατ' έφεσιν* по жалби; – *Εχει έφεση για σπουδές. Има склоност ка студирању.*

εφεσιβάλλω, εφεσίβαλα, -λήθηκα, -βεβλημένος уложити жалбу, апеловати

εφεσίβλητος, -η, -ο → **εφέσιμος, -η, -ο** против којег се може поднети жалба, апелациони

εφέστιος, -ια, -ιο кућни, домаћи: *-οι θεοί* кућни богови, Лари, Пенати

εφετείο, το другостепени (апелациони, жалбени) суд

εфетικός, -ή, -ό (φр.) -ό *ρήμα* волунтативни глагол (желети и сл.)

(ε)фетинός, -ή, -ό овогодишњи

(ε)φέτος (ὑрил.) ове (текуће) године

εφεύρεση, η довитљивост, инвентивност, способност; проналазак, изум, откриће

εφευρέτης, ο проналазач

εφευρετικός, -ή, -ό проналазачки, инвентиван

εφευρετικότητα, η проналазаштво, инвентивност, инвенција

εφεύρημα, το проналазак, откриће, изум

εφευρίσκω, εφεύρα, -έθηκα, -ημένος пронаћи, открити; измислити

εφηβεία, η пубертет, адолесценција

εφηβικός, -ή, -ό пубертетски, адолесцентски, младалачки

έφηβος, ο/η адолесцент

εφημερεύω, εφημέρευα 1. дежурати; 2. редарити (у школи); 3. парохиски свештеник бити

εφημερία, η 1. дежурство, редарство; дневни надзор; 2. парохија, жуна

εφημεριακός, -ή, -ό 1. дежурни; 2. парохиски

εφημερίδα, η новине: ~ *της Κυβερνήσεως* службене новине; – *πρωινές και απογευματινές -ες* јутарње и послеподневне новине

εφημεριδοπώλης, ο улични продавац новина, колпортер

εφημέριος, ο 1. свештеник, парох; 2. дежурни

εφήμερος, -η, -ο пролазан, краткотрајан, ефемеран: *-η ευτυχία* пролазна (крат-

котрајна) срећа; – λουλούδια -α једно-дневно цвеће
εφησυχάζω, εφυσύχασα, -ασμένος умирити, смирити; поуздати се
έφθειρα, *аор. ἴλ. φθείρω*
εφιάλτης, **ο** 1. ноћна мора, кошмар; 2. сова
Εφιάλτης, **ο** Ефијалтис, издајник у бици код Термопила, 480. г. пре н. е.
εφιδρώνω, -ιδρωσα, -μένος (ο)знојити се
εφίδρωση, **η** → **ίδρωμα**, **το** знојење
εφικτός, -ή, -ό приступачан, могућ, изводљив, достижан
έφιππος, **ο** → **καβαλάρης**, **ο** коњаник, јахач
εφοδιάζω, εφοδίασα, -ιάστηα, -ιασμένος снабдевати, набављати
εφοδιασμός, **ο** снабдевање, набављање, набавка
εφόδιο, **το** средство, потрепштина; провијант; муниција
εφοδιοπομπή, **η** пратња, конвој
έφοδος, **η** → **εφόρμηση**, **η** 1. напад, навала; 2. контролни обилазак утврђења, борбеног положаја, затвора; 3. патрола
εφοπλίζω, εφόπλισα, -τηα, -μένος опремити, наоружати
εφοπλιστής, **ο** бродар, бродовласник
εφορεία, **η** контрола, надзорна служба, инспекција
εφορειακός, -ή, -ό контролни, надзорни, инспекцијски
εφορευτικός, -ή, -ό који је овлашћен да контролише
εφόρμηση, **η** → **έφοδος**, **η**
εφορμή, (α), εφόρμησα напасти, насрнути, навалити
έφορος, **ο** контролор; чувар; конзерватор у музеју
εφόσον (св.) уколико; пошто, будући
εφτά, **το** → **επτά**, **το** седам
εφτάδιπλος, -η, -ο седмострук, седмоделни, седмострани
εφταετία, **η** → **επταετία**, **η**
εφτάζυμο, **το** хлеб са наутом (сланутком)
έφταιξα, *аор. ἴλ. φταίω*
εφτάκοιλο, **το** врста грожђа
εφτακοσαριά, **η** око (отприлике) седам стотина
εφτακόσια, **το** седам стотина (700)
εφτακόσιοι, -ιες, -ια количина од 700 истих јединица
εφτακοσιοστός, -ή, -ό седамстоти

εφταμηνίτικος, -η, -ο који је превремено рођен, у седмом месецу
εφτάμηνος, -η, -ο → **επτάμηνος**, -η, -ο
Εφτάνησα, **та** Седмоострвље, 7 јонских острва: Крф, Кефалонија, Итака, Лефкада, Закинт, Китира, Пакси
εφτανησιακός, -ή, -ό седмоострвски
εφτάρα, **η** карта „седмица“, седам истих ствари
εφτάστερος, -η, -ο састављен од седам звезда; **εφτάστερο**, **το** сазвежђе Великог медведа
εφτάφωτος, -η, -ο који има седам светала
εφταώροφος, -η, -ο → **επταώροφος**, -η, -ο
έφυγα, *аор. ἴλ. φεύγω*
εχεγγυο, **το** гаранција, обезбеђење, залог
εχεγγυος, -α, -ο гарантни, сигурносни
εχεμύθεια, **η** тајност, дискреција
εχεμυθος, -η, -ο поверљив, дискретан
εχεφροσύνη, **η** разборитост, мудрост
εχθές → **χθες** → **χτες** јуче
έχθρα, **η** → **έχτρα**, **η** → **εχθρότητα**, **η** непријатељство, мржња, антипатија
εχθρεύομαι → **οχτρεύομαι**, -εύτηα мрзети, осећати антипатију, подозревати
εχθρικός, -ή, -ό, *ἴрил.* -ά непријатељски: -ή *στάση* непријатељско држање; -ό *βλέμμα* непријатељски поглед
εχθροπάθεια, **η** мржња, непријатељство
εχθροπραξία, **η** сукоб, непријатељско дејство, поступак, чин
εχθρός, **ο** → **οχτρός**, **ο** непријатељ, душманин
εχθρότητα, **η** непријатељство, недружељубље
έχιδνα, **η** змија отровница
εχινόοικκος, **ο** ехинокока
έχτρα, **η** → **έχθρα**, **η**
έχω, *είχα* имати, поседовати: *Το φυσικό του το έχει.* Таква му је природа (ћуд, нарав). – *Τον έχω χαμένο.* Сматрам га изгубљеним. – *Έχει γλώσσα.* Језичав је. – *Έχει δόντια (το παιδί).* Ничу му зуби (детету). – *Έχει το φόβο μου.* Плаши ме се. Има страх од мене. – *Τον έχουν φυλακίη.* Држе га у затвору. – *έχουμε καλοκαιρι, χειμώνα* у лето, у зиму; – *Έχει μεγάλη περιουσία.* Има велико имање. – *Πόσες του μηνός έχουμε?* Који је датум? – *Έχε γειά!* Поздрављам те. Са срећом, адио! – *Μην πλησιάζεις, έχω μαχαίρι.* Не приближавај

се, имам нож. – *Εχω ένα μήνα να τον δω.*

Има месец дана како сам га видео.

έψαλα, αορ. ἰλ. ψέλνω

εψές → ψες → εχθές (ἕριλ.) јуче увече, синоћ

εωθινός, -ή, -ό 1. јутарњи, рани; 2. εωθινό, то знак трубом за устајање

έως → ίσαμε → ως до: ~ *сήμερα* до данас; ~ *пότε*; до када? ~ *тώρα* до сад(а); *από*

το πρωί ~ *το βράδυ* од јутра до вечери; *από δω* ~ *εκεί* одавде донде (до тамо); *Πρέπει να πληρώσετε ως τις 15 Φεβρουαρίου*. Треба да платите до петнаестог фебруара.

εώς, η → ηώς, η јутарња светлост, зора

Εωσφόρος, ο 1. планета Венера, звезда Даница, јутарња звезда, зорњача; 2. сотона, ђаво, враг, нечастиви

Ζ, ζ „зита“, шесто слово алфабета; као бројчани знак ζ' = 7, ζ = 7000

ζαβά (ἄριλ.) 1. криво, косо; 2. лудо, будаласто; 3. обрнуто, наопако

ζαβάδα, η лудост, будалаштина

ζάβαλης, ο (ἄυρ.) → -ής, ο несрећник

ζαβλακομάρα, η → **ζαβλάκωμα**, το 1. ошамућеност; 2. отупљивање; 3. оглупљивање

ζαβλακῶν, **ζαβλάκωσα**, -ώθηκα, -ωμένος 1. ошамутити; 2. отупити; 3. оглупити

ζαβολιά, η варање, превара, подвала

ζαβολιάρης, -άρα, -άριο варалица, преварант, обешењак

ζαβός, -ή, -ό 1. крив, кос, искривљен; 2. накривљен, нагнут; 3. луд, блесав

ζαβῶν, **ζάβωσα**, -ώθηκα, -ωμένος 1. кривити, искривити; 2. накривити, нагнути; 3. оглупити, побудалити

ζαγάρι, το 1. ловачки пас трагач; 2. шпијун, ухода, подлац

ζαερέс, ο → **ζαῖρέс**, ο

ζαῖμηс, ο → **εἰσπράκτορας**, ο сакупљач пореза, порезник, инкасант

ζαίνω → **ζαίχνω** → **ζένω** заударати, воњати, смрдети

ζαῖρέс, ο → **ζαερέс**, ο, снабдевање, набавка; јело, храна

ζαῖφης, ο, *мн.* -ηδες болешљив, слаб човек

ζαίχνω → **ζαίνω**

ζακέτα, η жакета, сако

ζακόνι, το (*слов.*) обичај, закон

ζακυ(ν)θινός, -ή, -ό закинтски, закинћански

ζαλάδα, η 1. замрачење; 2. вртоглавица, несвестица; ошамућеност; 3. **οι ζαλάδες** узрујаност, неспокојство

ζάλη, η 1. несвестица; 2. неспокојство

ζαλιά, η → **ζαλίи**, το бремене, нарамак (дрва)

ζαρίζω, **ζάλισα**, -ίστηκα, -σμένος 1. ошамутити, збунити; 2. помрачити; 3. имати вртоглавицу: занети се

ζαλίи, το → **ζαλιά**, η

ζαλικῶν, **ζαλικωσα**, -ώθηκα, -ωμένος → **ζαλώνω** натоварити (бремене), оптеретити

ζάλισμα, το → **ζάλος**, ο → **ζάλη**, η узнемиреност, збуњеност; несвестица, ошамућеност

ζάλο, το корак (у плесу), скок

ζάλογγο, το густа шума

ζάλος, ο → **ζάλισμα**, το

ζαμάνи, το дуго време, дуг временски период; земан

ζαμπόν, το → **ζαμπόνи**, το шунка

ζαμπούνης, -α, -ио → **ζαμπουνιάρης**, -а, -ио слабашан, слабуњав, неотпоран, болешљив човек

ζαμπουνιάζω, -оуниаса, -асμένος поболевати

ζαμπουνιάρης, -а, -ио → **ζαμπούνης**, -а, -ио

ζαμπούνιασμα, το болешљивост, слабост, немоћ

ζάπλουτος, -η, -ο → **βαθύπλουτος**, -η, -ο врло богат, пребогат

Ζάππειο, το Запион, велика неокласична палата у Атини

ζапτιές, ο → **χωροφύλακας**, ο жандарм, заптија (за време владавине Турака)

ζάρα, η → **πτυχή**, η → **ρυτίδα**, η бора (на лицу), набор (на одећи)

Ζαρατούστрас, ο → **Ζωροάστρης**, ο

ζαργάνα, η 1. врста морске рибе, „игла“; 2. подругљив израз за гојазну жену

ζαρζαβάти, το → **ζαρζαβατικό**, το поврће које се засебно кува, зелен

ζάρι, το (*арај.*) коцка (за хазардне игре)

ζαριά, η бацање коцке, коцкање
 ζαριαδήσιος, -ια, -ιο срнећи
 ζαριάδι, то → ζαριαδος, ο срна, срндаћ
 ζαρντινιέρα, η жардињера
 ζάρωμα, то набораност, набирање, гужвање
 ζαρωματιά, η → ζάρα, η
 ζαρώνω, ζάρωσα, -ώθηκα, -ωμένος набора-ти, (и)згужвати; смежурати (се), скупити (се): *Μου ζάρωσες το πουκάμισο.* Изгужвао си ми кошуљу. – *Γερατειά ζάρωσαν το πρόσωπό του.* Старост му је наборала лице. – *Ζάρωσε σε μια γωνιά φοβισμένος.* Преплашен, скупио се у једном углу.
 ζατρίκι, то → ζατρίκιο, то → σιάκι, то шах
 ζαφείρι, то → ζαφίρι, то
 ζαφирένιος, -α, -ο сафирни
 ζαφίρι, то → ζαφείρι, то сафир
 ζάφτι, то припитомљавање, кроћење: *κάνω ζάφτι* припитомљавати; само у *φρ.* – *Δεν μπορώ να τον κάνω ζάφτι.* „Не могу да га укротим.“
 ζαχαράτο, то бомбона, карамела (најчешће у мн. та -α)
 ζαχαράτος, -η, -ο → ζαχαρωτός, -ή, -ό од шећера, шећерни
 ζαχαρένιος, -ια, -ιο 1. пошећерен, заслађен, сладак; 2. нежан, сладостан : -α *χείλη* медна уста
 ζάχαρη, η шећер
 ζαχαριάζω → ζαχαρώνω
 ζαχαριέρα, η → ζαχαροδοχείο, то посуда за шећер, шећерница
 ζαχαρίνη, η (*φρανц.*) сахарин
 ζαχαροδιαβήτης, ο → διαβήτης, ο → σακχαροδιαβήτης, ο дијабетес, шећерна болест
 ζαχαροδοχείο, то → ζαχαριέρα, η
 ζαχαροζυμωμένος, -η, -ο → ζαχαροζύμωτος, -η, -ο 1. умешен (начињен) од шећера; сладак; 2. нежан
 ζαχαροκάλαμο, то шећерна трска
 ζαχαροκαμωμένος, -η, -ο направљен од шећера, са шећером
 ζαχαροκάμωτος, -η, -ο → ζαχαροκαμωμένος, -η, -ο
 ζαχαροπλαστείο, то посластичарница
 ζαχαροπλάστης, ο посластичар
 ζαχαροπλαστική, η посластичарство
 ζαχαροπλαστικός, -ή, -ό посластичарски
 ζαχαροποίηση, η ушећеравање, кандирање

ζαχαροποιία, η шећерана
 ζαχαροποιός, ο произвођач шећера
 ζαχαρότευτλο, то шећерна репа
 ζαχαροφάγος, ο сладокусац; који претерано воли шећер и слаткише
 ζαχάρωμα, то 1. ушећеравање; 2. љубавне „слатке“ речи; уживање
 ζαχαρώνω, ζαχάρωσα, -θηκα, -ωμένος 1. ушећерити, зашећерити, посипати шећером, заслађивати; 2. говорити „слатке“ љубавне речи
 ζαχαρωτό, то → ζαχαράτο, то бомбона, карамела
 ζαχαρωτός, -ή, -ό шећерни, који је направљен од шећера, кандирањен
 ζβέριος, ο → σβέριος, ο
 ζεβζέικης, -α → -ισσα, -ιχο непромишљен, будаласт човек, зевзек
 ζεβζεиία, η глушост, будалаштина, непромишљеност
 ζέβρα, η → ζέβρος, ο зебра
 ζείδωρος, -η, -ο који поклања живот, животворан
 ζεϊμπέικης, ο муслиманизовани војник у Отоманском царству
 ζεϊμπέικιο, то зеимбекико, грчка народна игра
 ζελατίνα, η провидна фолија, омотач за књигу
 ζελατίνη, η желатин
 ζελέ, η желе
 ζεματίζω, ζεμάτισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. опарити (ошурити), скувати; 2. оштетити; 3. ражалостити, ожалостити: *Με ζεμάτισε το λάδι* Опржило ме уље. – *ζεματίζω τα χόρτα*; кувати (опарити) зелен; – *Η κατάθεση αυτού του μάρτυρα τον ζεμάτισε.* Изјава овог сведока га је оштетила. – *Τα πιρά του λόγια με ζεμάτισαν.* Његове горке речи ме ражалостише. – *Το φαΐ ζεματίζει.* Јело загоревало.
 ζεμάτισμα, то 1. кување, барење; кључање; шурење; 2. оштећење; 3. ражалашћивање
 ζεματιστήρι, то суд за кување
 ζεματιστός, -ή, -ό → καυτός, -ή, -ό обарен, опарен, врео, који кључа
 ζεματώ, (α), ζεμάτησα опећи; причинити штету
 ζεμπίλι, то корпа, зембил
 ζενίθ, то (*асир.*) зенит, највиша тачка неког небеског тела гледаоцу са Земље:

Εφτασε στο ζενίθ της δύναμής του. Стигао је до зенита (врхунца) своје снаге.
ζενιθι(α)κός, -ή, -ό зенитни, врхунски
ζένω → **ζαίχνω**
ζέον, **το**, *ιεν.* -ντος **1.** веома загрејана вода;
2. топла вода за причест
ζέπεлин, **то** цепелин
ζερβά (*ἕριλ.*) лево
ζερβής, -ιά, -ί → **ζερβός**, -ή, -ό
ζερβόδεξα (*ἕριλ.*) лево-десно
ζερβόδεξος, -η, -ο онај који леву руку користи као и десну
ζερβοκουτάλας, **ο** левак (подсмешљиво)
ζερβός, -ή, -ό → **ζερβής**, -ιά, -ί леви
ζερβοχέρης, -α, -ικο леворуки
ζερδαλιά, **η** → **καϊσιά**, **η**
ζερό, **то** нула
ζέρσει, **то** жерсеј
ζέση, **η** **1.** кључање, врење; **2.** ревност
ζέστα, **η** → **ζέστη**, **η** топлота, врућина, жега, жар: *οι ζέστες του καλοκαιριού* летње жеге
ζεσταίνω, **ζέстана**, -άθηκα, -αμένος грејати, загревати, угрејати, отоплити; ~ *το φαγητό* подгрејавати јело; - *Ζέστανε ο καιρός.* Отоплило је време; -**ομαι** загрејати се, бити загрејан
ζέσταμα, **то** → **ζέστασμα**, **то** загревање, подгрејавање, отопљавање
ζεστασιά, **η** топлина (*нѝр.* дома)
ζέστη, **η** врућина: *κάνει* ~ врућина је; - *Τον έπιασε η ζέστη.* Има температуру.
ζεστό, **то** → **αφέψημα**, **то**
ζεστοκόπημα, **то** претерано загревање
ζεστοκοπώ, (**α**), -κόπησα, -ήθηκα, -ημένος веома загревати, веома отопљавати, имати високу температуру
ζεστός, -ή, -ό врућ, топао; срдачан: *ζεστό γάλα* вруће млеко; - *ζεστά λόγια* топле (срдачне) речи; - *Το παιδί είναι ζεστό.* Дете има температуру (вруће је).
ζεστούτσικος, -η, -ο → **ζεστουλός**, -ή, -ό млак, топликаст, врућкаст
ζευγαράκι, **то** пар малих предмета; заљубљени пар: *ένα ζευγαράκι γάντια* пар рукавица; - *Συναντήσαμε πολλά ζευγαράκια μέσα στο άλσος.* У парку смо сретали многе заљубљене парове.
ζευγάρι, **то** пар, орање паром волова, запрега: *ευτυχισμένο* ~ срећан пар; - *Κάνει ζευγάρι όλη μέρα.* Оре цео дан.

ζευγαρίζω, -άρισα, -ίστηκα, -ισμένος орати запрегом
ζευγάρισμα, **то** орање
ζευγάρωμα, **то** **1.** спајање, спаривање; **2.** парење; **3.** женидба
ζευγαρώνω, -άρωσα, -ώθηκα, -ωμένος **1.** спојити, спаривати; **2.** парити; **3.** женити
ζευγαρωτός, -ή, -ό → **ζευγαρωμένος**, -η, -ο спарен; упрегнут
ζευγάς, **ο** → **ζευγίτης**, **ο** → **ζευγολάτης**, **ο** орач, ратар, сељак
ζευγίτης, **ο** орач; зевгет-трећеразредни грађанин у старој Атини
ζεύγλα, **η** → **ζεύλα**, **η** јарам, иго
ζεύγμα, **то** спајање, веза; понтонски мост
ζευγολάτης, **ο** → **ζευγάς**, **ο**
ζευγολατιό, **то** → **αγροικία**, **η** → **μετόχι**, **то** пољопривредно имање, посед
ζεύγος, **то** пар
ζεύκι, **то** → **ζιαφέτι**, **то** гозба, банкет, пир, забава
ζευκτό, **то** троугли кровни скелет
ζευκτός, -ή, -ό спојен, повезан, који спаја
ζεύла, **η** → **ζεύγλα**, **η**
ζεύξη, **η** **1.** упрезање; **2.** спајање, премошћавање: *Ο Ξέρξης διάταξε τη ζεύξη του Ελλησπόντου.* Ксеркс је наредио да се премости Хелеспонт (Дарданели).
Ζευς, **ο**, *ιεν.* Διός Зевс, врховни бог на Олимпу
ζεύω, *έξεψα*, *ζεύτηκα*, *ζεμένος* упрегнути у јарам, зајармити, подјармити (се)
ζέφυρος, **ο** зефир, благи западни ветрић
ζέχνω воњати, заударати
ζέψιμο, **то** упрезање, стављање у јарам
ζηλευτός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά завидан; достојан завидности: -*ή θέση* завидан положај; -*ή ζωή* завидан (леп, угодан) живот
ζηλεύω, *ζήλεψα*, *ζηλεμένος* **1.** завидети, бити љубоморан; **2.** бити злобан: *Ζηλεύω τα πλούτη σου.* Завидим ти на богатству. (Завидим ти.) - *Ζηλεύει τον άντρα της.* Љубоморна је на свог мужа. - *Κάλλιο να σε ζηλεύουν (φθονούν) παρά να σε λυπούνται.* Боље да ти завиде него да те жале. - *Μια ζηλεμένη κόρη.* Она је кћерка на којој би се могло позавидети.
ζήλια, **η** завист; љубомора
ζηλιάρης, -α, -ικο **1.** завидан, љубоморан; **2.** завидљивац, пакосник: *Ο ζηλιάρης κитρί-*

νισε από το κακό του. Завидљивац је пожуतेо од злобе.

ζήλος, ο 1. савесност, ревност, услужност; 2. жестина, жар, љубав, страст

ζηλότυπα (*ἄριλ.*) завидљиво, љубоморно

ζι λοτυπία, η љубомора, завист, завидљивост

ζηλότυπος, -η, -ο → **ζηλοτυπικός, -ή, -ό** љубоморан, завидљив: *ζηλότυπος εραστής* љубоморан љубавник

ζηλοτυπώ, (α), -τύπησα 1. бити љубоморан; 2. завидети

ζηлоφθονία, η љубомора, завист

ζηλόφθονος, -η, -ο → **μοχθηρός, -ή, -ό** завидљив, љубоморан, злобан, пакостан

ζηлоφθονώ, (ε), -φθόνησα завидети, осећати љубомору

ζηλωτής, ο зилот; фанатик

ζημιά, η → **ζημία, η** штета, губитак

ζημιάρης, ο, ж. ζημιάρα, η штеточина

ζημιάρικος, -η, -ο штеточински; штеточина

ζημιώνω, ζημιώσα, -ώθηκα, -ωμένος оштетити (се), учинити штету, претрпети штету: *προξενώ ζημιά* изазвати, учинити (проузроковати) штету; – *Βγήκα ζημιωμένος από την υπόθεση αυτή.* Изашао сам оштећен из овог посла.

ζήση, η → **ζωή, η** живот, живљење

ζητεύω, ζήτησα → **ζητιανεύω** просјачити, мољакати

ζήτημα, το питање, тема, стање, предмет, ствар, проблем: *Ανατολικό ζήτημα* Источно питање

ζήτησι, η, ἱεν. -ης → -εως тражење, потражња, потраживање: *ο νόμος της προσφοράς και της ζητήσεως* закон понуде и потражње

ζητητής, ο тражилац, потражилац

ζητητικός, -ή, -ό тражилац истине, који трага за истином: *ζητητικοί φιλόσοφοι* → *οι σκεπτικοί* скептици, филозофи скептици

ζητιανεύω, ζητιάνεψα, -εμένος → **επαιτώ** просјачити, просити

ζητιανιά, η → **επαιτεία, η** просјачење

ζητιάνικος, -η, -ο → **ζητιανίστικος, -η, -ο** просјачки

ζητιάνος, ο → **ζήτουλας, ο, ж. ζητιάνα, η** просјак, просјачиња

ζήτω (*узв.*) *имѝ. ἱл. ζω* живео! нека живи! *Ζήτω το έθνος!* Живео народ!

ζητώ, (α, ε), ζήτησα, -ήθηκα, -ημένος питати, тражити, захтевати: *Ζητά να βρει το χαμένο του παιδί.* Тражи да нађе своје изгубљено дете. – *Τι ζητάς από μένα;* Шта тражиш од мене?

ζήτω, το, мн. ζήτω, та → **ζητωκραυγή, η** плесак, аплауз: (*φр.*) **●** *ούτε για ζήτω δεν κάνει* „Нема никакве вредности.“

ζητωκραυγάω, -κραύγασα клицати, одобравати, аплаудирати

ζητωκραυγή, η → **ελευφημία, η** клицање, аплауз, овације, одобравање

ζιαφέτι, το → **ζεύμι, το**

ζιγκ ζагк → **ζик ζак**

ζιγκολό, ο / το (*фрaнц., нейром.*) жиголо

ζιζάνια, та поводи, разлози, узроци свађе: *Ενσπείρει ζιζάνια.* Сеје раздор.

ζιζάνιο, το 1. кукољ, коров, драча; 2. свађа, раздор; 3. немирно дете

ζιζανιοκτόνο, το отров за уништавање корова, хербицид

ζик ζак → **ζиγκ ζагк** (*фрaнц., нейром.*) цикцак, изломљено, вијугаво: *Ο δρόμος πάει ζик ζак.* Друм вијуга.

ζινα, η бумбар, скарабеј

ζипουνάκι, το прслучић за бебе, бенкица; мали зубун

ζипούνι, το зубун, врста огртача са рукавица

ζλάπι, το → **ζουλάπι, το**

ζόρι, το, мн. ζόρια, та (*ἰѝур.*) (по)тешкоћа, насиље, сила, принуда: *Βρήκε τα ζόρια.* Наишао је на потешкоће. – *Θα φας το φαγητό με το ζόρι.* Јешћеш ово јело силом (на силу).

ζορίζω, ζόρισα, -ίστηκα, -ισμένος приморавати, притискати, нагонити силом; **-ομαι** наићи на потешкоће, љутити се, устручавати се, збунити се, запетљати се

ζόρικος, -η, -ο, ἱрил. -α тежак, опор, тврд, неукротив

ζόρισμα, το притисак, принуда, присила, (по)тешкоћа

ζορμπάλης, ο, мн. -ηδες насилник, онај који се самовољно понаша

ζορμπάλιци, το (*ἰѝур.*) насиље, самовоља, деспотизам

ζορμπάς, ο (*ἰѝур.*) *мн.* -άδες 1. члан нерегуларне војске, хајдук; 2. насилник, угњетач, деспот, тиранин

ζούβело, το зверчица

ζούγκλα, η (*фрaнц.*) цунгла

ζουγκρανίζω → ζουγρανίζω → τσουγκρανίζω
 ζούδι, το 1. инсект; 2. зверчица; 3. ситан и неугледан или веома млад човек
 ζούδια, та зли духови, привиђења, демони који по народном веровању доносе епидемије и смрт
 ζούζουλο, то 1. врста инсекта, биљна ваш (уш); 2. мало, немирно дете
 ζουζούни, то зунзара, зујара
 ζουζουνίζω, -ζούνισα → βουίζω зујати, гунђати, брундати
 ζουζούниσμα, то → βούиσμα, то → βουητό, то зујање, гунђање, брундање, брујање
 ζουλάпи, то → ζλάпи, то 1. општи назив за дивљу животињу (најчешће за вука и лисицу); 2. зао и подмукао човек
 ζούλημα, то → ζούληγμα, то → ζούлиσμα, то притиснутост, нагњеченост, убој
 ζουлиζω, ζούлиσα, -ίστηκα, -ισμένος → ζουλώ, (α), ζούλησα → ζούληξα, -ήθηκα → -ήχτηκα, -ημένος → -ηγμένος 1. притискати, згњечити, мрвити 2. прскати
 ζουμερός, -ή, -ό сочан, хранљив; садржајан, користан: -ό πορτοκάλι сочна поморанџа; -ά λόγια садржајне речи; -ή δουλειά користан посао
 ζουμί, то 1. сок; 2. чорба; 3. корист, значај
 ζουμιάζω, ζούμιασα, -ασμένος имати обиље сока, бити врло сочан, сазревати
 ζουμπάς, о сврдло, зумба
 ζουμπούλι, то → νάκινθος, о зумбул
 ζουνάρι, то → ζωνάρι, то
 ζούπισμα, то притискивање, гњечење
 ζουπώ, (α) → ζουπίζω, ζούπησα → ζούπηξα, -ήχτηκα, -ηγμένος притискати, цедити, истискати, гњечити
 ζούρα, η (ιῦαλ.) талог, седимент; мутљаг
 ζούρια, η исцрпљеност, малаксалост, закржљавање
 ζουριάζω, ζούριασα, -ιασμένος малаксати, опадати, изнуравати, венути, закржљати
 ζουριασμένος, -η, -ο исцрпљен, малаксао, клонуо, физички неразвијен
 ζούрла, η → ζούрλια, η
 ζουрлаίνω, ζούрлана, -άθηκα, -αμένος излудети, распаметити; -ομαι јако желети, чезнути за нечим
 ζουрлаμίара, η → трéла, η лудост, неумност, будалаштина, глупост

ζούрλια, η → ζούрла, η лудост, будалаштина, неразуман поступак
 ζουрлоμαντύας, ο → ζουрлоμανδίας, ο лудачка кошуља
 ζουрлопанτιέρα, η велика лудост, безумност
 ζουрлός, -ή, -ό луд; врло живахан
 ζουρνάς, ο (ῥυρ.), мн. -άδες зурле
 ζουφιάζω → ζοφιάζω, ζούφιασα, -ασμένος укварити се, иструнути
 ζούфиос, -α, -ο 1. сасушен, иструнуо, без језгра; 2. глуп, празан, ограничен човек
 ζοφερός, -ή, -ό таман, мрачан, песимистичан, ужасан
 ζοφιάζω → ζοφιάζω
 ζόφος, ο 1. тмина, мрак, тама, помрчина; 2. туга, сета, меланхолија
 ζοφώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η мн. -εις, -η → ζοφερός, -ή, -ό мрачан, таман; сетан, меланхоличан
 ζοφώνομαι, -ώθηκα помрачити се, утонути у таму; постати опасан
 ζοχάδα, η → αιμορροΐδα, η → ζαχάδες, οι 1. хемороиди, шуљеви; 2. раздражљивост, чангризавост, злоћудност
 ζοχαδιάζω, -ίασα, -ιάστηκα, -ιασμένος нервирати, (раз)дражити, некоме кварити расположење
 ζοχαδιακός, -ή, -ό свадљив, чангризав; жучљив
 ζοχος, ο → ζόχι, то поврће за салату
 ζυγαριά, η вага, теразије, кантар
 ζύγι, то вага, тег: Με έκλεψαν στο ζύγι. Украдоше ми на ваги (преварише ме).
 ζυγιά, η → ζευγάρι, то пар
 ζύγια, та тегови
 ζυγιάζω, ζύγιασα, -άστηκα, -ασμένος 1. вагати, мерити, проценити; 2. уравнотежити; 3. балансирати у ваздуху са раширеним крилима
 ζύγιασμα, то → ζύγισμα, то
 ζυγιαστής, ο, ж. ζυγιάστρα, η мерилац, вагач, онај који мери, проценитељ
 ζυγίζω, ζύγισα, -ίστηκα, -ισμένος вагати, проценити, одвагнути (речи): Ζυγίζει κάθε λέξη που θα πει. Одвагне сваку реч коју ће да каже.
 ζύγισμα, то → ζύγιση, η вагање, процена
 ζυγιστικά, та накнада за мерење (процену)

ζυγολόγιο, το потврда о тежини измерене робе

ζυγός, -ή, -ό паран, дупли: -ζυγά-ζυγά у пару; *μονά-ζυγά* пар-непар, -ός *αριθμός* паран број; – *Παίζουν μονά ζυγά*. Играју пар-непар. – *Τα τρυγόνια πάνε ζυγά ζυγά*. Гугутке (грлице) живе у пару.

ζυγός, ο 1. вага; ропство, јарам, иго; 2. полуга на ваги: *Στα φαρμακεία χρησιμοποιούν ζυγούς ακριβείας*. У апотекама употребљавају прецизне ваге. – *Οι Έλληνες έμειναν τετρακόσια χρόνια κάτω από το ζυγό των Τούρκων*. Грци су остали четири стотине година под турским јармом (игом).

ζυγοστάθμιση, η уравнотежавање, балансирање, центрирање, фиксирање тежине

ζυγοσταθμιά → **ζυγοσταθμίζω, -στάθμισα, -ισμένος** уравнотежити, (из)балансирати, центрирати

ζυγοστατώ, -στάτησα калкулисати, изводити закључке

ζυγούρι, το јагње од две године, двиска, двогоче

ζύγωμα, το приближавање, примицање, посећивање

ζυγωματικά, τα јагодице, кости лица: *Οι Μογγόλι έχουν εξογκωμένα ζυγωματικά*. Монголи имају избочене јагодице.

ζυγωματικός, -ή, -ό јагодични

ζυγώνω, ζύγωσα, -ώθηκα, -ωμένος приближавати, посећивати, походити: *Ζυγώνει η μέρα του γάμου του*. Приближава се дан његовог венчања. – *Δε ζυγώνει στο σπίτι μας*. Не посећује нашу кућу.

ζυθεστιάτοριο, το пивница, кафе-ресторан

ζυθοπαραγωγή, η производња пива

ζυθοποιείο, το → **μπιραρία, η** фабрика пива, пивара

ζυθοποιία, η производња пива, фабрикација пива, пијење пива

ζυθοποιός, ο произвођач пива

ζυθοποσία, η пијење пива

ζυθοπότης, ο пивопија, онај који пије много пива, воли пиво

ζυθοπωλείο, το продавница пива, пивница

ζυθοπώλης, ο продавац пива, пивничар

ζύθος, ο → **μπίρα, η** пиво

ζυθόχορτο, το хмель

ζυμάρι, το тесто

ζυμαρικά, τα тестенина, прехрамбени производи од теста

ζυμαρικό, το → **μακαρόνια, τα** макарони, резанци, тестенина

ζυμάση, η ензим варења, фермент пивског врења

ζύμη, η квасац, маја, потквас

ζυμομύκητας, ο ензим врења

ζύμωμα, το мешање, фермент, квасац

ζυμώνω, ζύμωσα, -ώθηκα, -ωμένος месити, замесити

ζύμωση, η врење, мешање, ферментација

ζυμωτήριο, το → **ζυμωτήρι, το** посуда, машина за мешање, мешач

ζυμωτής, ο, ж. ζυμωτήρ(ι)α, η онај који меси, меситељ, мешаја

ζυμωτικά, τα накнада за мешање

ζυμωτικός, -ή, -ό онај који изазива врење

ζυμωτός, -ή, -ό који је умешен ручно

ζω, (ε), έζησα живети, доживети, проживети: *Να ζήσεις! Жив био!* – *Στη στεριά δε ζει το ψάρι*. Риба не живи на сувом. – *Να μου ζήσεις! Да си ми жив!* – *Έζησε το θάνατο του εχθρού του*. Доживео је смрт свога непријатеља. – *Ζει σαν τίμιος άνθρωπος*. Живи као частан човек. – *Ζει σε χωριό*. Живи у селу. – *Ζω τα μεγάλα διδάγματα του χριστιανισμού*. Живим у складу са великим учењима хришћанства.

ζωαγορά, η → **ζωοπάζαρο, το** пијаца животиња, сточна пијаца

ζωάριο, το → **μикроοργανισμός, ο** 1. микроб; 2. (*φιλ.*) глуп, будаласт човек

ζωγράφημα, το → **ζωγραφιά, η** руком израђена слика, најчешће у боји, илустрација

ζωγραφίζω, -γράφισα, -ίστηκα, -ισμένος сликати, осликавати, живо описивати: *Ο Μ. Αγγελος ζωγράφισε την οροφή της Capella Sixtina*. Микеланђело је осликао таваницу Сикстинске капеле.

ζωγραφική, η сликарство, сликање

ζωγραφικός, -ή, -ό насликан, сликовит

ζωγράφισμα, το сликање

ζωγραφιστός, -ή, -ό → **ζωγραφισμένος, -η, -ο** насликан: *ζωγραφιστό πρόσωπο* сликовито (лепо) лице – *Να μη σε δω ούτε ζωγραφιστό*. Да те не видим ни на слици (ни насликаног).

ζωγράφος, ο/η сликар

ζωδιακός, -ή, -ό зодијачки

ζώδιο, το једно од 12 сазвежђа зодијака: *Σε ποιά ζώδιο γεννήθηκες; У ком си знаку*

ζодијака рођен? – Το ζώδιό μου δεν είναι καλό αυτόν το μήνα. Овог месеца моја судбина (срећа) није добра.

ζωέμπορας, ο → ζωέμπορος, ο

ζωεμπορία, η → ζωεμπόριο, το трговина животињама, трговина стоком

ζωέμπορος, ο → ζωέμπορας, ο трговац животињама, трговац стоком

ζωή, η живот, живљење: *ειδυλλιακή* ~ идилчан живот; – *εμπορική, πολιτική, καλλιτεχνική ζωή ενός τόπου* трговачки (привредни), политички и уметнички живот неког краја; – *Δεν έχει ζωή.* Нема му живота (неће дуго). – *Δεν είναι βέβαιο αν υπάρχει ζωή σε άλλον πλανήτη.* Није сигурно да постоји живот на другој планети. – *Η κυβέρνηση αυτή δεν έχει πολλή ζωή ακόμα.* Овој влади нема много живота. – *η ζωή του Ελληνικού έθνους* живот (животни пут) грчког народа; – *Δεν έχει ζωή μέσα του.* У њему нема живости, живота. – *Είσαι η ζωή μου.* Ти си мој живот; – *Με πολύ κόπο κερδίζει τη ζωή του.* Са много муке зарађује за живот.

ζωηράδα, η → ζωηρότητα, η живост, бужност, бурност, снага

ζωηρεύω, ζωήρεψα, -εμένος живнути, оснажити, ојачати, живахнути: *Ο άρρωστος ζωήρεψε.* Болесник је живахнуо.

ζωηρός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά жив, живахан

ζωηρότητα, η → ζωηράδα, η живост, живахност

ζωηφόρος, -α, -ο животворан, који даје живот, животоносан

ζωικός, -ή, -ό 1. животни; 2. животињски: *-ή δύναμη* животна снага (сила), *vis vitalis*; *-ό βασίλειο* животињско царство

ζώμα, το → ζώνη, η зона, део неке површине

ζωμός, ο → ζουμί, το сок, моча

ζωνάρι, το појас, каиш, обруч, серклаж: ~ *από τσιμέντο* серклаж; – *Ζωνάρι της Παναγιάς* → *Ζωνάρι τ' ουρανού* дуга – *Ζωνάρι της καλογριάς* галаксија, млечни пут, Кумова слама

ζώνη, η појас, опасач, зона, кордон, каиш: ~ *αγνείας* „појас невиности“; ~ *του βραχιού* учкур, свитњак, гатњик; – *Εσφιξε τη μέση της με τη ζώνη.* Стегнула је појас (струк) каишем. – *Η επιφάνεια της Γης χωρίζεται σε πέντε ζώνες.* Површина Земље подељена је на пет зона (појаса). – *Οι*

αστυνομικοί σχημάτισαν ζώνη από το φέρετρο. Полицајци су формирали кордон око ковчега.

ζωνтάνε(υ)μα, το оживљавање, живо, сликовито описивање

ζωντανεύω, ζωνтάνεψα, -εμένος оживети, освежити, повратити снагу

ζωνтάν(ε)ια, η живост, живахност, живо описивање

ζωντανό, το животиња

ζωντανός, -ή, -ό жив, агилан, енергичан

ζωντόβολο, το 1. животиња; 2. (*φιν.*) неразуман, будаласт човек

ζωντόχηρος, ο, ж. -χήρα, η разведен човек, распуштеник, распуштеница, разведена жена

ζώνω, έζωσα, ζώστηκα, ζωσμένος опасати, окружити, опколити

ζώο, το животиња: *κατοικίδια ζώα* домаће животиње

ζωογεωγραφία, η зоогеографија

ζωογόνηση, η → ζωοποίηση, η оживљавање, снажење, јачање

ζωογόνος, -ος → -α, -ο животворни, оживљававајући, животоносан

ζωογονώ, (ε), -γόνησα, -ήθηκα, -ημένος ојачати, окрепити, охрабрити

ζωοδότης, ο, ж. -тра, η који даје живот, животоносан, животворац

ζωοδόχος, -ος, -ο животни извор: *Ζωοδόχος Πηγή* Богородица

ζωοκλέφτης, ο крадљивац животиња

ζωοκλοπή, η крађа животиња

ζωοκομία, η гајење животиња

ζωοκτονία, η убијање, уништавање животиња

ζωολάτρης, ο обожавалац животиња

ζωολατρία, η религиозно обожавање животиња

ζωολογία, η зоологија

ζωολόγος, ο зоолог

ζωομορφισμός, ο зооморфизам, приказивање (најчешће божанстава) у лику животиња

ζωόμορφος, -η, -ο зооморфан, који има лик животиње

ζωοπάζαρο, το → ζωοпанήγυρη, η тржиште, пијаца животиња, куповина и продаја животиња, сточна пијаца

ζωοποίηση, η → ζωογόνηση, η

ζωοποιός, -ός, -ό давалац, стваралац живота, животворац
 ζωοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποίηθῆκα, -ποίημένος стварати, дати живот, оснажити, охрабрити
 ζωοτεχνία, η наука о гајењу животиња
 ζωοτομία, η рађање младунаца
 ζωοτόκος, ο/η сисар (који рађа младунчад)
 ζωοτοξίνη, η животињски отров (змије, пчеле, медузе)
 ζωοτροφείο, то хранилиште и узгајалиште животиња, менажерија
 ζωοτροφή, η, обич. у мн. ζωοτροφές, οι храна за животиње; сточна храна
 ζωοτροφία, η храњење и гајење животиња
 ζωοτροφίες, οι храна за животиње; сточна храна
 ζωοτροφικός, -ή, -ό → ιτηνοτροφικός, -ή, -ό узгајивачки
 ζωοτρόφος, ο узгајивач животиња
 ζωοράγα, та месождери
 ζωοφαγία, η → κρεοφαγία, η коришћење животињског меса у исхрани, месождерство
 ζωοφάγος, -α, -ο који се храни животињским месом; месождер
 ζωοφιλία, η љубав према животињама
 ζωόφιλος, -η, -ο онај који воли животиње
 ζω(ο)φόρος, η венац, фриз античког храма украшен претежно представама животиња

ζωοφυσική, η зоофизика

ζωόφυτα, та зоофити

ζώπυρο, то запретени жар, оно што се не гаси већ тиња

Ζωροάστρης, ο → Ζαρατούστρας, ο Заратустра, оснивач веровања старих Персијанаца

ζώσιμο, то увијање, замотавање; окружење

ζώσμα, то → ζώνη, η појас, опасач, каиш

ζωστήρας, ο војнички опасач

ζώστρα, η → ζώνη, η → ζωστήρας, ο → ζωνάρι, то опасач, појас, каиш

ζωτικός, -ή, -ό енергичан, агилан, делотворан, значајан: -ός άνθρωπος енергичан човек; -ές ανάγκες значајне (важне) потребе; -ές τροφές животне намирнице

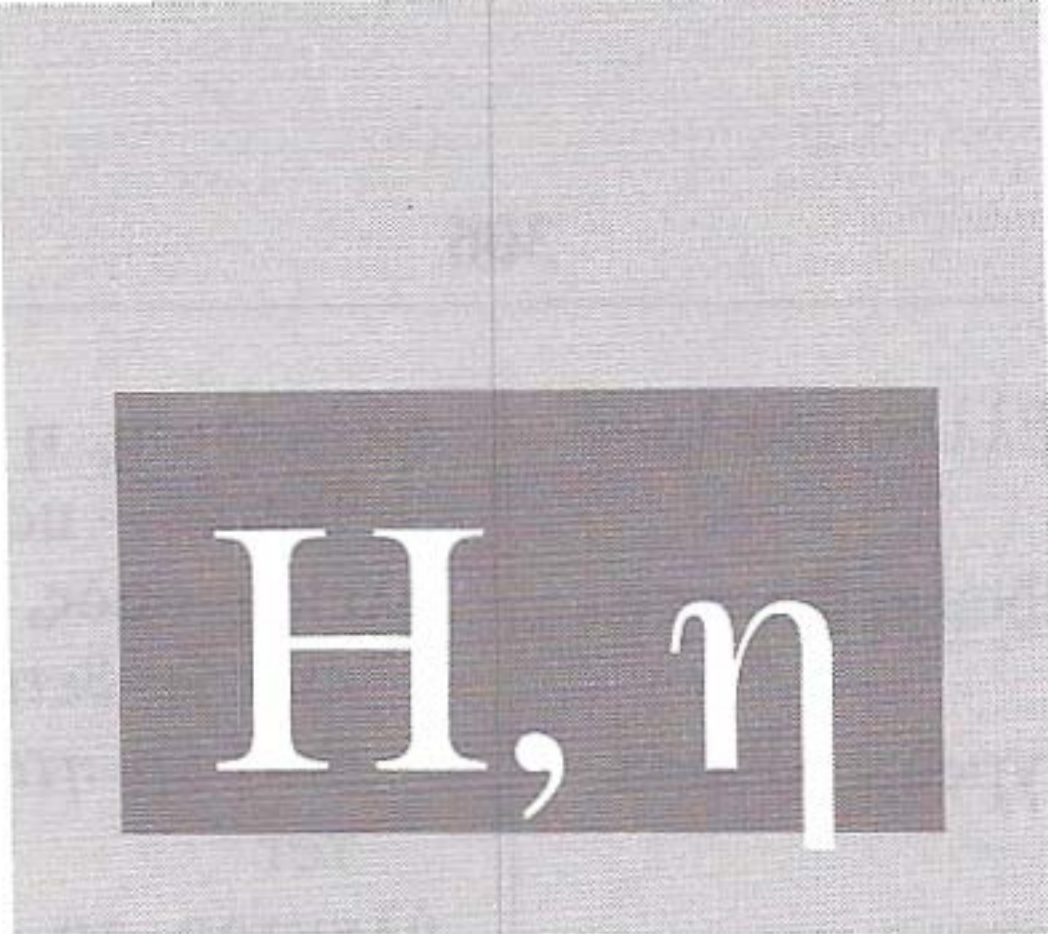
ζωτικότητα, η 1. живост, енергичност; 2. делотворност; 3. важност, значај

ζωύφιο, то 1. инсект – паразит, гамад (вашка, стеница, бува); 2. безначајан човек, ништак

ζωφόρος, η, ἱεν. -ου → ζωοφόρος, η

ζωχάδα, η → ζοχάδα, η

ζωώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η мн. -εις, -η, ἱрил. -ως животињски; нељудски, нечовечан: -η ένστικта животињски инстинкт; -ης συμπεριφορά животињско (зверско) понашање (нечовечан поступак)

Η, η седмо слово алфавета, као бројчани знак: $\eta' = 8$, $\eta = 8\ 000$

ή или: *ή ο ένας ή ο άλλος* или један или други; – *Είναι καλός ή όχι*; Да ли је добар или није?

η одређени члан за именице женског рода
ήβη, η пубертетско доба, рана младост; (миџол.) **Ηβη, η** кћерка Зевса и Хере, персонификација вечног женског младаштва

ηβικός, -ή, -ό 1. младићки, пубертетски; 2. који се односи на стидне делове тела

ήβρα → **βρήκα, аор. ἱλ. βρίσκω**

ηγεμόνας, ο политички и војнички вођа; господар

ηγεμονεύω, -μόνευσα владати, предводити, управљати, господарити

ηγεμονία, η владавина, вођење, хегемонија

ηγεμονίδα, η → **κυρίαρχη, η** владарка; кнегиња, господарица

ηγεμονικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά владарски, краљевски, кнежевски

ηγεμονίσκος, ο владар мале земље, значајан владар, краљић, владарић, владарчић

Ηγερία, η жена која политички и духовно утиче на владара и инспирише га (по нимфи Игерији): *Λένε ότι η Ασπασία ήταν η Ηγερία του Περικλή*. Говоре да је Аспазија била Периклова Игерија.

ηγεσία, η вођство, предвођење

ηγέτης, ο → **ηγύτορας, ο** вођа, предводник; ~ *της αντιπολίτευσης* вођа (лидер) опозиције

ηγούμαι, ηγήθηκα водити, предводити, бити вођа, командовати, ићи напред

ηγουμενείο, το стан и канцеларија игумана, игуманат

ηγουμενεύω, -μένευσα бити на дужности и положају игумана, бити игуман, игуманија

ηγουμένη, η → **ηγουμένησσα, η** → **γουμένη, η** → **γούμενη, η** → **γουμένησσα, η** игуманија

ηγουμενία, η дужност и достојанство игумана, игуманија, титула

ηγουμενικός, -ή, -ό, ἱрил. ηγουμενικά → **-ώς** игумански, игуманијски

ηγουμένησσα, η → **ηγουμένη, η**

ηγούμενος, ο → **γούμενος, ο** игуман

ήδη → **κίολας** → **πια** (ἱрил.) већ, сада већ: *Ηδη είναι κργά να μάθεις γράμματα*. Сада је већ касно да учиш слова.

ηδονή, η уживање, наслада, сласт, сензуалност: *Αισθάνομαι ηδονή όταν ακούω μουσική*. Када слушам музику, осећам милину. (Уживам када слушам музику.)

ηδονίζομαι, -ίστηκα уживати, наслађивати се: *Ηδονίζεται να βασανίζει τους άλλους*. Ужива да мучи (кињи) друге.

ηδονικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά сладак, сластан, који доноси уживање, милину, страдан: **-ά χείλη** слатке (сласне, сензуалне) усне; **-ός βίος** развратан живот; – *Ρουφά ηδονικά τον καφέ του*. Срче са уживањем своју кафу.

ηδονισμός, ο хедонизам, учење филозофа Аристипа из Кирене о уживању као основном покретачу човека

ηδονιστής, ο хедонист(а), приврженик уживања (нарочито телесног)

ηδυπάθεια, η жеља, страст за телесним ужицима

ηδυπαθής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή сладострасан, похотљив

ηδύποτο, το ликер

ήθελα, аор. ἱл. θέλω

ήθη, τα *обычаји*: τα ήθη του Ελληνικού λαού
 обычаји грчког народа
 ήθησι, η *прочишћавање, цеђење, филтрирање*
 ηθητήρας, ο → ηθητήριο, το *уређај за филтрирање, филтер*
 ηθική, η *морал, моралност, етика*
 ηθικό, το *морал: καταβεβλημένο ~ клонуо (поколебан) морал*
 ηθικολογία, η *моралисање*
 ηθικολόγος, ο *моралиста*
 ηθικολογώ, (ε), -λόγησα *моралисати*
 ηθικοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποίηθηκα, -ποιημένος *морално васпитавати, одгајати у духу моралних правила*
 ηθικός, -ή, -ό, *ѝрил. -ά моралан, частан, врло поучан: -ός άνθρωπος моралан човек; -ή συμπεριφορά часно држање (понашање); -ή νίκη морална победа; -ός αυτουργός морални подстрекач*
 ηθικότητα, η *моралност, честитост*
 ηθμός, ο *цедиљка, филтер*
 ηθογράφημα, το *књижевно дело које описује морал, обичаје, карактере људи неког краја и слике из њиховог свакодневног живота*
 ηθογραφία, η *етографија, карактерологија*
 ηθογραφικός, -ή, -ό *етографски*
 ηθογράφος, ο *етограф*
 ηθογραφώ, (ε), *бавити се етографијом*
 ηθολογία, η *наука о формирању карактера и морала, моралистика, карактерологија*
 ηθολόγος, ο *карактеролог*
 ηθολογώ, (ε) *бавити се карактерологијом*
 ηθοπλαστικός, -ή, -ό *који морално уобличава*
 ηθοποιία, η *глума, интерпретација*
 ηθοποιός, ο/η *глумац, глумица*
 ήθος, το *обичај, понашање, држање, карактер*
 ηλεκτραγωγός, ο *кабл, жица, проводник (електричне струје)*
 ηλεκτραγωγός, -ός, -ό *(електро)прово-дљив*
 ηλεκτράμαξα, η *електрични воз*
 ηλεκτραρνητικός, -ή, -ό *електрични негативан*
 ηλεκτρίζω, ηλέκτρισα, -ίστηκα, -ισμένος *(на)електрисати*
 ηλεκτρικό, το *електрично осветљење*

ηλέκτριση, η *наелектрисаност, усхићење: θετική ~ позитивно наелектрисање*
 ηλεκτρισμός, ο *електрицитет, електрична струја: θετικός ~ позитиван електрицитет; αρνητικός ~ негативан електрицитет*
 ήλεκτρο, το *1. јантар, ћилибар; 2. електрон*
 ηλεκτρογεννήτρια, η *електрогенератор*
 ηλεκτρόδιο, το *электрода*
 ηλεκτροδυναμική, η *електродинамика*
 ηλεκτροδυναμικός, -ή, -ό *електродинамички*
 ηλεκτροδυναμόμετρο, το *електродинамометар*
 ηλεκτροθεραπεία, η *електротерапија*
 ηλεκτροκαρδιογράφημα, το → καρδιογράφημα, το *электрокардиограм*
 ηλεκτροκίνηση, η *електрични погон*
 ηλεκτροκινητήρας, ο *електромотор*
 ηλεκτροκίνητος, -η, -ο *који ради на електрични погон*
 ηλεκτρολογία, η → *ηλεκτροτεχνία, η* *електротехника*
 ηλεκτρολογικός, -ή, -ό *електротехнички*
 ηλεκτρολόγος, ο *електротехничар*
 ηλεκτρόλυση, η *электролиза*
 ηλεκτρολύτης, ο *электролит*
 ηλεκτρομαγνήτης, ο *электромагнет*
 ηλεκτρομαγνητικός, -ή, -ό *электромагнетски*
 ηλεκτρομαγνητισμός, ο *электромагнетизам*
 ηλεκτρόμετρο, το *(φиз.)* *электрометар, струјомер*
 ηλεκτρομηχανή, η *электромашина, свака машина на електрични погон*
 ηλεκτρομηχανική, η *електромеханика*
 ηλεκτρομηχανικός, -ή, -ό *електромеханички*
 ηλεκτρομηχανικός, ο *електромеханичар*
 ηλεκτρονική, η *електроника*
 ηλεκτρονικός, -ή, -ό *електронски*
 ηλεκτρόνιο, το *електрон*
 ηλεκτροπαραγωγή, η *производња електричне енергије*
 ηλεκτροπαραγωγικός, -ή, -ό *электропроизводни*
 ηλεκτροπληξία, η *струјни удар, шок: Προσοχή! Κίνδυνος ηλεκτροπληξίας! Παζња! Опасност од струјног удара!*
 ηλεκτροσκόπιο, το *электроскоп*

ηλεκτροστατική, η ηλεκτροστατικά
ηλεκτροστατικός, -ή, -ό ηλεκτροστατικός
ηλεκτροτεχνία, η ηλεκτροτεχνική
ηλεκτροτεχνικός, -ή, -ό ηλεκτροτεχνικός
ηλεκτροτεχνίτης, ο → ηλεκτρολόγος, ο
ηλεκτροτεχνичар, електричар
ηλεκτροτυπία, η ηλεκτροтипoγpαφija
ηλεκτροφόρος, -ος → -α, -ο ηλεκτροпровод-
ни: -ο καλώδιο ηλεκτροпроводни кабл,
ηλεκτροпроводник; -ος μηχανή динамо,
уређај за прављење струје
ηλεκτρόφωνο, το ηλεκτροфон
ηλεκτροφωτίζω, -φώτισα, -ίστηκα, -ισμένος
осветљавати електричном струјом, е-
лектрифицирати
ηλεκτροφωτισμός, ο ηλεκτpификација
ηλεκτροχημεία, η ηλεκτροхемија
ηλεκτροχημικός, -ή, -ό ηλεκτροхемијски
ηλεκτροχημικός, ο ηλεκτροхемичар
ήλθα, αοp. ἴλ. έρχομαι
ηλιάζω → λιάζω, (ή)λιασα, -άστηκα, (η)λια-
σμένος сунчати се, осунчавати се, из-
ложити се сунцу; ηλιάζομαι → λιάζομαι
сунчати се, излагати се сунцу
ηλιακός, -ή, -ό Сунчев, сунчани: -ές ακτίνες
Сунчеви зраци; -ό φως Сунчево светло;
-ό ωρολόγιο сунчани сат; -ό φάσμα Сун-
чев спектар
ηλιακωτό, το → λιακωτό, το
ηλίαση, η сунчаница, сунчани удар
ηλίθιος, -ια, -ιο, ἄριλ. -а идиотски, кретен-
ски, имбецилни, глупачки: -ιο βλέμμα
идиотски поглед; - Με κοιτάζει ηλίθια.
Гледа ме идиотски.
ηλίθιος, ο идиот, глупак, кретен
ηλιθιότητα, η глупост, слабоумност, бле-
савост, идиотлук, кретенлук, имбецил-
ност
ηλικία, η узраст, животно доба, доб, годи-
ште: παιδική ~ дечје доба, детињство;
εφηβική ~ пубертет; анδρική ~ мужев-
но доба; ώριμη ~ зрело доба; - Παντρεύ-
τηκε σε ηλικία 30 χρονών. Оженио се у
доби од 30 година. - Ο Παρθενώνας έχει
ηλικία γύρω στα 2.500 χρόνια. Партенон
је стар око 2 500 година. - Κάλεσαν στα
όπλα τρεις ηλικίες μαζί. Позвали су под
оружје три годишта (истовремено).
ηλικιώνομαι → ηλικιούμαι одрасти, сазре-
ти, постати зрео човек; ηλικιωμένος, ο
човек у годинама, зрео, стар

(η)λιοβασίλεμα, το → (η)λιόγερμα, το зала-
зак Сунца, сутон
ηλιοβολία, η →λιοβολιά, η Сунчево зра-
чење
ηλιογέννητος, -η, -ο врло леп, необичне ле-
поте
(η)λιόγερμα, το → (η)λιοβασίλεμα, το
ηλιογραμμένος, -η, -ο прелепо нацртан
ηλιογράφος, ο хелиограф, инструмент за
мерење осунчаности неког предела
ηλιοθεραπεία, η сунчање, сунчана тера-
пија, излагање Сунцу
(η)λιόκαλος, -η, -ο → ωραίος, -α, -ο бли-
ставо леп
(η)λιόκαμα, το преплануло, поцрнело
од сунца
(η)λιοκαμένος, -η, -ο → ηλιόκαυστος, -η, -ο
преплануо, поцрнео од сунца
ηλιοκεντρικός, -ή, -ό хелиоцентрични
ηλιολατρία, η обожавање сунца
(η)λιόλουστος, -η, -ο, осунчан, сунчан; -η
μέρα сунчан дан
ηλιόλουτρο, το → ηλιοθεραπεία, η сунчана
терапија, сунчање
ήλιος, ο сунце; ~ με δόντια зубато сунце
ηλιοστάλα(γ)μα, το расута (дифузна) или
одбијена сунчева светлост
ηλιοστάλαχτος, -η, -ο који сија, зрачи по-
пут сунца, врло леп, „сија“ од лепоте
ηλιοστάσιο, το солстициј (зимски и ле-
тњи), равнодневница
ηλιοτρόπιο, το → лиотρόπι, το хелиотропне
биљке
ηλιοτροπισμός, ο хелиотропизам
ηλιοτυπία, η хелиогpавира
ηλιοφάνεια, η осунчаност, безоблачност,
инсолација
ηλιοφιλία, η хелиофилија, љубав према
сунцу и светлости уопште
ηλιόφιλος, -η, -ο → ηλιοχαρής, -ής, -ές хе-
лиофил, онај који воли сунце и свет, љу-
битељ сунца
ηλιοφοβία, η → φωτοφοβία, η хелиофобија,
страх од сунца и светлости уопште
ηλιόφοβος, η/ο хелиофоб, који се плаши
сунца и светлости
ηλιοφώτιστος, -η, -ο осветљен сунцем,
осунчан, сунчан
ηλιοχαρής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή μн. -είς,
-ή → ηλιόφιλος, -η, -ο

- (η)λιόχαρος, -η, -ο *прекрасан, сунчан; радостан, озарен*
- (η)λιοψημένος, -η, -ο → *ηλιοκαμένος, -η, -ο* *поцрнео, преплануо од сунца*
- Ηλύσια Πεδία**, та Илисија, Елизија, земља велике лепоте и вечитог пролећа у коју, према митологији, одлазе душе хероја и праведника
- ήμαρτον!** *Опрости! Пардон!; Ημαρτον Θεέ μου!* *Опрости ми, Боже!*
- ημεδαπός, -ή, -ό** → *ομοεθνής, -ής, -ές* *месни, локални, завичајни*
- (η)μέρα, η *дан: μέρα-νύχτα* *дању-ноћу; – την επομένη μέρα* *следећег дана, сутрадан; – από μέρα σε μέρα* *од једног дана до другог; дан за даном; – εορτάσιμη μέρα* *празнични дан; – μέρα αγοράς* *пијачни дан; – τριών ημερών δρόμος* *три дана пута; ~ νίκης, πένθους* *дан победе, дан жалости; – άμα τη μέρα* *у освит дана, у „Цик“ зоре; – βροχερές μέρες* *кишни дани; – Η ημέρα το καλοκαίρι* *διαρκεί περισσότερο από ό, τι το χειμώνα.* *Лети дан траје дуже него зими. – Το ταξίδι κράτησε δύο ημέρες.* *Путовање је трајало два дана. – Πέρασε στη ζωή του δύσκολες (η)μέρες.* *У свом је животу прошао (провео, проживео) тешке дане.*
- ημεράδα, η** → **ημερότητα, η** *благод, љупкост; нежност; кроткост, смерност*
- ημεραργία, η** *нерадни дан, изгубљен дан*
- ημέρευση, η** → **(η)μέρεμα, το** *кроћење, смиривање, припитомљавање*
- (η)μερεύω, (η)μέρεψα, -εύτηκα *кротити, смиривати, припитомљавати: Δεν μπορώ να μερέψω αυτό το άλογο.* *Не могу да укротим овог коња. – Μερικά ζώα δε μερεύουν με κανένα τρόπο.* *Неке животиње не могу ни на који начин да се припито-ме. – Μέρεψε κάπως ο πόνος σήμερα.* *Данас се бол донекле смирио.*
- ημερήσιος, -α, -ο** *дневни, једнодневни: -ος τύπος* *дневна штампа: -α εκδρομή* *једнодневни излет, екскурзија; -α διάταξη* *дневни ред*
- ημερίδα, η** *разонода, атлетско такмичење, рекреација; једнодневни скуп*
- ημερόβιος, -α, -ο** *1. једнодневни, који живи само један дан; 2. који се креће, лови и храни дању*
- ημεροδείκτης, ο** *зидни календар*

- (η)μεροδούλι, το → **ημεροκάματο, το** *дневница, једнодневни рад, једнодневна зарада, надница*
- ημερολόγιο, το** *календар, дневник: Το γρηγοριανό ημερολόγιο έγινε παραδεικτό στην Ελλάδα το 1923.* *Грегоријански календар је прихваћен у Грчкој 1923. – Το ημερολόγιο της Αννας Φρανκ.* *Дневник Ане Франк.*
- ημερομηνία, η** *датум*
- ημερομίσθιο, το** *дневница, надница*
- ημερομίσθιος, ο** → **μεροκαματιάρης, ο** *дневничар, надничар*
- ημερονύχτιο, το** → **μερόνυχτο, το** *дан и ноћ, 24 сата*
- ήμερος, -η, -ο, ἡριλ.** -α *припитомљен, питом (обраћен), благ: -ο λιοντάρι* *припитомљен лав; -ος τόπος* *обраћен, питом предео; -η καστανιά* *питоми кестен; -ος άνθρωπος* *благ човек, питом; -α ήθη* *културни (цивилизовани) обичаји*
- ημερότητα, η** → **ημεράδα, η**
- (η)μέρωμα, το → **ημέρωση, η** → **ημέρευση, η**
- (η)μερώνω, (η)μέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος *припитомити; цивилизовати; умирити*
- ημέρωση, η** → **(η)μέρωμα, το**
- ημέτερος, -η, -ο** *наш, наша, наше; ημέτεροι, οι* *пријатељи, наши (људи)*
- ημι-**префикс са значењем: **μισός** *пола, нѝр. ημιάγριος, ημιδιάμετρος, ημίθεος, ημικυκλικός, ημίλευκος, ημιμαθής, ημιπερίοδος, ημισέληνος, ημιτελής, ημίφως, ημίωρος* *κλπ. полудивљи, полупречник, полубог, полукруг, полубели, полуучен, полупериод, полумесец, полузавршен, полуосветљен, получасовни итд.*
- ημίονος, ο** *мазга, мула*
- ήμουν, ιμῆφ. ἴλ. εἶμαι**
- ημπορώ** → **μπορώ**
- ηνία, τα** → **χαλινάρια, τα** *1. узде, вођица; 2. вођење, управљање*
- ηνίοχος, ο** *водич; возач, кочијаш*
- ηνωμένος, -η, -ο, ἡριλ.** -α → **ενωμένος, -η, -ο** *уједињен, сједињен*
- (η)ξεύρω → **ξέρω**
- ήπαρ, το** → **συκώτι, το** *јетра, цигерица*
- ηπατίτιδα, η** *запаљење јетре, хепатитис*
- ηπατοπάθεια, η** *свако обољење јетре, хепатопатија*
- ήπειρος, η** *копно, континент: Η Ασία είναι η πιο μεγάλη ήπειρος της γης.* *Азија је највећи континент на Земљи.*

ηπειρώτης, ο континенталац
 ηπειρωτικός, -ή, -ό континентални: -ό κλίμα континентална клима; -ή περιοχή της Ελλάδας континентална област Грчке
 ήπια, аор. ἴλ. πίνω
 ήπιος, -α, -ο, ἕριλ. -α миран, тих, благ, питом, умерен; ήπιо κλίμα умерена, блага клима
 ηπιότητα, η питорескност; мирноћа, благост, љупкост
 Ηρα, η (μυθολ.) богиња Хера, Зевсова жена
 ήρα, η кукољ, коров, плева
 ηράκλειος, -α, -ο херкуловски: ηράκλεια δύναμη херкуловска снага
 Ηρακλής, ο (μυθολ.) Херкул, највећи грчки јунак, син Зевса и Алкмене
 ήρεμα → ηρέμα (ἕριλ.) тихо, мирно, спокојно
 ηρέμηση, η умирење, смиривање
 ηρεμία, η некретање; мир, тишина
 ηρεμίζω, ηρέμισα умирити, смирити, стишати
 ηρεμιστικός, -ή, -ό умирујући, смирујући, стишавајући
 ήρεμος, -η, -ο, ἕριλ. -α миран, тих, неузбуђен, спокојан
 ηρεμώ, (ε), ηρέμησα бити миран, смирити се, утишати
 ήρθα → ήλθα, аор. ἴл. έρχομαι
 ήρωας, ο, ж. ηρωίδα, η херој, хероина
 ηρωικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά херојски
 ηρώϊνη, η хероин
 ηρωισμός, ο хероизам, јунаштво: Οι Έλληνες έδειξαν άφθαστο ηρωισμό στον πόλεμο του 1940. Грци су показали ненадмашни хероизам у рату 1940. године.
 ηρώο, το биста, споменик, спомен-обележје
 Ησαΐας, ο Исаија, старозаветни пророк; (φρ.): χόρευσε τον Ησαΐα „оженио се“, песма на венчању; - χορεύω το χορό του Ησαΐα → παντρεύομαι
 ησιώνω → ισιώνω
 (η)συχάζω, ησύχασα, -ασμένος смирити се, утишати се, одморити се; испоснички живети: Μόνον αν πεθάνει θα ησυχάσει. Смириће се само ако умре. - Επεσε στο κρεβάτι για να ησυχάσει λίγο. Легао је у кревет да се мало одмори.

ησυχασμός, ο тежња за монашким животом, за одласком у манастир, у испосницу
 Ησυχαστές, οι Исихасти, припадници мистичног монашког реда у Светој Гори, у току 14. в. н. е.
 ησυχαστήριο, το боравиште испосника, испосница
 ησυχαστής, ο монах, калуђер, исихаст(а)
 ησυχαστικός, -ή, -ό (с)мирујући, успокојавајући
 ησυχία, η мир, тишина, спокојство: ησυχία της νύχτας ноћна тишина; - Κοντά του βρήκε την ησυχία της. Крај њега је нашла свој мир.
 ήσυχος, -η, -ο, ἕριл. -α миран, тих, спокојан: -η θάλασσα мирно море; -η ζωή миран (спокојан) живот; - Μείνετε ήσυχος! Останите мирни! (Не узнемирујте се!) - Αφήστε με ήσυχο! Оставите ме на миру!
 ήτοι → δηλαδή
 ήττα, η пораз, неуспех: Οι Πέρσες έπαθαν μεγάλη ήττα στη Σαλαμίνα από τους Έλληνες. Персијанци су код Саламине претрпели велики пораз од Грка.
 ηττοπάθεια, η дефетизам, страх од неуспеха, од пораза
 ηττοπαθής, ο дефетист, губитник
 ηττώμαι, ηττήθηκα, ηττημένος изгубити битку, претрпети пораз, бити поражен
 ηφαίστειο, το вулкан
 ηφαιστειογενής, -ής, -ές вулкански
 ηφαιστειολογία, η вулканологија
 Ηφαιστος, ο (μυθολ.) Хефест, бог ватре и вулкана
 ηχείο, το резонатор, звучник; доњи шупљи део жичаних инструмената
 ηχερός, -ή, -ό → ηχηρός, -ή, -ό, ἕριл. -ά звучан, звонак, гласан, који одјекује
 ηχηρότητα, η звучност, звонкост
 ηχητικός, -ή, -ό звучни, који производи звук
 ηχοβολίζω, -βόλισα мерити дубину мора (или језера) сонаром
 ηχοβολισμός, ο → ηχοβόλιση, η мерење дубине воде помоћу звучних таласа, сонаром
 ηχογόνος, -α, -ο звучан
 ηχογράφηση, η снимање звука

ηχοληψία, η снимање и преснимавање звука
ка

ηχολόγημα, το одзвук, одјек, брујање, јака

ηχολογώ, (ε), -λόγησα → **αχολογώ**

ηχομετρία, η мерење висине звука

ηχόμετρο, το ехометар, направа за проучавање звука жичаних инструмената

ήχος, ο звук, мелодија; еχο

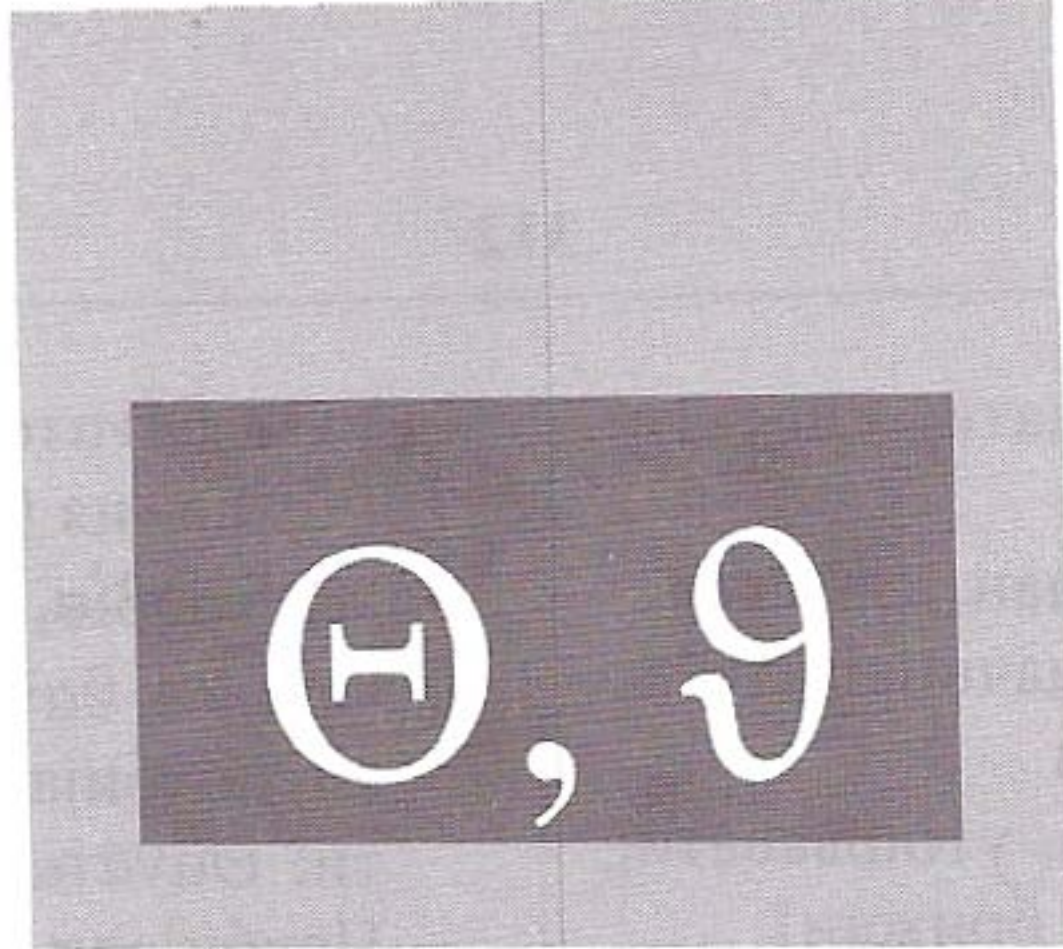
ηχώ, (ε), ήχησα производи звук, одјекивати, брујати, тутњати

ηώκαινος, -η, -ο еоценски

ηωλιθικός, -ή, -ό еолитски

ηώλιθος, ο камено оружје или оруђе

ηώς, η → **εώς**, η

●, ϑ, осмо слово алфавета, као бројчани знак ϑ' = 9, ϑ = 9 000

θα → **θενά** речца за ознаку футура, кондиционала и исказивања претпоставке: *Θα σου δώσω ένα δώρο*. Даћу ти један поклон. (*φυῖურ*) – *Θα σου το έστελνα αν το είχα*. То бих ти послао да сам имао. (кондиционал) – *Θα κοιμάται τώρα*. Биће да сада спава. Вероватно сада (већ) спава. (*υρεπιηοστιαвка*)

θάβω → **θάφτω**, **έθαψα**, **θάφτηκα**, **θαμμένος** сахранити; закопати, затрпати

θαλαμάρχης, **ο** морнарички подофицир задужен за чистоћу

θαλάμη, **η** → **θαλάμι**, **το** рупа, шупљина; шупљина пушчане цеви

θαλαμηγός, **η**, *ιεν.* -ού луксузна јахта

θαλαμηπόλος, **ο/η** собар, собарица (углавном на јаhti)

θαλάμι, **το** → **θαλάμη**, **η**

θαλαμίσκος, **ο** собица, кабина, комора

θάλαμος, **ο** соба, комора, велика заједничка соба: *νυφικός* ~ невестинска соба, брачна соба; *σκοτεινός* ~ мрачна комора

θάλασσα, **η** море, морска вода

θαλασσαετός, **ο** → **θαλασσαϊτός**, **ο** морски орао

θαλασσασφάλεια, **η** поморско осигурање

θαλασσης, **-ιά**, **-ί** → **γαλάζιος**, **-α**, **-ο** плаветан, азуран

θαλασσινά, **τα** морски плодови

θαλασσινός, **-ή**, **-ό** морски

θαλασσινός, **ο** морнар, поморац

θαλάσσιος, **-α**, **-ο** морски: *θαλάσσια αύρα* морски поветарац

θαλασσογράφος, **ο** океанограф

θαλασσοδάνειο, **το** → **ναυτοδάνειο**, **το**

θαλασσόδартος, **-η**, **-ο** који је изложен удару морских таласа

θαλασσοδέρνω, **-σόδειρα**, **-δάρθηκα**, **-δαρμένος** бити изложен морској стихији, борити се морем; са судбином, очајнички тражити решење

θαλασσοθεραπεία, **η** лечење купањем у мору, морска терапија

θαλασσοκρατία, **η** владавина над морима

θαλασσόλυκος, **ο** стари искусни морнар, морски вук

θαλασσομάνα, **η** медуза, морска коприва, жара

θαλασσομάχος, **ο** храбар морнар, који је учествовао у биткама на мору

θαλασσόνερο, **το** морска вода

θαλασσοπνίγομαι, **-πνίχτηκα** → **-πνίγηκα**, **-πνιγμένος** тонути; излагати се опасности, „изгубити главу“

θαλασσοποίηση, **η** узбурканост, узнемиреност, неред, пометња

θαλασσοποιώ, **(ε)**, **-ποίηση** узбуркати, пореметити, узнемирити

θαλασσοπορία, **η** дуга путовања морем, морепловство

θαλασσοπόρος, **ο** морепловац

θαλασσοπούλι, **το** 1. морска птица; 2. искусан морнар, морски вук; 3. брзи бродић, чамац

θαλασσοταραχή, **η** бурно море, олуја, бура, невреме

θαλασσόφυτα, **τα** морске биљке

θαλασσοχαρής, **ο** љубитељ мора, који воли море

θαλασσοχελώνα, **η** морска корњача

θαλασσόχορτο, **το** врста морске биљке

θαλάσσωμα, **το** → **θαλασσοποίηση**, **η**

θαλερός, **-ή**, **-ό** цветајући, свеж, чио

θαλερότητα, **η** цветање, свежина, чилост, крепкост

θαλλός, **ο** пупољак, младица

θάλλω, έθαλα пупити, ницати, цветати;
бити срећан
θαλπερός, -ή, -ό топао, срдачан, душеван
θαλπερότητα, η топлина, срдачност, срећа
θάλλος, το топлота, врућина
θάλλω, έθαλψα 1. загревати, утопљавати;
2. бити срдачан (пажљив, брижан)
θαλπωρή, η 1. охрабрење, бодрење; 2. ср-
дачност, брижност
θάμα, το → θαύμα, το
θαμάζω → θαυμάζω
θάμβος, το → θάμβος, το
θαμιστικός, -ή, -ό који означава понављање,
учестао: -ά ρήματα учестали глаголи
θαμνόβιος, -α, -ο који живи у жбуњу, са-
вија гнездо у грмљу
θαμνοειδής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή μн. -είς,
-ή бокораст, жбунаст
θάμνος, ο грм, жбун
θαμνώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η, μн. -εις,
-η грмовит, жбуновит
θαμπάδα, η замућеност, нејасност
θαμπός, -ή, -ό, ἱрил. -ά мутан, замућен, не-
јасан, слабо осветљен
θάμπος, το → θάμβος, το блесак, заслепље-
ност; велико изненађење
θαμποφέγγω, θαμποφέξα слабо светлети,
трептати
θάμπωμα, το замућеност, замраченост; за-
чућеност
θαμπώνω, θαμπωσα, -ώθηκα, -ωμένος за-
слепити, замутити: Με θάμπωσε ο ήλιος.
Заслепило (забљеснуло) ме сунце. –
●άμπωσε ο καθρέφτης. Замутило се ог-
ледало.
θαμπωτικός, -ή, -ό заслепљујући; запрепа-
шћујући
θαμώνας, ο стални гост, редовни посети-
лац
θανάσιμος, -η, -ο, ἱрил. -α смртоносан,
смртни
θανατάς, ο смрт
θανατηφόρος, -α, -ο, ἱрил. -α смртоносни,
смртоносан
θανατικό, το смртоносна епидемија; зло-
чинство
θανατικός, -ή, -ό смртни
θάνατος, ο смрт: φυσιολογικός ~ природ-
на (физиолошка) смрт; βίαιος ~ насил-
на смрт; – μέχρι θανάτου „до смрти“ (љу-
бав, мржња, верност); – Ο θάνατος δεν
έχει γιατρεία. Од смрти нема лека. – та

μετά θάνατον ειδηδομένα έργα посмртно
објављена (постхумна) дела

θανатоφοβία, η претерани страх од смрти
θανατώνω, θανάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος уби-
ти, поубијати; смртно болети, растужи-
ти: ●ανάτωσαν όλα τα ζώα του δάσους.
Поубијали су све животиње у шуми. –
Το χαλασμένο δόντι του τον θανάτωσε όλη
τη νύχτα. Кваран зуб га је ужасно (смрт-
но) болео целе ноћи. – Με θανάτωσαν τα
πιπρά του λόγια. Смртно ме растужише
његове горке речи.

θανάτωση, η убиство, злочин

θανή, η → κηδεία, η смрт, сахрана, погреб

θαρραλέος, -α, -ο, ἱрил. -α → θαρρετός, -ή,
-ό храбар, одважан, смео

θάρρεμα, το подстицање, охрабривање

θαρρεύω, θάρρεψα, -εύτηκα, -εμένος бити
храбар, охрабрити; мислити, смерати:
Τι θάρρεψες; Шта мислиш (смераш)?

θάρρος, το, ἱен. -ους храброст, смелост:
εμπνέω ~ надахнути храброшћу; – Αντι-
μετώπισε με θάρρος τον κίνδυνο. Храбро
се суочио са опасношћу. – Πολύ θάρρος
σου έδωσα. Дао сам ти много слободе.

θαρρά, (ε), θάρρεψα → θάρρησα веровати,
мислити, сматрати: Θαρρεί πως τα ξέρει
όλα. Мисли (сматра) да све зна.

θαύμα, το → θάμα, το чудо: Ο Χριστός έκανε
πολλά θαύματα. Христос је учинио мно-
га чудеса (чуда). – τα επτά θαύματα του
κόσμου седам светских чуда; – μιá γυ-
ναίκα θαύμα ομορφιάς једна жена чуде-
сне лепоте; – ως εκ θαύματος као неким
чудом

θαυμάζω → θαμάζω, θα(ύ)μασα, -άστηκα чу-
дити (се), дивити се: Αιόμη θαυμάζομαι.
Још се увек чудим. – ●αυμάζω το ηλιοβα-
σίλεμα. Дивим се заласку сунца.

θαυμάσιος, -α, -ο, ἱрил. -α чудесан, диван
θαυμαστής, ο, ж. -τρια, η обожавалац, обо-
жаватељка

θαυμαστικό, το знак чуђења, ускличник,
узвичник

θαυμαστικός, -ή, -ό који изражава чуђење
(дивљење)

θα(υ)μαστός, -ή, -ό, ἱрил. -ά зачућујући, за-
дивљујући, диван

θαυματοποιία, η → θαυματουργία, η чудо-
творство

θαυματοποιός, ο чудотворац, илузиониста, жонглер
 θαυματουργία, η → θαυματοποιία, η
 θαυματουργικός, -ή, -ό чудотворан, илузистички
 θαυματουργώ, (ε), -τούργησα стварати чуда, невероватне ствари: *Η επιστήμη τα τελευταία χρόνια θαυματουργεί.* Наука последњих година ствара чудеса.
 θαφτικά, та трошкови сахране
 θάφτω → θάβω
 θάψιμο, то сахрана, погреб
 θέα, η поглед, панорама, изглед, пејзаж
 θεά, η богиња; лепотица
 θέαμα, то призор, спектакл, сцена
 θεαματικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά сликовит, занимљив, спектакуларан
 θεαματικότητα, η сликовитост, спектакуларност
 Θεάνθρωπος, ο Богочовек, Исус Христ
 θεάρεστος, -η, -ο богоугодан, богоумио, човекољубив, човечан, хришћански
 θέαση, η суочење, утврђивање стања
 θεατής, ο гледалац, посматрач, сведок
 θεατός, -ή, -ό видљив, који се може видети
 θεατρίζω, -άτρισα, -ίστηκα 1. клеветати, оцрњивати, исмевати; 2. -ομαι често ићи у позориште
 θεατριογράφος, ο новинар, позоришни извештач и критичар
 θεατρικός, -ή, -ό позоришни, театарски
 θεατρικότητα, η театралност
 θεατρινισμός, ο театралност; пренемагање, афектирање, претварање
 θεατρινίστικος, -η, -ο театралан; пренемажући, афектиран
 θεατρίνος, ο, *ж.* -ίνα, η глумац, глумица
 θεατρισμός, ο јавна поруга, исмевање
 θέατρο, то позориште, театар; поприште догађаја
 θεατρομανής, ο/η који претерано воли позориште, театроман
 θεατρομανία, η театроманија
 θεατρόφιλος, ο/η љубитељ позоришта
 θεατρώνης, ο глумац и власник позоришта, организатор представа
 θεία, η → θεία, η тетка, стрина
 θεία, та светиње
 θειασβέστιο, то мешавина сумпора и креча за прскање биља
 θειάφι, то → θείο, то (*хем.*) сумпор (S)

θειαφίζω, -άφισα, -ίστηκα, -ισμένος сумпорисати: *Είναι καιρός να θειαφίσουμε το αμπέλι.* Време је да сумпоришемо (да прскамо) виноград.
 θειάφισμα, то сумпорисање, прскање сумпором: *Το θειάφισμα πρέπει να γίνεται το πρωί που υπάρχει δροσιά στα φύλλα.* Сумпорисање (прскање) треба да се врши ујутро док има росе на лишћу.
 θειαφιστήρι, то прскалица
 θειικός, -ή, -ό сумпорни
 θειικός, -ή, -ό божји, божански; божанствен
 θείο, то → θειάφι, то
 θείος, -α, -ο божји, божански: *θεία βούληση* божја воља; – *θεία χάρη* божја милост; – *θεία αρμονία* божанствена хармонија; – *θεία λειτουργία* света литургија; **Θεία Ευχαριστία** причешће
 θείος, ο теча, стриц
 θειούχος, -α, -ο сумпоровит, сумпорни, који садржи сумпор: *-ες ιαματικές πηγές* сумпоровити лековити извори (бање, топице)
 θείσμος, ο теизам, филозофско-религиозно учење о постојању (једног) бога Творца
 θείτσα, η → θειάκω, η → θειούλα, η теткица
 θειώδης, -ης, -ες, *ἕν.* -ους, *ак.* -η *μн.* -εις, -η жут, жутозелен, боје сумпора
 θείωση, η сумпорисање
 θέλητρο, то → *γοητεία, η → χάρη, η* драж, љупкост, лепота, чар
 θέλω, έθελξα, θέλχτηκα очарати, занети, шармирати
 θέλημα, то жеља, поруџбина
 θεληματάρης, -άρα, -άριχο који тражи, жели, „извољева“, упоран, тврдоглаво, јогунаст, својеглав
 θεληματίας, ο који нешто упорно, жарко жели
 θεληματικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά вољан, жељен, хтен
 θέληση, η жеља, воља, намера: *Ολα έγιναν παρά τη θέλησή μου.* Све се догодило мимо моје воље. – *Δεν έχει θέληση για γράμματα.* Нема жеље за учењем. – *ακλόνητη θέληση* чврста (одлучна) намера; – *Εδειξε θέληση.* Показао је вољу, одлучност.

Θελιά, η → **θηλιά, η**
Θελκτικός, -ή, -ό заводљив, заносан, очаравајући, шармантан, привлачан
θέλω, ήθελα, θέλησα, θελημένος хтети, желети; намеравати: *Θέλει να σπουδάσει.* Жели да студира. – *Ο άρρωστος θέλει γιατρό.* Болеснику треба лекар. ● *έλει το καλό σας.* Жели вам добро. *Ας γίνει ό, τι θέλει.* Нека буде оно што жели. – *Τι θέλεις εδώ στο χωριό;* Шта хоћеш (тражиш) овде у селу? – ● *έλησε κάτι να πει, αλλά δεν τα κατάφερε.* Хтео је нешто да каже али није успео. – *Εχει ό, τι θέλει.* Има све што жели.
θέμα, το тема, предмет, садржај, основа (*νήρ.* глагола): ~ *του έργου* садржај дела; – *Το θέμα εξετάστηκε από όλες τις πλευρές.* Питање је размотрено са свих страна. – *Στη λέξη ριζώνω, το αρχικό θέμα είναι ριζ-.* У речи ριζώνω основа је „ριζ-“.
Θεματικός, -ή, -ό тематски, основни
Θεματογράφος, ο либретиста
Θεμελιακός, -ή, -ό → **Θεμέλιος, -α, -ο** темељни, основни, базични
Θεμέλιο, το → **θέμελο, το** основ, темељ, база
Θεμέλιος, -ια, -ιο → **Θεμελιακός, -ή, -ό**
Θεμελιώδης, -ης, -ες, ίεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η основни, темељни, изворни
Θεμελίωμα, το → **Θεμέλιωμα, το** постављање темеља
Θεμελιώνω, θεμελιώσα → **Θεμελίωσα, -ώθηκα, -ωμένος** темељити, утемељити, основати
Θεμελίωση, η утемељење, оснивање
Θεμελιωτής, ο утемељивач, оснивач: *Ο Καποδίστριας υπήρξε θεμελιωτής του ελληνικού κράτους.* Каподистрија је био утемељивач грчке државе.
Θεμελιωτικός, -ή, -ό утемељивачки
θέμελο, το → **Θεμέλιο, το**
Θέμιδα, η (*μυθολ.*) Темида, богиња правде: *ναός της Θέμιδας* – *το δικαστήριο* „храм Темиде“ – суд; – *οι λειτουργοί της Θέμιδας* – *οι δικαστές, οι νομικοί* „службеници Темиде“, судије, адвокати; – *το σπαθί της Θέμιδας ή ο ζυγός της Θέμιδας* – *το σπαθί και η ζυγαριά ως σύμβολα της δικαιοσύνης* „Темидин мач“ и „Темидина вага“ – мач и вага које Темида држи у руци као симболе правде
Θεμιστοκλής, ο Темистокле

Θεμιστοπόλος, ο Темидин службеник, судија, адвокат
Θεμιτός, -ή, -ό, ύрил. -ά законит, исправан, дозвољен, допуштен
Θενά → **θα**
Θεοβάδιστος, -η, -ο предео на који је ступила божја нога
Θεόγυμνος, -η, -ο потпуно огољен, го
Θεοδικία, η → **Θεοκρισία, η** „божји суд“, средњовековни обичај да оптужени урони шаку у врелу воду ради доказивања невиности
Θεοδόλιχος, ο → **Θεοδολίδιο, το** теодолит
Θεοκατάρατος, -η, -ο проклет, одбачен од бога, велики грешник
Θεόκλειστος, -η, -ο, ύрил. -α потпуно затворен
Θεόκουφος, -η, -ο потпуно глув
Θεοκράτης, ο теократ(а)
Θεοκρατία, η теократија
Θεοκρατικός, -ή, -ό, ύрил. -ά теократски
Θεοκρισία, η → **Θεοδικία, η**
Θεόληπτος, -η, -ο 1. Богом надахнут; 2. психопат који верује да је у непосредној вези са Богом; 3. онај који је у верском заносу, сувише побожан
Θεοληψία, η 1. богонадахнутост; 2. верски занос
Θεολογία, η теологија, богословље
Θεολογικός, -ή, -ό теолошки, богословски
Θεολόγος, ο теолог, богослов
Θεολογιά, (ε), -λόγησα бавити се теологијом
Θεομαχία, η верски рат
Θεομάχος, ο богоборац, противник вере, безверан, безбожник
Θεομηνία, η гнев божји, стихија, природне непогоде (мраз, олуја, поплава, ватра, земљотрес); беда, напаст
Θεομητορικός, -ή, -ό који се односи на Богородицу, богомајчин
Θεομίσητος, -η, -ο Богу омражен, мрзак, проклет, нечастан, непоштен
Θεόμορφος, -η, -ο врло леп, божански леп, леп „ко бог“; богоподобан
Θεομπαίχτης, ο, ж. -τρα, η богохулник, богохулница, непобожан
Θεονήστικος, -η, -ο врло гладан, прегладан, изгладнео, прегладнео
Θεοπάλαβος, -η, -ο безуман, суманут, претерано немиран и непослушан (дете)

Θεόπεμπτος, -η, -ο неочекиван, изненадан, неслућен, „од Бога послат“: *Θεόπεμπτη τύχη* изненадна срећа; – *Θεόπεμπτη συμφορά* неочекивана несрећа (малер)

Θεόπνευστος, -η, -ο Богом надахнут

Θεοποίηση, η → **αποθέωση**, η прављење, чињење богом, претерано слављење, хваљење, дивинизација, апотеоза

Θεοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος славити, узвисивати, дивинизирати, чинити богом: *Στην εποχή μας οι ποδοσφαιριστές έχουν θεοποιηθεί*. У наше доба фудбалери се славе као божанства.

Θεοπρόβλητος, -η, -ο од Бога изабран, Богом дан: -ος *ιεράρχης* Богом изабран патријарх (Василије Велики, Григорије Теолог, Јован Златоусти).

Θεόρατος, -η, -ο врло висок и велик, огроман, громадни

Θεός, ο, ж. **Θεά**, η Бог, богиња: *οι θεοί του Ολύμπου* богови са Олимпа; – *Δόξα τω Θεώ!* Слава Богу! – *Το χρήμα είναι ο Θεός μου*. Новац је мој бог. – *Γιά το Θεό!*, *Προς Θεού!* За име божје! За љубав божју! – *Δεν έχει το Θεό του*. Нема бога у себи (вара, краде). – *Αν θέλει ο Θεός*. Ако Бог да(де). – *Ενας Θεός ξέρει*. Сам Бог зна, једино Бог зна. – *Ο Θεός να μην το δώσει*. Да не да Бог! Не дај Боже! – *Ελέω Θεού βασιλιάς*. Краљ „по милости божјој“. – *Ο Θεός να δώσει (μακάρι)!* Да Бог да, кад би бог дао, дабогда, кад би бар...

Θεοσέβεια, η богобојажљивост, поштовање Бога, религиозност

Θεοσιόταδο, το → **θεοσιοτεινιά**, η помрчина, „мркли мрак“

Θεοσιότεινος, -η, -ο потпуно мрачан

Θεοσιοτωμένος, -η, -ο 1. проклет; 2. врло уморан, преморен, „мртав уморан“

Θεοσοφία, η → **θεοσοφισμός**, ο теозофија, теозофизам

Θεόσταλτος, -η, -ο → **θεοσταλμένος**, -η, -ο неочекиван, богомдан

Θεόστραβος, -η, -ο → **θεότυφλος**, -η, -ο потпуно слеп, и онај који не схвата и не примећује нешто сасвим очигледно

Θεότητα, η божанственост, божанска природа

Θεοτικό, το божанско; **θεοτικά**, τα божанске ствари

Θεοτικός, -ή, -ό божји, божански

Θεοτόκος, η → **Παναγία**, η Богородица, мајка божја

Θεοτούμπης, ο → **θεομπαίχτης**, ο

Θεότρελος, -η, -ο → **θεοπάλαβος**, -η, -ο

Θεότυφλος, -η, -ο → **θεόστραβος**, -η, -ο

Θεουργία, η чаробњаштво, врачање, опсенарство

Θεουργικός, -ή, -ό чаробњачки, опсенарски

Θεουργός, ο чаробњак, чудотворац, опсенар

Θεοφάνερος, -η, -ο → **ολοφάνερος**, -η, -ο очигледан, јасан, евидентан

Θεοφάνια, τα → **Φώτα**, τα Богојављење

Θεοφιλέστατος, ο титула епископа; најбогољубивији

Θεοφοβούμενος, -η, -ο богобојажљив

Θεοφόρος, -ος → -α, -ο богоносац, који носи Бога у себи, надахнут: ο -ος *Ιγνάτιος* св. Игњатије

Θεόφραστος, ο Теофраст, богоречит

Θεόφτωχος, -η, -ο врло сиромашан, бедан

Θεοφύλακτος, -η, -ο → -αχτος, -η, -ο онај кога чува Бог

Θεοφώτιστος, -η, -ο Богом обасјан, надахнут

Θεραπαινίδα, η робиња, служавка, слушкиња

Θεραπεία, η терапија, лечење

Θεραπεύσιμος, -η, -ο 1. излечив; 2. поправљив: -η *αρρώστια* излечива болест

Θεραπευτήριο, το лечилиште

Θεραπευτής, ο, ж. -τρια, η 1. терапеут, лекар; 2. надрилекар

Θεραπευτική, η терапеутика, терапија

Θεραπευτικός, -ή, -ό терапеутски, терапијски

Θεραπεύω, *θεράπευσα*, -εύτηκα, -ευμένος побольшавати, лечити, поправљати

Θεράποντας, ο → **θεράπων**, ο, *ἱεν.* -οντος приврженик, слуга: *θεράποντας της Θέμιδας* Темидин слуга – правник, судија; – *θεράποντας γιατρός* лекар који прати ток излечења; – *Ταπεινός θεράποντας* на крају писма: Слуга сам.

Θέρετρο, το одмаралиште, излетиште, лечилиште

Θεριακή, η → **θηριακή**, η

Θεριακλίχι, το зависност, страст, порок

Θεριακώνω, -ώθηκα, -ωμένος → **θεριεύω**, -ρίεψα разрасти и увећати се, добити гигантске размере

θερίζω, θέρισα, -ίστηκα, -ισμένος жети, жњети, (по)косити
 θερινός, -ή, -ό → καλοκαιρινός, -ή, -ό летњи
 θεριό, то → θηρίο, то дивља животиња, звер
 θέρισμα, то → θερισμός, о жетва
 θεριστής, о, ж. -τρια, η жетелац
 θεριστής, о месец јуни
 θεριστικός, -ή, -ό жетвени, жетелачки;
 θεριστικά, та трошкови жетве и косидбе
 θερμαγωγός, о топоводни
 θερμαίνω, θέρμανα, -άνθηκα грејати, загревати; -ομαι имати, добити температуру: *Κρύωσε και θερμάνθηκε.* Прехладио се и добио је температуру.
 θέρμανση, η грејање, загревање; *κεντρική* ~ централно грејање
 θερμαντήρας, о посуда за загревање, грејач
 θερμαντικός, -ή, -ό топлотни; онај који загрева, грејући
 θερμασία, η → ελονοσία, η грозница, маларија
 θερμαστής, о ложач
 θερμάστρα, η → σόμπα, η грејалица
 θέρμη, η грозница, жар, топлина
 θερμίδα, η топлотна јединица, калорија
 θερμιδομετρία, η мерење топлоте
 θερμικός, -ή, -ό топлотни, термички
 θερμό, то → θερμός, о топла, врућа вода
 θερμοαιμία, η топлοкрвност; врућа крв; буран карактер
 θερμόαιμος, -η, -ο 1. топлοкрван; 2. вруће крви, бурног карактера, темпераментан
 θερμογόνος, -ος → -α, -ο који производи топлоту, термичан
 θερμογράφος, о термограф, топлотни графикон
 θερμοδυναμική, η термодинамика
 θερμοδυναμικός, -ή, -ό термодинамички
 θερμοηλεκτρικός, -ή, -ό термоелектрични
 θερμοηλεκτρισμός, о термоелектрицитет
 θερμοθεραπεία, η термотерапија
 θερμοκαυτήρας, о врста хируршког инструмента, каутер
 θερμοκέφαλος, -η, -ο 1. топлοкрван; 2. раздражљив, колеричан, плаховит, осетљив, усијане, „вруће“ главе
 θερμοκήπιο, то 1. стаклена башта; 2. (*meiφ.*) извориште идеја

θερμοκρασία, η температура
 θερμόλουτρο, то термичка (топлотна), топла бања
 θερμομέτρηση, η мерење температуре
 θερμόμετρο, то термометар, топломер
 θερμομετρώ, (ε), -μέτρησα, -ήθηκα мерити температуру
 θερμοπαραγωγός, о произвођач топлоте
 θερμοπαρακαλώ, (α), -παρακάλεσα → *ικετεύω* топло, усрдно молити, преклињати
 θερμοπερατός, -ή, -ό термичко зрачење, зрачење топлоте
 θερμοπηγή, η топли, врућ (термални) извор (најчешће са лековитим својствима)
 θερμοπίδακας, о избијање вруће воде из земље, гејзир
 θερμοπληξία, η болест проузрокована претераним нагомилавањем топлоте у телу
 θερμοπυρηνικός, -ή, -ό термонуклеарни: -ή *βόμβα* термонуклеарна бомба
 θερμός, -ή, -ό, *ἕριπ.* -ά топао, срдачан, живахан, темпераментан: *θερμές χώρες* топле земље, са топлим климом; - *θερμή συζήτηση* буран састанак - *θερμός νέος* живахан младић; - *Του επιφύλαξαν θερμή υποδοχή.* Припремили су му срдачан, топао дочек. - *θερμός οπαδός* ватрени присталица; - *θερμή παράκληση* жарка молба; - *θερμή γυναίκα* „темпераментна жена“
 θερμός, то (*нем., нейром.*) термос, термос-боца
 θερμοσίφωνας, о → *θερμοσίφωνο*, то кухињи грејач воде
 θερμοστάτης, о термостат
 θερμοστατικός, -ή, -ό термостатичан
 θερμότητα, η 1. топлота; 2. срдачност: *Ο ήλιος είναι η βασικότερη πηγή θερμότητας για τη γη.* Сунце је основни извор топлоте за Земљу.
 θερμοτροπία, η → *θερμοτροπισμός*, о термотропија, особина биљака да се окрећу и расту према сунцу
 θερμοурγός, -ή, -ό 1. онај који ради са жаром; 2. непромишљен, авантуристички, хазардан
 θερμοφόρα, η термофор
 θέρος, о → θερός, о жетва, косидба житарица

θέρος, το, ἱεν. -ους → **καλοκαίρι, το** лето
Θερσίτης, ο Терсит, старо мушко име, лице из Илијаде; дрзник, надимак за човека дрског, злог, плашљивог и полтронског
θέση, η место, положај, стање: *περίοπτη θέση* виђен одасвуд, истакнут, значајан положај; – *θέση της πόλης μας* положај нашега града; – *Βάζω τα πράγματα στη θέση τους.* Поставити ствари на своје место. – *Δε βρήκα θέση στο λεωφορείο.* Нисам нашао место у аутобусу. – *Βρισκόταν σε πολύ δύσκολη θέση.* Налазио се у врло тешком положају. – *Οι θέσεις που υποστήριξε ήταν σωστές.* Гледишта која је заступао била су тачна. – *είμαι σε θέση* бити у могућности, моћи; – *Δεν έχεις θέση εδώ.* Нема ти места овде. Ниси прихваћен. – *παίρνω θέση* подржавати неко гледиште; – *οι δημόσιες θέσεις* јавни послови, положаји; – *εισιτήριο δευτέρας θέσης* карта другог разреда; – *μάχη θέσεων* локалне борбе; – *ευκατάληψη θέσης* напуштање положаја
θεσιθήρας, ο каријерист, онај који не бира средства да се докопа државне службе
θεσιθηρία, η каријеризам, добијање, „хватање“ неког места и положаја у државној служби
θεσμικός, -ή, -ό → **θέσμιος, -α, -ο**
θέσμιο, το → **θέσμια, τα** уобичајен, опште важећи закон и обичај
θέσμιος, -α, -ο сагласан закону, законит
θεσμοθεσία, η → **νομοθεσία, η** доношење закона, законодавство
θεσμοθέτης, ο, ж. -έτιδα, η законодавац
θεσμοθέτηση, η доношење и одређивање закона
θεσμοθετώ, (ε), -θέτησα доносити, кодификовати законе
θεσμός, ο 1. норма, закон; 2. институција, установа; **θεσμοί, οι** основни закони једног друштва: ~ *του γάμου* институција брака; ~ *των κοινωνικών ασφαλίσεων* установа социјалног осигурања
θεσπέσιος, -α, -ο, ἱрил. -α диван, чудесан
θεσπίζω, θέσπισα, -ίστηκα, -ισμένος доносити законе, кодификовати
θέσπισμα, το наредба, одлука, декрет
θεσσαλικός, -ή, -ό тесалски
θέσφατο, το божја реч, права истина
Θέτιδα, η Тетида, женско име, Ахилова мајка

θετικισμός, ο позитивизам
θετικιστής, ο, ж. -τρια, η позитивист(а)
θετικιστικός, -ή, -ό позитивистички
θετικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά стваран, истинит, поуздан, сигуран: *θετική βοήθεια* стварна помоћ; – *Πήρα θετική απάντηση.* Примιο сам позитиван одговор. – *θετικός άνθρωπος* позитиван човек; – *θετικός πόλος μαγνήτη* позитиван магнетски пол – северни; – *θετικός αριθμός* позитиван број (већи од нуле); – *θετικός βαθμός* први степен придева, позитив; – *θετικό δίκαιο* позитивно право; – *θετικό μηδέν* позитивна нула
θετικότητα, η сигурност, поузданост, извесност, позитивност
θετός, -ή, -ό 1. постављен, стављен; 2. усвојен
θέτω, έθεσα, τέθηκα, τεθειμένος (по)ставити, сместити: *Δεν έχουν τεθεί τα θεμέλια.* Нису постављени темељи. *Θέτω πρώτος το ζήτημα.* Први постављам питање. – *θέτω κατά μέρος* склонити (ставити) на страну; – *θέτω σε δεύτερη μοίρα* сматрати другостепеним; – *θέτω τελεία και παύλα* ставити тачку и повлаку, завршити; – *θέτω υπό έλεγχο* ставити под контролу; – *θέτω στο αρχείο την υπόθεση* ставити предмет у архиву; – *θέτω επί τάπητος* поставити питање, „ставити на тапет“
θεώμαι, θεάθηκα видети, гледати, разматрати
θεωρείο, το ложа, издвојена седишта у позоришту, скупштини
θεώρημα, το теорија, теорема: *Πυθαγόρειο* ~ Питагорина теорема
θεώρηση, η виза, одобрење, сагледавање: ~ *διαβατηρίου* визирање пасоша
θεωρητής, ο контролор
θεωρητικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά теоретски: -ή *αριθμητική* теоретска математика; – *Θεωρητικά πρέπει να υπάρχει ζωή και σε κάποιο άλλο ουράνιο σώμα.* Теоретски, треба да постоји живот и на неком другом небеском телу.
θεωρία, η теорија, теорема: *Ο Δαρβίνος διατύπωσε τη θεωρία της εξελίξεως των όντων.* Дарвин је поставио теорију о развоју врста. – *Αυτά που λες είναι θεωρίες.* Ово што кажеш је теорија (недоказано). – *Το αυτοκίνητο αυτό έχει θεωρία, αλλά δεν εί-*

ναι γερό. Овај аутомобил је леп („као из-мишљен“), али није јак.

Θεωρός, ο → **Θεατής, ο** → **παρατηρητής, ο**
гледалац, посматрач

Θεωρώ, (ε), θεώρησα, -ήθηκα, -ημένος сматрати, мислити, прегледати, контролисати: *Θεωρεί τον εαυτό του σπουδαίο.* Сматра себе важним (значајним). – *Θεωρώ τα διαβατήρια* контролисати, визирати пасоше; – *Θεώρησα τα εισιτήρια.* Проконтролисао сам улазнице.

Θέωση, η → **αποθέωση, η** хваљење, узвишавање, апотеоза

Θηβαϊκός, -ή, -ό → **Θηβαίικος, -η, -ο** тебански

Θηκάρι, το корице, футрола: *Εβγαλε το ξίφος από το Θηκάρι.* Извадио је (извукао) мач из корица.

Θήκη, η кутија, футрола, корице: *θήκη εργαλείων* кутија за алат; – *θήκη πιστολιού* футрола пиштоља; – *θήκη για τα γυαλιά, για το στυλό* футрола за наочари, за наливперо; – *θήκη του ξίφους* корице мача

Θηκιάζω, θήκιασα ставити (увући) у корице

Θηλάζω, θήλασα, -άστηκα -ασμένος дојити, сисати

Θήλασμα, το → **βύζαγμα, το** → **θηλασμός, ο**
дојење

Θηλαστικό, το сисар

Θήλαστρο, το сисалка, дудла, дуда, цуцла

Θηλή, η брадавица (на дојки)

Θηλιά, η рупица за дугме; замка, чвор; петља

Θηλιάζω, θήλιασα, -ασμένος правити чворове, закопчавати

Θήλυ, το, ἴεν. θήλεος, *μн.* θήλεα, девојка; женско; жена: *Γυμνάσιο θηλέων* женска гимназија

Θηλυγονία, η рађање женске деце

Θηλυγονικός, -ή, -ό женски: *θηλυγονική γραμμή απογόνων* потомци по женској линији

Θηλύκι, το дугме; чвор

Θηλυκό, το жена, женско; (*ἱрам.*) женски род; **θηλυκά, τα** женски род: *Τα θηλυκά δεν έχουν μπέσα.* Женски род не држи реч. – *Το θηλυκό του επιθέτου γλυκός είναι γλυκιά.* Женски род придева „сладак“ је: слатка.

Θηλυκός, -ιά, -ό женски: *θηλυκιά αλεπού* женка лисице, лисица; – *θηλυκός αἰτός*

женка орла; – *θηλυκό μυαλό* стваралачки мозак, који „рађа“ мисли

Θηλυκότητα, η женственост

Θηλυκώνω, θηλύκωσα, -ώθηκα, -ωμένος закопчавати, спајати, преплести

Θηλυμανής, ο женскар(ош)

Θηλυμανία, η женскарлук, женскарство

Θηλυμορφία, η женске карактеристике на неком мушком организму

Θηλυπρέπεια, η женски изглед и држање (понашање)

Θηλυπρεπής, -ής, -ές женскаст, феминизиран

Θηλύτητα, η → **θηλυκότητα, η** → **θηλυπρέπεια, η**

Θηλυτοκία, η → **θηλυγονία, η**

Θήλωμα, το брадавица, брадавка

Θημιωνία, η крстине (жита)

Θημιωνιάζω, θημώνιασα, -άστηκα, -ασμένος пластити

Θημώνιασμα, το плашћење

Θήρα, η → **κυνήγι, το** лов; тражење; *άδεια θήρας* ловна дозвола, дозвола за лов

Θηραϊκός, -ή, -ό санторински

Θήραμα, το ловина, улов; дивљач: *Εξαφανίστηκαν τα θηράματα απ' αυτήν την περιοχή.* Нестала је дивљач у овом крају. – *Εφερε πολλά θηράματα σήμερα.* Данас је донео доста (много) улова. – *Του ξέφυγε το θήραμα.* Побегла му ловина.

Θηρευτής, ο, ж. -τρια, η 1. ловац; 2. онај који за нечим трага (тежи)

Θηρευτικός, -ή, -ό ловачки

Θηρεύω, θήρευσα, -εύθηκα, -ευμένος ловити; тражити, тежити за нечим: *Θηρεύει τα ζώα.* Лови животиње. – *Θηρεύει ευκαιρίες.* Тражи („вреба“) прилику.

Θηριακή, η → **θεριακή, η** серум против змијског уједа

Θηρίο, το → **θεριό, το** дивља животиња, звер

Θηριοδαμαστής, ο, ж. -τρια, η кротитељ, кротилац

Θηριομαχία, η борба звери, борба са зверима

Θηριομάχος, ο борац са зверима, гладијатор

Θηριόμορφος, -η, -ο 1. зверолик; 2. грозан, страшан, ужасан, зверски

Θηριοτροφείο, το менажерија

Θηριοτρόφος, ο 1. κротитель; 2. боравиште дивљих животиња: *Θηριοτρόφα περιοχή* предео пун дивљих животиња

Θηριώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η зверски, дивљи, свиреп: *Θηριώδεις πράξεις* зверски поступци

Θηριωδία, η дивљање, зверство, нечовечност, окрутност, животињство: *Οι Θηριωδίες των Τούρκων ανάγκασαν πολλούς Έλληνες να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους.* Нечовечност (окрутност) Турака натерала је (принудила је) многе Грке да напусте своју отаџбину.

Θησαυρίζω, θησαύρισα, -ίστηκα, -ισμένος стицати богатство, богатити се, гомилавати благо

Θησαύριση, η → **Θησαύρισμα, το** богаћење, обогаћивање, стицање богатства; пуњење ризнице

Θησαυρισμός, ο → **πλουτισμός, ο** обогаћење

Θησαυριστής, ο милионер, богаташ, онај који гомила богатство

Θησαυρός, ο велико богатство, благо: *Θησαυρός της ελληνικής γλώσσας* енциклопедија грчког језика; – *Θησαυροί του Κροίσου* Крезово богатство; – *Ανακάλυψε Θησαυρό.* Открио је сакривено благо. – *Πήρε μια γυναίκα Θησαυρό.* Узео је богату и вољену жену. – *Ανθρακες ο Θησαυρός.* Изјаловиле се наде. – *Θησαυρέ μου!* Благо моје! – *Θησαυρός των Αθηναίων στους Δελφούς* ризница (трезор) Атињана у Делфима

Θησαυροφύλακας, ο чувар ризнице, ризничар

Θησαυροφυλάκιο, το ризница, трезор

Θησεάς, ο (миџол.) Тезеј, син Егејев

Θητεία, η служба, функција за одређени период, мандат

Θητεύω, θήτευσα служити или нудити своје услуге за одређени период и уз накнаду

Θίασος, ο позоришна трупа

Θιασώτης, ο обожавалац, приврженик, поклоник

Θιάφι, το → **Θειάφι, το**

Θίγω, έθιξα, θίχτηκα, θιγμένος такнути, до-такнути, пробати, окусити, узбудити

Θίνα, η гомила пешчаних наноса, дина

Θίνες, οι дине

Θλάση, η → **Θλάσμα, το** ломљење, прелом, контузија, олупина

Θλιβερός, -ή, -ό, ὑριλ. -ά тужан, жалостан, јадан

Θλίβω, έθλιψα, θλίφτηκα, θλιμμένος расту-жити, ражалостити, ојадити

Θλιμμένος, -η, -ο, ὑριл. -α → **Θλιφτός, -ή, -ό** жалостан, погребни

Θλιφτικός, -ή, -ό тужан, жалобан, погребни; **Θλιφτικά, τα** жалобна одећа

Θλίψη, η туга, nelaгодност, стрепња, неспокојство

Θνησιγενής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή → **Θνησιγέννητος, -η, -ο** мртворођен

Θνησιγονία, η рађање мртвог плода; мртворођеност

Θνησιμαίο, το леш; цркотина, мрцина, стрвина

Θνησιμαίος, -αία, -αίο мртав, цркнут

Θνησιμότητα, η смртност

Θνητός, -ή, -ό смртан; **Θνητοί, οι** смртници

Θνητότητα, η смртност

Θολαίνω → **Θολώνω**

Θолерός, -ή, -ό мутан, таман, мрачан

Θолерότητα, η замућеност, затамњеност

Θολίσκος, ο куполица, сводић

Θολοειδής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή куполаст, надсвођен

Θолόνερο, το мутна вода, блатњава вода, каљуга

Θолός, -ή, -ό, ὑριл. -ά мутан, таман: **Θολό νερό** мутна (замућена) вода; – **Θолός ουρανός** мутно (мрачно, тамно) небо; – **ψαρεύει στα Θολά** ловити у мутном, радити подмукло

Θόλος, ο свод, купола: *ουράνιος* ~ небески свод

Θолός, ο мастило, тамна течност коју избацују сипе

Θολοστάτης, ο зид који носи свод

Θολότητα, η замућеност, затамњеност

Θоlούρα, η пометња, запетљаност, збрка, нејасноћа

Θόλωμα, το → **Θόλωση, η** замућеност

Θολώνω → **Θоlαίνω, θόλωσα, -ώθηκα, -ωμένος** мутити, замутити: *Θόλωσε η θάλασσα από τον πολύ κόσμο.* Замутило се море од многог света. – **Θολώνουν τα μάτια μου.** Очи ми се муте од суза. Узбуђен сам (дирнут, плачем). Очи су ми мутне. – *Θολώνει το μάτι μου.* Љут сам, огорчен,

бесан. – *Θολώνει τα νερά.* „Мути воду“ (петља, вара).
θόλωση, η → **θόλωμα, το**
θολωτός, -ή, -ό купаст, куполаст
θόριο, το (хем.) торијум (Th)
θорύβηση, η → **тараχή, η** → **анηсуχία, η** метеж, узнемиреност, немир, збрка
θорυβοποιός, ο галамџија, изгредник, који ствара метеж, немир, збрку
θόρυβος, ο бука, галама, граја, ларма, јека
θорυβά, (ε), θорύβησα, -ήθηκα, -ημένος правити буку, галамити, лармати, узнемиравати: *Μη θорυβείτε!* Не галамите! – *Η είδηση τον θорύβησε.* Вест га је узнемирила.
θорυβώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η бучан, буран
θούριο, το → **θούριος, ο** марш, корачница, будница (песма); поклич
θούριος, -α, -ο борбен, војнички, полетан: *Θούριος του Ρήγα.* Бојна песма Риге од Фере (марш).
θράκα, η жеравица, жар, усијано угљевље: *Εψησε τα κάστανα στη θράκα.* Пекао је кестење на жару.
θραкиάς, ο северац, северни ветар
θραкиικός, -ή, -ό тракијски
θραкиώτικος, -η, -ο трачански, тракијски
θρανίο, το школска клупа, скамија
θράσεμα, το бујање
θρασεύω, θράσεψα → **φουντώνω** бујати
θрасіми, το стрвина, мрцина, цркотина
θрасομανώ, (α) 1. разбукта(ва)ти; **2.** бујати, садити; расти, цветати
θράσος, το, ἱεν. -ους храброст, смелост, одважност
θрасυδειλία, η прикривена смелост, храброст или кукавиштво
θрасύνω, θράсуνα, -ύνθηκα избезобразити (се), охрабрити
θрасύς, -ιά, -ύ смео, безобразан, дрзак, безочан
θрасύτητα, η дрскост, безочност
θραύση, η ломљење, дробљење
θраύσμα, το комад, одломак, парче, крхотина
θрасυτήρας, ο дробилица
θрасуерός, -ή, -ό 1. (у)храњен, (у)товљен, угојен; **2.** сочан
θρέμμα, το храњеник, миљеник; „дете“ неког града: *Είμαι γέννημα θρέμμα Αθη-*

ναίος. Ја сам дете Атине; *мн. θρέμματα, τα* животиње, стока, марва
θреммéνος, -η, -ο добро ухрањен
θрепτικός, -ή, -ό → **θрефτικός, -ή, -ό** хранљив, прехрамбени
θрепτικότητα, η хранљивост
θрефтáρι, το → **θрефтó, το** ухрањена животиња, товљеник; убојница, посек
θрефтός, -ή, -ό → **θреммéνος, -η, -ο**
θρέφω → **τρέφω, έθρεψα, τράφηκα** → **θράφηκα, θреммéνος 1.** хранити; **2.** излечити, извидати (рану): *Ποιος θα θρέψει τα ορφανά;* Ко ће да храни сирочад? – *Εθреψε η πληγή.* Залечила се (зарасла) рана.
θреψерός, -ή, -ό 1. плодан, плодоносан; **2.** ухрањен, угојен
θρέψη, η исхрана, храњење
θρέψιμο, το исхрана, храњење, размена материје
θρηνητικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά плачљив, жалостан, погребни
θρηνητό, το плач, јадиковка, оплакивање
θρηноλόγημα, το оплакивање, јадиковање, бугарење
θρηнологία, η јадиковка, оплакивање
θρηноλογώ, (ε), -λόγησα јадиковати, оплакивати, нарицати, бутарити
θρήνος, ο 1. плач, јадиковка, ридање, нарицање; **2.** обредна поема, тужбалица
θρηνοτράγουδο, το тужбалица
θρηνώ, (ε), θρήνησα, -ήθηκα, -ημένος јецати, плакати, оплакивати, жалити
θρηνώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η мн. -εις, -η плачан, жалостан, тужан
θρηνωδία, η оплакивање, тужбалица, јадиковка, ламентација
θρηνωδός, ο/η нарикача
θρηνωδώ, (ε) (само у *ἱрез.* и *имѿф.*) → **θρηноλογώ** → **μοιρολογώ**
θρησκεία, η вера, религија
θρηскиεολογία, η проучавање религије са историјског и филозофског становишта; наука о религијама
θρήσκευμα, το вероисповест
θρηскеυτικός, -ή, -ό верски, религиозан
θρηскеυτικότητα, η религиозност, побожност
θρηскеύω → **θρηскеύομαι** (само у *ἱрез.* и *имѿф.*) веровати, бити религиозан
θρηскóληπτος, -η, -ο → **θρησκομανής, -ής, -ές** претерано религиозан, фанатичан

θρησκοληψία, η → θρησκομανία, η *верски фанатизам*
 θρησκομανής, -ής, -ές, *ἰεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή → θρησκόληπτος, -η, -ο
 θρήσκος, -α, -ο *побожан, верски*
 θριαμβευτής, ο, *ж.* θριαμβεύτρια, η *победник, победница*
 θριαμβευτικός, -ή, -ό, *ἄριπ.* -ά → θριαμβικός, -ή, -ό *победнички, тријумфалан*
 θριαμβεύω, θριάμβεψα → θριάμβευσα *изузетно успети, победити, тријумфовати: Το δίκαιο τελικά θα θριαμβεύσει. На крају ће правда победити.*
 θριαμβικός, -ή, -ό *победнички, тријумфалан*
 θριαμβολογία, η *разметање, самохвалисање*
 θρίαμβος, ο *тријумфална поворка, тријумф; епитет бога Диониса*
 θριγκός, ο *горњи део старог храма, изнад стубова (архитрав, фриз)*
 θρίσσα, η → φρίσσα, η *врста рибе, харинга, слеђ*
 θροῖζω, θρόισα *шуштати, шумети*
 θρόισμα, το *шуштање, шум*
 θρόμβος, ο *тромб, угрушак*
 θρόμβωση, η *тромбоза*
 θρονί, το *седиште, трон, престо*
 θροниάζω, θρόνιασα, -άστηκα, -ασμένος *седети, удобно сести, устоличити; -ομαι угодно се сместити, засести*
 θρόνιασμα, το *непозвано долажење и остајање, уседелост*
 θρόνος, ο *седиште, престо, трон: επισκοπικός ~ седиште епископа; – ανεβαίνω στο θρόνο попети се на престо; – λόγος του θρόνου „престона беседа“*
 θρος, ο → θρόισμα, το
 θρουβαλιάζω → θρουβαλίζω → θρουβαλίζω
 1. *полупати, разбити; 2. исцепати, искомадати*
 θρούβαλο, το → θρούψαλο, το *комадић, парче, крхотина*
 θρούμπα, η *отпао зрео плод маслине*
 θρουβαλίζω → θρουβαλίζω
 θροφή, η → τροφή, η
 θρυαλλίδα, η *фитиљ*
 θρύβω, έθρυψα *полупати, здробити, искомадати*
 θρυλικός, -ή, -ό *славан, легендаран*
 θρύλος, ο *легенда, предање*

θρύμμα, το → θρύψαλο, το *парче, комадићак, крхотина*
 θρυμματίζω, -μάτισα, -θηκα, -μένος *разбити, искомадати, исценати*
 θρυμματίσμα, το *разбијање, ломљење, дробљење*
 θρυψαλιάζω, -άλιασα, -τηκα, -μένος → θρυμματίζω
 θρύψαλο, το *комадић, крхотина, остатак, олупина*
 θυγατέρα, η *кћи, кћер(ка)*
 θύελλα, η 1. *олуја, невреме, бура, ураган, оркан; 2. метеж, неред, немир; рат*
 θυελλώδης, -ης, ες, *ἰεν.* -ους, *ак.* -η *μн.* -εις, -η *буран, олујан; метежан*
 θύλακας, ο → θύλακος, ο
 θυλάκιο, το *врећица; џеп*
 θυλακοειδής, -ής, -ές, *ἰεν.* -ούς, *ак.* -ή *μн.* -είς, -ή *који има изглед џепа*
 θύλακος, ο → θύλακας, ο 1. *кесица, џепић; 2. облога, омот, навлака; 3. група војника иза непријатељских линија*
 θυλακώνω, θυλάκωσα *ставити у џеп*
 θυλάκωση, η *стављање у џеп*
 θύμα, το *жртва: θύματα της πλημμύρας жртва поплаве; – θύμα πολέμου жртва рата; – Στο σεισμό δεν είχαμε θύματα. Приликом потреса нисмо имали жртва. – Επεσε θύμα της απάτης. Пао је као жртва преваре.*
 θυμάμαι → θυμούμαι
 θυμαράκι, το *гем. од мајчина душица: στα θυμαράκια на гробљу*
 θυμάρι, το *врста цвета: мајчина душица*
 θυμαριά, η → θυμάρι, το
 θυμαρόλαδο, το *уље из цвета мајчина душица*
 θυμηδία, η *ироничан смех; живахност, веселост*
 θύμιση, η *сећање, успомена*
 θυμητικό, το *центар за памћење, способност памћења*
 θυμιάζω, θύμισα → -ίασα, -ιάστηκα → θυμματίζω
 θυμίαμα, το → θυμιάμα, το 1. *тамјан; 2. улизавање, ласкање, „кађење“: καίω θυμίαμα палити тамјан; – Δεν του αρέσουν τα θυμιάματα των υφισταμένων του. Не допада му се ласкање (подилажење) његових подређених.*
 θυμίαση, η → θυμιάτισμα, το *кађење тамјаном*

θυμιαστής, ο → θυμιατιστής, ο
 θυμιατερό, το → θυμιατήρι, το → θυμιαστήρι, το → θυμιατό, το кадионица
 θυμιατίζω, θυμιάτισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. кадити тамјаном; 2. ласкати, подилазити, улизивати се
 θυμιάτισμα, то → θυμίαση, η
 θυμιατιστής, ο → θυμιαστής, ο онај који „кади“, удворица
 θυμιατό, то → θυμιατερό, то
 θυμιατός, ο тамјан, кадионица
 θυμιζω, θύμισα (под)сећати се, памтити; напомињати: *Θύμισέ μου αύριο να σου πω κάτι*. Сутра ме подсети да ти нешто кажем. – *Αυτός μου θυμίζει τον πατέρα μου*. Овај ме подсећа на мог оца.
 θυμικό, то центар за осећања, афект
 θυμικός, -ή, -ό 1. осећајан; 2. силовит, плаховит, нагао: *θυμική διάθεση* сентиментално расположење
 θυμοειδής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή *мн.* -είς, -ή дивљи, груб, недисциплинован
 θυμός, ο бес, срџба, гнев, јарост, љутња
 θυμοσοφία, η бистрина, мудрост, разборитост, смотреност
 θυμόσοφος, -η, -ο, *ipил.* -α мудар, интелигентан, бистар, паметан, разборит, смотрен
 θυμούμαι → θυμάμαι, θυμήθηκα сећати се, памтити, сањарити: *Δε θυμάται πώς έγινε το ατύχημα*. Не сећа се како се догодила несрећа. – *Θυμάται τα παιδικά του χρόνια*. Сећа се својих дечјих година. (Сањари о свом детињству.)
 θυμώδης, -ης, -ες, *ien.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η који се лако наљути, плаховит, прек
 θύωμα, то срџба, срђење
 θυμώνω, θύμωσα, -ωμένος наљутити се, посвађати се; (*φιν.*) побеснети (*нѣр.* море)
 θύννος, ο → τόνος, ο врста рибе, туњ, туна
 θύρα, η → πόρτα, η врата, улаз
 θυρεοειδεκτομή, η операција тироидне жлезде
 θυρεοειδής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -η *мн.* -είς, -η тироидни
 θυρεοειδίτιδα, η запаљење тироидне жлезде
 θυρεός, ο 1. камен којим су некад подупирали врата; 2. амблем, грб, симбол: *Ο θυρεός της Ελληνικής Δημοκρατίας έχει το σχήμα της ελληνικής σημαίας*. Грб (сим-

бол) грчке републике има облик грчке заставе.

θυρίδα, η прозорчић, светларник, шалтер: *θυρίδα της καμπίνας του πλοίου* прозорчић бродске кабине; – *Ο υπάλληλος της τράπεζας με έστειλε σε άλλη θυρίδα*. Службеник банке ме упутио на други шалтер.

θυροδέρνω, θυρόδαιρα куцати на туђа врата, просјачити, обијати туђе прагове

θυροκολλώ, (α), -κόλλησα, -ήθηκα налепити на врата неко обавештење

θυρόφυλλο, то → πορτόφυλλο, то једно од вратних крила, вратница

θύρσος, ο палица окићена на врху бршљаном и шареним врпцама, која се носила на свечаности у част бога Диониса

θύρωμα, то оквир, рам за врата, рагастов

θυρωρείο, то вратарница, портирница

θυρωρός, ο вратар, портир

θυσανοειδής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -η *мн.* -είς, -η → θυσανόμορφος, -η, -ο чупераст, чупав, ђубаст: *θυσανοειδής ουρά του λιονταριού* чупераст, лављи реп

θύσανος, ο 1. чуперак, прамен, ђуба; 2. облак, густ са кристалима леда

θυσανωτός, -ή, -ό ђубаст; ресаст, китааст

θυσία, η жртва, жртвовање: *ευχαριστήρια* ~ жртва захвалница; ~ *ανθρώπων* жртвовање људи; *με κάθε* ~ без обзира на жртве (по сваку цену); – *Εγινε θυσία για να μας περιποιηθεί*. Жртвовао се да би нас одржао.

θυσιάζω, θυσιάσα, -άστηκα, -ασμένος 1. жртвовати, приносити жртву; 2. уништавати, убијати

θυσιαστήριο, то жртвеник

θύτης, ο 1. онај који приноси жртву; 2. злочинац, убица, мучитељ

θώμιος, ο почасно седиште, значајан положај

θωμιάς, ο Тома, мушко име; неповерљив, непоуздан, неверан: *άπιστος* ~ „неверни Тома“

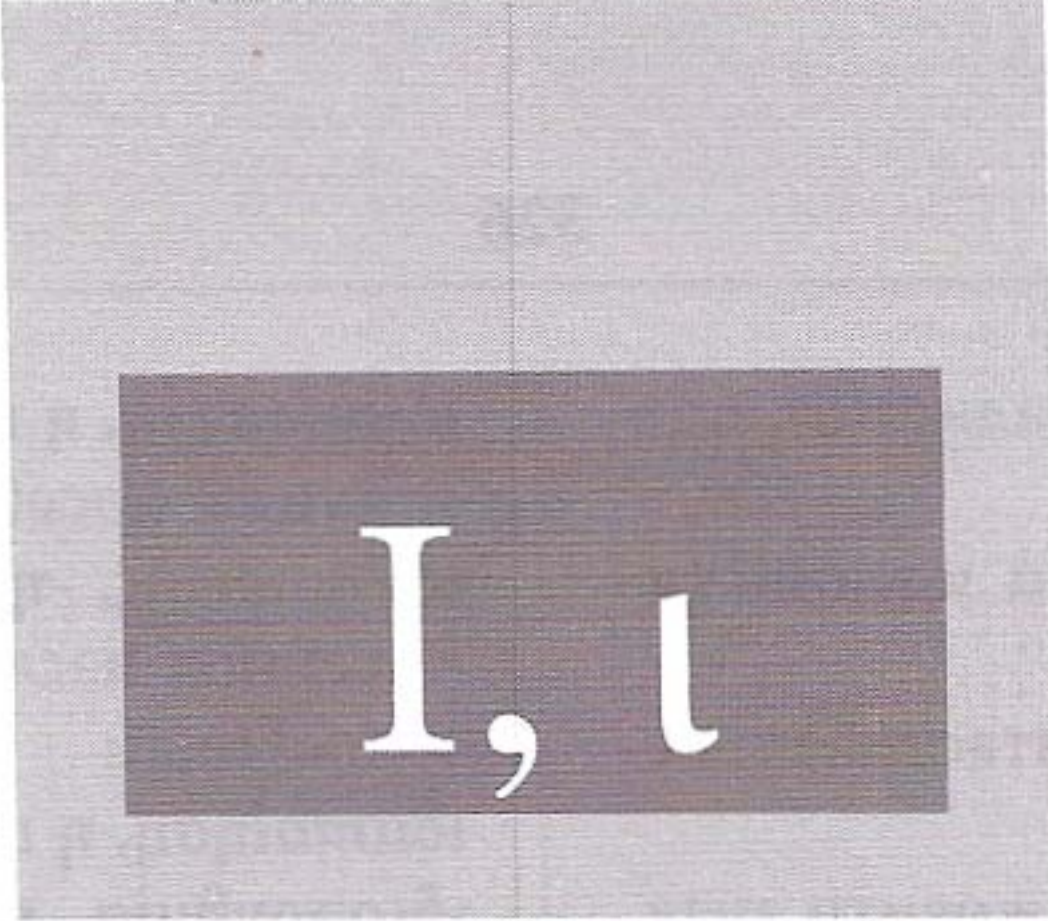
θωμισμός, ο филозофско и теолошко учење св. Томе Аквинског

θωπεία, η 1. миловање, нежност; 2. улагивање: *Αφήστε τις θωπείες*. Оставите се миловања. – *Όταν βλέπει το διευθυντή του είναι όλο θωπείες*. Када види свог директора, сав се претвори у улагивање.

θώπευμα, то мажење, миловање

θωπευτής, ο 1. који мази, милује; маза; 2. улизица, полтрон, ласкавац
θωπεύω, θώπευσα, -εύτηκα, -ευμένος 1. милувати, мазити; 2. улизивати се, подилазити, полтронисати
θώρακας, ο 1. грудни кош; 2. оклоп
θωρακίζω, θωράκισα, -ίστηκα, -ισμένος ојачати, појачати, оклопити
θωράκιο, το заштитна ограда (на мосту, броду, балкону)
θωράκιση, η 1. ојачање, оклоп; 2. наорување
θωράκισμα, το → **θωρακισμός, ο** облагање оклопом, наорување
θωρακοπλαστική, η пластична операција на грудном кошу

θωρακοτομία, η отварање грудног коша
θωρακοφόρος, -ος → **-α, -ο** оклопник; **θωρακοφόροι, οι** оклопници
θωρακωτό, το → **θωρικτό, το** оклопљени брод, оклопњача
θώρημα, το гледање
θώρι, το поглед, изглед
θωριά, η изглед, вид; боја – *χάνω τη ~ μου* губим своју боју, бледим
θωριάζω бојити
θωριακός, -ή, -ό изгледан, наочит
θώριασμα, το бојење
θωριέμαι гледати се, видети се
θωρώ, (ε, α) гледати, посматрати
θως, ο, ἱεν. θωός → **τσακάλι, το** шакал

Ι, ι девето слово алфабета, као бројчани знак: ι' = 10, ιι = 10 000

ι! узвик

Ιαβέρης, ο (франц.) Жавер; (фиџ.) узор савесног и неподмитљивог полицајца из Игоовог романа Јадници

Ιάγος, ο Јаго, лице из Шекспирове трагедије Отело; (фиџ.) сплеткар, клеветник

ιαγουάρος, ο (зоол.) јагуар

Ιακώβ, ο (јевр.) Јаков

Ιακωβίνοι, οι јакобинци

ιαματικός, -ή, -ό, њрил. -ά лековит, терапеутски

ιαματικότητα, η лековитост

ιαμβικός, -ή, -ό јампски, писан, испеван у јамбу

ιαμβογράφος, ο јамбограф, писац јамбских стихова

Ιανός, ο (лаџ.) Јанус, бог са два лица из римске митологије

Ιανουάριος, ο јануар

ιαπετικός, -ή, -ό индоевропски; јапетски: -ή φυλή јапетско племе

ιαπωνέζικα → **ιαπωνιστί**

ιαπωνικά, та → **ιαπωνική, η** јапански (језик)

ιαπωνιστί → **ιαπωνικά** → **ιαπωνέζικα** (џрил.) на јапански начин, на јапанском језику

ίαση, η лечење, терапија, излечење

ιάσιμος, -η, -ο (из)лечив

ιασιμέλαιο, το јасминово уље

Ιάσωνας, ο Јасон, вођа Аргонаута

ίασπης, ο полудраги камен, јаспис

ιατρείο, το ординација, диспанзер

ιατρεύω → **γιατρεύω**

ιατρική, η → **γιατρική, η** медицина

ιατρικός, -ή, -ό лекарски: **ιατρική εξέταση** лекарски преглед

ιατροδικαστής, ο судски лекар

ιατροδικαστική, η судска медицина

ιατροδικαστικός, -ή, -ό судскомедицински

ιατρός, ο → **γιατρός, ο, ж. -ίνα, η** → **-ισσα, η** лекар, доктор, лекарка, докторка

ιατρόσημο, το лекарски рецепт и лекарска потврда, уверење

ιατροσυμβούλιο, το лекарски конзилијум

ιαχή, η крик, поклик, узвик

ιβηρικός, -ή, -ό пиринејски, иберијски

ιβίσκος, ο → **μπάμια, η** врста зељасте јестиве биљке

ιγγλα, η → **ιγλα, η** (лаџ.) каиш, ремен, колан

ιγνόγνιτο → **ιγνόγνιτο** (иџал., џрил.) незнано, инкогнито

ιδαλγός, ο хидалго, некадашњи назив (титула) нижег племића у Шпанији

ιδανικό, το идеал, врхунски циљ, савршенство

ιδανικός, -ή, -ό, џрил. -ά идеалан, савршен: **ιδανική ομορφιά** идеална (савршена) лепота; – **Ιδανική μέρα για εκδρομή.** Идеалан дан за излет. – **ιδανική πολιτεία του Πλάτωνα** Платонова идеална држава

ιδανικότητα, η идеалност, савршенство

ιδανισμός, ο идеалност, идеализам

ιδέα, η 1. идеја, замисао, мишљење, смисао; 2. мрља, капља: **μια ιδέα αίμα** мала мрља (капља) крви; – **κεντρική ιδέα του ποιήματος** централни (основни) смисао песме; – **Μας έδωσε μια ιδέα.** Дао нам је једну идеју. – **έμμονη ιδέα** фикс-идеја; **Δεν έχετε ιδέα πόσο κακός είναι.** Немате појма колико је зао. – **Ηρθα με την ιδέα να...** Дошао сам са идејом да... **Δεν έχω ιδέα.** Немам појма, не знам. – **Ολο ιδέες είσαι.** Пун си идеја, креативан.

ιδεάζω, -άστηκα, -ασμένος обавестити некога, упознати га са нечим, „отворити“ му очи

ιδεαλισμός, ο идеализам

идеалиστής, ο, ж. -τρια, η идеалист(а), идеалисткиња

идеалиστικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά идеалистички

идеατός, -ή, -ό нестваран, фантастичан; не-реалан

идеόγραμμα, το идеограм, сликовити знак

идеоγραφία, η идеографија

идеоγραφικός, -ή, -ό идеографски

идеоκράτης, ο → **идеалиστής, ο** идеалист(а)

идеοκρατία, η → **идеализμός, ο** идеализам

идеοκρατικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά идеалистички

идеοληψία, η верност једној идеји, постојаност

идеολογία, η идеологија

идеολογικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά идеолошки

идеολόγος, ο / η идеолог

идеώδες, το, ἱεν. једн. -ους, ἱен. мн. -ων, мн. -η идеал, високи циљ: *το ιδεώδες της ομορφιάς* идеал лепоте; – *τα ιδεώδη της ελληνικής επανάστασεως* идеали (узвишени циљеви) грчког устанка; – *Το ιδεώδες του Μ. Αλεξάνδρου ήταν ο Αχιλλέας.* Идеал Александра Великог био је Ахил.

идиαιτέρα, τα лични (приватни) послови, ствари и проблеми: *Ανακατεύομαι στα ιδιαιτέρα των άλλων.* Мешати се у туђе послове.

идиαιτέρος, -η, -ο, ἕριλ. -α → **идиαιτέρως** посебан, издвојен, нарочит: *ιδιαιτερη σημασία* нарочит значај; – *Θα σου πω ιδιαιτέρως.* Казаћу то теби насамо.

идиαιτέρος, ο, ж. **идиαιτέρα, η** лични секретар, секретарица

идикός, -ή, -ό → **δικός, -ή, -ό**

идиόγραφος, -η, -ο, ἕριλ. -α својеручан

идιοκατοίκηση, η становање у сопственој кући

идιοκατοίκητος, -η, -ο који станује у сопственој кући

идиόκλιτος, -η, -ο који има сопствену деклинацију

идιοκτησία, η својина, власништво: *ατομική, πνευματική* ~ лична, интелектуална својина

идιοκτήτης, ο, ж. -τρια, η власник, поседник

идиόκτητος, -η, -ο лични, сопствени, властити

идιόμελο, το врста црквене песме са посебним напевом (на сахрани и опелу)

ιδιομορφία, η нарочит облик и карактеристике, посебност, специфичност

ιδιόμορφος, -η, -ο, ἕριλ. -α нарочитог, посебног изгледа, карактеристичан, специфичан

идιοποίηση, η присвајање, узурпирање

ιδιορρυθμία, η посебност, особењаштво, чудноватост

ίδιος, -ια, -ιο, ἕριλ. *ίδια* лични, сопствени, исти, својствен: *με τα ίδια του τα χέρια* сопственим рукама; – *η ίδια του επιθυμία* његова лична жеља; – *τα ίδια και τα ίδια* једно те исто; – *Ηρθε ο ίδιος.* Дошао је лично. – *Η καινούργια κυβέρνηση είναι ίδια με την προηγούμενη.* Нова влада је иста као и претходна. – *Πήγα ο ίδιος στο υπουργείο.* Лично сам отишао у министарство. – *Είναι ίδιο του ανθρώπου να ενεργεί.* Човеку је својствено да ради. – *Τα ίδια έπαθε и αυτός.* Он је то исто отрпео. – *Πάλι τα ίδια θα έχουμε.* Опет ћемо имати исто. Опет иста прича.

ιδιοσκεύασμα, το лек приправљен у апотеци

ιδιοσυγκρασία, η → **ιδιοσυστασία, η** посебна, специфична нарав (ћуд)

ιδιοσυντήρητος, -η, -ο самохран, који се сам издржава

ιδιοσυστασία, η → **ιδιοσυγκρασία, η**

ιδιοσύστατος, -η, -ο → **αυτοσύστατος, -η, -ο** самохран, који живи само од својих средстава.

идиотέλεια, η себичност, саможивост, егоизам

идиотелής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, *ак.* -ή мн. -είς, -ή себичан, саможив, егоистичан

идиότητα, η 1. особина, својство; 2. истакнут положај, значај, углед

идиотроπία, η особењаштво, каприциозност, ексцентричност, ћудљивост

идиότροπος, -η, -ο, ἕριλ. -α посебан, необичан, чудан

идиотυπία, η посебност, необичност, чудноватост

идиότυπος, -η, -ο, ἕριλ. -α посебан, необичан, оригиналан

идиоφυής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, *ак.* -ή, мн. -είς, -ή надарен, талентован, генијалан

идиоφυΐα, η надареност, талентованост, генијалност

ιδιόχειρος, -η, -ο, ἕριλ. -α → **-ως** својеручни, својеручан

ιδιόχρηστος, -η, -ο који користи сопствена средства

ιδιόχρωμος, -η, -ο истобојан, који има своју (природну) боју

ιδίωμα, то 1. знак, обележје, особина; 2. дијалект, жаргон; идиом

ιδιωματιός, -ή, -ό идиомски, жаргонски

ιδιωματισμός, о језичка варијанта карактеристична за дијалекат или наречје

ιδιώνυμο, то (*ἰρᾱν.*) издвојено кривично дело које се кажњава друкчије од неких сличних дела

ιδίως (*ἰρᾱν.*) → **ιδιαιτέρα** посебно, нарочито

ιδιωτεία, η смањена урачунљивост, идиотизам

ιδιωτεύω, ιδιώτευσα повући се, осамити се, живети приватно, без вршења јавних функција

ιδιώτης, о 1. обичан грађанин, без јавне функције; 2. лице са смањеном урачунљивошћу „идиот“

ιδιωτικός, -ή, -ό, *ἰρᾱν.* -ά приватан, лични, сопствени, без јавне функције

ιδιωτισμός, о језички израз са одређеним значењем, (*нἰр.*) „отишао Богу на истину“, „престави се“

ιδού (*узв.*) Гле! Види! Ево!: *Ιδού ο άνθρωπος!* Ево човека!

ιδροκόπημα, то знојење, мука, напор, труд

ιδροκοπή, (α), -κόπησα, -κοπημένος знојити се, трудити се, мучити се

ιδρος, о → **ιδρώτας**, о зној

ιδρυμα, то 1. велелепно здање, палата; 2. установа, завод, институт

ιδρυση, η оснивање, утемељење, установљавање, стварање

ιδρυτής, ο, ж. **ιδρύτρια**, η оснивач, установитељ

ιδρυτικό, то документ о оснивању (установе, удружења, друштва)

ιδρυτικός, -ή, -ό оснивачки

ιδρύω, ιδρύσα, -ύθηκα, -υμένος изградити, основати, створити; установити: *Μετά τον πόλεμο ιδρύθηκαν πολλά σχολεία.* После рата изграђене су многе школе. – *Οι νέοι του χωριού μας ίδρυσαν μορφωτικό σύλλογο.* Омладина нашег села основала је културно друштво. – *Το κράτος του Ισραήλ ιδρύθηκε μετά το Δεύτερο παγκό-*

σμιο πόλεμο. Држава Израел створена је после Другог светског рата.

ιδρωμα, то знојење

ιδρώνω, ιδρώσα, -ωμένος знојити се: *Το σώμα του σκύλου δεν ιδρώνει, γιατί δεν έχει ιδρωτοποιούς αδένες.* Тело пса се не зноји јер нема знојних жлезда. – *Ιδρωσε ώσπου να το κατορθώσει.* Добро се ознојио док то није обавио. – *Ιδρώνουν τα χέρια μου.* Зноје ми се руке (дланови). – *Ο τοίχος ιδρώνει.* Зид се зноји. – *Ιδρωσε η στάμνα.* Крчаг се ознојио (оросио се капима). – *Δεν ιδρώνει το αυτί του.* „Не зноје му се уши“, не узбуђује се, није осетљив.

ιδρωτάρι, то → **δρωτάρι**, то обилно знојење, презнојавање

ιδρώτας, о зној; испарење: *Βυάζει το ψωμί με τον ιδρώτα του.* Зарађује хлеб у зноју лица свог. – *Κρύος ιδρώτας έλουσε το πρόσωπό του.* Хладан зној облио му лице (чело).

ιδρωτήριο, то средство за подстицање знојења

ιδρωτίλα, η мирис зноја

ιδρωτοποιός, -ός, -ό знојни, који производи зној

Ιεζεκιήλ, ο (*јевр.*) Језекиљ

ιερά, та црквени предмети који се користе при богослужењу, свете ствари

ιεραίαρης, ο → **γεραίαρης**, ο соколар

ιέρακας, ο → **γέρακας**, ο соко

ιεραποστολή, η мисионарство, проповедање вере

ιεραπόστολος, ο мисионар, проповедник вере: *Οι ιεραπόστολοι Κύριλλος και Μεθόδιος διέδωσαν το χριστιανισμό στους Σλάβους.* Мисионари Ћирило и Методије проповедали су хришћанство код Словена.

ιεράρχης, ο јерарх (епископ, митрополит, патријарх)

ιεράρχηση, η постављање и одређивање положаја по значају и важности (хијерархијски)

ιεραρχία, η хијерархија; епископат: *Η Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδας.* Јерархија Грчке цркве.

ιεραρχώ, (ε), -άρχησα, -ήθηκα, -ημένος 1. обављати дужност епископа; 2. слагати по хијерархијском реду

ιερατείο, то свештенство, клер, клир

ιερατεύω бити свештеник, обављати свештеничку дужност
 ιερατικός, -ή, -ό свештенички: ιερατικά άμφια свештеничка одежа
 ιερέας, ο → παπάς, ο свештеник
 ιέρεια, η свештеница
 ιερεμιάδα, η Јеремијада, Јеремијин плач, оплакивање
 Ιερεμίας, ο Јеремија, мушко име
 ιερεμίας, ο гунђало, плачљивко, кукумавко
 ιερό, то светилиште, олтар
 ιερογλυφικός, -ή, -ό хијероглифски; ιερογλυφικά, та хијероглифи
 ιερογνώσια, η познавање црквених обреда
 ιεροδιάκονος, ο → διάκος, ο ђакон, јерођакон
 ιεροδιδασκαλείο, то верска школа, богословија, духовно училиште, свештеничко училиште
 ιεροδιδάσκαλος, ο верски учитељ, богослов
 ιεροδικείο, то црквени суд, инквизиција
 ιεροδίκης, ο црквени судија, инквизитор
 ιεροδουλία, η → порνεία, η проституција
 ιερόδουλος, η блудница, проститутка
 ιερόδουλος, ο/η у старо доба: службеник неког храма
 ιεροεξεταστής, ο 1. члан суда „Свете инквизиције“, инквизитор; 2. (μεϊφ.) груб, округан човек
 ιεροκρατία, η политичка и друштвена власт Цркве
 ιερολογία, η што се односи на вршење црквених свечаних обреда (венчања, крштења, причешћивања)
 ιερολογώ, (ε), -λόγησα вршити свечане црквене обреде
 ιερομαντεία, η прорицање будућности гледањем животињске утробе
 ιερομάρτυρας, ο, ἱεν. мн. -ύρων свештеник – мученик за веру: Ιερομάρτυρας Ιγνάτιος великомученик Игњатије
 ιερομόναχος, ο → καλογερόπαπας, ο монах који врши свештеничку дужност, јеромонах
 ιεροπρέπεια, η часност, достојност за поштовање
 ιεροπρεπής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, мн. -είς, -ή који је достојан поштовања

ιεροράπτης, ο кројач свештеничке одежде
 ιερός, -ή, -ό, ἱριλ. -ά свети, свештени: Ιερό Ευαγγέλιο Свето јеванђеље; – Ιερά Σύνοδος Свети синод, сабор; – Ιερός σκοπός свети (узвишени) циљ; – Ιερή Εξέταση „Света инквизиција“; – Οι Μουσουλμάνοι κήρυξαν ιερό πόλεμο εναντίον του χριστιανισμού. Муслимани су објавили свети рат (џихад) хришћанству.

ιεροσπουδαστήριο, то → ιεροδιδασκαλείο, то верска школа, богословија
 ιεροсуλία, η крађа црквених, посвећених предмета, оскврњење, скрнављење
 ιερόсуλος, ο → αγιογδύτης, ο
 ιεροсуλώ, (ε), -σύλησα крађом (о)скрнавити, оскврнути, оскврњивати
 ιεροτελεστία, η црквени обред, посвећивање, церемонија
 ιερότητα, η светост, светиња
 ιερουργία, η вршење црквених обреда
 ιερουργικός, -ή, -ό, ἱριл. -ά црквени, обредни
 ιερουργώ, (ε), ιερούργησα вршити црквени обред, чинодејствовати
 ιεροφάντης, ο велики познавалац науке и уметности: ιεροφάντης της τέχνης апостол уметности, обожавалац
 ιεροφύλακας, ο чувар храма и посвећених предмета
 ιεροψάλτης, ο црквени певач, певач у цркви
 ιερωμένος, ο свештено лице, духовник
 Ιεχωβά, ο → Γιαχβέ, ο Јехова, јеврејски назив за Бога
 Ιεχωβάδες, οι → μάρτυρες του Ιεχωβά, οι јеховисти, Јеховини сведоци, верска секта
 ίζημα, то наслага, талог, седимент
 ίζηματογενής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, мн. -είς, -ή таложни, седиментни
 ιησουίτης, ο језуит(а)
 ιησουιτικός, -ή, -ό → ιησουίτικος, -η, -ο 1. језуитски; 2. дволичан, перфидан
 ιησουитισμός, ο 1. језуитизам; 2. дволичност, перфидност
 Ιησούς, ο, ἱен. -ού 1. јеврејско мушко име; 2. Исус Христос

ιθαγένεια, η држављанство, подаништво: *Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, Ελληνίδα που παντρεύεται αλλοδαπό αποκτά την ιθαγένεια του συζύγου της.* Сагласно грчким законима, Гркиња која се уда за странца стиче држављанство свога супруга.

ιθαγενής, -ής, -ές, *īен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή овдашњи, месни, домаћи: *ιθαγενής πληθυσμός* месно, домаће становништво

ιθύνοντες, *οι* руководиоци, људи од власти

ικανοποίηση, η задовољење, угађање; обештећење; накнада: *ηθική* ~ морално задовољење (задовољштина); ~ *των εργαζομένων* накнада радницима

ικανοποιητικός, -ή, -ό, *īрил.* -ά задовољавајући

ικανοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος задовољити, угодити, надокнадити: - *Иκανοποίησε τη δίψα του για μάθηση.* Задовољио је своју жеђ за учењем. - *ικανοποιώ μια ανάγκη* задовољити једну потребу; - *ικανοποιώ τους υπαλλήλους* исплатити службенике; - *ούμαι* бити задовољан, осећати се задовољан

ικανός, -ή, -ό, *īрил.* -ά способан, кадар, вешт, интеллигентан: *ικανός για κάθε δουλειά* способан за сваки посао; - *Κρίθηκε ικανός πρώτης κατηγορίας.* Оцењен је као способан у највишем степену (способност прве категорије).

ικανότητα, η 1. даровитост, талент; 2. способност, могућност, дораслост: *πνευματική, τεχνική* ~ духовни, уметнички квалитет; ~ *για σύναψη γάμου* способност за закључење брака

Икарос, ο Икарус, Дедалов син

икарос, ο питомац војне школе за ваздухопловне официре

ικεσία, η тражење помоћи, мољење, преклињање

ικετευτικός, -ή, -ό, *īрил.* -ά молећив, преклињући: - *ό βλέμμα* молећив поглед

ικετεύω, *ικέτευα* молити, преклињати

икέτης, ο, ж. **икέтида**, η молилац, онај који преклиње

икιάδα, η влага у земљи; животна снага

икрiωμα, το скела, постоље за вешала: *Ανεβαίνω στο ικρίωμα.* „Пењем се на вешала“; мучим се много.

иктерос, ο жутица

икτίδα, η (зоол.) животиња из породице куна (куна, ласица, хермелин, самур)

Икτινος, ο Иктин, велики архитект старе Грчке

иларά, η мале богиње, оспице, рубеоле

иларός, -ή, -ό тих; весео, радостан, насмејан

иларότητα, η веселост, радост, ведро расположење

иларотрагиός, -ή, -ό, *īрил.* -ά трагикомичан

иларотраγωδία, η трагикомедија

иларунτικός, -ή, -ό који изазива радост, веселост

иларύνω, *ιλάруνα* развеселити, обрадовати, расположити

иларχος, ο капетан (коњичке или моторизоване војне јединице)

ίλη, η оклопна јединица

Иλιάδα, η Илијада, велики Хомеров спев о догађајима из последње године опсаде Троје

илиγγιώδης, -ης, -ες, *īен.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η вртоглав, запрепашћујући

ίλιγγος, ο вртоглавица, несвестица: *Του έρχεται ίλιγγος όταν κοιτάζει από ψηλά κάτω.* Хвата га вртоглавица када из висине гледа доле. - *Με πιάνει ίλιγγος σαν σκέφτομαι τι έχουμε να πάθουμε ακόμα.* Замути ми се у глави када помислим колико још треба да се мучимо (поднесемо).

ιамπαϊλντί, το (*īур.*) врста јела са много уља, углавном од килавог патлицана

ιάντας, ο 1. каиш, узица; 2. горњи део колоне на старим дорским храмовима

ιμαντοκίνητος, -η, -ο онај којем као погонски пренос служе каишеви

ιμάτιο, το одећа, рухо, химатион

ιματιοθήκη, η → **γυαρνтарόμπα**, η орман за одела, гардероба

ιματιοφυλάκιο, το просторија за чување одела, гардероба

ιματισμός, ο одевање, одећа

ίμερος, ο жарка жеља, љубавна страст

ιμτασιόν, η (*фрaнц.*) → **απομίμηση**, η подражавање, олонашање, имитација

империализμός, ο империјализам

империалиστής, ο империјалист(а)

империалистικός, -ή, -ό, *īрил.* -ά империјалистички

μπρεσάριος, ο (ιῦῖαλ.) имп्रेसарио
 μπρεσιονισμός, ο → εμπρεσιονισμός, ο им-
 пресионизам
 μπρεσιονιστής, ο → εμπρεσιονιστής, ο, ж.
 -τρια, η импресионист(а), импресионис-
 ткиња
 μπρεσιονιστικός, -ή, -ό импресионисти-
 чки
 ίνα, η κонац, нит, влакно
 ινάτι, το → γινάτι, το инат, тврдоглавост, јо-
 гунство
 ίνδαλμα, το 1. фантастична слика; 2. пред-
 мет обожавања, идол
 инδιάνικος, -η, -ο индијански
 инδιάνος, ο ĥуран, пуран, тука
 инδικός, -ή, -ό индијски: *Ινδικός ωκεανός*
 Индијски океан; – *ινδικό καλάμι* индијс-
 ка трска, бамбус; – *ινδική καρύδα* ин-
 дијски орах
 индоγερμανικός, -ή, -ό → индоευρωπαϊκός,
 -ή, -ό индоевропски
Ινδογερμανοί, οι → *Ινδοευρωπαίοι, οι* Ин-
 доевропљани
 индоειρηνικός, -ή, -ό 1. индијски; 2. тихоо-
 кеански: *Ινδοειρηνική θάλασσα* Тихи оке-
 ан, Пацифик
 индоευρωπαϊκός, -ή, -ό индоевропски
 инδοκάλαμος, ο → инδικός κάλαμος, ο бам-
 бус
 индокинеζικός, -ή, -ό индокинески
 индολογία, η индологија, изучавање ин-
 дијске историје и цивилизације
 инδομαλαϊικός, -ή, -ό индомалајски
 индонησιακός, -ή, -ό индонежански
 индосинικός, -ή, -ό индокинески
 индουизμός, ο хиндуизам
 индουистής, ο хиндуист(а)
 индо(υ)στανικός, -ή, -ό хиндустански
 ινιακός, -ή, -ό потиљачни, затиљни
 ινίο, το потиљак, затиљак
 инсуλίνη, η инсулин
Ινστιτούτα, τα доношење закона у старом
 Риму и Византији
ινστιτούτο, το (λαῖν.) институт
интервиού, το/η (ενῖλ.) интервју
интерέσο, το (ιῦῖαλ.) → *συμφέρον, το* инте-
 рес
интерμέδιο, το → *интерμέτζο, το* међувреме,
 интермецо, интермедии
Интернét, το → *Интернет, το* Интернет

Интерпóλ, η (ενῖλ.) Интерпол
интиβιντουализμός, ο (φρανц.) индивидуа-
 лизам
ίντριγκα, η (ιῦῖан.) → *δοлоπλοκία, η* инт-
 рига, сплетка
ίντσα, η (ενῖл.) инч
инφάντης, ο (ιῦῖан.), ж. -α → -η, η инфант,
 другорођена деца шпанских и порту-
 галских краљева
инφλουέντσα, η (ιῦῖαλ.) → *γρίπη, η* грип,
 инфлуенца
ιξόβεργα, η → *ξόβεργα, η* замка за птице
ιξός, ο имела
ιξώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η
 лепљив
ίο, το → *βιόλα, η* → *βιолéta, η* љубичица
ιοβιλαίο, το (јевр.) јубилеј, годишњица,
 сећање на 25, 50 и 100 година од неког
 значајног догађаја
ιοβόλος, -α, -ο отрован
ión, το, ἱен. -ντος, мн. íοντα ион
ιονίζω, íонισα, -ίστηκα, -ισμένος јонизова-
 ти
ιονικός, -ή, -ό → *iónιος, -α, -ο* јонски
ιονισμός, ο → *ιοντισμός, ο* → *iónτωση, η* јо-
 низација
ιοντοθεραπεία, η јонска терапија, терапија
 јонизацијом
ιοντώ, íонτωση, -ώθηκα, -ωμένος изазвати
 јонизацију
iónτωση, η → *ιονισμός, ο*
ióς, ο 1. отров; 2. вирус: ~ *της γρίπης* ви-
 рус грипа
ιουδαϊικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά јудејски, јеврејс-
 ки, жидовски, израелићански, изра-
 елски
ιουδαϊσμός, ο јудејизам
Ιούδας, ο 1. родоначелник Јудејаца; 2. Јуда,
 један од Христових ученика; 3. издај-
 ник, издајица
ιουλιανός, -ή, -ό 1. јулијански; 2. који се од-
 носи на месец јул
Ιούλιος, ο јул
ίουλος, ο 1. маља; 2. стонога
Ιούνιος, ο јун
ιουράσια περίοδος, η јура, средњи од три
 мезозојска периода
ιουστινιάνειος, -α, -ο јустинијански: *Ιουστι-
 νιάνεια νομοθεσία* јустинијанско законо-
 давство

Ιουστινιανός, ο Јустинијан
ιπλασία, η јахање
ιπλέας, ο, мн. -είς, ѝен. мн. -έων јахач, коња-
 ник
ίπλευση, η узјахивање, јахање
ιπλευτήριο, το тркалиште, хиподром
ιπλευτική, η коњички спорт
ιπλευτικός, -ή, -ό јахачки; *-οί αγώνες* коњс-
 ке трке
ιππεύω, ίππευσα узјахати; јахати: ~ *τον*
Πήγασο „јахати Пегаса“; бавити се по-
 езијом
ιππηλάτης, ο јахач, цокеј
ιππίατος, -η, -ο који вуку коњи (кола, ста-
 рински трамвај и сл.)
Ιππίας, ο Хипија, син атинског тиранина
 Пизистрата (6. век пре н. е.)
ιππική, η вештина јахања
ιππικό, το коњица: *απέλαση του ιππικού* ју-
 риш коњице
ιππικός, -ή, -ό јахачки: *ιππική τέχνη* јаха-
 чка вештина
ιπποδρομία, η трка на коњима: *αγώνες*
ιπποδρομιών коњске трке – *Οι ιπποδρομί-*
ες καθιερώθηκαν πρώτα στην Αγγλία το
18. αι. Коњске трке установљене су први
 пут у Енглеској у 18. веку.
ιπποδρόμιο, το → **ιπλόδρομος, ο** хиподром
ιπποδύναμη, η коњска снага, мерење снаге
 мотора у коњским снагама: *Αυτή η μη-*
χανή έχει μικρή ιπποδύναμη. Овај мотор
 има мало коњских снага.
ιπλόκαμπος, ο морски коњиц
ιπποχομία, η неговање, тимарење коња
ιπποκόμος, ο 1. коњушар, онај који негује
 коње; 2. војник-ордонанс
ιπποκράτειος, -α, -ο → **ιπποκρατικός, -ή, -ό**
 хипократски
Ιπποκράτης, ο Хипократ, лекар у старој Гр-
 чкој, отац медицине (5. век пре н. е.)
ιπποκρατικός, -ή, -ό → **ιπποκράτειος, -ια,**
-ιο
ιππομαχία, η борба коњаника
ιπποπαραγωγή, η узгајање коња
ιπποπαραγωγός, ο узгајивач коња
ιπποπόταμος, ο водени коњ, нилски коњ,
 хипопотамус
ίππος, ο коњ
ιπποσιευή, η коњска опрема (ам, узде,
 стремен)

ιπλότης, ο кавалер, племић, витез
ιπлотικός, -ή, -ό, ѝрил. -ά кавалерски, ви-
 тешки, несебичан, племенит
ιπлотικότητα, η → **ιπλοτισμός, ο** кавалерс-
 тво, племенитост, витештво
ιπлотроφείο, το → **ιπποφορβείο, το** узгаја-
 лиште коња, ергела
ιπποτρόφος, ο 1. узгајивач коња; 2. коњо-
 гојство: *Η Θεσσαλία είναι ιπποτρόφος.*
 Тесалија је област где се узгајају коњи.
 (*μυθολ.*: постојбина Кентаура)
ιπποφαγία, η коришћење коњског меса у
 исхрани
ιπποφάγος, ο онај који се храни, који једе
 коњско месо (коњетину)
ιπποφορβείο, το → **ιπποτροφείο, το**
ιπτάμενος, -η, -ο летећи; онај који лети:
ιπτάμενοι δίσκοι летећи тањири; – *ιπτά-*
μενο φρούριο летећа тврђава
ιρασιοναλισμός, ο (*фр.анц.*) ирационали-
 зам
ίριδα, η 1. дуга; 2. дужица у оку, ирис;
 3. ирис (цвеће); 4. Сунчев спектар
Ιριδα, η Ирида, митолошко полубожанс-
 тво, гласница богова
ιριδειτομία, η (*мед.*) операција дужице у
 оку
ιридиζω, -ίδισα преливати се у дугиним
 бојама
ιридισμός, ο преливање у дугиним бојама
 (мехур сапунице, перје неких птица)
ιριδιστός, -ή, -ό који има боје дуге (прели-
 ва се)
ιρλανδικός, -ή, -ό ирски
ίσα (ѝрил.) → **ίσια**
Ισαβέλα, η Изабела
ισάδα, η → **ισιάδα, η** 1. једнакост, истовет-
 ност; 2. раван, зараван, равна површи-
 на; 3. праведност, искреност, поштење
ισάδερφος, -η, -ο исти као брат, вољен као
 рођени брат
ισάζω → **ισιάζω, ίσιασα** → **ισιαξα** 1. уреди-
 ти, средити; 2. дотерати, припремити;
 3. поравнати, изравнати
ίσαλος (γραμμή), η линија која показује
 „газ“ брода
ίσαλος, -η, -ο који је на истој висини (ни-
 воу) са морском површином

ίσαμε → **περίπου** (*ἄπερ.*) до, око, отприлике: *ίσαμε εδῶ* догде; – *ίσαμε τῶρα* до сада; – *Ἦταν ίσαμε δύο χιλιάδες εχθροί.* Било је око 2 000 непријатеља.

ισάξιος, -α, -ο, ἕριλ. -α исти, раван са, једнако вредан; достојан: *ισάξιος του πατέρα του* достојан свог оца

ισαπόστολος, ο изједначен са апостолом

ισάριθμος, -η, -ο истобројан, једнак по броју и количини

ίσασμα, το → **ίσιασμα, το** → **ισασμός, ο** → **ισιασμός, ο** уређивање, нивелисање, дотеривање

Ισαυροί, οί 1. Исаври, стари народ из Мале Азије; 2. византијска династија Исавријанаца

ισημερία, η равнодневница, еквиноциј

ισημερινός, -ή, -ό равнодневнични; екваторијални

ισημερινός, ο екватор

Ισθμία, τα свегрчки празник такмичења код Истма, Стара Грчка

ισθμός, ο мореуз – превлака

ίσια → **ίσα** (*ἕριλ.*) једнако, исто, право, равно: *ίσια με ένα μῆλο* велико као јабука; – *Αγαπά ίσια όλους τους μαθητές του.* Једнако воли све своје ученике. – *Τράβηξαν ίσια στο σπίτι του πατέρα τους.* Одоше право кући свога оца. – *Προχώρα ίσια και μη φοβάσαι τίποτε.* Иди право и не бој се ничега. – *Αυτό ίσια ίσια θέλω κι εγώ.* То исто хоћу и ја. – *Το μίλησα στα ίσια.* То сам рекао искрено. – *Ο στύλος δεν είναι ίσιος.* Стуб није усправан (прав). – *Είμαστε ίσια χρόνια.* Истих смо година.

ισιάδα, η → **ισάδα, η**

ισιάζω → **ισάζω**

ίσιασμα, το → **ίσασμα, το**

ίσιος, -ια, -ιο → **ίσος, -η, -ο**

ίσιωμα, το → **ίσωμα, το** поравнатост, заравњеност, истегнутост

ισιώνω → **ισάζω**

ίσκα, η фитиљ

Ισκαριώτης, ο Искариот, презиме Јуде који је издао Христа

ίσκιος, ο → **σκιά, η** сена, сенка

ίσιωμα, το сена, сенка, хладовина, сеновито место

ισκιώνω, ίσκιωσα, -ώθηκα, -ωμένος засенчити, заштитити

ислаμικός, -ή, -ό исламски

ислаμισμός, ο исламизам, мухамеданство, муслиманство

исландικά, τα → **исландική, η** исландски језик

исландικός, -ή, -ό исландски

ισοβαθής, -ής, -ές, ἕν. -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή исте дубине

ισοβάθμιος, -α, -ο → **ισόβαθμος, -η, -ο** истог чина, звања и положаја

ισοβαρής, -ής, -ές, ἕн. -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή 1. који има исту тежину; 2. који има исти притисак

ισόβιος, -α, -ο, ἕριл. -α доживотан, доживотни: *ισόβια κάθειρξη* доживотна робија; – *Θα μείνει στις φυλακές ισόβια.* Остаће доживотно у затвору.

ισοβιότητα, η доживотност, вечност

ισοβίτης, ο доживотни осуђеник

ισοβύθιστος, -η, -ο брод који је једнако урођен на прамцу и на крми

ισόγειο, το приземље

ισόγειος, -α, -ο приземни, приземан

ισογώνιος, -α, -ο истоугаони

ίσο- → **ίσιο-** префикс којим се означава појам: исти, већи, једнак, аналоган, идентичан и применљив је нарочито код многих придева

ισοδιάσταση, η исто растојање

ισοδιάστατος, -η, -ο који има исто растојање

ισοδομία, η зидање камењем истих димензија

ισοπαλία, η нерешен (борба, утакмица, меч), неодлучан

ισόπαλος, -η, -ο, ἕριл. -α нерешен резултат, једнаке снаге и способности, онај који није победио, али није ни побеђен

ισοπαχής, -ής, -ές, ἕн. -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή → **ισόπαχος, -η, -ο** исте дебљине

ισόπεδος, -η, -ο поравнат, нивелисан

ισοπέδωма, το → **ισοπέδωση, η** 1. поравнавање, нивелисање; 2. изједначавање, давање истих права; 3. рушење, катастрофа

ισοπεδώνω, -πέδωσα, -ώθηκα, -ωμένος поравнати, изједначити; порушити

ισοπέδωση, η → **ισοπέδωμα, το**

ισοπέταλος, -η, -ο цвет који има исте латице

ισοπλάτης, -ής, -ές, ἕн. -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή исте ширине

ισόπλευρος, -η, -ο истостран, равностран
ισοπληθής, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή који има исту количину
ισοπολιτεία, η изједначење свих грађана у правима и обавезама
ισοπολλαπλάσιος, -α, -ο увећан, помножен истим бројем (мултипликатором)
ισόποσος, -η, -ο који има исту количину
ισορρόπηση, η уравнотежавање, балансирање
ισορροπία, η равнотежа, баланс
ισορροπιστής, ο акробат(а), балансер
ισόρροπος, -η, -ο, *ἕριπ.* -α уравнотежен, избалансиран
ισορροπῶ, (ε), *ισορρόπησα*, -ήθηκα, -ημένος уравнотежавати, избалансирати
ίσος, -η, -ο → **ίσιος**, -ια, -ιο исти, прав, равн: *ίσοι αριθμοί* исти бројеви; – *ίσα πολιτικά δικαιώματα* иста политичка (грађанска) права; – *ίσια κορμοστασία* прав, усправан стас; – *ίσιο χωράφι* равно поље; – *ίσιος δρόμος* прав, равн друм; – *ίσιος άνθρωπος* поштен, частан, искрен човек; – *αποδίδω τα ίσα* вратити на исти начин, истом мером
ισοσιελής, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή равнокрак
ισοσιελίζω, -ιελίσα, -ίστηκα, -ισμένος поравнати краке; колоне буџета (улаз-излаз), уравнотежити, избалансирати
ισοσιέλιση, η поравнање кракова, колона буџета (приход-расход), уравнотежавање: *ισοσιέλιση προϋπολογισμού* уравнотежавање буџета
ισοστάθμιζω, -στάθμισα, -ίστηκα, -ισμένος уравнотежити
ισοστάθμιση, η уравнотежавање
ισοσύλλαβα, та именице које у сваком надежу имају једнак број слогова
ισοσύλλαβος, -η, -ο једнакосложен, који има исти број слогова
ισοταχής, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή
 1. који има исту брзину; 2. који се креће увек истом, уједначеном брзином
ισοτέλεια, η 1. једнакост пореза и дажбина; 2. једнакост пред законом; 3. имати исту снагу или вредност
ισότηта, η једнакост, равноправност
ισότιμο, το еквивалент, истовредност
ισότιμιος, -η, -ο истовредан, равноправан, еквивалентан

ισότοπα, та изотопи, атоми са истим бројем протона, али са различитим бројем неутрона
ισοτοπία, η изотопија, изотопност
ισότοπος, ο изотоп
ισοτροπία, η са истим начином деловања; изотропија, изотропност
ισούμαι, 3. л. *једн.* *ισούται* исто је
ισοῦψής, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή исте висине: *ισοῦψεῖς καμπύλες* испупчења исте висине; – *ισοῦψεῖς κορυφές* врхови исте висине
ισοφαρίζω, -φάρισα, -ίστηκα, -ισμένος уједначити, изједначити, изравнати (резултат)
ισοφάριση, η изједначење, поравнање
ισοχροनिσμός, ο истовременост
ισόχρονος, -η, -ο, *ἕριп.* -α једновремен, истовремен, истодобан
ισόχωρος, -η, -ο исти по запремини, по волумену
ισοψηφία, η исти број гласова на изборима
ισόψηφος, -η, -ο који је добио исти број гласова, изједначен по броју гласова
ισοψηφῶ, (ε), -ψηφήσα изједначити, добити исти број гласова
испанικά, та → **спаниόλικά**, та → **испаниκή**, η шпански језик: *Μιλάει ισπανικά*. Говори шпански.
испаниκός, -ή, -ό шпански
испанιστί (*ἕριп.*) шпански, на шпански начин
испаноаμερικανικός, -ή, -ό хиспаноамерички, латиноамерички
испаноμάθεια, η учење шпанског језика
испаноμαθής, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή онај који учи шпански језик
испанόφιλος, -η, -ο пријатељ Шпанаца и Шпаније, хиспанофил
Израήλ, ο (*нейром.*) 1. презиме дато Јакову; 2. општи назив за јеврејски народ
исраηλινός, -ή, -ό израелски
исраηλιτικός, -ή, -ό → **исраηλίτικος**, -η, -ο израелски
ιστίο, το једро
ιστιοδρομία, η једрење, пловљење, такмичење у једрењу, пловити са једрима
ιστιοπλοΐα, η једрење: *αγώνες ιστιοπλοΐας* такмичење у једрењу

ιστιοπλοϊικός, -ή, -ό једриличарски, једрењачки
ιστιοφόρο, то једрењак, једрилица
ιστολογία, η хистологија, проучавање ткива
ιστόρημα, то прича, приповетка, повест
ιστόρηση, η причање (описивање) догађаја (речју, сликом, скулптуром)
ιστορία, η историја, повест; прошлост; проблем: ~ *του ελληνικού λαού* историја грчког народа; – *Αυτά είναι άλλη ιστορία*. То је друга прича. – *Αυτή η πληγή μου άνοιξε ιστορίες*. Ова ми је рана створила проблеме.
ιστοριό, то хроника, историјат; ход, ток: ~ *αρρώστιας* историја болести; ~ *πόλεως* историја града
ιστοριικός, -ή, -ό, *ἱрил.* -ά историјски, исторички; значајан: *ιστορικοί χρόνοι* прошла глаголска времена: имперфект, перфект, аорист, плусквамперфект; – *ιστορικές πηγές* историјски извори; – *Δεν είναι βέβαιο ότι ο Ομηρος υπήρξε ιστορικό πρόσωπο*. Није сигурно да је Хомер био историјска личност. – *Η κυβέρνηση πήρε ιστορικές αποφάσεις*. Влада је донела историјску одлуку.
ιστοριικός, ο историчар, историк
ιστορικότητα, η историчност, стварност, догодовштина
ιστοριογραφία, η историографија
ιστοριογραφικός, -ή, -ό историографски, историчарски
ιστοριογράφος, ο / η историограф, историчар
ιστοριοδίφης, ο → **ιστοριικός**, ο
ιστοριοκρατία, η → **ιστορισμός**, ο
ιστοριούλα, η причица, анегдота
ιστορισμός, ο → **ιστοριοκρατία**, η историзам, филозофски систем који пренаглашава улогу историје у тумачењу развоја цивилизације и човека
ιστορώ, (ε), *ιστόρησα*, -ήθηκα, -ημένος причати, излагати, описивати
ιστός, ο разбој, платно; скуп ћелија; паучина: *χειροκίνητος* ~ ручни разбој; ~ *της Πηνελόπης* Пенелопино платно, ткање, тканина; *επιθηλιακός* ~ епителни ћелијски слој; ~ *αράχνης* паучина; јарбол, катарка
ιστοσελίδα, η web site

ισχαιμία, η исхемија (срца), слаб проток (циркулација) крви
ισχιαικός, -ή, -ό бедрени, ишијатички: *ισχιακές αρθρώσεις* бедрени зглобови
ισχιαλγία, η ишијалгија, јак бол нерва ишијатикуса
ισχιαλγώ боловати (патити) од ишијаса
ισχίο, то → **γοφός**, ο 1. кук, бедро, бок; 2. стражња страна брода
ισχναίνω, *ισχνανα*, -άνθηκα ослабити, онемоћати
ίσχνανση, η → **ίσχνεμα**, то слабост, слабљење
ισχναντικός, -ή, -ό онај који проузрокује слабљење
ίσχνεμα, то → **ίσχνανση**, η
ισχνός, -ή, -ό, *ἱрил.* -ά слаб, мршав, нежан, тих: -ός *άνθρωπος* мршав човек; -ή *φωνή* тих глас; -ή *γη* неплодна земља; -ό *βαλάντιο* танак, сиромашан новчаник; -ός *μισθός* слаба (бедна) плата; -ό *ύφος* слаб стил
ισχνότητα, η слабост, немоћ, кржљавост; сиромаштво
ισχυρίζομαι, -ίστηκα подржати, подупрети, одлучно тврдити
ισχυρισμός, ο подржавање, подупирање
ισχυρογνώμονας, ο својеглавац, тврдоглаво, јогунаст човек
ισχυρογνωμοσύνη, η упорност, тврдоглавост, јогунство; пизма
ισχυροποίηση, η оснажење, јачање, снажење, укрепљење
ισχυροποιώ, (ε), -ποίησα, -ποίηθηκα, -ποιημένος (ο)снажити, (ο)јачати, (ο)крепити
ισχυρός, -ή, -ό, *ἱрил.* -ά јак, снажан, крепак, утицајан; важећи: -ός *στρατός* јака војска; -ή *φωνή* снажан глас; -οί *άνεμοι* снажни, јаки ветрови; -ός *πολιτικός* утицајан политичар; -ές *αποδείξεις* јаки, снажни, значајни (важни) докази; -ή *διαθήκη* законско наслеђивање, законски тестамент
ισχυρός, ο јак, снажан, утицајан, жесток, груб човек, фактор
ισχύς, η, *ἱεν.* -ύος, *ак. једн.* *ισχύ* снага, (законска) моћ, сила, енергија
ισχύω, *ίχυσα* бити снажан; деловати, дејствовати, важити
ίσωμα, то → **ίσιωμα**, то

ίσως (*ἴσως*) вероватно, можда: *Ἰσως ἔρθω*.
 Можда ћу доћи. – *Ἰσως βρέξει αύριο*. Сутра ће вероватно падати киша.

италиκά, та → **италиκή, η** италијански језик:
Μιλáει ιταλικά. Говори италијански.

италиκός, -ή, -ό италијански

италиστί (*ἰταλίστι*) на италијанском језику, италијански начин: *Εκανε τις δηλώσεις του ιταλίστι*. Своја излагања дао је на италијанском језику.

италоμάθεια, η познавање, знање италијанског језика

италоμαθής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή зналац италијанског језика

италоμανής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή италоман

италоμανία, η италоманија, претерана љубав према Италијанима и Италији уопште

италόφιλος, -η, -ο италофил

италоφοβία, η италофобија, мржња према Италији и Италијанима

италόφοβος, -η, -ο италофоб

итаμός, -ή, -ό, ἴριпл. -ά смео, дрзак, безобразан, безочан

итаμότητα, η смелост, дрскост, безобразлук, безочност

ιτιά, η → **ιτέα, η** врба

Иφιγένεια, η Ифигенија, женско име; кћи краља Агамемнона

ιχθυαγορά, η → **ψαραγορά, η** риблиа пијаца, тржница

Ιχθύες, οι сазвезђе зодијака: Рибе

ιχθυογραφία, η ихтиографија, описивање риблих врста

ιχθυολογία, η ихтиологија, научна грана о риблием свету

ιχθυολόγος, ο ихтиолог

ιχθυοπωλείο, το продавница риба, рибарница

ιχθυοπώλης, ο продавац риба

ιχθυοτροφείο, το риблиак

ιχθυοτροφία, η гајење риба, рибарство

ιχθυοτρόφος, ο узгајивач риба, власник риблиака

ιχνεύω, ιχνευσα, -εύθηκα трагати, откривати трагове

ιχνηλασία, η трагање, праћење трагова

ιχνηλάτης, ο трагач, који открива и прати трагове

ιχνηλατώ, (ε), -λάτησα, -ήθηκα, -ημένος трагати, откривати и пратити (следити) траг

ιχνογράφημα, το скица, план, цртеж

ιχνογραφία, η скицирање (обично оловком)

ίχνος, το, ἰεν. -ους, мн. -η траг: *τα ίχνη των βημάτων του* трагови његових стопа (корака); – *ίχνη λαγού* трагови зеца; – *Δεν έμεινε ίχνος*. Није остало трага. – *Δεν υπάρχει ίχνος αλήθειας σ' αυτά που λέει*. Нема ни трага истине у овом шта говори.

ιψениκός, -ή, -ό љубавник, члан „брачног троугла“: *ιψενικό τρίγωνο* брачни троугао

ιώβειος, -ος → **-α, -ο** Јовљев (од Јов), оно што припада Јову, стрпљив, трпељив (према библијском лицу Јову): *Тον διακρίνει ίώβεια υπομονή*. Краси га стрпљивост Јова.

ιωβηλαίο, το → **ιοβιλαίο, το** јубилеј, прослава годишњице неког догађаја

ιώδιο, το јод, хемијски знак (J): *βάμμα του ιωδίου* јодна тинктура

ιωδιούχος, -α, -ο јодан, јодни, који садржи јод

ιωδοφόρμιο, το (фарм.) јодоформ

ιωνικός, -ή, -ό јонски: *Ιωνική επανάσταση* Јонски устанак

Ιωσήφ, ο (нейром.) Јосиф, мушко име

Ιωσηφίνα, η Јозефина, женско име

ιωτακισμός, ο јотацизам, изговарање грчких слова „η“, „υ“ и „διψηφα“ ει, οι, υι, као глас „і“.

Κ, κ

Κ, κ десето слово алфабета; као бројчани знак: 'κ = 20, ,κ = 20 000

κάβα, η складиште вина, вински подрум

καβαδούρα, η повој, гипсана облога

καβάκι, το топола (црна)

καβάλα → **καβαλητά** → **καβαλιευτά** (ἕριλ.)
јашући

καβάλα, η јахање

καβαλάρης, ο 1. јахач, коњаник; 2. кобилица (на гитари, виолини): *Σ' αυτή τη μάχη σιοτώθηκαν πολλοί καβαλάρηδες. У тој битки убијени су многи коњаници.*

καβαλαρία, η → **ιππιό, το** коњица, кавалерија

καβαλέτο, το 1. сликарски сталак, трножац, штафелај; 2. усправна плочица на жичаним инструментима (за напињање жице), кобилице

καβάλημα, το јахање, објаживање

καβαλητά (ἕριλ.) → **καβάλα**

καβαλιέρος, ο дамин пратилац, кавалер

καβαλικευμα, το → **καβάλημα, το**

καβαλικεύω, -λίκεψα, -εύτηκα, -εμένος јахати, објажити, зајажити: *Ωραία καβαλικεύει ο στρατιώτης. Војник лепо јаше. – Καβαλίκεψε το θρανίο. Објажиио је клупу. – Τον καβαλίκεψε η γυναίκα του. Зајажиила га жена.*

καβαλίνα, η коњско ђубре, измет

καβαλισμός, ο кабализам, јеврејско мистично теозофско учење, теозофско учење Кабале

καβαλιστικός, -ή, -ό кабалистички

καβαλιώτικος, -η, -ο кавалски

κάβαλο, το → **ποντικοκούραδο, το** мишји измет, мишјак

καβάλο, το → **κάβαλος, ο** шав

καβαλώ, (α), -βάλησα, -ήθηκα, -ημένος јахати, јажити

καβατζάρω опловити гребен (рт)

καβάφης, ο обућар; **καβάφιος, -η, -ο** слабо урађен, неквалитетан; **καβαφιό, το** обућарница; **καβάφιο, το** крај или улица са малим обућарским радњама

καββάλα, η → **κάββαλα, η** → **καμπάλα, η** → **καβαλισμός, ο**

καβγαδίζω, -γάδισα → **τσακώνομαι** свађати се, расправљати се

καβγάς, ο, мн. -άδες свађа, распра, кавга

καβγατζήδικος, -η, -ο, ἕριλ. -α свадљив, кавгаџијски

καβγατζής, ●, мн. -ήδες, ж. каβγατζού, η, ἱен. -οὺς, мн. -οὔδες свађалица, кавгаџија

Κάβειροι, οἱ Кабири, мистични богови и демони старе грчке митологије, нарочито на острву Самотраки

καβίλια, η клин, чивија

κάβος, ο гребен, високо и стрмо узвишење: *Παίρνω κάβο. Почиием да разумем (схватам, контам).*

καβούκι, το оклоп, љуштура

κάβουρας, ο, ἱен. -οὔρα → **-οὔρου, мн. κάβουροι** морски рак, краба: *Πηγαίνει σαν τον κάβουρα. Иде као рак (слабо напредује).*

καβουρδίζω, каβούрдиса, -ίστηκα, -ισμένος → **-ντιζω, -ισα, -ίστηκα, -исμένος** пржити, пећи: (из)горети: ~ **καφέ** пржити кафеу; – *Μείναμε πολλές ώρες στην παραλία και μας καβούρδισε ο ήλιος. Остали смо много часова на плажи па нас је испекло сунце.*

καβούρδισμα, το → **καβούρντισμα, το** пржење, печење

καβουρδιστήρι, το → **καβουρντιστήρι, το** суд (посуда) за пржење кафе и сл.

καβούρι, το, мн. каβούρια морски рак, краба

καβουρμάς, ο кавурма

καβούρντισμα, το → **καβούρδισμα, το**

καβουρντιστήρι, **το** → **καβουρδιστήρι, το**
καβουρντιστός, -ή, -ό (ис)πρжен, (ис)печен
καβουρομάνα, η велики рак; краба
καγкеларία, η канцеларијат
καγкелάριος, ο канцелар
κάγкело, το решетка; решеткаста ограда
καγкелόпорτα, η решеткаста врата (капија)
καγкелόφραχτος, -η, -ο ограђен решеткистом оградом
καγкелώνω, каγкелώσα, -ώθηκα, -ωμένος оградити решеткистом оградом
καγкелωτός, -ή, -ό ограђен решеткистом оградом
καγкيورό, το (нейром.) кенгур, клокан
καγχάζω, каγχάσα → **χαχανίζω** 1. смејати се гласно, грохотом; 2. исмејавати, подсмејати се
καδένα, η → **αλυσίδα, η** мали ланац, ланчић, привесак за сат
κάδη, η муљача, ступа, аван
καδής, ο → **κατής, ο** (шур.) кадија, турски судија
καδί, το дрвена посуда за сир, качица, чабар
καδίσιος, -ια, -ιο који је из бурета, из качице
καδοποιός, ο израђивач буради, бачвар
κάδος, ο кофа, ведро
κάδρο, το (иштал.) рам, оквир
καдрόνι, το (иштал.) четвртаста дрвена греда
καдрόνιασμα, το тесање греда
καζάικα, η (иштал.) врста блузе (мушке и женске) са широким рукавима, од дебелог сукна
καζαμίας, ο (иштал.) народни календар, годишњак, алманах
καζανάκι, το → **λεβέτι, το**
καζάνи, το → **λέβητας, ο** котао, казан
καζανιά, η количина која стаје у један казан, запремина казана
καζανιάζω, -ζάνιασα, -άστηκα, -ασμένος ставити нешто у котао; (φιλ.) зарадити
καζαντζής, ο / η, мн. -ήδες казанџија, котлар
καζанτιζω, -ζάντισα → **κερδίζω** зарадити, стећи, обогатити се
καζάντι(ο), το → **καζάντια, η** → **καζάντισμα, το** → **κέρδος, το** зарада, добит
καζεΐνη, η (хем.) казеин

καζίки, το колац
καζίно, το казино, коцкарница
καζијас, ο пијук, брадва
κάζο, το неуспех, малер
καζούρα, η задиркивање, пецкање, кињење, неподопштина: *Οι μαθητές κάνουν μεγάλη καζούρα στον καθηγητή τους.* Ученици праве велике неподопштине свом професору.
κάηκα, аор. ἦα. ἴл. **καίω**
καήλα, η → **καїла, η**
καημένος, -η, -ο несрећан, јадан, тужан, мучан, болан
καημός, ο жалост, туга, патња, бол, мука, жива (страствена) жеља
καθ' → κατά
καθαγιάζω, καθαγίασα, -άστηκα, -ασμένος посветити, осветити (благословити): *Κατά την εορτή των Θεοφανίων καθαγιάζονται τα νερά.* На празник Богоявљења освећује се вода.
καθαγίαση, η посвећење, освећење, благосиљање
καθαίρεση, η 1. рушење, разарање; 2. понижавање, одузимање положаја, деградација
καθαίρώ, (ε), καθαίρεσα, -έθηκα, -εμένος порушити, разорити, деградирати
καθαρεύουσα, η катаревуса, некада књижевни, „чисти језик“, језик учених људи, који није близак народном језику – димотики
καθαρευουσιάνος, ο присталица катаревусе
καθαρίζω, καθάρисα, -ίστηκα, -ισμένος (ο)чистити, разбистрити (се); рашчистити: *Καθάρισα το στάρι απ' την ήρα.* Очистио сам жито од кукоља. – *Καθάρισα τα πιάτα.* Очистио сам (опрао) тањире. – *Ο καιρός καθάρισε.* Време се разбистрило. – *Θέλω να καθάρισω τη θέση μου.* Хоћу да знам на чему сам. – *Καθάρισα την αυλή.* Почистио сам двориште. – *Καθάρισα το λογαριασμό.* Рашчистио сам (средно) рачун.
καθάριος, -ια, -ιο → **καθαρός, -ή, -ό** → **пастрикός, -ή, -ό** чист
καθαριότητα, η чистоћа
καθάρισμα, το → **καθαρισμός, ο** чишћење
καθαριστήριο, το чистионица
καθαριστής, ο, ж. -τρια, η **чистач**
κάθαρμα, το 1. ђубре, смеће, прљавштина; 2. проклетник, хуља, нитков

καθαριός, ο 1. чишћење; 2. окајање, испаштање, очишћење, искупљење
καθαρόαιμος, -η, -ο чистокрван, расан: *Εχω ένα καθαρόαιμο αραβικό άλογο*. Имам једног чистокрвног арапског коња.
καθαρογράφος, ο/η који има чист, читак рукопис
καθαρογραφώ, (ε), -γράφησα -ήθηκα, -αμμένος писати чисто, читко
καθαρολογία, η правилно писање и говорење на катаревуси
καθαρολόγος, ο који говори на катаревуси
καθαρός, -ή, -ό чист, јасан, непатворен: *σήμερα έχουμε καθαρό ουρανό*. Данас је небо чисто (јасно).
καθαρότητα, η чистоћа
καθαρούτσικος, -η, -ο донекле чист, довољно чист
κάθαρση, η чишћење, очишћење; катарза: ~ *τραγωδίας* психичко олакшање и надахнуће под утицајем добре глумачке интерпретације
καθάρσιο, το лек за чишћење, пургатив
καθαρτήρας, ο чистач, средство за чишћење
Καθαρτήριο, το (рел.) чистилице
καθαρτικός, -ή, -ό који има особину да чисти, средство за чишћење; **καθαρτικό, το** средство за чишћење; (*мед.*) пургатив
καθαυτό → καθαυτό → καθαυτού (ἱрил.) право, истинито, аутентично, у правом смислу
κάθε сваки: ~ *λίγο* сваки час; ~ *έξι χρόνια* сваких шест година
καθαυτού → καθαυτό
καθέδρα, η катедра, седиште; престо, трон
καθεδρικός, -ή, -ό катедрални, првостолни: *-ός ναός* катедрала, катедрални храм
κάθειρξη, η → φυλάκιση, η утамничење, стављање у затвор
καθέκαστα, τα појединости, ситнице, детаљи
καθέλκυση, η поринуће (брода у воду)
καθελκύω, καθέλκυσα, -ύστηκα, -υσμένος поринути (брод)
καθένας, καθεμιά, καθένα сваки: *καθένας χωριστά* сваки засебно (одвојено)
καθεξής (ἱрил.) следствено, по реду: *καί ούτω* ~ и тако редом

καθεστώς, το ред, поредак; режим, систем: *κοινοβουλευτικό* ~ парламентарни систем
καθετή, η удица; канап (нит) за удицу
καθετήρας, ο катетер, сонда
καθετηριάζω, -ρίασα ставити катетер, сондирати
καθετηρίαση, η → καθετηριασμός, ο стављање катетера, сондирање
καθετί свако, све што, што год: *Καθετί που φοράει είναι ωραίο*. Све што носи (обуће), лепо је.
κάθετος, η вертикала; висак
κάθετος, -η, -ο вертикалан: *-ος μόλυβδος* тег на ужету за мерење дубине
καθηγεσία, η 1. дужност, посао професора; 2. време проведено на дужности професора, „професоровање“
καθηγητής, ο, ж. -ήτρια, η професор
καθηγητικός, -ή, -ό професорски
καθήκιον, το, ἱен. *-οντος* задатак, дужност, обавеза: *Είναι καθήκιον του να...* Његова је дужност да... – *Δικαιώματα και καθήκοντα* права и обавезе
καθηλώνω, καθήλωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. зауставити, спречити, блокирати; 2. укуцати ексер, клин
καθημερινό, το → καθιστικό, το
καθημερινός, -ή, -ό, ἱрил. *-ά* свакодневни: *-ή εφημερίδα* дневне новине (штампа)
καθημερινότητα, η → ρουτίνα, η 1. свакодневница; 2. свакодневно искуство, рутина
καθησυχάζω, -ησύχασα, -ασμένος умирити, смирити
καθησύχηση, η смиривање, умирење
καθησυχαστικός, -ή, -ό умирујући, смирујући
κάθιδρος, -η, -ο → καταϊδρωμένος, -η, -ο јако ознојен, окупан знојем
καθιερώνω, καθιέρωσα, -θηκα, -μένος 1. установити, увести; 2. посветити; 3. освештати (храм *ιηῖδ.*)
καθιέρωση, η 1. посвећење, благосиљање; 2. прихватање, одобравање
καθίζηση, η 1. одрон, одроњавање, урушавање; 2. талог, таложење
καθίζω, κάθισα, -ισμένος 1. сести, ставити неког да седи; 2. урушити се (земља), таложити се, слегати се
καθίκι, το 1. ноћни суд, нокшир, тута; 2. лош човек, хуља

καθισιά, η време проведено у јелу: *Αυτός τρώει ένα κιλό ψωμί στην καθισιά του.* Овај за време јела (оброка) поједе килограм хлеба.

καθισιό, то → **ανάπαυση**, η одмор, предах, релаксација

κάθισμα, то седиште, столица, улегнуће, слегање: *Δεν υπάρχουν καθίσματα για πολλούς επισκέπτες.* Немају столица за многе (многобројне) посетиоце. – *Αυτή η πολυκατοικία έπαθε ένα μικρό κάθισμα.* Ова вишеспратница је претрпела мало слегање.

καθισμένος, -η, -ο → **καθιστός**, -ή, -ό

καθιστικό, то → **καθημερινό**, то дневна соба, дневни боравак

καθιστικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά који много седи; седећи: *Οι άνθρωποι των γραφείων είναι καθιστικοί.* Канцеларијски људи много седе.

καθιστός, -ή, -ό → **καθισμένος**, -η, -ο, поседнут, *ἕριλ.* **καθιστά** седећи

καθιστώ, (α), *κατέστησα*, -στάθηκα поставити, сместити (се), учинити да: *Κατέστησε φρουρά στην πόλη.* Гарнизон се сместио у граду. – *Οι κακοτυχίες του πολέμου τον κατέστησαν ανάπηρο.* Ратне патње учипиле су га инвалидом.

καθοδήγηση, η саветовање, вођење, инструктирање, давање инструкција

καθοδηγητής, ο → **σύμβουλος**, ο саветник, инструктор, водитељ

καθοδηγώ, (ε), -οδήγησα, -ήθηκα, -ημένος указати, посаветовати, (руко)водити, давати директиву

κάθοδος, η силазак, спуштање

καθολίκευση, η → **γενίκευση**, η уопштавање, генерализација

καθολικεύω, -λίκευσα, -εύτηκα, -ευμένος уопштити, генерализовати

καθολικισμός, ο католицизам

καθολικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά 1. општи; 2. римокатолички: *-ή ψηφοφορία* опште право гласа; – *η καθολική Εκκλησία* католичка црква

καθολικότητα, η → **γενικότητα**, η → **ολότητα**, η општост, универзалност

καθόλου (*ἕριλ.*) уопште, у целини: *Δεν τον είδα καθόλου.* Нисам га уопште видео. – *Δεν βλέπει καθόλου.* Уопште не види. – *Δεν είμαι καθόλου ευτυχισμένος.* Нисам уопште срећан.

κάθομαι, κάθισα → **έκατσα**, -ισμένος седети, становати

καθομιλουμένη, η народни говорни језик, димотика

καθορίζω, καθόρισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. одредити, утврдити; 2. именовати, назначити

καθορισμός, ο 1. одредба, одређивање, утврђивање; 2. опредељење, назначење, наименовање

καθοριστικός, -ή, -ό одређујући, одлучујући; утврђујући, опредељујући, условљавајући

καθοσίωση, η 1. посвећење, благослов; 2. потврђивање, прихватање

καθόσο → **καθ' όσον** колико, уколико; јер, пошто: *Καθόσο γνωρίζω...* Колико ја знам... – *Δεν θα έρθω, καθόσο είμαι άρρωστος.* Нећу доћи, јер сам болестан.

καθούμενος, -η, -ο → **καθισμένος**, -η, -ο седећи, поседнут: *στα καλά καθούμενα* без разлога, безразложно

καθρεφτάκι, то огледалце, мало огледало

καθρέφτης, ο огледало

καθρεφτίζω, καθρέφτισα, -ίστηκα, -ισμένος одражавати, рефлектовати; **-ομαι** гледати се у огледалу

καθρέφτισμα, то одражавање, рефлекс, одсјај

καθυβρίζω, καθύβρισα, -ίστηκα, -ισμένος грубо испсовати, изгрдити, извређати

καθυπόταξη, η послушност, подређеност

καθυστερημένος, -η, -ο заостали, заостао (временски, умно); *закасниели*

καθυστερήσιμη, η *закашњење*, заостајање

καθυστερώ, (ε), -στέρησα, -ήθηκα, -ημένος *закасни*ти, заостати

καθώς (*ἕριλ.*) као што, док, чим, када, кад: *Δε θα γίνουν σύντομα εκλογές, καθώς ακούω.* Као што чујем, избори неће ускоро. – *Καθώς τον είδα να τραβάει το πιστόλι του, φοβήθηκα.* Кад сам га видео да потеже пиштољ, уплашио сам се. – *Тον συνάντησα καθώς έβγαине.* Срео сам га док је излазио.

καθωσπρεπισμός, ο → **ευτρέπεια**, η пристојност, леп изглед, одговарајуће понашање („као што треба“)

και, **κι** (испред *самоίλ.*) и, такође, као, да, а: *η Γη και το διάστημα* земља и васиона; – *κι οι δυό* обојица; – *Κι εγώ το είπα.* И ја сам то рекао. – *κι ο ένας* и *ο άλλος* и

један и други, обојица; – *κι όμως* међутим, ипак; – *Τον άφησαν και πέθανε*. Оставише га да умре (и умро је). – *Τον είδα κι έπινε*. Видео сам га да пије. – *Θαρρείς και λέω ψέματα*; Верујеш (мислиш) да говорим лажи? – *Τρέμω και να το συλλογιστώ*. Бојим се да то и помислим. – *Και το όφελος*; А каква је корист?

Καιάδας, ο Кајадас, провалија, бездан крај старе Спарте у коју су бацани зликовци и заробљеници

καίγω → **καίω**

καΐμι, το лађица, бродић

καΐμιά, η запремина, количина терета у лађици, бродић, мали једрењак

καΐμιάτικα, τα накнада за превоз бродићем са једрима

καΐμιοτής, ο → **καΐξής, ο** власник бродића са једрима

καΐλα, η → **καήλα, η** жестина, жар, велика (жарка) жеља

καΐμακάμης, ο (*ιυρ.*) титула високог турског чиновника, одговарала чину генерала; гувернер

καΐμάμι, το павлака, скоруп, кајмак, пена (на површини скуване кафе)

Καινή Διαθήκη, η Нови завет

καινοζωικός, -ή, -ό који припада кенозоику, најмлађем геолошком периоду Земље

καινός, -ή, -ό → **καινούργιος, -ια, -ιο** нов, који се појављује први пут, који је без преседана

καινοτομία, η новаторство, иновација, модернизација, новотарење

καινοτομώ, (ε), -τόμησα иновирати, усавршити, применити нове и савременије методе

καινούρ(γ)ιος, -ια, -ιο нов, неупотребљиван

καινούργοφτιασμένος, -η, -ο неупотребљиван, нов, неношен: *Το κοστούμι αυτό είναι -ο*. Овај костим је нов (неношен).

καινούργώνω, -ούργωσα, -ώθηκα, -ωμένος поновити, реновирати, обновити, рестаурисати

καΐξής, ο → **καΐμιοτής, ο**

καιρικός, -ή, -ό временски

καίριος, -ια, -ιο, ιрил. -ια 1. правовремен; 2. опасан, погибелан, смртоносан

καιρός, ο (атмосферско) време, одговарајуће доба, час, епоха, сезона: *μιά φορά κι έναν καιρό* једном, у неко време (доба);

– *με τον καιρό* временом, напоследку; – *εν -ώ* на време, у заказано време (час); – *προ ολίγου καιρού* недавно; – *ο καιρός του τρυγητού* → *τρύγου* време (доба, сезона) бербе; – *Τα αχλάδια είναι στον καιρό τους*. Сезона је крушака. – *Εχω καιρό*. Имам времена. – *Είναι στον καιρό της*. Време јој је, зрела је (за удају). – *Μας ιάννει ο καιρός*. Време нам је наклоњено. – *Εχω καιρό να τον δω*. Дуго га већ нисам видео. – *Κάθε πράγμα στον καιρό του*. Свака ствар у своје време.

καιροσκοπία, η очекивање погодне прилике, отезање, одуговлачење, опортунизам

καιροσκοπός, ο који чека повољну прилику; (*ιολιμ.*) опортунист(а)

καιροσκοπώ, (ε), -σκοπήσα одуговлачити, отезати, понашати се неодлучно, опортунистички

καιροφυλακτώ, (ε), -φυλάκτησα уводити, вребати, чекати погодан тренутак

Καίσαρας, ο Цезар

καισαρικός, -ή, -ό цесарски, царски: *-ή τομή* царски рез

καισαρισμός, ο диктатура, апсолутизам, цесаризам

καισαροπαπισμός, ο цезаропапизам, систем и облик власти у којој је владар државе истовремено и црквени поглавар

καΐσι, το → **καΐσι, το** → **βερίκοιο, το** кајсија, марелица (плод)

καΐσιά, η → **βερίκοιά, η** → **ζερδαλιά, η** кајсија, марелица (стабло)

καίτοι (св.) → **μολονότι** → **αν και** иако, макар, премда: *Καίτοι το έμαθε, δεν το είπε σε κανένα*. Иако (премда) је то знао, није рекао никоме.

καίω → **καίγω, έκαψα, κάηκα, καμένος** горети, изгорети, сагорети, спалити

κακ(κ)άβι, το → **κακ(κ)αβος, ο** → **κακ(κ)άβη, η** лонац, казан, казанче

κακ(κ)αβιά, η 1. запремина казана; 2. суша од ситне рибе, рибља чорба

κακάο, το какао

κακάραντζα, η животињски измет, балега, брабоњци

κακарίζω, -κάρισα 1. кокодакати (попут кокошију); 2. брбљати у глас

κακάρισμα, το кокодакање

κακαρώνω, -κάρωσα, -ωμένος умрети, издахнути изненада; (ирон.): *Τα κακάρωσε*. Заковрнуо је.

κακέτυπος, -η, -ο лоше одштампан (нејасно, са грешком)

κακεντρέχεια, η неваљалство, обешечаство; мргођење

κακεντρεχής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή неваљао, лош, преваран, пакостан, злонамеран

κακίητα, η бес, срџба, љутња, љуђење

κακία, η → **κακοσύνη**, η неваљалство, пакост, зла ћуд, блуд, злоћа, изопаченост, јеткост: *Μου έχει κακία*. Једи се на мене, љути се.

κακίζω, *κακίσα* грдити, пребацити, пребацитвати, осуђивати

κακίστρα, η лоша, покварена жена

κακίωμα, το бес, пакост, изопаченост, неваљалство

κακιώνω, *κακίωσα*, -ωμένος љутити се, беснети

κακό- префикс за: зло, лоше, ружно, неваљало

κακοαναθρεμμένος, -η, -ο неодгојен, невоспитан, простак

κακοβάζω → **κακοβάνω**, *κακόβαλα*, -βαλμένος лоше поставити, ставити на погрешно место; сумњати: *Τα έπιπλα του σαλονιού σου είναι κακοβαλμένα*. Намештај у твом салону је лоше распоређен. – *Πάντα κακοβάζω, όταν δεν έρθεις στην ώρα σου*. Увек када не дођеш на време, ја почињем да сумњам.

κακοβλέπω → **κακοκοιτάζω** ружно, мрко, попреко гледати

κακόβουλος, -η, -ο, *ирил.* -α злобан, пакостан, злонамеран, зложелећи

κακόβραστος, -η, -ο 1. слабо скуван, недокуван; 2. који се тешко кува

κακογεννώ, (α), -γέννησα тешко се породити, рађати са великом муком

κακογεννώ, (α) → **κακογεράζω**, *κακογέρασα*, -ασμένος имати тешку, мучну старост: *Όσοι δεν έχουν παιδιά και λεφτά κακογερνούν*. Они који немају деце ни новца имају тешку старост (злопате се).

κακογλωσσία, η → **κακολογία**, η оговарање, сплеткарење, опадање

κακόγλωσσος, -η, -ο → **κακολόγος**, -ος → -η, -ο онај који опада (оговара), сплеткар

κακογνωμία, η јогунство, тврдоглавост, каприциозност

κακόγνωμος, -η, -ο јогунаст, тврдоглав, каприциозан

κακογουστιά, η → **ακαλαισθησία**, η

κακόγουστος, -η, -ο 1. неукусан, без укуса; 2. незграпан, неотесан

κακογράφος, ο/η који пише ружно, нечитко; шкрабало

κακογράφω, *κακόγραψα*, -αμμένος имати ружан, нечитак рукопис; жврљати

κακοδαμονία, η несрећа, малер, незгода

καιόδεχτος, -η, -ο, *ирил.* -α лоше прихваћен, нежељен, непожељан

κακοδιαθεσία, η → **αδιαθεσία**, η нерасположење, индиспонираност, зловоља

κακοδιάθετος, -η, -ο нерасположен, зловољан, индиспониран

κακοδιαθετώ, (ε), -διαθέτησα бити нерасположен, зловољан

κακοδιαλέγω, -διάλεξα, -εγμένος лоше избрати

κακοδικία, η лоша, незаконита пресуда

κακοδιοίκηση, η лоша администрација (управа)

κακοδιοίκητος, -η, -ο 1. лоше вођен, лоше управљан; 2. којим се тешко управља

κακοδιοικούμαι, -ήθηκα, -ημένος лоше управљати, лоше владати

κακοδοξία, η 1. лош углед, слаба репутација, развиканост; 2. отпадништво од Цркве, јерес

κακοδουλεμένος, -η, -ο → **κακοδούλευτος**, -η, -ο

κακοδουλευτής, ο лош радник

κακοδούλευτος, -η, -ο → **κακοδουλεμένος**, -η, -ο лоше урађен

κακόζηλος, -η, -ο, *ирил.* -α који лоше, грубо подражава

κακοζώ, (ε) → **κακοζώζω**, *κακόζησα* → *κακοζώισα*, -ισμένος проводити тежак, напоран живот, тешко, мучно живети

κακοζωγραφίζω, -ζωγράφισα, -ίστηκα, -ισμένος лоше насликати

κακοζώητος, -η, -ο који је имао и има тежак, мучан живот

κακοζωίζω → **κακοζώ**

κακοήθεια, η неваљалство, пакост, неучтивост, непоштеност

κακοήθης, -ης, -ες, *ien.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η 1. пакосник, злобник, простак,

зао и opak човек; 2. злоћудан, малигни (мед.)

κακόηχος, -η, -ο неугодан за слушање, нескладан; саблажњив, непристојан

κακοθάλασσο, -η, -ο нестабилан, којег валови сувише бацају и потресају

κακοθανατίζω, -θανάτισα умрети на мучан, тежак начин

κακοθάνατος, -η, -ο онај који је имао (нашао) тешку смрт

κακοθελιτής, ο, ж. -ήτρα, η злонамерник, пакосник

κακοθέλω, -θέλησα бити злонамеран, пакосити, желети зло другоме

κακοθήλυκο, то развратна жена; неуредна и прљава жена, аљкавуша

κακοθρεμμένος, -η, -ο лоше узгајен, слаб, слабо исхрањен, неухрањен

κακόθυμος, -η, -ο нерасположен, зловољан

κακοθώρητος, -η, -ο лошег изгледа, ружан, неизгледан

κακοκαιρία, η зло време, невреме, непогода

κακοιάμωτος, -η, -ο → **κακοιαμωμένος**, -η, -ο лоше ураћен, сачињен; лоше граћен, незграпан (за човека)

κακοιαρδίζω, -κάρδισα, -ισμένος ражалосити, растужити, узнемирити

κακόιαρδος, -η, -ο → **κακοιαρδισμένος**, -η, -ο ожалошћен, узнемирен, тужан, растужен

κακοιεφαλιά, η тврдоглавост, јогунство, глупавост

κακοιέφαλος, -η, -ο, *ѱрил.* -α тврдоглав, јогунаст, глупав

κακοιεφιά, η нерасположење, туга, незадовољство, ојаћеност

κακοιεφιάζω, -κέφιασα, -ιασμένος бити нерасположен, тужан, незадовољан, ојаћен

κακόιεφος, -η, -ο који је нерасположен, тужан

κακοιοιτάζω → **κακοβλέπω**

κακολογία, η → **κακογλωσσία**, η

κακολόγος, -ος → -η, -ο → **κακόγλωσσο**, -η, -ο

κακολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος опањкавати, оптуживати, пребацивати

κακομαθαίνω, **κακόμαθα**, -ημένος лоше научити, стећи лошу навику, размазити: *Μ' αυτά που κάνεις το κακομαθαίνεις το*

παιδί. Са овим што радиш, створићеш лошу навику код детета (размазићеш дете).

κακομελετώ, (α), -μελέτησα лоше мислити, лоше говорити

κακομεταχειρίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος лоше поступати, малтретирати

κακομεταχείριση, η лош поступак, малтретирање: *Η υπηρέτρια έφυγε από την κακομεταχείριση*. Служавка је отишла (побегла) због лошег поступка према њој.

κακομιλώ, (α), -μίλησα казати нешто лоше и погрешно

κακομοίρης, -ης, -ες, *ѱен.* -ους, *ак.* -η *мн.* -εις, -η → **κακόμοιρος**, ο, ж. **κακομοίρα**,

η → **κακόμοιρη**, η, *ср.* **κακομοίрико**, то → **κακόμοиро**, то несрећник, несрећница, јадник, јадница, јаднице

κακομοириά, η несрећа, малер, беда, јад, невоља

κακομοириασμένος, -η, -ο несрећан, јадан

κακομούτρης, ο, ж. **κακομούτρα**, η, *ср.* **κακομούтрико**, то ружан мушкарац, не-

лепа жена, ругоба

κακομούτσουнос, -η, -ο ружан, ружна лица

κακонтυμένος, -η, -ο лоше (бедно), сиротињски одевен

κακονυχτώ, (α), -νύχτησα → **κακονυχτίζω**, -νύχτισα, -ισμένος провести тешку, лошу ноћ

κακοπάθεια, η трпљење, бол, патња

κακόπαιδο, то лоше, неваљало и невоспитано дете

κακοπαίρνω, -πήρα, -πάρθηκα, -παρμένος лоше схватити, узети за зло

κακοпанτρεύω, -πάντρευα, -εύτηκα, -εμένος несрећно се удати

κακοпанτριά, η лош, несрећан брак: *Από την κακοπαντριά κάλλια είναι η χηριά*. Удовиштво је боље од лошег брака.

κακοπερνώ, (α), -τέρασα, -περασμένος лоше се провести, намучити се, рђаво проћи

κακοπέφτω, **κακόπεσα**, -εσμένος 1. лоше, незгодно или опасно пасти; 2. лоше се удати

κακόπιστος, -η, -ο, *ѱрил.* -α непоуздан, неповерљив

κακοπληρώνω, -πλήρωσα, -ώθηκα, -ωμένος лоше, нередовно и слабо плаћати

κακοπληρωτής, ο несигуран платиша

κακοπόδαρος, ο/η који доноси несрећу, баксуз: *Μην ανοίγεις το πρωί την πόρτα σ' αυτόν τον κακοπόδαρο.* Не отварај ујутру врата том баксузу.

κακοποίηση, η зло, лоше поступање, злостављање, рђав поступак

κακοποιός, -ός, -ό лош, штетан, подао, зликовачки; -ός, ο зликовац, злочинац, неваљалац

κακοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποίηθια, -ποιημένος 1. лоше поступати, злостављати, малтретирати; 2. силовати

κακοπούλι, το птица злослутница

κακοπρόферτος, -η, -ο тежак за изговор

κακοράβω, κακόραψα, -άφτηια, -αμμένος лоше скројити или сашити

κακореχτος, -η, -ο слабојешан, који нема апетита

κακορίζικος, -ικη → -ικια, -ικο несрећан, злосрећан, баксузан

κακός, -ή → -ιά, -ό, ἱрил. κακά лош, неваљао: -ή συνήθεια лоша навика; -ά λόγια ружне речи; -ός άνθρωπος лош (зао, покварен) човек; - Θα έχει κακό τέλος. То ће лоше завршити (имаће лош крај). - Οι καιροί είναι κακοί. Времена су тешка (зла); κακό, το зло, несрећа

κακοσημαδεύω, -σημάδεψα лоше нишанити, промашити циљ

κακοσημαδιά, η лоше предвиђање, прорицање, предсказање

κακοσμία, η задах, воњ, смрад

κακοσμος, -η, -ο смрадан, који има задах, који заудара, смрди

κακοστομαχία, η бол и нелагодност у стомаку, непробављивост

κακοστόμαχος, -η, -ο који пати од стомака, непробављив

κακόστομος, -η, -ο који говори ружне речи, поганог језика

κακοστратία, η лош друм (пут, цеста, улица)

κακοσύβαστος, -η, -ο тешко прилагодљив, неприлагодљив

κακοσύνη, η → κακία, η

κακοσυνηθίζω, -συνήθισα, -ισμένος стећи лошу навику

κακοτοπία, η непроходно место, лош терен (нераван, непролазан, неуређен)

κακοτυπώνω, -τύπωσα, -ώθηια, -ωμένος лоше одштапати

κακοτυχία, η → κακοτυχιά, η несрећа, неуспех, малер, зла срећа

κακοτυχιζω, -τύχισα, -ισμένος жалити неког, сажалевати

κακούπνος, -η, -ο неиспаван, који пати од несанице

κακούρημα, το злочин, недело, криминални акт, криминал

κακουργιοδικείο, το кривични суд

κακούργος, -α, -ο злочиначки, зликовачки: *Έχει κακούργα ένστικτα.* Има злочиначке инстинкте; -ος, ο злочинац, зликовац, преступник

κακουργώ, (ε), κακούρησα извршити недело, злочин, криминал

κακοῦφαντος, -η, -ο лоше исплетен

κακουχία, η → κακοπάθεια, η патња, страдање, мука

κακοφαίνεται, κακοφάνηκε (раз)љутити се, не допадати се: *Μου κακοφαίνεται.* Не допада ми се.

κακοφέρνομαι, -φέρθηια хладно се понашати, бити одбојан, грубо се понашати, врећати

κακοφημία, η озлоглашеност

κακόφημος, -η, -ο озлоглашен, неславан

κακοφορμίζω, -φόρμισα успалити (рану), инфицирати

κακοφτιαγμένος, -η, -ο → ασουλούπιτος, -η, -ο

κακόφτιαχτος, -η, -ο лоше урађен, лоше направљен

κακοφωνία, η какофонија, нехармоничност гласова, „фалш“ певање

κακοχρονιάζω, -χρόνιασα, -ιασμένος провести лошу (тешку) годину

κακοχρονίζω, -χρόνισα, -ισμένος проклињати, желети неуспешну годину

κακόψυχος, -η, -ο неваљао, изопачен, перверзан; зао, злобан, бездушан

κάκτος, ο кактус

κάκωση, η → κακοποίηση, η мучење, малтретирање, повређивање, повреда

καλά (ἱрил.) добро, како треба (ваља): *Та έχω καλά με...* Добар сам са... У добрим сам односима. - *καλά κακά* час добро, час лоше, свакојако; - *Δεν τα πηγαίνουν καλά.* Не живе у добрим односима. - *Καλά που ήμουν εκεί.* Добро је (срећа је) што сам био тамо. - *Σφίξε καλά τη ζώνη σου.* Стегни добро (чврсто, јако) свој каиш, опасач.

καλάθα, η велика кошара, корпа
 καλαθάκι, το кошарица, котарица
 καλάθι, το → κοφίνι, το котарица
 καλαθιά, η садржај и запремина кошаре
 καλαθόσφαιρα, η → καλαθοσφαίριση, η кошарка
 καλαθοσφαιριστής, ο кошаркаш, играч кошарке
 καλαθούνα, η врло велика кошара, кошаретина
 καλάι, το калај
 καλαισθησία, η префињеност, добар укус, елеганција
 καλαίσθητα (ὑрил.) лепо, укусно, естетски, деликатно
 καλαϊтζής, ο калајџија
 καλακούω, καλάκουσα добро чути, имати добар слух
 καλαμάκι, το тршчица, сламчица
 καλαμαράς, ο 1. писмен човек, човек „од пера“; 2. пискарало, бирократа
 καλαμάρι, το 1. мастионица, тинтарница; 2. сипа, лигња, трипица
 καλαμαριά, η лежиште за једну или више мастионица
 καλαματιανός, -ή, -ό каламатски, који потиче из Каламате: καλαματιανός, ο врс-та полагааног народног кола, игре
 καλαμένιος, -ια, -ιο тршчани, израђен од трске
 καλάμι, το → κάλαμος, ο 1. трска; 2. (αναΐ.) цеваница (голењача, лисњача); 3. калем
 καλαμιά, η стабљика житарица, слама
 καλαμίди, το 1. печачки прибор (штап, нит, удица); 2. штапић, шиљак за размрсивање нити (пређе)
 καλαμιώνας, ο → καλαμώνας, ο тршчак, предео са трскама
 καλαμοκάνης, ο, ж. -άνα, η који има дугачке и танке ноге, пикљаст
 καλαμοπόδαρος, -η, -ο који има дугачке и слабе ноге, „као трска“, пикљав
 κάλαμος, ο → καλάμι, το
 καλαμοσίταρο, το → καλαμπόκι, το
 καλαμόσπιτο, το сламната колиба
 καλαмпалики, το 1. бучна гомила; метеж, „калабук“; гунгула; 2. покућство, трошне ствари
 καλαμποκάλευρο, το кукурузно брашно, пројино
 καλαμπόκι, το → καλαμοσίταρο, το кукуруз (стабљика и клипови са зрневљем)

καλαμποиιά, η кукуруз (стабљика)
 καλαμποиίσιος, -ια, -ιο кукурузни
 καλαμπούρι, το каламбур, духовито ћаскање, шала, игра речи
 καλαμώνας, ο → καλαμιώνας, ο
 καλαμώνω, καλάμωσα, -ώθηκα, -ωμένος направити од трске, прекрити трском
 καλαμωτή, η 1. рогозина; 2. тршчана ограда
 καλαμωτός, -ή, -ό тршчан, направљен од трске
 καλανάρχης, ο → καλανάρχος, ο → κανονάρχης, ο
 καλαναρχώ, (α) → κανонаρχώ
 κάλαντα, та песме које певају деца обилазећи куће уочи Божића, Св. Василија (Нове године), Богојављења; добре жеље
 καλαντάρι, το → καλεντάρι, το → ημερολόγιο, το календар
 καλαπόδι, το калуп (за обућу)
 καларέσω, -λάρεσα допадати се, бити симпатичан
 καλάρω, καλάρισα → κάлара 1. бацати рибарске мреже у море; 2. достигати дубину, имати газ (брод); 3. убеђивати
 καлаφατίζω, -φάτισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. попуњавати, запушавати, затварати пукотине; 2. сложити се, помирити се са женом
 καλβινистής, ο калвинист
 καλέ! Добри мој! Драги мој! вок. од καλός
 καλειδοσκοπιο, το калеидоскоп
 καλέμι, το тршчана писаљка за туш или мастило
 καλεμικέρι, το шал, марама, повезача
 καλεντάρι, το → καλαντάρι, το
 καλέντες, οι (λαΐ.) 1. први дан у месецу (код Римљана); 2. дан „На грчке календе“ – „Ad calendas Graecas“ – оно што се никада неће збити
 κάλεσμα, το позив, позивница
 καλεσμένος, ο званица, позваник
 καλεστής, ο који је позван, позваник
 καλημέρα (узв.) Добар дан!
 καλήμερα, та → κάλαντες, οι
 καλημερίζω, -μέρισα, -ίστηκα називати добар дан, поздрављати
 καλημερούδια (узв.) поздрав: Добар дан!: Καλημερούδια σου, μικρό μου αγοράκι! Добар ти дан, мали мој дечаче!
 καληνύχτα (узв.) Лаку ноћ!

καληνυχτίζω, -νύχτισα, -ίστηκα, -ισμένος
 пожелети лаку ноћ
 καλησπέρα (узв.) Добро вече!
 καλησπερούδια (узв.) поздрав: Добро вече!
 (са призвуком нежности и тепања): Κα-
 λησπερούδια σας, παιδιά! Добро вам вече,
 дечице!
 καληώρα (узв.) У добри час! Све најбоље!
 жеља да ствари добро крену, да све буде
 добро и срећно
 κάλι, το → κάλιο, το
 καλιακούδα, η врана
 καλίγωμα, το → πετάλωμα, το поткивање
 καλιγώνω, καλιγώσα, -ώθηκα, -ωμένος пот-
 ковати, поткивати
 καλιγωτής, ο поткивач
 καλιαντζαρος, ο, ж. -ού, η → -ίνα, η →
 λυκάνθρωπος, ο по народном веровању
 зао дух који се јавља између Божића и
 Богојављења
 κάλιο, το → κάλι, το калијум
 καλλιγράφος, ο/η калиграф
 καλλιέπεια, η леп начин говора, изражај-
 ност, стил
 καλλιέργεια, η обрада земље, гајење, уз-
 гајивање
 καλλιεργήσιμος, -η, -ο обрадив, подесан за
 гајење пољопривредних култура
 καλλιεργητής, ο, ж. -ήτρια, η ратар, земљо-
 радник, сељак
 καλλιεργώ, (ε), καλλιέργησα, -ήθηκα,
 -ημένος обрађивати земљу
 καλλιλογία, η → καλλιλογία, η лепоречи-
 вост
 κάλλιος, -ια, -ιο, ἱрил. -ιο, -ια, κομῆ. од
 придева καλός: бољи, боља, боље
 καλλιστεία, та избор за мис
 καλλιστείο, το награда на конкурсy лепе-
 те;
 καλλίσωμος, -η, -ο који има лепо тело, који
 је лепо грађен, стасит
 καλλιτέχνημα, το уметничко дело
 καλλιτέχνης, ο, ж. -ида, η уметник, уме-
 тница
 καλλιτεχνία, η уметност
 καλλιτεχνικός, -ή, -ό уметнички
 καλλονή, η лепота; лепотица
 κάλλος, το → ομορφιά, η лепота
 καλλυντικός, -ή, -ό улепшавајући, козме-
 тички
 καλλωπίζω, καλλώπισα, -ίστηκα, -ισμένος →
 στολίζω улепшати, украсити

καλλωπισμός, ο козметика, улепшавање,
 украшавање
 καλλωπιστήριο, το козметички салон
 καλλωπιστής, ο, ж. -τρια, η кицош, лепо-
 тан
 καλλωπιστικός, -ή, -ό козметички
 κάλμα, η мир, тишина
 καλμάρω → καλμαρίζω (иῶнал.), κάλμαρα →
 -άρισα, -ισμένος умирити, смирити, ути-
 шати, стишати
 καλντερίμι, το → καλντιρίμι, το (иῶур.) кал-
 драма
 καλό, το добро, добробит, добротинство,
 срећа: διακρίνω το καλό από το κακό раз-
 ликовати добро од зла; – ●έλω το καλό
 του. Желим му добро. – βγαίνω σε καλό
 изаћи на добро (срећан крај, успех); –
 παίρνω με το καλό примити мирно; καλά,
 та добра, благодети, имовина; – Εχει όλα
 τα καλά. Има све што му треба (у доб-
 ру је). – στο καλό задовољно, са срећом
 и радошћу; – Το καλό είναι ότι... Добро
 (срећа) је што... – Θυμάται τα καλά που
 του κάνατε. Сећа се добротинстава које
 сте му учинили. – Αφού δεν το κάνει με
 το καλό, θα τον αναγκάσω. Пошто ово
 неће да уради милом, примораћу га си-
 лом. – Πήγαίνε στο καλό. Иди са срећом!
 – Ετσι για το καλό. Тако, за срећу (код
 гатања). – Καλό να'χεις. Да си добро. –
 Ηταν στα καλά του σήμερα. Данас је био
 добро расположен. – Δεν είμαι στα καλά
 μου. Не осећам се добро.
 καλ-→ καλο-→ ευ- префикс који означава
 неку добру особину: тачност, успеш-
 ност, лакоћу
 καλόβαθρο, το → ξυλοπόδαρο, το
 καλοβάμινα, та → καλοβατικά, та птице
 које живе на води: κῆρ. рода, ждрал
 καλογεράκι, το калуђерчић
 καλόγερας, ο → καλόγερος, ο
 καλογερεύω, -γέρεψα постати монахом, за-
 монашити се
 καλογεरिकός, -ή, -ό → καλογερίστικος, -η,
 -ο калуђерски
 καλογεροπαίδι, το младић у калуђерском
 руху, који још није положио завет
 καλογερόπασας, ο → ιερομόναχος, ο
 καλόγερος, ο → καλόγερας, ο 1. калуђер,
 монах; 2. нежења; 3. вешалица за сушење
 веша: Δεν έχουν πολλούς καλογέρους τα
 μοναστήρια σήμερα. Данас у манастири-

ма нема много калуђера. – *Μένει σαν καλόγερας.* Живи као калуђер. – *Αγόρασα έναν καλόγερο για τα ρούχα.* Купио сам вешалицу за одела.

καλογεροσύνη, η 1. монашки живот;

2. група (скуп) монаха, монаштво

καλόγρια, η → **καλογριά, η** → **μοναχή, η** калуђерица, монахиња

καλοέρχεται → **καλόρχεται**

καλοζώ, (ε), **καλοέζησα** → **καλόζησα** → **καλοπερνώ** добро живети, проводити леп живот, проживети

καλοθελητής, ο добронамерник

καλοκαιρεύω, -καίρειψα проводити лето, летовати; **καλοκαιρεύει** време је лепо.

καλοκαίρι, το лето

καλοκαιρία, η → **καλοκαιριά, η** лепо време

καλοκαιριάζει, -καίριασε почиње лето

καλοκαιριάτικος, -η, -ο → **καλοκαιρινός, -ή, -ό** летњи

καλόκαρδος, -η, -ο доброг срца, срдачан

καλοκοιμένος, ο лепо уобличен; стасит

καλοκυρά, η, обично *мн.* -άδες вила, чаробница, нереида

καλλολογία, η → **καλλιλογία, η** наука о лепом, естетика

καλονάρχης, ο → **κανονάρχης, ο**

καλοξημερώνει → **καλοχαράζει**

καλοπέραση, η благостање

καλοπερνώ, (α), -πέρασα, -περασμένος добро пролазити, успевати, слагати се

καλοπιάνω, καλόπιασα, -ιάστηκα, -ιασμένος улагивати се, подилазити, ласкати

καλόπιασμα, το улагивање, подилажење

καλόπιστος, -η, -ο → **τίμιος, -α, -ο** частан, поштен: *Ο καλόπιστος άνθρωπος δε λέει άλλα και κάνει άλλα.* Частан човек не каже једно, а ради друго.

καλοπόδαρος, -η, -ο онај који доноси срећу, батлија

καλοριφέρ, το калорифер, уређај за грејање и расхлађивање

καλόρχεται → **καλοέρχεται, καλόρχε** → **καλοήρχε** одговара, пристаје, складно је, пријатно

καλός, -ή, -ό, ἄριλ. -ά добар, пријатан, племенит, добар; **καλό, το** благодет, корист, зарада, благо; добротинство, богатство

κάλος, ο → **τύλος, ο** жуљ

καλοστεκούμενος, -η, -ο добростојећи, богат, имућан; здрав, јак, крепак

καλοστοχάζομαι, -στοχάστηκα разумно мислити, закључивати, резоновати
καλοστρατιά, η раван пут, прав друм
καλοσυνάτος, -η, -ο тих, миран, благ, умиљат

καλοσύνη, η доброта, благодет, умиљатост

καλοτυχία, η → **ευτυχία, η**

καλοτυχίζω, -τύχισα, -ισμένος сматрати, учинити некога срећним, усрећити

καλούδι, το поклон, дар; **-ια, τα** дечји поклони, слаткиши

καλούμα, η дугачко уже; ланац, ланчић

καλούπι, το форма, калуп, модел

καλούτσικος, -η, -ο приличан, подношљив, осредњи; **-ος, ο** добрица, добричина

καλοφαγός, ο сладокусац; гурман, прождрљивац

καλοφτιάσιδος, -η, -ο уредан, дотеран

καλοχαράζει, καλοχάραξε → **καλοξημερώνει** свиће (у праскозорје)

καλοχρόνισμα, το добре жеље за Нову годину

καλπάζω, κάλπασα галопирати: *Καλπάζουσα φυματίωση* → *φθίση, η* галопирајућа туберкулоза, јектика

καλπάκι, το сукнена или кожна капа

καλπασμός, ο галоп, галопирање

κάλπη, η гласачка кутија

κάλπης, ο, ж. -ισσα, η пробисвет, лупеж; варалица; фалсификатор

καλπιά, η подмуклост, лажљивост, лицемерје; фалсификовање

κάλπικος, -η, -ο подмукао, препреден, лицемеран, варљив

καλπονόθευση, η фалсификовање (избора), лажно приказивање

καλπονοθεύω, -πονόθευσα → **-πονόθεψα, -εύτηκα, -ε(υ)μένος** фалсификовати, кривотворити (изборе)

καλπουζάνος, ο, ж. -άνα, η лажљивац, варалица, фалсификатор

κάλτσα, η (*ιππικ.*) чарапа; *διαβόλου* ~ преварант, лукавко

καλτσοβελόνα, η игла за плетење чарапа

καλтσοδέτα, η → **καλтσοδέτης, ο** држач за чарапе, подвезица

καлтσώνω, κάлтσωσα, -ώθηκα, -ωμένος навући чарапе

καλύβα, η → **καλύβι, το** колиба

κάλυκας, ο чахура; (*βοιῦ.*) чашица цвета

καλυκοειδής, -ής, -ές, ἱεν. -оус, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή чахураст

κάλυμμα, **το** прекривач, прекривало
καλύπτρα, **η** → **φερετζές**, **ο** фереџа, чадор;
 вео, зар
καλύπτω, κάλυψα, -ύφτηκα, -υμμένος пок-
 рити, прекрити, сакрити: *Ενα σύννεφο*
κάλυψε τη σελήνη. Један облак прекрио
 је Месец. – *καλύπτω τους σκοπούς μου*
 крити своје намере; – *Οι εισπράξεις του*
καλύπτουν τις δαπάνες. Његова примања
 покривају трошкове.
καλυτερεύω, -τέρευσα → -τέρεψα побољша-
 ти, исправити, постати бољим
καλύτερος (πιο καλός), *комџ*. од *καλός*
 (*καλός*, *καλύτερος*, *ο καλύτερος*) *комџ*.
 од придева „добар“ (добар, бољи, нај-
 бољи); *ἕριλ*. **καλύτερα**, боље (*комџ*. од
 „добро“): *Оσο γρηγορότερα τόσο καλύτε-*
ρα. Што брже, то боље.
κάλυψη, **η** прекривање, сакривање, зашти-
 та
κάλφας, **ο** калфа, мајсторски помоћник
καλώ, (*ε*), κάλεσα, καλέστηκα → κλήθηκα,
 καλεσμένος → κεκλημένος звати, позвати,
 позивати: *καλώ στα όπλα* звати на оружје;
 – *Την κάλεσε στο γάμο του*. Позвао ју је
 на своје венчање. – *Ο υπουργός κάλεσε σε*
απολογία τους απεργούς. Министар је поз-
 вао штрајкаче на одговорност.
καλώδιο, **το** кабл, кабел
καλώς (*ἕριλ*.) добро: *Εχω καλώς*. Добро ми
 је. – *Καλώς ορίσατε*. Добро дошли. – *Κα-*
λώς σας βρήκαμε. Добро (боље) вас на-
 шли.
καλωσορίζω, καλωσόρισα, -ίστηκα, -ισμένος
 зажелети добродошлицу
καλωσόρισμα, **το** добродошлица
κάμα, **η** кама, бодеж, стилет
καμάκι, **το** 1. харпун, остве; 2. *κάνω καμάκι*
 удварати се
καμακίζω → *καμακίωνω*, *καμάκισα* → *κα-*
μάκισα, -ίστηκα → -ώθηκα, -ισμένος 1.
 ловити рибу харпуном или остима; 2.
 удварати се, флертовати
κάмара, **η** → *κάμαρη*, **η** (*κίшал*.) соба
καμάρα, **η** лук, свод, аркада: *Αυτό το γεφύ-*
ρι έχει τρεις καμάρες. Овај мост има три
 лука.
καμαραϊκά αγγεία, **τα** обојени судови из пре-
 историјске епохе Крита, названи по ме-
 сту налазишта у околини села Камарес
κάμαρη, **η** → *κάмара*, **η**

καμάρι, **το** понос, гордост, важност: *Για ιδέс*
τον με τι καμάρι περπατάει. Да си га ви-
 део са каквим поносом корача. – *Είσαι*
το καμάρι μου. Ти си мој понос („дика“).
καμαριέρης, **ο**, *ж*. -έρα, **η** собар, собарица
καμαρίλα, **η** (*κίшан*.) камарила (дворска)
καμαρίни, **το** глумачка соба у позоришту
 (скупна, заједничка или засебна)
καμαρότος, **ο** собар на путничком броду
καμαρώνω, *καμάρωσα*, -ώθηκα, -ωμένος по-
 носити се, шепурити се, прсити се, ко-
 чоперити се, правити се важан
καμαρωτός, -ή, -ό који се шепури, кочопе-
 ри, кочоперан
καματάρης, **ο**, *ж*. -ισσα, **η** радник који ради
 на тешким пословима
καματάρικος, -η, -ο → *καματερός*, -ή, -ό
 вучни, теглећи, запрежни (код орања,
 за плугом)
καματερό, **το** во или коњ који вуче плуг
καματερός, -ή, -ό → *καματάρικος*, -η, -ο
κάματος, **ο** умор, напор
καμβάς, **ο** потка
καμέα, **η** полудраги камен, камеја
καμέλια, **η** камелија
κάμερα, **η** 1. соба, просторија, одаја; 2. ка-
 мера (филмска, телевизијска)
καμήλα, **η** → *γκαμήλα*, **η** камила, дева
καμηλάρης, **ο** → *καμηλιέρης*, **ο**
καμηλαύκι, **το** камилавка
καμηλιέρης, **ο** → *καμηλάρης*, **ο**, *ж*. -ισσα, **η**
 камилар, камиларка
καμηλίσιος, -α, -ο камиљи
καμηλό, **το** врста вунене тканине од ка-
 миље и козје длаке, камилхар
καμηλόδερμα, **το** камиља кожа
καμηλοπάρδαλη, **η** жирафа
καμιζόλα, **η** врста широке женске кошуље
καμινάδα, **η** димњак, оџак
καμινέτο, **το** шпиритусна лампа
καμίνευμα, **το** топљење метала или креч-
 ног камена
καμινευτής, **ο** топионичар, ложач
καμινεύω, *καμίνευσα*, -εύτηκα, -ε(υ)μένος
 топити метал ради ливења; жарити
 кречни камен ради добијања креча
καμίνι, **το** топионичка пећ
καμινιά, **η** садржај, запремина, капацитет
 пећи за топљење
καμινιάζω, *καμίνιασα*, -άστηκα, -ασμένος то-
 пити метал, жарити кречни камен
καμιόνι, **το** камион

κάμνω → κάνω
 καμουτσί, το → καμουτσίκι, το → καμτσίκι, το камџија, бич
 καμουτσεικία, η → καμτσεικία, η ударање камџијом, бичем, бичевање
 καμουτσεικίζω, -тсикиса → καμтσεικίζω, каμтсикиса бичевати
 камуφλάζ, το (νεϊром.) камуфлажа, маскирање
 камуφларω → камуφларίζω, -φлариса, -истηка, -исμένος камуфлирати, маскирати, прикрити
 камπάλα, η → каβαλισμός, ο
 кампána, η 1. звоно (црквено); 2. укор, прекор
 кампанάκι, το звонце, звончић
 кампанариό, το звоник
 кампánια, η кампања, поход, сезона, агитација
 кампанιά, η 1. звоњава; 2. боцкање, инсинуирање
 кампанίζω, кампánισа ударати у црквено звоно, одзвањати, одјекивати: *Καμπανίζει στη Φραγκιά κι ακούγεται στην Πόλη.* Звони у Франачкој (у западним европским земљама), одјекује у Константинопољу.
 кампанιστός, -ή, -ό звучан, звонак
 кампанίτης, ο шампањац
 кампаноκρουσία, η → κωδωνοκρουσία, η
 кампаноκρούστης, ο звонар
 кампарέ, το (φρανц.) кабаре
 кампар(ν)τίνα, η → γκαμπар(ν)τίνα, η 1. габарден (врста вуненог штофа, тканине); 2. капут
 кампé, η окука, завијутак, скретање; прекретница
 κάμπη, η → κάμπια, η гусеница
 кампиάζω, κάμπιαса бити нападнут од гусенице (дрво, цвет)
 кампíνα, η кабина
 кампинé, το → кампинές, ο → αποχωρητήριο, το нужник, клозет, WC, тоалет
 кампíσιος, -ια, -ιο → πεδινός, -ή, -ό пољски; сељачки
 κάμπος, ο → πεδιάδα, η поље, равница, низија
 κάμποςος, -η, -ο → кампóσος, -η, -ο, ἕριλ-ο бројан, у знатном броју: *ήταν κάμποσοι* били су многи; – *Είναι κάμποσο ψηλά.* Прилично је високо. – *Είναι κάμποςος καιρός που...* Има доста времена откако...

– *Πέρασαν κάμποσοι στρατιώτες.* Прошли су многи војници. – *Κάνει τον κάμποσο.* Прави се да је неко (важан).
 кампотинισμός, ο обмањивање, шарлатанство; позирање
 кампотίνος, ο безвредан човек, шарлатан; позер
 камπούρα, η грба, грбина, грбача: *Ολα θα πέσουν στην камπούρα μου.* Све ће пасти на моју грбачу.
 камπούρης, ο, ж. -α, η, ср. -иχο, το грбавац, грбавка, грбавче
 кампурιάζω, кампóуpиаса, -άστηка, -ασμένος погрбити (се), савити се, исцрпсти се: *Δεν πρέπει να кампурιάζεις όταν περπατάς.* Не треба да се погрбиш када корачаш. – *Με кампóуpиασαν οι στενοχώριες.* Погрбиле ме недаће (бриге).
 кампóуpиасμα, το грбавост
 кампурομύτης, ο, ж. -α, η → -ισσα, η, ср. -иχο, το који има грбав (кукаст, „орловски“) нос
 кампурωτός, -ή, -ό грбав
 кампτήρας, ο савијач, стезач
 κάμπτω, έκαμψα, κάμφθηка, κεκαμμένος 1. савити; 2. скренути; 3. изморити, исцрпсти
 кампύλη, η крива, валовита, испупчена линија
 кампυλόγραμμος, -η, -ο 1. вијугав, испупчен; 2. криволинијски
 кампυλοειδής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή вијугав, испупчен; лучни: *Το γεφύρι αυτό είναι кампυλοειδές.* Овај мост је лучни.
 кампυλότητα, η вијугавост, савијеност, испупченост, конвексност
 кампυλώνω, кампύλωσα, -ώθηка, -ωμένος савити се, погнути се, погрбити се
 кампυλωτός, -ή, -ό савијен, вијугав, испупчен, конвексан
 каμтсίκι, το → каμουтσί, το
 каμтσεικία, η → каμουтσεικία, η
 каμтσεικίζω → каμουтσεικίζω
 камфорά, η → κάμφορα, η камфор
 камфорόελαιο, το камфорово уље
 камфорόδεντρο, το дрво из породице лавора из којег се добија камфор
 κάμψη, η савијање, кварење, исцрпљивање
 κάμωμα, το 1. чињење, акција, дело, извршење; 2. мн. каприци, претварања

κατωματάς, ο → κατωματάρης, ο, ж. каτω-
ματού, η τврдоглав, јогунаст човек, ула-
гивач, тврдоглавац, јогуница

καμώνομαι, καμώνθηκα 1. претварати се,
пренемагати се, симулирати; 2. ћутати

καν (ἄριλ.) иако, мада, чак, штавише; ни,
нити, или: *Ούτε καν άνοιξε το στόμα του.*
Није ни уста отворио. – *Καν πέρσι καν*
πρόπερσι πήρε το δίπλωμά του. Лани, или
преклани, примио је своју диплому.

κανάγιας, ο, ж. -ια, η → -ίσα, η → κάθαρμα,
то → παλιάνθρωπος, ο → αχρείος, ο зао
човек, злoбник, проклетник, простак

καναδέζικος, -η, -ο → канадиќос, -ή, -ό ка-
надски

κανακάρης, ο, ж. -ισσα, η, ср. -ио, то вољен,
тетошен, мажен; једини (син), јединац,
јединица

καναкиεύω, канакеψа, -εμένος → канакίζω,
канакиса волети, тетoшити, мазити

κανάκι, то → θωπεία, η миловање, тетo-
шење, мажење

κανакίζω, канакиса → канакеύω

κανάλι, то канал, мореуз, теснац

καναпés, ο канабе, отоман

κανарίни, то канаринац

κανάτα, η 1. бокал; 2. велики земљани ло-
нац, ћуп

κανατάς, ο лончар, израђивач ћупова

κανάτι, то 1. мањи лонац од печене глине;
2. ноћни суд, нокшир

канείс → канéνας → кáνας, ж. каμία →
каμιά, ср. канéνα → кáνα нико, никакав,
неко, неки, који пут, каткад(а), око: *με*
канéνα τρόπο никакo; – *Δεν éκανε канé-*
να καиό. Није учинио никакво зло. – *κα-*
νéνας από μας нико од нас; – *Εχεις канé-*
να молύβι που να μην το χρειάζεσαι; Имаш
ли неку (бар једну) оловку коју не упот-
ребљаваш? – *Αν έρθει канéνας.* Ако неко
дође. – *Δεν ξέρει канείс τι μπορεί να συμ-*
βεί. Нико не зна шта се може догодити.
– *Сυμβαίνει камиά φορά.* Дешава се који
пут (догоди се). – *Κανéνας δε φοβήθηκε.*
Нико се није уплашио. – *Ηρθαν камиά*
τριακοσαριά νοματαίои. Дошло је неких
тристогинјак особа.

кан(ν)éла, η (ишл.) цимет

кан(ν)ελλής, -ιά, -ί смеђ, мрк, боје цимета,
циметаст

кан(ν)ελόни, то кратки дебели макарони
кан(ν)ελόνια, та јело од макарона, млевe-
ног меса и сира

кánθарос, ο буба, кукац

каниβαλιќос, -ή, -ό канибалски, људождер-
ски

каниβαλισμός, ο канибализам, људождерс-
тво

каниβαλος, ο канибал, људождер

каниси, то котарица са поклонима

кánιστρο, то → канíстри, то плетена кота-
рица, кошара

каннаβάτσα, η → каннаβάτσο, то јако, де-
бело и густо сукно, аба

каннаβένιος, -ια, -ιο → канνάβινος, -η, -ο

канνάβι, то конопља, кудеља

канνάβινος, -η, -ο → каннаβένιος, -α, -ο →
каннаβίσιος, -α, -ο исплетен од конопља-
них нити, конопљаст, од конопље

каннаβόπανο, то ланена или конопљана
тканина

каннаβόσιοино, то уже од конопље, ко-
нопљано уже

каннаβούρι, то семе конопље

кánνη, η пушчана цев, шупљина цеви

канонάρχης, ο → калонάρχης, ο → каланάρ-
χης, ο певач у црквеном хору

кánонас, ο → канóνας, ο 1. лењир, равнало;
2. пропис, правило, канон

канóни, то топ, канон: *το σκάζω канóни* не-
оправдано изостати, забушавати; – *Στο*
βάθος του βουνού ακούγονταν канóνια. Из
дубине брда (из даљине) чули су се то-
пови.

канониá, η топовска зрна, ћулад; гранати-
рање

канонίδи, то топовска паљба, канонада

канониéρης, ο тобџија, артиљерац; забу-
шант: *Ηταν канониéρης στο στρατό.* Био је
тобџија у војсци. – *Δεν ξέρεις τι канониé-*
ρης είναι αυτόс. Не знаш колики је он за-
бушант.

канонίζω, канónиса, -ιστηκα, -ισμένος уре-
дити, довести у ред, средити: ~ λογα-
ριασμό средити рачун

канониќос, -ή → -ιά, -ό, ἄριл. -ά канонс-
ки, правилан, уредан, редован, скла-
дан: *канонική άδεια* уредна дозвола; –
Κανонικό δίκαιο Канонско право; – *Αυτός*
είναι канониќос σχηματισμός του ρήματος.
Ово је правилна коњугација глагола.
– *Εχει канониќо σώμα.* Има правилно

(складно) тепло. – Θα σε επισκεφτώ στην κανονική ώρα λειτουργίας του γραφείου σου. Посетићу те у твојој канцеларији у току редовног радног времена. – Αυτό είναι κανονικό εξάγωνο. Ово је правилан шестоугаоник.

κανονικότητα, η правилност, уредност, редовност, симетричност, каноничност, регулисаност

κανονιοβολισμός, ο → πυροβολείο, то топовска паљба, канонада

κανонιοφόρος, η топовњача

κανόνισμα, то уређивање, прописивање, регулисање, уклањање запрека

κανонισμός, ο правилник, статут, регулисање, регулажа: ο κανонισμός της Βουλής Статут скупштине; – κανонισμός βολής регулисање, регулажа ватре (артиљеријске); – Δεν υπάρχει κανонισμός προγράμματος υποδοχής. Није сређен правилник о програму дочека. – Ο εσωτερικός κανонισμός του σχολείου είναι αναρτημένος στην πόρτα κάθε αίθουσας. Правилник о унутрашњем реду у школи истакнут је на вратима сваке учионице.

κανонιστικός, -ής, -ό уређивачки, регулаторски

κάνουλα, η цев, славина

καντάδα, η серенада, подокница

κανταδόρος, ο певач серенада

καντάρι, то 44 оке (1 ока = 1,280 кг)

καντάτα, η кантата

кантіла, η 1. велики лустер или кандило у цркви; 2. пришт, бубуљица, плик на кожи

кантхланάφτης, ο, ж. -ισσα, η црквењак, кандилар, који пали и гаси кандила: Δε θέλω να πάρω άντρα кантхланάφτη. Нећу да узмем мужа кандилара.

кантхлέρи, то свећњак

кантхλήθρα, η носач фитиља у кандилу

кантхλί, то кандило

кантhίνα, η (иштал.) кантина

кантhόνι, то кантон

кантhρίλια, η кадрил

кантhсонέτα, η (иштал.) канцонета, кратка и лагана песмица

κάνω → **κάννω**, **έκανα** → **έκανα**, **καμώθηκα**, **καμωμένος** → **κανωμένος** (у)чинити, вршити, (у)радити, испунити, понашати

се: *Εκανε καλό σπίτι*. Направио је (саградио) лепу кућу. – *Να κάνεις το καθήκον σου*. Да (из)вршиш своју обавезу. – *Μη μας κάνεις τον ανήξερο*. Немој се правити незналица. – *Πόσο κάνει το παλτό σου*. Колико кошта твој сако? – *Τον έκαναν δήμαρχο*. Изабраше га за градоначелника. – *Κάνει σαν τρελός*. Понаша се као луд. – *Η ελιά δεν κάνει σε πολύ ορεινά μέρη*. У многим брдским крајевима маслина слабо рађа. – *Ακόμη δεν τα έκαμε τα κρεβάτια*. Још није наместила кревете. – *Δεν κάνει να μιλάς έτσι στον καθηγητή σου*. Непристојно је (није у реду) да тако разговараш са својим професором. – *Τον έκαμα να θυμάσει*. Натерао сам га да побесни. – *Κάνω λάθος*. Грешим. – *Εκανε το θέλημά της*. Извршио је њену вољу. – *Κάνω πανιά*. Развијам једра. Пловим. – *Δεν έκανε παιδιά*. Није имала деце. – *Μας έκανε το τραπέζι*. Угостио нас је. – *Δεν μου κάνει*. Не одговара ми. – *Κάνω μπάνιο*. Купам се. – *Εκανε τρία χρόνια στο σπίτι τους*. Служила је три године у њиховој кући. – *Το χρήμα κάνει το παν*. Новац може све (чини све).

καουμπόης, ο, мн. -όηδες каубој; кравар

καούρα, η жгаравица, горушица

καουτσούκι, то (нейром.) каучук

κάπα, η → **панωφόρι**, то огртач, плашт са капуљачом, пастирска кабаница

καπάκι, то (ишур.) 1. поклопац, капак; 2. прекривач, покривач

καπάκιωμα, то прекривање, покривање, скривање, заташкавање

καπακίωνω, **καπακίωσα**, -ώθηκα, -ωμένος прекривати; крити; заташкавати

καπακωτός, -ής, -ό покривен, поклопљен

καπαμάς, ο капама, јело од јагњећег и телећег меса са парадајзом

καπάρο, то → **κάρаро**, то капара, аконто

καπαρώνω, **καπαρώσα**, -ώθηκα, -ωμένος капарисати, резервисати, претплатити

καπάτσος, -α, -ο (иштал.) вешт, умешан, окретан

καπατσοσύνη, η вештина, умешност, окретност

καπελάδιο, то → **пилотијео**, то шеширџиница, капаџијска радња

καπελαδούρα, η шешир са великим ободом, сомбреро

κάπελας, ο винар, продавац вина

καπελάς, ο, ж. καπελού, η капаџија, шеширџија
καπελιέρα, η куџија за капе и шешире
καπέλο, το 1. капа, поклопац, покривало; 2. варање, закидање на ваги
καπελώνω, καπέλωσα, -ώθηκα, -ωμένος покрити главу капом, ударити неког капом (као гест ниподаштавања, презирања): *Τον καπέλωσε κι εκείνος δεν έβγαλε μιλιά.* Ударио га капом, а овај није изустио ни речи.
καπετάν, ο капетан, командант
καπετάνιος, ο, мн. καπετάνιοι → **καπεταναίοι, ж. -ισσα, η** капетан брода, капетаница
καπηλεία, η саможиво искоришћавање неког идеала; шпекулација, калкулантство; ситни трикови
καπηλείο, το → **καπηλειό, το** → **ταβέρνα, η** точионица вина, вински подрум, таверна
καπηλεύομαι, -εύτηκα шпекулисати; искоришћавати
κάπηλος, ο шпекулант, који користи идеале и племенита настојања себи у корист
καπίκι, το (рус.) 1. копејка; 2. уговорена вредност талона: *Το ρούβλι έχει εκατό καπίκια.* Рубља има 100 копејки.
καπίστρι, το → **καπιστράνα, η** уже, улар
καπίστρωμα, το стављање улара; зауздавање
καπιστρώνω, καπίστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος зауларити; зауздати
καπιτάλι, το капитал
καπιταλισμός, ο капитализам
καπιταλιστής, ο, ж. -ίστρια, η капиталиста
καπιταλιστικός, -ή, -ό капиталистички
Καπιτώλιο, το Капитол, акропола у старом Риму
καплаμάς, ο облога, фурнир
καπλάνι, το 1. тигар; 2. храбар и одважан човек; крвожедан попут тигра, склон кавги и тучи
καπλαντίζω, καπλάντισα, -ίστηκα, -ισμένος фурнирати, обложити
καπλάντισμα, το облагање, фурнирање
κάπνα, η → **καπνιά, η**
καпναποθήκη, η складиште дувана
καпνάς, ο одгајивач дувана
καпνέμπορος, ο трговац дуваном
καпνεργάτης, ο, ж. -άτρια, η → **-ισσα, η** радник на преради и гајењу дувана

καпνεργατικός, -ή, -ό који се односи на раднике у гајењу и преради дувана
καпνεργοστάσιο, το фабрика дувана
καпνιά, η → **κάпνα, η** чађ, гар
καпνίζω, κάпνισα, -ίστηκα, -ισμένος пушити, димити, загаравити, „пушити“ од беса
Καпνικαρέα, η Капникарија, византијски храм у Атини
καпνικός, -ή, -ό дувански
καпνίλα, η мирис, арома дувана
κάпνισμα, το пушење, димљење
καпνιστήριο, το → **καпνιστήρι, το** пушионица, соба за пушење
καпνιστής, ο, ж. -τρια, η пушач
καпνιστός, -ή, -ό димљен, сушен димом
καпνοβιομηχανία, η дуванска индустрија
καпноγόνος, -ος → **-α, -ο** димни, који ствара дим, који се дими
καпνοδόχη, η → **καпνοδόχος, η** димњак, оџак
καпνοδοχοκαθαριστής, ο чистач димњака, димничар, оџачар
καпνοδόχος, η → **καпνοδόχη, η**
καпνοθάλαμος, ο простор у пећи изнад огњишта
καпνοκαλλιέργεια, η гајење дувана
καпνοκοπτήριο, το фабрика за сечење дувана
καпнопαραγωγή, η производња дувана
καпнопαραγωγός, -ός, -ό 1. узгајивач дувана; 2. место прераде дувана
καпνοπωλείο, το продавница дувана
καпнопώλης, ο, ж. -ισσα, η трафикант
καпνός, ο, мн. -οί дим
καпνός, ο, мн. -ά, та 1. дуван; 2. дим; 3. испарење; 4. (μεϊψ.) карактер: *Τι καпνό φουμάρει;* Који дуван пуши?
καпносακούλα, η дуванкеса
καпноσυλλέκτης, ο уређај за сакупљање дима, аспиратор
καпνότοπος, ο → **καпνοτόπι, το** терен, крај, предео, тло подесно за гајење дувана
καпνούρα, η задимљеност, загађеност ваздуха, смог
καпνόφυλλο, το лист дувана
καпνοφυτεία, η земљиште засађено дуваном
καποдιστριακός, -ή, -ό каподистријски (по Каподистрији, првом грчком гувернеру острва Крфа после уједињења са Грчком, 1864. године)

κάποιος, -α, -ο било ко, неко, неки: *Κάποιος φώναξε.* Неко је викнуо. – *Εχει κάποιο δίκιο.* Има донекле право. – *Κάποιοι από σας μου φέρνουν εμπόδια στη δουλειά μου.* Неки од вас праве ми тешкоће у послу (спречавају ме). – *Περιμένω κάποιον.* Чекам некога.

καπόνι, то кастрирани петао

κάπος, о предводник, вођа

καπότα, η → **ιάπα**, η 1. огртач, капут, плашт; 2. презерватив

κάποτε (*ἄριλ.*) → **ιάπου-ιάπου** некад, каткад: *Κάποτε γνωριστήκαμε μ' αυτόν.* Некада смо се упознали. – *Κάποτε κάποτε πάω και τον βλέπω.* Који пут идем и видим га.

ιάπου (*ἄριл.*) негде; око, отприлике: *Κάπου πάει.* Иде негде. – *Тον είδε κάπου.* Негде га је видео. – *Κάπου πέντε χρόνια έχω να λάβω γράμμα του.* Пет је година (прошло) одкако сам примио његово писмо; *ιάπου -ιάπου* где-где

Καπουκίνοι, οι → **Καπουτσίνοι**, οι

καπούλι, то крста и задњица (човека), сапи (коња, краве *ιῦῖg.*)

Καπουτσίνοι, οι → **Καπουκίνοι**, οι капућини, католички монашки ред, назван по кукуљици коју су носили

ιάлпари, η врста жбуновите биљке, капар

καпрί, то → **ιάπρος**, о крмак, вепар

καпрίτσιο, то → **ιαпрίτσο**, то каприц, јогунство, пизма

καпритσιόζικος, -η, -ο → **ιαпритσόζικος**, -η, -ο каприциозан, јогунаст

καпритσιόζος, -α, -ιχο → **ιαпритσόζος**, -α, -ιχο каприциозан, јогунаст човек

ιάπρος, о → **ιαпрί**, то

ιάра, η глава, лобања

караβάνα, η војничка лимена порција, мањерка: *Αυτά είναι λόγια της караβάνας.* То су глупости (будалаштине).

караβανάс, о стални (*μόνιμος*) официр или подофицир

караβάνи, то караван

караβέла, η врста мањег једрењака, каравела

караβι, то брод, лађа

караβιά, η бродски товар

караβίδα, η врста рака

караβίσιος, -α, -ο бродски

караβόγατος, о бродски мачак; (*φινι.*) морнар који ретко напушта брод

караβοκύρις, о, ж. -ισσα, η власник брода, капетан (заповедник): *Ο καλός караβοκύρης στη φουρτούνα φαίνεται.* Добар капетан се у олуји познаје.

караβόπανο, то бродско једро

караβόскиοινο, то → **караβοскио̀̀ни**, то бродско уже

караβόскиυλος, о → **караβόскиυλο**, то бродски пас

караβοστάσι, то сидрење, усидравање

караβοτσακίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος ударити бродом у стене, разбити се о стене, доживети бродолом

караβοτσάκισμα, то бродолом

караγυιόζης, о Карађоз, протагониста у народном позоришту сенки, лутака

караγυιοζ(ι)λίκι, то непромишљено поступање, глупа шала, рђав поступак, карађозлук

караγυιοζλίδικος, -η, -ο → **караγυιοζλίτικος**, -η, -ο смешан, шаљив, комичан

караγυιοζοπαίχτης, о који у позоришту сенки игра главног хероја Карађоза; (*ῖур.*) карагоз (*μαυρομάτης* црноок)

Καραγιούνης, о, мн. -ήδες, ж. -ούνα, η турски назив за Грке у Тесалији

караδοκώ, (ε), -δόκησα чекати погодан тренутак, вребати

караκάξα, η 1. сврака, „каракача“; 2. брбљива жена, брбљивица, брбљуша

караμέла, η карамела, бомбона

караμούζα, η фрула, свирала

карамπίνα, η карабин; *παλιά караμπίνα* искусан човек

карампинιέρος, о 1. војник наоружан карабином; 2. карабињер, припадник италијанске жандармерије

карампоγιά, η црна боја

карамπόла, η судар; карамбол (у билијару)

каранτίνα, η карантин

караούλι, то караула, утврђена стражарница на узвишењу, стражарење, стража код карауле

каράс, о црн, црни коњ, вранац

каράτι, то карат, јединица мере за чистоћу злата

καρατόμηση, η → αποκεφαλισμός, ο обезглавливање, одсецање главе; гиљотинирање
 каратоμώ, (ε), -τόμησα, -ήθηκα, -ημένος
 обезглавити, гиљотинирати
 карάφα, η (ιῑαλ.) боца са уским грлом и задебљалим, округластим телом
 караφάκι, то бочица, флашица
 карάφλα, η → φαλάκρα, η ћела
 карάφλας, ο ћелавац, ћелавко
 караφλός, -ή, -ό ћелав
 καρβέλι, то → άρτος, ο → ψωμί, то хлеб: λίγα είναι τα καρβέλια του „мало му преостаје хлеба“ – умреће ускоро
 καρβουναποθήκη, η → ανθρακαποθήκη, η
 καρβουναριό, то складиште, спремиште угља
 καρβουνιά, η усијано угљевље (н̄р. за рoштиљ)
 καρβουνιάζω, -βούνιασα, -άστηκα, -ασμένος
 угљенисати, сасвим изгорети
 καρβουνιάρης, ο, ж. -ισσα, η угљар, угљарка, ћумурџија, ћумурџија
 καρβουνιάριο, то продавница угља и ћумура
 καρβουνιάρικος, -η, -ο угљарски, ћумурџијски
 κάρβουνο, то (λαϊκ.) угаљ; ћумур
 κάργα (ῥιλ.) пуно, препуно, до врха, дупке пун: Η αίθουσα ήταν κάργα γεμάτη. Сала је била препуна. – Του έδεσε τα χέρια κάργα. Чврсто му је свезао руке.
 καργάρω, καργάρισα → κάργара, -ίστηκα, -ισμένος препунити; стегнути, затегнути: Μην καργάρεις τα ποτήρια. Немој да препуњаваш чаше. – Κάργαρε το σκοινί. Затегни то уже.
 κάργας, ο → νταιής, ο лажни херој, хвалисавцац, разметљивац
 κάρδαμο, то врста биљке крсташице
 καρδάμωμα, то снажење, јачање
 καρδαμώνω, καρδάμωσα, -ώθηκα, -ωμένος (ο)снажити, (ο)јачати
 καρδάρα, η → καρδάρι, то дрвено ведро, чабрица за мужу
 καρδερίνα, η чешљутар, штиглиц
 καρδιά, η срце: με βαριά καρδιά тешким срцем, невољно; – με καλή καρδιά од срца, радо, драге воље; – με όλη μου την καρδιά са свим срцем, од свег срца; – Εκανε

ευχείρηση στην καρδιά. Извршио је операцију на срцу. – Δουλεύει χωρίς καρδιά. Ради без срца (преко воље, нерадо). – Χάθηκε στην καρδιά της Αφρικής. Изгубио се (нестао) у срцу Африке. – Τρώει πάντα την καρδιά του μαρουλιού. Увек једе срце салате. – Μου χάλασε την καρδιά. Растужио ме, онерасположио ме. – Αν τραβά η καρδιά σου. Ако те срце вуче. (Ако ти срце жели.)

καρδιακός, -ή, -ό, ῥιλ. -ά срчани: -ό νόσημα срчано обољење; -ή προσβολή срчани напад; -ός φίλος близак, интиман пријатељ

καρδινάλιος, ο кардинал

καρδιογράφημα, то (μεγ.) кардиографија

καρδιογράφος, ο (μεγ.) кардиограф

καρδιολογία, η (μεγ.) кардиологија

καρδιολόγος, ο (μεγ.) кардиолог

καρδιομαраίνω, -μάρανα, -άθηκα, -αμένος
 растужити, ражалостити, онерасположити

καρδιοπάθεια, η (μεγ.) кардиопатија, срчно обољење

καρδιόπονος, ο бол у срцу

καρδιοστένωμα, то сужавање срчаних канала

καρδιοχτυπημένος, -η, -ο заљубљен

καρδιοχτύπι, то лупање (узнемирење) срца

καρδούλα, η срдашце, γем. од καρδιά

καρέ, то (франц., нейром.) четвртаст, са четири стране: καρέ του άσου каре кечева (асова) у покеру; – Το τραπέζι είναι καρέ. Сто је четвртаст.

καρέκλα, η столица, седиште

καριέρα, η напредовање у служби, каријера

καριατούρα, η карикатура

καρίκωμα, то → μαντάρισμα, то крпљење

καρικιώνω, καρίκωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 крпити

καρίνα, η кобилица брода

καριόλα, η 1. дрвени кревет; 2. (φιι.) проститутка

καριοσίλι, то врста пушке

καρκαλέτσος, ο → καρκαλέτσι, то врста скакавца

καρρινικός (στίχος), ο који се исто чита од почетка и уназад: νύχιον ανόμηματα μη μόναν όψιν умиј безакоње не само лице (н̄р. Ана воли Милована)

καρινοβασία, η слабо напредовање, по-
пут рака
καρινοβατώ, (ε), -βάτησα назадовати, сла-
бо напредовати, кретати се као рак
καριнологία, η (μεγ.) канцерологија
καριнологικός, -ή, -ό (μεγ.) канцероло-
шки
καριнологός, ο (μεγ.) канцеролог
καρινοπαθής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή болестан од рака
καρίνος, ο рак, канцер: *Тον έστειλαν στην Αμερική για να θεραπευτεί από τον καρίνο.* Послаше га у Америку да се лечи од рака.
καρίνωμα, το канцерозно обољење
карμανιόλα, η гиљотина
карμίρης, ο, ж. -ίρα, η шкртац, лакомац, циција
кармиριά, η шкртост, лакомот, цицијаш-
лук
карμπόν, το (νεϊром.) карбон, хартија за копирање, индиго папир
карναβάλι, το → **αποκριά, η** карневал, покладе
карνάβαλος, ο карневалско весеље
карнέ, το (фрaнц.) → **σημειωματάριο, το** бе-
лежница, подсетник, адресар, карнет
карντάσης, ο → **карντάσι, το, ж. карнтаσίνα, η** брат, друг, јаран, побратим, посестри-
ма, другарица, јараница
κάρο, το камион
каρό, το (νεϊром.) каро, боја у картама
каросερί, το → **αμάξιμα, το**
каρόто, το шаргарепа, мрква, карот(н)а
каρόтса, η кочија, каруце; чезе
каротсада, η вожња кочијом, шетња ка-
руцама
каротсаки, το мала колица, колица за бебе
каротсиэриς, ο, μн. -ηδες кочијаш
кароули, το (иџал.) → **κουβαρίстра, η** ка-
лем, намотај; шпул
карулиάζω, кароулиаса, -ιασμένος намота-
вати, намотати
кароумпа, η → **кароумпало, το** чворуга,
кврга, чврга
кароута, η (слов.) корито
карпаζιά, η ударац дланом, шамар, плус-
ка, ћушка
карпаζώνω, карпάζωσα, -ώθηκα, -ωμένος
ошамарити, плуснути
карперός, -ή, -ό плодан, плодоносан

карпίζω, кáрписα, -ισμένος донети плодове,
добро родити (понети): *Η μηλιά αυτή δεν καρπίζει.* ●ва јабука више не рађа.
каркологία, η брање плодова, берба
карполόγος, ο берач, машина за збирање
плодова
карполоγώ, (ε), -λόγησα брати, сакупљати
плодове
карпός, ο плод; производ; резултат: *πρώ-
ιμοι και όψιμοι καρποί* рани и касни пло-
дови; – *καρпός αθέμιτου έρωτα* плод за-
брањене љубави; – *Тώρα дрéπει τους
карπούς της εργασίας του.* Сада бере пло-
дове свога рада.
карпоузи, το (иџур.) лубеница (плод)
карпоуζιά, η → **υδροπέπων, ο** лубеница
(биљка)
карпоφορία, η плодност, родност, урод
карпофорώ, (α), -φόρησα доносити плодо-
ве, рађати; давати резултате
карпώνομαι, -ώθηκα користити се, иско-
ришћавати, експлоатисати, убирати: *Καρπώνεται τους ξένους κόπους.* Убира
туђе плодове.
кáрпωση, η коришћење, искоришћавање,
убирање
карпωτής, ο, ж. -ώτρια, η онај који убире
плодове, корисник
карси́ (џрил.) напротив, насупрот, насп-
рам, преко пута
карсилаμάς, ο карсилама, врста народног
плеса у којем су играчи (парови) окре-
нути један према другом
кáрта, η (иџал.) карта, дописница; ~
εργασίας радничка карта; ~ *μέλους* члан-
ска карта; *χτυπάω* ~ откуцати карту
карτάли, το (иџур.) врста орла, брадан
карτέла, η (иџал.) 1. хартија, картон са
натписом; 2. банковна картица са ли-
чним бројем корисника
картереύω, картéреψα → **υπομένω** бити
стрпљив, трпети, подносити, помно че-
кати, очекивати
картэри, το заседа, вребање, чекање
картеρία, η чекање, стрпљење, подношење,
толерисање
картерικός, -ή, -ό стрпљив, благ, трпелив,
толерантан
картерικότητα, η стрпљивост, подношљи-
вост, толерантност
карτερόψυχος, -η, -ο великодушан, племе-
нит, благородан; *џрил. -α* великодушно

картерώ, (α, ε), καρτέρησα → καρτέρεσα
бити стрпљив, чекати, надати се: *Καρ-
τέρα λίγο και όλα θα διορθωθούν.* Стрпи
се мало и све ће се средити. – *Ποιόν καρ-
τεράς εδώ; Κοга чекаш овде? – Κάλλιο πέ-
ντε και στο χέρι παρά δέκα και καρτέρει.*
„Боље петорицу у руци (имати) него се
десеторици надати“. („Боље врабац у
руци него голуб на грани.“)

κάρτο, το (ιῶν.) четвртина, фрталъ

Καρνάτιδες, οι (αρχιῶν.) каријатиде

καρύδα, η велики орах и кокосов орах

καρυδάτος, -η, -ο који је величине ораха,
сличан ораху или справљен од ораха
(колач)

καρυδέλαιο, το → καρυδόλαδο, το орахово
уље

καρυδένιος, -ια, -ιο орахов, направљен од
ораховине

καρύδι, το орах (плод): ~ του λαιμού јабу-
чица у грлу (μήλο του Αδάμ „Адамова ја-
бучица“)

καρυδιά, η орахово стабло

καρυδίσιος, -ια, -ιο који је припремљен са
орасима

καρυδοθραύστης, ο дробилица за орахе,
крцкалица

καρυδόλαδο, το → καρυδέλαιο, το

καρυδόπιτα, η пита од ораха

καρυδότσουφλο, το → καρυδότσοφλο, το
орахова љуска

καρυδόφλουδα, η орахова зелена љуска

καρυδόφυλλο, το орахов лист

καρυδώνω, καρυδώσα, -ώθηκα, -ωμένος иш-
чупати јабучицу; убити: *Μην πεις τίποτα,
γιατί θα σε καρυδώσω.* Не говори ништа
јер ћу да ти ишчупам јабучицу – *„στρίβω
το λαρύγγι“*

καρύκευμα, το зачин; умак, сос

καρύκευση, η зачињавање

καρυκεύω, καρύκευσα, -εύτηκα, -ευμένος за-
чинити, ставити зачин (мирођију)

καρφί, το ексер, клин: *Καρφί δεν του καίγε-
ται.* Ништа га не узнемирује. – *Κάθομαι
στα καρφιά* седети (као) на иглама

καρφίτσα, η 1. чиода; 2. прибадача; 3. игла
за косу или кравату

κάρφωμα, το закуцавање, прибијање

καρφώνω, κάρφωσα, -ώθηκα, -ωμένος при-
бити, закуцати; „откуцати“; убости: *Ο
Χριστός καρφώθηκε πάνω στο σταυρό από
τους Εβραίους.* Христа су прибили на

крст Јевреји. – *Τον κάρφωσε στην πλά-
τη.* Убо га је у леђа. – *Τον κάρφωσε στην
αστυνομία.* Пријавио га („откуцао“) по-
лицији. – *Του καρφώθηκε η ιδέα ότι...* Ув-
ртео у главу да... Дошла му помисао...

καρφωτός, -ή, -ό, ῥιπ. -ά прибијен, при-
куцан, закуцан

καρχαρίας, ο → σκυλόψαρο, το морски пас,
ајкула

καρωτίδα, η вратна артерија

κάσα, η (ιῶν.) 1. дрвени сандук; гајба; 2.
мртвачки сандук; 3. каса, благајна

κασέλα, η сандук, шкриња за одела

κασελιάζω, κασέλιασα, -άστηκα, -ασμένος
ставити одела у сандук, у шкрињу

κασέρι, το → κασιαβάλι, το тврди сир, кач-
каваљ

κασετίνα, η (ιῶν.) касета

κασίδα, η обољење косе, краставост теме-
на

κασιδιάρης, -α → -ισσα, -ιο који има кра-
ставо теме

κάσκα, η (ιῶν.) тропски шлем

κασκαβάλι, το → κασέρι, το

κασκαρία, η неуспех, фијаско, пораз

κασκέτο, το (ιῶν.) качкет

κασκόλ, το шал

κασμάς, ο (ῥιπ.) → καζμάς, ο

κασμιρένιος, -ια, -ιο који је од кашмира,
кашмирски

κασμίρι, το (ῥιп.) кашмир

κασόνι, το (λαῖν.) каса; кутија

Κασσάντρα, η → Κασσάνδρα, η Касандра
(женско име); назив једног од три полу-
острва Халкидике

κασσιτεροκόλληση, η калајисање, обла-
гање калајем

κασσίτερος, ο калај

κασσιτερώνω, κασσιτέρωσα, -ώθηκα,
-ωμένος → γανώνω калајисати, облага-
ти калајем

κασσιτέρωση, η калајисање

κασσιτερωτής, ο → γανωτής, ο калајџија

κάστα, η каста, друштвена класа

кастанάς, ο 1. кестењар, онај који пече и
продаје кестење; 2. простак

кастанιά, η кестен (стабло)

кастанιέτα, η (ιῶν.) кастањета

кастанιώνας, ο кестенова шума

κάστανο, το кестен (плод): *βγάζω τα κά-
στανα από τη φωτιά* вадити кестење из
ватре

каστανομάλλης, -α → -ού → -ούσα, -ιο кестењаве косе
 καστανομάτης, -α → -ού, -ιο смеђоок, кестењастих очижу
 καστανός, -ή, -ό → καστανόχρωμος, -η, -ο кестењав, кестењаст, мрк, смеђ
 καστανότοπος, ο предео засађен кестенима
 καστανόχρωμος, -η, -ο → καστανός, -ή, -ό
 καστανόχωμα, το плодна земља око корена кестена, добра за ђубрење баште
 καστέλι, το утврђени дворац, кастел, каштел
 κάστορας, ο дабар
 καστορέλαιо, το → ретсинόλαδο, το рицинусово уље
 καστόρι, το даброва кожа
 καστράκι, το → καστρί, το мали замак, тврђавица
 κάστρο, το дворац, утврђење, замак
 καστροπολεμίτης, ο онај који врши опсаду замка-тврђаве
 κατά, κατ' → καθ' ка, према, по; у том, за време; поред, близу: *κατά γης* на земљи, по земљи; – *κατά τη συνήθεια* по обичају, по навици; – *κατά μήνα Απρίλιο* у току априла; – *κατά τον πόλεμο* у току рата, за време рата; – *καθ' όλη την Ελλάδα* широм Грчке; – *κατά το συμβόλαιо* према уговору; – *το κατά Λουκά Ευαγγέλιο* Јеванђеље по Луки; – *κατά γεμάτος* готово испуњен; – *κατά πώς το θέλετε* према вашој жељи, како желите; – *κατά μήνα* месечно, на месец; – *κατ' ιδίαν* засебно, одвојено, насамо; – *Πήγε κατά διαβόλου!* Иди до ђавола! – *Είναι κατά του πολέμου.* Он је против рата. – *Πηγαίνω κατά την Κόρινθο.* Идем према Коринту. – *Κάθεται εκεί κατά την Ακρόπολη.* Станује тамо, близу Акропоља. – *Κατά που μας τα λες, έχεις δίκιο.* По оном шта нам кажеш, у праву си.
 κατάβαθα (ἄριλ.) врло дубоко, предубоко
 καταβάθρα, η → καταβόθρα, η
 καταβάλλω, κατέβαλα, -βλήθηκα, -(βε)βλημένος оборити, савладати, поразити; отплатити: *Κατέβαλε τον αντίπαλό του στην πυγμαχία.* Оборио је свог противника у боксу. – *Η Ρώμη κατέβαλε τελικά την Καρχηδόνα.* Рим је на крају поразио Картагину. – *Κατέβαλα την πρώτη δόση του φόρου.* Отплатио сам прву рату по-

реза. – *Τον κατέβαλε η αρρώστια.* Исцрпла га болест.
 καταβαραθρώνω, -βараθρωσα, -ώθηκα, -ωμένος гурнути у провалију, упропастити
 καταβараθρωση, η, *им.* од *ιλ.* καταβараθρώνω
 καταβαρύνω → καταβαраίνω, -βάρυνα → -βάραινα преоптеретити, погоршати, силазити, спуштати
 κατάβαση, η силазак, спуштање
 καταβιβάζω → κατεβάζω
 καταβλημένος, -η, -ο → καταβεβλημένος, -η, -ο ослабљен: *Φαίνεται καταβλημένος.* Делује исцрпљен.
 καταβόδιο, το → κατευόδιο, το
 καταβόθρα, η → καταβάθρα, η јама, одводни канал, клоака
 καταβολάδα, η гранчица која ниче усађена у земљу без одвајања од саме биљке
 καταβολή, η постављање, полагање, исплата: *από καταβολής κόσμου* „од стварања света“; – *Εγινε η καταβολή των θεμελίων.* Положени су темељи. – *Κάθε μήνα γίνεται καταβολή των επιδομάτων.* Сваког месеца исплаћује се додатак.
 καταβολιάζω, -βόλιασα садити, калемити саднице
 καταβόλιασμα, το сађење, калемљење садница
 καταβουίζω, -βούισα хучати, бучати
 κατάβραδα (ἄριλ.) касно увече
 κατάβρεγμα, το поливање, преливање
 καταβρεχτήρας, ο возило са уређајем за поливање цеста (улица), цистерна
 καταβρεχτήρι, το канга за поливање
 καταβρέχω, κατάβρεξα, -άχηκα, -εγμένος прокиснути, потпуно се сквасити
 καταβροχθίζω, -βρόχθισα, -ίστηκα, -ισμένος гутати, прождирати, халаво јести
 καταβρόχθιση, η прождрљивост, ждрање, халавост
 καταβυθίζω, -βύθισα, -ίστηκα, -ισμένος потопити; потонути
 καταβύθιση, η → καταβύθισμα, το → βούλιαγμα, το потапање, тоњење, потонуће
 καταγάλανος, -η, -ο врло плав, сасвим плав
 καταγγελία, η тужба, потказивање, денунцијација

καταγγέλλω, κατάγγειλα → κατήγγειλα, -έλθηκα, -ελμένος 1. тужити, оптужити; 2. поништити (уговор)

καταγέλαστος, -η, -ο достојан подсмеха, исмејаван: *Εγινε καταγέλαστος*. Постао је смешан (предмет подсмеха).

καταγελώ, (α), -γέλασα, -άστηκα, -ασμένος смејати се презриво некое, или смејати се преко мере

καταγεμίζω, -γέμισα, -ίστηκα, -ισμένος препунити, напунити до врха, превршити

καταγής (*ἄριλ.*) на земљи, доле, ниско

κατάγιαλα (*ἄριλ.*) близу обале, близу жала

καταγίνομαι бавити се нечим, занимати се, настојати

κατάγλυκος, -η, -ο врло сладак, пресладак

κάταγμα, το лом, прелом

καταγοιτεύω, -γοήτευσα, -εύτηκα, -ευμένος одушевити, опчинити, шармирати

κατάγομαι (само у *ἄрез.* и *имῖφ.*) потицати, бити пореклом (из), проистицати: *Η οικογένειά του κατάγεται από τη Θεσσαλία*. Његова породица потиче из Тесалије.

καταγραφέας, ο регистратор

καταγραφή, η попис, пописивање

καταγράφω, -έγραψα, -άφηκα, -αμμένος пописивати, пописати

κατάγυμνος, -η, -ο → *τσίτσιδος*, -η, -ο го, наг, неодевен, го голцијат

καταγυμνώνω, -γύμνωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. оголити, разголитити; 2. опљачкати, опељешити

καταγωγή, η порекло, генеалогичка: ~ *των ειδών* порекло врста; – *Είναι γαλλικής καταγωγής*. Он је француског порекла. – *Η καταγωγή του αγνοείται*. Његово је порекло непознато.

καταγώγιο, το 1. центар корупције, јазбина; 2. играчница, коцкарница

καταδέχομαι, -δέχτηκα прихватити, пристати, удостојити

καταδεχτικός, -ή, -ό љубазан, пажљив; услужан

καταδεχτικότητα, η љубазност, присност, пажљивост, услужност

καταδίδω → καταδίνω

καταδικάζω, -δίκασα, -άστηκα, -ασμένος осудити, пресудити

καταδικαστικός, -ή, -ό осуђујући, пресуђујући

καταδίκη, η пресуда, осуда, предодређеност (на пропаст)

καταδικός, -ή, -ό → *μου, σου ιῆδ.* властити, сопствени; придевска заменица која наглашава значење било које ненаглашене личне заменице у смислу „потпуно, сасвим“: *Το σπίτι αυτό είναι καταδικό μου*. Ово је моја властита кућа.

κατάδικος, ο/η осуђеник

καταδίνω → καταδίδω, κατάδωσα → κατέδωσα одати, потказати, издати, денунцирати

καταδιωκτικό, το ловачки авион, ловац

καταδιωκτικός, -ή, -ό потерни, гонилачки, ловачки; *καταδιωκτική αεροπορία* ловачка авијација

καταδιώκω, -δίωξα, -ώχτηκα, -ωγμένος следити, гонити, ловити, салетати

καταδίωξη, η ловљење, гоњење, прогањање, салетање

καταδολιεύομαι, -εύτηκα, -ευμένος варати, обмањивати, заводити; заобићи ~ *το νόμο* заобићи закон

καταδολίευση, η варање, подваљивање, обмањивање

κατάδοση, η издаја, потказивање, достава, ухођење

καταδότης, ο, ж. -ότρια, η → -ότρα, η ухода, потказивач, достављач

καταδρομέας, ο пират, гусар, гусарски брод

καταδρομή, η 1. прогањање, гоњење, насилни упад; 2. несрећа, баксуз

καταδρομικό, το ратни брод, крстарица

καταδυνάστευση, η угњетавање, тлачење, тиранија

καταδυναστεύω, -δυνάστευσα, -εύτηκα, -ευμένος угњетавати, тлачити, тиранисати

καταδύομαι, -ύθηκα, -υμένος уронити, заронити, потопити, загњурити

κατάδυση, η гњурање, роњење, потапање

καταδυτικός, -ή, -ό подводни, ронећи, уроњавајући

καταζαλίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος ошамути-ти се, онесвестити се

καταζήτηση, η тражење, гоњење

καταζητώ, (ε, α), -ζήτησα, -ήθηκα, -ούμενος тражити, следити, гонити

καταθέλω, κατάθελξα, -έλχτηκα, -ελγμένος задивити, очарати, шармирати

κατάθεση, η 1. улог, улагање; 2. полагање: ~ *εν όψει* улог „по виђењу“; ~ *υπό προθεσμία*

οροчени улог; ~ δεσμευμένη везани улог;
– βιβλιάριο καταθέσεων штедна књижица;
– *Εγινε η κατάθεση του θεμέλιου λίθου.*
Положен је камен темељац. – *Εχει καταθέσεις σε πολλές τράπεζες.* Има улоге у многим банкама.

καταθέτης, ο, ж. -τρια, η улагач

καταθέτω, κατάθεσα → **κατέθεσα, -έθηκα, -τεθειμένος** положити, уложити: *Οι φοιτητές κατάθεσαν στεφάνι στο μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη.* Студенти су положили венац на споменик Незнаком јунаку. – *Κατέθεσε πολλά λεφτά στην Τράπεζα.* Уложио је много новца у банку. – *Κάνω μαρτυρική κατάθεση.* Полажем заклетву као сведок.

καταθλίβω, -έθλιψα, -θλιμμένος притискати, тиштати, мучити се

καταθλιπτικός, -ή, -ό → **καταπιεστικός, -ή, -ό** тежак, неподношљив, несносан: *-ός φόρος* неподношљив (превелик) порез; *-ή ζέστη* несносна врућина

κατάθλιψη, η велики притисак, туга, зебња, мука

καταθορυβώ, (ε), -θορύβησα, -ήθηκα, -ημένος 1. правити велику галаму, буку; 2. узнемиравати

καταθυμώνω, -θύμωσα, -ωμένος јако се (на)љутити, расрдити се

καταιγίδα, η јака киша, невреме, олуја, непогода

καταιγισμός, ο низ експлозија, „ураганска“ ватра, урнебес

καταϊδρώνω, καταϊδρωσα, -ώθηκα, -ωμένος јако се ознојити, „купати“ се у зноју, презнојавати се

καταισχύνη, η срамота, велика брука, лага, гадост

κατακάθαρος, -η, -ο врло чист, пречишћен

κατακάθι, το талог, седимент, остатак

κατακαθίζω → **κατακάθομαι**

κατακάθισμα, το 1. слегнуће, тоњење, одроњавање; 2. смиривање, стишавање

κατακάθομαι → **κατακάθουμαι** → **κατακαθίζω, -ιάθισα** смирити, стишати, слегнути

κατακαίνουργος, -η, -ο сасвим нов, неупотребљаван

κατακαίω, -τάκαψα, -ιάηκα, -ιαμένος потпуно изгорети, сагорети: *Τον κατακαίει ο*

έρωτας. Сагорева га љубав, сагорева од љубави.

κατακαλόκαιρο, το средина лета, најтоплији период лета

κατακαμπίς (ὑрил.) усред поља

κατάκαρδα (ὑрил.) усред, посред, у само срце, у срж: *Η σφαίρα τον βρήκε κατάκαρδα.* Метак га је погодио посред срца.

κατακερματίζω, -μάτισα, -ίστηκα, -ισμένος искомадати, раскомадати, слупати

κατακέφαλα (ὑрил.) ударац посред главе, „посред чела“

κατακεφαλιά, η → **κατακέφαλος, ο** ударац посред главе: *Θα σου δώσω μια κατακεφαλιά και θα δεις τον ουρανό με τ' άστρα.* Даћу ти посред главе, па ћеш да видиш све звезде на небу.

κατακεφαλιάζω, -κεφάλιασα, -ασμένος ударити по глави

κατακέφαλος, ο → **κατακεφαλιά, η**

κατακίτρινος, -η, -ο → **κατάχλομος, -η, -ο** потпуно жут (блед), блед „к'о крпа“

κατακλέβω → **κατακλέφτω, κατάκλεψα** пократи, опељешити, опљачкати

κατακλείδα, η → **επίλογος, ο** → **συμπέρασμα, το** завршница говора

κατάκλειστος, -η, -ο, ὑрил. -а закључан са свих страна

κατακλέφτω → **κατακλέβω**

κατάκλιση, η полегање, нагиб, нагнутошћ (брода)

κατακλύζω, κατέκλυσα, -ύστηκα, -υσμένος поплавити, препунити, преплавити

κατακλυσμιαίος, -α, -ο врло стар, прастар, препогопски; (теол.) дилувијални

κατακλυσμός, ο 1. катаклизма, потоп; пропаст; 2. обилност, обиље, маса

κατακόβω, κατέκοψα, -κόπηκα → **-κόφτηκα, -κομμένος** 1. исећи на комаде, раскомадати, сломити; 2. масакрирати, сасећи; 3. преморити (се), измучити (се)

κατακοιμίζω → **κατακοιμώ, -κοιμισα** уснавати, уљуљкивати (дете), успављивати; обмањивати

κατάκοιτος, -η, -ο који лежи у кревету због болести

κατακοκκινίζω, -κοκκίνισα, -ισμένος јако поцрвенети

κατακόκκινος, -η, -ο јаркоцрвен

κατακόμβη, η катакомба

κατακομματιάζω, -κομματίασα, -άστηκα, -ασμένος раскомадати, поломити, смрвити, самлети, сатрти, уништити

κατακοπιάζω, -κοπίασα → -ιόπιασα, -άστηκα, -ασμένος мучити се, преморити се, изнурити се

κατάκοπος, -η, -ο врло уморан, преморен, исцрпљен

κατακόρυφος, -η, -ο врхунски; зенитни, окомит, усправан

κατάκορφα → **κατάραχα**

κατακουράζω, -иούраса, -άστηκα, -ασμένος премарати, исцрпљивати

κατακράτηση, η насилно држање, незаконито задржавање

κατακρατώ, (ε), -κράτησα, -ήθηκα, -ημένος насилно држати, незаконито задржавати, ускраћивати

κατακραυγάζω, -κραύγασа гласно негодовати, протестовати

κατακραυγή, η → **διαμαρτυρία**, η гласно негодовање, бучно протестовање

κατακρεούρηση, η комадање, масакрирање, зверско убијање

κατακρεουργώ, (ε), -κρεούργησα, -ήθηκα, -ημένος искасапити, измасакрирати: *Ολοι οι αιχμάλωτοι κατακρεουργήθηκαν.* Сви заробљеници су масакрирани.

κατακρημνίζω, -κρήμνισа, -ίστηκα, -исμένος срушити, порушити, демолирати

κατακρήμνιση, η (хем.) таложење; рушење, обарање

κατάκριμα, то → **αμάρτημα**, то грех, (по)грешка, злочин

κατακρίνω, **κατάκρινα** → **κατέκρινα**, -ίθηκα, -ιμένος осуђивати, осудити, критиковати, кудити: *Δεν τον κατακρίνω.* Не осуђујем га. – ●**λα τα κατακρίνει.** Он критикује (куди) све.

κατάκριση, η критика, оптужба; осуда

κατακριτέος, -α, -ο који је за критику, који треба да буде осуђен, критикован

κατάκρυος, -α, -ο сасвим хладан, студен

κατάκρυψη, η прикривање, заташкивање

κατάκτηση, η освајање, заузимање

κατακτώ, (α), **κατέκτησα**, -ήθηκα, -ημένος 1. заузети, освојити; 2. постићи, успети, стећи

κατακύλισμα, то падање, сурвавање, превртање

κατακυρώνω, -κύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος потврдити, оверити, легализовати, пренети неко право на некога

κατακύρωση, η потврђење, легализација, оверавање, ратификација

καταλαβαίνω, **κατάλαβα**, разумети, појмити, схватати: *Κατάλαβες τι είπε;* Да ли си схватио шта је рекао? – *Ευτυχώς δεν κατάλαβε τίποτα.* Срећом, није ништа разумео.

καταλαγιάζω, -λάγιασα, -ασμένος умирити, смирити, стишати, успокојити

καταλαλιά, η оговарање, оптуживање, клевета(ње)

καταλαλώ, (α), -λάλησα, -ήθηκα, -ημένος 1. оговарати, оптуживати, клеветати; 2. псовати, грдити

καταλαμβάνω, **κατέλαβα**, -ήφθηκα, **κατειλημμένος** заузети, освојити, дочепати се, (об)ухватити: *Ο κήπος καταλαμβάνει χίλια τετραγωνικά μέτρα.* Башта обухвата (заузима) 1 000 м². – *Τον κατέλαβαν να κλέβει.* Ухватише га у крађи. – *Κατέλαβε όλα τα κτήματα.* Присвојио је све поседе.

καταλασπώνω, -λάσπωσα, -ώθηκα, -ωμένος изблатити се, умрљати се блатом

καταλεπτώς (ὑрил.) у појединости, детаљно, до ситница

καταλερώνω, -λέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος запрљати, умазати, умрљати

καταλήγω, **κατάληξα** → **κατέληξα** престати, завршити, закључити

κατάληξη, η 1. крај, завршетак; 2. граматички завршетак, наставак

καταληπτικός, -ή, -ό хистеричан, умртвљен, каталиптичан

καταληπτός, -ή, -ό разумљив, схватљив

κατάληψη, η освојење, заузеће, окупација: *Το 1453 έγινε η κατάληψη της Πόλης από τους Τούρκους.* Године 1453. Цариград су освојили Турци. – *Είναι δύσκολη η κατάληψη του ποιήματος αυτού.* Тешко је савладати (схватити) ову поему.

καταληψία, η (мед.) каталепсија, обамрлост, укоченост

κατάλληλος, -η, -ο, ὑрил. -α прави, одговарајући, подесан: *ο κατάλληλος άνθρωπος στην κατάλληλη θέση* прави човек на правом месту

καταλληλότητα, η подесност, згода; надлежност, компетентност

καταλογές, οι народне песме које се само причају, рецитију – „каталоге“

καταλογίζω, -λόγισα, -ίστηκα, -ισμένος урачунати, прибројити, теретити

καταλογισμός, ο урачунавање, стављање на терет (дуга, штете)

κατάλογος, ο каталог, списак, листа; јеловник: *εκλογικοί -οι* бирачки спискови; ~ *βιβλίων* каталог (регистар) књига; ~ *φαγητών* јеловник

κατάλοιπο, το преостатак, остатак

κατάλυμα, το одмориште, стајалиште, станица

καταλυώ, (ε), -λύπησα, -ήθηκα, -ημένος јако растужити, уцвелити

κατάλυση, η 1. укидање, поништење, одмориште; 2. извршити, катализу (хем.): *Λένε πως με το θάνατο του Κόδρου έγινε η κατάλυση της βασιλείας στην Αθήνα.* Говоре да је са смрћу Кодра пропало грчко краљевство. – *Ολόκληρο σύνταγμα έκαμε κατάλυση στο χωριό αυτό.* Цео пук је застао у овом селу да се одмори.

καταλύτης, ο → **καταλυτής**, ο 1. онај који укида (поништава), поништивач; 2. катализатор

καταλυτικός, -ή, -ό 1. разарајући, рушилачки, деструктиван; 2. катализаторски

καταλύω, κατέλυσα → **κατάλυσα**, -ύθηκα, -υμένος 1. укинути, поништити, срушити; 2. боравити, одсести, одмарати се: *Ο ελληνικός λαός κατέλυσε την τυραννία των Τούρκων.* Грчки народ је срушио (оборио, збацио) турску тиранију. – *Ο πρωθυπουργός της Αγγλίας κατέλυσε στο ξενοδοχείο Χίλτον.* Премијер Енглеске одсео је у хотелу „Хилтон“. – *Το σύνταγμα κατέλυσε στους πρόποδες του βουνού.* Пук се одмарао на падинама брда.

καταμαγεύω, -μάγεψα, -εύτηκα, -εμένος опчинити, зачарати, омађијати

κατάμακρα (*ὑριλ.*) врло далеко

καταμαρτύρηση, η → **καταμαρτυρία**, η сведочење против неког, оптуживање

καταμαρτυρώ, (α), -μαρτύρησα, -ήθηκα, -ημένος сведочити; теретити, оптуживати

κατάματα (*ὑριλ.*) очи у очи, гледати право у очи

καταματώνω, -μάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος облити крвљу, окрвавити

καταμαυρίζω, -μαύρισα, -ίστηκα, -ισμένος поцрнити, зацрнити

κατάμαυρος, -η, -ο потпуно црн, гарав; преплануо

καταμερίζω, -μέρισα, -ίστηκα, -ισμένος поделити, разделити, расподелити; раставити

καταμερισμός, ο → **καταμέριση**, η подела, дељење, расподела

καταμεσήμερα (*ὑριл.*) тачно у подне

καταμεσήμερο, το подне

καταμεσής (*ὑριл.*) усред, посред, насред: *Στάθηκε καταμεσής του δρόμου.* Стаде насред друма.

κατάμεστος, -η, -ο потпуно напуњен, дупке пун

καταμέτρηση, η 1. бројање, рачунање; 2. тачно мерење, премеравање

καταμετρώ, (α, ε), -μέτρησα, -μετρήθηκα, -ημένος тачно, прецизно (из)мерити

κατάμονος, -η, -ο потпуно сам, усамљен

καταμουσκεύω, -μούσκεψα, -εύτηκα, -εμένος поквасити, покиснути

κατάμουτρα (*ὑριл.*) на лице (пасти), у лице (казати)

κατάμπροστα (*ὑριл.*) сасвим напред, спреда, испред

καταναγκάζω, -ανάγκασα, -άστηκα, -ασμένος натерати, приморати, принудити

καταναγκασμός, ο приморавање, принуда

καταναγκαστικός, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά принудни

καταναλώνω, -νάλωσα, -ώθηκα, -ωμένος потрошити, утрошити

κατανάλωση, η трошење, издатак, трошак

καταναλωτής, ο, ж. -ώτρια, η потрошач, купац

καταναλωτικός, -ή, -ό потрошачки

κατανέμω, κατάνειμα → **κατένειμα**, -ήθηκα, -ημένος поделити, разделити

κατανεύω, -тάνευσα → **-тάνεψα** климнути потврдно главом, сагласити се, одобрити

κατανίκηση, η потпуна победа

κατανικώ, (α), -νίκησα, -ήθηκα, -ημένος победити, поразити

κατανόηση, η схватање, разумевање

κατανοητός, -ή, -ό схватљив, разумљив

κατανομή, η подела, расподела

κατανοώ, (ε), -νόησα, -ήθηκα, -ημένος потпуно схватити, разумети

κατάντημα, το → κατάντια, η → κατάντι, το
 последица, лош исход, лоше стање
 καταντικρύ → κατάντικρυ (ἕριλ.) тачно
 преко пута, насупрот
 καταντίπ → ολωσδιόλου → ολοτελώς (ἕριλ.)
 потпуно, сасвим, комплетно
 καταντρέπομαι, -ντρέπηκα → καταντροπιά-
 ζομαι јако се стидети
 καταντροπιάζω, -ντρόπιασα, -άστηκα,
 -ασμένος постидети, збунити
 καταντώ, (α), κατάντησα, -ημένος постати,
 проузроковати, погоршати, довести до
 лоших последица, спасти на..., заврши-
 ти као...: Από πλούσιος κατάντησε φτωχός.
 Од богаташа постао је сиромах. – Κα-
 τάντησε να ζητιανεύει. Спао је на то да
 просјачи. – Κατάντησε αφόρητος. Постао
 је неподношљив. – Κατάντησε να τον πε-
 ριφρονούν και τα παιδιά. Учинио је да га
 и деца презиру.
 κατάνυξη, η скрушеност, покајање, смире-
 ност
 κατάξερος, -η, -ο потпуно сув, сасушен
 καταξεσικίζω, -ξέσικισα, -ίστηκα, -ισμένος
 исцепати, подерати, изгрепсти (нокти-
 ма)
 καταξιώνω, -ξίωσα, -ώθηκα, -ωμένος пошто-
 вати, ценити, красити, удостојити
 καταξοδεύω → καταξοδιάζω, -ξόδεψα →
 -ξόδιασα, -εύτηκα → -άστηκα, -εμένος →
 -ασμένος много трошити, разбацити
 се, проћердати
 καταπακτή, η лежећа врата за улазак у под-
 рум
 καταπάνω (ἕριλ.) према, ка, право на:
 Ορμησε καταπάνω του να τον χτυπήσει.
 Насрнуо је на њега да га удари.
 καταπάτηση, η гажење, укидање, насилно
 заузимање, узурпирање
 καταπατητής, ο насилник, онај који гази,
 који крши закон, прекршилац
 καταπατώ, (α), -τάτησα, -ήθηκα, -ημένος га-
 зити, прекршити, узурпирати: Όταν εί-
 δαν την πυρκαγιά, όλοι έσπευσαν έξω, και
 πολλά άτομα καταπατήθηκαν. Кад виде-
 ше ватру, сви нагрнуше напоље и многи
 беху згажени. – Τον καταπάτησε το νόμο.
 Укинуо га закон. – Καταπάτησε τα οικό-
 πεδα. Узурпирао је терен (земљиште).
 κατάπαυση, η прекид, престанак
 καταπαύω, -έλαυσα → -άπαψα, -αύτηκα, -αυ-
 μένος прекинути, престати, завршити

κατατέλτης, ο καταπυлт: μου ήλθε κατατέλ-
 της дошао изненада, неочекивано (ба-
 нуо)
 καταπέτασμα, το завеса: έφαγε το καταπέ-
 τασμα жео је превише, прејео се, прежде-
 рао се
 καταπέφτω, κατάπεσα → κατέπεσα, -εσμένος
 пасти, опасти, ослабити, онемоћати
 καταπιάνομαι, -άστηκα, -ασμένος бавити се
 нечим, предузимати
 καταπιέζω, -πίεσα, -έστηκα, -εσμένος при-
 тискати, узнемиравати, мучити
 καταπιεστικός, -ή, -ό → καταθλιπτικός, -ή,
 -ό
 καταπικραίνω, -πικρανα, -άθηκα, -αμένος
 растужити, ожалостити, ражалостити,
 ојадити, уцвелити
 κατάπικρος, -η, -ο врло горак, чемеран
 καταπίνω, κατάπια, -ώθηκα, -ωμένος гута-
 ти, прогутати: Κατάπие ένα κουμπί. Про-
 гутао је дугме. – Τον είπα κλέφτη και το
 κατάπие. Назвах га лоповом и он то про-
 гута. – Τον κατάπие η θάλασσα. Прогута-
 ло га море.
 κατάπιωμα, το јешност, халавост, прождр-
 љивост
 καταπίσω (ἕριλ.) сасвим позади
 καταπλακώνω, -πλάκωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 притискати, мрвити, гњечити, дробити
 κατάπλασμα, το врућ облог, завој, повој
 κατάπλατα (ἕριλ.) с леђа, у леђа; подмук-
 ло, мучки
 καταπλέω, -άπλευσα → -έπλευσα упловити,
 пристати уз обалу
 καταπληγώνω, -πλήγωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 израњавити, задати многе ране; нанети
 душевни бол
 καταπληκτικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά изнена-
 ђујући, запањујући, необичан, запрепа-
 шћујући; είναι ~ прави је генијалац
 καταπλημμύρηση, η → καταπλημμύριση, η
 изливање, преплављивање
 καταπλημμυρώ → καταπλημμυρίζω, -πλημ-
 μύρησα → -πλημμύρισα, -υρισμένος пре-
 плавити, испунити, напунити
 κατάπληξη, η запрепашћење, сметеност,
 збуњеност, конфузија, велико изнена-
 ђење, пренераженост
 καταπληξία, η шок, препаст
 καταπλήσσω, κατέπληξα, κατεπλάγην → ка-
 таπλάγηκα збунити, запрепастити, пре-
 неразити

κατάπληχτος, -η, -ο усхићен, очаран, занет, пренеражен, запањен
 κατάπλους, ο, ἱεν. -ου → **άραγμα**, το долазак брода у луку, пристајање
 κατάπλωρος, -η, -ο, ἱрил. -α који дува у прамац, прамчани
 καταπνίγω, κατέπνιξα → **κατάпνιξα**, -пνίγνια, -пνιγμένος гушити, савладати, затомити
κατάпνιξη, η гушење, савлађивање
 καταπόδι (ἱрил.) трагом, „у стопу“; непосредно
 καταποδιαστός, -ή, -ό, ἱрил. -ά који прати некога, следи, „у стопу“
 καταπολέμηση, η борба, побеђивање, победа, надвладавање
 καταπολεμῶ, (α), -πολέμησα, -ήθηκα, -ημένος победити, надвладати
 καταπόννησι, η исцрпљеност од напора
 καταποντίζω, -πόντισα, -ίστηκα, -ισμένος потопити, бацити у дубину; -ομαι за бродове: потонути
 καταπόντιση, η → **καταποντισμός**, ο потопљење, дављење
 καταπονῶ, (α), -πόνησα, -ήθηκα, -ημένος измучити, преморити, исцрпљивати, исцрпсти, проузроковати велики бол
 καταπόρφυρος, -η, -ο црвен као жар, пурпуран, потпуно црвен
 καταπράσινος, -η, -ο потпуно зелен, тамнозелен
 καταπράυνση, η → **καθησύχαση**, η смиривање, олакшање, ублажавање
 καταπραΰντικός, -ή, -ό смирујући, олакшавајући, ублажавајући, ублажујући
 καταπραΰνω, καταπράυννα, -θηκα, -μένος умирити, ублажити, олакшати
 καταπροδίδω → **καταπροδίνω**, -πρόδωσα, -ώθηκα, -ωμένος издати, препустити судбини, занемарити
 καταπρόσωπα → **καταπρόσωπο** (ἱрил.) у лице, на лице
 κατάπρυμος, -η, -ο који дува из правца крме, крмени
 κατάπρωτος, -η, -ο који је први, првенствен, најпречи, најбољи
 καταπτόησι, η престрашеност, преплашеност, губитак снаге и храбрости
 καταπτοῶ, (ε), -πτόησα, -ήθηκα, -ημένος преплашити, застрашити
κατάπτωση, η падање, рушење, сурвавање
κατάπυκνος, -η, -ο врло густ

καταπῶς (ἱрил.) тако као, као што: *Καταπῶς άκουσα, θα γίνεи απεργία*. Као што чујем (како сам чуо), биће штрајк.
κατάρα, η клетва, проклетство, проклињање
καταραμένος, -η, -ο проклет
καταραμένος, ο проклетник
κατάραχα → **κατάκορφα** (ἱрил.) на врху, на гребену (брда): *Та γίδια έβοσκαν κατάραχα*. Козе су брстиле по гребену.
καταραχιά, η → **κατάραχο**, το → **καταράχι**, το врх, гребен
καταργῶ, (ε), **κατάργησα** → **κατήργησα**, -ήθηκα, -ημένος укинути, обуставити, поништити
καταριέμαι → **καταρώμαι**, -άστηκα, -амένος проклињати, клети, проклетити
κατάριζα → **σύρριζα** (ἱрил.) са читавим кореном, „до корена“
καταρρακώνω, -ράκωσα, -ώθηκα, -ωμένος унизити; исцепати; деградирати, омаловажавати, омаловажити
καταρράκωσι, η понижавање, омаловажавање, деградирање, деградација
καταρράχτης, ο 1. водопад; 2. бујица; 3. катаракта (мед.): *Είδαμε τον καταρράχτη Νιαγάρα*. Видели смо водопаде Нијагаре. – *Ανοιξαν οι καταρράχτες του ουρανού*. Отворише се небеске бујице. – *●α κάνει εγχείρηση καταρράχτη*. Оперисаће катаракту на оку.
καταρραχτώδης, -ης, -ες, ἱен. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η буран, снажан, бујан, плаховит, попут бујице: *-ης βροχή* врло јака киша (провала облака)
κατάρρευση, η рушење, падање, пропаст, распад, колапс
καταρρέω, κατέρρευσα → **κατάρρευσα** срушити, сурвати, ослабити, оронути: *Κατάρρευσε η πολυκατοικία*. Срушила се вишеспратница. – *Κατάρρευσε ολότελα από την ασθένεια*. Сасвим је ороноуо од болести.
καταρρίπτω, -έριψα, -ίρθηκα, -ιμένος срушити, оборити, сурвавати: ~ *αεροπλάνο* оборити авион; ~ *ρεκόρ* оборити рекорд
κατάρριψη, η рушење, обарање
καταρροή, η → **συνάχι**, το прехлада, назеб, кијавица
κατάρρους, ο, ἱен. -ου катар
καταρρυπαίνω, -ρρύπανα, -άνθηκα, -ασμένος упрљати, замазати, загадити

κατάρτι, **το** катарка, јарбол
 катарτίζω, κατάρτισα, -ίστηκα, -ισμένος
 припремати, организовати, обучавати
 κατάρτιση, **η** → катартиσμός, **ο** припре-
 мање, организовање, обучавање
 катарώμαι → катарιέμαι
 κατάσαρκα (*ἕριλ.*) до коже, на голо; без
 седла
 κατασάριον, **το** (*цркв.*) плаштаница (син-
 дон), чаршав у који је Јосиф увио Хрис-
 тово тело
 κατάσβεση, **η** 1. гашење (ватре); 2. утољење
 (жеђи); 3. престанак, обустављање
 κατασβεστήρας, **ο** преносни уређај за га-
 шење ватре, противпожарни апарат, га-
 сило
 κατασβήνω, κατέσβησα, -ήστηκα, -ημένος
 угасити, погасити, прекинути, угушити
 κατασιγάω, -σιγάσα, -άστηκα, -ασμένος
 умирити, утишати, пригушити
 κατασιέλαστος, -η, -ο прекривен
 κατασιευάω, -σιευάσα, -άστηκα, -ασμένος
 израђивати, производити, измишљати
 κατασιεύασμα, **το** производ, дело, израђе-
 вина
 κατασιευαστής, **ο** 1. израђивач, произ-
 вођач; 2. творац, конструктор
 κατασιευή, **η** рад, израда, производ
 κατασιηνώνω, -σιηνώσα, -ωμένος логоро-
 вати, камповати, летовати, одмарати се
 κατασιηνώση, **η** логоровање, камповање
 κατασιηνωτής, **ο, ж.** -ώτρια, **η** кампер, кам-
 перка
 κατασιίζω, κατέσιισα, -ίστηκα, -ισμένος по-
 цепати, подерати
 κατασιονίζω, -σιονίσα, -ίστηκα, -ισμένος
 запрашити, прекрити прашином
 κατασιопεύω, -σιόπευσα → -σιόπεψα шпи-
 јунирати, уходити
 κατασιопία, **η** шпијунажа, ухођење
 κατάσιопος, **ο/η** шпијун, ухода
 κατασιότεινος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α врло мра-
 чан
 κατασιότωμα, **το** велики напор, напре-
 зање, „убијање“ од посла
 κατασιотώνω, -σιότωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 1. истући, пребити, премлатити; 2. -ομαι
 преморити се, бити као пребијен од
 умора
 κατασιουριασμένος, -η, -ο потпуно зарђао
 κατασπαράω, -σπαράξα, -άχτηκα, -αγμένος
 раздерати

κατάσπαρτος, -η, -ο засејан на читавој пов-
 ршини
 κατασπαταλώ, (**α**), -σπατάλησα, -ήθηκα,
 -ημένος (по)трошити, разбацити се
 новцем, спискати, проћердати
 κάτασπρος, -η, -ο сасвим (потпуно) бео,
 бео-белцат
 κατασταίνω, -άστησα, -ήθηκα, -ημένος уста-
 новити, основати, именовати
 καταστάλαγμα, **το** 1. слегање, таложење,
 кристалисање; 2. последица, резултат
 κατασταλάω, -στάλαξα, -αγμένος очистити
 се, разбистрити се, слегнути, сталожити
 се; завршити, доћи до: *Καταστάλαξε*
το λάδι. Уље се разбистрило, сталожило.
 – *Στο τέλος κατασταλάξαμε στην ταβέρνα.*
 На крају завршисмо у таверни. – *Κατα-*
στάλαξε ο καφές. Сталожила се кафа.
 κατασταλτικός, -ή, -ό казнени, репресив-
 ни
 κατάσταση, **η** стање, околност, ситуација:
η πολιτική ~ политичка ситуација; ~ *της*
υγείας здравствено стање; – *είμαι σε κα-*
τάσταση у стању сам, могу; – *Είναι σε*
πολύ καλή κατάσταση. Он је у врло доб-
 ром стању.
 καταστατικό, **το** 1. устав, статут; 2. поло-
 жај, стање
 καταστατικός, -ή, -ό статутарни, конститу-
 тивни, уставни: *-ός χάρτης* устав, кон-
 титуција
 καταστατό, **το** → καταστατός, **ο** брашно,
 пиринчано брашно, лепак од брашна,
 талог, сириште
 κατάστεγνος, -η, -ο сув, сасушен
 κατάστεγο, **το** трем, шупа; хангар, мага-
 цин
 κατάστεγος, -η, -ο покривен кровом
 καταστέλλω, κατέστειλα, κατεστάλην,
 -σταλμένος савладати, суздржати, угу-
 шити: *Κατέστειλε το θυμό του.* Савлада-
 ва своју срџбу. – *Οι Τούρκοι κατέστειλαν*
την επανάσταση στη Μακεδονία. Турци су
 угушили устанак у Македонији.
 καταστενοχωρώ, (**α**), -χώρισα, -ήθηκα,
 -ημένος узнемирити, онерасположити,
 ражалостити
 κατάστερος, -η, -ο звездан, препун звезда,
 осут звездама
 κατάστηθα (*ἕριλ.*) право у груди, у прса
 κατάστημα, **το** филијала; трговачка радња,
 магазин

καταστηματαρχης, ο власник трговачке радње
 καταστίζω, κατέστιξα, -ιγμένος украсити, гарнирати, ишарати, тетовирати
 κατάστιχο, το списак, регистар; рачуноводствена књига
 καταστιχογραφία, η рачуноводство, књиговодство
 καταστιχογράφος, ο рачуновођа, књиговођа
 καταστολή, η спречавање, савладавање, обуздавање, гушење
 καταστολίζω, -στόλισα, -ίστηκα, -ισμένος украсити раскошно, претерано улепшати
 καταстраγγίζω, -στράγγισα, -ίστηκα, -ισμένος исцедити, испити
 κατάστρατα (ἄριλλ.) на средини друма, на сред друма
 καταστратήγηση, η повређивање, нарушавање, подваљивање, обмана
 καταστратηγώ, (α), -στратήγησα, -ήθηκα, -ημένος повређивати, заобићи (закон); обманути
 καταστρεπτικός, -ή, -ό, ἄριλλ. -ά рушилачки, уништавајући, катастрофалан
 καταστρέφω, -έστρεψα → -άστρεψα, -στράφηκα, -εμένος разорити, уништити: Το χαλάζι κατέστρεψε τα ἀμπέλια. Град је уништио винограде.
 καταстроφείας, ο рушилац, уништавач, деструктивац
 καταστροφή, η рушење, уништавање, пустош, катастрофа
 καταстроφισμός, ο катастрофизам, теорија по којој су многи живи организми нестајали у великим природним узастопним катаклизмама
 κατάστρωμα, το палуба, узвишење на прамцу или крми, насип (на друму)
 καταστρώνω, κατάστρωσα → κατέστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος саставити, уредити, изградити, основати, утемељити
 κατάστρωση, η састављање, израда, организовање, оснивање, утемељење
 κατασυγινώ, (ε), -συγκίνησα, -ίθηκα, -ημένος узбудити, потрести, дирнути
 κατασυγχύζω, -σύγχυσα, -ύστηκα, -υμένος огорчити, разљутити; збунити, узрујати
 κατασυκοφάντηση, η клеветање, оцрњивање, опадање, опањкавање

κατασυκοφαντώ, (ε), -φάντησα, -ήθηκα, -ημένος клеветати, опадати, оцрњивати, опањкавати
 κατασυντρίβω, -σύντριψα, -ίφτηκα, -ιμένος здробити, смрвити, уништити, ожалостити: Με τη βαριά κατασύντριψε την πλάκα. Снажним ударцем разбио је плочу. – Κατασυντρίφτηκε ο εχθρός. Смрвљен је (уништен) непријатељ. – Είμαι κατασυντριμμένος από το θάνατο του αδελφού του. Ожалошћен сам јако због смрти његовог брата.
 κατασφάζω, κατέσφαξα → -άσφαξα, -άχτηκα, -αγμένος прождрати; уништити, покласти
 κατάσχεση, η заплена, забрана, конфискација: ενεργώ ~ извршити пленидбу, конфискацију
 κατασχετήριο, το акт, решење о пленидби, конфискацији
 κατασχετήριος, -α, -ο пленидбени
 κατάσχω, κατάσχεσα, -έθηκα, -εμένος заплени, конфисковати
 κατασώτευση, η расипање, расипништво, трошење без мере, ћердање
 κατασωτεύω, -σώτεψα, -εύτηκα, -εμένος расипати новац, трошити неумерено, спискати, проћердати
 κατατάζω → κατατάσσω, κατέταξα, -άχτηκα, -αγμένος средити, распоредити, поставити, сврставати, ући у посао
 κατατακτήριος, -α, -ο 1. распоређујући, сврставајући, пријемни; 2. квалификациони (испит): Θα δώσει κατατακτήριες εξετάσεις. Полагаће пријемне испите.
 καταταλαιπωρώ, (α), -πώρησα, -ήθηκα, -ημένος измучити некога, изморити, малтретирати
 κατάταξη, η слагање, сређивање, смештање у ред: Ασχολείται με την κατάταξη των βιβλίων του. Бави се сређивањем својих књига. – ●έλει την κατάταξή του στην Αστυνομία. Жели да се смести (запусти) у полицији.
 καταταράζω, -τάραξα, -άχτηκα, -αγμένος узнемирити, усплахирити, узбунити
 κατατάσσω → κατατάζω
 κατατείνω, κατέτεινα → κατάτεινα имати у виду, бити наклоњен нечему, инклинирати, тежити, желети, жудети
 κατατεμαχίζω, -μάχισα, -ίστηκα, -ισμένος искомадати, исецкати

κατατεμαχισμός, ο κομματάκι, сецкање, уситњавање

κατατομή, η пресек, профил

κατατόπι, το просторни детаљи: *τα κατατόπια του σπιτιού* детаљи куће

κατατοπίζω, -τόπισα, -ίστηκα, -ισμένος информисати, објаснити, упознати, поучити; ставити на место; установити, навести (место где је)

κατατόπιση, η → **κατατοπισμός**, ο објашњавање, поука, обавештавање, информисање

κατατραυματίζω, -τραυμάτισα, -ίστηκα, -ισμένος задати много рана, израђавати

κατατρευγμός, ο прогањање; досађивање; мучење

κατατρέχω, κατέτρεξα → **κατάτρεξα**, -έχτηκα, -εγμένος прогањати; досађивати; мучити: *Με κατατρέχει το χαρτί*. Прогања (мучи) ме карта. (Неће ме карта.)

κατατριβή, η исцрпљивање, изнуривање

κατατρίβω, κατέτριψα → **κατάτριψα**, -ίφτηκα, -ιμμένος ситнити, мрвити, дробити; -ομαι узалудно се трудити, траћити време и новац

κατατρομάζω, -τρόμαξα, -αγμένος јако уплашити, успаничити

κατάτρομος, -η, -ο јако уплашен, успаничен

κατατροπώνω, -τρόπωσα, -ώθηκα, -ωμένος поразити, потући „до ногу“, растурити

κατατρόπωση, η пропаст, слом, расуло, пораз

κατατρυλώ, (α), -τρύπησα, -ήθηκα, -ημένος избушити, изрешетати, пробушити

κατατρώγω → **κατατρώω**, **κατάφαγα** → **κατέφαγα**, -φρώθηκα, -φάγωμένος нагризати, изједати, ждерати

κατατσαкиζω, -τσακίσα, -ίστηκα, -ισμένος досађивати са безначајним стварима, гњавити

κατατυραννώ, (α), -τυράννησα, -ήθηκα, -ημένος тиранисати, угњетавати, tlačити, притискати

καταυγάζω, **καταύγασα**, -άστηκα, -ασμένος јако осветлити

καταυλίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος улогорити се, биваковати, камповати

καταυλισμός, ο логор, бивак, камп

καταφαίνομαι, -φάνηκα бити очигледан, очитовати се, показати се, бити евидентан

καταφάνερος, -η, -ο очигледан, очевидан, евидентан

καταφανής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ak.* -ή, *mn.* -είς, -ή евидентан, јасан, видљив

κατάφαση, η потврђивање, пристанак, одобрење

καταφατικός, -ή, -ό, *uril.* -ά потврдан, одобравајући

κατάφατσα (*uril.*) на лице (пасти)

καταφέρνω, **κατάφερα** доћи до краја, докрајчити, успети, убедити, наговорити: *τα ~ снаћи се, извући се из неприлике; - Τα κατάφερε και πήρε τη θέση αυτή*. Успео је и добио ово место. – *Τον κατάφερα τον πατέρα μου να μου αγοράσει ποδήλατο*. Убедио сам (наговорио) оца да ми купи бицикл. – *Του κατάφερε μια καρεκλιά στο κεφάλι*. Бацио му столицу на главу. – *Τον κατάφερε με τα χάρδια*. Приволео га ласкањем.

καταφέρομαι, -φέρθηκα, -ερμένος изразити се неповољно о некоме, мрзети

καταφερτζής, ο, *ж.* -ζού, η препредењак, превејанко, лукавко

καταφεύγω, κατέφυγα → **κατάφυγα** побећи, избећи, прибегнути: *Οι ληστές κατάφυγαν στην Ιταλία*. Разбојници избегаше у Италију. – *●α καταφύγω στα δικαστήρια για να βρω το δικιο μου*. Прибегнућу суду да остварим (нађем) своје право.

καταφιλώ, (α), -φίλησα, -ήθηκα, -ημένος изљубити, обасути пољупцима

καταφορά, η 1. ток, смер, силазак; 2. критика, демонстрација; 3. врста несвестице између коме и летаргије

κατάφορτος, -η, -ο претоварен, преоптерећен

καταφορτώνω, -φόρτωσα, -ώθηκα, -ωμένος претоварити, преоптеретити

κατάφραχτος, -η, -ο ограђен, резервисан

καταφρόνηση, η → **καταφρόνεση**, η → **καταφρόνια**, η презир, потцењивање, нинодаштавање

καταφρονητικός, -ή, -ό презиран, презрив, потцењивачки

καταφρόνια, η → **καταφρόνηση**, η

καταφρονώ, (α), -φρόνησα → -εσα, -ήθηκα → -έθηκα, -ημένος → -εμένος потцењивати, презирати

καταφάνω, -έφτασα → -άφτασα, -άστηκα, -ασμένος стићи, достићи, постићи, dospeti

καταφυγή, η прибежиште, азил

καταφύγιο, το склониште, уточиште, азил

κατάφυλλος, -η, -ο пун лишћа, богат лишћем, лиснат

κατάφυτος, -η, -ο добро засађен; прекривен садницама

κατάφωρος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α очигледан, евидентан, флагрантан

καταφώτιστος, -η, -ο → **κατάφωτος**, -η, -ο врло светао, јарко осветљен

καταχαίρομαι, -χάρηκα јако се обрадовати, обрадовати се „од срца“

καταχάλασμα, το рушевина, руина

καταχάλω, (α), -χάλασα, -ασμένος уништити, разорити, покварити

κατάχαμα (*ἕριλ.*) на тлу, на поду, без углавља: *Κοιμάται κατάχαμα.* Спава на земљи (на поду).

καταχαρούμενος, -η, -ο врло радостан, пресрећан

καταχθόνιος, -ια, -ιο 1. подземни, мрачни; 2. злобни, сплеткарски, интригантски, паклени

κατάχλομος, -η, -ο врло блед, „жут“, бео „као креч“

καταχνιά, η магла

καταχνιάζει, *κατάχνιασε* пада магла, магли, магла је

καταχραστής, ο, ж. -άστρια, η утајивач, проневеритељ

καταχρεώνω, -χρέωσα, -ώθηκα, -ωμένος задужити, презадужити, увалити у дугове; злоупотребити

κατάχρησις, η прекомерно трошење, утаја, неумереност: η ~ *εξουσίας* злоупотреба власти; - *Εγινε κατάχρηση οиноπνευματικών ποτών.* Настало је прекомерно трошење алкохолних пића. - *Εγινε μεγάλη κατάχρηση στο ταμείο.* Десила се велика утаја у каси. - *Αρρώστησε από τις κατάχρήσεις.* Разболео се због раскалашног живота.

καταχρηστικός, -ή, -ό 1. који крши правила, противзаконит; 2. (*ἱрам.*) неправилан; 3. неправи разломак (чији је бројитељ већи од именитеља)

κατάχρυσος, -η, -ο сав од злата, (по)злаћен, украшен златом

καταχρώμαι, -χράστηκα злоупотребљавати, вршити малверзације

κατάχτησις, η освајање, заузимање силом, поковавање

καταχτητής, ο освајач

καταχτητικός, -ή, -ό освајачки, завојевачки

καταχτώ, (α), -άχτησα, -ήθηκα, -ημένος освајати, покорити, силом заузети

καταχωνιάζω, -χώνιασα, -άστηκα, -ασμένος 1. гутати халапљиво; 2. сакрити, закопати

καταχώνιασμα, το 1. прождирање, прождрљивост, халапљивост, алавост; 2. закопавање, скривање

καταχώνω, *κατάχωσα*, -ώστηκα → -ώθηκα, -ωσμένος → -ωμένος закопа(ва)ти, заби(ја)ти у земљу

καταχωρίζω, -χώρισα, -ίστηκα, -ισμένος уbeleжити, уметнути, убацити, регистровати

καταχώριση, η убацивање, уметање, уbeleжавање, регистровање

κατάχωση, η засађивање, закопавање у земљу

καταψηφίζω, -ψήφισα, -ίστηκα, -ισμένος → **ψηφίζω** *κατά* гласати против, одбијати

καταψιά, η мали гутљај, срк

κατάψυξη, η хлађење, залеђивање, замрзавање

καταψυχτικός, -ή, -ό залеђен, замрзнут

καταψύχω, -άψυξα, -ύθηκα, -υμένος охладити, заледити, замрзнути

κατεβάζω, *κατέβασα*, -άστηκα, -ασμένος скинути, спустити: ~ *μιά* ударити; - *Τον κατέβασαν από το βήμα.* Скинули су га са говорнице (подијума). - *Τα κατέβασαν τα κιβώτια στο υπόγειο.* Спустили су сандуке у подрум. - *Τα κατέβασε.* Попустио је. - *Κατέβασε το κεφάλι του.* Спустио је главу. (Покуњио се.)

κατεβαίνω, *κατέβηκα*, -ασμένος силазити, (ο)падати, спуштати: *μου κατεβαίνει* → *μου κατέβηκε* „долази ми“, „дошло ми“, пало ми на памет; - *Κατεβαίνω από άλογο.* Силазим са коња (сјахујем). - *Οι τιμές κατεβαίνουν.* Цене се спуштају (падају). - *Κατέβηκε το νερό της λίμνης του Μαραθώνα.* Опала је вода Маратонског језера. - *Λέει ό, τι του κατέβει.* Каже што му падне на памет. - *Δεν κατέβηκε δραχμή.* Није спустио ни за драхму.

κατεβασιά, η 1. бујица; 2. низбрдица, стр-
мина
κατέβασμα, το → **κατάβαση**, η → **χαμήλω-
μα**, το → **υποτίμηση**, η → **κίλη**, η сила-
зак, спуштање; (φιλ.) кила, брух
κατεβατό, το 1. написана табла мермера,
камена; клише; 2. написана страница
(текста) свеске, књиге
κατεβατός, -ή, -ό силазни, опадајући, који
слаби
κατέβηκα, аор. *ил.* **κατεβαίνω**
κατεδαφίζω, -δάφισα, -ίστηκα, -ισμένος сру-
шити, порушити, оборити, разорити,
сравнити са земљом
κατεδάφιση, η рушење, разарање, сравњи-
вање са земљом
κατεκάνω → **καταπάνω** (*ирил.*) на неког,
против неког: *Ορμησε καταπάνω του.* Ус-
тремио се на њега.
κατελείγω (само у *ирез.*) журити
κατελείγων, -ουσα, -ον врло хитан, неодло-
жан, ургентан, неопходан
κατεργάζομαι, -άστηκα, -ασμένος урадити,
обрадити, припремати, зготовити
κατεργάριος, ο, ж. -ούλα, η лукав човек,
препредењак
κατεργαριά, η лукавост, превара, варање
κατεργάριος, -η, -ο, *ирил.* -άрика лукав,
преварантски, лажљив
κατεργασία, η прерада, обрада
κάτεργο, το стари брод који је служио као
затвор; **κάτεργα**, та принудни рад, теш-
ка казна, робијање, осуда („на галије“)
κατέρχομαι, κατήλθα 1. силазити, спушта-
ти се; 2. прибегавати (нечему); 3. пони-
жавати се
κατεστημένο, το стање ствари, режим, сис-
тем, установљење, успостављање
κατευθείαν (*ирил.*) право, непосредно, ди-
ректно
κατεύθυνση, η курс, правац, смер
κατευθυντήριος, -ια, -ιο усмеривачки, ди-
рективни, усмеравајући, директиван
κατευθύνω, κατεύθυνα, -ύνθηκα усмерава-
ти, водити, управљати; -ομαι усмерити
се, определити се, посветити се нечему
κατευνάζω, κατευνάσα, -άστηκα, -ασμένος
смирити, стишати, ублажити
κατευνασμός, ο смиривање, стишавање,
ублажавање

κατευναστικός, -ή, -ό, *ирил.* -ά умирујући,
ублажавајући, смирујући, стишавајући
κατευόδιο, το → **καταβόδιο**, το добар (ис-
праван) пут, жеља за срећан пут
κατευοδώνω, -όδωσα, -ώθηκα, -ωμένος ус-
мерити правим путем, зажелети срећно
путовање, леп провод, успех
κατέχω, *имџф.* **κατείχα** 1. заузимати, запо-
седати; 2. добро познавати; 3. домини-
рати, надвисити: *Οι Ισραηλινοί κατέχουν
εδάφη που ανήκουν στους Αραβες.* Изра-
елци заузимају (држе под окупацијом)
земљиште које припада Арапима. – *Την
κατέχει τη δουλειά του.* Добро познаје
свој посао. – *Το οχυρό κατέχει θέση που
δεσπόζει σ' όλη την περιοχή.* Утврђење за-
узима место које доминира над читавим
пределом.
κατηγόρημα, το оцена, карактеризација,
атрибут; именски предикат
κατηγορηματικός, -ή, -ό, *ирил.* -ά категори-
чан, беспоговоран, одлучан
κατηγορηματικότητα, η категоричност,
мудро мишљење, озбиљно излагање
κατηγορητήριο, το оптужни акт, оптужни
предлог (захтев), оптужба, тужба
κατηγορία, η 1. оптужба, тужба; 2. врста,
квалитет, категорија
κατηγοριάρης, -α, -ιο тужакало, опадач,
сплеткар
κατηγορικός, -ή, -ό категоричан, јасан, не-
побитан, експлицитан
κατήγορος, ο → **μηνυτής**, ο тужилац:
δημόσιος ~ јавни тужилац
κατηγορούμενο, το (*ирам.*) атрибут; имен-
ски предикат
κατηγορούμενος, -η, -ο оптуженик, туже-
ник, окривљени
κατηγορώ, (α), **κατηγόρησα**, -ήθηκα, -ημένος
оптуживати, пребацити, кудити: *Κα-
τηγορούν τη διαγωγή του.* Критикују ње-
гово управљање. – *Κατηγορεί όλο τον
κόσμο.* Он критикује (оговара) цео свет.
– *Τι του κατηγορούν;* Шта му пребацују?
– *Κατηγορείται για κλοπή.* Оптужен је за
крађу.
κατής, ο → **καδής**, ο
κατήφεια, η → **κατσουφιά**, η суморност, на-
мрштеност, покуњеност
κατηφές, ο → **κατιφές**, ο
κατηφής, -ής, -ές, *иен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς,
-ή → **κατσούφης**, -α, -ιο онај који је ту-

жан, суморног изгледа, покуњен, обореног погледа

κατηφόρα, η → **κατηφοριά**, η → **κατηφόρι**, το → **κατηφόρος**, ο стрмина, нагиб, низбрдица, странпутица

κατηφορίζω, **κατηφόρισα** спуштати се, силазити

κατηφορικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά 1. стрм, нагнут; 2. посрнуо, неморалан

κατηφόρισμα, то спуштање, силажење

κατήφορος, ο, *суῖρ.* **ανήφορος**, ο стрмина, нагиб, пад(ина), низбрдица, странпутица: *Να πατάς το φρένο στον κατήφορο.* Да притиснеш кочницу на стрмини. – *Η κόρη του πήρε τον κατήφορο.* Кћерка му је кренула странпутицом, низбрдицом.

κατήχηση, η катихеза, катихизис, верска настава, обука

κατηχητής, ο, ж. -ήτρια, η катихета, верски учитељ, наставник, професор катихетике

κατηχώ, (α), -ήχησα, -ήθηκα, -ημένος вршити верску обуку, поучавати

κάτι, *неοдр. зам.* без рода и броја: неки, нешто, мало: *Πάμε σε κάτι φίλους.* Идемо код неких пријатеља. – *Νομίζει πως είναι κάτι κι αυτή.* И она замишља да је нешто. – *●έλει κάτι περισσότερο.* Хоће нешто (мало) више.

κάτι, то, *мн.* -ια (*ῥιур.*) набор, фалта

κατιμάς, ο → **κατμάς**, ο (*ῥιур.*) комад меса лошијег квалитета, које се продаје уз боље месо

κάτισχνος, -η, -ο врло слаб и мршав, „као скелет“

κατίσχυση, η победа, савлађивање, премоћ, надмоћ

κατισχύω, **κατίσχυσα** победити, надвладати, постићи премоћ, бити на врхунцу снаге

κατιφεδένιος, -α, -ο → **κατιφένιος**, -α, -ο кадифен, брокатни

κατιφές, ο → **κατηφές**, ο кадифа, брокат

κατιών, -ιούσα, -ιόν силазни, опадајући

κατοίκηση, η становање, пребивање

κατοικήσιμος, -η, -ο употребљив, подесан за становање

κατοικιτήριο, то → **κατοικία**, η стамбена зграда, стан, станиште, боравиште, пребивалиште

κατοικία, η дом, боравиште, пребивалиште

κατοικίδιος, -ια, -ιο стамбени, кућни, који живи у кући

κατοικοδημότης, ο, ж. -ισσα, η становник, житељ неког места

κατοικοεδρεύω, -έδρευσα становати и радити у истом месту

κάτοικος, ο/η становник, пребивалац, житељ

κατοικώ, (ε), **κατοίκησα**, -ήθηκα, -ημένος становати, пребивати

κατολίσθηση, η обрушавање, одрођавање

κατονομάζω, -νόμασα, -άστηκα, -ασμένος именовати, називати

κατόπι → **κατόπιν** (*ῥιур.*) после, иза, након, затим: *Ποιός έρχεται → είναι κατόπιν;* Ко долази после? Ко је после? – *Ο ένας κατόπιν άλλου.* Један после другог. – *Κατόπιν ξεκινάτε.* После (на крају) ћете одахнути. – *Πήγαινε τώρα συ, εγώ θα έλθω κατόπιν.* Иди сада ти, ја ћу доћи после.

κατοπινός, -ή, -ό, *ῥιур.* -ά следећи, доцнији, познији, идући

κατόπτευση, η осматрање, извиђање

κατοпτευτήριο, то осматрачница

κατοпτεύω, **κατόпτευσα**, -εύθηκα, -ευμένος осматрати, извиђати

κατόρθωμα, то 1. успех, подвиг, јунаштво; 2. достигнуће, тековина

κατορθώνω, **κατόρθωσα**, -ώθηκα, -ωμένος успети, постигнути, остварити: *Δεν κατόρθωσα να τον δω.* Нисам успео да га видим.

κατορθωτός, -ή, -ό могућ, остварив, изводљив

κατούρημα, то пишање, уринирање, мокрење

κατουρλής, ο → **κατρουλής**, ο → **κατούρλης**, ο, ж. **κατουρλού**, η → **κατροουλού**, η → **κατρούλα**, η упишанко, попишанко; плашљивко, слабић: *Δεν τον θέλω το γέρο κατουρλή.* Нећу тог старог попишанка! – *Αυτόν τον κατουρλή φοβάσαι;* Бојиш се овог упишанка?

κατουρλιά, η → **κατρουλιά**, η количина избаченог урина; мокраћом сквашена површина

κατουρλιάρης, ο, ж. **κατουρλιάρα**, η → **κατρουλιάρης**, ο, ж. **κατρουλιάρα**, η упишанко, попишанко

κατουρλίλα, η *задах од мокраће, урина*
 каτουρλιό, то → *κατρουλιό, то → κάτουρο,*
 то → *ούρα, та мокраћа, урин*
 каτουροιάνατο, то *нокшир, ноћни суд*
 каτουρώ, (α), *κατούρησα, -ήθηκα, -ημένος*
уринирати, мокрити
 κατοχή, η *1. поседовање, држање; 2. осва-*
јање, окупација: καθεστώς κατοχής оку-
пациони режим
 κατοχικός, -ή, -ό *поседнички, окупатор-*
ски
 κάτοχος, ο/η *поседник, држалац, окупатор*
 κατοχυρώνω, -χύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
утврдити, (п)ојачати, обезбедити
 κατοχύρωση, η *утврђивање, (п)ојачавање,*
обезбеђивање
 κατοχυρωτικός, -ή, -ό *утврђујући, ојача-*
вајући, осигуравајући
 κάτοψη, η *поглед одозго, хоризонтална*
пројекција
 катракеφαλιά, η → *κατραπαкиά, η*
 катраκύλα, η → *κατρακύλι, то → катраκύ-*
λημα, то → катраκύλισμα, то *скотрља-*
вање, стропоштавање, сурвавање, опа-
дање, пад, клизање низ стрмину
 катракуλιστός, -ή, -ό, *ἱрил. -ά* *обруша-*
вајући, котрљајући, сурвавајући
 катраκυλώ, (α), -κύλησα, -ήθηκα, -ημένος
стропоштавати, сурвавати, урушити,
нарушити
 катράμι, то *катран*
 катраμόχαρτο, то *дебела накатранисана*
хартија, тер папир
 катράμωμα, то *мазање катраном, катрани-*
сање
 катраμώνω, *κατράμωσα, -ώθηκα, -ωμένος*
катранисати
 катраπαкиά, η → *κατακεφαλιά, η* *ударац по*
глави, шамар, плъуска
 катраπαкиάζω → *κατραπακίζω, -πάκιασα →*
-άκισα, -άστηκα → -ίστηκα, -ασμένος →
-ισμένος *ударати по глави, шамарати*
 катраπακίωνω, -πάκωσα, -ώθηκα, -ωμένος
ошамарити, шамарати
 катруλης, ο, *ж. -λού, η → κατουρλής, ο*
 катруλιά, η → *κατουρλιά, η*
 катруλιάρης, ο, *ж. -άρα, η → κατουρλιάρης,*
 ο
 катруλιό, то → *κατουρλιό, то*
 катс, то (*нейром.*) *кеч*
 катсаβίδι, то *завртач, увијач-одвијач,*
„шрафцигер“

κατσάβραχα, та *каменит (стеновит) терен,*
каменьар
 κατσάδα, η *грдња, укор, пребацивање*
 κατσαδιάζω, *κατσαδιάσα* *грдити, корити,*
пребацивати
 κατσάδιασμα, то *грдња, прекор, укор, пре-*
бацивање
 κατσάρια, та *старе, похабане ципеле*
 κατσαρίδα, η → *βλάττη, η* *бубашваба (круп-*
нија), жохар (ситнији)
 катсарόλα, η *лонац, шерпа*
 катсарομάλλης, ο, *ж. катсарομάλλα, η →*
κατсарομαλλούσα, η, ср. катсарομάλ-
лико, то *кудравко, који има коврџаву*
(гргураву) косу
 катсарός, -ή, -ό → *σγουρός, -ή, -ό* *коврџав,*
гргурав, кудрав
 κατσάρωμα, то *коврџање, фризирање у*
локне
 катсарώνω, *κατσάρωσα, -ώθηκα, -ωμένος*
коврџати, фризити у локне
 катсарωτός, -ή, -ό → *κατсарός, -ή, -ό*
 каτсиάζω, *κάτσιασα, -ασμένος* *изгубити жи-*
вахност, увенути, сасушити се, спару-
шити се, закржљати
 κάτσιασμα, то *сушење, закржљавање, уве-*
нуће, спарушавање
 катсиβελιά, η *простаклук, недостојност,*
циганлук
 Κατσίβελος, ο, *ж. Κατσιβέλα, η* *Циганин,*
Циганка
 катси́ка, η (*ἰωур.*) *коза*
 катси́каи, то *јаре, козле*
 катси́кас, ο *козар*
 катси́ки, то (*ἰωур.*) *млада коза, јаре*
 катси́киσιος, -α, -ο *козји*
 катси́κόδρομος, ο *козја стаза*
 катси́κοπόδαρος, -η, -ο *козоноги, танконо-*
ги; ђаво, сотона
 катси́κοπόδης, -α, -ιо *који има танке ноге*
(као коза)
 катси́κοπρόβατα, та → *γιδοπρόβατα, та*
 катсоу́ла, η *кукуљица, капуљача*
 катсоулиέρης, ο → *κατсоуλιανός, ο →*
κατсоуλογιάννης, ο *шева*
 катсоу́φης, ο, *ж. καтсоу́φα, η → -ισσα, η,*
ср. -ιо, то *мргуд, онај који је намр-*
гођен, суморан, намрштен, нерасполо-
жен, тужног лика
 катсоуφιά, η *намрштеност, нерасполо-*
жење, суморност

κατσουφιάζω, κατσούφιασα, -άστηα, -ασμένος бити нерасположен, суморан, мрштити се, мргодити се
 иάτω → иάτου (ἄριλ.) доле, ниско, испод: *από πάνω ως κάτω* одозго надоле; – *Πιο κάτω!* Ниже! – *Κάτω τα χέρια!* Доле руке! – *Κάτω η κυβέρνηση!* Доле влада! – *Ελάτε κάτω.* Сиђите! – *Δεν το βάζει κάτω.* Не одустаје. Остаје упоран. – *Το ψωμί είναι καμένο από κάτω.* Хлеб је изгорео одоздо. – *Η κάτω Βουλή* Доњи Дом; – *Ο κάτω κόσμος* доњи свет; – *στο κάτω κάτω* на крају, после свега; – *Αφησε κάτω το δέμα.* Остави пакет. – *Τον χτύπησε κάτω από το μάτι.* Ударио га испод ока. – *Κοστίζει κάτω από πεντακόσιες λίρες.* Кошта мање од 500 фунти. – *Πάει κάτω στην Πάτρα.* Иде доле, у Патру. – *Είναι στον κάτω όροφο.* Он је на доњем (нижем) спрату.
 κατώγι, то → κατώι, то ниско приземље или подрум
 κατωμέρι, то равничарски предео, равница
 κατωμερίτης, -ισσα, -ιο становник равнице, равничар
 κατωσάγονο, то доња вилица, доња челюст
 κατώτατος, -η, -ο, ἄριλ. -α најнижи
 κατώτερος, -η, -ο доњи, нижи; другостепени, потчињен: *-η εκπαίδευση* ниже стручно образовање
 κατωτερότητα, η потчињеност, пониженост, понижење: *σύμπλεγμα -ας* комплекс ниже вредности
 κατωφέρεια, η низбрдица, стрмина, нагиб
 κατώφλι, то → κατώφλιο, то праг
 κάτωχρος, -η, -ο врло блед, јако жут
 καύκαλο, то 1. лобања; 2. љуштура, оклоп: *Επινε κρασί με το καύκαλο του εχθρού του.* Напио се вина из лобање свог непријатеља. – *Η χελώνα χώνεται στο καύκαλό της.* Корњача се увлачи у свој оклоп.
 καυιάσιος, -ια, -ιο кавкаски
 καύημα, то → καύχημα, то
 καυί, то 1. оклоп; 2. земљана посуда за кување
 καύλα, η 1. мирис гарежи; 2. оштар бол, жигање
 καύμα, то врућина, јара, жар: *τα κυνικά καύματα* псеће врућине
 καυμένος, -η, -ο 1. сагорео, сажежен; 2. јадан, бедан, сиротан

καυσαέρια, та смог, гасови сагоревања, издувни гасови
 καύση, η горење, сагоревање
 καύσιμα, та гориво, гориве материје
 καυσόξυλο, то дрво за горење, дрво за огрев
 καυστήρας, о мотор са унутрашњим сагоревањем
 καυστικός, -ή, -ό 1. жарки, опор, оштар, нагризајући; 2. заједљив
 καυστικότητα, η 1. оштрина, нагризање; 2. заједљивост
 καύσωνας, о велика, врућина, оморина, јара
 καυτερός, -ή, -ό 1. врло топао, врео; 2. жесток, заједљив; 3. љут (јело)
 καυτήρας, о 1. каутер – инструмент за сагоревање ране или крајника; 2. направа за жигосање
 καυτηριάζω, -τηρίασα, -άστηα, -ασμένος 1. спржити, спалити, жигосати; 2. оштро критиковати
 καυτηρίαση, η 1. пржење, спаљивање; 2. критиковање, грђење
 καυτήριο, то 1. хемијско медицинско средство за спаљивање; 2. жигосање, јавно срамоћење
 καυτός, -ή, -ό жарки, врућ, врео
 καύτρα, η → καύφτρα, η жар на врху цигарете, изгорели део фитиља на свећи, пуар, пепео од дувана
 καύχημα, то → καύκιημα, то гордост, понос, дичење, охолост
 καύχηση, η понос, гордост, хвалисавост, разметљивост
 καυχησιάρης, -άρα, -άριο поносан, горд, сујетан, охол
 καυχησιάριος, -η, -ο хвалисав, ташт, охол
 καυχησιολογία, η хвалисавост, разметљивост, разметање, шарлатанство
 καυχησιολογώ, (ε), -λόγησα хвалити се, разметати се, бити охол
 καφάσι, то (ἄур.) дрвена решетка, шалон, жалузина
 кафасωτός, -ή, -ό решеткаст, који има шалоне
 καφεζυθειατόριο, то кафеџиница, пивница и менза, ресторан
 καφεΐνη, η кофеин
 καφεκοπτείο, то мељаоница и продавница кафе

καφεκούτι, το → **καφετιέρα, η** кутија за кафу
καφενεδάκι, το кафаница
καφενείο, το → **καφενές, ο** (*ἰουρ.*) кафана
καφενόβιος, ο који проводи време по кафанама, кафански човек, беспосличар
καφεόδεντρο, το кафа (стабло)
καφεοφυτεία, η гајење, плантажа кафе
καφепότης, ο, ж. -ισσα, η који пије много кафе, љубитељ кафе
καφепώλης, ο продавац кафе; власник кафеџинице
καφές, ο кафа (плод)
καφεστιατόριο, το ресторан и кафеџиница уједно
καφετέρια, η → **καφετερία, η** кафетерија, посластичарница и продавница сендвича
καφετζής, ο, ж. -οῦ, η власник кафеџинице, кафеџија
καφετζού, η жена која прориче (гата) гледајући у кафани талог у шољи
καφετής, -ιά, -ί који има боју кафе, кафен
καφετιέρα, η кутија за кафу и суд за кување кафе (џезва)
καφτάνι, το (*ἰουρ.*) кафтан
κάφτρα, η → **καύτρα, η**
καχεκτικός, -ή, -ό болешљив, нездрав
καχεξία, η болешљивост, нездравост
καχύποπτος, -η, -ο, ἰрил. -α сумњичав, подозрив, неверљив
καχυποψία, η сумњичавост, подозривост, неверљивост
κάψα, η 1. кутија, посуда; 2. облога; капсула; 3. жар, врућина, јара, жега
καψάλα, η полуизгорело дрво, угарак
καψαλίζω, καψάλισα, -ίστηκα, -ισμένος опећи, опржити, опрљити; загорети, препланути
καψάλισμα, το опекотина, опрљотина, преплануло
καψαλιστός, -ή, -ό опечен, загорео, преплануо
καψερός, -ή, -ό јадан, несрећан
καψιά, η → **καψιματιά, η** 1. опекотина, ожиљак од опекотине; 2. жиг на сапима говеда, коња
κάψιμο, το горење, сагоревање, печење, опекотина
κάψουλα, η капсула
καψούλι, το капсула, чахура

κάψωμα, το осећање велике топлоте, изнемоглост од жеге
καψώνω, κάψωσα, -ωμένος осећати се лоше на врућини
κβάντα, τα (*νεῦρομ.*) квант
κβαντομηχανική, η квантна механика
κέδρινος, -η, -ο кедров, израђен од кедровине
κέδρος, ο кеदार, кедровина
κείκ, το кекс
κειμένο, το текст
κειμήλιο, το драгоценост; реликвија, светиња
κειμηλιοθήκη, η кутија за драгоцености, касета
κειίνος, -η, -ο → **εκείνος, -η, -ο** онај
κειρύφαλος, ο бураг
κελάδημα, το → **κελάδισμα, το** → **κελαήδημα, το** → **κελαήδισμα, το** птичји пој, цвркутање
κελαδητός, -ή, -ό → **κελαδιστός, -ή, -ό, ἰрил. κελαδητά** → **κελαδιστά** милозвучан, мелодиозан
κελάδισμα, το → **κελαήδημα, το** → **κελάδημα, το**
κελαδώ, (α) → **κελαηδώ, (α), -άδησα** → **-άηδησα** певати, појати, цвркутати
κελάρι, το (*λαῖν.*) остава
κελαρύζω, κελάρυσα жуборити, роморити, гргољити
κελάрусμα, το жубор, ромор, роморење
κελεπούρι, το (*ἰουρ.*) ненадани добитак или добра прилика; јевтина куповина, велика корист
κελευστής, ο подофицир на ратном броду
κέλητας, ο 1. јахаћи коњ; 2. лагани чамац – пасара
κελί, το (*λαῖν.*) → **κελλί, το** 1. хелија (калуђерска), собичак; 2. хелија у кошници, у саћу; 3. хелија у затвору
κελίφι, το → **κλίφι, το** → **κλούφι, το** јастучница
κελλί, το → **κελί, το**
κέλυφος, το → **τσόφλι, το** љуска; кора
κενό, το празан простор, празнина, бездан, провалија, вакуум
κενοδοξία, η таштина, уображеност, ништавост
κενόδοξος, -η, -ο, ἰрил. -α ташт, уображен, ништаван
κενός, -ή, -ό празан, шупаљ, непопуњен

κενοτάφιο, το κenoтаφ, празна гробница, празан гроб
κενότηта, η празнина, ништавило, узалудност
κενοφοβία, η κenoфобија, страх од празног простора
Κένταυρος, ο Кентаур
κέντημα, то вез, украс, бод, убод
κεντηματιά, η бодeње, убадање, бушење
κέντηση, η бодeње, убадање, везење
κεντητής, ο, ж. **κεντήτρια**, η → **κεντήτρα**, η → **κεντίстра**, η онај који везе, везиља
κεντηтиχή, η вештина везења, украшавања тканина
κεντητός, -ή, -ό → **κεντιστός**, -ή, -ό везен, извезен, украшен везом
κεντιά, η 1. бодeње, убадање, набадање; 2. боцкање речима, убод, бод; (φιλ.) стрела: *Του έδωσε μια κεντιά με τη βελόνα.* Убога са иглом. – *Του πέταξε μια κεντιά.* Добацио му једну стрелу (подсмех).
κεντίди, то → **πλουμίди**, то → **στολίδи**, то украс, вез, орнамент
κεντίζω, κέντισα, -ισμένος наговарати, подстицати; вести; боцкати: *Τον κεντίζει η γυναίκα του να...* Жена га наговара да... – *Κεντίζει τα σεντόνια.* Везе чаршаве. – *Κεντίζει το άλογο για να τρέξει.* Боцка коња да потрчи.
κέντισμα, то → **νύξη**, η
κεντιστός, -ή, -ό → **κεντητός**, -ή, -ό
κενтради, то калемљење, пелцовање
κενтри, то жаока; побуда; стимулисање: *Εμεινε μέσα στο δέρμα το κεντρί της σφήκας.* У кожи је остала осина жаока.
κενтриζω, κέντρισα, -ιστηκα, -ισμένος 1. бостити, убадати; 2. побудити, подстаћи; 3. калемити
κενтрикός, -ή, -ό централни, средишњи, фреквентан, прометан
κέντρισμα, то 1. бодeње, калемљење; 2. подбадање, наговарање
κέντρο, то 1. жаока; 2. центар, средиште; 3. жижа: ~ *της γής* центар земље; ~ *έλξεως* центар гравитације, привлачење, тежа
κεντροβαρής, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή који убрзава према центру
κεντρομόλος, -ος, -ο (*физ.*), *сувр.* **φυγόκεντρος**, -η, -ο који тежи од периферије ка центру, центрипетални
κεντρόφυγος, -η, -ο (*физ.*) центрифугални

κέντρωμα, то 1. бодeње, убадање; 2. цепљење, пелцовање
κεντρώνω, κένтρωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. бостити, убадати; 2. пелцовати, цепити
κενтрώς, -α, -ο централни: *Βρίσκεται στην κεντρώα Αφρική.* Налази се у центру (срцу) Африке.
κεντώ, (α), κένтησα, -ήθηκα, -ημένος 1. бостити, убадати, пробадати, боцкати: *Με κέντησε μια σφήκα.* Убола ме једна оса. – *Ξέρει να πλέκει και να κεντάει.* Зна да плете и да везе. 2. подстаћи, побудити; подбадати, дражити – *Μην το κεντάς το παιδί.* Немој да боцкаш (дражиш) дете.
κένωμα, то → **κένωση**, η пражњење
κενώνω, κένωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. празнити, испражњавати; 2. чистити; 3. постављати сто, сервирати
κένωση, η → **κένωμα**, то
κεραία, η 1. пипак; 2. антена
κεράκι, то мала свећа, свећица
κεραλοιφή, η отопљена свећа (восак, парафин)
κεραμέας, ο лончар, керамичар, циглар
κεραμευτική, η лончарство, керамика
κεραμευτικός, -ή, -ό лончарски, керамичарски, цигларски
κεραμίδα, η ћерамида, цигла, опека
κεραμιδάδικο, то → **κεραμιδαριό**, то цигларница, циглана, лончарница: *Τα 'κανε κεραμιδαριό.* Поразбијао је све.
κεραμιδάς, ο ћерамиџија, циглар, лончар, керамичар
κεραμιδένιος, -α, -ο циглен, глинен
κεραμιδής, -ιά, -ί цигласт, циглене боје
κεραμίди, то ћерамида, цреп
κεραμιδοκόμματο, то комад, парче цигле
κεραμιδόχωμα, то глина, земља подесна за прављење цигли
κεραμίδωμα, то покривање крова цреповима
κεραμιδώνω, -μίδωσα, -ώθηκα, -ωμένος покривати црепом
κεραμική, η керамика
κεραμικός, -ή, -ό циглени, керамички
κεραμοποιείο, то радионица за израду црепова, црепара
κεραμοπωλείο, то продавница црепова
κεραμοπώλης, ο продавац црепова
κεραμιώτός, -ή, -ό прекривен црепом
κέρας, то рог, музички инструмент
κέρασα, *аор.* *ιλ.* **κερνώ**

κερασένιος, -α, -ο 1. трешњев (намештај); 2. трешњаст (боја): *Εχει κερασένια χείλη*. Има усне као трешња (црвене, сочне).

κεράσι, то трешња (плод)

κερασιά, η трешња (стабло), трешњево дрво

κέρασμα, то 1. наливање вина у чашу; 2. чашћавање, напојница

κεράστηκα, аор. ἦσ. ἰл. κερνώ

κεραστής, ο онај који чашћава, добротвор: (ἰοσλ.) *Ο κεραστής απόθανε κι ο γιος του πάει στην Πόλη*. „Добротвор је умро, а син му одлази у Цариград“. (нема више)

κερατάμι, то мали рог, рошчић

κερατάς, ο рогоња

κερατένιος, -α, -ο рогат, који ствара проблеме и потешкоће, незадовољавајући, непријатан, мучан

κερατιά, η → **χαρουλιά**, η рогач

κερατίτιδα, η → **κερατοειδίτιδα**, η кератитис, запаљење рожњаче ока

κέρато, то рог: *Πολλές γίδες έχουν κέρατα*. Многе козе имају рокове. – *Του βάζει τα κέρατα*. „Набија му рокове“ (вара га жена).

κερατοειδής, -ής, -ές, ἰен. -οῦς, ак. -ή, мн. -είς, -ή 1. рогљаст, рожнат; 2. опна рожњаче

κερατοειδίτιδα, η → **κερατίτιδα**, η

κεράτσα, η → **κυράτσα**, η сплеткарка

κεράτωμα, то брачно неверство, „набијање рогова“

κερατώνω, -ράτωσα, -ώθηκα, -ωμένος извршити брачно неверство: *Τον κερατώνει τον άντρα της με τον γείτονά της*. Вара свог супруга са комшијом.

κεραυνοβόλος, -ος → -α, -ο напрасан, муњевит, громовит: *κεραυνοβόλα αποπληξία* напрасна кап (шлог)

κεραυνοβολώ, (α), -βόλησα, -ήθηκα, -ημένος → **κεραυνώνω** згромити, уништити, сатрти, пресећи неког у говору, „запушити уста“

κεραυνός, ο → **αστροπελέμι**, то муња, гром, грмљавина

κεραυνώνω → **κεραυνοβολώ**

Κέρβερος, ο (μυθολ.) Кербер, чудовиште из грчке митологије, троглави пас са репом змије, стражар на улазу у пакао; (φιν.) будан и строг чувар

κερδίζω → **κερδώ**, (α) → **κερδεύω**, **κέρδισα** → **κέρδεψα**, -ίστηκα → **-εύτηκα**, **-ισμένος** → **-εμένος** зарадити, стећи, успети: ~ *το ψωμί μου* зарађујем свој хлеб; ~ *το στοίχημα* добијам опкладу; ~ *έδαφος* освајам терен (напредујем); ~ *χρόνο* добијам у времену; – *Κερδίζει πέντε χιλιάδες δραχμές την ημέρα*. Зарађује пет хиљада драхми на дан. – *Κερδίζει στα χαρτιά*. Добија на картама. – *Κέρδισε τα εκατό μέτρα στους Ολυμπιακούς αγώνες*. Победио је на Олимпијади у трци на 100 метара.

κερδομανία, η манија, опседнутост великом зарадом и богаћењем

κέρδος, то, ἰен. -ους корист, зарада, добитак: *Μοίρασαν το κέρδος*. Поделише добитак. – *Τι κέρδος έχετε από αυτό*; Какву корист имате од тога? – *Εχει πολλά κέρδη από το εμπόριο αυτοκινήτων*. Има (остварује) велику зараду на продаји аутомобила.

κερδοσκοπία, η шпекулација; трка за великом зарадом

κερδοσκοπώ, (ε), -σκοπήσα шпекулисати; богатити се на безобзиран начин: *Είναι τίμιος και ολιγαρχής και δε θέλει να κερδοσκοπεί*. Частан је (поштен) и скроман и неће да шпекулише.

κερδώ, (α) → **κερδίζω**

κερένιος, -α, -ο → **κέρινος**, -η, -ο

κερήθρα, η саће

κερί, то свећа

κέρινος, -η, -ο воштан, од воска

κερκίδα, η 1. ткачки чунак; 2. алат за плетење мрежа; 3. подлактица; 4. трибина

κεркиураϊικός, -ή, -ό → **κεркиураϊικος**, -η, -ο крфски

κέρμα, то ситан ковани новац

κερματισμός, ο комадање, цепање, уситњавање

κερνώ, (α), **κέρασα**, -άστηκα, -ασμένος частити: (ἰοσλ.) *Γιάννης κερνά και Γιάννης πίνει*. „Јанис части и Јанис пије.“

κεροπάни, то → **μουσαμάς**, ο → **κεροπάно**, то воштано (навоштено) платно, мушема

κέρωμα, то мазање воском, вошћење

κερώνω, **κέρωσα**, -ώθηκα, -ωμένος (пре) мазати воском, пожутети: *Κερώνει την κλωστή*. Навоштава конац. – *Μόλις το είδα, κέρωσα*. Чим сам то видео, пожутео сам (побледео).

κεσάτι, το (*ἰωυρ.*) застој послова, стагнација (у трговини)
κεσέμι, το (*ἰωυρ.*) ован предводник
κεσές, ο (*ἰωυρ.*) лонче, ћаса
κετόνες, οι кетони, велика група хемијских једињења
кетσές, ο (*ἰωυρ.*) ваљано сукно
κεφάλα, η главетина, главурда, главуца
κεφάλαιο, το 1. капитал; 2. поглавље (у књижи)
κεφαλαίο, το велико (почетно слово)
κεφαλαιοκράτης, ο, ж. -ισσα, η капиталист(а)
κεφαλαιοκρατία, η капитализам
κεφαλαιοκρατικός, -ή, -ό капиталистички
κεφαλαιοποίηση, η капитализација
κεφαλαιοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιημένος капиталисати, претварати добит (доходак) у капитал
κεφαλαίος, -α, -ο главни, први, челни
κεφαλαιούχος, ο/η ималац, власник новчаног капитала
κεφαλάκι, το → **κεφαλίδα, η**
κεφαλάρι, το 1. цистерна, базен, док; 2. узглавље
κεφάλας, ο главоња, који има велику главу: (*ἰωσλ.*) *Εἶπ' ο γάϊδαρος τον πετεινό κεφάλα.* „Ала си глават“ – рекне магарац певцу.
κεφάλι, το → **κεφαλή, η** глава, поглавар, старешина: *από κεφάλι μέχρι ποδιών* од главе до ногу (до пете); – *κατά κεφάλι* по глави, по човеку; – *το κεφάλι της οικογένειας* глава породице; – *Κάνω κάτι από το κεφάλι μου.* Радим по својој памети. – *Εχει τρακόσια κεφάλια ζώα.* Има триста грла стоке. – *ένα κεφάλι τυρί* глава сира, грудва сира; – *ένα κεφάλι σκόρδο* главица белог лука (чешњака); – *Βάζω το κεφάλι μου.* Дајем главу. Одговарам животом. – *Ευρίσκομαι (είμαι) επί κεφαλής.* Налазим се на челу. Предводим. – *Το ψάρι από το κεφάλι βρομάει.* „Риба од главе смрди“. – *●λα αυτά τα έβγαλε από το κεφάλι του.* Све је он то измислио. – *γερό κεφάλι* паметна глава, мудар и честит човек; – *Ο Χριστός είναι η κεφαλή της Εκκλησίας.* Христос је поглавар Цркве.
κεφαλιά, η → **κουτουλιά, η** ударац главом: *Εβαλε γκολ με ωραία κεφαλιά.* Дао је леп гол ударцем главе.

κεφαλιάτικο, το порез по глави, главари-на
κεφαλιάτικος, -η, -ο који се рачуна по једном човеку
κεφαλίδα, η → **κεφαλάκι, το** 1. мала глава, главица; 2. поглавље, заглавље
κεφαλικός, -ή, -ό главни, основни, битни, врхунски: *-ός φόρος* порез по глави, харач; *-ή ποινή* смртна казна
κεφαλλονίτικος, -η, -ο кефалонски
κεφαλόβρυση, η → **κεφαλόβруσο, το** јак водени извор, главни, највећи извор
κεφαλόδεσμος, ο → **κεφαλόδεμα, το** повезача за главу, трака, пантљика
κεφαλόπονος, ο → **πονοκέφαλος, ο** главобоља
κεφαлоπονώ, (α) патити од главобоље, имати главобољу
κέφαλος, ο врста рибе, ципал, муљаш
κεφαλόσκαλο, το горњи део степеништа (врх)
κεφαλοτύρι, το врста тврдог, округлог сира
κεφαλοχώρι, το највеће село у неком крају
κεφαλωτός, -ή, -ό који има главу: *Θέλω κεφαλωτά καρφιά.* Хоћу ексере са главом.
κεφάτος, -η, -ο расположен, раздраган
κέφι, το (*ἰωυρ.*) расположење: *Δεν έχω κέφι να...* Нисам расположен да... – *Θα κάνω το κέφι σας.* Учинићу вам задовољство. – *Είναι στο κέφι.* Расположен је. – *Πώς είναι τα κέφια;* Какво је расположење? – *Τραγουδύησε με πολύ κέφι.* Певао је са много радости, срца (задовољства).
кефтές, ο → **киофτές, ο** мн. -έδες (*ἰωυρ.*) куглице од прженог исецканог меса, ћуфте
κεχαγιάς, ο (*ἰωυρ.*) снабдевач, економ, ћехаја
κεχλιμπάρι, το → **кехримпáри, το**
кехри, το просо
кехримпáри, το → **кехлиμπáри, το** → **ήλεκτρο, το** ћилибар, јантар
кеψές, ο (*ἰωυρ.*) широка шупљикава кашика
κηδεία, η сахрана, погреб, укоп
κηδεύω, κήδευσα → **κήδεψα, -εύτηκα, -ευμένος** сахранити
κηδεμόνας, ο тутор, старатељ
κηδεμονία, η туторство, старатељство
κηδεμονικός, -ή, -ό старатељски
κηλεπίδεσμος, ο појас за брух

κήλη, η → **ξίγκι**, το → **σπάσιμο**, το *брух*, *кила*, *хернија*
κηλίδα, η *мрља*, *πεγα*, *младеж*
κηλιδώνω, *κηλιδώσα*, -ώθηκα, -ωμένος *умрљати*, *умазати*, *исфλεκати*, *укаљати*: *Κηλιδώθηκε το παντελόни του*. Умрљао је панталоне. – *Κηλίδωσε την τιμή της*. Укаљала је своју част.
κηпάριο, το → **κηпάρι**, то *мала башта*, *врт*, *перивој*
κηπευτική, η *баштованство*, *вртларство*
κηπευτικός, -ή, -ό *баштовански*, *вртларски*
κήπος, ο → **μπαξές**, ο → **μπαχτζές**, ο *башта*, *врт*: *ζωολογικός* ~ *зоолошки врт*; ~ *βοτανικός* ~ *ботаничка башта*; **δεντρόκιππος**, ο *воћњак*
κηπούπολη, η *град са много зеленила*
κηπουриική, η *вртларство*, *баштованство*
κηπουриικός, -ή, -ό *вртларски*, *баштовански*
κηπουρός, ο → **περιβολάρης**, ο *баштован*, *вртлар*
κηρήθρα, η → **κερήθρα**, η *саће*
κηροπήγιο, то *свећњак*
κήρυγμα, то → **κήρυξη**, η *проповедање*, *поучавање*, *саветовање*
κήρυκας, ο *проповедник*, *посланик*, *објавитељ*
κήρυξη, η → **κήρυγμα**, то
κηρύσσω → **κηρύττω**, *κήρυξα*, -ύχτηκα, -υγμένος *проповедати*, *објављивати*: *κηρυγμένος εχθρός* „очигледан непријатељ“
κήτος, то, *ἰεν.-ους* → **φάλαινα**, η *кит*
κηφναριό, то *гомила нерадника*, *рој трутова*, *гомила паразита*, *мноштво дембела*
κηφήνας, ο *трут*, *нерадник*, *ленштина*, *дембел*: *Οι κηφήνες δεν έχουν θέση μεταξύ μας*. Нерадницима нема места међу нама.
κιαλάρω, *κιαλάρα* → -**λάρισα** *гледати дурбином*, *приметити издалека*
κιάλι, то (*κιάλι*) *дурбин*, *доглед*
κιβδηλεία, η *кривотворење*, *фалсификовање*
κιβδηλεύω, -δήλευσα, -εμένος *кривотворити*, *фалсификовати*
κιβδηλοποιός, ο *кривотворитељ*, *фалсификатор*
κίβδηλος, -η, -ο 1. *кривотворен*, *фалсификован*; 2. *лажан*, *неистинит*, *перфидан*
κιβούρι, то *гробница*; *гроб*

κιβωτίδιο, то *сандуче*, *сандучић*, *ковчежић*
κιβώτιο, то *кутија*, *сандук*, *сандуче*; **γραμματοκιβώτιο**, то *поштанско сандуче*
κιβωτός, η 1. *ковчег*: ~ *του Νόε* *Нојев ковчег*; 2. *шкриња*
κιγκλίδα, η → **κάγκελο**, то
κιγκλίδωμα, то *решеткаста ограда*
κιγκλιδώνω, *κιγκλιδώσα*, -ώθηκα, -ωμένος *оградити решеткастом оградом*, *решетком*, *заштитити*
κιγκλιδωτός, -ή, -ό *решеткаст*
κιθάρα, η *гитара*
κιθαριστής, ο, *ж.* -**τρια**, η *гитарист(а)*
κιλίμ, то *тепих*, *ћилим*
κιλλίβαντας, ο *лафет*
киλό, то *килограм*, *кило*
килоβάτ, то *киловат*
киλότα, η (*франц.*) 1. *женске гаћице*, *кило-те*; 2. *јахаће панталоне*, „*рајтхозне*“
κιμάς, ο (*ишур.*) *млечено месо*
κιμονό, то (*нејром.*) *кимоно*
κιμωλία, η → **τεμπесίρι**, то *креда*
κίναϊδος, ο *хомосексуалац*
κινδυνεύω → **κινтунεύω**, *κινδύνευσα* → *κινтύνεψα* *бити у опасности*, *рескирати*, *ризиковати*: *Κινδυνεύω τη ζωή μου*. Рескирам свој живот. – *Κινδύνευσε να πεθάνει*. Ризиковао је да умре. – *Το σπίτι κινдυνεύει να πέσει*. Кућа прети да се сруши.
κίνδυνος, ο → **κίνтυνος**, ο *опасност*, *погибел*, *ризик*: *Διέφυγε τον κίνδυνο*. Избеглао је опасност. – *περιφρονώ κίνδυνο* *презирати опасност*; – *σήμα κινдύνου* *знак опасности*; – *Δεν απομακρύνθηκε ο κίνδυνος πολέμου με την Τουρκία*. Није отклоњена опасност рата са Турском.
κινέζиос, -η, -ο → **κινεζиικός**, -ή, -ό *кинески*; **κινέζиια**, та *кинески језик*
κίνημα, то *кретање*, *гибање*; *покрет*
κινηματογράφηση, η *филмовање*, *снимање филмова*
κινηματογραφία, η *кинематографија*
κινηματογραφικός, -ή, -ό, *ирил.* -**ά** *кинематографски*
κινηματογραφιστής, ο *сниматељ*, *рукова-лац кино-уређајем*, *кинооператер*
κινηματογράφος, ο → **κινηματογράφος**, ο *кинематограф*, *биоскоп*, *кино*
κινηματογράφω, (ε), -**γράφισα**, -ημένος *снимати филмском камером*
κίνηση, η (*ио*) *кретање*, *гибање*, *погон*

κινητήρας, ο motor, покретач
κινητήριος, -α, -ο покретачки, моторни
κινητική, η кинетика
κινητικός, -ή, -ό, ἕριπ. -ά кинетички: κинη-
τική ενέργεια кинетичка енергија
κινητικότητα, η покретљивост, покретање
κινητοποίηση, η 1. покретање, кретање; 2.
мобилизација
κινητοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιημένος 1. пок-
ретати; 2. мобилисати
κινητός, -ή, -ό покретан: -ός στόχος покрет-
ни циљ; -ή γέφυρα покретни мост; - τα
κινητά κτήματα покретна имовина (доб-
ра); - κινητά και ακίνητα покретности и
непокретности; - κινητές γιορτές пок-
ретни празници; - κинητό (τηλέφωνο)
мобилни телефон
κίνητρο, το покретач, узрок, мотив, агенс
κινίνη, η → κινίνο, το кинин
κινтυνεύω → κиндυνεύω
κίνтυνος, ο → κиндунος, ο
κινώ, (α), κίνησα, -ήθηκα, -ημένος покрену-
ти, побудити, проузроковати: Ο μύλος
κινείται με νερό. Вода покреће млин. - Να
μην κινήσεις τίποτα μέσα στο δωμάτιό μου.
Да ништа не помераш (не премешташ)
у мојој соби. - Κινώ τα γέλια. Изазвати
смех. - Κινήσου! Мичи се! - Κίνησα να
πάω στην Αθήνα. Кренух за Атину.
κίοла → κίοлас (ἕριп.) већ, осим тога
κίонаς, ο стуб, колонада
κιονόβαθρο, το основа, подножје стуба
κιονόκρανο, το → κιονοστάτης, ο капител,
глава стуба, венац
κionoστοιχία, η колонада, ред стубова
κίοски, το киоск
κιοστέμι, το → πέδιλο, το
κιοτεύω, κίοτεψα уплашити, деморалисати
κιοτής, ο, мн. -ήδες који је преплашен, де-
моралисан
κιούγι, το цев за воду, одводна канализа-
цијска цев, сливник
κιοупи, το велики ћуп, крчаг
κιοφτές, ο → κεφτές, ο
Κίρκη, η (μυθολ.) Кирка, чаробница која
је Одисејеве другове претворила у
свиње
κиринέζи, το кобац, јастреб, соко
κίρρωση, η обољење јетре, жучи; хепати-
тис; цироза
κисσός, ο кврга, чвор, натекла вена
κισμέτι, το (ἕριп.) → μοίρα, η судбина, усуд

κίсса, η → каракάξα, η сврака, „каракача“
κισσός, ο бршљан
κитапи, το (ἕριп.) бележница, књига, „ћи-
тап“
κитριά, η врста лимуна
κитρινάδα, η жутило; бледоћа
κитρινάδι, το 1. жута мрља; 2. жуманце јаје-
та
κитρινιάζω → κитρινίζω, κитρίνιασα → κитρί-
νισα, -ι(α)σμένος пожутети; побледити,
бојити жутом бојом
κитρινιάρης, -άρα, -άριο жут, блед, болес-
тан
κитρίνιασμα, το → κитρίνισμα, το бојење жу-
том бојом, мрљање жутом бојом
κитρινίζω → κитρινιάζω
κитρινίλα, η → χλομάδα, η бледоћа, жутило
κитρίνισμα, το → κитρίνιασμα, το
κитриноπούλα, η птица жуја, златица, жуња,
жути кос
κитриноπούλι, το врста птице, поточница
κитриноπράσιнос, -η, -ο жутозелен
κίτρινος, -η, -ο жут; блед: Είναι πολύ κί-
τρινος. Он је врло жут (блед). -η φυλή
жута раса; -ος πυρετός жута грозница;
-ος τύπος „жута штампа“
κитρινωπός, -ή, -ό жућкаст, бледуњав
κίτρο, το плод једне врсте лимуновог др-
вета
κитролеϊμονιά, η → κитроλεμονιά, η врста
крупног лимуна
κитроλέιμονο, το → κитроλέιμονο, το врста
крупног лимуна
κитроλεμονιά, η → κитролеϊμονιά, η
κитроλέιμονο, το → κитроλέιμονο, το
κλαγγή, η звекет
κλάδα, η (велика) грана „клада“
κλαδάκι, το гранчица
κλάδεμα, το → κλάδευμα, το одсецање су-
вих грана, проређивање крошње
κλαδευτήρα, η велике маказе за одсецање
грана
κλαδευτήρι, το маказе за сечење грана, жи-
вих ограда, обрезивање винограда
κλαδευτής, ο стручњак за обрезивање ви-
нограда
κλαδεύω, κλάδεψα, -εύτηκα, -εμένος сећи
гране, обрезивати виноград
κλαδί, το → κларί, το мала грана
κλάδος, ο 1. грана, изданак; 2. гране поро-
дичног стабла („γενεαλογικοί κλάδοι“)
κλάδωμα, το растење грана, гранање

κλαδώνω, κλάδωσα, -ώθηκα, -ωμένος **1.** гранати се, добијати гране; **2.** учахуривати се на грани (свилена буба)

κλαίγω → **κλαίω**, έκλαψα, κλάφτηκα, κλαμένος → κλαημένος плакати, заплакати, оплакивати: *Κλαίω από χαρά.* Плачем од среће. – *Αρχισε να κλαίει.* Почео је да плаче. Заплакао је. – *Όλοι τον έκλαψαν.* Сви су га оплакали (ожалили). – *Κλαίν' οι χήρες, κλαίνε κι οι παντρεμένες.* „Плачу удовице, плачу и удате.“ (каже се за оне који су увек незадовољни); **κλαίγομαι** → **κλαίομαι** цмиздрити, приговарати: *Πάντοτε κλαίγεται.* Стално приговара, цмиздри.

κλάκα, η најмљени пљескачи, клака, клика

κλάμα, то сузе, плакање, туговање, кукање

κλάνω, έκλασα, κλασμένος испуштати гасове, прдети

κλάξον, то аутотруба, клаксон

κλάουν, то → **κλόουν**, то (енїл.) клоун

κλάπα, η **1.** клин, чивија, шарка на вратима; **2.** оглавци, узде; **3.** музички кључ

κλαπατάρι, то крило птице

κλαπάτσα, η болест оваца, метиљавост

κλαπατσιμπαλα, та музички инструмент, цимбало

κλάρα, η велика лисната грана

κларі, то → **κλαδί**, то

κларинέτο, то (иїѡал.) кларинет

κларіно, то врста кларинета: *στέκεται κларіно* „усправан као кларинет“, пажљив

κласέρ, ο → **то** (нейром.) класер, фасцикла, регистратор

κλάση, η (лаїѡ.) класа

κласициσμός, ο класицизам

κласициστής, ο класицист(а)

κласиқός, -ή, -ό класичан, класични

κласиқότητα, η класичност

κλάσμα, то разломак

κласматиқός, -ή, -ό разломачки

κλαυτός, -ή, -ό уплакан

κλάφτηκα, аор. ѡас. їл. **κλαίω**

κλάψα, η плач, плакање

κλαψіάρης, -άρα, -άριқо плачљивко, гунђало, чапгризало

κλάψιμο, то плакање, јадиковање, туговање

κλαψούρα, η → **κλαψούρισμα**, то плачљивост, цмиздравост, јечање

κλαψουρίζω, -ψούρισα тихо и дуго плакати, цмиздрити, јецати

κλαψούρισμα, то → **κλαψούρα**, η

κλέβω → **κλέφτω**, έκλεψα, -έφτηκα, -εμμένος красти, отимати

κλειδάκι, то мали кључ, кључић

κλειδαμπαρώνω, -μπάρωσα, -ώθηκα, -ωμένος закључати, замандалити

κλειδαράς, ο бравар, кључар

κλειδαριά, η брава, кључаоница

κλειδαρότρυπα, η рупа на кључаоници

κλειδί, то кључ, скретница; музички кључ:

Έχει δύο κλειδιά για κάθε πόρτα. Има два кључа за свака врата. – *Αυτό είναι το κλειδί του ντο.* Ово је кључ „до“. (муз.) – *Βρήκε κλειδί για την ανάγνωση της γραμμικής γραφής Β.* Нашао је кључ за читање линеарног „Б“-писма.

κλειδοκράτης, ο → **κλειδοκράτορας**, ο, ж.

κλειδοκράτα, η → **κλειδοκράτισσα**, η →

κλειδοκρατόριсса, η кључар, вратар,

чувар кључева

κλειδομανталώνω, -μαντάλωσα, -ώθηκα, -ωμένος закључати, замандалити

κλειδοπίναқо, то дрвени тањир са поклопцем за ношење јела; заструг

κλειδοστομαίζω, -στόμισα → **σιωпώ** ућуткати, запушити уста некоме

κλειδοστόμιασμα, то ућуткивање

κλειδούχος, ο/η кључар, скретничар: ~ *του παραδείσου* „кључар раја“, свети Петар

κλειδωма, то закључавање

κλειδωνιά, η → **κλειδαριά**, η брава

κλειδώνω, κλειδωσα, -ώθηκα, -ωμένος закључати; -ομαι бити закључан, не излазити из куће

κλειδωση, η обољење зглобова, чланака, зглавака

κλειδωτός, -ή, -ό **1.** закључан; **2.** закопчан

κλείνω → **κλείω** → **κλειώ**, έκλεισα, κλεί-

στηκα, κλεισμένος **1.** закључати, затворити; **2.** одсећи; **3.** навршити, напунити (године): *Κλείνω την πόρτα.* Затварам врата. – *Τα χιόνια έχουν κλείσει τα ορεινά χωριά.* Снег је одсекао планинска села.

– *Σήμερα η κόρη μας κλείνει τα δέκα της χρόνια.* Данас наша кћи пуни десет година. – *Κλείνω την παλάμη.* Стежем шаку.

– *Η αστυνομία έκλεισε τις χαρτοπαιχτικές λέσχες.* Полиција је затворила карташке клубове. – *Το Ισραήλ έκλεισε ειρήνη με*

τους Αραβες. Израел је закључио мир са Арапима.

κλεισιμο, το 1. закључавање, затварање, заклапање; 2. склапање, закључивање уговора: ~ συμφωνίας; 3. затварање, ликвидација (рачуна): ~ λογαριασμού

κλεισούρα, η 1. кланац, теснац, клисура; 2. стални боравак у кући; скученост

κλειστός, -ή, -ό закључан, затворен

κλειστοφοβία, η клаустрофобија, страх од затвореног простора

κλειστρο, το затварач (ватреног оружја)

κλειτορίδα, η клиторис, језичак

κλείω → **κλείνω**

κλεптаποδοχή, η примање, сакривање или служење украденим стварима

κλεптаποδόχος, ο/η онај који прихвата и продаје крадене ствари

κλεπτομανής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή клептоман

κλεπτομανία, η клептоманија

κλέπτω → **κλέβω**

κλεφταράς, ο крадљивац, лопов, лупеж

κλεφτάτα → **κλεφτά** (*ὑрил.*) 1. крадом, кришом, потајно; 2. брзо, журно, без оклевања

κλέφτης, ο, ж. κλέφτρα, η 1. крадљивац; 2. одметник и борац против турске власти у Грчкој, хајдук

κλέφτικος, -η, -ο 1. крадљив, склон крађи; 2. одметнички (у доба турске власти), клефтски (хајдучки)

κλεφτοιοτάς, ο онај који краде живину, кокошар

κλεφτοπόλεμος, ο герилски рат

κλεφτόπουλο, το, ж. -ούλα, η млади устаник, борац за слободу Грчке у доба турске власти

κλεφτός, -ή, -ό украден, сакривен, потајни

κλεφτουριά, η хајдучка дружина, клефти (грчки хајдуци) у време ослобођења од туркократије

κλεφτοφάναρο, το мали, засенчени фењер

κλέπτω → **κλέπτω** → **κλέβω**

κλεψιά, η крађа, лупештво

κλεψιγαμία, η ванбрачност

κλεψίγαμος, -η, -ο ванбрачни

κλεψιμαίικος, -η → **-ια, -ο** → **κλεψιμαίιος, -α, -ο** украден, опљачкан

κλεψιμιό, το → **κλεψίμι, το** украдена ствар

κλέψιμο, το → **κλεψιά, η** крађа

κλεψιτυπία, η недозвољено прештампавање туђега дела, пиратерија

κλεψίτυπος, -η, -ο незаконито прештампан

κλεψύδρα, η клепсидра, водени сат

κλήδονας, ο, ογ ἱλ. κληδονίζω гатање на празник св. Јована (24. јун) *φр.:* *αυτά τα λένε στον -α* за лажи и претеривања

κλήμα, το 1. виноград; 2. винова лоза; 3. чокот

κληματαριά, η 1. винова лоза; 2. хладњак од лозе, чардаклија *Εκοψε τα σταφύλια της κληματαριάς.* Убрао је грожђе са чардаклије.

κληματόβεργα, η → **κληματσίδα, η** винова грана

κληματόξυλο, το суво стабло лозе, гиџа (служи за огрев), сув корен чокота

κληματόφυλλο, το винов лист

κληματσίδα, η → **κληματόβεργα, η**

κλήρα, η 1. наследник, потомак; 2. род, врста; 3. судбина, усуд, срећа

κλήριγι, το → **κλίριγι, το**

κληρικοκρατία, η → **κληροκρατία, η**

κληρικός, -ή, -ό клерикални, клирикални

κληροδοσία, η наслеђивање

κληροδότημα, το наследство; легат; задужбина

κληροδότης, ο, ж. -дότηρια, η → **-дότεира, η** оставилац, легатар, завешталац, задужбинар

κληροδοτώ, (ε), -дότησα оставити, завештати

κληροδόχος, ο, ж. -ος → **-α, η** наследник

κληροκρατία, η → **κληρικοκρατία, η** владавина клера, клира

κληρονόμημα, το наследство, наслеђе

κληρονομιά, η → **κληρονόμημα, το** наследство, наслеђе: *πνευματική* ~ духовно наслеђе

κληρονομικός, -ή, -ό наследни; наслеђен: *-ή ασθένεια* наследна болест; *- Διαβάζει -ό δίκαιο.* Проучава наследно право. *- Έχει ένα σπίτι -ό.* Има једну наслеђену кућу. *- Η εξυπνάδα τους είναι -ή.* Њихова бистрина је наследна.

κληρονομικότητα, η наслеђивање, наследност

κληρονόμος, ο, ж. -ος → **-όμα, η** наследник

κληρονομώ, (ε), -νόμησα, -ήθηκα, -ημένος наследити, наслеђивати

κλήρος, ο 1. део наслеђа; 2. добитак на лутрији или коцки
κληρουχία, η подела земље беземљашима коцком, жребом
κληρούχος, -α, -ο добитник земље, онај коме је додељена земља коцком, жребом
κληρώνω, κλήρωσα, -ώθηκα, -ωμένος жребати, одабрати коцком, жребом; **-ομαι** бити одабран коцком, жребан
κλήρωση, η 1. одабирање коцком, жребање; 2. одређивање добитака коцком; 3. извлачење добитака
κληρωτίδα, η кутија за жребање
κληρωτός, -ή, -ό изабран жребом, одређен коцком
κληρωτός, ο војни обвезник, регрут
κλήση, η позив, позивање, писмени позив
κλήτευση, η судски позив
κλητεύω, κλήτευσα, -εύτηκα → -εύθηκα, -εωμένος упутити судски позив
κλητήρας, ο 1. вратар, портир; 2. судски позивар: *Είναι κλητήρας του Υπουργείου Οικονομικών*. Он је портир у министарству економије.
κλητήριος, -α, -ο позивни: *κλητήριο θέσπισμα* позив за оптуженог да се појави пред судом; – *κλητήριο επίκριμα* позив за оптуженог непознатог боравишта
κλητική, η вокатив, пети падеж деклинације
κλητικός, -ή, -ό позивни, дозивајући
κλητός, -ή, -ό прозван, позван
κλιβανισμός, ο дезинфекција
κλίβανος, ο пећ, пећница
κλίκα, η (франц.) клика, група
κλίμα, το клима, климат
κλίμακα, η ранг, степен, ступањ, размера
κλιμάκιο, το степеница, степенник, степен
κλιμακοστάσιο, το степениште, одмориште на степеништу
κλιμακτηρικός, -ή, -ό климактеричан
κλιμακώνω, -μάκωσα, -ώθηκα, -ωμένος степенувати, распоређивати, размештати; постројавати
κλιμάκωση, η распоређивање, размештање, постројавање
κλιμακωτός, -ή, -ό распоређен, степенован, постројен
κλιματικός, -ή, -ό климатски
κλιματισμός, ο климатизација

κλιματογραφία, η климатографија (за одређени крај)
κλιματοθεραπεία, η (мед.) климатско лечење
κλιματολογία, η климатологија
κλιματολογικός, -ή, -ό климатолошки
κλινάμαξα, η спаваћа кола
κλίνη, η кревет, постеља
κλινήρης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η који проводи време у кревету, болестан; болесник
κλινική, η клиника
κλινικός, -ή, -ό клинички: *Αυτή είναι κλινική μορφή της ασθένειας*. Ово је клинички облик болести.
κλιноσιέπασμα, το прекривач за кревет
κλίνω, έκλινα, κλίθηκα, κειλιμένος нагињати, бити склон, савијати: *Μην κλίνεις τα γόνατα!* Не савијај колена. – *Κλίνε μου το ρήμα γράφω!* Мењај (конјугирај) глагол „писати“! – *Κλίνει προς το σοσιαλισμό*. Нагиње ка социјализму. – *Μη κλίνετε έξω από το παράθυρο*. Не нагињите се кроз прозор. (натпис у возу)
κλίριγk, το клиринг, компензација у роби
κλισέ, το отисак, клише
κλίση, η 1. нагињање, склоност, стремљење; 2. деклинација; 3. покретање: *Οι στρατιώτες έκαναν κλίση της κεφαλής δεξιά*. Војници окренуше главу удесно. – *Να μας πεις την κλίση του ουσιαστικού το κρέας*. Реци нам деклинацију именице „месо“! – *Έχει κλίση στη χαρτοπαιξία*. Склон је картању.
κλισιοσιόπιο, το гајка, нишански регулатор
κλιτικός, -ή, -ό променљиви, деклинаторни, деклинацијски
κλίτος, το, ἱεν. -ους 1. нагиб, косина; 2. склоност; 3. сваки од 3 или 5 дужинских делова хришћанског храма
κλιτός, -ή, -ό променљив, који се деклинира или конјугира
κλίφι, το → κελίφι, το
κλοιός, ο ланац, оков, вериге; (војн.) обруч
κломп, το (нејром.) палица, пендрек
κλονίζω, κλόνισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. тресати, дрмати, потресати; 2. узнемирити, пореметити, збунити; **-ομαι** љуљати се, бити пред падом
κλονισμός, ο потресање, поремећај

κλόουν, το → κλάουν, το
 κλοπή, η крађа
 κλοπιμαίος, -α, -ο украден
 κλοτσιά, η ударац ногом, ритање, шути-
 рање
 κλοτσοπάτιμα, το гажење ногама
 κλοтσοπατώ, (α), -πάτησα, -ήθηκα, -ημένος
 газити и ударати ногама
 κλόтсос, ο снажан ударац ногом
 κλοтσοσκούφι, το врста игре (φρ.): *Τον έχουν κλοтσοσκούφι*. Сви му чине неправду.
 κλοτσώ, (α), κλότσησα, -ήθηκα, -ημένος
 ударити ногом, ритнути, ритати, шут-
 нути, шутирати
 κλούβα, η 1. крлетка, кавез, гајба; 2. за-
 твор
 κλουβάκι, το → κλουβί, το мала крлетка,
 крлеткица
 κλουβιάζω → κλουβιαίνω, κλούβιασα →
 κλούβιανα, -ασμένος 1. укварити се, уба-
 јатити се; 2. побудалити
 κλούβιασμα, το кварење (јаја)
 κλούβιος, -ια, -ιο бајат, укварен: *κλούβιο
 μυαλό* будала, глупак
 κλούφι, το → κελίφι, το
 κλυδωνίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος трести се,
 њихати се на узбурканој води
 κλυδωνισμός, ο потресање, љуљање, њи-
 хање брода
 κλύσμα, το клизма, клистирање, испи-
 рање
 κλυστήρας, ο → κλυστήρι, το клистир
 Κλυταμνίστρα, η Κлитемнестра, жена
 Агамемнона
 κλωγμός, ο квоцање, кокодакање
 κλώζω квоцати, кокодакати
 κλωθογυρίζω, -γύρισα, -ισμένος врзмати се,
 комешати се, вртети се; уходити, при-
 крадати се
 κλώθω, έκλωσα, -ώστηκα, -ωσμένος прести,
 испредати: *Τα κλώθει*. Хоће да изврда.
 κλωναράκι, το гранчица, младица
 κλωνάρι, το грана, младица, пупољак
 κλωναρόφυλλο, το лист на грани
 κλωνί, το 1. гранчица; 2. нит конца
 κλωνιά, η нит конца (кратка)
 κλωνιάζω, κλώνιασα 1. пупити, клијати; 2.
 уденути конац
 κλωνίσκος, ο нежна, танка грана, гранчи-
 ца
 κλωνοβλάστημα, το нова гранчица, мла-
 дица

κλωνόγερτος, -η, -ο дрво чије гране висе
 (тужна врба)
 κλωνοποίηση, η клонирање
 κλωνοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιη-
 μένος клонирати
 κλώνος, ο 1. гранчица; 2. (биол.) клон
 κλώσα, η квочка, кокош на јајима
 κλώση, η предиво, пређа; предење
 κλώσημα, το насад, јаја на којима лежи
 квочка
 κλώσιζω → κλωσώ
 κλώσιμο, το → γνέσιμο, το → κλώση, η
 κλώσμα, το 1. конац, нит; 2. вијугање реч-
 ног тока
 κλωσοπούλι, το → κλωσόπουλο, το пиле
 κλωσορωλιά, η кокошја гнезда
 κλωστή, η → νήμα, το конац, нит, влакно:
από μια κλωστή κρέμεται „виси о концу“,
 у кризној је ситуацији
 κλωστήριο, το → νηματουργείο, το преди-
 оница
 κλώστης, ο, ж. -τρια, η → -тра, η прелац,
 преља; предилац, предиља
 κλωστός, -ή, -ό → γνεστός, -ή, -ό
 κλωστοϋφαντήριο, το → κλωστοϋφαντουρ-
 γείο, το предионица и ткачница
 κλωσώ, (α) → κλωσιζω, κλώσησα → κλώσισα,
 -ημένος → -ισμένος лежати на јајима
 κνήμη, η цеваница, коленица
 κνησμός, ο свраб
 κνίσα, η → τσίκνα, η мирис мяса које се
 пече и загореваша, сагореле длаке или тка-
 нине, загоретина, осмуђеност
 κνούτο, το (рус.) бич, камџија
 κνώδαλο, το ништавко, ништарија; скот,
 скотина
 κοάζω (само у *ὑрез.* и *имџф.*) кркетати
 κόασμα, το кркетање; квакање
 κοβάλτιο, το кобалт
 κόβω → κόπτω → κόπτω, έκοψα, κόπηκα,
 κομμένος сећи, пресећи, одсећи; пре-
 стати, прекинути; забранити; снизити;
 копкати; стезати; обуставити: *Κόβω το
 καρπούζι*. Сечем лубеницу. – *Κόβω καφέ*.
 Мељем кафу. – *Του έκοψαν το χέρι*. Од-
 секли му (ампутирали) руку. – *Κόβω τις
 σχέσεις μου*. Прекидам односе. – *Ο για-
 τρός του έκοψε το κρασί*. Лекар му је за-
 бранио вино. – *Έκοψε το τσιγάρο*. Пре-
 стао је да пуши. – *Κόβω τιμή*. Снижавам
 (спуштам) цену. – *Το οικονί κόπηκε*. Уже
 се прекинуло. – *Κόπηκαν τα πόδια μου*.

Νογε ми се пресекле (κλονуле). – Κόβω λουλούδια. Берем цвеће. – Κόπηκε το αίμα του. Крв му се следила (уплашио се). – Ο αέρας έκοψε. Ветар је престао. – Αυτό τον κόβει πολύ. Ово га много копка (занима). – Τα παπούτσια αυτά με κόβουν. Ове ципеле ме стежу. – Έκοψαν το μισθό στους απεργούς. Обуставили су исплату штрајкачима.

κογκάρδα, η → **κονκάρδα**, η
 κογκλάβιο, το → **κονκλάβιο**, το
 κογκорδάτο, το → **κονκорδάτο**, το
 κογκρέσο, το **конгрес**
 κογχύλη, η **шкољка**
 κόζι, το (*ἰατρ.*) **адут** (у картама)
 κοιλάδα, η **долина** (οивичена брдима)
 κοιλαίνω, **κοίлана**, -άνθηκα **дубити**, **удубити**, **издубити**
 κοίλανση, η → **βαθούλωμα**, το **дубљење**, **удубљивање**
 κοιларάς, ο, **ж. κοιларού**, η, *ср.* **κοιларάδιο**, το **трбоња**, **дебелько**
 κοιλάρφανος, -η, -ο **посмрче**, **дете рођен после очеве смрти**
 κοιλεντερωτά, τα → **κοιλέντερα**, τα **бескичмењаци**, **дупљари**
 κοιλιά, η **стомак**, **желудац**, **трбух**, **утроба**
 κοιλιακός, -ή, -ό **стомачни**, **трбушни**
 κοιλιάρης, -άρα, -άριο **дебелько**, **трбоња**
 κοιλιόδουλος, -η, -ο **роб свог стомака**, **гурман**
 κοιλίτσα, η **стомачић**, **трбушчић**
 κοίλο, το **шупљина**, **удубљење**, **дупља**
 κοιλόκυρτος, -η, -ο **који је са једне стране испупчен** (**конвексан**), **а са друге удубљен** (**конкаван**)
 κοιλοπόνεμα, το **порођајни болови**
 κοιλόπονος, ο **бол у стомаку**, **трбобоља**
 κοιλοπονώ, (α), -πόνεσα **осећати бол у стомаку**, **боловати „од стомака“**
 κοίλος, -η, -ο **шупљал**, **удубљен**, **конкаван**
 κοιλότητα, η **удубљеност**
 κοίλωμα, το **шупљина**, **удубљење**, **дупља**
 κοιμάμαι → **κοιμούμαι**
 κοιμάω → **κοιμίζω**
 κοιμήθηκα, *αορ.* **ἴλ.** **κοιμούμαι**
 κοιμήση, η **1. сан**, **сневање**; **2. смрт**; η ~ της **Θεοτόκου** **успење Богородице**
 κοιμητήριο, το → **κοιμητήρι**, το **гробље**
 κοιμίζω → **κοιμάω**, **κοίμισα** → **κοίμησα**, -ισμένος **смирити**, **успавати**

κοιμούμαι → **κοιμάμαι** → **κοιμιέμαι**, -ήθηκα, **κοιμισμένος** **спавати**, **заспати**, **бити** **поспан**, **дремати**

κοινά, τα **јавне ствари**, **послови државе**

κοινή (διάλεκτος), η **1.** **грчки језик** као **светски** у доба **Александра Македонског**; **2.** **народни језик**, **димотика** „**Κοινη**“: *Η Κοινή έχει για βάση την Αττική διάλεκτο.* „**Κοινα**“ има за основу **атички дијалект**.

κοινό, το **мноштво**, **маса**, **свет**, **народ**

κοινοβιακός, -ή, -ό **општежитељни**, **калуђерски**, **манастирски**

κοινοβιάρχης, ο, **ж. -ισσα**, η **старешина манастира**, **игуман**

κοινοβιάτης, ο, **ж. -ισσα**, η **монах**, **калуђер**

κοινόβιο, το **општежиће**, **манастир** у којем **монаси немају своје имовине**, **већ радећи заједно**, **обезбеђују средства за живот** (**општежитељни**)

κοινοβουλευτικός, -ή, -ό **парламентарни**, **скупштински**

κοινοβουλευτισμός, ο **парламентаризам**

κοινοβούλιο, το **парламент**, **скупштина**

κοινογαμία, η → **ελεύθερος γάμος**, ο **телесна веза између мушкараца и жена**, **слободна љубав**

κοιнологήμα, το **1.** **разглашавање**, **објављивање**; **2.** **говорење бесмислица**, **трућање**

κοιнологήση, η **објављивање**, **изношење**

κοιнологώ, (α), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος **објављивати**, **разглашавати**, **саопштити**, **обнародовати**

κοινοποίηση, η **саопштавање**, **уознавање**, **објављивање**, **разглашавање**

κοινοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποίηθηκα, -ποιημένος **саопштити**, **обнародовати**

κοινοπραγία, η → **κοινοπραξία**, η

κοινοπρακτώ → **κοινοπραγώ** **радити заједнички**, **сарађивати**

κοινοπραξία, η → **κοινοπραγία**, η **сарадња**

κοινός, -ή, -ό **заједнички**, **јавни**, **општи**: -ό **συμφέρον** **општи интерес**; -ή **γνώμη** **јавно мишљење**, **мњење**, **мишљење јавности**; - από **κοινοῦ** **заједнички**, **споразумно**; -ή **γυναίκα** **јавна жена**, **проститутка**; - για **το κοινό καλό** **за опште добро**; -ή **διακοίνωση** **заједничко саопштење**; -ό **κρασί** **обично вино** (**осредњег квалитета**) -ή **γλώσσα** **народни**, **пучки језик**; -ό **μυστικό** **јавна тајна**

κοινοτάφιο, το заједничка гробница, костурница
κοινότητα, η заједница
κοινοτικός, -ή, -ό заједнички, јавни, општински: -ό εισόδημα општински приход; -ά κτήματα општинска добра, поседи
κοινοτοπία, η прозаичност, стереотипност
κοινοτοπικός, -ή, -ό, ἕριπ. -ά прозаичан, стереотипан, овештан
κοινόχρηστα, та заједнички трошкови (вода, чишћење, осветљење)
κοινόχρηστος, -η, -ο који се користи заједнички (просторија)
κοινοχτημοσύνη, η 1. заједничко власништво; 2. друштвени систем у којем нема приватне својине
κοινωνία, η заједница, савез: η κοινωνία των πόλεων савез градова; – Δεν έχω κοινωνία μαζί του. Немам везе (контакта) са њим.
κοινωνικό, το 1. рубрика у новинама о друштвеним догађајима; 2. псалом на крају литургије за време причешћивања
κοινωνικός, -ή, -ό друштвени, социјални: -ή νομοθεσία социјално законодавство, осигурање
κοινωνιότητα, η друштвеност, социјалност
κοινωνιοκρατία, η → σοσιαλισμός, ο социјализам, власт заједнице
κοινωνιολογία, η социологија
κοινωνιολογικός, -ή, -ό социолошки, друштвени
κοινωνιολόγος, ο социолог
κοινωνώ, (α), -ώνησα, -ήθηκα, -ήμενος учествовати, партиципирати
κοινοφρέλεια, η јавна (општа) корист
κοινοφρελής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή друштвено користан
κοίταγμα, το гледање, неговање, старање, брига; надзор, контрола
κοιτάζω, κοιτάξα, -άχτηκα, -αγμένος гледати; (φνι.) старати се, бринути: Κοιτάζω την όμορφη γυναίκα. Гледам лепу жену. – Κοίταξε αν ήρθε. Погледај да ли је дошао. – Κοιτάζει τους γονείς του. Стара се (бри не се) о својим родитељима. – Ο γιατρός κοιτάξε τον άρρωστο αλλά δεν του βρήκε τίποτα. Лекар је прегледао болесника, али му није ништа пронашао; -ομαι

гледати се, огледати се, прегледати се – Πρέπει να κοιταχτώ, γιατί δεν αισθάνομαι καλά. Треба да се прегледам, јер се не осећам добро.

κοίτασμα, το рудна налазишта, лежишта руда

κοίτη, η 1. постеља, кревет, лежај; 2. корито потока или реке

κοιτίδα, η креветац, колевка

κοιτολογία, η грана геологије која изучава рудна налазишта

κοιτώνας, ο спаваћа соба, спаваоница

κοκ, το (ενίλ.) 1. кокс, производ суве дестилације каменог угља; 2. кох, врста послastiце

κόκα, η 1. глава; 2. шкољка, оклоп (корњаче), љуштура; 3. кока (биљка)

κοκαΐνη, η кокаин

κοκαϊνισμός, ο → κοκαϊνομανία, η

κοκαϊνομανής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή кокаинист(а), кокаиноман

κοκαϊνομανία, η → κοκαϊνισμός, ο кокаиноманија

κοκ(κ)άλα, η велика кост, кошчурина

κοκ(κ)αλάκι, το кошчица, коскица

κοκ(κ)αλένιος, -ια, -ιο → κοκ(κ)άλινος, -η, -ο коштани, сачињен од кости

κοκ(κ)αλιάζω, κοκ(κ)άλιασα, -ιασμένος 1. окоштати, стврднути се; 2. укочити се

κοκ(κ)αλιάρης, -α, -ικο врло мршав, мршавко, „кост и кожа“

κοκ(κ)άλιασμα, το окоштавање, кочење

κοκ(κ)άλινος, -η, -ο → κοκ(κ)αλένιος, -ια, -ιο

κόκ(κ)αλο, το кост: Εμεινε πετσι και κόκ(κ)αλο. Постао је „кост и кожа“. – είναι γερό κόκ(κ)αλο тврд је (чврст, отпоран); – Η γλώσσα κόκ(κ)αλα δεν έχει και κόκ(κ)αλα τσακίζει. „Језик костију нема, али кости ломи.“

κοκ(κ)άλωμα, το отврђивање, окоштавање

κοκ(κ)αλώνω, κοκ(κ)άλωσα, -ωμένος 1. огрубети, очврснути; 2. укочити се, забезекнути се

κοκάρδα, η → κονκάρδα, η

κοκάρι, το → κονκάρι, το луковица

κοκέτα, η → κονκέτα, η висећи бродски кревет

κοκεταρία, η кокетерија, каһиперство

κοκεταρίζομαι → κοκετάρομαι, -ίστηκα кокетирати

κοιέτης, ο, ж. *κοιέτα*, η *κοкета*
κοίδα, η → *κουίδα*, η
κοικινάδα, η → *κοικινίλα*, η *црвенило*
κοικινάδι, то *руменило*; *црвенило* за *усне*,
руж
κοικинаπιδιά, η *врста крушке* (стабло)
κοικινέλι, то *ружица*, *црвено вино*
κοικινιά, η → *κοικινόχωμα*, то *црвеница*,
црвена (гвожђевита) *земља*
κοικινίζω, *κοικίνισα*, -ισμένος *поцрвенити*
(обојити *црвено*); *поцрвенети* (од *сти-*
да, од *сунчања*); *поруменети*, *постати*
румен
κοικινίλα, η → *κοικινάδα*, η
κοικίνισμα, то *бојење црвеном бојом*,
поцрвењивање
κοικинιστός, -ή, -ό → *τσιγαριστός* -ή, -ό →
ξεροψημένος, -η, -ο *испечен*, *испржен*
κοικиноβαμμένος, -η, -ο *обојен у црвено*
κοικиноβολώ, (α) *црвенети се*
κοικиноγένης, ο *риђобрад*, *црвенобрад*
κοικиноγούλι, то → *панτζари*, то *цвекла*
κοικиноλαίμης, ο → *κοικиноστήθης*, ο *цр-*
вендаћ, *врста птице певачице* (са *црв-*
ним перјем на гуши и грудима)
κοικиноμάγουλος, -η, -ο *румених образа*,
једар
κοικиноμάλλης, -α, -ιо *црвенокос*, *риђо-*
кос
κοικиноμάτης, -α, -ιо *црвених очију* (од
плача, *неиспаваности*, *запаљења*)
κοικινόμαυρος, -η, -ο *црно-црвен*
κοικиноμύτης, ο, ж. -α, η → -ού, η *који има*
црвен нос; *κοικиноμύτης*, ο *врста гавра-*
на
κοικиноπίπερο, то *црвена паприка*
κοικиноπρόσωπος, -η, -ο *црвен у лицу*, *цр-*
веног лица
κόκκινος, -η, -ο *црвен*; *црвен као рак*; *кому-*
ниста, *левичар*; *κόκκינו*, то *црвена боја*
κοκκινοσιούφης, ο *који носи црвену капу*
Κοκκινοσιουφίτσα, η *Црвенкапа*, *Црвен-*
капица
κοκκινοστήθης, ο → *κοκκινολαίμης*, ο
κοκκινოსυкиά, η *врста смокве* (стабло)
κοκκινόσυκο, то *смоква* (плод)
κοκκινотρίχης, -α, -ιо *црвенокос*, *риђ*:
Φυλάξου από σπανό κι από κοκκινотρίχη.
Чувај се ћосавог и риђокосог.
κοκκινόχορτο, то *врста траве*
κοκκινόχωμα, то *црвена земља*, *црвеница*
κοκκινωπός, -ή, -ό *црвенкаст*

κόκκος, ο → *κουκούτσι*, то *зрно*, *семе*, *кош-*
тица: *Δεν έχει κόκκο μυαλού.* *Нема ни*
зрно мозга у глави.
κόκκοτας, ο → *κόκορας*, ο
κόκκυγας, ο *последњи пршљенови кичме-*
ног стуба; *тртична кост*
κοιό, то (*νεῦром.*) *дечји израз за слатки-*
ше и слатко
κοιόνα, η 1. *племенита и господствена*
жена, *дама*; 2. *реч којом се тепа жени*, а
нарочито кћерки
κόκορας, ο → *κόκκοτας*, ο 1. *петао*, *певац*;
2. *ударач* (на *пушки*)
κοκορέτσι, то *пржена цревца*; *филеци*
κοκορεύομαι, -εύτηκα *правити се храбар*,
јуначити се; *шепурити се*
κοκορόμυαλος, -η, -ο *неразборит*, *будаласт*,
„са кокошјим мозгом“
κοιότα, η *кокота*, *уличарка*, *проститутка*
κοκτέιλ, то *коктел*
κοκωβίος, ο → *κωβίος*, ο 1. *врста рибе*,
кркуша; 2. *будала*, *глупак*, *глупан*
κολάζω, *κόλασα*, -άστηκα, -ασμένος 1. *ис-*
правити, *поправити*; 2. *казнити*; 3. *саб-*
лазнити, *скандализовати*
κολάι, то → *ευκολία*, η → *άνεση*, η *пријат-*
ност; *лакоћа*; *удобност*
κόλακας, ο → *γλειφοκυτάλας*, ο
κολακεία, η *улагивање*, *улизивање*; *лас-*
кање
κολακευτικός, -ή, -ό, ἕριπ. -ά *ласкав*, *пох-*
валан; *умиљат*, *улагивачки*
κολακεύω, *κολάκισσα* → *κολάκισσα*, -εύ-
τηκα, -ευμένος *хвалити неког*, *ласкати*,
умиљавати се, *подилазити*, *улагива-*
ти се; -ομαι *користити се*, *радовати се*,
бити задовољан, *уживати у нечему*
κολαουζιέρης, ο *искусан морнар који кон-*
тактира са рониоцем
κολάρο, то (*ишл.*) *колир*; *оковратник*,
јака
κόλαση, η *пакао*
κολάσιμος, -η, -ο *кажњив*, *криминалан*
κόλασμα, то *зло дело*, *криминал*, *грех*
κολασμένος, -η, -ο *злочиначки*, *криминал-*
ни, *лош*, *изопачен*
κολασμός, ο *казна као васпитна мера*
κολάστρα, η → *κουλάστρα*, η → *κόλαстро*,
то *колострум*, *прво млеко после по-*
рођаја
κολατσιζω, *κολάτσισα* *ужинати*, *доручко-*
вати

κολατσιό, то → **κολατσό**, то ужина, међу-
оброк
κολάτσισμα, то доручковање, узимање
ужине
κολατσό, то → **κολаτσιό**, то
κόλαφος, о шамар, пљуска
колéγιο, то (лаџи.) колеџ
колективизмóс, о колективизам
колеόποда, та врста инсеката са рож-
настим ногама
колеόπτερα, та гундељи, скарабеји, хруш-
тови
колеός, о 1. каније, корице (ножа или ма-
ча); 2. хитински оклоп инсеката; 3. ва-
гина, родница
коlíβριο, то колибри
коlíγας, о → **коlíγος**, о (лаџи.) 1. закупац
обрадиве земље, наполичар; 2. сарад-
ник, пријатељ
колиé, то (франц.) огрлица, ђердан
коликóπονος, о бол у стомаку, колика
коликός, -ή, -ό који припада завршном
делу дебелог црева
коликός, о 1. крај дебелог црева, анусни
део; 2. сваки оштар бол у било ком делу
тела
колиός, о → **σκουμπρί**, то врста морске
рибе, шкомбра
коlíτιδα, η катар, запаљење дебелог црева
κόλλα, η 1. лепак, туткало; 2. штирак; 3.
лист хартије
коλλαρίζω → **коλλάρω**, **κολλάρισα**, -ίστηκα,
-ισμένος 1. лепити, штиркаати; 2. додати
штирак вину ради разбистравања
κολλάρισμα, то 1. лепљење, штиркање; 2.
прочишћавање (бистрење) вина
κολλαριστός, -ή, -ό уштиркан
коλλάρω → **коλλαρίζω**
κόλλημα, то → **κόλληση**, η лепљење; зава-
ривање
κολλητήρι, то уређај за заваривање, елект-
рода; **Κολλητήρι**, то син Карађоза
κολλητής, о онај који лепи, лепилац
κολλητικός, -ή → -ιά, -ό 1. лепљив, при-
лепљив; 2. лемљив; 3. заразан
κολλητικότητα, η лепљивост, прилепљи-
вост; инфективност
κολλητός, -ή, -ό 1. залепљен, слепљен, при-
лепљен; 2. који се налази врло близу,
тик, уз, покрај; 3. припојен, приклоњен

κολλιτσίδα, η 1. биљка која се лепи, при-
ања уз одело (нџр.: чичак); 2. досадан
човек, напасник, гњаватор
κόλλυβα, та кувано жито, кољиво
κολλυβογράμματα, та основна обука, на-
става
κολλύριο, то мелем, капљице за очи
κολλάω, (α) → **κολνώ**, **κόλλησα**, -ήθηκα,
-ημένος 1. лепити, спајати; 2. завари-
ти; 3. заразити: *Τον κόλλησε στον τοίχο.*
Притиснуо га уза зид (прилепио) (при-
морао да призна или изврши нешто).
– *Κολλάω χαρτόσημα.* Лепим марке. –
Εδωκα να μου κολλήσουν το μπρίμι. Дао
сам да ми залеме џезву. – *Η γυναίκα μου*
με κόλλησε συνάχι. Моја ме жена зарази-
ла кијавицом.
κολλώδης, -ης, -ες, њен. -ους, ак. -η, мн. -εις,
-η лепљив, вискозан, колоидан
κολνώ, (α) → **κολλάω**
κόλο, то анус, чмар
κολοβάκιλος, о → **κολοβακτήριο**, то црев-
на бактерија
κολοβός, -ή, -ό → **κουτσός**, -ή, -ό 1. без репа,
кус; 2. окрњен, оштећен
κολόβωμα, то сечење, окрњење, сакаћење
κολοβώνω, **κολόβωσα**, -ώθηκα, -ωμένος
поткусити, окрњити, оштетити, осака-
тити
κολόκουρο, то 1. кратка длака са ногу и
стомака коза и оваца; 2. потплаћивање,
корумпирање, мито, поткуп
κολοκύθα, η → **κολοκύθι**, то бундева, тиква,
мисирача
κολοκυθάκι, то тиквица
κολοκύθας, о непромишљен човек, ти-
кван
κολοκύθι, то → **κολοκύθα**, η
κολοκυθιά, η 1. тиква; 2. врста игре
κολοκυθοκέφαλος, -η, -ο празноглав, ти-
кван
κολοκυθοκεφτές, о, мн. -έδες ђуфте од ти-
квица
κολοκυθόπιτα, η пита од бундева, бунде-
вара
κολοκυθόσπορος, о семенка бундеве
κολομπίνα, η → **σουμπρέτα**, η Коломбина,
женски лик из старих италијанских ко-
медија, живахна и ведрa
κολόνα, η 1. колонада, стуб колонаде; 2.
основ, носилац, ослонац, стуб
κολόνια, η колоњска вода

κολοσσιαίος, -αία, -αίο ογρόμαν, гигантски, колосалан
 κολοσσός, ο κολос, цин, див
 κόλουρος, -η, -ο → κοτσονούρης, -ης, -ες кус, крњ, окрњен: κόλουρος κώνος „крња купа“
 κολοφώνας, ο врх, крај, врхунац, највиша тачка, слеме, круна
 κολпаδόρος, -α, -ιο → κολπατζής, ο прева-ран, лицемеран, лажан
 κολπικός, -ή, -ό вагинални
 κολπίτιδα, η (μεδ.) запаљење слузокоже ва-гине
 κόλλο, το (ιῑαλ.) 1. вештина, умешност; 2. трик, превара, лицемерје, шуровање, домунђавање
 κόλπος, ο → κόρφος, ο 1. увала, залив; 2. загрљај; 3. недра; 4. шлог, кап: Την έσφιξε στους κόλπους του. Стегнуо је у свој за-грљај. – Γύρισε στους κόλπους της οικογένειάς της. Вратила се у загрљај своје породице. – Εχουν ακυροβολήσει στον Κορινθιακό κόλλο. Бацили су сидро у Ко-ринтски залив. – Μου ήρθε κόλλος, όταν άκουσα αυτό το πράγμα. Шлогирао сам се када сам чуо за ту ствар (ударила ме кап).
 κολπώνω, κολπώσα, -ώθηκα, -ωμένος наду-ти, надувати, распиривати: Ο αέρας κόλ-πωσε τα πανιά του καραβιού. Ветар је на-дуо једра брода.
 κολτσίνα, η → κοντσίνα, η
 κολυμβήθρα, η → κολυμπήθρα, η крстио-ница
 κολύμβημα, το → κολύμπημα, το пливање
 κολύμβηση, η → κολύμπι, το пливање
 κολυμβητής, ο → κολυμπητής, ο, ж. κολυμ-βήτρια, η пливач
 κολυμβητική, η пливање, плутање
 κολυμβητικός, -ή, -ό пливачки
 κολυμπήθρα, η → κολυμβήθρα, η
 κολύμπημα, το → κολύμβημα, το
 κολυμπητός, -ή, -ό пловни, пливајући
 κολύμπι, το пливање
 κολυμπώ,(α), -ύμπησα пливати, купати се
 κομάντος, οι / τα командос
 κόμβος, ο → κόμπος, ο
 κόμη, η → μαλλιά, та коса, власи; фризура
 κόμης, ο → κόμητας, ο, ж. -ισσα, η конте, гроф, грофица, контеса
 κομητεία, η грофовија
 κομήτης, ο комета

κομίζω, κόμισα, -ίστηκα, -ισμένος носити, понети, преносити
 κομιστής, ο, ж. -τρια, η преносилац, доно-силац
 κομιστικά, та → κόμιστρα, та трошкови преноса, превоза, достављања
 κοιπατζής, ο (ῑур.) 1. комита; 2. члан ко-митета, комитетлија
 κοιπάτο, το (ιῑαλ.) комитет
 κόμμα, το 1. партија, странка; 2. запета
 κομμάρα, η премор, умор
 κομμάτα, η → κομματάρα, η велики комад, комадина
 κομματάρχης, ο предводник, вођа партије, лидер
 κομμάτι, το 1. комад (нечега); 2. музичко или позоришно дело
 κομματιάζω, κομματίασα, -άστηκα, -ασμένος комадати; -ομαι трудити се, напрезати се
 κομματίασμα, το цепање, комадање
 κομματιαστός, -ή, -ό 1. искомадан, раско-мадан; 2. сложен из комадића
 κομματίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος бити фана-тичан следбеник неке партије
 κομματικός, -ή, -ό, ῑрил. -ά партијски
 κομματισμός, ο цепање, комадање
 κόμμα, το гумарабика
 κομμός, ο 1. тужна песма античке траге-дије; 2. тужбалица, ламентација
 κόμμωση, η чешљање, ондулирање, фри-зирање
 κομμωτήριο, το фризерски салон
 κομμωτής, ο, ж. κομμώτρια, η фризер, фри-зерка
 κομμωτική, η вештина ондулирања и чешљања
 κομμωτικός, -ή, -ό фризерски
 Κομνηνοί, οι Комнени (Комнини), визан-тијска династија
 κομό, το → κομός, ο (франц.) комода
 κομοδίνο, το (ιῑαλ.) ноћни орманчић, „нахткасла“, наткасна
 κόμοδος, -η, -ο (ιῑαλ.) удобан, простран, комотан
 κομός, ο → κομό, το
 κομούνα, η (ιῑαλ.) комуна: ~ του Παρισιού Париска комуна
 κομμунίζω, κομμούνισα бити присталица ко-мунизма
 κομμουνισμός, ο комунизам

κομμουνιστής, ο, ж. -τρια, η комунист(а), комунисткиња

κομμουνιστικός, -ή, -ό комунистички

κομπάζω, κόμπασα хвалисати се, размета-ти се

κομπανία, η (иштал.) друштво, компанија, удружење

κομπάρσος, ο (иштал.) статист(а)

κομπасμός, ο хвалисање, разметање

κομπастής, ο, ж. -άστρια, η хвалисавац, разметљивац

κόμπιασμα, то 1. ницање, пупљење; 2. замуцкивање; 3. задављивање (храном)

κομπίνα, η (франц.) обмана, превара, трик

κομπинаδόρικός, -η, -ο преварантски

κομπинаδόρος, ο, ж. -όρα, η → -ισσα, η преварант

κομπινезόν, η / то комбине, комбинезон

κομπλέ (франц., нейром.) комплет; целина

κομπлицентάρисμα, то (иштал.) ласкање, комплимент

κομπлицентάρω, κομπлицентάρисα (иштал.) ласкати, хвалити, дати комплимент

κομπлицέντο, то (иштал.) ласка, похвала, комплимент

κομπлицентόζος, -α, -ιο ласкавац, удворица

κομπογiαν(ν)ίτης, ο, ж. -ισσα, η надрилекар, преварант, шарлатан

κομπογiαν(ν)ίτικος, -η, -ο, ирил. -α надрилекарски, преварантски, шарлатански

κομπογiαν(ν)ιτισμός, ο надрилекарство, варање, шарлатанство

κομπόδεμα, то новац увезан у чвор марамице, уштеђевина

κομποδένω, κομπόδεσα, -έθηκα, -εμένος везати у чвор

κομπόδεση, η скривање уштеђевине

κομπολόγι, то → κομπολόι, то бројанице

κόμπος, ο чвор: Κάμε ένα κόμπο στην άκρη του σκοινιού. Направи један чвор на крају ужета. – Η Αθήνα είναι σπουδαιότατος συκοινωνιακός κόμπος της Ελλάδας. Атина је најважнији саобраћајни чвор у Грчкој.

κομποσκιόни, то чворновато уже

κομπόστα, η (иштал.) компот

κόμπρα, η кобра, наочарка, змија

κομπρέσα, η влажна облога, компреса

κομπресέρ, то (нейром.) компресор

κομπωτής, ο ж. -ώτρα, η варалица, шарлатан

κομπωτός, -ή, -ό везан у чвор, учворен

κομφετί, то → κονφετί, то конфети

κομφόρ, та (франц.) комфор, удобност

κομφουкиανισμός, ο → κομφουкиσμός, ο конфучијанизам

Κομφούιος, ο Конфуције, кинески филозоф

κομφουкиσμός, ο → κομφουкиανισμός, ο

κόμπευμα, то отменост, елеганција

κομπεύομαι, κομπεύθηκα гиздати се, дотеривати се

κομπευόμενος, -η, -ο кицошки, помодарски

κομπός, -ή, -ό, ирил. -ά отмен, пристојан, пријатан: Κομψά έπιπλα στολίζουν την αίθουσα. Отмени намештај украшавао је салу. – Αρκετοί νέοι μας έχουν κομψή συμπεριφορά. Многи наши ученици пристојно (отмено) се понашају.

κομψοτέχνημα, то 1. уметничка израда; 2. украсна стварчица, фигурица

κομψότητα, η украшавање, лепота, отменост

κονάκι, то (иур.) конак, стан, код Турака: палата, резиденција, код Срба у XIX столећу: двор, кнежев двор (конак)

κονδύλιο, то фонд

κόνδυλος, ο отицање зглобова; обољење корена неких биљака

κονδύλωμα, то отеклина, кондиллом, тумор; код биљака: чворноватост

κόνεμα, то привремена грађевина, инсталација, управа и сл.

κονεύω, κόνεψα, -εμένος заноћити, преноћити

κονία, η малтер, штукатура

κονιάκι, то (франц., нейром.) коњак

κονιακοποιία, η производња коњака

κονίαμα, то малтер, малтерисање

κονιάρος, ο → κονιάρης, ο народни назив за Турке

κονιαροχώρια, та назив некадашњих многобројних села у Тесалији

κονίαση, η малтерисање, жбукање

κόνιδα, η → κονίδα, η гњида, јајашце разне гамади (вашака, стеница, бува)

κονιδιάζω, -νίδασα, -ισμένος завашљивити се, добити вашке

κονιδιάρης, -α, -ιο вашљивац, вашљивко, ушљивац, ушљивко

κόνικλος, ο → κουνέλι, то кунић

κονικλοτροφείο, то узгајалиште кунића

κονιλοτροφία, η узгајање, гајење кунића
κονίστρα, η ринг, борилиште, арена (спорт-ска, политичка)
κονιάρδα, η → **κoγiάρδα**, η → **κoκiάρδα**, η
 кокарда
κoνiλάβiο, тo → **κoγiκiλάβiο**, тo (λαϊв.) кон-клава, скуп, састанак кардинала; сала у којој се састају кардинали
κoνiκoрдáтo, тo → **κoγiκoрдáтo**, тo конкордат
κoнсéрβa, η (uӣaл.) конзерва
κoнсeрβaтóριo, тo (фрaнц.) конзерваториј(ум)
κoнсeрβoпoиéιo, тo израда конзерви
κoнсeрβoпoίησι, η конзервирање, конзервисање
κoнсeрβoпoиá, η индустрија конзервиса-не хране
κoнсéртo, тo → **κoнтсéртo**, тo → **сyнaυλiá**, η концерт
κoнсóλa, η конзола, греда
κoнсoмaσιóν, η (фрaнц.) конзумација, пот-рошња
κoнсoмé, тo (фрaнц.) супа са много сока од меса
κoнсóртiο, тo → **κoнсóртсiουμ**, тo (лаϊв.) конзорциј(ум)
κoнтá (ἕριλ.) близу, покрај, крај, уз: *εδώ ~ овде близу; ~ στο δρόμο* крај друма; *πολύ ~ врло близу; πiό ~ ближе; τώρa ~ ма-лопре, сасвим скоро, малочас; – Κoнтá νa δύσει o ήλιoс.* Близу је залазак сунца. – *Είμαι κoнтá κoнтá.* Сасвим сам близу. – *Тo αυτοκiνηтó сaс κoнтá стo дикó мoυ éινaи мeγaλύтepo.* Ваш аутомобил је, у поређењу са мојим, много већи. – *Είνaи κoнтá тpеис мéρεс τώρa пoυ βрéχeи сýννε-χeиa.* Већ је скоро три дана како киша непрестано пада. – *Αυтó дeν éινaи тiπoтa κoнтá σ' αυтó пoυ éиdα eγώ.* То није ниш-та према ономе што сам ја видео.
κoнтáиvw, **κóнтvнa** скратити, окраћати: *Ψήλωσε και της κóнтvнe тo φoυστáνi.* По-расла је и сукња јој је окрачала.
κoнтáκи, тo кундак
κoнтaκiá, η ударац кундаком, кундачење
κoнтaκiανóс, -i, -ó кратак, здепаст
κoнтáκиo, тo 1. кундак; 2. кратка црквена химна
κoнтaνaсaίνvw, **κoнтaνáсaнa** → **лaχaνiáζw**
 задихати се, дахтати, усоптати

κoнтaνáсaσμa, тo дахтање, соптање, зади-ханост
κoнтáρι, тo копље
κoнтaриá, η убод копљем
κoнтaрoχтýπиa, тo борба копљима
κoнтaυγή, η праскозорје, приближавање зоре
κóнтeμa, тo скраћивање
κóнтeс, o → **κóнтис**, o, ж. **κoнтéсa**, η (uӣaл.) конте, контеса (гроф, грофица)
κoнтeύw, **κóнтeψa** приближавати се, деси-ти се ускоро: *Κoнтeύeи η áνoιξи.* Прибли-жава се пролеће. – *Κoнтeύeи νa тeлeиw-сeи.* Пред завршетком је. – *Κoнтeύoυμe стo χωριó.* Приближавамо се селу. – *Κó-νтeψe νa пeθáнeи.* Замало да умре.
κóнтис, o → **κóнтeс**, o
κoнтинóс, -i, -ó 1. суседни, близак, пок-рајњи; 2. скорашњи, хитан
κoнтoβaσίлeμa, тo скорашњи залазак сун-ца, предвечерје
κoнтoβoлeύw, -βóлeψa oскудевати
κoнтóβpaдo, тo смркавање, сутон
κoнтóгeμiοс, -и, -o који је скоро пун
κoнтoγoύνi, тo кратак женски огртач
κoнтoγυрiζw, -γύpиcα лутати, обилазити, обигравати: *Κoнтoγυрiζeи кáтw áπó тa пaράθυрá тηс.* Обилази испод њених прозора. – *Тην κoнтoγυрiζeи тpеис мéρεс τώρa.* Обиграва око ње већ три дана.
κoнтoζυγώνw, -ζύγwсa, -wθиkиa, -ωмéнoс приближити се, бити сасвим близу
κoнтó(ή)μeрoс, -и, -o којем преостаје још мало дана живота, смртни, самртни
κoнтóθwрoс, -и, -o кратковид
κoнтoκлaδeύw, -κiлáδeψa, -eύтпиa, -eмéнoс сећи гране на кратке комаде, кратити, комадати
κoнтoκióβw → **κoнтoκióφтw**, **κoнтóκoψa**, -κióφтиkиa, -κoμмéнoс скратити, поткра-тити; сажети
κoнтóκиoрμiοс, -и, -o који има кратко тело, здепаст
κoнтoκióφтw → **κoнтoκióптw**
κoнтoлaиμηс, o који има кратак врат, крат-коврат, краткошија
κoнтoлoγiá, η кратко, сажето говорење, краткоћа, сажетост
κoнтoлoγiс (ἕριλ.) кратко, сажето, језгро-вито
κoнтoлoγώ, (a) говорити сажето, језгрови-то, сажети; скратити

κοντολυγίζω, -λύγισα, -ισμένος мало савити, посавити, полегнути (од ветра)
κοντόμαλλο, το кратка коса
κοντομάνικος, -η, -ο који има кратке рукаве, кратких рукава
κοντόμυαλος, -η, -ο „кратке памети“, глуп
κοντομούτης, -α, -ιχο прѣст, кратког носа
κοντόξυλο, το кратко и дебело дрво; батина; палица, пендрек
κοντόπαχος, -η, -ο низак и дебео човек
κοντοπίθαρος, -η, -ο дебео „као буре“
κοντοπόδαρος, -η, -ο кратконог
κοντοποδαρούσα, η врста крушке са дебелим и ниским стаблом
κοντός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά кратак, низак, мали: κοντά μαλλιά кратка коса; – Είναι πολύ κοντός. Врло је низак. – Ο ένας λέει το κοντό του κι ο άλλος το μακρύ του. „Један говори једно, а други друго.“ – Τον πήρε στο κοντό. Следио га је у стопу. – Δεν τον θέλει αυτόν τον κοντό για άντρα της. Неће овог малиог за свог мужа.
κοντός, ο копље
κοντοσιμώνω, -σίμωσα доћи близу, приближити се
κοντοσχοίνι, το кратко уже
κοντόσπαθο, το кратак мач
κοντοστέκω → κοντοστέκομαι, -άθηκα 1. зауставити се, нагло застати; 2. оклевати, колебати се
κοντοστούλης, -α, -ιχο кратак и дебео, здепаст, дежмекаст
κοντόσωμος, -η, -ο → βραχύσωμος, -η, -ο кратког трупa, ниског раста, мален
κοντούλης, -α, -ιχο → κοντούτσιος, -η, -ο човек (жена) ниског раста
κοντόφθαλμος, -η, -ο кратковид
κοντοχωριανός, -ή, -ό сељак из суседног села
κόντρα → εναντίον (ἕριλ.) против, насупрот, контра: Πηγαίναμε κόντρα τον άνεμο. Ишли смо против ветра. – Ολα μου έρχονται κόντρα. „Све ми иде наопако.“
κόντρα, το избријавање
κοντράλτο, το → κοντράλτα, η (ιῦαλ.) контраалт
κοντραμπάσο, το (ιῦαλ.) контрабас
κοντραπλαиέ, το (фрaнц., нейром.) даска од слепљених дрвених плочица (листова), фурнир
κοντραλούντο, το (муз.) → αντίστιξη, η контрапункт

κοντραστάρω → κοντρεστάρω ићи насупрот, супротстављати се; оспоравати, противречити
κοντράτο, το (ιῦαλ.) уговор, погодба, контракт
κοντρεστάρω → контраστάρω
κοντρόл, το (фрaнц., нейром.) контрола
κονтсертiстас, ο онај који даје концерте
κονтсέρто, το → συναυλία, η концерт
κονтσίνα, η → κoлтσίνα, η „Концина“, врста карташке игре са 52 карте
κονтуλένιος, -ια, -ιο лаган, танак, фин, нежан
κοντύλι, το писаљка (од шкриљца)
κονтулиá, η писма писана писаљком
κοντύτερος, -η, -ο краћи
κoнфетi, το → κομφетi, το
κoкáди, το → αγέλη, η → πλήθος, το → μπουλούκι, το 1. крдо, стадо; 2. гомила, руља, буљук; маса, мноштво
κoпaдиáζω, κoпaдиáσa, -ασμένος сакупљати се, сјатити се, згомитати, нагомилати
κoпaдиáσтός, -ή, -ό, ἕριл. -ά окупљен, нагомилан, сјаћен
κoпáζω, κoпáσa oслабити, смирити (се), стишати
κoпáνα, η 1. маљ, бат, тучак; 2. наћве (корито за мешење); 3. ленчарење, нерад, забушавање
κoпaнáки, το → κoпaнέλι, το
κoпaнaтζiής, ο, ж. -ού, η нерадник, ленштина, забушант
κoпaнέλι, το → κoпaнáки, το 1. врста чипке; 2. уређај за плетење чипки
κoпáнnμα, το ударање, мрвљење, дробљење
κoпáни, το батић, маљић
κoпaниá, η ударац маљем, батом, тучком; мрвљење, дробљење
κoпaниζω → κoпaνώ, (α), -пáнисa, -iстnкa, -исμένος млатити, дробити, мрвити, ударати пракљачом или тучком: Ολο τα ίδια κoпaнáει. „Млати једно те исто“. – Κoпaνiζει τα ρούχα στην πλύση. Удара рубље пракљачом. – Κoпaνiζει κaρύδια στο γουδι. Дроби орахе у авану. – Κάτσε ήσυχα γιατί θα σε κoпaνiσω. Седи мирно јер ћу те млатнути.
κoпáнисмa, το дробљење, мрвљење, грдња, наклапање
κoпaнистi, η врста меканог сира
κoпaнистiри, το аван, ступа, мужар

κοπανιστός, -ή, -ό изударан, (из)мрвљен, (из)дробљен
κόπανο, το → **κόπανος, ο** 1. маљ, тучак; пракљача; 2. доњи део кундака; 3. глуп и безвредан човек, лупетало
копанώ, (α) → **копанίζω**
коπέλα, η (*uīal.*) → **копелιά, η** девојка; драгана, љубавница
копéλι, το мали, малиша; занатски ученик, шегрт: *Λέγε λέγε το κοπέλι κάνει τη γριά και θέλει.* „Момче говори, говори, и бака му по жељи учини.“
копелιά, η → **копéла, η**
копелίστικος, -η, -ο девојачки, дечји
копелούδα, η → **корасίδα, η** → **копелούδι, το** девојчица, девојчурак
копетός, ο јадиковање, запевање, оплакивање
копé, η 1. сечење, подсецање (косе); 2. стрижење (оваца, коза)
κόπια, η (*uīal.*) → **αντίγραφο, το** копија, снимак, препис, отисак
копиάζω, κοπίασα → **κόπιασα** намучити се, уморити се, потрудити се: *Κοπίασε πολύ για να...* Намучио се много да... – *Αδίκια κοπιάζετε.* Узалуд се мучите (трудите). – *Κοπιάστε μέσα!* Потрудите се да ућете! Ућите!
копиáρισμα, το копирање, опонашање, имитирање
копиáρω, -πiáρισα, -iστηκα, -ισμένος копирати, опонашати, имитирати
копиастικός, -ή, -ό, uрил. -á заморан, мучан; мукотрпан
копiди, το секач, резач
копiрайт, το (*енiл., нейром.*) ексклузивно (искључиво) право објављивања и прештампавања једног дела
кóπiτσα, η → **кóптса, η** (*uур.*) мала копча, спона, алка
кóπoс, ο замор, труд, накнада за труд
кóπpана, та измет, балега
копpиá, η гној, ђубре, ђубрење
копpи́ζω, κόπpισα, -iστηκα, -ισμένος ђубрити, нагнојити; вршити велику нужду
кóпpиcма, το ђубрење, нагнојавање
копpи́της, ο, ж. -иcса, η човек нерадник, нечастан, подао, „ђубре“, кукавица, подлац
копpодоχeίo, το клоака, одводни канал, ноћни суд

копpóлaиkиoс, ο јама за фекалије, септичка јама
копpóлiθoс, ο тврда столица, затвор
кóπpоc, η ђубре, гној; фекалија, измет, говно: ~ *του Αυγείου* Аугијеве штале; ђубре
копpóсикυлo, το пас луталица; скитница (човек); чепрљало
копpоcикулó, (α), (само у *uрез.* и *имiф.*) → **копpоcиулиáζω** лењствовати
копpóстoмoс, -η, -ο простак, који говори гадости (има уста пуна балеге)
копpóχωμiа, το ђубровита (масна и плодна) земља
копpóνας, ο ђубриште; нужник, заход
копtήpаc, ο 1. сечиво, резач; секутић (зуб); 2. нож (за папир)
копtиkόc, -ή, -ό резачки, секачки; кројачки
кóптca, η → **кóπiтca, η**
кóптω → **кóβω**
кóπωcи, η замор, умор, премор, преоптерећеност
кópа, η кора (хлеба)
кópаиkаc, ο гавран: *Κόρακας κοράκου μάτι δε βγάζει* „Врана врани очи не вади.“ – *Από κόρακα κρα θα ακούσεις.* „Од гаврана можеш само „кра“ да чујеш“, *uј.* од простака само простаклуке.
коpáки, το 1. гавранчић; 2. реза на вратима, кука; 3. обарач (пушке)
коpаиkиáζω, κοpáиkиaсa, -иaсμένος 1. поцрнети „као гавран“; 2. промукло кашљати, грактати; 3. трпити велику жеђ, жеднети
коpáкиo, το болест оваца као последица жеђи
коpаиkиcтiкa, та → **пaиxнидиáриη γλwсca, η** *нiр:* *ка-ка-лђ-ки-ме-ра-ка* → *καλημέρα* дечји „тајни“ језик, уз убацивање допунских слогова у реч до-ко-бро-ко-ју-ку-тро-ко, или мо-то-ја-та-ло-то-пта-та (добро јутро, моја лопта)
коpаиkóβηчaс, ο јак, промукао кашаљ, попут грактања
коpаиkоζwήтoс, -η, -ο → **коpаиkóζωoс, -η, -ο** дугоовек, дугоживући, као гавран
коpаиkóμopфoс, -η, -ο који личи на гаврана
коpаλλένиoс, -иa, -иo → **коpáλλиnоc, -η, -ο** корални: *Αγόρασε κοραλλένιο περιδέραιο.*

Κυпила је коралну огрлицу. – *Εχει κοραλλένια χείλη.* Има коралне усне (црвене).
κοράλλι, το корал
κοράλλινος, -η, -ο → **κοραλλένιος, -ια, -ιο**
Κοράνι, το Куран, муслиманска света књига
κοράσι, το → **κοριτσάκι, το** девојчица, девојчурак
κορασίδα, η → **κοπελούδα, η**
κορβανάς, ο (*јевр.*) благајна, каса, трезор
κορβέτα, η (*иџал.*) корвета
κόρδα, η (*лаџ.*) 1. жица, струна; 2. нерв, живац
κορδέλα, η (*иџал.*) трака, пантљика, врпца
κορδελιάζω, κορδέλιασα, -άστηκα, -ασμένος
 обрубити врпцом, траком, опшити
κορδιαλός, ο → **σικорδιαλός, ο** шева
κορδονέτο, το танко уже, канапче
κορδόνι, το (*иџал.*) врпца, гајтан, ширит, шнур, пертла: *Οι αξιωματικοί φορούν κορδόνια στη στολή τους.* Официри носе ширите на својој униформи. – *Η δουλειά πάει κορδόνι.* „Посао тече добро.“
κόρδωμα, το затегнутост, напетост, арогантност
κορδωμένος, -η, -ο → **κορδωτός, -ή, -ό**
κορδώνω, κόρδωσα, -ώθηκα, -ωμένος затезати, напињати; **-ομαι** држати се важно, шепурити се, бити охол, презрив
κορδωτός, -ή, -ό → **κορδωμένος, -η, -ο** напет, презрив, арогантан
κορέος, ο → **κοριός, ο** 1. стеница; 2. бубица, прислушкивач
κορεσμένος, -η, -ο пун, напуњен, засићен
κορεσμός, ο → **χορτασιός, ο** напуњеност, засићеност
κόρη, η → **κορίτσι, το** кћи, кћерка; зеница (ока): *Είναι η κόρη μου.* Она је моја кћи. – *Εχει ένα γιο και δυο κόρες.* Има једног сина и две кћери. – *Το φυλάσσει ως κόρη οφθαλμού.* Чува га као зеницу ока.
Κόρη, η Персефона (кћи Деметре)
κοριάζω, κόριασα, -ασμένος напунити, загадити стеницама
κορίθι, το врста белог грожђа
κορινθιακός, -ή, -ό коринтски
κοριός, ο → **κορέος, ο**
κοριτσάκι, το девојчица
κορίτσι, το девојка, девица
κοριτσίστικος, -η, -ο девојачки
κοριτσόπουλο, το → **παιδοπούλα, η**

κοριόδειλος, ο → **κροκόδειλος, ο** крокодил
κοριός, ο жуманце (јајета)
κορμί, το тело, струк, стас
κορμιός, ο 1. стабло, трупац; 2. труп, тело
κορμιοστασιά, η изглед, стас, држање, спољашност
κορνάρισμα, το трубљење аутомобила, давање сигнала
κορνάρω, κόρναρα → **-άρισα** (*иџал.*) трубити (за аутомобил)
κορνέτα, η врста дувачког инструмента у облику рога
κορνιαχτός, ο → **κουρνιαχτός, ο** прашина, прах
κορνίζα, η → **κάδρο, το** оквир, рам
κορνιζώνω → **κορνιζάρω, -ίζωσα** → **-άρισα, -ώθηκα, -ωμένος** → **-ισμένος** уоквирити, урамити
κόρνο, το (*иџал.*) 1. хорна; 2. аутомобилска труба; клаксон
κορντιζω → **κουρδιζω**
κορν φλάουρ, το кукурузно брашно (фино самлевено)
κόρο, το → **χορωδία, η** хор
κοροΐδευτικός, -ή, -ό подругљив, подсмешљив
κοροΐδεύω, κοροΐδεψα, -εύτηκα, -εμένος → **χλευάζω** → **περιγελώ** ругати се, исмевати, обмањивати
κοροΐδία, η → **εμπαιγμός, ο** → **χλευασμός, ο** ругање, исмевање, обмањивање
κορόιδο, το → **μπαίγνιο, το**
κορομηλιά, η врста шљиве (стабло), мирабела
κορόμηλο, το шљива мирабела (плод)
κορόνα, η (*лаџ.*) круна (краљевска); круна (валута); највиша нота у једној арији
κόρος, ο 1. засићеност, ситост; 2. црта на трупу брода, дозвољен газ: *Εφαγα και ήπια κατά κόρο.* Наједох се и напих до миле воље.
κορσές, ο (*франц.*) → **στηθόδεσμος, ο** корсет
Κορσικανός, ο Корзиканац (надимак Наполеона I)
κορτάκιας, ο удварач, женскарош
κορτάρισμα, το удварање, флертовање, женскарење

κορτάρω → κά(μι)νω κόρτε → φлерτάρω →
 ερωτοτροπώ удварати се, флертовати
 κόρτε, то → ερωτοτροπία, η флерт, удва-
 рање, женскарство
 кортиζόνη, η (фарм.) кортизон
 корυδαλλός, ο шева
 κόρυζα, η 1. болест кокошију; 2. кијавица,
 хуњавица
 корύνη, η кладиво
 корυφαίος, -α, -ο врхунски, кулмини-
 рајући; -ος, ο корифеј
 корυφή, η → κορφή, η врх, врхунац, шпиц
 корυφογραμμή, η горња ивица брда, гре-
 бен
 корύφωμα, то → κορύφωση, η највиша тач-
 ка, врхунац
 корυφώνω, κορύφωσα, -ώθηκα, -ωμένος до-
 стићи врхунац
 κορύφωση, η → κορύφωμα, то
 κορυφή, η → κορυφή, η
 κορφιάς, ο хоризонтална греда на врху
 крова
 κορφιάτικος, -η, -ο → κερκυραϊκός, -ή, -ό
 крфски
 κορροβούνι, то врх брда (планине)
 κορφολόγημα, то закидање пупољака, за-
 ламање винограда, подрезивање
 κορφολόγος, ο 1. онај који залама виног-
 рад или закида пупољке; 2. справа за
 скидање кајмака са млека
 κορφολογώ, (α), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος
 заламати, кресати врх
 κόρφος, ο груди, прса: Ζεσταίνεις φίδι στον
 κόρφο. „Грејеш (гајиш) змију на прси-
 ма.“
 κόρωμα, то врелина, занос, жар, оду-
 шевљење, успламсалост (осећања)
 κορωνίδα, η 1. врх крова, слеме; 2. кулми-
 нација, зенит; 3. одличност, истакну-
 тост
 κορώνω, κόρωσα, -ωμένος загрејати, за-
 жарити, усхитити: Το κονιάκ με κόρωσε.
 Коњак ме загрејао. – Αναψε και κόρωσε
 άμα τον είδε. Загрејала се и усхитила чим
 га је видела.
 κοσινάκι, то мало сито, цедиљка
 κοσινάς, ο, ж. -ού, η ситар, решетар
 κοσινίζω, κοσίνισα, -τηκα, -μένος 1. про-
 сејати; 2. размотрити
 κοσίνισμα, то сејање, просејавање

κόσινο, то 1. сито, решето; 2. просек,
 рупа, засек (од метка или од убода но-
 жем), изрешетаност
 κοσινόμαντεία, η гатање из сита
 κοσμαγάπητος, -η, -ο вољен од народа, по-
 пуларан
 κοσμάκης, ο прост, обичан народ, сирома-
 шан свет
 κόσμημα, то украс, накит
 κοσμηματοθήκη, η кутија за накит
 κοσμηματοποιός, ο израђивач накита, ју-
 велир
 κοσμηματοπωλείο, то јувелирница, дра-
 гуљарница
 κοσμηματοπώλης, ο јувелир, драгуљар
 κοσμητεία, η мандат; звање и част декана,
 деканство
 κοσμητικός, -ή, -ό украсни
 κοσμήτορας, ο 1. доајен, најстарији у некој
 средини; *нџр.* доајен дипломатског кора;
 2. декан (факултета)
 κοσμικός, -ή, -ό светски, световни, кос-
 мички: -ή εξουσία световна власт; -ό διά-
 στημα космичко пространство; -ές ακτί-
 νες космички зраци; – *Τη χαρακτηρίζουν*
κοσμικοί τρόποι. Њу карактеришу свет-
 ски манири.
 κοσμικότητα, η друштвеност, социјалност
 κόσμιος, -α, -ο пристојан, уљудан, честит,
 скроман
 κοσμιότητα, η пристојност, скромност,
 честитост
 κοσμογνώσια, η познавање света, земље
 κοσμογονία, η стварање света
 κοσμογονικός, -ή, -ό који проучава наста-
 нак света, космогонијски
 κοσμογραφία, η космографија
 κοσμογυρισμένος, -η, -ο → κοσμογύριστος,
 -η, -ο који обилази свет, глобтротерски
 κοσμοδρόμιο, то космодром
 κοσμοϊστορικός, -ή, -ό који је од исто-
 ријског значаја за свет: *Η γέννηση του*
Χριστού ήταν κοσμοϊστορικό γεγονός.
 Рођење Христово било је од историјс-
 ког значаја.
 κοσμοκράτορας, ο, ж. κοσμοκράτειρα, η
 → -ρισα, η господар, владар света: *Ο*
Μέγας Αλέξανδρος ήταν κοσμοκράτορας.
 Александар Велики био је господар све-
 та.
 κοσμοκρατορία, η владавина светом

κοσμολό(γ)ητος, -η, -ο познат у свету, чувен

κοσμολογία, η космологија

κοσмонаύτης, ο космонаут

κοσμοξακουσμένος, -η, -ο → κοσμοξάκιου-στος, -η, -ο чувен, познат; светски

κοσμοπλάστης, ο стваралац света, Творац, Бог

κοσμοπλημύρα, η велика маса народа, „грдан свет“, поплава људи

κοσμόπολη, η космополис

κοσμοполίτης, ο, ж. -ισσα, η космополит(а)

κοσμοполитικός, -ή, -ό космополитски

κοσμοполитισμός, ο космополитизам

κόσμος, ο космос, свет, велики број људи: *άνθρωπος του κόσμου* светски човек; – *ο ιδανικός κόσμος* идеално друштво; – *Ολον τον κόσμο γύρισα να βρω γλυκό σταφύλι*. Преврнух цео свет да нађем слатко грожђе. – *Δε με μέλει τι θα πει ο κόσμος*. Не брине ме шта ће рећи свет. – *Κατοικεί στην άκρη του κόσμου*. Станује на крају света. – *Κάνει το γύρο του κόσμου*. Путује око света. – *Δε θα χαλάσει ο κόσμος*. Неће свет пропасти због тога. – *Μας είπε ένα κόσμο ψέματα*. Изговорио нам гомилу лажи. – *Ήταν πολύς κόσμος στην εκκλησία*. Било је много света у цркви. – *Ο κόσμος το 'χει τούμπανο κι εμείς κρυφό καμάρι*. „Свет о томе удара у добош, а ми кријемо као важну тајну.“

κοσμοσυρροή, η велики скуп, гомила света

κοσμοσύχναστος, -η, -ο посећиван од многих људи, врло посећен, често посећиван

κοσμοσωτήριος, -α, -ο спасилац света, спаситељ света

κοσμοχαλασιά, η → κοσμοχαλασμός, ο велико невреме, пропаст света

κοσμών, (ε), κόσμησα, -ήθηκα, -ημένος украшавати; повећати вредност

κοστίζω, κόστισα 1. коштати, вредети; 2. изазвати штету или тугу: *Μας κόστισε πολύ το σπίτι αυτό*. Ова нас је кућа много коштала. – *Του κόστισε πολύ ο θάνατος του παιδιού του*. Много га је растужила смрт његовог детета.

κοστολόγιο, το → τιμολόγιο, το ценовник

κόστος, το цена, коштање

κοστούμε, το → κουστούμε, το костим

κότα, η 1. кокош, кокошка; 2. лака жена

κότερο, το 1. лака спортска једрилица; 2. мања јахта

κοτέτσι, το кокошарник, кокошињац

κοτζάμ- → κοτζάμου- (*ῑур.*) префикс за: велик, огроман, крупан

κοτζαμάνης, ο (*ῑур.*) врло велик, огроман

κοτζάμπασης, ο (*ῑур.*) вођа заједнице, општине (за време туркократије); својеглав и груб човек, сатрап

κότινος, ο 1. грана маслине; 2. награда

κοτίσιος, -ια, -ιο кокошји

κοτοπούλι, το → κοτόπουλο, το шиле

κοτόσουπα, η кокошја супа

κοτοτυφλία, η → орнуθοτυφλία, η

κοτούλα, η мала кокош, кокица

κοτόψειρα, η кокошја вашка (уш)

κοτρώνα, η велики камени блок, стена

κοτρώни, το камен

κοτσάνα, η глупост, будалаштина

κοτσάνи, το дршка, петелька

κοτσανιάζω низати на петельке, везати за петельке

κοτσάρισμα, το спајање, повезивање, низање

κοτσάρω, κότσара → κοτσάρισα 1. нанизати, повешати, прикључити; 2. оптуживати, оговарати

κότσι, το (*ῑур.*) зглоб, чланак: *Δε βαστούν τα κότσια μου*. То не могу да поднесем (издржим). – *Παίζουμε τα κότσια*. Шалимо се. – *Δεν έχει κότσια για...* Нема храбрости (петљу) да...

κοτσίδα, η шлетеница, кика

κοτσιλιά, η → куцсулија, η кокошји измет

κοτσομπολεύω → куцсоμπολεύω

κοτσομπόλης, ο, ж. -ισσα, η → -α, η → куцсоμπόλης, ο

κοτсонάτος, -η, -ο → коцсанάτος, -η, -ο чврст, крепак, снажне грађе

κοτσονούρης, -ης, -ες, *ien.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η → κόλουρος, -η, -ο

κότσος, ο пунђа

κότσυφας, ο → κότσυφος, ο → коцсүфи, το птица кос

κοτύλη, η 1. чланак, зглоб; 2. сисаљка, пипак; 3. дадиља, дојиља

κοτυληδόνα, η (*βο̄и.*) котиледон

κοτώ, (α), κότησα → толμιώ смети, усудити се, имати храбрости: *Αν κοτάς, έβγα έξω*. Ако смеш, изађи напоље.

κουάκερος, ο (ενῖλ.) квекер, припадник протестантске цркве
κουαρτέτο, το (муз.) квартет
κουβάλημα, το ношење, транспорт, пренос, довлачење
куβαλητής, ο, ж. -ήτρα, η онај који „дovлачи“ у кућу, старатељ куће, добар домаћин
куβαλητικά, τα накнада за услуге превоза и преноса
куβαλώ, (α), -βάλησα, -ήθηκα, -ημένος вући, довлачити, превозити, преносити: *Тον кубαλάει παντού μαζί του.* Свугде га вуче са собом. – *Κουβαλάει ξύλα από το βουνό.* Довлачи дрва из шуме. – *Τι μας τον кубάλησες στο σπίτι τέτοιαν ώρα;* Што си нам га довукао у кућу у ово доба?
кубарδαλίχι, το → **χουбарδαλίχι, το** срдачност, дарежљивост
кубарδάς, ο → **χουбарδάς, ο** → **γενναιόδωρος, ο** → **γαλαντόμος, ο** срдачан, племенит и дарежљив човек
кубáρι, το клупко, клупче: *γίνομαι* ~ склупчати се; – *Εγιναν μαλλιά кубάρια.* Потукли су се (почупали се за косе).
кубарιάζω, -βάριασα, -άστηκα, -ασμένος
1. намотати, увијати; **-ομαι** склупчати се; **2.** обмањивати
кубáριασμα, το намотавање, увијање, намотај, калем
кубарιαστός, -ή, -ό намотан, увијен, овијен у калем
кубарίστρα, η → **каρούλι, το**
кубáς, ο (ιῦρ.) купа, крчаг, пехар; ведро, кофа
кубέλι, το → **куψέλη, η** кошница; мера за запремину жита, мерица
куβέντα, η (λαῖν.) → **συνομιλία, η** разговор, причање: *το στρώνω στην кубέντα* заподенути разговор; *βαριές -ες* тешке речи
кубенτιάζω, кубέντιασα, -άστηκα разговарати, причати, споразумевати се, оговарати
кубέντιασμα, το разговор, причање, споразумевање, оговарање
кубенτούλα, η ћаскање, чаврљање
кубέρ, το сервис, послуга, постављање на столу
куберνάντα, η → **γκубερνάντα, η** гувернанта, дадиља
кубέρτα, η покривач, прекривач, ћебе

кубу́κλι, το (λαῖν.) мала купола, куполица
кудούνα, η велико звоно
кудουνάκι, το мало звоно, звонце, звончић
кудουνάτος, -η, -ο **1.** који има звона; **2.** маскиран, прерушен
кудούни, το звоно, прапорац: *Χτυπάει το кубούни.* Звоно звони. – *Μου έκανε το κεφάλι μου кубούни.* „Проби ми главу.“
кудουνιά, η кожна огрлица о којој виси звоно на домаћим животињама
кудουνίζω -δούνισα → **кудουνώ, (α)** звонити, брујати, јечати
кудούνισμα, το звоњава, звоњење, објављивање, оглашавање
кудουνιστός, -ή, -ό звонак, металан (глас)
кудουνίστρα, η → **άθυρμα νηπίων, το** звечка
кудουνώ, (α) → **кудουνίζω**
кузίνα, η → **μαγειρείο, το** кухиња, шпорет
кузинέτο, το кухињица
кузουλάδα, η → **кузουλάγρα, η** глупост, будалаштина, нелогичност
кузουλαίνω чинити глупости, будалаштине, нелогичности; заглупљивати неког
кузουλός, -ή, -ό глупак, будаласт, ћакнут
куинтέτο, το квинтет
куиáρι, το → **κοиáρι, το**
куиέτα, η → **κοκέτα, η**
куи́κι, το → **κόκιος, ο** → **σπυρί, το** боб, зрно, семе
куи́δα, η → **κοи́δα, η** тачка, ознака
куи́ζω, куй́ισα, -ισμένος просипати, расипати, разбацити
куи́κλα, η (λαῖν.) лутка; беба
куи́κλι, το → **куи́λιτσα, η** луткица, бебица
куи́κλοθέατρο, το позориште лутака
куи́κλος, ο лутка у облику дечака или мушкарца, лутак
куи́κος, ο **1.** кукавица (птица); **2.** усамљеник, пустињак; **3.** простак, будала: *Ενας куй́κος δε φέρνει την άνοιξη.* „Једна лапта не чини пролеће.“ – *Εμεινε (σαν) куй́κος.* Остао је попут кукавице (сам, усамљен).
куикубáγια, η сова, кукувија: *Αλλα τα μάτια του λαγού κι άλλα της куикубáγιας.*

„Друкчије очи има зец а друкчије сова“
(израз за ствари разних вредности)

κουκούλα, η кукуљица

κουκούλι, το 1. кукуљача; 2. чахура свиле-не бубе

κουκουλιάζω, -κούλιασα, -ιασμένος закукуљити се, зачахурити се, учахурити се

κουкулόσπορος, ο јајашце свилене бубе

κουκούλωμα, το закукуљивање, зачахуривање, учахуривање

κουкулώνω, -κούλωσα, -ώθηκα, -ωμένος
1. покрити, прекрити; 2. закопати, укопати; 3. прећутати, прећи преко нечет; 4. оженити (невољно)

κουκουνάρα, η шишарка: *άρες μάρες κουκουνάρες* → *φλυαρίες* причање бесмислица, брбљање, тртљање

κουκουνάρι, το шишарка и семе четинара

κουκούτσι, το зрно, коштица, семенка: ~ *ροδάκινου* коштица брескве; ~ *μήλου, σταφυλιού* семенка јабуке, грожђа; – *Κουκούτσι μυαλό δεν έχει*. Нема ни зрно мозга.

κούλα, η → **κουλέс, ο** → **кулас, ο** мало утврђење, кула

κουλαίνω, κούλανα, -άθηκα, -αμένος осакатити, обогалити, сломити руку

куламара, η 1. сакатост, убогаљеност, инвалидност; 2. невештина руку, шупљорукост, шепртљавост

кулáстра, η → **колáстра, η**

кулéс, ο → **кúла, η**

кулóс, -ή, -ό инвалид у једну руку или у обе руке

кулувáχата, та (*нейром.*) ускомешаност; (као *йрил.*) тамо-амо; ускомешано, збркано

кулóуки, το 1. штене, кученце; 2. жутокљунац, незрео младић; 3. слепоћа

кúлууμα, το прослава – празник Чистог понедељка у природи

кулóура, η ђеврек; кружница; нула: *Δεν έγραψε ούτε λέξη στο διαγώνισμα και πήρε κουλóура*. На испиту није написао ни реч па је добио нулу.

кулóураки, το мали ђеврек; мали круг; нула

кулóуриáζω, -лóуриáσα, -áστηκα, -асμένος
1. направити круг; 2. умотати, обавити; 3. увити се, уврнути

кулохéρης, ο, ж. -éρα, η → **-исса, η, ср. -ио, то** који има сломљену руку, богаљ, једнорук

кумантáρω → **диευθύνω** → **διοικώ** командовати, заповедати, наређивати

кумáнто, το (*иџал.*) → **διοίкηση, η** команда, командовање, наређивање

кумáри, το 1. крчаг, глинени суд за воду; 2. врста игре на срећу

кумáриá, η биљка планика

кумáси, το 1. кућица за пса, псетарник, обор; 2. зао, изопачен, покварен човек, нитков, неваљалац, подлац

кумáν, το (*енл., нейром.*) врста карташке игре

кумпáνια, η (*иџал.*) снабдевање намирницама, снабдевеност

кумпарáс, ο (*иџур.*) (штедна) касица

кумпáриá, η кумство

кумпáρος, ο, ж. -áра, η кум, кума

кумпéс, ο → **θóλος, ο** купола, кубе

кумпí, το дугме, пуце, „гумб“

кумпóура, η → **кумпóури, το** кубура

кумпóуриá, η пуцањ из кубуре

кумпóуриáζω, куμπóуриáσα, -áστηκα, -асμένος пуцати из кубуре

кумпóνω, куμπóωσα, -ώθηκα, -ωμένος за-копчати дугметом

кунáβи, το → **кунáди, το** (*слов.*) куна; ласица

кунелáки, το питоми зечић

кунέли, το (*иџал.*) питоми зец, кунић

кúнелос, ο, ж. кунéла, η зец, зечица

куненéс, ο 1. одојче, сисанче; 2. будаласт, излапео човек, подетињио

кúннema, το кимање, климање, мицање

кúнνiа, η колевка, љуљашка, зипка

куниáδος, ο, ж. куниáда, η (*иџал.*) шуррак, шурњаја; девер, заова

куниéμαι → **кунóω, (α)**

кунистóс, -ή, -ό који може да се миче, покретан

кунистрá, η 1. љуљашка; 2. жена која се у ходу „њија и увија“

кунóупи, το комарац: *Μου έγινε κунóупи*. „Досађује ми као комарац“ („као мушица“).

кунóупíди, το карфиол

кунóупiéра, η мрежа за заштиту од комараца

кунтоúра, η → **кунтоúри, το** сељачка обућа, кондуре

кουντουράδικο, то → **υποδηματοποιείο, то** радионица за израду кондура
кουνώ, (α), κούνισα кретати (тамо-амо), мицати, махати, гестикулирати: *Όταν μιλάς, να μην κουνάς τα χέρια σου.* Не маши рукама док говориш. **-ιέμαι, -ήθηκα, -ημένος** помаћи се, (по)кренути, (уз)напредовати – *Тώρα κουνιέται κάπως το εμπόριο.* Сада се трговина мало (по)кренула. – *Μην κουνηθείτε καθόλου.* Не миците се уопште.
κούπα, η 1. шоља, чаша, пехар, купа; 2. карта са црвеним срцем, „херц“
κουπαστή, η горња палуба
купé, то (франц., *нейром.*) 1. мала спортска кола; 2. купе (у возу)
купи́, то весло
купиá, η веслање, завеслај; барка на весла
купóни, то купон
ку́πωμα, то прекривање, прекривка
купώνω, κούπωσα, -ώθηκα, -ωμένος покрити, прекрити
κούρα, η лечење, кура, терапија; визита
κουρά, η 1. шишање, стрижење; 2. монашки постриг, монашење
κουράγιο, то (*ишл.*) храброст, смелост, одважност, кураж
кураδάς, ο → **κουράδας, ο** страшљивац, кукавица, плашљивко
κουράди, то 1. измет, балега; 2. стада оваца и коза (на Криту)
кура́ζω, κούρασα, -άστηκα, -ασμένος уморити, изморити, исцрпсти, исцрпети
кураμάνα, η војнички хлеб, таин
кураμπιές, ο (*иур.*) → **απόλεμος, ο** гурабије; војник позадинац
кура́ντης, ο лекар који врши терапију, терапеут
кура́ρισμα, то терапија
кура́ρω, кура́ρισα → **νοσηλεύω** неговати болесника
кураσανάς, ο малтерџија
курасáни, то (*иур.*) малтер
κούραση, η умор, премор, изнемоглост
курастικός, -ή, -ό, ирил. -á заморан, напоран, замарајући, сметајући
кураφέξαλα, та → **куроφέξαλα, та**
κούρβα, η курва
курбулиáζω, -βούλιασα, -άστηκα, -ασμένος осушити се као грана, увенути

ку́рβουλο, то 1. сува лоза, суварак (грана); 2. непокретан човек
курди́ζω → **корντίζω** → **χορδίζω, κούρδισα** → **χόρδισα, -ίστηκα, -ισμένος** 1. усклађивати жице на музичком инструменту, „штимовати“; 2. навијати сат; 3. дражити, стимулисати, изазивати
ку́рδισμα, то → **κúρντισμα, то** „штимовање“ жица, навијање; дражење, изазивање
курди́στης, ο, ж. **-ίστρια, η** усклађивач, „штимер“
куре́ας, ο → **μπαρμιπέρης, ο** → **κομμωτής, ο** фризер, берберин
куре́ιο, то фризерница, берберница
куреλάκι, то крпице, прџице
куреларία, η 1. крпе, траље; 2. људи одевени у траље, одрпанци
куреλής, ο, ж. **-λού, η** одрпанац, одрпанко
куре́λι, то старо одело, траља
куреλιάζω, -ρέλιασα, -άστηκα, -ασμένος облачити изношено одело, ићи у траљама
куреλιάρης, -α, -ικο одрпанац
курелонтуμένος, -η, -ο одевен слабо, у крпе, у траље
куреλόχαρτο, то згужвана и безвредна хартија
ку́реμα, то шишање, стрижење
куреути́κος, -ή, -ό који служи за шишање или стрижу
куреу́ω, κούρεψα, -εύτηκα, -εμένος шишати, стрићи: *Ας πάει να κούρευεται!* „Ко га шиша!“ (израз за досађивање, презир и сл.)
кури́, то 1. шума; 2. кратак сан, дремеж
кури́та, η врста барке, чамац
ку́ριος, ο, ж. **κούρικα, η** ћуран и ћурка, тукац и тука
куркиóти, то кувана каша од брашна: *μου κáνανε το κεφάλι (μυαλό) κουρκιότι* Дојадили ми, „скашили ми мозак“, „пробили ми главу“
куркиутиáζω, -κούτιασα 1. претворити у кашу, скашати; 2. опити се, ошамутити се од пића
курμαδιά, η → **χουρμαδιά, η** урма, датула (стабло)

κουρμάς, ο → **χουρμάς, ο**, *μн.* -άδες урма да-тула (шлуд)
κούρνια, η седало, пречка или грана на којој спавају кокоши
κουρνιαζω, кούρνιασα, -μένος 1. спавати на грани (за птице); **2.** преспавати негде, преноћити
κούρνιασμα, то куњање, ноћни сан перади
κουρνιαχτός, ο → **корνιαχτός, ο** прах, прашина
κούρντισμα, то → **кúрдисμα, то**
κούρος, ο младић; антички кип младог човека
κουρούνα, η врана
κουρούλι, то земљани суд
κουροφέξαλα, та → **κουραφέξαλα, та** глупи разговори, брбљарије, трућања
κούρσα, η 1. возња кочијом или аутомобилом; **2.** приватан, лични аутомобил; **3.** коњске трке
κουрсάριος, -η, -ο → **πειρατικός, -ή, -ό** гусарски, пиратски, нападачки, пљачкашки
κουрсάρος, ο гусар, пират, разбојник, пљачкаш
κούρσεμα, то гусарство, пиратство; напад, инвазија
κουρσευτής, ο пират, гусар, пљачкаш
κουρσεύω, кúρσεψα, -εμένος извршити инвазију, пљачкати, поробити
кúρσος, то → **кúρσο, то** инвазија, напад, пљачкање, пиратство
куртάλημα, то пљескање, аплаудирање
куртаλώ, (α) ударати, лупати учестало; пљескати, аплаудирати
курτίνα, η завеса
кускиουσές, ο → **кускиούσι, то** врста јела од теста, мяса и поврћа, кускус
кускиουσуреύω, -сúреψα, -έυτηα, -εμένος оговарати, опадати, оцрњивати, клеветати
кускиουσούρης, -α, -ιо оцрњивач, опадач, клеветник, сплеткарош
кускиουσουριά, η оговарање, клеветање, оцрњивање, сплеткарење
кусούρι, то грешка, мана, недостатак, мањкавост
кустούμι, то → **костούμι, то**
кустωδία, η стража, оружана пратња; конвој

куτάβι, то 1. штене, псетанце; **2.** необразован човек, простак, глупак
кутаίνω → **куτιαίνω**
куτάκι, то кутијица
куτάла, η кашика за сипање, кутлача
куталаки, то мала кашика, кашичица
куτάλι, то → **χουлиάρι, то** кашика: *Εφαγε τα γράμματα με το κουτάλι.* „Јео је знање кашиком“, *ἰῆj.* много је учен, много зна
куталиά, η садржај и количина хране у кашици
кутаμάρα, η глупост, будалаштина, лудо-рија
кúτελο, то чело
кутенτές, ο глупак, будала, блесан
куτί, то кутија
куτιαίνω → **кутаίνω, кúτιανα, -άθηα** залудити, оглупавити, постати глупав
куτόκοσμος, ο глупаци, глуп(ав) свет, будале, блесоње
куτός, -ή, -ό, ἱрил. -ά глуп, будаласт, блесав; наиван
куτούκι, то (*ἰῆур.*) глупак, ненормалан, простак, „пањ“, „слепац“
куτούλης, ο помало глуп, приглуп
куτουλιά, η ударац главом, ударац роговима
куτούλιακας, ο будалетина, будалина
куτουλιάρικος, -η, -ο који удара роговима
куτουλίζω → **куτουλώ, (α), -τούλισα** → **-τούλησα 1.** ударити роговима, бости роговима; **2.** погнути главу, кимнути главом, посртати; **3.** глупавити се, будалити, бенавити
куτουπώνω, -тоупωσα, -ώθηα, -ωμένος неуљудно се понашати према женама, насртати, наваљивати
куτουράδα, η дрскост, недело, насиље
куτουρού (*ἱрил.*) насумице, необазриво, несмотрено, лакоумно
кутоφέρνω бити приглуп, будалити
куτόχορτο, то буника, трава која човека ошамути и заглупи: *Εχει φάει το κουτόχορτο.* Најео се бунике.
кúтра, η чело, фронт, предњи део
кúτρημα, то → **кутриά, η** ударац главом или рогом
кутриζω → **кутрῶ** ударити главом (*нῆр.* лопту); бости роговима

кутруβάλα, η стропоштавање, котрљање, превртање, сурвавање
 кушруβαλιάζω, -βάλιασα, -άστηκα, -ασμένος стропоштати се, сурвати, стровалити се
 кушруβάλιασμα, το падање, стропоштавање, сурвавање
 кушруβαλώ, (α), -βάλησα пасти, стропоштати се, стровалити се
 кушруύλης, ο, ж. -ούλα, η ћелавко: *Εγινε του кушруύλη ο γάμος.* Настала је свађа у браку (неспоразуми).
 кушруώ → кушруίζω
 кушруα (ἄριλ.) → кушруα ~ полако, храмљући
 кушруа, η храмање, ћопање, шепане
 кушруαβάκης, ο → νταής, ο разметљивац, лажни јунак
 кушруαβάκι, το разметљивко, хвалисавко
 кушруαβάκιος, -η, -ο, ἄριл. -α разметљив, хвалисав
 кушруαβλος, ο, ж. кушруάβλα, η хром, ћопавко, шепавко
 кушруαίνω, кушруана, -άθηκα, -амένος храмати, ћопати, шепати
 кушруаμα, το храмање, ћопање, шепане
 кушруαμάρα, η хромост, ћопавост, шепавост
 кушруαύτης, ο чуљко
 кушруο- префикс са значењем: мало, кратко, фалично, без, недовољно
 кушруοδιαβασμένος, -η, -ο слабо образован, неначитан
 кушруοδόντης, -τα → -ισσα, -ιχο коме недостају зуби, крезуб
 кушруοζώ, (ε), -τσόζησα, -исμένος живети тешко и оскудно, животарити
 кушруομάγαζο, το мала продавница, радњица, дућан, пиљарница
 кушруομπόλεμα, το оговарање, сплеткарење
 кушруομπολεύω → кушруομπολεύω, -μπόλεψα, -εύτηκα, -εμένος оговарати, сплеткарити
 кушруομπόλης → кушруομπόλης, ο, ж. -ισσα → -α, η, ср. -ιχο, το клеветник, оговарац, сплеткар(ош)
 кушруομπόλικος, -η, -ο сплеткарски, оговаралачки
 кушруομπολιό, το оговарање, оцрњивање, клеветање, сплеткарење

кушруομύτης, -α, -ιχο прћаст(ог) носа, кратконос
 кушруονούρης, -α → -ισσα, -ιχο → кушруονούρης → кушруοβός, -ή, -ό кус, краткореп
 кушруοπίνω (само у ἄριл. и имἄφ.) пијуцкати
 кушруοπόδης, -α, -ιχο ћопав, хром, гегајући, шепав
 кушруοποδιάζω обогаљити, оћопавити
 кушруοποδίζω храмати, гегати се, ћопати, шепати
 кушруός, -ή, -ό, ἄριл. -ά хром, ћопав; (φιἰ.) мањкав: *Ο кушруός με το 'να πόδι δίνει μια και πάει στην Πόλη.* Често онај кога сматрају неспособним оствари много.
 кушруούβελο, το мало дете, детенце
 кушруουλιά, η → кушруοσιλιά, η
 кушруούλισμα, το кокошји измет
 кушруουπιά, η рогач, рошчић (стабло)
 кушруουπο, το рогач, рошчић (плод)
 кушруούρεμα, το одсецање, сечење стабала; укидање
 кушруουρεύω, -τσούρεψα, -εύτηκα, -εμένος 1. одсећи, одрубити, ампутирати, одсецати; 2. скратити, смањити
 кушруουρο, το 1. пањ; 2. цепаница, кланда; 3. незграпан, ружан човек, ћопав, мањкав, ненаучен довољно (ученик): *Το βίος παντρεύει кушруουρα.* „Новац удаје и ружну (ћопаву)“.
 Кушруοφλέβαρος, ο месец фебруар, кус (јер му недостају дани)
 кушруοχέρης, -α, -ιχο сакат (без руке)
 кушруοφαίνω, кушруοφана, -άθηκα, -амένος оглувети, бити наглув: *Μας кушруοφανααν οι καμπάνες.* Заглушише нас звона. – *Κουφάινω από το ένα αυτί.* Слабо чујем на једно ухо.
 кушруοφάλα, η → βαθούλωμα, το → τρύπα, η 1. шупљина, рупа, дупља, удубљење у деблу; 2. шупљина у зубу; 3. јавна жена, проститутка
 кушруοφιασμένος, -η, -ο прошупљ(ен), бушан, избушен
 кушруοφιαμα, το → кушруοφамάρα, η глувоћа, наглувост
 кушруοφάρι, το леш; труп; скелет (човека, брода)
 кушруοφέτο, το (ιἰἄл.) пуњена бомбона, слаткиш са нечим унутра, дражеја
 кушруοφιοκεφαλάκης, ο, ж. -ισσα, η будалица, приглуп човек

κουφιοκέφαλος, -η, -ο глуп, будаласт, ограничен

κούφιος, -ια, -ιο празан, шупаљ, укварен, труо, пригушен: *κούφιος* → *βεντούζες* купице, сисаљке, вентузе; – *στα κούφια* без буке, тихо, пригушено; – *κούφια καρύδια* трули ораси; глупости, будалаштине; – *Μη μαζεύεις κούφια καρύδια*. Немој да сакупљаш шупље (труле) орахе. – *Ακούστηκε μια κούφια ντουφεκιά*. Чуо се пригушен пуцањ из пушке.

κουφοβράζω, -ρόβρασα кувати на тихој ватри, варити; разгоревати

κουφόβραση, η спарина, оморина, јара, жега

κουφοδόντης, ο, ж. **κουφοδόντα**, η који има шупље (кварне) зубе

κουφοκαίω, -φύκαψα, -κάηκα, -καμένος лагано горети, без пламена, тињати

κουφομυαλιά, η празноглавост, таштина, лакоумност, непромишљеност, несмотреност

κουφοξυλιά, η зова, базга

κουφόπετρα, η лагани камен, са шупљинама

κουφός, -ή, -ό глуп: *στα κουφά* тихо, нечујно, пригушено; – *Στου κουφού την πόρτα όσο θέλεις βρόντα*. „Глувом лупај на врата колико год хоћеш.“

κουρότητα, η непромишљеност, безбрижност, лакоумност

κούφταλο, то → **χούφταλο**, то врло стар човек

κούφωμα, то шупљина, празнина, отвор за уграђивање врата или прозора

κουφώνω, κούφωσα, -ώθηκα, -ωμένος бушити, удубити

κουφωτός, -ή, -ό шупаљ, удубљен

κόφα, η **1.** корпа, кошара; **2.** јавна жена, дроља, проститутка, курва

κοφινάς, ο, ж. -ού, η израђивач корпи, корпар

κοφίνι, то котарица, кошарица

κοφινιά, η садржај корпе

κοφτερός, -ή, -ό оштар

κοφτήρας, ο **1.** резаљка, длето; **2.** нож за сечење хартије; **3.** секутићи и очњаци, предњи зуби

κοφτήριο, то продавница са скупом робом

κόφτης, ο, ж. **κόφτρα**, η кројач, кројачица

κοφτός, -ή, -ό посечен, исечен, порезан, разрезан

κόφτρα, η жена вешта да измами поклон од удварача

κόφτω → **κόβω**

κόχη, η угао, ћошак

κοχλάζω, κόχλασα → **χοχλάζω** кључати, врити, врети, кипети

κοχλασμός, ο кључање, врење, кипење

κοχλιάριο, то → **λαβίδα**, η

κοχλίας, ο пуж; спирала; завртањ, шраф

κοχλιώνω, κοχλιώσα, -ωμένος зашрафити

κοχύλι, то шкољка и мекушац у њој

κόψη, η сечење, резање, кројење, сечиво

κοψιά, η засек, урез, зарез

κοψίδι, то одсечено парче, комадић (меса)

κόψιμο, то **1.** сечење, резање, кројење; **2.** бол у стомаку, трбобоља

κοψοκεφαλιάζω, -κεφάλιασα, -άστηκα, -ασμένος одсећи главу (врх), обезглавити

κοψομεσιάζω, -μέσιασα, -άστηκα, -ασμένος измучити, намучити, изубијати

κοψομέσιασμα, то напрезање, премарање, пребијање

κοψομύτης, -α, -ιо који има туп, пљоснат нос, тупонос

κοψοπόδης, -α, -ιо хром, ћопав, без ноге

κραγιόν, то (франц.) кармин, крејон, оловка у боји

κραδαίνω, κράδανα, -αμένος махати, витлати, вибрирати; колебати се

κραδασμός, ο витлање, махање, трешење; колебање

κράζω, έκραξα, κράχτηκα, κραγμένος **1.** крештати, гракати (као гавран); **2.** звати, викати; **3.** оцрнити (некога)

κραίνω → **κρένω**

κραипάλι, η претерано опијање, банчење, разврат, раскалашност

κραи, то (енгл.) **1.** одабрани тркаћи коњ, шампион; **2.** звук дрва које се ломи: крак!

κράμα, то мешавина, смеша, легура: *Είναι κράμα κρασιού και νερού*. То је мешавина вина и воде (беванда). – *Ο ορείχαλιος είναι κράμα χαλκού και κασσίτερου*. Бронза је легура бакра и калаја.

κράμβη, η → **γογγύλη**, η

κράμπα, η (мед.) грч (мишића)

κρανένιος, -ια, -ιο дренов, од дрена

κρανιά, η дрен (стабло)

κρανιαίος, -ή, -ό лобањски: Αυτά λέγονται κρανιαία οστά. Ово се зову кости лобање.

κρανίο, то лобања

κράνο, то дрен, дрењина (плод)

κράνος, то, *īen.* -ους → περικεφαλαία, η шлем, кацига

κράξια, η → κράξιμο, то 1. вика; 2. позивање, дозивање; 3. оцрњивање

κрасάκι, то винце

κрасάς, ο, ж. *κрасού*, η 1. произвођач и продавац вина; 2. пијаница, пијанац, бекрија

κрасάτος, -η, -ο црвенкаст, боје вина; који је куван у вину, припремљен с вином

κράση, η 1. (*īрам.*) мешање, краза; 2. човек посебног карактера: *Είναι ασθениκής κράσης*. Он је болесни индивидуалиста. 3. спајање последњег вокала са почетним вокалом следеће речи, тако да од те две речи настане једна – контракција

κрасί, то → οίνος, ο вино (*μυθολ.* *κράσος* веома јако вино): *Βάλε νερό στο κρασί σου!* „Додај воду свом вину!“ „Процени своју вредност (способности).“ – *Κρασί, σε πίνω για καλό κι εσύ με πας στον τοίχο!* Ёх вино, ја те пијем за задовољство, а ти ме притисну уза зид (водиш ка зиду)!

κрасίλα, η мирис вина

κрасοβάρελο, то винско буре

κрасοκανάτα, η крчаг са вином, бокал са вином

κрасοκανάτας, ο пијаница, бекрија, „шљокација“

κрасοκατάнуξη, η пијанчење, бекријање, „шљокање“ целе ноћи

κрасοκερνώ, (α) частити вином

κрасонέρι, то → *κрасόνερο*, то вино помешано са водом, „крштено“

κрасοπατέρας, ο пијаница, бекрија, „вински отац“

κрасοπότιρο, то чаша за вино, винска чаша

κрасοπουλειό, то продавница вина, винарница, винара

κрасοпώλης, ο → *οιнопώλης*, ο

κрасοστάφυλο, то грожђе добро за добијање вина

κраспедо, то 1. руб, поруб, скут, ивица; 2. подножје

κраспедώνω, -σπέδωσα, -ώθηκα, -ωμένος рубити, порубљивати, оивичавати

κратαιός, -η → -ά, -ό врло јак, моћан, силан

κратαιώνω, -ταίωσα, -ώθηκα, -ωμένος оја-чати, (о)снажити

кратерός, -ή, -ό јак, снажан, жесток

κράτημα, то задржавање, хапшење, обуздавање

κратημάρα, η парализа удова

κратημός, ο задржавање, хапшење, уздржаност

κратήρας, ο кратер, вулканско гротло

κράτηση, η држање, заустављање; хапшење

κратητήριο, то полицијски затвор (пре пресуде), притвор

κратητός, -ή, -ό, *īрил.* -ά задржан, ограничен, спречен, везан

κратίδιο, то државица

κратικοποίηση, η подржављење, национализација

κратικοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα -ποιημένος подржавити, национализовати

κратικός, -ή, -ό државни

κράτος, то, *īen.* -ους држава; власт; *κατά* ~ савршено, потпуно, на сваки начин

κратоῦμενος, -η, -ο ухапшен, притворен, затворен; ο ~ затвореник

κρατώ, (α, ε), κράτησα, -ήθηκα, -ημένος 1. (о)држати, задржавати, издржати, суздржати, трајати; 2. резервисати: ~ *μυστικό* чувати тајну; – *Κρατάει το κεφάλι ψηλά*. Држи главу високо (поносно). – *Κρατώ τα δάκρυα*. Задржавам сузе. – *Κρατούσα την κοιλιά μου από τα γέλια*. Држао сам се за стомак од смеха. – *Κρατώ δωμάτιο (στο ξενοδοχείο)*. Држим (резервишем) собу у хотелу. – *Του κράτησα όσα μου χρωστούσε*. Задржао сам оно што ми је дуговао – *Κράτησα αντίγραφο*. Задржао сам копију. – *Τον κράτησαν στη θέση του*. Оставили су га на свом месту. – *Αυτό δεν θα κρατήσει πολύ*. Ово неће дуго да траје. – *Χρώμα αυτό δεν κρατάει*. Ова боја је непостојана (не држи се). – *Η παράσταση κράτησε τρείς ώρες*. Представа је трајала три сата. – *Το φρούριο κράτησε τρείς μήνες*. Тврђава се одржала три месеца. – *Παρά την ηλικία του κρατάει αόμα*. За своје године добро се држи. *Κρατάει από τζάμι*. Потиче из поз-

нате породице. – Δεν μπορεί να κρατηθεί στα πόδια του. Не може да се држи на ногама. – Δεν κρατιέται από τη χαρά του. Не може да се суздржи од среће. – Όταν θυμώνει δεν κρατιέται. Кад се разљути, не може да се савлада. Μου κρατήσανε ένα μισθό. Задржали су ми једну дневницу. – Μη μας κρατάς, γιατί βιαζόμαστε. Не задржавај нас јер журимо. – κρατιέμαι καλά бити у добром имовном стању
κραυγάζω, κραύγασα викати, кричати; дозивати, (за)вапити
κραυγή, η снажан повик, крик, вапај
κραχ, το (нем.) пропаст, слом, крах
κράχτης, ο, ж. -тра, η 1. гласник, телал; 2. мамац; 3. подводач
κρέας, το, ἰεν. -атос месо
κρεαταγορά, η месарница, месара
κρεατερός, -ή, -ό меснат, угојен, дебео
κρεατίλα, η мирис меса
κρεατινός, -ή, -ό месни: -ή Κυριακή Месна недеља, претпоследња недеља пред Ускршњи пост, Месоједна недеља, Покладна
κρεατοελιά, η младеж
κρεατομηχανή, η машина за млевање меса
κρεατόμυγα, η мува која загађује месо
κρεατόπιτα, η пита са месом
κρεατοσάνιδο, το даска на којој се сече месо
κρεατοφάγος, ο месождер
κρεατώνω, -άτωσα, -ωμένος постати меснат, удебљати се, ојачати, прездравити, попунити се
κρεβατάκι, το креветац
κρεβάτι, το → κλίνη, η кревет, постеља
κρεβατίνα, η сеница, чардаклија, вењак од винове лозе
κρεβατοκάμαρα, η спаваћа соба, спаваоница, соба за спавање
κρεβατώνω, -βάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος сместити болесника у кревет; лећи у кревет, разболети се
крем, το (франц., нейром.) крем (боја)
κρέμα, η (ишл.) крем: ~ της κοινωνίας „крем“ друштва, елита
креμάζω → **креμάω**
кремáла, η вешала
креманτάλας, ο, ж. -оу, η дугоња, дугајлија
κρέμαση, η 1. вешање; 2. низбрдица низ коју јури вода

κρέμασμα, το вешање: Είναι για κρέμασμα. Он је за вешање.
кремaсмéнос, -η, -ο → **кремaстός**, -ή, -ό; -α **μούτρα** кисело лице
кремaстáри, το обешена ствар, плод
кремaстός, -ή, -ό → **кремaсмéνος**, -η, -ο обешен
кремáστρα, η вешалица за одећу, офингер, чивилук
кремaтóριο, το крематоријум
кремeζής, -ιά, -ί (ишл.) црвен
кремeζί, το црвена боја
кремéζи, το → **кремéζο**, το црвено обојена ствар
кремiéμαι → **κρέμομαι**
креμμύδι, το црни лук
κρέμομαι → **кремiéμαι**, -άστηκα, -ασμένος обесити (се)
крем(ν)ώ, (α), κρέμασα, -άστηκα, -ασμένος вешати, обесити, висити
κρέντιτο, το (ишл.) кредит, зајам, вересија
κρένω → **κραινω** → **λέω** → **μιλώ** говорити, рећи, казати, обратити се некоме
креолиқός, -ή, -ό креолски
креолоός, ο, ж. -ή, η креолац, креолка
креопωλείο, το → **χασάπιο**, το касапница, месница, месара
креопώλης, ο → **χασάπης**, ο касапин, месар
креосκοπία, η контрола, инспекцијско-хиџијенски преглед квалитета меса
креоφαγία, η једење меса, месна храна
креоφάγος, -ος → -α, -ο месојед, месождер
креп, το (франц.) → **крéпи**, το
крепáрисμα, το 1. пукотина, напрслина, напуклина; 2. незгода, сметња, стрепња, зебња
крепáρω, κρέπαρα → **крепáρισα**, -ισμένος напукнути, напрснути, напући, стрепити, бити узнемирен
крéпи, το → **креп**, το (франц.) 1. врста тканине, креп; 2. гумени ђон
кресéντο, το → **кретсéντο**, το крешчендо
кретинισμός, ο (франц.) кретенизам
кретóν, το (франц., нейром.) врста памучне тканине, кретон
κρημνίζω, κρήμισα, -ίσηκα, -μένος срушити, свргнути
κρήνη, η 1. природни извор, врело; 2. зид са једном или више чесама
κρηπίδα, η 1. кућни темељ; 2. озидана обала, мол, кеј

κρηπίδωμα, το 1. темиљ, подлога, основ; 2. мол, кеј; 3. рампа (за утовар)
κρησάρα, η → **κρησαρίστρα, η** ситно, фино сито, цедиљка
κρησαρίζω → **κωσικινίζω, -σάρισα, -ίστηκα, -ισμένος** просејавати, процедити
κρησάρισμα, το просејавање, цеђење
κρησαριστός, -ή, -ό просејан, процеђен
κρησαρίστρα, η → **κρησάρα, η**
κρησφύγετο, το → **καταφύγιο, το** прибежиште, азил
κρητιός, -ιά, -ό критски
κρητολογία, η критологија, наука о изучавању историје, културе и етнографије Крита
κρητομυκηναϊός, -ή, -ό критско-микенски
κριάρι, το ован
κριαρίσιος, -ια, -ιο овнујски
κριθάλευρο, το → **κριθαρίσιο αλεύρι, το** јечмено брашно
κριθαρένιος, -ια, -ιο → **κριθαρίσιος, -ια, -ιο** → **κρίθινος, -η, -ο** јечмени, који је од јечма
κριθάρι, το јечам
κριθαρόψωμο, το хлеб од јечма, јечменица
κρίθινος, -η, -ο јечмени
κριέλα, η велики колут, карика, алка, веза: *Είναι για την κριέλα.* Он је за везивање (луд је).
κριέλι, το бечуг, колут, алка, прстен, карика
κρίκετ, το крикет, стара енглеска спортска игра
κρικοειδής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή прстенаст, алкаст
κρίκος, ο 1. прстен; обруч, алка; 2. веза; 3. дизалица
κριαωτός, -ή, -ό који је састављен од прстенова
κρίμα, το, ἱрил. κρίμα → **κρίμας** грех, погрешка, преступ; штета: *Πήγες στον πνευματικό να ξομολογηθείς τα κρίματά σου;* Да ли си ишао код исповедника да исповедиш своје грехе? – *Είναι κρίμα να σιοτωθεί τέτοιος επιστήμονας.* Штета је да погине такав научник. – *Κρίμα τα λεφτά που ξόδεψα για σένα.* Штета пара које сам потрошио на тебе (жали боже пара). – *Τι κρίμα!* Колике ли штете! Каква штета!
κρимаϊός, -ή, -ό кримски: *Κρимаϊός πόλεμος* Кримски рат

κρимаτίζω, -μάτισα, -ίστηκα, -ισμένος учинити грех, згрешити, сагрешити
κρίνο, το → **κρίνος, ο** крин, љиљан
κρινόλευκος, -η, -ο → **κρινόλευκος, -η, -ο** бео као крин, сасвим бео
κρινολίνο, το (uīal.) кринолина
κρινολούλουδο, το крин, љиљан
κρίνος, ο → **κρίνο, το**
κρίνω, έκρινα, κρίθηκα, κριμένος мислити, (о)ценити, расуђивати, одлучити: *Κρίνει ορθώς.* Мисли правилно. – *Το δικαστήριο τον έκρινε αθώο.* Суд га је прогласио невиним. – *Το έργο του κρίθηκε ευνοϊκά.* Његово дело је оцењено повољно. – *Η μάχη στο Βατερλό έκρινε οριστικά την τύχη του Ναπολέοντα.* Битка код Ватерлоа дефинитивно је одлучила судбину Наполеона.
κρίος, ο ован
Κρίος, ο Ован, сазвезђе зодијака
κρίση, η 1. криза (преломни тренутак); 2. мишљење, оцена, (пре)суђење, критика
κρίσιμος, -η, -ο, ἱрил. -α одлучујући, пресудан, критичан
κρисиμότητα, η пресудност, критичност
κρисολόγημα, το → **κρисολογία, η** процес, суђење
κρисολογιέμαι → **κρисολογούμαι** (о)судити, пресудити
κριτήριο, το критеријум, мерило
κριτής, ο судија, арбитар
κριτιάρω, -άρισα → **-ара** критиковати
κριτική, η критика, оцена, пресуђивање
κριτικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά критичарски, критички
Κροίσος, ο Крез: *πλούσιος σαν τον Κροίσο* „богат као Крез“
κροιάδι, το жуманце јајета
κροιάλη, η облутак, шљунак
κροιάτος, -η, -ο жућкаст
κροиέτα, η (φρανц.) крекер
κροиίδα, η → **κροиίδи, το** 1. длака, длачица (на тканини); 2. реса, кићанка
κροкоδείλιος, -ια, -ιο крокодилски: **-ια δάκρυα** „крокодилске сузе“
κροκόδειλος, ο → **κροκόδειλος, ο** крокодил
κρόκος, ο 1. шафран (цвет); 2. жуманце
κρονόληρος, ο врло стар, излапео од старости

κροντήρι, το zemљana ваза, ћуп, крчаг
κροντηριά, η садржина-запремина крчага
κρόσσι, то реса, кићанка
κροσσωτός, -ή, -ό оплетен од реса, оплетен у киту
κροταλίας, ο чегртаљка; звечарка (змија)
κροταλίζω → **κροταλώ** чегртати, цоктати
κροτάλισμα, то → **κροταλισμός**, ο чегртање, звецкање, пуцкетање
κρόταλο, то кастањета, чегртаљка, клепка, клепетуша
κροταλώ → **κροταλίζω**
κροτάφι, то → **κρόταφος**, ο
κροταφικός, -ή, -ό → **κροταφιαίος**, -α, -ο → **-άφιος**, -α, -ο слепоочни
κρόταφος, ο → **κροτάφι**, то слепоочница
κροτίδα, η петарда
κρότος, ο прасак, бука, тутањ, грмљавина
κροτώ, (ε), **κρότησα** праснути, бучати, тутњати, грмети
κρουαζиέρα, η (фрaнц.) крстарење
κрунός, ο извор, врело, бујица
κρουπιέρης, ο (фрaнц.) крупије
κρούση, η удар, ударац, судар; звук удараљке (инструмента)
κρούσμα, то случај, догађај, појава, прекршај (морални): *Σημειώθηκαν δύο κρούσματα χολέρας*. Забележена су два случаја колере. – *Εχουμε πολλά κρούσματα ανυποταξίας στο στρατό*. Имамо много појава (случајева) непокорности у војсци.
κρούστα, η (лаи.) → **κόρα**, η кожа, кора, скрама
κρουσταίνω → **κρουστιαίνω**, -ούστυνα → **κρούστινα** скорети се, добити скраму, згуснути се
κρουσταλλένιος, -ια, -ιο кристалан
κρουσταλλιάζω, -στάλλιασα кристализирати се; (φιν.) укочити се: *Κρουστάλλιασαν τα χέρια μου*. „Укочиле ми се (следиле) руке.“
κρουστάλλιασμα, то слеђивање, укочење од хладноће
κρούσταλλο, то кристал
κρουσταλλόπαγος, ο чист и прозиран лед
κρουσταλλοπηγή, η чист (прозиран) извор, „кристалан“
κρουστιαίνω → **κρουσταίνω**
κρουστός, -ή, -ό 1. стиснут, стегнут, збијен, густ; 2. ударачки (инструмент)

κρούω, έκρουσα, κρούστηκα, κρουσμένος ударати, лупати: *Κρούει την πόρτα*. Лупа на врата. – *Κρούει την κιθάρα του*. Удара у гитару. – *Κρούω τον κώδιωνα του κινδύνου*. Јавно објавити опасност, „звонити на опасност“; **-ύομαι** бити угрожен или нападнут епидемијском болешћу
κρυάδα, η студен, хладноћа, језа, дрхтавица
κρυαίνω → **κρυγαίνω**, έκρυανα охладити, захладити
κρυαντήρι, то врста металне посуде са две ручице
κρύβω, έκρυψα, κρύβτηκα, κρυμμένος кри-ти, сакрити, прекрити; **-ομαι** крити се, прикривати (се): *Κρύβεται πίσω από το δάχτυλο του*. „Крије се иза свог прста“, *π.ј.* покушава неспретно и наивно да прикрије нешто.
κρυγαίνω → **κρυαίνω**
κρυερός, -ή, -ό хладњикав, прохладан
κρύο, то хладноћа, студен
κρυόβρυση, η извор хладне воде
κρυολόγημα, то прехлада, назеб
κρυολογώ, (α), -λόγησα, -ημένος прехладити се, назеисти
κρυονέρι, то извор хладне воде
κρυοπάγημα, то смрзавање, атрофија ткива због смрзавања; промрзлица
κρυοπαγώ, (ε), -πάγησα смрзнути се, атрофирати због смрзавања, промрзнути
κρύος, -α, -ο, *ἕριπ.* -α хладан, студен; неукусан, отужан
κρίπτη, η крипта; склониште, скровиште, прибежиште
κρυπτόγαμος, -η, -ο који има сакривене расплодне органе (за биљке)
κρυπτογραφία, η криптографија
κρυπτογραφικός, -ή, -ό криптографски, криптограмски
κρυπτοхристиανοί, οι хришћани који су привидно прихватили ислам због страха од турских прогона
κρυσταλλικός, -ή, -ό кристаласт, који личи на кристал
κρυστάλλινος, -η, -ο кристалан, који је од кристала
κρύσταλλο, то → **κρύσταλλος**, ο → **κρούσταλλο**, то кристал
κρυσταλλογραφία, η кристалологија
κρύσταλλος, ο → **κρύσταλλο**, то

κρυσταλλώνω, -στάλλωσα, -ώθηκα, -ωμένος
κρυσταλλισατι
κρυστάλλωση, η кристалιζација
κρυφαγαπιέμαι тајно, кријући се волети
κρυφάκουσμα, то прислушкивање, уχο-
ђење
κρυφακούω, -άκουσα прислушкивати, уχο-
дити, шпијунирати
κρυφανοίγω, -άνοιξα, -οίχτηκα, -οιγμένος
тајно, кришом отворити
κρύφιος, -ια, -ιο сакривен, тајан, мисти-
чан
κρυφόγελο, то → κρυφογέλασμα, то потај-
ни, прикривени смех
κρυφογελώ, (α), -γέλασα смејати се кри-
шом, „у браду“
κρυφοδαγκάνω, -δάγκασα, -άθηκα, -αμένος
1. изненада, подмукло угристи; 2. сплет-
карити, оговарати
κρυφοθυμώνω, -θύμωσα, -ωμένος љутити се
прикривено, „у себи“
κρυφοκοιτάζω, -κοίταξα, -αγμένος непри-
метно посматрати, уходити, вирити
κρυφοκουβεντιάζω, -κουβέντιασα, -άστηκα,
-ασμένος кријући, тајно разговарати, до-
мунђавати се
κρυφομίλημα, то шапутање, ћућорење
κρυφομιλώ, (α) → κρυφοκουβεντιάζω ша-
путати, ћућорити
κρυφός, -ή, -ό → κρυφτός, -ή, -ό, *ирил.*
κρυφά → κρυφτά тајни, сакривен, диск-
ретан; κρυφό, то тајна, мистерија
κρυφοτηρώ, (α) кришом гледати, вирити,
вребати
κρυφοχαίρομαι, -χάρηκα радовати се потај-
но, „у себи“
κρυφτό, то → κρυφτούλι, то дечја игра сак-
ривања, жмурке
κρυφτός, -ή, -ό → κρυφός, -ή, -ό
κρύψιμο, то сакривање, прикривање, утаја
κρυψώνας, ο → κρυψώνα, η скровиште, са-
кривалиште
κρύωμα, то хлађење, прехлада
κρύωνω, κρύωσα, -ωμένος 1. назепсти,
прехладити се; 2. охладити се; 3. оне-
расположити: *Κρυώνετε*; Да ли вам је
хладно? – *Το τσάι σας κρύωσε*. Ваш се
чај охладно. – *Φύγετε από το παράθυρο*,
θα κρυώσετε. Удаљите се од прозора,
прехладићете се. – *Φύσηξε τη σουπια να*
κρυώσει. Дувао је у супу да се охлади. –

Η στάση σου με κρύωσε. Твоје држање ме
је онерасположило.

κρωγμός, ο грактање, грак

κρώζω, έκρωξα грактати (као гавран)

κτέρισμα, то вредан, скупоцен предмет
који се закопавао у гроб заједно са умр-
лим, погребни дар

κτήμα, то → χτήμα, то имање, власништво,
добро, посед: *κτήματα κινητά και ακίνη-*
τα покретна и непокретна добра; – *δη-*
μόσια κτήματα јавна добра; – *Εχει μεγάλα*
κτήματα. Има велике поседе. – *Αυτό το*
σπίτι είναι κτήμα του. Ова кућа је његово
власништво.

κτηματίας, ο поседник непокретних доба-
ра, власник

κτηματόγραφο, то власнички лист, тапија

κτηματολόγιο, то катастар

κτηματομεσίτης, ο посредник у промету
некретнинама

κτηνάνθρωπος, ο нечовек, скотина

κτηνιατρείο, то ветеринарска амбуланта,
станица

κτηνιατρική, η ветерина, ветеринарство

κτηνιατρικός, -ή, -ό ветеринарски

κτηνίατρος, ο → χτηνίατρος, ο ветеринар

κτηνοβασία, η содомија, сексуално опш-
тење са животињама

κτήνος, то → χτήνος, то суров човек, скот

κτηνοτροφία, η узгајање (углавном) до-
маћих животиња

κτηνοτρόφος, ο узгајивач животиња, сто-
чар

κτηνώδης, -ης, -ες, *ien.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις,

-η → χτηνώδης, -ης, -ες → χτηνώδικος, -η,

-ο суров, нечовечан; животињски, скот-
ски

κτηνωδία, η → χτηνωδία, η суровост, нечо-
вечност

κτήριο, то → χτήριο, то зграда, здање

κτήση, η 1. освајање, заузимање; 2. посе-
довање

κτητικός, -ή, -ό присвојни, поседовни: -ή
αντιωνυμία присвојна заменица

κτήτορας, ο, ж. -ισσα, η власник, оснивач,
китор

κτητορικός, -ή, -ό киторски, власнички

κτίζω → χτίζω, έκτισα, κτίστηκα, κτισμένος
зидати, (из)градити, подићи, створити:
Ο Θεός έκτισε τον κόσμο. Бог је створио
свет.

κτίση, η 1. грађење, зидање; 2. креација, стварање
κτίσιμο, то → **χτίσιμο, то** зидање, грађење, утемељење
κτίσμα, то зграда, грађевина, здање, стварање, створ(ење)
κτίτορας, ο ктитор
κτιτορικός, -ή, -ό ктиторски, оснивачки
κυάνιο, то (хем.) цијан
κυανός, -ή, -ό плав, азуран
κυάνωση, η модрење, модрило, сивило
κυβερνείο, то гувернерска палата
κυβέρνηση, η влада, владање, управљање, владавина
κυβερνήτης, ο управник, гувернер
κυβερνητικός, -ή, -ό управљачки, владарски
κυβερνώ, (α), -βέρνησα, -ήθηκα, -ημένος владати, управљати, командовати
κυβίζω, κύβισα, -ίστηκα, -ισμένος подићи на трећи степен, куб
κυβικός, -ή, -ό кубни, кубични: **-ό μέτρο** кубни метар
κυβισμός, ο 1. премеравање простора у кубним метрима; 2. кубирање; 3. кубизам
κύβος, ο коцка, куб: *Το 8 είναι ο κύβος του 2.* 8 је куб од 2. – *Ρίχτηκε ο κύβος, ερρίφθη ο κύβος.* „Коцка је бачена“. Одлучено је.
κυδωνάτο, то сируп од дуња, јело са дуњама
κυδώνι, то дуња (плод)
κυδωνιά, η дуња (стабло)
κυδωνόπαστο, то џем (пекмез) од дуња
κύηση, η трудноћа, бременитост
κυεώνας, ο груба шала, лакрдија; збрка, пометња, запетљаност; лабиринт
κυλαδικός, -ή, -ό кикладски
κυλάμινο, то → **λαγουδάκι, то** циклама
κυλικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά циклички, кружни, кружећи, циркуларни
κυλοθυμία, η (мед.)стање стреса у ком се наизменично смењују радост и туга, „осмех и сузе“
κύκλος, ο → **γύρος, ο** круг: *Ηλιακός, σεληνιακός* ~ Сунчев, Месечев круг; *Πολικός* ~ Поларни круг; ~ *σπουδών* циклус студија; *φαύλος* ~ непотпун круг; – *σε στενό* -ο у ужем кругу (интимније); – *Αρχισε νέος κύκλος διαλέξεων.* Почео је нови круг избора. – *Δεν είσαι δεχτός στον κύκλο μας.* Ниси примљен (при-

хваћен) у нашем кругу (у нашој средини) – *τετραγωνισμός του κύκλου* квадратура круга

κυκλοφορία, η кружење, саобраћај, циркулација: *άδεια -ας* саобраћајна дозвола; ~ *του αίματος* циркулација крви
κυκλοφοριακός, -ή, -ό → **κυκλοφορικός, -ή, -ό** саобраћајни, циркулациони
κυκλοφορώ, (α), -φόρησα, -ήθηκα, -ημένος кружити, циркулисати
κύκλωμα, то кружење, оптицај
κυκλώνας, ο циклон
κυκλώνω, κύκλωσα, -ώθηκα, -ωμένος окружити, опколити, опасати
Κύκλωπας, ο Киклоп
κυκλώπειος, -α, -ο киклопски, огроман, попут Киклопа
κύκλωση, η окруживање, опкољавање
κυκλωτικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά кружни, окружен, опкољен, блокиран
κύκνειος, -α, -ο лабудов, лабуђи: **-ιο άσμα** „лабудова песма“
κύκνος, ο лабуд
κύλημα, то стропоштавање, котрљање, превртање
κυλικείο, то → **μπουφές, ο** бифе
κυλινδρικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά цилиндричан, ваљкаст
κυλινδριότητα, η цилиндричност, ваљкастост
κυλινδρόμυλος, ο млин са ваљцима
κύλινδρος, ο цилиндар, ваљак
κυλινδρώνω, κυλίνδρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 1. дати облик цилиндра; 2. поравнавати, нивелисати (тло)
κυλίνδρωση, η поравнавање, нивелисање тла
κυλινδρωτός, -ή, -ό поравнан, нивелисан
κύλιση, η → **κύλισμα, то** ваљање, котрљање
κυλιστός, -ή, -ό скотрљан, стропоштан; који се ваља
κυλίστρα, η 1. блато, кал; 2. клизиште
κυλίω → **κυλώ, (α), κύλησα, -ίστηκα, -ισμένος**
 1. ваљати (се), сливати (се); 2. живети аморално
κύμα, то талас, вал: ~ *αίματος* море крви, реке крви; ~ *ψύχους* талас хладноће; – *μήκος -ατος* таласна дужина; – **●** *οι εχθροί ορμούσαν κατά κύματα.* Непријатељи су журишали у таласима. – *Προς κύμα λακτί-*

ζεν. Узалуд је борити се против таласа (матице, струје *uīg.*).

кумаίνομαι, **куμάνθηκα** 1. оклевати, двоумити се, колебати се; 2. таласати се, вијорити, лепршати

куманση, **η** 1. таласање, лелујање; 2. оклевање

кумаτίζω (само у *ἵрез.* и *имιφ.*) **кумаτισμένος** таласати се, вијорити, лепршати: *Η σημαία κυματίζει.* Застава вијори (лепрша).

кумáτιο, **то** 1. таласић; 2. врста украса у архитектури

кумáτισμα, **то** → **кумаτισμός**, **о** таласасто кретање

кумаτιστός, **-ή**, **-ό** → **кумаτώδης**, **-ης**, **-ες** усталасан, узбуркан

куматоειδής, **-ής**, **-ές**, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, **-ή** таласаст

куматоθραύστης, **о** лукобран

кумаτώδης, **-ης**, **-ες**, *ιен.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, **-η** усталасан, валовит, узбуркан: *Η θάλασσα ήταν -ης.* Море је било валовито (узбуркано).

кумбаλο, **то** цимбало

куμυно, **то** ким: *Оσο να πεις κύμυνο → τάχιστα.* „Док кажеш ким“ (одмах, тренутно, у трену, у „хипу“).

куна́γχη, **η** ангина, запаљење крајника

куниγάρης, **-άρα**, **-άριο** → **куниγάρικος**, **-η**, **-ο** → **кунигетικός**, **-ή**, **-ό** ловачки

куνήγημα, **то** прогањање, ловљење, гоњење

куниγητό, **то** → **катаδίωξη**, **η** ловљење, јурење, врста дечје игре (јура, јурка)

куνήγι, **то** лов, гоњење, прогањање

куниγός, **о** ловац; гонилац

куниγόσκυλο, **то** ловачки пас

куниγότοπος, **о** ловиште

куниγώ, **(α)**, **-ήγησα**, **-ήθηκα**, **-ημένος** ловити, гонити, прогањати

куникός, **-ή**, **-ό** 1. псећи; 2. заједљив, циничан; 3. сазвежђе Пса: *-ή γλώσσα* пасји језик; *-ά καύματα* пасја врућина; *-ός φιλόσοφος* филозоф циник

куникότητα, **η** → **кунисμός**, **о** цинизам

куоφορία, **η** трудноћа, бременитост

купарίσι, **то** кипарис

купарисσώνας, **о** предео са кипарисима

куπελλο, **то** пехар, куп(а)

куπελλώνω, **-πέλλωσα**, **-ώθηκα**, **-ωμένος** издајати сребро од јаловине

купрί, **то** → **купроκούδουνο**, **то** звоно на овцама, меденица

Κυπρία, **η** Афродита (Кипранка)

куприαικός, **-ή**, **-ό** → **купраίικος**, **-η**, **-ο** → **куприώτικος**, **-η**, **-ο** кипарски

купрίνος, **о** → **купрίνι**, **то** → **лаζάνι**, **то** шаран

купринотроφία, **η** узгајалиште шарана

куприώτικος, **-η**, **-ο** кипарски

купроκούδουνο, **то** → **купрί**, **то**

кур, **о** (*неῦром.*) господин: *Θέλω άδεια, κυρ λοχία.* Хоћу (молим) дозволу, господине капетане.

кура́, **η** 1. госпођа, господарица, газдарица; 2. Госпа (Богородица): *Σώπασε κυρά Δέσποινα, και μην πολυδακρύζεις.* Умири се Девице Госпо и не рони сузе!

кура́τσα, **η** 1. каћиперка; 2. уображена, сујетна, извештачена жена

ку́ρης, **о** господин, господар, газда

куρία, **η** госпођа, дама

куриаκάτικος, **-η**, **-ο** недељни; господњи; *-η αργία* недељни одмор **куриаκάτικα**, **та** недељна, празнична одећа

Κυριακή, **η** недеља: ~ *των Απόκριων* осма недеља пре Ускрса, покладе; ~ *των Βαΐων* Цветна недеља; ~ *της Ορθοδοξίας* прва недеља Великог поста, Недеља православља

куриакодрόμιο, **то** зборник недељних проповеди

куриάρχα (*ῥιрил.*) суверено, доминантно

куриарχία, **η** господарење, доминација, владавина, суверенитет: *λαϊκή* ~ власт народа; *εθνική* ~ национални суверенитет; ~ *του πνεύματος* доминација, владавина разума, духа

куриарχικός, **-ή**, **-ό** владајући, доминантан, суверен

куриάρχος, **-η**, **-ο** господарећи, владајући

куриарχώ, **(ε)**, **куриάρχησα**, **-ήθηκα**, **-ημένος** владати, господарити, доминирати

кури́ευση, **η** заузимање, освојење, подређивање, (за)господарење

куриεύω, **куриεύσα** → **куриεψα**, **-εύτηκα**, **-ευμένος** загосподарити, заузети, освојити, савладати: *κυριεύω εξ' αφόδου* освојити на јуриш – *Τον κυριεύσε η φιλαργυρία, και ο φθόνος.* Њим су завладали похлепа и завист. – *Ο εχθρός κυριεύσε την πόλη.* Не-

пријатељ је заузео град. – *Κυριεύομαι από τα πάθη μου.* Савладале су ме моје страсти.

κυρίλλειος, -α, -ο → **κυριλλικός, -ή, -ό** ћирилички, ћирилични

κυριολεκτικά (ὑριλ.) дословно, буквално

κυριολεκτικός, -ή, -ό прецизан, буквалан, дослован, потпун

κυριολεξία, η прецизност у говору, прави смисао, буквалност

κυριολεχτώ, (ε), -λέχτησα, -έχθηκα, -ημένος говорити тачно, у правом смислу и значењу речи

κύριος, -α, -ο основни, прави, главни; суштински: *η κύρια δοκός* главна греда; – *το κύριο θέμα, ζήτημα* главно (суштинско) питање; – *η κύρια σημασία* право значење; (*ὑριλ.*) **κυρίως** нарочито, особито, пре свега, углавном

κύριος, ο господин, господар, власник – *ένας κύριος Γιάννης* неки господин Јанис; – *Κύριος (ο δάσκαλος)* Господин учитељ; – *Ο στρατός είναι κύριος της κατάστασης.* Војска је господар ситуације. – *Είναι κύριος πολλών οικοπέδων.* Он је власник многих терена, плацева; – *Είστε κύριος να δεχθείτε ή να απορρίψετε.* Овлашћени сте (ваша је воља) да прихватите или одбијете. – *Είναι κύριος των παθών του.* Он је господар својих страсти. – *Ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός.* Господ наш Исус Христос. – *Κύριος οίδε.* Бог зна. – *Ο κύριος εξήλθε.* Господин је изашао.

κυριότητα, η својина, власништво: *αυωυή περί κυριότητας* својинска тужба

κύρος, το, ἱен. -ους вредност, утицај, ауторитет, значај

κυρούλα, η бака, бакица

κυρτός, -ή, -ό 1. крив, савијен, испупчен; 2. избочен, надувен

κύρτωμα, το 1. испупченост, избочење; 2. надутост

κυρτώνω, κύρτωσα, -ώθηκα, -ωμένος савити, испупчити, надути

κύρτωση, η → **κύρτωμα, το**

κυρώνω, κύρωσα, κυρώθηκα, -ωμένος оверити, потврдити, озаконити: *Κυρώθησαν οι προβλέψεις μου.* Моја су се предвиђања потврдила.

κύρωση, η 1. потврђивање, озакоњење, легализација; 2. казна, кажњавање

κυρωτικός, -ή, -ό потврдан, санкционисан, легализован

κύστη, η (μεγ.) бешика; мехур; циста

κυστίδιο, το мехурић

κυστικός, -ή, -ό бешични, мехураст, цистичан

κυστίτιδα, η (μεγ.) запаљење бешике, циститис

κυτόπλάσμα, το ћелијска протоплазма

κύτος, το, ἱен. -ους шупљина посуде, бродско дно, потпалубље

κυττάζω → **κοιτάζω**

κυτταρικός, -ή, -ό ћелијски

κυτταρίνη, η целулоза

κυτταρινικός, -ή, -ό целулозан, целулозни

κύτταρο, το ћелија

κυτταρώδης, -ης, -ες ћелијски

κυφός, -ή, -ό грбав, гурав

κυφότητα, η → **κύφωση, η** грба, грбавост

κυφωτικός, -ή, -ό грбав

κυψέλη, η кошница

κώδιας, ο (λαϊμ.) кодекс, збирка закона, шифра, код

κωδικελος, ο (λαϊμ.) допуна тестаментa

κωδικοποίηση, η кодификација

κωδικοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποίηθηκα, -ποιημένος кодификовати

κωδωνοκρουσία, η → **καμπανοκρουσία, η** звоњење, оглашавање звоном

κωδωνοστάσι, το мали звоник у цркви

κωθώνι, το будала, глупак, имбецил

κωλάντερο, το чмар, анус; ректум

κωλάρα, η велика задњица, дупиште

κωλαράκιος, ο стражњицица, гузичица

κωλαράς, ο, ж. κωλαρού, η који има велику стражњицу, гузоња

κώλο, το (ἱрам.) део реченице који се завршава интерпункцијским знаком, „горња тачка“ (у српској интерпункцији; тачка и запета)

κωλοκουρεύω, -κούρεψα, -εύτηκα, -εμένος ошишати (острићи) овцу око репа и по ногама

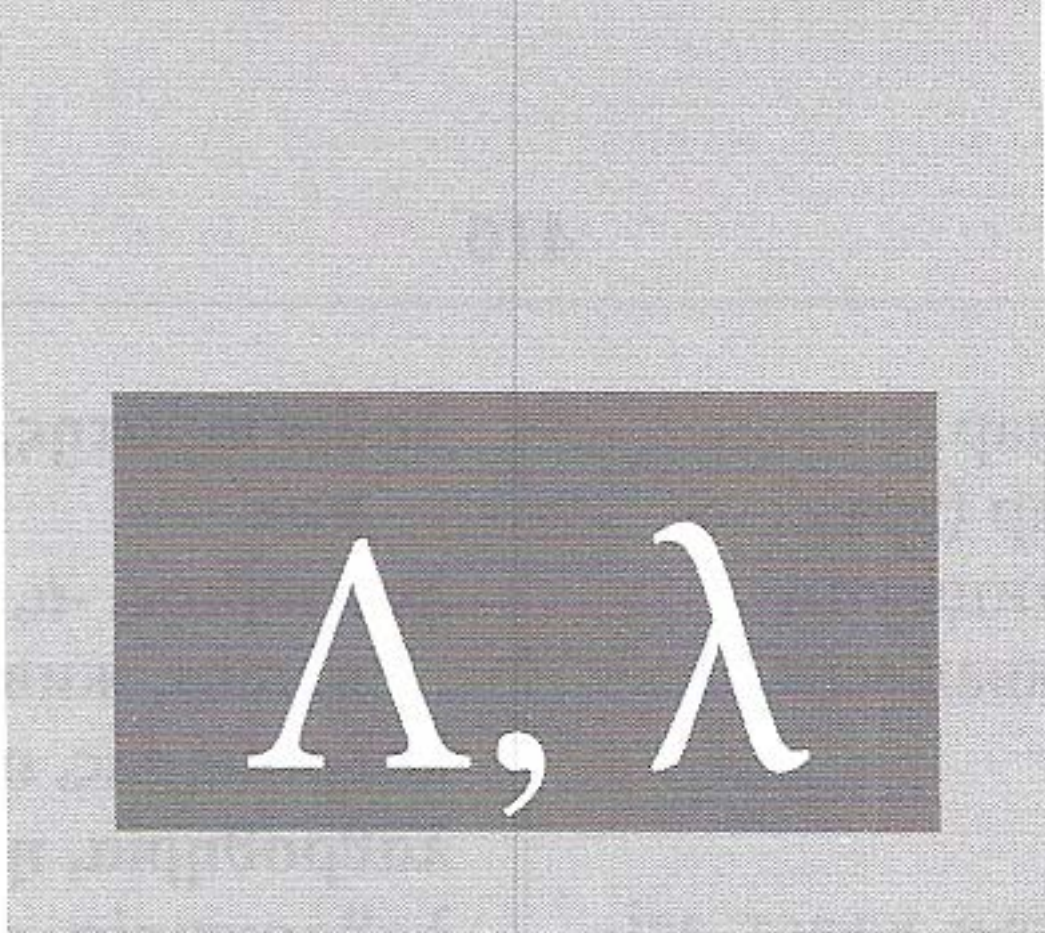
κωλοπετσωμένος, -η, -ο лукав, виспрен, коме није лако подвалити

κώλος, ο 1. стражњица, задњица, гузица; 2. задњи део панталона, тур; 3. дно, данце

κωλοσέρνω → **κωλοσύρνω** → **κωλοσούρνω, κωλόσυρα** → **κωλόσουρα, -σύρθηκα** → **-σούρθηκα, -σερμένος** → **-σουρμένος** вући

неког за собом, иза себе; -ομαι тешко се кретати, вући се
κωλοτροπίδα, η руна на туру
κωλοφωτιά, η → **πυγολαμπίδα**, η свитац, кресница, инсект који задњим делом група светлуца у мраку
κώλυμα, то сметња, препрека, баријера
κώλωμα, то враћање
κωλώνω, κώλωσα, -ωμένος враћати, вратити неког; одступити
κώμα, то кома, летаргија
κωματώδης, -ης, -ες, *ἰεν.* -ους, *ακ.* -η, *μн.* -εις, -η коматичан, летаргичан
κωμειδύλλιο, то идилична комедија, водвил
κώμη, η паланка, насеље веће од села
κωμικό, то комичност, смешност
κωμικός, -ή, -ό комичан
κωμικός, ο комичар (глумац или писац комедија)
κωμικότητα, η смешност, смешљивост, комичност
κωμικοτραγικός, -ή, -ό трагикомичан
κωμόπολη, η градић, паланка

κωμωδία, η комедија: *παίζω* ~ претварати се, комедијати
κωμωδιογράφος, ο комедиограф
κώνειο, то кукута, цволика (отровна биљка)
κώνος, ο конус, купа: *κόλουρος* ~ крња купа
κώπη, η весло
κωπηλασία, η веслање
κωπηλάτης, ο веслач
κωπηλατικός, -ή, -ό веслачки
κωπηλατώ, (ε), -λάτησα веслати
κωφραλαλία, η глувонемост
κωφάλαλος, -η, -ο глувонем
κωφεύω, -ευσα правити се глув; отлушити се
κώφωση, η → **κούφραμα**, то → **κουφραμάρα**, η 1. глувоћа; 2. (*ἱραμ.*) мењање (претварање, замена вокала): *Κώφωση του ε σε ι στα βόρεια ιδιώματα της Ελλάδας*. Претварање вокала „ε“ у „и“ у северним дијалектима Грчке.
κώχη, η → **κόχη**, η

Λ, λ једанаесто слово алфабета, као бројчани знак: λ' = 30, λ = 30 000

λα, το (муз.) ла, нота солмизације

λάβα, η лава

λαβαίνω, έλαβα → **λαμβάνω** добити, примити, узети

λάβарο, το → **σημαία, η** → **μπαϊράκι, το** застава, барјак, стег

λάβδανο, το ладан (седатив, лек на бази опијума)

λαβή, η → **χερούλι, το** 1. држак, дршка, ручица; 2. спортски захват; 3. повод

λαβίδα, η штипаљка, пинцета, клешта; (цркв.) кашичица за причест

λαβομάνο, το умиваоник, лавабо

λάβρα, η жестина, жега, јара, жар; бол душевни или телесни, жарка жеља: *φωτιά και ~* неподношљива жега; страшна скупоба

λαβράκι, το 1. врста рибе; 2. изузетан успех

λάβρος, -α, -ο жесток, нагао, плаховит, напросит

λαβύρινθος, ο лавиринт

λάβωμα, το рана од оружја (прострелна); рањавање, рана, повреда, траума

λαβωμένος, -η, -ο рањен, повређен

λαβώνω, λάβωσα, -ώθηκα, -ωμένος ранити, повредити; **-ομαι** бити рањен, ранити се; бити ганут

λαγάρα, η 1. кристално чиста, бистра течност; 2. поштен, частан човек, поштењачина

λαγара, τα → **λαγγόνια, τα**

λαγαρίζω, -γάρισα, -ίστηκα, -ισμένος очистити, прочистити, разбистрити

λαγάρисμα, το пречишћавање, рафиновање

λαγαρός, -ή, -ό чист, бистар, разбистрен

λαγγάδι, το → **λαγκάδα, η** долина; увала; клисура

λάγγεμα, το млитавост, равнодушност, размекшаност; сета, безнутљивост

λαγγεύω, λάγγεψα, -εύτηκα, -εμένος 1. скакати; 2. уздрхтати, задрхтати; безнути: *Λάγγεψε η καρδιά στο άκουσμά του.* Задрхтало ми је срце на ту вест.

λαγγόνια, τα предео стомака, трбух

λαγήνι, το → **στάμινα, η** бокалчић, пехарчић

λαγιάζω, λάγιασα, -ασμένος шћућурити се, згрчити се, склупчати се

λαγιαρνί, το црно јагње

лагина, η зечица

λάγιος, -α, -ο црн

λαγκάδα, η → **λαγγάδι, το** → **λαγκαδιά, η** удолина, кланац, јаруга

λαγкеύω → **λαγγεύω**

лагвеја, η сладострасност, похотљивост, пожуда

лагвејуω, λάгвеψα бити похотљив, пожудети, сладострасно желети

лагнос, -α, -ο пожудан, похотљив, сладострастан

лагоиардос, ο плашљивац, страшљивац, кукавица

лагоиоιμούμαι → **лагоиоιμάμαι, -κοιμήθηκα** спавати на опрези, „као зец“, дремати

лагопóдарο, το зечја шапа

лагóс, ο дивљи зец

лаготóмарο, το зечја кожа

лагудάκι, το → **κνκλάμινο, το**

лагудέρα, η (науџи.) → **доиáки, το** → **тиμόни, το** полуга (ручка) кормила или волана

лагούμι, το подземни пролаз, лагум, ходник под земљом

лагум(ι)тзής, ο лагумџија

ла(γ)оúто, το (муз.) лаута, лутња

лагóψωμο, το → **пикрíди, το**

λαγωνίκα, η ловачки пас, зечар
λαγωνικό, то ловачки пас, кер (хрт)
λαδάδιο, то уљара, продавница уља
λαδάς, о произвођач и продавац уља
λαδέμπορος, о трговац уљем
λαдерό, то → **λαδωτήρι**, то
λαдерός, -ή, -ό који садржи уље, уљаст, зеј-
 тињаст, посан: *Ολη τη Σαρακοστή έτρωγε*
λαδερά. У току читавог четрдесетоднев-
 ног поста јео је на уљу (постио је).
λαδής, -ιά, -ί који има боју уља, маслинаст
λάδι, то, *ien.* -ίου уље, зејтин: *Αλλαξε τα*
λάδια του αυτοκινήτου. Променио је уље
 у колима; *Βγήκε ~* Успео је да докаже
 своју невиност; *Του βγάζει το ~* „Вади
 му маст“ (гњави га, мучи га).
λαδιά, η 1. велика мрља од уља; 2. богата
 берба маслина
λαδιέρα, η → **λαδικό**, то
λαδικό, то 1. посудница за уље на столу;
 2. брбљива жена и сплеткашица
λαδίλα, η оштар мирис уља
λαδολέμονο, то мешавина уља и лимуно-
 вог сока
λαδομπογιά, η уљана боја
λαδόξιδο, то мешавина уља и сирћета
λαδόχαρτο, то масна, непромочива хар-
 тија
λάδωμα, то мазање, подмазивање; корум-
 пирање
λαδώνω, λάδωσα, -ώθηκα, -ωμένος мазати,
 подмазивати; корумпирати
λαδωτήρι, то пумпица за подмазивање
λαζάνια, та (*uñal.*) резанци, лазање
λαζαρέτο, то лазарет, болница, карантин
λαζαρίνα, η старинска пушка која се пуни-
 ла спреда
λάζος, о кратак и оштар нож
λάθεμα, то → **σφάλμα**, то грешка, погреш-
 ка, грешење
λαθεύω, λάθεψα, -εμένος грешити, погре-
 шити
λάθος, то → **πλάνη**, η грешка, погрешка, за-
 блуда
λαθούρι, то боб (плод)
λαθραίος, -α, -ο, *йрил.* -а сакривен, тајни,
 кријумчарски
λαθραναγνώστης, о, ж. -τρια, η онај који
 нешто чита кријући
λαθρεμπόριο, то кријумчарење, шверцо-
 вање
λαθρέμπορος, о кријумчар, шверцер

λαθρεπιβάτης, о, ж. -ισσα, η „слепи“ пут-
 ник
λαθρόβιος, -α, -ο илегалан, тајан, опскуран
 живот, живот у илегални
λαθροθήρας, о криволовац, зверокрадица
λαθροθηρία, η криволов, криволовство
λαθροχειρία, η злоупотреба, поткрадање,
 шпекулација
λαίδη, η леди, лордова супруга; (*φιι.*) ис-
 тинска дама
λαϊκισμός, о лаицизам, световност
λαϊκός, -ή, -ό 1. народни, лаички, светов-
 ни; 2. сиромашки, јевтин
λαϊκότητα, η лаицизам, световност
λαίλαπα, η 1. силовит ветар, олуја; 2. ве-
 лико зло
λαιμαργία, η прождрљивост, незаситост,
 алавост
λαίμαργος, -η, -ο прождрљив, незасит, алав
λαίμαργος, о прождрљивац, алавац, жде-
 роња
лаиарија, η алка, каиш, ремен
лаиμητόμος, η гиљотина
лаимоδέτης, о → **γραβάτα**, η кравата
лаимόπονος, о → **πονόλαιμος**, о бол у грлу,
 гушобоља
лаимός, о *mn.* лаимоί, οι → **лаиμά**, та врат,
 грло, гуша; **лаиμά**, та разна обољења
 грла: *τον πήρε στο λαίμό του* „зграбило
 га за гушу“ – крив је за своју муку; огре-
 шити се о неког, „носити га на души“
лаїтмотіβ, то лајт-мотив (основна музи-
 чка тема)
лакиέρδα, η (*лаи.*) усољена сува риба: туњ,
 туна
лакές, о, *mn.* -έδες (*франц.*) слуга, лакеј;
 улизица, слугењара
лакиημα, то → **υλάκιημα**, то бежање, трк
лакиζω, λάκισα → **лакиώ** брзо отићи, побећи,
 отрчати
лакиа, η → **лакија**, η удубљење, удолина
лакиάκια, та јамице, рупице на образима
лакиос, о 1. удубљење, јама; 2. шупљина;
 3. ров
лакиούβα, η јама, шупљина, удубљење,
 ров
лакиωμα, то велико удубљење, удолина
лакиρντί, то → **λαкиρντί**, то разговор, при-
 чање, разговарање
лактіζω, λάκτισα, -ίστηκα, -ισμένος ударити
 ногом, шутнути, ритнути

λάκτισμα, то шутирање, ритање
λακίω → **λακίζω**
λακωνικός, -ή, -ό лаконски кратак, сажет
λακωνισμός, о лаконизам (краткоћа израза, садржајност, сажетост)
λαλαγγίτα, η пита од мяса пржена на тигању
λάλημα, то причање, брбљање, торокање; цвркутање; (муз.) звучање
λαλητής, о народни свирач, свирац, играч
λαλιά, η 1. птичје гласање, пој; 2. глас, говор
λαλοπάθεια, η (мед.) говорна мана
λάλος, -α, -ο → **φλύαρος**, -η, -ο брбљив, причљив
λαλούμενα, та дувачки музички инструменти
λαλουμένη, η свакодневни народни говори језик, димотика
λαλώ, (ε, α), **λάλησα** 1. говорити, звучати, звечати, разлегати се; 2. цвркутати, појати (за птице)
λάμα, η 1. лама, врста камиле са Анда; 2. танка метална плочица; 3. жилет, бријачки ножић: ~ του **Θιβέτ** лама, будистички свештеник у Тибету; **Δαλαϊλάμα**, о Далајлама, Велики лама
λαμαρίνα, η црни лим, плех
λαμαρισμός, о ламаркизам (по француском биологу Ламарку)
λαμβάνω → **λαβαίνω**
λαμέ, то (франц.) ламе, брокат, врста тканине са металним одсјајем
λάμια, η 1. митолошко чудовиште Ламија, аждаја; 2. груба, зла жена
λαμιαίος, -ή, -ό ламијски
λαμνοκόπι, то веслање
λαμνοκόπος, о → **κωπηλάτης**, о веслач
λαμνοκοπώ, (ε), **λαμνοκόπησα** веслати
λάμνω (само у *ὑрез.* и *импф.*) → **κωπηλατώ** веслати
λάμπα, η (*ишл.*) лампа, светиљка
λαμπάδα, η велика свећа; бакља, буктиња: *Εχει κορμί λαμπάδα.* „Има стас ко свећа“, („прав као свећа“).
λαμпаδηδρόμος, о онај који у Олимпији припаљује и први носи олимпијску бакљу
λαμπαδηφορία, η бакљада
λαμπαδηφόρος, о бакљоноша, бакљоносац
λαμπαδιάζω, **λαμπάδιασα**, -ασμένος горети, буктати, пламтети, пламсати

λαμπάδιασμα, то горење, буктање, пламсање
λαμπεράδα, η блесак, сјај, блистање
λαμπερός, -ή, -ό сјајан, блистав, озарен
λαμπερότητα, η сјај, блиставост, озареност
λαμπιάρισμα, то прочишћавање, дестилација
λαμπιάρω, **λαμπίκαρα** → -άρισα, -ισμένος прочистити, дестилисати, разбистрити
λαμπικός, о котло, уређај за дестилацију, дестилатор
λαμπіони, то (*ишл.*) лампион, електрична светиљка, електрична батерија
λαμповολή, η сијање, зрачење
λαμповολώ сијати, сјати, блистати, зрачити
λαμπόγυαλο, то стаклени цилиндар за петролејску лампу
λαμпоκόπημα, то сијање, зрачење, севање
λαμпоκοπώ, (α), -κόπησα сијати, сјати, блистати, зрачити
λαμπράδα, η сјај, блештање, блистање
Λαμπρή, η → **Πάσχα**, то Ускрс (Пасха)
λαμπριάτικός, -η, -ο → **пасχαλινός**, -ή, -ό ускршњи; -α *ρούχα* празнично одело
λαμпронτυμένος, -η, -ο свечано, празнично одевен
λαμπρός, -ή, -ό, *ирил.* -ά сјајан, светао, блештав, блистав, красан: -ός *καιρός* лепо време; -ό *φως του ηλίου* блештава светлост Сунца; -ός *άνθρωπος* сјајан (диван, драг, мио) човек; -ή *θωριά του νέου* младић лепог изгледа; -ά *αποτελέσματα* сјајни резултати
λαμπρόσκοла, та ускршњи школски распуст
λαμпростόλιστος, -η, -ο сјајно, раскошно окићен (украшен)
λαμπρότητα, η сјај, сијање, блистање, блесак
λαμпрофорώ, (ε), -φόρεσα, -εμένος носити сјајну, свечану униформу
λαμπρύνω, **λάμπруνα**, -ύνθηκα осветлити, улепшати
λαμπτήρας, о сијалица
λαμπυρίδα, η → **πυγολαμπίδα**, η свитац
λαμπυρίζω, **λαμπύρισα** светлוצати, фосфоресцирати
λαμπύρισμα, то светлוצање, фосфоресцирање

λάμπω, έλαμψα сијати, сјати, засјати, заблистати: *Ο ήλιος λάμπει.* Сунце сија. – *Το πρόσωπό του έλαμψε από χαρά.* Његово је лице сјало од среће. – *Ο, τι λάμπει δεν είναι χρυσός.* Није злато све што сија.

λάμψη, η сијање, светлење, зрачење

λανάρα, η (λαϊμ.) → ланари, то гребен, гребенаљка за чешљање вуне

λαναρίζω, ланариса гребенати

λανарισμα, то гребенање вуне

λανθάνω погрешити; сакрити се

λανθασμένος, -η, -ο погрешан; скривен; лажан; порочан

ланолίνη, η (φρανц.) ланолин

лансáρισμα, то лансирање

лансáρω, лансара → лансáρισα, -ισμένος → εικτοξεύω лансирати

лантца, η велика посуда за прање посуђа у ресторанима, судопера

λάξευσι, η клесање, гравирање

лаξευτής, ο → γλύπτης, ο клесар, гравер, вајар, кишар

лаξευτός, -ή, -ό клесан, гравирани, вајан

лаξεύω, λάξεψα → -ευσα, -εύθηκα, -ε(υ)μένος

1. клесати, гравирати, вајати; 2. дотеривати, обрађивати, улепшавати

лаоуграфия, η фолклористика

лаоуграфиός, -ή, -ό фолклорни

лаоуγράφος, ο фолклорист(а)

Лаокоόντας, ο Лаокоон, старогрчко име, тројански свештеник, његове су речи: *Φόβου τους Δανάους και δώρα φέροντες.* „Чувај се Данајаца и када дарове носе.“

лаоκρατία, η власт народа, демократија

лаоμίσητος, -η, -ο омрзнут, омражен од народа, непопуларан

лаоплάνος, ο демагог

лаопόθητος, -η, -ο → λαοπρόβλητος, -η, -ο популаран

лаός, ο нација, народ

лаосύναξη, η велики скуп људи, маса народа, митинг

лаосωτήριος, -α, -ο спасоносан за народ

λάου-λάου (υрил.) „миц по миц“, малопо-мало, поступно, неприметно

лаουτάρης, ο → лаουτιέρης, ο лаутист(а), свирач лауте

лаουτζίκος, ο → κοσμάκης, ο човек из народа, лаик, припрост човек (и народ)

лаουτιέρης, ο → лаουτάρης, ο

лаούτο, то → λαγούτο, то

лаофиλής, -ής, -ές, ѝен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή омиљен у народу, популаран

лапаδιάζω, -πάδιασα, -ασμένος раскувати се, скашити се

лапаротоμία, η (μεγ.) отварање трбушне дупље, мали рез

лапás, ο (ιυρ.) каша; (φιι.) ленштина, небрижљив човек

ларδί, то сланина, шпек

ларисαϊικός, -ή, -ό → ларисινός, -ή, -ό ларисански, лариски

ларнака, η 1. велики ковчег из легенде о Ноју; 2. саркофаг, ћивот, кивот; 3. урна: *η λάρνακα του Αγίου Σπυρίδωνα στην Κέρκυρα* саркофаг светог Спиридона на Крфу; – *Τα οστά του φυλάγονται σε μια πολύτιμη λάρνακα.* Његове се кости чувају у скупоценој урни.

ларуγγας, ο → ларύγγι, то грло, гркљан, душник: *Εβγαλα το λάρυγγά μου.* „Извалио сам грло“ – викао сам јако; – *Θα του στρίψω το λарύγγι* уврнућу му шију

ларуγγεикτομία, η (μεγ.) операција грла, уклањање душника

ларύγγι, то → лάρуγγας, ο

ларуγγίζω викати, драти се, испуштати грлене гласове, говорити, певати

ларуγγικός, -ή, -ό грлени; -ή φωνή грлени глас, гутурал

ларуγγισμός, ο 1. крик, узвик, повик, кричање; 2. грч мишића грла

ларуγγίτιδα, η запаљење грла, ларингитис

ларуγγολογία, η ларингологија

ларуγγολογικός, -ή, -ό ларинголошки

ларуγγολόγος, ο ларинголог

ларуγγοπάθεια, η (μεγ.) обољење грла или душника

ларуγγοσκόπιο, то ларингоскоп

ларуγγοτομία, η (μεγ.) операција на грлу или душнику

ларуγγόφωνος, -η, -ο који има дубок, грлени глас

λάσιος, -α, -ο длакав, космат, који има густу косу (густе власи)

ласκάρισμα, то → χαλάρωμα, то попуштање, олабављење, млигавост

ласκάρω, ласκάρисα → λάσκαρα, -ίστηκα, -ισμένος олабавити, омлитавити: *Ласκάρισε τα σιοινιά.* Олабави (попусти) уже. – *Ηπια δυο ποτήρια και λасκάρисα.* Попих две чаше и омлитавех.

λάσκιος, -α, -ο (*υἱῶν*.) опуштен, олабављен; (*φειῖ*.) небрижљив, немаран

λάσο, то ласо

λάσπη, η блато, кал: *Το ἔκοψε* ~ Побегло је брзо и кришом. – *Με τη λάσπη οι χωροφύδρομοι είναι αδιάβατοι*. Сеоски путеви су непроходни због блата. – *Η κόρη του έπεσε στη λάσπη*. Његова се кћерка срозала у блато.

λασπόλουτρο, то лековита блатна бања

ласпонέρι, то блатњава, мутна, замућена вода

ласпουριά, η блатиште, каљуга

ласпόχτιστος, -η, -ο зидан блатом

ласпώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή блатњав

λάσπωμα, то прљање (каљање) блатом, блаћење

ласпώνω, λάσπωσα, -ώθηκα, -ωμένος блатити, ублатити, скашити се, угњецавити

ласпихένιος, -α, -ο гумаст, еластичан

λάστιχο, то 1. гума, каучук; 2. спољашња ауто-гума; 3. праћка

латέρνα, η (*υἱῶν*.) вергл

латинικά, та латински језик

латинικός, -ή, -ό латински

латинισμός, ο латинизам, латинштина

латинιστής, ο 1. који проучава латински језик, „латинац“, латинист(а); 2. наставник, професор латинског језика

латиноамериканικός, -ή, -ό → **латиноаμερικάνικος, -η, -ο** латиноамерички

латиноκρατία, η → **фраγχοκρατία, η** период француске владавине у неким деловима Грчке

Латίνος, ο 1. становник Лацијума, Римљанин; 2. католик

латομείο, то → **νταμάρι, то** рудник, мајдан камена, каменолом

латόμηση, η рад у руднику камена или мермера

латόμος, ο радник у мајдану

латομώ, (ε), -τόμησα, -ήθηκα, -ημένος вадити камен из мајдана

λάтра, η брига, старање о кући

латρεία, η обожавање, култ

латреύω, λάτρεψα, -εύτηκα, -εμένος обожавати

λάτρης, ο, ж. -ισσα, η обожаватељ, обожаватељка

латύπη, η уситњени камен, туцаник

лаύρα, η лавра и манастир (насеље монаха са црквама, монашким ћелијама и коначима)

λάφι, то → **ελάφι, то** јелен; кошута

лаφιάζομαι, -άστηκα, -ασμένος преплашити се, уплашити се

лафина, η → **ελάφι, то** кошута

лаφρύς, -ιά, -ύ → **ελαφρός, -ιά, -ό** 1. лаган; 2. непромишљен, глуп

лаφρώνω, λάφρωσα, -ωμένος → **лаφρύνω** олакшати, ублажити, стишати, растеретити

лафураγώγηση, η → **лафураγωγία, η** пљачкање, пустошење

лафураγωγός, ο пљачкаш

лафураγωγώ, (ε), -γώγησα, -ήθηκα, -ημένος пљачкати, пустошити

λάφυρο, то плен

лахаίνω, έλαχα срести случајно; стећи срећом, посрећити се: *Τον έλαχε στη μέση του δρόμου*. Срео га је наред пута. – *Δεν μου έλαχε ποτέ στη ζωή μου*. Никада нисам успео у животу. – *Μου έλαχε*. Десило ми се, посрећило ми се. – *Λαχαίνει καмиά φορά*. Наиђе који пут (посрећи се...). – *Έλαχα τον Πέτρο στην αγορά*. Срео сам Петра на пијаци – *άμα λάχει* ако се деси

λάχана, та јестива зелен и траве (биље)

лаханаγορά, η пијаца, тржница зелени (поврћа)

лаханιάζω, λαχάνιασα, -ασμένος задихати се, задувати се

лаχάνιασμα, то задиханост, задуваност

лаханίδα, η врста поврћа

лаханικό, то свака јестива зелен

λάχано, то купус, зелен, поврће

лаханόκηπος, ο повртњак

лаханοκομία, η повртарство

лаханοκόμος, ο узгајивач поврћа, повртар

лаханοπάζαρο, то → **лаханаγορά, η**

лаханόπιτα, η пита од зелени, зељаница

лаханοπωλείο, то → **μανάβιο, то** пиљарница, продавница воћа и поврћа

лаханοπώλης, ο пиљар

лаханόφυλλο, то лист купуса

лаханοφυτεία, η → **κράμβη, η** гајење поврћа

лахеίο, то лутрија, лоз; сваки неизвестан исход

лаχειοφόρος, -α, -ο добитник на лутрији, власник срећке која је добила згодитак

λαχνός, ο лоз, срећка, згодитак; ο πρώτος ~ главни згодитак

λαχούρι, το скупочена тканина из Лахореа у Индији, проткана златним нитима

λαχτάρα, η жудња, жарка жеља; узбуђење; нестрпљивост: *Με τι λαχτάρα τον περιμένω!* Колико га жарко очекујем!

λαχταρίζω, -άρισα → λαχταρώ

λαχτάρισμα, το велика жеља; узбуђење; нестрпљивост; чежња

λαχταριστός, -ή, -ό жељен, привлачан, допадљив, чаробан

λαχταρώ, (α) → λαχταρίζω, -άρησα → -άρισα желети, чезнути, жудети, тежити

λέβ (мн. λέβα), το (нейром.) лев, бугарска новчана јединица

λεβάντα, η (иџал.) лаванда, лавандула: *Та ρούχα μύριζαν λεβάντα.* Одела су мирисала на лаванду.

λεβάντες, ο (иџал.) источни ветар (са Леванта)

Λεβαντικός, ο, ж. -ίνα, η 1. Левантинац, Левантинка; 2. човек без правог националног осећања

λεβέντης, ο, ж. -ισσα, η висок, стасит, леп и храбар човек, односно жена; ђидија, јуначина, центлмен

λεβεντιά, η (иџур.) стаситост, лепота, храброст, племенитост, великодушност

λεβέντιος, -η, -ο стасит, леп, храбар, племенит, великодушан

λεβεντογενιά, η јуначко поколење, херојска генерација: *Η λεβεντογενιά τού Σαράντα μας έδειξε το δρόμο της τιμής.* Херојска генерација из четрдесете показала нам је пут части.

λεβεντόγερος, ο ветеран, стара јуначина, племенит човек

λεβεντογυναίκα, η стасита, лепа, храбра и племенита жена

λεβентοκόριτσο, το лепа, стасита, храбра и племенита девојка

λεβентониός, ο стасит, леп, храбар и племенит младић; ђидија, јуначина

λεβентόπαιδο, το лепо, храбро и племенито дете

λεβεντόπαπας, ο стасит, леп, храбар и племенит свештеник

λεβентοπνίχτρα, η море, велика вода (која „гута“ храбре и пожртвоване морнаре)

λεβέτι, το → καζανάκι, το мали казан, казанчић

λέβητας, ο → ατμολέβητας, ο велики казан, котло; бојлер; парни котло

λεβητοστάσιο, το котларница

λεβιέ, το → λεβιές, ο (франц.) ручна дизалица (за аутомобил)

λεβίθα, η цревни паразит, глиста

λεγένι, το (иџур.) лавор, умиваоник, леген, лахан

λεγεώνα, η мноштво, масовност, легија, (рим.) 6–7.000 војника: ~ των Ξένων, της Τιμής легије странаца, части

λεγεωνάριος, ο легионар

λέ(γ)ω, είπα, ειπώθηκα, ειπωμένος говори-ти, казати, рећи, причати, излагати, изражавати, сматрати: *Λέω την αλήθεια.* Говорим истину. – *Θρθώς (σωστά) λέει.* Право каже. Истину говори. – *Μην το πείτε σε κανένα.* Немојте то никоме казати. – *Για να πούμε την αλήθεια.* Да кажемо истину. Истину говорећи. – *Είναι τίμιος άνθρωπος, δεν σου λέγω, αλλά...* Не кажем, частан је човек, али... – *σύμφωνα μ' αυτά που λένε (κατά τα λεγόμενα)* према ономе што се прича...; – *Τι έχετε να πείτε (γι' αυτό);* Шта имате да кажете о томе? – *Ο, τι και να λέει δεν τον πιστεύω.* Шта год да каже, не верујем му. – *Τι θα πει ο κόσμος;* Шта ће рећи свет (људи)? – *Πες μας ένα τραγούδι.* Отпевај нам једну песму. – *Το συμβόλαιο λέει ότι...* Уговор каже да... У уговору стоји... – *Ξέρω τι λέγω.* Знам шта говорим. – *Να πούμε (ας πούμε).* Да кажемо. – *Λοιπόν, είπαμε.* Дакле, рекосмо (договорено је). – *Να, τι λένε για σένα.* Ево шта говоре о теби. – *Εμένα το λες;* Мени (то) кажеш? – *Τι θα πει αυτό;* Шта то значи? Шта ће рећи? – *Ποιος θα έλεγε ότι ο άνθρωπος αυτός...* Ко би рекао да овај човек... – *Λέγεται (λένε) ότι...* Говоре да... Прича се да... – *Αυτό εύκολα λέγεται.* То је лако рећи. – *Κατά το λεγόμενο.* Као што се каже. – *Πώς λέγεσθε (πώς σας λένε);* Како се зовете? (Како вас зову?) – *λεγόμενος καλός κόσμος* речени (поменути, такозвани) фини свет; – *Τον είπε τρελό.* Сматра га лудим. – *Τον λένε πλούσιο.* Сматрају га (држе га) богатим. – *Λέτε; Кажете? Верујете? Мислите?* – *Τι λέτε;* Шта кажете? Како вам изгледа? – *Ας πούμε ότι θα έρθει.* Рецимо (надајмо се) да ће доћи. – *Λέγω να αγοράσω αυτοκίνητο.* Намеравам

да купим ауто. – Δεν τον έλεγα τόσο έξυπνο. Нисам га сматрао толико бистрим. – Αν τον έβλεπε κανείς, θα τον έλεγε τρελό. Да га је неко видео, сматрао би га лудим. Εγώ τα λέω, εγώ τα ακούω. „Ја говорим, ја слушај.“ – говорим безуспешно. – Τα μάτια σου λένε αυτό που θέλεις. Очи ти говоре шта желиш (за чим чезнеш). – Ο παπάς λέει το Ευαγγέλιο. Свештеник говори (чита јеванђеље). – Πες του να μην τον ξαναδώ. Реци му да нећу више да га видим.

Λεζάντα, η (φранц.) легенда, тумачење, објашњење слике

Ληλασία, η → **Ληλάτηση, η** пљачка, грабеж, мародерство

Ληλατώ, (ε), -λάτησα, -ήθηκα, -ημένος пљачкати, пустошити

Λέι, το (рум.) леј, румунска новчана јединица

Λεία, η 1. плен, пљачка, отимачина; 2. плен (жртва) месождера

Λειαίνω, λείανα, -άνθηκα, -ασμένος глачати, полирати, угладити

Λεиανίζω → **Λиανίζω**

Λεианоπωλητής, ο → **Λианоπουλητής, ο**

Λεиανση, η глачање, полирање

Λεиαντήρας, ο → **Λеиαντήριο, το** сваки алат и уређај за глачање

Λεиζερ, το (енгл., физ.) ласер

Λеиос, -ία, -ίο клизав, углачан, гладак

Λеиπω, έλειψα бити одсутан, одсуствовати; недостајати: *Λίγο έλειψε να πέσει*. Мало је недостајало да не падне.

Λеиρί, το креста

Λеиτούργημα, το јавна служба, функција

Λеиτουργία, η рад, функционисање, активност, акција: *η θεία* ~ богослужење (св. литургија)

Λеиτουργιά, η жртва, поклон у знак захвалности Богу или неком свецу, понуда

Λеиτουργική, η литургика, богословска наука о богослужењу

Λеиτουργικός, -ή, -ό литургијски

Λеиτουργός, ο 1. јавни службеник, чиновник; 2. свештеник, службеник свевишњег, свештено лице

Λеиτουργώ, (ε), -ούργησα, -ήθηκα, -ημένος 1. радити, деловати, функционисати; 2. обављати богослужење; **-ιέμαι** присуствовати богослужењу

Λеиχήνα, η лишај

Λеиχουδεύομαι → **Λиχουδεύομαι**

Λеиψανδρία, η 1. недостајање мушкараца; 2. недовољан број, мањак добрих и искусних (стручњака, политичара)

Λеиψανο, το остатак, мошти: *τα άγια λείψανα* свете мошти; – *συνοδεύω το λείψανο* испраћати посмртне остатке; – *τα λείψανα της περιουσίας του* остаци његовог богатства (имовине); – *τα λείψανα φαγητού* остаци хране – *Εθαψαν το λείψανό του στον οικογενειακό τάφο*. Његове посмртне остатке сахранили су у породичној гробници.

Λеиψανοθήκη, η сандук, ћивот (кивот) са светим моштима

Λеиψοφεугαριά, η ноћ без месечине

Λеиψυδρία, η суша, недостатак воде

Λеиώνω, έλειωσα, λειωμένος 1. (рас)топити, растворити; 2. похабати, износити; 3. изнурити

Λеиάνη, η 1. лавор, посуда за умивање; 2. котлина, долина; 3. карлица

Λеианоπέδιο, το котлина, удолина, басен

Λеиκός, ο 1. мрља, флека; 2. онај који наноси срамоту, гад, рђа, подлац

Λеиκιάζω, λείκισα, -άστηκα, -ασμένος умрљати, уфлекати, укаљати

Λеиκισμα, το прљање, каљање, мрљање

Λеиκτιός, -ής, -ό стилски, који се односи на реч, на правилно говорење, лекторски

Λеиκτορας, ο лектор

Λеиλειας, ο → **Λеλέκι, το** → **πελαργός, ο** рода (за птицу), рода (алатка, оруђе слично српу)

Λеμβοδρομία, η трка чамаца, регата

Λеμβος, ο такмичарски чамац

Λеμονάδα, η лимунада

Λеμονής, -ιά, -ί боје лимуна, лимунжут

Λеμόνι, το лимун (плод)

Λеμονιά, η лимун (стабло)

Λеμονοδάσος, το лимунов гај

Λеμονόζουμο, το сок од лимуна

Λеμονοστύφτης, ο суд за цеђење лимуна

Λеμονόφλουδα, η кора лимуна

Λеμφαγγείωμα, το (мед.) бенигни тумор лимфних судова

Λеμφαδενίτιδα, η (мед.) запаљење лимфних жлезда

Λеμφατικός, -ής, -ό → **Λυμφατικός, -ής, -ό** кржљав, закржљао због дисфункције лимфног система

Λεμφατισμός, ο (*μεγ.*) лимфатизам, органске аномалије због лимфног система
Λεμφικός, -ή, -ό лимфни
Λεμφοκύτταρο, το лимфоцит
Λέμφος, η лимфа (лимфна течност)
Λенинизμός, ο лењинизам
Λениνιστής, ο лењинист(а)
λέξη, η реч: *κατά* ~ од речи до речи, дословно, дословце; - *με μία* ~ једном речи; - *με λίγες λέξεις* са мало речи; - *με άλλες λέξεις* другим речима; - *Оλα αυτά είναι κενές λέξεις*. Све су то празне речи. - *Δεν είπε λέξη*. Није рекао ни реч. - *То τηλεγράφημα αποτελείται από πέντε λέξεις*. Телеграм је састављен од пет речи.
Λεξίδιο, το мала реч, речца
Λεξιθήρας, ο који употребљава неубичајене, сувише „учене“ и неразумљиве речи
Λεξικό, το лексикон, речник: *То βιβλίο αυτό είναι λεξικό της νεοελληνικής γλώσσας*. Ова књига је лексикон новогрчког језика.
Λεξικογραφία, η лексикографија
Λεξικογραφικός, -ή, -ό лексикографски
Λεξικογράφος, ο лексикограф
Λεξιλόγιο, το 1. речник; скуп свих речи једног језика; 2. на крају књиге: тумач мање познатих речи
Λεονταρής, ο → **Λιονταρής, ο** лажни јунак, разметљивац, хвалиша
Λεοντάρι, το → **Λιοντάρι, το** → **Λέοντας, ο** лав
Λεοντή, η лавља кожа
Λεοντόκαρδος, -η, -ο → **Λεοντόθυμος, -η, -ο** храбар, јуначан, срчан, „као лав“
Λεοντόψυχος, -η, -ο → **Λιονταρόψυχος, -η, -ο** храбар, племенит
Λεοπάρδαλη, η леопард, пантер
Λέπι, το крљушт, љуштура
Λεπίδα, η → **Λεπίδι, το** оштрица, рез
Λεπιδόπτερα, τα оштрокрилци
Λεπιδωτός, -ή, -ό који је прекривен крљуштима
Λέπρα, η → **Λώβα, η** губа, лепра
Λεπροκομείο, το болница за губаве, лепраријум
Λεπρός, -ή, -ό губав, лепрозан
Λεπταίνω → **Λεπτύνω, λέπτυνα, -ύνθηκα** стањити, ушилјити, ослабити
Λεπταισθησία, η префињеност, суптилност, деликатност

Λεπταισθητος, -η, -ο осећајан, префињен
Λεπτεπίλεπτος, -η, -ο врло танак, витак, фини, сензибилан, нежан, деликатан, префињен
Λεπτό, το 1. лепта, стоти део драхме; 2. минут, шездесети део сата
Λεπτοδείχτης, ο минутна казаљка
Λεптоκαωμένος, -η, -ο који је нежног састава, мршав, слабуњав; чуван, мажен
Λεπτολογία, η 1. детаљисање, прецизност, минуциозност; 2. бављење ситницама, ситничарење
Λεπτολόγος, -α, -ο детаљан, ситничав
Λεπτολογώ, λεπτολόγησα, -μένος 1. детаљно проучавати; 2. бити педантан
Λεптоμαθημένος, -η, -ο навикнут на лагодност, на живот без потешкоћа, неопоран
Λεπτομέρεια, η детаљ, појединост, ситница
Λεптоμερειακός, -ή, -ό детаљан, подробан, прецизан
Λεптоμερής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή појединачни, детаљан, подробан
Λεπτός, -ή, -ό 1. танак, витак, нежан, слаб; 2. фини, елегантан, осетљив, крхак: *Αγόρασε δυο μέτρα λεπτό ύφασμα για κουρτινες*. Купила је два метра танке тканине за завесе. - *Στα νιάτα μου ήμουν πολύ λεπτός*. У младости сам био врло мршав. - *Πρόσεξε, είναι λεπτά μηχανήματα*. Пази, то су осетљиве машине! - *Στα ποιήματά του διακρίνεται μια λεπτή ειρωνεία*. Кроз његова дела провејава блага иронија.
Λεπτότητα, η финоћа, пристојност, префињеност, осетљивост
Λεπτούργημα, το → **κομψοτέχνημα, το** уметничко дело, нарочито: уметничка столарија
Λεπтурγός, ο столар, уметник
Λεптурγώ, (ε), -ούργησα бавити се фином, уметничком обрадом дрва или метала
Λεптоύτσικος, -η, -ο → **κοκαλιάρης, -α, -ιο** врло мршав, „кост и кожа“
Λέπτυνα, аор. ἴл. Λεπταίνω
Λεπτύνθηκα, аор. ἵас. ἴл. Λεпταίνω
Λεπτύνω → **Λεпταίνω**
Λέρα, η прљавштина, нечистоћа, замазаност
Λερός, -ή, -ό прљав, нечист, замазан

λέρωμα, το → **λερωματιά, η** прљање, брљање
λερώνω, λέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος прљати, упрљати, замазати
λεσβιακός, -ή, -ό лезбоски (са острва Лезбоса): *Η Σαπφώ αντιπροσωπεύει τη λεσβιακή ποίηση.* Сапфо је представница лезбоске поезије. (*μεϊφ.*) лезбејски
λέσχη, η друштвена просторија, клуб, карташница
λετσαρία, η (*υϊαλ.*) прљавштина, нечистоћа, гадост, простота
λέτσο, ο (*υϊαλ.*) слабо одевен, отрцан; нечастан, презрен
λεύγα, η (*λαϊμ.*) миља, дужинска мера: 5556 м
λευθεριά, η → **λευτεριά, η** → **ελευθερία, η**
λευθέρωμα, το → **ελευθέρωμα, το**
λευθερώνομαι → **ελευθερώνομαι**
λευίτης, ο → **κληρικός, ο** левит, клерикалац, клирик, свештеник
λεύκα, η бор
λευκαδίτιος, -η, -ο левкадијски, који је са острва Левкада
λευκάζω, λεύκασα бити бео, белети се
λευκαίνω, λεύκανα, -άνθηκα, -ασμένος бели-ти, побелити, учинити нешто белим: *Τα μαλλιά του λευκάνθηκαν από τα χρόνια.* Његове су косе побелеле од година.
λευκάνθεμο, το бела рада, иванчица (красуљак)
λεύκανση, η белење, чишћење
λευκαντής, ο → **λευκαστής, ο, ж. -άντρ(ι)α,** η белилац, фарбар, бојаница
λευκαντικό, το средство за белење, белило
λευκαντικός, -ή, -ό који даје белину, избељујући
λευκοκύτταρα, τα леукоцити, бела крвна зрнца
λευκόλιθος, ο магнезит
λευκοπλάστης, ο леукопласт, фластер
λευκός, -ή, -ό бео; чист; недужан, частан, беспрекоран
λευκοσίδηρος, ο бели лим
λευκότητα, η бело, белина; чистота, поштење, недужност, невиност
λευκοφωρό, (ε), -φόρεσα, -εμένος бити обучен у бело, носити белу одећу
λευκόχρυσος, ο → **πλατίνα, η** бело злато, платина

λεύκωμα, το 1. албум; 2. споменар; 3. албумин: *Είναι το λεύκωμα του γάμου μας.* Ово је албум са нашег венчања. – *Φυλλομετρώντας το μαθητικό λεύκωμα, συγκινηθήκα.* Прелиставајући ћачки споменар узбудих се. – *Εχω λεύκωμα και κάνω δίαιτα.* Имам албумин и држим дијету.
λευτεριά, η → **ελευθερία, η**
λεύτερος, -η, -ο → **ελεύθερος, -η, -ο**
λευτερώνω, -τέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος → **ελευθερώνω**
λευχαμία, η леукемија
λεφτό, το → **λεπτό, το**
λεχούδι, το новорођенче, младунче
λεχούσα, η → **λεχώνα, η** породиља
λεχρίτης, ο, ж. -ισσα, η скитница, неваља-лац, пропалица
λεχώνα, η породиља
λεχωνιά, η 40 дана после порођаја, „бабине“
λέω → **λέγω** → **κρένω**
Λεωνίδας, ο Леонида
λεωφορειακός, -ή, -ό аутобуски
λεωφορείο, το аутобус
λεωφορειούχος, ο власник аутобуса
λεωφόρος, η булевар, авенија
λήγουσα, η последњи слог сваке речи
λήγω, έληξα, ληγμένος завршити, окончати, истекнути, истећи: *Η βασηλεία (του) λήγει.* Завршава се његова владавина (царевање). – *Η προθεσμία μίσθωσης λήγει στα μέσα Μαρτίου.* Рок уговора о закупу истиче средином марта. – *Η συναλλαγματική έληξε.* Меница је истекла. – *Με την αγόρευση του προέδρου έληξε η συνεδρίαση.* Са иступањем председника састанак (скуп) је завршен.
λήθαργος, ο успаваност, летаргичност
λήθη, η → **λησμονιά, η** заборав
λήκυθος, η стакленце, урна са смирном у спомен на мртве
λημέρι, το скровиште, јазбина, прибежиште, склониште
λημεριάζω, λημέριασα, -ασμένος крити се, склонити се, сакривати се
λήμμα, το 1. лексем; 2. поставка, премиса
Λήναια, τα Линеја, празник старих Грка у славу Диониса
ληνός, ο каца за муљање грожђа

λήξη, η прекид, обустава, крај, истек (рока):
 ~ προθεσμίας протек (истек) рока, тер-
 мина
ληξιαρχείο, то канцеларија, регистар ли-
 чних података
ληξιαρχικός, -ή, -ό регистарски, бележни-
 чки
ληξίαρχος, ο руководилац регистратуре
ληξιπρόθεσμος, -η, -ο коме (чему) је исте-
 као рок
λήπτης, ο прималац
λησμονιά, η → **λήθη**, η → **ξεχασία**, η заборава,
 забравност, забрављање
λησμονιάρης, -α, -ιχο заборавањ; лакоуман;
 забравко; лакоумник
λησμο(νο)βότανο, то заборавак, замишље-
 на „трава заборава“ (коју једу мртви да
 би заборабили овај свет)
λησμονώ, (α, ε), -σιμόνησα, -ήθηκα, -ημένος
 заборавити, не сећати се; бити забо-
 рављен
λησμοσύνη, η → **ξέχασμα**, то забравност,
 забрав
ληστανтάρτης, ο, ж. -ισσα, η разбојник, од-
 метник
λησταρχείο, то скровиште, скривалиште
 разбојника, разбојничка јазбина
λήσταρχος, ο, ж. -ίνα, η вођа разбојника,
 харамбаша
ληστέια, η разбојништво, пљачка, отима-
 чина
ληστεύω, λήστεψα, -εύθηκα, -ευμένος гра-
 бити, отимати, пљачкати
ληστής, ο разбојник, пљачкаш, бандит
ληστοσυμμορία, η разбојничка дружина,
 банда
ληστοσυμμορίτης, ο, ж. -ισσα, η разбојник,
 бандит
λησтриκός, -ή, -ό разбојнички, пљачкашки,
 бандитски
ληтάρι, то уже, каиш за везивање пса
λήψη, η примање, узимање, пријем
ληψοδοσία, η → **δοσοληψία**, η 1. узајамне
 везе (пословне, пријатељске), односи;
 2. дати-узети
λιάζω → **ηλιάζω**, έλιασα, лιάστηκα, лιασμένος
 изложити сунцу, сушити; -ομαι сунчати
 се
λιακάδα, η пријатна топлота сунца; осун-
 чаност, осветљеност
λιακωτό, то веранда, тераса, осунчани део
 куће

λιανά, та ковани новац, ситнина; талон:
 Έχεις ένα πεντακοσάρι λιανά; Имаш ли
 500 драхми у ситнини, уситно?
λιανεύω, λιάνεψα, -εύτηκα, -εμένος утањи-
 ти, уситнити, ослабити
λιανίζω → **λειανίζω**, λιάνισα, -ίστηκα, -ισμέ-
 νος уситнити, искомадати, исећи
λιανικός, -ή, -ό уситњен, искомадан, раш-
 члањен: **λιανικά-χονδρικά** малопродаја-
 великопродаја
λιάνισμα, то → **ιομμάτιασμα**, то уситња-
 вање, комадање, рашчлањавање
λιανοκάματος, -η, -ο уситњен, детаљисан,
 рашчлањен
λιανο(ν)τούφειο, то појединачни пуцњи,
 пушкарање
λιανοπουλητής, ο → **λειανοπωλητής**, ο трго-
 вац, продавац на мало, ситничар
λιανοπουλώ, (α), -πούλησα продавати на
 мало
λιανός, -ή, -ό танак, слаб
λιανοτράγουδο, то популарна песма, по-
 докница, серенада, поскочица
λιάσιμο, то излагање сунцу, сунчање; про-
 сушивање
λιαστός, -ή, -ό сушен под сунчевом светло-
 сти, осушен на сунцу, изложен сунцу
λιάστρα, η уређај за сушење воћа, сушара
λιβάδα, η велика ливада, пашњак
λιβάδι, то ливада, пашњак
λιβαδίσιος, -ια, -ιο ливадски, пашњачки
λιβαδότοπος, ο ливадски, пашњачки пре-
 део
λιβάνι, то → **λίβανος**, ο тамјан
λιβανιά, η мирис тамјана
λιβανίζω, -βάνισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. (ο)ка-
 дити тамјаном; 2. улагивати се: Η μητέ-
 ρα μου λιβάνισε τα εικονίσματα. Мајка је
 окадила иконе тамјаном. – **Λιβανίζουν**
 το διευθυντή τους για να 'χουν την εύνοιά
 του. Улагују се („каде“) директору да би
 стекли његову наклоност.
λιβάνισμα, то 1. кађење тамјаном; 2. улагива-
 вање, подилажење, улизивање
λιβανιστήρι, то → **θυμιατός**, ο кадионица
λιβανιστής, ο, ж. -τρια, η 1. онај који кади
 тамјаном; 2. удворица, улизица
λίβανος, ο → **λιβάνι**, то
λίβας, ο → **γαρμπής**, ο југозападни ветар
 који суши усева
λιβελ(λ)ογράφημα, то памфлет, пасквил(а)

λιβελ(λ)ογραφία, η памфлетирање, писање памфлета
 λιβελ(λ)ογράφος, ο памфлетист(а)
 λιβελ(λ)ογραφώ, (ε), -γράφησα писати памфлете, памфлетирати
 λίβελ(λ)ος, ο (λαϊв.) памфлет, пасквила
 λιβιγρούμι, το (еніл., нейром.) дневна соба
 λίβρα, η тежинска јединица (0,553 кг)
 λιβρέα, η ливреја
 λιβυиός, -ή, -ό либијски
 λιγάκι (υрил.) врло мало, сасвим мало, малчице
 λίγδα, η 1. маст (углавном свињска); 2. масна мрља; 3. (φιλ.) бескарактеран човек, нитков, подлац
 λιγδερός, -ή, -ό масан, прљав, нечист
 λιγδιά, η мрља од масти, масна мрља
 λιγδιάζω, λιγδιασα умастити, упрљати
 λιγδιάρης, -α, -ιχο масан, прљав човек, прљавко
 λίγδωμα, το умашћивање, прљање, замашћеност
 λιγδώνω, λιγδωσα, -ώθηκα, -ωμένος умастити, замастити, упрљати масноћом
 λιγνάδα, η мршавост, посност
 λίγνεμα, το мршављење, слабљење
 λιγνεύω, λιγνεψα (ο)мршавити, (ο)слабити
 λιγνίτης, ο лигнит
 λιγνιτωρυχείο, το рудник лигнита
 λιγνιτωρύχος, ο радник, рудар у руднику лигнита
 λιγνός, -ή, -ό мршав, слаб, сув, танак
 λιγοζώητος, -η, -ο → λιγόζωος, -η, -ο који кратко живи, кратковечан
 λιγοήμερος, -η, -ο који траје мало дана, краткотрајан
 λιγοθυμία, η → λιποθυμία, η несвестица, клонулост, слабост
 λιγόλογος, -η, -ο малорек, који мало говори, шкрт на речима, ћутљив
 λιγομίλητος, -η, -ο → ακριβομίλητος, -η, -ο
 λίγος, -η, -ο мали, малобројан
 λιγόστημα, το смањивање, умањивање, опадање, редуковање
 λιγοστεύω, λιγόστεψα, -ευμένος смањити, умањити, редуковати
 λιγοστός, -ή, -ό врло мали, малобројан, ограничен, недовољан
 λιγούρα, η 1. мука, гађење, одвратност; 2. жива жеља, тежња, жудња

λιγουρεύομαι, -εύτηκα, -εμένος желети, жудити, зажелети се: *Λιγουρεύτηκε μεσοχείμωνα να φάει σταφύλια.* Усред зиме зажеleo је да једе грозђе.
 λιγουρευτός, -ή, -ό врло жељен, жуђен
 λιγουριάζω, -γούριασα осећати муку, гадити се
 λιγούριασμα, το мука, гађење, повраћање
 λιγοφαγία, η скромност у јелу, нејешност, слабојешност
 λιγόχρονος, -η, -ο → олиγοχρόνιος, -ια, -ιο
 λιγοψυχία, η → λιγοψυχία, η малодушност, страх, кукавичлук
 λιγόψυχος, -η, -ο малодушан, страшљив; подао, кукавички
 λιγοψυχώ, (ε), -ψύχησα бити малодушан, страховати, плашити се
 λίγωμα, το → λιγούρα, η мука, малаксалост, несвестица
 λιγωμάρα, η → λιγούρα, η мука, гађење, малаксалост, несвестица
 λιγώνω, λίγωσα, -ώθηκα, -ωμένος изазвати или осећати муку, гађење
 λιθάνθρακας, ο камени угаљ
 λιθανθρακοφόρος, -α, -ο налазиште, лежиште каменог угља
 λιθάργυρος, ο оксид олова
 λιθάρι, το мањи камен, каменчић
 λιθία, η камени зид (без малтера)
 λιθίαση, η стварање камена (у жучи, бубрегу и сл.)
 λίθινος, -η, -ο камени; камен; -ή εποχή камено доба
 λιθοβόλημα, το бацање камена
 λιθοβολισμός, ο каменовање
 λιθοβολώ, (ε), -βόλησα, -ήθηκα, -ημένος каменовати
 λιθογραφείο, το литографија (радионица)
 λιθογράφημα, το → λιθογραφία, η литографија (литографски рад, дело)
 λιθογράφηση, η литографисање
 λιθογραφία, η → λιθογράφημα, το
 λιθογραφικός, -ή, -ό литографски
 λιθογράφος, ο литограф (уметник)
 λιθογραφώ, (ε), -γράφησα, -ήθηκα, -ημένος радити литографију, литографисати
 λιθοδομή, η зидање зида каменом
 λιθοδομία, η зидање каменом
 λιθοδομικός, -ή, -ό зидан каменом
 λίθος, ο камен, камени блок
 λιθοστρώνω, λιθόστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος поплочати, прекрити каменом

λιθόστρωτος, -η, -ο прекривен, поплочан каменом
 λιθόσφαιρα, η литосфера, чврсти део Земљине коре
 λιθόχτιστος, -η, -ο зидан каменом
 ликέρ, то (фрaнц.) → ηδύποτο, то ликер
 ликνίζω, λίκνισα, -ίστηκα, -ισμένος љуљати, балансирати, њихати (се)
 λίκνισμα, то љуљање, њихање, балансирање
 ликνιστός, -ή, -ό → ликνιστικός, -ή, -ό љуљајући, гегајући
 λίκνο, то колевка: Σ' αυτό το ξύλινο λίκνο μεγάλωσε κι ο πατέρας σου. У овој дрвеној колевци растао је и твој отац. – Η Ελλάδα υπήρξε το λίκνο του πολιτισμού. Грчка је колевка цивилизације.
 λιλά (урид., нейром.) 1. лила, љубичасте боје; љубичаст; 2. λιλά, то љубичаста боја
 λιλιπούτιος, -α, -ο лилипутански; ο ~ лилипутанац, патуљак
 λίμα, η велика глад, прождрљивост, ала-вост
 λίμα, η (ишл.) 1. ренде, хобл, тестера; турпија; 2. брбљивост
 λιμαδόρος, ο → φλύαρος, ο → πολυλογάς, ο 1. причалица, брбљивац, брбљивко, брбљуша; 2. рендиша
 λιμάζω, λίμασα, -ασμένος осећати велику глад, бити прождрљив, халав; гладовати
 λιμάνι, то 1. лука, пристаниште; 2. прибежиште, склониште
 λιμάρης, -α, -ιο прождрљивац, алавац, гладница
 λιμάρωμα, то турпијање, брушење, глачање
 λιμάρω, λιμάρισα → λιμара, -ισμένος турпијати, брусити, глачати
 λίμασμα, то велика глад, прождрљивост, халапљивост, алавост
 λιμεнарχείο, то лучка капетанија
 λιμενάρχης, ο управник (капетан) лучке капетаније
 λιμένας, ο лука, пристаниште
 λιμενεργάτης, ο лучки радник
 λιμενικός, -ή, -ό лучки, пристанишни
 λιμενοβραχίονας, ο лукобран, моло
 λιμενοφύλακας, ο лучки стражар, чувар

λιμνάζω, λίμνασα, -ασμένος 1. не отицати, не тећи, постати мочваран; 2. бити непокретан, не кретати се
 λιμναίος, -αία, -αίο језерски
 λίμνη, η језеро
 λιμνίσσιος, -ια, -ιο → λιμνώδης, -ης, -ες језерски, који живи у језеру
 λιμνόβιος, -ια, -ιο језерски, који живи у језеру
 λιμνοθάλασσα, η лагуна
 λιμοκοντόρος, ο кицош, гиздавац
 λιμοκτονία, η смрт, умирање од глади
 λιμοκτονώ, (ε), -ιτόνησα умрети од глади: Στην Κατοχή πολλοί Αθηναίοι λιμοκτονούσαν. За време окупације многи Атињани су умирали од глади.
 λιμός, ο велика глад, несташница хране
 λιμουζίνα, η (фрaнц.) лимузина
 λιμπεραλισμός, ο либерализам
 λιμπίζομαι, -ίστηκα желети жарко, жудети, меркати
 λιμπинто, то (нейром.) либидо, похота
 λιμπιστός, -ή, -ό → λιμπιστικός, -ή, -ό жељен, драг, пожељан
 λιμπретίστας, ο либретист(а)
 λιμπрето, то (ишл.) либрето
 λινάρι, то лан
 линаρόσπορος, ο семе лана
 λινάτσα, η дебело, грубо сукно од лана и конопље
 лινέλαιο, то ланено уље
 λινό, то врста лагане тканине од ланених, памучних и свилених нити
 линоβάμβακος, -η, -ο саткан од ланених и памучних нити
 линомέταξος, -η, -ο саткан од лана и свиле
 λινός, -ή, -ό ланен
 линоτύπης, ο (фрaнц.) типограф који ради линотипију, линотипист
 линоτυπία, η линотипија
 линоτυπικός, -ή, -ό линотипски
 линтсáрисμα, то (енл.) линчовање, линч
 линтсáρω, линтсáρισα, -ίστηκα, -ισμένος (енл.) линчовати
 лиобολία, η → ηλιοβολία, η
 лиόγερμα, то → ηλιόγερμα, то
 лиόδεντρο, то маслина (стабло)
 лиόκαλος, -η, -ο врло леп, прелеп, леп као Сунце: Αγάπησε μια λιόκαλη κοπέλα. Волео је једну прелепу девојку.
 лиόκλαδο, то → лиόκλαρο, то маслинова грана

λιοκόκι, το → λιοκούτσο, το семе масли-
не
 λιόλαδο, το → ελαιόλαδο, το маслиново
уље
 λιομάζωμα, το сакупљање, берба маслина:
То λιομάζωμα γίνεται με τα χέρια. Берба
маслина обавља се ручно.
 λιομαζώχτρα, η берачица маслина
 λιονταρής, ο → леонταρής, ο
 λιοντάρι, το лав
 λιονταρίσιος, -ια, -ιο лављи
 λιονταρόψυχος, -η, -ο храбар, „лављег
срца“, одважан
 λιόντας, ο, ж. -ισσα, η лав, лавица
 λιοпύρι, το велика врућина, јара, жега
 λιοστάσι, το → ελαιώνας, ο маслињак
 λιοτριβειό, το → ελαιοτριβείο, το → λιοτριβί,
то преса, уређај за цеђење маслина
 λιοτρόπι, το → ηλιοτρόπιο, το
 λιοφάγος, ο → ελαιοφάγος, ο онај који једе
маслине, љубитељ маслина
 λιόφυτος, -η, -ο (предео) засађен маслина-
ма
 λιόχαρος, -η, -ο врло срећан, озарен, ра-
достан
 λιπαίνω, λίπανα, -άνθηια, -ασμένος подма-
зивати (машине); ђубрити (земљу)
 λίπανση, η подмазивање; ђубрење
 λιпанτήρας, ο уређај за подмазивање
 λιпанτής, ο подмазивач
 λιпанτικός, -ή, -ό подмазивачки
 λιπαρός, -ή, -ό 1. мастан, који садржи мно-
го масних материја; 2. плодан: Τα λιπα-
ρά φαγητά βλάπτουν την υγεία. Масна
јела шкоде здрављу.
 λίπασμα, το ђубре, гној, ђубриво
 λιπόβαρος, -η, -ο → λιποβαρής, -ής, -ές мањ-
кав, некомплетан, са мањом тежином од
прописане
 λιποθυμία, η → λιποθυμιά, η → λιποθύμισμα,
то несвестица, вртоглавица, слабост
 λιπόθυμος, -η, -ο онесвешћен, клонуо, па-
рализован
 λιποθυμώ, (α), -θύμησα, -ισμένος онесвес-
тити се, обезнани се, клонути, пасти
у несвест
 λιπομάρτυρας, ο одсутни сведок, који се
није одазвао позиву суда да приступи
као сведок
 λιπομартυρία, η одсуство, неодазивање
сведока
 λίπος, το, ἱεν. -ους маст, масноћа

λιποσαρμία, η немоћ, слабост, мршавост,
мршављење
 λιπόσαρκος, -η, -ο мршав, постан, слабог
тела
 λιποταξία, η дезертирање
 λιποτάχτης, ο дезертер, војни бегунац
 λιποταχτώ, (ε), -άχτησα дезертирати
 λιποψυχία, η 1. страх, обесхрабрење; 2. не-
свестица, клонулост
 λιπόψυχος, -η, -ο преплашен, обесхрабрен,
кукавички
 λιποψυχώ, (ε), -ψύχησα, -ισμένος плашити
се, обесхрабрити се
 λιπώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η, мн. -εις,
-η мастан, дебео
 λίωμα, το (мед.) масно ткиво, израштај на
ткиву, липом
 λίρα, η (ишл.) новчана јединица неких зе-
маља (фунта, ливра)
 лирета, η (ишл.) лира
 лисгари, то ракљаста мотика
 λίστα, η (ишл.) каталог, списак, листа
 литанеја, η литанија, литија
 литанеуω, литанеуσα → литанеψα литаниса-
ти
 лити, η 1. литија, верско ноћно бдење, бде-
није; 2. унутрашње предворје визан-
тијског храма
 λιτοδίαитος, -η, -ο умерен у јелу; скроман:
Οι Σπαρτιάτες ήταν λιτοδίαιτοι. Спартан-
ци су били умерени у јелу.
 литос, -ή, -ό скроман, једноставан, умерен,
уздржљив
 литότητα, η скромност, умереност, уздр-
жљивост
 λίτρα, η → λίτρο, το литар
 лихνίζω, λίχнисα, -ίστηια, -ισμένος вејати,
тријерисати, ветрити, решетати (нџр.
жито)
 лихнисма, то вејање, тријерисање, ветрење,
решетање
 лихниστήρι, то вејалица, решето, тријер
 лихниστής, ο решетар, тријерција
 лихουδεύομαι → λειχουδεύομαι, -εύτηια сла-
дити се
 λ(ε)ιχούδης, ο, ж. -ούδα, η лакомац, про-
ждрљивац, гурман, сладокусац
 λ(ε)ιχουδιά, η страст за јелом, прождрљи-
вост, гурманлук; λ(ε)ιχουδιές, οι одабра-
на и пикантна јела
 λ(ε)ιχουδιάρης, -α, -ιχο → λ(ε)ιχούδης, -α,
-ιχο

λιῶμα, **το** топљење, претварање у кашу
λιῶναι, ἔλιωσα, λιωμένος (ο)топити, скаши-
ти

λιῶσιμο, **το** топљење, талење, стапање: *Το
λιῶσιμο των μετάλλων γίνεται σε υψηλά-
μινο*. Топљење метала обавља се у висо-
кој пећи.

λοβός, **ο** 1. ресица уха; 2. ужлебљеност, на-
бораност; 3. свод, лук

λογάρι, **το** новац, благо

λογαριάζω, **λογαρίασα**, -άστηκα, -μένος ра-
чунати, бројати, мерити; смерати; -ομαι
рашчистити рачуне, обрачунати (се)

λογαριασμός, **ο** рачун, рачунање, бројање:
ανοικτός ~ отворен рачун; *τρέχουμενος*
~ текући рачун; – *απόσπασμα* -ού извод
из рачуна; – *υπόλοιπο* -ού остатак (сал-
до) рачуна; – *καταβολή έναντι* -ού пре-
дујам, аванс; – *για* -ό σας за ваш рачун;
– *Αυτός είναι δικός μου* -ός. То је мој ра-
чун (ствар). То се само мене тиче. – *Δε
βρίσκεις λογαριασμό σε ο, τι λεέι*. Не можеш
„сабрати“ шта каже. – *δίνω* -ό пола-
гати рачун; – *Κάνει λογαριασμό χωρίς τον
ξενοδόχο*. „Прави рачун без крчмара.“

λογαριαστής, **ο** књиговођа, рачуновођа

λογαριθμικός, -ή, -ό логаритамски

λογάριθμος, **ο** логаритам

λογάς, **ο**, **ж.** **λογού**, **η** брбљивац, брбљив-
вица

λογγίσιος, -ια, -ιο шумски

λόγγος, **ο** густа шума, честар, шикара

λογή, **η** врста, сорта (употребљава се само
у генитиву): *τι λογιής* које врсте; *κάθε
λογιής* сваке врсте; *λογιής-λογιής/λογιών-
λογιών* много врста; разноврстан: *Τι
λογιής άνθρωπος νομίζετε ότι είναι*; Шта
мислите, какве је врсте овај човек? (Ка-
кав је он човек?) – *Στο μαγαζί έρχονταν
λογιών λογιών άνθρωποι*. У продавницу
су улазили људи разне врсте.

λόγια, **τα** речи, изреке; (*φινι.*) оговарање: *σε
λίγα λόγια* у мало речи, укратко; – *βάζω
λόγια* причати, препричавати, огова-
рати; – *Ηρθαν στα λόγια*. Уђоше у речи
(посвађаше се). – *Από τα λόγια ήρθαν στα
χέρια*. Са речи пређоше на шаке. – *Τι λό-
για είν' αυτά*; Какве су то речи? Шта то
говориш? – *Τα πολλά λόγια είναι φτώχια*.
Много речи – мала корист.

λογιάζω, **λόγιασα** мислити, размишљати,
сматрати, смишљати, намеравати

λόγιασμα, **το** мишљење, размишљање, ра-
чунање

λογιέμαι, -ήθηκα сматрати, мислити, про-
суђивати

λογίζομαι, -ίστηκα сматрати се, рачунати,
урачунавати себе (*νήρ.*: у паметне, бо-
гате, заслужне)

λογικεύομαι, -εύτηκα → -εύθηκα размишља-
ти логично, рационално, мудро

λογική, **η** логика, здраво расуђивање

λογικό, **το** разум, логична, здрава мисао

λογικός, -ή, -ό логичан

λογικότητα, **η** → **φρόνηση**, **η** логичност,
разборитост, мудрост

λόγιος, -α, -ο учен, култивисан, културан,
литерарни

λογιοτατίζω, -τάτισα бити или се правити
учен и начитан

λογιοτατισμός, **ο** 1. употреба архаичних
речи у говору и писању, употреба ката-
ревусе, сколастицизам; 2. ситничавост,
цепидлачење

λογιότατος, -η, -ο 1. врло учен; 2. под-
ругљив назив за присталице катареву-
се

λογιότητα, **η** ученост, култивисаност

λογισμός, **ο** мишљење, размишљање, ра-
чунање: *διαφορικός* ~ диференцијални
рачун; – *Ο λογισμός μου πλανιέται στη
χαμένη πατρίδα*. Моје ме мисли скрећу
(одводе) ка изгубљеној отаџбини; *μн.*

λογισμοί, **οι** помисли

λογιστήριο, **το** књиговодство, рачуновод-
ство: *γενικό* ~ заједничко (друштвено)
књиговодство

λογιστής, **ο**, **ж.** -τρια, **η** књиговођа, рачу-
новођа: *οριωτός λογιστής* стручњак за
књиговодство

λογιστική, **η** књиговодство, вођење пос-
ловних књига

λογιστικός, -ή, -ό књиговодствени, рачуно-
водствени

λογογραφία, **η** → **λογοτεχνία**, **η** проза

λογογραφικός, -ή, -ό прозни

λογογραφικός, **ο** → **λογοτέχνης**, **ο** књижев-
ник, прозни писац

λογοδιάρροια, **η** претерано говорење, бр-
бљање

λογοδίνομαι, -δόθηκα дати усмену изјаву и
обавезу о зарукама, о вереништву

λογοδοσία, **η** подношење извештаја, пола-
гање рачуна

λογοδοσμένος, -η, -ο верен на основу усменог обећања
λογοδοτώ, (ε), -δότησα, -ημένος дати реч, обавезати се
λογοκλοπία, η → **λογοκλοπή**, η плагијат
λογοκλόπος, ο плагијатор
λογοκοπία, η причљивост, брбљивост
λογοκοπιός, -ή, -ό причљив, брбљив
λογοκόπος, ο → **λογάς**, ο причљивац, брбљивац
λογοκρίνω, **λογόκρινα**, -ίθηκα контролисати, цензурисати
λογοκρισία, η цензура
λογοκριτής, ο цензор
λογομαχία, η → **φιλονικία**, η борба речима, говорни двобој, дуел
λογομαχώ, (ε), -μάχησα → **φιλονικώ** свађати се, спорити се, расправљати се
λογοπαίγνιο, то игра речима сличног или двосмисленог значења
λόγος, ο говор, говорење, причање; реч, беседа, слово; разлог, пример, због, ради: *βγήκε ~ ότι...* поведе се реч, говори се да...; – *λόγου χάρι* на пример, примера ради; – *χάρισμα του λόγου* дар говора; ~ *δικηγόρου* реч адвоката, адвокатски пледојаје; – *λόγω υγείας* због здравља; – *δίνω λόγο τιμής* часна реч!; – *όσο για λόγου μου* што се мене тиче...; *πεζός* ~ проза, прозна реч; – *μ' ένα λόγο* једном речи; – *Άλλος ο λόγος αν...* Друга је ствар ако... – *Μη λες μεγάλο λόγο!* Не размећи се речима! – *Ο λόγος είναι αποκλειστική ιδιότητα του ανθρώπου.* Говор је искључиво људска особина. – *Εδωσα το λόγο μου και δεν τον παίρνω πίσω.* Дао сам реч и не повлачим је. – *Για ποιο λόγο αρνήθηκες;* Због чега одбијаш? – *Ο λόγος του ηταν ασήμαντος.* Његова реч била је безначајна. – *Δεν είπε έναν καλό λόγο για μένα.* Није рекао неку добру реч за мене.
λογόστημα, то обећање брака, веридба
λογοτέχνημα, то књижевно, литерарно дело
λογοτέχνης, ο ж. -ида, η књижевник, писац, литерат
λογοτεχνία, η књижевност, литература: *Κύριος εκπρόσωπος της επτανησιακής λογοτεχνίας είναι ο Σολωμός.* Главни представник књижевности Јонске школе је Солomos.

λογοτεχνικός, -ή, -ό књижевни, литерарни
λογοτριβή, η свађа, распра, сукоб
λογόφερμα, то спор, сукоб, расправљање
λογοφέρνω, **λογόφερα** посвађати се, споречкати се
λογύδριο, то кратак, сажет говор
λογυρίστρα, η заноктица
λόγχιη, η → **δόρυ**, то → **αχόντιο**, то бајонет; копље, бодеж: *αγία* ~ црквени сасуд; св. копље
λογχίζω, **λόγχισα**, -ισμένος (у)бости бајонетом, копљем, бодежом
λόγχισμα, то → **λογχισμός**, ο ударац, бод бајонетом
λογχομαχία, η борба бајонетом
λογχομαχώ, (ε), -μάχησα борити се бајонетима
λογχόφυλλος, -η, -ο (*βοῦι.*) биљке са игличастим лишћем, копљасте
λογχωτός, -ή, -ό игличаст, оштар, копљаст
λοιδορία, η клетва, псовка, грдња
λοιδορώ, (ε), -δόρησα, -ήθηκα клети, псовати, грдити
λοιμική, η → **λοιμιό**, то заразна, кужна болест, епидемија, инфекција, зараза
λοιμοκαθαρτήριο, то лазарет, карантин
λοιμός, ο → **πανούκλα**, η куга, зараза
λοιμώδης, -ης, -ες, *ien.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η заразан, кужан, инфективан
λοιμώξη, η (*μεγ.*) заразно обољење, зараза, инфекција
λοιπόν → **άρα** → **συνεπώς** дакле, ама, зар, тако
λοιπός, -ή, -ό преостали, остали: *του λοιπού* од сада, убудуће; – *και τα λοιπά* итл., и тако даље (*ιῦδ.*)
λοισθια, та преостало, последње (само у изразу): *πνέει τα* ~ „дише последње“, издише
λοκάουτ, то (*нейром.*) локаут, штрајк послодаваца, затварање фабрика и погона
λοξά (*ῦрил.*) стрмо, наго, косо
λόξα, η → **параξενιά**, η чудноватост, Osborneаштво, ђакнутост
λόξεμα, то нагнуто, укосеност
λοξεύω, **λόξευσα** скренути, укосити, нагнути
λόξιγας, ο → **λόξυγας**, ο штуцање
λοξοδρόμηση, η скретање, кривудање, кривудаваост
λοξοδρομώ, (ε), -δρόμησα скренути

λοξοκοιτάζω, -κοίταξα гледати укосο, разрогачено, претећи; мрко погледати: Το κορίτσι λοξοκοίταξε το ωραίο παλικάρι. Девојка је мрко гледала лепог младића (јуначину, ђидију). – Εγώ τον καλημέρισα κι αυτός με λοξοκοίταξε. Ја му назвах добар дан, а он ме погледа попреко (мрко, претећи).

λοξός, -ή, -ό 1. стрм, кос, крив, накривљен; 2. ђакнут

λόξυγγας, ο → **λόξιγγας**, ο

λόπια, та пасуљ, грах

λόρδα, η велика глад, гладовање

λόρδος, ο (еніл.) лорд: Η Βουλή των λόρδων Дом лордова

λόρδωση, η (мед.) погнутост

λοσιόν, η (франц., нейром.) лосион

λοστός, ο полуга, ђускија, дебља гвоздена шипка

λοστρόμος, ο (ишл.) старешина морнара, лостромо

лотарία, η (ишл.) лутрија

лотар(ι)τζής, ο играч на лутрији

λότος, ο (ишл.) лутрија, лото

λούβα, η → **λώβα**, η → **λέπρα**, η губа, лепра

λουβιάζω → **λωβιάζω**, **λούβιασα** → **λώβιασα** заразити се или боловати од лепре

λουβιάρης, ο → **λωβιάρης**, ο

λουδοβίκι, то → **ναποлеόνι**, то

λούζω, έλουσα, **λούστηκα**, **λουσμένος** прати, прати се, купати се; (фиі.) псовати, грдити

λουθηраникός, -ή, -ό лутерански, евангелистички; **λουθηρανός**, ο лутеранац, евангелист(а)

λουθουνάρι, то чир

λουκάνικο, то (лаи.) кобасица

Λουκάς, ο Лука

λουκέτο, то (ишл.) катанац, локот

λούки, то (иур.) олук

λουκούλλειος, -α, -ο врло обилан и заситан ручак: -ιο γεύμα Лукулова (раскошна) гозба

Λούκουλλος, ο Лукул, римски војсковођа, познат по свом гурманлуку и халапљивости

λουκουμάς, ο (иур.) уштипак, крофна

λουκούμι, то (иур.) локум, ратлук, источњачка посланица: **ραχάτ-λουκούμι** рахат-локум; **μου 'ρθε** ~ „дође ми као локум“, ненадани успех или задовољство

λουлаκάτος, -η, -ο → **λουλακής**, -ιά, -ί који има боју индига, модар

λουλάки, то индигο

λουλάς, ο доњи део наргиле; посуда

λουλουδάκι, то → **ανθάκι**, то мали цвет, цветак, цветић

λουλουδάτος, -η, -ο украшен сликама цвећа, шарен

λουλουδένιος, -ια, -ιο цветни

λουλούδι, то цвет

λουλουδιάζω → **λουλουδίζω**

λουλούδιασμα, то цветање

λουλουδιασμένος, -η, -ο расцветан

λουλουδίζω → **λουλουδιάζω**, -λούδι(α)σα, -ασμένος цветати, цвасти

λούμακας, ο грмаљ, кршан и леп младић, ђидија, „даса“

λουμάκι, то грм, шиб, шибљика

λουμίни, то фитиљ у кандилу

лумпάρδα, η старински топ, лумбарда

λουξ, то (лаи., нейром.) 1. старинска лампа; 2. (као ириг.) луксузан, отмен

λούπιно, то (ишл.) врста семена, лупен, вучак

λούπος, ο (лаи.) кожна болест, туберкулоза коже, лупус

λούρα, η (лаи.) прут

λουри, то, **ιεν**. -ιού (лаи.) каиш, ремен, опасач

λουρίδα, η врпца, трака, појас, тканица

λουрики, то византијски гвоздени оклоп

луrowтός, -ή, -ό → **ριγωτός**, -ή, -ό пругаст

луrowарίζω → **луrowάρω**, -сáриσα, -ίστηκα, -исμένος китити, украсити, отмено се обући

луrowарисма, то (ишл.) облачење и ношење отмене одеће

луrowάρω → **луrowарίζω**

луrowάτος, -η, -ο (ишл.) отмено, луксузно одевен, нагиздан

луrowσιμο, то 1. прање, умивање; 2. псовање, грдња

луrowсо, то (ишл.) луксуз, отменост, раскош

луrowстикá, та накнада за употребу купатила у бањи

луrowтраρίζω → **луrowτράρω**, **луrowτράρισα** → **луrowστрара**, -исμένος украсити, усјајити, лакирати, полирати

луrowτράρισμα, то лакирање, полирање, гланцање

луrowτράρω → **луrowтраρίζω**

λουστρίζω, λούστρισα полирати, усјајити, гланцати
 λουστρίνι, то лакована кожа; λουστρίνια, та лакована обућа
 λούστρο, то лак, сјај, блесак, раскош
 λούστρος, ο (ιμιαλ.) чистач ципела
 λουτήρας, ο → μπάνιο, то → μπανιέρα, η када
 λουτρ, то (франц., нейром.) 1. видра, кожа видре (крзно); 2. имитација, вештачко крзно
 λουτράρης, ο, ж. -ισσα, η власник или службеник у јавном купатилу
 λουτριό, то велики пшкир, „бадемантил“
 λουτρό, то прање, купање, купатило; λουτρά, та лековита, термална купатила, бање, топлице
 λουτροθεραπεία, η бањско лечење
 λουτρόπολη, η бањско место, бања, топлице
 λουτρόνας, ο купатило
 λούτσα, η → γούρνα, η → τέлма, то локва са прљавом водом, барица
 λούтσοs, ο врста рибе, штука
 λούφα, η ћутање и укоченост од страха, престрашеност, мук
 λουφάζω, λούφαζα ућутати, умукнути; пре-страшити се; крити се, притајити се: Οι εχθροί έψαχναν κι αυτόs λούφαξε μέσα στις καλαμιές. Непријатељи су трагали, а он се притајио међу трскама.
 λουφάρι, то → γουφάρι, то
 λουφαχτός, -ή, -ό сажет, суздржљив, скроман, смеран
 λουφές, ο, мн. -έδες 1. напојница, накнада; 2. подмићивање, поткупљивање
 λουφίο, то перјаница, кићанка, креста, ћуба
 λουφίσκος, ο брдашце, брежуљак
 λόφος, ο брег, мање брдо
 λοφοσειρά, η низ брежуљака
 λωφώδης, -ης, -ες, ιен. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η брежуљкаст
 λοχαγός, ο капетан
 λοχεία, η породилско стање, бабиње
 λοχίας, ο наредник
 λόχη, η честар, шумски густиш
 λόχος, ο чета
 λυγαριά, η врба ива, ракита
 λυγέραδα, η гипкост, виткост, окретност
 λυγερόχορμος, -η, -ο гибак, витак, стасит

λυγερός, -ή, -ό витак, стасит, елегантан
 λυγιέμαι → λυγίζομαι клањати се, сагињати се, поклонити се; врцкати се: Βέργα που λυγά δεν τσακίζεται. „Прут који се савија не пуца.“
 λυγίζω, λύγισα, -ιστηκα, -ισμένος савијати, потчињавати, сагињати
 λύγισμα, то савијање, клањање, повијање
 λυγιστός, -ή, -ό 1. савијен, погнут; 2. понизан, улагивачки
 λύγκας, ο → ρήσος, ο рис
 λυγιός, ο јецај, јецање
 λυγώ → λυγίζω
 λυθρίνι, то врста рибе
 λύκαινα, η вучица, курјачица
 λυκάνθρωπος, ο крволок, човек вучје нарави
 λυкауγές, то, ιен. -оус зора, свитање
 λυκειάρχης, ο, ж. -ισσα, η директор лицеја
 λύκειο, то лицеј, средња школа, гимназија
 λυκίσκος, ο хмељ
 λυκόμορφος, -η, -ο који личи на вука
 λυκόπουλο, то вучић; извиђач
 λύκος, ο, ж. λύκαινα, η → λύμισσα, η вук, курјак, вучица: Ο λύκος κι αν εγέρασε κι άλλαξε το μαλλί του, μήτε τη γνώμη άλλαξε μήτε την κεφαλή του. „Вук длаку мења, али ћуд никада.“ – Ο λύκος στην ανεμοζάλη χαίρεται. Који несрећу или тешко стање користи да нешто уграби. – Εβαλε το λύκο να φυλάει τα πρόβατα. „Оставио вука да чува овце.“
 λυκόκυλο, то пас који личи на вука, вучјак; овчар, овчарски пас
 λυκουρίνι, то → λυκουρίνος, ο врста рибе
 λυκοφιλία, η лажно, неискрено пријатељство, „вучја љубав“
 λυκοφωλιά, η вучја јазбина, вучји брлог
 λυκόφως, то, ιен. -ωτος → σουρούπο, то предвечерје, сумрак, слабо светло при заласку сунца
 λυμαινομαι (само у ѵрез. и имѳ.) разорити, опустошити, опљачкати
 λυμεώνας, ο рушилац, пљачкаш, штеточина
 λυμφρατικός, -ή, -ό кржљав, закржљао, слабуњав
 λύνω, έλυσα, λύθηκα, λυμένος одвезати, одрешити; расклопити; решити; прекинути, раскинути; клонути, паралисати: Λύνω τον κόμπο της γραβάτας μου. Развезујем чвор своје кравате. – Ελυσα τα

ζώα να βοσκήσουν. Одрешιο сам (пустио) животиње да пасу. – *Ελυσα τη μηχανή του αυτοκινήτου μου.* Расклопио сам (размонтирао) мотор аутомобила. – *Ελυσα τις ασκήσεις της Γεωμετρίας.* Решио сам задатке из геометрије. – *Ελυσε την απεργία πείνας.* Прекинуо је штрајк глађу. – *Ελυσαν τη συμμαχία.* Раскинуше савезништво. – *Λυθήκανε τα γόνατά μου.* Паралисао сам се од страха. (Клонула ми колена од...) – *Λύνω τη σιωπή μου.* Прекинуо сам да ћутим, *πῆλ.* решио да проговорим.

λύπη, η туга, жалост, жаљење: *Όταν έλειψε το αφεντικό του το σκυλί πέθανε από τη λύπη του.* Када је изгубило свог господара, псето је угинуло од жалости (прецркло). – *Κράτησε από λύπη τα ορφανά και τα προστάτεψε.* Задржао је (прихватио) из сажалења сирочад и старао се о њима. – *Εκφράζω τη λύπη μου για την αδικία σε βάρος σου.* Изражавам своје жаљење због неправде која ти је учиње-на.

λυπηρός, -ή, -ό жалостан, ожалошћујући

λύπηση, η жаљење, сажалење

λυπητερός, -ή, -ό који изазива сажалење, жалостив

λυπώ, (ε), λύπησα, -ήθηκα, -ημένος жалостити, ражалостити, ожалостити; **-ούμαι** → **-άμαι** осећати тугу, жалити се

λύρα, η лира, музички жичани инструмент

λυράρης, ο, мн. -ηδες, ж. -ισσα, η свирач на лири: *Η Κρήτη έχει καλούς λαϊκούς λυράρηδες.* Крит има много добрих народних свирача на лири.

λυриικός, -ή, -ό лирски

λυρισμός, ο лиризам

λύση, η решавање, разрешење; расклапање; расплет, одабирање: *ευτυχής ~ срећан расплет;* – *Η λύση της μηχανής του αυτοκινήτου είναι δύσκολη.* Расклапање аутомобилског мотора је тешко. – *Η άσκηση αυτή έχει δυο λύσεις.* Овај задатак има два решења.

λυσιχομος, -η, -ο рашчупан, расплетен, неочешљан, разбарушен

λυσιπονος, -η, -ο онај који отклања бол

λυσιτέλεια, η корисност

λύσσα, η 1. разјареност, бес, помама; 2. беснило, бесноћа; манија; 3. (пре)сла-ност, пресол: *Είναι λύσσα αυτό το τυρί.* Овај сир је права со (жива со).

λυσσάζω → **λυσσιάζω**, **λύσσαξα, -ασμένος** побеснити; разјарити се, беснити

λυσσαλέος, -α, -ο бесан, манијакалан, фуриозан; страстан

λυσσιάζω → **λυσσάζω**

λυσσ(ι)άρχης, -α, -ιχο бесан, побеснео, на-прасит, жесток, плаховит

λύσσ(ι)ασμα, το 1. беснило, бес; 2. (велика) страст

λυσσόδηκτος, -η, -ο уједен од бесне животиње

λυσσομανώ, (α), -μάνησα беснети, побеснети

λυσσώ → **λυσσάζω**

λυσσώδης, -ης, -ες, ἱεν. -οус, ак. -η, мн. -εις, -η бесан, побеснео, страстан, жесток, свиреп: *-ης μάχη* љути бој (жесток)

λυτάρι, το → **λητάρι, το**

λύτης, ο разрешитељ

λυτός, -ή, -ό развезан, одрешен, слободан од окова (веза)

λύτρα, τα откупнина, откуп

λυτρωμός, ο растерећење, искупљење, откупљење

λυτρώνω, λύτρωσα, -ώθηκα, -ωμένος искупити, откупити, избавити

λύτρωση, η откупљење, избављење, спасење, спасавање

λυτρωτής, ο избавитељ, искупитељ

λυτρωτικός, -ή, -ό избавитељски, искупитељски

λυχνάρι, το → **λύχνος, ο** лампица, уљаница, жижа

λυχνία, η светиљка, лампа

λύχνος, ο → **λυχνάρι, το**

λυχνοστάτης, ο сталак за светиљку, лампу

λώβα, η губа, лепра

λωβιάζω, λώβιασα, -ασμένος бити болестан, боловати од губе, заразити се губом, огубавити

λωβιάρης, ο → **λουβιάρης, ο** губавац

λωλάδα, η → **λωλαμάρα, η** → **λώλαμα, το** глупост, будалаштина, бесмислица, неразумност, лудост, неуравнотеженост

λωλαίνω, λώλανα, -άθηκα, -αμένος правити глупости, будалити, бити неразуман и непромишљен

λώλαμα, το → λωλαμάρα, η → λωλάδα, η
 λωλός, -ή, -ό → τρελός, -ή, -ό → ανόητος, -η,
 -ο луд, неурачунљив
 λωποδυσία, η → κλεψιά, η крађа, лоповлук
 λωποδύτης, ο, ж. -τρια, η → μικροκλέφτης,
 ο ситан лопов, џепарош: Η Ομόνοια γέ-
 μισε λωποδύτες. Омонија је пуна џепаро-
 ша.

λωποδυτικός, -ή, -ό лоповски, џепарошки
 λώρος, ο трака, врпца: ομφάλιος ~ пупча-
 на врпца
 λωτός, ο → μοσχοκερατιά, η лотос
 λωτοφάγος, ο који се храни лотосом;
 Λωτοφάγοι, οι Лотофаги, Лотоједи,
 митско племе које је живело на обала-
 ма Триполитаније

Μ, μ

Μ, μ, дванаесто слово алфабета, као бројчани знак: μ' = 40, ,μ = 40 000

μα ах, међутим

μα речца за заклинање, убеђивање: *Μα το Θεό* Бога ми

μαβής, -ία, -ί загаситоплав, боје слеза, љубичаст, виолет, модар

μαγαζάκι, то дућанчић, бутик, радњица

μαγαζάτορας, о власник радње, продавнице; продавац, дућанџија

μαγαζί, то радња, продавница, дућан

μαγαζιά, та тржница, пијаца, низ радњи на тржници

μαυάρα, η прљавштина, нечистоћа, блатиште

μαυαρίζω, **μαυάρισα**, -ίστηα, -ισμένος (у)прљати, (у)блатити, забалегати, скужити, загадити

μαυαρισιά, η нечистоћа, ублаћеност, прљавштина, затрованост, загаћеност

μαυάρισμα, то прљање, загађивање, оскврњење, обешчашћење; затрованост, окуженост, загаћеност

μαυυανεία, η магија, опсена, превара

μαυυάνιο, то манган

μαυεία, η магија, врачање, чарање, чини

μάυε(ι)ρας, о → **μάυειρος**, о кувар

μαυειρείό, то → **μαυειρείо**, то кухиња, народна кухиња, ашченица

μαυείρεμα, то 1. кување, кувано јело; 2. сплеткарење, завера, интрига, комплот

μαυειρευτός, -ή, -ό куван

μαυειρευώ, **μαυείρεψα**, -εύτηα, -ε(υ)μένος 1. кувати, припремати јело; 2. сплеткарити, интригирати

μαυειριά, η количина јела за један оброк или количина јела у посуди

μαυειрић, η куварство, кулинарство

μαυειриός, -ή, -ό куварски

μαυειρίтса, η супа са исецканим изнутрицама, која се једе после Ускршњег јутрења

μάυειρος, о → **μάυе(ι)ρας**, о

μάυεμα, то 1. магија, врачање, чаробњаштво; 2. чар, чаролија, драж, уживање

μαυέрико, то менза, народни ресторан

μαυευτής, о чаробњак, волшебник

μαυευтиός, -ή, -ό магичан, чаробан, чудесан, очаравајући: *Με μαυευτικά τεχνάσματα εξαπατούν τον κόσμο*. Са чудесном вештином обмањују свет. – *Η Κρήτη έχει μαυευτικές παραλίес*. Крит има чаробне плаже.

μαυεύтра, η чаробница, врачара, вештица

μαυεύω, **μάυεψα**, -εύτηα, -εμένος чарати, зачарати, очарати, завести

μαυιά, η квасац, маја

μάυια, та магија, враџбина, чаролија, чари: *λύνω та μάυια* скинути (уништити, разбити) чари, магију

Μαυιάприло, то → **Ανοιξη**, η временски период април-мај, пролеће

μαυιασίλι, то (*иур.*) екцем коже, испуцалост коже

μαυιάтико, то врста рибе, туњ, туна

μαυιάтикос, -η, -о мајски

μαυиός, -ή, -ό магичан, чаробан, заносан

μαυиό, то (*неуром.*) купаћи костим; купаће гаћице

μαυионέζа, η (*франц.*) мајонез

μάυисса, η чаробница, вештица

μάυиа, η група нередовних војника-бораца за време устанка 1821.

μαυиáли, то → **πύραυно**, то мангал, мангала

μαυиáни, то → **μάυиано**, то чекрк, витао

μαυианоπήγαдо, то бунар са чекрком

μάγκας, ο (λαϊκ.) мангуп, беспризорник, обешањак, скитница, протува: *Τη νύχτα στο υπόστεγο κοιμούνται μάγκες και γέροι.* Ноћу, под настрешницом спавају скитнице и старци. – *Τα έφτιαξε μ' ένα μάγκα και της πήρε τα μυαλά.* Ухватила се са једном пропалицом и он јој је одузео памет.

μαγκιά, η мангуплук, обешањаштво; промућурност, сналажљивост, лукавство

μάγκικος, -η, -ο улични, обешањачки, скитнички; промућуран, сналажљив, лукав, препреден

μαγκιόρος, ο спретан, сналажљив, лукав и оштроуман

μαγκούρα, η штап, батина

μαγκουριά, η ударац штапом, батином

μαγκούτα, η кукута, цволика

μαγκούρης, -α, -ιχο 1. усамљеник, пустињак; 2. злосрећник, несрећник

μάγκωμα, το стезање, стискање, гњечење

μαγκώνω, μάγκωσα, -ώθηκα, -ωμένος стиснути, стегнути, (при)гњечити

μάγμα, το магма, густа и течна маса

μαγνάδι, το копрена, вео

μαγνησία, η средство за чишћење, пургатив, оксиди магнезијума

μαγνήσιο, το магнезијум

μαγνήτης, ο магнет

μαγνητίζω, μαγνήτισα, -ίστηκα, -ισμένος (на)магнетисати, привући, очарати, пленити

μαγνητικός, -ή, -ό магнетски, магнетни: *-ή δύναμη* магнетна сила, магнетизам; *-ό πεδίο* магнетно поље; *-ή βελόνα* магнетна игла; *-ός μεσημβρινός* магнетни меридијан; *-ό σώμα* магнетно тело; *-οί πόλοι* магнетни полови

μαγνητισμός, ο магнетизам; чар, привлачност: *ζωϊκός* ~ животни магнетизам; *γήινος* ~ Земљина тежа; – *Με το μαγνητισμό του συγκέντρωσε όλους γύρω του.* Са својом привлачношћу окупио је све око себе.

μαγνητόφωνο, το магнетофон

μάγος, ο 1. маг, мађионичар, опсенар; 2. варалица, преварант, лажљивац

μαγούλα, η 1. велики образ; 2. узвишење, могила, мука

μαγουλήθρα, η → **μαγουλάδα, η** заушке, заушници, заушњац

μάγουλο, το образ, јагодица (на лицу); бокови, странице брода: *Παιδιά με κόκκινα μάγουλα, γεμάτα υγεία.* Деца са црвеним образима пуна су здравља. – *Τα κύματα έσπαζαν στα μάγουλα του καραβιού.* Таласи су се разбијали о бокове брода.

μαδάρα, η → **μαντάρα, η**

μαδαρός, -ή, -ό огољен (предео)

μαδέρι, το греда – стропни подупирач

μάδημα, το лињање, черупање, перушање, опадање косе

μαδώ, (α), μάδησα, -ήθηκα, -ημένος 1. чупкати, плевити; 2. очерупати, оперушати, олињати (се): *Τον μαδήσανε.* Очерупали (опељешили) су га. – *Μάδησε το μουστάκι μου.* Отпао ми брк.

μαεστρία, η вештина, способност, мајсторство

μαέστρος, ο маестро (диригент, композитор); мајстор свога посла

μάζα, η маса: *οι λαϊκές -ες* народне масе; *πλαστική* ~ пластична маса; – *Τα φρούτα έγιναν μια μάζα.* Воће се претворило у једну масу. – *● Οι εργατικές μάζες διεκδικούν τα δικαιώματά τους.* Радне масе траже своја права. – *Αυτό το σώμα έχει μάζα 1000 γραμμάρια.* Ово тело има масу од 1000 г.

μάζε(υ)μα, το сакупљање, скупљање, окупљање, скуп, збор; **μαζεύματα, τα** старудија, дроњци, прње, траље; олош, руља, светиња; шљам

μαζεύω, μάζεψα → **έμασα, -εύτηκα, -εμένος** скупљати, сакупљати; брати; окупити се, скупити се; обуздавати: *● Οι κοπέλες μαζεύουν φρούτα.* Девојке сакупљају (беру) воће. – *Μαζεύτηκαν πολλοί άνθρωποι στην πλατεία για ν' ακούσουν το βουλευτή.* На тргу се окупише многи људи да чују посланика. – *Μαζεύει ό,τι πέφτει.* Сакупља оно што падне. – *Μάζεψε το πουκάμισό μου.* Скупила ми се кошуља. – *Μαζεύει χρήματα για την προίκα της.* Скупља (штеди) новац за мираз. – *Μαζεύω τη γλώσσα μου.* Обуздавам језик (пазим шта ћу да кажем). – *Τον μάλωσαν και μαζεύτηκε σε μια γωνιά.* Грдили су га и он се скупио у једном углу.

μαζί (ἕριλ.) заједно, скупа; у исто време, истовремено: *Πήγαμε μαζί στην αγορά.* Ишли смо заједно на пијаци. – *Εκανα*

μαζί δυο δουλειές. Обавио сам два посла истовремено.

μαζικός, -ή, -ό заједнички, масовни: -ό τραγούδι масовна песма

μαζούρκα, η мазурка

μαζούτ, το (нейром.) мазут

μαзоχизμός, ο мазохизам

μάζωμα, το → μάζε(υ)μα, το

μαζώνω → μαζεύω

μαζωχτός, -ή, -ό сакупљен, скупни, заједнички; намрштен: Το χωριό ήρθε μαζωχτό στο πανηγύρι. Цело село је дошло на вашар. – Εφυγε μαζωχτός από το σπίτι. Отишао је од куће намрштен.

Μάης, ο, ἱεν. Μαΐου → Μάιος, ο месец мај: Πιάνω το Μάη. Идем да празнујем Први мај у природи.

μαθαίνω, έμαθα, -εύτηκα, -ημένος учити, сазнати, научити, поучавати: Μαθαίνει ανάγνωση. Учи да чита. – Μαθαίνετε ότι... Научите да... – Πήγε να μάθει τι τρέχει. Пошао је да види шта се догађа. – Εμαθα ότι... Научио сам (сазнао сам) да... – Τώρα τον έμαθα. Сад сам га упознао. – Εμαθε στο κρύο. Привикнуо се на хладноћу. – Του έμαθα αγγλικά. Предавао сам му енглески. – Θα σε μάθω εγώ (απειλή). Научићу те, показати ћу ти ја (претња).

μαθέ → μαθές (ἄριλ.) тобоже, као да, то јест: Ηθελε μαθές να κλάψει. Као да је хтео да заплаче. – Θέλει μαθές να μας γελλάσει. Изгледа да хоће да нам се руга.

μαθεύομαι, -εύθηκα 1. научити, обавестити се, сазнати; 2. постати познат

μάθημα, το лекција, предавање, час, задатак: μια ώρα μάθημα један сат наставе

μαθήματα, τα лекције, часови, настава, предавања; навике: Πήρε μαθήματα από τις κακές συνναστροφές. Стекао је навике у лошој средини.

μαθηματικά, τα математика

μαθηματικός, -ή, -ό математичарски, математички

μαθηματικός, ο математичар

μάθηση, η учење, обучавање, обука, искуство

μαθητεία, η време учења, студирање, студиј, наука

μαθητευόμενος, -η, -ο ученик у занату, калфа; припадник, следбеник

μαθητεύω, μαθήτεψα учити, студирати, предавати, обучавати

μαθητής, ο, ж. -τρια, η ученик, ученица, ђак

μαθητικός, -ή, -ό ученички, ђачки

μαθητολόγιο, το регистар ученика

μαθητούδι, το ученик у занату, почетник; ђаче

Μαθιός, ο → Ματθαίος, ο

μαθός, ο искусан човек, познавалац, стручњак: ο παθός γίνεται~ На грешкама се учи.

μαία, η → μαμμή, η бабица

μαιανδρικός, -ή, -ό вијугав, кривудавац, цик-цак

μαίανδρος, ο украсни предмет вијугавог облика (по реци Меандру у М. Азији која се градећи вијугаву делту улива у Егејско море)

μαϊδανός, ο → μαϊντανός, ο

μαιευτήρας, ο → γυναικολόγος, ο → μάμος, ο гинеколог

μαιευτήριο, το породилиште

μαιευτική, η мајеутика, бабичка вештина, гинекологија

μαιευτικός, -ή, -ό мајеутички, гинеколошки; бабички

Μαικήνας, ο Мецена

μαϊμού, η мајмун

μαϊμουδιάρης, ο власник дресираног мајмуна, мајмунар

μαϊμουδίζω, -μούδισα мајмунисати; опонашати, подражавати

μαϊμουδίστιος, -ια, -ιο → μαϊμουδίστικος, -η, -ο мајмунски

μαϊμούδισμα, το → μαϊμουδισμός, ο мајмунисање

μάινα (имџ.) Попусти! Олабави! Стани!: Μάινα τα πανιά! Спуштај једра!

μαινάδα, η менада; зла жена; вештица

Μαινάδες, οι Менаде, пратиље бога Диониса, Баханткиње

μαϊνάρω, μαϊναρα → -άρισα попустити, олабавити, спустити једра, смирити, стишати

μαίνομαι (само у ἄρџ. и имџф.) беснети, лудети, махнитати

μαϊντανός, ο → μαϊδανός, ο 1. першун, ак; 2. који се стално меша у разговор и туђе послове, непозван, који свугде „забада нос“, мирођија

Μάιος, ο *месец мај*
μαϊστράλι, το *лагани маестрал*
μαϊστρος, ο → **αργέστης**, ο *маестрал*, влажни освежавајући северозападни ветар, ветар између маестрала и северца
μαιτρέσα, η (*франц.*) метреса
μακάβριος, -α, -ο (*франц.*) страшан, ужасан, грозан, мртвачки
μακαράς, ο (*шур.*) → **καρούλι**, το → **κουβαρίστρα**, η *чекрк, котур, калем, намотај*
μακάρι дај Боже!, кад би бар, камо среће: *Μακάρι να έρθει!* Да бар дође!
μακαριά, η → **νεκρόδειπνο**, το *даћа, парастос, помен; хлепчићи који се раздају после сахране или парастоса*
μακαρίζω, **μακάρισα**, -ισμένος **1.** желети некоме срећу, посрећити; **2.** хвалити, поштовати: *Ο Θεός να τον μακαρίσει!* Нека му Бог да среће. – *Σας μακαρίζω.* Ценим вас и хвалим.
μακάριος, -α, -ο *тих, миран, благ, срећан, блажен: μακάριο γέλιο, ύφος* блажен (благ) смех, изглед; **μακαριότατος**, -η, -ο (*суџерл.*) Светост, ословљавање патријарха; – *Μακάριοι οι ελεήμονες.* Блажени су милосрдни.
μακαριότητα, η *срећа, блаженство, милосрђе: Εβλεπε με μακαριότητα τα πολλά παιδιά, εγγόνια και δισέγγονα.* Са срећом је гледао многобројну децу, унуке и праунуке. – *Η μακαριότητά σας!* Ваша Милости!
μακαρίτης, ο, ж. -ισσα, η *покојник, преминули, блаженопочивши*
μακαρίτικος, -η, -ο **1.** покојни; бивши; **2.** (*ирон.*) ствар која је нестала, које више нема, „покојна“
μακαρονάδα, η *јело од макарона*
μακαρονάς, ο **1.** љубитељ макарона; **2.** произвођач макарона
μακαρόνι, το *макарони*
μακαρονισμός, ο *макаронизам, употреба ретких и непознатих речи, пренемагање, извештаченост*
μακεδονικός, -ή, -ό → **μακεδονίτικος**, -η, -ο *македонски*
μακεδονίσι, το → **πετροσέλινο**, το → **μαϊδανός**, ο *першун (дивљи)*
μακελ(λ)άρης, ο, ж. -ισσα, η *касапин, месар; кољач, убица*
μακελ(λ)ειό, το (*лаш.*) *кланица, клаоница; покољ, клање, масакр: Αυόρασε ζώα για*

το μακελειό. Купио је стоку за клање. – *Όταν μπήκαν οι Τούρκοι στην Πόλη, έγινε μακελειό.* Када Турци уђоше у Константинопољ, настаде покољ.
μακελ(λ)εύω, **μακέλ(λ)εψα**, -εύτηκα -εμένος *клати; -ομαι* тешко се повредити
μάκινα, η (*ишлал.*) *мотор, машина*
μακέτα, η (*ишлал.*) *макета*
μακιαβελικός, -ή, -ό *макијавелистички*
μακιαβελισμός, ο *макијавелизам*
μακιγιάζ, το (*франц., нејром.*) *улепшавање, дотеривање лица, шминкање*
μακιγιάρω, **μακιγιαρα** → -iάρισα, -iστηρια, -μένος *улепшавати, дотеривати лице, шминкати*
μακραίνω → **μακρύνω**, **μάκρυνα** *удаљити, продужити: Μάκρυνα το παντελόни μου.* Продужио сам панталоне. – *Κόψε τα μαλλιά σου γιατί μάκρυναν.* Одсеци (скрати) косу јер је предуга. – *Η υπόθεση θα μακρύνει.* Посао (предмет, проблем) ће се одужити.
μάκρεμα, το *продужавање, удаљавање*
μακρηγορία, η *речитост, преопширност, глагољивост, брбљивост*
μακριά (*ирил.*) *далеко, удаљено: Είναι μακριά το σπίτι μου.* Моја је кућа далеко. – *Είναι μακριά αιόμα το καλοκαίρι.* Лето је још далеко.
μακρινάρι, το *издужено (кућа, ходник, поље, песма); развучено (реченица, говор)*
μακρινός, -ή, -ό *удаљен, далек, дугачак*
μακριός, -iά, -iό → **μακρύς**, -iά, -iύ
μακρόβιος, -iα, -iο *који дуго живи, дуговечан, дуговек*
μακροβιότητα, η → **μακροζωία**, η *дуговечаност*
μακροβούτι, το → **κατάδυση**, η *дубоко роњење; гњурање*
μακροζωία, η → **μακροβιότητα**, η
μακροημέρευση, η *дуговечаност, дугоживост*
μακροημερεύω, -μέρευσα *дуго живети, бити дуговечан*
μακροήμερος, -η, -ο *дуговечан, дугоживући*
μακροθυμία, η *стрпљивост, трпељивост, толерантност, подношљивост*
μακρόθυμος, -η, -ο *стрпљив, трпељив, подношљив, толерантан*

μακροθυμώ, (ε), (само у ὑрез. и имῖφ.) дуго бити стрпљив, подносити, толерисати
μακροκάν(ν)ης, -α, -ιо дугоног: *Είδαμε δύο μακροκάνες Σουηδέζες*. Видели смо две дугоноге Швећанке.

μακρόκοσμος, ο макрокосмос

μακρολογία, η → **μακρηγορία**, η

μακρολογώ, (ε), -λόγησα говорити предуго, разглабати, бити преопширан

μακρομάλλης, ο, ж. -μάλλα, η → -μαλλούσα, η, ср. -μάλλιο, то дугокос

μακρόπνοος, -η, -ο далекосежан, дугорочан; дугог даха, снажних плућа: *Οι δύτες είναι μακρόπνοοι*. Рониоци (гњурци) су снажних плућа. – *Τα μακρόπνοα σχέδια της κυβέρνησης θα πραγματοποιηθούν κάποτε*. Дугорочни планови владе биће некада остварени.

μακροπόδαρος, -η, -ο → **μακροπόδης**, -α, -ιо дугоног, дугих и витких ногу

μακροπρόθεσμος, -η, -ο дугорочан

μακρός, -ά, -ό → **μακρύς**, -ιά, -ύ

μάκρος, то дужина, продужење: *του μάκρους* по дужини; – *οχίζω στο μάκρος* сећи по дужини (уздуж); – *Το μάκρος του ποταμού είναι μικρό*. Дужина реке је мала. – *Το παντελόни σου θέλει μάκρος*. Твоје панталоне треба да се продуже. – *Η δίκη τράβηξε πολύ σε μάκρος*. Суђење се одужило. – *Η υπόθεση παίρνει μάκρος*. Посао се одужио. – *Ταξιδεύει στις θάλασσας τα μάκρη*. Путује морем далеко.

μακροσκελής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή 1. дугоног, кракат; 2. преопширан, опширан: *μακροσκελής επιστολή* опширно писмо

μακρόστενος, -η, -ο дугачак и узак

μακροτάξιδος, -η, -ο који путује на далеко: *Δουλεύει σε μακροτάξιδο πλοίο*. Ради на једном броду дуге пловидбе.

μακρότητα, η дужина, продуженост

μακρουλός, -ή, -ό дугуљаст

μακρόφαρδος, -η, -ο дугачак и широк

μακροχέρης, -α, -ιо дугорук или онај којем је једна рука дужа од друге

μακροχρόνιος, -ια, -ιо дуготрајан, дуговечан

μακρόχρονος, -η, -ο дуготрајан, дуговечан, дугосложен

Μακρυγιάννης (Ιωάννης), ο Μακριјанис (Јанис) један од вођа грчког устанка 1821.

μακρύνω, μάκρυνα → **μακραίνω** продужити, удаљити

μακρύς, -ιά, -ύ дугачак, дугуљаст, дуготрајан, висок: *Φοράει μακρύ παλτό*. Носи дугачак капут. – *Γέννησε ένα μακρύ παιδί*. Родила је једно високо (дугачко) дете. – *Ηταν μακρύ το ταξίδι, γι' αυτό κουράστηκα*. Пут је био дугачак, па сам се уморио.

μακρύτερα комῖ. од **μακριά** (ὑрил.) даље, дуже

μακρύτερος, -η, -ο даљи, дужи, дуготрајнији

μαλαγάνα, η → **μαλαγάνας**, ο (шῖан.) улицица, полтрон

μαλαγανιά, η (шῖан.) полтронство, улизивање, подилажење

μαλάγρα, η мамац за рибе (мешавина теста, сира, млевених сардела)

μαλάζω, μάλαξα, -άχτηκα, -αγμένος месити, додиривати, пипкати, омекшати: *Τα παιδιά μαλάζουν την πλαστελίνη και κάνουν διάφορα σχήματα*. Деца месе пластелин и праве разне фигуре. – *Μη μαλάξεις έτσι τα μαλλιά σου*. Не пипкај тако косу. – *Από την καλή μουσική μαλάχτηκε η καρδιά του*. Од лепе музике развежило му се срце.

μαλάθα, η велика кошара

μαλάθρακας, ο → **μαλαθράκι**, то 1. врста угља; 2. црни пришт, антракс

μάλαθρο, то → **μάραθο**, то

μαλάκας, ο 1. онаниста, мастурбант; 2. млитавко, љигавко; 3. будала, глупак, дегенерик

μαλακία, η млитавост, љигавост, бескарактерност; онанија, мастурбација

μαλάκια, та (зоол.) мекушци (шкољке, сипе, медузе, главношци); протозое

μαλακίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος онанисати, мастурбирати

μαλακός, -ή → -ιά, -ό мекан, нежан, благ: **μαλακά**, та доњи део стомака; задњица; *πέφτω στα μαλακά* пасти лагано, без повреде; – *Επεσα στα μαλακά*. Јефтино сам прошао. -ό ψωμί мекан хлеб; -ό δέρμα мекана (нежна) кожа; -ός καιρός благо (лепо) време; – *Εχει μαλακή καρδιά*. Има меко (добро) срце. -ός βήχας лагани кашаљ

μαλακόστρακα, та (зоол.) зглавкари налик на ракове, мекушци

μαλακοσύνη, η мекоћа, благод, толерантност, добродушност
μαλακούτσικος, -η, -ο благ, добродушан, нежан
μαλακτιός, -ή, -ό → **μαλαχτιός**, -ή, -ό умирујући, стишавајући, седативни
μαλάκυνση, η умекшавање, омекшавање, ублажавање
μαλάκωμα, то олакшавање, омекшање, ублажавање
μαλακώνω, μαλάκωσα, -ωμένος олакшати, ублажити, омекшати
μαλακωσιά, η мекана постеља, мек лежај
μάλαμα, то злато; (φινι.) добар, „златан“ човек, мелем-човек
μαλαματένιος, -ια, -ιο → **χρυσός**, -ή, -ό златан, добар, племенит, љубазан, срдачан
μαλαματικά, та → **χρυσαφικά**, та златнина, златни украси; драгоцености
μαλαματώνω, -ιάτωσα, -ωμένος позлатити
μάλαξη, η масажа, трљање, гњечење, мешање
μαλάρια, η → **ελονοσία**, η маларија
μαλαχτάρι, то мешалица (за креч, цемент, малтер)
μαλαχτικό, то мелем, фластер
μαλαχτιός, -ιά, -ό смирујући, ублажавајући, седативни
μάλε βράσε, то (νεῦром.) горе-доле, метеж, гужва, бука, русвај, џумбус
μαλθαиός, -ή, -ό 1. мекан, нежан; 2. похотан, сладострасан
μαλθαиότητα, η 1. мекоћа, нежност, благод; 2. похотљивост, сладострасност
μαλθουσιανισμός, о малтузијанизам, малтузијанство, теорија Малтуса о потреби ограничавања рађања
μάλιшта (ὑрил.) да, сигурно, дабоме, свакако, нарочито, стварно: *Μάλιшта, θα πάω.* Наравно, ићи ћу. – *Ηθελε μάλιшта να πληρώσει.* Штавише, хтео је да плати. – *Είναι μάλιшта άρρωστος.* Стварно је болестан. – *Και μάλιшта που θέλει να φύγει.* Утолико пре што хоће да оде. – *Ξέρει καλά την Αθήνα, έζησε μάλιшта δέκα χρόνια εκεί.* Познаје добро Атину, јер је управо тамо живео десет година.
μαλλι, то вуна, руно; **μαλλιά**, та коса, косе: *Γίναμε μαλλιά κουβάρια.* Почупали смо се за косе (потукли се). – *Εβγαλε η γλ-*

σσα μου μαλλι. „Језик ми одлакавио“ (од причања, убеђивања).

μαλλιάζω, μάλλιασα одлакавити, добити длаке (перје): *Μάλλιασαν τα περιστέρια.* Голубови добише перје. – *Μάλλιασε η γλώσσα μου να σου λέω τα ίδια.* „Одлакавио ми језик“ говорећи ти једно те исто.

μαλλιарισμός, о народни говорни језик
μαλλιарός, -ή, -ό 1. длакав, маљав, рутав; 2. приврженик народног језика (по првим песницима и књижевницима, поборницима народног језика, који су имали дуге косе)

μάλλινος, -η, -ο вунен

μαλλ(ι)οκέφαλα, та *χρωστώ τα μαλλ(ι)οκέφαλά μου* (само у фр.: „дугујем и косе на глави“, *иј.* много)

μαλλιотράβηγμα, то свађа, препирка, кавга са чупањем косе

μαλλιотραβιέμαι → **-ιούμαι**, -ήχτηκα, -ηγμένος свађати се оштро, чупати и хватати за косу

μαллоβάμβακος, -η, -ο → **μαллоμπάμπακος**, -η, -ο израђен од вуне и памука, полу-вунен

μαллоμέταξος, -η, -ο израђен од вуне и свиле, полусвилен

μαллоμπάμπακος, -η, -ο → **μαллоβάμβακος**, -η, -ο

μάλλον (ὑрил.) боље, више: *κατά το μάλλον ή ήττον* више или мање; радије, пожељније, вероватно: *Μάλλον ψηλός είναι παρά μέτριος.* Више је високог него средњег стаса. – *Θα σπουδάζω ή μάλλον θα πάω στο εξωτερικό.* Студираћу или ћу радије отићи у иностранство.

μάλωμα, то свађа, грдња, распра

μαλώνω, μάλωσα, -ωμένος грдити, псовати, свађати се: *Τον μάλωσε ο πατέρας του για την πράξη του.* Отац га је грдио због његових поступака. – *Μαλώνουν κάθε μέρα για το οικόπεδο.* Сваког дана се свађају због плаца. – *Είναι μαλωμένοι δέκα χρόνια.* У свађи су 10 година.

μαμά, η, мн. μαμάδες → **μητέρα**, η → **μάνα**, η → **μάννα**, η мама, мајка

μαμαλίγκα, η кашасто јело од пројиног брашна и свињске масти, врста качамака, мамаљуга

Μαμελούκοι, οι Мамелуци, династија у Египту (1250–1517)

μαμή, η → μαία, η бабица, примаља
 мамμόθρεφτος, -η, -ο одрастао у изобиљу,
 размажен, храњен од маме
 мамωνάς, ο земаљско богатство, благо (по
 Мамону, семитском божанству)
 μάμος, ο → γυναικολόγος, ο гинеколог, аку-
 шер
 мамούδι, то → маиούни, то инсект, буба, бу-
 бица; кукац; мушица
 маиούθ, то (нејром.) мамут
 маиούни, то → мамούди, то
 μάνα, η, мн. μάνες → манάδες, οι мајка,
 мама, мати
 манаβέλα, η → мανιβέλα, η (иџал.) полуга,
 ручка, ручица
 манάβης, ο, ж. -ισσα, η (иџур.) продавац
 воћа и поврћа, пиљар
 манаβική, η повртарство, баштованство
 манάβικο, то пиљарница, воћарница
 манάλι, то (лаџ.) велики црквени све-
 ђњак
 манάρι, то ухрањено јагње
 мандарίνος, ο → мантарίνος, ο мандарин
 мάνδρα, η → мάντρα, η
 мандύας, ο → манτύας, ο мандија; плашт,
 без рукава; мантија; огртач без рукава
 манекέν, то (франц., нејром.) манекен, ма-
 некенка
 манέστρα, η (иџал.)врста зрнасте тесте-
 нине
 мάνητα, η бес, срџба, манија
 мάνι-μάνι → σβέλτα → γρήγορα брзо, одмах,
 зачас, у тренутку
 маníа, η бес, срџба, манија, страст, надах-
 нуће: Θεία ~ божје, божанско надахнуће;
 – Με πιάνει маníа όταν τον βλέπω μπροστά
 μου. Спопадне ме лудило кад га видим
 пред собом. – Еχει маníа με τον αθλητι-
 σμό. Има страст (луд је) за атлетиком.
 маníάζω → маníζω, маníασα, -ασμένος бесне-
 ти, помахнитати, јако се љутити
 маníαικός, -ή, -ό манијачки, лудачки, осо-
 бењачки
 маníαικός, ο манијак, лудак, настран човек
 мανιβέλα, η → манаβέλα, η
 маníζω → маníάζω
 μάνικα, η (лаџ.) гумено црево, ватрогасно
 црево η ~ του πυροσβέστη
 маníка, η широк рукав
 маníέτι, то (иџал.) доњи део рукава, ман-
 шета, манжетна

μανιχετόκουμπο, то дугме за маншету, на
 манжетни
 маníки, то (иџал.) 1. рукав; 2. дршка; 3. те-
 жак рад, напор: τα маníκια του σακακιού
 рукави сакоа; – Επίασε το маníκι του μα-
 χαιριού. Ухватио је дршку ножа. – Είναι
 маníκι ν' ανεβείς στον Ολυμπο. Напор је
 да се попнеш на Олимп.
 маníкиούρ, то (франц., нејром.) маникир,
 маникирање
 маníтари, то → мύκητας, ο гљива
 маníφατούρα, η (иџал.) мануфактура
 маníφέστο, то (иџал.) манифест, проглас,
 прокламација
 маníώδης, -ης, -ες, ίεν. -ους, ак. -η, мн. -εις,
 -η бесан, избезумљен, манијакалан
 маníώνω, маníωσα, -ωμένος беснити, мах-
 нитати
 маníлихер, то (нем., нејром.) манлихер, ман-
 лихерка (врста пушке), карабин
 маníννα, то (јевр., нејром.) ма́на (небес-
 ка храна дата по библијском предању
 Јеврејима у пустињи); свака неочекива-
 на корист (као са неба) ~ εξ ουρανού
 Маníολης, ο народни назив за Емануела –
 Манојло, Мане
 маníόμετρο, то (франц.) манометар
 маníουάλι, то велики црквени свеђњак, чи-
 рак
 маníούβρα, η (иџал.) маневар, маневри-
 сање
 маníουβράρω, -βράρισα маневрисати
 маníούλα, η 1. мајчица, мамица; 2. назив
 из љубави за дете; 3. који је способан,
 вешт, „махер“
 маníούλι, то лепо девојче или момчић
 маníούρι, то овчји пуномасни сир
 маníταιας, ο крпељ, крљеш
 маníταλάκι, то штипаљка, закачка, квачи-
 ца
 маníταλο, то → маníταλος, ο засун, мандал,
 ригла, замка
 маníτάλωμα, то затварање засуном, заман-
 даљивање
 маníταλώνω, маníτάλωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 замандалити, затворити и осигурати
 врата (засуном, мандалом, риглом)
 маníτάμ, η (франц., нејром.) мадам, гос-
 пођа
 маníτάρα, η 1. пашњак (у шуми), пропла-
 нак; 2. опустошење, огољење: τα 'χανε ~

„уништио је све“; ~ *μας έκανες* „Учинио си нас смешним.“

μανταρίζω → **μαντάρω**

μανταρίνι, **το** мандарина (плод)

μανταρινιά, **η** мандарина (стабло)

μανταρίνος, **ο** 1. високи службеник у Кини, Кореји, Јапану; 2. заостао, реакционар, назадњак: *Οι μανταρίνοι της γραφειοκρατίας εμποδίζουν την εξέλιξη της γλώσσας.* Бирократски назадњаци ометају развој језика.

μαντάρισμα, **το** дотеривање, оправљање, крпљење

μαντάρω → **μανταρίζω**, **μάνтара** → **μαντάρι-σα**, **-ίστημα**, **-ισμένος** крпити

μαντατεύω, **μαντάτεψα** тужити, денунцирати, издати

μαντάто, **το** (*лаӣ*.) оглас, обавештење, вест, порука

μαντατοφόρος, **-α**, **-ο** гласник, гласоноша, весник

μαντεία, **η** пророковање, прорицање, га-тање, врачање

μαντείο, **το** пророчиште: *μαντείο των Δελφών* пророчиште у Делфима, Делфијско пророчиште

μαντέμα, **η** стара ароматична помада за бр-кове

μάντεμα, **το** пророштво, прорицање, пред-сказивање

μαντέμι, **το** (*ӣур*.) → **χυτοσίδηρος**, **ο** то-пљење, ливење, лив

μαντευτής, **ο**, **ж.** **-тра**, **η** врач, погађач, про-рок

μαντευτικός, **-ή**, **-ό** пророчки, пророчанс-ки

μαντεύω, **μάντεψα**, **-εμένος** предсказивати, прорицати

μαντζούни, **το** (*ӣур*.) народни лек, напитака за јачање и окрепљење

μαντζουράνα, **η** мажуран, мајоран

μάντης, **ο**, **ж.** **-исса**, **η** пророк, пророчица

μαντική, **η** прорицање, мантика

μαντικός, **-ή**, **-ό** пророчки, пророчански

μαντίλα, **η** велика марама

μαντίλι, **το** марамица, рупчић

μαντιλοδεμένος, **-η**, **-ο** покривен, прекри-вен марамом

μα(ν)τινάδα, **η** 1. јутарња песма, подокни-ца, матинада под прозором; 2. на Криту: двостиха римована песма, понајчешће са импровизованим текстом

μαντολινάτα, **η** (*ӣӣал*.) оркестар мандоли-на: *Κερκυραϊκές μαντολινάτες* мандолин-ски оркестри Крфа

μαντολίνο, **το** (*ӣӣал*.) мандолина

μαντολόγος, **ο** пророк, прорицатељ, пред-сказатељ

μαντοσύνη, **η** → **μαντική**, **η**

μάνтра, **η** → **μάνδρα**, **η** штала, ограда, ог-рађен простор, спремиште

μαντραγόρας, **ο** мандрагора, биљка са опој-ним соком

μαντράχαλος, **ο** дугоња, дугајлија: *Είχε όλα τα χαρίσματα, μαντράχαλος και ανόητος!* Имао је све „одлике“, незграпан и глуп!

μαντρί, **το** штала, тор, овчара, трло

μαντρίζω, **μάντρισα**, **-исμένος** заградити, ог-радити, утерати козе (овце) у тор

μάντρισμα, **το** ограђивање, уторивање

μαντρόσκυλο, **το** → **τσομπανόσκυλο**, **το** ов-чарски пас, чобански пас, пас овчар

μάντρωμα, **το** ограђивање, ограничавање

μαντρώνω, **μάντρωσα**, **-ώθηκα**, **-ωμένος** ог-радити; ограничити; затворити, ухап-сити

μαντύας, **ο** → **μαντύα**, **η** плашт, огртач, ман-тија

μαξιλάρα, **η** велики јастук, јастучина

μαξιλάρι, **το** јастук

μαξιλάρωμα, **το** узајамно ударање јастуци-ма (у дечјој игри)

μαξούλι, **το** (*ӣур*.) жетва, берба; урод, при-нос

μαόνι, **το** врста скупоценог дрвета за на-мештај

μαούνα, **η** (*ӣур*.) скела, баржа, дереглија

μαουниέρης, **ο** скелеџија

μάπα, **η** (*лаӣ*.) → **μάππα**, **η** 1. купус; 2. бела застава којом се даје знак за почетак трке на хиподрому; 3. (*ирон*.) губица, њушка; 4. шамар; 5. нешто неуспело (књига, јело)

μάπας, **ο** (*лаӣ*.) → **μάππας**, **ο** будала, глупак, простак

μάρα, **η** гомила, светиња: *η σάρα και η μάρα* скупина свакаквих људи, свака шуша и маруша; – *άρες μάρες κουκουνάρες* збркане речи, бесмислице; – *Αρα μάρα* фраза за изражавање крајње незаинтересованости, ниподаштавања

μαραγκιάζω, **μαράγκιασα**, **-ιασμένος** исцр-псти се, бити потиштен; увенути, осу-шити се

μαράγκιασμα, то сушење, увенуће, сла-
бљење, онемоћавање
μαραγκιός, ο столар
μαραγκοσύνη, η столарство, столарија
μαραγκούδικο, то столарска радионица,
столарница
μαράζи, то (*иур.*) исцрпљеност, онемоћа-
лост, „маразљивост“
μαραζιάζω → **μαραζώνω**, **μαράζιασα**, -άστηκα,
-ασμένος исцрпсти се, онемоћати, „то-
пити се“
μαραζιάρης, -α, -ιо исцрпљен, увенуо, ту-
беркулозан човек, сушичавац
μαραζιάρικος, -η, -ο исцрпљен, сушичав,
туберкулозан, маразљив
μαραζλής, ο (*иур.*) маразан, исцрпљен чо-
век, туберан
μαράζωμα, то 1. исцрпеност, сушичавост,
туберкулозност; 2. туга, меланхолија:
Μαράζωμα τον έφερε στον τάφο. Туга га
отерала у гроб.
μαραζώνω → **μαραζιάζω**
μάραθ(ρ)ο, то → **μάραθος**, ο мирођија, ка-
пар, коморач
μαραθωνομάχος, ο назив за сваког атинс-
ког ратника, учесника у битки код Ма-
ратона (490. пре н. е.)
μαραίνω, **μάρανα**, -άθηκα, -αμένος осушити
се, венути, увенути, свенути
μαραμένος, -η, -ο увео, прецветао; избле-
део; сасушен; закржљао
μαрамπού, то (*фрanci., нейром.*) марабу,
морска екзотична птица
Μαράσλειο, то Мараслион, зграда педа-
гошке академије коју је подигао као
добротвор г. Мараслис
μαρασμός, ο слабљење, опадање, декаден-
ција
μαραφέτι, то (*иур.*) 1. справица, алатка; 2.
вештина, довитљивост
μαργαρίνη, η маргарин
μαργαρίτα, η маргарета, „бела рада“, иван-
чица
Μαργαρίτα, η Маргарита, Бисерка
μαργαριταρένιος, -ια, -ιο бисерни, од бисе-
ра, седефаст
μαργαριτάρι, то → **μαργαρίτης**, ο бисер
μαργαριτοφόρος, -α, -ο који ствара или
носи бисерје
μάργαρος, ο седеф
μαργαρώδης, -ης, -ες, *īен.* -ους, *ак.* -η, *мн.*
-εις, -η седефаст

μαργιόλης, -α, -ιо → **μαριόλης**, -α, -ιо
1. спретан, вешт, виспрен; 2. мазан, ула-
гивачки, умиљат
μαργιολιά, η 1. спретност, вештина, вис-
преност; 2. улагивање, умиљавање
μάργωμα, то утрнулост, укоченост, обамр-
лост
μαργώνω, **μάργωσα**, -ωμένος утрнути (од
зиме), укочити се, обамрети
μαρέγια, η (*ишал.*) пена од беланцета;
шампита
μαρίδα, η 1. врста ситне рибе, марида;
2. гомила (чопор) деце
μαρινάτος, -η, -ο (*ишал.*) мариниран,
стављен у туршију
μαριόλης, -α, -ιо → **μαργιόλης**, -α, -ιо
μαριονέτα, η марионета
μάρια, η жиг, знак, обележје; жетон
μαρκαδόρος, ο маркер, дебела оловка за
обележавање; уређај за отискивање
производне марке
μαριαλίζω → **μαркаλώ**
μαριάλισμα, то парење, оплођивање коза
и оваца природним путем
μαριαλώ, (α) → **μαριαλίζω**, -άλησα → -άλι-
σα, -ισμένος оплођавати, парити се (за
јарце и овнове)
μαριαρίζω → **μαρκάρω**
μαριάρισμα, то означавање, обележавање,
покривање
μαριάρω → **μαριαρίζω**, **μάрикара** → -άρισα,
-ισμένος обележавати, означавати, мар-
кирати, „покривати“ противничког иг-
рача
μάριετιγк, то (*еніл., нейром.*) маркетинг
μαριήσιος, ο, ж. **μαρκησία**, η управитељ
имања које припада маркизу, маркиз
μαριίза, η маркиза, надстрешница
μαριούμαι → **μηρυκάζω** преживати
μάριο, то (*нем.*) марка, немачка новчана
јединица
μαρμάγια, η (*зоол.*) врста отровног паука
μαρμαράς, ο клесар, који ради са мерме-
ром
μαρμαρένιος, -ια, -ιο → **μαρμάρινος**, -η, -ο
мермерни
μάρμαρο, то мермер
μαρμαρογλύπτης, ο клесар, резач и обрађи-
вач мермера
μαρμαρογλυπτική, η клесарство, камено-
рез

μαρμαρογλυφείο, το κлесарница, камено-резница
μαρμαρογλυφία, η κлесарство, уметност обраде мермера
μαρμαροθέτημα, то мермерна плочица за облагање зидова или прекривање подова, тргова; разнобојни мермерни мозаик
μαρμαροχολόνα, η мермерни стубови, колони мермерних стубова
μαρμαροχονία, η мешавина креча и уситњеног мермера
μαρμαροχονίαση, η (мед.) плућно обољење проузроковано каменом (мермерном) прашином
μαρμαροστρώνω, -ρόστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος прекрити, поплочати мермером
μαρμαρόστρωτος, -η, -ο прекривен, поплочен мермером
μαρмарυγή, η 1. светлуцање, фосфоресценција; 2. убрзан и неправилан срчани ритам
μαρμαρώνω, -μάρωσα, -ώθηκα, -ωμένος обложити мермером; скаменити се
μαρμελάδα, η мармелада
μαρξισμός, ο марксизам
μαρξιστής, ο марксист(а)
μαρξιστικός, -ή, -ό марксистички
μαροκέν, το (нейром.) марокен, врста свилене тканине
μαροκινό, το → **μαροκίνο**, το препарирана козја кожа
μαρούλι, το врста салате, лоћика
μαρς, το (франц., нейром.) 1. марш, корачница; 2. маршевање
μάρσιπος, ο кеса, торба, тоболац
μαρσιποφόρα, τα (зоол.) сисари из рода торбара
Μάρτης, ο → **Μάρτιος**, ο месец март
μάρτης, ο (лаоїр.) двобојни конац који се првог марта веже око руке, да би, по народном веровању, сачувао лице од црњења на сунцу
μαρτιάτικος, -η, -ο мартовски: *Μαρτιάτικο πουλί*, *αυγουστιάτικο αυγό*. „Мартовско пиле, августовско јаје“ – „све у своје време“.
Μάρτιος, ο → **Μάρτης**, ο
μάρτυρας, ο 1. сведок; 2. мученик: *Σε βάζω μάρτυρα*. Узимам те за сведока. – *Η Εκκλησία γιορτάζει τη μνήμη των σαράντα μαρτύρων*. Црква слави успомену на

40 мученика. – *Ο μάρτυρας της επιστήμης Γαλιλαίος*. Галилеј, жртва за науку.

μαρτυριά, η → **μαρτυρία**, η сведочење, изјава, доказ

μαρτυριάρης, -α, -ικο доушник, достављач, тужибаба

μαρτυριάρικος, -η, -ο достављачки, доушнички, конфиденциски

μαρτυριάτικο, το → **μαρτυριό**, το кумов поклон приликом крштења детета

μαρτυρικός, -ή, -ό 1. доказни, осведочен, очевидачки; 2. мучан, тежак, заморан; 3. мученички

μαρτύριο, το 1. сведочанство, доказ; 2. мучење, страдање, мучеништво: *ο στέφανος του μαρτύριου* венац мучеништва; – *το μαρτύριο του Αγίου Δημητρίου* место мучења, мучеништва св. Димитрија; – *Τα μαρτύρια που δείχνουν ότι είμαι αθώος είναι πολλά*. Докази који указују да сам невин многобројни су.

μαρτυρολόγιο, το 1. мартиролог, каталог о мученицима и страдањима; 2. опис живота мученика

μαρτυρώ, (ε, α), **μαρτύρησα**, -ήθηκα, -ημένος 1. сведочити; 2. потврђивати, слагати се; 3. обслодањивати; 4. трпети, страдати, жртвовати се

μαρωνίτης, ο маронит, припадник хришћанске секте у Либану

μασάζ, το (франц., нейром.) масажа, масирање

μασέλα, η 1. вилица, чељуст; 2. клешта, краци, машице

μάσημα, το жвакање

μασιά, η (иџур.) машице, пинцета

μάσκα, η (лаиџ.) маска, образина, кринка

μασκάλη, η пазух

μασкараλίκι, το (иџур.) лакрдија, подсмевање, фарса

μασкаράς, ο, мн. -άδες замаскирана особа, обешењак, угурсуз

μασкаράта, η (иџал.) маскарада

μασκάреμα, το прерушавање, маскирање; травестија

μασкаρένιος, -ια, -ιο замаскиран, притворан, лажан, непоштен

μασкареύω, **μασкареψα**, -εύτηκα, -εμένος маскирати, исмејавати, изругивати

μασκέ (нейром.) маскиран

μασκότ, η (франц., нейром.) маскота

μασονία, η *μασονство*, слободно зидарство
μασονικός, -ή, -ό *μασονски*
μασονισμός, ο *масонизам*
μασόνος, ο *μαсон*, слободни зидар
μασούλημα, то → **μασούλισμα**, то
μασουλίζω → **μασουλώ**, (α), -σουλίσα → -σουλήσα, -ήθηκα, -ημένος *жвакати*
μασούλισμα, то → **μασούλημα**, то *жвакање*
μασουλώ, (α) → **μασουλίζω**
μασούρι, то (*иур.*) *калем*
μασουρίζω, -суρίσα, -исμένος *намотавати на калем*
μασούρισμα, то *намотавање конца на калем*
Μασσαλιώτιδα, η *Марсељеза*
μαστάρι, то *дојка, сиса; виме*
μαστέλο, то (*иџал.*) *дрвена посуда за воду, ведро, чабар*
μάστιγα, η **1.** *бич: (φρ.) ~ του θεού бич Божји; 2. пошаст, несрећа η χρήση ναριωτικών είναι ~ употреба дроге је пошаст*
μαστίγιо, то *бич, камџија*
μαστίγωμα, то → **μαστίγωση**, η *бичевање, камџијање*
μαστιγώνω, -στίγωσα, -ώθηκα, -ωμένος *бичевати, камџијати*
μαστίγωση, η → **μαστίγωμα**, то
μαστίζω (само у *ирез.* и *имџф.*) *пустошити, мучити, злостављати, упропашћивати*
μαστίπιδα, η *запаљење дојки, маститис*
μαστίχα, η *мастика (пиће)*
μαστιχόδεντρο, то *мастика (дрво)*
μαστόδοντα, та *мастодонти*
μάστορας, ο → **μάστορης**, ο *мајстор, стручњак*
μαστόρεμα, то *мајсторско дело, мајсторија, мајсторство*
μαστορεύω, -στόρεψα, -εύτηκα, -εμένος *радити стручно, са знањем и вешто мајсторисати*
μάστορης, ο → **μάστορας**, ο
μαστοριά, η *способност, спретност, мајсторлук, познавање свог посла*
μαστορικά, та → **επιδιορθωτικά**, та
μαστορικός, -ή, -ό *мајсторски, уметнички; довитљив*
μαστόρισσα, η *мајсторица, жена стручњак*
μαστορόπουλο, то *мајсторски помоћник, калфа*
μαστός, ο *дојка, сиса, виме*

μαστοφόρα, та они који имају млечне жлезде, сисари: *μαστοφόρα ζώα животиње са млечним жлездама*
μαστραπάς, ο (*иур.*) *мали бокал, пехарчић, врч*
μαстро-префикс уз име мајстора: *μαстро-Γιάννης, μαстро-Θανάσης* мајстор Јово, мајстор Таса
μαστροπία, η *навођење, подвођење, подбадање*
μαστροπός, ο *подводач, макро*
μασχάλη, η *пазух*
μασώ, (α), *μάσησα, -ήθηκα, -ημένος 1. жвакати, мљацкати; 2. говорити нејасно*
ματ, то (*франц., нејром.*) **1.** *таман, загасит, матиран; 2. мат, израз у шаху, победа*
μάταια (*ирил.*) *узалуд, залуд, без учинка (ефекта)*
ματαιοδοξία, η *таштина, уображеност, осорност*
ματαιόδοξος, -η, -ο → **κενόδοξος**, -η, -ο *ташт, уображен, хвалисав*
ματαιολογία, η *празне речи, фразирање, брбљање*
ματαιοπονία, η *узалудан труд, јалов посао*
ματαιοπονώ, (ε), -πόνησα *радити узалуд, узалуд се трудити*
μάταιος, -α, -ο (у) *залудан, некористан*
ματαιότητα, η (у) *залудност, бескорисност, јаловост*
ματαιοφροσύνη, η *таштина, уображеност, препотентност*
ματαιώνω, *ματαίωσα, -ώθηκα, -ωμένος* *отказати, не успети, оманути, спречити нешто*
ματαίωση, η *отказивање, неуспех, неостварење*
ματεριαλισμός, ο *материјализам*
ματεριαλιστής, ο *материјалист(а)*
ματεριαλιστικός, -ή, -ό *материјалистички*
Ματθαίος, ο → **Μαθιός**, ο → **Μάνθος**, ο *Матија, ученик Христов, један од четири евангелиста; мушко име*
μάτι, то *око* *ώσπου φτάνει το μάτι*. докле око стиже (далеко); – *Στα μάτια μου!* Очију ми! – *μάτι με μάτι* очи у очи; – *ρίχνω στάχτη στα μάτια* бацати прашину у очи (варати, заваравати); – *τρώγω με τα μάτια* гутати очима; – *παίρνω από κακό μάτι* гледати мрко, попреко; – *αυγά μάτια* јаја „на око“; – *βλέπω με κακό μάτι* гледати лошим оком (не ценити) *κακό μάτι* → *έχει*

το μάτι (μάτιασμα) зле очи; уроκљивост;
 – Τα μάτια σου τέσσερα. Отвори четворе
 очи. – Αυτό δεν του γεμίζει το μάτι. Ово му
 не говори много. – Δεν χορταίνει το μάτι
 του. Има очи веће од стомака. (Алав је.)
 – Μάτια μου! Очи моје! – Μάτια που δε
 βλέπονται γρήγορα λησμονιούνται. Кад очи
 не виде, брзо се заборавља. (Далеко од
 очију, далеко од срца.) – Κλείνω τα μάτια
 μου → Κάνω στραβά μάτια. Затварам очи.
 Правим се да не примећујем. – Το φορά-
 ει για να μην τον πιάνει το μάτι. Ово носи
 против урока. – Να μη σε πιάσει μάτι. Бог
 те сачувао од урока. – Ίον πήρε το μάτι
 μου. Упао ми у око (запазио сам га).

ματιά, η поглед; ρίχνο μια ~ погледати, ба-
 цити поглед

ματιάζω, μάτιασα, -ιάστηκα, -ιασμένος фик-
 сирати, уроκљиво гледати, опчинити

μάτιασμα, το фиксирање, уроκљиво гле-
 дање, опчињавање

ματίζω, μάτισα, -τηκα, -ισμένος наставити,
 продужити (уже, рукав, ограду)

ματικάλι, το → τρυπάνι, το сврдло, бургија

μάτισμα, το настављање, продужавање,
 спајање

ματμαζέλ, η (франц., нейром.) госпођица
 ματογυάλια, τα наочаре, наочари, дурбин,
 доглед

ματόκλαδο, το очни капак, трепавица

ματοκυλίζω, -κύλισα, -ισμένος окрвавити,
 масакрирати

ματοκύλισμα, το → αιματοκύλισμα, το про-
 ливање крви, крвопролиће, масакри-
 рање, масакр, покољ

ματοκυλώ, (α), -κύλησα, -ήθηκα масакрира-
 ти, вршити покољ

ματόπνοος, ο бол у очима, офталмија

ματοτσίνουρο, το → ματόκλαδο, το трепави-
 ца, трепушка

ματόφρυδο, το очи и обрве

ματόφυλλο, το → βλέφαρο, το трепавица,
 трепушка

ματς, το (енгл., нейром.) меч, утакмица,
 спортска борба

ματσαράγια, η (ишл.) превара, варање,
 подвала

μάτσο, το веза, сноп, свежањ, повесмо

ματσούκα, η → ματσούμι, το батина, штап:
 Θα φας ματσούμι, θα φας ξύλο. Добићеш
 (појешћеш) батине.

ματσουκιά, η батинање

ματσουκίωνω батинати, тући

μάτωμα, το крварење, рањавање

ματώνω, μάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος крвари-
 ти; ματωμένος, -η, -ο окрвављен

μαυλίζω, μαύλισα, -ισμένος дозивати, ваби-
 ти, мамити, наговарати

μαύλισμα, το 1. дозивање, вабљење (пи-пи-
 пи, мац-мац); 2. наговарање, навођење,
 подвођење

μαυραγάни, το врста житарице са црним
 класјем

μαυράδα, η црnilо, тама, црна ознака

μαυράδι, το црна мрља, црни знак, ознака:
 ~ του ματιού зеница ока

μαυριδερός, -ή, -ό црномањаст

μαυρίζω, μαύρισα, -ίστηκα, -ισμένος црнити,
 поцрнити: Μαύρισε στη θάλασσα. Поцр-
 нео је на мору. – Μαύρισε ο κάμπος. Цр-
 нило се поље, равница. – Μαύρισε η καρ-
 διά μου. Поцрнело ми срце. (Опробао
 сам многе тешкоће.)

μαυρίλα, η помрчина, мрак, тама

μαύρισμα, το црnilо, поцрњење, пота-
 мњење

μαύρο, το 1. црна боја; 2. хашиш; 3. глас
 против: Τραβάει μαύρο. Пуши хашиш. –
 Βυήκε από τα μαύρα. Није успео (пропао,
 изгубио) на изборима.

μαυρολογώ, (α), (само у њрез. и иμџф.) цр-
 нети се, поцрнети

μαυρομάλλης, -α → -ούσα, -ικο црнокос

μαυρομάτης, -α, -ικο црноок; μαυρομάτια
 φασόλια, τα врста пасуља са црним пе-
 гама, ситничак

μαυροπίνακας, ο црна табла, школска та-
 бла

μαυροπούλι, το чворак

μαύρος, -η, -ο црн, таман, мрачан: -η μοί-
 ρα црна (тужна, несрећна) судбина; -η
 ζωή тужан (бедан) живот; – Φοράει μαύ-
 ρα. Носи црнину.

μαύρος, ο црни коњ, вранац

μαυροτσούκαλο, το поцрнео, гарав лонац

μαυροφόρος, -α, -ο који носи тамну, црну
 одећу; који носи црнину, ожалошћен

μαυρωλείο, το маузолеј

μαφία, η (ишл.) мафија, злочиначка орга-
 низација са Сицилије

μάχαιρα, η велики нож: Μάχαιραν έδωσες
 μάχαιρα θα λάβεις. Ножем си убо, нож
 ћеш добити. (Ко се мача лаћа, од мача
 и гине.)

μαχαιράς, ο 1. израђивач ножева; 2. који потеже нож, убица, кољач

μαχαίρι, το нож, скалпел: *Θέλει μαχαίρι το στομάχι.* Потребна му је операција на стомаку. – *Είναι στα μαχαίρια.* Они су на „крв и нож“. (Смртно се мрзе.) – *Του βάλε το μαχαίρι στο λαιμό.* Ставио му нож под грло (приморао га). – *Τον χτύπησε με το μαχαίρι.* Ударио га ножем.

μαχαιριά, η рана од ножа, ударац ножем

μαχαιροβγάλτης, ο који потеже нож, кољач, подмукли убица: *Κάνει τον παλικαρά, αλλά είναι μαχαιροβγάλτης.* Прави се јунак, а заправо је кукавица са ножем.

μαχαιροπίρουνα, τα есцајг, прибор за јело

μαχαίρωμα, το бодeње, убадање, наношење ране или смрти ножем

μαχαιρώνω, -χαίρωσα, -ώθηκα, -ώμενος убости, ранити или убити ножем

μαχαλάς, ο (ἰβῆρ.) део града (села), махала; квартал, рејон

μαхараγιάς, ο махараџа; (φιν.) врло богат човек

μαхαρανί, η жена махараџе, махараџиница, махарана

μαχάτμα, ο (нейром.) титула у смислу: мудри, паметни: *ο μαχάτμα Γιάντι* Махатма Ганди

μάχη, η бој, борба, битка: *η μάχη του Μαραθώνα* Маратонска битка (490. пре н. е.); – *συνάπτω μάχη* повести (отпочети) бој; – *σχηματισμός μάχης* борбени поредак; – *πεδίο μάχης* бојно поље

μαχητής, ο, ж. -τρια, η борац, ратник, ратница

μαχητικός, -ή, -ό ратнички, борачки, борбен

μαχητικότητα, η борбеност, способност за борбу

μάχος, -η, -ο способан, оран за борбу, за ратовање

μαχмурλής, -ού → **-ισσα, -ισο,** који је тром, мамуран, дремован, лењ

μαχмурλίχι, το тромост, мамурлук, поспаност, лењост

μάχομαι (само у ἰβῆρ. и имѡф.) борити се, ратовати: *Μάχομαι υπέρ της αληθείας.* Борим се за истину.

-μάχος ознака за оног ко се бори *нῆρ.* пуг-μάχος, θηριομάχος, *имѡδ.*

με са, уз, из: *Ἦρθε ο Πέτρος με τη γυναίκα του.* Дошао је Петар са женом. –

Πολεμούσαν στήθος με στήθος. Борили су се прса у прса. – *Δουλεύει με όρεξη.* Ради са задовољством. – *Με την τιμιότητα και τη δουλειά έφτασε ψηλά.* Са поштењем и радом стигао је далеко (уздигао се високо). – *Εχτισε το σπίτι του με τούβλα.* Сазидао је кућу од цигала. – *Ενα μπιφτέμι με πατάτες.* Један бифтек са кромпиром, молим.

με мене, ме (ак. зам. εγώ ја)

μεγαθήριο, το велика преисторијска звер, чудовиште, монструм, мегатериј

μέγαιρα, η зла, свадљива и пакосна жена, „наџак-баба“, вештица

μεγαλείο, το узвишеност, величина, племенитост: *ψυχικό* ~ узвишеност душе;

μεγαλεία, τα почаст, слава, углед; богатство, раскош

μεγαλειότατος, ο, ж. -τάτη, η његово величанство, њено величанство

μεγαλειώδης, -ης, -ες, ἰεν. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η грандиозан, величанствен

μεγαλέμπορος, ο трговац на велико, велетрговац

μεγαλεπήβολος, -η, -ο предузимљив, смео, одважан

μεγαληγορία, η разметање у говору, фразирање

μεγαλιθικός, -ή, -ό камени, од великог каменог блока (долмен, споменик, менир)

Μεγαλοβδόμαδο, το → **Μεγάλη Εβδομάδα,** η Велика недеља, седмица пред Ускрс

μεγαλογράμματος, -η, -ο писан или штампан великим словима

μεγαλοδύναμος, -η, -ο врло јак, снажан, моћан

Μεγαλοδύναμος, ο → **Θεός, ο** Свемогући (Бог)

μεγαλόδωρος, -η, -ο дарожљив, издашан, великодушан

μεγαλόκαρδος, -η, -ο великодушан, племенитог срца

μεγαλοκτηματίας, ο велепоседник

μεγαλομανής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή мегаломан, грандоман

μεγαλομανία, η мегалиоманија, грандоманија

μεγαλομάρτυρας, ο/η великомученик: *Ο μεγαλομάρτυρας Άγιος Δημήτριος* великомученик св. Димитрије

μεγαλοπιάνομαι, -πιάστηκα, -πιασμένος
υοобразити се, правити се важан, заносити се

μεγαλόπιασμα, το гордост, охолост, надменост

μεγαλόπνευστος, -η, -ο надахнут

μεγαλοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος надмашити, премашити, претерати, преувеличавати

μεγαλόπολη, η → **μεγαλούπολη**, η велики град, мегалополис

μεγαλοπράγμονας, ο који тежи ка великом, ка успеху, амбициозан

μεγαλοπραγμοσύνη, η бављење значајним стварима

μεγαλοπρέπεια, η величанственост, помпа, сјај; достојанство

μεγαλοπρεπής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή узвишен, величанствен, сјајан; достојанствен

μεγαλορρημοσύνη, η → **κομπасμός**, ο хвалисање, таштина, уображеност

μεγάλος, -η, -ο велик, висок, одрастао, старији: -ο *спίτι* велика кућа; -η *καρδιά* велико (племенито) срце; -ος *άνεμος* јак ветар; - ο *μεγάλος μου γιος* мој старији син; - οι *μεγάλοι του κόσμου* великани света; - *όταν θα γίνεις μέγας* када порастеш, кад будеш велики; - *Είναι πió μέγας* → *ηλικιωμένος από μένα*. Старији је од мене. - *Οι μέρες το καλοκαίρι είναι μεγάλες*. Лети су дани дуги.

μεγαλόσταυρος, ο Велики крст (одликовање)

μεγαλοστομία, η говорљивост, причљивост

μεγαλόστομος, -η, -ο 1. који има велика уста; 2. говорљив, причљив

μεγαλόσχημος, -η, -ο великог формата, значајан

μεγαλόσωμος, -η, -ο крупан, корпулентан

μεγαλούπολη, η → **μεγαλόπολη**, η

μεγαλούργημα, то велико дело, подухват, успех, подвиг

μεγαλουργία, η извршење великог дела, подухвата, подвига

μεγαλουργός, ο онај који чини велика дела, подвиге

μεγαλουσιάνος, ο, ж. -α, η који је богат, племенит, аристократски

μεγαλούτσικος, -η, -ο повелик, повећи, овелики, доста велики, постарији

μεγαλόφρονας, ο племенит, узвишен, великодушан, храбар: *Ο αρχιεπίσκοπος της Κύπρου Μακάριος ήταν μεγαλόφρονας*. Кипарски архиепископ Макариос био је племенит човек.

μεγαλοφροσύνη, η племенитост, узвишеност, великодушност

μεγαλοφυής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή генијалан: -ής *συνθέτης* генијалан композитор; -ές *έργο* генијално дело

μεγαλοφυΐα, η генијалност, велика надареност

Μεγαλόχαρη, η → **Παναγία**, η Богородица

μεγαλοψυχία, η великодушност

μεγαλόψυχος, -η, -ο великодушан

μεγαλυνάρια, та црквени тропари посвећени Христу и Богородици који почињу са: *Μεγάλυνον ψυχή μου...* Велича душа моја...

μεγαλύνω, *μεγάλυνα* узвисити, оплемени-ти

μεγαλύτερος, -η, -ο већи, већа, веће: *Εχει μεγαλύτερη περιουσία από τη δική μου*. Имовина му је већа од моје. - *Είναι μεγαλύτερός μου*. Старији је од мене.

μεγάλωμα, то повећање, развој, увећање, растење, разграњавање, гајење

μεγαλώνω, *μεγάλωσα*, -ωμένος повећати, развити, порастати, гајити: *Μεγάλωσε τις δουλειές του*. Разгранео (проширио) је своје послове. - *Εφτυσα αίμα να μεγαλώσω τα παιδιά μου*. Пропљувао сам крв да подигнем своју децу. - *●σα είπε ήταν μεγαλωμένα*. Све што је рекао, било је претеривање. - *Μεγάλωσαν οι επιχειρήσεις μου*. Моји су се послови повећали. - *Μεγάλωσε το παιδί μου*. Моје дете је порасло. - *Μεγάλωσε στην υπηρεσία του*. Напредовао је у служби. - *●ι μέρες μεγαλώνουν την άνοιξη*. У пролеће дани постају дужи. - *Μεγαλώνει κι ομορφάίνει*. Расте и пролепшава се.

μέγαρο, то велика и раскошна зграда, здање, палата

μεγάφωνο, то мегафон

μέγεθος, то, *ien.* -ους величина, обим

μεγέθυνση, η повећање, увећање, нарастање

μεγεθυντικά, та именице аугментативи које означавају нешто увећано (кућерина, планинчина, птичурина, носина)

μεγεθυντικός, -ή, -ό *повећавајући*, *увеличавајући*
 μεγεθύνω, μεγέθυνα, -ύνθηκα, -υμένος *повећати*, *увећати*
 μεγιστάνας, ο *великаш*, *велможа*, *богаташ*, *властелин*
 μέγιστο, το (*май̄*.) *највећи* *заједнички* *садржатељ*, *максимум*
 μέγκενη, η *менгела*, *преса*
 μεδούλι, το *срж*, *мождина*, *језгро*
 Μέδουσα, η (*миџол.*) *Медуза*, *једна од три* *Горгоне*, *чудовиште* *које на глави* *уместо* *косе* *има змије*. *Убио је Персеј* *и главу* *дао Атини*.
 μέδουσα, η *медуза*, *жара*, *морска жара*
 μεζάτι, το (*иур.*) *јавна продаја*, *надметање*, *лицитација*
 μεζεδάκι, το (*иур.*) *предјело*, *мезе*
 μεζελίκι, το (*иур.*) *одабрано мезе*
 μεζές, ο, *мн.* -έδες **1.** *предјело*, *мезе*; **2.** (*φιν.*) *изругивање*, *подсмех*, *исмејавање*
 μεζούρα, η (*иџал.*) *мезура*, *мерило за дужину*; *за течност*
 μεθάνιο, το *метан*
 μεθαυριανός, -ή, -ό *прекосутрашњи*
 μεθαύριο (*ирил.*) → *μεθεπόμενη μέρα*, η *прекосутра*
 μέθεξη, η → *συμμετοχή*, η *учествовање*, *учешће*
 μεθεόρτια, τα *дани после празника*, *после-празнични дани*
 μέθη, η *пијанство*, *опијеност*, *занос*: ~ *της ελιτυχίας* *опијеност успехом*
 μεθοδικός, -ή, -ό *методичан*
 μεθοδικότητα, η *методичност*, *начин*, *поступак*, *систем*
 μεθοδολογία, η *методологија*
 μεθοδολογικός, -ή, -ό *методолошки*
 μέθοδος, η, *ιен.* -όδου *метод*, *систем*, *начин деловања*, *решавања*
 μεθοκόπημα, το → *μεθοκόπι*, το *пијење*, *пијанство*, *пијанчење*
 μεθοκοπώ, (α), -ιόπησα *пити*, *пијанчити*, *бекријати*
 μεθοριακός, -ή, -ό *погранични*: *μεθοριακός σταθμός* *погранична станица*
 μεθόριος, η, *ιен.* -ιου *граница*: *η μεθόριος μεταξύ Αλβανίας και Ελλάδας* *граница између Албаније и Грчке*
 μεθόριος, -ια, -ιο *гранични*: *ο μεθόριος ποταμός, ο Εβρος, ανάμεσα στην Ελλάδα και*

την Τουρκία *границна река Еврос (Марица)* *између Грчке и Турске*
 μεθυλένιο, το (*хем.*) *метилен*, *двовалентни радикал* (CH₂)
 μεθύλιο, το (*хем.*) *метил*, *једновалентни радикал* (CH₃)
 μεθύσι, το *опијање*, *пијанство*
 μέθυσος, ο → *μπεκρής*, ο → *μεθύστακας*, ο *пијанац*, *пијаница*, *бекрија*
 μεθυστικός, -ή, -ό *опијајући*, *опојан*
 μεθώ, (α), μέθυσσα, -υσμένος *опити*, *напити*, *опити се*, *напити се*: *Τον μέθυσαν*. *Напили га*. – *Τον μέθυσε η δόξα*. *Опила га слава*. – *Λίγο να πιεί – μεθάει*. *Мало да попије – напије се*. – *Μεθάει εύκολα*. *Лако се напије*.
 μείγμα, το *мешавина*
 μειδιάμα, το → *χαμόγελο*, το *смешак*, *осмех*
 μειδιώ, (α), μειδιάσα *смешити се*, *осмеживати се*
 μεικτός, -ή, -ό *помешан*, *мешовит*
 μειλίχιος, -ια, -ιο *благ*, *љубазан*
 μειλιχιότητα, η *благост*, *љубазност*
 μεϊντάни, το (*иур.*) *трг*, *отворено место*, *поље*
 μείξη, η *мешање*
 μειοδοσία, η *најнижа понуда* *на лицитацији*
 μειοδότης, ο *најнижи понудилац* *на лицитацији*
 μειόκαινη (*περίοδος*), η *миоцен*
 μείον *мање*: *Πέντε μείον δυο ίσον τρία*. *Пет мање два је три*.
 μειονέκτημα, το *недостатак*, *несавршеност*, *мана*
 μειονεκτικός, -ή, -ό *несавршен*, *мањкав*, *заостао*, *оскудан*
 μειονεκτικότητα, η *заостајање*, *недостатак*, *несавршеност*
 μειονειτώ, (ε), -νέκτησα *заостајати*, *недостајати*, *оскудевати*
 μειονεξία, η *осећање мање вредности*, *инфериорност*
 μειονότητα, η *мањина*: *η τουρική μειονότητα της Θράκης* *турска мањина у Тракији*
 μειονοψηφία, η → *μειοψηφία*, η *добијање мање гласова од противника*
 μειονοψηφώ, (ε) → *μειοψηφώ*, -ψήφησα *добити мање гласова*

μειράκιο, то малолетник, малодобник: *Και μειράκια επιστράτευσε ο Χίτлер*. Хитлер је мобилисао и малолетнике.

μειχτός, -ή, -ό мешовит, помешан, изме-шан

μειώνω, μειώσα, -ώθηκα, -ωμένος **1.** умањити, смањити, редуковати; **2.** изгубити на угледу

μείωσι, η смањивање, умањивање, редуковање, губљење угледа

μειωτέος, ο → **αφαιρετέος**, ο умањеник, оно што се треба умањити, одузети

μειωτικός, -ή, -ό умањујући, смањујући, негативан

μελαγχολία, η меланхолија

μελαγχολικός, -ή, -ό меланхоличан

μελαγχολώ, (ε), -χόλησα осећати меланхолију, бити тужан, сетан

μελανάδα, η → **μαυράδα**, η црнило, црна мрља, модрица

μελάνη, η → **μελάνι**, то црнило, мастило, тинта

μελανής, -ιά, -ί скоро црн, модар, љубичаст

μελάνι, то → **μελάνη**, η

μελανιά, η мрља од мастила; модрица, убој

μελανιάζω, μελάνιασα, -ιασμένος поцрнити, помодрити

μελάνιασμα, то црњење, модрење

μελανοδοχείο, то мастионица, тинтарница

μελανός, -ή, -ό црн или готово црн, тамнољубичаст

μελανούρι, то **1.** врста рибе; **2.** црномањаст и леп младић или девојка

μελανοχίτωνας, ο обучен у црну одору, „црнокошуљаш“; -ες, οι црнокошуљашаши, фашисти

μελάνωμα, то **1.** бојење, прљање мастилом; **2.** малигно обољење, меланом

μελανώνω, μελάνωσα, -ώθηκα, -ωμένος **1.** бојити или упрљати мастилом, упрљати уопште; **2.** уквасити штамбиљ у мастило, упити мастило упијачем

μελανωπός, -ή, -ό црномањаст, таман

μελάνωσι, η црњење, модрење

μελάς, ο произвођач и продавац меда, мудар

μελάσα, η меласа

μελάτος, -η, -ο густ као мед, сладак као мед, припремљен са медом, медни, меден; ровито јаје

μελαχρινός, -ή, -ό црномањаст, тамнокестењаст: *μια όμορφη μελαχρινή* једна лепа бринета

μελαψός, -ή, -ό црномањаст, црнпураст; црнопут

μέλεγος, ο → **μελιά**, η

μέλει тиче се, брине се: *με μέλει* тиче ме се, односи се на мене, занима се; – *Εσένα να μη σε μέλει*. Ово се тебе не тиче. – *Τι μας μέλει για τον κόσμο*; Шта се нас тиче свет?

μελένιος, -ια, -ιο меден, сладак као мед; *χείλια* -α медна уста (усне)

μελέτη, η учење, проучавање, изучавање

μελέτημα, то проучавање, истраживање

μελετηρός, -ή, -ό склон учењу, проучавању, истраживању

μελετητήριο, то → **σπουδαστήριο**, то → **αναγνωστήριο**, то читаоница, научни кабинет, место за вежбе, за учење

μελετητής, ο научник, проучавалац, изучавалац

μελετώ, (α), -λέτησα, -ήθηκα, -ημένος **1.** проучавати, студирати, изучавати; **2.** помињати: – *Μελέτησε τα αρχαία νομίσματα*. Проучавао је стари новац. – *Μελετάει μεγάλα πράγματα*. Размишља о великим стварима. – *Μελετώ να αγοράσω ένα οικόπεδο*. Мислим (смерам) да купим плац. – *Καλωσόρισες, εσένα μελετούσαμε*. Добро дошао, тебе смо помињали.

μέλημα, то брига, неспокојство

μελής, -ιά, -ί који има боју меда, меденаст

Μέλιτος, ο Мелитос, један од Сократових тужилаца

μέλι, то мед

μελιά, η → **μέλεγος**, ο јасен

μελίγkra, η врста инсекта, биљна ваш

μελικός, -ή, -ό поетичан, лирски; -ή *ποίηση* меличка лирика

μελίρρυτος, -η, -ο слаткоречив, који има „медене“ речи

μέλισσα, η пчела

μελίσι, то → **σιμάρι**, то рој; матице, пчелињак; **μελίσια**, та пчеларник, место са кошницама

μελισσοβότανο, то лековита трава, пчелиња трава

μελισσοκομείο, το → μελισσοτροφείο, το
 → μελισσομάντρι, το → μελισσοτόπι, το
 пчеларник, место са кошницама
 μελισσοκομία, η → μελισσοτροφία, η пчеларство
 μελισσοκόμος, ο → μελισσοτρόφος, ο пчелар
 μελισσοκόφινο, το плетена кошница
 μελισσολοί, το 1. рој; 2. брујање пчела
 μελισσομάντρι, το → μελισσοκομείο, το
 μελισσοτροφείο, το → μελισσοκομείο, το
 μελισσοτροφία, η → μελισσοκομία, η
 μελισσοτρόφος, ο → μελισσοκόμος, ο
 μελισсурγός, ο 1. пчелар, одгајивач пчела;
 2. птица пчеларица
 μελισσοφάγος, ο птица пчеларица, птица
 која се храни пчелама
 μελισσόψеира, η пчелињи паразит, пчелиња ваш (уш)
 μελισσώνας, ο → μελισσοκομείο, το
 μελιστάλαχτος, -η, -ο који лепо говори,
 који има „медена“ уста, благ, слаткоречив,
 медоточан
 μελιταίος, -αία, -αίο малтешки: μελιταίος
 πυρετός малтешка грозница
 μελίτακας, ο врста мрава
 μελιτζάνα, η (иџал.) плави патлицан
 μελιτζанής, -ιά, -ί боје плавог патлицана
 (тамнољубичаст)
 μελιτοεξαγωγέας, ο уређај за цеђење меда
 из саћа
 μελιτοεξαγωγή, η цеђење меда, време сакупљања меда
 μελιχρός, -ή, -ό сладак као мед, меден
 μελλοθάνατος, -η, -ο онај који ће брзо умрети,
 самртник, осуђеник на смрт
 μέλλον, το, *ιεν.* -οντος будућност
 μέλλοντας, ο будуће време, футур
 μελλοντικός, -ή, -ό будући
 μελλονυμφος, ο/η момак за женидбу, младожења;
 удавача
 μέλλω, само у *ὑрез.* и *имџф.* смерати, бити
 пред остварењем
 μελόδραμα, το мелодрама
 μελοдраματικός, -ή, -ό мелодрамски
 μελομακάρονα, та Божићни колачи
 μελόπιτα, η пита са медом
 μελοποίηση, η музичка обрада, компоновање
 μελοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποίηθηκα, -ποιημένος
 компоновати, музички обработити

Μελπομένη, η (*миџол.*) Мелпомена, муза
 драмске уметности (трагедије)
 μέλω, έμελψα → άδω → τραγουδώ, (α) играти,
 певати
 μελτέμι, το североисточни ветар на Средоземљу,
 пасат
 μελωδία, η мелодија, арија
 μελωδικός, -ή, -ό мелодичан
 μελωδός, ο певач, композитор
 μέλωμα, το слаткоћа
 μελώνω, μέλωσα, -ώθηκα, -ωμένος премазати
 медом, засладити медом: *λόγια μελωμένα*
 угодне, пријатне, „слатке“ речи;
 – *Μελώνω φέτες ψωμί.* Медом сладим хлеб.
 – *Τρώγω αβγά μελωμένα.* Једем ровита јаја.
 μεμβράνα, η мембрана, оиνα
 μεμιάς (*џрил.*) одједном, наједанпут, наједаред;
 изненада
 μεμιονωμένος, -η, -ο издвојен, (по)јединачан;
 усамљен, изолован
 μέμφομαι, μέμφθηκα → κατηγορώ → κατακρίνω
 оптуживати, критиковати, кудити, прекоревати,
 пребацивати
 μεμψιμοιρία, η → γκρίνια, η → παράπονο, το
 оптуживање, куђење, пребацивање, прекоревање
 μεμψίμοιρος, -η, -ο гунђало, незадовољник
 μεμψιμοιρώ, (ε), само у *ὑрез.* и *имџф.* гунђати,
 приговарати
 μενεξεδένιος, -ια, -ιο 1. сачињен од љубичица;
 2. љубичаст
 μενεξεδής, -ιά, -ί → μενεξελής, -ιά, -ί љубичаст
 μενεξεδί, το љубичаста боја, љубичасто, виолет
 μενεξελής, -ιά, -ί → μενεξεδής, -ιά, -ί
 μενεξές, ο, *мн.* -έδες (*џур.*) љубичица
 Μενοικέας, ο Меникеј, отац Креонта и Јокасте,
 краљ Тебе
 μένος, το жестина, јарост, бес, поама;
πνέω μένεα киптети од беса
 μενού, το (*франц., неџром.*) мени, јеловник
 μέντα, η 1. ароматична биљка мента, нана;
 2. ликер од менте
 μενταγιόν, το (*франц., неџром.*) медаљон
 μεντέρι, το → μιντέρι, το (*џур.*) миндерлук,
 софа
 μεντεσές, ο шарка на вратима или прозору

Μέντιος, ο Μενдије, Менда: *Ο κυρ Μέντιος* господин Менда, (*ирон.*) магарац, по граду Мендиосу на чијем је новцу био искован лик магарца

μέντιουμι, το (*лаџи., нейром.*) медијум

μέντορας, ο ментор

μεντρεσές, ο (*шур.*) медреса (исламска средња верска школа)

μένω, εμείνα стајати, становати; остати, (за)касни: *Εμεινε στη στάση του λεωφορείου δυο ώρες.* Стајао је на аутобуској станици два сата. – *Εμεινε άντινος.* Остао је будан. – *Μένει στο Βελιγράδι.* Станује (борави, живи) у Београду. – *Από την πολυάριθμη οικογένεια έμειναν μόνο τρεις.* Од многобројне породице остало је само троје. – *Εικόνα που έμεινε στη μνήμη μου.* Слика која је остала у мом сећању.

μέρα, η → **ημέρα, η**

μεράδι, το 1. комад, део имања, имовине; 2. храст (цер, дуб)

μεράκι, το (*шур.*) мерак, жеља

μερακλής, ο (*шур.*) мераклија

μερακλίδικος, -η, -ο мераклијски

μερακλώνω → **μερακώνω, μεράκλωσα, -ώθηκα, -ωμένος** мерачити, мераклисати

μεραρχία, η дивизија

μέραρχος, ο командант дивизије, дивизијски генерал

μερδικό, το → **μερτικό, το**

μερεμέτι, το → **μπάλωμα, το** поправка, крпеж

μεреμετίζω, μεреμέτισα поправљати, крпити (*нур.* зид)

μερεύω, μέρευα, -εμένος → **-ωμένος** (*од њл. мерώνω*) укротити, припитомити, смирити

μερί, το бедро, кук

μεριά, η део, страна: *κι από τις δυο μεριές* са две стране, са обе стране; – *Η νότια μεριά του Πηλίου είναι πιο όμορφη.* Јужна страна Пилиона је лепша. – *Σε καλή ~!* „У здрављу да потрошиш“!

μεριάζω, μέριασα померити се, направити место, повући се, макнути се, уклонити се у страну

μερίδα, η → **μερίδιο, το** 1. део, порција; 2. странка, политичка партија

μερίζω, μέρισα, -ίστικα, -ισμένος делити, поделити, расподелити

μερίκευση, η подела, разврставање, одвајање, усмерење, правац

μερικεύω, μερίκευσα делити, разврставати, одвајати, специфицирати, усмерити на појединачно

μερικός, -ή, -ό неки, појединачни, известан мањи број, делимичан: *-ή έκλειψη* делимично помрачење; – *Μερικοί νομιίζουν πως...* Неки мисле да...

μέριμνα, η → **φροντίδα, η** чување, старање, брига

μεριμνώ, (α), μερίμνησα чувати, старати се, бринути се, тицати се

μερινό, το (*шиан.*) 1. мерино овца; 2. вуне-на тканина од мерино овце

μέρισμα, το → **μερίδιο, το** порција, део

μερισματαπόδειξη, η купон, деоница, акција

μερισμός, ο → **διαίρεση, η** → **μοίρασμα, το** подела, дељење, расподела, дистрибуција

μερκαντισμός, ο меркантилизам

μέριηγκας, ο → **μυριήγκι, το** → **μεριήγκι, το** мрав

μεροδέντρι, το калемљена воћка

μεροδουλευτής, ο надничар

μεροδούλι, το надница

μεροκαματιάρης, ο, ж. -ισσα, η надничар, надничарка

μεροκάματο, το надница

μεροληπτικός, -ή, -ό пристрасан, необјективан

μεροληπτώ, (ε), -λήπτησα бити пристрасан, необјективан

μεροληψία, η пристрасност, необјективност

μερομήνια, τα првих шест или дванаест дана месеца августа на основу којих народ предвиђа какво ће бити време у идућој години

μερόνυχτο, το дан и ноћ – 24 сата

μέρος, το део, страна; место, предео; учешће; нужник, WC: *λαμβάνω μέρος* узети учешће, суделовати; – *κατά μέγα μέρος* великим делом; – *εν μέρει* делимично, донекле, унеколико; – *εκ μέρους μου* са моје стране, од мене; – *τα συμβαλλόμενα μέρη* уговорне стране; – *τα μέρη του λόγου* врсте речи; – *βάζω κατά μέρος* ставити на страну; – *από όλα τα μέρη* са свих страна, одасвуд; – *από το άλλο μέρος* са друге стране; – *σε κανένα μέρος*

ни са једне стране, ниоткуда; – *Θαυμάσιο μέρος* дивно место, чудесан предео (крај); – *Από ποιο μέρος είστε;* Из којег сте краја? Одакле сте? – *Επαιξε καλά το μέρος του.* Одиграо је добро своју улогу, комад, део. – *το μέρος του φλάουτου* деоница (партитура) флауте; – *Είμαι με το μέρος μας.* На нашој је страни. Уз нас је. – *Το μέρος του σπιτιού είναι στην άκρη της αυλής.* Нужник (клозет) је на крају дворишта. – *Τι μέρος του λόγου είναι;* „Какве је речи?“ Каквог је карактера? – *Δεν έχει καλά μέρη για διακοπές.* Нема лепих места (терена) за распуст, одмор.

μεροφαί, το → **μεροφαί, το** дневни оброк
μερσί (франц., *нейром.*) мерси, хвала, захваљујем

μερσίνη, η → **μερσίνα, η** мирта, мрча

μερτικό, το удео, наследни део, тал

μέρωμα, το → **ημέρωμα, το**

μερώνω → **ημερώνω**

μέσα → **мес' από** → **мес' στο** (*урил.*) унутра; међу, између, напред, дубоко: *είναι μέσα* бити унутра; – *έμεινε μέσα* остао је унутра; – *από μέσα* изнутра; – *μέσα από το δάσος* из дубине шуме; – *μέσα στ' άλλα* између осталог; – *μέσα στο χειμώνα* усред зиме – *από το μέσα μέρος* са унутрашње стране; – *мес' στη μέση* у средини, у центру – *мес' στο δρόμο, μέσα στο δρόμο* средином улице, насред пута; – *Τον έβαλαν μέσα (τον πήραν)* Затворише га. Ухапсише га. – *Πόνεσαν τα μέσα μου από τα γέλια.* Све ме (унутра, у мени) заболело од смеха. – *Είμαι στα μέσα και στα έξω.* Налазити се свуда; бити способан, сналажљив; успешан.

μεσάζοντας, ο посредник

μεσάζω, μέσασα, -ασμένος → **μεσιάζω** посредовати, потрошити пола: *Μέσασε ο θεός της και βρήκε δουλειά.* Посредовао је њен ујак и нашла је посао (запослила се). – *Μεσάσαμε το δρόμο.* Пресекли смо друм.

μεσαιός, -α, -ο средњи

μεσαιώνας, ο средњи век

μεσαιωνικός, -ή, -ό средњовековни; назадни, заостали: *τα μεσαιωνικά κάστρα της Πελοποννήσου* средњовековна утврђења Пелопонеза; – *μεσαιωνική συμπεριφορά* средњовековно понашање

μεσαιωνισμός, ο средњовековност

μεσαιωνοδίφης, ο медијевалист, који се бави проучавањем средњег века

μεσάλι, το → **τραπεζομάντιλο, το** столњак, стони прекривач

μεσάντρα, η плакар

μεσάνυχτα, τα (*нейром.*) → **μεσονύχτι, το** поноћ

μεσαριά, η необрађени простор између њива (обично међа)

μεσάτος, -η, -ο витак, танак, стасит, танког струка: *Είσαι μεσάτη και σου πάει το φόρεμα.* Витког си струка па ти пристаје хаљина. – *Το βαρέλι είναι μεσάτο από λάδι.* Буре је допола напуњено уљем.

μεσαύλι, το средина дворишта

μεσεγγίηση, η забрана, секвестар, принудна управа

μεσεγγυητής, ο спроводилац секвестра, који чува спорну ствар

Μεσευρώπη, η Средња Европа

μέση, η средина, струк: *βγαζω από τη μέση* отклонити; очистити, истребити из корена; – *Κόψε το καρπούζι στη μέση.* Пресеци лубеницу по средини. – *Μια γυναίκα με даχτυλιδένια μέση.* Једна жена са витким струком (као прстен). – *Με ξύπνησαν στη μέση του ύπνου.* Пробудише ме усред сна. – *Στην μέση της οδού.* Насред улице.

μεσήλιχος, -η средовечан

μεσημβρία, η → **μεσημέρι, το** средина дана, подне; југ

μεσημβρινός, -ή, -ό подневни час; меридијан; јужни меридијан

μεσημέρι, το подне; *το ~* у подне; *μέρα ~* у по бела дана

μεσημεριάζει, -μέριασε ближи се подне; **-ομαι, -άστηε** задржати се, оклевати, одмарати се, отегнути неки посао „до подне“

μεσημεριανός, -ή, -ό → **μεσημεριάτικος, -η, -ο** подневни

μεσημεριάτικα (*урил.*) у подне, преко подне

μεσημεριάτικος, -η, -ο подневни

μεσιά, η каиш на самару

μεσιάζω, -σίασα потрошити пола, преполовити, прекинути

μεσιακός, -ή, -ό преполовљен, који припада двојици

μεσιανός, -ή, -ό средњи

μεσίστιος, -ια, -ιο спуштен на пола копља (у знак жалости)

μεσιτεία, η посредовање

μεσιτεύω, -σίτευσα → **μεσολαβῶ** посредова-
ти

μεσίτης, ο, ж. μεσίτρα, η → **μεσίτρια, η** по-
средник

μεσιτικά, та накнада за посредовање

μεσιτικός, -ή, -ό посреднички

μεσκίνης, ο (*uīal.*) бедан, јадан, несрећан,
убог

μέσο, то средство, средина: *στα μέσα του ερχόμενου μήνα* средином следећег месеца – *νόμιμα, παράνομα μέσα* законита, незаконита средства – *μέσα κοινωνίας* саобраћајна средства; средства саобраћаја; *Εχω τα μέσα να...* Имам средстава да... – *Το καλύτερο μέσο θεραπείας είναι ο проληπτικός έλεγχος.* Најбоље средство лечења је благовремена контрола.

μεσο-префикс који значи полу (пола, упола, недовршено)

μεσοβασιλεία, η међувлада, интеррегнум; безвлашће

μεσοβδόμαδα (*ἱрил.*) средином недеље (седмице)

μεσοβέζιος, -η, -ο 1. ветар средњег правца: североисточњак, југозападњак, југоисточњак *uīg.*; 2. нејасан, недовољно одређен, нелогичан

μεσογειακός, -ή, -ό средоземни

μεσόγειος, -α, -ο копнени, континентални: *-ος Θάλασσα, η* Средоземно море, Медитеран

μεσοδόκι, то велика, средишња греда која придржава строп, таван, или кровну конструкцију

μεσοδρομής → **μισοδρομής** (*ἱрил.*) на сред пута, на пола пута

μεσοζωικός, -ή, -ό (*ιεол.*) мезозојски

μεσόθυρο, то део зида између двоја врата или између два прозора, међузид

μεσοκαιρίτης, -ισσα, -ίτικο → **μεσόκοπος, -η, -ο** средовечан

μεσοκαλόκαιρο, то средина лета

μεσοκόβω, μεσόκοψα, -ομμένος пресећи, ударити по средини

μεσόκοπος, -η, -ο средовечан

μεσολαβή, η обухватање, захват око паса

μεσολάβηση, η посредовање, заступање; прилагођавање, споразумевање, усаглашавање

μεσολαβητής, ο посредник, заступник

μεσολαβητικός, -ή, -ό посреднички, заступнички

μεσολαβῶ, (ε), -λάβησα заступати, посредовати, усаглашавати, интервенисати

μεσολιθικός, -ή, -ό мезолитски, који се односи на средње камено доба, између неолита и палеолита (8000 до 7000 г. пре н. ере)

μεσομινωϊκός, -ή, -ό средњоминојски: *μεσομινωϊκός πολιτισμός* средњоминојска цивилизација (развијала се на Криту 2000 до 1580. г. пре н. е.)

μεσονύχτι, то → **μεσάνυχτα, та** → **μεσονυχτίς** поноћ, у поноћ

μεσοπέλαγα (*ἱрил.*) наред пучине, далеко од обале, посред мора

μεσόπορτα, η унутрашња врата, врата између соба

μέσος, -η, -ο средњи, осредњи, просечни: *κατά μέσον όρον* просечно; – *μέσου αναστήματος* средњег стаса; – *μέση εκπαίδευση* средње образовање; – *μέσος χρόνος* просечно време; – *μέσο ρήμα* повратни глагол; – *ο μέσος δάκτυλος* средњи прст, средњак

μεσοσαράκιστο, то средина великог (четрдесетодневног) поста за Пасху, Ускрс

μεσόστрата → **μεσοστράτις** (*ἱрил.*) наред улице, наред друма

μεσότητα, η средина, средишњост

μεσοτοιχία, η средњи зид, зид који дели две зграде

μεσότοιχος, ο унутрашњи зид који дели две собе

μεσούρανα, та средина неба, зенит

μεσουράνημα, то → **μεσουράνηση, η** 1. зенит; 2. врхунац (знања, славе)

μεσουρανῶ, (ε), -ουράνησα стићи до врхунаца, бити у зениту

μεσοφόρι, то → **μεσοφούστανο, то** под-сукња

μεσόφρυδο, то простор између обрва

μεσοχείμωνα (*ἱрил.*) усред зиме

μεσοχείμωνο, то средина зиме

μεσοχρονής → **μισοχρονής** (*ἱрил.*) средином године, средњогодишњи

μεσσηνιακός, -ή, -ό месинијски

μεσσιανισμός, ο (*јевр.*) месијанизам

Μεσσίας, ο обећани Месија, Χριστος Спаситель
μεσσίας, ο (јевр.) обећани Спаситель, силац
μεστός, -ή, -ό 1. пун, напуњен; 2. зрео, набујао, једар: *οι έφηβοι με τα μεστά κορμιά* млади са стаситим телом; – *δοχεία μεστά με λάδι* судови (посуде) пуни уља; – *Та μεστά στάχυα περιμένουν το θέρισμα*. Зрело класје чека жетву.
μέστωμα, то сазревање, стасање
μεστώνω, μέστωσα, -ωμένος сазрети, нарастати, стасати
(δια)μέσω → **διαμέσου** (ἄριλ.) преко
μεσώροφος, ο међуспрат, полуспрат, мецанин
μετά (ἄред.) после, након, иза: *μετά την αναχώρησή του* после његовог одласка; – *μετά το γεύμα* после ручка; – *ο ένας μετά τον άλλον* један после другог; – један за другим; – *μετά την εργασία μου* кад завршим посао. ~ *χαράς* (ἄριλ.) драге воље, са задовољством
μεταβάλλω мењати (се); одступати
μετάβαση, η прелажење, прелазак, премештај, премештање; одступање од теме, дигресија
μεταβατικός, -ή, -ό прелазни, који се премешта, пресељив: *-ά ρήματα* прелазни глаголи; *-ά πουλιά* птице селице; – *Ζούμε σε μια μεταβατική εποχή*. Живимо у једном прелазном времену.
μεταβιβάζω, -βίβασα, -άστηκα, -ασμένος преносити, превозити; пренети (нῆρ. право)
μεταβίβαση, η преношење (права); превозење
μεταβιβαστικός, -ή, -ό преносни, превозни
μεταβλητός, -ή, -ό променљив, нестабилан, превртљив
μεταβολή, η мењање, промена, променљивост
μεταβολισμός, ο метаболизам
μεταβυζαντινός, -ή, -ό поствизантијски, који се односи на период турске владавине у Грчкој од пада Константинопоља (1453–1821)
μεταγγίζω, -άγγισα, -ίστηκα, -ισμένος уливати, преливати, вршити трансфузију
μετάγγιση, η уливање, преливање, пресиπαње, трансфузија

μεταγενέστερος, -η, -ο каснији, накнадни, потоњи, доцнији: **μεταγενέστεροι**, οи потомство, потомци
μεταγλωττίζω, -ώττισα, -ίστηκα, -ισμένος преводити текст са другог језика или са дијалекта на дијалект, језички синхронизовати
μεταγλώττιση, η превођење (са катаревусе на димотику); синхронизација (филмова)
μεταγραμματίζω, -γραμμάτισα, -ίστηκα, -ισμένος променити место слова у речи, грешити у писању или штампању
μεταγραμματισμός, ο премештање (слова у речи), пермутација
μεταγραφή, η 1. копија, препис; 2. уписивање хипотеке на непокретности
μεταγράφω, μετέγραψα, -γράφηκα, -γεγραμμένος копирати, преписивати, уписати хипотеку
μεταγωγή, η превоз, пренос, транспорт
μεταγωγικό, то превозно средство
μεταδίνω, μετέδωσα → μετάδωσα, -δόθηκα, -δο(σ)μένος пренети (болест, поруку)
μετάδοση, η предавање, преношење, трансмисија; инфицирање; промена (стања, положаја, места); причешће
μεταδότης, ο преносник, предајник
μεταδοτικό, то способност преношења (знања, идеја)
μεταδοτικός, -ή, -ό преносан, прилепљив; заразан
μεταδοτικότητα, η преносивост, способност преношења (нῆρ. знања, искуства, предавачка-наставничка умешност)
μετάθεση, η промена места, премештај; метатеза
μεταθετός, -ή, -ό преместив, преносив, преносан с места на место
μεταθέτω, μετέθεσα → μετάθεσα, -τέθηκα, -τεθειμένος пренети, преместити
μεταίχιμο, то међупростор, размак, интервал, стање између
μετακαλώ, (ε), -κάλεσα, -κλήθηκα, -καλεσμένος позвати, звати, позивати
μετακάρπιο, то грана шаке, длан
μετακίνηση, η премештање, померање, помицање
μετακινώ, (ε), -κίνησα, -ήθηκα, -ημένος преместити, померити
μετακίονιο, то размак између две колонаде
μετακλασιικός, -ή, -ό посткласични

μετάκληση, η *ποζив, позивање*
μετακομιδή, η *премештање посмртних остатака; пресељење*
μετακομίζω, -κόμισα, -ίστηκα, -ισμένος *преместити, померити, преселити: Μετακόμισε τη βιβλιοθήκη στο άλλο δωμάτιο. Преместио је библиотеку у другу собу. – Μετακόμισе στην Αθήνα. Преселио се у Атину.*
μετακόμιση, η *премештање, померање, пресељење*
μεταλαβαίνω, *μετάλαβα* *причестити (се)*
μεταλαμπαδεύω, -λαμπάδευσα *осветљавати, преносити пламен – буктињу (знања, културе, слободе)*
μετάληψη, η *причест*
μεταλλαγή, η *промена, измена, претварање, мењање*
μεταλλάζω, *μετάλλαξα*, -άχτηκα, -αυμένος *мењати, променити, изменити*
μεταλλείο, το *рудник метала*
μεταλλειολογία, η *металографија, наука која се бави изучавањем метала*
μεταλλειολόγος, ο *металοграф*
μετάλλευμα, το *метална руда, металоносна руда*
μεταλλευτικός, -ή, -ό *који се односи на метале и њихово добијање*
μεταλλικός, -ή, -ό *метални: -ή λάμψη метални сјај*
μετάλλινος, -η, -ο *израђен од метала, металан*
μετάλλιο, το *медаља: μετάλλιο ολυμπιακών αγώνων* *медаља олимпијских игара*
μέταλλο, το *метал, ковина*
μεταλλοβιομηχανία, η *метална индустрија*
μεταλλογραφία, η *1. металοграфија; 2. писање по металу, урезивање, усецање слова, слика, знакова*
μεταλλοτεχνία, η *уметност обраде метала*
μεταλλουργείο, το *фабрика за прераду метала*
μεταλλουργία, η *металургија*
μεταλλουργικός, -ή, -ό *металуршки*
μεταλλουργός, ο *металург*
μεταλλοφόρος, -α, -ο *који садржи метале, металоносан*
μεταλλωρυχείο, το → *μεταλλείο*, το
μεταλλωρύχος, ο → *μεταλλουργός*, ο
μεταμέλεια, η *кајање, покајање, предомишљање*

μεταμελούμαι, -ήθηκα, -ημένος *покајати се, предомислити се*
μεταμεσημβρινός, -ή, -ό *послеподневни*
μεταμορφώνω, -μόρφωσα, -ώθηκα, -ωμένος *променити, изменити изглед или претворити, трансформисати*
μεταμόρφωση, η *промена, претварање, преображавање, трансформација, метаморφοза*
μεταμορφωτικός, -ή, -ό *променљив, изменљив*
μεταμόσχευση, η *1. калемљење, пелцовање; 2. пресађивање, трансплантација*
μεταμοσχεύω, -μόσχευσα, -εύτηκα, -ευμένος *(на)калемити, пресадити, трансплантирати*
μεταμφιέζω, -φίεσα, -έστηκα, -μένος *преобући, прерушити, маскирати, прерушити се; -ομαι* *преоденути се, прерушити се*
μεταμφίεση, η *преоблачење, прерушавање, маскирање*
μεταμφιεσμένος, ο *преобучен; прерушен, маскиран*
μετανάστευση, η *исељавање, (ε)мигрирање, миграција*
μεταναστευτικός, -ή, -ό *исељенички, (ε)мигрантски, миграциони*
μεταναστεύω, -νάστευσα → -νάστησα *исељавати, емигрирати*
μετανάστης, ο, ж. *-άστρια*, η *исељеник, емигрант*
μετάνιωμα, το *клањање, метанисање*
μετανιώνω, *μετάνιωσα*, -ωμένος → **μεταμελούμαι** *(по)кајати се, жалити се, предомислити се*
μετάνοια, η *(по)кајање; метанисање, преклињање*
μετανοώ, (ε), -νόησα, -ημένος *(по)кајати се, жалити (се)*
μεταξάδιο, το → **μεταξουργείο**, το
μεταξάς, ο, ж. *-ού*, η *произвођач и продавац свиле*
μεταξένιος, -ια, -ιο → **μετάξινος**, -η, -ο *свилен*
μετάξι, το *свила*
μετάξινος, -η, -ο → **μεταξένιος**, -ια, -ιο
μεταξοβιομηχανία, η *индустрија свиле*
μεταξοπαραγωγή, η *производња свиле, свиларство*
μεταξοπαραγωγός, ο *произвођач свиле, свилар*
μεταξοσκώληκας, ο *гусеница свилене бубе*

μεταξουργείο, το свилара; продавница свиле

μεταξουργία, η свиларство

μεταξουργός, ο свилар, прерађивач свиле

μεταξύ (ὑριλ. уз ѿен.) међу, између: *Εἶναι μεταξύ ζωής και θανάτου.* Он је између живота и смрти. – *Ο Πηνειός χύνεται στη θάλασσα μεταξύ Ολύμπου και Κισάβου.* Пиниос се улива у море између Олимпа и Кисава.

μεταξωτός, -ή, -ό свилен

μεταπείθω, μετέπεισα, -είστηκα, -εισμένος убеђивати, наговарати

μεταπηδώ, (α), -πήδησα 1. прескакати; прескочити; 2. нагло променити мишљење, стање или место

μεταπιάνω, μετάπιασα поново шчепати, зграбити, прихватити се: *Γυρίζοντας από τις διακοπές μετάπιασε τα βιβλία.* Вративши се са распуста, поново се прихватио књиге.

μετάπλαση, η → **μεταπλασμός**, ο преправка, измена, моделирање, прерада

μετάπλασμα, το ђубриво, гнојиво

μεταπλασμός, ο → **μετάπλαση**, η

μεταπλάσσω, μετέπλασα, -άστηκα, -ασμένος преправити, моделирати, преобразити

μεταποίηση, η преправка, прерада

μεταποικύ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος преправити, прерадити, трансформисати

μεταπολεμικός, -ή, -ό послератни

μεταπολίτευση, η промена режима, владавине: *Η μεταπολίτευση του 1974 έγινε χωρίς να χυθεί αίμα.* Режим је 1974. године промењен без проливања крви.

μεταπούλημα, το препродаја

μεταπουλητής, ο препродавац

μεταπουλώ, (α), -πούλησα, -ήθηκα, -ημένος препродавати

μεταπράτης, ο препродавац, продавац ситница

μετάπτωση, η нагла промена положаја или стања, промена значења речи

μεταρρυθμίζω, -ρύθμισα, -ίστηκα, -ισμένος изменити, обновити, побољшати, реформисати

μεταρρύθμιση, η измена, побољшање, реформисање, реформација

μεταρρυθμιστής, ο, ж. -τρια, η реформатор, реформаторка

μεταρρυθμιστικός, -ή, -ό реформаторски

μεταρσιώνω, -σίωσα, -ώθηκα, -ωμένος уздизати, славити неког, одушевљавати се, заносити се

μεταρσίωση, η уздизање, слављење, усхићење, занос

μετάσταση, η метастаза (болести); промена (странке)

μεταστοιχείωση, η (хем.) промена елементата

μεταστρατοπεδεύω, -πέδευσα померати логор, измештати

μεταστρέφω, μετέστρεψα, -άφηκα, -αμμένος променити, скренути, (пре)усмерити

μεταστροφή, η промена смера (правца, расположења, мишљења)

μετασχηματίζω, -σχημάτισα, -ίστηκα, -исμένος изменити, трансформисати

μετασχηματισμός, ο преобликовање, мењање изгледа, трансформација

μετασχηματιστής, ο (елек.) трансформатор

μετασχολικός, -ή, -ό постшколски, послешколски

μετάταξη, η преуређење, реформисање, трансформисање

μετατοπίζω, -τόπισα, -ίστηκα, -исμένος премештати, помицати с места на место

μετατόπιση, η → **μετατόπισμα**, το премештање, померање с места на место

μετατρέπω, μετέτρεψα, -τρέπηκα променити, преобратити, преиначити

μετατροπή, η → **αλλαγή**, η → **μεταβολή**, η мењање, промена, преиначење

μετατυπώνω, -τύπωσα, -ώθηκα, -ωμένος прештампавати

μεταφέρ(ν)ω, μετέφερα, -φέρθηκα, -φερμένος преносити, превозити, транспортовати, преместити, преселити: *μεταφέρω εμπορεύματα, επιβάτες* превозити робу, путнике; – *μεταφέρω άθροισμα* пренети збир (на следећу страну); – *Μετέφερε το γραφείο του.* Преселио је своју канцеларију. – *Ο Καζαντζάκης μετέφερε τον Ομηρο στη δημοτική.* Казанцакис је превео Хомера на димотику.

μεταφορά, η превоз, пренос; метафора (преносно значење); превод: *Είπε ένα υλνικό λόγο.* „Рекао је једну слатку реч.“ – *Τα λόγια του είναι καρφιά.* „Његове речи су као ексери“ (оштре).

μεταφορέας, ο превозник; превозно средство, транспортер

μεταφορικά, τα накнада за превоз
μεταφορικός, -ή, -ό **1.** превозни, транспортни; **2.** метафоричан: -ά μέσα транспортна средства; -ή σημασία метафорично значење – Τα μάτια του βγάζουν φωτιές. „Његове очи сипају ватру.“
μεταφορτώνω, -φόρτωσα, -ώθηκα, -ωμένος преносити, превозити, транспортовати терет
μεταφράζω, μετέφρασα, -άστηκα, -ασμένος преводити
μετάφραση, η превод
μεταφραστής, ο, ж. **μεταφράστρια**, η преводилац
μεταφραστικά, та накнада за превођење
μεταφραστικός, -ή, -ό преводилачки
μεταφυσική, η метафизика
μεταφύτευση, η преношење, пресађивање
μεταφυτεύω, -φύτευσα → -εύτηκα, -εμένος пресађивати
μεταχειρίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος служити се, користити, употребљавати: *Μεταχειρίστηκε όλα τα μέσα.* Служио се свим средствима. – *Μεταχειρίζεται ξένους όρους.* Служи се страним изразима.
μεταχείριση, η коришћење, употреба, руковање
μεταχειρισμένος, -η, -ο коришћен, употребљаван, полован
μετεκπαίδευση, η допунска настава
μετεμψύχωση, η сељење душе, реинкарнација, метемпсихоза
μετεξέταση, η поновни (поправни) испит
μετέπειτα (ἕρην.) затим, после, након, касније, иза
μετερίζι, то ограда, бедем, опкоп, грудобран
μετέρχομαι, μετήλθα обављати неку делатност, вршити, употребљавати одговарајућа средства (алат)
μετέχω, *имѣѣ*. **μετείχα** учествовати
μετεωρίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος подићи високо, узлетети, отиснути се на пучину, винути се у висине
μετεωρισμός, ο узлетање, лебдење, уздицање
μετεωρίτης, ο метеорит, метеор, „небески камен“, „звезда падалица“
μετέωρο, то метеор (дуга, поларна светлост), појава у атмосфери

μετεωρολογία, η метеорологија
μετεωρολογικός, -ή, -ό метеоролошки
μετεωρολόγος, ο метеоролог
μετέωρος, -η, -ο **1.** који се налази у ваздуху, који лебди, балансира, ни на небу ни на земљи, на средини; **2.** неодлучан, оклевајући, неизвестан
μετεωροσκοπείο, то метеоролошка станица
μετζοσοπράνο, η (*ιταλ.*, *нейром.*) мецосопран
μετό, то → **εμετός**, ο
μετοικεσία, η сељење, емигрирање, пресељавање
μετοίκηση, η сељење, исељавање, емиграција
μέτοικος, ο исељеник, емигрант; (*исп.*) метек
μετοικώ, (ε), **μετοίκησα** селити се, мењати место боравка, иселити се
μετονομάζω, -νόμασα, -άστηκα, -ασμένος променити име (назив), преименовати
μετονομασία, η промена имена, преименовање
μετόπη, η (*архиѣ.*) метопа, део фриза на дорским храмовима, најчешће са уклесаним призорима из митологије
μετόπισθεν, та (*нейром.*) **1.** позадина, позадинске ратне службе; **2.** позадинско, неборачко становништво
μετός, ο → **εμετός**, ο
μετουσιώνω, -σίωσα, -ώθηκα, -ωμένος променити садржај, суштину, прематеријализовати; -ομαι променити суштину; претворити се, *нѣр.* приликом причести хлеб и вино се претварају у тело и крв Христову
μετοχή, η **1.** сарадња, учешће; **2.** деоница, акција; **3.** (*ѣрам.*) партицип
μετόχι, то манастирски посед, метох
μετοχικός, -ή, -ό деонички, друштвени: -ή *εταιρεία* деоничко друштво; -ό *κεφάλαιο* друштвени (деонички) капитал
μέτοχος, ο/ η деоничар, акционар, учесник
μέτρα, та мере (за отклањање опасности): *προσωρινά μέτρα* привремене мере; – *Οι υγειονομικές αρχές πήραν μέτρα για να μην επεκταθεί η χολέρα.* Санитетске власти предузеле су мере против ширења колере.

μέτρημα, το → **μετριμός, ο** мерење, бројање, измера; нумерисање, рачунање

μετριμένος, -η, -ο одређен, утврђен, дефинисан, спецификован

μετριμός, ο → **μέτρηση, η** → **μέτρημα, το**

μετριτά, τα богатство у новцу, готовина, кеш: *Εχει μεγάλη περιουσία και σε ακίνητα και σε μετριτά.* Има велико богатство у некретнинама и готовом новцу (у готовини); *То παίρνω τοις μετριτοίς:* То узимам за готово. (за сигурно, озбиљно); *То αγόρασα ~.* То сам купио за готово. (Платио одмах готовим новцем.)

μετριτής, ο мерач, бројач

μετριτός, -ή, -ό (из)бројив, избројан, измерен, који може да се мери: *χρήματα μετριτά* готов новац, готовина; – *Η ταχύτητα του ήχου είναι μετριτή με επιστημονικές μεθόδους.* Брзина звука мери се научним методама.

μέτρια (ἄριλ.) умерено, ни мало ни много, без претеривања, са мером, осредње

μετριάζω, μετρίασα, -άστηκα, -ασμένος ублажити, стишати, довести на праву меру, примерити

μετρίασμός, ο ублажавање, стишавање, довођење на праву меру

μετριάστικός, -ή, -ό ублажен, смањен, примерен; утишан

μετριή, η → **στιχουργική, η** метрика, римовање, версификација

μετριός, -ή, -ό метарски, метрички: *-ή μονάδα* мерна јединица; *-ό σύστημα* метрички систем; *-ός τόνος* метричка тона; *-οί κανόνες* метрички закони (у поезији)

μετριοπάθεια, η умереност, просечност, осредњост

μετριοπαθής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή умерен, просечан, скроман

μέτριος, -ια, -ιο умерен, осредњи, просечан: *-ια τιμή* средња цена; – *μέτριου αναστήματος* (ο)средњег стаса; *-ια αντίληψη* просечне интелигенције, памети

μετριοφρονας, ο скроман, умерен

μετριοφροσύνη, η скромност, умереност

μέτρο, το метар, мера: ~ *μήκους, επιφάνειας, όγκου* мера дужинска, површинска, запреминска; *τετραγωνικό, κυβικό* ~ квадратни, кубни метар; – *πειθαρχικά μέ-*

τρα дисциплинске мере; – *Ο ραφτής του πήρε μέτρα.* Кројач му је узео мере. – *Η κυβέρνηση έλαβε μέτρα.* Влада је предузела мере. – *Αυτό ξεπερνάει κάθε μέτρο.* Ово прелази сваку меру. – *Στο μέτρο των δυνάμεών του.* У границама његових могућности. – *Δεν βγαίνει στο μέτρο.* Ово није по мери. – *Το ανθρώπινο πόδι ήταν από την αρχαιότητα μέτρο μήκους.* Људска стопа је од давнине дужинска мера.

μετροταινία, η мерна, метарска трака

μετρώ, (α), μέτρησα, -ήθηκα, -ημένος рачунати, мерити, бројати: *Μέτρησα το ύψος της πολυκατοικίας.* Измерио сам висину вишеспратнице. – *Εμαθα να μετρώ ως τα χίλια.* Научио сам да бројим до хиљаду. – *Μέτρα τα λόγια σου!* Мери своје речи!

μετωνυμία, η метонимија, симболична употреба друге речи уместо главне: *νῆρ.: Στα χρόνια αυτά κυβερνούσε ο Αρης.* У тим годинама владао је Арес, *ἄϊј.* рат.

μετωπικός, -ή, -ό чеони, челни

μετωπικότητα, η антички стил у вајању, фронтално приказивање главног лика с лица, „анфас“ (VII–VI век пре н. е.)

μέτωπο, το чело, прочеље, фасада, фронт: *κατά ~* спреда, „анфас“, на челу, у првој линији; ~ *ψηλά* високог чела (поносно); – *Εχει καθαρό το μέτωπο.* Иде високо уздигнутог чела (главе). – *Το σπίτι μου έχει μέτωπο στη θάλασσα.* Прочеље моје куће окренуто је (гледа) ка мору.

μεφιστοφελικός, -ή, -ό мефистофелски

μέχρι(ς) (ἄρεγ.) до, догде: *μέχρι εδώ* догде; – *μέχρι θανάτου* до смрти; – *από το πρωί μέχρι το βράδυ* од јутра до вечери; – *Από το σπίτι μέχρι την πλατεία είναι δυο χιλιόμετρα.* Од куће до трга има два километра.

μήγαρις → **μήπως** можда, да ли?

μηδαμινός, -ή, -ό ништаван, безначајан

μηδαμινότητα, η ништавност, безначајност

μηδέ... μηδέ (св.) ни, нити, без да

Μήδεια, η Медеја, митолошка чаробница, кћерка колхидског краља Ејета, жена Јасона, вође Аргонаута. Помогла свом мужу да уграби златно руно из Колхиде.

μηδέν, το, ἱεν. -ενός ништа, нула, ништавност, безвредност

μηδενικό, το нула, ништавило
 μηδενισμός, ο nihilizam
 μηδениστής, ο nihilист(а)
 μηδениστικός, -ή, -ό nihilистички
 Μηδικά, τα Персијски ратови (490–479. г. пре н. е.)
 μηδική, η детелина
 μηδισμός, ο прихватање персијских обичаја: Ο Αλέξανδρος κατηγορήθηκε για μηδισμό. Александар Македонски био је оптуживан због наклоности према персијској култури и обичајима.
 Μήδος, ο Мид, становник Персије, Персијанац, Иранац
 μήκος, το дужина: το μήκος της οδού дужина улице; – κατά μήκος και πλάτος „уз дуж и попреко“, по дужини и по ширини; γεωγραφικό ~ географска дужина; – Το μήκος του χειμώνα εδώ είναι τεράστιο. Овде зима траје врло дуго.
 μηλαδέρφι, το → μηλάδερφος, ο брат или сестра по оцу или по мајци
 μηλιά, η јабука (стабло)
 μήλιγγας, ο → μηλίγγι, το слепоочница; ум, разум, мишљење
 μηλιγγίτης, ο → μηνιγγίτης, ο
 μηλίτσα, η мало дрво јабуке, јабучица
 μήλο, το јабука: τα μήλα των παρειών јагодице на лицу
 μηλόκрасο, το вино од јабука
 μηλόπιτα, η пита од јабука
 μηλωτή, η → проβιά, η овчија кожа; кожух, крзно
 μη(ν) (οδριчна речца); на крају добија слово „н“ када стоји испред речи која почиње самогласником или сугласником из групе (κ, π, τ): Να μη μιλάς! Не говори! – Να μην πειράζεις τίποτα! Ништа не ометај! – Μην τρώς! Не једи! – Μην ακούτε! Не слушајте! – Μην μπουκώνεις το στομάχι με τα γλυκά. Не претоваруј стомак слаткишима!
 μήνα можда, случајно, срећом, на ризик
 μηναίο, το 1. месечна зарада (накнада, плата); 2. црквена књига са пописом служби за сваки дан у години и за сваки месец: Το μηναίο του Μαρτίου Мартовски минеј
 μήνας, ο месец (временски и календарски): τον μήνα Μάρτιο у месецу марту; – η πρώτη του μηνός први у месецу; – Πόσες του μηνός έχουμε; Који је датум (у месецу)?

– μετά δυο μήνες από σήμερα од данас па за два месеца; – την 15ην τρέχοντος μηνός 15. текућег месеца
 μηνιαίος, -αία, -αίο месечни: μηνιαίο περιοδικό, το месечни часопис
 μηνιάτικος, -η, -ο → μηνιαίος, -αία, -αίο
 μήνιγγα, η (αναϊν.) мождана и мождинска мембрана; μήνιγγες, οι слепоочнице
 μηνιγγίτης, ο (μεγ.) → μηνιγγίτιδα, η менингитис
 μηνοειδής, -ής, -ές, ἱεν. -οῦς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή полукружан, српаст, у облику полумесеца
 μηνολόγιο, το црквени календар, месецослов, менологиј
 μήνυμα, το порука, обавест, оглас, објава
 μήνυση, η жалба, тужба
 μηνυτής, ο, ж. -τρια, η жалилац, тужилац, тужитељ
 μηνύτορας, ο гласник, гласоноша, весник
 μηνύω, μήνυσα, -ύθηκα, -υμένος оптужити
 μηνώ, (α), μήνυσα, -ύθηκα, -υμένος обавестити, огласити, јавити, поручити: Του μήνυσα να έρθει. Јавио (поручио) сам му да дође.
 μήπως можда, може бити; да ли, зар; да не: Φοβούμαι μήπως βρέξει. Плашим се да не буде кише. – Μήπως λείπει και δεν τον βλέπω. Можда је одсутан па га не видим. – Μήπως νομίζετε ότι... Да ли мислите да... – Μήπως είμαι εγώ; Можда сам то ја?
 μηρί, το → μηρός, ο бут, бедро (од колена до кука): Μπήκε στο νερό ως τα μηριά. Ушла је у воду до бедара.
 μηρός, ο → μπούτι, το
 μηρυκάζω, μηρύκασα преживати
 μηρυκασμός, ο преживање
 μηρυκαστικά, τα преживари: Η αγελάδα ανήκει στα μηρυκαστικά. Крава је преживар.
 μήτε → ούτε ни, нити: Δε θέλει μήτε να φάει μήτε να πιεί. Неће ни да једе ни да пије. – Μήτε να το φανταστείς καν. Ни да помислиш на то! – Μήτε ζωγραφιστό δε θέλω να τον δω. Не желим да га видим ни на слици.
 μητέρα, η → μάνα, η → μαμά, η мајка, мати, мама
 μήτρα, η материца, утерус; (ἰατρ.) калуп, образац, матрица

μητριά, η μαῆχη: Μεγάλωσε με μητριά, αλλά του φέρθηκε σαν πραγματική μάνα. Одрас-тао је уз маῆху, али она је према њему била као права мајка. – Συμπεριφέρθηκε στο παιδί της σαν μητριά. Понашала се према свом детету као маῆχη.

μητριαρχία, η матријархат

μητρικά, та матерична обољења

μητρικός, -ή, -ό матерински, матерњи, мајчински: -ή αγάπη материнска љубав; -ή γλώσσα матерњи језик

μητριός, ο очух: Μεγάλωσε με μητριό που τον αγάπησε σαν πατέρα. Одрас-тао је уз очуха који га је волео као отац.

μητρίτιδα, η (мед.) запаљење материце, утеритис

μητροκτονία, η матероубиство

μητροκτόνος, ο матероубица

μητρόπολη, η 1. метропола; главни град, престоница; 2. столна катедрала, седиште митрополита

μητροπολίτης, ο митрополит

μητροπολιτικός, -ή, -ό престони, метрополски; митрополитски

μητρορραγία, η крварење из материце, метрореја

μητρότητα, η материнство, мајчинство

μητρώο, το списак, регистар, матице, матрикуле: κτηματολογικό ~ катастарски регистар; ~ αρρένων → στρατολογικό ~ регрутни каталог (регистар)

Μήτσος, ο Митке, тепање за: Димитрије

μηχανέλαιο, το машинско уље

μηχανεύομαι, -εύτηκα смислити, досетити се, правити махинације, варати

μηχανή, η машина, справа, мотор; (φιν.) сплетка, замка: ~ ραψίματος шиваћа машина; ηλεκτρική ~ електрична машина; κρατική ~ државна машинерија – Μας έστησε μηχανή και πέσαμε μέσα. Поста-вио нам је замку и пали смо у њу.

μηχάνημα, το 1. машина, механички уређај, машинерија; 2. сплеткарење, припремање подвале

μηχανικό, το инжењерија: αξιωματικός του μηχανικού инжењеријски официр

μηχανικός, -ή, -ό механички, машински, покретачки

μηχανικός, ο инжењер, механичар, машинист(а)

μηχανισμός, ο механизам, начин функционисања

μηχανιστικός, -ή, -ό механички, механистички

μηχανοδηγός, ο руковалац машине, машиниста

μηχανοκίνητα, та механизоване јединице

μηχανοκρατία, η механократија, механицизам

μηχανολογία, η механологија

μηχανολόγος, ο механолог

μηχανοποίηση, η механизација, коришћење механике

μηχανοποίητος, -η, -ο машинске израде, механички (машински) произведен

μηχανορραφία, η махинација, интрига, комплот, завера

μηχανορράφος, ο → ραδιούργος, ο интригант, завереник, смутљивац

μηχανοστάσιο, το 1. машинска радионица, машинско одељење; 2. станица, депò, спремиште за вагоне или трамваје, место за дотеривање и оправку

μηχανοτεχνίτης, ο механичар, машинац

μηχανουργείο, το фабрика машина

μηχανουργία, η производња, израда и оправка машина

μηχανουργός, ο техничар, машинац

μι, το (нейром.) трећа нота музичке лествице, „ми“

μία → **μια** једна

μιαίνω, μιάνα, -άνθηκα, -ασμένος упрљати, укаљати, оскрнавити

μιάμιση → **μία και μισή** један и по: Μιάμιση μέρα κράτησε το ταξίδι. Пут је трајао дан и по.

μιάνση, η → **μόλυνση**, η → **βεβήλωση**, η каљање, прљање, оскрнављење: η μιάνση των ιερών από τους αλλόθρησκους оскрвнуће (оскрвњивање) светиња од иноверника (иновераца)

μιαουρίζω, μιαούρισα → **νιαουρίζω** маукати

μιαρός, -ή, -ό прљав, упрљан, нечист: -ά βιβλία упрљане књиге; -ή ψυχή нечиста душа – савест

μιάσμα, το прљање, загађење, зараза

μυγάδας, ο, ж. **μυγάδα**, η мелез, мулат, креолац, укрштене расе

μυγαδικός, -ή, -ό несређен, помешан, не-реалан број, нῆρ. За + 26 (под условом да је непозната вредност за „а“ и „б“)

μίγδην → **ανάγκата** (ἄριλ.) само у фрази: φύρδην ~ збрка, неред, „дар-мар“

Μίδας, ο Мида, краљ Фригије

μίζα, η (φρανц.) 1. удео, ставка, улог у коцки; 2. аутопокретач, алансер, стартер
μιζέρια, η (λαϊт.) беда, сиромаштво, мизерија
μιζερος, -η, -ο бедан, јадан, мизеран
μιθριδατισμός, ο митридатизам, отпорност и имуност према отровима (по Митридату, краљу Понта, 132–63. пре н. е.)
μικιάδος, ο микадо
Μικι Μάους, το (нейром.) смешна измишљена фигура-цртеж (према Дизнијевом јунаку Мики Маусу)
μικραίνω, μικруνα, -ύνηα, -υμένος смањити, скратити, окраћати
μικράκι, το врло мален, малиша, малецки
μικρανεψιός, ο, ἱεν. -ιού нећаково дете; нећачић
μικράτα, τα детињство, године детињства
μικρεμα, το смањивање, скраћивање
μικρεμπόριο, το мала, ситна трговина
μικρέμπορος, ο ситан трговац, трговчић
μикро-префикс за мало, ситно
μικρό, το новорођенче, беба
μикроαστικός, -ή, -ό малограђански
μикроαστός, ο, ж. -τή, η малограђанин
μикроβιακός, -ή, -ό микропски, бактеријски
μικρόβιο, το микроб, бактерија, бацил
μικροβιοκτόνος, -η, -ο антибактеријски
μικροβιολογία, η микробиологија
μικροβιολογικός, -ή, -ό микробиолошки
μικροβιολόγος, ο микробиолог
μикроγράμματος, -η, -ο писан ситним словима
μикроγραφία, η минијатура
μикроγραφικός, -ή, -ό минијатуран, минијатурни
μикроγράφος, ο минијатурист(а)
μικροδουλειά, η мали, ситан, безначајан посао
μикроέξοδο, το мали, ситан издатак
μикроϊδιοκτήτης, ο мали, ситан власник, малопоседник
μикроκαμωμένος, -η, -ο мален, ситног стаца
μикроκάματος, -η, -ο мален, ситан, ниског раста
μикроκλέφτης, ο → λωποδύτης, ο
μикроκλοπή, η ситна крађа
μικρόκοσμος, ο микрокосмос
μικρολογία, η ситничарење, бављење безначајним стварима

μикроλόγος, ο ситничар, цепидлака, гунђало, закерало
μικρολογώ, (ε), (само у ὑрез. и имιφ.) ситничарити, закерати, цепидлачити
μикроμανία, η (μεγ.) микроманија, болесна опседнутост ситним, безначајним стварима
μикроμέγалоs, -η, -ο дете са изгледом и понашањем одраслог човека, стармали
μикроοργανισμός, ο микроорганизам
μикропанτρεμένος, -η, -ο прерано ожењен, младожења – малолетник
μикропанτρεύω, -πάντρεψα, -εύτηα, -εμένος оженити се (удати се) врло млад(а)
μикроπράγματα, τα ситне, безначајне ствари, ситнице
μикроπρέπεια, η 1. ситничавост, ситничарство; 2. нискост, подлост
μикроπρεπής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή → **μικρόπρεπος, -η, -ο** прост, бескарактеран, нечастан, лаком
μикроπρόσωπος, -η, -ο човек ситног лица
μικρός, -ή, -ό мален, млад; кратак, ситан; ограничен: -ός νους ситан, ограничен ум; **μικρή, η** мала, малена (девојчица) (вокатив): *μικρό κατά μικρό* малопома-ло; -ός κήπος мала башта (врт); -ή πόλη мали град, градић; – *Οι μέρες είναι μικρές.* Дани су кратки. -ού αναστήματος ниског (ситног) стаца; -ό διάστημα χρόνου кратак временски интервал; -ή ηλικία детињство; – *Είναι μικρότερός μου.* Млађи је од мене. – *Μικρέ μου!* Мали мој! – *Τον γνωρίζω από μικρό.* Познајем га одмалена (од детињства).
μικροσκοπικός, -ή, -ό микроскопски
μικροσκοπίο, το микроскоп
μικροτέχνημα, το минијатура
μικροτεχνίτης, ο 1. минијатурист(а); 2. уметник осредње вредности (другостепене)
μικρότητα, η маленост, сићушност, безначајност, оскудност
μικρούλικος, -η, -ο → **μικρούτσικος, -η, -ο** сасвим мален, малецни
μикроφιλότιμος, -η, -ο ситничар, закерало
μικρόφωνο, το микрофон
μикроφωτογραφία, η микрофотографија
μικρόχαρος, -η, -ο 1. који је задовољан малим; 2. обичан, осредњи, неважан; 3. низак, подао
μικροψυχία, η малодушност, бојажљивост

μικρόψυχος, -η, -ο малодушан, бојажљив, страшљив

μικρύνω → **μικραίνω**

μικτός, -ή, -ό → **μεικτός**, -ή, -ό

μιλαΐδη, η (енїл.) миледи (жена енглеског аристократе)

μιλέτι, то (иур.) народ, племе, раса, сој

μίλημα, то говор, говорење, разговор, причање

μίλι, то миља (енглеска миља = 1 609,34 м, наутичка миља = 1 852 м)

μιλιά! Тишина! Без разговора!

μιλιά, η разговор, причање, говорење

μιλιόρα, η → **μιλιόρι**, то (рум.) овца која се први пут јагњи, двиска

μιλιούни, то (иџал.) милион

μιλитарισμός, ο (лаџ.) милитаризам

μιλитаристής, ο милитарист(а)

μιλитарιστικός, -ή, -ό милитаристички

μιλόρδος, ο (енїл.) милорд

Μιλτιάδης, ο Милтијад, славни атински војсковођа

μιλώ, (α, ε), **μίλησα**, -ήθηκα, **ημένος** говорити, разговарати

Μίλωνας Κροτωνιάτης, ο Милон Кротоњанин, победник на многим олимпијским играма (6–5. век пре н. е.)

μίμηση, η подражавање, опонашање, имитирање

μιμητής, ο, ж. -**ήτρια**, η подражавалац, имитатор

μιμητικός, -ή, -ό подражавалачки, имитаторски

μιμητισμός, ο опонашање, подражавање, имитирање, мимикрија (камелеон)

μимиχή, η мимика

μιμόδραμα, то пантомима

μίμος, ο пантомимичар, пантомимичарка

μιμούμαι, -ήθηκα опонашати, подражавати, имитирати

μίνα, η (иџал.) 1. јама, рупа; 2. мина, експлозивна направа: **βάζω μίνες** „копати јаму“, спремати зло (заседу); подметати мине

μιναδόρος, ο минер

μινарές, ο, *мн.* -έδες минаре

μνιατούρα, η (иџал.) → **μикроγραφία**, η минијатура

μίνιμουμ, то (лаџ.) минимум, најмање, врло мало

μίνιο, то (лаџ.) минијум

μινión, то (франц., неџром.) љубак, умиљат, мио, шармантан

μινόρε, то (иџал., неџром.) мала, кратка композиција

μινούто, то (иџал.) → **λεπτό της ώρας**, то минут

μιντέρι, то → **ντιβάνи**, то диван, канапе, миндерлук, софа

μινναχός, -ή, -ό минејски

Μίνωας, ο → **Μίνως**, ο, *їен.* -ωος Миној, митски краљ Крита, син Зевса и Европе

μινωικός, -ή, -ό минојски: -ός *πολιτισμός* минојска цивилизација (2800–1400. пре н. е.)

Μίνως, ο → **Μίνωας**, ο

Μινώταυρος, ο Минотаур, митско чудовиште са Крита, са човечјим телом и главом бика

μис, η → **δεσποινίδα**, η мис, госпођица, победница на такмичењу за избор најлепше девојке

μισαλλοδοξία, η мржња, нетрпељивост према иноверцима, према туђим идејама

μισανθρωπία, η мизантропија, мржња према људима

μισάνθρωπος, -η, -ο човекомрзац, мизантроп

μισάνοιχτος, -η, -ο полуотворен, одшкринут

μισέλληνας, ο гркомрзац, гркофоб, елинофоб

μισελληνισμός, ο гркофобија, елинофобија

μισεμός, ο → **ξενίτεμα**, то одлажење у туђину, емиграција, емигрирање, исељавање

μισερός, -ή, -ό бедан, мизеран; болестан, сакат

μισεύω, **μίσεψα**, -εμένος одлазити у туђину, емигрирати

μισητός, -ή, -ό мрзак, одвратан, антипатичан

μισθοδοσία, η месечна плата

μισθοδοτικός, -ή, -ό који је плаћен месечно, „на месец“

μισθοδοτώ, (ε), -δότησα, -ήθηκα, -ημένος (ис)платити месечну зараду

μισθολόγιο, то платни списак

μισθός, ο месечна плата

μισθοφορικός, -ή, -ό плаћенички

μισθοφόρος, ο плаћеник (војник, телохранитель)

μισθωια, το најамнина, закупнина
μισθώνω, μίσθωσα, -ώθηκα, -ωμένος унајмити, закупити

μισθωτήριο, το уговор о најму, о закупу
μισθωτής, ο, ж. -ώτρια, η закупац, најмопримац

μισθωτικός, -ή, -ό најамни, закупнички, станарски

μισθωτός, ο плаћени радник
μισιακός, -ή, -ό удружен, заједнички, ортачки

μισογεμάτος, -η, -ο полупун, полупуњен

μισόγυμνος, -η, -ο полуго, полунаг

μισογύνης, ο женомрзац

μισοδρομής (ἕριλ.) → μεσοδρομής

μισοκάθομαι, -ιάθισα седети неудобно, присести

μισοκλείνω, μισόκλεισα, -είστηκα, -εισμένος полузатворити, затворити допола, притворити

μισόκλειστος, -η, -ο притворен, полуотворен, полузатворен

μισόξενος, -η, -ο → αφιλόξενος, -η, -ο који мрзи странце, ксенофоб

μισός, -ή, -ό пола, половичан, упола, половина: *μισός άνθρωπος* „пола човека“, слаб, исцрпен; – *με μισό παπούτσι* „са пола ципеле“, бедан, сиромашан; – *σε μισή τιμή* у пола цене (јевтино); – *στα μισά του δρόμου* на пола пута; – *Μισή ώρα περιμένω*. Чекам пола сата. – *Είκανα μισό διάβασμα*. Прочитао сам допола. – *είναι δύο και μισή* два и по сата, пола три; – *Τα μισά έπιπλα του ανήκου*. Припада му половина намештаја. – *Εμεινα ο μισός*. Преполовио сам се (ослабио, онемоћао, ископнио).

μισός, το мржња, нетрпељивост

μισοτιμής (ἕριλ.) упола цене, врло јевтино

μισότρελος, -η, -ο полулуд

μισότριβος, -η, -ο употребљаван, ношен, полован

μισοφέγγαρο, το → ημισέληνος, ο полумесяц

μισοφόρι, το → μεσοφόρι, το

μισοχρονής → μεσοχρονής

μισχος, ο петелька

μισώ, (ε), μίσησα, -ήθηκα, -ημένος мрзети, не подносити: *μισώ θανάσιμα* мрзети

смртно; – *Τον εμίσησε*. Замрзео га, омрзнуо га.

μιτάρι, το → στημόνι, το чунак на разбоју

μίτρα, η митра, круна, златом везена капа високих свештених лица

μνεία, η спомен, успомена, сећање

μνήμα, το гроб; **μνήματα, τα** гробље

μνημείο, το споменик, меморијал

μνημειώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η споменички, меморијални

μνήμη, η сећање, спомен, помен, успомена: *ανακαλώ στη μνήμη* дозвати у сећање, сетити се; – *γράφω κάτι από μνήμης* писати нешто по сећању; – *Μου διέφυγε της μνήμης*. Изгубило ми се из сећања. – *Δεν έχει μνήμη*. Нема памћења, не памти. – *Αιωνία του η μνήμη*. Вечнаја му памјат. Вечан му спомен. – *Η μνήμη αναπτύσσεται με συνεχή άσκηση*. Памћење се развија сталним вежбањем. – *Δώρισε στο γηροκομείο 50.000 δραχμές στη μνήμη του πατέρα της*. Даровала је старачком дому 50000 драхми у спомен на свога оца.

μνημονεύω, -μόνεψα → -μόνευσα, -εύτηκα, -ευμένος памтити, сећати се, помињати

μνημονικό, το → μνήμη, η сећање, памћење

μνημονικός, -ή, -ό који се односи на памћење: *-ές ασκήσεις* вежбе памћења

μνημόνιο, το подсећање, ед-мемоар

μνημοσύνη, η сећање, успомена

Μνημοσύνη, η (μυθολ.) Мнемосина, кћи Урана и Геје, са Зевсом изродила Музе

μνημόσυνο, το парастос, помен (у цркви), комеморација

μνημούρι, το гроб, гробница

μνήσθητι стари облик императива од „памтити“: *Μνήσθητί μου Κύριε*. (Λουκ. 23, 42) Мисли на мене, Господе (не заборава ме).

μνησικακία, η злопамћење

μνησικακος, -η, -ο злопамтив

μνησικακώ, (ε), -κάκησα злопамтити

μνηστεία, η вереништво, заруке

μνηστή, η вереница, заручница

μνηστήρας, ο 1. заручник, вереник; 2. претендент

μοβ (нейром.) љубичаст, виолет

μογγολισμός, ο (μεγ.) монголизам

μόδα, η (μυθολ.) мода

μόδι, το (*λαϊ.*) метричка цента (за житариче) 8,751 л

μодίστ(ρ)α, η (*иџал.*) кројачица за даме, шваља, швеља

μодистράδιο, το салон женске одеће, кројачница

μοιάζω, έμοιασα личити

μοιασίδι, το → **μοιάσιμο, το** сличност

μοίρα, η 1. судбина; 2. ескадра; 3. део, тал, степен; **Μοίρα, η** Мира, Мојра, усуд, судбина, богиња унапред одређене судбине: *γωνία 30 μοιρών* угао од 30 степени; – *Του είπε τη μοίρα του.* Прорекла му судбину. – *Υφίσταμαι τη μοίρα μου.* Подносим своју судбину. – *Στο λιμάνι βρίσκεται μοίρα αντιτορπιλικών του πολεμικού ναυτικού.* У луци се налази ескадра контра-торпиљера ратне морнарице.

μοιράδι, το → **μερίδιο, το** → **μερτικό, το** мера, део, тал, измерено, одређено

μοιράζω, μοίρασα, -άστηκα, -ασμένος делити; **-ομαι** поделити расподелити, разделити

μοираίνω, μοίρανα досудити, одредити судбину

μοираίο, το коб, смрт, судбина, неизбежност

μοираίος, -αία, -αίο фаталан, кобан, судбински, судбоносан

μοирарχίδα, η адмиралски брод, командни брод

μοираρχος, ο 1. жандармеријски капетан; 2. командант ескадре ратних бродова; 3. командир артиљеријског одељења

μοираσιά, η → **μοίρασμα, το** подела, дељење, расподела

μοираστής, ο делитељ, делилац

μοираστικός, -η, -ό → **μοираστός, -ή, -ό** подељен, који припада двојци или неколицини власника, дељив

μοιρογνώμονιο, το угломер

μοιρόγραφο, το судба, кисмет, написано судбом, усуд, „писано“ је

μοιρόγραφος, -η, -ο судбински одређен, предодређен

μοироκρατία, η фатализам, теорија да је све у свету одређено судбином

μοιρολάτρης, ο, ж. -ισσα, η фаталист(а)

μοιρολατρικός, -ή, -ό фаталистички

μοιρολόγημα, το погребна песма, тужбалица, тужаљка, оплакивање, јадиковка

μοιρολογήτρα, η нарикача

μοιρολό(γ)ι, το тужбалица, плакање, оплакивање, ламент

μοιρολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος оплакивати, нарицати, ламентирати

μοιχαλίδα, η прељубница, браколомница, неверна жена, неверница

μοιχεία, η браколомство, брачна невера, прељуба

μοιχεύω, μοίχεψα → **μοίχευσα, -εύτηκα, -ευμένος** чинити браколомство (прељубу)

μοιχός, ο браколомник, прељубник

μόκα, η врста кафе, мока

μόκο! → **κάνε μόκο!** → **σώπα!** Мир! Тишина! Ћут!

μόλα! (иџал.) Пуштај! Олабави! Одвезуј!

μολάρω, μολара → **-λάρισα** опустити, олабавити, одрешити: *Μόλαρε το σκοινί!* Пуштај уже!

μολатаύτα (џрил.) ипак, уза све, међутим, и поред тога: *Μολαταύτα πήγε.* Ипак је отишао. – *Δούλεψε πάρα πολύ στη ζωή του, μολαταύτα δεν έκανε προκοπή.* Радио је врло много у свом животу, међутим није остварио напредак.

μόλεμα, το прљање, загађивање, контаминација

μολεύω, μόλεψα, -εύτηκα, -εμένος упрљати, загадити, контаминирати

μόλις (џрил.) тек, тек што, чим, једва: *Μόλις είχαν καθίσει.* Тек што су сели. – *Μόλις είχε δύσει ο ήλιος.* Тек што је сунце зашло. – *Μόλις ξέρει να διαβάσει.* Једва да зна да чита. – *Μόλις κατάφερα να τον δω.* Једва сам успео да га видим. – *Μόλις έφυγε από το σπίτι.* Тек што је отишао од куће. – *Μόλις λάβεις το γράμμα μου, να μου γράψεις.* Чим примиш моје писмо, одмах ми (от)пиши.

μολογώ, (α), -λόγησα причати, открити, одати тајну

μολονότι → **αν και** мада, иако, премда: *Δεν ήρθε, μολονότι τον ειδοποίησα πολλές φορές.* Није дошао иако сам га много пута обавестио.

μολοντούτο међутим, упркос свему, ипак: *Δεν έκλεισα μάτι απόψε, μολοντούτο δε νυστάζω.* Вечерас нисам ока склопио, а ипак не дремам.

μόλο που (св.) иако

μόλος, ο (иџал.) младо

μολοσσός, ο велики пас (вучјак, дога, хрт)

μολόχα, η слез

μολύβδινος, -η, -ο → μολυβένιος, -ια, -ιο
 оловни
 μολυβδόβουλο, το документ са оловним
 печатом
 μολυβένιος, -ια, -ιο → μολύβδινος, -η, -ο
 μολυβής, -ιά, -ί који је оловне боје
 μολύβι, το 1. олов; 2. оловка
 μολυβιά, η потез, црта оловком
 μολυβώνω, μολύβωσα, -ώθηκα, -ωμένος пов-
 лачити линије оловком; шарати, ишара-
 ти
 μόλυνση, η тровање, инфекција, загађење
 μολυντήρι, το врста малог гуштера
 μολυντικός, -ή, -ό заразан, отрован, ин-
 фективан, који може да зарази
 μολύνω, μόλυνα, -ύνθηκα, -υμένος упрља-
 ти, загадити, заразити, инфицирати
 μόλυσμα, το загађење, окужење, прљање,
 инфекција
 μολυσματικός, -ή, -ό заразан, инфективан
 μολώνω, μόλωσα, -ώθηκα, -ωμένος подићи
 брану, насип, изградити моло
 Μολώχ, ο Молох, вавилонско и асирско
 божанство којем су приношене људске
 жртве
 μόμιλο, το → έπιπλο, το
 μομφή, η оптуживање, прекор(евање), пре-
 бацивање
 μονάδα, η јединица (бројчана, организа-
 циона)
 μοναδικός, -ή, -ό једини, јединствен, осо-
 бит, изузетан: μοναδικός υιος једини син,
 син јединац; – Η μοναδική ελπίδα στα γε-
 ράματά της ήταν το μονάκριβο παιδί της.
 Једина нада у старости било јој је њено
 једино и вољено дете. – Είναι μοναδικός
 χαρακτήρας. Он је изузетан карактер
 μοναδικότητα, η јединственост, изузет-
 ност, особитост, реткост
 μονάζω, μόνασα живети усамљено, само-
 вати
 μονάκριβος, -η, -ο јединствен, скупоцен;
 вољен
 μοναξιά, η усамљеност, самоћа, самото-
 вање
 μονάρχης, ο монарх
 μοναρχία, η монархија
 μοναρχικός, -ή, -ό монархистички, монар-
 хијски
 μοναρχικός, ο монархист(а)
 μοναρχισμός, ο монархизам
 μοναστήρι, το манастир

μοναστηριακός, -ή, -ό манастирски (у
 смислу припадања, власништва)
 μοναστηρίσιος, -ια, -ιο манастирски (из-
 рађен, произведен у манастиру)
 μοναστικός, -ή, -ό усамљенички, пустиња-
 чки, испоснички
 μονάχα → μοναχά (ἄριλ.) само, али, међу-
 тим, под условом: Στην Αθήνα πήγα
 μονάχα μια φορά. У Атини сам био само
 једном. – Κάνε ό, τι θέλεις μονάχα να μη
 σε ξαναδώ. Ради шта хоћеш, само да те
 више не видим.
 μοναχή, η монахиња
 μοναχικός, -ή, -ό 1. монашки, редовнички;
 2. усамљен: Η ρωμαιοκαθολική εκκλησία
 έχει πολλά μοναχικά τάγματα. Католичка
 црква има многе редовничке (монашке)
 редове (братства). – Ζει σ' ένα μοναχικό
 σπίτι. Живи у једној усамљеној кући.
 μοναχογιός, ο син јединац
 μοναχοκόρη, η → μοναχοθυγατέρα, η кћи је-
 диница, једина кћи
 μοναχοπαίδι, το једино дете, јединче
 μοναχός, -ή, -ό → μονάχος, -η, -ο сам, једи-
 ни
 μοναχός, ο монах
 μονέδα, η (λαϊμ.) новац, новчаница, моне-
 та: κόβει ~ „кује новац“, има много, бо-
 гат је
 μονή, η → μοναστήρι, το манастир
 μονήρης, -ης, -ες усамљен, недруштвен,
 мизантроп
 μονιά, η 1. пећина, усамљено боравиште;
 2. јазбина
 μονιάζω, μόνασα -μένος гнездити се, пра-
 вити легло, поставити заседу
 μονιμ- префикс за: стално, трајно, непре-
 кидно
 μονιμοποίηση, η учвршћење, појачање, ста-
 билизација
 μονιμοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποι-
 ημένος усталити, учинити нешто стал-
 ним, учврстити, појачати, стабилизова-
 ти
 μόνιμος, -η, -ο стабилан, сталан, трајан
 μονιμότητα, η стабилност, сталност, трај-
 ност
 μόνιπλο, το двоколица, чезе
 μονισμός, ο монизам
 μονιστής, ο монист(а)
 μόνο (ἄριλ.) само, ипак, при свем том
 μονο- префикс за: једно, једино, само

μονοβασιά, η врста вина из Монемвасије
μονογαμία, η једноженство, моногамија
μονογαμικός, -ής, -ός моногамни, једнобрач-
 ни

μονογένεια, η → **μονογένεση**, η моногене-
 за, дељење ћелија, бесполно размножа-
 вање

μονογενής, -ής, -ές, *īен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς,
 -ή → **μοναχοπαίδι**, то једнорођени, једи-
 но дете; једнородни

μονόγραμμα, то монограм

μονογραφή, η скраћени потпис, параф

μονογραφία, η монографија

μονογραφώ, (ε), -γράφησα, -ήθηκα, -ημένος
 ставити параф, парафирати, визирати

μονοδιάστατος, -η, -ο једнодимензионал-
 ни

μονόδραμα, то монодрама

μονόδρομος, ο једносмерни пут, улица

μονοετής, -ής, -ές, *īен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς,
 -ή једногодишњи

μονόζυγο, то гимнастичка справа, врати-
 ло

μονοθεϊσμός, ο монотеизам, једнобоштво

μονοθεϊστής, ο монотеист(а), једнобожац

μονοθεϊστικός, -ή, -ό монотеистички, јед-
 нобожачки

μονοιάζω, *μόνοιασα*, -ασμένος усагласити,
 помирити, измирити

μόνοιασμα, то измирење, помирење, уса-
 глашавање

μονόκαννο, то ватрено оружје са једном
 цеви, једноцевка

μονοκατοικία, η породична кућа

μονόκλ, то (*нейром.*) монокл

μονόκλινο, то једнокреветна соба

μονόκλιτος, -η, -ο (*архиѿ.*) једнобродни

μονόκλωνος, -η, -ο који има један изданак,
 један пупољак

μονοκόκι(κ)αλος, -η, -ο (*φѿѿ.*) крут, ук-
 рућен, нееластичан

μονοκόμματος, -η, -ο 1. целовит, монолитан;
 2. постојан, непоколебљив

μονοκοντυλιά, η непрекинут потез писаљ-
 ком: *με μια* ~ „једним потезом“

μονοκοπανιά → *μεμιάς* (*ѿрил.*) једновремено,
 истовремено, једним потезом

μονοκοτυλήδονα, та биљке из чијег семе-
 на ниче само један лист, стабљика (*нѿр.*
 житарице)

μονοκούκι (*ѿрил.*) једногласно: *ψηφίζω* ~
 гласати за једног кандидата или једну
 коалицију

μονοκράτορας, ο самодржац, апсолу-
 тист(а); аутократа

μονοκύτταρος, -η, -ο једноћелијски

μονολεκτικά → **μονολεχτικά** (*ѿрил.*) у јед-
 ној речи, једном речју

μονολεκτικός, -ή, -ό → **μονολεχτικός**, -ή, -ό
 који се састоји од једне речи

μονολιθικός, -ή, -ό масиван, целовит, мо-
 нолитан

μονόλογος, ο монолог

μονολογώ, (ε), (само у *ѿрез.* и *имѿѿ.*) гово-
 рити, разговарати сам са собом

μονομανής, -ής, -ές, *īен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς,
 -ή који је обузет фикс-идејом

μονομανία, η (*μεγ.*) обузетост нечим, фикс-
 идеја

μονομαχία, η борба, двобој, дуел

μονομάχος, ο 1. борац у двобоју; 2. гладија-
 тор

μονομαχώ, (ε), -μάχησα борити се у двобоју
 или у арени, на рингу

μονομελής, -ής, -ές, *īен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς,
 -ή једночлан

μονομέρεια, η једностраност, пристрас-
 ност

μονομερής, -ής, -ές, *īен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς,
 -ή једностран, пристрасан, искључив

μονομερίς → **μονομεριάτικα** (*ѿрил.*) у јед-
 ном дану, истог дана

μονομερίτιος, -η, -ο једнодневни

μονομιάς (*ѿрил.*) у једном покрету, одјед-
 ном, истовремено

μονοξίδιο, то (*хем.*) моноксид

μονόξυλο, то чамац од једног комада, из-
 дубљен од дебла: *Στη λίμνη της Πρέσπας*
χρησιμοποιούν ακόμα μονόξυλα που τα
λένε πλάβες. На Преспанском језеру још
 увек користе издубљене чамце које зову
 плаве.

μονόπαντα (*ѿрил.*) једнострано, на једној
 страни

μονοπάτι, то стаза, узак пут, путељак

μονόπατος, -η, -ο → **μονώροφος**, -η, -ο јед-
 носпратни

μονοπλάνο, то (*фрѿнц.*) моноплан, једнок-
 рилица

μονόπλευρος, -η, -ο једностран

μονοπολικός, -ή, -ό једнополни

μονόπρακτος, -η, -ο → **μονόπραχτος**, -η, -ο
у музици и позоришту: који има један
чин, једночинка

μονοπώληση, η монополизовање, монопо-
лизација

μονοπωλιακός, -ή, -ο монополски

μονοπώλιο, το монопол, искључивост по
неком праву или положају

μονοπωλώ, (ε), -πώλησα, -ήθηκα, -ημένος
имати монопол, монополисати

μονόριχτη, η → **παραστέγασμα**, το

μονορούφι (*ὑрил.*) одједном, без прекида, у
једном даху, наискап, једним гутљајем,
срком

μόνος, -η, -ο сам, једини: ο *μόνος* τους γιος
њихов једини син; – *κατά μόνας* у пове-
рењу, у „четири ока“; – *μόνος μου* (σου,
του, κλπ) ја лично (ти, он *ιῆγ.*); – *Ζω*
μόνος. Живим сам. – *Το μόνο ωφέλιμο*. Је-
дино би то користило. – *Το έγραψε μόνος*
του. То је написао он лично. – *Θα το δεί-*
τε μόνοι σας. Видећете то сами. – *Θα*
πάει εκεί μόνος του. Отићи ће тамо сам
(лично). – *Ηρθαμε μόνοι να σας δούμε*.
Дођосмо лично да вас видимо. – *Η μόνη*
του περιουσία ήταν τα παιδιά του. Његова
деца била су му једино богатство.

μονός, -ή, -ό 1. једноставан, елементаран;
2. непаран

μονοσέπαλος, -η, -ο једночашични (за цвет,
νήρ. лала, тулипан)

μονόστηλος, -η, -ο који је у једној колони,
који има један ред стубова

μονόστιχος, -η, -ο који садржи један стих
μονοσυλλαβικός, -ή, -ό моносилабички,
једносложни

μονοσύλλαβος, -η, -ο једносложен

μονοτάξιος, -ια, -ιο једноразредни, који
има само једну учионицу

μονοτονία, η монотонија, једноликост

μονότονος, -η, -ο монотон, једнолик

μονότροπος, -η, -ο једноначински, ука-
лупљен, шематизован

μονοτυπία, η монотипија

μονόφθαλμος, -η, -ο једноок

μονόφυλλος, -η, -ο једнолисни, једнокрил-
ни: -η *πόρτα* једнокрилна врата

μονοφυσιτισμός, ο монофизитизам, јере-
тичко учење по којем Христос има само
једну природу, и то божанску

μονοφωνία, η 1. соло певање; 2. једноглас-
но, унисоно певање

μονόφωνος, -η, -ο једногласан

μονόχιλος, -η, -ο копитар

μονόχνοτος, -η, -ο недруштвен, усамљен,
мизантроп

μονόχορδος, -η, -ο једножичани

μονόχρωμος, -η, -ο једнобојан

μονόχωρος, -η, -ο који има само једну про-
сторију

μονοψήφιος, -ια, -ιο једноцифрен; јед-
нозначни

μοντάρισμα, το (*ιῆал.*) монтажа, саста-
вљање, склапање

μοντάρω (*ιῆал.*) монтара → -άρισα, -ίστηκα,
-ισμένος монтирати, састављати, скла-
пати

μοντέλο, το (*ιῆал.*) модел, образац

μοντερνίζω (само у *ὑрез.* и *имῆф.*) модер-
низовати, бити модеран, пратити моду

μοντερνισμός, ο модернизам, помодарс-
тво

μοντέρνος, -α, -ο модеран

μονύελο, το → **μονόκλ**, το монокл

μόνω → (ο)μόνω

μονωδία, η соло певање

μονώνω, μόνωσα, -ώθηκα, -ωμένος одвоји-
ти, изоловати, усамити

μονώροφος, -η, -ο једноспратан, јед-
носпратни

μόνωση, η самоћа, усамљеност, изолација

μονωτήρας, ο → **μονωτής**, ο изолатор

μονωτικός, -ή, -ό одвајајући, изолирајући

μόρα, η (*ιῆал.*) мора, кошмар

морганатικός, -ή, -ό (*λαῖν.*) морганатски
брак у којем супружници припадају
различитим друштвеним класама (*νήρ.*
брак војводе од Виндзора са госпођом
Симпсон)

μοριακός, -ή, -ό молекуларни: -ό *βάρος* мо-
лекулска тежина; -ή *έλξη* молекуларно
привлачење

μόριο, το 1. молекул, делић, честица; 2. ге-
ниталија: *τα γεννητικά μόρια* → *όργανα*
мушки или женски полни органи

μορμολύκειο, το страшило, наказа, ружна
особа, грдоба

мортанτέλα, η (*ιῆал.*) мортадела

морτή, η аренда, натурална плата, део уро-
да који припада власнику имања

μόρτης, ο, ж. -ισσα, η бескућник, мангуп,
скитница

μορφάζω, μόρφασα мрштити се, кревель-
ти, правити гримасе

μορφασμός, ο κρεβεљење, гримаса, мрштење

Μορφέας, ο Морфеј, митски бог сна: *Παράδότηκε στην αγκαλιά του Μορφέα*. Пао је у загрљај Морфеја. Заспао је.

μορφή, η 1. облик, форма, изглед, лик; 2. начин

μορφίνη, η (франц.) морфијум

μορφинизμός, ο морфинизам, наркоманија

μορφινομανής, -ής, -ές, *īен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή морфинист(а), наркоман

μορφινομανία, η наркоманија

μορφολογία, η морфологија

μορφολογικός, -ή, -ό морфолошки

μορφониός, ο леп младић, лепотан

μορφωμένος, -η, -ο научен, просвећен, образован

μορφώνω, μόρφωσα, -ώθηκα, -ωμένος образовати, формирати, уобличити, оформити

μόρφωση, η образовање, васпитање

μορφωτικός, -ή, -ό образован, образовни: *τα μορφωτικά βιβλία* образовне (поучне) књиге

μοскиοβόλημα, то пријатан мирис, миришљавост

μοскиοβολιά, η → *ευωδία*, η пријатан мирис, миомирис

μοскиοβολώ, (α), -βόλησα, -ισμένος угодно, пријатно мирисати

μοскиοκάρυδο, то мускатни орашчић (зачин)

μοскиοκάρφι, то каранфилић (зачин)

μοскиολίβανο, то смирна, тамјан

μοскиομυρωδάτος, -η, -ο мирисан, миришљав, миомирисан

μοскиοπουλώ, (α), -πούλησα, -ήθηκα, -ημένος продати по врло повољној цени

μόσχος, ο мошус

μοскиοστάφυλο, то → **μοσχάτο**, то мушкат, врста миришљавог грожђа

μόστρα, η (*ишлал.*) узорак, мустра, изложена роба, излог: *Εβαλε καινούργια παπούτσια στη μόστρα*. Ставио је нове ципеле у излог.

μοσχάρι, то теле

μοσχарίσιος, -ια, -ιο → **βιδελίσιος**, -ια, -ιο телећи: *μοσχарίσιο κρέας* телеће месо, телетина

μοσχάτο, то → **μοσχοστάφυλο**, то

μοσχάτος, -η, -ο који мирише на мошус, мускатни, мошусни: *κрасί μοσχάτο* вино „Мускат“

μόσχευμα, то младица; (*мед.*) пресађивање органа

μοσχοκερατιά, η → **λωτός**, ο

μοσχολίβανο, то тамјан

μόσχος, ο 1. теле; 2. мошкавац (јелен)

μοσχόφυλλο, то → **ξινόχορτο**, то

μοτέρ, то → **κινητήρας**, ο (*нејром.*) мотор

μοτίβο, то (*ишлал.*) 1. мотив, побуда, повод; 2. музички мотив, понављање

μότο, то (*нејром.*) мото, изрека

μοτόρι, то мали чамац са мотором

μοτοσιклéта, η (*франц.*) мотор, мотоцикл

μουγγαίνω, -αина, -άθηκα, -μένος ућуткати; -ομαι, *μουγκάθηκα* занемети

μουγγαμάρα, η тишина, мук, занемелост

μουγγός, -ή, -ό нем, занемео

μουγκриητό, то рика, урлик, рикање, мукање

μουγκρίζω, *μούγκρισα* рикати, мукати, урлати

μούγκρισμα, то рикање, урликање, урлање, мукање

μουδιάζω, *μούδιασα*, -ασμένος укочити, утрнути: *Το κρύο μουδιάζει τα χέρια*. Хладноћа кочи руке. (Трну руке.) – *Το λεμόνι μουδιάζει τα δόντια*. Од лимуна трну зуби.

μούδιασμα, то кочење, трњење

μουδιάστρα, η врста рибе, трњача

μουεζίνης, ο (*ишлал.*) мујезин

μουζикάντης, ο (*ишлал.*) музикант, свирач, музичар

μουζικός, ο (*рус.*) мужик

μούλα, η → **μουлара**, η мазга

μουларάς, ο мазгар

μουлари, то мазга, мазгов: *Είναι μουлари, δεν ακούει τίποτα*. Он је мазгов, ништа не слуша.

μουларίσιος, -ια, -ιο мазгарски

μουλάс, ο (*арап.*) мула, виши свештенички чин код муслимана

μουλιάζω, *μούλιασα*, -ασμένος сквасити, наквасити, натопити

μούλικος, -η, -ο → **μούλος**, -α, -ιο ванбрачно дете; бастард

μουλλώνω → **μουλλώνω**, *μούλλωξα* ћутати, ућутати, заћутати, занемети (од страха)

μουλλωχτός, -ή, -ό ћутљив, подмукао

μούμια, η *μουμιја*
μουνί, το *простачки* израз за вагину, полни орган жене
μουνουχίζω, -νούχισα, -ίστηκα, -ισμένος *шкопити*, *кастрирати*
μουνούχισμα, το *шкопљење*, *кастрирање*
μουνούχος, ο *ушкопљеник*, *кастрат*, *евнух*
μουνтάρω (*иџал.*), *μούνтара* → -άρισα *наспрунути*, *устремити се*, *провалити*
μούντζα, η *погрдан гест отвореном шаком* (са раширеним прстима ка неком)
μουντζαλιά, η *мазање*, *шкрабање*, *прљање* *мастилом*
μουντζαλώνω, -άλωσα, -ώθηκα, -ωμένος *упрљати* *мастилом*
μουντζούρα, η *мрља*, *флека*
μουντζούρης, ο *неумивен*, *мусав*
μουντζουρώνω, -ούρωσα, -ώθηκα, -ωμένος *запрљати*, *измрљати*
μούντζωμα, το *увредљиви гест отвореном шаком*
μουντζώνω, *μούντζωσα*, -ώθηκα, -ωμένος *учинити увредљив и поспрдан гест отвореном шаком са раширеним прстима ка неком*
μουντός, -ή, -ό *таман*, *мрачан*, *суморан*, *мутан*
μουράγιο, το *темельни зид*, *кеј*, *моло*
μούργα, η *талог уља*
μούργος, ο **1.** *овчарски пас мрке длаке*; **2.** *груб*, *напрасит човек*, *намћор*
μούρη, η *лице*, *њушка*, *фаца*: *Του έδωσε μια στη μούρη.* Дао му једну преко њушке. – *Αυτό δεν είναι για τη μούρη σου.* Ово није за твој нос.
μουριά, η → *сукаμιά*, η *дуд*, *мурва* (*стабло*)
μουρλαίνω, *μούрлана*, -άθηκα, -αμένος *лудети*, *залудети*
μούρλια, η *лудост*, *будалаштина*, *неуравнотеженост*: *είναι* ~ „дивно је, изузетно“ „лудо“; – *Κάνει μούρλιες.* Чини глупости. – *Αυτό το φόρεμα της πάει μούρλια.* Ова хаљина јој лудо пристаје.
мурлός, -ή, -ό *луд*, *залућен*, *ћакнут*
мурмиούρα, η **1.** *мрмљање*, *гунђање*, *брундање*; **2.** *врста рибе*: *Μόνο με τη μурμούρα ζει στα γηρατεία του.* Своју старост проводи гунђајући.
мурмиούρης, -α, -ιо *гунђало*, *чангрисало*
мурмурητό, το *жуборење воде*; *гунђање*: *Το мурмурητό της βρύσης συμπληρώνει*

τη μονοτονία της γύρω φύσης. *Жуборење* *врела допуњава монотонију околне природе.* – *●σο ήταν μαζί του δεν άφηνε мурмурητό.* Док је била са њим, није престајао са гунђањем.

мурмуриζω, -μούρισα **1.** *мрмљати*, *шапутати*; **2.** *гунђати*, *чангрисати*; **3.** *жуборити*, *роморити*
мурμούρισμα, το *мрмљање*, *гунђање*, *жуборење*
мурντάρεμα, το *сладострасност*, *похотљивост*, *разврат*
мурнταρεύω, -άρεψα *упрљати*, *загадити*, *бити развратан*
мурντάρης, -α, -ιо (*иџур.*) *нечист*, *прљав*, *укаљан*, *покварен*, *развратан*
мурнταριά, η *прљавштина*, *загаћеност*, *развратност*
μούρο, το *мурва*, *дудинка*, *дудиња* (*плод*)
мурούνα, η → *μπακαλιάρος*, ο → *γάδος*, ο *бакалар*
мурτάτης, ο → *εξωμότης*, ο
μούσα, η **1.** *муза*, *надахнуће*; **2.** *поезија једног народа*: *νεοελληνική* ~ *новогрчко* *песништво*
мурсаκάς, ο (*иџур.*) *мусака*
мурсаμαδένιος, -ια, -ιо *начињен од мушеме*, *импрегниран*
мурсаμαδιά, η *кишна кабаница*
мурсамάς, ο (*иџур.*) *мушема*, *навоштено* (*импрегнирано*) *платно*
мурсаφίρης, ο → *επισκέπτης*, ο, ж. -*ισσα*, η *мн.* -*ίρηδες* → -*ραίοι* *гост*, *посетилац*, *званица*
мурсаφιλίи, το (*иџур.*) *гостољубивост*
мурсеίο, το *музеј*
мурселίνα, η (*франц.*) *муслин*
μούси, το → *υπογένειο*, το *брадица*
мурсиκάντης, ο → *μουζικάντης*, ο *свирач*, *свирац*, *музикант*
мурсиκή, η *музика*, *свирка*: *φωνητική*, *οργανική* ~ *вокална*, *инструментална музика*; *ελαφριά* ~ *лака музика*
мурсиκοδιδάσκαλος, ο *учитељ*, *наставник* *музике*
мурсиκοκριτιός, ο *музички критичар*
мурсиκολόγος, ο *музиколог*
мурсиκός, -ή, -ό **1.** *музички*; **2.** *пријатан за ухо*, *хармоничан*
мурсиκός, ο/η *музичар*, *свирач*
мурсиκοσυνθέτης, ο *композитор*

μουσικότητα, η μουσικалност; хармони-
 чност
μουσίτσα, η (иџал.) губица, њушка, рилце
μούскиεμα, то квашење, намакање, ната-
 пање: *έγινε* ~ сквашен, прокисао „до
 коже“
μουσιέτο, то (иџал.) старинска пушка,
 мушкета
μουскиεύω, μούскиεψα, -εύτηκα, -εμένος ква-
 сити, намакати, натапати
μουσίδи, то покислост, поквашеност
μούскили, то → **μούскило**, то маховина
μουσμουλιά, η мушмула (стабло)
μούσμυло, то мушмула (плод)
μουσόληπτος, -η, -ο надахнут од муза
μουσούδα, η → **μουсούди**, то губица, њу-
 шка
μουсулманικός, -ή, -ό → **μωамедανικός**, -ή,
 -ό муслимански, мухамедански
μουсулманисμός, ο → **μωамеданисμός**, ο
 муслиманство, мухамеданство
μουсулμάνος, ο (џерс.) муслиман, муха-
 меданац
μουсурγός, ο композитор: *Ο Μπετόβεν εί-
 ναι μεγάλος μουсурγός*. Бетовен је вели-
 ки композитор.
μουσόφιλος, -η, -ο пријатељ Муза (умет-
 ности)
μουстакаλής, ο бркајлија
μουστάχι, то брк: *Стρίβω то муστάχι μου*.
 Сучем (увијам) бркове.
μουσταлеуριά, η посластица од брашна и
 шире (мошта)
μουстάρда, η (иџал.) сенф, слачица
μουстэла, η (иџал.) ласица
мустеріс, ο (џур.) купац, муштерија
муството, η јако наборана старица
мустокиούλ(λ)ουρο, то ђеврек умешен са
 брашном, широм и шећером
муството, то → **γλευκό**μετρο, то уређај
 за мерење количине шећера у непревре-
 лом вину (шири)
муството, η → **μουσταлеуριά**, η
μούστος, ο шира, мошт
μούστωμα, то → **ζάλη**, η → **νάρκη**, η вртогла-
 вица, несвестица, ошамућеност
μουστώνω, μούστωσα, -ωμένος напиту се,
 ошамутити се, „нализати се“
μούτρο, то лице, образ; њушка: *πέφτω με та
 мούτρα* унети се у посао; – *κάνω мούτρα*
 мрштити се; *είναι* ~ њушка је, лош је чо-
 век; – *Παρουσιάστηκε με άπλυτο мούτρο*.

Појавио се неумивен. *Ξίνισε та мούτρα
 του*. „Накиселио је њушку“, намрштио се
 незадовољно. – *Тου έδωσε μια στα мούτρα*.
 Ошамарио га је. – *Μούτρα για σιδέρωμα!*
 (ирон.). Лепог ли лица (за пеглање). – *Δεν
 έχω мούτρα να τον δω*. Немам образа да га
 видим. – *Έχει ακόμα мούτρα να μιλάει*. И
 још има образа да говори.

μουτρώνω, μούτρωσα, -ωμένος намршти-
 ти се
μούтсос, ο (иџал.) „мали“ на броду
μουтсούνα, η (иџал.) маска, кринка, маш-
 кара, ларфа
μούтсуно, то (ирон.) лице, личност, осо-
 ба
μουφλούζης, -α, -ιχο (џур.) пропао у послу,
 банкрот; муфљуз
муфтијс, ο (џур.) муфтија
μούχλα, η бућ, плесан
муχλιάζω, μούχλιασα, -ασμένος убућати,
 уплеснивити
μούχλιασμα, то бућавост, плесниност
муχός, ο → **μπουχός**, ο
мухρός, -ή, -ό мрачан, тмуран
μούχρωμα, то сумрак, сутон
мухρώνει (безл.) смркава се, мрачи се,
 пада мрак
мухθρία, η неваљалство, изопаченост
мухθρός, -ή, -ό неваљао, изопачен
μόχθος, ο → **μόχτος**, ο тежак рад, напор,
 труд
мухθώ, (ε), **μόχθησα** тешко радити, напре-
 зати се, аргатовати
мухлός, ο полуга, шипка, покретач, чини-
 лац
μόχτος, ο → **μόχθος**, ο
μπα! Па! узвик чуђења и неверице
μπαγαπόντης, ο, ж. -ισσα, η (иџал.) пре-
 варант, лупеж, авантурист(а), вагабунд,
 вубицатина
μπαγαπόντια (џрил.) преварантски, обе-
 шењачки, лупешки
μπαγαπόντικός, -η, -ο преварантски, лу-
 пешки, авантуристички
μπαγάσας, ο нитков, лупеж, пробисвет: *Βρε
 τον μπαγάσα!* Бре, лупежа!
μπαγδατί, то дрвени преградни зид
μπαγιατεύω, μπαγιατέψα, -εμένος убајатити,
 застарети
μπαγιατικός, -η, -ο (џур.) бајат
μπαγιονέτα, η (иџал.) бајонет

μπάγκα, η (ιῶν.) → **τράπεζα**, η **банка**
μπαγκιάζια, τα → **αποσιευές**, οι пртљаг, ба-
 гаж
μπαγκατέλα, η (ιῶν.) без вредности, бес-
 цење, багатела
μπαγκιέτα, η (φранц.) диригентски штапић;
 γαλλική ~ багет
(μ)πάγκιος, ο (ιῶν.) клупа (у парку, у ка-
 фани и сл.), шанк: *Нπια ένα ούζο όρδιος*
στο μπάγκιο. Попих један узо стојећи за
 шанком.
μπαγλαμάς, ο (шур.) баглама, врста тамбу-
 ре
μπαγларώνω, -γάρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 везати, хапсити, ударати, истући
μπάζα, η незаконита добит (корист)
μπάζα, та рушевине, отпаци
μπάζω, έμπασα, μпασμένος → **μπαίνω** увла-
 чити, уводити, обавестити, упознати:
Тон έμπασε στο σπίτι από την πίσω πόρτα.
 Увукао га у кућу на задња врата. – *Тους*
έμπασε στα μυστικά της τέχνης. Увео их у
 тајне уметности. – *Έμπασε το παντελόни*.
 Панталоне су се скупиле.
μπάζωμα, то испуњавање, затрпавање от-
 пацима
μπαζώνω, μпάζωσα, -ώθηκα, -ωμένος испу-
 нити, затрпати (насути) отпацима
μπαίγνιο, то → **κορόιδο**, то → **περίγελο**, то
 будала, лаковеран човек, човек за под-
 смех (бена, бенав човек)
μπαϊλντίζω, μпайлντισα, -ισμένος премори-
 ти се, обезнани се, бити на крају сна-
 га, балдисати
μπαин мџт, та (φранц.) морска бања за оба
 пола
μпайноβγαίνω (само у њрез. и имџф.) ући
 изаћи, улазити-излазити
μπαίνω, μπήκα, μпασμένος ући, увући се,
 проникнути, ступити у: *μπαίνω στη*
μέση умешати се, интервенисати; – *μπαί-*
νω στον τρύγο започети бербу; – *μπαίνω*
εγγυητής понудити се за јемца; – *Μπήκε*
στην αίθουσα για μάθημα. Ушао је у учио-
 ницу. – *Μπαίνω στην υπηρεσία του...* Сту-
 пити у службу код... *Πέστε του να μπει!*
 Реците му да уђе. *Μπήκε γρήγορα στο νό-*
ημα. Брзо је схватио (ушао у појам). –
Μου μπήκε η υποψία ότι... Увукла ми се
 сумња да... – *Η υπόθεση μπήκε στο δρόμο*.
 Посао је у току (отпочео је). – *Αυτό δε*
μπαίνει στο λογαριασμό. Ово не улази у

рачун. – *Το ύφασμα αυτό μπαίνει*. Ова
 тканина се скупља. – *Του μπήκε στο κε-*
φάλι να γίνει ποιητής. Увртео је у главу
 да постане песник. – *Ο μήνας μπήκε την*
Παρασκευή. Месец је почео у петак.
μπαϊράκι, то (шур.) застава, стег, барјак
μπαϊραι(χ)тάρης, ο (шур.) заставник, бар-
 јактар
μπαϊράμι, то (шур.) бајрам
μπακ, ο (еніл.) бек, одбрамбени играч у
 фудбалу
μπάκακας, ο → **βάτραχος**, ο жаба, жабац
μπακάλης, ο, ж. -ισσα, η (шур.) бакалин
μπακαλιάρος, ο → **γάδος**, ο → **ονίσκος**, ο ба-
 калар
μπακαλική, η бакалук: *Ασχολείται με τη*
μπακαλική. Бави се бакалуком.
μπαкаλιο, то бакалница, продавница ме-
 шовите робе (на мало)
μπαкаλικος, -η, -ο 1. бакалски, ситничарс-
 ки; 2. неуглађен, неотесан, прост
μπαкарάς, ο (φранц.) бакара, коцкарска
 игра
μπαкирениос, -ια, -ιο → **χάλκινος**, -η, -ο ба-
 крен, бакарни: -ια *καζάνια* бакрени ка-
 зани
μπαкири, то бакар
μπαкиρια, та → **μπαкиρια**, та → **χαλιώματα**,
 та бакарно посуђе
μπαкиртзής, ο (шур.) → **χαλιωματάς**, ο ка-
 занџија
μπαкиρωма, то → **επιχάλωμα**, то
μπακλαβάς, ο (шур.) баклава
μπαкиράτσι, то бакрач
μπάλα, η (ιῶν.) лопта, кугла, грудва, тр-
 говачки завежљај – бала: *Εριξε μια μπάλα*
χιόνι. Бацио је једну грудву снега. – *Τον*
βρήκε μια μπάλα στο κεφάλι. Погодила га
 грудва у главу. – *Παίζουμε μπάλα*. Играмо
 фудбал. – *Παράγγειλε δέκα μπάλες μπα-*
πάμι. Поручио је десет бала памука.
μπαλαίνα, η → **μπαλένα**, η
μπαλαλαίκα, η балалајка
μπαλ(λ)άντα, η балада
μπαλάντζα, η ручна вага, кантар
μπαлантзάρисμα, то балансирање, мера
 кантаром
μπαлантзάρω, -άρισα балансирати
μπαλ(λ)арίνα, η балерина
μπαλάска, η (шур.) ловачка торба, торба
 за фишеке, патронка

μπαλένα, η → μπανέλα, η 1. уси (код кита);
2. уметак за крагну (коштани, пластични фишбајн)
μπαλ(λ)έτο, το → χορόδραμα, το балет
μπαλιά, η ударац по лопти, шут
μπάλιος, -ια, -ιο (αλб.) белоглава овца
μπαλιόни, το → εξώστης, ο → βεράντα, η
балкон, веранда
μπαλ-μασιέ, το (нейром.) бал под маскама
μπαλόни, το → φούσια, η балон
μπάλ(λ)ος, ο грчко острвско коло
μπάλσαμο, το балсам
μπαλσαμώνω, -σάμωσα, -ώθηκα, -ωμένος
балсамовати
μπαлтаδιά, η (шур.) → тсекиурιά, η ударац
секиром
μπαλτάς, ο → тсекиούρι, το секира
μπάλ(λ)ωμα, το крпљење
μπαλ(λ)ωματής, ο, ж. -ού, η обућар, крпач
ципела, „крпа“
μπαλ(λ)ώνω, μπάλ(λ)ωσα, -ώθηκα, -ωμένος
крпити; -ομαι окрпити се, стећи корист
μπάμια, η (шур.) врста зељастог поврћа,
бамиде
μπαμπακέλαιο, το → βαμβακέλαιο, το
μπαμπακέμπορος, ο → βαμβακέμπορος, ο
μπαμπακέниос, -ια, -ιο → βαμβακέниос, -ια,
-ιο
μπαμпаиерός, -ή, -ό памучни
μπαμπάки, το → βαμβάки, το памук
μπαμпаикокаλλιέργεια, η гајење памука
μπαμпаикокаλλιерγητής, ο узгајивач паму-
ка
μπαμпаикόλαδο, το памучно уље
μπαμпаикопαραγωγή, η производња па-
мука
μπαμпаиουργός, ο → βαμβαиουργός, ο
μπαμпаикоφυτεία, η сађење, гајење памука
μπαμпаикоχώραφο, το → βαμβαикоχώραφο,
το
μπαμπαλής, ο (шур.) врло стар човек
μπαμπάς, ο (шур.) → πατέρας, ο отац
μπαμπέσης, ο (αλб.) подлац, вероломник,
препредењак: *Μην τον ακούς, είναι μπα-
μπέσης.* Не слушај тог препредењака.
μπαμπεσιά, η подмуклост, перфидија, под-
лост
μπαμπόγερос, ο, ж. -γρια, η врло стар, оро-
нуо
μπαμπού, το (нейром.) бамбус
μπαμпуίνος, ο → βαμβουίνος, ο
μπαμπούλας, ο баук, страшило, вампир

μπάμπω, η, ἱεν. -ως → βάβω, η → γιαγιά, η
баба, старица, врло стара жена
μπανάνα, η банана (плод)
μπανανιά, η банана (стабло)
μπανέλα, η → μπαλένα, η
μπανιέρα, η (ишал.) → λουτήρας, ο када
μπανιерό, το → μαγιά, το купаћи костим
μпаниζω, μпанисα гледати кришом и са
жељом, меркати
μпанιο, το купатило
μпанта, η (ишал.) 1. страна, бок; 2. група
свирача, музичка „банда“; 3. зидни те-
пих, таписерија
μпанτιέρα, η (ишал.) → σημαία, η застава
μπαξεβάνης, ο (шур.) баштован, вртлар
μπαξές, ο врт, перивој
μπαξиси, το (шур.) → φιλοδώρημα, το напој-
ница, бакшиш
μπαούλα, τα → αποσκευές, οι пртљаг, ба-
гаж
μπαούλο, το (ишал.) → σεντούκι, το сан-
дук
μπαρ, το (еніл., нейром.) бар
μπάρα, η → αμπάρα, η
μπαρκάρισμα, το укрцавање (ради службе
на броду)
μπαρiάρω, μπαρiάρισα → μпάρикара укрца-
ти: *Μпάρикаρα για την Αργεντινή.* Укрцао
сам се за Аргентину. – *Μπαρiάρισα τα
εμπορεύματα για την Αγγλία.* Укрцао сам
робу за Енглеску.
μпάρико, το (ишан.) једрењак са три јарбо-
ла
μпάρмпас, ο (ишал.) чика, ујка, стриц, бар-
ба
μπαρмпéρης, ο (ишал.) → καιρέας, ο бербе-
рин, бријач
μπαρмпéρικο, το → καιρείο, το берберни-
ца, бријачница
μπαρмпéρισμα, το бријање
μπαρмпóυни, το барбун (врста рибе)
μπαρмпóυτι, το (шур.) барбут, хазардна
игра са коцкама
μπαρόк, το (франц., нейром.) барок
μπαρούμα, η бродско уже
μπαρούτη, η → μπαρούти, το барут: *μυρίζει
μπαρούτι* „мирише барут“, спрема се рат;
– *είναι μπαρούτι μοναχό* „он је суви ба-
рут“, бистар; љутит
μπαρουτιάζω, μπαρούτιασα, -ασμένος разљу-
тити се, праснути, експлодирати

μπαρούφα, η (*uīal.*) → **ανοησία, η** глупост, будалаштина, самохвалисање
μπας (*св.*) можда, да ли: *Μπας και το 'κανες εσύ αυτό;* Можда си то ти учинио?
μπασαβιόλα, η (*uīal.*) бас-виолина
μπασιά, η улаз, узак пролаз
μπάσιμο, то → **είσοδος, η** улазак, улажење; скупљање (*нџр.* тканине): *Το μπάσιμο στη θάλασσα πρέπει να γίνεται σιγά σιγά.* У море треба да се улази полако. – *Με το μπάσιμο θα σου 'ρθει ίσια ίσια το φόρεμα.* Када се скупи, хаљина ће ти лепо пристајати.
μπάσκετ μπολ, то (*нейром.*) кошарка
μπασμένος, -η, -ο обавештен, искусан, верзиран
μπάσος, -α, -ο (*uīal.*) бас, дубок мушки глас
μπастάρδιος, -η, -ο незаконит, неискрен, лажан
μπάстарδος, ο (*uīal.*) → **νόθος, ο** бастард, копиле
μπαστούνι, то батина, штап, мотка
μπασтουνιά, η ударац батином, батинање
μπαταλεύω, -τάλεψα постати тром, млитавити
μπατάλης, -α, -ιο → **μπατάλιος, -η, -ο** непокретан, тром, млитав; неисправан
μπαταξής, ο (*uīur.*) бадавација, неплатиша; обмањивач
μπαταρία, η батерија, акумулатор
μπαταριά, η (*uīur.*) салва
μπατάρω, μπάтара → **μπατάρисα, -ισμένος**
1. срушити, испревртати; **2.** потонути; **3.** остарити
μπατζάκι, то (*uīur.*) **1.** нога, цеваница, коленица; **2.** ногавица
μπατζανάκης, ο, ж. -ισσα, η пашеног, шурак, зет, девер
μπάτης, ο морски поветарац
μπατίγια, та прва посета вереника у кући веренице
μπατίρης, ο осиромашен, банкрот
μπατίρω → **-ιρίζω, μπατίρισα, -ισμένος** осиромашити, економски пропасти, банкротирати
μπάτσα, η → **χαστούκι, то** шамар, ћушка
μπατσίζω, μπάτσισα ошамарити, ћушнути, ударити
μπάτσος, ο, ж. -ίνα, η милицајац, пандур
μπαφιάζω, μπάφιασα, -ιασμένος туговати, осећати носталгију

μπαχάρι, то (*uīur.*) индијски бибер, зачин
μπαχαρικό, то зачин, мирођија; продавница зачина
μπάχτζες, ο → **κήπος, ο**
μπεζαχτάς, ο (*uīur.*) фиока, каса, кутија за новац
μπεζερίζω, -ζέρισα (*uīur.*) уморити се, клонути, постати безвољан
μπεξεστέни, то (*uīur.*) безистан, тржница
μπέης, ο (*uīur.*) бег, беј (турски племић)
μπεкиάτσα, η шљука
μπεкиάρης, ο, ж. -ισσα, η нежења, бећар, неудата
μπεкиάριος, -η, -ο бећарски
μπεκρής, ο, ж. -ού, η пијаница, бекрија
μπεκρολογώ, (ε) → **μπεκρουλιάζω, -ούλιασα** → **μεθώ** → **μεθοκοπώ** пијанчити, бекријати
μπεκρούλιακας, ο → **μπεκρής, ο** → **μεθύστακας, ο** → **μέθυσος, ο** бећар, бекрија, пијаница, пијанац
μπελαλής, ο који ствара неприлике (белаје)
μπελαλίδιος, -η, -ο који ствара неприлике, бригу, муку
μπεланτόνα, η беладона, биљка (грм) чије су беле бобице отровне и наркотичне
μπελάς, ο (*uīur.*) узнемирење, незгода, белај
μπεлтэс, ο 1. конзервисани парадајз; **2.** мармелада од дуња или јабука
μπέμπα, η → **μπεμπέια, η** (*енїл.*) беба, мало дете, бебица
μπέμπελη, η (*слов.*) рубеола
μπέμπης, ο (*енїл.*) лутка, беба, сисанче, дојенче
μπενετάδα, η (*uīal.*) опроштајни ручак
μπενζίνα, η (*фрanci.*) **1.** бензин; **2.** чамац са бензинским мотором
μπερδεμα, то забуна, збрка, помешаност, неред, конфузија
μπερдеуω, μπερдеψα, -εύτηια, -εμένος побркати, помешати, запетљати, замрсити: *Μπερδεψε τις κλωστές.* Замрсио је конце. – *Μπερδεψα τα χαρτιά μου.* Помена ле ми се хартије. – *Μπερдеуήτηκε με τα κληρονομικά της οικογένειάς του.* Упетљао се у наслеђе своје породице. – *Με μπερдеψε ο πρόεδρος του δικαστηρίου.* Збунио ме председник суда.
μπερдеψιά, η забуна, запетљаност, конфузија, збрка, неред

μπερδεψοδουλειά, η запетљан, сумњив по-
сао
μπερέ, το → μπερός, ο
μπερεκέτι, το (ιѡур.) богатство, изобиље
μπερλίνα, η (нем.) 1. врста групне игре; 2.
ругање, превара, обмана
μπερμπαντεύω, -μπάντεψα бити лукав, изо-
пачен, подао
μπερμπάντης, ο (иѡал.) лукавац, подлац,
женскарош, перверзњак
μπερντάχι, το → перντάχι, το
μπερντές, ο (иѡур.) завеса
μπερός, ο → μπερέ, το (франц.) беле, бере-
та, беретка
μпέρτα, η (франц.) → πελερίνα, η пелери-
на, огртач
μπέσα, η (алб.) беса, задана реч, реч која
обавезује
μπεσαλής, ο (алб.) поштењак, човек од по-
верења
μπεтарζής, ο бетонџија, бетонирац
μπετόν, το (нейром.) бетон
μπετούγια, η бравица
μπήγω → μπήζω, έμπηξα, μπήχτηκα, μπηγ-
μένος закуцати, забити, побости; (φιν.)
крикнути: *Εμπηξα τα παλούκια στο χώμα.*
Забио сам коље у земљу. – *Εμπηξα τις φω-
νές.* Крикнуо сам. Повикао сам снажно.
– *Εμπηξε τα γέλια.* Праснуо је у смех.
μπήκα, аор. ιл. μπαίνω
μπιχτή, η алузија, инсинуација, нагове-
штај речима
μπιχτός, -ή, -ό закуцан, укуцан, прикован
μπιζάρισμα, το „бис“, понављање нечег, на-
рочито у позоришту, на концерту
μπιζάρω, μπιζάρισα, -ισμένος викати „бис“
μπιζέλι, το (иѡал.) грашак
μπιζελιά, η (иѡал.) грашак (стабљика)
μπιζού, το (франц., нейром.) → κόσμημα, το
накит, бижутерија
μπίλια, η (иѡал.) кликер, перла
μπιлиάρδο, το билијар
μπιлиέτο, το (иѡал.) карта, улазница, би-
лет
μπιπелό, το (франц., нейром.) ситни укра-
си, керамика и сл.
μπιμπερό, το (франц.) → θήλαστρο, το си-
саљка, цуцла, дуда
μπιμπίκι, το бубуљица, акна
μπιμπίλα, η поруб на марамици, чипкас-
ти вез

μπιμπιλώνω, -μπίλωσα, -ωμένος украсити
порубом
μπινές, ο (иѡур.) → κίναιδος, ο хомосексу-
алац
μπιντές, ο биде
μπίρα, η (иѡал.) → μпύρα, η пиво
μπιраρία, η → μпураρία, η пивница, точи-
оница пива
μπιрариέρης, ο → μпурариέρης, ο → ζυθοπώ-
λης, ο пивар
μпис (лаиѡ.) Бис!
μπισиότο, το (лаиѡ.) бисквит, суви колач
μпит (ѡрил.) потпуно, сасвим
μпитόни, το (франц.) посуда од белог лима
μπιφτέκι, το (франц.) ђуфта
μπιχλιμπίди, το дрангулије, ситне стварчи-
це
μπλάβος, -α, -ο тамноплав, загаситоплав
μπλαζέ (франц., нейром.) равнодушан, пре-
засићен, блазиран
μπλάстри, το фластер, мелем
μπλάστρομα, το стављање мелема
μπλαστρώνω, μπλάστροωσα, -ώθηκα, -ωμένος
ставити мелем
μпле (франц., нейром.) плав
μплéω, έμπлеξα, μплéχτηκα, -γμένος замр-
сити, помешати, упетљати
μплéξιμο, το заплитање, мршење, испре-
плетеност
μплиγούρι, το → πλιγούρι, το гриз, каша
μпλοι, το (франц., нейром.) блок (нотес,
цртанка); блок-савез
μплока́риσμα, το блокирање, окружење,
блокада
μплока́ρω, μплόкара → -άρισα, -ίστηκα,
-ισμένος блокирати, опколити, окру-
жити
μплόкио, το (иѡал.) окружење, блокада
μпλούζα, η (франц.) блуза
μплόφα, η (франц.) обмана, варка, бле-
ф(ирање)
μплофа́ρω, μплόфара → -άρισα обмањива-
ти, блефирати
μпоги́а, η (иѡур.) → βαφή, η → χρώμα, το
боја
μпогиа(ν)τίζω, -γία(ν)τισα бојити
μпоги́а(ν)τισμα, το бојење
μπόγιας, ο (иѡал.) 1. целат, мучитељ; 2.
стрводер, шинтер
μпогиаτζής, ο (иѡур.) бојација, бојадисар,
фарбар
μπόγος, ο свитак, завежљај (одела, рубља)

μποδίζω → εμποδίζω

μπόδιο, το → εμπόδιο, το

μποέμ, ο (φρανц., нейром.) боем

μποέμικος, -η, -ο боемски

μπόι, то, мн. μπόγια, та (иџур.) 1. стас, висина; 2. спрат: *Είναι πρώτο μπόι.* Врло је висок („до првог спрата“). – *То παιδί ρίχνει μπόι.* Дете расте. – *То νερό έχει δυο μπόγια βάθος.* Вода је дубока за две човечје висине.

μποϊиота́ζ, то (енїл., нейром.) бојкот, бојкотовање

μποϊиотάρω, -иотара → -иотариса бојкотовати

μποл, то (енїл.) чинија

μποлерό, то (φρανц.) болеро, врста женског прслука

μπόλι, то 1. калем; 2. пелцер; 3. вакцина

μπόλια, η 1. марама за главу; 2. салвета

μπολιάζω, μπόλιασα, -άστηκα, -ασμένος 1. калемити; 2. вакцинисати

μπόλιασμα, то калемљење; цепљење; вакцинисање

μπόλικος, -η, -ο (иџур.) обилан

μποлсеβикисμός, ο (рус.) большевизам

μποлсеβикος, ο (рус.) большевик

μπόмпа, η (иџал.) 1. бомба; 2. метална боца за гасове под притиском

μπομπάρδα, η (иџал.) бомбарда, средњевековни топ, лубарда

μπόμπιρας, ο (иџал.) → μπόμπος, ο дете ситног стаса али бистро и живахно, „осица“, „зоља“

μπομπониέρα, η (иџал.) бомбоњера

μπόμπος, ο → μπόμπιρας, ο

μπομπόта, η кукурузни хлеб, проја, бобота

μποναμάς, ο (иџал.) новогодишњи дар

μπονάτσα, η → μпουνάτσα, η бонача, мирно море

μπονόρα (иџал., ирил.) рано ујутро

μποξ, то (енїл., нейром.) → пугμαχία, η бокс

μποξάς, ο (иџур.) сукно, тканина, завежљај

μποξέρ, ο (енїл., нейром.) → пугμάχος, ο боксер

μπόρα, η 1. бура, олуја са кишом, невреме; 2. тешкоћа, животна запрека

μπορεί → ίσως може, можда: *Μπορεί να κέρδισε.* Може бити да је зарадио. Мора да је зарадио. – *Μπορεί να συμβεί.* Може да се догоди.

μπόρεση, η снага, могућност, способност

μπορετός, -ή, -ό снажан, способан

μπορντέλο, то (иџал.) јавна кућа, бордел

μπορντούρα, η (φρανц.) перваз, везени руб, обруб, опшивка, бордура

μπορά, (ε), μπόρεσα моћи: *Δεν μπόρεσα να τελειώσω το Γυμνάσιο εξαιτίας των δύσκολων οικονομικών της οικογενείας μου.* Нисам могао да завршим гимназију због економских тешкоћа моје породице. – *Θα κάνω ό, τι μπορώ.* Учинићу шта могу. – *Ποιός μπορεί να το κάνει;* Ко може то да уради?

μποσика́ρω, μпосикара → -ариса, -исμένος олабавити, попустити

μπόσикος, -η, -ο (иџур.) олабављен, опуштен, небрижљив; μπόσика, та мекани предео стомака

μποστάни, то (иџур.) бостан (засад лубеница и диња)

μπόта, η (φρανц.) чизма

μποτίλια, η (иџал.) флаша, бутеља, боца

μποτιλιάρισμα, то 1. пуњење боца, флаширање; 2. пуњење горивом бродова или аутомобила; 3. застој у саобраћају

μποτιλιάρω, -лиариса, -истηκα, -исμένος 1. пунити боце, утоваривати боце; 2. „заглавити се“ у саобраћају

μποτίни, то (φρανц.) чизмица

μπότσα, η дрвена посуда за ширу (3 л)

μπουγάδα, η прање рубља

μπουγαδιάζω, -γάδιασα прати рубље

μπο(υ)γάζи, то (иџур.) богаза; кланац, морски теснац, мореуз

μπουγαρίни, то → γιασεμί, то јасмин

μπουγάτσα, η (иџур.) → τυρόπιτα, η пита са сиром или слатким кремом

μπούγιο, то, (иџал.) велика маса, запремина, волумен

μπούζи, то (иџур.) → πάγος, ο лед

μπουζи, то (φρανц.) свећица мотора

μπουζούки, то (иџур.) бузуки, народни жичани инструмент

μπουкаγία, η → πέδικλο, то

μπουκάλα, η велика боца

μπουκαпóрта, η → καταπακτή, η → γιλαβανή, η 1. подрумска врата, капак; 2. велика врата на возилима

μπουка́ρω, μπούкара → -ариса нагрнути, извршити најезду-упад

μπουκετάρισμα, то прављење букета

μπουκετάρω, μпुकетара → -иса правити букет

μπουκέτο, то (фрaнц.) → **ανθοδέσμη**, η букет, кита цвећа

μπουкиά, η → **μπουκουνιά**, η → **χαψιά**, η залогај; *Εβαλα δυο μπουκιές από το πρωί στο στόμα.* Од јутрос сам ставио два залогаја у уста.

μπούκλα, η (фрaнц.) увојак, коврџа, локна

μπουκουνιά, η → **μπουкиά**, η

μπούκωμα, то залогај, пуна уста хране; запушење; мито: *Από το μπούκωμα δεν μπορεί να μιλήσει.* Од пуних устију не може да говори. – *Για το μπούκωμα της αποχέτευσης δε φταίει ο Δήμος.* За запушење канализације није крива општина. – *Του βούλωσε το στόμα με μπούκωμα.* Запушио му уста митом.

μπουκίωνω, **μπούκωσα**, **-ώθηκα**, **-ωμένος** напунити уста, запушити; корумпирати

μπουλντόζα, η (енгл.) булдожер

μπουλούκι, то (иџур.) 1. гомила, руља, буљук; 2. позоришна трупа

μπουλούκος, ο **дебео**, пуначак

μπουμπούκι, то пупољак

μπουμπουкиάζω, **-μπούκιασα**, **-ιασμένος** пупити

μπουμπουνιτό, то → **βροντίη**, η грмљавина, тутањ

μπουμπουνίζει грми, тутњи

μπουμπούνισμα, то грмљавина, тутњава

μπούμπουρας, ο бумбар

μπουνάτσα, η (иџал.) мир, тишина на мору, бонача

μπουνатсареи море је тихо, бонача је

μπουνιά, η песница, ударац песницом

μπούνια, та отвори за отицање воде на палуби брода

μπουνταλάς, ο (иџур.) будала, глупак, ограничењак

μπουντρούμι, то (иџур.) мрачан затвор, подрум

μπούρδα, η (иџал.) глупо причање, преклапање

μπурδουκλώνω, **-δούκλωσα**, **-ώθηκα**, **-ωμένος** збунити, замрсити, запетљати

μπурέки, то (иџур.) бурек

μπурџоуаџиа, η (фрaнц.) буржоазија, грађанска класа

μπурџоуάς, ο (фрaнц.) → **αστός**, ο буржуј, буржоа

μπурί, то (иџур.) оџак, сулундар

μπурини, то изненадна киша и ветар, непогода: *Τον πιάσανε τα μπουρίνια του.* Зграбио га бес (срџба).

μπурлотιέρης, ο, ж. **-ισσα**, η заповедник ватрогасног брода

μπурлότο, то (иџал.) 1. ватрогасни брод; 2. испразне речи

μπуримπουλήθρα, η мехурић: *Λέει μπουρ-μπουλήθρες.* Води празне разговоре.

μπуртџи, то (иџур.) тврђава која брани улаз у луку

μπούсулас, ο (иџал.) → **πυξίδα**, η бусола, компас: *Εχασα τον μπούσουλα.* „Изгубио сам компас“, не знам шта радим, збуњен сам.

μπουσουλώ, (α), **-сούλησα** → **μπουσουλίζω** ходати четвороношке, бауљати

μπούστο, то → **μπούστος**, ο (иџал.) 1. биста, попрсје; 2. грудњак

μπούти, то (иџур.) → **μηρός**, ο бут

μπуфές, ο (фрaнц.) → **κυλικείο**, то 1. бифе, витрина за пиће и чаше; 2. кантина, менза

μπούφος, ο (лаи.) сова, ћук, јејина, еја

μπούφος, ο глупак, будала: *Σε μπούφο στηρίχτηκες να μάθεις τα νέα;* Од будале да сазнаш нешто ново?

μπухός, ο 1. облак прашине; 2. спреј; прскање, распрскавање

μπухτίζω (иџур.), **μπухτίσα**, **-ισμένος** заситити се, не моћи поднети

μπούхтиσμα, то (иџур.) презасићеност, гађење, незадовољство, одвратност

μπόχα, η **задах**, смрад, воњ

μπράβο (узв., иџал.) браво, изванредно, лено!

μπράβος, ο (иџал.) телохранитељ, плаћени насилник

μπράτιμος, ο (иџур.) побратим, близак пријатељ

μπратсέρα, η → **βратсέρα**, η брацера, једрењак са два једра

μπράтσο, то рука, надлактица, мишица

μπре! (узв.) бре!

μπриζόλα, η (фрaнц.) котлет, крменадла

μπрики, то (иџур.) 1. ибрик; 2. брик, врста једрењака

μπрилάντι, то (иџал.) брилијант

μπρίо, то (иџал.) забава, задовољство, лагодност

μπрос (ирил.) → **εμπρός** → **μπροστά** напред, испред

μπροσούρα, η (φρανц.) брошура

μπροστά → μπρος

μπροστάρης, ο вођа, предводник: *Ο Παλαμάς ήταν μπροστάρης του λαού του.* Паламас је био вођа свог народа.

μπροστέλα, η → ποδιά, η прегача, кецеља

μπροστήθι, то → επιστήθιο, то

μπροστινός, -ή, -ό предњи

μπροστόβαρος, -η, -ο возило (гурач); брод (гурач)

μπρούμυτα (υрил.) опружен лицем ка земљи, ничице: *Επεσε μπρούμυτα.* Пао је ничице, на лице (на нос).

μπρούντζινος, -η, -ο бронзан(и)

μπρούντζος, ο (ишл.) бронза

μπρούσκιος, -α, -ο (ишл.) → μπρούσικος, -η, -ο опор, резак: *Πίνω μπρούσικο κρασί.* Пијем опоро вино.

μυαλγία, η бол у мишићима, миалгија

μυαλό, то мозак: *тетράγωνο* ~ човек промишљен, разуман, бистар; *θηλυκό, γόνιμο, παραγωγικό* ~ инвентиван, стваралачки, креативан ум; – *χάνω τα μυαλά μου* изгубити главу, успаничити се; – *Πήραν τα μυαλά του αέρα.* Изгубио осећај за стварност. – *Τίναξε τα μυαλά του στον αέρα.* Просуо је мозак – убио се.

μυαλωμένος, -η, -ο паметан, мудар, промишљен

μύγα, η мува: – *Σαν μύγα σε βλέπω.* Гледам те као муву (презирем те). – *Βγάζει κι απ' τη μύγα ξίγκι.* Цеди маст из муве (узалудан труд). – *Οποιος έχει τη μύγα μυγιάζεται.* Ко је балав, тај се ушмркује.

μυγδαλιά, η бадем (стабло)

μύδαλο, то бадем (плод)

μυγδαλωτό, то колач од бадема

μυγδαλωτός, -ή, -ό бадемаст

μυγιάγγιχτος, -η, -ο раздражљив, пргав, напросит

μυγιάζομαι, -άστηκα 1. жестити се, бити напросит; 2. иронисати на туђ рачун (у 1. л. једн.)

μυγοκάθισμα, то мувљи упљувак

μυγοπαγίδα, η мухоловка

μυγοχάφτης, ο, ж. -ισσα, η 1. онај који гута муве; 2. наиван, сувише поверљив

μύδι, то шкољка, острига

μυδράλιο, то → μυδραλιοβόλο, то митраљез

μύδρος, ο 1. старинска топовска кугла, ђуле; 2. усијани, стврднути комад лаве; 3. оштра критика

μυζήθρα, η врста меканог сира

μυζηθρόπιτα, η пита од сира

μύηση, η посвећивање у верску тајну

μύθευμα, то мит, легенда; измишљотина

μυθικός, -ή, -ό митски, легендаран

μυθιστόρημα, то роман; *αστυνομικό* ~ детективски роман

μυθιστορηματικός, -ή, -ό романијерски

μυθιστοριογραφία, η романијерство

μυθιστοριογράφος, ο романијер, романописац

μυθογραφία, η писање или проучавање митова

μυθογράφος, ο писац митова

μυθολόγημα, то митска прича, легенда; (φυϊ.) лажно причање, измишљотина

μυθολογία, η митологија

μυθολογικός, -ή, -ό митолошки

μυθολογώ, (ε), (само у *υрез.* и *имџф.*) причати (писати) легенде, митове, бајке

μυθομανής, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή митоман

μυθομανία, η митоманија

μυθοπλάστης, ο → μυθοποιός, ο онај који измишља митове, легенде, бајке

μυθοπλαστία, η → μυθοποιία, η стварање митова

μύθος, ο мит, бајка

μυθώδης, -ης, -ες, *ιεν.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η митски, измишљен, лажан, фабулозан

μυϊκός, -ή, -ό мишићни

μυκηθμός, ο → μουγκρητό, то

μυκηναϊκός, -ή, -ό микенски

μύκητας, ο → μανιτάρι, то гљива, шампињон

μυκητίαση, η (*мед.*) → μυκήτωση, η болести узроковане штетним гљивама

μυκτηρίζω, μυκτήρισα, -ίστηκα, -ισμένος ругати се, исмевати

μυκτηρισμός, ο ругање, исмевање: *Δεν άντεξε τους μυκτηρισμούς των συγχωριανών του και κατέβηκε στην πόλη.* Није могао да поднесе ругање (подсмех) својих сусељана и сишао је у град.

μυλαύλαχο, то вештачки довод воде (поточић) за покретање млина (воденице)

μυλόπετρα, η млински камен

μύλος, ο μлин, воденица: *Αλέθει καλά ο μύλος του.* Његов млин добро меље.
μυλωθρός, ο → **μυλωνάς**, ο, ж. **μυλωνού**, η
 млинар, млинарка
μύξα, η бала, слинац
μυξής, ο → **μυξiάρης**, ο, ж. **μυξού**, η балавац,
 слинавац, шмркавац
μυξομάντιλο, то марамица, рупчић
μυοκάρδιο, то (мед.) миокард, срчани ми-
 шић
μυολογία, η наука о мишићима
μύραινα, η врста рибе, мурина
μυριάδα, η скупина од 10 000 јединица,
 (φιν.): безброј: *Ο στρατός του ήταν δυο μυριάδες.* Његова војска је бројала 20000 људи. – *Μας κατάφαγαν μυριάδες κουνούπια.* Изуједало нас је милијарде (безброј) комараца.
μυρίζω, μύρισα, -iστηκα, -ισμένος мирисати:
Αυτά τα λουλούδια μυρίζουν ωραία. Ово цвеће лепо мирише. – *Ο σκύλος μύρισε το λαγό.* Пас је намирисао зеца. – *Μυρίστηκα το σκοπό του.* Намирисао сам (осетио) његову намеру. – *Του μυρίζει ξύλο.* Мирише му батина. „Сврбе га леђа.“
μύριοι, -ες, -α десет хиљада; безброј
μυριόκλωνος, -η, -ο који има много (безброј) грана
μυριόπλουτος, -η, -ο врло богат, баснословно богат
μυριόριζος, -η, -ο који има много корења
μυριόστομος, -η, -ο који има много уста, стоусти; вишегласан
μυριοστό, то десетхиљадити део
μυριοστός, -ής, -ό десетхиљадити
μύρισμα, то → **όσφρηση**, η мирис, мирисање
μυριστικά, та → **μπαχαρικά**, та мириси, зачини
μυριστικός, -ής, -ό мирисан, миомирисан, миришљав
μύρμηκας, ο → **μυρμηίγκι**, то мрав
μυρμηγκιά, η мравињак
μυρμηγκιάζω → **μυρμηγκιώ**, -μήγκιασα 1. напунити мравима; 2. осећати боцкање, жмарце
μυρμηγκότρυπα, η → **μυρμηγκοφωλιά**, η мравињак
μυρμηδιζω, -μήδισα осећати жмарце, трњење
μύρο, то мирисно уље, миро: *το άγιο* ~ посвећено уље, свето уље

μυροβλύτης, ο мироточац, мироточиви:
Άγιος Δημήτριος ο Μυροβλύτης св. Димитрије Мирносац
μυροβόλος, -ος, -ο миришљав, миомирисан
μυροδοχείο, то бочица за уље
μύρομαι (само у *ὑφ.ε. и ιμῦφ.*) плакати, јадиковати
μυροποιεio, то фабрика мириса
μυροπωλείο, то козметичарска радња
μυροπώλης, ο, ж. -ισσα, η → **αρωματοπώλης**, ο продавац мириса
μυρουδιά, η → **μυρωδιά**, η мирис, арома: η *μυρουδιά του τριαντάφυλλου* мирис руже; – *Ούτε μυρουδιά δε μου 'δωσαν από το ψητό.* Не дадоше ми ни да помиришем печење.
μυροφόρος, ος → -α, -ο који носи посвећено уље, мирносац: η *Κυριακή των μυροφόρων* друга недеља после Ускрса, недеља мирносаца
μυρσίνη, η → **μυρτιά**, η мирта, мирсина
μύρτο, то плод и стабло мирте
μυρωδάτος, -η, -ο мирисан, миомирисан
μυρωδιά, η мирис, арома
μυρωδικό, то → **μπαχαρικά**, та зачин, мирођија
μύρωμα, то миросање, помазање у цркви
μυρώνω, μύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος помазати посвећеним уљем или намирисати, миросати
μυσαρός, -ής, -ό 1. гадан, одвратан, гнусан; 2. омрзнут
μυσταγωγία, η мистагогија, увођење у тајне
μυσταγωγικός, -ής, -ό богослужбени
μυσταγωγός, ο мистагог, који упућује у тајне
μυστηριακός, -ής, -ό мистериозан, мистичан
μυστήριο, то мистерија, тајна: *Ελευσίνια μυστήρια* Елеузијске мистерије; – *τα μυστήρια της πολιτικής* тајне политике, политичке тајне
μυστήριος, -ια, -ιο мистериозан, тајанствен
μύστης, ο присталица, повереник, следбеник
μυστικισμός, ο мистицизам
μυστικιστής, ο мистичар
μυστικό, то тајна: *το μυστικό της επιτυχίας του*; тајна његовог успеха; – *επαγγελμα-*

τικό μυστικό стручна, мајсторска тајна; – Πήρε πολλά μυστικά στον τάφο του. Од-нео је многе тајне у гроб. – Εμαθα το μυστικό του. Сазнао сам његову тајну.

μυστικοπάθεια, η обузетост мистицизмом, склон мистици

μυστικοπαθής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή → **μυστιόπαθος**, -η, -ο мистички

μυστικός, -ή, -ό мистериозан, тајанствен: -ή πόρτα → **σιάλα** тајна врата; -ή αστυνομία тајна полиција; -ά κινδύλια тајни фондови

μυστικοσύμβουλος, ο тајни саветник

μυστικότητα, η тајновитост, тајанственост

μυστρί, το мистрија

μυστρίζω, μύστρισα, -ίστηκα, -ισμένος ради-ти са мистријом, малтерисати

μυταράς, ο, ж. -ού, η који има велики нос, носоња

μυτερός, -ή, -ό → **αιχμηρός**, -ή, -ό шиљат, оштар

μύτη, η нос, кљун: *Εχει μεγάλη μύτη.* Има велики нос. – *Τα πουλιά χτυπούν με τη μύτη τους τα τζάμια.* Птице ударају кљуну у прозоре. – *Εχει δυνατή μύτη.* Има снажан нос. – *Τον τραβάει από τη μύτη.* Вуче га за нос. – *Ψήλωσε η μύτη του.* Подигао је нос. Шепури се. – *Μου έβγαλε η διασκέδαση από τη μύτη.* Изашло ми весеље на нос. – *Εχει καλή μύτη.* Има добар нос.

μύχιος, -ια, -ιο → **ενδόμυχος**, -η, -ο унутрашњи, дубински

μυχός, ο најдубљи, најувученији део: *Στο μυχό του Παγασιτινού κόλλου είναι χτισμένος ο Βόλος.* У дну Пагаситијског залива саграђен је Волос.

μυώ, (ε), μύησα, -ήθηκα, -ημένος уводити неког у тајну, у верску мистерију, поучавати: *Τον μύησε στη χριστιανική θρησκεία.*

Поучио га у хришћанској вери. Увео га у хришћанство.

μυώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η мишићав, мускулатуран: *-εις βραχίονες* мишићаве руке

μυώνας, ο мишићно ткиво, мускулатура

μύωπας, ο → **κοντόφθαλμος**, ο кратковид

μυωπία, η кратковидост

μυωπικός, -ή, -ό кратковид

Μωάμεθ, ο Мухамед

μωαμεθανικός, -ή, -ό мухамедански

μωαμεθανισμός, ο мухамеданство

μωαμεθανός, ο мухамеданац

μώλωπας, ο модрица, убој

μωλωπίζω, -λώπισα, -ίστηκα, -ισμένος удар-цем изазвати модрицу на кожи

μωλωπισμός, ο модрење, модрица, убој

μώμος, ο прекор; брука, срамота

μωραίνω, μώρανα, -άνθηκα, -αμένος за-глупити, избезумити: *Με μώρανε με τις βλακειές του.* Избезумио ме својим будалаштинама; **-ομαι** поблесавити, поде-тињити

μωρέ! море! бре!

μωρία, η глупост, будалаштина, неумност

μωρό, το беба, одојче, сисанче; лутка

μωρολογία, η брбљање, блебетање, брбља-рија

μωρολογώ, (ε), -λόγησα брбљати, блебета-ти, чаврљати

μωρόπιστος, -η, -ο наиван, лаковеран, де-тињаст

μωρός, -ή, -ό → **κουτός**, -ή, -ό глуп, буда-ласт, блесав: *Αυτά τα λόγια είναι μόνο για μωρούς ανθρώπους.* Овакве речи прили-че само глупим људима.

μωρόσοφος, -η, -ο → **μωρός**, ο мударујући, мудријашки

μωσαϊκό, το мозаик

μωσαϊκός, -ή, -ό мозаички

Μωυσής, ο Мојсије

N, ν

N, ν, тринаесто слово алфабета; као бројчани знак: ν' = 50, ,ν = 50 000

να → **ιδού** → **ότι** → **αν** → **αν** και да (*веза, везник*), ево, ево га, ето: ● **έλω να πάω να κοιμηθώ**. Хоћу да идем да спавам. – **Να ο πατέρας μου**. Ето мог оца. – **Μόνο να μη μετανοήσει**. Само да се не предомисли.

Ναβουχοδονόσορας, ο Набукододозор, краљ Вавилона, 604–561. пре н. е.

ναδίρ, το надир

νάζи, το (*шур.*) мажење, улагивање, кокетирање

ναζί, ο, η (*нем.*), *мн.* **ναζί, οι** → **εθνικοσοциалиστής, ο** нациста, националсоцијалиста

ναζиάρης, -α, -ио улагивачки, кокетни; (ο) удворица

ναζиζμός, ο нацизам

ναζиστής, ο, ж. **-истриа, η** нацист(а)

ναζиштиός, -ή, -ό нацистички

Ναζωραίος, ο → **Ναζαρινός, ο** Назарећанин (Христ)

ναι да, тако је, слажем се: **Ναι, θα έρθω αύριο**. Да, доћи ћу сутра. – **Θέλεις ένα ποτό; Ναι**. Хоћеш ли једно пиће? Да. – **Μα το ναι** → **μα την αλήθεια** мада, заиста

νάιλον, το (*еніл., нейром.*) најлон

ναίσιε да, јесте, ма да, како да не!

ναλέτης, ο, ж. **-исса, η, ср.** **-ио, το** (*шур.*) ћудљив, јогунаст, инацијски, осоран

νάμα, το извор, врело, *мн.* бујица: **νάματα δακρύων** потоци (бујица) суза

ναναρίζω → **νανουρίζω**

νάни, το → **νανάκια, та** сан, спавање, нанање: **Το παιδί θα κάνει νάνι**. Дете ће да нана (пајки). – **Νάνι, νάνι το μωρό μου**. Нина, нана чедо моје.

νανιζμός, ο патуљастост

νάνος, ο патуљак, пигмеј

νανουρίζω → **ναναρίζω, -νούρισα, -иштиа, -ишμένος** успављивати бебу

νανούρισμα, το → **νανάρισμα, το** успављивање бебе; успаванка

νανουристικός, -ή, -ό → **νανουриστός, -ή, -ό** успављујући

ναός, ο храм

ναποлеόνι, το → **λουδοβίκι, το** наполеон, француски златни новац

Ναπολέοντας, ο → **Ναπολέον, ο** Наполеон (Бонапарта)

ναπολεόντειος, -α, -ο наполеонски

ναπολιτάνικος, -η, -ο напуљски, наполитански

ναργιλές, ο (*шур.*) наргиља, наргиле

νάρδος, η валеријана, одољен, мацина трава

νάρθηκας, ο 1. предворје храма; 2. кукута; 3. удлага за имобилизацију преломљених костију

ναρκαλιευτικό, το брод, миноловац

νάρκη, η 1. наркоза, сан; 2. сањивост, умртвљеност, летаргија; 3. риба трњача; 4. мина

ναρισσεύομαι, ναρισσεύθηκα, -ευμένος самообожавати се, бити нарцисоидан

ναρισσιζμός, ο самообожавање, нарцизам

νάρцисσος, ο 1. нарцис (цвет); 2. Нарцис (име)

Νάρцисσος, ο Нарцис, младић из старогрчког мита који се заљубио у свој лик одражен на површини воде

ναριοθέτηση, η полагање мина, минирање

ναριοθέτιδα, η брод миноносац, минополагач

ναριοθετώ, (ε), -θέτησα, -ήθηκα, -ημένος подлагати мине, минирати

ναρκομανής, -ής, -ές наркомански
ναρκομανής, ο наркоман
ναρκοπέδιο, το минско поље
ναρκοσυλλέκτης, η миноловац (брод)
ναρκώνω, νάρκωσα, -ώθηκα, -ωμένος успа-
 вати, дати наркозу
νάρκωση, η успављивање, наркоза
нариωτής, ο који успављује, успављивач,
 анестезиолог
нариωτικό, το наркотик, анестетичко
 средство
нариωτικός, -ής, -ό успављујући, наркоти-
 чни
νατουраλισμός, ο натурализам
νάτριο, το натријум (Na)
ναάγιο, το бродолом, насукавање
νααγός, ο бродоломник
νααγосώστης, ο спасилац бродоломника
νααγосωστικός, -ής, -ό спасилачки
νααγώ, (ε), ναάγησα, -ισμένος претрпети
 бродолом
ναуαρχείο, το адмиралитет
ναуαρχία, η чин; дужност адмирала, адми-
 ралство
ναуαρχίδα, η адмиралски брод
ναуαρχικός, -ής, -ό адмиралски
ναύαρχος, ο адмирал
ναуαρχώ, (ε), ναύαρησα командовати фло-
 том, бити адмирал
ναύκληρος, ο → **λοστρόμος**, ο боцман, мор-
 нарички наредник
ναύλα, та превозни трошкови у копненом
 саобраћају
ναυλομεσίτης, ο пловидбени посредник,
 мешетар
ναύλος, ο → **ναύλο**, το цена превоза бро-
 дом, најамнина
ναυλοσύμφωνο, το → **ναυλωτήριο**, το пло-
 видбена дозвола, уговор
ναυλοχώ, (ε), (само у *ὑрез.* и *имѿф.*) сидри-
 ти, бити усидрен
ναυλώνω, ναύλωσα, -ώθηκα, -ωμένος дати
 брод у најам; изнајмити
ναύλωση, η изнајмљивање брода, давање
 брода у најам
ναυλωτής, ο, ж. -ώτρια, η који узима брод
 у најам
ναυμαχία, η поморска битка
ναυμαχώ, (ε), -μάχησα водити битку на
 мору
ναυπηγείο, το бродоградилиште
ναυπήγηση, η бродоградња

ναυπηγικός, -ής, -ό бродоградитељски, бро-
 дограђевни
ναυπηγός, ο/η бродоградитељ
ναυπηγώ, (ε), -πήγησα, -ήθηκα, -ημένος гра-
 дити бродове
Ναυσιά, η Наусикаја, кћи феачког краља
 Алкиноја. Неговала Одисеја после бро-
 долома, на обалама садашњег Крфа
 (Κέρκυρα).
ναυσιπλοΐα, η превоз бродом
ναύσταθμος, ο поморска база, арсенал
ναυтаπάτη, η злоупотреба коју чине чла-
 нови посаде на штету брода или влас-
 ника
ναυтасφάλεια, η поморско осигурање
ναύτης, ο морнар
ναυτία, η → **ναυτίαση**, η 1. посуда за пов-
 раћање (за време морске болести);
 2. мука, одвратност, морска болест
ναυτικό, το морнарица, флота: **εμπορικό**,
πολεμικό ~ трговачка, ратна морнарица
ναυτικός, ο морнар, поморац
ναυτικός, -ής, -ό морнарски, поморски: -ός
 λαός поморски народ; -ό **δίκαιο** помор-
 ско право
ναυτιλία, η поморска пловидба
ναυтиλιακός, -ής, -ό морепловни
ναυτίλλομαι служити на броду, путовати
 бродом; бити морнар, морепловац
ναυтиλλόμενος, -η, -ο поморски, пловидбе-
 ни, навигаторски
ναυτίλος, ο навигатор, поморац
ναυτοδάνειο, το → **θαλασσοδάνειο**, το по-
 морски зајам
ναυτοδικείο, το поморски суд
ναυτοδίκης, ο судија поморског суда
ναυτολογία, η регрутација у морнарицу
ναυτολόγιο, το бродска књига, регистар
 особља и терета
ναυτολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος
 регрутовати у морнарицу, врбовати
 морнаре
ναυτόπαιδο, το → **ναυτόπουλο**, το → **μούτσος**,
 ο млади морнар, почетник
ναυτώνας, ο регрутни центар ратне мор-
 нарице
ναφθαλίνη, η нафталин
νάφτα, η → **νάφθη**, η нафта
νέα, η → **νεαρή**, η млада жена
νέα, та новости
νεανικός, -ής, -ό младалачки
νεανικότητα, η младост, младалаштво

Νεαρές, οι збирка Јустинијанових зако-
на (Digesta, Pandectae, Institutiones,
Novelae)
νεарός, -ή, -ό младићки
νέγρικος, -η, -ο црначки
Νέγρος, ο, ж. -α, η → **Μαύρος**, ο → **Αραβας**,
ο црнац; други назив за Арапе (Мавре)
νέθω → **γνέθω** → **κλώθω** прести, испредати
νέκρα, η мртвило, непокретност, умртвље-
ност: *μεγάλη νέκρα στην αγορά* велико
мртвило на тржници; – *Τι νέκρα έχει ο*
τόπος τούτος! Колико је мртав (суморан,
пуст) овај предео!
νεκρανασταίνω, -νάστησα, -ήθηκα, -ημένος
оживети, повратити из мртвих, васкрс-
нути
νεκρανάσταση, η → **αναζωογόνηση**, η ускр-
снуће, оживљавање
νεκράνθεμο, то → **νεκρολούλουδο**, то
νεκριός, -ή, -ό мртвачки, самртни, пог-
ребни: -*ή κλίνη* мртвачка постеља, одар;
-*ή σιγή* мртва тишина; -*ή ωχρότητα* мр-
твачко бледило; -*ή помπή* погребна по-
ворка, сахрана
νεκρόδειπνο, то → **νεκρόδειπνος**, ο даћа
νεκροθάλαμος, ο мртвачница
νεκροθάφτης, ο погребник, гробар
νεκροθήκη, η → **σαρκοφάγος**, η
νεκροκεφαλή, η мртвачка лобања
νεκροκρέβατο, то → **φέρетρο**, то мртвачки
ковчег, сандук
νεκρολογία, η некролог, надгробни говор,
надгробно слово
νεκρολούλουδα, та жалобно цвеће за умр-
лог, на одру
νεκρολούλουδο, то → **νεκράνθεμο**, то не-
вен (цвет)
νεκρομαντεία, η призивање духова, спи-
ритизам
νεκρόπολη, η → **νεκροταφείο**, то гробница,
некропола, гробље
νεκροπομπός, ο 1. носач мртвачког ковче-
га; 2. Харонов епитет
νεκροπούλι, то ћук, ноћна птица
νεκρός, ο → **πτώμα**, то → **λείψανο**, то мрт-
вац, леш, лешина
νεκρός, -ή, -ό → **πεθαμένος**, -η, -ο мртав: -*ό*
σώμα мртво тело; -*ή φύση* мртва приро-
да; -*ή θάλασσα* мртво море; – *Η ημέρα*
των νεκρών. Дан мртвих, Сви свети, за-
душнице; – *το νεκρό γράμμα του νόμου*
мртво слово закона, „на папиру“

νεκροσκοπείο, то просторија за обдукцију,
просектура
νεκροσκοπία, η обдукција, секцирање
νεκροσκοπικός, -ή, -ό обдукцијски
νεκροστολίζω, -στόλισα, -ίστηκα, -ισμένος
украшавати мртваца
νεκροсуλία, η оскврнуће гроба
νεκροταφείο, то → **νεκρούπολη**, η гробље
νεκροταμείο, то просектура, просторија за
секцирање
νεκροφάνεια, η мртвачки изглед, привид-
на смрт
νεκροφιλία, η некрофилија
νεκροφοβία, η некрофобија, страх од смр-
ти
νεκροφόρα, η некрофора, мртвачка ко-
чија, кола, ауто(мобил)
νεκροψία, η → **νεκροσκοπία**, η
νεκρώνω, νέκρωσα, -ώθηκα, -ωμένος умрт-
вити, усмртити, паралисати, премрети
νέκρωση, η 1. умирање, умртвљавање;
2. застој, стагнација
νεκρώσιμος, -η, -ο мртвачки, погребни,
жалобни
νεκρώσιμο, то посмртница
νέктар, то (*μυθολ.*) нектар, пиће богова
νέμα, то конац, нит, влакно; предиво,
пређа
νέμεση, η казна божја, бес божји
Νέμεση, η Немеза, богиња судбине, казне
и освете
νέμομαι поседовати, користити се нечим,
вући корист
νένα, η дојкиња, дадиља
νενομισμένος, -η, -ο уобичајен, законит, ус-
тановљен; *κατά τα* -α сагласно обичаји-
ма (законима)
νεο-префикс са значењем нов, скорашњи
νέο, то 1. неон, племенити гас; 2. новост
νεόβγαλτος, η, -ο нов, неискусан, почет-
нички
νεόβλαστος, -η, -ο проклијао
νεογέννητο, то → **νιογέννητο**, то → **νεογνό**,
то новорођенче
νεογέννητος, -η, -ο новорођени
νεοελληνικά, та новогрчки језик
νεοελληνικός, -ή, -ό новогрчки
νεοκλασικισμός, ο неокласицизам
νεοκλασικός, -ή, -ό неокласични, новокла-
сични

νεολαία, η ομλαдина, младеж
νεολαίος, ο, → **νέος**, ο, ж. **νέα**, η ομладинац, омладинка
νεολαιίστικος, -η, -ο ομладински
νεолатинικός, -ή, -ό новолатински
νεолиθικός, -ή, -ό неолитски
νεολογισμός, ο неологизам
νεομάρτυρας, ο (цркв.) новомученик, онај који је по цену живота одбио да пређе у ислам
νεόπλασμα, то → **βλάστωμα**, то неоплазма, оток, израштај, гука
νεόπλουτος, -η, -ο новообогатиени, „новопечени богаташ“
νέος, -α, -ο → **νιος**, **νια**, **νιο** млад, нов, скорашњи, свеж: *Νέος χρόνος* → *Νέον έτος* Нова година; – *νέες ιδέες*, *νέα ήθη* нове идеје, нови обичаји; – *νέο ψωμί* свеж хлеб (тазе); – *Είναι ακόμη πολύ νέος*. Још је врло млад. – *Μας ήρθε νέος δάσκαλος*. Дошао нам је нови учитељ.
νέο, то → **νέα**, та → **είδηση**, η → **ειδήσεις**, οι новост, вест
νεοσσός, ο 1. тић, тек излегла птица; 2. врло млад човек
νεοσύλλεκτος, ο → **κληρωτός**, ο регрут, новопозивац
νεοσύστατος, -η, -ο новоосновани
νεότηта, η младост, младалаштво, омладина
νεότοκος, -η, -ο новорођени
νεοτουρικός, -ή, -ό новотурски, младотурски: -ό κίνημα младотурски покрет
Νεότουρκοι, οι Новотурци, Младотурци (Кемала Паше)
νεοφανής, -ής, -ές недавни, нови, тек најављен
νεοφερμένος, -η, -ο → **νεόферτος**, -η, -ο новодошавши, новодонети
νεοκρώτιστος, -η, -ο новокрштен; обраћенички, покрштен
νεποτισμός, ο (λαϊκ.) непотизам, протезирање, давање предности рођацима, фамилијарност
νεράиδα, η → **ανεράиδα**, η вила, нереида, нимфа
νεραϊδένιος, -ια, -ιο → **νεραϊδινος**, -η, -ο вилински
νεραϊδογεννημένος, -η, -ο → **νεραϊδογέννητος**, -η, -ο која је родила вила
νεραϊδοπαρμένος, -η, -ο опчињен, омађијан, коме су „виле попиле мозак“, залуђен

νεραϊδόπουλο, то вилинско дете, врло лепо дете
νεράντζи, то (σιϊαν.) поморанџа (плод)
νεραντζιά, η поморанџа (стабло)
νερό, то вода: **κρύο**, **ζεστό**, **δροσερό** ~ хладна, топла, свежа вода; **πόσιμο** ~ пијаћа вода; **στάσιμο** ~ стајаћа вода; – *με τα πρώτα νερά του φθινοπώρου* са првим јесењим кишима; – *διαμάντι πρώτου νερού* дијамант најбоље врсте; – *Εχασε τα νερά του*. Изгубио је оријентацију. – *Αυτή η δουλειά σηκώνει νερό*. У овом послу има доста зараде. – *Θέλω να κάνω το νερό μου*. Хоћу да мокрим. – *Δε σηκώνει νερό*. Нема воде за пиће. – *Κάνω μια τρύπα στο νερό*. Правим рупу у води (узалудан ми је труд). – *μάρμαρα, ύφασμα με νερά* сјајна, преливајућа тканина или мермер са шарама
νεροβάρελο, то буре за превоз воде
νεροβράζω, **νερόβρασα**, -ασμένος кувати у води
νερόβραστος, -η, -ο 1. куван у води, без масноћа, посан, неукусан, бљутав; 2. нескладан, досадан
νεροδεσιά, η брана, устава, загат
νεροκάλαμο, то дивља трска
νεροκανάτα, η посуда за воду, бокал
νεροκάρδαμο, то врста салате
νεροκολοκύθα, η → **νεροκολόκυθο**, то 1. водена тиква, врг; 2. чутурица, ћуп
νεροколокуθιά, η стабљика водене тикве
νερόκοτα, η водена кокош
νεροκουβαλητής, ο, ж. -ήτρια, η 1. водоносац, водоноша; 2. извршилац посла
νεροκουβαλήτρα, η водоноша, брод-цистерна за воду
νεροκράτης, ο 1. лице које регулише потрошњу воде; 2. појило
νερολάγηνο, то → **σταμνί**, то → **στάμνα**, η крчаг, тестија
νερομάν(ν)α, η врело, извор
νερομουρμούρισμα, то шум, жубор, ромор, гргољење воде
νερομπογιά, η → **υδρόχρωμα**, то → **ακουαρέλα**, η водена боја, акварел
νεροπούλι, то бљутаво јело, бућкуриш
νερόμυλος, ο воденица, млин на воду
νερόπλυμα, то помије, сплачине
νεροποντή, η јака киша, пљусак

νεροπότρηο, το → **κрасοπότρηο, το** → **ρακοπότρηο, το** чаша за воду; винска чаша, ракијска чаша
νεροπούλι, το птица која живи на води
νεροσυрμή, η јарак, јаружица (за сливање воде после кише)
νεροτριβή, η ступа за ваљање сукна
νερούλας, ο → **νεροικουβαλητής, ο** водоноша
νερούλιαζω, νερούλιασα, -ιασμένος омекшати, разводнити, ослабити, омлитавити: *νερούλιασμένα μπράτσα* млитаве руке и мишице; – *Νερούλιασε το μυαλό του.* Омекшао му мозак.
νερούλιασμα, το омекшавање, млитављење, разводњавање
νερούλος, -ή, -ό редак, слаб, млитав
νεροράγωμα, το удубина у камену или тлу настала падањем или цурењем воде
νερόφιδο, το → **νεροφίδα, η** водена змија
νεροχελώνα, η морска корњача
νερόχιονο, το → **χιονόνερο, το** киша са снегом, лапавица
νεροχύτης, ο сливник
Νέρωνας, ο Нерон, римски цар (1. век н. е.)
νερώνω, νέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος помешати воду са другом течностју, разводнити: *νερώνω το κρασί* сипати воду у вино
νέσιμο, το → **γνέσιμο, το**
νετάρω, νετάρισα → **νέταρα** довршити, исцрпсти
νέτος, -η, -ο (ιππал.) чист, тежак без амбалаже, нето: *Εμεινε νέτος σκέτος.* Остао је без паре. – *Τον αφήσανε νέτο.* Оставише га сасвим самог.
νεύμα, το знак, миг
νευραλγία, η неуралгија
νευραλγικός, -ή, -ό 1. неуралгичан, осетљив; 2. значајан, важан: *-ή θέση* осетљиво место
νεуρασθένεια, η неурастенија
νεуρασθενής, -ής, -ές, ιен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή неурастеник
νεуриάζω, νεуρίασα, -ασμένος нервирати, узрујавати
νεуρίασμα, το → **ερεθισμός, ο** нервирање, узрујавање (надраживање)
νεуриικός, -ή, -ό нервни, живчани, нервозан: *-ό σύστημα* нервни систем; *-ό παιδί* нервозно дете
νεуриκότητα, η нервоза, немир, узрујаност

νεуρίτιδα, η неуритис, обољење периферних нерава
νεύρο, το нерв, живац: *άνθρωπος με νεύρο* човек са нервима (миран, сталожен); – *Το χρήμα είναι το νεύρο του εμπορίου.* Новац је нерв трговине. – *Εχω τα νεύρα μου.* Узрујан сам. – *Μου χτυπάει στα νεύρα.* Иде ми на нерве.
νεуροκαβαλ(λ)ικε(υ)μα, το грч, грчење; утануће
νεуρολογία, η неурологија
νεуρολόγικος, -ή, -ό неуролошки
νεуρολόγος, ο/η неуролог
νεуροπάθεια, η неуропатија
νεуροπαθής, -ής, -ές, ιен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή неуропатски
νεуροπαθής, ο неуропат
νεуροπαθητικός, ή, -ό неуропатски
νεуροπαθολογία, η неуропатологија
νεуροπαθολογικός, -ή, -ό неуропатолошки
νεуρόσπαστο, το марионета, лутак
νεуροψυχικός, -ή, -ό неуропсихички
νεуρώδικος, -η, -ο → **νεуρώδης, -ης, -ες** 1. који има здраве, јаке нерве; 2. *φιλ. ο ζωτικός, ζωηρός* жив, динамичан, живахан: *-η συζήτηση* динамичан састанак
νεύρωση, η нервоза
νεуρωτικός, -ή, -ό 1. неуротик (лек); 2. неуропатичан, неуротичан; 3. који изазива нервозу
νεуτώνειος, -α, -ο њутновски
νεφέλη, η → **σύννεφο, το** → **νέφος, το** облак
νεфелηγερέτης, ο 1. који сакупља облаке; 2. надимак Зевса код Хомера
νεфελίνης, ο → **ελαιόλιθος, ο** врста минерала, оливит
νεфелоειδής, -ής, -ές, ιен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή налик на облак
νεфелώδης, -ης, -ες, ιен. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η → **συννεφιασμένος, -η, -ο** облачан, наоблачен, тмуран: *νεφелώδεις προοπτικές* мрачне перспективе; – *Ο καιρός θα είναι αύριο νεφελώδης.* Време ће сутра бити облачно.
νεφέλωμα, το маглина
νέφος, το облак
νεφροσκελής, -ής, -ές, ιен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή облачан, прекривен облацима
νεφραλγία, η неуралгија
νεφραμιά, η бубрежњак
νεφреκτομία, η (мед.) операција бубрега, вађење

νεφρικός, -ή, -ό бубрежни
 νεφρίτιδα, η запаљење бубрега, нефритис
 νεφροειδής, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.*
 -είς, -ή бубрежаст
 νεφρολιθίαση, η (*μεγ.*) бубрежни камен
 νεφροπάθεια, η обољење бубрега
 νεφρόπτωση, η патолошко померање бубрега, спуштен бубрег
 νεφρός, ο → νεφρό, το → νεφρί, το бубрег
 νέφρι, το → νάφτα, η терпентин, нафта
 νέφωση, η гомилање облака, наоблака, наоблачење
 νεωκόρος, ο црквењак
 νεώριο, το → ναυπηγείο, το бродоградилште, док
 νεωτερίζω, -έρισα поновити, иновирати, модернизовати
 νεωτερισμός, ο иновација, модернизација, мода
 νεωτεριστής, ο, *ж.* -ίστρια, η иноватор, модернизатор
 νεωτεριστικός, -ή, -ό иноваторски, новаторски
 νήδυμος, -ος, -ον миран, спокојни (сан)
 νηκτικός, -ή, -ό пливајући, пловни;
 νηκτικά, та птице пливачице
 νήμα, το конач, нит
 νηματοποίηση, η предење, прерада памука (вуње) у конач
 νηματουργείο, το фабрика конач, предионица
 νηματουργία, η индустрија конач
 νηματουργός, ο произвођач конач
 νηνεμία, η тишина, бонач (на мору), без „дашка“ ветра
 νηολόγηση, η упис трговачког брода у лучки регистар
 νηολόγιο, το лучки регистар
 νηολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος уписати у лучки регистар
 νηοπομπή, η конвој, пратња, заштита
 νηοψία, η извиђачка, истраживачка и патролна пловидба
 νηπιενθής, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή који не проузрокује бол, или неку штету, нештетан
 νηπιαγωγείο, το обданиште, забавиште, јасле
 νηπιαγωγός, ο, η педагог, васпитач деце предшколског узраста
 νηπιακός, -ή, -ό детињски, предшколски
 νήπιο, το беба, лутка, мало дете

νηπιοβαπτισμός, ο → νηπιοβάφτισμα, το крштење деце
 Νηρέας, ο Нереј, митолошко морско божанство са пророчком моћи
 νηριίδα, η → νεράиδα, η водена вила, нимфа, nereida
 νησαίος, -α, -ο острвски
 νησί, το → νήσος, η острво
 νησίδα, η острвце: ~ ασφάλειας пешачко острво
 νησιώτης, ο, *ж.* -ώτισσα, η острвљанин, острвљанка
 νησιώτικος, -η, -ο → νησιωτικός, -ή, -ό острвски: -α τραγούδια острвске песме; -η φορεσιά острвљанска ношња
 νησιωτόπουλο, το, *ж.* -πούλα, η млади острвљанин
 νήσσα, η → πάπια, η
 νηστεύω, νήστευσα недојести; постити
 νηστικός, -ή, -ό који није јео, гладан: Ο χορτάτος το νηστικό δεν τον πιστεύει. Сит гладном не верује.
 νηστίσιμος, -η, -ο посни, постан
 νηφάλιος, -ια, -ιο безбрижан; трезвен, разборит
 νηφαλιότητα, η смиреност; трезвеност, разборитост
 νιάμερα, та → νιαήμερα, та → εννιαήμερα, та деветодневни помен (парастос)
 νιαουρίζω, νιαούρισα мијаукати
 νιαούρισμα, το мијаукање
 νιάта, та → νεότηта, η младост, омладина
 νίβω → νίφτω, ένιψα, νίφτηκα, νιμμένος умивати: Το 'να χέρι νίβει τ' άλλο και τα δυο το πρόσωπο. Рука руку мије, образ оба двије.
 νικел, το (*νεϋром.*) никал, никл (Ni)
 νικέλιнос, -η, -ο никлени: νόμισμα νικελ никлени новац
 νικέλιο, το → νικел, το
 νικέλωμα, το → νικέλωση, η → επινικέλωση, η никловање
 νικελώνω, νικέλωσα, -ώθηκα, -ωμένος никловати, поникловати
 νίκη, η победа: Πύρρειος ~ Пирова победа
 νικητήρια, та 1. празник победе, слављење победе; 2. песме у част победника
 νικητήριος, -ια, -ιο победнички
 νικητής, ο, *ж.* νικήτρια, η → -ήτρα, η победник, победница
 νικηφόρος, -α, -ο победоносни
 νικοτίνη, η (*φρανц.*) никотин

νικῶ, (α), νίκησα, -ήθηκα, -ημένος *победити, савладати*: νικῶ κατὰ κράτος *потући до ногу*
νίλα, η *велика несрећа, катастрофа*: Πάθαμε νίλα. Претрпели смо (доживели) катастрофу.
νινί, то лутка, луткица, бебица
νιο- → **νεο-**
νιόβγαλτος, -η, -ο *новајлија, почетник*
νιόγαμπρος, ο *недавно ● жењен, младожења*
νιόγδαρτος, -η, -ο *недавно повређен, са још свежом раном*
νιογέννητος, -η, -ο *новорођени*
νιόνυφη, η *млада, невеста*
νιόπαντρος, -η, -ο *нововенчани; νιόπαντροι, οι* *младенци*
νιος, **νια**, **νιο** → **νέος**, -α, -ο *нов, млад*
νιόспарτος, -η, -ο *недавно посејан, новопосејан*
νιότη, η → **νεότηта**, η *младост, омладина*
νιούτσιος, -η, -ο *младалачки, младолик; νιούτσιος*, ο *млађи човек, ђидија, јуначина*
νιόферτος, -η, -ο *пристигли, новодонет*
νιπτήρας, ο → **νιφτήρας**, ο → **λαβομάνο**, то *умиваоник, лавабо*
νирβάна, η (*будиз.*) *нирвана, по будистичком учењу крајње и вечито блаженство*
νισαντίρι, то (*шур.*) *амонијум-хлорид, нишадор*
νισάφι, то → **έλεος**, то → **χάρι**, η *милост, суздржавање, смиловање, поштеда*: *κάνε ~ поштеди, смилуј се; – Νισάφι πια, συγκρατήσου, φτάνει πια. Смилуј се, суздржи се, стани једном!*
νисεστές, ο (*шур.*) *скроб, штирак, пиринчано брашно*
νιτερέсо, то → **συμφέρον**, то → **όφελος**, то *интерес, корист*
νίτιχο, то → **κέφαλος**, ο → **νήτιχο**, то *врста рибе*
νитријос, -η, -ό → **αιουαφόрте**, то *нитратски, азотни*: -ό *κάλιο* *нитрат, калијумнитрат*; -ός *άργυρος* *сребронитрат*
νίτρο, то *шалитра*
νитроглицерин
νितсеїјос, -η, -ό *ничеански*
νितсерάδα, η → **μουσαμάς**, ο *мушема; церада*
νифάδα, η *пахуља снега*

νιφτήρας, ο → **νιπτήρας**, ο

νίφτω → **νίβω**

νιχилиσμός, ο (*лаи.*) *нихилизам*

νιχилистής, ο, ж. -**ίστρια**, η *нихилист*

νίψιμο, то *умивање и прање руку*

νιώθω, *ένιωσα* *осећати, поимати, схватати*

νοβοкаϊνι, η (*франц.*) *новокаин*

νογάω → **νοώ** *осећати, поимати, разумевати*

ноερά (*ирил.*) *духовно, у духу, у мислима*

ноерός, -ή, -ό *духовни, замишљен, мисаони*

νόημα, то → **идέα**, η → **στοχασμός**, ο →

σημασία, η → **γνέψιμο**, то *појам, идеја, значење, знак, миг*: *λόγια χωρίς ~ речи без смисла; βγάζω ~ разумети, схватати; – Του 'κανε νόημα να φύγει. Даде му знак да оде.*

νοηματικός, -ή, -ό *појмовни*

νοημοσύνη, η *схватање, расуђивање, оштроумност, интелект*

νόηση, η *поимање, схватање, моћ опажања*

νοησιарχία, η → **νοησιοκρατία**, η *теорија о предности духа над материјом*

νοητικός, -ή, -ό *мисаони*

νοητός, -ή, -ό *мисаони, духовни, интелектуални*

νοθεία, η *обмањивање, фалсификовање, патворење*

νόθευση, η *обмана, фалсификат, патворина*

νοθευτής, ο, ж. -**εύτρια**, η *обмањивач, фалсификатор*

νοθεύω, **νόθεψα**, -**εύτηκα**, -**ευμένος** *обмањивати, фалсификовати, патворити*

νόθος, -ος → -η, -ο **1.** *ванбрачни, незаконит; 2.* *лажан, варљив; 3.* *неприродан, изопачен*

νοιάζει → **γνοιιάζει** (*само у 3. лицу*) *тицати се, бринути се, односити се*: *Από πίτα που δεν τρως, τι σε νοιάζει κι αν καεί; Шта те се тиче ако прегори (загори) пита коју ти нећеш јести. – Δεν με νοιάζει. Не тиче ме се. Није ме брига.*

νοιάζομαι, -**άστηκα** *тицати се, бринути се, интересовати се*: *Δεν τον νοιαζόταν κανείς. Није га нико интересовао. – Τον βλέπω αμίλητο κι όλο νοιάζομαι. Видим га ћутљивог и бринем се. – Δεν νοιάζεται για τις δουλειές του. Не стара се о својим пословима. – Πρέπει να νοιαστείς για*

την υγεία σου. Треба да бринеш о свом здрављу. – Ποιος νοιάστηκε για το φτωχό άνθρωπο; Ко се старао о сиромашном човеку? – Δεν νοιάστηκε να πληρώσει. Није ни помислио да плати.

νοικάρης, ο, ж. -ισσα, η станар, станарка

νοίκι, το кирија, станарина

νοικιάζω, νοίκιασα, -άστηκα, -ασμένος изнајмити, унајмити

νοίκιασμα, το изнајмљивање, издавање (у најам): *Εχω δύο δωμάτια για νοίκιασμα.* Имам две собе за изнајмљивање.

νοικοκυρά, η газдарица, домаћица

νοικοκυρεύω, -κύρευα, -εύτηκα, -εμένος водити домаћинство, постати домаћин, окућити се; оштетити: *Παντρεύτηκα και νοικοκυρεύτηκα.* Оженио сам се и постао домаћин. – *Μπήκαν στο σπίτι κλέφτες και μας νοικοκυρέψανε.* У кућу ућоше крадљивци и оштетише нас (покрадоше).

νοικοκύρης, ο газда куће, домаћин

νοικοκυριό, το домаћинство

νοικοκυρίστικος, -η, -ο, ἕριλ. -α кућевни, домаћински; брижан

νοικοκυρόπαιδο, το дете из добре (домаћинске) породице

νοικοκυρόσπιτο, το домаћинска кућа

νοικοκυροσύνη, η домаћинство, добро стање; ред, поредак

νομάδες, οι → νομιάς, ο/η → νομάδας, ο номади

νομαδικός, -ή, -ό номадски

νομαρχείο, το префектура, седиште префектуре, округа

νομάρχης, ο префект (окружни начелник)

νομαρχία, η префектура, округ

νομαρχιακός, -ή, -ό који се односи на префектуру, окружни

νομαρχώ, (ε), (само у ἕрез. и имѡф.) вршити дужност префекта

νοματίζω, νομάτισα именовати, назвати

νομάτισμα, το именовање, називање

νομάτοι, οι → νοματαίοι, οι лица, личности, особе, субјекти – људи

νομή, η 1. паша, испаша, пасиште; 2. власт и право на ствари

νομιάτρος, ο окружни лекар

νομίζω, νόμισα, -ίστηκα мислити, сматрати: *Δε σε νομίζω ικανό για τη δουλειά αυτή.* Не сматрам те способним за овај посао.

– *Νομίζω πως ο πόλεμος δεν είναι πιθανός.* Мислим да рат није могућ.

νομικός, -ή, -ό законски, легалан, правни; **ο νομικός** правник, јурист: *νομικές διατυπώσεις* законске формалности; – *Νομική Σχολή* Правни факултет; – *νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου* правно лице, грађанско правно лице; – *Αυτό είναι νομικό θέμα.* То је правна ствар.

νόμιμα (ἕριλ.) законито, сагласно са законом

νόμιμα, τα законитости, сагласност са законом, законска располагања

νομιμοποίηση, η озакоњење, легализација

νομιμοποιώ, (ε), -ποίησα, -ήθηκα, -ημένος озаконити, легализовати

νόμιμος, -η, -ο законски, легалан, озакоњен: *-ος γάμος* законити брак; *-ο τέκνο* законито дете; *-η ηλικία* пунолетство, пунолетност

νομιμότητα, η законитост

νομιμόφρονας, ο који се придржава закона, лојалан грађанин

νομιμοφροσύνη, η сагласност, поштовање закона

νοминаλισμός, ο (λαϊκ.) номинализам

νοминаλιστικός, -ή, -ό номиналистички

νόμισμα, το новац, новчаница, монета; **χαρτονόμισμα, το** папирна новчаница, банкнота; **κίβδηλο** ~ кривотворени новац, фалсификат; *-η άλλη πλευρά του νομίσματος* „друга страна медаље“; – *Τον πλήρωσα με το ίδιο νόμισμα.* Вратио сам му истом мером.

νομισματική, η → νομισματολογία, η

νομισματικός, -ή, -ό новчани: *-ή επιτροπή* финансијска контрола; *-ό σύστημα* новчани систем

νομισματοκοπέιο, το државна ковница

νομισματολογία, η нумизматика

νομισματολόγος, ο/η нумизматичар

νομοδιδάσκαλος, ο наставник, професор права

νομοθεσία, η законодавство

νομοθέτημα, το законски, правни акт

νομοθέτης, ο 1. законодавац; 2. који доноси основне законе и принципе (науке, технике...)

νομοθέτηση, η стварање, доношење закона

νομοθετικός, -ή, -ό законодавни: *-ή εξουσία* законодавна власт

νομοθετώ, (ε), -θήτησα, -ήθηκα, -ημένος до-
 нети закон, израдити закон
νομοκάνонаς, ο номоканон, кодекс цркве-
 них канона и закона
νομολογία, η правна наука, право, судски
 преседани, судска пракса
νομομαθής, ο/η познавалац, стручњак за
 право, правник, јурист
νομομηχανικός, ο инжењер јавних радова
 у округу
νόμος, ο закон: *ἀγραφος* ~ неписани закон;
ποινικός ~ кривични закон; – *κατά τον*
νόμο по закону; – *παρά τον νόμο* против
 закона; – *Εχει ισχύ νόμου*. Има законску
 снагу (снагу закона). – *Θέτω εκτός νόμου*
 ставити ван закона; – *ψηφίζω, δημοσι-*
εύω νόμο изгласати, објавити закон; – *οι*
νόμοι της φύσης природни закони; – *Ο*
γερμανικός νόμος δεν προβλέπει διαγρα-
φή της πειθαρχικής ποινής. Немачки за-
 кон не предвиђа укидање дисциплинс-
 ких казни.
νομός, ο округ, област, префектура
νομοσχέδιο, το предлог закона
νοмотαγής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς,
 -ή → **νομιμόφρονας, ο** поштовалац зако-
 на, лојалан грађанин
νομοτέλεια, η закономерност: *νομοτέλεια*
των φυσικῶν φαινομένων законитост
 природних феномена
νομοτελεστικός, το извршни државни орга-
 ни за време грчког устанка 1821.
νομοτελεστικός, -ής, -ό извршни, који спро-
 води закон
Νόμπел, Α. ο Σουηδός χημικός; **βραβείο**
Νόμπел, το Нобел, шведски хемичар;
 Нобелова награда
νονός, ο → **νουνός, ο, ж. -ά, η (λαϊв.)** крс-
 ни кум
νοομαντεία, η читање мисли, вештина чи-
 тања мисли
νοομάντης, ο, ж. νοομάντισσα, η врач по-
 гађач мисли, пророк, пророчица
νοοτροπία, η начин мишљења; ментали-
 тет
νοοῦμενο, το замишљено, оно што се под-
 разумева
νοσηλεία, η нега, брига о болеснику
νοσηλεύω, νοσήλευσα, -εύθηκα, -ευμένος
 неговати болесника, старати се
νοσήλια, τα трошкови старања о боле-
 снику

νόσημα, το болест, обољење
νοσηρός, -ής, -ό нездрав, болестан
νοσηρότητα, η нездравост (климе, преде-
 ла, околине)
νοσοκομειακός, -ής, -ό болнички
νοσοκομείο, το болница
νοσοκόμος, ο, ж. νοσοκόμα, η болничар,
 болничарка
νοσολογία, η дијагностика, носологија
νοσολογικός, -ής, -ό дијагностички, носо-
 лошки
νοσολόγος, ο дијагностичар, носолог
νοσομανής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς,
 -ή хипохондар, умишљени болесник
νοσομανία, η → **νοσοφοβία, η** хипохонд-
 рија
νόσος, η болест, епидемија, кужно обо-
 љење
νοσταλγία, η носталгија, чежња за отаџби-
 ном, завичајна чежња
νοσταλγικά (ὑрил.) носталгично
νοσταλγικός, -ής, -ό носталгичан
νοσταλγός, ο који је носталгичан, ностал-
 гичар
νοσταλγῶ, (ε), νοστάλησα осећати нос-
 талгију, чезнути за отаџбином
νοστιμάδα, η → **νοστιμιά, η** укусност, при-
 јатност, сласност
νοστιμεύω → **νοστιμίζω, -εψα, -εύτηκα, -ευ-**
μένος учинити нешто укусним, зачини-
 ти; **-ομαι** зажелети се нечег: *Η σάλτσα*
νοστιμεύει το φαγητό. Сос даје укус јелу.
 – *Νοστιμεύτηκα λίγα σύκα*. Зажелео сам
 се смокава. – *Νοστιμεψε το κορίτσι αυτό*
τελευταία. Ова девојка коначно је поста-
 ла еlegantна.
νόστιμος, -η, -ο укусан, пријатан, елеган-
 тан: **-α φαγητά** укусна јела; **-η κοπέλα**
 елегантна девојка
νοστιμούλης, -ούλα, -ούλικο → **νοστιμού-**
λικος, -η, -ο → **νοστιμούτσικος, -η, -ο** до-
 ста укусан, пријатан, елегантан, леп
νότα, η 1. дипломатска нота; 2. музичка
 нота
νοτιά, η југ, јужни ветар, влага: *Το στερνό*
το σάλπισμά της θα σαλπίσει, σε βοριά μι
ανατολή, νοτιά και δύση (Παλαμάς). Пос-
 ледњи трубе њене звук јекнут ће на се-
 вер, исток, запад и југ. (Паламас) – *Η*
νοτιά με πειράζει. Смета ми влага.
νοτιάς, ο јужни ветар, југо

νοτίζω, νότισα, -ίστηκα, -ισμένος *овлажити, поквасити, натопити (се)*
νοτι(ο)ανατολικός, -ή, -ό југоисточни: -ή *Ευρώπη* југоисточна Европа; -ός *άνεμος* → *σιρόκος*, ο југоисточни ветар, југоисточњак, широко
νοτιοδυτικός, -ή, -ό југозападни
νότιος, -ια, -ιο јужни: -ος *άνεμος* јужни ветар; – *Νότιες Σποράδες* Јужни Споради.
νότισμα, то квашење, влажење
νότος, ο југ; **Νότος**, ο јужни ветар, југо (персонификација)
νουβέλα, η новела
νουθεσία, η укор, опомена, савет
νουθετώ, (ε), -θήτησα, -ήθηκα, -ημένος по-саветовати, укорити, опоменути
νούλα, η (*λαιῖ.*) → *μηδέν*, то → *μηδενικό*, то нула
νούμερο, то број, цифра; нумера: *Τι νούμερο παπούτσια φορείς;* Који број ципела носиш? – *Είναι το νούμερο της παρέας.* Он развеселава друштво.
νουμηνία, η нов месец, млађак, почетак месеца
νουνός, ο → *νονός*, ο, ж. *νουνά*, η
νούντσιος, ο нунциј, дипломатски представник папе
νους, ο, *ἴεν. νου*, нема мн. ум, разум, интелект, памет, свест: *με το νου* са разумом, промишљено, мисаоно; – *Μέγας νους ο Σωκράτης* Сократ, велики ум; – *ο орθός νους* здрав разум; – *Εχω κατά νου να...* На памети ми је; мислим на...; – *Με το νου και με τη γνώση βρήκαν το θεό και πόσοι.* Са разумом и знањем неки нађоше Бога. – *Νους ορά και νους ακούει.* Духом се гледа и духом се чује. – *Τα έχω στο νου μου.* Имам то на уму. – *Δεν μου ήρθε στο νου μου.* Не могу да схватим (да се сетим). – *Βγάλ' το από το νου σου!* Избиј то из главе! – *Λογαριάζω με το νου.* Рачунам на памет.
νούφαρο, то водени љиљан
νταβάνι, то → *ταβάνι*, то (*ιῖур.*) таван, плафон
νταβανόπροκα, η → *ταβανόπροκα*, η
ντάβανος, ο (*λαιῖ.*) обад
νταβανόскиουπα, η → *ταβανόскиουπα*, η четка на дугачкој мотки, портфиш
νταβάνωμα, то → *ταβάνωμα*, то
νταβανώνω → *ταβανώνω*

νταβάς, ο → *ταβάς*, ο (*ιῖур.*) тава, тепсија, плех
νταβατζής, ο (*ιῖур.*) подводач, макро; заштитник, патрон
νταβατούри, то → *ταβατούρι*, то
νταβούλι, то → *νταούλι*, то (*ιῖур.*) мали бубањ, добош
νταβрантίζω → *νταβрантῶ*, -βράντισα, -исμένος 1. ојачати, живахнути, оздравити; 2. пламтети од љубави
νταγiантίζω → *νταγiантῶ*, → *βασтῶ*, νтаγiάνтиса, -исμένος трпети, подносити, издржати
νταγларás, ο → *κρεмантаlás*, ο врло висок човек (али тром), дугоња
νταίης, ο (*ιῖур.*) → *παλικарás*, ο јуначина, делија, ђидија
ντάκος, ο → *τάκος*, ο
ντάла (*ῖрил.*, *ιῖур.*) само у фрази: *ντάла μεσημέρι* тачно у подне
νталіка, η → *таліка*, η
ντάма, η дама
νтамáри, то (*ιῖур.*) окно, мајдан, каменолом
νтамáχι, то → *тамáχι*, то
νтамаχiáζω → *тамаχiáζω*
νтаметzáна, η → *νтамитzáна*, η велика оплетена боца, демижон
νтам(п)лáс, ο (*ιῖур.*) → *αποπληξiа*, η апоплексија, кап, мождани удар
νтана, η кришка, слој: *Βάλε και δυο νтάνες κασέρι.* Стави две кришке сира.
νтантá, η → *парама́на*, η дојкиња, дојиља, дадиља, дада
νтантéла, η → *дантéла*, η (*фрaнц.*) чипка
νтаούли, то → *νταβούли*, то
νтáра, η → *тáра*, η (*иῖал.*) → *απόβαρο*, то дара, тара (тежина амбалаже)
νтараβéри, то → *νталаβéри*, то (*ιῖур.*) трговачки послови, трансакција: *Στο παζάρι έγινε καλό νтараβéρι.* Била је добра размена на пијаци, пазару.
νтараβeрiζoмаи, -eрiстηка имати пословне односе
νтараβeртzής, ο ситни шпекулант, трговчић
νтарнтáна, η (*иῖал.*) 1. велики брод, лађа; 2. крупна, дебела жена
νте Де! Хајде! Хајде дакле!: *Ελα ντε, μην νтρέπεσαι.* Хајде, не стиди се!
ντελάλης, ο (*ιῖур.*) → *τελάλης*, ο телал, објављивач

ντελής, ο (*ἰωυρ.*) → **τρελός, ο** → **παράφρονας, ο** 1. луд човек, безумник; 2. дели(ја), лудо храбар човек
ντελικιάτος, -η, -ο осетљив, деликатан, профинен, сензибилан: -ο παιδί осетљиво дете; -ο αυτοκίνητο неотпоран аутомобил
ντεμουαζέλα, η (*φρανц.*) → **δεσποινίδα, η** госпођица, мадмуазел
ντεπόζито, то (*λαῖν.*) резервоар, депозит, цистерна за течности, канистер
νтерβέναγас, ο (*ἰωυρ.*) дервенага, турски заповедник војног одељења у брдским теснацима и превојима
νтерβέни, то кланац, теснац, клисура
νтерμπεντέρης, ο (*ἰωυρ.*) храбар, отресит; душеван, срдачан; добричина
ντέρти, то (*ἰωυρ.*) дерт, патња, страст, јака жеља, мерак: *Εχω ντέρτια και μαράζια.* Имам дерт и тугу.
νтертиλής, ο (*ἰωυρ.*) који пати због дерта и мерака
ντέφι, то (*ἰωυρ.*) деф, даире, мали бубањ (са једном мембраном)
ντιβάνи, то (*ἰωυρ.*) диван, отоман, канабе, софа
νтилетάντης, ο (*υἰῶαλ.*) дилетант, аматер
νтилетанτικός, -ή, -ό дилетантски, аматерски
νтилетанτισμός, ο дилетантизам, аматерство
νтип (*ἰрил., ἰωυρ.*) уопште, сасвим: *Νтип δεν ντρέπεσαι.* Уопште се не стидиш.
νтокуμένто, то (*υἰῶαλ.*) документ, исправа
νтолμάς, ο (*ἰωυρ.*) → **сарμάς, ο** сарма; **νтолμάδες, οι** сармице од винове лозе (без меса)
ντομάτα, η → **τομάτα, η** (*υἰῶαλ.*) парадајз, рајчица
ντόмино, то (*υἰῶαλ.*) домино
ντόμπρος, -α, -ο (*слов.*) прави, истинит, миран, добар; -α λόγια искрене речи
νтопиолаλία, η локално наречје, дијалект
ντόπιος, -ια, -ιο → **γηγενής, -ής, -ές** → **εντόπιος, -α, -ο** домаћи, локални
νторβάς, ο → **торβάς, ο** (*ἰωυρ.*) мала врећа, путна торба, торбица
ντόρος, ο 1. бука, галама; 2. одјек, расправа
ντορός, ο траг дивљачи, алир; отисак стопа; отисак

ντόρτια, та (*ἰωυρ.*) карташки трик
νтоσιέ, то (*φρανц.*) досије, картон (коверат) са подацима
ντουβári, то (*ἰωυρ.*) зид, дувар
ντουγρού (*ἰрил.*) → **ντογρού** → **ίσια** право, директно: *Τραβάει ντογρού για το σπίτι.* Иде право кући.
ντουέто, то (*υἰῶαλ.*) → **διωδία, η** → **διφωνία, η** дует
ντούζикос, -η, -ο → **ομαλός, -ή, -ό** → **ευθύγραμμος, -η, -ο** → **ίσιος, -α, -ο** прав, раван: -ος δρόμος раван (прав) друм
ντουζίνα, η → **δωδεκάδα, η** туце
ντουλάπα, η (*ἰωυρ.*) → **ντουλάπι, то** (*ἰωυρ.*) → **ερμάρι, то** орман, ормар; долап
ντουμáni, то (*ἰωυρ.*) дим; сумаглица, магла
ντουμаниάζω, -μάνιασα, -ιασμένος задимити, замаглити
νтуниάς, ο (*ἰωυρ.*) свет, људи
ντούρος, -α, -ο (*ἰωυρ.*) усправан, чврст
ντους, то (*φρανц.*) туш
νтуфειήтра, η → **τουφειήтра, η**
νтуфэки, то → **τουфэки, то** (*ἰωυρ.*) старинска пушка
νтуфειиá, η → **τουфειиá, η**
νтра́βαλα, та → **тра́βαλα, та**
νтра́πηκα, аор. ἱл. ντρέπομαι
ντρέπομαι, νтра́πηκα, → αισχύνομαι стидети се, срамити се: *Πρέπει να ντρέπεις για όσα έκανες.* Треба да се стидиш оног шта си урадио.
νтропалός, -ή, -ό стидљив, срамежљив
νтропалоσύνη, η → **νтропалότηта, η** стидљивост, срамежљивост
νтропí, η стид, срам, срамота: *Ντροπή σου.* Стиди се, срами се.
νтропиáζω, νтро́πιασα, -άστηκα, -ασμένος постидети, посрамити, осрамотити
νтропиастικός, -ή, -ό стидан, срамотан
νтýма, то прекривач, омотач, облога
νтýνω, έντυσα, -ύθηκα, -υμένος облачити
νυ, то (*нейром.*) назив слова Н (ни), 13. слова грчког алфабета
νυγμός, ο → **νύξη, η**
νукталωπία, η (*мед.*) смањена способност гледања на јакој дневној светлости
νуктитропικός, -ή, -ό који добро види у мраку
νукти(о)троπισμός, ο утицај мрака на органе биљака
νуктóβιος, -ια, -ιο ноћни, који живи ноћу
νυμφομανία, η (*мед.*) нимфоманија

νυμφομανής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή нимфоман, нимфоманка
νυμφάνας, ο соба за младенце, брачна соба
νύξη, η → **νυγμός**, ο → **κέντισμα**, το убод, убадање, боцкање
νύστα, η → **νυσταγμός**, ο поспаност, сањивост, дремеж
νυστάζω, νύσταξα, -αγμένος бити сањив, дремати, куњати
νυσταλέος, -α, -ο поспан, дремован, лењ, тром
νυστέρι, то хируршки нож, скалпел
νυστεριά, η сечење, рез(ање) скалпелом
νύφη, η невеста, млада
νυφικός, -ή, -ό невестински: -ό φόρεμα невестинска хаљина, венчаница
νυφίτσα, η → **икτίδα**, η 1. куна, ласица; 2. циклама
νυφостόλι, то невестински украси
νυφостολίζω, -στόλισα китити невесту
νυχάκι, то мали нокат, ноктић
νυχάτο, то врста грожђа
νυχάτος, -η, -ο који има повијене нокте, канце
νύχι, то нокат: *Πατάει στα νύχια*. Иде на врховима прстију (ноктију). – *Είναι νύχι και κρέας*. Они су као нокти и месо. (блиски) – *Μην πέσεις στα νύχια μου*. Да ми не паднеш шака. (претња) – *Δεν έχει νύχια να ξυστεί*. Нема ни ноката да гребе. – *Από την κορφή ως τα νύχια*. Од главе до ноката (до пете)..
νυχιά, η гребање, огреботина, рецка: *Μια νυχιά ζάχαρη*. Једно зрно шећера (као нокат, мало).
νυχιάζω, νύχιασα гребсти, ноктима
νυχолодарάτος, -η, -ο који има кукасте нокте, канце
νύχτα, η ноћ; *μέρα -νύχτα* дању и ноћу
νυχтереύω, -εψα пробдети ноћ, не спавати
νυχτέρι, то ноћни рад
νυχτερίδα, η слепи миш, шишмиш
νυχτερινός, -ή, -ό → **νυχτιάτικος**, -η, -ο ноћни: -ή *σιγαλιά* ноћна тишина, ноћни мир
νυχτιά, η трајање ноћи, време ноћи
νυχτικός, -ή, -ό ноћни, који се користи ноћу

νυχτικό, το → **νυχτιαία**, η → **νυχτιά**, та спаваћица, пиџама
νυχτοήμερα (ἕριλ.) ноћ и дан
νυχτοκάντηλο, то ноћно кандило
νυχτοιόπος, ο ноћна скитница, тумарало
Νυχτοιόπος, ο планета Јупитер
νυχτοκοπώ → **νυχтоперπατώ**, (α, ε) лутати, тумарати ноћу, „месечарити“
νυχτοιόρακας, ο ноћни гавран
νυχτολούλουδο, то ноћни цвет чије се латице ноћу отварају, ноћна лепотица
νυχτοπούλι, то ноћна птица (сова, ћук, еја)
νυχτοφάναρο, то мали, носећи фењер
νυχτοφύλακας, ο ноћни чувар
νυχτοφυλακή, η ноћна чуварска служба
νύχτωμα, то → **σουρούλωμα**, то
νυχτώνει (само у 3 л. *једн.*) пада ноћ, смр-кава се
νυχτώνομαι, -ώθηκα, -ωμένος бити затечен наиласком ноћи: *Νυχτωθήκαμε στο δρόμο*. Затекла нас ноћ на друму.
νωθρός, -ή, -ό спор, тром, млитав, лењ
νωθρότητα, η спорост, тромост, млитавост
νωμίτης, ο тканина, материјал за израду рамена на хаљини
νωπογραφία, η → **φρέσκο**, то фрескосликарство; фреска
νωπός, -ή, -ό свеж, скорашњи: -ό *κρέας*, *βούτυρο* свеже месо, маслац; -ό *φρεσκοκομμένος* свеже убран
νωρίς → **έγκαιρα** рано; на време: *Να γυρίσεις στο σπίτι νωρίς*. Да се рано вратиш кући.
νωρίτερα (ἕριλ.) раније
νώτα, та → **ράχη**, η → **πλάτη**, η леђа; залеђе, позадина: *επίθεση από τα νώτα* напад из позадине (с леђа); – *Μου γύρισε τα νώτα*. Окренуо ми леђа.
νωτιαίος, -α, -ο леђни, кичмени: -ος *μυελός* кичмена мождина
νώτο, то → **νώτα**, та
νωχέλεια, η → **αδιαφορία**, η → **νωθρότητα**, η немар, нехат, небрига, индолентност
νωχελικός, -ή, -ό немаран, нехатан, небрижљив, индолентан

Ξ, Ξ

Ξ, Ξ четрнаесто слово алфабета; као бројчани знак: Ξ' = 60, Ξ = 60 000

ξάγι, то 1. мерице; 2. ујам (за мељавину)

ξαγκίστρωμα, то откачињање са удице; подизање сидра

ξαγκιστρώνω, ξαγκίστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος откачити са удице; подићи сидро

ξάγναντα (*ῥιλ.*) преко пута, насупрот, ви-зави, напротив

ξαγνάντεμα, то препознавање, распознавање из даљине

ξαγναντεύω, ξαγνάντεψα распознати из даљине

ξάγναντο, то узвишење, видиковац

ξαγορά, η → εξαγορά, η 1. откуп, искуп; 2. мито, подмићивање, корумпирање

ξαγοράρης, ο исповедник, духовник

ξαγόρεμα, то признање, исповедање, испитивање, опомена, укор

ξαγορευτής, ο исповедник

ξαγορεύω, ξαγόρεψα, -εύτηκα, -εμένος исповедати, испитивати, саветовати, корити, прекоревати

ξαγρύπνημα, то → ξαγρύπνια, η → αγρύπνια, η → ξαγρύπνισμα, то несаница, бдење

ξαγρυπνώ, (α), ξαγρύπνησα, -ημένος, → -ισμένος бдети

ξαδειάζω, ξάδειασα 1. завршити послове, окончати; 2. имати времена, бити слободан

ξадέρφι, то сестра, брат од ујака или тетке

ξάδερφος, ο, ж. ξадέρφη, η братучед, братић

ξαδιαντροπιά, η → αναίδεια, η бестидност

ξαδιάντροπος, -η, -ο бестидан

ξάινω, έξανα, ξάστηκα, ξασμένος → χτενίζω чешљати, рашчешљати, гребенати

ξακουσμένος, -η, -ο → ονομαστός, -ή, -ό → ξακουστός, -ή, -ό → περίφημος, -η, -ο чу-вен, познат

ξακρίδι, то окрајак

ξακρίζω, ξάκρισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. издвојити (разговарати) насамом; 2. обрадити са оба краја, опсећи, обрезасти, подрезати

ξάκρισμα, то опсецање, одвајање

ξαλαφρώνω, -λάφρωσα, -ώθηκα, -ωμένος олакшати, растеретити, побољшати

ξαλάφρωμα, то → ξαλαφρωμός, ο → ξελαφρωμός, ο олакшавање, растерећивање

ξαλλάζω, ξάλλαξα, -αγμένος променити, пресвући (одело)

ξαμολώ, (α), -μόλησα, -ήθηκα, -ημένος одрешити; послати хитно; кренути нагло, пожурити: Ξαμολήσανε τα σκυλιά και με δάγκωσαν. Одрешише псе и они ме изуједаше. – Ξαμόλησα το γιο μου να τον βρει και να του μιλήσει. Послах (отправих) сина да га нађе и да му каже. – Ξαμοληθήκαμε όλοι στα βουνά ζητώντας το χαμένο ζώο. Журно сви кренусмо у брда да нађемо изгубљену животињу.

ξαμώνω, ξάμωσα 1. испружити руку, замахнути; 2. усудити се, осмелити се

ξανά поново, опет, изнова

ξαναβγάζω, ξανάβγαλα поново објавити (књигу)

ξαναβλέπω, -είδα поново видети, видети и други пут

ξαναβρίσκω, -βρήκα поново наћи

ξανάβω → ξανάφτω, ξάναψα, -αμμένος поново упалити; распалити; раздражити

ξαναγαπώ, -αγάπησα, -ήθηκα, -ημένος поново заволетати; помирити се

ξαναγεννιέμαι, -γεννήθηκα поново се родити, поново наћи себе

Ξαναγυρίζω → **Ξαναγυρνών**, -γύρισα, -ισμένος **ποново вратити, повратити; преврнути, окренути: Τύχη που κλότσησες δεν Ξαναγυρίζει.** Срећа коју си ритнуо не враћа се. – **Ξαναγύρισα το κοστούμι.** Преврнуо сам одело.

Ξαναγύρισμα, το повратак, враћање: **Το Ξαναγύρισμα στα παλιά δεν είναι εύκολο.** Повратак на старо није лаган.

Ξαναδιαβάζω, -διάβασα **ποново прочитати, проучити, претраживати**

Ξαναζωντάνεμα, το оживљење, оживљавање

Ξαναζωντανεύω, -ζωντάνεψα **оживети, васкрснути; препородити се**

Ξαναθυμάμαι → **-μούμαι, -ήθηκα** **сетити се, подсећати се**

Ξανακάνω, **Ξανάκανα** **поновити, поново урадити**

Ξανακούω, **Ξανάκουσα**, **-ούστηκα** **чути, обавестити се поново**

Ξανακύλημα, το → **Ξανακύλισμα, το** **прекопавање; (φυι.) повратак болести, рецидив: Δε φυλάχτηκε κι έπαθε Ξανακύλημα.** Није се чувао па је поново оболео.

Ξανακυλώ, (α), -κύλησα, -ίστηκα, -ισμένος
1. **прекопати; 2. поново оболети: Το Ξανακύλησα το χωράφι.** Прекопао сам поље.

Ξάναμμα, το **жарење, буктање; запаљење**

Ξαναμωραίνω, **-μώρανα, -άθηκα, -αμένος** **подетињити, побудалити**

Ξανανιώνω, **Ξανάνιωσα, -νιωμένος** **подмладити, поновити**

Ξαναρίχνω, **Ξανάριξα, -ίχτηκα, -ιγμένος** **бацирати, оборити поново**

Ξαναρχίζω, **Ξανάρχισα, -ισμένος** **поново почети, повратити се: Τα μαθήματα Ξαναρχίζουν αύριο.** Настава поново почиње сутра. – **Το κρύο Ξανάρχισε.** Студен се повратила.

Ξανασαίνω, **Ξάναςανα** → **ανακουφίζομαι** **предахнути, одморити се**

Ξανάστροφος, -η, -ο **преокренут, супротан, преврнут**

Ξανάστροφη, η **наличје; ударац спољном страном длана**

Ξανάφτω → **Ξανάβω**

Ξανεμίζω, **Ξανέμισα, -ίστηκα -ισμένος** **проветрити**

Ξανθαίνω, **Ξάνθυνα** 1. **поплавити; 2. поплавети: Όσο περνάει ο καιρός Ξανθαίνουν τα**

μαλλιά του μωρού. Како време пролази, тако коса детета постаје плавља.

Ξανθίζω, **Ξάνθισα, -ίστηκα, -ισμένος** **плавити, поплавити; пржити нешто док не „поруди“: Ξάνθισε το κρεμμύδι πρώτα.** Препржи прво лук!

Ξανθίππη, η **Ксантипа**

Ξάνθιππος, ο **Ксантип**

Ξάνθισμα, το **жутост, руђење, препрженост**

Ξανθογένης, ο → **Ξανθοπώγωνας, ο** **риђобради човек**

Ξανθοκόκκινος, -η, -ο **риђокоc**

Ξανθομάλλης, ο, ж. **Ξανθομάλλα, η** → **-μαλλού, η** **ср.** **Ξανθομάλλικο, το** **плавокоc; плавокоса**

Ξανθομούστακος, ο **светлоплавих, риђих бркова**

Ξανθοπώγωνας, ο → **Ξανθογένης, ο**

Ξανθός, -ή → **-ιά, -ό** **жут, златаст, светлосмеђ**

Ξανθότητα, η **жутило, златаста боја**

Ξανθοτρίχης, -α, -αίο → **Ξανθότριχος, -η, -ο** **плавокоc (риђокоc) човек, плавокоса (риђокоcа) жена, плавокосо (риђокоcо) дете**

Ξανθούλα, η **плавунча, плавојка**

Ξανθωпός, -ή, -ό **жућкаст**

Ξάνοιγμα, το 1. **откривање; 2. пропланак, чистина; 3. развредравање**

Ξανοίγω, **Ξάνοιξα, -οίχτηκα, -οιγμένος** **отворити; отворити, проширити, раширити; просећи; распознати: Ξάνοιξε το μαλλί να στεγνώσει.** Рашири косу да се суши. – **Ξάνοιξε καινούργιους δρόμους στην επιστήμη.** Просекао је нове путеве у науци. – **Σε Ξανοίγει από τα νέφη και το μάτι του αετού (Σολωμός).** Са облака те мотри око орла (Соломос). – **Ο καιρός Ξάνοιξε σήμερα.** Време се данас разведрило; **-ομαι** **открити се, поверити се; разведрити се: Μην Ξανοίγεσαι στον καθένα.** Не поверавај се свакоме. – **Ξανοίχτηκε λιγάκι κι έμεινε απένταρος.** Истрошио се мало и остао без паре.

Ξανοστιίζω → **Ξανοστεύω**, **Ξανόστισα** **постати неукусан; отклонити непријатан укус у устима**

Ξαντός, ο → **Ξαντό, το** **завој, повој, шарпија**

Ξάπλα, η **опуштеноc, излежавање**

Ξάπλωμα, το → **Ξαπλωσιά, η** **излежавање, простирање, лежање**

ξαπλώνω, ξάπλωσα, -ώθηκα, -ωμένος лећи, испружити се, опружити; отегнути се (временски), одужити се
ξαπλωταριό, το → **ξαπλωταριά, η** место лежања – одмарања, лежај, ленчарење
ξαπλωτός, -ή, -ό испружен, полегао, лежећи
ξαπολ(ν)ώ → **ξαπολύνω**, ξαπόλυσα, -ύθηκα, -υμένος разбеснети, кључати, избијати (врело, извор)
ξαποσταίνω → **ξαποστάζω**, ξαπόστασα, -αμένος одмарати се, предахнути, почивати
ξαπόσταμα, τα одмарање, предах, почивање
ξαποστέλνω, ξαπόστειλα, -στάλθηκα, -σταλμένος (от)послати, одаслати, отерати, избацили, одбацили
ξαραχιάζω, ξαράχνιασα, -άστηκα, -ασμένος скинути, очистити паучину
ξαρμάτωμα, το разоружа(ва)ње
ξαρματώνω, -μάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος разоружати, одбацили оружје
ξαρμάτωτος, -η, -ο разоружан, ненаоружан
ξαρμίζω, ξάρμισα, -ίστηκα, -ισμένος → **ξαρμυρίζω** скинути, сапрати со, расолити, десалинисати
ξάρμισμα, το → **ξαρμύρισμα, το** уклањање, спирање соли, десалинизација, расољавање
ξαρμπουρίζω, -μπούρισα, -ίστηκα, -ισμένος очистити једра од прљавштине
ξαρμπούρισμα, το чишћење прљавштине
ξαρμυρίζω, -μύρισα, -ίστικα, -ισμένος одстранити со, расолити
ξαρμύρισμα, το одстрањивање соли, расољавање, десалинизација
ξарраβωνιάζω, ξарраβώνιασα, -ιασμένος раскинути веридбу
ξаррρωστώ → **ξаррρωσταίνω**, ξаррρώστησα преболети, оздравити
ξάρти, το уже које држи катарку
ξάρτια, τα бродска ужад, опрема
ξάσμα, το изгребената вуна
ξασπρίζω, ξάσπρισα, -ισμένος побелети, избелети
ξάσπρισμα, το белење, избељивање
ξασпrouлиάρης, -α, -ιχο избледео
ξάστερα → **ειλιρινά** → **ανυπόριτα** (ὑрил.) искрено, отворено, јасно

ξαστεριά, η → **ξεστεριά, η** 1. искреност, јасноћа; 2. ведрина неба
ξάστερος, -η, -ο → **ξέστερος, -η, -ο** 1. искрен, јасан; 2. звездан, ведар
ξαστέρωμα, το чистоћа, јасноћа, бистрина; пролепшање, разведравање; прозрачност
ξαστερώνω, -στέρωσα, -ωμένος разведрити се, постати јасан; прочистити, разбистрити (нпр. вино)
ξαστοχία, η → **ξαστόχημα, το** → **λησιμονία, η** → **ξέχασμα, το** 1. заборав, заборављање; 2. промашај, неуспех
ξαστοχώ, (α, ε) -στόχησα → **λησιμονιώ** → **ξεχνώ** → **αστοχώ** 1. заборавити, не сећати се; 2. промашити
ξαφνίζω → **ξαφνιάζω**, ξάφνισα → **ξάφνιασα**, -ίστηκα → **-ιάστηκα**, -ισμένος → **-ιασμένος** изненадити, збунити, преплашити; **-ομαι** изненадити се, преплашити се
ξαφνικά (ὑрил.) изненада, неочекивано, одједном
ξαφνικό, το изненадна неприлика, инцидент, незгода
ξαφνικός, -ή, -ό изненадан, неочекиван, напрасан
ξάφνισμα, το → **ξάφνιασμα, το** изненађење, неочекиваност
ξάφνου (ὑрил.) изненада, неочекивано, напрасно
ξαφορμίζω, -φόρμισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. излудети од буке, галаме; 2. смирити (бол), залечити (ране); 3. изгубити разум, полудети
ξαφρίζω, ξάφρισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. скидати пену са јела које ври; 2. узети кришом, украсти: *Ξάφρισα το φαγητό.* Скинуо сам пену са јела. – *Του ξάφρισαν το πορτοφόλι μέσα στο λεωφορείο.* Украдоше му новчаник у аутобусу.
ξάφρισμα, το скидање пене; (φιν.) крађа
ξαφριστήρι, το купичаста кашика за скидање пене
ξε-префикс у сложеницама од, из, раз
ξέβαθος, -η, -ο → **ρηχός, -ή, -ό** плитак, са плитким кореном: *-ο ποτάμι* плитка река; – *Το δέντρο δεν έπιασε, γιατί το 'χανε φυτέψει ξέβαθα.* Дрво се није примило, јер је било плитко посађено.
ξεβασκαίνω, -βάσκανα, -άθηκα, -αμένος ослободити, сачувати од урока

ξεβίασμα, το → **ξεμάτιασμα, το** ослобођење од урока, од чини
ξεβιάω, ξέβασα, -άφτηκα, -αμμένος избледети, изгубити боју
ξεβιάζω → **ξεβιάνω, ξέβγαλα, -άλθηκα, -αλμένος** испунити; испирати; отпремити, испратити; кренути лошим путем: *ξεβιάζω τα ρούχα* испирати одела; – *Θέλω να ξεβιάλω αυτή την υποχρέωση*. Хоћу да испуним овај задатак. – *Θέλει να με ξεβιάλει γρήγορα, για να με κληρονομήσει*. Жели брзо да ме „отпреми“ како би ме наследио. – *Σήμερα ξεβιάλαμε τους ξένους μας*. Данас испратисмо наше госте. – *Αυτή είναι ξεβγαλμένη*. Она је развратна.
ξέβγαλμα, το → **ξέβγασμα, το** испирање рубља; обмана, разврат
ξεβίδωμα, το 1. раздвајање, одвртање; 2. лудост, глупост, будалаштина
ξεβιδώνω, -βίδωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. одвојити, одврнути; 2. излудети, преморити
ξεβλάσταρο, το пупољак, клица, изданак
ξεβλαστάρωμα, το клијање, пупљење, ницање
ξεβλασταρώνω, -στάρωσα, -ωμένος проклијати, пропупити, никнути
ξεβοτανίζω, -βοτάνισα, -ίστηκα, -ισμένος оплевити
ξεβοτανίσμα, το плевљење, чишћење од корова
ξεβουλώνω, -βούλωσα, -ώθηκα, -ωμένος отпушити, отчепити
ξεβράζω, ξέβρασα, -άστηκα, -ασμένος избацити на обалу
ξεβράκιωμα, το скидање гаћа; (*φιν.*) откривање, обнажење, понижавање
ξεβρακώνω, -βράκωσα, -ώθηκα, -ωμένος скинути гаће, разгаћити; разголитити, понизити: *Μην αφήνεις το μικρό ξεβράκιωτο*. Не остављај бебу без гаћица. – *Την πήρε ξεβράκιωτη*. Узео ју је без гаћа. – *Περπατεί ξεβράκιωτος*. Хода одрпан, разгаћен.
ξεβρομίζω, -βρόμισα, -ίστηκα уклонити смрад, задах, дезодорисати; проветрити
ξεγάντζωμα, το откачињање
ξεγαντζώνω, -γάντζωσα, -ώθηκα, -ωμένος откачити
ξέγδαρμα, το огреботина

ξεγδέρνω, ξέγδαρα, -άρθηκα, -αρμένος огрепсти, изгребати
ξεγέλασμα, το превара, обмана, обмањивање
ξεγελαστής, ο, ж. -άστρα, η преварант, обмањивач
ξεγελώ (α), -γέλασα, -άστηκα, -ασμένος преварити, обманути, лажно обећати
ξεγέννημα, το рађање, порођај
ξεγεννώ, (α), -γέννησα рађати, родити, породити: *Την ξεγέννησε η μαμή*. Породила ју је бака (помогла при порођају). – *Ξεγέννησε καλά*. Лако је родила. – *Ξεγέννησαν όλα τα γίδια*. Ојариле се све козе.
ξεγίνομαι, ξέγινα променити се, поправити се: *Ο, τι γίνεται δεν ξεγίνεται*. Оно што се збије, не поправља се.
ξεγλίστρημα, το избегавање (нпр. опасности), избављење, ослобођење
ξεγλιστρώ, (α), -γλίστρησα избећи, ослободити се, избавити се, исклизнути
ξεγνέθω → **ξενέθω, ξέγνεσα, -εσμένος** 1. завршити предење; 2. расплести изаткано; 3. изменити судбину (срећу)
ξεγνοιιάζω → **ξενοιιάζω, ξένοιασα, -άστηκα, -ασμένος** пребринути, довршити посао, ослободити се (обавезе, бриге итд.)
ξε(γ)νοιασιά, η → **αδιαφορία, η** безбрижност, равнодушност, опуштеност
ξέ(γ)νοιαστος, -η, -ο безбрижан, опуштен
ξεγοφιάζω, -γόφιασα, -άστηκα, -ασμένος 1. ишчашити, уганути; 2. преморити
ξεγόφιασμα, το ишчашење, угануће
ξεγράφω, ξέγραψα, -άφτηκα, -αμμένος избрисати, прецртати, поништити, отписати: *Ξέγραψέ με*. Избриши ме! (Не рачунај више на мене.) – *Οι γιατροί τον ξέγραψαν, αλλά σώθηκε τελικά*. Лекари су га отписали, али се на крају спасао. – *Ο, τι γράφει δεν ξεγράφει*. Што се напише, то се не брише. (Речено је речено.) – *Τον ξέγραψα από φίλο*. Избрисао сам га као пријатеља! – *Ξέγραψέ τα όσα ήξερες*. Заборави оно шта си знао.
ξεγύμνωμα, το скидање, разодевање, свлачење
ξεγυμνώνω, -γύμνωσα, -ώθηκα, -ωμένος свући се, разголитити
ξεγύμνωτος, -η, -ο свучен, го, наг, разголићен

ξεγυρίζω, -γύρισα, -ίστηκα, -ισμένος преврнути, преокренути; кренути набоље (здравље)

ξεγύρισμα, **το** превртање, преокретање, побољшање

ξεγυρισμένος, -η, -ο побољшан (изглед, апетит, вид)

ξεδιάλεγμα, **το** издвајање, одабирање, пребирање

ξεδιαλεγούδι, **το** претек, шкарт, оно што преостане после издвајања: *Πουλήθησαν τα καλά μήλα κι έμειναν τα ξεδιαλεγούδια*. Продадоше се добре јабуке, а остаде шкарт.

ξεδιαλέγω, -διάλεξα, -εγμένος издвајати, одабирати, класирати

ξεδιάλυμα, **το** прочишћавање, расветљавање, објашњавање, разјашњавање

ξεδιαλύνω, -διάλυνα, -ύθηκα, -υμένος рашчистити, расветлити, објаснити: *Δεν μπορώ να ξεδιαλύνω τι θέλεις*. Не могу да објасним шта хоћеш. – *Ξεδιαλύνω το όνειρο*. Остварити сан.

ξεδιαντροπιά, η → **ξαδιαντροπιά**, η

ξεδιάντροπος, -η, -ο → **ξαδιάντροπος**, -η, -ο

ξεδικιωμός, ο → **γδικιωμός**, ο

ξεδικιωτής, ο → **εκδικητής**, ο

ξεδικούμαι → **ξεδικιέμαι** → **εκδικιούμαι**

ξεδίνω, ξέδωσα, -ωμένος забављати се, освежити, рекреирати

ξεδίπλωμα, **το** објашњење, остварење, испуњење

ξεδιπλώνω, -δίπλωσα, -ώθηκα, -ωμένος објаснити, развити, раширити

ξεδίψασμα, **το** гашење жеђи

ξεδιψώ, (α), -δίψασα, -ασμένος стишати, утолити жеђ, напојити

ξεδοντιάζω, -δόντιασα, -άστηκα, -ασμένος извадити зубе, изгубити зубе

ξεδοντιάρης, -α, -ιο који нема зубе, безуб

ξεδόντιασμα, **το** вађење, губљење зуба

ξέζεμα, **το** → **απόλυση**, η испрезање, распрезање (плуга)

ξεζεύω → **ξεζεύγω**, ξέζεψα, -εύτηκα, -εμένος испрегнути, распрегнути

ξεζουμίζω, -ζούμισα, -ίστηκα, -ισμένος исцедити, истискати; искористити: *ξεζουμίζω το λεμόνι* исцедити лимун; – *Τον ξεζούμισαν οι συγγενείς του*. Исцедили га (искористили) рођаци.

ξεζούμισμα, **το** цеђење, истискивање; искоришћавање

ξεζώνω, ξέζωσα, -ώστηκα, -ωσμένος скинути појас, распасати

ξέζωμα, **το** распасивање, распасаност

ξεθάβω, ξέθαψα, -άφτηκα, -αμμένος ископати, открити

ξέθαμμα, **το** ископавање, ексхумација

ξεθάρρεμα, **το** враћање храбрости, смелости, охрабривање, пренагљивање

ξεθαρρεύω → **ξεθαρρεύομαι** → **αναθαρρώ**, -θάρρεψα → **αναθαρύνω** повратити храброст, окуражити, охрабрити

ξέθαρρος, -η, -ο охрабрен, окуражен

ξεθάψιμο, **το** → **εκταφή**, η ископавање, ексхумација

ξεθεμέλισμα, **το** рушење, разарање, уништење

ξεθεμελιώνω, -ώθηκα, -ωμένος порушити, разорити, уништити „до темеља“

ξεθεμελιωτής, ο рушилац, уништавалац

ξεθερμίζω, -θέρμισα, -ίστηκα прати посуђе топлом водом

ξεθέρμισμα, **το**, прање посуђа топлом водом

ξεθέωма, **το** велики умор, премореност, изнуреност

ξεθεώνω, -θέωσα, -ώθηκα, -ωμένος измучити, преморити, угњавити: *Με ξεθέωσε με τη φλυαρία του*. Угњавио ме својим брбљањем.

ξεθιλύωма, **το** → **ξεκούμπωма**, **το** одрешивање, раскопчавање, распетљавање

ξεθιλυώνω, -θιλύωσα, -ώθηκα, -ωμένος одрешити, раскопчати, распетљати, одмрсити; одшнирати

ξεθιλύωτος, -η, -ο раскопчан, одрешен

ξεθολώνω, -θόλωσα, -ώθηκα, -ωμένος разбистрити, рашчистити, одмутити: *Ξεθόλωσε το νερό*. Разбистрила се вода.

ξεθυμαίνω, -θύμανα, -ασμένος **1.** изветрити, испарити; **2.** одљутити се: *ξεθύμανε η κολόνια, ο καφές* изветрила колоњска вода, кафа и сл.; – *Το βαρέλι αυτό ξεθυμαίνει*. Ово буре цури. – *Το οινόπνευμα ξεθυμαίνει*. Алкохол испарава. – *Ο ζήλος του ξεθυμαίνει*. Његова вредноћа слаби. – *Αφησέ τον να ξεθυμαίνει*. Пусти га да се стиша (одљути, „издува“).

ξεθύμασμα, **το** испаравање, ветрење

ξεθυμώνω, -θύωσα, -ωμένος одљутити се

ξεθωριάζω, -θώριασα, -ασμένος **1.** изгубити боју, избледети; **2.** прецветати

ξεθώριασμα, **το** губљење боје, бледење

ξέθωρος, -η, -ο избледео, који нема „живу“ боју

ξεϊδρωμα, то престанак знојења, освежење, охлађивање

ξεκαβαλίεμα, то силажење са коња, сјакхивање

ξεκαβαλικεύω, -βαλίεψα сјашити

ξεκάθαρα 1. јасно, читко; 2. недвосмислено, изричито: *Του το είπα ξεκάθαρα, δε δέχομαι.* Недвосмислено му рекох, не прихватам.

ξεκαθαρίζω, -καθάρισα, -ίστηκα, -ισμένος рашчистити, средити, разјаснити

ξεκαθάρισμα, то → **ταктоποίηση**, η рашчишћавање, сређивање

ξεκάθαρος, -η, -ο потпуно чист, сређен, изричит; частан, честит: -ες δουλειές чисти послови; – *Είναι ξεκάθαρος άνθρωπος.* Он је частан човек.

ξεκαθίζω, -κάθισα, -ισμένος одсукати

ξεκάθισμα, то одсукивање

ξεκάκιωμα, то → **ξεθύμασμα**, то стишавање, одљућивање

ξεκαλοκαιριάζω, -καίριασα 1. проводити лето, летовати; 2. пролазити (лето): *Πάν' τα κοπάδια στα βουνά να ξεκαλοκαιριάσουν.* Стада иду да проведу лето у брдима. – *Ξεκαλοκαίριασε ми άρχισαν τα πρωτοβρόχια.* Лето се приближило крају и почеше прве кише.

ξεκαλοκαίριασμα, то → **параθερισμός**, ο 1. летовање; 2. крај лета

ξεκαλούπωμα, то скидање оплате (после бетонирања)

ξεκαλουπώνω, -καλούπωσα, -ώθηκα, -ωμένος скинути оплату

ξεκαλτσώνω, -ιάλτσωσα, -ώθηκα, -ωμένος свући чарапе, изути се

ξεκάλτσωτος, -η, -ο → **γυμνοπόδαρος**, -η, -ο босоног: *Ξεκάλτσωτος, ξεσκούφωτος και ψόφιος απ' την πείνα.* Бос је, рашчупан и цркнут од глади.

ξεκάνω, **ξέκανα** → **ξέκαμα**, -καμμένος продати, ослободити се, курталисати се: *Ξέκαμε νωρίς τηνπραμάτεια του.* Рано је продао своју робу. – *Ξέκαμε όλη την περιουσία του στα χαρτιά.* Изгубио је сву своју имовину на картама. – *Τον ξέκαναν στην ξενιτιά.* Убише га у туђини.

ξεκαπάκιωμα, то → **ξεσιέπασμα**, то откривање, подизање поклопца

ξεκαπελώνω, -καπέλωσα, -ώθηκα, -ωμένος скинути некоме капу

ξεκαπιστρώνω, -πίστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος разуздати, разуларити

ξεκαπίστρωτος, -η, -ο разуздан, разуларен

ξεκαπνίζω, -κάπνισα, -ισμένος очистити од дима, процарати димњак

ξεκαρδίζω, -κάρδισα, -ίστηκα, -ισμένος развеселити, раздрагати; **-ομαι** бити срећан, раздраган, смејати се

ξεκαρφώνω, -κάρφωσα, -ώθηκα, -ωμένος расковати, повадити ексере

ξεκάρφωτος, -η, -ο 1. откован; раскован; 2. збуњен, сметен

ξεκατινιάζω, -κατίνιασα, -άστηκα, -ασμένος претоварити, преоптеретити

ξεκίνημα, то полазак, покрет

ξεκινώ, (α), -κίνησα, -ημένος поћи, кренути, почети

ξεκλειδώνω, -κλειδωσα, -ώθηκα, -ωμένος откључати

ξεκλειδωτος, -η, -ο 1. откључан, необезбеђен; 2. немоћан, парализован: *Το σπίτι το αφήσαμε ξεκλειδωτο.* Оставили смо кућу откључану. – *Περπατά ξεκλειδωτος.* Хола са болесним зглобовима.

ξεκληρίζω, -κλήρισα, -ίστηκα, -ισμένος искоренити, уништити, опустошити

ξεκλήρισμα, то искорењивање, уништење, пустошење

ξεκλώσ(σ)ημα, то крај периода излегања пилића

ξεκλωσ(σ)ώ, (α), -κλώσ(σ)ησα престати излегати пилиће: *Ξεκλώσησαν οι κόττες μας.* Кокоши су престале да легу пилиће.

ξεκόβω → **ξεκόρτω**, **ξέκοψα**, -κόπηκα -κομμένος пресећи, раскинути, искључити, прекинути: *Τον ξέκοψαν από το σχολείο.* Искључише га из школе. – *Ξέκοψε τελευταία από την παρέα του.* На крају је прекинуо дружење са својим друштвом. – *Δεν μπορώ να τον ξεκόψω από τα χαρτιά.* Не могу да га одвојим од картања (од коцке).

ξεκοιλιάζω, -κοιλιασα, -άστηκα, -ασμένος распорити, отворити, расећи стомак, извадити утробу

ξεκοιλιασμα, то распарање утробе

ξεκοκάλι(α)σμα, то глодање, одвајање меса од костију

ξεκοι(κ)αλίζω, -κοι(κ)άλισα, -ίστηκα, -ισμένος оглодати

ξεκόλλημα, το → αποκόλληση, η одлепљи-
вање

ξεκολλώ, (α), -κόλλησα, -ήθηκα, -ημένος од-
лепити, одвојити, одлемити; *φύϊ.* умре-
ти: Δεν τον ξεκολλάς από το παιχνίδι. Не
можеш га одвојити од игре. – Δεν μπορεί
να ξεκολλήσει από τις παρέες του. Не може
да се одвоји од свог друштва. – Ξεκόλλη-
σε κι αυτός. Умро је и он.

ξεκουμπίζω, -κούμπισα, -ίστηκα, -ισμένος
1. изгонити, прогонити; 2. отргнути се,
отерати, престати са досађивањем

ξεκούμπωμα, το → ξεθιλύκωμα, το

ξεκουμπώνω, -κούμπωσα, -ώθηκα, -ωμένος
откопчати, раскопчати

ξεκουράζω, -κούρασα, -άστηκα, -ασμένος
→ αναπαύω одморити, починути, почи-
вати

ξεκούραση, η → ξεκούρασμα, το одмор,
опуштање, предах

ξεκούραστος, -η, -ο, *ἕριπ.* -α одморан

ξεκουρντίζω, -κούρντισα, -ίστηκα, -ισμένος
покварити, раштимовати: Το ξεκούρ-
ντισες το πιάνο. Раштимао си клавир. –
Ξεκουρντίστηκε το ρολόι. Покварио се
сат.

ξεκουρντιστος, -η, -ο покварен, раштимо-
ван

ξεκουτ αιίνω, -κούτιανα, -άθηκα, -ασμένος
заглупљивати, залуђивати

ξεκουτιάρης, -α, -ιιο → ξεκούτης, -α, -ιιο
будаласт човек, трабуњао

ξεκούτιασμα, το заглупљивање, глупост,
блесавост

ξεκουφ αιίνω, -κούφана, -άθηκα заглушити

ξεκόφτω → ξεκόβω

ξεκρέμασμα, το скидање, откачињање

ξεκρέμαστος, -η, -ο скинут, откачен: -ες
κουβέντες откачени (бесмислени) раз-
говори

ξεκρεμώ, (α), -κρέμασα, -άστηκα, -ασμένος
откачити, скинути

ξέκωλος, -η, -ο → ξεκωλωμένος, -η, -ο који
нема доњи део, без дна

ξεκώλωμα, το 1. скидање, уклањање дна
(нпр. кошаре); 2. велики умор, прена-
презање

ξεκωλώνω, -κώλωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. ук-
лонити дно; 2. преморити се, пренапре-
гнути

ξελαϊμιάζομαι, -λαϊμιάστηκα уморити,
„искривити“ врат

ξελαϊκίζω → ξελαϊκίωνω

ξελαϊκωμα, το → ξελαϊκισμα, το окопа-
вање

ξελαϊκίωνω, -λαϊκωσα, -ώθηκα, -ωμένος
окопавати: Ξελαϊκώσαμε τ' αμπέλι. Око-
пали смо виноград.

ξελαρυγγίζομαι → ξελαρυγγιάζομαι, -ίστηκα
преморити грло вичући: Ξελαρυγγιά-
στηκα να φωνάζω και δεν ακούς. Цркох
вичући, а ти не чујеш.

ξελασπώνω, -λάσπωσα, -ώθηκα, -ωμένος
очистити од блата, одблатити, помоћи
некоме, „извући из блата“

ξελέω, ξ(ε)είπα оповргнути речено, порећи:
Λέω και ξελέω, είπα ξείπα. Рекох и поре-
кох.

ξελιγώνω, -λίγωσα, -ώθηκα проузроковати
муку, гадити, учинити одвратним

ξελογιάζω, -λόγιασα, -άστηκα, -ασμένος ра-
спаметити, залудити, збунити; -ομαι
распаметити се, збунити се

ξελογιαστής, ο, ж. -άστρα, η обманљивач,
варалица, шарлатан

ξελύνω, ξέλυσα, -λύθηκα, -λυμένος развеза-
ти, одрешити, ослободити

ξεμαθαίνω, ξέμαθα заборавити, одвикну-
ти (се)

ξέμακρα (*ἕριп.*) даље, удаљеније

ξεμακραίνω, -μάκρυνα, -εμένος → -υμένος
удаљити, одвојити, прекинути: Με
δυσκολία ξεμακρύνσαμε το παιδί από τις
κακές παρέες του. Са тешкоћом од-
војисмо дете од његовог лошег друшт-
ва. – Κολυμπώντας ξεμάκρυνα από την
ακτή, χωρίς να το καταλάβω. Пливајући
удаљих се од обале, а да нисам ни осе-
тио (схватио). – Ξεμάκρυνα από τους
συγγενείς μου. Прекинуо сам са својим
рођацима.

ξεμαλλιάζω, -μάλλιασα, -άστηκα, -ασμένος
почупати косу, разбарушити косу

ξεμαλλιασμένος, -η, -ο → ξεμαλλιάρης, -α,
-ιιο почупане косе, разбарушене косе

ξεμανίκωτος, -η, -ο → ξεμπράτσωτος, -η, -ο
који нема рукава, без рукава

ξεμασκαλίδι, το → μόσχευμα, το пупољак,
калем, резник

ξεμασκαλίζω, -μασκάλισα, -ίστηκα, -ισμένος
калемити

ξεμάτιασμα, το → ξεβάσκαμα, το

ξεμαυλίζω, -μαύλισα, -ίστηκα, -ισμένος заво-
дити, проституисати, изопачавати

ξεμαυλιστής, ο, ж. -ίστρα, η заводник, макро, онај који изопачава

ξεμοναχιάζω, -μονάχιασα, -άστηκα, -ασμένος одвојити, усамити

ξεμονάχιασμα, то одвајање, издвајање, уса-мљивање

ξεμουδιάζω, -μούδιασα, -ασμένος разгибати (се), размрдати (се)

ξεμούδιασμα, то разгибавање, размрда-вање, отклањање утрнулости

ξεμουχλιάζω, -μούχλιασα, -άστηκα, -ασμένος 1. скинути плесан; 2. откравити се, жи-вахнути: *Βγες λίγο έξω να ξεμουχλιάσεις.* Изађи мало напоље да се разгибаш (да живнеш).

ξεμπαρκάρисμα, то искрцавање, истовари-вање

ξεμπαρκάρω, -μπάρкара → -άρισα, -ίστηκα, -ισμένος искрцати, истоварити

ξεμπέρδεμα, то разрешење, распетљавање

ξεμπερδεύω, -μπέρδεψα, -εύτηκα, -εμένος разрешити, распетљати, размрсити, убити: *ξεμπερδεύω κλωστή* размрсити конац; – *Ξεμπέρδεψε μ' όλες του τις δου-λειές.* Разрешао је све своје послове. – *Ελα, ξεμπέρδεψε.* Хајде реши (пожу-ри, докрајчи, уби). – *Ξεμπέρδεψα μαζί του.* Рашчистио сам са њим. – *Μπήκαν στο μαγαζί και τον ξεμπέρδεψαν.* Уђоше у радњу и убише га.

ξέμπλεκος, -η, -ο одрешен, разрешен, рас-петљан

ξεμπλέκω, ξέμπλεξα, -έχτηκα, -εγμένος спа-сити, извући из неприлике

ξεμπουκάρω, -μπουκάρισα → -ара покуља-ти, банути, лупити: *Ξεμπουκάρισε το νερό από το σωλήνα.* Вода је покуљала из цеви. – *Ξεμπουκάρισαν μπροστά μας δυο ύποπτα άτομα.* Пред нас бануше два сумњива лица.

ξεμπράτσωμα, то голорукост, разголића-вање руку

ξεμπρατσώνομαι, -ώθηκα, -ωμένος 1. ого-лити руке; 2. заврнути рукаве, дати се на посао

ξεμπράτσωτος, -η, -ο који је без рукава, за-врнутих рукава

ξεμπροστιάζω, -μπρόστιασα открити, указа-ти јавно, демаскирати

ξεμπρόστιασμα, то откривање, указивање на грешке, демаскирање

ξεμυαλίζω, -μυάλισα, -ίστηκα, -ισμένος збу-нити неког, залудети: *Τον ξεμυάλισε μια ξένη.* Залудела га једна странкиња. – *Ξε-μυαλίστηκε με τις κακές παρέες.* Повео се за лошим друштвом.

ξεμυαλιστής, ο, ж. **ξεμυαλίστρα, η** напас-ник, заводник

ξεμυτιζω, -μύτισα → ξεμυτώ → προβάλλω провирити, појавити се: *Το κρύο ήταν τρομερό και δεν τολμούσε κανείς να ξεμυ-τίσει.* Хладноћа је била страшна и нико није смео да промоли ни нос.

ξεμωραίνω, -μώρανα, -άθηκα, -αμένος за-лудети, заглупити некога, учинити да неко подетињи; -ομαι заглупити, поде-тињити

ξεμώραμα, то подетињење, смушеност, оглупавелост

ξεμωραμένος, -η, -ο детињаст; глупав, сму-шен, сметен

ξένα, та → ξενιτιά, η туђина

ξενάγηση, η вођење, обавештавање

ξεναγός, ο/η водич, чичероне, туристички водич

ξεναγώ, (ε), -νάγησα, -ήθηκα водити, оба-вештавати, информисати, бити водич: *Στην Ακρόπολη των Αθηνών μας ξενάγη-σε αρχαιολόγος.* По атинском Акропољу водио нас је археолог.

ξενερώνω, ξενέρωσα, -θηκα, -μένος отрез-нити

ξενέρωτος, -η, -ο отрезњен, трезан

ξενηλασία, η → διώξιμο, то терање, прогон, изгон странаца; γλωσσιική ~ ослобађање, избацивање туђица (језичких)

ξενηλατώ, (ε), -ηλάτησα терати, изгонити странце

ξενία, η → φιλοξενία, η гостопримство

ξеникός, -ή, -ό страни, туђински; увозни

ξένιος, -ια, -ιο који се односи на странце и угошћавање странаца

ξениσμός, ο 1. опонашање странаца; 2. употреба страних израза

ξениστής, ο паразит, наметник

ξενитеμένος, -η, -ο који живи у другој земљи

ξενитеύομαι, ξενитеύτηκα живети у иност-ранству, странствовати

ξενιτιά, η → ξενιτειά, η туђина, страна зе-мља

ξενόγλωσσος, -η, -ο који говори и пише на страном језику

Ξενοδουλεύω, -δούλεψα **1.** ραδίτι и живе-ти у иностранству или на туђем имању: Ξενοδουλεύει για να ζήσει τα παιδιά της. Служи код туђина да би прехранила своју децу.

Ξενοδοχειακός, -ή, -ό хотелијерски; хотелски

Ξενοδοχείο, то хотел

Ξενοδόχος, о хотелијер

Ξενοιάζω → **Ξεγνοιάζω**, ξένοιασα, -ασμένος бити без брига, обавити посао, решити се брига

Ξενοιασιά, η → **Ξεγνοιασιά**, η → **Ξεγνοιασία**, η

Ξένοιαστος, -η, -ο безбрижан

Ξενοικιάζω, -νοίμιασα, -άστηκα, -ασμένος раскинути споразум о унајмљивању или изнајмљивању

Ξενοκοιμούμαι → -άμαι, -ήθηκα **1.** спавати, ноћити у туђој кући; **2.** ноћити код љубавнице

Ξενοκρατία, η утицај, владавина странаца

Ξενοκρατικός, -ή, -ό зависан, под туђинским утицајем

Ξενοκρατούμαι бити под влашћу стране земље, потчинити се

Ξεнолатρία, η обожавање свега што је страно

Ξενομανής, -ής, -ές, *ien.* -оус, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή обожавалац свега што је страно

Ξενομανία, η дивљење, обожавање иностраног

Ξενοπλένω → **Ξενοπλύνω**, ξενόπλυνα прати туђе рубље: Η μητέρα του ξενοπλένει. Његова мајка пере туђе рубље.

Ξενοράβω → **Ξενοράφτω**, ξενόραψα шити по туђим кућама

Ξένος, -η, -ο → **αλλοδαπός**, -ή, -ό стран, туђ: -η γλώσσα страни језик; -ο κτήμα туђе имање; - υπό ξένο όνομα под туђим именом; **Ξένος**, ο странац: Φαίνεται ξένος. Изгледа да је странац. - Ξένος προς τη μουσική. Нема осећања за музику. (Музика му је страна.) - Είχε ξένους χθες το βράδυ. Синоћ је имао госте.

Ξενότροπος, -η, -ο стран, неубичајен

Ξεנטύνω, ξέντυσα, -ύθηκα, -υμένος скинути одело, свлачити; -ομαι свући се

Ξέντυτος, -η, -ο без одела, наг, свучен

Ξεнуχιάζω, -νύχιασα, -άστηκα, -ασμένος ишчупати нокте, пригњечити нокте

Ξενύχτι, то несаница, неспавање, бдење

Ξεнуχτιζω → **διануχтереύω** → **Ξεнуχτώ**, ξενύχτισα → **Ξενύχτησα**, -ισμένος не спавати целу ноћ, бдети, пробдети

Ξενώνας, ο соба за госта (у манастиру); свратиште

Ξεπαγιάζω, -πάγιασα, -ιασμένος заледити се, оцепсти, „сморзнути“ се од хладноће

Ξεπάγιασμα, то смрзавање, слеђивање; *мн.* **Ξεπαγιάσματα**, та промрзлине: Εχω ξεπαγιάσματα στα πόδια. Имам промрзлине по ногама.

Ξεπαγώνω, -πάγωσα, -ωμένος одмрзнути, отопити

Ξεπαρθενεύω → **διακορευώ**, ξεπαρθένεψα, -εύτηκα, -εμένος раздевичити, дефлорисати, лишити девичанства

Ξεπαστρέύω, -πάστρεψα, -εύτηκα, -εμένος покрасти, „очистити“, опустошити; убити: Το ζιζανιοκτόνο ξεπάστρεψε όλα τα χόρτα από το χωράφι. Средство против корова уништило је и сву траву на пољу. - Μπήκαν στο μαγαζί οι λωποδύτες και το ξεπάστρεψαν. У радњу ућоше (провалише) лопови па је „почистише“. - Τον ξεπάστρεψαν μια νύχτα. Убише га једне ноћи.

Ξεπάτωμα, то **1.** вађење, скидање пода (патоса); **2.** изнуривање; **3.** истребљење

Ξεπατώνω, -πάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος скинути патос, остати без дна: Ξεπατώθηκε το καλάθι. Котарица је остала без дна. - Ξεπατώσαμε το δωμάτιο, για να το στρώσουμε με μάρμαρο. Скинули смо под у соби да бисмо поставили мермер.

Ξεπέζεμα, то сјахивање

Ξεπεζεύω, -πέζεψα, -εμένος сјашити, сјахати

Ξεπερνώ, (α), -πέρασα, -άστηκα, -ασμένος претећи, премашити, надмашити: Τους ξεπερνάει όλους στην εξυπνάδα. Све их премашује по бистрини.

Ξέπεσμα, то → **Ξεπεσμός**, ο **1.** спуштање, пропадање, попуштање; **2.** морално слабљење, посртање

Ξεπέτα(γ)μα, то нагли скок, нагли пораст, повећање

Ξεπεταρούδι, то → **Ξεπεταρόνι**, то птић који почиње да лети; поодрасло дете (које почиње да схвата, разумева)

Ξεπετιέμαι, -πετάχτηκα, -αγμένος **1.** скокнути, јурнути, устати нагло; узлетети; **2.** поодрасти, стасати

ξεπέφτω, ξέπεσα, -εσμένος **1.** упасти, умети се у разговор, ускочити, опадати; **2.** пропадати, пропасти имовински: *Ήταν πλούσιοι, αλλά ξέπεσαν μετα τον πόλεμο.* Беху богати, али су пропали (осиромашили) после рата. – *Ξέπεσε στη συνείδηση των πελατών του.* Изгубио је поверење својих купаца. – *Τελευταία ξέπεσαν τα κρέατα.* На крају је пала цена месоу.

ξεπηδώ, (α), -λήδησα → -ξα искочити, нагло се појавити, избити, шикнути

ξεπιάνομαι, -άστηκα побећи, отргнути се, одрешити се, отрести се, ослободити се, ратосиљати се

ξεπικρίζω, -πίκρισα, -ίστηκα уклонити горчину, ублажити јед

ξεπικρισμα, то отклањање горчине

(ξ)επίτηδες (*ἄριλ.*) → **σιόπιμα** намерно, хотимично, хотимице

ξεπλάνεμα, то обмана, превара, проневера

ξεπλανεύω, -πλάνεψα, -εύτηκα, -εμένος обмањивати, преварити, заводити: *Ξεπλανεύουν τα άπειρα κορίτσια με χίλιες υποσχέσεις.* Заводе неискусне девојке са хиљаду обећања.

ξεπλατίζω, -πλάτισα, -ίστηκα, -ισμένος одвалити раме; преоптеретити се, преморити се: *Ξεπλατίστηκα να κρατώ στην αγκαλιά μου όλη τη μέρα το μωρό.* Заболела су ме леђа јер сам држао цео дан бебу у наручју.

ξεπλάτισμα, то ишчашење; премарање: *Το σκάψιμο είναι σκέτο ξεπλάτισμα.* Копање је чисто мучење (премарање).

ξέπλεκος, -η, -ο → **ξέπλεχτος**, -η, -ο расплетен

ξεπλέκω, ξέπλεξα, -έχτηκα, -εγμένος расплести

ξεπλένω → **ξεπλύνω**, ξέπλυνα, -ύθηκα, -υμένος опрати, испрати, исплакнути; морално поправити; **-ομαι** опрати се; морално се препородити; **ξεπλυμένος**, -η, -ο опран, очишћен; морално поправљен

ξέπλυμα, то прање, чишћење: *Το ξέπλυμα των πιάτων δεν έγινε καλά.* Прање тањира није добро испало.

ξεπνοϊσμένος, -η, -ο → **ξεψυχισμένος**, -η, -ο ξέπνοος, -η, -ο → **ξεψυχισμένος**, -η, -ο

ξεποδαριάζω, -ποδαρίασα, -άστηκα, -ασμένος изморити пешачењем

ξεπορτίζω, -πόρτισα, -ισμένος **1.** отерати, избацити; **2.** отићи, напустити

ξεπούλημα, то распродаја

ξεπουλώ, (α), -πούλησα, -ήθηκα, -ημένος распродати, распродавати

ξεπουπουλιάζω → **ξεπουπουλιζω**, -πούλιασα → -πούλισα, -άστηκα → -ίστηκα почупати перје, ишчупати косе, очерупати

ξεπουπούλιασμα, то чупање, черупање

ξεπρήζομαι, -ήστηκα спласнути, расплинути: *Από τα ζεστά μπάνια ξεπρήστηκαν τα πόδια μου.* Топле купке су учиниле да ми спласну отечене ноге.

ξεπροβάλλω, -πρόβαλα изаћи, нагло се појавити, изникнути

ξεπροβόδισμα, то испраћање, праћење

ξεπροβοδώ, (α) → **ξεπροβοδίζω**, -βόδισα испратити, отпратити, испраћати: *Τον ξεπροβόδισαν οι φίλοι του.* Испратили су га његови другови.

ξέρα, η **1.** гребен, подводна стена која, пешчани спруд; **2.** суша, сувоћа

ξερά (*ἄριλ.*) суво, безводно, без влаге; ледено, осорно: *απαντώ ~ одговарати суво (ледено), осорно*

ξεράδι, то **1.** суварак, сува грана; **2.** удови: руке и ноге: *Μάζεψα ξεράδια με άναψα φωτιά.* Скупих грање и запалих ватру. – *Κάτω τα ξεράδια σου!* Доле руке, себи руке! – *Μάζεψε τα ξεράδια σου!* Скини руке, повуци руке!

ξεραϊλα, η → **ανομβρία**, η **1.** суша, сувоћа; **2.** застој, стагнација

ξεραίνω → **ξηραίνω**, ξέρανα, -άθηκα, -αμμένος **1.** сушити, осушити; **2.** укочити (се): *Ξεραίνω τα σύκα.* Сушим смокве. – *Ξεράθηκαν τα δέντρα.* Осушило се (сасушило) дрвеће. – *Ξεράθηκαν μόλις τ' άιουσα.* Укочих се када сам то чуо. – *Ξεράθηκαν στα γέλια.* Укочили су се од смеха. – *ξεραίνομαι στα γέλια* неконтролисано се смејати

ξερακιανός, -ή, -ό сув, сасушен; слаб(ачак), мршав

ξερασία, η суша, сувоћа

ξέρασμα, то → **ξερατό**, то повраћање, бљување, бљувотина

ξερίζωμα, то искорењивање, уништавање, нестанак

ξερίζωμός, ο искорењивање, бежање народа, егзодус: *ξερίζωμός των Ελλήνων της Μικρασίας* искорењивање малоазијских Грка

Ξεριζώνω, -ρίζωσα, -ώθηκα, -ωμένος *искоренити, уништити*

Ξεριός, -ή, -ό *незаливен, сув*

Ξερνοβολώ (α), -βόλησα *повраћати, бљувати, ригати*

Ξερνώ, (α), ξέρασα, -ασμένος *повратити; избацити: Ξερασε ό, τι έφαγε. Повратио је оно што је појео. – Η θάλασσα ξέρασε та ναύαγια. Море је избацило олупине. – Τον πίεσε η αστυνομία και та ξέρασε όλα. Ухватила га полиција и све је избљувао („пропевао“, признао).*

Ξερο- → Ξηρο-

Ξερόβηχας, ο *суви кашаљ*

Ξεροβήχω, ξερόβηξα *суво кашљати, кашљуцати: Μόλις ακούστηκε το ψέμα, ξερόβηξαν μερικοί. Чим су чули лаж, неки почеше да кашљуцају.*

Ξεροβόρι, το *хладан северни ветар, северац*

Ξεροβούνι, το *суво, голо брдо без вегетације*

Ξερόβρυση, η *пресахло врело*

Ξεροιαλλιέργια, η → Ξηροιαλλιέργια, η

Ξεροкамιά, η → άγονη πεδιάδα, η *сува равница (неплодна, јалова)*

Ξεροκαταπίνω, -κατάπια *суво гутати, гутати плувачку; прихватати без отпора: Τ' άκουσε και ξεροκατάπιε. То је чуо и прогутало (прихватио).*

Ξεροκέφαλος, -η, -ο *тврдоглав, јогунаст, инацијски*

Ξεροκλάδι, το → Ξερόκλαδο, το *сува грана, суварак*

Ξεροκοκκινίζω, -κοκκίνισα *поцрвенети од стида*

Ξεροκοκκίνισμα, το *црвењење због стида*

Ξεροκόμματο, το *сув комад хлеба*

Ξερολίβαδο, το *сасушен пашњак, сасушена ливада*

Ξερολίθι το → Ξερολιθιά, η → Ξεροντούβαρο, το → Ξερολιθοδομή, η *камени зид неповезан кречом*

Ξερονήσι, το *суво, пусто острво*

Ξεροπήγαδο, το *пресушен бунар*

Ξεροπόταμος, ο → χείμαρρος, ο *1. суво речно корито; 2. вододерина*

Ξερός, -ή, -ό, *ἕριλ. -ά* *сув, сасушен: -ό νησί, βουνό* *суво, пусто острво, суво брдо; -ό κορμί* *сам, усамљен, без игде икога, „сува грана“; -ό κεφάλι* *тврдоглав, јогунаст, инација; – Κοντά στα ξερά καίγονται*

και та χλωρά (ξύλα). Покрај сувих изгоре и зелени. – Επεσε ξερός στον ύπνο. Паде непомичан („мртав-уморан“) у сан.

Ξεροσταλιάζω, -στάλιασα, -μένος *чекати непомичан, скамењен: Ωρες ξεροσταλιάζει περιμένοντάς τον. Сатима стоји непомично, чекајући га. – Ξεροσταλιάζει για δαύτην. Страшно чезне за њом.*

Ξεροστάλιασμα, το *чекање, жарка жеља, страст, чежња*

Ξεροτηγανίδι, το *пржење без уља или масти*

Ξεροτηγανίζω, -τηγάνισα, -ίστηκα, -ισμένος *1. пржити без уља, препржити; 2. досађивати, узнемиравати, гњавити: Τις ξεροτηγάνισες τις πατάτες. Препржио си кромпире. – Με ξεροτηγανίζει κάθε τόσο για χρήματα. Стално ми досађује због пара.*

Ξερότοπος, ο *сув предео, пустош*

Ξεροφαγία, η → Ξεροφαγιά, η *оскудно јело, „хлеб и вода“*

Ξερόφυλλο, το *суви, сасушени лист*

Ξερόχορτο, το *сасушена, увела биљка*

Ξεροψηήνω, -ρόψησα, -ήθηκα, -ημένος *препржити*

Ξερόψωμο, το *сув (бајат) хлеб*

Ξέρω, *ιμῆφ. ήξερα* *знати, сазнати, познавати: Ηξερε τι τον περιμένει. Знао је шта га чека. – Ξέρει καλά τη δουλειά του. Добро познаје свој посао. – Ξέρω εγώ τι λέω. Знам шта говорим. – Δεν ξέρει τι θα πει φόβος. Не зна за страх. – Δεν ξέρει να το κάνει. Не зна то да уради. – Δεν θέλω να τον ξέρω. Нећу да знам за њега. – Ξέρετε βεβαίως ότι... Сигурно вам је познато да... – Ποιος να το ήξερε. Ко је то могао да зна! – Ξέρει από μουσική. Разуме се у музику. – Ξέρεις ότι δημοσιεύτηκε η προαγωγή σου; Знаш ли да је објављено твоје унапређење?*

Ξερωγιάζω, -ρώγιασα, -άστηκα, -ασμένος *пооткидати, позобати (бобице, грожђе): Τα πουλιά ξερωγιάσαν τα σταφύλια. Птице позобаше грожђе (зрна, пуцад).*

Ξερώγιασμα, το *(от)кидање, зобање*

Ξεσαβουριάζω → Ξεσαβουρώνω, -βούριασα → -βούρωσα, -άστηκα → -ώθηκα, -ασμένος → -ωμένος *олакшати, одбацити баласт*

Ξεσαμάρωτος, -η, -ο *1. расамарен, раседлан; 2. бестидан, безочан, распуштен, нечестан*

ξεσβερνιάζομαι → ξεσβερνιώνομαι, -άστηκα
→ -ώθηκα → **ξελαιμιάζομαι** *искривити врат, осећати бол у шији, у врату: Ξεσβερνιάστηκες να βλέπεις ώρες στο παράθυρό της.* Искривио си врат гледајући сатима у њене прозоре.

ξεσέλλωμα, то раседлавање

ξεσελλώνω, -σέλωσα, -θηκα, -μένος скинути седло, раседлати

ξεσέλλωτος, -η, -ο раседлан (коњ)

ξεσέρνω, ξέсура, -ύρθηκα, -υρμένος вући, превлачити, повлачити, удаљавати

ξεσήκωμα, то подизање, ремећење, збрка, устанак; копирање: ~ των σκλάβων устанак робова; ~ του σχεδίου копирање плана

ξεσηκωμός, ο устанак, побуна, гоњење, прогањање: ο ξεσηκωμός των Ελλήνων της Ανατολικής ●ράκης прогон Грка у Источној Тракији

ξεσηκώνω, -σήκωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. побунити, дићи на устанак; протерати; 2. пресликати, копирати: Ο Παπαφλέσσας ανάλαβε να ξεσηκώσει την Πελοπόννησο. Папафлесас се прихватио да побуни Пелопонез. – Το ξεσήκωσες το παιδί για το ταξίδι και τώρα του αρνιέσαι. Подстакао си дете на путовање а сада то одбијаш. – Ξεσήκωσε το σχέδιο στο τζάμι. Прекопирао је план на стакло.

ξεσκάζω → **ξεσκάω**, ξέскаса одмарати се, забављати, опустити

ξεσκαλίζω, -σκάλισα откопати; поново истражити, испитати, покренути

ξεσκαλισμα, то поново покретање неугодних питања

ξεσκαλώμα, то откачињање, ослобађање

ξεσκαλώνω, -σκάλωσα, -ώθηκα откачити, распетљати, размрсити; **ξεσκαλωμένος**, -η, -ο откачен, отпетљан, размршен

ξέσкаσμα, то смиривање, опуштање, спокојство

ξεσκεπάζω, -σιέπασα, -άστηκα, -ασμένος открити, одгрнути

ξεσκεπάσμα, то откривање, одгртање

ξεσκεπάστος, -η, -ο → **ξέскеπος**, -η, -ο *йрил.* -а откривен, одгрнут

ξεσκιζω, ξέскиса, -ίστηκα, -исμένος огрепсти, запарати, подерати

ξέскиσμα, то огреботина, подеротина

ξεσκλαβώνω, -σκλάβωσα, -ώθηκα, -ωμένος ослободити, избавити (ропства)

ξεσκολίζω, -σιόλισα, -исμένος *ишколовати, стећи образовање*

ξεσκολνώ, -σιόласα → **ξεσκολίζω** завршити школовање, одшколовати

ξεσκονίζω, -σκόνισα, -ίστηκα, -исμένος 1. испрашити, очистити, опајати; 2. „испрашити“, истући

ξεσκόνισμα, то прашење, уклањање прашине, чишћење, пајање

ξεσκιονιστήρι, то метла за прашину, прашко

ξεскиονίστρα, η портвиш, пајалица

ξεскиονόπανο, то крпа за брисање прашине

ξεσकोτιζομαι, -ίστηκα отрести се брига, умирити се, разведрити се, орасположити се

ξεскиουντώ, (α), -ιούντησα, -ημένος испреметати, протрести, одгурнути

ξέскиουра (*йрил.*) површински

ξεскиουριάζω, -скиούριασα, -άστηκα, -ασμένος очистити метал од рђе

ξεскиουφώνω, -скиούφωσα, -ωμένος скинути капу, открити главу

ξεскиούφωτος, -η, -ο који нема капу, гологлав

ξεспάζω → **ξεспώ**

ξεспάθωμα, то 1. извлачење мача из корица; 2. напад речима или делом, обрушавање

ξεспаθώνω, -спάθωσα, -ωμένος извући мач, напасти неког; обрушити се

ξέспасμα, то бурно реаговање; врисак; обрушавање

ξεспιτώνω, -спίτωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. протерати, истерати из куће; 2. напустити кућу, отићи, иселити

ξεспοριάζω, -σπόριασα, -άστηκα, -ασμένος извадити коштице, вадити семенке, крунити

ξεспώ (α) → **ξεспάζω** → **ξεспάνω**, ξέспаса изливати (бес); преливати, разливати; изби(ја)ти

ξεस्ताχυάζω, -στάχυασα, -ασμένος класати

ξεστάχυασμα, то класање

ξεστεριά, η → **ξαστεριά**, η

ξέστερος, -η, -ο → **ξάστερος**, -η, -ο

ξέστηθος, -η, -ο откривених, раскопчаних (раздрљених) груди: *Μας ήρθε στο μνημόσυνο ξέστηθη.* Дошла нам је на помен раздрљена.

ξεστηθώνω, -στήθωσα, -ώθηκα, -ωμένος
разголитити груди
ξεστομίζω, -στόμισα, -τηκα, -ισμένος изго-
ворити, рећи, изустити
ξεστουπώμα, **το** отпушење, отчепљивање,
отчепљење
ξεστουπώνω, -стоупωσα, -ώθηκα, -ωμένος
отпушити, отчепити
ξεστουπωτήρι, **το** одгушивач, отпушивач
ξεστράβωμα, **το** исправљање, равнање, ука-
зивање на грешке, „отварање очију“;
разгибавање
ξεστραβώνω, -στράβωσα, -ώθηκα, -ωμένος
исправити, указати, „отворити очи“, са-
гледати истину, поучити
ξέστρωμα, **το** 1. откривање, свлачење; 2.
растављање, демонтирање
ξεστρώνω, ξέστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
свући, преместити, испремештати; пре-
копати-извадити (калдрму)
ξέστρωτος, -η, -ο несређен; непокривен, не-
намештен (кревет), откривен; прекопан
(друм) : *То траπέζι είναι ακόμη ξέστρωτο.*
Сто још није прекривен (постављен).
ξετάζω, ξέτασα → **εξετάζω** питати, тражити
обавештење; истраживати
ξετέντωμα, **το** попуштање, стишавање, ола-
бављеност
ξετεντώνω, -τέντωσα, -ώθηκα, -ωμένος по-
пустити, олабавити
ξετιμητής, **ο** процењивач
ξετιμώ, (**α**), -τίμησα проценити (вредност,
штету)
ξετίναγμα, **το** трешење, отресање, истре-
сање; губитак новца на коцки
ξετιναγμένος, **ο** губитник
ξετινάζω, -τίναξα, -άχηκα, -αγμένος 1. трес-
ти, отресати, истресати; 2. узети некое
паре (на коцки, опклади)
ξετραχηλίζω, -χήλισα, -ίστηκα, -исμένος ук-
ројити крагну, урезати је, деколтирати
ξετρελαίνω, -τρέλανα, -άθηκα, -αμένος залу-
дети, очарати се, одушевити се
ξετρύπωμα, **το** излажење из рупе, појављи-
вање; истеривање, извлачење
ξετρυπώνω, -τρύπωσα, -ώθηκα, -ωμένος
истеривати, излазити из рупе: *То σκυ-
λί ξετρύπωσε δύο λαγούς.* Пас је истерао
два зеца из рупе. – *Πήγε και ξετρύπωσε*
κάποια παλιά μου υπόθεση για να με ειδή-
σει. Дође и ишчепрка (изнесе на виде-
ло) неке моје старе ствари да би ме ком-

промитовао. – *Από πού ξετρύπωσε αυτό*
το παιδί; Одакле се извуче (појави) ово
дете?

ξετσιπώνομαι, -πώθηκα, -ωμένος изгубити
част, образ, постати покварен, не сти-
дети се

ξετσιπωσιά, **η** → **ξετσιπωμα**, **το** покварења-
штво, бестидност, нечасност

ξετσιπωτος, -η, -ο покварен, нечасан, раз-
вратан: *-ο κορίτσι* покварена девојка

ξετύλιγμα, **το** одмотавање, одвијање

ξετυλίγω, ξετύλιξα, -ίχτηκα, -ιγμένος одмо-
тати, одвити

ξευτελίζω → **εξευτελίζω**

ξεϊφραίνω, ξεϊφανα оштетити, уништити;
опарати, испарати

ξεφάντωμα, **το** забава, пировање, славље,
гозба

ξεφαντώνω, -φάντωσα забављати се, слави-
ти, прослављати

ξεφάντωση, **η** забављање, прослављање

ξεφαντωτής, **ο** → **γλεντοκόπος**, **ο** весељко,
ноћно тумарало: ~ *και νυχτογυρισμένος*
бећар, бесгосличар

ξεφεύγω, ξέφυγα умаћи, избећи, отклони-
ти

ξεφλουδίζω, -φλούδισα, -ίστηκα, -исμένος
ољуштити, огулити, ошурити

ξεφορμάρισμα, **το** преобличавање, уобли-
чавање, вађење из калуца

ξεφορμάρω, -φόρμαρα → -άρισα, -ίστηκα,
-исμένος променити облик, преобличи-
ти, извадити из калуца

ξεφόρτωμα, **το** истоваривање; олакшање

ξεφορτώνω, -φόρτωσα, -ώθηκα, -ωμένος
истоварити; олакшати, растеретити

ξεφούντωμα, **το** ницање, пупљење, лис-
тање; једрост, бујање; провала беса,
срцбе

ξεφουντώνω, -φούντωσα, -ωμένος ница-
ти, напупити, листати, бујати, букнути:
Ξεφούντωσαν οι τριανταφυλλιές. Пропу-
пиле су руже. – *Ξεφούντωσε, χωρίς κανείς*
να του πει τίποτα. Разбеснео се, а да му
нико није ништа рекао. – *Σε δύο μέρες*
ξεφούντωσε η ιλαρά. Кроз два дана бук-
нула је рубеола.

ξεφουρνίζω, -φούρνισα, -ίστηκα, -исμένος
1. извадити из пећи; 2. казати нешто из-
ненада; 3. говорити лажи

ξεφούρνισμα, **το** 1. вађење из пећи; 2. изне-
надан догађај или изјава

ξεφούσκωμα, то сплашњавање, издување: *Η γκάιντα παίζει με το ξεφούσκωμα της.* Гајде (дипле) свирају уз издување.

ξεφουσκώνω, -φούσκωσα, -ώθηκα, -ωμένος спласнути, издувати

ξεφούσκωτος, -η, -ο спласнут, издуван

ξέφραγμα, то дизање, одношење ограде

ξέφραγος, -η, -ο → **ξέφραχτος**, -η, -ο не ограђен

ξεφράζω, ξέφραξα, -άχτηκα, -αγμένος дићи, однети, украсти ограду

ξέφρενος, -η, -ο распамећен, избезумљен; необуздан, „без кочница“

ξεφτέρι, то 1. врста грабљивице, крагуј, кобац; 2. бистар човек, брз, енергичан, способан

ξεφτέρια, та слике анђеоских глава са крилцима, у хришћанским црквама

ξέφτι, то → **ξέφτιο**, то конац, нит која вири (виси) са искрзане тканине

ξεφτίζω, ξέφτισα, -ίστηκα, -ισμένος искрзати (тканину, листове књиге)

ξεφτιλίζω → **ξεφτιλίζω**, -φτίλισα → -φτιλίσα, -ισμένος очистити фитиљ, обрезати, драпати, састругати

ξέφτισμα, то 1. искрзаност, офуцаност, похабаност; 2. морални назадак, декаденција

ξεφτώ → **ξεφτίζω**

ξεφυλλίζω, -φύλλισα, -ίστηκα, -ισμένος прелиставати, откидати латице, заламати, обрезивати: *Το κλήμα θέλει ξεφύλλισμα.* Виноград тражи заламање. – *Ξεφύλλισα το βιβλίο στα γρήγορα.* Прелистао сам књигу на брзину.

ξεφύλλισμα, то прелиставање: *Φούντωσε η κληματαριά και θέλει ξεφύλλισμα.* Винова лоза је зарасла и треба је обрезати. – *Το ξεφύλλισμα της μαργαρίτας.* Откидање латица на белој ради: „Воли ме – не воли ме“. – *Με το ξεφύλλισμα του βιβλίου δεν κερδίζεις σχεδόν τίποτα.* Само прелиставањем књиге нећеш стећи никакву корист.

ξεφύσημα, то издување, задиханост

ξεφυσώ, (α), -φύσησα → -φύσηξα издувавати, издисати; тешко дисати

ξεφύτρωμα, то клијање, пупљење, ницање

ξεφυτρώνω, -φύτρωσα, -ωμένος → **εκφύομαι** изникнути, клијати, пупити, ницати

ξεφωνητό, то крик, узвик; *μн.* ридање

ξεφωνίζω → **ξεφωνώ**, -φώνισα, -ημένος снажно викнути, крикнути, узвикнути; **ξεφωνημένος**, -η, -ο увредљиви назив за хомосексуалце

ξέφωτο, то отворен простор, чистина, пропланак; **ξέφωτα** (*ὑριλ.*) дани после Богојављења

ξέφωτος, -η, -ο → **ηλιόλουστος**, -η, -ο → **φωτερός**, -ή, -ό осунчан, обасјан

ξεχάνω → **ξεχνώ**

ξεχαρβάλωμα, то ишчашење, кварење, расстројеност, неред, морални пад

ξεχαρβαλώνω, -βάλωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. ишчашити, уганути; 2. направити неред, пореметити, морално пропадати

ξεχαρβάλωτος, -η, -ο расклиман, поремећен, изанђао, раздрндан

ξεχασιά, η → **λησμοσύνη**, η заборавност, заборављивост, расејаност

ξεχасиάρης, -α, -ιко забораван, заборављив, расејан

ξέχασμα, то → **ξαστοχία**, η

ξεχασμάρα, η заборавност, расејаност

ξεχασμένος, -η, -ο заборављен

ξεχειλίζω, -χείλισα, -ισμένος преплавити, прелити, преливати, препунити: *Μην το ξεχειλίζεις το ποτήρι!* Не препуњуј чашу! – *Ξεχείλισα από αγανάχτηση, όταν είδα την αδικία.* Прекипело ми је кад сам видео неправду.

ξεχείλισμα, то препуњавање, преливање, преплављивање

ξέχειλος, -η, -ο препуњен, превршен

ξεχειλωμα, то излизаност; офуцаност

ξεχειλώνω, -χείλωσα, -ώθηκα, -ωμένος излизати, офуцати; деформисати (одело)

ξεχειμάζω, -χείμασα → **ξεχειμωνιάζω**

ξεχειμωνιάζω, **ξεχειμώνιασα** провести зиму, зимовати, презимити

ξεχνώ, (α), ξέχασα, -άστηκα, -ασμένος заборавити

ξεχολιάζω, **ξεχόλιασα**, -ασμένος, → **ξεθυμώνω** одљутити се

ξεχόλιασμα, то смиривање, пролазак срцбе, одљућивање

ξεχορταριάζω, -χορτάριασα, -ιασμένος оплевити

ξεχρεώνω, -χρέωσα, -ώθηκα, -ωμένος намирити дуг, исплатити, раздужити

ξέχωμα, то → **ξέχωσμα**, то ископавање, ексхумација

ξεχωνιάζω, -χώνιασα, -άστηκα, -ασμένος δυ-
βοκο копати, ископавати

ξεχώνιασμα, το дубоко коπαње, ископа-
вање

ξεχώνω, ξέχωσα ископати, ексхумирати

ξεχωρίζω, -χώρισα, -ισμένος одвојити, про-
брати, раставити, разделити; распозна-
вати: *Прин από το πλίσιμο, ξεχώρισα τα
σκούρα από τα άσπρα ρούχα.* Пре прања
одвојих шарено од белог рубља. – *Δεν τα
ξεχωρίζει τα παιδιά του ο γονιός.* Родитељ
не одваја децу. – *Μέσα στη θολούρα δεν
ξεχώριζε τους ανθρώπους.* У комешању
није распознавао људе. – *Σιμά τους κι
άλλα σπίτια ξεχωρίζαμε.* Поред њих, рас-
познавали смо и остале куће.

ξεχώρισμα, το одвајање, одабирање, проби-
рање; распознавање

ξεχωριστός, -ή, -ό → ξέχωρος, -η, -ο ἕριλ. -α
одвојен, одабран, пробран

ξέχωσμα, το → ξέχωμα, το

ξεψαχνίζω, -ψάχνισα, -τηκα, -ισμένος 1. од-
војити кртину од костију; 2. искоришћа-
вати некога; 3. ситничарити; разабрати
у детаље

ξεψειριάζω, -ψείριασα, -άστηκα, -ασμένος
очистити од вашака (ушију)

ξεψείριασμα, το чишћење (требљење) од
вашака

ξεψύχισμα, το самрт, издисај, ропац, смр-
тни час

ξεψυχώ, (α), -ψύχησα, -ισμένος 1. издисати,
умирати, испуштати душу; 2. „узимати
душу“, мучити

ξήλωμα, το 1. парање, рашивање; 2. чу-
пање, изваљивање, рушење

ξηλώνω, ξήλωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. пара-
ти, рашивати; 2. чупати, извалити, ру-
шити: *Ξηλώσαμε το δάπεδο και βάλαμε
μάρμαρα.* Порушисмо патос и стависмо
мермер. – *Ξήλωσα το πανταλόни και το
γύρισα.* Рашио сам панталоне и преок-
ренуо их. – *Ράβε ξήλωνε, δουλειά να μη
σου λείπει.* Шиј и рашивај, да ти посла
не нестане (ἕοсл.).

ξημεροβραδιάζομαι, -άστηκα проводити
дане и ноћи негде: *Ξημεροβραδιάζεται
στο καφενείο.* Дањује и ноћује по кафа-
нама.

ξημέρωμα, το свањивање, свитање, зора,
бдење до зоре: *Είχαμε ξημερώματα απόψε*

με το παιδί. Пробдели смо ноћ са дете-
том. – *Καλό ξημέρωμα!* Добро јутро!

ξημερώματα, τα → χαράματα, τα свитање,
свањивање

ξημερώνω, ξημέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
свањивати, свитати: *Ξημερώνει!* Свиће!
– *πρίν (να) ξημερώσει* пре сванућа – *Ξη-
μέρωσε.* Свануло је, разданило се. – *μόλις
ξημερώσει* чим сване – *Κοντά να ξημερώ-
νει.* Ближи се свануће. – *Το καλοκαίρι ξη-
μερώνει νωρίς.* Лети рано свањива. – *Αύ-
ριο ξημερώνει Κυριακή.* Сутра освањава
недеља. – *Ξημερωθήκαμε στην κορφή του
βουνού.* Осванули смо на врху брда. –
● *που λαλούν πολλά κοκόρια αργεί να ξη-
μερώσει.* Где многи петли поју, зора кас-
ни. (ἕοсл.)

ξηρά, η → γη, η → στεριά, η земља, копно: ο
στρατός της ξηράς копнена војска

ξηραίνω → ξεραίνω

ξηρανση, η сушење, исушивање

ξηραντήρας, ο → ξηραντήριο, το сушара,
сушионица

ξηραντικός, -ή, -ό који се брзо суши; за
сушење, исушујући; -ή ουσία сикатив,
супстанца за убрзано сушење

ξηρασία, η → ξερασία, η

ξηρο--→ ξερο- префикс који означава нешто
суво, пусто, просто: *ξηροπόταμος,* ο пре-
сушена река *ξηρονήσι,* το пусто острво

ξηροκαλλιέργεια, η → ξεροκαλλιέργεια, η
наводњавање

ξηρός, -ή, -ό сув, сасушен: -ά λουλούδια суво
цвеће; -ό έδαφος суво, неплодно тло; -ός
καιρός суво време; -οί βράχοι суве, не-
плодне, голе стене, голо стење; -ό χόρτο
сасушена трава, сено, крма; -ά απάντηση
сув (хладан, нељубазан) одговор; – *μένω
-ός* остати запањен, без речи; – *Επεσε ξη-
ρός.* Паде на месту мртав.

ξηρότητα, η сувоћа, суша

ξίγκι, το (λαϊв.) маст, масноћа, сало, лој:
Βγάζει ξίγκι από τη μύγα. „Вади (цеди)
маст из муве.“

ξιδάτος, -η, -ο 1. кисео, укисељен; 2. лукав,
бистар: *ελιές* -εs укисељене маслинке; –
διάβολος -οs човек бистар и лукав

ξίδι, το сирће, оцат: *Το αψύ ξίδι το αγγειό
του χαλάει.* Љуто сирће и свој суд изје-
де.

ξιδιάζω, ξιδιασα, -ασμένος → ξινίζω укисели-
ти (се): *Τα σταφύλια δεν ήταν ώριμα και*

το κρασί ξίδιασε. Грожђе није било зрело и вино се укиселило.

ξοδοβάρελο, το посуда, буренце за сирће

ξιδρώνω → **ξειδρώνω**, **ξειδρωσα**, -ωμένος престати са знојењем, охладити испарењем

ξικικός, -η, -ο, ἄριλ. -α → **λιποβαρής, -ής, -ές** 1. лош, неквалитетан, несазрео сир; 2. глуп, заостао, будаласт

ξινάδα, η киселост

ξινάρι, το → **αξινάρι, το** мали пијук, трнокоп, будак

ξινήθρα, η врста биљке, киселица, кисељак

ξινίζω, **ξίνισα**, -ίστηκα, -ισμένος закиселити, укиселити се; бити нерасположен, осећати се „кисело“

ξινίλα, η киселост, осећање киселости у устима

ξίνισμα, το 1. киселост, укисељавање; 2. нерасположење; 3. осећање киселог укуса у устима

ξινό, το лимунска киселина

ξινόγαλα, το → **ξινόγαλο, το** кисело млеко, јогурт, кефир

ξινόγλυκιος, -η, -ο киселосладак

ξиноκέρασο, το → **βύσσινο, το** вишња

ξиноμηλιά, η стабло јабуке са киселим плодовима

ξινόμηλο, το кисела јабука

ξиноμυζήθρα, η врста немасног сира, млади сир

ξινός, -ή, -ό кисео (за воће), несазрео; нерасположен

ξиноστάφυλο, το → **αγουρίδα, η** кисело грожђе, дивља лоза, јагурида

ξиноφέρνω имати кисео укус, кисити

ξινόχορτο, το → **ξινούδι, το** → **μοσχόφυλλο, το** врста миришљаве траве

ξипάζω, **ξίπασα**, -άστηκα, -ασμένος бити уображен, хвалисав

ξипασία, η → **ξипασμός, ο** уображеност, надувеност, хвалисавост

ξικρασκία, η обука из мачевања

ξифίας, ο → **ξικριός, ο** врста рибе, сабљарка

ξифίδιο, το мали мач

ξифισμός, ο ударац, рањавање мачем

ξифιστής, ο мачевалац

ξифοειδής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή сабљаст

ξифολόγχη, η бајонет

ξифομαχία, η мачевање

ξифομάχος, ο мачевалац

ξифομαχώ, (ε), -μάχησα мачевати се

ξίφος, το → **спаθί, το** мач: *Εσυραν τα ξίφη τους*. Потегнуше (извукоше) мачеве.

ξифούληση, η → **ξифουλκία, η** → **ξεσπάθωμα, το** извлачење (потезање) мача

ξифουλιώ, (ε), -φούλησα → **ξεσπαθώνω** извући (потегнути, исукати) мач

ξόανο, το лутка од дрвета; *φινι*. будала, глупак, балван

ξόβεργα, η → **ξόβεργο, το** лепљива мотка за хватање птица

ξόδεμα, το → **ξόδιασμα, το** → **ξοδεμιός, ο** → **ξόδεψη, η** трошење, трошак, расипање

ξοδεύω → **ξοδιάζω**, **ξόδεψα** → **ξόδιασα**, -εύτηκα → -άστηκα, -εμένος трошити, расипати

ξόδι, το → **κηδεία, η** погреб, сахрана, спровод, пратња

ξολόθρεμα, το → **καταστροφή, η** пропаст, катастрофа, уништење

ξολοθρευτής, ο, ж. -θρευτέρα, η рушилац, уништитељ

ξομολόγημα, το → **εξομολόγηση, η** исповед, исповедање

ξομολογητής, ο → **εξομολογητής, ο** исповедник

ξομολογώ, (ε) → **εξομολογώ, -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος** исповедати

ξόμπλι, το → **ξόμπλιο, το** пример, примерак, узорак

ξόμπλιασμα, το украшавање, урешавање

ξομπλιαστός, -ή, -ό украшен, улепшан, урешен

ξοπίσω (ἄριλ.) иза, поново, из почетка, једно за другим

ξόρμι, το → **ξορισμός, ο** врачање, бајање, чарање, молитва код бајања, магично средство

ξορκίζω, **ξόρκισα**, -исμένος бајати, заклинаћи; терати неко зло врачањем и бајањем

ξόρκισμα, το заклинање, бајање, врачање

ξοριστής, ο заклинач, онај који баје, врачар

ξούρας, ο старкеља, кеша: *Αντε, γεροξούρα!* Ајде, стари кешо!

ξουράφι, το → **ξυράφι, το**

ξουραφίζω → **ξυραφίζω**

ξύγκι, το маст, сало

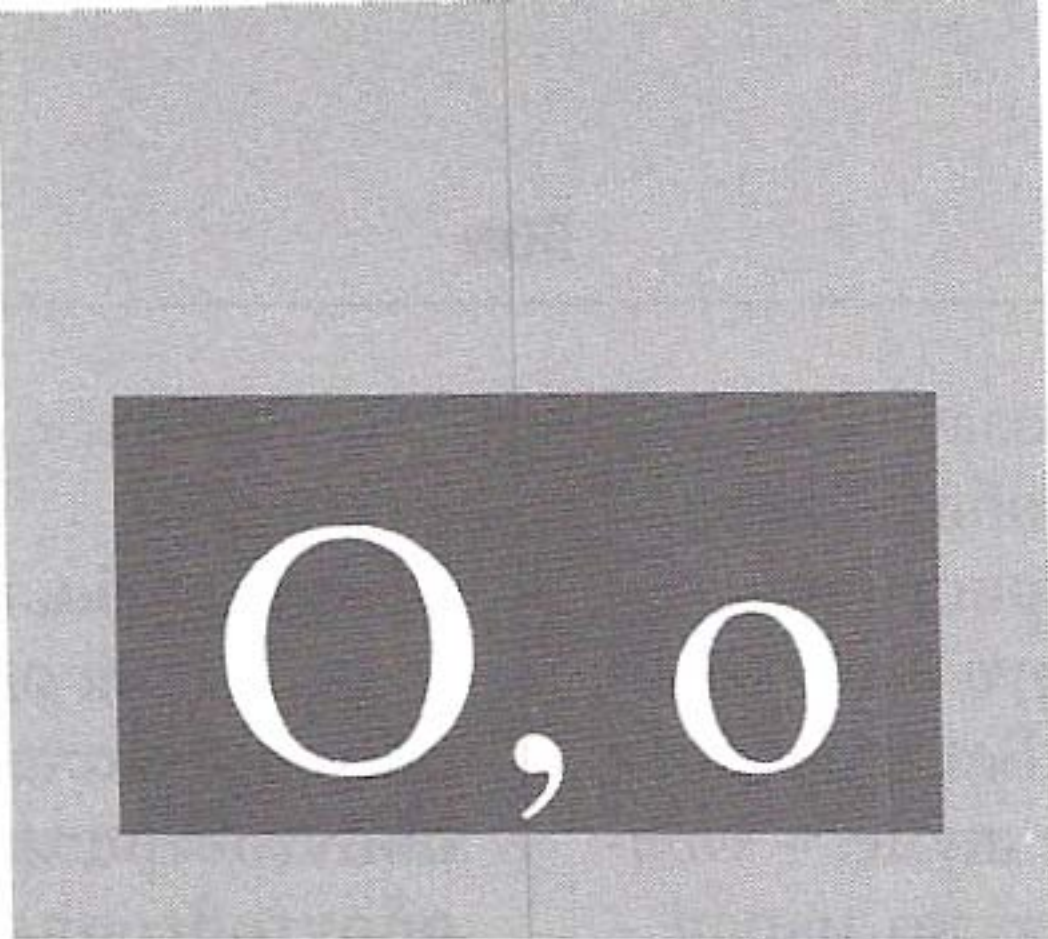
ξυδάτος → **ξиδάτος, -η, -ο** посирћен, маририран

ξυλαγγουριά, η врста диње, незрела диња (стабљика)
 ξυλάγγουρο, то 1. врста диње (плод); 2. тром, глуп, тврдоглав човек
 ξυλάγκαθο, то → ξυλαγκάθα, η врста трновитог дрвета
 ξυлаποθήκη, η дрвара
 ξυлаρμένος, -η, -ο, ἕριλ. -α једрењак у олуји са скупљеним и чврсто везаним једрима
 ξυλάς, ο дрвар, трговац дрвом, продавац
 ξυλεία, η дрвенарија, грађевинско дрво и дрво за огрев
 ξυλεμπορικός, -ή, -ό који се односи на промет дрвом
 ξυλέμπορος, ο трговац дрвом
 ξυλένιος, -ια, -ιο 1. дрвен; 2. тром, неспретан, „дрвенаст“
 ξυλιά, η ударац дрвеним штапом, батином, шибом
 ξυλιάζω, ξύλιασα, -ασμένος одрвенити се, укочити (од хладноће): *Τα χέρια μου ξύλιασαν από το κρύο.* Руке су ми одрвениле (укочиле, утрнуле) од хладноће.
 ξύλιασμα, то одрвенелост, укоченост
 ξυρίζω, ξύλισα, -ίστηκα, -ισμένος истући батином, штапом, шибом
 ξύλιнос, -η, -ο дрвен, израђен од дрвета
 ξύλισμα, то → дарμός, ο батинање
 ξύλο, то 1. трупац, клада, цепаница; 2. штап, батина; *θα φας ~* добићеш батине
 ξυλόβιδα, η завртањ, шраф за дрво
 ξυλοβιομηχανία, η дрвна индустрија
 ξυλογλυπτική, η → ξυλογλυφία, η резбање, дуборез
 ξυλόγλυπτο, то уметничка израђевина у дрвету
 ξυλόδεμα, то дрвени кућни скелет (конструкција)
 ξυλοθραύστης, ο који уништава дрво
 ξυλοκάρβουνο, то дрвени угаљ
 ξυλόкастро, то дрвена кула, утврђење, утврда
 ξυλοκερατιά, η → χαρουπιά, η рогач (стабло)
 ξυλοκέρατο, то → χαρούπι, то рогач (плод)
 ξυλόκολλα, η → ψαρόκολλα, η лепак за дрво
 ξυλοκοπανίζω, -κοπάνισα, -ισμένος ударати батином, батинати

ξυλοκοπώ, (ε), -κόπησα, -ήθηκα, -ημένος јако истући батином, штапом
 ξυλόκοτα, η шљука
 ξυλοκρέβατο, то дрвени лежај, кревет; *φιν.* мртвачки сандук
 ξυλοκάπουτσο, то дрвена ципела, нанула, клопа
 ξυлопéδιло, то → τσόκαρο, то дрвена ципела, смешна циркуска ципела
 ξυлоπόδαρο, то → καλόβαθρο, то дрвена нога, протеза, штака, штула
 ξυλοσιελή, η дрвени кров
 ξυλοσιίστης, ο 1. дрвосеча, тестераш; 2. неспособан, неспретан човек
 ξυλόспито, то → παράγκα, η дрвена кућа, брвнара, барака
 ξυλόστροση, η покривање, прекривање дрветом
 ξυλόστροωτο, то покривено, прекривено, поплочано дрветом
 ξυλόστροωτος, -η, -ο покривен, прекривен, поплочан дрветом
 ξυλουργείο, то фабрика или радионица за прераду дрвета
 ξυλουργική, η прерада дрвета, столарство
 ξυλουργικός, -ή, -ό дрвнопрерађивачки
 ξυλουργός, ο → мараγκός, ο столар, тесар, дрводеља
 ξυлоφάγος, ο 1. турпија за дрво; 2. црв који изједа дрво
 ξυлоφόρτωμα, то ударање, батинање
 ξυлофорτώνω, -φόρτωσα, -ώθηκα, -ωμένος ударати, тући, батинати
 ξυλόφωνο, то ксилофон
 ξύνω, έξυσα, ξύθηκα → ξύστηκα, ξυμένος → ξυσμένος грепсти, дрпати, стругати, чешати; отерати, избацити: *Ξύσε τα ψάρια.* Истружи рибе. – *Με βρήκε ψώρα και ξύνομαι συνέχεια.* Добио сам свраб и стално се чешем. – *Αν δεν έχεις νύχια να ξυστείς μην περιμένεις να σε ξύσει άλλος.* Ако немаш ноктију да се чешеш сам, немој очекивати да те чешу други. – *Μόλις άλλαξε η κατάσταση, τον ξύσανε από τη δουλειά.* Чим се стање променило, избацише га са посла. – *Αντε ξύσου! Αјде бежи! Чисти се! Купи се! Одлази!*
 ξύπνημα, то буђење
 ξυπνητήρι, то будилник: *Βάλε το ξυπνητήρι να χτυπήσει στις έξι το πρωί.* Навиј будилник да звони у шест ујутро.

ξυπνητός, -ή, -ό → ξυπνημένος, -η, -ο будан, пробуђен
 ξυпνητούρια, та у фр. καλά ~! подругљиво обраћање некоме ко се касно буди или касно схвата. „Хеј, пробуди се!“, „Добро јутро!“
 ξύπνιος, -ια, -ιο будан; бистар, интелигентан: *Το παιδί είναι ακόμα ξύπνιο.* Дете је још будно. – *Оλα τα παιδιά είναι ξύπνια στην εποχή μας.* У наше доба сва су деца бистра.
 ξύπνο, то → ξύπνος, о будност, јава
 ξυπνώ, (α), ξύπνησα, -ημένος пробудити
 ξυπολιέμαι, -πολύθηκα, -μένος изути се
 ξυποлуσία, η 1. изувеност, босоногост; 2. сиромаштина, оскудица
 ξυπόλυτος, -η, -ο босоног, бос, сиромашан, оскудан
 ξυράφι, то → ξουράφι, то 1. бритвица, жилет; 2. бистар човек, жив дух
 ξυρίζω → ξυραρίζω → ξουραρίζω, -ράρισα, -ίστηκα, -μένος 1. бријати се; 2. гњавити, досађивати брбљањем: *Μας ξύρισε δυο ολόκληρες ώρες.* Гњавио нас брбљањем читава два сата. – *Ξυρίζει σήμερα το κρύο.* Данас хладноћа брије (сече).
 ξύρισμα, то бријање
 ξυριστικός, -ή, -ό бријачки: -ά εργαλεία бријачки алат; ξυριστικά, та накнада за бријање
 ξύση, η → ξύσιμο, то стругање, глачање
 ξυσιά, η → ξυσιματιά, η огреботина, трагови стругања
 ξύσιμο, то стругање, чешање; гребање
 ξύσμα, то струготина, опиљак
 ξυσμάρα, η → φαγούρα, η
 ξυστά (ἄριλ.) изблиза, тик, покрај; овлаш, површно

ξυστήρι, то → ξυστήρας, о бритва, жилет, бријач
 ξυστικός, -ή, -ό бријачки
 ξυστός, -ή, -ό отесан, оструган
 ξύστρα, η 1. алат за стрижење и чешљање (чешагија); 2. оштрач за оловке, резач
 ξυστρίζω, ξύστρισα, -ισμένος стрићи (овце), чешљати (коња, пса), чешагијати; ~ то спаθί оштрити сабљу
 ξύστρισμα, то стрижење
 ξώδερμα (ἄριл.) → ξυστά
 ξωθιά, η → νεράиδα, η вила, нимфа, нерерида
 ξώθυρα, η → εξώθυρα, η велика улазна врата, капија
 ξωκλήσι, то црквица или капела (у пољу, на раскршћу)
 ξώлампра (ἄριл.) време после Ускрса
 ξωμάχος, о пољски радник
 ξωμένω, ξώμεινα бити ван куће, живети, боравити у пољу, у природи
 ξωμερίτης, о, ж. -ίτισσα, η странац, туђинац
 ξωπίσω → ξοπίσω
 ξωтάρης, о, ж. -ισσα, η странац који привремено борави у једном месту
 ξωτιό, то → φάντασμα, то привиђење, дух
 ξωτικός, -ή → -ιά, -ό → εξωτικός, -ή, -ό чудан, необичан, егзотичан: *Είδα μια χώρα ξωτικιά στ' ανήσυχο όνειρό μου.* Видех необичну земљу у своме немирном сну. (Порфирос)
 ξώфарσα → ξώφαλτσα → ξυστά
 ξώφρενος, -η, -ο → εξωφρενικός, -ή, -ό избезумљен, ван контроле
 ξώφυλλο, то → εξώφυλλο, то омотач књиге, насловни лист, корице књиге

Ο, ο, петнаесто слово алфавета; као бројчани знак: ο' = 70, ,ο = 70 000; Ο = *хем.* знак за кисеоник
ο ο, одређени члан за именице мушког рода
όαση, η оаза
οβελίας, ο јагње печено на ражњу
οβελίζω, οβέλισα **1.** на маргини рукописа цртицом означити погрешан текст; **2.** пећи на ражњу
οβελίσκος, ο **1.** ражњић; **2.** обелиск
οβελισμός, ο означавање погрешног текста на маргини рукописа
οβελιστής, ο који обележава погрешан текст
οβελός, ο **1.** ражањ; **2.** шипка за чишћење пушке
οβίδα, η топовско зрно, граната
οβιδοβόλο, το хаубица, мерзер
όβολο, το (*обич. у мн.*) όβολα, та новац, новчано средство
οβολός, ο **1.** стари атички новац, обол; **2.** ситан новчић од пет лепта
ογδοηκοστός, -ή, -ό осамдесети
ογδόντα → **ογδοήκοντα** (*нейром.*) осамдесет
ογδοντάδα, η скуп од осам јединица
ογδοντάρης, -α, -ιο осамдесетогодишњак
ογδοντάρικο, το израз за нешто тешко: *Εχω μαζί μου δυο ογδοντάρικα σακιά για το σιτάρι.* Имам са собом два тешка џака за жито.
ογδοντάρικος, -η, -ο који садржи 80 јединица (килограма, комада, кутија)
όγδοος, -η, -ο осми: *την όγδοη Μαρτίου* Осмог марта
ογκανίζω, ογκάνισα њакати, ревати
ογκηθμός, ο њакање
ογκίδιο, το (*мед.*), тумор, мала отеклина
ογκόλιθος, ο камени блок

ογκολογία, η (*мед.*) онкологија
ογκολογικός, -ή, -ό онколошки
ογκομετρία, η → **ογκομετρική, η** **1.** мерење запремине унутарњих телесних органа; **2.** мерење запремине чврстих тела
ογκόμετρο, το онгометар
ογκόπαγος, ο → **παγόβουνο, το** ледени брег
όγκος, ο **1.** запремина, волумен; **2.** отеклина; тумор; **3.** значај; *όγκος κρέατος* → *παχύσαρκος* велика количина, мноштво; – *Ο όγκος της εργασίας είναι αβάσταχτος.* Обим рада је неподношљив. – *Εχει όγκο στο στομάχι.* Има рак стомака.
ογκώδης, -ης, -ες, ίεν. -ους, ακ. -η, мн. -εις, -η дебео, тежак; обиман
όγκωμα, το отеклина, надутост; повећање обима
ογκώνομαι, -ώθηκα, -μένος отећи, надути; повећати обим: *Ογκώθηκε το κύμα απεργιών στη χώρα.* Повећао се талас штрајкова у земљи.
όγκωση, η → **πρήξιμο, το** надувавање, отицање, надувеност, увећање
ογρός, -ή, -ό → **υγρός, -ή, -ό** влажан
οδηγηση, η управљање, возња, вођење: *άδεια οδηγήσεως* возачка дозвола
οδηγητής, ο онај који води, вођа, инструктор
οδηγία, η вођење, управљање, инструкција: *οδηγίες χρήσεως* упутство за употребу; – *Με τις οδηγίες του αγροφύλακα βγήκαμε από το δάσος στο δρόμο.* Уз помоћ лугара изађосмо из шуме на друм. – *Εδωσε τις κατάλληλες οδηγίες στους συντρόφους του.* Дао је одређена упутства својим друговима. – *Δεν ακολούθησε τις οδηγίες του πατέρα του και απέτυχε.* Није следио савете свог оца и доживео је неуспех.

οδηγός, ο водич, саветник, возач: ~ *αυτοκινήτου, τρένου* возач аутомобила, воза; ~ *τουριστικός, μαγειρικής* туристички, куварски водич; – *Χωρίς οδηγό δεν μπορείς να μπεις στα τροπικά δάση.* Без водича не можеш да уђеш у тропске шуме. – *Οδηγός δεξιά, μαρς!* Предњи, десно марш! – *Η γνώση είναι πολύτιμος οδηγός.* Знање је драгоцен саветник.

οδηγώ, (ε), оди́γησα, -ήθηκα, -ημένος водити, управљати: *Μας οδηγούσε ένας ντόπιος.* Водио нас је један мештанин. – *Οδήγησα δώδεκα ώρες συνέχεια.* Возио сам 12 сати непрекидно. – *Οδηγώ το έργο της κατασκευής του δρόμου.* Руководим пословима изградње друма. – *Από το γάντι του δολοφόνου η αστυνομία οδηγήθηκε στη σύλληψή του.* Код хапшења злочинца полиција се руководила његовом (нађеном) рукавицом.

οδικός, -ή, -ό путни, друмски: -ό *δίκτυο* путна мрежа; -ός *χάρτης* карта путева; -ή *κυκλοφορία* друмски саобраћај; -ή *βοήθεια* помоћ на друму

οδογέφυρα, η вијадукт

οδοδείχτης, ο ознака (табла) правца, удаљености, укрштања, називима места

οδοπορία, η путовање, вожња друмом

οδοπορικά, τα путни трошкови, путна дневница

οδοπορικό, το маршрута, итинерер

οδοπορικός, -η, -ο путни, друмски

οδοπόρος, ο пешак, који путује пешице

οδοπόρῶ, (ε), (само у *ὑрез* и *имιφ.*) пешачити, маршевати

οδοκαθαριστής, ο чистач улица

οδομαχία, η такмичење у трчању (по улицама града)

οδοντιατρείο, το зубна ординација

οδοντιατρική, η зубарство, дентологија

οδοντιατρικός, -η, -ο зубарски, дентолошки

οδοντίατρος, ο → **οδοντογιατρός, ο** зубар, дентист

οδοντικός, -ή, -ό зубни: -ό *νεύρο* зубни живац, нерв; -ά *σύμφωνα* зубни сугласници (т, д)

οδοντόβουρτσα, η четкица за зубе

οδοντογιατρός, ο → **οδοντίατρος, ο**

οδοντογλυφίδα, η чачкалица: *Αυτός δεν είναι άνθρωπος, είναι οδοντογλυφίδα.* Ово

није човек, то је чачкалица. (врло слаб, мршав)

οδοντογονία, η → **οδοντογένεση, η** ницање зуба (код одојчета)

οδοντοθεραπεία, η лечење зуба

οδοντοθεραπευτική, η зубна терапија

οδοντοθεραπευτικός, -ή, -ό зубнотерапевтски

οδοντοπάθεια, η обољење зуба

οδοντόπαστα, η зубна паста

οδοντόπονος, ο зубобоља

οδοντοπρόферτος, -η, -ο који се изговара помоћу зуба; зубни сугласници (т, д)

οδοντοστοιχία, η вилица, чељуст; протеза

οδοντοσφράγιση, η оправка, пломбирање зуба

οδοντοτεχνία, η → **οδοντοτεχνική, η** зубна техника, израда вештачких зуба

οδοντοτεχνικός, -ή, -ό зуботехничарски

οδοντοτεχνίτης, ο зуботехничар

οδοντοφυΐα, η ницање зуба

οδοντοφυώ добијати прве зубе (код беба)

οδόντωμα, το узубљеност, зуб на зупчанику, зубац

οδοντωτός, -ή, -ό зубат

οδοποιία, η изградња путева

οδοποιός, ο инжењер, градитељ путева

οδός, η пут, улица, друм: *Πρέπει να ακολουθήσεις τη νόμιμη οδό για τη λύση του προβλήματός σου.* Да би решио своје проблеме, треба да следиш законит пут.

οδόστρωμα, το → **στρώση, η** прекривање путева (асфалтом, бетоном)

οδοστρωτήρας, ο парни ваљак за путеве

οδόφραγμα, το улична барикада

οδύνη, η душевни бол, туга, патња

οδυνηρός, -ή, -ό тужан, болан, паћенички

οδυρμός, ο → **θρήνος, ο** → **κλάμα, το** → **μοιρολόγι, το** јадиковка, запевање, тужаљка, тужбалица

οδύρομαι → **θρηνώ** → **μοιρολογιῶ** јадиковати, плакати неутешно

Οδυσσεάς, ο Одисеј, лично име

Οδύσσεια, η 1. Одисеја, поетско дело Хомера „Одисеја“ о повратку краља Одисеја у домовину, Итаку, после завршетка тројанског рата; 2. *φινι*. тежак, мучан и дугачак пут до неког циља; перинетија

όζαινα, η обољење носне шупљине са непријатним мирисом при издисају

όζος, ο чвор; зглоб; *мед.* полип

όζω заударати, запахнути, воњати

όθρε → όθι → όθρενε (*ἄριλ.*) тамо где, од куда
οθόνη, η → **πανί, το** → **ιστί, το** бело платно, чаршав; једро: ~ *τραπέζης* стони чаршав; ~ *κλίνης* креветски чаршав; ~ *κινηματογράφου, τηλεοράσεως* екран биоскопа, телевизора
οίδημα, το надутост, отеклина
οιδιπόδειος, -α, -ο едиповски: -ο *σύμπλεγμα* Едипов комплекс
οίηση, η умишљеност, надувеност, уображеност, сујета
οικειοποίηση, η → **οικείωση, η** присвајање, својатање, узурпација
οικειοποιούμαι, -ποιήθηκα присвајати, својатати, узурпирати
οικείος, -α, -ο близак, присан; **οικείοι, οι** блиски пријатељи, рођаци: *Είναι οικείος με...* Присан је са...
οικειότητα, η блискост, присност, интимност, срдачност
οίκημα, το кућа, зграда, становање
οίκηση, η становање, станарско право
οικήσιμος, -η, -ο → **κατοικήσιμος, -η, -ο** подесан за становање, стамбени
οικητήριο, το кућа, стамбена зграда
οικία, η → **οίκος, ο** кућа, зграда за становање
οικιακά, τα кућни послови
οικιακός, -ή, -ό кућни, домаћи: -ά *ζώα* кућне животиње; -ός *φίλος* кућни пријатељ; - *Ζητείται οικιακή βοήθος*. Тражи се кућна помоћница.
οικισμός, ο изградња станова; (стамбено) насеље
οικιστής, ο оснивач града, колонизатор
οικογένεια, η породица, фамилија, родбина
οικογενειακός, -ή, -ό породични, фамилијарни, родбински: -ό *συμβούλιο* породични савет; -ό *επίδομα* породични додатак, приходи; -ό *δίκαιο* породично право
οικογενειακώς → **οικογενειακά** (*ἄριλ.*) породично, на породичан начин
οικογενειάρχης, ο старешина, глава породице
οικοδεσπότης, ο, ж. -*δέσποινα, η* глава породице, домаћин, власник куће
οικοδίαιτος, -η, -ο кућни: -α *ζώα* кућне животиње
οικοδιδάσκαλος, ο, ж. -*άλισσα, η* кућни учитељ

οικοδομή, η грађевина, зграда
οικοδόμημα, το зграда
οικοδόμηση, η градња куће, зграде
οικοδομήσιμος, -η, -ο подесан за градњу, грађевински: -η *ξυλεία* грађевинско дрво
οικοδομική, η грађевинарство
οικοδομικός, -ή, -ό грађевински: -ό *σχέδιο* грађевински план; -ά *υλικά* грађевински материјал; -ή *άδεια* грађевинска дозвола
οικοδόμος, η грађевинац, грађевинар, зидар, неимар
οικοδομώ, -ησα, -ήθηκα, -ημένος заснивати; градити
οικοκυριός, -ή, -ό домаћински, кућни, газдински
οικολογία, η екологија
οικολογικός, -ή, -ό еколошки
(οι)κονομημένος, -η, -ο економски јак, имућан
οικονομία, η економија, газдовање, економичност, штедња
οικονομίες, οι уштеда, штедња
οικονομικά, τα економско стање, приход-расход; финансије
οικονομικός, -ή, -ό економски, економичан; јефтин, јевтин
οικονομολογία, η → **οικονομική, η** економска наука, економија
οικονομολογικός, -ή, -ό економски
οικονομολόγος, ο/η економист(а)
οικονόμος, ο/η економ
οικονομώ, (ε), -νόμησα, -ήθηκα, -ημένος економисати, штедети
οικόπεδο, το грађевински терен, земљиште
οικοπεδούχος, ο/η власник грађевинског земљишта
οικοπεδοφάγος, ο 1. шпекулант са грађевинским плацевима; 2. узурпатор (туђег земљишта)
οίκος, ο кућа, зграда: *εκδοτικός* ~ издавачка кућа; ~(*του*) *Θεού* божја кућа, храм божји; ~ *τυφλών* Дом слепих; ~ *ανοχής* јавна кућа, бордел; *Λευκός* ~ Бела кућа; ~ *μόδας* модна кућа; - *Κατάγεται από τον οίκο Σούτσων*. Потиче из породице Суцо.
οικόσιμο, το грб, грб племићке породице
οικόσιτος, -η, -ο уско, строго домаћи, кућни

οικοσκευή, η кућне ствари (намештај, посуђе, апарати и сл.): *Ο δημόσιος υπάλληλος, κατά τη μετάθεσή του, πληρώνεται και για τη μεταφορά της οικοσκευής του.* Јавном службенику се приликом премештаја даје накнада и за пресељење свих кућних ствари.

οικοτεχνία, η кућна радиност

οικοτροφείο, то интернат, пансион

οικότροφος, -η, -ο 1. стипендиста, ђак интерната; 2. самац који се храни и станује у туђој кући

οικουμένη, η васељена, свет, земља, екумена

οικουμενικός, -ή, -ό васељенски, екуменски

οικουμενισμός, ο екуменизам

οικουρώ, (ε), (само у *ἕρ.* и *имѣф.*) бити стално у кући (због болести или нерасположења)

οικτιρμός, ο сажалјивост, саучествовање

οικτίρω, οίктиρα осећати, бити сажалјив, саосећати: *Οικτίρω τα γενόμενα.* Жалим што се то догодило. – *Σε οικτίρω.* Сажалјевам те, жалим те.

οίκτος, ο туга, жалост, сажалјење, симпатија: *Είναι άξιος για οίκτο.* Достојан је жаљења. – *Η αθλιότητά του προκαλεί οίκτο.* Његово мизерно стање побуђује сажалјење.

οικτρός, -ή, -ό достојан жаљења, јадан, несрећан

οινολογία, η винарство

οινολογικός, -ή, -ό винарски

οινολόγος, ο/η стручњак за производњу вина, познавалац квалитета и врсте вина

οινομαγειρείο, то → **ταβέρνα**, η крчма, гостионица, таверна

οινοπαντοπωλείο, то продавница вина

οινοπαραγωγός, ο/η произвођач вина

οινόπνευμα, то → **αλιοόλη**, η алкохол

οινοπνευματικός, -ή, -ό алкохолни, алкохолничарски

οινοπνευματοποιείο, то фабрика за прераду (производњу) вина и осталих алкохолних пића

οινοπνευματοποιήσιμος, -η, -ο који је подесан за производњу алкохолног пића

οινοπνευματοποιία, η индустрија алкохолних производа

οινοπνευματοποιός, ο произвођач алкохолних пића

οινοπνευματώδης, -ης, -ες, *ἰεν.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η који садржи алкохол, алкохолни: *οινοπνευματώδη ποτά* алкохолна пића

οινοποιείο, то фабрика, творница за производњу вина

οινοποίηση, η претварање непреврелог грођаног сока у алкохол

οινοποιία, η винарство

οινοποσία, η претерана употреба вина, опијање: *Πέθανε από υπερβολική οινοποσία.* Умро је због превелике употребе вина.

οινοπότης, ο *ж.* -**πότισσα**, η → **μέθυσος**, ο → **μπεκρίς**, ο, пијанац, бекрија, винопија

οινοποτώ пити вино

οιнопωλείο, то → **κрасοπουλειό**, то → **ταβέρνα**, η продавница вина, таверна

οινοπώλης, ο → **κрасοπώλης**, ο продавац вина

οίνος, ο → **κрасί**, то вино

οινοφόρος, -α, -ο винородан

οινοχόος, ο → **κεραστής**, ο пехарник, точилац вина

οισοφάγος, ο једњак

οιστριλασία, η 1. надражај од убода обада, обадање; 2. бес, жестина, раздраженост

οιστριλάτος, -η, -ο 1. раздражен убодом обада; 2. одушевљен, полетан

οιστριлатώ, -ησα, -ήθηκα, -ημένος раздражити се, разбеснети се, осетити подстицај, полет

οίστρος, ο → **βοϊδόμυγα**, η → **ντάβανος**, ο → **αλογόμυγα**, η обад; коњска мува

οιωνός, ο визионарство, предсказање, прошто, слутња

οιωνοσιοπία, η прорицање, гатање, предсказивање

οιωνοσιόπος, ο визионар, пророк, предсказивач, гатар

οκά, η (*шур.*), *мн.* -άδες стара тежинска мера, ока (1 280 г)

οκαδιάρικος, -η, -ο који тежи једну оку

οκαζιόν, η (*франц.*) прилика

οκνά (*ѣрил.*) → **τεμπελικά** → **νωθρά** отежући, двоумећи, лењо, споро, неодлучно

οκνεύω → -ομαι, **όκνεψα** отезати, двоумити се, оклевати

οκνηρία, η → **νωθρότητα**, η лењост, тромост, инертност

οκνηρός, -ή, -ό лењ, тром, инертан

οκνός, -ή, -ό лењ, тром, немаран, инертан:
οκνή νοικοκυρά лења (немарна) дома-
ћица

οκρίβαντας, ο → καβαλέτο, то трonoжац,
сликарски сталак, штафелај

οκτάβα, η → οχτάβα, η (муз.) октава; музич-
ка лествица

οκταγωνικός, -ή, -ό → οχταγωνικός, -η, -ό
осмоугаони, осмоугли

οκτάγωνος, -η, -ο → οχτάγωνος, -η, -ο ос-
моугаони

οκτάεδρος, -η, -ο → οχτάεδρος, -η, -ο окта-
едар, геометријско тело са осам равни

οκτακόσια → οχτακόσια осам стотина
(800)

οκτακοσιοστός, -ή, -ό → οχτακοσιοστός, -ή,
-ό осамстоти

οκταπλάσια → οχταπλάσια (ὑριλ.) осам
стотина пута (веће, теже, дуже)

οκταπλασιάζω → οχταπλασιάζω (πο)осмо-
ростручити

οκταπλάσιος, -ια, -ιο → οχταπλάσιος, -α, -ο
осмострук

οκτάπλευρος, -η, -ο → οχτάπλευρος, -η, -ο
осмостран(и)

οκτάστιχος, -η, -ο → οχτάστιχος, -η, -ο ос-
мостиховни, који има 8 стихова

οκτασύλλαβος, -η, -ο → οχτασύλλαβος, -η,
-ο осмослоговни, осмосложни

οκτάωρος, -η, -ο → οχτάωρος, -η, -ο осмо-
часовни, осмосатни

οκτώ → οχτώ осам (8)

οκτωβριανός, -ή, -ό октобарски

Οκτώβριος, ο октобар

οκτωήχι, το → (ο)χτωήχι, το црквена књига,
октоих, осмогласник

ολάκερος, -η, -ο → ολόκληρος, -η, -ο →
ακέραιος, -ια, -ιο читав, цео

ολάνοιχτος, -η, -ο широм отворен

ολάρμενος, -η, -ο који плови са пуним јед-
рима

ολάσπρος, -η, -ο → ολόασπρος, -η, -ο потпу-
но, сасвим бео

όλβιος, -ια, -ιο срећан, блажен; богат

ολέθριος, -ια, -ιο погубељан, катастрофа-
лан; зао, погубан

όλεθρος, ο катастрофа, пропаст, разарање

ολημέρα → ολημερίς (ὑριλ.) цео дан, целод-
невно

ολιγάριθμος, -η, -ο малобројан

ολιγαριής, -ής, -ές, → λιτός, -ή, -ό →
εγκρατής, -ής, -ές скроман, задовољан
малим

ολιγαρχία, η олигархија

ολιγαρχικός, -ή, -ό олигархијски

ολιγοζωία, η краткотрајност живота, крат-
ковечност

ολιγόζωος, -η, -ο → λιγόζωος, -η, -ο →
λιγοζώτος, -η, -ο који је кратко живео,
кратковек

ολιγοήμερος, -η, -ο → λιγοήμερος, -η, -ο
1. који траје мало дана, краткорочан;
2. коме остаје још мало дана живота

(ο)λιγόκαρδος, -η, -ο → δειλός, -ή, -ό →
μικρόψυχος, -η, -ο кукавички, малоду-
шан, плашљив

(ο)λιγόλογος, -η, -ο ћутљив, који мало го-
вори, лаконски

(ο)λιγόπιστος, -η, -ο маловеран, непо-
верљив, сумњичав

ολίγος, -η, -ο → λίγος, -η, -ο малобројан,
мален, краткотрајан: -ος χρόνος крат-
ко време; -α χρήματα мала сума новца;
-ος αέρας слаб ветрић, поветарац; – Εί-
ναι ολίγοι. Малобројни су. – Ηρθαν ολίγοι
(λίγοι) φίλοι. Дошла је неколицина при-
јатеља. – Τα λίγα που είχε μάθει. Нешто
мало што је научио. – Παρ' ολίγο να πέ-
σει. Умало (замало) да падне. – Λίγο μετά
την αναχώρησή του. Мало после његовог
одласка. – Ολίγο να προσέξετε θα το κα-
ταφέρετε. Да сте само мало пазили, ви
бисте то постигли (успели, решили). –
Πιες το από λίγο. Пиј то полако! – Πήρε ο
καθένας από λίγο. Сваки је узео помало.

ολιγοστεύω → λιγοστεύω

ολιγόστιχος, -η, -ο који има мало стихова

ολιγοστός, -ή, -ό → λιγοστός, -ή, -ό малоб-
ројан, незнатан

ολιγοφραγία, η → λιγοφραγία, η скромност у
јелу, суздржавање у јелу

(ο)λιγόφραγος, -η, -ο који мало једе, који се
суздржава

ολιγοχρόνιος, -ια, -ιο → ολιγόχρονος, -η, -ο
→ λιγόχρονος, -η, -ο који траје или живи
мало година, краткотрајан, кратковек

ολιγοψυχία, η → λιγοψυχία, η малодушност,
стидљивост, плашљивост

(ο)λιγόψυχος, -η, -ο малодушан, стидљив,
плашљив

(ο)λιγοψυχώ, (ε), -ψύχησα не имати храб-
рости, плашити се, бити малодушан

олиγωρία, η немар, нехат, небрига, аљка-
вост
оликός, -ή, -ό општи, целокупан, потпун
ολκή, η → **έλξη**, η → **τράβηγμα**, το тежина;
вучење, потезање; *μεϊϋφ.* σπουδαιότητα,
η важност, значај
όλιμος, -η, -ο → **ελατός**, -ή, -ό растегљив,
кован
олиμότητα, η растегљивост, ковност
олландикός, -ή, -ό → **олландέζικος**, -η, -ο
холандски
όλμος, ο → **ολμοβόλο**, το тешки топ вели-
ког калибра, са кратком цеви, хаубица,
мерзер
όλο (*ϋрил.*) стално, непрестано, увек: *Ολο*
τσακιώνεται κι όλο γκρινιάζει. Стално се
свађа и приговара (пребацује).
ολόγερος, -η, -ο неоштећен, неповређен,
читав; здрав, крепак
ολόγιμος, -η, -ο потпун, препуњен: -ο
φεγγάρι пун месец
ολόγραφος, -η, -ο, *ϋрил.* **ολογράφως** писан,
писани, ручни (нпр. тестамент), оло-
графски
ολόγυμνος, -η, -ο → **τσιτσιδος**, -η, -ο потпу-
но го, наг, обнажен
ολόγυρα (*ϋрил.*) уокруг, унаоколо, свуда
около, у круг: *Το σπίτι έχει κήπο ολόγυρα.*
Врт је свуда около куће. – *Ηταν όλοι ολό-*
γυρά του. Сви су били око њега. – *Κάθι-*
σαν ολόγυρα. Поседаше у круг.
ολόδροσος, -η, -ο овлажен са свих страна,
орошен
ολοένα (*ϋрил.*) непрестано, стално; све јед-
но, све једнако: *Ολοένα φωνάζει.* Непре-
стано виче. – *Ολοένα και χειρότερα πηγαί-*
νει. Све се стално погоршава. – *ολοένα*
και περισσότερο све више и више
ολοζώντανος, -η, -ο пун живота, активан,
делотворан, жесток
ολοήμερος, -η, -ο целодневни
ολοίδιος, -ια, -ιο потпуно исти, иденти-
чан
ολοίσι(ι)α (*ϋрил.*) стално право, стално у
истом смеру, без скретања, равно
ολοίσιος, -ια, -ιο прав, усправан: -ο *δέντρο*
усправно дрво
ολοκάθαρος, -η, -ο врло чист, јасан, про-
зрачан
ολοκαίνουργος, -η, -ο → **ολοκαίνουργιος**,
-ια, -ιο потпуно, сасвим нов

ολοκαύτωμα, το 1. жртва свепаљеница; 2.
жртвовање, посвећење
ολόκληρος, -η, -ο цео, читав, потпун, це-
локупан
ολοκλήρωμα, το попуњавање, комплети-
рање, интегрисање, довршавање
ολοκληρώνω, -κλήρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
попунити, комплетирати, интегрисати,
дovршити
ολοκλήρωση, η попуњавање, комплети-
рање
ολοκληρωτικός, -ή, -ό, *ϋрил.* -ά потпун, то-
талан, интегралан
ολοκληρωτισμός, ο тоталитарност (нпр.
државне власти)
ολόλευκος, -η, -ο сав, потпуно бео, из-
бељен
ολόμαλλος, -η, -ο сав од чисте вуне
ολόμαυρος, -η, -ο потпуно црн, таман, мра-
чан
олоμέλεια, η целина
олоμέταξος, -η, -ο сав од чисте свиле
олоμόναχος, -η, -ο потпуно сам, усамљен,
осамљен
ολонуχτία, η → **ολонуκτία**, η свеноћно бде-
ње, свеноћница
ολонуχτίς (*ϋрил.*) целе ноћи, од вечери до
јутра, целоноћно
ολόπλευρος, -η, -ο свестран, општи
ολοπρόθυμος, -η, -ο спреман на све
ολόρθος, -η, -ο → **ολόρτος**, -η, -ο потпуно
усправан, окомит
όλος, -η, -ο сав, читав, цео, све, стално: -ος
ο κόσμος читав (сав) свет; -η *την ημέρα*
целог дана; -οι *μας* сви ми; – *Ολο γελά-*
ει. Само се смеје. – *Είμαι όλος αυτιά.* Сав
сам се претворио у ухо. – *με όλη μου την*
καρδιά свим срцем, од свег срца; – *Ημα-*
σταν δέκα όλοι όλοι. Било нас је свега де-
сеторо. – *Τα ξέρει όλα.* Зна све. – *Ολα κι*
όλα, αλλά αυτό δε γίνεται. Све, све, али то
не! Све у свему, али... – *Είναι όλο θυμω-*
μένος. Стално је љутит. – *Ολα τα ζωντα-*
νά πεθαίνουν. Сва жива бића умиру.
ολόσκεπος, -η, -ο → **ολοσκέπαστος**, -η, -ο
потпуно покривен, прекривен
ολοσκότεινος, -η, -ο сасвим мрачан: -η *νύ-*
χτα тамна (непрозирна) ноћ
ολόστεγνος, -η, -ο сасушен, пресушен: *Η*
γη είναι ολόστεγνη. Земља је сасушена.
олоστόλιστος, -η, -ο богато украшен,
окићен

ολοστρογγυλος, -η, -ο савршено округло
 ολόστροωτος, -η, -ο → απλωμένος, -η, -ο потпуно прострт, положен
 ολόσωμα, τα једноставни микроорганизми
 ολόσωμος, -η, -ο → ολόκληρος, -η, -ο читав
 ολοταχώς (*ὑριλ.*) врло брзо, свом брзином
 ολότελα (*ὑριλ.*) потпуно, сасвим
 ολότητα, η → σύνολο, το укупност, целина, целокупност, скуп
 ολοτρόγυρα → ολόγυρα (*ὑριλ.*) около, са свих страна
 ολούθε (*ὑριλ.*) унаоколо, са сваке стране
 ολοφάνερα (*ὑριλ.*) очигледно, очевидно, евидентно
 ολοφάνερος, -η, -ο очигледан, очевидан, евидентан
 ολόφωτος, -η, -ο → κατάφωτος, -η, -ο потпуно, јако осветљен са сваке стране
 ολόχαρος, -η, -ο (*ὑριλ.*) пун среће, пре-срећан
 ολόχλωρος, -η, -ο → καταπράσινος, -η, -ο зелен, потпуно зелен
 ολοχρονίς (*ὑριλ.*) целе године, непрекидно, стално
 ολόχρυσος, -η, -ο златан, од чистог злата
 ολόψυχα (*ὑριλ.*) од свег срца, целом душом
 ολυμπιάδα, η олимпијада
 ολυμπιακός, -ή, -ό олимпијски
 ολυμπιονίκης, ο олимпијски победник
 ολύμπιος, -ια, -ιο олимпијски
 ολυνθιακός, -ή, -ό олинтски
 ολωσδιόλου (*ὑριλ.*) потпуно, сасвим
 ομάδα, η група, тим
 ομαδιά (*ὑριλ.*) заједно, групно, тимски
 ομαδικός, -ή, -ό групни, тимски
 ομαλά (*ὑριλ.*) нормално, регуларно
 ομαλός, -ή, -ό → κανονικός, -ή, -ό → σύμμετρος, -η, -ο раван, правилан, редован, једнолик
 ομαλότητα, η нормално, редовно стање, мир
 ομάλυνση, η сређивање, нормализација
 ομαλύνω, ομάλυνα, -ύνθηκα, -υμένος среди-ти, изравнати, нормализовати
 ομελέτα, η омлет, кајгана
 ομήγυρη, η састанак, дружина, скуп истомишљеника
 ομηρία, η заробљеништво, заточеништво
 ομηριικός, -ή, -ό хомерски, епски

ομηριστής, ο хомерист
 όμηρος, ο/η талац, заробљеник
 όμικρον, το омикроп, „ο“, петнаесто слово грчког алфабета
 ομιλητής, ο, ж. -ήτρια, η говорник
 ομιλητική, η говорништво
 ομιλητικός, -ή, -ό говорљив, причљив
 ομιλία, η говор, говорење
 όμιλος, ο група људи, друштво, дружина
 ομιλουμένη, η → καθομιλουμένη, η говор једног краја, наречје, дијалект
 ομιλώ → μιλώ
 ομίχλη, η магла: ξηρή ~ сува магла, смог; – *Ολη τη μέρα δε σηκώθηκε η ομίχλη.* Цео дан магла се није дигла.
 ομιχλώδης, -ης, -ες, *ἰεν.* -ους, *ак.* -η, *μн.* -εις, -η пун магле, замагљен, магловит
 ομο-префикс за: једнако, исто
 ομοαξονικός, -ή, -ό који има исту осовину
 ομοβροντία, η → μπαταριά, η плотун, салва
 ομογάλαχτος, -η, -ο брат или сестра „по млеку“
 ομογένεια, η заједничко порекло, сународност
 ομογενής, -ής, -ές, *ἰεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή рођачки, родбински, саплеменски
 ομογλωσσία, η истојезичност, једнојезичност
 ομόγλωσσος, -η, -ο истојезичан, једнојезичан
 ομόγνωμος, -η, -ο истомишљенички
 ομογνωμοσύνη, η истомишљеност, сагласност мисли
 ομόδοξος, -η, -ο истомишљенички; истоверни; *Οι Σέρβοι και οι Έλληνες είναι – οι.* Срби и Грци су истоверни.
 ομοεθνης, -ής, -ές, *ἰεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή сународнички, истоплеменски
 ομοεθνία, η сународност
 ομοειδής, -ής, -ές, *ἰεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή истоветан
 ομόθρησκος, -η, -ο истоверник, једноверник
 ομόθυμος, -η, -ο, *ὑριλ.* -α једногласан, једнодушан
 ομοιάζω → μοιάζω, έμοιασα личити, бити сличан: *Μοιάζει με τη μητέρα της.* Личи на своју мајку. – *Αν δε μοιάζανε, δε συμπεθεριάζανε.* Да нису били слични, не би се ни ородили (зближили, венчали).

ομοιογένεια, η једнородност, униформност, сличност
ομοιογενής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή једнородан, сличан
ομοιοκαταληξία, η римовање, рима, слик
ομοιοκατάληχτος, -η, -ο римован
ομοιομορφία, η униформност, саобразност, једнообразност
ομοιόμορφος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α истоветан, униформан, истог изгледа
ομοιοπάθεια, η сапатништво
ομοιοπαθής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή → ομοιοπαθος, -η, -ο сапатнички
ομοιοπαθητική, η хомеопатија, истоветно дејство (разних лекова)
ομοιοπαθητικός, -ή, -ό сапатнички
ομοιόπτωτος, -η, -ο који је у истом падежу
όμοιος, -α, -ο, *ἕριλ.* -α исти, једнак; сличан, налик
ομοιόσχημος, -η, -ο који има исти облик
ομοιοτέλευτος, -η, -ο римован, сликован
ομοιότητα, η сличност, (с)личење
ομοιοτυπία, η исти изглед ствари; једнообразност
ομοιότυπο, то копија
ομοιότυπος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α једнообразан; истоветан
ομοίωμα, то верна копија, репродукција
ομοιωματικά, та (*ἱрам.*) знак истоветности дето (-“-), поновљено
ομοιωματικός, -ή, -ό који указује на сличност
ομοίωση, η поређење, упоређење
ομοκεντρία, η → ομοκεντρικότητα, η средишност, концентричност
ομόκεντρο, то заједничко средиште, исти центар
ομόκεντρος, -η, -ο → ομοκεντρικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά средишњи, концентричан
ομολογητής, ο страдалник и прогнаник због верности хришћанској вери
ομολογία, η сагласност, прихватање, признавање, казивање
ομόλογο, то обећање, обавеза, писмена сагласност
ομόλογος, -η, -ο истомишљени; одговарајући, подобан
ομόλογος, ο истомишљеник
ομολογώ → μολογώ, (ε, α), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος 1. прихватити, признати, сагласити се; 2. вредети, ваљати: Ομολόγησε

την ενοχή του. Признао је своју кривицу.
– Για μολόγα μας τι ξέρεις! Реци нам шта знаш! – Τίποτα δε μολογάει τούτο το φαϊ.
Ово јело не ваља ништа.

ομομήτριος, -α, -ο рођени од исте мајке; -οι αδελφοί браћа по мајци
ομόνοια, η → συμφωνία, η слога, сагласност, договор: Η ομόνοια σπίτια χτίζει κι η διχόνοια τα γρεμίζει (*παροιμ.*). Слога кућу гради а неслога је разграђује. (*ἕοσλ.*)
Ομόνοια, η Омонија (трг у Атини)
(ο)μόνω, όμοσα → αμόνω заклети се
ομοούσιος, -ια, -ιο исте природе, исте суштине, једносуштни: Τριάς ομοούσιος Једносуштна Тројица
ομοπάτριος, -ια, -ιο рођени од истог оца
όμορος, -η, -ο → γειτονικός, -ή, -ό гранични, суседни
ομόρρυθμος, -η, -ο сличан, једнак; Ομόρρυθμη εταιρεία трговачко удружење са заједничком одговорношћу свих чланова
ομορφάδα, η лепота, љупкост
ομορφαίνω, ομόρφυνα улепшати, постати лепши, пролепшати (се)
ομορφάνθρωπος, ο → καλοκομμένος, ο леп, наочит, стасит човек
ομορφιά, η → ωραιότητα, η → ομορφάδα, η лепота, љупкост
ομορφονιός, ο → μορφονιός, ο лепотан, лепотанка
ομορφοκαμωμένος, -η, -ο онај који је леп створен, који се леп родио, лепо урађен
όμορφος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α леп
ομοσπονδία, η савез, федерација
ομοσπονδιακός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά савезни, федеративни, федерацијски
ομόσπονδος, -η, -ο савезни
ομόστεγος, -η, -ο који станује у истој кући, „под истим кровом“
ομοταξία, η класа, врста, ред, сталеж
ομότιμος, -η, -ο исте вредности, истог ранга, подједнако цењен
ομοτράπεζος, -η, -ο, који једе за истим столом
ομόφρονας, ο истомишљеник, партијски друг
ομοφρονώ, (ε), -φρόνησα бити истог мишљења, истог убеђења
ομοφυλία, η припадност истој раси, племену, роду

ομόφυλος, -ης, -ο који је исте расе, племе-
на, рода
ομοφυλοφιλία, η хомосексуалност
ομοφυλόφιλος, -ης, -ο хомосексуални
ομοφυλόφιλος, ο хомосексуалац
ομοφωνία, η једногласност, сагласност,
хармоничност, сагласје
ομόφωνος, -ης, -ο сагласан, складан, хармо-
ничан; истог мишљења
ομοχειρία, η група бродских тобџија, пос-
лужиоци топа
ομπρέλα, η кишобран, сунцобран
ομπρελάδιο, το радионица и продавница
кишобрана
ομπρελάς, ο израђивач и продавац кишо-
брана, кишобранџија
ομπυάζω → εμπυάζω, ομπυασα, -ασμένος
гнојити, загнојити, уплеснивити, убуђа-
вити
ομπυασμα, το → εμπυασμα, το гнојење
ομπυο, το → εμπυο, το → πύο, το
ομφάλιος, -α, -ο → ομφαλικός, -ής, -ό пупча-
ни: -ος λώρος пупчана врпца
ομφαλοκήλη, η пупчани брух, кила, хер-
нија
ομφαλός, ο → αφαλός, ο пупак
ομφαλοσκοπία, η непокретност, умртвље-
ност
ομφαλοσκόπος, ο умртвљен, тром, инер-
тан
ομώνυμος, -ης, -ο 1. истоимени; 2. хомо-
ним, реч истог назива, истог изговора,
али различитог значења (сто, крив, суд,
бала, око, лик): Ομώνυμες λέξεις (нпр.
θήρα, θύρα, λύρα, λίρα итд.)
όμως (св.) међутим, ипак, али, премда,
мада, иако
ον, το ἰен. όντος → υπόσταση, η биће, ство-
рење, створ: τα έμψυχα όντα жива бића;
– αναίσχυτο όν бестидно створење,
створ; – Ο άνθρωπος είναι ον λογικό. Чо-
век је разумно биће.
όναγρος, ο 1. дивљи магарац; 2. старински
уређај, бојна справа за избацивање ве-
ликог камења, катапулт
ονειδίζω, ονειδισα, -ίστηκα вређати, опту-
живати, срамотити, изругивати
ονειδισμός, ο псовање, вређање, срамо-
ћење, ругање
ονειδιστικός, -ής, -ό псовачки, увредљив,
срамотан, подругљив

όνειδος, το клетва, псовка, пребацивање,
напад
(ο)νειρεύομαι, -εύτηκα сањати, машта-
ти, замишљати: Κοιμάται κι ονειρεύε-
ται. Спава и сања. – Ονειρεύτηκα από-
ψε τη μάνα μου. Уснио сам ноћас своју
мајку. – Είπ' όμορφη η χώρα σας, μα δεν
είν' εκείνη που ονειρεύτηκα. Лепа је ваша
земља, али није онаква каквом сам је
замишљао.
ονειρικός, -ής, -ό који је „као у сну“, машто-
вит, фантастичан, сновиђен
όνειρο, το сан, сневање: ... θερινής νύχτας
сан летње ноћи; – Τον είδα στο όνειρό
μου. Видех га у сну. – Το όνειρό μου βγήκε
αληθινό. Сан ми се обистинио (οства-
рио). – Τ' όνειρό του ήταν να γίνει πλού-
σιος, αλλά πέθανε φτωχός. Његов сан био
је да постане богат, али је умро сиро-
машан.
ονειρόδραμα, το драма заснована на не-
чијем сну
ονειροκρίτης, ο тумач снова, сановник
ονειρομαντεία → ονειρομαντική, η тумачење снова
ονειρομάντης, ο, ж. -ισσα, η тумач снова
ονειροπλασμένος, -ης, -ο → ονειρόπλαστος,
-ης, -ο чаробан, измишљен (у сновима)
ονειροπόλημα, το сањарење, маштање,
сањарија, тлапња
ονειροπόληση, η → ονειροπόλημα, το
ονειροπόλος, ο сањар, маштар
ονειροπολώ, (ε), -πόλησα сањарити, машта-
ти
ονειροφантаσία, η сањарење, сањање, сни-
вање
ονειρώδης, -ης, -ες, ἰен. -ους, ак. -η, мн. -εις,
-η сановит, маштовит, врло леп, прекра-
сан
ονείρωξη, η полуџија
ονολατρία, η обожавање фантастичних
бића и демона која управљају сновима
όνομα, το име, углед: βαπτιστικό ~ крште-
но име; πλαστό ~ лажно име; – Λέγω το
όνομά μου. Кажем своје име. – Εχω το
όνομά μου. Имам имендан. – Κάλλιο το
μάτι σου παρά το όνομά σου. Боље изгу-
бити очи него поштено име. – Βγήκε το
όνομά του. Изишао је на лош глас.
ονομάζω, ονόμασα, -άστηκα, -ασμένος име-
новати, дати име, звати по имену, назва-

ти: – Το παιδί το ονόμασα Γιώργο. Детету сам дао име Јоргос.

ονομασία, η именовање, давање имена, наименовање

ονομαστική, η први падеж деклинације, номинатив

ονομαστικός, -ή, ό, ἴριλ. -ά номинални, именички: -ή γιορτή имендан; -ή ψηφοφορία поименично гласање; -ή αξία номинална вредност

ονομαστός, -ή, -ό → **διάσημος**, -η, -ο → **ξαιουστός**, -ή, -ό који има име, углед, чувен

ονοματεπώνυμο, то име и презиме

ονοματίζω → **νοματίζω**, **ονομάτισα**, -τηκα, -μένος именовати, дати име, поименично набрајати

ονοματικός, -ή, -ό именични

ονοματολογία, η терминологија, номенклатура

ονοματολογικός, -ή, -ό, ἴριл. -ά номенклатурни, терминолошки

ονοματολόγιο, то стручни, терминолошки каталог

ονοματοποιημένος, -η, -ο ономатопејски

ονοματοποιία, η ономатопеја

ονοματοποιώ, (ε), -ποίησα, -ήθηκα, -ημένος подражавати звуке ономатопејски (мјукати, цврчати, шушкати, пљуснути, режати)

όντας → **επειδή** будући да, пошто: *Οντας φτωχός δεν μπορείς να κάνεις πολλά πράγματα.* Будући да си сиромашан, не можеш много да учиниш.

όντας → **όταν** кад, када: *Οντας βυθίσει ο ήλιος και το σούρουπο ακλουθήσει.* (Μαβίλης) Кад Сунце залази (тоне), и сумрак пада.

οντάς, ο (ἴур.) сала, просторија, соба

онтоγένεση, η → **онтоγονία**, η онтогенеза

онтоγενετικός, -ή, -ό → **онтоγονικός**, -ή, -ό онтогенетски

онтоλογία, η онтологија, грана метафизике

онтоλογικός, -ή, -ό онтолошки

онтоλόγος, ο онтолог

онτότητα, η постојање, суштина, бит: *Ποια είναι η οντότητα της ψυχής;* Која је суштина душе? – *Ανθρωπος χωρίς οντότητα.* Човек без својег ја.

онтулάρисμα, то → **онтулаσιόν**, η ондулација, коврчање косе, ондулирање

онтулάρω ондулирати

οξαλικός, -ή, -ό оксални

οξαποδώ, ο (νεῦρομ.) → **διάβολος**, ο → **δαίμονας**, ο ђаво, сотона, враг, демон

οξιά, η буква

οξίδιο, το (χημ.) оксид

οξιδώνω, οξιδωσα, -ώθηκα, -μένος оксидирати

οξίδωση, η оксидација

οξικός, -ή, -ό сирћетни: -ό οξύ сирћетна киселина; -ή ζύμωση сирћетно врење

οξοποίηση, η укисељавање, претварање у сирће

οξοποιία, η производња сирћета

οξύ, το, ἱен. -έος киселина: *θειικό, υδροχλωρικό* ~ сумпорна, хлороводонична киселина

οξυγόνο, το кисеоник, оксиген

οξυγονοκόλληση, η заваривање

οξυγονοκολλητής, ο варилац

οξυγονούχος, -ος, -ο који садржи кисеоник

οξυγονώνω, -γόνωσα, -ώθηκα, -ωμένος оксидирати

οξυγόνωση, η (μεγ.) спајање венске крви са кисеоником и њено претварање у артеријску крв

οξυγώνιος, -ια, -ιο (ἱεομ.) оштроугли троугао, са три угла мања од 90°

οξυδέρκεια, η → **αντίληψη**, η бистрина, оштроумност, проницљивост

οξυδερκίης, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή проницљив, оштроуман, бистар, оштроок

οξυζενέ, το (φρανц., νεῦр.) оксижен, хидроген

οξυθυμία, η раздражљивост, свадљивост, напраситост

οξύθυμος, -η, -ο раздражљив, напрасит, свадљив

οξύμετρο, το уређај за мерење концентрације киселине

οξύμωρος, -η, -ό 1. духовит, оштроуман; 2. **οξύμωρο σχήμα**, το духовита игра речима супротног значења, нпр.: *σπεύδε βραδέως* пожури полако или: *Πάω σιγά, για να φτάσω γρήγορα.* Идем полако да бих стигао брзо (сигурно).

οξύνω, όξυνα, -ύνθηκα, -υμένος заоштри-ти, погоршати (односе); нагласити, акцентовати

οξύρρυγχα, τα морски мекушци

οξύρρυγχος, η, -ο који има шиљат нос или њушку
 οξύρρυγχος, ο јесетра, моруна, кечига
 οξύς, ἰεν. -έος, -εία, -ύ оштар, шиљат, шпичаст: -ύ βέλος шиљата игла; -ύ μαχαίρι оштар нож; -ύ βλέμμα оштар (продоран) поглед; -εία κραυγή оштар крик; -ύς πόνος оштар бол; -ύ πνεύμα оштар (жив, проницав) дух
 οξύτητα, η оштрина, продорност; присуство киселине у раствору
 οξύτονος, -η, -ο врста акцената за речи које на првом слогу од краја (λήγουσα) имају нагласак οξειά ('), *нпр.* •πλισμός
 οξύφωνος, -η, -ο који има висок глас
 οξύφωνος, ο тенор
 όξω → έξω осим, изузев, изван, споља
 οπαδός, ο приврженик, присталица, припадник
 οπαίο, το отвор (на крову, топовској цеви, на боку брода)
 οπαλίζω светлוצати као опал
 οπαλίνα, η врста паразита у жабљем пробавном тракту
 οπάλι(ο), το опал, врста драгог камена разних боја
 οπαλιόχρωμος, -η, -ο који има боју опала
 όπερα, η (*итал.*) опера: ~ του Βέρντι Вердијева опера; ~ του Παρισιού Париска опера
 оперέτα, η (*итал.*) оперета
 οπή, η отвор, рупа, пукотина
 όπιο, το → οφιόνι, το опијум
 οπιομανής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή опиоман, наркоман
 οπιομανία, η опиоманија, наркоманија
 οπισθάγκωνα → πιστάγκωνα (*ѱрил.*) са рукама завезаним на леђа
 οπισθογράφηση, η потпис на полеђини менице, индосација
 οπισθοδρόμηση, η повлачење, узмицање
 οπισθοδρομικότητα, η назадност, противљење новом, конзервативност
 οπισθοδρομώ, (ε), -δρόμησα повлачити се, узмицати
 οπισθοφυλακή, η заштитница, одступница
 οπισθοχώρηση, η повлачење под борбом
 οπισθοχωρώ (ε), -χώρησα борити се у повлачењу
 οπίσω → πίσω (*ѱрил.*) назад, иза: Ούτε πίσω ούτε εμπρός. Ни назад ни напред. – Κρύ-

φτηκε πίσω από το δέντρο. Сакрио се иза дрвета. – Το ποτάμι δε γυρίζει πίσω. Река се не враћа назад (не тече). – Το σκυλί πάει πίσω από το κοπάδι. Пас иде иза стада. – Το ρολόι πάει πίσω. Сат касни. – Πίσω βρίζουν και το βασιλιά. Иза леђа псују и цара.

οπларχηγός, ο вођа, предводник наоружане групе

οπλασμία, η вежбање у руковању оружјем

οπλή, η копито

οπλίζω, όπλισα, -ίστηκα, -ισμένος наоружати

όπλιση, η наоружавање, пуњење оружја

οπλισμός, ο наоружање, опремање

οπλιταγωγό, το брод за превоз трупа, оружја и ратне опреме

οπλίτης, ο војник-пешадинац, пешак

όπλο, το оружје; род војске: πολεμικό, кунηγετικό ~ ратно, ловачко оружје; – επιθετικά, αμυντικά όπλα офанзивно, дефанзивно оружје; – λαμβάνω τα όπλα узети, прихватити се оружја; – καταθέτω τα όπλα положити оружје, капитулирати; – Στα όπλα! На оружје! К оружју! – τα τρία όπλα: Στρατός, Ναυτικό και Αεροπορία три рода војске: копнена војска, морнарица и ваздухопловство

οπλοβομβίδα, η тромблон

οπλοθήκη, η 1. складиште оружја; 2. сошке (сталци за пушке)

οπλομαχία, η вежба коришћења оружја у борби из близине

οπλονόμος, ο оружар на ратном броду

οπλοποιείο, το фабрика оружја

οπλοποιία, η индустрија наоружања

οπλοποιός, ο стручњак за израду и оправку оружја

οπλοπολυβόλο, το митраљез

οπλοπωλείο, το продавница оружја

οπλοστάσιο, το арсенал

οπλουργός, το конзерватор, подмазивач оружја

οпλοφορία, η ношење оружја: άδεια οπλοφορίας дозвола за ношење оружја, оружани лист

οплоφόρος, -ος, -ο који носи оружје, наоружан

οплоφορώ, (ε), (само у ѱрез. и имѱф.) носити оружје, бити наоружан

όποιος, -οια, -οιο који, какав, ко: όποιος έρθει πρώτος који први дође; – όποιος κι αν είναι ма ко да је; – Μ' όποιο δάσκαλο

καθίσσεις τέτοια γράμματα θα μάθεις. Са каквим учитељем седиш, таква ћеш и слова да научиш. – *Αγάπα όποιος σ' αγαπάει.* Воли оног ко те воли.

οποίος, ο, ж. -οία, η, ср. -οίο, το онај који: *Μην ακούς αυτόν ο οποίος δεν ξέρει τίποτα.* Не слушај оног који ништа не зна. – *Οποία δυστυχία!* Какве ли несреће! – *Ο άνθρωπος τον οποίο είδαμε.* Човек којег смо видели. – *Εχω ένα φίλο του οποίου ο πατέρας είναι ποιητής.* Имам једног пријатеља чији је отац песник.

οποιοσδήποτε, οποιαδήποτε, οποιοδήποτε било који, когод, сваки

οπός, ο млечни сок из биљке или плода: ~ *της παπαρούνας (όπιо, το)* млечни сок из мака, опијум

οπόταν → **οπότε** → **όταν** кад, док: *Γράψε μου οπόταν ευκαιρήσεις.* Пиши ми кад будеш у прилици. – *Οποτε θέλεις τηλεφώνησέ μου.* Телефонирај ми кад хоћеш.

οποτεδήποτε (ἄριλ.) било кад(а), кад год, у свако време: *Οποτεδήποτε με χρειαστείς, είμαι στη διάθεσή σου.* Кад год ме затребаш, ја сам ти на располагању.

όπου (ἄριл.) где, тамо где, ма где; чим: *Οπου κι αν πας δε θα 'σαι καλύτερα.* Где год одеш, боље ти неће бити. – *Εκεί όπου τον άφησα.* Тамо где сам га оставио. – *Οπου πας θα πάω.* Где идеш ти, ићи ћу и ја. – *Οπου κι αν είστε.* Ма где да сте. – *Πήγε από εκεί όπου ήρθε.* Отишао је тамо одакле је дошао. – *Οπου θέλετε.* Где год хоћете. – *Οπου κι αν είναι θα φανεί.* Ма где био, појавиће се. – *Ευθύς όπου μου γράψει.* Чим ми буде писао.

οπουδήποτε било где, ма где

οπτασία, η визија, привиђење, опсесија

οπτασιάζομαι, -άστηκα имати привиђења, опсесију, фантазирати, привићати

οπτική, η оптика

οπτικός, -ή, -ό оптички, видни: *-ή γωνία* оптички угао, видни угао; *-ό νεύρο* очни живац, нерв; *-ός τηλεγράφος* оптички телеграф; *-ή απάτη* оптичка варка; *-ό καλώδιο* оптички кабл

οπτικός, ο оптичар

οπτισμός, ο → **αισιοδοξία, η** оптимизам

οπτιστής, ο, ж. -ίστρια, η оптимист(а)

опώρα, η (κњ.) → **опωριό, το** воће

опωροπωλείο, το (κњ.) продавница воћа и поврћа, пиљарница

опωροπώλης, ο пиљар

опωροφόρος, -α, -ο произвођач воћа; који рађа воће

опωρώνας, ο воћњак

όπως → **καθώς** као, попут, како: *Οπως θέλετε, μπορείτε.* Како хоћете (можете). – *όπως όπως* како-тако, овако и онако; – *όπως πρέπει* као што треба; – *όπως τύχει* на срећу; како се посрећи; – *όπως έλεγαν* као што рекоше; – *Όταν και όπως ο νόμος διατάσσει.* Онако како закон одређује.

опωσδήποτε (ἄριл.) свакако, на било који начин

όραμα, το → **οπτασία, η** призор, виђење, визија

οραματίζομαι, -ίστηκα маштати, тежити, надати се, огледати се на мирној површини воде

οραματιστής, ο маштар, визионар, сањар

οράριο, το (λαϊ.) орар, широка трака коју носи ђакон на десном рамену, низ леђа и низ груди

όραση, η вид, чуло вида

ορατόριο, το ораторијум

ορατός, -ή, -ό видљив

ορατότητα, η видљивост

οργανάκι, το → **οργανέτο, το** → **λατέρνα, η** музичка кутија, покретне оргуље, вергл

οργανικός, -ή, -ό 1. органски; 2. инструментални

οργανισμός, ο 1. организам; 2. организација

όργανο, το орган; средство; оргуље; инструмент, оруђе: *μουσικό* ~ музички орган (инструмент); ~ *οράσεως* орган (чуло) вида; *εκκλησιαστικό* ~ црквене оргуље; *αστυνομικό* ~ полицијски орган; – *Εγινε όργανο της γυναίκας του.* Постао је средство у рукама своје жене.

οργανοπαίχτης, ο свирач, музичар

οργανοποιός, ο произвођач музичких инструмената (органа)

οργανώνω, οργάνωσα, -ώθηκα, -ωμένος организовати, аранжирати: *Πολλοί νέοι σήμερα είναι οργανωμένοι σε πολιτικά κόμματα.* Многи млади су данас организовани у политичким партијама.

οργάνωση, η 1. организовање; 2. организација

οργανωτής, ο, ж. -ώτρια, η организатор

οργανωτικός, -ή, -ό организаторски

οργασμός, ο оргазам

ορυγή, η → **όρυγτα**, η → **θυμός**, ο бес, срѣба, љутња: ~ Θεού, ●εού ~ гнев божји; *δίνω τόπο στην* ~ смирити се, обуздати бес; – *Να πάρει η ορυγή!* Нека ђаво носи!

όρυγια, η оргија

ορυγία, η 1. дужинска мера једнака отвору раширених руку; 2. наутичка мера од две јарде (1 јарда = 0,914 м)

ορυγιάζω, ορυγιάσα оргијати

ορυγιαστικός, -ή, -ό оргијски, раскалашан

ορυγίζω, όρυγισα, -ίστηκα, -μένος разљутити, разбеснети; -ομαι разбеснети се

όρυγμα, το орање

οργώνω, όργωσα, -ώθηκα орати; **οργωμένος**, -η, -ο пооран, изоран

ορδή, η (*ἰβур.*) хорда: *βαρβαρικές ορδές* варварске хорде

ορέγομαι → **ρέγομαι** → **επιθυμώ** → **ποθώ**, ●**ορέχτηκα** → **ρέχτηκα** желети жарко, зажелети се, чезнути

ορειβασία, η → **αλπινισμός**, ο планинарство и алпинизам

ορειβάτης, ο планинар, алпинист(а)

ορειβατικός, -ή, -ό планинарски, алпинистички: -ό *πυροβολικό* брдски топ

ορεινός, -ή, -ό брдски, планински: -ό *κλίμα* планинска клима; -ή *χώρα* планинска земља

ορειχάλκινος, -η, -ο израђен од бронзе, бронзан, тучан

ορείχαλκος, ο → **μπρούντζος**, ο бронза, туч(а)

ορειτιό, το → **ορειτικά**, та предјело, аперитив: *Φέρε μας ένα ούζο για ορειτιό.* Донеси нам један узо као аперитив.

ορειτικός, -ή, -ό → **ορεχτικός**, -ή, -ό укусан, течан, пожељан, пикантан: -ά *φαγητά* укусна јела; -ή *γυναίκα* привлачна жена

όρεξη, η апетит, жеља за јелом: *Καλή όρεξη!* Добар апетит, пријатно! – *κάνω, κόβω* ~ добити, изгубити апетит; – *Του ήρθε όρεξη να...* Дође му жеља да... – *χωρίς* ~ без жеље, против срца, безвољно; – *Η όρεξη είναι ο καλύτερος μάγειρας.* Апетит је најбољи кувар. – *Εχει όρεξη απόψε.* Вечерас је расположен.

ορεογραφία, η 1. ореографија, проучавање планинских система Земље; 2. рељефно приказивање на карти

ορεσίβιος, -ια, -ιο брдски, брђански, планински

ορθάνοιχτος, -η, -ο потпуно, широм отворен

όρθιος, -ια, -ιο, *ἰрил.* -ια усправан, вертикалан

ορθογραφία, η 1. правопис; 2. диктат

ορθογραφικός, -ή, -ό ортографски, правописни

ορθογραφώ, (ε), -γράφησα, -ήθηκα, -ημένος писати правилно, без ортографских (правописних) грешака

ορθογώνιος, -α, -ο правоугли, правоугаони: -ο *τρίγωνο* правоугли троугао

ορθοδοντία, η правилан положај зуба

ορθοδοξία, η ортодоксија, православље

ορθόδοξος, -η, -ο ортодоксан, који се противи промени: *Χριστιανός Ορθόδοξος* православни хришћанин; -ο *δόγμα* ортодоксно учење (догма)

ορθολογισμός, ο (*φιλοζ.*) рационализам, разумна, рационална мисао; просветитељство

ορθομαρμάρωση, η прекривање зида мермерним плочама

ορθό(ν), το завршетак дебелог црева

ορθοпедиκή, η ортопедија

ορθοпедиικός, -ή, -ό ортопедски

ορθοпедиικός, ο ортопед

ορθοπόδι, (ε), -πόδησα стајати усправно; *φιι.* бити у добром стању

ορθός, -ή, -ό → **όρθιος**, -α, -ο усправан, усправљен, прав: *Στάσου ορθός* → *όρθια*. Устани! Стани усправно!; -ή *γωνία* прав угао; -ή *κρίση, γνώμη, απόφαση* правилна оцена (мишљење, одлука) – *κατ' -ή γωνία* под правим углом (90°) – *Δεν είναι ορθό.* То није право. – *Λέγω το ορθό.* Говорим право (истину).

ορθοσtασία, η усправност

ορθότητα, η правилност, истинитост, тачност, коректура

ορθотроπισμός, ο раст биљке према горе

ορθοφροσύνη, η тачно логично расуђивање

ορθοφωνία, η тачно (чисто) изговарање

όρθρος, ο → **χαράματα**, та → **χараυγή**, η 1. праскозорје, време пред сванућем; 2. јутрење (цркв. богослужење)

ορθώνω, όρθωσα, -ώθηκα, -ωμένος усправити, подићи: *Οι επαναστάτες όρθωσαν οδοφράγματα.* Устаници подигоше барикаде. – *Ορθώθησαν οι πεσμένες κολόνες.* Подигоше порушене стубове.

ориаκός, -ή, -ό гранични, погранични
ορίζοντας, ο 1. хоризонт, видик; 2. обим знања, енергије, схватања, итд.: *Έχει ευρύ πνευματικό ορίζοντα.* Има широке хоризонте (духовни видик). – *Ο διεθνής ορίζοντας είναι σκοτεινός.* Светска ситуација је мрачна.
οριζόντιος, -ια, -ιο хоризонталан, водораван
οριζοντιώνω, -ζοντίωσα, -ώθηκα, -ωμένος поставити водоравно; лећи, убити: *Κρύωσε και οριζοντιώθηκε για πολλές μέρες.* Прехладио се и легао у кревет на много дана.
ορίζω, όρισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. (ο)граничити, одредити, управљати; 2. дефинисати: *Η Ελλάδα ορίζεται προς ανατολή από Τουρκία.* Грчка се на истоку граничи са Турском; ~ *τιμή* одредити (утврдити) цену; – *Τον όρισε διάδοχό του.* Одредио га је за свог наследника. – *Εγώ ορίζω το σπίτι μου.* Ја сам господар у својој кући. – *Τον ορίζει η γυναίκα του.* Његова жена управља њиме. – *Ορίστε!* Изволите! – *Καλώς να ορίζει.* Биће добродошао. – *Ορσε να τα πάρεις.* Хајде да узмеш (ако можеш, смеш). – *Ορσε γαμπρέ κουφέτα!* „Узми, зете, бомбону!“ (за оне који не раде добро ни на време)
όριο, το граница, међа; завршетак, крај: *ξεπερνά τα όρια* прећи границу; прекардашити; – *τα όρια του κτήματός του* границе (међе) његовог имања; – *όριο ηλικίας* старосна граница; – *τα όρια του κράτους* границе државе, државне границе; – *Η υπομονή έχει τα όριά της.* Стрпљење има својих граница.
ορισμένος, -η, -ο опредељен, установљен, назначен
ορισμός, ο одредба, дефиниција, наређење: ~ *της τέχνης* дефиниција уметности; – *στους ορισμούς σας* по вашем наређењу
οριστικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά одређен, одлучан, коначан, дефинитиван: *-ή απάντηση* одлучан одговор; *-ό άρθρο* одређени члан
οριστικότητα, η одређеност, одређење, дефинисаност
ορκίζω, όρκισα, -ίστηκα, -ισμένος клети се, заклинаћи се: *Ορκίστηκε στην τιμή του.* Заклео се у своју част; **-ομαι** заклинаћи се, клети се

όρκιση, η → **ορκωμοσία, η** заклетва, заклинање
όρκος, ο заклетва, заклинање: ~ *του δημόσιου υπαλλήλου* заклетва јавног службеника; *ψευδής* ~ лажна заклетва; – *πατώ όρκο* погазити заклетву; – *δίδω όρκο* дати заклетву, заклетити се; – *απαλλάσσω κάποιον από τον όρκο* ослободити некога од његове заклетве, разрешити га
ορκωμοσία, η → **ορκοδοσία, η** полагање, давање заклетве
ορκωτός, -ή, -ό заклет (поротник): *-ός δικαστής* судија поротник; *-ό δικαστήριο* порота
ορμάνι, το (ἕριλ.) шума, шумски предео, шумовит предео
ορμέφυτος, -η, -ο нагонски, подсвестан, инстинктиван
οριέμφυτο, το → **ένστικτο, το** инстинкт, нагон
ορμή, η силовитост, насртај, жестина, жар: ~ *της νιότης* жар младости; ~ *των παθών* жестина страсти
ορμηνεύω, ορμήνευσα, -εύτηκα, -εμένος поучавати, саветовати, инструисати
ορμήνια, η савет, поука: *Ν' ακούς τις ορμήνιες των γονιών σου.* Да слушаш савете својих родитеља.
ορμητήριο, το 1. војно или гусарско утврђење, база за напад; 2. покретач, мотор
ορμητικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά силовит, жесток, бујан, нагао
ορμητικότητα, η силовитост, жестина, наглост, насртљивост
ορμιά, η нит за удицу
ορμόνιη, η хормон, излучевина ендокриних жлезда
ορμονικός, -ή, -ό хормонски
ορμονοθεραπεία, η хормонотерапија
όρμος, ο → **αγκυροβόλι, το** сидриште
ορμώ, (α), όρμησα -ήθηκα, -ημένος журнути, устремити се, бацити се напред, насрнути: *Ορμησαν πρώτοι οι τσολιάδες.* Први журнуше евзони. – *Ετοιμος να ορμήσει.* Спреман да насрне, журне.
όρνεο, το → **όρνιο το** белоглави сип
όρνιθα, η → **ορνίθι, το** → **κότα, η** кокош: *Διώξε τις όρνιθες* → *τα ορνίθια από τον κήπο.* Истерај кокоши из баште!
ορνιθόρρυγχος, ο кљунар

орниθοσκαλίσματα, та птичје чепркање по тлу; (*φιλ.*) ружно писање, „швракопис“, шкрабање

орниθοτροφείο, то узгајалиште кокоши, фарма

орниθοτροφία, η одгајање кокоши

орниθοτρόφος, ο одгајивач кокоши

орниθοτυφλιά, η → ιοτοτυφλιά, η → νυκταλπία, η кокошје слепило, врста очног обољења

орниθώνας, ο кокошињац, кокошарник

όρνιο, то лешинар, орлушина, крагуј

οροθεραπεία, η → οροθεραπευτική, η метод лечења заразних болести или профилаксе помоћу одговарајућих серума

οροθεσία, η → οροθέτηση, η одређивање граница, разграничење

οροθετικός, -ή, -ό гранични: -ή γραμμή гранична линија

οροθετώ, (ε) → οριοθετώ, -θήτησα, -ήθηκα одредити границу, разграничити

ορ(ι)οθετημένος, -η, -ο разграничен

ορολογία, η (стручна) терминологија

ορολογικός, -ή, -ό терминолошки

οροπέδιο, то висораван

όρος, то, *ιεν.* -ους планина, брдо, гора: то *Αγιον Ορος* Света Гора

όρος, ο правило, регула, услов: *άνευ όρων* без услова; – *υπό τον όρο να...* под условом да...; – *παραγγελία υπό όρους* условна поруџбина; – *οι υλικοί όροι της ζωής* материјални услови живота; – *κατά μέσο όρο* под просечним условом; – *όροι συμφωνίας, δανείου κλπ.* услови споразума, зајма итд.; – *Αυτός είναι επιστημονικός όρος.* То је научно правило (термин).

ορός, ο угрушак, грудвица

οροσειρά, η → βουνοσειρά, η планински ланац

ορόσημο, то гранични камен, камен међаш

οροφή, η плафон, таван, кров

όροφος, ο спрат, кат

όρσε → ορίζω

ορτανσία, η → ορτενσία, η (*λαι.*) хортензија

ορτιχάρια, η уртикарија

όρτσα (*υιџал.*) дигни једра! пуним једрима! у правцу ветра

ορτύι, то → χαμπέρδικα, η препелица

όρυγμα, то рупа, јама, јарак, ров, шанац

ορυζώνας, ο пириџчана плантажа, поље

ορυκτέλαιο, то уље за подмазивање, минерално уље

ορυκτό, то минерал

ορυκτολογία, η минералологија

ορυκτολογικός, -ή, -ό минералошки

ορυκτολόγος, ο минералог

ορυκτός, -ή, -ό минерални

όρυξη, η → ορυχή, η копање, бушење

ορύσσω, όρυξα, -ύχτηκα, -υγμένος копати, бушити

ορυχείο, то рудник, мајдан: ~ *λιγνίτη, χρυσού* рудник лигнита, злата

ορφάνεμα, то → ορφάνια, η губитак родитеља

ορφανεύω, ορφάνεψα, -εμένος постати сироче

ορφανός, -ή, -ό сироче, дете без родитеља: *Εμειναν τα παιδιά ορφανά.* Деца остадоше сирочићи.

ορφανοτροφείο, то сиротиште, дом за незбринуту децу

Ορφέας, ο (*μυџол.*) 1. Орфеј (лично име); 2. митски певач и музичар Орфеј

ορφικός, -ή, -ό орфејски, орфички

ορχεοειδή, та украсне биљке

όρχις, ο → αρχίδι, то, 1. мушка расплодна жлезда, мошница, тестис; 2. биљка каћунак

όρχηση, η → χορός, ο коло, игра, плес

ορχηστής, ο, ж. -στρίδα, η играч, плесач

ορχηστικός, -ή, -ό играчки, плесачки

ορχήστρα, η оркестар

όρχος, ο 1. ред воћака; 2. база, возни парк

οσιομάρτυρας, ο мученик за хришћанство из реда монаха

όσιος, -ια, -ιο → ασιητής, ο божански, светачки; аскетски, преподобни

οσιότητα, η светост, преподобност

Οσιρης, ο Озирис

Οσμανλής, ο, *μн.* -ήδες Османлија

οσμή, η мирис; воњ, задах, запах

οσμηρός, -ή, -ό који има јак, оштар мирис

οσμηρότητα, η оштар мирис, миришљавост

οσμιζομαι, -ίστηκα нањушити; (на)мирисати (се)

οσμόμετρο, то инструмент за мерење оштрине њуха

οσμώση, η осмоса

όσο толико, ма колико, док: *όσο γι' αυτό* што се тога тиче; – *όσο για μένα* што се мене тиче; – *Όσο μπορώ.* Колико могу. –

Όσο φτάνει το μάτι. Колико око обухвата; – Όσο ζω... Док живим; Τίποτα δε με λύπησε τόσο όσο... Ништа ме није ражалостило као...; Όσο περισσότερο εργάζεται κανείς, τόσο περισσότερο κερδίζει. Колико неко више ради, толико више и заради. – Όσο πλούσιος κι αν είναι. Ма колико да је богат – Όσο και να ζητούν, να το αγοράσεις. Колико ти год буду тражили, купи то.

όσος, -η, -ο (зам.) толики, колики: Όσοι είστε, ελάτε μαζί μου. Колико год вас је, пођите са мном. – Του έδωσα όσα ζήτησε. Дао сам му колико је тражио. – Να μην κλαις, ο καημός σου όσος και να 'ναι. Колико год твој бол био велики, не плачи. – Όσα είχα τα έχασα. Изгубио сам све што сам имао. – όσα όσα пошто-пото; на сваки начин

οσοσδήποτε, οσηδήποτε, οσοδήποτε колики год, колика год, колико год

όσπριο, το зрнаста биљна храна

οστάριο, το коштица, кошчица

οστεάλευρο, το коштанο брашно

οστεαρθρίτιδα, η запаљење зглобова, артритис

οστεόκολλα, η → **ζωική κόλλα, η** лепак од костију, туткало

οστεολογία, η → **οστεογραφία, η** остеологија, грана анатомије која проучава кости, посебно скелет

οστεομυελίτιδα, η запаљење костне сржи

οστεοπάθεια, η костобоља

οστεοφυλάκιο, το костурница

οστεόφυτο, το рак (карцином) коштаног ткива

οστεώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η слаб, нејак, „кост и кожа“

όστια, η (λαϊμ.) обланда, хостија

οστίτιδα, η коштанο обољење, упала, запаљење костију

οστρακιά, η шарлах

οστρακισμός, ο прогонство, остракизам

όστρακο, το љуштура, оклоп

οστρακόδερμα, τα морски шкољкаши, љускари

οστρακόδερμος, -η, -ο који има оклоп, љуштуру, тврд омотач

οστρακολογία, η остракологија, изучавање прастарих написа на глиненим плочицама

οστράκωση, η окоштавање, окамењивање

όστρια, η (λαϊμ.) јужни ветар, југо

οσφραίνομαι, -άνθημα мирисати, намирирати

όσφρηση, η чуло мириса

οσφρητικός, -ή, -ό који се односи на њух, мирис

οσφυαλγία, η бол у крстима и слабинама

όσχεο, το омотач јајета, кора; препона

οσχεοκήλη, η брух (кила) на препони

όταν кад, када: *όταν έρθει, όταν φύγει* када дође, када оде

ότι → **πως** да: *Είπαν ότι θα φτάσει σήμερα.* Рекоше да ће стићи данас. – *Λέει ότι τον είδατε.* Каже да сте га видели.

ό, τι све шта, ма шта: – *ό, τι θέλετε* све што желите – *ό, τι κι αν συμβεί* ма шта се догодило, ма шта да се догоди – *Ο, τι να του πεις δεν ακούει.* Ма шта да му кажеш, не слуша.

οτομοτρίς, το → **ωτομοτρίς, το** трамвај

οτοστόπ, το (νεϊром.) аутостоп, аутостомирање

ου! *Ου! δεν ντρέπεσαι;* Ех! Зар се не стидиш? – *Ου! τι άσχημη!* Ух! Ала је ружна!

ουγγαρέζιος, -η, -ο → **ουγγρικός, -ή, -ό** мађарски

ούγια, η ознака на рубу тканине, етикета, заштитни знак

Ουγκό, ο В. Иго

ουδέ → **ούτε** нити

ουδέποτε (ἱрил.) никада

ουδέτερος, -η, -ο 1. средњи (средњег рода); 2. неутралан, поборник неутралности, неутралац: *Στον πόλεμο πολλά κράτη έμειναν ουδέτερα.* У току рата многе су државе остале неутралне.

ουδετερότητα, η неутралност

ουδετερόφιλος, -η, -ο који заступа неутралност, неутралан

ουδετερώνω, -ωσα, -ύθηκα, -ωμένος неутралисати

ουδόλως (ἱрил.) никако

ούζο, το → **ρακί, το** узо, врста грчке ароматичне ракије

ουζοπότης, ο који преко мере пије узо

ουίски, το (еніл.) виски

ουλαμός, ο 1. ескадрон; 2. група од три ратна брода

ουλή, η ожиљак: *Εχει μιαν ουλή στο πρόσωπο.* Има један ожиљак на лицу.

ουλίτιδα, η запаљење десни

ούλο, το десни
ουμанизμός, ο (λαϊμ.) хуманизам, човечност, човекољубље
ουμаниστής, ο, ж. -ίστρια, η хуманист(а); човекољубац
Ουνίτες, οι (λαϊμ.) унијати, православни хришћани који признају папу
ουниτισμός, ο унијатизам
Ούνος, ο Хун
ουρά, η 1. реп; 2. крај; ред: *Χώνει παντού την ουρά του.* Свугде забада свој реп (нос).
ουραγιοτάγκος, ο → **ουραθκοутάγκος, ο** орангутан
ουραγός, ο 1. командант заштитнице; 2. зачелни брод у флотном саставу
ουрација, η (мед.) уремија
ουрациμικός, -ή, -ό уремијски
ουраίος, -αία, -αίο репни, стражњи
ουρανής, -ιά, -ί боје неба, плаветан, азуран
ουρανικός, -ή, -ό → **ουρανισκόφωνος, -η, -ο** 1. непчани (сугласници: к, г, х); 2. небески; 3. уранијумски
ουράνιο, το уран
ουράνιος, -ια, -ιο небески, небесни; **ουράνια, τα** небеса
ουρανίσκος, ο непце
ουρανισκόφωνος, -η, -ο → **ουρανικός, -η, -ο**
ουρανοθέμελα, τα хоризонт
ουρανοκατέβατος, -η, -ο изненадан, неочекиван, који је „пао са неба“
ουρανομήκης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η врло висок, „до неба“
ουρανοξύστης, ο облакодер, солитер
ουρανός, ο небо: *καθαρός* ~ чисто небо; – *Απέχουν όσο ο ουρανός από τη γη.* Удаљени су као небо и Земља. – *Κινώ γη και ουρανό.* Преврнути небо и Земљу. – *Ανυψώνω μέχρι τρίτου ουρανού.* Уздизати у небо (прекомерно хвалити).
ουранόσταλτος, -η, -ο послат са неба, благословен, спасоносан, благотворан: **-η βροχή** благословена (спасоносна) киша
ουранόχρους, -ους, -ου који има боју неба, небескоплав
ουρήτρα, η (мед.) мокраћна цев (канал)
ουρηθροσκοπηση, η (мед.) уриноскопија, преглед мокраћног канала
ουρηθροσιόπιο, το (мед.) уриноскоп
ούρηση, η мокрење, уринирање
ουρητήρας, ο мокраћни канал (вод)
ουρία, η (мед.) уреа

ουриικός, -ή, -ό мокраћни: **-ό οξύ** мокраћна киселина
ούριος, ια, -ιο повољан, крмни ветар
ουρλιάζω, ούρλιαξα урликати, урлати, крикнути, кричати, драти се
ούρλιασμα, το → **ουρλιαχτό, το** урлање, драње, кричање
ούρο, το → **κάτουρο, το** мокраћа, урин
ουροδοχείο, το → **ουροδόχη, η** → **τσουκάλι, το** нокшир, тута, ноћна посуда, ноћни суд, ноша
ουρόλιθος, ο (мед.) камен у мокраћним органима (бешични каменац, бубрежни каменац)
ουρολογία, η урологија
ουρολογικός, -ή, -ό уролошки: **-ή εξέταση** уролошки преглед
ουρολόγος, ο уролог
ουροποιογεννητικός, -ή, -ό уролошко-генитални
ουρώ, (ε), ούρησα мокрити, уринирати
ουσία, η суштина, бит, смисао, укус, твар, материја: *λόγια χωρίς* ~ речи без смисла; *φρούτα χωρίς* ~ воће без укуса; – *οργανικές ουσίες* органске материје
ουσιαστικά (ἕριπ.) суштински, битно
ουσιαστικό, το (ἱραμ.) именица, *συλλογικό* ~ збирна именица
ουσιαστικός, -ή, -ό → **ουσιώδης, -ης, -ες** суштински, битан
ούτε (св.) нити: *Ούτε ο Μάρτης καλοκαίρι ούτε ο Αύγουστος χειμώνας.* Нити је март лето, нити је август зима.
ουтоπία, η утопија
ουтоπικός, -ή, -ό → **ουтоπιστικός, -ή, -ό** утопијски, неостварљив
ουтоπιστής, ο, ж. -ίστρια, η утопист(а)
ουф! ух, уф!
οφειλέτης, ο → **χρεώστης, ο** дужник
οφειλή, η → **χρέος, το** → **υποχρέωση, η** дуг, обавеза
οφείλω, όφειλα дуговати, бити обавезан: *Οφείλει πολλά χρήματα.* Дугује много пара (новца). – *Τι του οφείλεις;* Шта му дугујете? – *Οφείλω πολλά στους γονείς μου.* Дугујем много својим родитељима.
όφελος, το добитак, зарада, корист
οφθαλμαπάτη, η оптичка варка, фатаморгана, *larsus oculi*
οφθαλμία, η општи назив за обољења очију

οφθαλμίατρος, ο/η очни лекар, офталмо-
 λογ
 οφθαλμικός, -ή, -ό очни
 οφθαλμολογία, η офталмологија
 οφθαλμολογικός, -ή, -ό офталмолошки,
 очни
 οφθαλμολόγος, ο/η очни лекар, офталмо-
 λογ
 οφθαλμός, ο 1. око; 2. κлица, окце
 οφθαλμοσιόπηση, η преглед очију
 οφθαλμοσκόπιο, το офталмоскоп
 οφίκιο, το → υπούργημα, το
 όφсет, το (енīл.) офсет, врста штампања
 όχεντρα, η → οχιά, η змија отровница, гуја
 οχετός, ο канал, сливник
 όχημα, το кола, возило (вагон, кочија,
 ауто)
 όχθη, η → παραλία, η обала
 όχι не: *Όχι, δεν πάω πουθενά.* Не, никуда не
 идем. – *Θέλεις να φας; Όχι.* Хоћеш ли да
 једеш? Не. – *Όχι да!* Та није ваљда! Није
 могуће!
 οχιά, η → έχιδνα, η → όχεντρα, η змија, гуја;
 (φινī.) тровачица
 οχλαγωγία, η гомила народа, гунгула, вика,
 бука, жамор
 οχλαγωγικός, -ή, -ό бучан, ускомешан
 οχληρός, -ή, -ό узнемирујући, несносан, не-
 пријатан
 όχληση, η → ενόχληση, η узнемиравање,
 сметање, упорно позивање на исплату
 дуга
 οχλοβοή, η → χλαλοή, η велика бука, гала-
 ма, жамор
 οχλοκρατία, η власт масе, мноштво, бучан
 скуп
 οχλοκρατούμαι (само у *ὑрез.* и *имῖφ.*) бити
 под влашћу масе
 όχλος, ο → πλήθος, το мноштво, народ,
 маса
 όχου → οχ! οх, јао, авај!
 οχτάβα, η → οκτάβα, η октава
 οχτάδα, η скуп од осам јединица, октада

οχτάδιπλα (*ὑрил.*) осам пута више, осмос-
 труко
 οχτάδιπλος, -η, -ο (πο)осмостручен
 οχτακοσαριά, η скуп од 800 јединица
 οχτακόσια → οκτακόσια осам стотина
 (800)
 οχτακόσιοι, -ιες, -ια скупина од 800 људи,
 ствари
 οχτακοσιοστός, -ή, -ό осамстоти
 οχταμηνίτικος, -η, -ο осмомесечни, који
 траје или ће се догодити кроз осам ме-
 сеци
 οχτάμηνος, -η, -ο осмомесечни
 οχταπλάσια (*ὑрил.*) → οκταπλάσια
 οχταπλός, -ή, -ό осмоостран
 οχτάρα, η скуп од осам ствари, број осам,
 осам дана
 οχτάρι, το осмица (оцена „8“ или 8 у кар-
 тама)
 οχτασύλλαβος, -η, -ο осмосложни, осмос-
 ложан
 οχτάχρονος, -η, -ο осмогодишњи
 οχτρός, ο → εχθρός, ο → αντίπαλος, ο непри-
 јатељ, противник
 Οχτώβρης, ο → Οκτώβριος, ο октобар
 οχυρό, το утврђење, утврда, тврђава
 οχυρός, -ή, -ό обезбеђен, утврђен
 οχύρωμα, το утврђење
 οχυρώνω, οχύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος утвр-
 дити, заклонити, осигурати
 οχύρωση, η утврђивање, фортификација
 οχυρωτική, η фортификација
 οχυρωτικός, -ή, -ό утврђен, ојачан, обез-
 беђен, фортификацијски
 όψη, η 1. изглед, вид; 2. страна неке ствари,
 наличје: *η άλλη όψη του νομίσματος* друга
 страна новчанице
 όψιμος, -η, -ο → βραδύς, -εία, -ύ → αργός, -ή,
 -ό касан, задоцнели: *-η спорά* касна сет-
 ва; *-ο ενδιαφέρον* задоцнело (касно) ин-
 тересовање

Π, π

Π, π, шеснаесто слово алфавета; као бројчани знак: π' = 80, π = 80 000

παγάνα, η → παγανιά, η хајка

παγανίζω, παγανισα подићи хајку, учествовати у хајци, хајкати

παγανισμός, ο паганство, идолопоклонство

παγανιστής, ο паганин, политеиста, идолопоклоник; хајкач, учесник у хајци

παγανό, το вукодлак, вампир, баук, утвара

παγγερμανισμός, ο пангерманизам

παγερός, -ή, -ό леден, хладан, студен, смрзнут

παγερότητα, η леденост, хладноћа, студеност, смрзнутост

παγετός, ο хладноћа, мраз, слана, иње, велика студен испод 0°C

παγετώνας, ο ледени покривач, ледник, глечер: *οι παγετώνες τον πολικών περιοχών* ледени покривач поларних предела; – *οι παγετώνες των Αλπεων* алпски ледници

παγίδα, η замка, клопка, заседа, бусија

παγίδε(υ)μα, το замка, препрека

παγίδευση, η постављање замке, хватање

παγιδεύω, παγιδεψα, -εύτηκα, -ευμένος постављати замку, хватати

παγίδι, το → παϊδι, το ребра, ребарца, котлет

πάγιος, -ια, -ιο чврст, стабилан, постојан

παγιώνω, παγίωσα, -ώθηκα, -ωμένος учврстити, ојачати, фиксирати, стабилизувати

παγίωση, η учвршћивање, стабилизација, ојачање

πάγκαλος, -η, -ο врло леп, прелеп

παγκάρι, το клупица, асталчић, пулт у цркви где се продају свеће

πάγκοινος, -η, -ο заједнички, општеприхваћен, опште коришћен, познат

πάγκος, ο → μπάγκος, ο пулт, шанк; седиште; даска на којој седи веслач

παγκοσμιοποίηση, η глобализација

παγκοσμιοποιώ, -ησα, -ήθηκα, -μένος спровести глобализацију

παγκόσμιος, -α, -ο → *οικουμενικός, -ή, -ό* (све)светски, међународни: *-ος πόλεμος*, ο светски рат; *-ο ρεκόρ*, το светски рекорд

παγκράτι(ο), το врста старог атлетског такмичења, спој рвања и бокса (песничања)

πάγκρεας, το панкреас (гуштерача)

παγκρεατίτιδα, η (*мед.*) панкреатитис, обољење, запаљење панкреаса

παγόβουνο, το ледени брег, санта леда: *μυθ.* хладан човек

παγόδα, η пагода (будистички храм)

παγοδρομικός, -ή, -ό клизачки

παγοδρόμιο, το клизалиште

παγοδρομία, η клизање

παγοδρόμος, ο клизач

παγοδρομώ, (ε), -δρόμησα клизати (се)

παγοθραυστικό, το → παγοθραύστης, ο ледоломац

παγοκρύσταλλος, ο микроскопски ледени кристали који се у поларним пределима

виде као корона око Сунца

παγόни, το → παγώνι, το паун

παγοπέδιλο, το клизаљка

παγοποιείο, το фабрика леда

παγοποιία, η производња леда

πάγος, ο лед: *σπάω τον πάγο* „сломити лед“;

Αρειος ~ Врховни суд

παγούρι, το чутура, бардак, пљоска

πάγωμα, το мржњење, залеђивање, слеђивање

παγωμένος, -η, -ο замрзнут, смрзнут, залеђен: *Βόρειος Παγωμένος Ωκεανός*, ο Северни Ледени океан

παγωνιά, η → παγετός, ο мраз, хладноћа, замрзавање

παγωνιέρα, η замрзивач

παγώνω, πάγωσα, -ωμένος замрзнути, заледити, следити

παγωτό, то сладолед

παζάреμα, то преговарање; погађање, ценкање

παζαρεύω, παζάρεψα преговарати; погађати се, ценкати се

παζάρι, то (иур.) ценкање; пијаца, тржница, пазар

παζарλίи, то (иур.) → παζάреμα, то

παθαίνω, έπαθα трпети, патити, доживети неприлику, узбудити се, потрести се

πάθημα, то несрећа, малер, незгода, недаћа, неуспех, страдање: *Το πάθημα να σου γίνεи μάθημα.* Нека ти страдање буде школа (наук). – *Επαθε μεγάλες ζημιές.* Претрпео је велику штету.

πάθησι, η обољење, болест, поремећај

παθητικό, то 1. дуг, дуговање; 2. обавеза, одговорност; 3. морални пад, мана

παθητικός, -ή, -ό трпни, пасиван; паћенички, потресан, дирљив; патетичан: -ή αντίσταση пасивни отпор; -ό τραγούδι дирљива песма; -ή φωνή пасивни облик

παθητικότητα, η 1. пасивност, патетичност; 2. дирљивост, узбудљивост

παθιάζομαι, παθιάστηα, -ασμένος посветити се страствено, фанатично, пасионирано

παθιασμένος, -η, -ο страствен, плаховит, фанатизован, пасиониран

παθογόνος, -ος, -ο који проузрокује болест, патоген

παθολογία, η (мед.) патологија

παθολογικός, -ή, -ό патолошки: -ός ψεύτης патолошки лажов

παθολόγος, ο/η патолог

παθός, ο патник, паћеник мученик: ● παθός είναι μαθός. Онај који је страдао зна да се чува.

πάθος, то, іен. -ους, мн. πάθη → πάθια страст, емоција, патња, узбуђење; недаћа, пакост, злоба, мука, болест: *χρόνιο* ~ хронична болест; – *τα πάθη του Χριστού* муке Христове, страдања Христова; – *δούλος των παθών* (μου, σου...) роб својих страсти; – *κρίνω με πάθος* судити (оцењивати) пристрасно; *τον έχει* ~ мрзи га, гаји злобу према њему, „има га на зубу“; – *Επηρε πάθη.* Имао је венеричну болест.

– *Μου μιλούσε για τα πάθη του.* Говорио ми је о својим недаћама. – *Εχει το πάθος με τη μουσική.* Има страст према музици. – *Νικώ τα πάθη μου.* Владам својим страстима (побеђујем их). – *Μίλησε με πάθος.* Говорио је са жаром. – *Το έκανε από πάθος.* Урадио је то из пакости. – *Εχουν πάθος μεταξύ τους.* Међу њима влада нетрпељивост.

παιάνας, ο пеан, победничка песма, химнодија, химна, ода у част бога Аполона или богиње Артемиде

παιγνίδι, то → παιχνίδι, то игра, играње, играчка

παιγνιόχαρτο, то карта за играње: *τα παιγνιόχαρτα* шпил карата

παιδαγωγήσι, η поучавање, васпитавање

παιδαγωγική, η педагогија

παιδαγωγικός, -ή, -ό педагошки

παιδαγωγός, ο/η педагог

παιδάκι, то → παιδάριο, то мало дете, детенце

παιдарέλι, то → παιδόπουλο, то детенце

παιδαριωδία, η детињарија

παίδαρος, ο 1. крупно, напредно и здраво дете; 2. леп и кршан младић, делија, момчина

παιδεία, η образовање, настава, васпита(ва)ње

παίδεμα, то → παιδεμός, ο 1. умор, премор, патња; 2. неприлика, удес

παιδεμένος, -η, -ο уморан, измучен, напаћен

παιδεύω, παίδεψα, -εύτηα, -εμένος умарати, замарати, мучити, тиранисати; образовати

παιδεύομαι → βασανίζομαι умарати се, замарати се, мучити се

παίδεψη, η мучење, умарање, жртвовање

παιδί, то дете

παῖδι, то → παῖδάκι, то → παγίδι, то 1. ребра; 2. ребарац, котлет; крменадла

παιδιακίσιος, -ια, -ιο → παιδιακήσιος, ια, ιο → παιδιακίστικος, -η, -ο детињаст

παιдиарίζω, -άρισα детињарити, подетињити

παιдиарисма, то детињарија

παιδιάτικος, -η, -ο детињаст, дечији

παιдиатриική, η педијатрија

παιдиатрос, ο/η педијатар

παιδικός, -ή, -ό дечји: -ή χαρά, η дечје игралиште

пαιδικότητα, η детињасто понашање, детињарија
пαιδοκομία, η брига о деци, старатељство
пαιδοκτονία, η детеубиство, децоубиство, чедоморство: *Η άμβλωση θεωρείται από πολλούς παιδοκτονία.* Многи сматрају да је абортус чедоморство.
пαιдолό(γ)ι, то гомила деце, дечурлија
пαιδολογία, η педологија
пαιδομάζωμα, то купљење деце, одузимање деце и њихово одвођење у Турску и потурчивање, одгајање деце за јањичаре
пαιδομάνι, то → **пαιдолόι**, то велика скупина деце, дечурлија
пαιδομετρία, η → **пαιδομετρική**, η проучавање телесних и психичких особина деце
пαιδονόμος, ο васпитач деце у школи и интернату
пαιδοπούλα, η → **κοριτσόπουλο**, то → **παιδούλα**, η девојчица, девојчурак
пαιδόπουλο, то → **παιδαρέλι**, то мало дете, детенце
пαιζογελώ, (α), (само у *ἵрез.* и *имѿф.*) 1. забављати се, играти се и смејати, бити весео, веселити се; 2. задиркивати
παίζω, έπαιξα, παίχτηκα, παιγμένος 1. (од)играти, треперити, лако се кретати; 2. глумити; 3. свирати: *παίζω με τα αισθήματα (κάποιου)* играти се (нечијим) осећањима; – *παίζω με ανοιχτά χαρτιά* играти отворених карата; – *Τα παιδιά δεν πρέπει να παίζουν στο δρόμο.* Деца не треба да се играју на друму (на улици). – *Σήμερα παίζει το μάτι μου.* Данас ми игра (трепери) око. – *Ο καιρός παίζει.* Време се мења. – *Η τιμή του δηναρίου παίζει.* Вредност динара је нестабилна. – *Παίζω ποδόσφαιρο κάθε Κυριακή.* Играм фудбал сваке недеље. – *Παίξαμε χαρτιά την Πρωτοχρονιά.* Играли смо карте на Нову годину. – *Η орχήστρα παίζει μια συμφωνία.* Оркестар свира симфонију. – *Αυτός δεν παίζει.* Овај се не игра. (Не шали се.) – *Αυτός παίζει με μας (μας περιπαίζει).* Овај се игра са нама (руга нам се). – *Παίζουν χοντρό.* Играју (коцкају) се на велико. – *Ο κινηματογράφος παίζει ένα καλό έργο.* У биоскопу се приказује један леп филм. – *Στο κρατικό θέατρο θα παίξω τον Οιδίποδα.* У државном позоришту играћу

Едипа. – *Το παίζω στα δάχτυλα.* „То могу са два прста“ (то је безначајно).

παίκτης, ο → **παίχτης**, ο играч; коцкар
παινάδι, то врлина, доброта, поштење, храброст
παίνεμα, то хвалисање, шепурење, разметање
пαινεσιάρης, -άρα, -άριο хвалисавац, разметљивац
пαινεύω, παίνεψα, -εύτηκα, -εμένος → (ε)παινώ, хвалити, глорификовати, „уздизати у небо“, ласкати
пαινώ, (ε) → **επαινώ** → **пαινεύω**
παίξιμο, то 1. игра, играње; 2. свирање; 3. плес; 4. глума
παίρνω, πήρα, πάρθηκα, парμένος узети, однети, освојити, примити, почети, повући, положити, следити, изабрати, прихватити се, савладати, стећи, обузети и сл.: *παίρνω όρκο* положити заклетву; – *παίρνω κληρονομιά* добити наслеђе; – *παίρνω αναπνοή* удахнути, уздахнути, узети дах; – *Πήρε το μαχαίρι κι έκοψε ψωμί.* Узе нож и пресече хлеб. – *Ο αγέρας πήρε τη σιεπή του σπιτιού.* Ветар је однео кров са куће. – *Κάποιος μου πήρε την τσάντα.* Неко ми је узео (украо) ташну. – *Πήραν την Πόλη οι Τούρκοι.* Турци освојише Константинопољ. – *Πήρα γράμμα από τους δικούς μου.* Примео сам писмо од мојих. – *Πήρα κρυολόγημα.* Прехладно сам се. – *Πήρα αυτοκίνητο.* Узео сам (купио) аутомобил. – *Δε με παίρνει η ώρα.* Време ми је ограничено. – *Παίρνει και ξημερώνει.* Почиње да свиће. – *Το τυρί παίρνει και μυρίζει.* Сир почиње да се квари. – *Παίρνω πίσω το λόγο μου.* Повлачим реч. – *Πήρε το δικιομόνος του.* Сам је остварио своје право. – *Πήρε το συντομότερο δρόμο.* Изабрао је најкраћи пут. – *Πήρε τα μάτια του και έφυγε.* Оборио је поглед и отишао. – *Παίρνω τα όπλα.* Прихватам се оружја. – *Πόσα παίρνει το μήνα;* Колико зарађује месечно? – *Αυτή η γυναίκα του πήρε το μυαλό.* Ова му је жена узела (попила) мозак. – *Τον πήρε ο Θεός.* Узео га Бог. – *Τον πήρε η αρρώστια σε δυο μέρες.* Болест га је савладала за два дана. – *Πήρε την κακή συνήθεια.* Стекао је лошу навику. – *Τον πήραν στρατιώτη.* Регрутовали су га.
παιχνίδι, то 1. игра; 2. играчка; 3. играње

παιχνιδιάρης, -α, -ικο → παιχνιδιάρικος, -η, -ο који воли да се игра, који се игра
 παιχνιδίζω, παιχνίδισα мицати, климати, кретати се, трептати
 παιχνίδισμα, то њихање, љуљање, климање
 παίχτης, ο, ж. παίχτρια, η → παίκτης, ο играч, играчица
 παιετάρω, παιετάρισα, -ίστηκα, -ισμένος (за)паковати
 пакέτο, то (ишл.) пакет, картон, кутија
 пакτωλός, ο богат извор, непресушан извор, златни мајдан: *Η επιχείρησή μου είναι пакτωλός.* Моје предузеће је непресушан извор
 пакτώνω → παχτώνω, πάκτωσα, изнајмити (пољопривредно имање)
 πάλα, η врста мача, јатаган
 палаβοмиάρα, η лудост, будалаштина, непромишљеност
 палаβός, -ή, -ό будаласт, луд, непромишљен, брзоплет
 палаβρα, η брбљање, бунцање, блебетање
 палаβρας, ο брбљивац, хвалисавац, блебетало
 палаβώνω, палаβωσα, -ώθηκα, -ωμένος лудити, излудити, будалити, помести се, „изгубити главу“, успаничити се
 палаγχο, то (ишл.) дизалица, чекрк, ви-тао: *σότο* ~ обавештење примаоцу да благовремено истовари робу са брода, „под дизалицу“
 палаиικός, -ή, -ό древан, прадавни, врло стар
 палаίμαχος, ο 1. ветеран, стари ратник; 2. искусан човек
 палаиоβιβλιοπωλείο, то антикварница књига
 палаиоβιβλιοπώλης, ο антиквар
 палаиоγραφία, η палеографија
 палаиоγραφικός, -ή, -ό палеографски
 палаиоγράφος, ο/η палеограф
 палаиоζωικός, -ή, -ό палеозојски
 палаиоζωολογία, η палеозоологија
 палаиоζωολογικός, -ή, -ό палеозоологијски
 палаиоημερολογίτης, ο, ж. -ίτισσα, η старокалендарац, који рачуна по старом, јулијанском календару
 палаиоημερολογιτισμός, ο рачунање времена по старом, јулијанском календару
 палаиολιθικός, -ή, -ό палеолитски

палаионτολογία, η палеонтологија
 палаионτολογικός, -ή, -ό палеонтолошки
 палаионτολόγος, ο/η палеонтолог
 палаиопωλείο, то → παλιατζίδικο, то продавница старина, старицарница
 палаиопώλης, ο продавац старина, старицар
 палаиός, -ια, -ιο стар, истрошен: *Παλαιά Διαθήκη*, η Стари завет
 палаиότητα, η старост, истрошеност
 палаиохристиανικός, -ή, -ό старохришћански
 палаиотής, ο, ж. палаίστρια, η → πεχλιβάνης, ο борац, рвач, пеливан
 палаиштиή, η техника борења, пеливанство, рвање
 палаиштиικός, -ή, -ό пеливански
 палаίστρα, η место борбе, борилиште, арена; поприште
 паламиάκια, та пљескање, аплаудирање
 паламиάρι, то (ишл.) конопац, уже, паламар
 паламиη, η 1. длан; 2. дужинска мера длан (1/10 м); 3. средство за премазивање; 4. велики напрстак (за шивење једара)
 паламида, η врста туњевине
 паламиζω, палаμισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. додиривати или ударати дланом; 2. премазивати, катранисати (брод, чамац)
 паламиικός, -ή, -ό 1. који служи за премазивање; 2. ученик или поштовалац песника Паламаса
 палаμισμα, то премазивање, катранисање
 палаντζα, η вага, полуга на ваги
 палаντσο, то (ишл.) биланс
 палаσκα, η (маћ.) фишеклија
 палаћи, то 1. палата, двор; 2. краљевска власт
 палатиανός, ο дворски човек, човек са двора, дворјанин
 палеμα, то → пάλη, η
 палэта, η (ишл.) палета
 палеύω, πάλεψα борити се, рвати се; настојати: *Το καράβι πάλεψε όλη νύχτα με τα κύματα.* Брод се целу ноћ борио са таласима.
 пάλη, η борба, настојање, савлађивање не-даћа: ~ των τάξεων класна борба; – *Η ζωή του αγρότη είναι μια συνεχής πάλη με τα στοιχεία της φύσεως.* Живот земљорадника је једна непрекидна борба са природном стихијом.

πάλι (*ὑριλ.*) поново, опет; назад, насупрот: *Να έρθεις πάλι!* Дођи опет! – *Πολλοί θέλουν τη δημοτική γλώσσα, άλλοι πάλι έχουν επιφυλάξεις.* Многи хоће народни језик (димотику) док су други, опет, резервисани. – *Νάτος (νάτο) πάλι!* Ево га опет!

παλιά, παλιότερα (*ὑριλ.*) давно, од давнина: *Παλιά, θυμάμαι, υπήρχαν γραμμόφωνα με χωνιά.* Давно, сећам се, били су грамофони са трубама.

παλιάλογο, το стар, ислужен коњ, рага
παλιανθρωπάκος, ο обешењак, угурсуз
παλιανθρωπιά, η нечовештво, нитковлук, обешењаштво, лупештво

παλιάνθρωπος, ο нитков, обешењак, хуља, лупеж

παλιατζής, ο, ж. παλιατζού, η → **παλαιο-
πόλης, ο** старинар

παλιατζίδικο, το → **παλαιοπωλείο, το** антикварница, антикваријат, старинарница ствари

παλιατσαρία, η старудија

παλιάτσος, ο (*иџал.*) пајац

παλιγγενεσία, η 1. препород; 2. грчки устанак из 1821. године и почетак ослободилачког рата против турског поробљавања

παλικαράκι, το младић, млади јунак, јуначић

παλικαράς, ο → **νταής, ο**

παλικάρι, το младић, момак; јунак, племенит и неустрашив човек: *Είναι παλικάρι στον πόλεμο.* У рату је неустрашив јунак. – *Είναι παλικάρι ακόμα.* Још је момак (неожењен). – *παλικάρια, τα* борци и војници из 1821. г. – *Εχει δύο κορίτσια και ένα παλικάρι.* Има две девојке и једног момка.

παλικαριά, η → **παλικαροσύνη, η** јунаштво, храброст, одважност, племенитост: *Δεν είναι παλικαριά να χτυπήσεις μια γυναίκα.* Није јунаштво да удариш жену.

παλικαρίσιος, -ια, -ιο мужеван, јуначан, стасит, поштен

παλικαρισμός, ο јуначење, лажна храброст

παλικαροσύνη, η → **παλικαριά, η**

παλιλλογία, η понављање истих речи и појмова

παλιλλογος, -η, -ο који се понавља у говору или писању

παλιλλογώ, (ε), (само у *ὑрез.* и *имџф.*) понављати једно те исто

παλιμβουλία, η промена мишљења, несталност, превртљивост

παλιμβουλος, -η, -ο несталан, превртљив

παλιμψηστος, -η, -ο писан преко избрисаних текстова папируса

παλινδρόμηση, η кретање уназад, повлачење, назадовање

παλινδρομικός, -ή, -ό → **παλινδρομος, -η, -ο** који се креће назад, напред, тамо-амо; наизменичан, повратан, ретроградни

παλινδρομώ, (ε), -δρόμησα кретати се уназад, назадовати, мењати мишљење

παλιννόστηση, η повратак у отаџбину, враћање, репатрирање

παλιννοστούντες, οι повратници, они који се враћају у отаџбину

παλιννοστώ, (ε), -νόστησα вратити се у отаџбину; репатрирати

παλινορθώνω, -όρθωσα, -ώθηκα, -ωμένος

1. обновити, рестаурирати, поново подићи, усправити 2. поново успоставити власт

παλινόρθωση, η 1. обнова, рестаурација 2. поновно успостављање власти

παλινωδία, η порицање, побијање; повлачење, колебање

παλιοβρόμια, η прљава, неуредна, покварена жена, смрдљивица, аљкуша

παλιόγερος, ο зао и покварен старац, стари лисац

παλιόγρια, η зла жена, блудница, стара вештица

παλιογυναίκα, η → **παλιογύναικο, το** покварена жена, блудница, дроља

παλιοθήλυκο, το покварена, неморална девојка, развратница

παλιοκοινωνία, η лоше друштво, гомила покварењака

παλιοκόριτσο, το девојка лошег понашања, неваљалица, намигуша

παλιόκοσμος, ο покварен свет, рђаво друштво

παλιόμουτρο, το покварењак, сумњивац, делинквент

παλιόπαιδο, το неваљало дете, гамен, мангуп

παλιοπάπουτσο, το стара, изношена ципела, неодговарајућа ципела

παλιός, -ιά, -ιό, стар, истрошен; похотан; застарео: *-ές συνήθειες* старе навике;

-ά σπίτια старе (оронуле) куће; -ές ιδέ-
ες застареле идеје; – Τα μηχανήματα εί-
ναι παλιά και δεν έχουν μεγάλη απόδοση.
Машине су застареле и не дају велики
учинак.

παλιόσκυλο, το стари пас, безвредне расе,
џукац, џукела

παλιόσπιτο, το 1. стара кућа; 2. јавна ку-
ћа, бордел

παλιотόμαρο, το ништарија, пропалица,
делинквент

παλιούρι, το бодљикав грм, подесан за
ограду

παλιόхарто, το стара хартија, застарео, не-
важећи акт

παλίρροια, η плима и осека

πάλιωμα, το старење, хабање

παλιώνω, πάλιωσα, -ώθηκα, -ωμένος оста-
рити, истрошити се, похабати: Πάλιωσε
το σακάκι μου. Похабао ми се сако.

παλιοσένιο, το (ιῶιλ.) позорница, сце-
на

Παλλάδα, η богиња Атина, Палада Атина,
Атина Заштитница

παλλάδιο, το штит, браник

παλλαϊκός, -ή, -ό свенародни, општи, ге-
нерални

παλλακίδα, мн. -ίδες → **παλλακίη, η** невен-
чана жена; конкубина, метреса, љубав-
ница

πάλλω (само у ῥез. и имῶφ.) махати, дрма-
ти, трести, витлати; **πάλλομαι** ударати,
треперити, вибрирати, трести се, пулси-
рати: ὡς χορδή παλλομένη као треперава
струна; – Η καρδιά του πάλλει κανονικά.
Срце му правилно куца.

παλμικός, -ή, -ό треперав, који вибрира,
пулсира

παλμογράφος, ο осцилатор

παλμός, ο треперење, вибрација; пулс:
~ χορδής треперење ужета (жице); –
παλμοί της καρδιάς треперење (лупање)
срца, пулсирање

παλούκι, το (λαῖι.) 1. колац; 2. тежак по-
сао, мучење: Χρειάζονται πολλά παλούκια
για την περίφραξη του κτήματος. Потреб-
но је доста коља за ограђивање имања.
– Αυτή η δουλειά είναι παλούκι. Овај по-
сао је мукотрпан.

παλουκιά, η 1. ударац (штапом, батином,
коцем); 2. неуспех, штета

παλουκοκαύτης, ο који уништава, сагоре-
ва ограду од коља: Μάρτης, γδάρτης και
παλουκοκαύτης „Баба Марта“, „Март де-
рач, оградождерач“

παλούκωμα, το набијање на ражањ, на ко-
лац

παλουκώνω, παλούκωσα, -ώθηκα, -ωμένος
1. набити на ражањ, на колац 2. седети
мирно: Τον Αθανάσιο Διάκιο τον παλούκω-
σαν. Атанасија Дијака су набили на ко-
лац. – Παλουκωθείτε επιτέλους! Седите,
не мрдајте више!

παλτό, το кратак капут, сако

παμβалκανικός, -ή, -ό панбалкански, све-
балкански

παμπάλαιος, -α, -ο врло стар, прастар, дре-
ван

πάμπλουτος, -η, -ο врло богат, пребогат

παμπόνηρος, -η, -ο врло лукав, подмукао

παμφάγος, -α, -ο свантојед: Ο άνθρωπος εί-
ναι παμφάγος. Човек је сваштојед.

πάμκρτωχος, -η, -ο врло сиромашан, бедан
παμψηρεΐ (ῥрил.) са свим гласовима, јед-
ногласно

παμψηφία, η једногласност, општа саглас-
ност

παν, το, ἱεν. παντός → **σύμπαν, το** све што
постоји, цео свет, свемир, бит, суштина:
ο Δημιουργός του παντός Творац свега; –
Το σπουδαιότερο μέρος ενός πράγματος: το
παν είναι να κάνεις την αρχή. Најважнији
део неке ствари: њена суштина јесте да
је започнеш.

πανάγαθος, -η, -ο предобар, преблаг, бла-
городан: -ος Θεός преблагги Бог, предоб-
ри Бог.

Παναγία, η Пресвета, надимак Богороди-
це

πανάγιος, -α, -ο пресвети

πάναγνος, -η, -ο пречисти, прејасан

πανάδα, η 1. попара; 2. пеге на лицу

παναθηναϊκός, -ή, -ό 1. свеатински, који се
односи на целу Атину; 2. име атинског
фудбалског клуба

πανάθλιος, -ια, -ιο јадан, бедан, несрећан;
злобан

πανάκεια, η лек за све, „чаробна водица“

πανάκριβος, -η, -ο врло скуп, прескуп

παναμάς, ο лаган, сламнати шешир, пана-
ма-шешир

панаμερικανικός, -ή, -ό панамерички, свеамерички
 панаμερικανισμός, ο панамериканизам
 πανάμωμος, -η, -ο → παναγνος, -η, -ο свечисти, пренепорочни, беспрекоран, безгрешан
 πανανθρώπινος, -η, -ο свељудски, општељудски
 παναραβισμός, ο панарабизам
 παναραβιστής, ο, ж. παναραβίστρια, η панарабист(а)
 πανάρχαιος, -αία, -αίο врло стар, прастар
 Πάνας, ο → Παν, ο Пан, бог шума и пашњака, заштитник стада и пастира
 πανάχραντος, -η, -ο чист, неокаљан, безгрешан
 πανδαμόνιο, το галама, граја, бука; неред, збрка
 πανδαισία, η банкет, богата гозба
 πάνδεινα, τα недаће, патње, страдања
 πανδέκτης, ο (ἕρως.) који све обухвата:
 Πανδέκτες, οἱ Пандекта, сакупљена дела чувених римских правника, кодификација која је под називом Пандекта и Дигеста извршена по наређењу цара Јустинијана у VI веку
 πανδημία, η епидемија великих размера, пандемија
 πανδημικός, -ή, -ό пандемијски
 πάνδημος, -η, -ο свенародни, општенародни: Πάνδημος εορτασμός της απελευθερώσεως Општенародни празник ослобођења
 πανδοχέας, ο гостионичар, крчмар, механџија, сопственик хана
 πανδοχείο, το гостионица, крчма, свратиште, механа, хан
 Πανδώρα, η (μυθολ.) Пандора – по предању прва жена на земљи. Створио је Хефест од земље и воде, а остали богови даривали је разним људским, женским особинама. Позната је прича о Пандориној кутији из које су излетела сва зла овог света.
 πανελλήνιος, -ια, -ιο свегрчки, панхеленски
 πανελλήνιο, το хеленство, панхеленство
 πανέμορφος, η, ο → ωραιότατος, -η, -ο → πανώριος, -ια, -ιο прелеп, изузетно леп
 πανένδοξος, -η, -ο → ενδοξότατος, -η, -ο преславан, изузетно славан

панέξυπνος, -η, -ο → τετραπέρατος, -η, -ο препаметан, изузетно паметан
 πανεπιστημιακός, -ή, -ό универзитетски
 πανεπιστήμιο, το универзитет
 πανεπιστημιούπολη, η → πανεπιστημιόπολη, η студентски град
 πανεπιστήμονας, ο универзитетлија, факултетлија, факултетски образован, онај који има широка знања, свезналица
 πανεπιστημιούσυνη, η ученост, свезнање
 πανεράκι, το → πανέρι, το корпа, котарица, кошарица
 πανέρ(η)μος, -η, -ο 1. сам, усамљен; 2. пуст, беживотан, ненасељен
 πανέρι, το корпа
 πανέτοιμος, -η, -ο приправан, потпуно спреман
 πανευτυχής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ак. -ή, мн. -είς, -ή пресрећан
 πανζουρλισμός, ο неред, збрка, општа збуњеност, масовна хистерија
 πανηγύρι, το → πανήγυρη, η светковина, вашар, панађур, празник: *Αύριο έχουμε το πανηγύρι του χωριού.* Сутра имамо вашар у селу. – *Η ζωή δεν είναι μόνο πανηγύρι, αλλά έχει και βάσανα.* Живот није само празник (забава), у њему има и патњи. – *Σχεδόν κάθε βράδυ έχει πανηγύρι με την γυναίκα του.* Скоро сваке вечери доживљава вашар (свађу) са својом женом.
 πανηγυρίζω, -γύρισα, -τηκα славити, празновати, светковати
 πανηγυρικός, -ή, -ό празнични, свечарски, вашарски, панађурски
 πανηγυρικός, ο панегирик, свечана беседа
 πανηγυρισμός, ο слављење, празновање, изражавање радости
 πανηγυριστής, ο слављеник, учесник вашара
 πανθεισμός, ο пантеизам
 πανθειστής, ο, ж. πανθειστρία, η пантеист(а)
 πανθειστικός, -ή, -ό пантеистички
 πάνθεο(ν), το пантеон
 πάνθηρας, ο (зоол.) пантер
 πανί, το (λαϊμ.) платно, тканина, једро: ~ λινό, βαμβακερό тканина (ланена, памучна); κάνω ~ „подићи једра“, отићи; – *Το καράβι άνοιξε τα πανιά.* Лађа је развила једра. – *Εγινε πανί από το φόβο του.* Постао је као платно од страха (блед

као крпа). – *Είμαι πανί με πανί*. Немам ни паре.

πανιάζω, **πάνιασα**, **-ασμένος** **1.** побледети; **2.** добити флеке по лицу; **3.** спарушити се; поплеснавити

πάνιασμα, **то 1.** бледило на лицу, пеге по лицу и кожи; **2.** бућ, плесан

панίδα, **η** животињски свет, фауна

паніерос, **-η, -ο** → **ιєρότατος**, **-η, -ο** врло свет, пресвет

панієρότατος, **-η, -ο** високопреосвећени, пресвети

панієρότητα, **η** светост, преосвећеност, преосвештенство

паніа, **та** памучна тканина

панікоβάλλω, **паніκόβαλα**, **-βλήθηκα**, **-βλημένος** паничити, изазвати панику

паніκόβλητος, **-η, -ο** престрашен, ужаснут, успаничен

панікός, **ο 1.** страх од бога Пана; **2.** велики групни страх, паника

панісламизμός, **ο** панисламизам

панісχυρος, **-η, -ο** свесилан, снажан, свемоћан, утицајан

паніώνιος, **-α, -ο** свејонијски, који се односи на целу Јонију

паннуχίδα, **η** → **αγρυπνία**, **η 1.** ноћна забава, бесана ноћ; **2.** бденије, бдење (цркв.)

панόδετος, **-η, -ο** увезан у платно, повезан платном: *Та πανόδετα βιβλία καταστρέφονται γρηγορότερα από τα δερματόδετα*. Књиге повезане платном брже се хабају од оних са кожним повезом.

панόμοιος, **-οια, -οιο** сасвим сличан, идентичан, истоветан

паноμοιότυπο, **то** факсимил, верна копија

паноπλία, **η** → **ариаτωσιά**, **η** наоружање

паноπλος, **-η, -ο** (на)оружан

панόраμα, **то** панорама, поглед на неки предео

панорамаτικός, **-ή, -ό** панорамски

панούκλα, **η** куга, чума; лепа, али зла жена: *Αυτή η πανούκλα, η γυναίκα του, τον έφαγε τον άνθρωπο*. Она куга, његова жена, поједе човека. – *Απ' έξω κούκλα και μέσα πανούκλα*. Споља лутка, изнутра куга.

панουκλιάρης, **-α, -ικο** који болује од куге

панουργία, **η** свелукавост, подмуклост, пакост, превара

панούργος, **-α, -ο** свелукав, подмукао, пакостан

пансέληνος, **η** пун месец

пансές, **ο** → **βιόλα**, **η** → **βιολέτα**, **η** љубичица (цвет)

пансион, **η** пансион

панслаβизμός, **ο** панславизам

панслаβистής, **ο, ж.** **панслаβίστρια**, **η** панславист

пánсоφος, **-η, -ο** врло мудар, премудар

пансперμία, **η** мешавина разног семења; мноштво људи разних раса (етноса); панспермизам (теорија)

панстраτιά, **η** целокупна војна сила једне земље

пánта (*ѱрил.*) увек, свагда

панталони, **то** → **пантелони**, **то** панталоне

пантатиф, **то** (*франц.*) украсна огрлица, медаљон

пантахού (*ѱрил.*) свугде, свуда

пантахούσα, **η 1.** посланица патријарха или митрополита, енциклика; **2.** писмо претећег садржаја

панτελής, **-ής, -ές, ѱен.** **-ούς, ак.** **-ή, мн.** **-είς, -ή** потпун, комплетан, апсолутан

пантелони, **то** → **панталони**, **то**

пантелώς (*ѱрил.*) потпуно, апсолутно

пантєрһмос, **-η, -ο** сам, усамљен, „без игде икога“; пуст, напуштен

пантєспáни, **то** потишпањ, колач од брашна, јаја и шећера

пантєχω → **αпантєχω** чекати, ишчекивати, очекивати

пантцáри, **то** (*ѱур.*) цвекла

пантцóури, **то** (*ѱур.*) капак на прозору

пантиєра, **η** застава, барјак

пантоγνώστης, **ο** свезнајући, свезналица

пантоδυναμία, **η** свемоћ

пантоδύναμος, **-η, -ο** свемоћан, свемогућ

Пантоδύναμος, **ο** Свемогући, Бог

Пантоκράτορας, **ο** → **Θεός**, **ο** сведржитељ, Бог, свевладајући

пантоκρατορία, **η** свемоћ, владавина над целим светом

пантоμίμα, **η** пантомима

пантоμικός, **-ή, -ό** пантомимски

пантоπωλείο, **то** → **μπακάλιο**, **то** бакалница, продавница мешовите робе

пантопώλης, **ο, ж.** **-ισσα**, **η** бакалин

пánτοτε → **пánта** (*ѱрил.*) непрестано, увек, одувек: **για** ~ заувек; – *Пánτοτε θα θυμάμαι το καλό που μου έκανες*. Увек ћу памтити добро које си ми учинио.

пантоτινά → **пánта** → **пánτοτε** (*ѱрил.*) заувек, вечито

παντοτινός, -ή, -ό вечит, сталан, бесмртан
 παντού (ἄριλ.) свуда, свугде, на сваком месту
 παντούφλα, η → παντόφλα, η папуча
 παντρεία, η женидба, удаја, брак; *με το ζόρι* ~ брак на силу
 παντρεύω, πάντρεψα, -εύτηκα, -εμένος ожени, удати, венчати (се)
 παντρολόγημα, то → обично *мн.* παντρολογήματα, та проводацисање
 παντροлогίστρα, η → παντρολογήτρα, η проводацика
 παντρολογώ, (α, ε), -λόγησα, -ήθηκα проводацисати
 πάντως (ἄριл.) свакако, у сваком случају
 πανύψηλος, -η, -ο врло висок, превисок, велики, огроман
 πάνω → επάνω → απάνω горе, изнад, навише, на: *Το δώρο σου είναι πάνω στο τραπέζι.* Твој поклон је на столу. – *Από τα 18 και πάνω το παιδί δε θεωρείται ανήλικο.* Од осамнаесте па навише дете се не сматра малолетним.
 πανωβελονιά, η начин шивења
 πανώγραμμα, то наслов, адреса (на писму)
 πανωλεθρία, η пропаст, пораз, катастрофа
 πανώλης, ο → πανούκλα, η
 πανώρια (ἄριл.) врло лепо, прелепо
 πανώριος, -ια, -ιο → πανέμορφος, -η, -ο врло леп, прелеп
 πανωσένδοно, то креветски чаршав за покривање, прекривач
 πανωτοίχι, то → πανώτοιχος, ο горњи део зида
 πανωφόρι, то огртач, мантил, капут, шињел
 παξιμάδι, то 1. двопек, бисквит; 2. завртањ, шраф
 παπαγαλιζω, -γάλισα говорити као папагај, брбљати, понављати без смисла
 παπαγαλισμός, ο брбљање, говорење без смисла
 παπαγαλιστί (ἄριл.) папагајски, неразумно, механички: *Μη διαβάζεις παπαγαλιστί, αλλά φρόντιζε να καταλαβαίνεις αυτά που μελετάς.* Немој да учиш (читааш) као папагај, већ се потруди да разумеш оно што учиш.
 παπαγαλιστικός, -η, -ο папагајски
 παπαγάλος, ο (*иш*ал.) папагај

παπάζι, то (*иш*ур.) кићанка на фесу; фес
 παπάκι, то 1. паче, пловче; 2. мотор мање кубикаже, моторчић; 3. „мајмунче“ (@)
 παπάρα, η (*ср*ῦ.) 1. попара; 2. грдња, укор, прекор 3. бесмислица, глупост
 παπαρδέλα, η → παπαρδέλες, οι (обично у *мн.*) глупост, будалаштина, брбљарија, трућање
 παπαρδέλας, ο брбљивац, будаласт човек, који говори глупости
 παπαρούνα, η (*рум.*) мак, афион: *Εγινε παπαρούνα από την ντροπή της.* Од стида је постала као мак (постидела се, поцрвенела).
 πάπας, ο папа, поглавар Римске цркве
 παπάς, ο → παππάς, ο поп, свештеник
 παπατρέχας, ο → παпπατρέχας, ο 1. поп који брзо чита молитву; 2. живахан и вредан човек
 παπαφίγκος, ο четвртасто, треће једро на катарци
 παπήσιος, -ια, -ιο пачји
 παπί, то млада патка, паткица, паче, пловкица: *Μ' έπιασε η βροχή στο δρόμο κι έγινε παπί.* Ухватила ме киша на друму и био сам као паче (покисао).
 πάπια, η → νήσσα, η патка *израз:* *Κάνει την πάπια.* Прави се патка (као да ништа не зна). „Прави се Енглец.“
 παπιγιόν, то (*франц.*) кравата, машна
 παπικός, -ή, -ό папски
 παπισμός, ο 1. догма Римокатоличке цркве по којој је папа божји изасланик на земљи и наследник св. Петра; 2. папизам, власт папе, католичанство
 πάπλωμα, то → κλινοσκεπάσμα, то покривач, губер, јорган: *Ν' απλώνεις τα πόδια σου ως εκεί που φτάνει το πάπλωμά σου.* „Испружи се према губеру.“
 παπλωματάς, ο, *мн.* -άδες произвођач покривача, јоргана
 παποράκι, то 1. бродич, бродица, лађица; 2. (старинска) пегла грејана усијаним угљевљем
 παπόρι, то → βαπόρι, то
 παπουτσής, ο, *мн.* -ήδες → υποδηματοποιός, ο → τσαγκάρης, ο обућар, папуција
 παπούτσι, то (*иш*ур.) → υπόδημα, то ципела, обућа

παπουτσίδιχο, το → παπουτσάδιχο, το
 обућарница
 παπούτσωμα, το → πόδεμα, το пенцети-
 рање
 παπουτσώνω, παπούτσωσα, -ώθηκα, -ημένος
 пенцетирати; обувати
 παп(п)αδάκι, το 1. поп малог стаса и млад,
 попић, попче; 2. ученик богословије
 παп(п)αδαρειό, το скупина свештеника,
 клер
 παп(п)αδιά, η 1. попадија; претерано
 стидљива и скромна жена 2. врста де-
 чје групне игре
 παп(п)αδικιή, η свештеничка дужност,
 част
 παп(п)αδίστικος, -η, -ο свештенички
 παп(п)αδίτσα, η 1. (βοῦ.) врста трновите
 биљке 2. (зоол.) → λαμπρίτσα, η свитац,
 кресница
 παп(п)αδοκρατία, η владавина клера, те-
 ократија
 παп(п)αδοκρατούμαι (само у ὑрез. и имῶφ.)
 бити под владавином клера
 παп(п)αдолόι, το свештенство, клер
 παп(п)αδοπαίδι, το свештеничко дете
 παп(п)αδοπούλα, η свештеничка кћи
 πάππος, ο → παпπούς, ο
 παпπάς, ο → παпάς, ο
 παппатрѐχας, ο → παпатрѐχας, ο
 παпπουδίστικος, -η, -ο дедовски
 παпπούς, ο, мн. -οῦδες дед(а), старац
 πάπυρος, ο папирус; текст писан на папи-
 русу
 παρά мање, него, већ, покрај, против, за,
 осим, замало: ~ τον νόμο противно зако-
 ну, мимо закона; ~ τη θέλησή μου против
 моје воље; ~ μιὰ ψήφο за један глас мање;
 ~ πάσαν προσδοκία супротно сваком оче-
 кивању; μέρα ~ μέρα дан за даном; Είναι
 η ώρα πέντε παρά τρία λεπτά. Пет је сати
 мање три минута (три минута до пет.) –
 Δε θα δεχτώ τίποτε παρά μόνο ένα γλυκό,
 για να μη σας προσβάλω. Нећу да узмем
 ништа изузев један колач да вас не увре-
 дам. – Προτιμώ να πεθάνω παρά να ταπει-
 νωθώ παρακαλώντας τον. Боље да умрем
 него да се понизим молећи га. – Κάλλιο
 πέντε και στο χέρι παρά δέκα και καρτέ-
 ρει. Боље пет у руци него десет на гра-
 ни. (Боље врабац у руци него голуб на
 грани.) – Δε βλέπει τα χάλια του, παρά κα-
 τηγορεί τους άλλους. Не види своје мане,

а критикује туђе. – Παρά πόδα, άρματα!
 К' нози! (пушку) – Παρά λίγο να πεθάνει.
 Замало да умре. – Δεν τρώει τίποτα άλλο
 παρά ψωμί. Не једе ништа осим хлеба. –
 Κάλλιο αργά παρά ποτέ. Боље касно него
 никад.

παραβάζω → παραβάνω, παράβαλα, -βαλθηκα
 преврштити; ставити више
 παραβαίνω, παράβηκα → παρέβηκα пре-
 кршити, повући реч
 παραβάλλω, παρέβαλα, -βλήθηκα, -βεβλη-
 μένος упоредити, сравнити
 παραβάν, το заклон, параван
 παραβάνω → παραβάζω
 παραβαρύνω → παραβαραίνω, -βάρυνα пре-
 оптеретити, преморити; гњавити, оте-
 жавати, отежати
 παράβαση, η прекршај
 παραβάτης, ο прекршилац
 παραβγάζω, παράβγαλα, -άλθηκα, -αλμένος
 1. производити превише, премашити;
 обилно рађати (за воћке); 2. испраћати
 παραβγαίνω, -βγήκα надметати се, такми-
 чити се; пречесто излазити, базати: Πα-
 ραβγαίνεις τα βράδια και θα σου τύχει κα-
 νένα κακό. Пречесто базаш увече па ће
 те задесити неко зло. – Ο δάσκαλος έβα-
 λε δυο μαθητές να παραβγούν στο τρέξιμο.
 Учитель је одвојио два ученика да се
 надмећу у трчању.
 παραβιάζω, -βίασα, -άστηκα, -ασμένος 1. си-
 лом ући, провалити; 2. приморати, при-
 нуђивати; 3. прекршити договор; 4. уз-
 немиравати, гњавити
 παραβίαση, η 1. провала, проваљивање;
 2. кршење; 3. узнемиравање
 παραβλαμμένος, -η, -ο неуравнотежен, по-
 ремећен
 παραβλάπτω, -έβλαψα, -άρτηκα нанети ве-
 лику штету, јако оштетити
 παραβλασταίνω, -βλάστησα пупити, про-
 листавати
 παραβλέπω, παράβλεψα → παρέβλεψα →
 παραείδα 1. добро видети: Βλέπω και πα-
 ραβλέπω. Видим веома добро; 2. слабо
 видети, превидети, занемарити
 παραβολή, η 1. упоређивање, сравњивање;
 2. парабола, алегорија, прича; 3. бочно
 пристајање брода
 παραβολικός, -η, -ο компаративан, алего-
 ричан, параболичан
 παράβολο, το кауција, депозит

παραβρίσκομαι, -βρέθηκα *налазити се по-ред, бити у непосредној близини, бити присутан*

παραγάδι, το → **πολύαγκιστρο, το** струк са много удица, повраз

παραγγελία, η → **παραγγελιά, η** поруџбина, порука; наредба: *Μου έστειλε παραγγελία να πάω να τον ιδώ αυτές τις μέρες.* Послао ми је поруку да ових дана дођем да га видим. – *Τις παραγγελίες σας θα τις πάρετε σε δυο μέρες.* Своју поруџбину примићете кроз два дана. – *Εξετέλεσε τις παραγγελίες σας.* Извршио је вашу наредбу.

παραγγελιοδότης, ο наредбодавац, поруџилац, наручилац

παραγγελιοδόχος, ο, ж. -**δότης, η** извршилац поруџбине (наредбе)

παράγγελμα, το заповест, наредба, команда

παραγγέλνω → **παραγγέλλω**, **παράγγειλα** → **παρήγγειλα**, -έληκα, -εμένος *заповедити, пренети заповест, дати савет, препоручити, наручити: Μου παράγγειλε να ετοιμάσω το σπίτι, γιατί θα 'ρθει να μείνει.* Поручио ми је да спремим кућу, јер ће доћи да станује. – *Ο γιατρός παράγγειλε να μείνει ο άρρωστος στο κρεβάτι πέντε μέρες.* Лекар је препоручио да болесник остане у кревету пет дана.

παραγεμίζω, -γέμισα, -ίστηκα, -ισμένος *препунити, напунити; направити надев (нпр. за сарму, филовану паприку)*

παραγέμισμα, το препуњавање, пуњење; надевање

παραγεμισμένος, -η, -ο препуњен, испуњен; надевен

παραγεμιστός, -ή, -ό пуњен, напуњен: *Τα Χριστούγεννα όλα σχεδόν τα σπίτια έχουν την παραγεμιστή γαλοπούλα.* За Божић готово све куће имају пуњену ћурку.

παραγεράζω → **παραγερνώ (α)**, -γέρασα, -ασμένος *остарити, престарити: Παραγέρασε η γιαγιά και δεν βλέπει ούτε ακούει.* Бака је јако остарила па не чује и не види.

παραγερασμένος, -η, -ο врло стар, јако остарео, престарео

παράγινομαι, -άγισα, -ωμένος *прећи меру, превршити, презрети: Παράγινες ενοχλητικός με τα πειράγματά σου.* Прешао си меру са својим задиркивањем. – *Τα πα-*

ραγινωμένα ροδάκινα δεν τ' αγοράζει ο έμπορος. Трговац не купује презреле брескве.

παραγινωμένος, -η, -ο → **παραγενωμένος, -η, -ο** сувише зрео, презрео

παραγίος, ο 1. посинак, усвојеник; 2. калфа, шегрт

παράγικα, η барака, киоск, павиљон

παραγκωνίζω, -ώνισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. гурнути, одгурнути, потиснути; 2. пренебрегнути, игнорисати

παραγκώνιση, η 1. сузбијање, потискивање, одбацивање; 2. пренебрегавање, игнорисање

παραγκωνισμός, ο одбаченост, потиснутост, занемареност

παραγνωρίζω, -γνώρισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. заменити, препознати, занемарити, потценити 2. постати сувише интиман, фамилијаран: *Με συγχωρείτε, σας παραγνώρισα.* Опростите, заменио сам вас. – *Νομίζω πως τελευταία παραγνωριστήκαμε.* Мислим да смо у последње време поставили сувише фамилијарни.

παραγνώριση, η непрепознавање, избегавање, игнорисање, занемаривање

παραγνωρισμένος, -η, -ο занемарен, игнорисан

παράγοντας, ο творац, чинилац, фактор; утицајна личност

παραγουλιάζω, -γούλιασα, -άστηκα, -ασμένος 1. омекшати (ударањем); 2. истући, испребијати

παραγούλιασμα, το тучење, ударање, пребијање

παραγραμμένος, -η, -ο прецртан, брисан, избрисан, поништен

παραγραφή, η опроштај, поништење, брисање (казне), застарелост (предмета)

παράγραφος, η 1. став, нови ред; 2. параграф, одељак текста закона; 3. знак интерпункције за параграф: §

παράγραψω, **παράγραψα** → **παρέγραψα**, -άφτηκα, -αμμένος 1. писати одвише, прекомерно писати; 2. брисати казну, прекинути или обуставити поступак због застарелости

παράγω, **παρήγαγα**, -άχτηκα, -αγμένος *производити, стварати: Η Ελλάδα πολύ σύντομα θα παράγει πετρέλαιο.* Грчка ће убрзо почети да производи нафту. – *Σε εποχή δουλείας δεν παράγονται αξιόλογα*

πνευματικά έργα. У епохи ропства не стварају се значајна (духовна) дела.

παραγωγή, η производња, стварање, стваралаштво (књижевно), образовање; продукција

παραγωγικός, -ή, -ό 1. производни, стваралачки, продуктиван; 2. плодан, плодоносан, родан

παραγωγικότητα, η производност, продуктивност, плодност; допринос, учинак

πράγωγο, το 1. производ, продукт; 2. дериват; изведена реч или значење

πράγωγος, -η, -ο изведен, деривативан, секундаран

παραγωγός, ο произвођач, стваралац; продуцент

παραγώνι, το место по страни, крај ћошка, у углу, крај пећи, склоњен кутак: *Το παραγώνι το χειμώνα είναι η θέση του παππού.* Када је зима, место крај пећи припада деди.

παραδάκι, το новац, паре, парице

παραдарμένη, η стомак, желудац, утроба

παραдарμένος, -η, -ο 1. изударан, испребијан, претучен; 2. преморен, измучен, намучен

παραдарμός, ο страдање, патња, невоља, несрећа

πράδειγμα, το пример, узор: *για παράδειγμα, παραδείγματος χάρη, π. χ.* на пример, примера ради (*νήρ. – δίνω το καλο παράδειγμα* дати добар пример); – *Γράψε δυο παραδείγματα για κάθε κανόνα της γραμματικής.* Напиши два примера за свако граматичко правило.

παραδειγματίζω, -δειγμάτισα, -ίστηκα, -ισμένος дати пример, угледати се, учити на примеру

παραδειγματικά (ἕριπ.) примерно, узорно

παραδειγματικός, -ή, -ό примеран, узоран, изузетан

παραδειγματισμός, ο 1. угледање, поука, савет; 2. поучан пример, примерна казна

παραδισένιος, -ια, -ιο рајски, небески, диван, врло пријатан

πράδεισο, ο рај: „*το ξύλο βυήκε απ'τον παράδεισο*“ „батина је из раја изашла“

παραδέρνω, παράδειρα → **παρέδειρα, -αρμένος** 1. тући, батинати, претући; 2. борити се, напрезати се, мучити се

παραδέχομαι, -δέχτηκα, -δεγμένος прихватити, сагласити се; признати: *Παρα-*

δέχομαι πως έκανα λάθος. Прихватам да сам направио грешку.

παραδεχτός, -ή, -ό прихватљив, допустив

παραδίνω → **παραδίδω, παρέδωσα, -δόθηκα, -δομένος** предати, уручити; послати; по-

ложити; предавати; испустити, изручити; читати (занимати се): ~ *επιστολή, χρήματα* предати (послати) новац,

писмо; ~ *τα όπλα* положити оружје; *-ομαι στη μελέτη* посвећујем се учењу;

-ομαι εμπορεύματα послати (испоручити) робу; ~ *φρούριο στον εχθρό* предати утврђење непријатељу; ~ *ιστορία* преда-

вати историју; ~ *το πνεύμα* испустити душу; ~ *ένοχο στην δικαιοσύνη* изручити кривца правди

παραδοξολογία, η нелогичност, парадоксалност

παράδοξο, το парадокс, немогућа ствар, парадоксалан чин

παράδοξος, -η, -ο чудан, необичан, парадоксалан

παραδόπιστος, -η, -ο лаком, шкрт, тврди-чав, похлепан

παράδοση, η 1. слање, пошиљка; 2. предавање, настава; 3. предаја (града, престо-

ла); 4. предање, традиција: ~ *εμπορευμάτων* слање (отпрема робе); ~ *πόλης, οχυρού* предаја града, утврђења; *κατά* ~

по традицији, традиционално

παραδοσιακός, -ή, -ό традиционалан

παραδοσιοκρατία, η → **παραδοσιарχία, η** традиционализам, стагнација, назадовање

παραδοτέος, -α, -ο испоручив

παραδουλεύτρα, η служавка, слушкиња, кућна помоћница

παραδουλεύω, -δούλεψα, -εύτηκα, -εμένος

1. исцрпсти се, истрошити; 2. радити (служити)

παραδουνάβιος, -ια, -ιο подунавски

παραδοχή, η прихватање, признавање, сагласност

παραδρομή, η непажња: *εκ παραδρομής* „из непажње“; ~ *της γλώσσας* грешка у говору (*lapsus linguae*)

παραδώ → **παραδώθε** ближе, покрај, поред (за кретање)

παραίμαι претерати, превршити, бити не-

сносан, постати досадан: *Παραίσει φλύαρος και γίνεσαι ενοχλητικός.* Претерујеш са брбљањем и постајеш несносан.

παραέξω (*ὑριλ.*) (што) даље, изван, на-
пољу, споља
παραέχω, -είχα **1.** имати у изобиљу, обило-
вати; **2.** претеривати
παραζάλη, η **1.** неред, збрка, пометња; **2.**
вртоглавица
παραζαλίζω, -ζάλισα, -ίστηκα, -ισμένος **1.**
досађивати, узнемирити; **2.** ошамути-
ти, помести; **3.** ударити у главу (вино);
4. изазвати несвестицу (лек)
παραθαλάσσιο, το приморје, приобаље
παραθαλάσσιος, -ια, -ιο приморски, при-
обални, обалски
παραθαρρέω, -θάρρεψα осмелити се, пре-
теривати у храбрости
παραθείο, το инсектицид, отров против
биљних штеточина
παραθερίζω, -θέρισα проводити лето, лето-
вати
παραθέριση, η летовање: *Η παραθέριση στο
βουνό ωφελεί τα καχεκτικά παιδιά.* Лето-
вање на планини користи слабуњавој
деци.
παραθέρισμα, το → **παραθερισμός, ο** → **πα-
ραθέρηση, η**
παραθεριστής, ο, ж. -ίστρια, **η** који проводи
лето у природи, излетник
παραθερμαίνω, -θέρμανα, -άνθηκα, -ασμένος
прегрејати; **-ομαι** прегрејати се
παράθεση, η **1.** поређење, упоређивање,
компарација; **2.** гошћење, чашћење; **3.**
понављање речи; **4.** додатак, апозиција
(*ἱραμ.*)
παραθετικός, -ή, -ό поредбени, компара-
тивни; **παραθετικά, τα** степени компа-
рације придева
παραθέτω, -έθεσα, -τέθηκα, -τεθειμένος
1. (у)поредити; **2.** наводити чињенице;
3. (по)нудити, гостити
παράθλαση, η → **περίθλαση, η** преламање
(светлости)
παραθυμώνω, -θύμωσα, -ωμένος наљутити,
разљутити, разбеснети
παραθύρι, το → **παράθυρο, το** прозор
παραθυρόφυλλο, το прозорско крило, ка-
пак
παραίνεση, η **1.** савет, поука; **2.** обучавање,
подстицај; **3.** склоност
παραινετικός, -ή, -ό **1.** саветодаван, поу-
чан, инструктиван; **2.** подстицајан; **3.**
склон

παραινώ, (ε), -ήνεσα саветовати, поучити;
подстицати
παραίσθηση, η привиђање, халуцинација
παραίτηση, η **1.** одрицање: ~ *κληρονομιάς*
одрицање од наследства; ~ *περιουσίας*
одрицање од имовине; **2.** оставка: *δίνω*
~ дати оставку
παραιτούμαι, -ήθηκα, -ημένος одустати, на-
пустити, дати оставку: *Παραιτούμαι από
κάθε προσπάθεια συμβιβασμού.* Одустајем
од сваког покушаја споразума. – *Εχε με
παραιτημένο!* Остави ме, мани ме се!
παραιτώ → **παρατώ**
παρακάθομαι, -κάθισα, -ισμένος задржати
се, засести, засејети се: *Παρακάθισαμε
και θ' ανησυχούν στο σπίτι.* Задржасмо се
па ће да се брину код куће.
παράκαιρα → **παράωρα** неблаговремено,
касно, доцкан
παράκαιρος, -η, -ο неблаговремен
παρακάλεση, η позивање, мољење, пре-
клињање
παρακάλεσμα, το → **παρακάλεση, η**
παρακαλε(σ)τός, -ή, -ό умољен, замољен,
којег треба молити: *Παρακαλεστός σια-
φτιάς μια δουλεύει, δυο χαζεύει.* Умољени
копач једном закопа, а два пута зевне.
**παρακαλώ, (ε,α), -ιάλεσα, -κλήθηκα, -καλε-
σμένος** молити, преклињати: *Παρακαλώ!*
Молим! Изволите! Дозволите! – *Δώστε
μου, σας παρακαλώ!* Дајте ми, молим вас!
– *Σας παρακαλώ να...* Молим вас да... –
*Παρακάλεσα τον προϊστάμενο να μου δώ-
σει μια μέρα άδεια.* Замолио сам претпо-
стављеног да ми да један слободан дан.
παρακάνω, παράκανα → **παράκαμα, -ωμένος**
претерати, прекардашити
παρακατάθεση, η предаја (новца, ствари)
на чување трећем лицу
παραιεί → **παρειεί**
παρακέντηση, η пунктирање, пробадање
παρακεντώ, (ε), -κέντησα пунктирати, про-
бадати
παρακινδυνεύω, -κινδύνεψα, -ευμένος рес-
кирати, хазардирати, одважити се
παρακινημένος, -η, -ο наговорен, подстрек-
нут, нахушкан
παρακίνηση, η наговарање, подстреки-
вање, хушкање, дражење

παρακινώ, (ε), -κίνησα, -ήθηκα, -ημένος наговарати, подстрекивати, хушкати
παρακλαδεύω, -κλάδεψα, -εύτηκα, -εμένος превише одсећи, искрчити, раскрчити
παρακλάδι, то 1. огранак, гранчица; 2. рукавац; 3. одсек: *Κόψαμε όλα τα παρακλάδια για να δυναμώσουν τα δέντρα.* Посекли смо све гране да би дрвеће ојачало. – *Τα Ινστιτούτα ξένων γλωσσών είναι παρακλάδια της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου.* Институту страних језика су огранци филозофског факултета на универзитету.
παρακλαδικός, -ή, -ό споредан, нередован, ванинституционалан
παρακλαίω, παράκλαψα, -αύτηκα, -αμένος горко плакати, јадиковати, јадати се
παράκληση, η молба, молитва: *κατά ~* на молбу; *κάνω ~* молити
παρακλήσι, то црквица, капела, капелица
παρακλητική, η црквена литургијска књига, Осмогласник
παρακλητικός, -ή, -ό молећи, молећив, просјачки
παράκλητος, -η, -ο заштитнички, бранилачки
Παράκλητος, ο параклит, Утешитељ, Христ (Дух свети)
παρακμάζω, -ήκμασα, -ασμένος 1. губити главу (углед), бити у декаденцији; 2. венути, увенути, прецветати, опадати: *Μετά το 4 αιώνα π.Χ. άρχισε να παρακμάζει ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός.* После четвртог века пре Христа почело је опаданье старе грчке цивилизације.
παρακμή, η 1. слабљење, пропадање, назадовање; 2. увелост, прецветавање
παρακόβω, παράκοψα → παραέκοψα, -κόπηκα, -κομμένος превише одсећи, посећи се, говорити сувише, брбљати: *Παρακόπηκα και δε σταματά το αίμα.* Посекох се јако и крв не стаје. – *Μην τα παρακόψεις τα μαλλιά σου!* Немој превише да скратиш косу.
παρακοή, η непослушност, непокораванье
παρακοιμάμαι → -μούμαι, -κοιμήθηκα сувише спавати, излежавати се, преспавати
παρακοιμώμαι спавати близу кога као његов чувар, стражар
παρακοιμώμενος, ο високи службеник на византијском двору

παρακολλώ, -κόλλησα узнемиравати, досађивати, сметати
παρακολούθημα, то последица, пратећа појава, резултат
παρακολούθηση, η праћење, надзор, ухођење, мотрење
παρακολουθώ, (ε), -ακολουθήσα, -ήθηκα пратити, уходити; надзирати, мотрити: *Παρακολουθώ τη σύγχρονη λογοτεχνική κίνηση.* Пратим савремено књижевно кретање. – *Παρακολουθώ τις παραδόσεις του καθηγητή της φιλοσοφίας.* Пратим предавања професора филозофије. – *Παρακολουθώ τις εργασίες του συνεδρίου.* Учествујем у раду конгреса.
παρακόρη, η 1. усвојена кћи, поћерка, пасторка; 2. слушкиња
παράκουος, -η, -ο → ανυπάκουος, -η, -ο не-послушан, непокоран
παράκουσμα, то ослушкивање, прислушкивање
παρακούω, -άκουσα 1. не чути добро, погрешно чути, пречути; 2. бити непослушан
παρακράτημα, то 1. задржавање, одлагање (продаје); 2. плаћање у натури
παρακράτηση, η 1. прикривање увоза, увоз забрањених производа; 2. капарисање; 3. уговорени износ
παρακρατικός, -ή, -ό незаконит, нелегалан, насилнички (често уз прећутну сагласност државне власти)
παρακράτος, то група за притисак
παρακρατώ, (ε), -ιράτησα, -ήθηκα, -ημένος 1. задржавати, одвојити као резерву, задржати (као накнаду) 2. предуго трајати
παράκρουση, η 1. нервни наступ, растројство; 2. привиђање, халуцинација
παράκτιος, -ια, -ιο приобални
παρακύηση, η ванматерична трудноћа
παρακυλώ, -κύλησα, -ήθηκα пасти, уваљати се (нпр. у блато); изваљати, преваљати
παρακύλυση, η спречавање, ометање, препрека
παρακυλύω, -κώλυσα, -λύθηκα, -λυμένος спречавати, ометати, онемогућавати
παραλαβαίνω, παρέλαβα, -ήφθηκα примити, примати, преузети
παραλαβή, η примање, пријем: *απόδειξη παραλαβής* потврда о пријему
παραλέγω → παραλέω

παραλειπόμενα, τα 1. забора̀влєне, занемарєне ствари, обавезе, пропусти, превиди; 2. књига Дневника у Ст. завету (I и II)

παραλείπω, παράλειψα → παρέλειψα, -εἰφτηα → -εἰφθηα забора̀вити, пропусти, занемарити: *Παράλειψα να σας πώ ότι...* Пропустио сам да вам кажем да...

παράλειψη, η 1. небрига, немар; 2. пропуштање, пропуст

παραλέω, -είπα говорити (много), претеривати; лагати: *Τα παραλές και δε σε πιστεύω.* То лажеш и не верујем ти.

παραλήγουσα, η паралигуса, претпоследњи слог

παραλήπτης, ο, ж. **παραλήπτρια**, η прима-лац, адресат

παραλήρημα, то 1. бунило, бунцање; 2. бесмислица

παραληρώ, (ε), (само у *ὑ*рез. и *имῖ*ф.) бунцати, булазнити

παραλής, ο, ж. -οῦ, η парајлија, богаташ

παραλία, η обала, обалски појас, приобаље

παραλιακός, -ή, -ό обалски, приобални, приморски

παραλίγο (*ὑ*рил.) замало, умало: ~ *να πέσει* замало да падне

παραλίμνιος, -ια, -ιο пријезерски, крај језера

παραλλαγή, η 1. преиначивање, модификовање; 2. разноликост, подврста, варијанта, варијација

παράλλαγμα, то промена нарави, ћуди, изгледа (због болести, бриге, туге), поружњење

παραλλάζω → **παραλλάσσω**, -άλλαξα, -αυμένος одударати, варирати, разликовати се

παράλλαξη, η (*асῖ*р.) паралакса

παραλληλεπίπεδο, то паралелопипед

παραλληλία, η паралелност, упоредност

παραλληλίζω, -λλήλισα, -ίστηα, -ισμένος упоређивати, сравњивати, поредити, паралелисати

παραλληλισμός, ο упоређење, компарација, паралела: *Ο Κολοκοτρώνης, ο Νέστορος του 1821.* Колокотронис – Нестор 1821. – *Ο παραλληλισμός του με τον Μ. Αλέξανδρο ήταν υπερβολικός.* Његово поређење са Александром Великим је било претерано.

παραλληλόγραμμο, то паралелограм

παραλληλογράφος, ο инструмент за повлачење паралелних линија

παραλληλόμετρο, то врста зубарског мерног инструмента

παράλληλος, -η, -ο 1. паралелан; 2. поредан, упоредан

παραλογή, η народна песма, балада са елементима фантастике, паралога

παραλογητό, то глупост, неразумност, бесмисленост

παραλογιάζω, -λόγιασα, -άστηα, -ασμένος 1. излудити, избезумити; 2. изгубити разум

παραλόγιασμα, то излућивање, лућење

παραλογίζομαι, -λογίστηα, -ισμένος говорити нелогично, правити глупости

παραλογισμός, ο бесмисленост, нелогичност

παραλογιστικός, -ή, -ό нелогичан, бесмислен

παράλογος, -η, -ο паралоган, нелогичан, неразуман

παραλυμένος, -η, -ο разуздан, развратан, распуштен, изопачен

παράλυση, η парализа, узетост, умртвљеност: *εγκεφαλική* ~ церебрална парализа

παραλυσία, η разузданост, разврат, раскалашност

παραλυτικός, -ή, -ό парализован, одузет

παράλυτος, -η, -ο парализован; **παράλυτος**, ο паралитичар

παραλύω, παράλυσα → παρέλυσα, -λυμένος парализовати, умртвити; зауставити, паралисати: *Παράλυσα από το φόβο.* Парализовао сам се од страха (укочио се).

παραμάγειρος, ο → **παραμάγειρας**, ο помоћник кувара

παραμαγούλα, η → **μαγουλάδα**, η заушке, паротитис

παραμαζεύω → **παραμαζώνω**, -άζεψα → -άζω-ξα, -εύτηα → -ώχτηα 1. накупити, нагомилати; 2. скратити, поткратити, покупити се; 3. прикривати, (кријући) сакупљати

παραμακράίνω, -μάκρυνα, -μακρεμένος продужити, отегнути, дуго трајати

παράμαλλο, то свака нит са удицом на парангалу

παραμάνα, η 1. дојиља, дадиља; 2. чиода, прибадача
παραμάσκαλα (*ἄριλ.*) под пазухом, испод пазуха, под мишком
παραμέληση, η, *ἱεν.* -ης → -εως небрига, немар, равнодушност
παραμελώ, (ε), -μέλησα, -ήθηκα, -ημένος занемарити, запустити
παραμένω, παράμεινα → παρέμεινα 1. боравити, становати (близу); 2. одуговлачити, остати, засести: *Παραμένει κοντά στους δικούς της.* Станује близу њених. - *Η κατάσταση του άρρωστου παραμένει η ίδια.* Стање болесника остаје и даље исто.
παράμερα (*ἄριλ.*) у страну, на страни, постранце, на крају
παραμερίζω, -μέρισα, -ίστηκα, -ισμένος раздвојити, склонити (се) у страну, померити (се): *Ο κόσμος παραμέριζε όταν περνούσε ο Επιτάφιος.* Народ се раздвајао када је пролазила плаштаница.
παραμέρισμα, то удаљавање, уклањање, одстрањивање
παραμερισμός, ο напуштање, небрига, забрављање, одстрањивање
παράμερος, -η, -ο одвојен, издвојен, усамљен
παραμέσα (*ἄριλ.*) према средишту, унутра, дубље
παράμεσος, -η, -ο средишњи, који је ближе средини
παράμεσος, ο домали прст, прстењак
παραμικρός, -ή, -ό врло мален; најмањи
παραμίλημα, το 1. бунило, бунцање; 2. бесмислица
παραμιλητό, το бунцање, бунило
παραμιλώ, (α), -μίλησα 1. бунцати, трабуњати, бити у бунилу; 2. причати превише, брбљати, лупетати; 3. причати сам са собом
παραμοιάζω, παράμοιασα 1. сличити, бити сличан; 2. заменити неког због сличности
παραμόνεμα, то заседа, бусија
παραμονεύω, -μόνεψα поставити заседу (бусију, клопку); вребати, уходити
παραμονή, η 1. боравак, борављење, пребивање; 2. *την ~*, претпразнично вече, дан уочи празника, предвечерје, навечерје

παραμορφώνω, -μόρφωσα, -ώθηκα, -ωμένος изобличити, поружнети, деформисати, унаказити
παραμόρφωση, η, *ἱεν.* -ης → -εως изобличавање, деформација, унакажење
παραμορφωτικός, -ή, -ό изобличавајући, изобличујући, изопачујући
παραμπαίνω, -μπήκα, -μπασμένος 1. улазити пречесто, сметати, узнемиравати, досађивати, кињити; 2. проникнути, схватити (дубље)
παραμπρός више напред; унапред (*врем.*): *Προχωρείτε παραμπρός, το λεωφορείο είναι άδειο.* Пођите напред, аутобус је празан.
παραμυθάς, ο, *μн.* -άδες, *ж.* παραμυθού, *η*, *ἱεν.* -ούς, *μн.* -ούδες 1. варалица, лажљивац, који прича „бајке“, преварант; 2. сакупљач и писац бајки
παραμυθένιος, -ια, -ιο чаробан, бајковит бајан, „као у причи“ (бајци): *ο παραμυθένιος κόσμος των παιδιών* чаробни свет деце
παραμυθητικός, -ή, -ό утешан, самилосан, сажалјив: *λόγοι -οί* утешне речи, речи утехе
παραμύθι, το бајка, легенда, прича, басна, мит
παραμυθία, η утеха, тешење, утешна реч
παραμυθολόγος, ο, ж. -λόγα, *η* → **παραμυθάς, ο**
παραμυλωνάς, ο помоћник млинара
παρανάλωμα, το плен, жртва (реч се употребљава само у изразима: ~ *του πυρός, της φωτιάς* плен ватре, жртва огња)
παρανόηση, η погрешно мишљење, неразумевање, погрешно тумачење: ~ *του κειμένου* неразумевање текста
παράνοια, η параноја
παράνομα (*ἄριλ.*) незаконито, непрописно, противзаконито
παράνομι, το надимак
παράνομία, η 1. незаконитост, противзаконитост; 2. сакривање од власти, илегалност; 3. безакоње
παράνομος, -η, -ο незаконит, противзаконит, илегалан
παρανομώ, (ε), -νόμησα повредити, кршити закон
παρανοώ, (ε), -νόησα, -ήθηκα, -ημένος погрешно разумети (схватити), погрешно протумачити

παράνυφος, ο, ж. паранύφη, η → κουμπάρος, ο, ж. κουμπάρα, η венчани кум, кума
 паранυχίδα, η → παρωνυχίδα, η
 παραξαπλώνω, -ξάπλωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 1. простирати, проширити; 2. излежавати се, залежати се; 3. протезати (руке)
 παράξενα (ἄριλ.) чудно, необично, страно
 παραξενεύω, -ξένεψα, -εύτηκα, -εμένος зачудити, изненадити; задивити (се)
 παραξενιά, η → ιδιοτροπία, η необичност, особењаштво, ђудљивост
 παραξενιάζω, -ξένιασα постати чудан, ђудљив, бити лоше нарави: *Оσο γερνά η γιαγιά, τόσο παραξενιάζει.* Како бака стари, тако постаје све ђудљивија.
 παράξενος, -η, -ο чудан, необичан, ђудљив, каприциозан
 παραξηλώνω, -ξήλωσα, -ώθηκα, -ωμένος нагло одрешити, распарати; претерати, „прећи границе“
 παραξοδιάζω, -ξόδιασα, -ιάστηκα трошити, расипати, ћердати, проћердавати
 παραπαίδι, то посвојче, усвојено дете
 παραπαίρνω, -πήρα, -пάρθηκα, -парμένος претерати, „прећи границе“, грдити, заборавити се: *Пαραπήρα φόρα και δεν ήξερα τι έλεγα.* Прећох границе и нисам знао шта говорим. – *Дεν πρόφτασε ούτε καλημέρα να πει το παιδί και το παραπήρες.* Дете није стигло да каже ни добар дан а ти га изгрди. – *Пαραпάρθηκα από το θυμό και ξεστόμισα λόγια άπρεπα.* Заборавих се од гнева и изустих неприличне речи.
 παραπανήσιος, -ια, -ιο → παραπανίσιος, -ια, -ιο → παραπανιστός, -ή, -ό сувишан, непотребан, некористан, узалудан
 παραπάνω (ἄριл.) горе, више него, дуже (време), превише, преко: ~ από το πρόγραμμα преко плана; στην ~ ρούγα на горњем сокаку (уличици); – *Κάνε παραπάνω φαγητό, μήπως έχουμε και επισκέπτες.* Спреми више хране, можда ћемо да имамо и госте. – *Пαραπάνω από δέκα χρόνια υπηρετεί στην επαρχία.* Дуже од десет година служи у провинцији.
 παραπάτημα, то посртање, морално посртање, клизање, грешка, погрешка
 παραπατώ, (α, ε), -пάτησα посрнути, оклизнути, скривити, погрешити: *Μάνα μου, παραπάτησα και το σταμνί μου τσάκισα.* Мајко моја, ја се оклизнула (саплела) и

крчаг сам разбила. – *Παραπατούσε από το μεθύσι.* Тетурао се од пијанства. – *Μια φορά παραπάτησα στη ζωή μου και το πλήρωσα ακριβά.* Једном сам у животу скрибио и то сам скупо платио.

παραπαχαίνω, παραπάχυνα удебљати се, угојити се: *Παραπάχυνες από τότε που έκοψες το τσιγάρο.* Угојио си се од када си престао да пушиш.

παραπείθω, παράπεισα → παρέπεισα прева-
 рити, завести, исмејати

παραπειστιά (ἄριл.) лукаво, подмукло, подсмешљиво

παραπειστικός, -ή, -ό лукав, ласкав, варљив, изазован, провокативан: -ές ερωτήσεις провокативна питања

παραπεμπτικός, -ή, -ό преносни, трансми-
 сиони

παραπέμπω, παρέπεμψα, -πέμφθηκα посла-
 ти, упутити (надлежном): *παραπέμπω στο δικαστήριο* предати суду

παραπέρα (ἄριл.) даље, касније, после: *Οχι παραπέρα.* Не даље.

παραπέταμα, то бацање, одбацивање

παραπέτο, то ограда, наслон, парапет

παραπετριά, η 1. бацање камена; 2. алузија,
 инсинуација

παραπετώ, (α), -πέταξα, -άχτηκα, -αγμένος одбацивати, напуштати, занемарити: *Παραπέταξε τους γονείς του τώρα που τον χρειάζονται.* Занемарио је своје родитеље сада када им је потребан. – *Παραπετά ο αετός σου και θα κοπεί η κλωστή.* Твој змај високо лети и прекинуће се конац.

παραπέφτω, παράπεσα, -πεσμένος 1. падати,
 посртати; 2. загубити, затурити

παραπήγμα, то барака

παραπικραίνω, -πικρανα, -άθηκα, -αμένος растужити (се), ражалостити (се)

παραπίνω, παράπια → παραήπια, -πιωμένος много пити, опијати се

παραπιστεύω, παραπίστεψα сувише веро-
 вати: *Μην τους παραπιστεύσεις, γιατί δε λένε πάντοτε την αλήθεια.* Немој да им верујеш, јер не говоре увек истину.

παραπίσω (ἄριл.) назад, позади, дубље, касније, после: *Κάνε παραπίσω να μη σε πατήσει το αυτοκίνητο.* Повуци се назад да те не удари аутомобил. – *Ας αρχίσουμε το έργο τώρα και βλέπουμε παραπίσω.* Почнимо сада да радимо, а после ћемо да видимо.

παραπιωμένος, -η, -ο напијен, напиток, врло пијан
 παραπλάνηση, η варање, подвала, обмана, превара
 παραπλανητικός, -ή, -ό 1. варљив, лажан; 2. саблажњив
 παραπλανώ, (α), -πλάνησα, -ήθηκα, -ημένος варати, обмањивати, завести
 παράπλευρα (ὑριλ.) близу, покрај, поред
 παράπλευρος, -η, -ο бочни, гранични; колатерални: -ες απώλειες колатералне штете
 παραπλέω, παρέπλευσα пловити близу обале, уз обалу
 παραπληγία, η парализа ногу
 παραπλήρωμα, το допуњавање
 παραπληρωματικός, -ή, -ό допунски, суплементаран: -ές γωνίες суплементарни углови
 παραπληρώνω, -πλήρωσα, -ώθηκα, -ωμένος преплатити
 παραπλήσια подобно, врло слично, приближно (исто)
 παραπλήσιος, -ια, -ιο сличан, налик, приближно исти
 παραπλώνω, -άπλωσα, -ώθηκα, -ωμένος раширити превише; разбацати
 παρακοίηση, η, ἱεν. -ης → -εως извртање, изопачавање, кварење, фалсификовање
 παραποιώ, (ε), -ποίησα, -ήθηκα, -ημένος кварити, фалсификовати, извртати, изопачавати
 παραπομπή, η 1. слање, експедовање; 2. објашњење, напомена, тумачење (нпр. у књизи)
 παραπονετικά (ὑριл.) плачљиво, жалостиво
 παραπονετικός, -ή, -ό → παραπονιάρικος, -η, -ο 1. плачљив, жалостив, жалостан; 2. незадовољан, имен. -ος, ο незадовољеник
 παραπονιάρης, ο мн. -ηδες, ж. -άρα, η, мн. -άρες, ср. -άριο, το плачљивко: Δεν είμαι γκρινιάρης, είμαι παραπονιάρης. Ја нисам гунђало, ја сам плачљивко.
 παραπονιέμαι → -ούμαι, -πονέθηκα, -εμένος жалити се, тужити се, жалостити се, цвилети, цмиздрити
 παράπονο, το 1. жалба, жаљење, протестовање; 2. оправдање, изговор
 παραπόρτι, το тајна врата, споредна врата

παραποτάμιος, -ια, -ιο поречки, поред реке, крај реке
 παραπόταμος, ο притока
 παραπούλι, το → παραφυάδα, η огранак, младица, изданак
 παραπροεβεία, η нелегални конзулат, самозвани конзулат
 παραπροίμι, το невестини дарови (поврх мираза)
 παραπροϊόν, το, ἱен. -όντος допунски производ, нуспроизвод
 παράπτωμα, το грешка, прекршај, преступ
 παραρίχνω, παράριξα, -ρίχθηκα, -ρι(γ)μένος бацити, пребацити; превршити
 παράρριζο, το огранак, изданак; жила
 παράρτημα, το 1. додатак, допуна; 2. ванредно издање; 3. дозиђивање, дограђивање, доградња
 παράς, ο (ἱγур.) мн. -άδες новац, пара, ситнина; безвредност
 παρασάνταλος, -η, -ο нередован, неуредан
 παρασέρνω → παρασύρω, παρέσυρα → παράσυρα, -σύρθηκα, -συρμένος вући, увући, повлачити (силом); спопасти: Με παράσυρε ο θυμός και φέρθηκα σκληρά στον άνθρωπο. Спопаде ме бес и поступих грубо са човеком.
 παρασημαντική, η писање у шифрама, криптограм; писање музичких знакова и нота, нотно писање
 παράσημο, το награда, одликовање, орден, медаља, колајна
 παρασημοφόρηση, η → παρασημοφορία, η награђивање, давање (предаја) одликовања
 παρασημοφορώ, (ε), -φόρησα, -ήθηκα, -ημένος дати одликовање, одликовати: Τον παρασημοφόρησαν για τον ηρωισμό του στη μάχη. Одликовали су га за хероизам у борби.
 παράσιτα, τα поремећаји, сметње
 παρασιτικά (ὑριл.) паразитски
 παρασιτικός, -ή, -ό паразитски
 παρασιτισμός, ο паразитизам
 παράσιτο, το паразит; готован, лењивац
 παρασιτοκτόνος, -η, -ο који уништава паразите: φάρμακα -α лекови (средства) против паразита
 παρασιτολογία, η (διол.) паразитологија

παράσιτος, -η, -ο паразитски, који живи на терет другога

παρασιώπιση, η, ἱεν. -ης → -εως прећуткивање, заташкавање: *Η παρασιώπιση της αρρώστιας του κοριτσιού στο γάμο αυτό ήταν βαρύ σφάλμα.* Прећуткивање болести девојке приликом овог венчања била је тешка грешка.

παρασιώπῳ, (α), -σιώπησα, -ήθηκα, -ημένος прећутати, заташкати

παρασιεύάζω, -σιεύασα, -άστηκα, -ασμένος спремати, припремати, справљати; -όμαι припремити се, бити спреман; *παρασιευασμένος* припремљен, справљен: *παρασιευασμένα φαγητά* припремљена јела

παρασιεύασμα, το 1. припремање, справљање, препарирање 2. производ; препарат

παρασιευαστής, ο 1. припремач; препаратор; 2. лаборант

Παρασιευή, η петак

παρασιευή, η спремање, припремање, готовљење

παρασιηνιακά (ἄριλ.) тајно, кришом, потајно, „иза кулиса“

παρασιηνιακός, -ή, -ό тајни, закулисни

παρασιήνιο, το, обич. мн. παρασιήνια, та простор иза кулиса; (*φιι.*) далеко од јавности: ~ *της πολιτικής* политичке кулисе (обмане)

παρασιιά, η полусенка, полутама

παρασιοτίζω, -σιότισα, -ίστηκα, -ισμένος ометати, ошамутити, пореметити

παρασιότισμα, το ометеност, ошамућеност, помућеност, поремећеност

παρασόκαχο, το сокаче, забачена споредна улица

παράσιπτο, το помоћна зграда

παρασπόνδηση, η → **παρασπονδία, η** 1. повреда договора, кршење речи; 2. вероломство

παράσπονδος, -η, -ο вероломан, непоуздан

παρασταίνω → **παριστάνω**, **παρέστησα** → **παραστήσα, -στάθηκα, -στημένος** приказивати, представљати, играти, глумити: *Μας παράστησε τα πράγματα πολύ τραγικά.* Представио нам је ствари врло трагично. – *Το σχολείο μας θα παραστήσει την Αντιγόνη.* Наша школа ће приказати Антигону. – *Εγώ θα παραστήσω τον Αγα-*

μέμνονα. Ја ћу да играм (глумим) Агамемнона.

παράσταση, η, ἱεν. -ης → -εως 1. представа, приказивање; 2. појављивање: *έξοδα παραστάσεως* трошкови представе

παραστάτης, ο, ж. παραστάτιδα, η 1. помоћник, пратилац; 2. подржавалац; 3. довратник

παραστατικός, -ή, -ό сликовит, живописан, дескриптиван

παραστέγασμα, το → **μονόριχτη, η** кров на „једну воду“, на једну страну

παραστέχομαι, -στάθηκα подржавати, помагати

παραστήνω → **παρασταίνω**

παράστημα, το држање, изглед, спољашност, стаситост

παραστιά, η огњиште, камин; топао кутак

παραστράτιμα, το → **παραστράτισμα, το** 1. скретање, преступ, настраност; 2. прекршај; 3. ванбрачна веза

παραστρατημένη, η развратница, блудница

παραστρατημένος, -ή, -ό застранио, настран, развратан, распуштен, заблудео

παραστρατίζω, → παραστρατώ, -στράτισα, -ισμένος скренути, завести, посрнути (морално)

παραστρατώ, (ε), -στράτισα, -ημένος скренути, посрнути (морално), залутати

παρασυμπαθητικός, -ή, -ό парасимпатички: *-ό νευρικό σύστημα* парасимпатички нервни систем

παραсунаγωγή, η 1. тајни сабор, илегални скуп; 2. нелегални црквени синод

παρασύνητος, -η, -ο изведен из сложене речи

παρασύνημα, το одзив (на лозинку)

παρασύρω → **παρασέρνω**

παρασχίδα, η цепка, ивер, иверица; *мн. иверје*

παράτα, η 1. парада, дефиле, ревија; 2. одлагање; продужетак

παράταιρος, -η, -ο несагласан, различит, неусклађен

παратаκτικός, -ή, -ό синтактички, који се односи на говорну синтаксу

παράταξη, η, ἱεν. -ης → **εως** 1. строј, бојни поредак; 2. група, политичка партија; 3. синтакса говора

παράταση, η, ἱεν. -ης → -εως продужење, настављање, одлагање

παρατάσσω, -έταξα, -άχτηκα, -αγμένος πο-
ρεΐати, постројити (се), изложити: *Οι
μαθητές παρατάχτηκαν σε δυο γραμμές.*
Ученици се постројише у два реда.
παρατατικός, -ή, -ό трајан, текући; -ός, ο
имперфект, трајно прошло време
παρατείνω, παρέτεινα, -τάθηκα, -τεταμένος
продужити, одложити: *Το υπουργείο πα-
ρέτεινε την προθεσμία των ευγραφών.* Ми-
нистарство је продужило рок уписа.
παρατέντωμα, το 1. превелика напетост,
тензија; 2. развлачење
παρατήρηση, η напомена, примедба, опас-
ка; посматрање
παρατηρητικός, -ή, -ό посматрачки, испи-
тивачки: -ό πνεύμα испитивачки (истра-
живачки) дух
παρατηρώ, (ε), -τήρησα, -ήθηκα, -ημένος
посматрати, примећивати; испитивати;
пратити; грдити, критиковати; -είται
(-ούνται) примећује се: *Παρατηρώ τις
αντιδράσεις των παιδιών στην τάξη.* Пра-
тим реаговања деце у разреду. – *Ο καθη-
γητής τον παρατήρησε αυστηρά.* Учитељ
га је строго изгрдио.
παρατιμονιά, η 1. несигуран покрет; 2.
грешка, пропуст; 3. лоше управљање
(кормилом, воланом)
παράτολμα (ἕριλ.) непромишљено, хра-
бро, дрско, ризично, хазардерски
παράτολμος, -η, -ο непромишљен, храбар,
дрзак, рискантан, хазардерски
παρατονία, η → παραφωνία, η
παράτονος, -η, -ο 1. фалш, дисонантан;
2. погрешно наглашен (акцентован)
παρατράβηγμα, το пренапрегнутост, напе-
тост
παρατραβώ, -τράβηξα, -ήχτηκα, -ηγμένος
1. пренатегнути, пренапети натезањем;
2. одужити, узвратити: *Το παρατράβηξες
το σκοινί και κόπηκε.* Пренатегаво си уже
па се прекинуло. – *Την παρατραβήξαμε
την επίσκεψη.* Одужисмо посету.
παρατράγουδο, το 1. свађа, препирка;
2. скандал, инцидент
παρατρώ(γ)ω, παράφαγα → παρέφαγα,
-ωμένος прејести се, сувише јести
παρατσιτώνω, -τσιτώσα, -ώθηκα, -ωμένος
растегнути, разапети, истегнути, напе-
ти
παρατσούκλι, το надимак

παράτυπα (ἕριλ.) непрописно, противза-
конито
παράτυπία, η непоштовање реда, кршење
прописа, нарушавање закона
παράτυπος, -η, -ο непрописан, противза-
конит
παратυπώ, (ε), -τύπησα кршити правила,
пропис, закон
παратύπωμα, το штампарска, типографс-
ка грешка
παратυπώνω, -τύπωσα, -ώθηκα, -ωμένος на-
правити штампарску грешку
παράτυφος, ο (μεδ.) паратифус
παратώ, (α), παράτησα, -ήθηκα, -ημένος
отићи, напустити, оставити, удаљити се
παραῦστερα (ἕριλ.) мало после, касније
παραφέρνω, παράφερα, -έρθηκα, -ερμένος
1. донети сувише; 2. наљутити, разгне-
вити се
παραφθορά, η извртање, изопачење
παραφίνη, η парафин
παραφινόλαδο, το парафинско уље
παραφορά, η 1. одушевлeње, занос, побу-
да, порив; 2. јарост, бес, срџба, жестина:
~ *χαράς* излив радости (весeља); – *Πάνω
στην παραφορά του δεν ήξερε τι έλεγε.* У
својој срџби није знао шта је све гово-
рио.
παράφορα (ἕριλ.) жестоко, страшно; бур-
но, безумно
παράφορος, -η, -ο жесток, страстан, буран,
безуман: -ος *έρωτας* страсна љубав, бур-
на љубав; -ο *πάθος* жестока страст
παραφόρτωμα, το претоваривање, пре-
оптерећење
παραφορτώνω, -φόρτωσα, -ώθηκα, -ωμένος
претоварити, преоптеретити
παραφράζω, παράφρασα → παρέφρασα,
-άστηκα, -ασμένος препричати, слобод-
но превести, парафразирати
παράφραση, η парафраза, слободно тумачење
παράφρονας, ο/η који је пореметио умом,
луд, нелогичан, смушен; *Δύο πράγματα
σκοτώνουν σίγουρα το λαό, οι παράφρονες
κυβερνήτες κι οι αγράμματοι δάσκαλοι.*
Две ствари сигурно убијају народ: сму-
шени (неспособни) управљачи и не-
писмени учитељи.
παραφρονώ, (ε), -φρόνησα полудети, из-
безумити се

парафροσύνη, η лудост, суманутост
параφύαδα, η → **параπούλι**, то младица, изданак, огранак
параφύλαγμα, то вребање, заседа, замка
параφυλά(γ)ω, -φύλαξα, -άχτηκα, -αγμένος вребати, поставити заседу, стражарити, следити
параφύλαξη, η праћење, ухођење, вребање
παράφυλλο, то ластар, лист
параφωνάζω, -φώναξα викати (јако), дерати се
параφωνία, η несклад, дисонанца, „фалш“ мелодија: *Η γραβάτα σου αποτελεί ζωνρή παραφωνία προς το όλο ντύσιμό σου.* Твоја кравата је у живом нескладу са читавом твојом одећом.
παράφωνος, -η, -ο погрешан, нескладан, дисонантан
параφωνώ, (ε), -φώνησα певати погрешно, без слуха
парахарάζω, -χάραξα, -άχτηκα, -αγμένος изменити, фалсификовати, преиначити, извитоперити, покварити
параχάραξη, η, *ιεν.* -ης → -εως измена, преиначење, искривљавање, фалсификовање
парахарάχτης, ο, ж. -άχτρια, η обмањивач, фалсификатор истине
парахеимаζω, -χειμάσα зимовати, презимити
парахеίμαση, η → **парахеίμασμα**, то зимовање
парахорδή, η византијски музички термин (израз)
παράχορδος, -η, -ο нескладан, дисонантан
παράχωμα, то 1. прекривање, затрпавање; 2. закопавање, сахрањивање
параχώνω, παράχωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. закопати, укопати; укуцати; 2. задиркивати: *Ακόμα βρίσκονται πού και πού παραχωμένες νάρκες.* Још се ту и тамо нађу закопане мине. – *Μη μου παραχώνεσαι, γιατί η υπομονή έχει και τα όριά της.* Не задиркуј ме, јер и стрпљење има своје границе. – *Το παράχωσες το καρφί στον τοίχο.* Сувише си дубоко укуцао ексер у зид.
параχώρηση, η уступање, преношење
параχωρητήριο, то докуменат о преносу, уступању права (власништва)

параχωρητής, ο, ж. -ήτρια, η преносилац, уступица
параχωρώ, (ε), -χώρησα, -ήθηκα, -ημένος препустити, пренети, уступити: *Παραχώρησε την περιουσία του.* Пренео је своју имовину. – *Της παραχώρησε τη θέση του.* Уступио јој је своје место.
параχώσιμο, то узнемирење, узнемиравање, ометање, досађивање
параψήνω → **параψένω**, παράψησα, -ήθηκα, -ημένος препећи, препржити
параψυχολογία, η парапсихологија
параψυχολογικός, -ή, -ό парапсихолошки
παράωρα врло касно, прекасно
параωριμάζω, -ωρίμασα, -ασμένος 1. презрети, презревати; 2. престарити (за удају, за рађање)
παρδαλά (*ϊριλ.*) шаролико; нејасно, непристојно
παρδαλή, η жена сумњивог морала
παρδαλίζω 1. шаренити се, бити шарен; 2. бити непристојан
παρδαλός, -ή, -ό 1. упрљан, прљав: -ά ρουχα прљаво одело; 2. непристојан: *Μου τα είπε κάπως παρδαλά.* Рекао ми је нешто непристојно. 3. шарен, вишебојан; 4. нејасан, збуњујући, нечитак
παρέα, η друштво, дружење
παρεγκεφαλίδα, η мали мозак
παρέγχυμα, то (*αναΐ.*) ткиво
πάρεδρος, ο помоћник, заменик
πάρε-δώσε, то → та 1. „узми-дај“; фамилијарност, интимност, блискост, повезаност 2. пословање, трговање
παρείσαιτος, -η, -ο непозван, потајан
παρέκβαση, η, *ιεν.* -ης → -εως одступање, удаљавање, скретање, застрањивање, дигресија, девијација
παρεκβατικός, -ή, -ό погрешан, настран, застрањујући, дигресиван
παρέκει → **παραιεί** → **παραιέρα** мало даље, у страну: *Κάντε παραιεί να καθίσω κι εγώ.* Помери се мало (даље) да и ја седнем.
παρεικλήσι, то → **παραικλήσι**, то параклис, црквица (крај главне цркве); капелица
παρεικλίνω, παρεξέκλινα скренути, одлутати, застранити; нарушити (правило)
παρεικλίση, η, *ιεν.* -ης → -εως скретање, прекршај, преступ
παρεκτός (*ϊριλ.*) изузев, осим

παρεκτρέπομαι, -τρέπηναι скренути, нарушиги (норме понашања), ружно се понашати: *Ο ομιλητής παρεκτρέπηκε σε βρισιές*. Ѓоворник је скренуо у вређање (псовање).

παρεκτροπή, η скретање, лутање, ружно понашање прекршај (закона)

παρέλαση, η, *ἵεν.* -ης → -εως дефиле, мимоход, парада, поворка

παρελαύνω, *παρήλασα* парадирати, дефиловати

παρέλευση, η протицање, проток (времена)

παρελθόν, το, *ἵεν.* -όντος прошлост, прошло време: *Στο παρελθόν τα ήθη ήταν αυστηρότερα*. Некада је морал био строжији. – *Ας ξεχάσουμε το παρελθόν*. Да забравимо прошлост.

παρέκλυση, η, *ἵεν.* -ης → -εως продужавање, одуговлачење, одлагање, оклевање

παρεκλυστικός, -ή, -ό отежући, задржавајући, одуговлачећи

παρεκλύω, -είκλυσα, -ύστηκα задржавати, одуговлачити, одложити; каснити

παρέκλω (само у *ὑрез.*) бити сувишан, излишан

παρεμβαίνω, -έμβηναι умешати се, посредовати, интервенисати, упасти у реч

παρεμβάλλω, *παρενέβαλα*, *παρεμβλήθηκα*, -βевлиμένος уметнути, ставити између, посредовати: *παρεμβάλλω προσκόμματα* поставити посматраче; **-ομαι** интервенисати, умешати се

παρέμβαση, η мешање, посредовање; интервенција, реплика (на суду)

παρεμβατικός, ή, -ό посреднички, интервентни

παρεμβατισμός, ο посредовање, интервенција

παρεμβολή, η уметање, уношење, интерполација

παρεμποδίζω, -εμπόδισα, -ίστηκα, -ισμένος спречавати, спутавати, ометати

παρεμπόδιση, η, *ἵεν.* -ης → -εως спречавање, спутавање, ометање

παρένθεση, η, *ἵεν.* -ης → -εως **1.** заграда, стављање у заграду; **2.** уметање, интерполација; **3.** прекид, пауза

παρενθετικός, -ή, -ό уводни, наведен у загради

παρενόχληση, η, *ἵεν.* -ης → -εως сметање, ремећење, досађивање, узнемиравање; кињење

παρενοχλώ, (ε), -ενόχλησα, -ήθηκα, -ημένος сметати, узнемиравати, реметити

παρεντερικός, -ή, -ό вантробни, интравенозни

πάρεξ → **παρέξ** изузев, осим

παρεξήγηση, η **1.** погрешно схватање, неспоразум, неслагање; **2.** увреда, неправда

παρεξηγώ, (ε), -εξηγησα, -ήθηκα, -ημένος **1.** погрешно разумети, не слагати се; **2.** љутити се, напасти: *παρεξήγουμαι με το τίποτα* љутити се (препирати се) ни због чега

παρεπιδημώ, (ε) привремено боравити, бити у пролазу

παρεπόμενο, το **1.** последица, след, консеквенца; **2.** обележје, карактеристика: *Τα παρεπόμενα των ονομάτων είναι το γένος, ο αριθμός, πτώση και κλίση*. Обележја променљивих речи су род, број, падеж и деклинација.

πάρεργο, το **1.** додатни. споредни посао; **2.** хоби, разонода; узгредно дело

πάρεργος, -η, -ο узгредан, споредан, пратећи, другостепени, мање значајан, секундаран

παερμηνεία, η неспоразум, несугласица; погрешно тумачење

παερμηνεύω, -ερμήνευσα, -εύτηκα, -εу-μένος **1.** погрешно протумачити, погрешно схватити; **2.** не слагати се, препирати се

πάρεση, η, *ἵεν.* -ης → -εως попуштање, слабљење, лабављење, лакша парализа

παετυμολογία, η погрешна етимологија, погрешно тумачење настанка (порекла) речи

παετυμολογώ, (ε), -λόγησα, -γήθηκα, -γη-μένος чинити етимолошке грешке

παεуθύς → **αμέσως** одмах, непосредно, истог тренутка

παεуρίσχομαι → **πααβρίσχομαι**

παρέχω, -είχα, *πααсхέθηκα* дати, пружити, снабдети, обезбедити

παρηγορητικός, -ή, -ό утешан

παρηγοριά, η → **παρηγόρια, η** утеха, ублажавање, благослов; ноћно бдење уз умрлог; пиће које се пије после сахране „за душу“

παρήγορος, -η, -ο утешительски, утешан
 παρηγορώ, (α), παρηγόρησα, -ήθηκα, -μένος
 тешити, ублажавати нечију тугу
 παρήλικος, -η, -ο постарији, зашао у годи-
 не, времешан
 παρήχηση, η, ἰεν. -ης → -εως алитерација,
 асонанца, понављање истог гласа у
 узастопним слоговима (речима) нпр.:
 шуми, шуми шума
 Παρθένα, η → Παναγία, η Девица, Пречи-
 ста, Богородица
 παρθένα, η назив за младу, невину девој-
 ку
 παρθεναγωγείο, το школа (конвикт) за
 младе девојке
 παρθενιά, η → αγνότητα, η невиност, чис-
 тота, нетакнутост
 παρθενικός, -ή, -ό девичански, невин
 παρθένος, -α, -ο чист, невин, нетакнут, де-
 вичански
 Παρθενώνας, ο → Παρθενών, ο Партенон,
 храм богиње Атине
 παριανός, -ή, -ό парски, са острва Пароса
 πάρθηκα, аор. ἦα. ἰл. παίρνω
 παρίας, ο парија, припадник најниже кас-
 те у Индији
 παριζιάνικος, -η, -ο → παρισινός, -ή, -ό па-
 риски
 Πάρις, ο, ἰен. Πάριδος → Πάρης, ο (μυθολ.)
 јунак тројанског циклуса, други син
 тројанског краља Пријама и Хекабе
 παρίσθμιος, -ια, -ιο земљоузни
 παριστάνω → παρασταίνω
 пархари́сма, то паркирање
 пархάρω, пархάρισα → πάρкара, -ισμένος
 паркирати
 паркé, то → паркéто, то паркет
 πάρкио, то парк, перивој
 парма́ки, то (ἰγур.) 1. паок; 2. батина, бич,
 пармак: Κάθε τροχός του αμαξίου έχει δώ-
 δεκα παρμάκια. Сваки точак кочије има
 дванаест паока. – Μου φαίνεται σου
 χρειάζεται παρμάκι. Чини ми се да су
 теби потребне батине.
 парма́ра, η 1. кап, „шлог“, апоплексија;
 2. врста болести код коза и оваца због
 које храмљу и престају да дају млеко
 пармеζάνα, η (ιταλ.) врста сира, пармезан
 пармéνος, -η, -ο 1. одузет, шлогиран;
 2. узет, украден; 3. чудан
 парнассιακός, -ή, -ό 1. парнаски, који по-
 тиче са Парнаса; 2. који припада фран-

цуском литерарном правцу парнасова-
 ца
 парντόν (франц.) пардон, извините, доз-
 волите
 пародικός, -ή, -ό краткотрајан, привремен,
 пролазан, повремени, ефемеран
 пародикότητα, η краткотрајност, пролаз-
 ност, ефемерност
 παρόδιος, -ια, -ιο који се налази или ста-
 нује крај друма
 πάροδος, η 1. споредни пут, споредна ули-
 ца; 2. пролазак, проток (времена)
 παροιμία, η насеобина, колонија, заједни-
 ца
 πάροιχος, ο колонист, насељеник, странац
 παροιχώ, (ε), -οίχησα становати код неког,
 боравити у страној земљи, странство-
 вати
 παροιμία, η пословица, мудра изрека
 παροιμιακός, -ή, -ό пословичан
 παροιμιώδης, -ης, -ες, ἰен. -ους, ак. -η, мн.
 -εις, -η пословичан, чувен, познат, раз-
 глашен; необичан, својеврстан
 παρόμοια, → παρομοίως (ἕрил.) подобно,
 слично
 παρόμοιος, -α, -ο сличан, налик, подобан
 παρομοίωση, η, ἰен. -ης → -εως упоређи-
 вање, компарација: Το „Πέρασε από
 μπροστά μας σαν σίφουνας“ είναι παρομοί-
 ωση. „Прошао је крај нас као вихор“, то
 је поређење .
 παρόν, το, ἰен. -όντος садашњост: προς το ~
 за сада, у датом тренутку
 παρονομασία, η придевак, надимак
 παρονομαστής, ο именитељ, именилац
 παροντικός, -ή, -ό садашњи
 παρόξυνση, η, ἰен. -ης → -εως дражење, раз-
 дражење; подбадање, изазивање
 παροξύνω, παρόξυνα, -ξύνθηκα, -μμένος
 1. дражити, раздражити, подбадати;
 2. изазивати; 3. акцентовати претпоследњи слог
 παροξυσμός, ο 1. раздраженост; 2. наступ,
 напад (болести): ~ βήχα напад кашља
 παροξύτονος, -η, -ο наглашен на другом
 слогу од краја, на паралигуси
 παροπλίζω, -όπλισα, -ίστηκα, -ισμένος разо-
 ружати, демонтирати (убојна средства)
 παρόπλιση, η → παροπλισμός, ο разору-
 жање, разоружавање

παρόραμα, то забуна, омашка, грешка, превид, промашај

παροργίζω, -όργισα, -ίστηκα, -ισμένος разљутити, огорчити, разбеснети

παρόργιση, η → παροργισμός, ο раздраживање, бес, срџба, љутња, огорчење

παρόρμηση, η, ἱεν. -ης → -εως подстрекивање, подстицај, стимулација, нагон

παρορμητικός, -ή, -ό подстицајни, стимулативни

παρότρυνση, η, ἱεν. -ης → εως подстицање, охрабривање, бодрење

παροτρυντικός, -ή, -ό стимулативан

παροτρύνω, παρότρυνα, -ύνθηκα подстрекивати, бодрити, храбрити, стимулирати

παρουσία, η 1. присуство, појављивање, појава; 2. долазак: η Δευτέρα ~ Други долазак Христа

παρουσιάζω, παρουσίασα, -ιάστηκα, -ιασμένος присуствовати, показати: ~ όπλα показати оружје; -ομαι појавити се; указати се; – όταν παρουσιαστεί ευκαιρία када се укаже прилика

παρουσίαση, η приказивање, показивање, излагање

παρουσιάσιμος, -η, -ο наочит, импресиван, презентативан, лепог изгледа, који оставља леп утисак

παρουσιαστικό, το изглед, појава, спољашност

παροχέτευση, η, ἱεν. -ης → -εως снабдевање (водом, струјом)

παροχετευτικός, -ή, -ό одводни, разводни

παροχετεύω, -χέτεψα, -εύτηκα, -μένος одводити, разводити, снабдевати

παροχή, η снабдевање, ток; давање, издржавање; добит, дозвола

παρόχθιος, -ια, -ιο приобални, поречни

παρρησία, η искреност, отвореност

παρρησιαστικός, -ή, -ό искрен, отворен

πάρσιμο, το 1. (за)узимање, одузимање; 2. добијање, примање; 3. скраћивање, смањивање, сужавање: ~ της Πόλης (1453) заузеће Константинопоља (1453)

παρσιμός, ο персијанизам, парсизам, религијско учење Заратустре

партéри, то (фрaнц.) цвећњак, део баште под цвећем

пáрти, то (енiл.) → пáрту, то пријем, кућна забава, жур

партíδα, η 1. део целине; 2. партија (шаха, карата)

партиζάνος, ο, ж. -ζάνα, η партизан, партизанка

партиτούρα, η партитура

пáрту, то → пáрти, то

парυφή, η 1. руб, поруб; 2. граница, међа, крај

παρωδία, η пародија, смешно подражавање

παρωδώ, (ε), παρώδησα пародирати, смешно подражавати

παρών, -ούσα, -ον 1. присутан, актуелан; 2. садашњи, данашњи: είμαι πανταχού παρών бити свугде присутан; – ●λοι οι μαθητές είναι παρόντες. Сви су ученици присутни. – Παρόντος του αδελφού μου. У присуству мога брата.

παρωνυμία, η → παρονύμιο, το 1. извођење речи; 2. надимак

παρωνυχίδα, η → παρανυχίδα, η заноктица

παρωπίδα, η 1. оглав, наочњак за упрегнуте коње; 2. једностраност, искључивост, догматизам

пáρωρα (ἄрил.) 1. касно увече; 2. позно, прекасно, неблаговремено

παρωρίτης, ο ноћник, ноћобдија

пáρωρος, -η, -ο позни, закаснили

παρωτίτιδα, η заушњаци, заушци, заушке

πάσα, η додавање лопте, пас

πασαβιόλα, η → μπασαβιόλα, η бас-виола, бас-виолина

πασαένας, ο, ж. πασαμία, η, ср. πασαένα, то свако, сваки, сви до једнога, било ко

πασάλειμμα, το 1. мазање, улепшавање шминкање, брљање; 2. површност

πασαλείφω → πασαλείβω, -άλειψα, -είφτηκα, -ειμμένος 1. намазати, умазати; 2. површно научити: Το πασάλειψες, δεν το έβαψες. То си умазао, а не обојио. – Κάθε μέρα πασαλείβεται. Сваког дана се шминка.

πασαλίμι, то 1. пашалук, област под управом паше; 2. угодан и лагодан живот: Περνάμε πασαλίμι εδώ. Живимо овде као паше.

πασαпóрти, то → διαβατήριο, то пасош, путна исправа; (φιi.) отказ: Ζήτησε αύξηση κι ο εργοδότης του έδωσε το πασαпóрти. (За)тражио је повишицу а послодавац (газда) даде му пасош (отказ)!

πασάρισμα, το потурање лажног новца, фалсификата
 πασάρω → πασέρνω, πάσαρα → -άρισα фалсификовати, протурати лажан новац, слике
 πασάς, ο паша
 πασατέμπος, ο (ι῰῰αλ.) → σπόρια, та прже-ни кикирики и семенке бундеве
 πασέρνω → πασάρω
 πασίγνωστος, -η, -ο општепознат, славан, чувен
 πασιέντσα, η пасијанс
 πασιφισμός, ο (λα῰῰.) мирољубивост, пацифизам
 πασίχαρος, -η, -ο врло срећан, пресрећан
 πασιάζω → πασχάζω
 πασιαλιά, η → παсχαλιά, η
 πασιίζω → παсхіζω, πάσιισα пазити, трудити се, настојати, старати се
 πάσο, το (ι῰῰αλ.) корак, лагано корачање; код картања: „пâс“ (не идем даље)
 πασούμι το → πασουμάμι, το → γοβάμι, το женске папуче са потпетицом
 παспάλη, η 1. прашак, прашина, запрашеност; 2. паспаљ, ситан снег
 παспаλίζω, -πάλισα, -ίστηκα, -ισμένος прекрити слојем прашине, запрашити
 παспάλισμα, το запрашивање
 παспαρτού, το (фрaнц., нейром.) калауз
 παспάτεμα, το тражење пипањем, тапкање, тумарање
 παспаτευτά (῰рил.) пипкајући, тумарајући, тапкајући, насумце
 παспаτευτής, ο који тражи пипањем, тапкањем, насумце, тумарало
 παспаτευτός, -ή, -ό тешко видљив, скривен, замрачен, густ
 παспаτεύω, -πάτεψα, -εῦτηκα, -εμένος тумарати, тапкати, лутати, пипати
 πάσσαλος, ο колац
 πασσαλόχτιστος, -η, -ο подигнут на кочевима: λιμναίες -ες κατοικίες сојенице
 πασσάλωμα, το побијање коља
 πασσαλώνω, πασσάλωσα, -ώθηκα, -ωμένος побадати коце, ограђивати, учвршћивати коцима или гредицама
 πάστα, η 1. врста колача, слаткиш; 2. паста, крема; 3. врста, сој, карактер: Δεν είναι καλή πάστα ο φίλος σου. Твој пријатељ нема добар карактер.
 παστάδα, η невестинска соба
 παστέλ, το пастел

παστέλι, το врста слаткиша са сусамом и медом
 παστεριώνω, -στερίωσα, -ώθηκα, -ωμένος пастеризовати
 παστερίωση, η пастеризовање, пастеризација
 παстіλια, η (ι῰῰αλ.) лек у облику бомбона или карамеле, пастила, таблета
 παстітσιο, το (ι῰῰αλ.) јело од макарона, јаја и млевеног меса
 παστοκύδωνο, το → κυδωνόпαστο, το слаткиш од дуња и шећера
 πάστορας, ο (λα῰῰.) пастор, протестантски свештеник
 παστός, -ή, -ό усољен (нпр. усољена риба)
 παστουμάς, ο, мн. -άδες (῰ур.) усољено месо
 πάστρα, η 1. чистоћа, очишћеност, уредност; 2. трошење, ћердање; 3. врста бриџа: Κάνει πολύ καλή πάστρα. Чисти врло добро. – ●λόκληρη περιουσία την έκανε πάστρα και έμεινε άμπτωχος. Проћердао је сву имовину и остао пуки сиромах.
 πάστρεμα, το → λειλασία, η → εξαφάνιση, η чишћење, отимање, пљачкање, истребљивање
 παστρεύω, πάστρεψα, -εῦτηκα, -εμένος (ο) чистити, опљачкати, уништити, убијати: Πάστρεψαν ό, τι βρήκαν. Опљачкаше све што су нашли. – Πάστρεψαν όλους τους άντρες του χωριού οι εχθροί. Непријатељи побише у селу све мушкарце.
 παстриά (῰рил.) чисто, јасно, отворено: Σου το λέω καθαρά και παстриά. То ти кажем чисто и јасно.
 παстриαία, η жена сумњивог морала
 παстриός, -ή → ιά, -ό 1. чист, уредан; 2. беспрекоран; 3. частан, честит, невин, наиван
 παстриούλης, -α, -ιο → παстриούτσιο, -η, -ο чистунац
 πάστωμα, το сољење, усољавање
 παστώνω, πάστωσα, -ώθηκα, -ωμένος соли-ти, усолити, усољавати
 Πάσχα, το Ускрс
 πασχάζω → παскаάζω, πάсхασа завршити пост
 παсχαλιά, η → παсиалија, η 1. ускршњи дани; 2. јоргован; 3. празник после поста
 παсχαλιάтиос, -η, -ο ускршњи

пасχάλιο, то 1. пасхалија, календар црквених празника зависних од Ускрса; 2. промишљеност, храброст: *χάνω τα πασχάλια μου* бити у недоумици
πάσχασμα, то → **πάσιασμα, то** прекид поста
пасχίζω → **пасиίζω**, **πάσχισα** настојати, напрезати се, трудити се
πάσχω → **παθαίνω** → **υποφέρω** патити, трпети, боловати: *αυτός πάσχει* он није нормалан
πάταγος, о 1. вика, галама; 2. изненађење, утисак
παταγώδης, -ης, -ες, њен. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η 1. бучан; 2. изазован; 3. изненадан, неочекиван
πάταξη, η, њен. -ης → **-εως** ударање, кажњавање, спречавање
πατάρι, то 1. дрвено постоље, подијум, трибина; 2. спремиште изнад продавнице, остава; 3. међуспрат, поткровље
πατάσσω, πάταξα, -άχτηκα ударати, кажњавати, савладати, обуздати
πατάτα, η кромпир
πατατιά, η кромпир (стабљика)
πατατοиеφτές, о, мн. -έδες ђуфте од кромпира, јаја и сира
πατατούια, η кабаница, огртач
πατατόψωμο, то хлеб од кромпира
πατέντα, η патент
πατέρας, о, мн. -ες → **-άδες** отац; **Πάτερ ημών, то** Оче наш...
πατερημά, та назив за сваку молитву уопште
πατερίτσα, η 1. штака, поштапало, штап, палица; 2. епископска палица
πάτερο, то → **πατερό, то** греда: *κολοκύθια στο* ~ тиква на греди (глупост, будалаштина)
πάτημα, то 1. гажење, гњечење; 2. траг, стопа, отисак; 3. бат корака; 4. разлог, неважан повод: ~ *των σταφυλιών* гњечење (муљање) грозња; – *Το θήραμα κυνηγιέται ευκολότερα στο χιόνι, πάνω στο οποίο αφήνει τα πατήματά του.* Дивљач се лакше лови на снегу, на којем оставља своје трагове. – *Ακούω κάθε βράδυ πατήματα στην αυλή.* Сваке вечери чујем кораке у дворишту. – *Βρήκες πάτημα κι άρχισες τον καβγά.* Нашао си (неважан) повод и започео кавгу.
πατημασιά, η траг, отисак стопе

πατητή, η врста опшивке, шав, поруб
πατητήρι, то муљача, преса
πατητός, -ή, -ό изваљан, изгњечен, притискиван
πατίκι, то 1. штака, поштапало; 2. женска ципела без потпетица; патика
πατίκωμα, то стискање, сабијање, гужвање
πατιώνω, πατίκωσα, -ώθηκα, -ωμένος стискати, сабити; утонути, потонути, заглибити се: *Τα πατίκωσες πολύ τα ρούχα στη βαλίτσα.* Много си стиснуо (сабио) одела у кофери. – *Πατίκωσε το αμάξι.* Коџија је утонула (заглибила). – *Πατίκωσε την κοιλιά του.* Преоптеретио је стомак (прејео се).
πατινάδα, η љубавна песма, јутарња подокница
πατινάџ, то (франц.) клизање (спорт)
πατινάρισμα, то клизање, проклизавање
πατινάρω, πατινάρισα клизати, проклизавати
πατίни, то 1. котураљка и клизаљка; 2. напрезање, мучење, патња
πατιρντί, то (џур.) велика бука, галама, граја, гунгула, метеж
πατόκορφα (џрил.) одоздо до горе, од пете до главе: **κατέβρεξε** ~ покисао је од главе до пете; – *Τον έλουσε πατόκορφα.* Опрао га од пете до главе.
πατόξυλο, то под, дно
πάτος, о 1. дно, данце; 2. пенџета, потплата: *Πήγε στον πάτο.* Отишао је на дно (потонуо, пропао).
πατουλιά, η → **βατουλιά, η** жива ограда, живица
πατούνα, η → **πατούσα, η** табан
πατούχας, о ногат, великих табана
πάτρια, та 1. наследство од предака, дедовина, баштина; 2. навика, обичај, традиција
πατριά, η род, племе, клан, који имају истог претка
патриархејо, то патријаршија (зграда)
патриάρχης, о, мн. -ες → **-άδες** патријарх
патриархја, η 1. патријархат; 2. дужност патријарха, чинодејствовање патријарха, патријаршија
патриархијос, -ή, -ό патријаршијски, патријархатски
πατρίδα, η отаџбина, домовина, завичај

πατριδογνωσία, η → πατριδογραφία, η поз-
навање своје отаџбине, свог завичаја
(наставни предмет у осн. школи)
πατριδοκαπηλία, η злоупотреба отаџбине,
лажно родољубље
πατριδοκάπηλος, ο/η лажни родољуб
πατριδολάτρης, ο, ж. -λάτρισσα, η родољуб
πατριδολατρεία, η родољубље
πατριόσιος, ο, ж. πατριόσια, η патрициј,
Римљанин племићког порекла, приви-
легован у старом Риму
πατριός, -ή → -ιά, -ό 1. очински; 2. благ,
срдачан, нежан
πατρινός, -ή → -ιά, -ό патраски, који се од-
носи на град Патрас
πάτριος, -ια, -ιο очински, предачки, праде-
довски
πατριός, ο поочим
πατριώτης, ο, ж. πατριώτισσα, η 1. земљак;
2. патриот(а), родољуб
πατριωτικός, -ή, -ό домаћи, патриотски,
националан
πατριωτισμός, ο родољубље, патриотизам
πατρογονικά, та 1. наследство, имања на-
слеђена од предака; 2. преци
πατρογονικός, -ή, -ό очински, предачки,
наследни
πατροκτονία, η оцеубиство
πατροκτόνος, ο оцеубица
πατρολογία, η патрологија, грана теологије
која проучава дела и животе црквених
отаца
πατρόνα, η власница, газдарица, заштит-
ница, господарица, патрона
πατρονάρω, πατρονάρισα помагати, штити-
ти неког
πατρότητα, η 1. очинство, порекло; 2. ау-
торство
πάτρωνας, ο патрон, заштитник (роб)
πατρωνυμία, η извођење имена по оцу
πατρωνυμικά, та патроними, породич-
на имена изведена из имена оца; пре-
зимена на: -άδης, -ίδης, -πουλος, -ουλου,
-άκης
πατρωνυμικός, -ή, -ό који се односи на на-
зиве по оцу
πατρώνυμο, το име оца, очево име
πατσαβούρα, η 1. кухињска крпа, „пачав-
ра“; 2. нечасна, раскалашна жена; 3. не-
озбиљне булеварске новине
πατσάς, ο 1. пихтије; 2. продавница пих-
тија

πάτσι (ὑрил.) тачно, „у длаку“, једнако,
„егал“, „квит“
πατσίζω, πάτσισα 1. обрачунати се, измири-
ти рачуне; 2. изједначити, поравнати
πατσομούτης, -α, -ιχο који има прџаст нос
πατώ, (ε,α), πάτησα, -ήθηκα, -ημένος
1. притискати, причврстити; 2. газити,
корачати: ~ ελαφρά корачати лагано; -
Πατώ σταφύλια. Њечим (муљам) грожђе.
- Πάτησε το πόδι μου. Нагазио ми је на
ногу. - Δεν θα πατήσω πια στο σπίτι του.
Више нећу крочити у његову кућу. -
Πρόσεχε που πατάς. Пази где стајеш. -
Πατώ τον όρκο μου. Газим (кршим) за-
клетву. - Πατώ το κουμπί. Пришивам
дугме. - Της πάτησε ένα φιλί. Утиснуо јој
је један пољубац. - Ο εχθρός πάτησε τη
χώρα. Непријатељ је провалио у земљу.
- Πάτησαν το σπίτι του. Опљачкали су му
кућу. - Τον πάτησε το αμάξι. Прегазила
су га кола. - Του πάτησαν ξύλο. Истукли
су га. Избатинали су га.
πάτωμα, το → δάκεδο, το → όροφος, ο 1. па-
тос, под; 2. спрат
πατώνω, πάτωσα 1. патосати; 2. додирива-
ти дно
πατωσιά, η прекривање
παύλα, η цртица, повлака: Βάζω τελεία και
παύλα. Стављам тачку и црту (доста
је).
παύση, η ἱεν. -ης → -εως одмор, пауза, пре-
станак, распуст
παυσίλυπος, -η, -ο успокојавајући, који рас-
терује и ублажава тугу
παυσίπονο, το лек који ублажава бол, се-
датив
παυσίπονος, -η, -ο који ублажава бол, се-
дативан
παύω, έπαψα, παύτηκα, παυμένος прекину-
ти, престати: Έπαψε ο αγέρας. Престао је
ветар. - Πάψε, γιατί μας ακοούν. Преста-
ни, слушају нас.
πάφλας, ο танка бронзана плочица
παφλάζω, λάφλασα 1. пљускати, запљуски-
вати; 2. кипети, бучати, клопотати
πάφλασμα, το → παφλασμός, ο 1. пљуска-
ње, запљускивање; 2. бучање, клоко-
тање, хучање
παχαίνω, πάχυνα (у)дебљати, угојити; угоји-
ти се
πάχητα, та сало, дебљина
πάχνη, η слана, иње

παχví, το јасле
 παχνιάζω, πάχνιασα прекрити се сланом или ињем
 πάχος, то, дебљина: μήκος, ύψος, πάχος дужина, висина, ширина (дебљина)
 παχουλός, -ή, -ό подебео, дебељушкаст
 παχτώνω → πακτώνω
 παχυδερμία, η 1. дебелокожност; 2. бестидност, безосећајност, неосетљивост, бескарактерност
 παχύδερμος, -η, -ο 1. дебелокожан; 2. бестидан, безосећајан, неосетљив, бескарактеран; παχύδερμα, та животиње из групе дебелокожаца (слон, носорог, крокодил)
 παχυλός, -ή, -ό дебео, крупан, ухрањен, гојазан, меснат: -ός μισθός дебела (велика) плата; -ή αμάθεια дебело (велико) незнање
 πάχυνση, η ἱεν. -ης → -εως гајење, товљење
 παχυντικός, -η, -ό који дебља (лек, јело)
 παχύς, -ιά, -ύ, ἱεν. -ιού, -ιάς, -ιού, мн. -ιοί, -ιές, -ιά, ἱен. -ιών дебео, гојазан, меснат, мастан, густ: -ά λόγια лажне речи; -ές υπσχέσεις лажна обећања; - Φέτος το μέλι είναι παχύ. Мед је ове године густ.
 παχυσарκία, η → πολусарκία, η дебелост, гојазност, крупноћа, корнуленција
 παχύσαρκος, -η, -ο → παχύσωμος, -η, -ο дебео, гојазан, крупан; корпулентан
 παχύσκιо, то густа (дебела) сенка
 παχύскиος, -ια, -ιο сеновит
 παχύσωμος, -η, -ο → παχύσαρκος, -η, -ο
 παχύφυλλος, -η, -ο лиснат, густо обрастао лишћем
 πάω, πήγα, идем (ῥез.), у свим осталим временима мења се као глагол πιγαίνω
 πέδηση, η, ἱен. -ης → -εως кочење
 πεδιάδα, η равница, поље, долина
 πέδιλο, то → πε(ρ)δούκλι, то → πε(ρ)δούκλα, η → μπουκαγιά, η 1. уже којим се препиње стока; букагија 2. κιοστέκι, то уже којим се повезује по једна нога парњака (коња) да би се научили да иду или касају „у корак“
 πε(ρ)δικλώνω, -δικλώσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. препети животиње; 2. спутати, спетљати
 πέδιλο, то 1. сандала; 2. педала
 πεδιλοποιός, ο израђивач сандала

πεδίλωση, η пенцетирање, постављање подлоге за темеље
 πεδινός, -ή, -ό равничарски, који живи или се налази у равници: -ή χώρα равничарска земља
 πεδίο, то поље, равница, раван терен: ~ μάχης бојно поље; ~ βολής стрелиште; ~ ασκήσεων вежбалиште, полигон; - Ηλύσια πεδία Јелисејска поља у Паризу
 πεζεβέγιης, ο ж. -ισσα, η пеза, подводачица, подводач
 πέζεμα, то → ξέπεσμα, то → αφίπλευση, η сјахивање
 πεζέταιρος, ο телесни гардист македонских краљева
 πεζικό, то пешадија
 πεζικός, -ή, -ό пешадијски
 πέζο, то (ιππιαλ.) 1. тежина, терет; 2. хиспаноамеричка новчана јединица, пезос
 πεζόβολος, ο → πεζόβολο, то → αθιβόλι, то рибарска мрежа, алов
 πεζογέφυρα, η пешачки мост, мост за прелаз пешадије
 πεζογράφημα, то прозно дело
 πεζογραφία, η проза
 πεζογραφικός, -ή, -ό прозни
 πεζογράφος, ο прозаик, писац прозних дела
 πεζογραφώ, (ε), -γράφησα писати у прози
 πεζοδρομιακός, -ή, -ό пешачки, тротоарски, плочнички
 πεζοδρόμιο, то плочник, тротоар
 πεζοδρόμος, ο → πεζοπόρος, ο → οδοιπόρος, ο путник, пешак
 πεζοπορώ, (ε), -πόρησα ићи, марширати, пешачити
 πεζός, -ή, -ό 1. пешачки; прозаичан; 2. груб; сиров; баналан
 πεζότητα, η прозаичност, баналност, простота
 πεζούλα, η → πεζούλι, то мали зид испред куће или цркве, за седење; дрвена или камена клупица са које се узјахује; камен бињаш
 πεζούρα, η пешадија
 πεθαίνω, πέθανα, -αμένος умрети, уморити, мучити, убити; жудети: Ολα τα ζωντανά κάποτε πεθαίνουν. Сва жива бића једном умру. - Τον πέθαναν από το ξύλο. Убише га од батина. - Πεθάναμε από την κόυραση. Умресмо од умора. - Πεθαίνει για κουβέντα. Умире за разговором.

πεθαμός, ο → θάνατος, ο смрт, умирање, мучење, сатирање
 πεθερικά, та тазбина; женини родитељи, мужевљеви родитељи
 πεθερός, ο, ж. πεθερά, η таст, свекар, ташта, свекрва
 πεθυμία, η → επιθυμία, η
 πεθυμώ, (α) → επιθυμώ, πεθύμησα
 πειθαναγκιάζω, -ανάγκασα, -άστηκα, -ασμένος наговорити, приморати, нагнати
 πειθαναγκιασμός, ο наговор, принуда, претња
 πειθαρχείο, то војни дисциплински затвор
 πειθαρχία, η дисциплина, послушност, покорност
 πειθαρχικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά 1. дисциплински; 2. дисциплинован
 πειθαρχώ, (ε), -άρχησα, -ημένος бити дисциплинован, послушан
 πειθήνιος, -ια, -ιο покоран, послушан, одан
 πείθω, έπεισα, πείστηκα, πεπεισμένος убеђивати, убедити, наговарати
 πειθώ, η ἱен. -оус убеђивање, наговарање, уверавање, убедљивост
 πείνα, η глад
 πειναλέος, -α, -ο гладан, прождрљив
 πεινώ, (α), πείνασα, -ασμένος 1. бити гладан, осећати глад, гладовати; 2. жарко желети, чезнути
 πείρα, η искуство, пракса: Ο νέος δεν έχει πείρα από τη ζωή. Нема животног искуства.
 πείραγμα, то сметање, узнемиравање, подругивање
 πειράζω, πείραξα, -άχτηκα, -αγμένος сметати, дражити, шкодити, узнемиравати, повредити, љутити се, задиркивати, дирати: Αν δεν σας πειράζει. Ако вам не смета. – Τον πειράζει ο θόρυβος. Смета му бука. – Δεν πειράζει. Не смета. Није важно. Не мари. – Μην πειράζεις τα πράγματά του. Немој да се петљаш у његове ствари. – Αυτό με πειράζει στα νεύρα. Ово ми иде на нерве. – Του αρέσει να πειράζει. Свиђа му се да задиркује. – Τα λόγια σας τον πείραξαν. Ваше речи су га увредиле. – Μην πειράζετε το σκύλο. Не дражите пса. – Αυτό το φως πειράζει στα μάτια. Ово светло шкоди очима. – Η σφαίρα πείραξε τον πνεύμονα. Метак је повредио плућа.; -ομαι љутити се, уз-

немиравати се: Πειράζεται με το τίποτα. Љути се ни због чега.

πειραϊικός, -ή, -ό → πειραιώτικος, -η, -ο пирејски
 πείραμα, то проба, тест, опит, експеримент: Ας κάνουμε ένα πείραμα. Да учинимо пробу.
 πειραματίζομαι, -ίστηκα експериментисати, вршити опит, пробу
 πειραματικός, -ή, -ό експериментални
 πειραματισμός, ο пробање, експериментисање
 πειραματιστής, ο, ж. -ίστρια, η експериментатор
 πειρασμός, ο 1. искушење, жеља, напаст; 2. ђаво, сотона
 πειρατεία, η пиратство, гусарство, гусарење
 πειρατής, ο пират, гусар
 πειρατικός, -ή, -ό пиратски, гусарски
 πειραχτήρι, то заједљивац, подругљивац, гњаватор
 πειραχτικός, -ή, -ό заједљив, подругљив, гњаваторски
 πειρούνι, то → πιρούνι, то
 πείσμα, то инат, јогунство, тврдоглавост
 πεισματάρης, -α, -ικο инација, инацијка, јогуница
 πεισματικά (ἕριλ.) инацијски, јогунасто, тврдоглаво
 πεισματάρικος, -η, -ο инацијски, јогунаст, тврдоглав
 πεισματώνω → πεισμώνω, πεισματώσα → πεισμωσα, -ωμένος → -ωμένος инатити се, јогунити се, противити се
 πειστήριο, то доказ, доказно средство
 πειστικός, -ή, -ό доказни, убедљив
 πειστικότητα, η убедљивост, моћ убеђивања
 πελαγήσιος, -ια, -ιο → πελάγιος, -ια, -ιο морски, пучински
 πελαγοδρομώ → πελαγίζω, -δρόμησα бавити се морепловством
 πελαγοδρόμημα, то → -δρόμηση, η → -δρομία, η морепловство
 πέλαγος, то → πέλαγο, то, ἱен. πελάγους → πελάγου 1. пучина, отворено море; 2. мање море
 πελάγωμα, то збуњеност, пометња, конфузија

πελαγώνω, πελάγωσα, -ωμένος збунити се, помести се, изгубити присебност, „изгубити главу“

πεларγός, ο, ж. πεларγίνα, η рода

πελατεία, η муштерије, клијентела

κελάτης, ο, ж. -άτισσα, η купац, муштерија, клијент

πελειάνος, ο пеликан

πέλειας, ο 1. секира, брадва; 2. птица дедлић

πελέκιμα, то 1. сечење секиром, тесање; 2. помор, убиство; 3. уништавање, истребљење

πελεκητής, ο тесар, дрводеља, гравер, кле-сар

πεлекητός, -ή, -ό истесан, исечен, искле-сан; масакриран

πελέκι, то секира, брадва

πεлекίζω → πεлекώ

πεлекούδι, то ивер, треска

πεлекώ, (α), πελέκησα, -ήθηκα, -ημένος 1. сећи, тесати, обрађивати дрво; 2. уморити, масакрирати, побити

πεлерίνα, η (франц.) → мпέρτα, η огртач, пелерина

πεлиδνός, -ή, -ό → ωχρός, -ή, -ό 1. модар, помодрео; 2. блед, жут

πέлма, то 1. стопало, табан; 2. потплата, ђон; 3. доња страна копита, поткопита

Πελοπίδας, ο тебански војсковођа (410–364 п.χ.)

πεлоποννησιακός, -ή, -ό пелопонески

πελώριος, -α, -ο → τεράστιος, -α, -ο врло велик, огроман, џиновски

Πέμπτη, η четвртак

πέμπτος, -η, -ο пети: -ος όροφος, -η τάξη пети спрат, пети разред

πεμπτουςία, η суштина, бит, есенцијалност

πέμπω, έπεμψα → έπεψα слати, послати, одаслати

πένα, η 1. перо (за писање); 2. трзалица (за тамбуру); 3. пени (монета)

πενήντα, то број педесет

πενηνταράκι, то 1. тежина или маса од 59 драма (1 драм: 4100 оке), 1 ока = 1 280 г; 2. кованица од 50 пара

πενηνταρίας, ο ж. -άρα, η педесетогодишњак, педесетогодишњакиња

πενηντάρι, то 1. банкнота од 50 драхми; 2. тежина-маса од 50 драма

πενηνταριά, η 1. педесет истих ствари; 2. око (отприлике) педесет, педесетак

πενηντάριο, то 1. новчаница од 50 драхми; 2. тежина од 50 кг

πενθημερία, η → πενταμερία, η накнада за петодневни рад

πενθήμερο, то време од пет дана, петодневница

πενθήμερος, -η, -ο петодневни

πένθιμος, -η, -ο тужан, жалобни

πένθος, то жалост, туга: Δε θα δεχτώ στη γιορτή μου, γιατί έχουμε πένθος. Нећу примати на мој празник, јер смо у жалости. – Γιατί φοράς πένθος; Зашто носиш црну траку (флор)?

πενθοφορώ, (ε), -φόρεσα, -εμένος носити црнину, бити у жалости

πενθώ, (ε), πένθησα жалити, носити црнину

πενία, η сиромаштво, оскудица, немаштина, убогост

πενιά, η 1. црта, потез пером; 2. ударање трзалицом

пеникиλίνη, η пеницилин

πениχρός, -ή, -ό 1. бедан, сиротињски, оскудан, незнатан; 2. неважан, безначајан

πениχρότητα, η 1. беда, сиромаштво, оскудност, незнатност, безначајност

πένομαι (само у ὑрез. и имῖφ.) живети сиромашно, сиротовати

πένσα, η пинцета

πεντάγραμμο, то 1. звезда петокрака, пентаграм; 2. нотна скала

πενταγωνικός, -ή, -ό петоугаони

πεντάγωνο, то петоугаоник

πεντάγωνος, -η, -ο петоугаони

πεντάδα, η петоро, петорка

πενταδάχτυλος, -η, -ο петопрст

πεντάδιπλος, -η, -ο петострук

πεντάдрахμο, то кованица од пет драхми

πεντάдрахμος, -η, -ο који вреди пет драхми

πεντάεδρος, -η, -ο 1. петострани; 2. са пет места (центара); 3. петоседни

πενταετηρίδα, η петогодишњица, петолетка

πενταετής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή петогодишњи, петолетни

πενταετία, η петогође, време од пет година

πένταθλο, то петобој (скок у даљ, трџскок, диск, копље, трчање)

πεντακάθαρος, -η, -ο 1. врло чист, пречист; 2. јасан, очевидан, јавни
 πεντάκλιτος, -η, -ο петобродни (храм)
 πεντάκλωστος, -η, -ο → πεντάκλωνος, -η, -ο
 исплетен од пет нити
 πεντάκορφος, -η, -ο са пет врхова
 πεντακοσάρα, η боца од пола литре
 πεντακοσάρι, το → -ικο, το новчаница од 500 драхми
 πεντακοσαριά, η око пет стотина; обично као израз: *καμιά* ~
 πεντακόσ(ι)οι, -(ι)ες, -(ι)α пет стотина
 πεντακοσιοστός, -ή, -ό петстоти
 πεντακοσιοστό, το петстотинка
 πεντάλεπτο, το новчић од пет лепта (центи)
 πεντάλεπτος, -η, -ο 1. петоминутни; 2. који траје пет минута
 πεντάλφα, η петокрака, пет А, пентаграм
 πενταμελής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή петочлан
 πενταμερής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή петоделни
 πενταμερία, η → πενθημερία, η
 πενταμηνία, η петомесечје
 πεντάμορφος, -η, -ο изузетно леп, прелеп
 πεντάξενος, -η, -ο потпуно стран, сасвим туђ
 πενταόροφος, -η, -ο петоспратни
 πενταπλασιάζω, -πλασίασα, -άστηκα, -ασμένος упетостручити
 πενταπλάσιος, -ια, -ιο упетостручен, попетостручен, увећан пет пута
 πεντάπλευρο, το → πεντάγωνο, το лик са пет страна, петоугаоник
 πεντάπλευρος, -η, -ο петостран(и)
 πενταπλός, -ή, -ό петострук, упетостручен
 πενταπόσταγμα, το 1. дестилат; 2. суштина, срж, есенцијалност
 πεντάρα, η → πεντάρακι, το 1. петак, новчић од пет лепта; 2. неважна, безвредна ствар; *δεν αξίζει* ~ не вреди пет пара
 πεντάρι, το петица (број, оцена), петица (карта)
 πενταροδεκάρες, οι 1. петице и десетице (ситни новчићи); 2. неважне ствари, „трице и кучине“
 πεντάρφανος, -η, -ο сироче (без оба родитеља)
 πεντάστιχος, -η, -ο од пет стихова
 πεντάτευχος, -η, -ο петокњижни, од пет књига

Πεντάτευχος, η пет књига Старог завета, петокњижје
 πεντάτομος, -η, -ο петотомни
 πεντάφυλλος, -η, -ο петолисни
 πενταφωνία, η квинтет
 πεντάφωτος, -η, -ο лустер од пет лампи; пет расветних извора
 πεντάχορδος, -η, -ο петожич(а)ни
 πεντάχρονος, -η, -ο петогодишњи
 πεντάχρωμος, -η, -ο петобојни, састављен од пет боја
 πεντάωρο, το петочасовно трајање
 πεντάωρος, -η, -ο петочасовни, петосатни
 πενταώροφος, -η, -ο петоспратни
 πέντε, το пет
 πεντηκονταετηρίδα, η → πεντηκονταετία, η педесетогодишњица, време од педесет година, јубилеј
 Πεντηκοστή, η Педесетница, Духови (црквени празник)
 πεντηκοστός, -ή, -ό 1. педесети; 2. духовски
 πεντόβολα, та врста дечје игре са пет лоптица
 πεντόδραχμο, το → τάλιρο, το → πεντόφραγιο, το кованица од пет драхми
 πεντοζάλης, ο критска игра („пендозалис“)
 πεντόλιρο, το кованица од пет лира
 πεντοχίλιο, το новчаница од пет хиљада драхми (старији назив), петохиљадарка
 πέος, το → ψωλή, η
 πέπλο, το → πέπλος, ο 1. вео, невестински вео; 2. лагана хаљина у старој Грчкој; 3. трбушна марамица
 πεποίθησι, η, *ἱεν.* -ης → -εως поверење, поуздање, убеђење: *Εχω πεποίθησι σ'αυτόν.* Имам поверење у њега. – *Σέβομαι τις πεποιθήσεις του.* Поштујем његова убеђења.
 πεπόνι, το диња (плод)
 πελονιά, η диња (стабљика)
 πελονόσπορος, ο семе диње
 πεπονόφλουδα, η 1. кора диње; 2. грешка, незгода, подмуклост, замка
 πεπρωμένο, το → μοίρα, η → γραφτό, το → ριζικό, το судбина, „писано“, досуђено, усуд: *Από το πεπρωμένο του δεν μπορεί να ξεφύγει ο άνθρωπος.* Од своје судбине човек не може побећи (од оног што му је „писано“).

πεπρωμένος, -η, -ο *досуђен, судбински (записан)*

πεπτικός, -ή, -ό *пробавни, дигестивни: το πεπτικό σύστημα* пробавни систем (тракт)

πέρα (*ἕριλ.*) *преко, с оне стране, насупрот: περνῶ ~ прећи преко; ἀπό ~ са друге стране; ~ μεριά* супротна страна; *~ για ~* скроз, са краја на крај; *εκεῖ ~* тамо преко

περαιτέρω (*ἕριλ.*) *даље*

πέρασμα, **το** *1. прелаз, прелажење, превожење; 2. трајект, ферибот*

πέρας, **το** *крај, завршетак, окончавање*

πέρασα, *αορ. ἴλ. περνῶ*

πέραση, **η** *вредност, важност, важење: Ο λόγος του έχει πέραση.* Његова реч пролази (вреди). – *Та παλιά χιλιάρια δεν έχουν πέραση.* Старе хиљадарке више немају вредност.

περασιά, **η** → **πέρασμα**, **το** *пролаз, прелаз, проход, стаза: Για να κυνηγήσεις λαγὸ πρέπει να ξέρεις την περασιά του.* Да би уловио зеца, треба да знаш његове стазе.

περασμένος, -η, -ο *прошли, протекли, поодмакао (у годинама): περασμένα, ξεχασμένα* прошло-заборављено

περάστηκα, *αορ. ἕας. ἴλ. περνῶ*

περαστικός, -ή, -ό *пролазан, привремен: εἶμαι -ός* у пролазу сам; *-ός δρόμος* пролазан друм

περαστικά, **τα** *пролазне, лакше болести: ~ σας* да оздравите

περαστός, -ή, -ό *1. процеђен, препариран, филтриран; 2. ужлебљен*

περατάρης, **ο**, *μн. -ηδες* *превозник, бродар, сплавар, скелеција*

περαταριά, **η** *ферибот, трајект, скела*

περάτης, **ο** → **περατής**, **ο** *1. путник, пролазник, глобтротер; 2. бродар, сплавар, скелеција*

περατώνω, **περάτωσα**, **-ώθηκα**, **-ωμένος** *завршити, довршити, докрајчити*

περάτωση, **η**, *ἴен. -ης* → *-εως* *довршавање, завршавање*

περβάζι, **το** *оквир, рам врата или прозора, перваз*

περγαμινή, **η** *1. пергамент; 2. диплома, сведочанство; 3. награда, заслуга, признање*

περγαμό(ν)το, **το** *плод агрума са стаблом сличним лимуновом*

περγουλιά, **η** → **κληματαριά**, **η** *сеница, чардаклија, вењак, бршљан: Η περγουλιά σκέπασε ὅλη την αυλή του σπιτιού.* Вењак је прекрио цело двориште.

пέρδικα, **η** *јаребица: пέρδικα ψημένη και γλυκό κρασί* печена јаребица и слатко вино

пердѝки, **το** *1. јаребичица; 2. онај који је оздравио*

пердиκλώνω → **πεδικλώνω**

пердикοθήρας, **ο** *ловац на јаребице, пренелице*

пердиκοπαγίδα, **η** → **сурτοθηλιά**, **η** *замка за препелице, јаребице*

пердикόστηθη, **η** *горда жена, кокетна жена*

пердиκούλα, **η** *1. мала препелица, мала јаребица; 2. срце, срдашце*

пердиκούλι, **το** → **пердикόπουλο**, **το** *пиле препелице, јаребице*

пέρδομαι → **порδίζω**

пер- → **υπερ-**

περιφανεύομαι, **-εύτηκα** *1. бити поносан, гордити се, бити славан; 2. бити охол*

περιφάνια, **η** *1. поноситост, достојанство, славност; 2. охолост, гордост, ароганција, одбојност*

περίκρανος, -η, -ο *поносит, достојанствен, отмен, учтив*

περί *са ἴен.* → **για** *о, поводом, што се тиче; са ак. около: ~ της πόλης* около града; *~ τα μέσα Μαΐου* око средине маја; *~ τα μεσάνυχτα* око поноћи; – *Περί τίνος πρόκειται;* О чему се ради? – *Ομιλεί περί της κατάστασης.* Говори о околностима. – *Περί του ζητήματος τούτου...* Што се тиче тог питања... – *Η Γη στρέφεται περί του Ηλίου.* Земља обилази око Сунца. – *οι περί του προέδρου* околина председника (сарадници) – *Εγραψε περί τα δέκα βιβλία.* Написао је око десет књига. – *Ασχολείται περί της μουσικής.* Бави се музиком. – *Κέρδισε περί πέντε εκατομμύρια δραχμές.* Зарадио је око пет милиона драхми. – *Θα σας γράψω περί τούτου.* Писаћу вам о томе. – *Εχω κάτι να σας πω περί αυτής της υπόθεσης.* Имам нешто да вам кажем о томе.

περιαδράχνω, **-άδραξα** *зграбити са свих страна, шчепати*

περιάνθιο, **το** 1. цветна чашица; 2. чаура
 περιарπάζω, -άρπαξα, -άχτηκα, -αγμένος
 1. зграбити, обухватити чврсто, шчепа-
 ти; 2. грдити
 периаυτολογία, **η** самохвалисање
 периаυτολόγος, -α, -ο хвалисавац
 периаυτολογώ, (**ε**), -λόγησα хвалисати се,
 шепурити се, разметати се
 περιβάλλον, **το** околина, окружење, атмос-
 фера, позадина
 περιβάλλω, περιέβαλα, -βλήθηκα, -(βε)βλη-
 μένος окружити, заокружити; (*φιν.*) ок-
 ружити неког љубављу; овенчати
 περιβλεπτος, -η, -ο познат, значајан, сла-
 ван, престижан
 περιβλημα, **το** омотач, повој, облога; ок-
 вир
 περιβόητος, -η, -ο чувен, виђен, познат
 περιβολάκι, **το** баштица, вртић
 περιβολάρις, **ο**, *μн.* -ηδες, *ж.* -ισσα, **η** баш-
 тован, вртлар
 περιβολή, **η** униформа, одећа
 пер(ι)βόλι, **το** 1. врт, башта; 2. пријатан,
 очаравајући: *Αυτός έχει καρδιά περιβόλι.*
 Има срце као башту (добар је).
 περιβολίσιος, -ια, -ιο вртни, баштенски
 περίβολος, **ο** ограда, ограђен простор, за-
 бран
 περιβραχιόνιο, **το** трака, врпца, флор
 περιβρέχω, περιέβρεξα, -άχηκα, -εγμένος •в-
 лажити, смочити, прокиснути; запљус-
 кивати
 περίγειο, **το** перигеј, тачка најмање удаље-
 ности Месеца на његовој путањи око
 Земље
 περιγέλασμα, **το** → περιγέλιο, **το** ругање,
 подсмевање, исмевање
 περιγελαστής, **ο**, *ж.* -άστρα, **η** заједљивац,
 подсмевач, ругалица
 περιγελαστικός, -ή, -ό заједљив, подсме-
 вачки, подругљив, подсмешљив
 περιγέλαστος, -η, -ο смешан, вредан под-
 смеха
 περιγέλιο, **το** → περιγέλασμα, **το**
 περιγελώ, (**α**), -γέλασα, -άστηκα, -ασμένος
 ругати се, подсмевати се, исмејавати,
 преварити, подвалити, обманути
 περιγιάλι, **το** обала, приобаље, жал(о), пла-
 жа
 περίγραμμα, **το** оквир, обим, поруб, ивица,
 контура, обруб
 περιγραφή, **η** опис, описивање

περιγραφικός, -ή, -ό описан, сликовит
 περιγραφικότητα, **η** сликовитост, способ-
 ност описивања, приказивања
 περιγράφω, περιέγραψα, -γράφ(τ)ηκα,
 -γραμμένος 1. оивичити, окружити; 2.
 описивати, сликовито приказати
 περίγυρα (*ὑριλ.*) около, унаоколо, укруг
 περίγυρος, **ο** кружна линија, обим, опсег;
 окружење, околина
 περίδεμα, **το** → περίδεσμος, **ο** завој
 περιδένω, περιέδεσα, -δέθηκα, -δεμένος за-
 вити, обавити, окружити, опасати, стес-
 нити
 περιδέραιο, **το** огрлица, ћердан, ниска
 περιδέση, **η** обавијање, омотавање, уви-
 јање
 περίδεσμος, **ο** → περίδεμα, **το**
 περιδιαβάζω, -διάβασα тумарати, лутати,
 ићи тамо-амо
 περιδιάβασμα, **το** лутање, тумарање,
 шетња
 περιδρομιάζω, -δρόμισα прејести се, на-
 ждерати се, „набокати се“
 περίδρομος, **ο** 1. кружни пут; 2. заноктица;
 3. бол у стомаку
 περιεκτικός, -ή, -ό 1. садржајан; 2. про-
 стран
 περιεκτικότητα, **η** 1. садржајност, садржа-
 вање; 2. простирање, пространост
 περιεργάζομαι, -άστηκα, -ασμένος посмат-
 рати, интересовати се, бити радознао
 περιέργεια, **η** радозналост, знатижеља, љу-
 бопитљивост
 περίεργος, -η, -ο радознао, знатижељан,
 истраживачки, испитивачки: -η *επιμονή*
 чудна стрпљивост; -α *πράγματα* необич-
 не ствари; – *Είμαι περίεργος να μάθω.* Ра-
 дознао сам да сазнам.
 περιέρχομαι, περιήλθα путовати, обилазити
 περιεχόμενο, **το** садржина, садржај; сушти-
 на, материја
 περιέχω (само у *ὑрез.* и *имиф.*) садржава-
 ти, обухватати
 περιζήτητος, -η, -ο тражен, радо виђен, мо-
 деран
 περίζωμα, **το** 1. обод, обруч, обруб; 2. фриз,
 бордура
 περιζώνω, περιζώσα, -ζώθηκα → -ζώστηκα,
 -ζωμένος → -ζωσμένος 1. опојасати; 2.
 обрубити, окружити, оивичити; 3. опсе-
 сти, окружити

περίζωση, η окруженост, овиченост, оп-
кољеност
περιήγηση, η, *ἱεν.* -ης → -εως путовање, оби-
лажење, туризам: *Η περιήγηση στην Ελ-
λάδα άφησε τις καλύτερες αναμνήσεις.* Пу-
товање кроз Грчку оставило је најлепше
успомене.
περιηγητής, ο, *ж.* -τρια, **η** путник, туриста
περιηγητικός, -ή, -ό путнички, туристи-
чки
περιηγούμαι → **-ιέμαι**, -ήθηκα путовати (ту-
ристички)
περιήλιο, το перихел, најмање одстојање
неког небеског тела при његовом кру-
жењу око Сунца
περιθάλλω, περιέθαλψα штитити, чувати,
бринути се, старати се
περίθαψη, η брига, старање, заштита
περίθλαση, η → **παράθλαση, η**
περιθωριακός, -ή, -ό крајњи, ивични, гра-
нични, маргинални
περιθώριο, το крај, руб, ивица, маргина,
граница
περίκαλα (ἄριλ.) веома добро, изванредно,
изузетно
περίκαλος, -η, -ο веома добар, изузетан
περικάλυμμα, το прекривач, омотач, пла-
шт, навлака
περικαλύπτω, -κάλυψα, -ύφτηκα, -υμμένος
прекрити, омотати, умотати
περικάρδιο, το срчана марамица, пери-
кард
περικαρδίτιδα, η перикардитис, запаљење
срчане марамице
περικάρπιο, το → **τσόφλι, το** → **φλούδι, το**
љуска, чаура
περικεφαλαία, η шлем, кацига, заштитна
капа
περικλεί(ν)ω, -έκλεισα, -είστηκα, -εισμένος
окожити, оградити, заградити
περίκλειστος, -η, -ο окружен, ограђен
Περικλής, ο Перикле, прослављени атинс-
ки стратег (490–429 п.Х.)
περικνημίδα, η → **κάλτσα, η** → **τσουράπι, το**
→ **καλτσодέτα, η** 1. чарапа, назувак; 2.
подвезица: *Το παράσημο της περικνημίδας*
Орден подвезице
περικόβω, περιέκοψα, -κόπηκα, -κομμένος
исећи уоколо, обрезати, смањити, реду-
ковати
περικοκλάδα, η → **περιπλοκάδα, η** ладолеж
περίκομπος, -η, -ο врло отмен, елегантан

περικοπή, η 1. смањење, редуковање,
скраћивање, утаја; 2. обрезивање; 3. од-
ломак
περικυκλώνω, -κύκλωσα, -ώθηκα, -ωμένος
опколити, окружити, затворити
περιλαίμιο, το 1. оковратник, крагна; 2.
кравата; 3. шал
περιλάλητος, -η, -ο познат, чувен, славан
περιλαμβάνω, περιέλαβα, -ήφθηκα обух-
ватати, садржавати
περίλαμπρος, -η, -ο сјајан, блистав, бри-
лијантан: *-η νίκη* блистава победа
περιληπτικός, -ή, -ό 1. збирни, заједнички;
2. збијен, сажет, скраћен, концизан, ре-
зимиран
**περίληψη, -η, ἱεν. -ης → -εως сумарност, јез-
гровитост; кратак садржај, сажетак, ре-
зиме, сиже
περιλούζω, περιέλουσα, -ούστηκα, -ουσμένος
опрати, обасути: *~ με βρισιές* обасути ув-
редама
περίλυπος, -η, -ο жалостан, ожалошћен,
меланхоличан
περιμαζεύω, -μάζεψα, -εύτηκα, -εμένος 1. са-
купити, покупити, сабрати; 2. задржати,
обуздати: *~ τη γλώσσα* држати, обузда-
вати језик; **-ομαι** сабрати се (уздржати
се)
περιμάζωμα, το → **περιμάζεμα, το** 1. са-
купљање, сабирање; 2. гомила, мно-
штво
περιμαζώνω, -μάζωξα, -ώχτηκα, -ωμένος →
περιμαζεύω
περιμένω, περίμενα, имѣф. чекати, очекива-
ти, надати се: *Περιμένω να έρθει το τρένο.*
Чекам да дође воз. – *Μην περιμένεις παρά
από τον εαυτό σου.* Не очекуј ни од кога!
Уздај се само у себе!
περιμετρικός, -ή, -ό 1. обиман, обухватан;
2. контурни
περίμετρος, η 1. периметар; 2. контура
περιοδεία, η обилазак, турнеја
περιοδεύω, -όδευσα обилазити, правити
турнеју; *-περιοδεύων θίασος* гостујућа
позоришна група
περιοδικό, το часопис, ревија
περιοδικός, -ή, -ό периодичан, повремен:
-ή κίνηση периодично кретање
περιοδικότητα, η периодичност, повреме-
ност**

περίοδος, η 1. период, раздобље; 2. сезона; 3. фаза, етапа, 4. менструација; *θεατρική* ~ позоришна сезона; *γεωλογική* ~ геолошки период

περίοικος, ο 1. сусед; 2. становник старе Лаконије који станује ван зицина, у околини Спарте

περίοπτος, -η, -ο 1. видљив, уочљив; 2. узвишен, славан, запажен

περιορίζω, -όρισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. ограничити, смањити, обуздати; 2. **-ομαι** устручавати (се): ~ *την τιμή* смањити (ограничавати) цену; *Περιορίζομαι να σας πω*. Устручавам се да вам кажем. – *Περιορίζω τα έξοδά μου*. Смањујем своје трошкове. ~ *την εξουσία* ограничити власт; – *Δεν μπορεί να περιορίσει την γλώσσα του*. Не може да обузда свој језик.

περιορισμένος, -η, -ο ограничен, обуздан, скупен, умерен: *-η αντίληψη* ограничено схватање

περιορισμός, ο 1. ограничење, смањивање, рестрикција; 2. заточење; 3. обуздавање, уздржавање

περιοριστιός, -ή, -ό ограничавајући, рестриктиван, лимитирајући

περίοστος, το покосница

περιοστίτιδα, η запаљење покоснице, периоститис

περιουσία, η имовина, посед, имање, добро: *ακίνητη* ~ непокретна имовина; *τα κινιτά* покретна имовина (добра); – *Αυτή είναι όλη μου η περιουσία*. Она је сва моја имовина.

περιουσιακός, -ή, -ό имовински, поседнички, власнички

περιούσιος, -α, -ο изабран, одабран, елитан: *-ος λαός* изабран народ

περιοχή, η предео, област, крај, округ; регион: *ορεινή* ~ брдовит предео

περιπαθής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή страстан, жарки, ватрен; патетичан

περίπαιγμα, το подругљивост, подсмех, иронија

περιπαίζω, -έπαιξα → *χοροϊδεύω* ругати се, подсмевати се, исмевати

περιπαихτής, ο, ж. -ίχτρα, η подругљивац

περιπαихτικός, -ή → **-ιά, -ό** подругљив, подсмешљив, ироничан; **-ά** подругљиво

περιπάτημα, το → **περπάτημα, το** корачање, ходање, шетња

περιπατητής, ο, ж. -ήτρια, η пешак, шетач, ходач

περιπατητικός, -ή, -ό 1. шетајући, пешачки; 2. (фил.) перипатетички; 3. перипатетик(ο)

περίπατος, ο 1. ходање, шетање, шетња; 2. шеталиште: *βγάζω περίπατο το σκυλί* прошетати пса; – *Πάει περίπατο*. Изгубио се. Нема значаја.

περιπατώ, (α) → περπατώ, -πάτησα, -ημένος 1. пешачити, ходати, шетати; 2. пробити, испратити: *Περ(ι)πάτησα, να πάρω λίγο αέρα*. Шетао сам да се надишем мало ваздуха. – *Η κοπέλα φαίνεται περπατημένη*. Девојка је, изгледа, већ искоришћена (ирон: „употребљена“).

περιπέτεια, η 1. незгода, тешкоћа, неприлика; 2. узбудљив догађај, авантура, перипетија, доживљај, афера: *ερωτική* ~ љубавна афера

περιπετειώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η опасан, узбудљив, неугодан

περιπλάνηση, η лутање, тумарање

περιπλανιέμαι, -ήθηκα, -ημένος (за)лутати, изгубити се, тумарати

περιπλέκω, περιέπλεξα, -πλέχτηκα, -πλεγμένος замрсити, запетљати, компликовати

περιπλοκάδα, η → **περικοκλάδα, η**

περιπλοκή, η испреплетеност, замршеност, запетљаност, компликованост, конфузија

περίπλοκος, -η, -ο компликован, замршен, тежак

περίπλους, ο, ἱεν. -ου пловидба, крстарење морем

περιπνευμονία, η пнеумонија, запаљење плућа

περιπόθητος, -η, -ο вољен, врло драг, мио, жељен

περιποίηση, η брига, нега, старање, пажња, лепо поступање

περιποιητικός, -ή → **-ιά, -ό** услужан, љубазан, брижан

περιποιούμαι, -ήθηκα, -ημένος 1. старати се, бити пажљив, бринути се, лепо поступати; 2. неговати: ~ *το περιβόλι, το κτήμα* неговати башту; – *Μας περιποιήθηκαν καλά*. Лепо су поступали са нама. – *Με περιποιήθηκε στην αρρώστια*. Бринуо се о мени за време болести. – *Πολύ σε περιποιείται, φαίνεται πως κάτι θα ζητήσει*.

Μного је пажљив према теби, изгледа да ће нешто да тражи.
περιποιημένος, -η, -ο 1. негован, добро уређен; 2. отмен, дотеран
περιπολάρχης, ο вођа патроле
περιπολία, η 1. патрола, патролирање; 2. надзор
περίπολος, η → **περίπολο, το** 1. патрола; 2. патролни брод
περιπολώ, (ε), (само у ὑрез. и имῖφ.) патролирати, обилазити, ● безбеђивати
περίπου (ὑрил.) отприлике, око
περιπтер(ι)ούχος, ο власник киоска
περίπτερο, το 1. киоск; 2. павиљон(чић)
περίπτερος, ο храм са кружним колонадама око
περίπτυξη, η ἱεν. -ης → -εως обухват, за-грљај, грљење
περίπτωση, η ἱεν. -ης → -εως случај, евентуалност: *σε κάθε* ~ у сваком случају; *σε καμιά* ~ ни у ком случају
περιπτωσιολογία, η узрочност
περίσκεψη, η, ἱεν. -ης → -εως пажња, обазривост, дискреција, смотреност, промишљеност: *με* ~ промишљено
περισκοπιός, -ή, -ό перископски
περισκόπιο, το перископ
περισπασμός, ο презаузетост, (по)тешкоћа; запрека, препрека
περισπέρμιο, το кора, љуска, кожурица, на-влака, облога
περισπούδαστος, -η, -ο вредан учења; ва-жан, угледан, значајан
περίσσεια, η → **περίσσευμα, το**
περίσσευμα, το → **περίσσεμα, το** вишак, остатак, претек: ~ *εξόδων* вишак расхода, трошкова; ~ *προϋπολογισμού* буџетски вишак, суфицит
περισσεύω, περισσεψα обилovati, достајати, преостати, умножавати се, увећавати се: *Αν σας περισσεύει καιρός...* Ако вам преостаје времена... – *Φθάνει και περισσεύει.* Довољно је и претиче.
περίσσ(ι)α, η обилност, гомила
περίσσιος, -ια, -ιο → **περισσός, -ή, -ό** 1. обилан, изобилан; 2. сувишан, некористан, излишан: *-ια λόγια* сувишне речи
περισσός, -ή, -ό обилан, прекомеран, претеран
περισσότερος, -η, -ο виши, већи, бројнији, надмашан: *-οι* већина (њих); *-ες* *φορές*

више пута; – *Αυτός πήρε τα περισσότερα.* Овај је узео највише.
περίσταση, -η, ἱεν. -ης → -εως 1. околност, прилика, стање, случај, услов; 2. колонада која окружује храм
περιστατιό, το случај, догађај, доживљај: *Τέτοια περιστατικά συμβαίνουν συχνά.* Такви се случајеви често догађају.
περιστέρα, η голубица
περιστεράκι, το голубић, голупче
περιστερήσιος, -ια, -ιο голубији
περιστέρι, το голуб
περιστεριώνας, ο голубарник
περιστεροτρόφος, ο голубар, одгајивач голубова
περιστοιχίζω, -στοίχισα, -ίστηκα, -ισμένος окружити; пратити
περιστολή, η ограничавање, смањивање, редуковање
περιστόμιο, το отвор, грлић; ивица, руб
περιστρέφω, -έστρεψα, -στράφηκα, -στραμμένος окретати, обртати, вртети: **-ομαι** окретати се, вртети се; – *Η Γη περιστρέφεται περί τον Ηλιο.* Земља се окреће око Сунца.
περιστροφή, η 1. обртање, окретање, ротација; 2. околишење: ~ *των ουράνιων σωμάτων* ротација небеских тела; – *Χωρίς περιστροφές πες μας τι θέλεις.* Реци нам без околишења шта хоћеш.
περιστροφικός, -ή, -ό обртни, окретни, кружни, ротациони: *-ή κίνηση* кружно кретање
περίστροφο, το пиштољ, револвер
περιστύλιο, το → **περίστυλο, το** кружни стубови, перистил: ~ *του Παρθενώνα* перистил Партефона
περίστυλος, -η, -ο окружен стубовима
περισυλλέγω, -συνέλεξα, -έχτηκα, -εγμένος 1. сабирати, сакупљати; 2. склонити, пригрлити: *Τα παιδιά βρήκαν στο δρόμο ένα γατάκι και το περισυνέλεξαν.* Деца су нашла маче на улици, па га пригрлила.
περισυλλογή, η 1. сакупљање, колекционарство; 2. економисање
περισφίγγω, -έσφυξα, -ίχτηκα, -ιγμένος стегнути, обухватити, опколити, окружити
περισώζω, περιέσωσα, -ώθηκα, -ω(σ)μένος сачувати, спасити, конзервисати; **-ομαι** спасти се, избавити се

περιτειχίζω, -τείχισα, -ίστηκα, -ισμένος οградити бедемом, обзидати
 περιτείχιση, η → περιτείχισμα, το кружна ограда, зид око зграде
 περίτεχνος, -η, -ο умешан, стручан, мајсторски
 περιτοιχίζω, -τοίχισα, -ίστηκα, -ισμένος оградити зидом, обзидати
 περιτοίχιση, η, ἱен. -ης → -εως оградивање зидом, обзиђивање
 περιτοίχισμα, το зидана ограда
 περιτομή, η 1. обрезавање; 2. сунећење
 περιτόναιо, το 1. прекривач, облога, опна; 2. палуба; 3. трбушна марамица
 περιτονίτιδα, η запаљење трбушне марамице, перитонитис
 περίτρανος, -η, -ο јасан, очигледан, евидентан; -α очевидно, савршено јасно
 περιτρίγυρα (ἄрил.) около, унаоколо, уоколо, у(о)круг
 περιτριγυρίζω, -τριγύρισα, -ίστηκα, -ισμένος окружити, опколити, облетати, опседати
 περίτριμμα, το отпад, остатак, смеће, ђубре
 περίτρομος, -η, -ο престашен, ужаснут
 περιτροπή, η ред, низ; εκ -ής редом, наизменично
 περιττεύω, περίτευσα бити сувишан (непотребан, излишан)
 περιττολογία, η преопширност, брбљивост, наклапање, говорљивост, глагољивост
 περιττολόγος, -ος, -ο говорљивац, брбљивац, наклапало
 περιττολογώ, (ε), -λόγησα сувише говорити, наклапати, брбљати
 περιττός, -ή, -ό → περισσός, ή, ό 1. сувишан, непотребан, излишан; 2. непаран: -ός αριθμός непаран број; -ά πραγματά сувишне ствари
 περιττοσύλλαβος, -η, -ο вишесложен, именице треће деклинације које, обично у множини, имају више слогова него у номинативу једине
 περίττωμα, το 1. измет, балега, фекалија; 2. пражњење
 περιττωματικός, -ή, -ό отпадни, фекални
 περιτύλιγμα, το увијање, обвијање, умотавање, паковање: χαρτί περιτυλίγματος хартија за паковање
 περιτυλίγω, -τύλιξα, -ίχτηκα, -ιγμένος омотати, увити, упаковати, запаковати

περιτύλιξη, η, ἱен. -ης → -εως завијање, умотавање, паковање
 περιτύπωμα, το калуп
 περιφέρεια, η околина, округ, обим, кружница, периферија: ~ του κύκλου обим круга; εκλογική ~ изборни округ; - Εχει μεγάλη περιφέρεια, γ'αυτό φοράει φαρδιά φουστάνια. Има обиман струк и зато носи широке сукње.
 περιφερειακός, -ή, -ό периферни, регионални: -α периферно
 περιφερικός, -ή, -ό кружни, испупчен, циркуларни
 περιφέρω, -έφερα, -φέρθηκα преносити уоколо, кружити, обилазити: Η Σελήνη περιφέρεται γύρω από τη Γη. Месец кружи око Земље.
 περίφημα (ἄрил.) чудесно, сјајно, изврсно: Περάσαμε περίφημα. Сјајно смо се провели.
 περίφημος, -η, -ο славан, чувен, познат
 περίφοβος, -η, -ο престашен, преставлѐн
 περιφορά, η 1. пренос, проношење; 2. обилажење, кружење, ротација
 περίφραγμα, το ограда
 περιφράζω, περιέφραξα, -άχτηκα, -αγμένος оградити
 περίφρακτος, -η, -ο → περίφραχτος, -η, -ο
 περίφραξη, η оградивање, окруживање оградом
 περίφραση, η перифраза, описивање, описно изражавање: Το άστρο της μέρας → ο Ηλιος дневна звезда (Сунце)
 περιφραστικά (ἄрил.) описно, са више речи, перифрастично
 περιφραστικός, -ή, -ό описни
 περίφραχτος, -η, -ο оградѐн, опкољѐн
 περιφρόνηση, η, ἱен. -ης → -εως ниподаштавање, презир(ање), пренебрегавање: Είναι άξιος περιφρονήσεως. Достојан је презира.
 περιφρονητής, ο презирач, потцењивач
 περιφρονητικά (ἄрил.) презирно, презриво, потцењивачки
 περιφρονητικός, -ή, -ό презиран, презрив, ниподаштавајући: Του έριξε ένα περιφρονητικό βλέμμα, που έλεγε πολλά. Добацио му један презиран поглед који је много говорио.
 περιφρονώ, (ε), -φρόνησα, -ήθηκα, -ημένος презирати, презрети, ниподаштавати

περιφρούρηση, η, ἱεν. -ης → -εως, заштита, штићење, чување, пажња, стражарење
 περιφρουρώ, (ε), -φρούρησα, -ήθηκα, -ημένος штитити, чувати, пазити, надзирати, стражарити
 περιχαράκιωμα, το утврђивање, ушанчивање, ограђивање шанцем
 περιχαράκωνω, -χαράκισα, -ώθηκα, -ωμένος утврдити, ушанчити, оградити шанцем
 περιχαράκιση, η утврђење, ушанчење
 περίχαρος, -η, -ο врло радостан, срећан, пресрећан
 περίχυμα, το поливање, квашење, прскање, шкропљење
 περιχύνω, περίχυσα → περιέχυσα, -ύθηκα, -υμένος полити, попрскати, сквасити, уквасити
 περίχωρα, та околина
 περιώνυμος, -η, -ο познат, славан, чувен
 περιωπή, η 1. узвишица; 2. осматрачница, стражара; 3. истакнут друштвени положај
 πέρικα, η → πέρικη, η врста рибе, гргеч
 περνοδιαβαίνω, -διάβηκα трчкарати (горе-доле), пролазити често, ићи тамо-амо
 περντάχι, το → μπερντάχι, το (ἰβур.) 1. избријавање; 2. грдња, клетва, батинање
 περνώ, πέρασα, -άστηκα, -ασμένος проћи, пробити, провући, премашити, прихватити, прескочити, претећи, превести, провести, сматрати, проводити, пролазити, прехранити; обући: Πέρασε το σωλήνα από τον τοίχο. Провукао је (пробио) цев кроз зид. – Πέρασε την κλωστή από την τρύπα του βελονιού. Провукао је конач кроз ушицу игле. – Πέρασαμε νύχτα τη μεγάλη γέφυρα. Ноћу пређосмо велики мост. – Η βροχή πέρασε ως είκοσι εκατοστά το χώμα. Киша је натопила земљу до дубине од 20 цм. – Τον πέρασε στο τρέξιμο. Претекао га (победио) у трчању. – Πέρασε ένα ρούχο, να μην κρυώνεις. Обуци неко одело, да не назебеш. – Πέρασα δυο χρόνια στην πόλη αυτή. Провео сам у овом граду две године. – Από την πόρτα σου περνώ κι από τη γειτονιά σου. Пролазим крај твојих врата и твојих суседа. – Πώς πέρασες από την τρύπα, ολόκληρος άνθρωπος; Како си се, оволики човек, провукао кроз рупу? – Πέρασαν τόσα χρόνια. Прошле су (протекле) толике године. – Περά-

στε στο γραφείο και περιμένετε. Пређите у канцеларију и сачекајте. – Δεν περνάνε τα παλιά χιλιάρια. Старе хиљадарке више не важе. – Δεν περνάει ο λόγος σου εδώ. Твоја реч овде не пролази. – Ο Σηκουάνας περνάει το Παρίσι. Сена тече кроз Париз. – Πέρασε βουνά και θάλασσες. Прешао је брда и мора. – Περνώ το χαντάκι. Прескачем јарак. – Περνώ τα όρια. Прелазим границе (прекардашити). – Με περνάει τρία χρόνια. Старији је од мене три године. – Περνώ από το κόσμινο. Сејем (пропуштам) кроз сито. – Δεν έχει πώς να περάσει την οικογένειά του. Нема од чега да издржава своју породицу. – Πώς περάσατε στη Γαλλία; Како сте се провели у Француској? – Περνούν στενοχώρια. Пролазе (живе) оскудно. – Ο, τι του περάσει από το κεφάλι. Све што му падне на памет.

περόνη, η 1. прибадача; 2. цеваница; 3. виљушка
 περониάζω, περόνιασα, -άστηκα, -ασμένος 1. убадати, набадати; 2. пробијати, продувати
 περόνιασμα, το 1. убадање, набадање; 2. пробијање, продувавање
 περονόσπορος, ο пероноспора
 περουβιανός, -ή, -ό перуански
 περουζές, ο (ἰβур.) тиркиз
 περούκα, η (ἰβур.) вештачка коса, перика, власуља
 περπάτημα, το ходање, пешачење
 περπατησιά, η корачање, ход, држање приходу
 περπατητά (ἰβур.) пешице, пешке, идући, корачајући
 περπατητής, ο пешак, ходач, шетач
 περπατώ, (α) → περιπατώ, περπάτησα, -ήθηκα, -ημένος ходати, пешачити, шетати
 Περσέας, ο Персеј, син Зевса и Данаје
 Περσεφόνη, η Персефона, кћерка богиње Деметре
 персијός, -ή, -ό персијски: -ά χαλιά персијски ћилими
 персинός, -ή, -ό прошлогодишњи, лањски
 πέρ(υ)σι (ἰβур.) прошле године, лане, лани: Κάθε πέρ(υ)σι και καλύτερα, κάθε φέτος και χειρότερα. „Свако лани најбоље, свако овогодишње најгоре“ (за песимисте).

πεσιμισμός, ο песимизам

песимистής, ο *песимист(а)*
 песимистικός, -ή, -ό *песимистичан*
 πέσιμο, το *пад, падање, опадање: ~ των μαλλιών (πτερών) опадање косе (перја); ~ των τιμών пад цена; ~ της θερμοκρασίας снижење температуре*
 πεσιέσι, το (*ἰωур.*) 1. мали поклон; 2. не-васпитанко, неваљалац: *Μας έστειλε και το γιο του πεσιέσι.* Послао нам је свог не-васпитаног сина.
 πεσιίρι, το (*ἰωур.*) *пешкир*
 πεσιμένος, -η, -ο *бачен, опао, снижен (вредност): Το δηνάριο είναι πεσιμένο.* Динару је пала вредност.
 πέστροφα, η *пастрма, пастрмка*
 πέταγμα, το → πέταμα, το 1. лет, летење; 2. бацање, кидање
 πεταλάς, ο, *мн.* -άδες *поткивач*
 πεταλίδα, η *врста морске шкољке*
 πέταλο, το 1. *потковица; 2. цветни листић, латица, лат*
 πεταλοειδής, -ής, -ές, *ἰен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή *потковичаст*
 πεταλοποιός, ο → πεταλουργός, ο *ковач, израђивач потковица, поткивач*
 πεταλούδα, η → παπιγιόν, το 1. *лептир; 2. ~ της νύχτας жена слободног морала; 3. стил у пливању*
 πεταλουδίζω, -λούδισα *лепршати као лептир, бити сличан лептиру*
 πεταλουδίτσα, η *лептирић, лептирак, лептирица*
 πετάλωμα, το *поткивање, ковање*
 πεταλώνω, πετάλωσα, -ώθηκα, -ωμένος *поткивати, ковати*
 πεταλωτής, ο, *мн.* -ές → -ήδες *поткивач*
 πεταλωτικά, τα 1. *поткивачки алат; 2. трошкови, накнада за поткивање*
 πεταλωτός, -ή, -ό → πεταλοειδής, -ής, -ές
 πέταμα, το → πέταγμα, το
 πεταμένος, -η, -ο → πεταγμένος, -η, -ο *одбачен, некористан, бачен, утрошен, узалудан: -α χρήματα бачен новац; -ος κόπος узалудан труд*
 πεταξιά, η *бацање*
 πεταρίζω, πετάρισα *полетати, почети летети*
 πεταρούδι, το 1. *лептирић; птичица, птичурак, полетарац; 2. одојче (у дубку)*
 πέταυρο, το *летва, дашчица*
 πεταχτάρι, το → πετονια, η *удица, струк*

πεταχτός, -ή, -ό 1. *набацан; 2. живахан, треперав, скакутав, несташан*
 πετεινάρι, το *певчић*
 πετεινόμυαλος, -η, -ο *глуп, ограничен, са „кокошјим мозгом“, „кокошје памети“*
 πετεινός, ο → κόκορας, ο 1. *петао, кокот, 2. ороз; окидач; 3. мак (дивљи)*
 πετιέμαι, πετάχτηκα, -αγμένος *нагло устати, скочити, тргнути се, избацити: Μόλις χτύπησε η πόρτα πετάχτηκα από τη θέση μου.* Чим су лупила врата, нагло сам скочио са места. – *Πετάχτηκαν στους δρόμους οι άνθρωποι, γιατί δεν πλήρωσαν το νοίκι.* Људи су били избачени на улици јер нису платили станарину.
 пет(ι)μέζι, το *сируп, слатко, шира, мошт*
 πέτο, το *оковратник, крагна; ревер*
 πέτομαι 1. *скакати високо, узвисивати се; 2. хвалисати се*
 πετονια, η *струк, уже, конач на удици за лов великих риба*
 πετόσφαιρα, η *лопта за одбојку*
 πετοσφαίριση, η, *ἰен.* -ης → -εως → βόλει *μπολ, то одбојка*
 πετούμενα, τα *птице и остале летеће животиње*
 πετούμενος, -η, -ο *летећи*
 πέτρα, η *камен*
 πετράδι, το 1. *мали камен, каменчић; 2. драги камен, драгуљ*
 πετραχήλι, το *петрахил, литургијска одеж-да: Υποσχέθηκε λαγούς με πετραχήλια.* Обећао је зечеве на петрахилу. (Обећао је нешто што није могуће.)
 πετρελαϊκός, -ή, -ό *нафтни, петролејски*
 πετρέλαιο, το *нафта, петролеј*
 πετρελαιοειδή, τα *нафтини деривати, нафтне прерађевине*
 πετρελαιοειδής, -ής, -ές, *ἰен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή *нафтни, петролејски*
 πετρελαιοφόρο, το *танкер, брод за транспорт нафте*
 πετρελαιοφόρος, -α, -ο *нафтоносан: -α κοιτάσματα нафтоносна поља*
 πετρένιος, -ια, -ιο *каменит*
 πετριά, η 1. *бацање камена, каменовање; 2. наговештај, алузија: Έριξε μια πετριά στα κλαδιά, κι έφυγαν όλα τα πουλιά από το δέντρο.* Бацио је камен у грање и све су птице побегле са дрвета. – *Την ώρα του φαγητού του έριξε μια πετριά.* За време јела добацио му је једну алузију.

πέτρινος, -η, -ο → πετρένιος, -ια, -ιο 1. кршевит, каменит, тврди; 2. суров, груб, округан: -ο σπίτι каменита кућа, кућа од камена; - *Έχει πέτρινη καρδιά.* Има камено срце.

πετρίτης, ο соко камењар, црвендаћ

πετροβόλημα, το → λιθοβολισμός, ο бацање камења

πετροβολημένος, -η, -ο погођен каменом, каменован

πετροβόλος, -η, -ο бацач камена

πετροβολώ, (α), -βόλησα, -ήθηκα, -ημένος 1. бацати камење; ударати камењем; 2. обасути камењем

πετρογραφία, η петрографија

πετρογραφικός, -ή, -ό петрографски

πετρογωβιός, ο врста рибе, кркуша

πετροκαλαμήθρα, η компас, бусола, магнет уопште

πετροιάλαμο, το трска

πετροιάρβουνο, το камени угаљ

πετροκαταλύτης, ο, ж. -λύτρα, η дробилица камена

πετρόκαρδος, -η, -ο снажан, несаломљив; неосетљив

πετροκερασιά, η врста трешње (стабло)

πετροκέρασο, το врста трешње (плод)

πετροκόλλητος, -η, -ο 1. који живи на камењу; 2. украшен драгим камењем: -ο βραχιόλι огрлица од драгог камења

πετρόνησο, το → ермиονήσι, το → ξερονήσι, το пусто (камено) острво

πετροπέρδικα, η јаребица камењарка

πετροπήγαδο, το бунар у камену

πετροπόλεμος, ο битка камењем, дечја игра каменицама

πετροσέλινο, το → μαϊντανός, ο → μακεδονήσι, το дивљи першун

πετρότοπος, ο каменит предео, камењар

πετροχελίδονο, το → петрохελιδόνι, το зидарска ластва (дугорепа)

πετρόχορτο, το → αμάραντος, ο биљка тракторак, красуљак

πετρόψαρο, το свака риба која живи међу камењем

πετρώδης, -ης, ες, ἱεν. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η пун камења, каменит, кршевит

πέτρωμα, το окамењивање, стврдњавање

πετρώνω, πέτρωσα, -ώθηκα, -ωμένος окаменити, скаменити (се), стврднути: *Πέτρωσε ο Άγιος το καράβι καταμεσής στη θάλασσα.* Светац је на сред мора претворио

броду камен. - *Το γλυκό πέτρωσε.* Колач се стврднуо. - *Μόλις τον είδε, πέτρωσε.* Чим га је угледао, скаменио се.

πετρωτός, -ή, -ό каменит, направљен од камена, -ό καλντερίμι пут поплочан калдрмом

πέτσα, η (ιῦαλ.) 1. кожа, кора; 2. кајмак, скоруп; 3. кора хлеба

πετσένιος, -ια, -ιο → πέτσινος, -η, -ο кожни

πετσέτα, η (ιῦαλ.) столни убрус, салвета

πετσί, το → τομάρι, το кожа: *Σηκώθηκε το πετσί μου από το κρύο.* Најежила ми се кожа од студени. - *Παπούτσια από καλό πετσί.* Ципеле од добре коже, кожне ципеле.

πετσιαίζω, πέτσιασα, -στηκα, -ασμένος уви-ти у кожу, обложити кожом, укоричити, повезати кожом

πετσοιόβω, петсоиоψα, -όφτηκα → -όληκα, -ομμένος 1. распарати, исећи, посећи, раздерати; 2. уништити, масакрирати

πεтсоиоμμα, το 1. парање, сечење; 2. раздирање, масакрирање, уништавање

πέτσωμα, το распараност, исеченост, раздераност

πετσώνω, πέτσωσα, -ώθηκα, -ωμένος обући у кожу, •денути се; (φρ.) ~ *την κοιλιά μου* прејести се

πετυχαίνω, πέτυχα, -ημένος догодити се, случити се, успети: *Τον πέτυχα σε κάποιο μαγαζί.* Сретох га случајно у неком дућану. - *Πέτυχε στη ζωή του.* Успео је у животу.

πέτυχα, аор. ἴλ. πετυχαίνω

πετώ, (α), πέταξα, -άχτηκα, -α(γ)μένος 1. летети, полетети; 2. процветати, вијорити; излетети (с посла); 3. путовати (авионом); 4. изгубити (прилику): *Πετούν οι γλάροι στο γιαλό.* Галебови лете ка жалу. - *Πετάει ο καιρός.* Време лети. - *Τον πετάξανε από τη δουλειά.* Избацише га (излетео је) са посла. - *Πετιέται στον ύπνο του.* Трза се у сну. - *Πετάει η σημαία στην κορφή του καταρτιού.* Застава вијори на врху катарке (јарбола). ~ *με την Ολυμπιακή* - летим Олимпијом; *πέταξε το πουλάκι* пропустих прилику

πεύκη, η → পেүкoс, ο → পেүкo, το бор

πενкиάς, ο → пенкиώνας, ο борова шума, борик

πεύκινος, -η, -ο → тсамісіос, -ια, -ιο боров

πενκοδάσος, το → пенкиώνας, ο → пенкиάς, ο

πευκόξυλο, το боровина

πευκόφυτος, -η, -ο засађен, пошумљен боровима

πέφτω, έπεσα, πεσμένος пасти, срушити се, спасти; налетети: *Έπεσε σε μεγάλη φτώχεια.* Пао је у велику беду (сиромаштину). – *Έπεσαν τα μαλλιά της.* Опадоше јој косе. – *Έπεσαν πολλά σπίτια από το σεισμό.* Многе су се куће срушиле због земљотреса. – *Έπεσε αρρώστια στα πουλερικά.* Оборила се болест на живину. – *Έπεσαν στα χέρια των εχθρών.* Падоше у руке непријатеља. – *Ξαφνικά και μέσα στο πλήθος έπεσε πάνω μου αυτός που ζητούσα.* Изненада, усред гомиле, налете на мене онај кога сам тражио. – *Έπεσαν οι τιμές των λαχανικών.* Пале су цене поврћу. – *Μου έπεσε στα χέρια αυτό το γράμμα.* У руке ми је допало ово писмо. – *Έπεσε από λαιμό του.* Обиснула му се око врата. – *Πέφτω στη μελέτη.* Бацам се на учење. – *Το πλοίο έπεσε έξω.* Брод се насукао. – *Μου πέφτει βαρύ να...* Пада ми тешко да... – *Πού πέφτει το χωριό σας;* Где лежи ваше село? – *Το Πάσχα πέφτει νωρίς φέτος.* Ове године Ускрс пада рано. – *Έπεσαν τρεις ντουφεκιές.* Падоше (одјекнуше) три пуцња. – *Σ' αυτόν έπεσε το καλύτερο μέρος.* Њему је допао најбољи део. – *Μου έπεσε στο лаχειό.* Добио сам на лутрији. – *Τα φύλλα πέφτουν.* Лишће опада. – *Θέλησε να τρέξει και έπεσε.* Хтеде да потрчи и паде. – *Έπεσε νεκρός.* Паде мртав. – *Πέφτω σε λησμονιά.* Падам у заборав. – *Το σπίτι σας κοντεύει να πέσει.* Ваша је кућа склона паду. – *Του έπεσε το βιβλίο από τα χέρια.* Испаде му књига из руку. – *Έπεσαν χώματα.* Земља се одронила.

πεχλιβάνης, ο → παλαιστής, ο

πέψη, η варење, пробава

πεψίνη, η пепсин

πήγα, αορ. ἰλ. πηγαίνω

πηγάδα, η велики бунар, бунарина

πηγαδάς, ο бунарџија

πηγαδίσιος, -ια, -ιο бунарски

πηγάδι, το бунар

πηγάζω, πήγασα извирати, произлазити

πηγαμιός, ο одлазак; кратко путовање, излет

πηγαινοέρχομαι ићи и често долазити и одлазити, саобраћати

πηγαινοερχομός, ο чест долазак и повратак

πηγαίνω, → πάω, πήγα, πηγμένος ићи; водити; отићи; отпутовати; проћи; напредовати; трошити; пристајати; дружити се; приличити; слагати се: *Πού πηγαίνετε;* Куда идете? Куда ћете? – *Είναι ώρα να πηγαίνουμε στο σπίτι.* Време је да идемо кући. – *Η υγεία του δεν πηγαίνει και τόσο καλά.* Са његовим здрављем није баш добро. – *Το ρολόι μου δεν πάει καλά.* Сат ми не иде (не ради) добро. – *Κάποιον πηγαίνουν δεμένο στην αστυνομία.* Неког одводе везаног у полицију. – *Δεν θα πάει πολύ.* Неће дуго (да живи, издржи). – *Τα πηγαίνουν καλά μαζί.* Живе хармонично (слажу се). – *Πήγαν όλα κατά διαβόλου.* Све је отишло до ђавола. – *Αυτή η γραβάτα σας πάει πολύ.* Ова вам кравата одлично пристаје. – *Δεν σας πάει να μιλάτε έτσι.* Не приличи вам да овако говорите. – *●α σας πάει ο γιος μου.* Отпратиће вас мој син. – *Πόσο πάει το δολλάριο;* Какав је курс долара? – *Оσο πάει χειροτερεύει.* Што даље, то горе. *Μη πηγαίνετε μ' αυτούς.* Не идите (не дружите се) са њима. – *Πηγαίνω το δρόμο μου.* Идем својим путем. – *Η υπόθεση πάει καλά.* Ствар иде добро. *Πες μου με ποιον πας, να σου πω ποιός είσαι.* Реци ми са ким се дружиш, да ти кажем какав си. С ким си – онакав си.

πηγαίος, -αια, -αίο изворни, изворски

Πήγασος, ο (μυθολ.) Пегаз, крилати коњ из грчке митологије, син Посејдона и Медузе

πηγή, η извор, врело

πηγούνι, το брада, подбрадак, подваљак

πηδάλιο, το управљач, кормило, волан

πηδαλιούχος, ο возач, кормилар, управљач

πηδαλιουχούμενος, -η, -ο управљачки, кормиларски

πήδημα, το скок, скакање

πηδηχτά (ἰριλ.) скачући, скоковито, подскакујући

πηδηχτός, -ή, -ό скачући, скоковит, поскакивачки

πηδώ, (α), πήδησα → πήδηξα, -ήθηκα → -ήχτηκα, -ημένος скакати, скочити, прескак(ив)ати, прескочити; -ιέμαι парити се: *Πηδώ από το κρεβάτι.* Скачем

из кревета. – Πηδά από το ένα θέμα στο άλλο. Скаче са једне на другу тему. – Το νερό πηδάει. Вода шикља. – ●ποιος πηδάει πολλά παλούκια σε κάποιο θα καθίσει. Онај који прескаче преко много колчева на једног ће се набости.

πήζω, έπηξα, πηγμένος 1. згуснути, згрушати; 2. закрчити; 3. сазрети: Το γάλα έπηξε. Млеко се усирило. – Η σάλτσα δεν έπηξε καλά. Сос се није добро стегао. – Το μυαλό του δεν έπηξε ακόμα. Мозак му још није сазрео. – Έπηξε ο τόπος από αυτοκίνητα. Трг је закрчен возилима.

πηλαλώ → **πιλαλώ**

Πηλέας, ο (μυθολ.) Пелеј, син Бака, краља Егине

πηλήκιο, το војничка капа, капа са ободом

πηλίκο, το количник: μηδέν στο ~ неуспех, без резултата

πήλιнос, -η, -ο глинен, од печене земље: -ά αγγεία земљани или глинени судови

πηλοπλάστης, ο лончар

πηлоπλαστική, η лончарија, керамика

πηлоπλαστικός, -ή, -ό лончарски, керамичарски

πηλός, ο иловача, глина, блато

πηλοφόρι, το зидарско корито, суд за мешење глине

πηлоφόρος, ο носач малтера, помоћник зидара

Πηνελόπη, η (μυθολ.) Пенелопа, краљица Итаке, жена Одисејева

πηνίο, το калем, намотај, бобина

πήξι, η → **πήξιμο**, το згрушавање, стврдњавање, коагулација, слеђивање, згушњавање

πήρα, αορ. ιλ. παίρνω

πήχη, η 1. лакат; 2. стара мера за дужину (0,64 м)

πηχτή, η пихтије

πηχτός, -ή, -ό густ, мутан

πήχτρα, η згуснутост, стиснутост, пресованост

πια → **πλιά** (ὑрил.) више, осим тога, већ, још

πιανίστας, ο, ж. -ίστρια, η клавирист(а), пијанист(а)

πιάνο, το клавир, пијано

πιάνω, έπιασα, -άστηκα, -ασμένος држати, ухватити, ухапсити; закачити, узети, дирати, зграбити; успети; обухвати-

ти, окупирати; почети; шити, пришити, прикачити: **πιάνω από το χέρι** држати за руку; – **Έπιασε ένα λαγό**. Ухватио је једног зеца. – **Τον έπιασε από το λαιμό**. Шчепао га (зграбио) за грло. – **Τον έπιασαν**. Ухватише га. Шчепаше га. Зграбише га. – **Αν σε πιάσω**. Ако те дохватим. – **Πιάστε τον!** Држите га! Хватајте га! – **Πιάνω το σφυγμό**. Опипавати пулс. – **Τον πιάνει το κρασί**. Хвата га вино. – **Θα σας πιάσει ο ήλιος**. Опржиће вас сунце. – **Δεν τον πιάνει το φαγητό**. Храна му не прија. „Не прима га се.“ – **Είμαι πιασμένος**. Ухваћен сам, узет, паралисан. – **Πιάνω (συλλαμβάνω) γράμμα**. Задржати писмо. – **Μας έπιασε η βροχή στο δρόμο**. Ухватила (затекла) нас киша на друму. – **Πιάνω κουβέντα με...** Заплести се у разговор са... – **Το σαπούνι δεν πιάνει σε γλυφό νερό**. Сапун не пени у сланој води. – **Μην τον πιάνεις στο στόμα σου**. Не узимај га у своја уста. Не помињи га. – **Πρέπει να τον πιάσεις με το καλό**. Треба љубазно да га дочекаш. – **Μην το πιάνετε!** Не дирајте то! – **Πιάνω φίλια με...** Негујем пријатељство са... – **Τον έπιασε με την κουβέντα**. Угњавио га је причањем. – **Πιάνω κρασί**. Извлачим вино (из бурета). – **Ο, τι πιάνει τα ξοδεύει**. Што заради, то и потроши. – **Μου πιάνετε όλο τον ήλιο**. Потпуно ми заклања-те сунце. – **Τα πράματα μου έπιασαν όλο το σπίτι**. Ствари су ми закрчиле целу кућу. – **Αυτή η αίθουσα πιάνει πεντακόσιους ανθρώπους**. Ова дворана (сала) прима пет стотина људи. – **Πιάσαμε στη Μασσαλία**. Искрцали смо се у Марсељу. – **Το μπόλι (του δέντρου) έπιασε**. Калем се примио (на воћки). – **Αυτό το βιβλίο θα πιάσει**. Ова књига ће да успе. – **Ο λόγος του δεν πιάνει**. Његова реч не вреди. – **Το κρέας έπιασε**. Месо је загорело. **-ομαι** прихватити се, ухватити се, држати се – **Αυτό δεν πιάνεται**. Ово се не прихвата (не рачуна се). – **Πιάστηκε το πανταλόни σ'ένα καρφί**. Панталоне су му се закачиле за ексер. – **Πιάστηκε (προδόθηκε)**. Ухватио се. (Упецао се. Издао се.) – **Πιάσανε όλα τα δέντρα που φυτέψαμε**. Примило се све дрвеће које смо засадили. – **Το πλοίο πιάνει κάθε δέκα μέρες στο νησί**. Брод сваких десет дана пристаје (усидрава се) уз острво. – **Πιάστηκαν τα πόδια μου**. Утрнуле

су ми ноге. – Το μαγαζί δεν πιάνει ούτε τα έξοδά του. Радња не покрива ни издатке. – Ο πνιγμένος απ' τα μαλλιά του πιάνεται. Утопљеник се за косу хвата. – πιάνω δωμάτιο изнајмити, резервисати собу

πιάσιμο, то 1. хватање, хапшење; 2. пуштање корења, укореењивање; 3. укоченост, парализа; 4. осећај, додир, додиривање
πιασμένος, -η, -ο 1. ухваћен, ухапшен; заглављен; 2. заузет; 3. одузет, парализован

πιάστρα, η хватаљка, ручица

πιατέλα, η (иш̄ал.) чинија

πιατικά, та тањири (уопште)

πιάто, то (иш̄ал.) тањир, послужавник

πιατοθήκη, η полица за тањире

πιάτσα, η (иш̄ал.) трг, тржница, пијаца

πιγκουίνος, ο (франц.) → **απτηνοδύτης, ο**
ПИНГВИН

πιγούνι, то → **πηγούνι, то**

πίδακας, ο водоскок, фонтана

πιδέξιος, -ια, -ιο → **επιδέξιος, -ια, -ιο**

πιδеξιосύνη, η → **επιδеξιότηта, η**

πιεζοηλεκτρικός, -ή, -ό наелектрисан додиром, трљањем

πιεζοηλεκτρισμός, ο електрицитет добијен трљањем два кристала

πιέζω, πίεσα, πίεςτηκα, πιεσμένος 1. притискати, силити, приморавати, нагонити; 2. тлачити, угњетавати

πιένα, η (иш̄ал.) пуна кућа; пуна дворана

πιερότος, ο (франц.) пјеро, познати карневалски лик

πίεση, η 1. притисак; 2. приморавање: *ατμοσφαιρική* ~ атмосферски притисак; *αρτηριακή* ~ крвни (артеријски) притисак; – *Εχω μεγάλη πίεση*. Имам повишен притисак. – *Ασκειται πίεση στους μάρτυρες, να μην πουν την αλήθεια*. Врши притисак на сведоке да не кажу истину.

πιεστήριο, то → **πρέσα, η** преса, муљача: *τυπογραφικό, υδραυλικό* ~ типографска, хидраулична преса

πιεστικός, -ή, -ό притискујући, насилнички, несносан

πιέτα, η (иш̄ал.) → **сούρα, η** → **δίπλα, η** → **τσάκιση, η** набор, фалта

πιζάμα, η (ен̄л.) → **питзάμα, η** пицама

πιθαμή, η педаљ: *μια ... γης* педаљ земље

πιθανολογία, η истраживање могућег

πιθανολογώ, (ε), πιθανολόγησα, -ήθηκα сматрати нешто могућим, вероватним; –**είται** сматра се вероватним

πιθανός, -ή, -ό могућ, вероватан, остварљив

πιθανότητα, η могућност, вероватноћа

πιθαράδικο, то грнчарска радионица

πιθαράς, ο лончар, грнчар

πιθάρι, то → **κιούπι, то** ћуп, крчаг, амфора

πιθηκάνθρωπος, ο питекантропус, мајмунолики човек

πιθηκίζω → **μαϊμουδίζω**, **πιθήκισα** опонашати мајмуна, мајмунисати

πιθηκισμός, ο мајмунисање

πιθηκοειδής, -ής, -ές, īен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή мајмунаст

πιθηκόμορφος, -η, -ο мајмунолик

πίθηκος, ο → **μαϊμού, η** мајмун

πιθυμιά, η задовољство, страст, уживање

πίκα, η (иш̄ал.) 1. „пик“ у картама; 2. инат, јогунство, срџба, бес, љутитост

πιάντικός, -η, -ο укусан, пожељан, пикантан

πикаρίζω → **πικάρω**

πικάρισμα, то инаћење, љућење, јогуњење, срђење

πικάρω, πικάρισα → -ара, -ίστηκα, -ισμένος љутити неког, разљутити, иритирати

πικές, ο (франц.) памучно платно са везом, „шлингерај“

πικέτο, то (иш̄ал.) врста карташке игре, пакет (шпил) од 32 карте

πικνίк, то (ен̄л.) пикник, излет, забава

πίκρα, η → **πικράδα, η** горчина, горкост

πικραγγουριά, η дивљи краставац

πικράδα, η → **πικρότητα, η**

πικраίνω, πικρανα, -άθηκα, -αμένος загорчати, загорчити, ражалостити

πικραλίδα, η → **πικρίδα, η** врста горке биљке

πίκραμα, то → **πικραμός, ο** горчина, загорчавање

πικраμυγδαλιά, η горки бадем (стабло)

πικραμύγδαλο, то горки бадем (плод)

πικраμυγδαλόλαδο, то уље горког бадема

πικραντικός, -ή, -ό загорчавајући

πικρία, η → **λύπη, η** → **θλίψη, η** → **οδύνη, η** горчина, туга, жалост

πικρίδι, то → **λαγόψωμο, то** → **πικραλίδα, η** → **γαλατσίδα, η** врста биљке, зечји хлеб, млечика

πικρίζω, πίκρισα горчити, имати горак укус, загорчавати
 πικρίλα, η → πίκρισμα, το горкост, горчи-
 на
 πικροβάσανα, та мука, невоља, горко живљење
 πικρογέλαστος, -η, -ο → πικρόγελος, -η, -ο горко (кисело) насмејан
 πικρόγελο, то горак осмех
 πικρόγλυκος, -η, -ο горко-сладак
 πικρόγλωσσος, -η, -ο који говори тужно или који говори тужне ствари
 πικροδάφνη, η ловор, црвенкасти ловор, олеандар
 πικροθάλασσα, η зло море, тужно море, море које је донело несрећу
 πикроκλαίω → θρηνώ горко плакати, јадиковати, запевати, бугарити, оплакивати
 πικρόλογα, та тужне речи
 πикроμερίτης, ο врста минерала, со калијума и магнезијума
 πикроπηγή, η горки извор (обично лековит)
 πικρός, -ή, -ό горак, тужан, чемеран: -ή ζωή горак живот; -ά λόγια, -ά δάκρια горке речи, горке сузе; -ά φρούτα горко воће; - Η αλήθεια είναι πικρή. Истина је горка.
 πικρότητα, η → πικράδα, η → πικρίλα, η горкост, горчица
 πικρούτσικος, -η, -ο помало горак, горкаст, који горчи
 πικροφέρνω горчити, бити горак
 πικρόχολος, -η, -ο жучан, пун горчице, заједљив, свадљив, раздражљив, мрзовољан
 πιλάλα, η трчање, јурење, трк, јахање, галоп
 πιλαλητό, то трчање, трк
 πιλάω, (α), πιλάησα трчати, јурити, јурцати, појурити, галопирати: Πιλαλώ ολημερίς στους κάμπους. Јурим цео дан по пољима. - Πιλάλα τα πρόβατα! Потерај овце!
 πιλάтеμα, то мучење, узнемиравање, гњављење
 πιλατεύω, πιλάτευσα мучити, узнемиравати, гњавити
 πιλάφι, то пилав
 πίλημα, то → кетσές, ο ваљано сукно од животињске длаке
 πιλοτάρω, πιλοτάρισα → -ара управљати, пилотирати

πιλότος, ο (ιῑαλ.) пилот
 πίνα, η морски јестиви мекушац
 πινάκα, η → γαβάθα, η → τσανάκα, η велики тањир, здела, чанак
 πίνακας, ο 1. плоча, табла, слика; 2. таблица, списак: σε μορφή πίνακα табеларно
 πινακίδα, η → πινακίδι, το таблица, плочица: ~ της τροχαίας саобраћајни знак
 πινάκιο, то табла, огласна табла; листа, списак, регистар: ~ φακής посуда (чанак) са сочивом; - Το πινάκιο του δικαστηρίου έχει πολλές υποθέσεις σήμερα. Судска табла данас има много предмета.
 πινάκλ, то (фрaнц.)врста карташке игре
 πινακοθήκη, η пинакотека, галерија слика
 πινακωτή, η пекарска даска којом се непечени хлеб увлачи у пекарску пећ, и печени извлачи
 πινγκι понγκι, то стони тенис, пингпонг
 πινέζα, η (фрaнц.) ексерчић са широком главом, рајснадла
 πινελιά, η бојење, мазање четком (сликарском, бријачком)
 πινέλο, то четкица, кист
 πίνω, ήπια, πιωμένος пити: ~ στην υγεία пити у здравље; - Πίνω το νερό, κρασί. Пијем воду, вино. - Βάλτε μας να πιούμε. Сипајте нам да пијемо. - Δεν ήπια ακόμα τον καφέ μου. Још нисам попио кафу. - Ολημερίς πίνει και δεν ξέρει τι κάνει. Читав дан пије и не зна шта ради. - Το χαρτί πίνει το μελάνι. Хартија упија мастило. - Πίνω σα σφουγγάρι. Пити као смук.
 πιο (ῑрил.) више, к томе, осим тога
 πiónи, то пешак, пион, несамосталан човек; туђи орган
 πιόσιμο, то → πiώμα, то → πόση, η пиће, пијење, испијање
 πιότερος, -η, -ο већи, бројнији
 πιотό, то → πιотί, то → ποτό, то 1. пиће, пијење; 2. напијање, пијанство: Τον κατάρτησε το ποτό. Упропастило га је пиће.
 πίπα, η (ιῑαλ.) лула, пипа, чибук, муштикла
 πιπεράτος, -η, -ο (за)папрен, (за)биберен
 πιπέρι, то бибер, папар
 πιπεριά, η паприка; стабло паприке: πιπεριές γεμιστές пуњене паприке
 πιπεριέρα, η → πιπεροδοχείο, то папренка, посудица за млевену паприку

πιπερώνω, πιπέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος παπ-
рити, запаприти, побиберити, забибе-
рити

πίπιζα, η свирала, фрула

πιπίζω → πιπίζω дозивати, вабити живину
(пи, пи, пи!)

πιπίλα, η дуда, цуцла

πιπίλημα, то → πιπίλισμα, то сисање, ду-
дање, дудлање

πιπιλίζω → πιπιλώ, πιπίλισα сисати, дудла-
ти, дудати

πιπίνι, то младунче голуба, голупче, го-
лубић

πίπισμα, то пиштање, пијукање

πирόγα, η пирога, врста урођеничког чам-
ца са много весала, најчешће од из-
дубљеног дрвета

πирούни, то виљушка

πирουниά, η количина хране захваћена ви-
љушком

πирουниάζω, πирουниаса, -άστηκα, -ασμένος
набадати на виљушку, пробијати, боц-
кати, вређати

πισθάγκωνα → πιστάγκωνα (ἱрил.) са рука-
ма на леђима

πισίνα, η базен

πισινά, та позадина, залеђина; задњица,
крста, сапи

πισινή, η крајње средство, резерва, преос-
тала снага

πισινός, -ή, -ό 1. позадински, стражњи;
2. крајњи, последњи

πίσσα, η → катράμι, то → катράни, то кат-
ран, тер, смола, асфалт, битумен: μαύρος
σαν~ црн ко катран; σκοτάδι ~ помрчи-
на као смола

πισσάσφαλτος, η асфалт, битумен

πισσόστρωμα, то асфалтни слој (подлога)

πισσόστρωση, η асфалтирање

πισσόχαρτο, то катранисана хартија, тер-
папир

πισσώνω, πίσσωσα, -ώθηκα, -ωμένος катра-
нисати

πίσωση, η, ἱен. -ης → -εως катранисање

πισσωτής, ο катранџија

πισσωτός, -ή, -ό катранисан

πιστά (ἱрил.) верно, одано: Υπηρέτησε πιστά
το αφεντικό του. Верно је служио свога
газду. – Να αντιγράψεις πιστά το κείμενο.
Да верно препишеш текст.

πίστα, η (ιῥал.) pista, простор за игру,
арена

πιστάγκωνα → опισθάγκωνα

πιστευτός, -ή, -ό поверљив, вероватан

πιστεύω, πίστεψα, -εύτηκα веровати, имати
поверење, поверовати: Δεν το πιστεύω.
Не верујем у то. – Πιστεύω στο Θεό. Ве-
рујем у Бога. – το Πιστεύω „credo“, ве-
рујем... – Το πολιτικό του πιστεύω... Не-
гово политичко „вјерују“... – Μουλαριού
και γυναίκας δεν πιστεύεται. Мазги и
жени се не верује. – Πιστεύω πως είναι
ο καλύτερος απ' όλους. Верујем да је нај-
бољи од свих.

πίστι, η, ἱен. -ης → -εως вера, веровање, по-
верење, поуздање: ~ στο Θεό вера у Бога;
συζυγική ~ брачна верност; – το σύμβολο
της πίστης символ веровања; – Μα την
πίστη μου! Вере ми! Части ми! – Υπηρέ-
τησε με πίστη. Служио је верно.

πιστικός, ο плаћени слуга (чобанин)

πιστόλα, η (ιῥал.) велики пиштољ, пи-
штољина, пиштољчина

πιστόλι, то пиштољ, револвер

πιστολιά, η пуцањ из пиштоља

πιστολίζω, πιστόλισα, -ίστηκα, -ισμένος пу-
цати из пиштоља

πίστομα (ἱрил.) → απίστομα → μπρούμυτα
лицем надоле, према земљи, ничице:
Βάλε τα ποτήρια πίστομα. Окрени чаше
према доле.

πιστόни, то (ιῥал.) клип, капсула

πιστοποίηση, η уверавање, потврђивање,
оверавање, аутентичност

πιστοποιητικό, то уверење, потврда, ове-
ра, атест

πιστοποιώ, (ε), -ποίησα, -ήθηκα, -ημένος по-
тврдити, оверити, атестирати

πιστός, -ή, -ό веран, одан, поуздан, предан,
лојалан, тачан, правилан: -ή αντιγραφή,
μετάφραση, κλπ. тачан препис, превод,
итд. – πιστοί, οι верници; – Εμεινε σ'όλη
τη ζωή του πιστός σύντροφος της γυναίκας
του. Целог живота остао је веран друг
својој жени.

πιστότητα, η верност, тачност: μαγνητό-
φωνο υψηλής πιστότητας магнетофон
високе чистоте (верне репродукције);
– Δεν αμφισβητείται η πιστότητα του ευ-
γράφου. Не сумња се у тачност докумен-
та.

πιστούχος, -ος, -ο поверљив, који ужива
поверење, којем банка одобрава кредит

πιστρόφια, τα 1. повратак, враћање; 2. први ручак у кући младе, после венчања: *Στα πιστρόφια το καράβι κάτασπρ' άπλωνε πανιά.* „У повратку брод је развио бела једра.“

πιστώνω, πίστωσα, -ώθηκα, -ωμένος поверити, кредитирати, указати поверење

πίστωση, η кредитирање, зајам, кредит, поверење: *ανοίγω* ~ отворити кредит; *μακροπρόθεσμη, βραχυπρόθεσμη* ~ дугорочни, краткорочни кредит; *παρέχω* ~ одобрити кредит; – *ενυπόθηκη πίστωση* хипотекарни кредит; *απαιτητή* ~ потраживани, захтевани кредит

πιστωτής, ο, ж. **πιστώτρια**, η зајмодавац, кредитор

πιστωτικός, -ή, -ό зајмовни, кредитни, поверилачки: *-ή επιστολή* кредитно писмо; *-ό υπόλοιπο* кредитни салдо

πίσω иза, позади: *πίσω πίσω* сасвим позади; *προς τα* ~ назад; *αφήνω* ~ оставити иза, претећи, надмашити; *παίρνω* ~ *τα λόγια μου* повлачим назад своје речи; ~ *μέρος* задња страна, позадина, наличје

πισωβελονιά, η → **πισωγάζι**, το шивење са наличја, шавови на наличју

πισωγυρίζω 1. враћати се, кретати се уназад; 2. окренути нешто на другу страну, изврнути

πισωγύρισμα, το враћање, окретање

πισωδρόμια, το назадовање, одступање, повлачење, узмицање

πισωδρομώ, (ε), -δρόμησα повлачити се, узмицати, устукнути

πίσωθε → **από πίσω** иза, страга, (от)позади

πισωκάπουλα (ὑрил.) на сапима (коња)

πισώκιωλα (ὑрил.) уназад, натраг

πισώπλατα (ὑрил.) отпозади, иза леђа, страга

πίτα, η пита

πίτερο, το → **πίτουρο**, το

πιτζάμα, η → **πιζάμα**, η

πιτήδειος, -εια, -ειο → **επιτήδειος**, -εια, -ειο способан, вешт, умешан, окретан

πιτηδεύομαι → **επιτηδεύομαι**, -εύτηκα, -εμένος бити окретан, вешт, способан, умешан

πίτουρο, το → **πίτερο**, το трице, мекиње, јарма: *Оποιος ανακατεύεται με τα πίτουρα τον τρώνε οι κότες.* Ко се уваља у мекиње, тога поједу кокоши.

πιτροπίδια, τα греде које штите бокове брода

πίτροπος, ο → **επίτροπος**, ο 1. контролор, комесар; 2. старатељ, тутор

πίτσα, η пица

πιτσαδόρος, ο достављач пица

πιτσαρία, η пицерија

πίτσιος, -η, -ο (ἰωур.) мали, безначајан, ништаван

πιτσιλάδα, η → **στίγμια**, το пеге на кожи, флеке, сунчане пеге

πιτσιλιά, η 1. пега, флека на лицу; 2. капљица

πιτσιλίζω → **πιτσιλώ**, **πιτσιλιστα**, -ίστηκα, -ισμένος (по)прскати, (по)шприцати

πιτσιλισμα, το прскање, шприцање

πιτσιλισμένος, -η, -ο попрскан, пошприцан

πιτσιλιστός, -ή, -ό пегав, шарен, пиргав

πιτσιρίκος, ο, ж. **πιτσιρίκα**, η живахно, несташно дете, чапкун, несташко

πιτσούνι, το (ишл.) голубић, голупче, изузетно лепа девојчица

πιτυρίαση, η (мед.) кожно обољење главе, перутање

πιτυρίδα, η → **πιτυρήθρα**, η перут

πίτυρο, το → **πίτουρο**, το

πιτυρούχος, -α, -ο тричав, мекињаст, који садржи мекиње

πίφερο, το (ишл.) дрвени музички инструмент, врста флауте

πλά(γ)и, το страна, бок

πλάи (ὑрил.) близу, поред, покрај, крај, уз

πλαγιά, η страна брда, падина

πλαγιάζω, **πλάγιασα**, -ασμένος 1. лећи, полећи, повалити, превалити; 2. пружити се: *Τα παιδιά, να τα πλαγιάζετε νωρίς.* Децу да стављате у кревет рано. – *Ζεστό ψωμί δεν έφαγα, δεν πλάγιασα σε στρώμα.* Топлог хлеба нисам јео, ни на душеку се испружио. – *Τα σπαρτά πλάγιασαν με τη χθεσινή βροχή.* Усеви су полегли под јучерашњом кишом.

πλάγιασμα, το падање, полегање, легање, испружање

πлагιαστός, -ή, -ό, ὑрил. -ά полегао

πλα(γ)ινός, -ή, -ό суседни, бочни, покрајни

πлагιοδρομία, η пловидба под бочним ветром

πлагιοδρομώ, (ε), -δρόμησα пловити са ветром у бок

πλάγιος, -α, -ο 1. кос, бочни, побочни: -α *γραμμή* коса, попречна линија; -οι *συγγενείς* побочни рођаци; -α *μέσα* незакони-

та средства; -ος άνεμος бочни ветар; -ος δρόμος заобилазни пут; -ο βλέμμα коси (претећи) поглед; - τα πλάγια стране, бокови; 2. (ірам.) неуправни, лажни, коси: ~ λόγος неуправни товар; ~ ερώτηση лажно питање; ~ πτώση коси падеж

πλαγιότιτλος, ο наслов са стране (не изнад чланка)

πλαγισφυλαиή, η бочна заштитница, предстража

πλαγικό(ν), το планктон

πλαдарός, -ή, -ό опуштен, лабав, мек(ан)

πλαдарότητα, η опуштеност, лабавост, мекота

πλαζ, η (франц., нейром.) плажа

πλάθω, έπλασα, -άστηκα, -ασμένος 1. обликовати, формирати; 2. месити, измишљати: *Οι αγρότισσες πλάθουν μεγάλα ψωμιά.* Сељанке месе велике хлебове. – *Αυτός έπλασε όλη αυτή την ιστορία.* Овај је измислио целу ту причу.

πλάι → **πλάγι**

πλαίσιο, το оквир, рам: ~ αυτοκινητού аутомобилска шасија

πλαισίωμα, το уоквирење, учвршћивање, урамљење

πλαισιώνω, πλαισίωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. уоквирити, урамити; 2. подржати, помоћи: *Πρέπει να πλαισιώσουμε το φίλο μας.* Треба да подржимо свога пријатеља.

πλαισίωση, η → **πλαισίωμα, το**

πλάκα, η 1. плоча, плочица: ~ γραμμοφώνου грамофонска плоча; ~ του τάφου (ταφόπλακα) надгробна плоча; 2. забава, расположење: *έχει* ~ забаван је

πλαιάζ, το прекривка, облога од танких дрвених или металних листића, панел

πλαιάκι, το 1. плочица (за под или зид); 2. прикривање, заташкивање

πλαιάς, ο мајстор, израђивач панела и плочица

πλαιάт, το плакат, афиша, оглас

πλαки, το јело испржено на уљу, „плаки“

πλακόστρωμα, το поплочавање, калдрмисање

πλακοστρώνω, -όστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος поплочати, покрити плочама

πλακόστρωση, η → **πλακόστρωμα, το**

πλακόστρωτος, -η, -ο поплочан, калдрмисан, прекривен плочама или калдрмом

πλακούντας, ο 1. лепиња, колач, погача; 2. (анайи.) постељица, плацента

πλάιους, η → **ύστερο, το**

πλάκιμα, το 1. притискивање, гњечење; 2. гушење, приморавање

πλαιωμiάρα, η 1. незадовољство, утученост, нерасположење; 2. нелагодност

πλαιώνω, πλάιωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. притискати, гњечити, спљоштавати; 2. прекрити, покрити; **-ομαι** осећати се тешко, бити нерасположен

πλαιωτός, -ή, -ό притиснут, згњечен, спљескан, оптерећен

πλάνεμα, το 1. варање, обмањивање; 2. завођење, заводљивост, саблазан

πλανερός, -ή, -ό 1. преваран, лажан, обмањивачки; 2. заводљив, саблажњив

πλανευτής, ο, ж. -εύτρα, η обмањивач, варалица, преварант

πλανεύω, πλάνεψα, -εύτηκα, -εμένος 1. обмањивати, варати, заваравати; 2. мамити, наводити; лутати, ићи у круг (врте се у круг)

πλάνη, η грешка, заблуда, илузија, неспоразум: *βγάζω από την* ~ извести из заблуде

πλανητάρις, το планетаријум

πλανήτης, ο планета

πλανητικός, -ή, -ό планетски: **-ό σύστημα** планетарни систем

πλανιάρисμα, το стругање, рендисање, хобловање

πλανίζω, πλάνισα, -ίστηκα, -исμένος стругати, рендисати, хобловати

πλάνο, το план, нацрт, програм активности

πλανόδις, -ια, -ιο лутајући, кружећи, путујући

πλάνος, -α, -ο лажан, варљив, обмањив, заводљив

πλάνταγμα, το 1. брига, незадовољство, љутина, гнев; 2. велика жеђ, прежеднеост; 3. ограничавање, гашење, уништење, укидање

πλαντάζω → **πλαντάω, πλάνταξα, -αγμένος** 1. љутити (се), срдити (се), гневити (се); 2. бити много жедан, скапавати од жеђи; 3. ограничавати, укидати

πλασάρισμα, το пласирање, понуда, успешно продавање робе

πλασάρω, πλάсара → **πλασάρισα, -ίστηκα, -исμένος** пласирати, понудити робу са успехом

πλάση, η 1. биће, створење; 2. свет, свемир, васељена
πλασιέ, ο/η посредник, трговачки путник, агент, дистрибутер
πλάσιμο, то стварање, обликовање, креирање
πλάσμα, то 1. створ, биће, плод; 2. плазма; 3. лепотица; 4. фикција: ~ της φαντασίας плод фантазије; – *Συνόδευε ένα κορίτσι, σωστό πλάσμα.* Следио је једну девојку, праву лепотицу.
πλασματικός, -ή, -ό измишљен, имагинаран, фиктиван, нестваран
πλασιώδιο, то плазмадијум, узрочник маларије, маларија
пластарија, η лопар, широка даска за развлачење кора за питу
плаστήρι, то оклагија
πλάστης, ο, ж. **πλάστρα, η** стваралац, створитељ; Творац, Бог
πλάστιγγα, η вага, вага за велике терете: *Τα φορτωμένα αυτοκίνητα ζυγίζονται σε πλάστιγγα.* Натоварени аутомобили се мере на ваги.
пластική, η пластика, пластична уметност
пластικός, -ή, -ό пластичан: *-ή εγχείρηση* пластична операција
пластικότητα, η 1. пластичност; 2. складна, хармонична телесна лепота
пластоγράφημα, то фалсификат, имитација
пластоγραφία, η фалсификовање, опонашање
пластоγράφος, ο/η фалсификатор
пластоγραφώ, (ε), -γράφισα, -ήθηκα, -ημένος опонашати, имитирати
плаστοπροσωπία, η лажно представљање
πλαστός, -ή, -ό лажан, нереалан, фалсификован: *-ό νόμισμα* лажан новац; *-ή υπογραφή* лажан потпис
плаστότητα, η фалсификат
пластоύργημα, то стваралаштво, креирање
пластуργός, ο стваралац, креатор
пластуργώ, (ε), -ούρησα стварати, креирати
πλαταγίζω, πλατάγισα 1. ударати, пљескати, пљускати; 2. цвокотати зубима; 3. цмоктати (уснама)

πλατάγισμα, то → **πλαταγισμός, ο** 1. пљескање, пљускање; 2. цмоктање; 3. цвокотање
πλαταίνω, πλαтуνα ширити, развлачити
πλάτανος, ο → **πλατάни, то** платан
πλατανότοπος, ο 1. предео пошумљен платанима; 2. назив многих села у Грчкој
πλατάρια, та пилећа ситнеж (крила и изнутрице)
πλατέα, η → **πλατεία, η** 1. трг; 2. партер
πλατειάζω, πλατείασα расплинути се, опширно говорити, развлачити, наклапати, брбљати
πλατειασμός, ο развученост, опширност, расплинутост (у говору)
πλάтеμα, то ширење, проширивање
πλάτη, η леђа, плећа, лопатица, наслон: *κάνω* ~ подметнути леђа; – *Εχει πλάτες, γι' αυτό μιλά έτσι.* Има залеђе, зато тако говори.
πλατίνα, η (хем.) платина, „бело злато“
πλάτος, то ширина: *γεωγραφικό* ~ географска ширина
πλατσαρίζω → **τσαλαβουτώ**
πλατσομούτης, ο, ж. **-μύτα, η** прћаста носа, „прћа“
πλάτυνση, η ширење, распростирање
πлатύνω → **πλαταίνω, πλαтуνα**
πλατυποδία, η равно стопало, равни табани, „дустабани“
πλατύς, -ιά, -ύ 1. широк, раван, простран, опширан; 2. детаљан: *Επεσε φαρδύς-πλατύς.* Пао је колико је дуг и широк.
πлатύσκαλο, то трем, одмориште; хладњак, вењак
πλάτυσμα, то ширење; проширивање, распростирање
πλατίστερνος, -η, -ο широких прса; широкогруд
πлатύστομος, -η, -ο широких уста
πлатύφυλλος, -η, -ο широколистни
πлатύχωρος, -η, -ο простран, раширен, широм отворен
πλατφόρμα, η узвишено место, говорница, трибина, платформа
πλάτωμα, то широк простор, чистина, пространство
Πλάτωνας, ο Платон, филозоф
πλατωνικός, -ή, -ό платонски; недужан, моралан, идеалан: *-ή φιλοσοφία* платонска филозофија; *-ός έρωτας* платонска љубав

πλατωνισμός, ο πλατωνизам

πλέγμα, το 1. плетење, плетиво, плетеница;

2. комплекс (*ψυχολ.*); 3. сплет

πλέθρο, то плетра, дужинска мера (29,57 м) и површинска мера (8 740 м²)

πλειάδα, η мања група људи (обично седам)

Пλειάδα, η → Πούλια, η (*αστρ.*) Плејаде, Влашићи (сазвежђе)

πλειοδοσία, η давање најбоље понуде на лицитацији

πλειοδότης, ο најбољи понудилац на лицитацији

πλειοδοτικός, -ή, -ό лицитацијски, аукцијски

πλειοδοτώ, (ε), -δότησα, -ήθηκα, -ημένος понудити највећу суму на лицитацији

Пλειόκαινο, то плиоцен, геолошки период стварања Земљине коре

πλειονότητα, η већина, множина

πλειονοψηφία, η → πλειοψηφία, η гласачка већина: *απόλυτη* ~ апсолутна већина

πλειονοψηφώ, (ε) → πλειοψηφώ, -ψήφησα добити највећи број гласова

πλειοψηφικός, -ή, -ό већински изгласан

πλειστηρίαζω, -ρίασα, -άστηκα, -ασμένος продавати на аукцији, продати путем лицитације

πλειστηρίαση, η → πλειστηριασμός, ο продаја на лицитацији, на аукцији

πλείστος, -η, -ο многобројан, најбројнији, који је у већини, има велику већину

πλεκάνη, η 1. замка, клопка; 2. завера; 3. интрига, сплетка, махинација

πλεκτήριο, то плетионица, радионица трикотаже

πλέκτης, ο, ж. πλέκτρια, η плетач; плетилца

πλεκτός, -ή, -ό плетен, исплетен

πλέκω, έπλεξα, -έχτηκα, -εγμένος плести, исплетати: *Πλέκει τα μαλλιά της.* Плете своју косу. – *πλέκω όνειρα* плетем снове (сањарим, маштам). – *Να ήξερε τι του πλέκτουv.* Да је знао шта му плету (спремају)...

πλεμάτι, то мрежа, мрежица

πλεμόνι, то → πνεύμονας, ο плућа

πλέμπα, η мноштво, гомила, руља, буљук

πλένω → πλύνω

πλεξίδα, η → πλεξούδα, η 1. плетеница;

2. плетење, уплетање

πλέξιμο, то плетење, начин плетења

πλεονάζω, πλεόνασα имати више, претицати, премашивати

πλεόνασμα, то вишак, обиље, претек: ~ *προϋπολογισμού* буџетски вишак

πλεонаσμός, ο (*ιραμ.*) плеоназам, непотребно понављање, сувишна реч

πλεонаστικός, -ή, -ό сувишан, преобилан, излишан, непотребан, плеонастички

πλεονέκτημα, то зарада, корист, добит; надмоћ; преимућство, предност, супериорност, доминација

πλεονέκτης, ο → πλεονέχτης, ο, ж. -έκτρια, η → -έχτρα, η лаком, незаситан, прождрљив; завидан, завидљивац, завидљивица

πλεονекτικός, -ή, -ό надмоћан, супериоран

πλεονекτικότητα, η надмоћ, супериорност

πλεονекτώ (само у *ὑφρ.* и *ιμῖφ.*) бити надмоћан, надмашити, имати преимућство

πλεονεξία, η лакомост, прождрљивост, похлепа, пожуда

πλεύμενο, то пловни објект, пловило, брод, барка

πλεύμενος, -η, -ο пловни

πλέριος, -ια, -ιο пун, потпун, савршен, беспрекоран

πλερώνω → πληρώνω

πλευρά, η страна; бок; ребро; становиште: ~ *τριγώνου* страна троугла; – *η βόρεια πλευρά του οικίματος* северна страна куће

πλευρεκτομία, η ресекција ребара

πλευρίζω, πλευρίσα, -τηκα, -ισμένος пристајати уз бок (за брод), приближити се

πλευρικός, -ή, -ό бочни, са стране; ребарни

πλεύριση, η → πλεύρισμα, то пристајање уз обалу, приближавање обали

πλευρίτιδα, η → πλευρίτης, ο запаљење плућа, плеуритис

πλευритικός, -ή, -ό болестан од запаљења плућа, плеуритичан

πλευριτόξύλο, то 1. трновит грм; 2. грмолики јасмин

πλευριτώνω, πλευρίτωσα, -ώθηκα, -ωμένος назепсти, добити запаљење плућа

πλευρό, то 1. ребро; 2. бочна страна: *Εχω πόνο στα πλευρά μου.* Осећам бол у ребрима. – *Του βγάλανε δυο πλευρά.* Извадили су му два ребра.

πλευροκοπώ, (α), -κόπησα, -ήθηκα, -ημένος
ударати, нападати са бока
πλευρόπονος, ο бол у ребрима
πλεύση, η 1. пловидба; 2. курс брода
πλεύσιμος, -η, -ο → πλωτός, -ή, -ό
πλεχτήριο, το плетионица
πλέχτης, ο, ж. плéχτρα, η → плéκτης, ο ж.
плéκτρια, η
πλεχτιиή, η трикотажа, плетење
πλεχτικός, -ή, -ό плетен, трикотажни
πλεχτό, то → плекτό, то плетенина, трико-
тажа
πλεχτός, -ή, -ό → плекτός, -ή, -ό плетен, ис-
плетен
плéω → плéγω, έπλευσα пловити, плутати,
пливати: *Πλέαμε κατά το ανοιχτό πέλαγος.*
Пловили смо на отворено море (према
пучини). – *Αυτός πλέει στα αγαθά.* Овај
плива у богатству.
πληβείος, ο, ж. -εία, η плебејац, грађанин
нижег реда у старом Риму, пучанин
πληγή, η 1. рана; 2. чир; 3. мука, невоља:
Γέμισε το σώμα του πληγές. Тело му се ис-
пунило (прекрило) ранама.
πληγιάζω, πλήγισα, -ιάστηκα, -ιασμένος ра-
нити, (из)рањавити
πλήγμα, то јак ударац, повреда, траума,
плегма
πλήγωμα, то рањавање
πληγώνω, πλήγωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. ра-
нити, повредити; 2. увредити: *Πληγώ-
θηκε πάνω στον καβγά.* Повређен је у
свађи (у кавги). – *Τα λόγια σου τον πλή-
γωσαν πολύ.* Твоје су га речи јако пов-
редиле.
πληθαίνω, πλήθυνα бројно се увећати, на-
множити се
πλήθος, то мноштво, маса, гомила
πληθυντικός, ο (ίραμ.) множина, плурали
πληθυσμός, ο становништво, број станов-
ника (жителя) неког града, краја или
земље
πληθώρα, η множина, мноштво, обилатост,
обиље
πληθωρικός, -ή, -ό обилат, богат, сувишан
πληθωρισμός, ο инфлација
πληθωριστικός, -ή, -ό инфлаторан, инфла-
цијски
πληκτικός, -ή, -ό → πληκτικός, -ή -ό замо-
ран, досадан, суморан, несносан: -ό δω-
μάτιο суморна соба; -ή συζήτηση замо-

ран састанак; – *Είναι φοβερά πληκτικός.*
Страшно је досадан.

πλήκτρο, το дирка, типка, полуга
πληκτρολόγιο, το клавијатура
πλημμελειοδικείο, το прекршајни суд, суд
за прекршаје
πλημμελειοδίκης, ο/η судија за прекршаје
πλημμέλημα, το (по)грешка, прекршај, за-
блуда
πλημμελής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.*
-είς, -ή 1. непотпун, погрешан, мањкав;
2. порочан
πλημμύρα, η поплава
πλημμυρίδα, η надолазак (воде), бујица
πλημμυρίζω, πλημμύρισα, -ισμένος поплави-
ти, преплавити
πλημμύρισμα, το поплава, плављење, пре-
ливање, изливање
πλημμυροπαθής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή,
мн. -είς, -ή страдалник од поплаве
πλημμυρώ, (α) → πλημμυρίζω
πλην (*ύριλ.*) мање, изузев, осим; **то** πλην
минус: *Πέντε πλην δύο ίσον τρία.* Пет
мање два је три. – *πλην του αδελφού μου*
изузев мог брата; ~ **τούτου** осим тога
πλήξι, η досада, чамотиња, неспокојство
πληρεξούσιο, το овлашћење, пуномоћје,
мандат
πληρεξούσιος, -ια, -ιο овлашћен, опуно-
моћен
πλήρης, -ης, -ες, *ien.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η
1. пун, обилат; 2. целовит, комплетан
πληροφορία, η саопштење, обавештење,
информација
πληροφοριακός, -ή, -ό информативни, оба-
вештајни
πληροφορική, η информатика, рачунарст-
тво
πληροφοριοδότης, ο известилац, саопшти-
лац, информатор
πληροφορώ, (ε), -φόρησα, -ήθηκα, -ημένος
обавестити, извести, информисати;
-ούμαι бити обавештен, информисати
се, обавестити се
πλήρωμα, το 1. пуноћа, попуна, целови-
тост; 2. скуп, посада: ~ *της εκκλησίας*
скуп верника (паства)
πληρωμή, η 1. плаћање, исплата; 2. награ-
да, плата
πληρώνω, πλήρωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. пла-
тити, исплатити; 2. бити кажњен, плати-
ти казну: ~ *μετρητοίς* платити у готовом;

– Να του το πληρώσει ο Θεός. Нека му то Бог плати; -ομαι бити плаћен, исплаћен, потплаћен; – Πληρώθηκε και αποκάλυψε το μυστικό. Био је потплаћен и открио је тајну.

πληρωτέος, -έα, -έο исплатив, који треба да буде плаћен, да се плати: Το εμπόρευμα θα είναι πληρωτέο στην παραλαβή. Роба ће да буде плаћена приликом пријема.

πληρωτής, ο платилац, платиша: καλός, κακός ~ добар, лош платиша; εγγυητής και ~ јемац-платац

πλησιάζω, πλησίασα, -τηκα приближавати се, бити близу: Μην πλησιάζεις το αναμμένο τσιγάρο στη βενζίνη. Не приближавај запаљену цигарету бензину. – Μπορεί και πλησιάζει υψηλά πρόσωπα. Близак је са високим личностима. (Може да се приближи високим личностима.) – Πλησιάζουν οι διακοπές. Приближава се школски распуст.

πλησίασμα, το приближавање, зближавање

πλησιέστερος, -η, -ο приближнији, ближи: -οι συγγενείς блиски рођаци

πλησίον (ἄριλ.) → κοντά → σιμά близу, покрај, блиско

πλησιόχωρος, -η, -ο суседни, гранични, оближњи

πλησιίστιος, -ια, -ιο који плови пуним (развијеним) једрима: Πλησιίστια τα ιστιοφόρα τραβούν για το λιμάνι. Једрењаци се приближавају пристаништу (луци) развијених једара.

πλησιμονή, η 1. обилатост, засићеност; 2. мноштво

πληχτικός, -ή, -ό → **πληκτικός, -ή, -ό**

πλιάτσικο, το пљачка, крађа, харање

πλιατσικολόγηση, το пљачкање, харање, отимање

πλιατσικολόγος, ο пљачкаш, отимач, ма-родер

πλιατσικολογώ, (ε), -λόγησα, πљачкати, хара-рати, отимати

πλιγούρι, το (ἄριλ.) каша, крупица, прекру-па

πλιθί, το непечена цигла од блата и сламе

πλίθινος, -η, -ο направљен од умешеног блата и сламе (или триње)

πλισάρισμα, το плисирање, набирање, „ци-говање“

πλισάρω, πλισάρισα плисирати

πλοήγηση, η вођење, спровођење брода, пилотирање

πλοηγός, ο → **πιλότος, ο** спроводник бро-да, пилот

πλοηγώ, (ε), -ήγησα спроводити брод, пи-лотирати

πλοιάριο, το мали брод, бродић

πλοιарχία, η заповедање бродом

πλοιάρχος, ο 1. заповедник брода, капе-тан; 2. виши морнарички официр који по рангу одговара чину пуковника

πλοίο, το брод

πλοιοκτησία, η бродовласништво

πλοιοκτήτης, ο, ж. -ήτρια, η бродовласник

πλοκάμι, το → **πλόκαμος, ο** 1. плетеница, кика; 2. пипци морских мекушаца, си-па, октопода

πλοκή, η 1. ткање, плетење, везивање, спа-јање; 2. структура, састав; 3. заплет

πλόσια, η (срџ.) → **φλασιί, το** → **τσότρα, η** чутур(ица), пљоска

πλουμίди, το → **πλουμί, το** украс, орнамент, улепшавање, поруб

πλουμιζω, πλούμισα, -ίστηκα, -ισμένος ук-рашаваати, улепшавати везом, кићењем, сликањем или на други начин

πλούμισμα, το украшавање, кићење, хва-љење

πλουμιστός, -ή, -ό украшен, окићен, улеп-шан, хваљен

πλούσια (ἄριλ.) богато, штедро

πλουσιопάροχα (ἄριλ.) богато, обилно

πλουσιопάροχος, -η, -ο богат, имућан, рас-кошан, „на високој нози“; великодушан, издашан, обилан

πλούσιος, -α, -ο богат, имућан (плодан): -ος με ομορφιές богат лепотама; -ο έδαφος плодно тло; – **μετάλλευμα πλούσιο με το σίδηρο** руда богата гвожђем; – **Ημέρα πλούσια σε γεγονότα.** Дан богат догађаји-ма

πλουταίνω, πλούτυνα (ο) богатити (се)

πλουτίζω, πλούτισα, -τηκα, -μένος обогати-ти, учинити богатим

πλουτισμός, ο богаћење, обогаћивање, обо-гаћење

πλουτοδότης, ο, ж. -δότη, η који доноси богатство

πλουτοκράτης, ο, ж. -κράτισσα, η плуток-рат, капиталист

πλουτοκρατία, η плутократија, капитали-зам

πλουτοκρατικός, -ή, -ό πλουτοκρατικός, капиталистички

πλουτοπαραγωγικός, -ή, -ό → πλουτοφόρος, -α, -ο који доноси богатство, плодоносан

πλούτος, ο богатство; εθνικός ~ национално богатство

πλύμα, το нечиста, отпадна вода

πλυμένος, -η, -ο опран, испран

πλυντήριο, το перионица, веш машина

πλύντης, ο перач

πλύνω → πλένω, έπλυνα, -ύθηκα, -υμένος прати, испирати: *Ενα χέρι πλένει το άλλο.* Рука руку мије.

πλύση, η → πλύσιμο, το прање, испирање

πλυσταριό, το → πλυντήριο, το

πλυστικά, τα трошкови прања

πλύστρα, η перачица, праља

πλώρη, η → πλώρα, η прамац, предњи део брода

πλωριός, -ιά, -ιό предњи (ирамчани) део брода

πλωτάρχης, ο виши официр у грчкој морнарици (одговара чину мајора)

πλωτήρας, ο пловак, понтон

πλωτός, -ή, -ό плован, понтонски: -ή γέφυρα понтонски мост

πνεύμα, το 1. дух; 2. душа; 3. мисао, ум, идеја, гледиште, становиште: *το Αγιο* ~ Свети дух; *παραδίδω το* ~ испустити душу, издахнути; - *ετοιμότης πνεύματος* присуство духа, прибраност; *κάνω* ~ правити досетке, збијати шале

πνευματικός, -ή, -ό уман, духовни, интелектуални, културни: -ή ζωη духовни живот; -ό κέντρο духовни (културни) центар

πνευματικός, ο духовник, свештеник, исповедник

πνευματισμός, ο спиритизам

πνευματιστής, ο спиритист(а)

πνευματιστικός, -ή, -ό спиритистички

πνευματώδης, -ης, -ες, *ἱεν.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η духовит, пун духа, интелигентан, надахнут, оштроуман

πνεύμονας, ο плућа

πνευμονία, η запаљење плућа, пнеумонија

πνευμονικός, -ή, -ό плућни

πνευμονόκοκκος, ο → πνευμονοβακτήριο, το пнеумокока

πνευστός, -ή, -ό дувачки: -ά όργανα дувачки инструменти

πνέω, έπνευσα дувати, пирити, вејати: *Νέοι άνεμοι πνεύουν.* Дувају нови ветрови.

πνιγέας, ο → σουρντίνα, η

πνιγερός, -ή, -ό загушљив

πνιγμός, ο угушење, загушење, дављење; заташкивање

πνίγος, το → πνιγούρα, η загушљивост, отежано дисање

πνίγω, έπνιξα, -ιχτηκα → -ίγηκα, -ιγμένος угушити, задавити; -ομαι гушити се (од великог посла, бриге)

πνιξιμο, το → πνιγμός, ο

πνοή, η 1. дах, дашак; 2. надахнуће; 3. пиркање: ~ *ανέμου* пиркање ветра; - *έργο πνοής* надахнуто дело

πόα, η зеленило, трава, биље

ποδάγρα, η подагра, обољење ножних зглобова

ποδαράς, ο који има велике ноге, ногоња

ποδαράτος, -η, -ο ножни, стојећи, с ногу: *Ελα να πιούμε ένα ποδαράτο.* Хајде да попијемо једну с ногу.

ποδάρι, το нога, ножица (стола)

ποδαρικό, το 1. нога (ормана, кревета); 2. добра или зла срећа коју доноси онај који први ступи ногом у кућу (радњу)

ποδαρίλα, η воњ, задах ногу

ποδέματα, τα → υπόδημα, το

ποδένω, πόδεσα, -έθηκα, -εμένος обути, назути

ποδηγετώ, (ε), -ηγέτησα, -ήθηκα, -ημένος 1. показати пут, упутити; 2. васпитати, усмерити правим путем

ποδηλασία, η возња бициклом, бициклизам

ποδηλάτης, ο → ποδηλατιστής, ο бициклист(а); велосипедиста

ποδηλατικός, -ή, -ό бициклистички: -οί αγώνες бициклистичке трке

ποδήλατο, το бицикл, велосипед

ποδηλατοδρομία, η бициклистичка трка

ποδηλατοδρόμος, ο бициклиста (такмичар)

ποδηλατόδρομος, ο бициклистичка стаза

ποδηλατώ, (ε), ποδηλάτησα 1. возити бицикл; 2. бавити се бициклизмом

πόδι, το нога, стопа (јединица дужине од 0,33 м): *Ηρθε με τα πόδια.* Дошао је пешке. - *Ελυωσα τα πόδια μου.* Спадох с ногу. - *Επεσαν τα πόδια μου από την κούραση.*

Клонуше ми ноге од умора. – *Πηδάει τριάντα πόδια*. Скаче тридесет стопа.

ποδιά, η 1. прегача; **2.** кецеља (ћачка); **3.** предњи део хаљине; **4.** падина брда, стрмина

ποδίζω, πόδισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. приста-ти уз обалу, усидрити се; **2.** волети, обо-жавати (понтијски дијалект): *Μας έπιασε τρικυμία και ποδίσαμε στη Νάξο*. Ухватила нас је олуја и пристали смо у Наксу. – *Ποδίζω σε*. Волим те.

πόδισμα, το пристајање уз обалу, повратак у луку

ποδοβολή, η → **ποδοβολητό, το** бат корака, топог

ποδόγυρος, ο 1. руб сукње, скут; **2.** жен-скарш: *Κυνηγά πολύ τον ποδόγυρο*. Јури много за сукњама.

ποδοκίνητος, -η, -ο ножни, покретан но-гом

ποδοκυλώ, (α), -κύλησα гурати, ударати но-гом

ποδόλουτρο, το купка, парење ногу

ποδοπάτημα, το 1. топтање; **2.** гажење, пов-реда ногама

ποδοπατώ, (α,ε), -πάτησα, -ήθηκα, -ημένος топтати, згазити, нагазити, повредити

ποδοσέρνω → **ποδοσύρω, ποδόσυρα, -σύ-ρθηκα, -συρμένος** вући за ноге

ποδοσφαιρικός, -ή, -ό фудбалски

ποδοσφαίριση, η → **ποδόσφαιρο, το** фуд-бал

ποδοσφαιριστής, ο фудбалер

ποδόσφαιρο, το → **ποδοσφαίριση, η**

ποδόφρενο, το ножна кочница

πόζα, η (uī̄al.) поза, став; снимак

ποζάρω, πόζара → **ποζάρισα** позирати, пра-вити се важан

ποζάτος, -η, -ο који позира

ποζитивισμός, ο (laīi.) позитивизам

ποζитивистής, ο позитивист(а)

ποθινός, -ή, -ό → **ποθητός, -ή, -ό**

ποθητός, -ή, -ό вољен, жељен, жуђен, обо-жаван

πόθος, ο жеља, страст, жудња, обожавање

ποθώ, (ε), πόθησα, -ήθηκα, -ημένος желети, жудети, чезнути, обожавати

ποίημα, το песма, поема

ποίηση, η поезија, песништво

ποιητάρης, ο, мн. -ηδες народни певач, на-родни песник

ποιητής, ο, ж. -ήτρια, η песник, поет(а), песникиња

ποιητική, η поетика, теорија песништва

ποιητικός, -ή, -ό песнички, поетски

ποικιλία, η различитост, разноврсност, сорта: ~ *φαγητών* разноврсност јела; – *Фέτος σπείραμε μια νέα ποικιλία σιταριού*. Ове године смо засејали једну нову сор-ту жита.

ποικίλλω, ποίχιλα, -ιλμένος 1. мењати, учи-нити различитим; **2.** улешати, украси-ти; **3.** разликовати (се)

ποίχιлма, το украшавање, украс, вез, ор-намент

ποικιλογράφος, ο писац разноврсних дела

ποικιλομορφία, η различитост облика, ва-ријација облика

ποικιλόμορφος, -η, -ο разнолик, разновро-дан, различитих облика

ποικίλος, -η, -ο различит, разнолик, мешо-вит

ποικιλόστιχος, -η, -ο састављен од разли-читих стихова

ποικιλόσχημος, -η, -ο разнолик, разновро-дан

ποικιλότροπος, -η, -ο разновродан, који се испољава на разне начине, који настаје на разне начине

ποικιλόχρωμος, -η, -ο разнобојан, шарен

ποίχιλση, η, ien. -ης → -εως различитост, разноликост, шароликост

ποικιλτικός, -ή, -ό шаролик, разнолик

ποικιλώνυμος, -η, -ο вишеимен, разноимен; различит, мешовит

ποιμαίνω, ποιμανα, -άνθηκα 1. напасати стадо; **2.** водити (поучавати) вернике

ποιμαντική, η пимандика, пастирика, тео-лошки систем вођења и поучавања вер-ника

ποιμαντικός, -ή, -ό пастирски

ποιμαντορία, η 1. пастирство, поучавање верника; **2.** положај епископа

ποιμαντορικός, -ή, -ό пастирски: *-ή ράβδος* пастирски штап, палица

ποιμενάρχης, ο епископ, вођа стада, па-стве

ποιμεναρχία, η епископат, епископство, пастирствовање

ποιμεναρχώ, (ε), -άρχησα бити пастир, све-штеник

ποιμένας, ο 1. пастир, чобан(ин); **2.** верски учитељ и вођа, „пастир“

ποιμενικό, το → **пαστοράλε, το** музичка, идилична композиција са темом из живота села и пастира, пасторала
ποιμενικός, -ή, -ό пасторални, пастирски
ποίμνη, η → **ποίμνιο, το** 1. животињско стадо; 2. група верника, стадо, црквено стадо, паства
ποιμνιοστάσιο, το → **μάντρα, η** → **μαντρί, το** → **στάνη, η** ограда, тор, овчара, трло
ποινή, η казна, кажњавање: *κεφαλική* → *θανατική* ~ смртна (најтежа) казна: *επί ~ θανάτου* под смртном казном, под казном смрти; *χρηματική* ~ новчана казна; *σωματική* ~ телесна казна; *ατιμωτική* ~ казна одузимања части; *πειθαρχική* ~ дисциплинска казна
ποινικά, та наука кривичног права, кривична дела
ποινιολόγος, ο/η 1. криминолог, специјалист за кривично право; 2. кривичар, правник-адвокат који се бави кривичним делима
ποινικός, -ή, -ό кривични: *-ός νόμος* → *κώδικας* кривични закон, законик (кодекс); *-ό δίκαιο* кривично право; *-ή ρήτρα* кривична одредба, клаузула, члан
поинолόγιο, το зборник важећих кривичних санкција
поинтер, то врста ловачког пса, поинтер
поиό(ν), то морална вредност човека, доброта, квалитет, карактер
поιος, ποια, ποιο, ιεν. ποιού → ποιανού, ποιας → ποιανής који, која, које, чији, чија, чије: *Ποιος ήρθε;* Ко је дошао? – *Ποιανού είναι το καπέλο;* Чији је шешир? – *Ποιον ζητάτε;* Кога тражите?
поиότητα, η квалитет, каквоћа, вредност
поиотικός, -ή, -ό квалитетан, вредностан, доброг квалитета
поиа, η врста покера, отворени покер
поиάμισο, το → **пониάμισο, το**
поиари, то → **поиос, ο** руно, острижена вуна
покер, то покер
полемάρχης, ο → **полέμαρχος, ο** војсковођа у рату
полемиκή, η 1. ратна вештина; 2. полемика: *κάνω* ~ полемисати
полеμικός, -ή, -ό 1. ратни, војнички, борбени; 2. полемички
полέμιος, ο непријатељ, противник

полеμιστήριος, -ια, -ιο ратни, војнички, борбени
полеμιστής, ο, ж. **-ίστρια, η** ратник, војник, борац ветеран (војни, ратни)
полеμιστρα, η пушкарница
полеμοιάμπηλος, -η, -ο ратнохушкачки
полеμοπαθής, -ής, -ές, ιεν. **-οός, ακ.** **-ή, μн.** **-είς, -ή** оштећен ратом, жртва рата, ратни страдалник
πόλεμος, ο рат, време рата, ратно доба: *κηρύσσω τον πόλεμο* објавити рат; *εμφύλιος* ~ грађански рат; *παγκόσμιος* ~ светски рат; *~ των νεύρων* рат нерава; *επιθετικός, αμυντικός* ~ офанзивни (освајачки), одбрамбени рат
полеμοφόδια, та опрема (ратна), муниција, снабдевање за потребе вођења рата
полеμά, (α), πολέμησα, -ήθηκα 1. ратовати, водити рат, борити се; 2. старати се, трудити се
полеοδομία, η → **ποлеοδομική, η** подизање, зидање, изградња градова, урбанизам, урбанизација
полеοδομικός, -ή, -ό урбанистички
πόλη, η, ιεν. **-ης** → **-εως** град: *η Πόλη* Константинопољ, Константинополис; *Η Αιώνια* ~ вечни град (Рим); *Η Αγία* ~ Свети град (Јерусалим)
полиός, -ή, -ό поларни: *-ή ζώνη* поларни појас; *-ός αστέρας* Поларна звезда, Северњача; *-ή νύχτα* поларна ноћ
полиότητα, η поларност, дијаметралност, крајња супротност
полиомиελίτιδα, η полиомиелитис
полиоркиητής, ο опсађивач, опсадник, освајач
полиоркиητικός, -ή, -ό опсађивачки, опсадни
полиорκία, η опсађивање, опкољавање, опсада (града, тврђаве)
полиорκίω, (ε), -όρησα, -ήθηκα, -ημένος опсађивати, опкољавати; **-ούμαι** бити опседнут, блокиран
полиός, -ιά, -ιό сед, просед
полиούχος, ο, η заштитник, патрон (града), покровитељ
πόλισμαν, ο → **-άνος, ο** (*ενίλ.*) полицајац
πολιτεία, η 1. држава, облик владавине, систем; 2. владање, држање: ~ *δημοκρατική* републикански систем; – *Η πολιτεία του στην κατοχή δεν ήταν καλή.* Његово

држање за време окупације није било добро.

πολιτειακός, -ή, -ό државни, управни, режимски

πολίτευμα, το систем, режим, устројство друштва: *κοινοβουλευτικό* ~ парламентарни систем; *δημοκρατικό* ~ републикански систем (друштвено уређење)

πολιτεύομαι, *πολιτεύτηκα* бавити се политиком

πολιτευόμενος, -η, -ο који се бави политиком, политичан

πολιτευτής, ο политичар

πολίτης, ο, ж. -ισσα, η грађанин, цивил

πολιτική, η политика

πολιτικολογία, η политиканство, политикологија

πολιτικολόγος, ο/η који стално прича о политици, политикант; политиколог

πολιτικολογώ, (ε), -λόγησα причати стално о политици, политизирати

πολιτικομανής, -ής, -ές политикоман, којем је политика страст (манија)

πολιτικομανία, η политикоманија

πολίτικος, -η, -ο константинопољски, цариградски

πολιτικός, -ή, -ό 1. политички; 2. цивилни, грађански: -ές *ελευθερίες* политичке слободе; -ά *κόμματα* политичке партије (странке); -ός *γάμος* цивилни брак

πολιτικός, ο/η политичар

πολιτισμένος, -η, -ο културан, цивилизован

πολιτισμός, ο цивилизација, култура

πολιτιστικός, -ή, -ό цивилизаторски, просветитељски, културни

πολιτογράφηση, η стицање држављанства у страниј земљи, одомаћивање, натурализовање

πολιτογραφώ, (ε), -γράφησα, -ήθηκα, -ημένος стећи држављанство, бити натурализован, одомаћен: *Πολλοί μετανάστες πολιτογραφήθηκαν σε ξένα κράτη*. Многи емигранти били су натурализованани у страним државама. – *Πολλές ξένες λέξεις πολιτογραφήθηκαν στη γλώσσα μας*. У нашем језику одомаћиле су се многе стране речи.

πολιτοφύλακας, ο припадник народне милиције

πολιτοφυλακή, η (народна) милиција

πολίχνη, η градић, варошица

πόλκα, η (*чеш.*) 1. полка, врста окретне игре; 2. врста чешљања; 3. јакна (женска), блуза

πολλαπλασιάζω, -πλασίασα, -άστηκα, -ασμένος увећати, умножити, помножити, мултипликовати

πολλαπλασιασμός, ο увећавање, умножавање; множење, мултипликација

πολλαπλασιαστέος, -α, -ο помножен, мултипликован; -ος, ο множеник

πολλαπλασιαστής, ο множител, множилац

πολλαπλασιαστικός, -ή, -ό повећавајући, умножавајући

πολλαπλάσιο, το резултат множења, производ

πολλαπλάσιος, -ια, -ιο умножен, много пута већи

πολλαπλός, -ή, -ό полимеран

πολλαπλότητα, η полимерност, многостраност

πολλοστημόριο, το најмањи део једне целине, делић, јединка

πολλοστός, -ή, -ό последњи, коначни

πόλο, το поло, атлетска игра

πόλος, ο пол, стожер, стожерник

πολτοειδής, -ής, -ές, *ἰεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή кашаст

πολτοποίηση, η претварање у кашу, скашавање

πολτοποιώ, (ε), -ποίησα, -ήθηκα, -ημένος претварати у кашу, скашити

ποлтός, ο каша, житка смеса

ποлтώδης, -ης, -ες, *ἰεν.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η кашаст

πολύ (*ὑрил.*) много, сувише, јако, одвећ, прекомерно, врло, веома: ~ *λίγο* врло мало; *πάρα* ~ врло много; *ούτε* ~ *ούτε λίγο* ни много ни мало; *Δεν τρώει πολύ*. Не једе много. – *Είναι πολύ αδύνατος*. Врло је слаб. – *Είστε πολύ καλός*. Ви сте веома добри. – *Φανάζω πολύ*. Вичем јако. – *Δεν θα διαρκέσει πολύ*. Неће дуго да траје (поживи). – *Δεν απέχει πολύ*. Није много удаљен. – *το πολύ πολύ* утолико више; – *Είναι το πολύ σαράντα*. Има највише око четрдесет година.

πολυγάπητος, -η, -ο врло вољен, омиљен

πολυάγιστρο, το → *παραγάδι*, το

πολυαίματος, -η, -ο пунокрван, са обиљем крви

πολυαιμία, η пунокрвност

πολυανδρία, η 1. преовлађивање мушкараца; 2. многомужје, полиандрија; 3. род цветњача са великим бројем прашника
πολυανθρωπία, η многољудност, густа насељеност, масовност
πολυάνθρωπος, -η, -ο многољудан, густо насељен, масован
πολυαρχία, η многовлашће, колективна владавина, плурализам
πολυάσχος, -η, -ο презаузет, окупиран пословима
πολυβασανισμένος, -η, -ο врло измучен, напаћен
πολύβλαστος, -η, -ο богат клицама и пупољцима
πολυβολαρχία, η митраљеско одељење
πολυβολητής, ο митраљезац, аутоматичар
πολύβολο, το митраљез
πολυβολώ, (ε), -βόλησα 1. руковати митраљезом, митраљирати; 2. брбљати
πολύβουλος, -η, -ο паметан, мудар, бистар, са много идеја: *Την ώρα που η πολύβουλη Παλάδα με φωτίζει. У часу када ме мудра Палада (Атина) обасјава (надахњује).*
πολύβουος, -η, -ο → **πολυθόρυβος, η, -ο** бучан, врло гласан
πολύγαμα, τα (зоол.) 1. чопор или стадо које има само једног мужјака; 2. једнополни цветови
πολυγαμία, η полигамија, многоженство
πολυγαμικός, -ή, -ό полигамски, полигамни
πολύγαμος, -η, -ο мушкарац са више жена или жена са више мужева, вишебрачни
πολυγλωσσία, η 1. употреба више језика или дијалеката у једном крају; 2. знање више језика, полиглосија
πολύγλωσσος, -η, -ο 1. полиглотски, који говори више језика; 2. писан (издат) на више језика
πολύγνωμος, -η, -ο 1. који има много мишљења и идеја; 2. непостојан, неодлучан, превртљив
πολύγνωρος, -η, -ο који много зна, искусан
πολυγνώσια, η искуство
πολυγράματος, -η, -ο који се састоји од много слова (кинеско писмо)
πολυγράφηση, η умножавање, копирање
πολυγραφία, η полиграфија

πολυγραφικός, -ή, -ό умножан, умножавајући
πολυγράφος, ο → **πολύγραφος, ο** апарат за копирање, копир-машина
πολυγράφος, -η, -ο који много пише, плодан писац
πολυγραφώ, (ε), -γράφησα, -ήθηκα, -ημένος умножавати, копирати у много примерака
πολυγωνικός, -ή, -ό → **πολύγωνος, -η, -ο** многоугаони
πολύγωνο, το 1. многоугаоник; 2. полигон (војни)
πολυδάπανος, -η, -ο који много троши, расипнички, скуп
πολύδεντρος, -η, -ο → **πολύδενδρος, -η, -ο** пошумљен, шумовит
πολυδιήγητος, -η, -ο 1. који је за велику причу, узбудљив, пун догађаја; 2. извићан, разглашен
πολύδροσος, -η, -ο врло свеж, прохладан
πολυδύναμος, -η, -ο врло снажан, издржљив, способан за много послова, моћан
πολύεδρο, το многострано тело, полиедар
πολύεδρος, -η, -ο многостран
πολύέλαιος, ο полијелеј, велики црквени лустер; велики лустер у сали
πολύελεος, -η, -ο милостив, помирљив, сажалљив
πολύέξοδος, -η, -ο растрошан, расипнички, скуп
πολυετής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή дуготрајан, дуговечан, вишегодишњи
πολυεύσπλαχνος, -η, -ο врло милосрдан, много жалостив, многомилостив
πολυζήλευτος, -η, -ο врло завидан, врло жељен
πολυζήτητος, -η, -ο врло тражен, драг, популаран
πολύζυγο, το гимнастичка справа, разбој
πολυζωΐα, η дуговечност
πολυζώητος, -η, -ο дуговечан, дуговек
πολυήμερος, -η, -ο вишедневни
πολυθεΐα, η → **πολυθεϊσμός, ο** многобоштво, политеизам, веровање у много богова
πολυθεϊστής, ο, ж. -ίστρια, η многобожац, политеист(а)
πολυθέλυτρος, -η, -ο веома љубак, дражестан, племенит

πολυθόρυβος, -η, -ο → πολύβουος, -η, -ο ве-
 ома шуман, бучан
 πολυθρήνητος, -η, -ο врло жаљен, ожаљен,
 оплакан
 πολυθρόνα, η φотеља, наслоњача
 πολυθρύλιτος, -η, -ο познат, чувен, славан,
 популаран, знаменит, легендаран
 πολυκαιρία, η дуг период, много година
 πολυκαιρίζω, -каίρισα, -ισμένος 1. бити ду-
 говечан, трајати; 2. остарити
 πολυκαιρινός, -ή, -ό 1. дуговечан, дуго-
 трајан; 2. давни, стар, истрошен, ста-
 рински
 πολυκάντηλο, το → πολυέλαιος, ο
 πολυκαρπία, η плодност, родност, берићет-
 ност
 πολύκαρπος, -η, -ο плодан, родан, плодо-
 носан, берићетан
 πολυκαρπώ, -κάρπησα, -ημένος богато ро-
 дити, бити берићетан
 πολυκατοιμία, η вишеспратница
 πολυκερδής, -ής, -ές уносан, користан, рен-
 табилан
 πολυκέφαλος, -η, -ο 1. многоглав, са више
 глава; 2. који има много (по)главара
 πολύκλαδος, -η, -ο гранат, разгранат
 πολύκλαυτος, -η, -ο много жаљен, опла-
 кан
 πολυκλινική, η поликлиника
 πολύκλωνος, -η, -ο 1. гранат, разгранат;
 2. састављен од много уплетених нити:
δίκλωνο, τρίκλωνο, πολύκλωνο νήμα двос-
 трука, трострука, многострука нит
 πολύκομπος, -η, -ο чворноват, квргав,
 жуљевит
 πολυκοσμία, η многољудност, мноштво
 људи, много света
 πολύκροτος, -η, -ο 1. врло гласан, бучан;
 2. чувен, славан, познат, сензационалан:
Η τζαζ μουσική είναι πολύκροτη. Цез му-
зика је врло бучна. – Η πολύκροτη δίκη
του Ντρέιφους. Чувено суђење Драјфусу.
 πολυκύμαντος, -η, -ο валовит, узбуркан,
 буран, немиран, авантуристички
 πολυκύτταρος, -η, -ο многоћелијски
 πολυλογάς, ο, ж. -λογού, η → φλύαρος, ο
 1. причалица, брбљивац, брбљивко;
 2. брбљивица, брбљивче
 πολυλογία, η сувишно причање, брбљање,
 брбљивост, наклапање
 πολυλογώ, (ε), (само у *ὑрез.* и *имῖφ.*) суви-
 ше причати, брбљати, наклапати

πολυμάθεια, η велико знање, искуство, уче-
 ност, начитаност, ерудиција
 πολυμαθής, -ής, -ές, *ἱεν.* -οῦς, *ак.* -ή, *мн.* -είς,
 -ή учен човек, зналац, познавалац, еру-
 дита
 πολυμελής, -ής, -ές, *ἱεν.* -οῦς, *ак.* -ή, *мн.* -είς,
 -ή многочлан, бројан
 πολυμέρεια, η вишечланост, многочланост,
 сложеност, комплексност
 πολυμερής, -ής, -ές, *ἱεν.* -οῦς, *ак.* -ή, *мн.* -είς,
 -ή многочлан, многостран, разнострани,
 сложен
 πολυμερισμός, ο (*хем.*) полимеризам, више-
 делност, појављивање у више облика
 πολυμέτωπος, -η, -ο сучељен, конфронтан-
 ран
 πολύμηνος, -η, -ο вишемесечни
 πολυμήχανος, -η, -ο досетљив, умешан, ош-
 троуман, вешт
 πολυμορφία, η различитост облика, бо-
 гатство форми
 πολύμορφος, -η, -ο многолик, разнолик
 πολύμοχθος, -η, -ο 1. заморан, умарајући,
 мучан, тежак; 2. радан, трудољубив
 πολυневρίτιδα, η (*мед.*) полинеуритис,
 обољење периферног нервног система
 πολύνευρος, -η, -ο разгранатих жила
 πολυνίκης, ο који често побеђује, шампи-
 он
 πολυνομία, η пренатрпаност законима
 πολυξάκουστος, -η, -ο → πολυξακουσμένος,
 -η, -ο чувен, славан, прослављен, знаме-
 нит
 πολύξερος, -η, -ο врло учен, искусан, вешт,
 умешан, свезнајући
 πολυπάθεια, η велика патња, страдање, не-
 даће, мучење
 πολύπαθος, -η, -ο паћенички, мученички,
 напаћен
 πολυπαιδάς, ο, ж. πολυπαιδού, η, који (која)
 има много деце
 πολύπειρος, -η, -ο искусан, мудар, паметан,
 разборит
 πολυπλάνητος, -η, -ο → πολυπλανεμένος, -η,
 -ο који је много путовао, лутао и трпео
 πολύπλευρος, -η, -ο вишестран, разно-
 стран
 πολυπληθής, -ής, -ές, *ἱεν.* -οῦς, *ак.* -ή, *мн.*
 -είς, -ή масован

πολύπλοκος, -η, -ο замршен, запетљан, конфузан
 πολύποδας, ο који има много ногу, пипака, полип
 πολύποδος, -η, -ο → πολυπόδαρος, -η, -ο који има много ногу
 πολυπόθητος, -η, -ο врло жељен, веома омиљен, вољен
 πολυποίκιλος, -η, -ο разноврстан
 πολυποσία, η претерана употреба алкохола, опијање, пијанчење
 πολυπότης, ο → мπεκριής, ο пијанац, пијаница, бекрија
 πολυπράγμονας, ο/η 1. врло заузета, преокупирана особа; 2. радознао, који „забада нос“ свугде, индискретан, наметљивац
 πολυπραγμονώ, (ε), (само у *ὑ*рез. и *ι*μῖφ.) бити презаузет; мешати се у туђе ствари, бити индискретан, „забадати нос“
 πολυπραγμοσύνη, η 1. презаузетост; 2. претерано бављење туђим стварима; 3. индискреција, наметљивост
 πολυπροσωπία, η 1. многоликост; 2. дволичност, неискреност, лицемерје
 πολυπρόσωπος, -η, -ο дволичан, неискрен, притворан, са много лица
 πολύπτυχο, το стара књига са много страна
 πολύπτυχος, -η, -ο јако наборан, плисиран
 πολύριγος, -η, -ο исцртан линијама, ишпартан
 πολύριζος, -η, -ο који има много корења
 πολύς, πολλή, πολύ многобројан; *μн.* πολλοί, πολλές, πολλά, многи, многе, многа, многобројни: *πολύς κόσμος* многобројан (бројан) свет; – *με πολλή προσοχή* са великом пажњом, са много пажње; – *πολλοί μαθητές* многи ученици; – *Εβαλες πολλή ζάχαρη.* Ставио си (усуо) много шећера. – *πολλή αγάπη* велика љубав; – *Πολύς καιρός πέρασε.* Много је времена прошло. – *Είναι πολύ.* Много је, сувише, превише. – *Πολλοί νομίζουν ότι...* Многи мисле да... – *Λέγονται πολλά.* Говори се о свачему. – *Εφαγε πολλές.* Појео је (добрио) много батина. – *Εχω περί πολλού...* Много држим до... – *Κάνει πολλή ζέστη (ψύχρα).* Врло је вруће (свеже). – *οι πολλοί* већина; – *Συμφωνεί πάντα με τους πολλούς.* Увек се саглашава

са већином. – *η πολλή του αδυναμία* његова највећа слабост
 πολυσαρκία, η гојазност, пуноћа, дебљина, угојеност, корпулентност
 πολύσαρκος, -η, -ο 1. гојазан, угојен, дебео; 2. крупан, корпулентан
 πολυσέλιδος, -η, -ο многостран, који има много страница
 πολυσήμαντος, -η, -ο 1. вишезначан; 2. значајан, важан
 πολύσκιος, -ια, -ιο → σκιερός, -ή, -ό засенчен, сеновит, у дубокој сенци
 πολύσπαστο, το → παλάγκο, το чекрк, витло
 πολυσταυρία, η избор кандидата из више странака
 πολυστέναχτος, -η, -ο → πολυστεναγμένος, -η, -ο који много (јако) уздише или изазива уздахе и тугу
 πολύστηλος, -η, -ο састављен од много стубаца (лист новина)
 πολύστιχος, -η, -ο многостих, састављен од много стихова: *Τα ομηρικά έργα είναι πολύστιχα ποιήματα.* Хомерска дела састоје се од много стихова.
 πολύστροφος, -η, -ο са много окретаја, обртаја (нпр. машина, мотор)
 πολύστυλος, -η, -ο са много стубова (храм)
 πολυσύλλαβος, -η, -ο са много слогова, вишесложан
 πολυσύνθετος, -η, -ο сложен, вишеделан, синтетизован
 πολυσύχναστος, -η, -ο врло посећен, прометан, фреквентан
 πολυτάλαντος, -η, -ο врло надарен, са много талената
 πολυτάραχος, -η, -ο врло бучан, буран, узбуркан, узнемирен
 πολυτεκνία, η породица са много деце
 πολυτεκνος, -η, -ο који има много деце
 πολυτέλεια, η богатство, раскош, луксуз
 πολυτελής, -ής, -ές, *ἱεν.* -οὺς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή богат, раскошан, луксузан
 πολυτεντώνω, -τέντωσα, -ώθηκα, -ωμένος пренапети, пренапрегнути, пренатегнути
 πολυτεχνεῖο, το политехникум (школска установа)
 πολυτεχνικός, -ή, -ό политехнички
 πολυτεχνίτης, ο, ж. -ίτρα, η → -ίτισσα, η политехничар; који познаје многе вештине

πολύτεχνος, -η, -ο веома вешт, врло умешан
 πολυτίμητος, -η, -ο врло поштован, угледан, цењен, уважаван
 πολύτιμος, -η, -ο вредан, скупocen, драгоцен
 πολύτομος, -η, -ο вишетомни, од много томова
 πολυτρίχι, то врста биљке (адијант)
 πολύτριχος, -η, -ο врло длакав, рутав, маљав
 πολύτροπος, -η, -ο вешт, искусан, умешан, спретан, бистар
 πολυτρύπητος, -η, -ο рупичаст, шупаљ, са много рупа, веома избушен
 πολυύμνητος, -η, -ο много слављен, славан, чувен, многоопеван
 πολυκραγία, η неумереност у јелу, прождрљивост
 πολυφάγος, -ος, -ο неумерен при јелу, прождрљив, алав
 πολυφασικός, -ής, -ό многофазни, вишефазни: -ό ρεύμα вишефазна струја
 πολύφερνος, -η, -ο богато опремљен: -η νύμφη богата невеста, са великим миразом
 πολύφυλλος, -η, -ο лиснат, са много лишћа, многолисни
 πολυφωνία, η вишегласност, многогласје, полифонија
 πολυφωνικός, -η, -ο вишегласни, полифонски, полифоничан
 πολύφωνος, -η, -ο многогласан, који производи разне гласове (нпр. славуј, папагај)
 πολύφωτο, то → πολυέλαιος, ο лустер, полијелеј
 πολυχρονίζω, -χρόνισα, -ισμένος → -εμένος дуго трајати, продужити трајање, пролонгирати
 πολυχρόνιος, -ια, -ιο дуговек, дуговечан, многолетан
 πολυχρόνιση, η → πολυχρόνισμα, то → πολυχρονισμός, ο дуговечност
 πολύχρονος, -η, -ο дуговечан, многолетан
 πολυχρωμία, η разнобојност, богатство боја, полихромија
 πολύχρωμος, -η, -ο разнобојан, вишебојан, полихроман
 πολυψήφιος, -ια, -ιο вишебројчан, са више бројки, нпр. телефон
 πολυώνυμο, то полином

πολυώνυμος, -η, -ο са много имена
 πολύωρος, -η, -ο вишечасовни, многочасовни, дуготрајан
 πολυώροφος, -η, -ο вишеспратни
 πολωνέζικος, -η, -ο → πολωνικός, -η, -ο пољски
 πολώνω, πόλωσα, -ώθηκα, -ωμένος поларизовати
 πόλωση, η поларизација
 πολωτικός, -ής, -ό поларизаторски
 πομάδα, η помада
 πόμολο, то квака, брава; ручка
 πόμπευση, η обешчашћивање, осрамоћење; исмејавање, љага, клеветање, оговарање, ругање
 πομπεύω, πόμπεψα, -εύτηκα, -εμένος 1. срамотити; 2. оговарати, клеветати, исмевати
 πομπή, η 1. слава, сјај, прослава, помпа; 2. оговарање, срамоћење, исмевање
 πόμπιασμα, то срамоћење, блаћење, оговарање, клевета
 πομπός, ο предајник, радио и ТВ одашиљач
 πομπώδης, -ης, -ες, ἰεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η 1. разметљив, хвалисав; 2. свечан, помпезан, бомбаст, раскошан
 πομφόλυγας, ο празне речи, лажна обећања
 понεμένος, -η, -ο болан, болестан
 понέντες, ο → пουνέντες, ο лагани западни ветар, зефир
 поненτογάρμπης, ο југозападни ветар
 поненτομαΐστρος, ο северозападни ветар, маестрал
 πόνεσα, аор. ἰл. πονώ
 понесиάρης, -α, -ιο → понетικός, -ής, -ό самилосан, милосрдан, сажаљив
 понетικά (ἄριλ.) сажаљиво, милосрдно
 πόνημα, то ауторско дело, есеј
 пониρά (ἄριл.) лукаво
 пониράδα, η лукавост, подмуклост, префриганост
 поνήреμα, τὸ подвала, превара, обмана, неверљивост
 пониρεύω, поνήρευα, -εύτηκα, -εμένος 1. учити кога лукавству; 2. наводити на подозрење; -ομαι подозревати
 пониριά, η → пониρία, η лукавство
 пониρός, -ής, -ό лукав, злонамеран, препреден, подмукао

пониρός, о лукавко, препредењак
пони, то пони, раса малих коња
пониодонто, о зубобоља
пониокардос, -η, -ο болећив, сажалјив, милосрдан, „мека“ срца, саосећајан
пониокеφαλιάζω → **пониокеφαλώ**, -κεφάλιασα, -μένος гњавити, досађивати, задавати главобољу, узнемиравати
пониокеφάλιασμα, то гњаважа, ометање, досађивање, задавање главобоље
пониоκέφαλος, о 1. главобоља; 2. брига, напор, настојање
пониокеφαλώ, (ε) → **пониокеφαλιάζω**
пониокиλος, о бол у пределу стомака
пониолаϊμος, о гушобоља
пониоματος, о бол у очима, офталмија
пониос, о бол, патња; сажалење: *οι πόνοι της γέννας* порођајни болови; – *Την έπιασαν οι πόνοι*. Ухватише је трудови. – *Δε νιώθει πόνο για τους δικούς του*. Не осећа самилост за своје.
пониоψυχία, η саосећајност, милосрђе
пониоψυχος, -η, -ο саосећајан, болећив, самилосан, милосрдан
пониотάρω, *пониотάρισα* → -ара уложити, ставити, депоновати
пониотίζω, *пониотισα*, -ίστηκα, *пониотισμένος*
 1. бацити у воду, потопити, усидрити;
 2. тонути
пониотίκι, то 1. миш 2. (*αναΐ*.) бицепси; 3. компјутерски миш
пониотикоιούραδο, то мишји измет, мишјак
пониотикоμαμή, η интригант, изазивач скандала
пониотикоπαγίδα, η мишоловка
пониотικός, -ή, -ό понтијски, приморски, морски
пониотιότροπα, η мишја рупа
пониотикоγράμμα, то мишје огризине
пониотикоφαγωμένος, -η, -ο изгрижен од мишева (храна, хартија, *ιψιδ*.)
пониотикоφάρμακο, то отров за мишеве, арсен триоксид (AsO₃)
пониотикоφωλιά, η мишја рупа
пониотισμα, то → **пониотιση**, η бацање у воду, потапање, сидрење
пониотификас, о (*λαΐν*.) високо свештеничко звање у старом Риму; (данас) понтифекс, папа, Понтифекс-максимус
пониотифικός, -ή, -ό папски, понтификатни
пониотпλοΐα, η преокеанска пловидба, морепловство

пониотпóρος, -α, -ο морепловни, преокеански
пониотпору, (ε), -пóρησα пловити по пучини
пониотос, о (*ιψιδ*.) 1. отворено море; 2. сантиметар; 3. бод, штих; 4. очица на чарапи; 5. иронична примедба, алузија: *πέντε πόντους πάχος* дебео 5 цм; – *Το παιχνίδι θα τελειώσει στους 100 πόντους*. Игра ће се завршити после 100 штихова. – *Εφυγαν από την κάλτσα της μερικοί πόντοι*. Са чарапе јој се опустило (крнуло) неколико очица. – *Του έριξα έναν πόντο αλλά δεν το κατάλαβε*. Добаших му једну алузију, али је није разумео.
пониω, (α), *пониεσα*, -εμένος осећати бол, задати бол, болети; жалити: *Με πόνεσε ο λόγος σου*. Заболела ме је твоја реч. – *Пониω τον τόπο μου, τους δικούς μου*. Жалити за својим крајем, за својима.
понилина, η пуплин
понио (узв.) Јао! Авај!
пониолáρος, о човек из народа
пониоло, то (*ιψид*.) народ, мноштво, пук, племб
пониодалás, о, ж. *пониодалού*, η → *пониодού*, η прдљивац, прдљивица
пониодή, η → **пониодос**, о прдеж, ветар
пониодίζω, *пониодισα* → **пониодνω** → **пониодομαι** прдети, пуштати ветрове
пониоεία, η ходање, ход, марш(евање); протек, ток: *δύο ώρες* ~ два сата хода; – *φύλλον πορείας* дозвола, допуст (војнику); ~ *του χρόνου* протек времена; ~ *της ασθένειας* развој (ток) болести; ~ *της δίκης* развој (развитак) права, суђења
пониоευμα, то 1. ходање, идење, марширање; 2. набавка животних потреба, снабдевање
пониоεομαι, -εύτηκα, -εμένος ходати, корачати; стицати средства за живот: *Πορευόμαστε μόνο με τη μικρή σύνταξη*. Живимо само од мале пензије.
пониоειμη, η 1. обезбеђење животних потреба; 2. сређивање
пониорθηση, η освајање, отимање, пљачкање
пониорθητής, о освајач, отимач, пљачкаш
пониорθμέας, о → **пониорάτης**, о → **пониорκάρης**, о превозник, лађар

πορθμεία, τα τροшкови превоза (трајек-
 том)
 πορθμείο, το трајект, ферибот
 πορθμός, ο мореуз, морски канал, морски
 теснац
 πορθώ, (ε), πόρθησα, -ήθηκα, -ημένος ос-
 војити, заузети, покорити, опљачкати
 ποριά, η пролаз, прелаз, канал, газ, теснац
 πορίζω, πόρισα, -ίστηκα набавити, стећи,
 снабдети; -ομαι снабдети се, зарадити,
 прибавити; извести закључак
 πόρισμα, το закључивање, извођење, де-
 дукција, резултат, последица
 πορισμός, ο набављање, снабдевање, сти-
 цање
 ποριστικός, -ή, -ό 1. користан, уносан;
 2. сналажљив
 πορνεία, η → εταιρισμός, ο → σινουσία, η,
 → μοιχεία, η проституција, проституи-
 сање
 πορνείο, το → οίκος ανοχής, ο → μπорντέλο,
 то јавна кућа, бордел
 πορνεύω, πόρνεψα, -εύτηκα проституиса-
 ти, подводити; -ομαι проституисати се,
 продавати се за новац
 πόρνη, η проститутка, курва, дроља, блуд-
 ница
 πορνικός, -ή, -ό блуднички, курвински
 порноγράφημα, το порнографисање
 порноγραφία, η порнографија
 порноγραφικός, -ή, -ό порнографски
 порноγράφος, ο/η порнограф
 πόρνος, ο жиголо; развратник
 πόρος, ο 1. уски морски пролаз; 2. пора
 (на кожи); 3. прелаз, прелазак; 4. при-
 ход; οι πόροι приходи; – Εμεινε χήρα χω-
 ρίς πόρους. Остала је удовица без при-
 хода.
 πόρπη, η копча, спона, алка
 πορσελάνη, η порцелан
 πορσελάνινος, -η, -ο порцелански
 πόρτα, η (λαϊμ.) → θύρα, η → πύλη, η вра-
 та, улаз
 πορτέλο, το 1. мала врата, отвор; 2. шлиц
 на панталонама: Κούμπωσε το πορτέλο
 σου! Закопчај шлиц!
 портиέρης, ο → θυρωρός, ο вратар, портир
 портманτό, το орман за гардеробу, гарде-
 робни орман
 портмонέ, το → πορτοφόλι, το

πόρτο, το (иџал.) 1. лука, пристаниште; 2.
 порто, врста вина
 портоγαλικός, -ή, -ό португалски
 портокаλάδα, η оранжада
 портокаλής, -ιά, -ί наранџаст
 портокаáli, το (иџал.) поморанџа, на-
 ранџа
 портокалиá, η поморанџа (стабло); оранж
 портоφολάς, ο крадљивац, лопов, хена-
 рош
 портоφόλι, το (иџал.) → портмонé, το
 (франц.) бућелар, новчаник
 портόφυλλο, το крило (на вратима)
 портраίτο, το портрет
 πορφύρα, η пурпур, порфир
 πορφυρένιος, -ια, -ιο пурпуран, загасито
 црвен, порфиран
 πορφυρογέννητος, -η, -ο царског, краљев-
 ског порекла, дете из краљевског брака,
 рођен у пурпуру
 πορώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η, мн. -εις,
 -η порозан, шупљикав
 Ποσειδώνας, ο (миџол.) Посејдон
 πόση, η пијење
 πόσιμος, -η, -ο питак, пијаћи: -ο νερό пијаћа
 вода
 ποσό, το → ποσότητα, η количина, износ,
 сума
 посолоγία, η грана фармакологије која
 проучава потребне дозе лекова, дози-
 рање
 πόσος, -η, -ο колики, колика, колико: Πόσο
 κοστίζει το ταξίδι; Колико кошта путо-
 вање? – Πόσο μεγάλο είναι το χωριό; Ко-
 лико је велико село? – Πόσο σιτάρι έβγα-
 λες φέτος; Колико си жита произвео ове
 године?
 ποσοστό, το проценат, постотак, квота,
 стопа, интерес
 ποσότητα, η количина
 ποσοτικά (џрил.) количински, квантита-
 тивно
 ποσοτικός, -ή, -ό количински, квантита-
 тивни
 πόστα, η 1. пошта; 2. укор, грдња, прекор
 πόστο, το (иџал.) добро место, повољан
 положај у служби
 постρεσtάνт, το (франц.) пост рестант
 ποταμήσιος, -ια, -ιο речни
 ποτάμι, το → ποταμός, ο река, речица
 ποταμιά, η предео око реке, поречје

ποταμοπλοΐα, η πловидба реком, речна пловидба
 ποταμόπλοιο, το речни брод
 ποταμός, ο → ποτάμι, το
 ποταμόκυκλο, το видра
 ποταμόψαρο, το речна риба
 ποταμός, -ή, -ό подао, бескрупулозан
 ποταλότητα, η подлост, бескараактерност
 ποτάσσα, η (иџал.) поташа, калијум-карбонат, калијумова со
 πότε кад, час ово, час оно; каткад, који пут: *Πότε θα φύγεις;* Када ћеш да одеш? – *Πότε πότε μας елиσικέπτεται.* Који пут нас посети (обиђе). – *Πότε μας χαιρετά και πότε μας βρίζει.* Час нас поздравља, час нас псује.
 ποτέ → ποτές никад(а), икад(а), било кад(а): *Ωραιότερη παρά ποτέ.* Лепша је него икада. – *Ποτέ πιά!* Никад више! – *Καλύτερα αργά παρά ποτέ.* Боље икад него никад.
 ποτήρι, το чаша
 ποτηριά, η 1. садржај чаше, количина; 2. ударац чашом
 πότης, ο, ж. -исσα, η који много пије, пијаница, пијанац, бекрија
 ποτίζω, πότισα, -ίστηκα, -ισμένος поливати, заливати, појити, натапати, овлажити: *γη ποτισμένη με αίμα* земља натопљена крвљу; – *Тον τρέφει και τον ποτίζει.* Храни га и поји. – *Ποτίζω τον κήπο.* Заливам врт. – *Πότισα το άλογο.* Напојио сам коња. – *Η βροχή πότισε τον τοίχο.* Киша је овлажила зид.
 πότισμα, το поливање, заливање, напajaње
 ποτιστήρι, το канта за поливање
 ποτιστής, ο, ж. -τίστρα, η поливач, појилац
 ποτιστικό, το башта са поврћем, поврћњак
 ποτίστρα, η појило
 ποτό, το пиће, напитац: *οινοπνευματώδη ποτά* алкохолна пића
 ποτοποιείο, το фабрика за производњу пића
 ποτοποιία, η индустрија пића и напитака
 ποτούρι, το панталоне са уским ногавицама, чакшире са висећим туром
 ποτпури, το (фрaнц.) низ разних мелодија, потпури
 που 1. који, која, које; 2. што, како; – *Χάρηκα που σε είδα.* Обрадовао сам се што

сам те видео. – *Είναι τόσα χρόνια που περιμένω μετάθεση.* Има толико година како чекам премештај. – *Αυτός που ήρθε.* Овај који је дошао.

πού где, куда, како, одакле: *Πού το έβαλες το βιβλίο;* Где си ставио књигу? – *Πού είναι;* Где је? – *Από πού έρχεστε;* Одакле долазите? – *Πού μένετε;* Где станујете? – *Πα πού;* Куда? – *Ο Θεός ξέρει πού.* Бог зна где.

πουγκί, το кеса за новац

πούдра, η → πούνтра, η пудер за лице

пудрάρω → пудраρίζω, -άρισα, -ίστηκα, -исμένος пудерисати

πούθε → από πού одакле, откуда: *Ξένε μου, πούθε έρχεσαι, ξένε μου πού πηγαίνεις;* Странче мој, одакле долазиш; странче мој, куда идеш?

πουθενά никуд(а)

πουкаμίσα, η дуга кошуља, спаваћица

πουкаμισάδιο, το радионица кошуља

πουкаμισάς, ο израђивач кошуља, произвођач кошуља

πουκάμισο, το → покáμισο, το кошуља

πουλάδα, η млада кокош, кокица

πουλάκι, το пиленце; птичица

πουлári, το → пώλος, ο ждребе

пүүлберη, η → σιόνη, η прашина, прах

пулериа, та живина, перад

πούλημα, το продаја: *είναι για ~* на продају

пуллетής, ο, → пωлетής, ο, ж. пωλήτρια, η продавац

пулi, το птица: *και του πουλιού το γάλα* и од птице млеко

πούли, το (иџур.) 1. шаховска фигура; 2. украсна плочица; 3. марка, белег

πούλια, η шљокица, брош

Пούλια, η сазвежђе Влашићи, Плејаде

пүүлман, το (енiл., неџром.) врста вагона

или аутобуса, пулман

пулóбер, το (енiл.) пуловер

пулw, (а), пүүлиcа, -иђиcа, -иђменос продати, продавати

пунéнтес, ο лагани западни ветар, зефир

пунта, η (иџал.) јака прехлада, јак назеб

по(υ)ντιáζω, πό(υ)ντιαcа, -асменос прехладити се, промрзнути, озепсти

пунтра, η → пүүдра, η

пунтриера, η пудријера

пүүлета (ирил.) → пуденá

пуупулéниос, -иa, -иo пахуљаст, паперјаст

πούπουλο, το пахуља, паперје
 пурές, ο → пурέ, το пире
 пурί, το → πωρί, το туф, седра, талог ка-
 менца
 пуританикός, -ή, -ό пуритански
 пуританизμός, ο пуританизам
 пурμπουάρ, το → φιλοδώρημα, το напој-
 ница, бакшиш
 пурνάρι, το → πρινάρι, το зимзелени храст,
 зеленика
 пурνελιά, η → пурниά, η стабла, дрвета
 храста
 пурνό, το зора, јутро: *пурνό пурνό* у
 рану зору; – *Пурνό пурνό θα ξεκινήσου-*
με. Кренућемо у рано јутро (у зору).
 пурно, το → прούνο, το врста шљиве
 пуро, το (*ӣӣал.*) цигара, томпус
 пурси, το (*ӣур.*) → ομίχλη, η магла
 пурстης, ο (*ӣур.*) → κίναιδος, ο → ασελγής,
 ο → αισχρός, ο → ξετσιπωτος, ο педер, хо-
 мосексуалац; бестидник
 пурстикος, -η, -ο хомосексуални, педерски,
 бестидан, сраман
 пуртана, η (*ӣӣал.*) курва, проститутка,
 блудница
 пуртаναριό, το јавна кућа, бордел, купле-
 рај
 пуртаниά, η 1. курварлук, проституција; 2.
 подлост, превара, перфидност
 пуртанίζω (*само у ӣрез. и им̄иф.*) понашати
 се као блудница, блудничити, курвати се
 пуртиγια, η (*ен̄ил.*) пудинг
 пурф (*узв.*) пуф! пфу! фуј! *Пурф! τι βρόμα*
είναι αυτή; Фуј! Какав је то смрад?
 прάγμα, το → πράμα, το ствар, предмет,
 роба, производ: *Είναι το ίδιο πράγμα.*
 То је иста ствар. – *Το ψέμα είναι άσχημο*
πράγμα. Лаж је ружна ствар. – *Το πρά-*
μα είναι αιδόμα στο τελωνείο. Роба је још
 у царинарници. – *Τα πράγματα δεν πάνε*
καλά. Ствари не иду добро.
 праγματεία, η дело, остварење (књижевно,
 научно), научни рад, расправа
 праγματεύομαι, -εύτηκα 1. остваривати,
 изучавати; 2. разматрати, анализирати
 праγματικά (*ӣрил.*) стварно, заиста, исти-
 нито: *Το είπατε праγματικά;* Стварно сте
 то рекли?
 праγματικός, -ή, -ό стваран, реалан, ис-
 тинит, практичан: -ές ανάγκιες стварне
 потребе; -ός χρυσός право (чисто) злато;
 -ή ιστορία истинита прича; -ό κεφάλαιο

стварни (ефективни) капитал; -ό δίκαιο
 стварно право
 праγματικότητα, η прагматичност, ствар-
 ност, реалност, истинитост
 праγματισμός, ο прагматизам
 праγματιστής, ο прагматичар, реалист(а)
 праγματογνώμονας, ο експерт, стручњак,
 познавалац
 праγματογνωμοσύνη, η експертиза, стру-
 чно проучавање, истраживање
 праγματογνωσία, η → праγματισμός, ο
 прагматизам, познавање реалних поја-
 ва
 праγματοκρατία, η реализам, учење о не-
 зависном реалном свету
 праγματοκρατικός, -ή, -ό реалистичан,
 прагматичан
 праγματοποίηση, η → πραγμάτωση, η
 остваривање, реализовање, реализа-
 ција
 праγματοποιήσιμος, -η, -ο остварив, могућ,
 реалан
 праγματοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα,
 -ποιημένος → πραγμάτωνω, πραγμάτωσα,
 -ώθηκα, -μένος остварити, реализовати
 πραγμάτωση, η остваривање, реализовање
 праίτορας, ο (*ла̄ӣ.*) претор, високи војни
 и грађански службеник у старом Риму,
 организатор правосуђа, доносилац пре-
 торских едиката
 праиторιανοί, οι царска гарда у старом
 Риму, преторијанци
 праиторιανός, -ή, -ό преторски; *ӣрид.* од
 именице преторијанац
 праиторίο, το (*ла̄ӣ.*) преторијат, седиште
 претора, преторски суд
 практиή, η пракса, искуство
 практиό, το записник, протокол: *τα*
πρακτικά της βουλής записници Парла-
 мента
 практиογράφος, ο/η записничар
 практиός, -ή, -ό → праχτιός, -ή, -ό иску-
 сан, практичан: -ές οδηγίες практична
 упутства; -ή λύση практично решење; -ά
 ρούχα практична (удобна) одећа; -ός μη-
 χανικός искусан механичар, инжењер
 праίτορας, ο → πράχτορας, ο 1. агент, пред-
 ставник, службеник; 2. шпијун, ухода:
εμποριός, προξενικός ~ трговачки, кон-
 зуларни агент
 праκτορείο, το → праχτορείο, το агенција,
 биро, канцеларија, уред

πράμα, το → **πράγμα, το**
πραμάτεια, η трговачка роба
πραματευτής, ο путујући трговац, трговачки путник
πράξη, η радња, чин, дело, искуство, пракса, акт: *Ο άνθρωπος κρίνεται από τις πράξεις.* Човек се суди по делима; ~ *καλωσύνης* акт добротинства; – *εμπορικές, χρηματιστικές, αριθμητικές πράξεις* трговачке, берзанске, рачунске операције; – *Аλλο η θεωρία κι άλλο η πράξη.* Једно је теорија, а друго пракса. ~ *ληξιαρχική* лични подаци, генералије; – *δράμα σε τέσσερις πράξεις* драма у четири чина; – *Του λείπει η πράξη.* Недостаје му искуство (пракса). – *οι πράξεις των Αποστόλων* дела апостола; *θέτω στην* ~ практиковати, вршити
πραξικόπημα, το пуч, самовоља, незаконитост, противзаконитост
πραξικοπηματικά (ὑрил.) самовољно, противзаконито, пучем
πραξικοπηματικός, -ή, -ό самовољан, противзаконит, пучки
πραξικοπώ, (ε), -κόπησα извршити пуч
πράος, -α, -ο тих, благ, кротак: *μακάριοι πράοι* блажени, кротки
πραότητα, η кроткост, благост, питомост
πρασάς, ο који производи и продаје празилук
πрасиά, η 1. озелењена површина између куће и коловоза; 2. леја у врту
πрасινάδα, η 1. зелена боја; 2. зеленило (траве, шуме)
πрасινίζω, прасίνισα, -ισμένος обојити зеленом бојом, позеленити; постати зелен
πрасινίλα, η зеленкаста боја
πрасίνισμα, το позелењавање
πράσινο, το зелена боја, зелениш (салата)
πрасиноγάλαζος, -η, -ο зеленкастоплав
πрасиноκίτρινος, -η, -ο зеленожут
πράσιнос, -η, -ο 1. зелен; 2. незрео, незрео, несазрео
πрасινωπός, -ή, -ό зеленкаст, незрео
πράσο, το празилук
πρασόρυζο, το јело од празилука и пиринча
πρασότοπος, ο простор засађен празилуком
πρασόφυλλο, το лист празилука
πρατήριο, το продавница, кантина

πράτιγο, το дозвољено мешање и додир путника, или посаде страног брода са домаћим становништвом у граду, пристаништу
πράττω, έπραξα, -άχτηκα, -αγμένος обавити, испунити, извршити
πράυνση, η, ἱεν. -ης → **-εως** припитомљавање, кроћење, смиривање, стишавање
πραῦντικός, -ή, -ό умирујући, смирујући, успокојавајући: *-ά φάρμακα* смирујући лекови (седативи)
πραῦνω, πράυνα, -ῦνθηκα, -ὑμένος → **καθησυχάζω** → **ημερώνω** умекшати, смирити, стишати, олакшати, припитомити, укротити
πραχτικός, -ή, -ό → **πρακτικός, -ή, -ό**
πραχτορείο, το → **πρακτορείο, το**
πρέζα, η (ι῰αλ.) 1. мрва, мала количина; 2. прашак наркотика
πρεζάκιας, ο наркоман
πρεζάρω 1. ушмркивати дуван; 2. узимати дрогу
πρέκι, το (ι῰ур.) хоризонтална греда на кући, пречка
πρελούντιο, το (ι῰αλ.) прелудијум
премиέρα, η (фрaнц.) премијера
πρέмино, το 1. пањ; 2. у винограду: чокот, „гиџа“
πρέπει треба, потребно је, обавезно је: *Πρέπει να μελετάς περισσότερο.* Треба више да учиш. – *Πρέπει να φύγω.* Треба да одем. – *Δεν έπρεπε να το κάνει.* Није требало да то учини. – *Πρέπει να είναι πολύ όμορφη.* Мора да је врло лепа. – ● *α κάνω ό, τι πρέπει.* Учинићу шта треба. – *Ανθρωποι καθώς πρέπει.* Људи као што треба (прави људи).
πρεπόντως (ὑрил.) исто тако, на исти начин
πρεπούμενος, -η, -ο одговарајући, погодан, потребан
πρέσα, η (ι῰αλ.) преса, притискивач
π्रेसάρισμα, το пресовање, притискивање
π्रेसάρω, пресάρισα, -ίστηκα, -ισμένος → **πιέζω** → **συνθλίβω** 1. пресовати, притискасти; 2. тлачити
πρεσβεία, η амбасада, посланство
πρεσβεία, та поштовање и приоритет најстаријег у некој средини (*нйр.* доајен дипломатског кора)
πρέσβειρα, η 1. супруга амбасадора; 2. жена амбасадор
πρεσβευτής, ο → **πρέσβης, ο** амбасадор

Процент ученика који пролазе (завршавају) није велики.
προαγωγή, η 1. напредак, унапређење, промоција; 2. подвођење
προαγωγός, ο/η подводач, макро
προαγωνίζομαι, -αγωνίστηκα предводити у борби, бити у првим борбеним редовима
προαγώνισμα, το припрема, тренинг
προαίρεση, η воља, жеља, намера, хтење, одлука: *κατά* ~ са задовољством
προαιρετικά (ὑπερδλ.) намерно, вољно, својом вољом, од своје воље, добровољно, драговољно, необавезно
προαιρετικός, -ή, -ό вољан, намеран, својевољан, добровољан, необавезан
προαιρούμαι желети, одлучити по својој вољи, више ценити
προαισθάνομαι, -αισθάνθηκα предосећати, слутити, наслућивати
προαίσθημα, το предосећање, предосећај, слутња
προαίσθηση, η непосредно поимање, интуиција, предвиђање, прогноза
προαιώνιος, -ια, -ιο древан, прастар, прадаван
προαλείφομαι, -αλείφτηκα, -ηλειμμένος припремати се, „припремати терен“
προάλλες само облик: *τις προάλλες* ових дана, недавно
προαναγγέλλω, -ανήγγειλα, -έλθηκα, -ηγγελμένος објавити унапред, упозорити
προανακρίνω, проанέκρινα, -κρίθηκα истражити
προανάκριση, η 1. претходно обавештење; 2. истрага
προανακριτικός, -ή, -ό претходно истражен, сазнат, упознат; истражни
προανάκρουση, η увод, увертира, прелудијум; предговор
προαναφέρω, -ανάφερα → -ανέφερα, -φέρθηκα претходно изложити, рећи, цитирати, уводно навести
προαπαντώ, (α), -απάντησα, -ήθηκα, -ημένος дочекати унапред, одговорити претходно
προαπόδειξη, η претходни доказ
προαποφασίζω, -αποφάσισα, -ίστηκα, -ισμένος одлучити унапред, претходно разрешити
προασκίω, (ε), -άσκησα, -ήθηκα, -ημένος припремати (се), вежбати, тренирати

προασπίζω, -άσπισα, -ίστηκα штитити, бранити, чувати, подржавати
προάσπιση, η заштита, одбрана, подршка
προασπιστής, ο чувар, заштитник, бранитељ, бранилац: ~ *του δικαίου και της αλήθειας* бранитељ (заштитник) правде и истине
προάστιο, το предграђе, периферија
προασφάλιση, η претходно осигурање
προαύλιο, το предворје, простор пред зградом
πρόβα, η (υψηλ.) покушај, проба, оглед, опит
προβαδίζω, -άδισα → **προπορεύομαι** → **προηγούμαι** предводити, претходити
προβάδιση, η → **προβάδισμα, το** предвођење, предњачење, првенство, надређеност
προβαίνω, проέβη → **προέβησαν** 1. произлазити, проистицати, појавити се; 2. почети, деловати, предузети
προβάλλω, πρόβαλα → **προέβαλα**, -βλήθηκα, -βεβλημένος појавити се, помолити, приказивати, показивати: *προβάλλω άλλοθι* имати алиби; – *προβάλλω βέτο* ставити вето; – *Πρόβαλε το κεφάλι απ' το παράθυρο*. Помолио је главу кроз прозор. – *Ο ομιλητής θα προβάλει και σχετική ταινία πάνω στο θέμα της ομιλίας του*. Уз предмет свог излагања говорник ће приказати и филм. – *Πρόβαλε ο ήλιος απ' την κορφή του βουνού*. Сунце се појавило изнад врха брда.
προβάρω, πρόβара → **προβάρισα** пробати, покушавати, настојати
προβατάκι, το јагње, јање, овчица
προβατάκια, τα пена мањих таласа
προβατάρης, ο, ж. -ισσα, η пастир, пастирица, чобан(ин), чобаница
προβατήσιος, -ια, -ιο овчји: -ο *τυρί, γάλα*, илл. овчји сир, млеко итд.
προβατίλα, η овчји измет, брабоњци
προβατίνα, η → **πρόβατο, το**
πρόβατο, το овца
πρόβειος, -εια, -ειο → **προβατήσιος, -ια, -ιο**
προβιά, η 1. овчја кожа (обично сирова); 2. лења (неуредна жена), слаба домаћица
προβιάζω, -βίβασα, -άστηκα, -ασμένος напредовати, унапредити, прећи (у виши разред, у веће звање)

προβιάσιμος, -η, -ο прелазни, пролазни; ~
βαθμός прелазна оцена
 προβιασμός, ο напредовање, унапређи-
вање, аванзовање
 προβλεπτικός, -ή → -ιά, -ό 1. опрезан, смот-
рен, брижљив; 2. предвидив
 προβλεπτικότητα, η 1. опрезност, смотре-
ност, брижљивост; 2. предвидљивост,
прогнозирање
 προβλέπω, πρόβλεψα → προέβλεψα → προεί-
δα, -βλέφτηκα предвидети, предсказати,
прогноzirати
 πρόβλεψη, η, ἱεν. -ης → -εως предвиђање,
предсказивање, прогноза
 πρόβλημα, το 1. проблем, питање; 2. зада-
так
 προβληματικός, -ή, -ό проблематичан,
сумњив, мало вероватан
 προβλήτα, η 1. насип, моло; 2. мало при-
станиште; 3. пристајање (брода)
 προβοδίζω → προβοδώνω, -βόδισα, -τηκα,
-μένος → ξεπροβοδώνω пратити, ис-
праћати
 προβολέας, ο пројектор, фар, рефлектор
 προβολή, η 1. пројекција; 2. предлагање;
3. промоција
 προβολικός, -ή, -ό пројекциони
 προβοσιίδα, η сурла, рило
 προβοσιδωτά, та сурлаши
 προβούλεμα, το одбијање жалбе као нео-
сноване
 προγαμιαίος, -αία, -αίο предбрачни
 προγενέστερος, -η, -ο → προηγούμενος, -η,
-ο претходни, пређашњи; προγενέστεροι,
οι преци, стари
 πρόγευμα, το доручак
 προγευματίζω, -ισα доручковати
 προγεύομαι, προγεύτηκα окусити, пробати
 προγεφύρωμα, το 1. лежиште моста на
обали; 2. истакнута стража ради обез-
беђења моста
 πρόγυα, η (ιῦαλ.) вика, негодовање, те-
рање виком, шиканирање
 προγκίζω → προγκάω, -όγκιξα → -όγκη-
ξα негодовати, отерати, извиждати:
Πρόγυα τα πρόβατα να πάνε πέρα. Οτεραј
овце даље. – Μόλις ανέβηκε στο βήμα τον
πρόγκιξε το πλήθος. Чим се попео на го-
ворницу, маса га је извиждала. – Ηρθε
να μου ζητήσει αύξηση και τον πρόγκιξα.
Дошао је да тражи повишицу и ја сам
га отерао.

πρόγνωση, η прогноза, предвиђање, пред-
сказање
 προγνωστικό, το предвиђање, прогнози-
рање
 προγνωστικός, -ή, -ό прогностерски, пред-
виђачки
 προγόνι, το → προγονός, ο
 προγονικός, -ή, -ό предачки, прадедовски,
наследни; атавистички
 προγονισμός, ο наслеђе од предака, атави-
зам
 προγονολατρία, η → προγονοπληξία, η обо-
жавање предака
 προγονόπληκτος, -η, -ο обузет обожа-
вањем предака
 προγονοπληξία, η → προγονολατρία, η
 πρόγονος, ο предак: οι Πρόγονοι преци
 προγονός, ο, ж. -ή, η пасторак, пасторка
 πρόγραμμα, το 1. програм; 2. правило;
3. план
 προγραμματίζω, -γραμματίσα, -ίστηκα,
-ισμένος програмирати, одредити, пла-
нирати
 προγραμματικός, -ή, -ό програмски
 προγραφή, η 1. гоњење, прогањање поли-
тичких противника; 2. прозивање, про-
скрипција
 προγράψω, πρόγραψα → προέγραψα -άφτηκα,
-άμμένος гонити, прогањати, проскри-
бовати
 προγυμνάζω, -γύμνασα, -άστηκα, -ασμένος
припремати, обучавати, инструкисати,
тренирати
 προγύμναση, η припрема, оспособљавање,
инструктажа, тренирање
 προγυμναστήριο, ο вежбаоница, вежбали-
ште
 προγυμναστής, ο, ж. -άστρια, η инструктор,
тренер
 προδιαγραφή, η израда детаљног плана;
преднацрт, спецификација
 προδιαγράφω, -έγραψα, -άφτηκα, -амμένος
израдити претходни детаљан план: *Οι*
κακοποιοί κινήθηκαν με προδιαγραμμένο
σχέδιο. Злочинци су деловали по унап-
ред детаљно сачињеном плану.
 προδιάθεση, η склоност, тежња, накло-
ност
 προδιαθέτω, -διάθεσα → -έθεσα, -τέθηκα,
-τεθειμένος навести, психички приволе-
ти и учинити подложним

προδικάζω, -δίκασα, -άστηα, -δεδικασμένος **1.** открыть, предпочити, предсказати; **2.** унапред осудити

προδικασία, η процедура, претходна истрага, прикупљање података

προδικαστικός, -ή, -ό претходни, прелиминарни: -ή *απόφαση* претходна одлука

προδίνω → **προδίδω**, πρόδωσα, -δόθηα, -δομένος издати, одати, изневерити, проказати: *Οποιος προδίνει την πατρίδα του είναι άξιος για περιφρόνηση*. Онај који изда своју отаџбину достојан је презира.

πρόδομος, ο ходник, предсобље, хол

προδοσία, η издаја, невера, подмуклост, потказивање

προδότης, ο, ж. -δότρα, η → -δότισσα, η издајник, издајница

προδοτικός, -ή, -ό издајнички

προδρομικός, -ή, -ό иноваторски, авангардни

πρόδρομος, -η, -ο весник, претеча, претходник: *Αι Ιωάννης Πρόδρομος* св. Јован Претеча

προεδρείο, το председништво

προεδρία, η председниковање, председавање

προεδρικός, -ή, -ό председнички

προεδρίλι, το председниковање

πρόεδρος, ο/η председник

προειδοποίηση, η опомена, упозорење

προειδοποιητικός, -ή, -ό опомињући, упозоравајући

προειδοποιώ, (ε), -ποίησα, -ήθηα, -ημένος опоменути, упозорити

προέκταση, η проширење, продужавање, увећавање

προεκτείνω, -έκτεινα, -τάθηα, -τεταμένος продужити, пролонгирати

προέλαση, η ход, корачање, надирање, напредовање, наступање (војске)

προελαύνω, προήλασα марширати, закорачити, напредовати, наступати

προέλευση, ο порекло, рођење, род

προελληνικός, -ή, -ό прегрчки, прехеленски (пре досељења грчких племена у Грчку)

προεμπειρικός, -ή, -ό предсазнајни, предискуствени, аперцептивни

προεξάρχω (само у *ὑрез.* и *имѿф.*) започети, предводити, претходити, ставити се на чело

προεξέχω, -εξείχα стршити, стрчати, бити испупчен

προεξόφληση, η превремена исплата дуга

προεξοφλήσιμος, -η, -ο исплатив пре рока

προεξοφλώ, (ε), -εξόφλησα, -ήθηα, -ημένος **1.** изнети мишљење унапред, предложити; **2.** исплатити пре рока

προεξοχή, η избоченост, испупченост, истакнутост, стрчање

προεόρτιος, -α, -ο претпразнички; **προεόρτια**, τα претпразнички дани, претпразновање

προεργασία, η припрема, предрадња

προέρχομαι, προήλθα происходити, проистећи, проникнути

προεστός, ο предводник, првак, старешина, предстојник

προετοιμάζω, -ετοίμασα, -άστηα, -ασμένος припремати, приправљавати

προετοιμασία, η припрема

πρόζα, η (*λαϊμ.*) проза, прозно дело

προζύμι, το → **μαγιά**, η **1.** квасац; **2.** узрок, мотив, разлог

προηγούμεαι, -ηγήθηα претходити, предњачити, имати право првенства

προηγούμενο, το **1.** претходно, прошло (стање); **2.** преседан: *Εχω κακά προηγούμενα*. Имам лошу прошлост. – *мн.* **προηγούμενα**, та претходно наведено

προηγούμενος, -η, -ο претходни

προθάλαμος, ο пролаз, ходник, предсобље, чекаоница

πρόθημα, το → **πρόθημα**, το префикс

προθέρμανση, η подгрејавање, загревање

πρόθεση, η **1.** (*ἱрам.*) предлог; **2.** предлагање, намера: *Εχω την πρόθεση να...* Имам намеру да... Намеравам да... – *Κατάλαβα γρήγορα τις προθέσεις του*. Брзо сам схватио његове намере.

προθεσμία, η рок: *τελευταία* ~ крајњи рок; *παρατείνω την* ~ продужити (одложити) рок

προθήκη, η → **βιτρίνα**, η излог, витрина

πρόθημα, το → **πρόθημα**, το

προθυμία, η спремност, услужност, ревност

προθυμοποιούμαι, -ήθηα, -ημένος бити спреман, услужан, ревностан

πρόθυμος, -ή, -ό услужан, спреман, реван

πρόθυρα, τα προδворје (храма)
 προϊδεάζω, -ϊδέασα, -άστηκα, -ασμένος при-
 премити, претходно обавестити
 προίκα, η μιраз, прѠија
 προικίζω, προίκισα, -ίστηκα, -ισμένος дати
 мираз, даривати, обдарити
 προικιό, το → προικιά, та све вредности и
 добра дати кроз мираз, „прѠија“
 προίκιση, η, ἱεν. -ης → εως спремање мира-
 за, даривање
 προικοδοτώ, (ε), -δότησα, -ήθηκα, -ημένος
 даривати, помоћи око обезбеђења ми-
 раза
 προικολήπτης, ο који прима мираз
 προικосύμφωνο, το брачни уговор (о ми-
 разу)
 προϊόν, το ἱεν. -όντος производ, артикал,
 резултат, ефекат: *αγροτικά, βιομηχανικά*
προϊόντα пољопривредни, индустријски
 производи
 προϊστάμενος, -η, -ο претпостављени, над-
 ређени, старешина, управник
 προϊστορία, η предисторија, преисторија
 προϊστορικός, -ή, -ό предисторијски, пре-
 историјски
 πρόκα, η → καρφί, το велики ексер, чивија,
 клин
 προιάλυμα, το 1. завеса, застор; 2. заклон,
 заштита: ~ *καπνού* димна завеса
 προιάλυψη, η скривање, прикривање, за-
 ташкавање
 προκαλώ, (ε), -κάλεσα, -ήθηκα изазвати,
 проузроковати: *Ο πόλεμος προκαλεί μεγά-
 λα δεινά.* Рат проузрокује велике патње.
– Αυτά τα μέτρα θα προκαλέσουν ταραχές.
 Ове мере изазваће метеж (немире). – *Η*
τόση αδιαφορία του μου προκαλεί αγανά-
χτηση. Толика његова небрижљивост
 изазива ми бес.
 προιάνω, πρόκανα достићи, сустићи, пос-
 тићи, стићи на време: *Δεν μπορώ να τα*
προιάνω όλα. Нисам у стању да све то
 постигнем. – *Δεν πρόκανε να τον σώσει*
από τον πνιγμό. Није стигао да га спасе
 од дављења.
 προκαταβάλλω, -κατέβαλα, -βλήθηκα, -βε-
 βλημένος платити унапред, дати пре-
 дујам, авансирати
 προκαταβολή, η предујам, аванс
 προκαταβολικά (*ὑριλ.*) → από πριν → εκ των
 προτέρων унапред, претходно
 προκαταβολικός, -ή, -ό претходни

προκατακλυσμαίος, -αία, -αίο препотоп-
 ски, врло стар, древан
 προκαταλαμβάνω, -κατέλαβα -λήφθηκα,
 -ειλημμένος припремити, приготовити,
 подстрекивати, охрабрити
 προκατάληψη, η предубеђење, склоност,
 пристрасност
 προκαταρτιτικός, -ός, -ό припремни, почет-
 ни, прелиминарни
 προκαταρτίζω, -κατάρτισα, -ίστηκα, -ισμένος
 унапред организовати, установити, при-
 премити
 προκατάρτιση, η припремање, обука,
 претходно оспособљавање, предспрема
 προκατειλημμένος, -η, -ο пристрасан, пре-
 дубеђен
 προκάτοχος, -η, -ο претходни
 προκειμένο, το тема, предмет расправе
 προκειμένος, -η, -ο 1. дати, садашњи;
 2. предњи, изложен, чињеничан, конк-
 ретан: το -ο *ζήτημα* дато питање
 προκειμένος, ο прокимен, стих пред чи-
 тање одељка Св. Писма
 προκειμένου уместо; ~ *για* кад је реч о
 πρόκειται у питању је, ради се о...
 προκήρυξη, η објава, прокламација, мани-
 фест, оглас; инаугурација
 προκηρύττω → προκηρύσσω, -κήρυξα,
 -ήχθηκα, -ηγμένος објавити, прокламо-
 вати, издати манифест
 πρόκληση, η изазов, изазивање, провока-
 ција
 προκλητικός, -ή, -ό изазован, провокати-
 ван
 προκλητικότητα, η изазовност, провока-
 тивност
 προκόβω, πρόκοψα, -ομένος напредовати,
 успевати, нарастати
 προκοίλης, ο дебељко, трбоња, шкембоња
 προκοίλι, το велик стомак, трбушина,
 шкембе
 πρόκομμα, το радиност, трудољубивост,
 плодност
 προκριματικός, -ή, -ό прелиминарни, се-
 лекциони, елиминаторни, изборни
 προκρίνω, πρόκρινα → προέκρινα, -κρίθηκα,
 -μένος одабирати, изабрати, елиминиса-
 ти, селекционисати
 πρόκριση, η предизбор; предност
 πρόκριτος, ο угледник, старешина
 προκυμαία, η → μώλος, ο кеј, моло

προκύπτω, **προέκυψα** **1.** сагнути се, сагибати се, сагињати се; **2.** искрснути, произлазити, настати, (из)никнути

πρόκυψη, η, *ἴεν.* -ης → -εως сагињање

προλαβαίνω, **πρόλαβα** **1.** стићи; **2.** предухитрити, предупредити, избећи: *προλαβαίνω τον κίνδυνο* предухитрити (избећи) опасност; – *Δεν προλάβαμε το τρένο και μείναμε.* Нисмо стигли на воз па остадосмо. – *Θα μας προλάβει η νύχτα.* Затећи ће нас ноћ. – *Με πρόλαβες!* Предухитрио си ме!

προλεγόμενα, τα увод, предговор, пролог, уводни делови: ~ *στον Ομηρο* предговор Хомеру

προλέγω, -είπα **1.** казати унапред; **2.** предсказати, прорећи, прорицати

προλεταριακός, -ή, -ό пролетерски: -ή *επανάσταση* пролетерска револуција

προλεταριάτο, το пролетаријат

προλετάριος, ο, ж. -ισσα, η пролетер, пролетерка

προληπτικός, -ή, -ό заштитнички, превентивни

πρόληψη, η, *ἴεν.* -εως **1.** предупређење, упозорење, превентива, спречавање, отклањање; **2.** предрасуда, празноверје; **3.** реченица у којој субјект зависне реченице постаје објект главне

προλιμένας, ο спољњи део пристаништа

πρόλοβος, ο **1.** гуша, вољка (у птице); **2.** гушење, сипња, астма

προλογίζω, -λόγισα, -τηκα, -μένος **1.** дати увод, пролог; **2.** говорити први, бити предговорник

πρόλογος, ο пролог, увод

προλύτης, ο студент који је завршио студије са оценом „довољан“ (скоро добар), на Атинском универзитету до 1911.

προμάντεμα, το **1.** врачање, прорицање, предсказивање; **2.** предосећање, слутња

προμαντεύω, **προμάντεψα** → -ευσα, -εύτηκα, -ευμένος **1.** врачати, прорицати, предсказивати; **2.** предосећати, слутити

πρόμαχος, ο/η **1.** предводник, први у борби, првоборац; **2.** заштитник, присталица, поборник: *πρόμαχοι της ελευθερίας* заштитници слободе, првоборци; – *το άγαλμα της Προμάχου Αθηνάς* статуа Заштитнице Атине

προμαχώ, (ε), (само у *ἕрез.* и *имѵф.*) борити се у првој линији, бранити неког, штитити; пристати уз неког, бити поборник нечега

προμαχώνας, ο → **πρόχωμα, το** → **ταμπούρι, το** → **μετερίζι, το** бедем, бастион, шанац, опкоп, утврђење

προμελέτη, η припремање, планирање, предумишљај

προμελετώ, (α), -μελέτησα, -ήθηκα, -ημένος припремати, планирати, предумишљати: *έγκλημα προμελετημένο* злочин са предумишљајем

προμεσημβρινός, -ή, -ό → **πρωινός, -ή, -ό** преподневни, јутарњи: -ός *περίπατος* јутарња шетња

προμετωπίδα, η насловна страна (књиге, новина и сл.); фронтиспис

Промηθέας, ο Прометеј

προμήθεια, η снабдевање, набављање, набавка

προμηθευτής, ο, ж. -εύτρια, η снабдевач, набављач

προμηθευτικός, -ή, -ό снабдевачки, набављачки

προμηθεύω, -μήθευσα → -μήθεψα, -εύτηκα снабдевати, набављати

προμήκης, -ης, -ες, *ἴен.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η онај који је издужен, дугуљаст

προμήνυμα, το предзнак, предсказање, слутња

προμηνύω, (α), -μήνυσα, -θηκα предсказивати, слутити, предвидети, најавити

πρόναος, ο → **νάρθηκας, ο** пронаос, предворје храма (нартекс)

προνοητής, ο → **πρεβεδούρος, ο** цивилни и војни управник на сваком јонском острву за време владавине Венеције (Млетачка), провидур

προνοητικός, -ή, -ό обазрив, смотрен, промишљен, који предвиђа

προνοητικότητα, η обазривост, смотреност, предвидљивост

πρόνοια, η **1.** опрезност, смотреност, предвиђање, промишљање; **2.** промисао, брига; добробит

προνομιακός, -ή, -ό привилегован, повлашћенички; -ή *θέση* привилегован положај

προνόμιο, το привилегија, повластица, изузетно право, прерогатив; дар, таленат

προνομιούχος, -α, -ο привилегован, повлашћен: -ες *κοινωνικές τάξεις* привилеговане друштвене класе
προνοώ, (ε), *προνόησα* 1. предвидети, предвиђати; 2. бринути се, старати се
пронύμφη, η (зоол.) гусеница, ларва инсекта
προξενείο, το → **προξενιά**, η конзулат
προξενεύω, -ξένεψα, -εμένος посредовати, проваџаџисати
προξενητής, ο, ж. -ήτρα, η 1. посредник, посредница; 2. наводација, проваџација
προξενικός, -ή, -ό посреднички; конзуларни
προξενιό, το → **προξενιά**, η посредовање, посредништво; проваџацилук
πρόξενος, ο 1. конзул: *γενικός* ~ генерални конзул; 2. изазивач, узрочник, кривац: *Εγινε πρόξενος καταστροφής*. Он је кривац за катастрофу.
προξενώ, (ε), -ξένησα, -ήθηκα изазвати, проузроковати, скривити
προοδευτικός, -ή, -ό напредан, прогресиван
προοδευτικότητα, η напредност, прогресивност
προοδεύω, -όδευσα → -όδεψα, -ε(υ)μένος напредовати, побољшавати
πρόοδος, η напредак, напредовање, прогрес(ивност), побољшање
προοισιακός, -ή, -ό уводни, почетни
προοίμιо, το 1. увод, предговор, пролог, претеча; 2. симптом: ~ *ασθενείας* симптом болести
προοπτική, η перспектива, изглед, вероватноћа, могућност
προоратικός, -ή, -ό обазрив, смотрен, способан да предвиди
προоратικότητα, η обазривост, смотреност, предвидљивост
προορίζω, -όρισα, -ίστηκα, -ισμένος наменити, предодредити
προορισμός, ο намена, предодређење, склоност; дестинација
пропаγάνда, η → **пропаγάντα**, η пропаганда
пропаγандίζω, -γάνδισα, -ίστηκα, -исμένος водити пропаганду, пропагирати
пропаγандистής, ο, ж. -ίστρια, η пропагандист(а)
пропаγандистικός, -ή, -ό пропагандни

пропαιδεία, η основна обука, припремна настава, елементарна знања
проπαίδεια, η таблица множења
проπαίδευση, η припрема, обука, обучавање, вежбање
пропαιδευτής, ο, ж. -εўτρια, η инструктор, наставник
пропαιδευτικός, -ή, -ό припремни
проπαιδεύω, -παίδευσα, -εўτηκα, -μένος спремати, припремати, обучавати, инструисати
проπαίρνω, -πήρα опомињати, прекоревати, грдити
пропанτός (*υριλ.*) → **προπάντων** пре свега, првенствено
πρόπαππος, ο → **προπάππος**, ο прадеда
пропараλήγουσα, η трећи слог од краја речи, пропарокситона
пропараμονή, η прекјучерашњи дан, прекјуче
пропараσκευάζω, -σιεύασα, -άστηκα, -ασμένος припремати претходно, ослобљавати, инструисати; -ομαι припремити се
пропараσκευαστικός, -ή, -ό припремни, инструктивни -ά *μαθήματα* припремни часови
пропараσκευή, η припремање, обучавање, тренинг
пропарοξύνω ставити знак „оксиа“ на трећи слог од краја
пропарοξύτονος, -η, -ο реч која се наглашава на трећем слогу од краја (на пропаралигуси)
προπάτορας, ο предак, праотац; *μн. προπάτορες*, οι преци: ~ *Αδάμ και Εύα* прародитељи Адам и Ева; - *προπατορικό αμάρτημα* прародитељски грех
проπέλα, η пропелер, елиса, вијак
пролераσμένος, -η, -ο претпрошли
проπερισπώμενος, -η, -ο који има акценат „периспомени“ на другом слогу од краја речи
пропέρσινος, -η, -ο → **проπερυσινός**, -ή, -ό преклањски, претпрошлогодишњи
пропέρυσι → **пропέρσι** преклани, преклане, претпрошле године
проπέτασμα, το застор, завеса: ~ *καπνού* димна завеса
проπέτεια, η неучтивост, вређање, безобразлук, дрскост, грубост

προπετής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή неучтив, непристојан, безобразан, дрзак

προπηλακίζω, -πηλάκισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. псовати, укаљати, блатити; 2. понижавати, омаловажавати, потцењивати

προπηλακισμός, ο → **προπηλάκιση**, η 1. псовање, вређање; 2. омаловажавање, понижаванье, блаћење

προπηλακιστής, ο онај који вређа, псовач, понижавалац

προπηλακιστικός, -ής, -ό увредљив, псовачки, омаловажавајући

προπίνω, -ήπια пити први, наздрављати: *προπίνω στην υγεία κάποιου* пити у чије здравље

πρόπλασμα, το модел, макета, рад у гипсу или пластици

προπληρωμή, η плаћање (авансно), претплаћивање

προπληρώνω, -πλήρωσα, -ώθηκα, -ωμένος претплатити

προπληρωτέος, -α, -ο платив унапред, претплатан

πρόποδες, οι подножје (брега, брда)

προπολεμικός, -ής, -ό предратни

προπομπή, η пратња, испраћај, поворка; претходно слање, благовремена пошиљка

προπομπικός, ο претходник, претеча, извиђач

προπόνηση, η вежбање, припрема, тренинг, тренирање

προπονητής, ο тренер

προπονώ, (ε), -πόνησα, -ήθηκα, -ημένος вежбати, припремати се, тренирати

προπορεύομαι → **προβαδίζω**

πρόποση, η наздрављање, здравица

προπούληση, η продаја унапред, претпродаја; продаја будуће жетве (на „зелено“)

προπουλώ, (α), -πούλησα, -ήθηκα, -ημένος купити унапред („на зелено“, „на грани“)

προπρύτανης, ο бивши декан

πρόπτωσι, η падање, спуштање

προπύλαια, та пропилеји, предворје храма: ~ *της Ακρόπολης* пропилеји Акропоља

πρόπυλο, το → **προπύλαια**, та

προπύργιο, το тврђава, утврђење, одбрамбена кула

προς к, ка, према, на, по, при: ~ *το τέλος της εβδομάδας* на крају недеље (седмице); *στρέφω ~ τα δεξιά, τα αριστερά* скретати надесно, налево, удесно, улево; *βήμα ~ βίμα* корак по корак; ~ *επιτέλεσης της συμφωνίας* при извршењу споразума; ~ *γενική ικανοποίηση* на опште задовољство; ~ *στιγμή* до сада, до овог тренутка; ~ *τα κάτω* надоле; – *Πηγαίνω προς αυτού.* Идем к њему. – *Πηγαίνω προς την πόρτα.* Идем према вратима.

προσάναμμα, το иверје, луч, ситна дрвца за потпалу

προσανατολίζω, -ανατόλισα, -ίστηκα, -ισμένος оријентисати, усмерити

προσανατολισμός, ο оријентација, усмеравање

προσάπτω, προσήψα, -ήφθην 1. (при)додати, припајати; 2. приписати; 3. пришити, прикопчати

προσαράζω → **προσαράσσω**, -άραξα, -αραγμένος насукати се

προσάραξη, η насукивање

προσαρμογή, η 1. привикавање, прилагођавање; 2. удешавање, примена, консолидација

προσαρμόζω, -άρμοσα, -όστηκα, -οσμένος прилагодити, удесити, применити

προσαρμοστικός, -ής, -ό прилагодљив

προσαρμοστικότητα, η прилагодљивост

προσάρτημα, το допуна, додатак

προσάρτηση, η припајање, анексија

προσαρτώ, (α), προσάρτησα, -ήθηκα, -ημένος припојити, анектирати

προσαυξάνω, προσαύξησα, -ήθηκα, -ημένος увећати, повећати

προσαύξηση, η увећање, повећање, повећавање

προσβάλλω, πρόσβαλα → προσέβαλα, -βλήθηκα, -(βε)βλημένος напасти, увредити, омаловажавати, понизити: *προσβάλλω τον εχθρό, το φρούριο* напасти непријатеља, утврђење; – *Τον πρόσβαλε η γρίπη.* Напао га је грип. – *Τον πρόσβαλε η προστά σε τόσον κόσμο.* Увредио (понизио) га је пред толиким светом. – *Οι κληρονόμοι πρόσβαλαν τη διαθήκη.* Наследници су напали тестамент. – *Με προσβάλλετε.* Вређате ме. – *Η σκουριά προσβάλλει το σίδηρο.* Рђа напада гвожђе. – *Προσβάλλω το έγκυρο ευγράφου.* Напасти ваљаност (правоснажност) акта.

– Προσβεβλημένος από φυματίωση. Напа-
ла га је туберкулоза.

πρόσβαρος, -η, -ο превагњујући, прекоме-
ран, који мало премашује потребну те-
жину

πρόσβαση, η 1. приближавање, прими-
цање, контакт; 2. пролаз, прелаз, при-
лаз, приступ

προσβλητικά (ἕριλ.) увредљиво, понижа-
вајуће

προσβλητικός, -ή, -ό увредљив

προσβολή, η 1. напад, јуриш; 2. вређање,
увреда

προσγυιώνω, -γυίωσα, -ώθηκα, -ωμένος сле-
тети, приземљити, атерирати: *Φρόντισε
να προσγυιωθείς*. Приземљи се (буди ре-
алан).

προσγυίωση, η слетање, приземљење, ате-
рирање

προσδένω, προσέδεσα, -δέθηκα, -(δε)δεμένος
1. зависити, привезати; 2. следити

προσδετήρας, ο (науш.) челично бродско
уже

προσδίδω, -έδωσα, -δόθηκα додати, придо-
дати

προσδιορίζω, -διόρισα, -ίστηκα, -ισμένος од-
редити, утврдити: *προσδιορίζω ημέρα και
ώρα* утврдити дан и сат; – *Προσδιορί-
στηκαν οι τιμές του σιταριού*. Одредили су
цене пшеници.

προσδιορισμός, ο одредба, ознака; одлука,
утврђивање

προσδιοριστικός, -ή, -ό одређујући, од-
лучујући: *Οι ατομικές ελευθερίες είναι
προσδιοριστικά στοιχεία της δημοκρατίας*.
Личне слободе су одлучујући елементи
демократије.

προσδοκία, η нада, надање, очекивање

προσδοκώ, (α), (само у ἕрез. и имиф.) нада-
ти се, очекивати

προσεγγίζω, -έγγισα, -ίστηκα приближава-
ти се, пристати, усидрити се

προσέγγιση, η приближавање, пристајање
уз обалу усидравање: *κατά* ~ прибли-
жно

προσευμένος, -η, -ο пажен, са бригом
урађен, негован

προσεκτικός, -ή, -ό → **προσεχτικός**, -ή, -ό

προσέλευση, η појављивање, присуство-
вање

προσελκύω, -έλκυσα, -ύστηκα, -υσμένος
привлачити (купце, симпатизере); за-
добити пријатеље, скретати пажњу

προσέρχομαι, προσήλθα доћи, присуство-
вати

προσεταιρίζομαι, -εταιρίστηκα спријатељи-
ти се, здружити се, придружити се, при-
хватити

προσεταιρισμός, ο придруживање, удру-
живање, прихватање

προσευχή, η → **δέηση**, η молитва

προσευχητάρι, το молитвеник, требник,
бревијар

προσευχητήριο, το молитвено место, бого-
моља, храм

προσεύχομαι, -ευχήθηκα молити се

προσεχής, -ής, -ές → **επόμενος**, -ή, -ό сле-
дећи, идући

προσεχτικός, -ή, -ό → **προσεκτικός**, -ή, -ό
пажљив, брижан, разборит

προσέχω, πρόσεξα, -έχτηκα, -εγμένος пази-
ти, бринути се, чувати (се)

προσεχώς (ἕριλ.) убрзо, ускоро

προσηγορικός, -ή, -ό 1. зван, именован;
2. општи, заједнички (именице)

προσηκώνομαι, -σηκώθηκα дићи се, устати
у знак поштовања

προσηλιάζω, -ήλιασα, -άστηκα, -ασμένος из-
ложити сунцу, сунчати (се)

προσηλιακός, -ή, -ό → **προσήλιος**, -ια, -ιο
сунчан, осунчан, осветљен сунцем, при-
сојни

προσηλυτίζω, -ηλύτισα, -ίστηκα, -ισμένος
обратити, придобити (вернике, гласа-
че)

προσηλυτίση, η → **προσηλυτισμός**, ο придо-
бијање истомишљеника, вршити мисио-
нарску активност, прозелитизам

προσηλυτιστικός, -ή, -ό мисионарски, про-
зелитски

προσήλυτος, -η, -ο 1. проверен (у другу ве-
роисповест); 2. који је променио поли-
тичка уверења, прозелитски

προσηλώνω, προσήλωσα, -ώθηκα, -ωμένος
прибити, приковати, усредсредити (пог-
лед)

προσήλωση, η, *ien.* -ης → *εως* напрегнута
пажња, фиксирање, приврженост, ода-
ност

προσημειώνω, -σημείωσα, -ώθηκα, -ωμένος
забележити од раније, укњижити

προσημείωση, η предукњижење (*νήρ.* у земљишну књигу); стављање забране
προσήνεμος, -η, -ο изложен ветру, окренут ветру, ветровит
προσθαλασσώνω, -θαλάσσωσα, -ώθηκα, -ωμένος слетити на водену површину
προσθαλάσσωσι, η, *ien.* -ης → -εως слетање хидроавиона на водену површину
προσθαφαίρεση, η, *ien.* -ης → -εως сабирање и одузимање
προσθαφαιρώ, (ε), -αφαίρεσα, -έθηκα сабирати и одузмати
πρόσθεσι, η сабирање, додавање, додатак, допуна
προσθετέος, -α, -ο (*май.*) сабирни, додатни; **προσθετέος**, ο сабирак
προσθετικός, -ή, -ό сабирајући, који може да сабира: *-ή μηχανή* машина за сабирање
πρόσθετος, -η, -ο који је додат, додатан, додатни, допунски
προσθέτω, πρόσθεσα → προσέθεσα, -έθηκα, -τεθειμένος сабирати, збрајати, додавати
προσθήκη, η допуна, додатак
προσιτός, -ή, -ό приступачан, прихватљив: *-ές τιμές* приступачне цене
πρόσκαιρα (*ирил.*) привремено, за кратко време, провизорно
πρόσκαιρος, -η, -ο привремен, пролазан, краткотрајан: *-ες απολαύσεις* краткотрајна уживања; *-α δεσμά* пролазне везе
προσκάλεσμα, το позив, позивање, позивница
προσκαλώ, (ε), προσκάλεσα, -ήθηκα, -εσμένος → -κειλημένος позвати, позивати
προσιεφαλάδα, η → **μαξιλάρα**, η велики јастук
προσιέφαλο, το → **προσιεφάλι**, το јастук
προσιήνιο, το део позорнице испред завесе, подијум, авансцена
πρόσκληση, η 1. позив, позивница, бесплатна карта; 2. позив (војни, судски)
προσιόλληση, η 1. прилепљивање, придруживање; 2. распоређивање; прекоманда
προσκολλώμαι, (α), -ήθηκα, -ημένος прилепити, придружити се; привремено распоредити; прекомандовати; посветити се нечему: *Στην ομάδα μας, κατά την ξενάγηση, προσκολλήθηκαν κι άλλοι ειδρωμείς.* За време излагања водича на-

шој су се групи придружили и остали излетници.

προσκομιδή, η 1. понуда, нуђење, доношење дарова, приношење; 2. проскомидија, припрема дарова за литургију
προσκομίζω, -ιόμισα, -ίστηκα, -μένος понудити, донети дар, поклонити, припремити дар
πρόσκομμα, το сметња, препрека, избегавање, изговарање
προσκοπικός, -ή, -ό извиђачки, скаутски
προσκοπισμός, ο покрет извиђача, скаута
πρόσκοπος, ο, ж. *-ίνα*, η извиђач, скаут
πρόσκριση, η судар, посртање, спотицање
προσκιρούω, -έκρουσα ударити о нешто, сударити се, спотакнути се
προσκύνημα, το 1. преклињање, проскинеза; 2. свето место, светилиште (Мека, Христов гроб); 3. потчињавање, покорност
προσκυνήματα, τα поздравни, изрази поштовања
προσκυνητάρι, το 1. свето место; 2. књига са описом светих места и ритуала молења; 3. клупица за клечање (у католичкој цркви)
προσκυνητής, ο, ж. *-ήτρια*, η 1. поклоник; 2. ходочасник, хаџија
προσκυνώ, (α), -κύνησα, -ήθηκα, -ημένος поштовати, поклонити се, метанисати, пасти ничице: *Προσκύνησε ταπεινά την εικόνα του Χριστού.* Скрушено се клањао пред иконом Христа.
προσλαλιά, η поздравни говор
προσλαμβάνω, -έλαβα, -λήφτηκα узети неког у службу, најмити: *Προσέλαβε λογιστή στην επιχείρηση.* Примео је књиговођу у предузеће.
πρόσληψη, η 1. ангажовање, пријем (у службу); 2. размештање, распоређивање
προσμαρτυρώ, (α, ε), -μαρτύρησα, -ήθηκα, -ημένος потврђивати, оверавати
πρόσμειξη, η мешавина, смеса
προσμένω (само у *ирез.* и *имџф.*) чекати, ишчекивати, надати се
προσμέτρηση, η сабирање, додавање
προσμετρώ, (α), -μέτρησα, -ήθηκα, -μένος додавати, урачунати, убрајати
προσομοιάζω → **προσομοιάζω** (с)личити

προσμονή, η очекивање, надање, ишчекивање
πρόσοδος, η приход, доходак, принос, рента
προσοδοφόρος, -α, -ο користан, уносан, рентабилан
προσομοιάζω → **προσμοιάζω**
προσόν, то, *īен.* -όντος вредност, способност, својство, обдареност: *Έχει το προσόν της σεμνότητας.* Обдарен је скромношћу.
προσοντούχος, -ος, -ο способан, надарен, квалитетан; квалификован
προσορμίζω, -όρμισα, -ίστηκα, -μένος → **αράζω** упловити, пристати, усидрити се
προσόρμιση, η → **άραγμα**, то упловљавање, укотвљавање, сидрење
προσοφθάλμιος, -ια, -ιο који је сасвим близу оку, при оку, на оку
προσοχή, η пажња: *δίνω* ~ обратити пажњу; *προσελκύω* ~ привући пажњу; – *Δε δούλεψες με προσοχή.* Ниси пажљиво урадио. – *Να περάσεις το δρόμο με προσοχή.* Пажљиво пређи улицу. – *Προσοχή!* Пажња!
πρόσοψη, η прочеље зграде, фасада
προσπάθεια, η покушај, настојање, труд
προσπαθώ, (ε), *προσπάθησα* покушати, настојати, трудити се
προσπελάζω, -πέλασα приближити се, прићи
προσπέλαση, η приближавање, пристајање (узмоло)
προσπερνώ, (α), -πέρασα престићи, претећи, надмашити: *Στη στροφή τον προσπέρασε.* Престигао га је на кривини. – *Τον προσπέρασε στο πήδημα.* Надмашио га је у скоку.
προσπέφτω, πρόσπεσα пасти на колена, молити опроштај, преклињати
προσποίηση, η претварање, пренемагање, афектација, лицемерство, дволичност, симулација
προσποιητά (*īрил.*) притворно, лицемерно, дволично
προσποιητός, -ής, -ό притворан, лицемеран, дволичан
προσποιούμαι, -ποιήθηκα, -ποιημένος
1. претварати се, симулирати, бити лицемеран; **2.** опонашати, подражавати: *Προσποιείται ότι δεν τον γνωρίζει.* Претвара се да га не познаје.

προσπορίζω, -πόρισα набављати, снабдевати, допуњавати
προσπορισμός, ο набављање, набавка, снабдевање
πρόσρηση, η → **χαιρετισμός**, ο поздрав, поздрављање, поздравни говор, обраћање
προσταγή, η → **διαταγή**, η → **παράγγελμα**, то заповест, наређење, наредба, наруџбина: *Στην προσταγή σας!* По вашој заповести (наређењу)!
προστάζω, πρόσταξα → **προσέταξα**, -αγμένος заповедити, наредити: *Αριεί να προσταξέτε.* Довољно је (само) да наредите.
προσταχτικά (*īрил.*) → **επιταχτικά** заповедно, императивно
προσταχτική, η (*īрам.*) заповедни начин, императив
προσταχτιός, -ής, -ό → **προσταχτικός**, -ής, -ό заповедни, императивни, наређујући
προστασία, η заштита, покровитељство; протекција: ~ *του περιβάλλοντος* заштита околине; *υπό την ~ του υπουργού* под покровитељством министра
προστατευτικός, -ής, -ό заштитнички, покровитељски
προστατευτισμός, ο заштитништво, протекција, протекционизам
προστατεύω, *προστάτεψα*, -εύτηκα, -ευμένος штитити, старати се; имати протекцију
προστάτης, ο, ж. -τρια, η → -ισσα, η **1.** заштитник, покровитељ, хранитељ; **2.** простата (*ανατ.*)
προστέγασμα, то → **μαρμίζα**, η настрешница, стреха, трем
πρόστεγο, то → **προστέγασμα**, то → **παμπούνι**, то **1.** трем, настрешница; **2.** покривени део палубе
προστιμάρισμα, то новчана казна, новчано кажњавање
προστιμάρω, -μάρισα, -τηκα, -μένος казнити новчаном казном
πρόστιμο, то новчана казна
προστόμιο, то (*ανατ.*) усна шупљина, усна дупља
προστρέχω, πρόστρεξα → **προσέτρεξα** дотрчати, притрчати
προστρίβή, η → **διαφωνία**, η → **μάλωμα**, то → **διένεξη**, η свађа, препирка, распра
προστρίβω, -έτριψα свађати се, препирати се
πρόστυλος, -η, -ο који има стубове на pročелу: -ος ναός храм са стубовима

πρόστυπος, -η, -ο лагано испупчен, рељефан

προστυχάντζα, η 1. подлац, простак; 2. ствар лошег квалитета

προστυχεύω → **προστυχαίνω**, προστύχεψα покварити, обезвредити, вулгаризовати, изгубити на квалитету

προστυχιά, η 1. простота, вулгарност неваљалост, подлост; 2. лош квалитет, безвредност

προστυχοδουλειά, η нискост, подлост, простота, поквареност

προστυχόιοσμος, ο светица, руља

προστυχόπραμα, το ствар лошег квалитета, без вредности

πρόστυχος, -η, -ο прост, неваљао, лош, покварен, подао: -η *γυναίκα* простакуша, проститутка

προστώ, το надстрешница, трем, покривен улаз

προσύμβαση, η претходни договор, споразум, прелиминарно преговарање

προσύμφωνο, το предуговор

προσυπογραφή, η придружени потпис (на уговору), оверавање потписом

προσυπογράφω, -υπέγραψα, -γράφ(τ)ηκα, -γραμμένος супотписати, одобрити, оверити (потписом), придружити потпис

προσφά(γ)ι, το предјело, мезе

πρόσφατα (*ѱрил.*) недавно

πρόσφατος, -η, -ο скорашњи, недавни

προσφέρνω, προσέφερα → πρόσφερα → προσφέρω, -φέρθηκα, -μένος понудити, нудити, даривати

προσφεύγω, προσέφυγα прибећи, потражити заштиту, тражити азил

προσφιλής, -ής, -ές, *ѱен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή врло драг, веома вољен, омиљен

προσφορά, η 1. понуда, даривање, помоћ; 2. (*цркв.*) просфора, хлеб за св. литургију

πρόσιρος, -η, -ο погодан, повољан, одговарајући

πρόσφυγας, ο, *ж.* -ίνα, η избеглица, азилант; који тражи помоћ и уточиште: *οι πρόσφυγες* избеглице; – *Υστερα από τη μικρασιατική καταστροφή ήρθαν στην Ελλάδα ενάμισι εκατομμύριο πρόσφυγες.* После малоазијске катастрофе у Грчку је дошло милион и по избеглица (Грка из Турске).

προσφυγή, η 1. прибежиште; 2. тражење помоћи (од државе, суда), азил

προσφυγικός, -ής, -ό избеглички

πρόσφυση, η → **προσκόλληση**, η припајање; пристајање, приврженост, прилагођавање

πρόσφωλο, το → **προσφώλι**, το → **φωλί**, το → **φώλος**, ο → **φωλίτης**, ο полог (јаје)

προσφώνηση, η поздравни говор, поздравна беседа

προσφωνώ, (ε), -φώνησα, -ήθηκα, -ημένος одржати поздравни говор, поздравити присутне

πρόσχα (*ѱрил.*) → *με χαρά* весело, радосно, са радошћу

πρόσχαρος, -η, -ο весео, срећан, задовољан, насмејан, пријатан

προσχεδιάζω, -σχεδίασα, -άστηκα, -ασμένος унапред смислити, припремити, испланирати, скицирати, пројектовати

προσχεδίασμα, το → **προσχέδιο**, το претходни план, замисао, скица, пројект

πρόσχημα, το 1. спољашност, омотач; 2. маска, привид

προσχηματικός, -ής, -ό 1. замаскиран, увијен; 2. привидан, услован

πρόσχωμα, το талог, слој земље, насип

προσχωματικός, -ής, -ό нанет, нанесен, таложни, алувијални

προσχώνω, πρόσχισα, -ώθηκα, -ωμένος наносити, таложити, насипати

προσχώρηση, η прилаз, ступање, приступ, приступање

προσχωρώ, (ε), -χώρησα прићи, ступити, приступити, приклонити се: *προσχωρώ στο κόμμα* ступити у партију; – *Στο Βαλκανικό σύμφωνο προσχώρησαν κι άλλα κράτη.* Балканском савезу приступиле су и друге државе.

πρόσχωση, η таложење, nanoшење

προσωδία, η (*муз.*) песма уз пратњу музичких инструмената, прозодија, претеча тонског система

προσωκρατικός, -ής, -ό предсократски

προσωνυμία, η додатно име, надимак, епитет

προσωπάρχης, ο руководилац (шеф) персоналне службе

προσωπείο, το → **μάσκα**, η → **προσωπίδα**, η маска, кринка, образина, притворно држање: *πετώ* ~ стргнути маску, раскринкати, демаскирати

προσωπιδοφόρος, -ος, -ο који носи маску, замаскиран, лажан, притворан, дволичан

προσωπιά → -ώς (ѣрил.) лично

προσωπιά, та личне ствари (односи, проблеми), свађе, неспоразуми, блиски односи

προσωπικό, то персонал, особље, људство, кадар

προσωπικός, -ή, -ό лични, индивидуални; лично питање, интерес, корист; фацијални (αναϊ.) : -ή παράλυση парализа лица, фацијални грч; -ό ζήτημα, συμφέρον лична ствар, лични интерес; -ή ελευθερία лична слобода

προσωπικότητα, η личност, индивидуалност, карактер

πρόσωπο, то лице, личност, фигура, човек, персона: *μεγάλο* ~ важна личност; *ενεργό* ~ актер, учесник, глумац; *νομικό* ~ правно лице; *το πρώτο* ~ του πληθυντικού прво лице множине; – *Πλένω το πρόσωπό μου*. Перем лице. Умивам се. – *Πρόσωπο με πρόσωπο*. Лицем у лице. (Очи у очи.) – *Του είπε κατά το πρόσωπο*. Рекао му је то у лице (у брк). – *Δεν έχω πρόσωπο να έλθω*. Немам образа да дођем. – *Στον ιδρώτα του προσώπου του*. У зноју лица свога. – *Το πρόσωπο της ντουλάπας είναι όλο από τζάμι*. Предњи део (прочеље) ормана је од стакла.

προσωπογραφία, η → **портраίτο**, то слика лица, портрет

προσωπογράφος, ο/η портретиста

προσωποκράτηση, η, ѣен. -ης → *εως* лишење слободе, затварање, хапшење, притвор

προσωποκρατώ, (ε), -κράτησα лишити слободе, затворити, ухапсити

προσωπολατρία, η → **αφοσίωση**, η оданост, приврженост, претерана љубав, обожавање, култ личности

προσωποληψία, η пристрасност, необјективност

προσωποποίηση, η оличење, персонификација: *Είναι η προσωποποίηση του θάρρους, του κακού*. Он је оличење храбрости, зла.

προσωποποιία, η → **προσωποποίηση**, η

προσωποποιώ, (ε), -ποίησα, -ήθηκα, -ημένος оличавати, персонификовати

προσωρινός, -ή, -ό привремен, кратко-трајан: -ή διαμονή привремени боравак; -ά μέτρα привремене мере

προσωρινότητα, η привременост, краткотрајност

προτακτικός, -ή, -ό 1. који се налази испред, предњи; 2. први самогласник код дифтонга: -ό φωνήεν

πρόταξη, η претхођење, предњачење, стављање у први план

πρόταση, η 1. предлагање, пружање, нуђење; предлог, препорука, пропозиција; 2. (ίрам.) реченица, клаузула: ~ των χειρών пружање руку; ~ γάμου предлагање брака, брачна понуда

πρότασσω, προέταξα → **πρόταξα**, **πρόταχτηκα**, -τεταγμένος предложити, испружити, претходити

προτείνω, πρότεινα → **προέτεινα**, **πρόταθηκα**, **протεταμένος** 1. пружити, испружити; 2. предложити, понудити: – *προτείνω το διορισμό υπαλλήλων* предлагати постављење (именовање службеника); – *Του πρότεινα το χέρι ми αυτός δεν το 'πιασε*. Пружио сам му руку и он је није прихватио.

προτειχίζω, -τείχισα, -ίστηκα, -ισμένος подићи одбрамбени, заштитни зид, обзидати, оградити, утврдити

προτείχιση, η, ѣен. -ης → *-εως* подизање (зидање) заштитног зида, обзиђивање, утврђивање

προτείχισμα, то предњи, заштитни зид

протекторάτο, то протекторат

протелеυταίος, -αία, -αίο претпоследњи

протераиότητα, η приоритет, предност, првенство

протέρημα, то → **πλεονέκτημα**, то надмоћност, супериорност, предност (преимућство)

протестάντης, ο, ж. -ισσα, η протестант

протестантиσμός, ο протестантизам

протίμηση, η → **πρόκριση**, η пречина, првенство, претпостављање

протимιτέος, -α, -ο пречи, бољи, пожељнији

протιμότερα (ѣрил.) пре свега, првенствено, најрадије

протιμότερος, -η, -ο вреднији, бољи, пожељнији, прихватљивији

προτιμώ, (α), -τίμησα, -ήθηκα давати првенство, више ценити, волети, желети, придавати већи значај

протоμή, η попрсје, биста

προτού (ὑрил.) пре: ~ λίγες μέρες пре неколико дана

προτρεπτικός, -ή, -ό убедљив, охрабрујући, подстрекивачки

προτρέπω, πρότρεψα → проέτρεψα подстицати, наговарати, подстрекивати, храбрити, бодрити

προτρέχω, πρότρεξα → проέτρεξα предњачити, ићи испред, хитати

προτροπή, η наговарање, подстицање, храбрење, бодрење

πρότυπο, το → **μοντέλο**, το → **υπόδειγμα**, το пример, узорак, модел

πρότυπος, -η, -ο узоран, који служи као модел, као узор, примеран

προϋπάντηση, η, ἱεν. -ης → -εως сусрет, пријем, дочек, добродошлица

προϋπαντώ, (α), -ϋπάντησα дочекати, пожелети добродошлицу, примити (у посету)

προϋπάρχω, -ϋπλήρξα претходити, постојати пре нечега (некога)

προϋπηρεσία, η претходна служба, претходни посао

προϋπηρετώ, (ε), -ϋπηρετήσα претходно послужити, служити раније

προϋπόθεση, η, ἱεν. -ης → -εως претпоставка, предуслов; могућност, предубеђење, нагађање

προϋποθέτω, -ϋπέθεσα претпоставити, нагађати, имати предубеђење

προϋπολογίζω, -ϋπολόγισα, -ίστηκα, -ισμένος рачунати унапред, калкулисати

προϋπολογισμός, ο 1. предрачун, калкулација; 2. буџет

προϋχοντας, ο истакнут, цењен, уважаван (човек), угледник

профанής, -ής, -ές јасан, очигледан, видан

профанτός, -ή, -ό → **τροφαντός**, -ή, -ό који је рано сазрео, који рано сазрева

профанώς (ὑрил.) као што изгледа, очигледно, очевидно, јасно

πρόφαση, η изговор, лажно оправдање: *Με την πρόφαση ότι (να)...* Под изговором да...

профασίζομαι, -φασίστηκα изговарати се, правдати се (лажно): *Проφασίστηκε αδιαιθεσία και ζήτησε να φύγει.* Под изгово-

ром да се не осећа добро, затражио је дозволу да оде.

проφέρω → **проφέρνω**, πρόφερα, -έρθηκα изговарати, изустити: *Δεν μπορεί να προφέρει το ρ.* Не може да изговори „р“. – *Μόλις συνήλθε πρόφερε μια λέξη, αλλά δεν την καταλάβαμε.* Чим се прибрао (дошао к себи), изустио је неку реч, али је нисмо разумели.

προφητεία, η прорицање, предсказивање, пророштво

προφητεύω, -φήτεψα → -φήτευσα, -θηκα, -μένος прорицати, предсказивати

προφήτης, ο пророк

προφητικός, -ή, -ό пророчки, предсказивачки

профίλ, το профил

профорά, η начин говора, изговор, артикулација: *Εχει ξενική προφορά.* Има страни изговор.

профорικά, та усмени (испити)

профорικός, -ή, -ό усмени, говорни

профταίνω → **проφτάνω** → **проφθάνω**, πρόφτασα стићи, успети, дотицати, имати колико треба, достојати, одати: *Δεν πρόφτασα το траίνο.* Није стигао на воз. – *Δεν πρόφτασε να διαβάσει.* Није стигао да чита (учи.) – *Ωσπου να ρθεις θα προφτάσω να τελειώσω κι εγώ.* Док доћеш, и ја ћу стићи да завршим. – *Δεν προφταίνω τα έξοδα του σπιτιού.* Не стижу средства за кућне издатке. – *Πήγες και τα πρόφθασες στους δικούς σου.* Отишао си и испричао (одао) то својима.

проφύλαγμα, το обазривост, опрезност, превентива

проφυλάγω → **проφυλάσσω** → **проφυλάω**, -φύλαξα, -φυλάχτηκα, -άγμενος бити обазрив, опрезан, унапред се обезбедити

проφυλακή, η претходница, предстража

проφυλακές, οι извиђања, обезбеђивање, извиднице

проφυλακίζω, -φυλάκισα, -ίστηκα, -ισμένος лишити слободе пре суђења, притворити

проφυλάκιση, η притвор, притварање

проφυλακιστέος, -έα, -έο којег треба лишити слободе (притворити) пре доношења пресуде

проφύλαξη, η притвор; протекција, заштита

προφυλακτήρας, ο штитник, браник

προφυλαχτικά (*ὑριλ.*) под заштитом, опре-
зно, пажљиво
προφυλαχτικό, το 1. свако средство којим
се нешто заштићује или обезбеђује;
2. презерватив, кондом
προφυλαχτικός, -ή, -ό заштитни, обез-
беђујући, профилактички: *-ά μέσα* за-
штитна средства
προφυματικός, -ή, -ό склон обољењу од ту-
беркулозе, који се налази у предтубер-
кулозном стању
πρόχειρα (*ὑριλ.*) без припреме, површно,
немарно, импровизовано
προχειρολογία, η импровизација, рад или
говорење без припреме
προχειρολόγος, ο/η импровизатор
προχειρολογώ, (ε), -λόγησα импровизова-
ти, радити без припреме, говорити (из-
лагати) без претходног плана
πρόχειρος, -η, -ο 1. близу, при руци, пок-
рај, надхват руке; **2.** импровизован, без
припреме
προχειρότητα, η импровизовање, непри-
премљеност
προχθές → **προχτές** (*ὑριλ.*) прекјуче
προχθεσινός, -ή, -ό → **προχτεσινός, -ή, -ό**
прекјучерашњи, прекјучерањи
προχρονολόγηση, η антидатирање
προχρονολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα,
-ημένος антидатирати
πρόχωμα, το насип, брана, бедем
προχώρημα, το развијање, прогресија, по-
мак на боље
προχωρώ, (α, ε), -χώρησα, -ημένος чинити
помак, напредовати, кретати се, марше-
вати, путовати: *Προχωρούσαμε δύσκολα*
μέσα στους βαλτότοπους. Тешко смо на-
предовали кроз блатиште. – *άνθρωπος*
προχωρημένης ηλικίας човек поодмаклих
година; – *Προχωρεί η πυρκαγιά.* Пожар се
шири (напредује). – *Προχωρεί στις σπου-*
δές του. Напредује у студијама.
προψές (*ὑριλ.*) прекјуче увече
προψεσινός, -ή, -ό који се догодио прекју-
черашњег дана увече
πρώθιση, η покретање, помицање, напре-
довање гурањем; промовисање
προωθώ, (ε), προώθησα, -ήθηκα, -ημένος
покретати, подстаћи, гурати, погурати,
унапредити; промовисати
πρόωρα (*ὑριλ.*) превремено, пре времена,
много раније, претходно

πρόωρος, -η, -ο превремен, ранији
πρυμάτσα, η (*мор.*) → **παλαμάρι, το** → **ιάλος,**
ο → **γούμενα, η** дебело бродско уже за
везивање прамца брода, паламар
πρύμη, η → **πρύμνη, η** задњи (крмени) део
палубе, крма
πρυμιζω, πρύμισα 1. пловити под повољним
(крменим) ветром; **2.** брзо отићи, скре-
нути, покупити се: *Та πρύμισα.* → *Εφυγα,*
το έστριψα. Покупих се. Удаљих се брзо.
πρύμισμα, το пловљење под повољним вет-
ром, брзо одмицање, бежање
πρυμιός, -ιά, -ιό крмени
πρυτανεία, η ректорат
πρυτανεύω, πρυτάνευσα 1. бити ректор;
2. имати превагу, сматрати се бољим
πρύτανης, ο ректор
πρυτανικός, -ή, -ό ректорски
πρώην (*ὑριλ.*) раније, пре, некад, екс: ~
υπουργός бивши (екс) министар
πρωθιεράρχης, ο (*цркв.*) првосвештеник
πρωθιερέας, ο (*цркв.*) протојереј
πρωθυπουργία, η дужност и положај пред-
седника, трајање дужности председни-
ка, председнички мандат, председнико-
вање
πρωθυπουργικός, -ή, -ό председнички
πρωθυπουργός, ο/η председник, први ми-
нистар, премијер
πρωθύστερος, -η, -ο обрнут, искренут;
προθύστερο, το обрнут ред речи (нпр.
Скочио и залетео се, уместо: залетео се
и скочио.)
πρωί (*ὑριλ.*) ујутро, рано: *αύριο το πρωί*
сутра ујутро; – *από το πρωί ως το βρά-*
δυ од јутра до вечери; – *πολύ πρωί, πρωί*
πρωί рано ујутро, врло рано; – *Γιατί*
ήρθατε τόσο πρωί; Зашто сте дошли тако
рано?
πρωί, το јутро, време пре поднева: *Όλο το*
πρωί θα είμαι στο σπίτι. Бићу цело јутро
код куће. – *Та πρωινά πηγαίνω στη θάλασ-*
σα. Ујутро идем на море. Пре подне...
πρώιμα (*ὑριλ.*) → **νωρίς** → **πρόωρα** рано,
врло рано, превремено
πρωιμάδι, το које рано настаје, сазрева,
рађа, рани плод: *Φέτος έχουμε αριετά*
πρωιμάδια στο κοπάδι. Ове године имамо
доста ране принове у стаду.
πρωιιά, η све што настаје или сазрева
рано: *-ές, οι* рани плодови

πρώμος, -η, -ο рани, превремени; бивши
 πρωιμότητα, η превременост

πρωϊνό, то доручак

πρωϊνός, -ή, -ό јутарњи: -ό αγέρι јутарњи
 ветрић, лахор, поветарац; – то -ό αστέρι
 јутарња звезда, Венера, Даница, Зорња-
 ча; – Γυρίσαμε στο σπίτι τις πρωϊνές ώρες.
 Вратили смо се кући у јутарње часове
 (пред зору). – Σήμερα είστε πολύ πρωϊνός.
 Данас сте много уранили.

πρωκτός, ο (αναϊ.) → κώλος, ο чмар, анус,
 стражњица

πρώρα, η → πλώρη, η

πρώτα (ῥрил.) прво, најпре, некада: πρώτα
 πρώτα прво и прво; – πρώτα απ' όλα пре
 свега; – Πρώτα ήταν πλούσιος. Некад је
 био богат. – Πρώτα ν' ακούς και μετά να
 κρίνεις. Најпре да чујеш, а после да оце-
 ниш.

πρωταγωνιστής, ο, ж. -ίστρια, η тумач глав-
 не улоге, протагонист(а)

πρωταγωνιστώ, (ε), -αγωνίστησα тумачити
 главну улогу, бити протагонист

πρωτάθλημα, то шампионат

πρωταθλητής, ο, ж. -τρια, η шампион

πρωταίτιος, -ια, -ιο зачетник, покретач,
 подстрекач, иницијатор

πρωτάκουστος, -η, -ο нечувен, неверова-
 тан, невиђен, необичан

Πρωтаприλιά, η први дан априла, првоап-
 рилска шала, „априлили“

πρωтаприλιάτικός, -η, -ο првоаприлски: -ο
 ψέμα првоаприлска лаж (шала)

πρωτάρα, η жена првороткиња, прворо-
 тка

πρωτάρης, ο, ж. -άρα, η почетник, неиску-
 сан, невешт

πρωτάρικος, -η, -ο прворођен, прворо-
 ђенче

πρωтархіζω, -άρχισα почети први

πρωтарχικός, -ή, -ό почетан, првобитан,
 основни

πρωтархинίζω, -архиниса → πρωтарχίζω

πρωτάρχοντας, ο старешина, челник, пред-
 водник

πρωτάτο, то прво место (у такмичењу),
 првенство: Πρωτάτο Свето братство
 Протат, највиши орган монашке власти
 са седиштем у Кареји, на Светој Гори.
 (Назив и за здање у ком заседа Про-
 тат.)

πρωτεϊικός, -ή, -ό превртљив, по богу Про-
 теју: -ός χαρακτήρας превртљив, неста-
 лан карактер

πρωτεϊνη, η протеин

πρωτείο, то прва награда, првенство; мн.

πρωτεία, та прво место, првенство, при-
 мат, надмоћ, супериорност

πρωτεργάτης, ο, ж. -ισσα, η пионир, главни
 творац, предводник, иницијатор

πρωτεύοντα, та ред виших сисара (човек,
 мајмун, делфин)

πρωτεύουσα, η престоница, метропола, се-
 диште (области, државе); πολιτιστική ~
 културна престоница

πρωτευουσιάνικος, -η, -ο престонички

πρωτευουσιάνος, ο, ж. -α, η житељ, станов-
 ник престонице

πρωτεύω, πρώτευσα бити први, имати
 првенство

πρωτεύων, -ουσα, -ον важан, значајан, глав-
 ни, првостепени

πρωτιά, η првенство, приоритет, иниција-
 тива

πρωτινός, -ή, -ό стари, старински, древан,
 давнашњи

πρωτιστος, -η, -ο најглавнији, први, најпре-
 чи

πρωτο- префикс, са значењем први, прва,
 прво

πρωτοαττικός, -ή, -ό староатички

πρωτοβάζω, πρωτόβαλα, -βαλμένος понети,
 обући, ставити први пут

πρωτοβάθμιος, -ια, -ιο првостепени, прво-
 класан, највиши по рангу

πρωτόβαλτος, -η, -ο први пут ношен, обу-
 чен, обувен

πρωτοβγάζω, πρωτόβγαλα, -βγαλμένος
 1. вадити, чупати, извадити (изнети,
 појавити се); 2. разобличити, открити

πρωτόβγαλτος, -η, -ο који се први пут
 појављује, свеж, нов, млад, дебитантан

πρωτοβουλία, η иницијатива, предлагање,
 предлог

πρωτοβρόχι, то, мн. πρωτοβρόχια, та прва
 јесења киша, јесење кише

πρωτόγαλα, то (нема мн.) прво млеко пос-
 ле порођаја, колострум

πρωτόγαμος, -η, -ο првобрачни, који се
 први пут венчава, ступа у брак

πρωτόγεννα, η (нема мн.) први порођај,
 прво рађање

πρωτογέννημα, το прворођено дете, првенац, првенче
 πρωτογέννητος, -η, -ο прворођени, првородни
 πρωτόγεννος, -η, -ο који рађа први пут: -η γυνάικα прворотк(ињ)а
 πρωτογεννώ, (α), -γέννησα родити или донети плод први пут
 πρωτόγερος, ο најстарији у неком месту, први старешина
 πρωτόγονος, -η, -ο првобитни, примитиван; -η κοινωία првобитно друштво
 πρωτοδικείο, το првостепени суд
 πρωτόδικος, -η, -ο првостепени: -η απόφαση првостепена одлука
 πρωτοετής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή првогодишњак, на првој години школовања, „бруцош“
 πρωτόζωο, το протозоа, живи једноћелијски организам
 πρωτόθρονος, -η, -ο првог трона (столице), најстарији међу епископима
 πρω οκαθεδρία, η почасно (прво) место, супрематија, премоћ
 πρωτοκαπετάνιος, ο први капетан, заповедник брода
 πρωτοκλέφτης, ο предводник клефта, капетан хајдука; харамбаша
 Πρωτόκλητος, ο првопозвани: Αἱ Ανδρέας ~ Св. Андреја Првозвани
 πρωτόκλητος, -η, -ο променљив по првој деклинацији
 πρωτοκόλληση, η протоколисање, регистравање
 πρωτόκολλο, το протокол
 πρωτοκολλάω, (α), -κόλλησα, -ήθηκα, -ημένος водити протокол, придржавати се протокола
 πρωτόλειο, το прво дело писца (обично недовољно зрело)
 Πρωτομαγιά, η празник Први мај
 πρωτομαγιάτικος, -ή, -ό првомајски
 πρωτομαθαίνω, πρωτόμαθα, -εύτηκα, -μένος 1. почети учење; 2. први пут сазнати
 πρωτομάρτυρας, ο првомученик: ~ Στέφανος Првомученик Стефан
 πρωτομάστορας, ο → πρωτομάστορης, ο 1. први мајстор, маестро; 2. руководилац градње
 πρωτομέλημα, τα лагани повремени ветрови почетком априла
 πρωτομηνιά, η први дан у месецу

πρωτομιλώ, (α), -μίλησα, -ήθηκα, -ημένος говорити први, проговорити
 πρωτομινωικός, -ή, -ό који припада најстаријој минојској епохи (на Криту), првоминојски
 πρωτονεολιθικός, -ή, -ό који се односи на преднеолитско доба, преднеолитски
 πρωτόνιο, το протон (јон водоника)
 πρωτοξάδελφος, ο, ж. -δέλφη, η → πρωτοξάδερφος, ο, ж. -δέρφη, η сестрић, сестричина; братац, братаница
 πρωτοπαθής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή који први пут нешто трпи или болује од нечега
 πρωτοπαλίκαρο, το 1. први после харамбаше; 2. јуначина
 πρωτόπαππας, ο → πρωτοπαπάς, ο протојереј
 πρωτόπειρος, -η, -ο почетнички, неискусан
 πρωτοπηγαίνω, -πήγα први пут ићи негде; ићи први
 πρωτοπιάνω, πρωτόπιασα, -άστηκα, -ασμένος први пут узети, прихватити, узети први
 πρωτόπλασμα, το протоплазма
 πρωτοπλασματικός, -ή, -ό протоплазматски
 πρωτόπλαστοι, οι протопласт, првостворени: οι Πρωτόπλαστοι Првостворени (Адам и Ева)
 πρωτοπορία, η претходница, авангарда, предвођење
 πρωτοπόρος, -α, -ο претходник, предводник; авангардиста, пионир
 πρωτοπρεσβύτερος, ο (цркв.) протопрезвитер, протојереј
 πρώτος, -η, -ο 1. први; 2. основни; 3. неодложан: -η φορά први пут; - την πρώτη Μαΐου Првог маја; - την εικοστή πρώτη ημέρα двадесет првог дана; - την πρώτη μετά μεσημβρία један сат после подне; - η θεατρική πρώτη позоришна премијера; - είδη πρώτης ανάγκης ствари за прву употребу (нужду); - πρώτες ύλες примарне материје, сировине; - με την πρώτη у првом покушају, „од прве“; - οι τα πρώτα φέροντες елита друштва - Κατοικεί στον πρώτο όροφο. Станује на првом спрату. - Εχασε το πρώτο του αγόρι. Изгубио је свог првенца.

πρωτοστάτης, ο 1. зачетник, иницијатор;
2. првак
πρωτοστατώ, (ε), -στάτησα 1. започети,
иницирати; 2. председавати
πρωτόσχιλος, ο → πρωτόσχιλος, ο најбољи
ученик у разреду који помаже настав-
нику
πρωτοτάξιδος, -η, -ο који креће на прво пу-
товање (брод)
πρωτοτόμια, та право прворођеног детета;
право старешинства
πρωτοτομία, η први порођај (рађање)
πρωτότοκος, -η, -ο прворођени
πρωτοτυμία, η прототипски рад, оригинал-
ност, самобитност
πρωτότυπο, το оригинал, прототип:
*Μπορείς να διαβάξεις τον Ομηρο στο πρω-
τότυπο;* Можеш ли да читаш Хомера у
оригиналу?
πρωτότυπος, -η, -ο прототипски, оригина-
лан
πρωτοτυπώ, (ε), -τύπησα дати нешто ново,
дати прототип, бити оригиналан
πρωτοῦπνι, το први сан
πρωτοφάνερος, -η, -ο → πρωτοφάνης, -ής,
-ές невиђен, необичан, без преседана
πρωτόφαντος, -η, -ο → πρώιμος, -η, -ο →
προφαντός, -ή, -ό рани (плод), рано
сазрео
πρωτοφάνω, πρωτόφασα, -ασμένος стићи
први пут, стићи први
πρωτοχροιά, η Нова година, први дан
нове године, новогодишњи празник:
καλή ~ Срећна Нова година!
πρωτοχροιάτικα (*ἱрил.*) новогодишњег
дана, о Новој години
πρωτοχροιάτικος, -η, -ο новогодишњи: -α
δώρα новогодишњи дарови; -ες *ευχές* но-
вогодишње жеље
πρωτοψάλτης, ο први певач у цркви, хо-
ровођа, чувени певач родољубивих пе-
сама о слободи (Рига од Фере, Филип
Вишњић)
πρωτύτερα (*ἱрил.*) пре, раније, претходно,
најпре
πρωτυτερινός, -ή, -ό претходни, ранији,
старији
πρωτύτερος, -η, -ο претходни, прошли,
бивши
πταισμα, το мања кривица, прекршај,
грешка
πταισματοδικεῖο, το прекршајни суд

πταισματοδίκης, ο/η судија за прекршаје,
прекршајни судија
πταίω → φταίω
πταρμός, το → φτάρνισμα, το
πταρνίζομαι → φταρνίζομαι → φτερνίζομαι
πτελέα, η → φτελιά, η
πτέραρχος, ο почасни назив команданта
ваздушних снага Грчке
πτέρις, η → φτέρη, η
πτέρνα, η → φτέρνα, η
πтерνοκόπημα, το → φтерνοκόπημα, το
πтерνοκοπώ → φтерνοκοπώ
πτερό, το → φτερό, το
πτεροφόρος, -α, -ο који има перје, пернат;
крилат
πτεροφυΐα, η добијање перја, ницање перја,
ницање паперја
πτέρυγα, η → φτερούγα, η 1. крило (птица);
2. крило (зграде); 3. крило, фракција
(политичке партије); 4. крило (авиона)
πτέρωμα, το → φτέρωμα, το перје, обрас-
тање перјем
πτερωτός, -ή, -ό → φτερωτός, -ή, -ό пернат,
обрастао перјем
πτερωτή, η крилце, лопатица (на млинском
точку или турбини)
πτηνό, το птица
πτηνοτροφείο, το живинарник; узгајалиш-
те живине
πτηνοτροφία, η живинарство, гајење жи-
вине
πτηνοτροφικός, -ή, -ό живинарски
πτηνοτρόφος, ο/η живинар, узгајивач жи-
вине
πτήση, η, *ἱεν.* -ης → -εως лет; летење
πτητικός, -ή, -ό 1. летећи; 2. испарљив
πτίλο, το пахуља, пахуљица; паперје
πτιλωτός, -ή, -ό пахуљаст, паперјаст
πτεελίστρα, η цепна пљуваоница
πτύελο, το → πτύαλο, το пљувачка, испљу-
вак
πτελοδοχεῖο, το пљуваоница
πτυχή, η 1. бора, набор; 2. страна, аспект
πτυχίο, το диплома, сведочанство
πτυχιούχος, ο/η дипломац, специјалист
πτυχώ → πτυχώνω, πτύχωσα, -ώθηκα,
-ωμένος набирати, плисирати: -ομαι мр-
штити се, борати се
πτύχωση, η, *ἱεν.* -ης → -εως борање, мреш-
кање: ~ *του εδάφους* набирање тла
πτυχωτός, -ή, -ό намрешкан, наборан, из-
боран

πτύω → φτύνω

πτώμα, το леш, лешина; труп

πτωμαϊνή, η птомаин, лешински отров

πτωματικός, -ή, -ό лешински, лешни, мртвачки

πτώση, η, ἱεν. -ης → -εως 1. пад, падање, отпадање, колапс; 2. (ἱрам.) падеж: ~ αεροπλάνου пад авиона; ~ του οχυρού пад утврђења; ~ της κυβερνήσεως пад владе; ~ των τριχών της κεφαλής отпадање косе са главе; ~ της πίεσης, του πυρετού опадање притиска, температуре; ~ του δηναρίου пад вредности динара; αιτιατική ~ акузатив

πτωτικός, -ή, -ό падешки, променљив: τα πτωτικά променљиве речи

πτωχαίνω → φτωχαίνω

πτωχεία, η → φτώχεια, η

πτώχευση, η, ἱεν. -ις → -εως осиромашење, банкрот, банкротирање, стечај

πτωχευτικός, -ή, -ό банкрутски, стечајни: -ή διαδικασία стечајни поступак

πτωχεύω → φτωχεύω, -ώχευσα осиромашити, банкротирати

πτωχικά → φτωχικά (ἕριλ.) сиромашно, оскудно, сиротињски

πτωχικός, -ή, -ό → φτωχικός, -ή, -ό сиротињски, оскудан

πτωχοκομείο, το → φτωχοκομείο, το сиротињски дом, склониште; убожница, колиба, барака (радничка)

πτωχός, -ή, -ό → φτωχός, -ή → -ιά, -ό сиромашан, оскудан, бедан

πυγμαίος, -αία, -αίο пигмејски, мајушан, патуљаст

πυγμαχία, η бокс, песничење

πυγμαχός, ο/η боксер, песничар

πυγμαχώ, (ε), -μάχησα боксовати, песничати се

πυγμή, η песница, шака; сила, снага, моћ

πυγολαμπίδα, η → λαμπυρίδα, η свитац, кресница

пυελικός, -ή, -ό који се односи на телесне шупљине

пυελίτιδα, η (мед.) запаљење бубрежне шупљине

пυελογεννητικός, -ή, -ό који се односи на шупљине женских гениталних органа

пυелоκυστίτιδα, η (мед.) запаљење бубрега; циста на бубрегу

пυελοπεριτονίτιδα, η запаљење трбушне марамице (после запаљења бубрега)

пύελος, η трбушна шупљина, бубрежна шупљина

πυθαγόρειος, -α, -ο питагорејски

πυθικός, -ή, -ό → πύθιος, -ια, -ιο питијски

пύθιος, -ια, -ιο → πυθικός, -η, -ο

πυθμένας, ο дно (бурета, мора, реке, бунара)

πυκνοκατοικημένος, -η, -ο густо насељен

πυκνόμετρο, το мерач густине, пикнометар

πυκνός, -ή, -ό густ, збијен: -ά μαλλιά густа коса; -ό πλήθος густа (збијена) гомила; -ός πληθυσμός густа насељеност; - στις -ές γραμμές у густим (збијеним) редовима; -ή ομίχλη густа магла; -ό σκοτάδι густа помрчина (тама)

πυκνότητα, η густина, згуснутост

πυκνόφυλλος, -η, -ο са густим лишћем, лиснат, бујан

πυκνοφυτεμένος, -η, -ο густо посађен (зацејан)

πυκνώνω, πύκνωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. згуснути, учестати; 2. сабити, збити, попунити: πυκνώνω τις γραμμές збити редове; - Πύκνωσα τις επισκέψεις μου στο σπίτι του. Учестао сам са посетама његовој кући.

πύκνωση, η → πύκνωμα, το згушњавање, збијање, сабијање

πυκνωτής, ο згушњивач, кондензатор

πυκνωτικός, -ή, -ό згушњавајући, кондензаторски

пύλη, η велика врата, порта, славолук: ~ του Αδριανού Хадријанов славолук (у Солуну); - οι Πύλες του Αδη врата пакла; η Υψηλή ~ Висока порта (султанов двор у Цариграду)

πυλώματα, τα стомачни болови због колитиса

πυλώνας, ο портал, велики свечани улаз у храм (двор); пилон

πυλωρικός, -ή, -ό који припада отвору ка дванаестопалачном цреву

πυλωρός, ο 1. вратар, чувар; 2. отвор који води у дванаестопалачно црево

πυξάρι, το → πύξος, ο → πυξарιά, η шимшир

πυξίδα, η 1. компас, бусола; 2. кутијица од шимшировог дрвета

пύο, το гној

πυροσφαίρια, τα гризлица, израслина из
 које се развија чир
 πυρ, το, ἱεν. -ός, μн. πυρά 1. ватра, огањ;
 2. паљба: Πυρ! Ватра! Паљба!; – μετα-
 ξύ δυο πυρών између две ватре; – δια-
 σταυρούμενα πυρά унакрсна паљба
 πύρα, η → πυράδα, η → πύρη, η топлина,
 врућина, зрачење
 πυράκανθα, η врста биљке из породице
 ружа
 πυρακτώνω, πυρακτώσα, -ώθηκα, -ωμένος
 поруменети од тоpline, порудити, рас-
 калити, зажарити, усијати
 πυρακτώση, η, ἱен. -ης → -εως 1. руменило;
 2. жар, жарење, усијавање
 πυραμίδα, η пирамида
 πυραμιδικός, -ή, -ό → πυραμιδοειδής, -ής,
 -ές → πυраμοειδής, -ής, -ές пирамида-
 лан
 πυρασφάλεια, η противпожарно обез-
 беђење
 πυρασφαλιστικός, -ή, -ό противпожарни,
 ватрогасни
 πύραυλος, ο ракета, пројектил
 πυργί, το → πυργίσκος, ο тврђавица, ку-
 лица
 πυργοδεσπότης, ο, ж. -δέσποινα, η средњо-
 вековни господар тврђаве
 πύργος, ο кула, утврђење, утврђени дво-
 рац, пирг; шах. топ, кула
 πυργώνω, πύργωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. са-
 зидати кулу, утврдити, оградити беде-
 мом; 2. увеличавати
 πυреίο, το → σπέρτο, το шибица
 πυретικός, -ή, -ό 1. грозничав; 2. узбуђен,
 узрујан
 πυρέτιο, το лака, слаба грозница, ниска
 температура
 πυρετοθεραπεία, η метод лечења високом
 температуром, термотерапија
 πυρετός, ο температура, грозница, „ватра“:
 τυφοειδής ~ трбушни тифус; κίτρινος ~
 жута грозница; πολιτικός ~ политичка
 грозница; – Εχω πυρετό. Имам грозницу
 (температуру).
 πυρετώδης, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, μн. -είς,
 -ή грозничав, узбуђен, врло активан
 πυρίνα, η запаљива материја из маслино-
 вих језгри, коштица
 πυρίνας, ο језгра, језгро, коштица, нук-
 леус
 πυρηνέλαιο, το уље из коштица

πυρηνικός, -ή, -ό нуклеарни: -ή φυσική,
 ενέργεια, βόμβα нуклеарна физика, енер-
 гија, бомба; -ός πόλεμος нуклеарни рат
 πυριγενής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, μн. -είς,
 -ή → πυρογενής, -ής, -ές ватрени, вул-
 кански, еруптивни, у ватри рођен
 πυρίκαυστος, -η, -ο изгорео, сагорео
 πυρίμαχος, -η, -ο отпоран на ватру, ватро-
 сталан
 πύρινος, -η, -ο ватрен, жарки, врео
 πυριόβολο, το → приόβολο, το кремен, бе-
 лутак, чакмак
 πυρίτιδα, η → μπαρούτι, το барут
 πυριτιδαποθήκη, η барутана
 πυριτιδοποιία, η производња барута
 πυριτικός, -ή, -ό силицијумски: -ό οξύ си-
 лицијумска киселина
 πυρίτιο, το силицијум
 πυриаγία, η пожар
 πυροβασία, η ходање по ужареном угљевљу
 (у неким крајевима Грчке). Тај ритуал се
 изводи на празник Светог Константина
 – Анастенирије (Самотраки)
 πυροβάτης, ο који хода по ватри, по ужа-
 реном угљевљу, анастенирис
 πυροβολарχία, η артиљеријска јединица
 под командом капетана, батерија
 πυροβολείο, το топовска кула на ратном
 броду
 πυροβόληση, η топовска паљба
 πυροβολητής, ο артиљерац, тобџија
 πυροβολικό, το артиљерија
 πυροβολικός, -ή, -ό артиљеријски
 πυροβολισμός, ο отварање артиљеријске
 ватре, пуцање, канонада
 πυροβόλο, το назив за ватрено оружје; топ,
 пушка
 πυροβολώ, (ε), -βόλησα, -ήθηκα, -ημένος
 отварати ватру, пуцати из ватреног
 оружја
 πυρογραφία, η гравирање усијаним пред-
 метом
 πυροδότηση, η сагоревање
 πυροδότης, ο гравер усијаним предметом
 πυροδοτώ, (ε), -δότησα, -ήθηκα, -ημένος
 дати ватру, опалити, упалити фитиљ
 (на старинском топу), распалити, рас-
 пламсати
 πυρολάτρης, ο, ж. -ισσα, η обожавалац ват-
 ре
 πυρολατρία, η обожавање ватре
 πυρόλιθος, ο кремен, силикат

πυρολουσίτης, ο манганов диоксид, пиро-
лузит
 πυρομανής, ο/η пироман
 πυρομανής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, μн.
-είς, -ή пиромански, распаљујући
 πυρομανία, η пироманија
 πυρομαντεία, η врачање, прорицање гле-
дањем у пламен
 πυρομαχικά, та муниција
 πυρομετρία, η мерење врло високих тем-
пература
 πυρόμετρο, το пирометар
 πυροκαθής, ο → πυρόπληκτος, ο погорелац
 πυροπαθής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, μн.
-είς, -ή → πυρόπληκτος, -η, -ο погорео
 πυροσβεστήρας, ο ватрогасни апарат, гаси-
ло, уређај за гашење
 πυροσβέστης, ο ватрогасац
 πυροσβεστικός, -ή, -ό ватрогасни
 πυροστάτης, ο сталак, треножац за котао,
саџак
 πυροστιά, η → πυροστάτης, ο
 πυροσφαίρα, η пиросфера
 πυροτέχνημα, το пиротехника, пиротех-
ничка средства
 πυροτεχνουργός, ο пиротехничар
 πυροφάνι, το снажна рибарска светиљка за
ноћни лов у мору, свићарица
 πυροφόρος, -α, -ο светлећи
 πυρπολώ, (ε), -πόλησα, -ήθηκα, -ημένος за-
палити, потпалити
 πυрρίχη, η ратничка игра
 πυрρός, -ά, -όν румен, боје ватре, црвен
 πυρσός, ο буктиња, бакља, луч
 πύρωμα, το жарење, каљење, загревање
 πυρώνω, πύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος зажари-
ти, распалити, раскалити

πύρωση, η, ἱен. -ης → -εως жарење, рас-
пальивање, каљење
 πυρωτικός, -ή, -ό запаљив, жесток; πυρω-
τικό, το жестоко пиће
 πυτζάμα, η → πιτζάμα, η
 πυτιά, η сириште
 πυώδης, -ης, -ες, ἱен. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η
гнојни, загнојен, гнојав
 πωγωνάτος, -η, -ο брадат, длакав, космат,
рутав
 πώληση, η → πούληση, η продаја
 πωλητήριο, το уговор о продаји
 πωλητής, ο, ж. -ήτρια, η → πουλητής, ο про-
давац
 πώλος, ο → πουλάρι, το
 πωλώ, (ε) → πουλώ
 πώμα, το поклопац, запушач, чеп
 πωματίζω, πωματίσα, -ίστηκα, -ισμένος за-
пушити, зачепити
 πωματισμός, ο → πωματίσμα, το зачепља-
вање, прекривање (газом)
 πωρί, το → πουρί, το
 πωρόλιτος, ο седра, туф, шупљикав (поро-
зан) камен
 πωρώνω, πώρωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. ока-
менити; 2. постати морално неосетљив;
3. оуглати (постати неосетљив)
 πώρωση, η 1. морална неосетљивост;
2. оуглавање
 πώς (ἕрил.) како, на који начин
 πως (св.) да, као, што: *Εμαθα πως έφυγες
γρήγορα.* Сазнао сам да си брзо отишао.
– *Κατά πως έμαθα, δεν πήγες στη συγιέ-
ντρωση.* Као што сам сазнао (чуо), ниси
отишао на састанак.

Ρ, ρ

Ρ, ρ, седамнаесто слово алфабета; као бројчани знак: ρ' = 100, ρ = 100 000
ραβαῖσι, το (*иур.*) забава, гозба, забављање, провод
ραβανί, το (*иур.*) колач од брашна, јаја, маслаца и шећера
ραβασάκι, το љубавно писмо
ραββί, ο → **ραβί, ο**
ραββινός, ο → **ραβίνος, ο**
ραβδί, το → **ραβδιό, το** штап, палица, батина, шиб
ραβδιά, η батинање, шибанье
ραβδιζω, ράβδισα, -ίστηκα, -ισμένος батинати, шибати, ударати; мотком отресати (воћке са дрвета)
ράβδισμα, το → **ραβδισμός, ο** батинање, шибанье, ударац батином
ραβδιστήρα, η дугачак штап за стресање воћки са дрвета, мотка, притка
ραβδομαντεία, η → **ραβδοσκοπία, η** рашљарство
ραβδομάντης, ο → **ραβδοσκόπος, ο** рашљар
ράβδος, η штап, палица (нпр. епископска)
ράβδωση, η 1. ужлебљење, бразда; 2. канелира
ραβδωτός, -ή, -ό ужлебљен, издубљен упередним линијама
Ραβέννα, η Равена, град у Италији
ραβέντι, το (*бои.*) равен
ραβί, ο (*јевр.*) → **ραββί, ο** господин, учитељ, рабин
ραβίνος, ο → **ραββίνος, ο** рабин, јеврејски свештеник
ράβω → **ράφτω, έραψα, ράφτηκα, ραμμένος** шити, пришити, зашити: *Ο γιατρός έραψε το τραύμα.* Лекар је зашио рану. – *Ράβω ένα κουστούμι και πάω να κάνω πρόβα.* Шијем један костим и идем на пробу.

ράγα, η → **ρώγα, η** 1. зрно (грожђа, грашка и сл.); 2. брадавица на дојци
ραγάδα, η пукотина, напрслина, прорез, напуклина
ραγδαίος, -α, -ο, ἱριλ. -α брз, нагао, жесток, плаховит, буран; силан, моћан
ραγιαδισμός, ο → **δουλικότητα, η** покорност, послушност, ропско понашање
ραγιάς, ο (*иур.*) раја: *δουλεύω σα* ~ радити као црнац, црнчити
ρα(γ)ίζω, ρά(γ)ισα, -ίστηκα, -ισμένος пукнути, напрснути, разбиати, сломити; – *μου ράγισε την καρδιά* сломила ми је срце
ράγισμα, το прскање, пуцање, разбијање
ραγολόγημα, το брање заосталих зрна грожђа; пабирчење
ραγολογώ, (ε), -λόγησα брати заостала (последња) зрна грожђа; пабирчити
ραγού, το (*франц.*) „рагу“, врста јела од меса и поврћа
радиενέργεια, η радиоактивност
радиенерγός, -ή, -ό радиоактиван
ραδίκι, το (*ишл.*) маслчак
радинός, -ή, -ό → **λεптоκαμωμένος, -η, -ο** витак, танак, нежан, танан
радинότητα, η виткост, тананост, нежност
ράδιο, το → **радиόφωνο, το** радио
ράδιο, το радијум
радиоακρόαμα, το радиопријем
радиоγραμμόφωνο, το радиограмофон
радиоγράφημα, το радиограм
радиоγραφία, η → **ακτινογραφία, η** радиографија, снимање X-зрацима, рендгенологија
радиоγωνιόμετρο, το радиогониометар
радиоηλεκτρολογία, η радиоелектрологија
раδιοθεραπεία, η радиотерапија
радиоϊσότοπο, το радиоизотоп
радиολογία, η рендгенологија
радиολόγος, ο/η рендгенолог

радиоπυξίδα, η ραδιοкомпас у авиону
 ραδιοσκηνοθεσία, η радио игра, драмска емисија
 ραδιοσταθμός, ο радио-станица
 ραδιοτηλεγράφημα, το ραдиотелеграм
 ραδιοτηλεγραφία, η ραдиотелеграфија
 ραδιοτηλεσκόπιο, το ραдиотелескоп
 ραδιοτηλέφωνο, το ραдиотелефон
 ραδιουργία, η сплетка, интрига
 ραδιούργος, -α, -ο сплеткар, интригант
 ραдиουργώ, (ε), ραдиούργησα сплеткарити, интригирати
 ραδιοφάρος, ο ραдиофар
 ραδιοφωνία, η ραдиофонија
 ραδιοφωνικός, -ή, -ό ραдиофонски
 ραдиόφωνο, το → ράδιο, το
 ραδιοχημεία, η ραдиохемија
 ραζακί, το → ροζακί, το врста грожђа (розаки)
 ραθυμία, η равнодушност, немар, небрига, нехај, лењост
 ράθυμος, -η, -ο лењ, немаран, нехајан
 ραθυμώ, (ε), ραθύμησα бити лењ, ленствовати, бити немаран
 ραιγιόν, το → ρεγιόν, το вештачка свила, рајон
 ρаїїζω → ρа(γ)іζω
 ραίνω, έρρανα посипати (капима, цвећем)
 ρακένδυτος, -η, -ο дроњав, офуцан
 ρακέτα, η (иџал.) рекет (за тенис, пинг-понг)
 ραић, η → ρаиі, το ρакија
 ρакопότηηρο, το чашица за ρакију, ρакијска чашица
 ρакоπουλειό, το ρакициница
 ρакопώλης, ο продавац ρакије
 ράκιος, το → кουρέλι, το крпа, дроњак, похабано и закрпљено одело
 ράли, το (енїл.) рели, ауто-такмичење
 ράλλος φίλυδης, ο → νερόκοτα, η
 ρамаζάνи, το (иџур.) рамазан, месец строгог поста код муслимана
 ράμμα, το конац за шивење: *Εχω ράμματα για τη γούνα σου.* „Имам ја конац и за твоју бунду“ (спремам се да ти узвратим ружан поступак).
 ράμνος, ο → ράμνο, το → παλιούρι, το врста биљке
 ρамоλής, ο → ρамоλί, το који пати од старачке сенилности, излапенко
 ρамоλιμέντο, το старачка сенилност
 ρамоλίρισμα, το сенилење

рамоλίρω, ρамоλίρισα посенилити, излапети
 ράμπα, η (франц.) 1. рампа; 2. ред светилки у подножју сцене
 ρаμφίζω, ράμφισα кљуцати
 ράμφισμα, το кљуцање
 ράμφος, το кљун
 ρανίδα, η кап, капљица
 ρανтάρ, το (енїл.) радар
 ρанτεβού, το (франц.) рандеву, унапред уговорени састанак
 ράντζο, το 1. пољски кревет на преклапање; 2. ранч
 ρантіζω, ράντισα, -ίστηκα, -ισμένος прскати, шкροпити
 ράντισμα, το → ρанτισμός, ο прскање, шкροпљење
 ρанτιστήρας, ο → ρанτιστήρι, το прскалица; шкροпило
 ραпáni, το → ρεпáni, το ротквица
 ρапίζω, ράπισα → мпaтσίζω ошамарити, плъуснути
 ράπισμα, το шамарање, плъускање
 ρапóрто, το (иџал.) рапорт, извештај
 ράπτης, ο → ράφτης, ο
 ρаптиκά (џрил.) шијући,
 ρапτικός, -ή, -ό кројачки, шивачки
 ρапτός, -ή, -ό → ρаφτός, -ή, -ό
 ρапτομηχανή, η шиваћа машина
 ρаσιонаλισμός, ο (лаиџ.) рационализам
 ράσο, το (лаиџ.) мантија: *Το ράσο δεν κάνει τον παππά.* „Мантија не чини попа.“
 ρасоφóρος, ο ρасофор, мантијаш, који носи мантију
 ράτσα, η (иџал.) ρаса, сој, пасмина, род
 ρаτсисτιικός, -ή -ό ρасни
 ρаφανίδα, η дивља ротква
 ρафеίο, το кројачница; кројачки салон
 ρаφή, η шав
 ράφι, το ρаф, полица, сталажа: *Εμεινε στο ράφι.* „Остала је на полици“ (неудата).
 ρафинάρω, ρафинάρισα, -ίστηκα, -ισμένος (франц.) прочишћавати, рафинирати
 ρафинάτος, -η, -ο прочишћен, рафиниран, рафинисан
 ρаφτάδικο, το → ρаφείο, το кројачница
 ράφτης, ο, ж. ράφτρα, η кројач
 ρаφτικά, та накнада за кројење и шивење
 ρаφτόπουλο, το, ж. -ούλα, η кројачки помоћник, млади кројач
 ρаφτός, -ή, -ό шивен

ράφτω → ράβω

ραχάτι, το (αραι.) → ανάπαυση, η → χουζούρι, το одмор, одмарање, опуштање, пландовање

ραχατεύω, ραχάτεψα одмарати се од посла, пландовати, дембелисати

ραχατλής, ο који воли да се одмара, да не ради, да пландује, дембел, лењивац

ράχη, η → νώτα, та → πλάτη, η леђа, грбача, кичма; гребен: Του γύρισε τη ράχη. Окрепуо му је леђа. – Τους έχει όλους στη ράχη του. Све их носи на својој грбачи. – Ράχη σε ράχη περπατεί, λημέρι σε λημέρι. Гребен за гребеном пролази, станиште за стаништем. – Δείξε μας τη ράχη σου! Покажи нам леђа!

ραχιαλγία, η (μεδ.) бол у кичменом стубу

ραχίτιδα, η → ραχитисμός, ο рахитис, неправилан развитак и раст кичме

ραχитиός, -ή, -ό рахитичан

ραχοκοκαλιά, η → ραχοκόκαλο, то кичмени стуб

ραχούλα, η мали гребен, гребенчић

ράψιμο, то шивење

ραψωδία, η 1. рапсодија, поема; 2. део епа (одељак, певање): η „Γαλάζια ραψωδία“ του Γκέρσουιν Гершвинова „Рапсодија у плавом“; – η πρώτη ραψωδία της Ιλιάδας прво певање Илијаде

ραψωδός, ο епик, рапсод, писац епова, епичар: Ο Ομηρος είναι ο μεγαλύτερος ραψωδός. Хомер је највећи епичар.

ρε, то (нейром.) нота солмизације, „ре“ (де) ре (узв.) бре!

реализμός, ο (лаи.) реализам

реалистής, ο, ж. -ίστρια, η реалист(а)

реалистικός, -ή, -ό, урил. -ά реалистичан

реβανί, то (иур.) → раβανί, то

реβεγιόν, то (франц.) Бадње вече код католика

Реβэка, η Ребека, јеврејско женско име

реверэнтца, η (ишл.) дубоки поклон, реверанс

реβизионισμός, ο (франц.) ревизионизам

реβизионистής, ο ревизионист(а)

реβίθι, то сланутак, наут (плод)

реβιθιά, η сланутак, наут (стабљика)

реβόλβερ, то (енл.) револвер

ρέβω, έρεψα истопити, исцрпсти, ослабити

реγάλο, то (ишл.) → ριγάλο, то поклон, дар, напојница

реγιόν, το вештачка свила, рајон

ρέγκα, η харинга

ρέγομαι → ορέγομαι

ρέγουла, η (лаи.) ред, пропис, регула

реγουлάρисμα, το → ρύθμιση, η сређивање, регулисање

реγουлάρω, -άρισα, -ισμένος сређивати, регулисати

реζέρβα, η (ишл.) резерва

резербуар, то резервоар

реζές, ο шарка

реζίлема, то → εξευτελισμός, ο исмевање, понижавање

резиλεύω, резилеψα, -εύτηκα, -εμένος исмевати, понижавати

реζίλης, ο посрамљен и исмејан човек

реζίли, то → реζιλίκι, то исмевање, понижавање

рејθρο, то → ρυάκι, то каналчић, јарак

реји, то врес, вресак

реиáζω, рекаζα → -ασα грактати, крештати

рекаσμα, то → рекаσμός, ο грактање

реκβιεμ, то (енл.) реквијем

рекλάμα, η (франц.) реклама

рекламáρω, -άρισα → -άмара рекламирати

рекламаτζής, ο, ж. -ού, η мн. -ήδες, који свраћа пажњу на себе, рекламаторски, атрактиван

рекóρ, то (франц.) највећи успех, рекорд: καταρρίπτω ένα ~ оборити рекорд; δημιουργώ νέο ~ поставити нови рекорд; κατέχω το ~ држати рекорд

ρέκτης, ο одлучан, активан, одрешит

ρέλι, то руб, поруб

релиáζω, релиασα, -άστηκα, -ασμένος порубити

ρέλιασμα, то рубљење, порубљивање

ρέμα, то → реύμα, то струја, ток, корито бујице

реμάλι, то (арай.) пропалица, ништарија

реματιά, η → χαράδρα, η бујица; корито брзог потока, вододерина

ремаτισμός, ο → ρευματισμός, ο

реμβáζω, реμβασα маштати, сањарити

реμβασμός, ο → ρέμβη, η маштање, сањарење

реμβώδης, -ης, -ες, ιен. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η маштарски, сањарски: Οι ρομαντικοί ποιητές είναι πάντα ρεμβώδεις. Романтичарски песници су увек сањари.

ρεμούλα, η (ιῦαλ.) → λειλασία, η πљачкање, пустошење, отимање
 ρεμούλια, η → ρυμούλια, η
 ρεμπελεύα, ρεμπέλεψα бити немаран, не поштовати ред, беспосличарити, ленчарити, бадаваџисати
 ρεμπελιό, το неуредност, беспосличарење, лењствовање, бадаваџилук, разузданост
 ρέμπелος, -η, -ο неуредан, нередован, немаран, лењ, разуздан, расипнички, бадаваџијски
 ρέμπелος, ο → αντάρτης, ο револуционар, партизан, бунтовник
 ρεμπесиές, ο (ιῦур.) → ρεμπέτης, ο, ж. ρεμπέτισσα, η 1. ленштина, бадаваџија, нерадник; 2. композитор или извођач рембетских песама
 ρεμπέτιο, το врста грчке народне песме
 ρεμπέτιος, -η, -ο лењ, безвољан, назадан
 ρεμπτούμπλια, η → ρεπούμπλια, η (ιῦαλ.) филцани шешир широког обода
 ρεντιγικότα, η (ενίλ.) реденгот
 ρεοστάτης, ο реостат
 ρεπάνι, το → ραπάνι, το
 ρεπερτόριο, το (λαῖι.) репертоар, списак представа
 ρεπό, το одмор, нерадни дан
 ρεпортáζ, το (φранц.) репортажа
 ρεπόρтер, ο (ενίλ.) репортер
 ρεπούμπλια, η → ρεμπούμπλια, η
 ρεπουμπλιαάνοι, οι републиканци
 ρεпрίζ, το убрзање
 ρεσάλτο, το (ιῦαλ.) напад, јуриш, атак (ради освојења брода)
 ρεσιτάλ, το (φранц.) рецитал
 ρέστος, -η, -ο остали, преостали: ρέστα, τα остатак, ресто (нпр. новца), кусур
 ρετάλι, το (ιῦαλ.) остатак тканине, рестл
 ρετιρέ, το (φранц.) → εσοχή, η увученост; стан на последњем спрату, увучен, са терасом, обично најскупљи
 ρετούς, το (φранц.) ретуш
 ρετουσάρω, -άρισα, -ίστηκα, -ισμένος ретуширати, дотеривати (слику)
 ρετρό, το (φранц.) повратак, враћање на старо (нῖр. мода)
 ρετσέλι, το (ιῦαλ.) врста слаткиша са сирупом

ρετσίνα, η рецина, врста вина са мирисом смоле четинара: Μερικές ταβέρνες έχουν και σήμερα ωραία ρετσίνα βαρελήσια. Неке таверне и данас имају лепу рецину из буради.
 ρετσινάτο, το → ρετσίνα, η
 ρετσινάτος, -η, -ο смоласт; који мирише на биљну смолу
 ρετσίνι, το → ρητίνη, η јелова смола
 ρετσινιά, η 1. мрља од смоле; 2. клевета, оговарање
 ρετσινόλαδο, το рицинусово уље
 ρεύμα, το → ρέμα, το
 ρευματαλγία, η (μεδ.) бол проузрокована реумом, реуматични бол
 ρευματικός, -ή, -ό реуматичарски
 ρευματισμοί, οι реуматизам (ређе се изражава у једнини као: ρευματισμός, ο)
 ρεύομαι, ρεύτηκα подригивати
 ρεύση, η → ροή, η отицање, изливање, цурење, полуџија
 ρευστοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος претварање у течно стање
 ρευστός, -ή, -ό течан, флуидан, непостојан, жидак
 ρευστό, το стање течно, флуидно; житко, нешто што је по волумену нестабилно
 ρευστότητα, η течност, флуидност; несталност, нестабилност
 ρεύω → ρέβω
 ρεφενές, ο (ιῦур.) заједнички трошкови, подела трошкова
 ρεφορμισμός, ο (λαῖι.) реформизам
 ρεφορμιστής, ο, ж. -ίστρια, η реформист(а)
 ρεφρέν, το (νεῦром.) → επωδός, ο, → ρεφραίν, το припев, рефрен
 ρέψιμο, το подригивање
 ρέω, έρρευσα тећи, изливати се: Το αίμα έρρεε ασταμάτητα από την πληγή του. Крв је текла без престанка (заустављања) из његове ране.
 ρήγας, ο, ж. -ισσα, η 1. краљ, краљица; 2. карта са ликом краља
 ρηγάτο, το → βασιλείο, το → βασιλική εξουσία, η краљевство, краљевска (царска) власт
 ρήγμα, το → ράγισμα, το пукотина, напрслина, просек, продор

ρηγόπουλο, το, ж. ρυγοπούλα, η принц, принцеза, краљевић

ρήμα, το глагол: ~ ενεργητικό, παθητικό глагол активни, пасивни (трпни); ~ ομαλό, ανώμαλο глагол правилни, неправилни; ~ μεταβατικό, αμετάβατο глагол прелазни, непрелазни

ρήμαγμα, το → **ρήμασμα, το** пустошење, уништавање, оштећивање

ρημαγμένος, -η, -ο разорен, опустошен

ρημάδι, το → **ρημαδιό, το** развалина, руина, рушевина, уништење; сиротиња

ρημαδιακός, -ή, -ό разваљен, уништен, упропашћен

ρημάζω, ρήμαξα, -άχτηκα, -αγμένος опустошити, упропастити, уништити, опљачкати, разорити, срушити

ρηματικός, -ή, -ό усмени, вербални, глаголски: *ρηματική διακοίνωση του πρεσβευτή της Αγγλίας* усмена нота амбасадора Енглеске; – *То γραφτός -ή, -ό είναι ρηματικό επίθετο.* „Писан“ је глаголски придев.

ρήξη, η пукотина, напрслина, разбијање, ломљење; свађа, сукоб: *Η αιμορραγία προήλθε από ρήξη κάποιου αγγείου.* Крволиптање је настало због прскања неког крвног суда. – *Ηρθαν σε ρήξη για οικονομικά ζητήματα.* Дошли су у сукоб око имовинских питања.

ρηξικέλευθος, -η, -ο предузимљив, сналажљив

ρήσι, η → **ρητό, το**

ρητινεύω, ρητίνευσα сакупљати смолу са бора и јеле, смоларити

ρητίνευση, η сакупљање смоле, смоларење

ρητίνη, η смола из боровине и јеле

ρητινίτης, ο → **ρετσινάτο, το** вино са мирисом смоле четинара

ρητό, το максима, сентенца, изрека, пословица

ρήτορας, ο говорник, ретор

ρητορεία, η вештина говорења, говорништво, реторика

ρητορεύω, -όρευσα → **αγορεύω** говорити, излагати, пледирати

ρητορική, η реторика

ρητορικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά говорнички, реторички

ρητός, -ή, -ό, ἱрил. -ά изричит, категоричан, прецизан, експлицитан

ρήτρα, η одредба, члан, клаузула

ρηχά, τα плитке воде, плићаци: *Πνίγεται στα ρηχά νερά.* Дави се у плићаци („у чаши воде“).

ρηχός, -ή, -ό плитак: -ά νερά плитке воде; -ό πιάτο плитак тањир; – *Τα νοήματα στο ποίημά σου είναι πολύ ρηχά.* Мисли у твојој песми су врло плитке.

ρίγα, η (λαϊμ.) 1. лењир, равнало; 2. исцртаност правим линијама; избразданост

ριγάλο, το → **ρεγάλο, το**

ρίγανη, η врста зачина, оригано

ριγέ (φρανц.) → **ριγωτός, -ή, -ό** исцртан, избраздан, на штрафте

ρίγος, το дрхтавица, језа

ριγώ, (ε), ρίγησα (за)дрхтурити, осећати језу, жежити се

ριζώνω, ρίγωσα, -ωμένος исцртавати правим линијама, браздати

ριγωτός, -ή, -ό → **ραβδωτός, -ή, -ό** → **ριγέ** исцртан, избраздан

ρίζα, η корен, основа, подножје: *ρίζες του δέντρου* корење дрвета; – *ρίχνω ρίζες* пустити корење; – *Στη ρίζα του βουνού υπήρχε μια πηγή.* У подножју брда налазио се један извор. – *Ρίζα του 16 είναι το 4.* Корен из 16 је 4.

ρίζидιο, το коренчић, коренак

ρίζιάρης, ο, ж. -α, η коренит, срећан човек

ρίζιári, το сваки предмет који се баца у стајаћу воду (бунар, фонтану и сл.) ради испуњења жеље, белег

ρίζικό, το судбина, удес, коб

ρίζικός, -ή, -ό коренски, коренит, радикалан

ρίζό, το → **ρίζοβούни, το** подножје брда

ρίζοβολώ, (α), -βόλησα пустити корење, укоренити се

ρίζοβούни, το → **υπώρεια, η**

ρίζολογώ, (ε), -λόγησα сакупљати корење биљака; чупати коров

ρίζοευρίτιδα, η → **ρίζίτιδα, η (мед.)** запаљење леђних нерава

ρίζοσπάστης, ο радикал(ац), иницијативан, иноваторски, радикалан човек

ρίζοσπαστικός, -ή, -ό радикалан, иноваторски, модеран

ρίζοσπαστισμός, ο радикализам, иноваторство, коренитост

ρίζωμα, το → **ρίζωση, η** укореењивање

ρίζώνω, ρίζωσα, -ώθηκα, -ωμένος пустити корење, укоренити

ρίμα, η, *мн.* ρίμες, *οι* слик, рима
 ριμαδόρος, *ο, ж.* -а, η стихотворац, који
 пише у стиховима, у римама
 ριμάρω, ριμάρισα → -ара писати стихове у
 рима-ма, у слику
 ριμάτα, η дугачка поема у римованим сти-
 ховима
 ρινγх, *то* (*енїл.*) ринг
 ρινί, *то* турпија
 ρинίζω, ρиниса, -ισμένος турпијати
 ρиникός, -ή, -ό носни, назални
 ρинисμα, *то* струготина од турпијања,
 опилъци
 ρинисμός, *ο* (*мед.*) говорење кроз нос због
 прехладе
 ρинίτιδα, η (*мед.*) запаљење носне слузни-
 це
 ρινόκερος, *ο* носорог, риноцерос
 ρиноλογία, η ρинологија, грана медици-
 не која проучава обољења носа и нос-
 не шупљине
 ριнологός, *ο/η* ринолог
 ρинорраγία, η крварење из носа
 ρиноскоπηση, η ρиноскопија
 ρинофарγγίτιδα, η запаљење грла и нос-
 не шупљине
 ρινόφωνος, -η, -ο који има назални глас,
 који говори и пева кроз нос
 ριξία, η количина барута за једно пуњење;
 хитац
 ρίξιμο, *то* бацање, хитање, пуцање, отва-
 рање ватре
 ριπή, η пуцањ, хитац, трег, магновење: *εν*
 ~ *οφθαλμού* (*изр.*) за трен ока; – *Ακού-*
στηκαν ριπές αυτομάτων. Чули су се пу-
 цњи из аутомата.
 ριπίζω, ριπισа, **1.** дувати, распирити (ват-
 ру); **2.** раздражити
 ριπολίνη, η брзосушећа сјајна уљана боја
 ρίχνω, έριξα, -ίχτηα, -ιγμένος бацити, наср-
 нути, порушити, поринути, оборити: *То*
’ριξαν το σπίτι και χτίζουν πολυκατοικία.
 Срушили су кућу и зидају вишеспрат-
 ницу. – *Οι διαδηλωτές έριχναν τούβλα*
στους αστυφύλακες. Демонстранти су
 бацали црепове на полицију. – *Του ’ριξε*
και τον άφησε στον τόπο. Убио га је и ос-
 тавио да лежи. – ~ *φως* бацити светло
 (расветлити, објаснити); – *Εριξε το παι-*
δί. Побацила је дете. – *το* ~ *έξω* забавити
 се, оставити бриге и обавезе; – *То έρι-*
ξε στο πιотό. Бацио се у пиће (почео да

се опија). – *То ζήτημα αυτό θα ρίξει την*
κυβέρνηση. Ово питање обориће владу.
 – *Ρίχνει το σφάλμα σε μένα.* Баца криви-
 цу на мене. – *Ρίχνω πλοίο στη θάλασσα*
(καθελκύω). Поринути брод у море. –
Τα έριξε όλα επάνω μου. Ставио је све на
 мој рачун. – -ομαι бацити се, обрушити
 се, насрнути; – *Τα σκυλιά μας ρίχτηκαν*
με μανία. Пси су бесно насрнули на нас.
 – *Ρίχνεται σε κάθε γυναίκα που γνωρίσει.*
 Насрће на сваку жену коју упозна. – *Ρί-*
χτηκε στη μελέτη. Бацио се на учење. ~
άγκυρα бацити сидро, усидрити се; ~
λάδι στη φωτιά доливати уље на ватру
 ρίψη, η бацање, лансирање, поринуће, про-
 јекција
 ριψοκινδυνεύω, -κινδύνεψα → -κινδύνευσα
 рескирати, хазардирати, препустити се
 срећном случају
 ριψοκίνδυνος, -η, -ο хазардни, авантурис-
 тички, храбар, одважан
 ρόβι, *то* врста грашка
 ροβίθι, *то* → ροβιθία, η → ρεβίθι, *то* →
 ρεβιθία, η
 ροβολώ, (α), -βόλησα спуштати се нагло,
 сјурити се (низбрдо)
 ρόγα, η (*λαϊκ.*) плаћање, накнада, трошак
 ρογιάζω, ρογιάσα узети некога за рад уз
 накнаду, унајмити
 ρόγχος, *ο* ропец, крклање: *επιθανάτιος* ~
 самртни ропец
 ρόδα, η (*иштал.*) точак, котач, коло
 ρόδακας, *ο* украс од гипса или камена у об-
 лику руже
 ρодаκινία, η бресква (стабло)
 ροδάκινο, *то* бресква (плод)
 ροδαλός, -ή, -ό ружичаст, румен
 ροδάνι, *то* чекрк, витло: *Η γλώσσα της πάει*
ροδάνι. (*изр.*) Језик јој ради као витло
 (брбља).
 ροδέλα, η увртач, стезач
 ροδέλαιο, *то* ружино уље
 ρόδι, *то* → ροίδι, *то* → ροίδο, *то* нар, шипак,
 гранат (плод): *Τα ’κανες ροίδο.* Шипак си
 учинио. (Ништа ниси постигао.)
 ροδιά, η → ροϊδιά, η нар, шипак (стабло)
 ροδιακός, -ή, -ό родоски, који се односи на
 острво Родос
 ροδίζω, ρόδισа, -ισμένος црвенити, руме-
 нити; рудити: *Αρχισε να ροδίζει (το πρωί).*
 Почело је да руди (јутро).

ρόδιнос, -η, -ο 1. сачињен од ружа; 2. ружичаст: *Та βλέπει όλα ρόδινα.* Све види ружичасто.

ρόδισμα, то руменило, руменост

родίτης, ο врста грожђа

родίτικος, -η, -ο родоски, са острва Родос

ρόδο, то ружа: *άγριο* ~ дивља ружа, теа

ροδοδάφνη, η → **τονήριο, то** → **πικροδάφνη,**

η лијандер

ροδοδάχτυλος, -η, -ο ружопрст(а), епитет за зору

ροδόδεντρο, то рододендрон

ροδοζάχαρη, η слатко од ружа

ροδόκαλος, -η, -ο леп као ружа

ροδοκόκκινος, -η, -ο црвен као ружа, румен

ροδοκοκκινίζω, -κοκκίνισα, -ισμένος црвенити (се), руменити (се)

ροδομάγουλος, -η, -ο који има црвене, румене образе

ροδόμελι, то мед од ружа

ροδομύριστος, -η, -ο мирисав као ружа

ροδόνερο, то → **ροδόσταμα, то** → **τριανταφυλλόνερο, то** ружина водица

ροδοπεριχυμένος, -η, -ο → **ροδοπερίχυτος, -η, -ο** → **ροδοσκέλαστος, -η, -ο** окружен, прекривен ружама

ροδοπέταλο, то ружина латица, латица (лат) руже

ροδόσταμα, то → **ροδόνερο, то**

ροδοστεφανισμένος, -η, ο → **ροδοστεφάνωτος, -η, -ο** овенчан венцем од ружа

ροδότοπος, ο предео засађен ружама

ροδόφυτος, -η, -ο који је обрастао ружама

ροδοχάραμα, то → **χρυσουγί, η**

ροδώνας, ο → **ροδωνιά, η** расадник ружа, ружичњак

ροζ (фрaнц.) црвенкаст, ружичаст, розе

ροζακί, то → **ραζακί, то** врста грожђа (розаки)

ροζάριο, то (лаи.) бројанице, круница

ροζέτα, η (ишaл.) розета; знак одликовања

ροζιάζω, ρόζιασα, -ιασμένος постати чворноват, жуљевит

ροζιάρης, -α, -ινο → **ροζιάρικος, -η, -ο** чворноват, жуљевит, квргав: *Та ροζιάρικα χέρια του έδειχναν με τι κόπο έβγαζε το ψωμί του.* Његове жуљевите руке говориле су са којом је муком зарађивао свој хлеб.

ρόζος, ο чвор, кврга, жуљ

ροή, η ток, путања, правац, курс, отицање

ρόιδι, то → **ροϊδιά, η** → **ρόδι, то** → **ροδιά, η**

ρόια, η (ишaл.) преслица

ροάνα, η чегрталка, клепетало

ροάни, то → **ρουάни, то** → **πλάνη, η** струг, ренде, хоблић

ροκανίζω, ροκάνισα, -ίστηκα, -ισμένος рендисати, стругати; глодати: *Ο μάστορας τον έβαλε να ροκανίσει μερικά ξύλα.* Мајстор га је послао да изрендеше неке даске. – *Πήρε ένα παξιμάδι κι άρχισε να το ροκανίζει.* Узе један двопек и поче да га глође. – *Ροκανίζει την περιουσία του πατέρα του.* Крцка (глође) имовину свог оца.

ροκάνισμα, то → **ρουκάνισμα, то** рендисање; глодање, крцкање

ροκοκό, то (фрaнц.) рококо

ροκφόρ, то (фрaнц.) врста француског сира, рокфор

роλίνα, η рулет

роλό, то → **ρουλό, то** 1. ролетна; 2. роло, ребраста савитљива врата: *Та παράθυρα των περισσότερων σπιτιών σήμερα δεν έχουν παντζούρια, αλλά ρουλά.* Прозори већине кућа данас немају капке већ ролетне.

роλό(γ)и, то, ιεν. -γίου, мн. -για часовник: *το ρολόι μου πάει μπροστά, πίσω* мој сат жури, касни

ролоји (ирил.) тачно, редовно, на време, нормално: *Уστερα από την επισκευή η μηχανή δουλευε ρολόι.* После поправке мотор је радио нормално.

ρόλος, ο (фрaнц.) 1. свитак, ролна (хартије, лима и др.); 2. улога, значај: *παίζω ρόλο* значим нешто, значајан сам, играм неку улогу; – *Ηταν περίφημος στο ρόλο του Οιδίποδα.* Био је изврстан у улози Едипа.

ρομανиός, -ής, -ό → **νεолатиниός, -ής, -ό** романски, новолатински, неолатински

ρομάντζа, η → **ρομάνтца, η (ишaл.)** романса

ρομαντζάρω → **ρομανтсарω, -άρισα** бити романтичан, маштати, сањарити

ρομάντζо, то → **ρομάνтсо, то (ишaл.)** прича, роман, најчешће са љубавним садржајем

ρομανтиός, -ής, -ό романтичан

ρομανтиότητα, η романтичност

ρομαντισμός, ο романтизам

ρομάνтца, η → **ρομάνтца, η**

ρομβία, η уличне оргуље

ρομβοειδής, -ής, -ές, *ἰεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή ρомбоидан
ρόμβος, ο ρомб
ρόμπα, η кућна хаљина или огртач
ρομπατσίνα, η (*ι῰ιαλ.*) грдња, строг укор, приговор
Ρομπέν των Δασών, ο Робин Худ
ρομπόλα, η робола, врста грожђа са острва Кефалоније
ρομπότ, то робот, аутомат
ρομφραία, η широк двосекли мач
ρονιά, η кап воде, капља
ροντό, то (*φρανц.*) рондо, лагана песмица
ροόμετρο, то (*φиз.*) реометар
ροοστάτης, ο → **ρεοστάτης**, ο реостат
ρόπαλο, то буздован, буца, тојага
ροπαλόκιера, та врста опнокрилаца са пипцима
ροπή, η нагиб, нагнутоост; склоност, тежња, тенденција, инклинација
ρόπτρο, то звекир, алка на вратима
ροσμπίφ, то (*енїл., нейром.*) ростбиф, полупечена говедина
росόλι, то (*ι῰ιαλ.*) врста ликера од ружа
ρόта, η (*ι῰ιαλ.*) пут, путања брода, пловидбена путања
ротарианός, -ής, -ό (*енїл.*) ротаријанац, припадник међународног Ротари клуба
ротόντα, η (*ι῰ιαλ.*) ротонда, округла грађевина са куполом и перистилом
ρότορας, ο (*енїл.*) ротор, окретни део мотора
ρούβλι, то рубља, руска новчана јединица
ρούγα, η (*λα῰ι.*) уска уличица, сокак, сокаче
ρουζ, то (*φρανц.*) руж, кармин
ρουθούνι, то ноздрва: *Του μπήκα στο ρουθούνι.* Узнемирих га. Разљутих га. – *Δεν έμεινε ρουθούνι.* Није остало ништа. (за људе и животиње).
ρουθουνίζω, ρουθούνισα шмркати, ушмрковати
ρουθουνίσμα, то → **ρουθουνητό**, то шмркање, ушмркивање
ρουκάνισμα, то → **ροκάνισμα**, то
ρουκέτα, η (*ι῰ιαλ.*) ракета
ρουλέτα, η → **ρολίνα**, η рулет
руλό, то → **роλό**, то
румиáni, то густа шума, честар
румаνικός, -ής, -ό → **румиánικος**, -η, -ο румунски

румелиώτικος, -η, -ο румелијски; **румелиώτια**, та румелијски дијалект
ρούμι, то (*енїл.*) рум
ρούмπα, η (*ш῰ан.*) румба
румпινές, ο (*φρανц.*) славина, чесма
румпίνι, то (*φρανц.*) рубин
рунови, οи старо тевтонско писмо, руне
рупáки, то врста хрстова
рупакиά, η предео под хрстовима, хрстик
ρούπι, то (*῰ур.*) дужинска мера (0,0825 м)
рупиá, η рупија, новчана јединица Индије
ρούσος, -α, -ο 1. плав, плавокос, златаст; 2. рић
Русσό, ο Русо (Жан Жак)
русφρέτι, то наклоност, протекција, част
русφρετολογία, η протезирање, фаворизовање
русφρετολογικός, -ής, -ό протекционашки
русφρετολόγος, ο, ж. -α, η протекционаш, онај који протезира
русφετολογώ, (ε), -λόγησα протезирати или бити протезиран
руτίνα, η рутина, вичност, извежбаност
рутинιάρικος, -η, -ο, *῰рил.* -α рутински
ρούφηγμα, то сркање, гутање
руфηγματιά, η → **руфηξιά**, η срк, гутљај
руфηγμένος, -η, -ο посркан, исцрпљен, слаб; -α *μάγουλα* упали образи
руфηχτός, -ής, -ό који се једе срчући: -ά *αυγά* ровита јаја
руφήχτρα, η вртлог, вир
руφιανιά, η шпијунирање, достављање, денунцирање
руφριάνος, ο, ж. -α, η шпијун, достављач, доушник, денунцијант
ρούφουλας, ο ваздушни или водени вртлог, вир
руφώ, (α), ρούφηξα, -ήχτηκα, -ηγμένος сркати: – *Ρουφά τον καφέ του.* Срче своју кафу. – *Ρουφά τον καθαρό αέρα.* Удише (срче) чист ваздух.
руχαλητό, то хркање, ркање
руχαλίζω, ρουχάλισα → **ροχαλίζω** хркати, ркати
руχάλισμα, то → **руχαλητό**, то
руχικό, то одећа, рухо

ρουχισμός, ο → **ματισμός, ο** одевање, одело, гардероба

ρούχο, το рухо, одело, одећа, ношња: *εσώρουχα, τα* доњи веш, доње рубље; *ασπρόρουχα, τα* бели веш (рубље, постељина); – *μένω στα ρούχα* лежати у кревету, излежавати се; – *Τρώγεται με τα ρούχα του*. Стално гунђа.

ρόφημα, το пиће за окрепљење (обично ујутру), топао напиток

ροφός, ο врста рибе

ροχάλα, η → **ρόχαλο, το** пљувачка, испљувак

ροχαλίζω → **ρουχαλίζω**

ρόχος, ο → **πάταχος, ο** бука, бучање, хука, хучање

ρυάσομαι → **ουρλιάζω** → **σιούζω**, ρυάστηκα крикнути, урликати, урлати

ρυάκι, το поточић

ρυάσιμο, το кричање, урлање, урликање

ρύχος, το њушка, рило, шиљак

ρυχωτός, -η, -ο, шиљат, истурен; **-οί, οι** врста инсеката: рилаши

ρυζάλευρο, το пиринчано брашно

ρύζι, το пиринач, рижа: *Βράσε ρύζι*. „Вари пиринач“. (за незгоде које се не могу исправити).

ρυζόγαλο, το сутлијаш, пиринач куван у млеку, пиринач на млеку

ρυζόνερο, το вода од куваног пиринча

ρυθμίζω, ρύθμιση, -ίστηκα, -ισμένος сређивати, уређивати, ускладити

ρυθμική, η ритмика

ρυθμικός, -ή, -ό ритмичан, складан

ρυθμικότητα, η ритмичност, ритмика, склад(ност)

ρύθμιση, η ритмика, уређивање, регулисање

ρυθμιστήρας, ο → **ρυθμιστής, ο, ж.** **-ίστρια, η** регулатор, организатор; диспечер

ρυθμιστικός, -ή, -ό регулаторски

ρυθμός, ο ритам; склад, симетрија; стил: *δωριός, ιωνικός, γοτθικός* ~ дорски, јонски, готски стил; – *Κωπηλατούσαν με ρυθμό*. Веслали су складно. – *Το ποίημα αυτό δεν έχει ρυθμό*. ● Ова песма нема ритма. – *Τα αιγυπτιακά μνημεία δεν έχουν ρυθμό*. Египатски споменици немају симетрије.

ρύμη, η **1.** нагност, жестина, полет, ток, правац **2.** уска уличица, пролаз, пасаж:

Στη ρύμη του λόγου του. „У његовом брзом говорењу“ (у жару говора).

ρυμοτομία, η планирање (града)

ρυμοτομώ, (ε), -τόμησα, -ήθηκα, -ημένος планирати град, улице и тргове

ρυμούλια, η → **ρεμούλια, η** приколица

ρυμούληση, η вучење, реморкирање

ρυμουλιό, το брод реморкер

ρυμουλιός, -ή, -ό који вуче, који реморкира

ρυμουλιώ, (ε), ρυμούλησα, -ήθηκα, -ημένος реморкером вући, повлачити, реморкирати, пратити, следити: *Το πλοίο, για να μη βυθιστεί, ρυμουλήθηκε στο κοντινότερο λιμάνι*. Да не би потонуо, брод је одвучен у најближе пристаниште. – *Σ' όλα ρυμουλιούνταν από τη γυναίκα του*. У свему га је усмеравала жена.

ρυπαίνω, ρύπανα, -άνθηκα запрљати, загадити

ρύπανση, η прљање, загађивање

ρυπαντικός, -ή, -ό загађивачки, прљајући

ρυπαρογράφημα, το увредљиво и срамно писање (објављивање)

ρυπαρός, -ή, -ό прљав, укаљан, одвратан, опогањен

ρυπαρότητα, η прљавштина, укаљаност, одвратност, опогањеност

ρύπος, ο прљавштина, смрад, срамота, љага

ρυτίδα, η → **πτυχή, η** → **ζάρα, η** бора, набор

ρυτίδωμα, το → **ρυτίδωση, η** набораност, мрштење, мргођење

ρυτιδώνω, ρυτίδωσα, -ώθηκα, -ωμένος наборати, мрштити (се)

ρώγα, η **1.** зрно грожђа, бобица; **2.** брадавица на дојки

ρωγμή, η пукотина, раселина, напуклина

ρωγοβύζι, το → **θήλαστρο, το** дудла, дуда, цуцла

ρωδιός, ο чапља

ρωμαίικα, τα новогрчки језик, савремени грчки језик

ρωμαίικος, -η, -ο, ἱрил. -α грчки (углавном новогрчки): *ρωμαίικο, το* подсмешљиво савремена Грчка, млади Грци

ρωμαϊκός, -ή, -ό римски: *Το ρωμαϊκό δίκαιο αποτέλεσε τη βάση για το νεότερο δίκαιο*. Римско право послужило је као основ савременог права.

ρωμαϊστής, ο романист(а)

ρωμαλέος, -α, -ο пун снаге, јак, чврст, робустан

ρωμαлеότητα, η јачина, чврстина, робус(т)ност

ρωμανиός, -ή, -ό → ρομανиός, -ή, -ό ρομανски

ρώμη, η телесна снага, чврстина, робус(т)ност

Рωμιός, ο, ж. -ιά, η савремени млади Грк или Гркиња

Рωμοσύνη, η млада и савремена грчка генерација

Рωμαίος, ο, ж. -α, η Римљанин

Рωμαίος, ο, ж. -α, η → Ρωμιός, ο надимак за Грке млађих и средњих година

Рώμος, ο, Ρέμος, ο Ромул и Рем

Рωξάνη, η Роксана, жена Александра Македонског

ρωπογραφία, η мала слика, слика малих предмета; мртва природа

ρωπογράφος, ο/η сликар малих слика

ρωσικός, -ή, -ό → ρούσικος, -η, -ο руски: ρωσικά, та руски језик

ρωταιίζω, ρωτάιισα неправилно изговарати глас „р“

ρώτημα, το саслушање, испитивање; питање

ρωτώ, (α), ρώτησα, -ήθηκα, -ημένος → ερωτώ питати: *Ρώτησέ τον ποια ώρα θα γυρίσει στο σπίτι.* Питај га у колико ће сати да се врати кући.

Σ, σ

Σ, σ, ς, осамнаесто слово алфавета; као бројчани знак: σ' = 200, ,σ = 200 000

σα → σαν

σαβάνα, η савана

σάβανο, το мртвачки покров

σαβάνωμα, το прекривање, умотавање покојника у мртвачки покров

σαβανώνω, σαβανώσα, -ώθηκα, -ωμένος умотавање покојника у покров, припремање покојника за сахрану

Σάββας, ο мушко име, Сава, Саво

σαββατιανός, -ή, -ό → сабβατιάτικος, -η, -ο → сабβατικός, -ή, -ό суботњи

σαбβατικός, -ή, -ό 1. суботњи; 2. седми по реду: -ό έτος седма година; -ός μήνας седми месец

Σάββατο, το → Σαββάτο, το субота

σαбβατόβραδο, το суботње вече

σαбβατογεννημένος, -η, -ο 1. рођен у суботу; 2. срећан; 3. видовит

σαбβατοκύριακο, το викенд, субота и недеља (дани одмора)

σαβόρι, το саламура

сабоура, η сувишан терет, баласт, шкарт, отпад, шљам: *Πούλησε τα καλά πράγματα και του έμεινε η σαβούρα.* Распродао је добре ствари па му је остао само шкарт.

сабоура, το полагање баласта у брод; сакупљање непотребних и невредних ствари; пренатрпавање стомака

сабуруώνω, сабуруώσα, -ώθηκα, -ωμένος стављати баласт, сакупљати шкарт и шљам: *Τη σαβούρωσα.* Прејео сам се. Претоварио сам стомак храном.

σαγανάκι, το 1. краткотрајни пљусак са ветром; 2. тигањић; 3. садржај тигања

сагáni, το → σαχάνι, το (*шур.*) тигањ са две дршке

саγή, η коњска опрема, прибор за товарне животиње: ~ *ιπλεύσεως* јахаћа опрема

саγήνε(υ)μα, το → саγήνευση, η 1. завођење, очаравање, шармирање; 2. саблажњавање

саγήνευτής, ο, ж. саγήνεύτρ(ι)α, η заводник, шармер

саγήνευτικός, -ή, -ό, *ирил.* -ά заводнички, очаравајући, шармерски: -ή φωνή очаравајући глас

саγήνεύω, саγήνευσα, -εύτηκα, -ευμένος очарати, завести, шармирати

саγήνη, η → γοητεία, η → θέλγητρα, η заводништво, шармерство, чар: *Δεν μπόρεσε να αντισταθεί στη σαγήνη των ματιών της.* Није могао да одоли чари њених очију.

сагίζω, сάγισα → самарώνω оседлати, осамарити

сагионάρα, η врста отворене обуће, папуче, „јапанка“

сάγισμα, το дебело сукно које се ставља испод седла или самара

сагίτα, η → саїта, η

сагίτευτής, ο → саїτευτής, ο

сагίτεύω → саїτεύω

сагίτιά, η → саїтиά, η

сагίτοθήκη, η → саїтоθήκη, η

сάγμα, το самар

саγματοποιός, ο седлар, самарџија, сарач

саγονάς, ο, ж. саγονού, η који има велику чељуст (вилицу, браду)

сагόνι, το брада, вилица, чељуст: *στα σαγόνια του καρχαρία* у чељустима ајкуле; – *Χτυπούν τα σαγόνια του από το κρύο.* Дрхће му вилица од хладноће (цвокоће).

саγονιά, η чељуст са зубима, ударац у браду: *Του 'δωσε μια σαγονιά.* Дао му један ударац у браду.

σάγουλα, η сајла, армирани конопац: ~ του τιμονιού сајла кормила
садиsmός, ο садизам
садиsmτής, ο садист(а)
садиsmτικός, -ή, -ό садистички
саζάνи, то → **κυπρίνος**, ο
сάζω → **σιάζω**
саθρός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά ломан, трошан, оронуо, гњио, тpyо: -ά *θεμέλια* трошни темелји; -ό *επιχείρημα* слаб, несигуран доказ; -ή *στέγη*, *σπίτι* оронуо кров, кућа
саθρότητα, η тpyлoст, оронулoст, несигурност
саί, то, *μн.* **саγία**, та део обрађене земље (стреме), страма = 10 ари
саиζλόγн, η → **σεζλόγн**, η
саиζόν, η → **σεζόν**, η
саїζω → **саγίζω**
Саїиспнр, ο Шекспир
саииспнриός, -ή, -ό шекспирски, шекспировски
саїνης, ο → **саїни**, то 1. соко; 2. интелигентна, оштроумна, виспрена особа: *Αυτός ο μαθητής είναι σαїни*. Овај ученик је соко (разуман, окретан).
саїсма, то → **сάγισμα**, то
саїта, η → **саγίта**, η 1. стрела; 2. чунак разбоја или машине за шивење; 3. врста змије која се пење по дрвећу, смук (*δενδρογαλή*, η); 4. папирнати змај; 5. оклагија: *Χτύπησε το θήραμα με τη σαїта*. Погодио је жртву стрелом.
саїтема, то одапињање стреле, рањавање стрелом
саїтеυτής, ο → **саγитеυτής**, ο → **тоξευτής**, ο стрелац, стреличар
саїтеύω → **саγитеύω**, саїтеψа, -εύτηга, -εу-μένος нишанити, погодити стрелом: *μάτια που саїτεύουν* очи које „стрељају“
саїтиά, η → **саγитиá**, η ударац, гађање стрелом, одстрел
саїтоθήκη, η → **саγитοθήκη**, η тоболац
саїтоπούла, η мала стрела, стрелица
сáка, η ташна (ћачка), торба (ловачка)
сакаки, то сако, кратак мушки капут
сакарака, η (*иџал.*) → **сарáβαλο**, то крнтија, похабана машина: *Δεν ταξιδεύω μ' αυτή τη σαкарака*. Не путујем том крнтијом.
сакаракас, ο неизвежбан, неспретан војник

сака́с, ο 1. израђивач хакова (врећа); 2. врста птице
сака́тема, то сакаћење, мучење
сакаτεύω, сака́теψа, -εύτηга, -εμένος оса-кати́ти, обoгаљити
сака́της, ο, *ж.* **сака́τισσα**, η сака́т (човек), богаљ, инвалид
сака́τικός, -η, -ο обoгаљен, сака́т, инвалидан, инвалидни
сака́т(ι)λίки, то инвалидност, обoгаљеност, осакаћеност, сака́тост
сакелáριος, ο црквена достојанственичка титула
саки, то врећа, џак
сакиáζω, сáкиаcа, -ácтига, -асиμένος ставити у врећу
саки́διο, то 1. мала врећа, торбица; 2. упртњача, руксак
сакоβелóна, η → **сакоράφα**, η
саколéβα, η → **карабóпано**, то платно за једра
сакоράфа, η → **сакоβелóна**, η игла за шивење врећа
сáкиос, ο 1. торба, поштанска торба (врећа); 2. свештеничка одећа
сакоу́ла, η мала врећа, кутија, кеса: *Δε βαcтáει η σαкоу́ла μου*. Недостаје ми средства (пара).
сакоу́лаи, то врећица, кесица: *éνα ~ καφέ* једна кесица кафе
сакоу́лес, ο одрпанац, дроња
сакоу́леуομαι, -εύτηга осећати, схватати опасност, слутити
сакоу́λήσιος, -ια, -ιο направљен, скројен од врећа, џакова
сакоу́ли, то кеса, кесица, врећица: *Φασούλι το φασούλι γεμίζει το σαкоу́ли*. Пасуљ по пасуљ и напуни се кесица. (Зрно по зрно погача.)
сакоу́лиáζω, сакоу́лиаcа, -ιαcиμένος 1. стављати у кесу; 2. бити врећаст, незграпан
сакоу́лиáρης, ο који носи џакове, кесе; шарлатан; **сакоу́лиараίοи**, οи надрилекари
сакоу́лиаcма, то стављање, смештање у хакове и кесе
сáкχαρο, то → **ζάχαρη**, η 1. шећер; 2. шећерна болест
саκχαροδιαβήτης, ο → **ζαχαροδιαβήτης**, ο шећерна болест, дијабетес

σάλα, η (*uīal.*) соба за пријем, салон, сала, дворана
σαλαγητό, το → **σάλαγος, ο**
σάλαγος, ο → **σάλαγο, το** 1. бука, галама, жамор, граја; 2. подвикивање, командовање животињама
σαλαγώ, (α) → **σαλαϊζω, σαλάγησα** гонити, терати животиње подвикивањем
саламијандра, η саламандер, врста гуштера, даждевњак
салами, το салама
салаμούра, η саламура
салаτά, η салата
салаτιέρα, η посуда за салату, салатник
салаतिकό, το свака зелен подесна за приправљање салате
салахи, το → **σελάχι, το**
салβάρι, το → **салиβάρι, το** шалваре
сάλεμα, το 1. кретање, померање; 2. трепетање; 3. колебање, поремећај: ~ *γης* померање земље; ~ *του νου* умни поремећај
сале́пи, το салеп (пиће)
салеύω, сάλεψα, -εμένος мицати, љуљати, потресати, покретати, копрцати се, бацакати: *Τα κύματα σαλεύουν το σκάφος.* Таласи љуљају лађу. – *Δε сάλεψε από τη θέση του.* Није се помакао са свог места. – *Δε сάλεψαν τα χείλη της.* Њене се усне не покренуше. – *Σάλεψε το μυαλό μου.* Помутила ми се памет. – *Το ψάρι σαλεύει ακόμα.* Риба се још копрца (бацака).
сάли, το → **εсάρπα, η** 1. шал; 2. врста сплав
сάλιαγkας, ο → **сάλιαγkος, ο** пуж
салиаγkокаύки, το пужева кућица
салиаζω (само у *ūрез.* и *иmīф.*) слинити, балавити
салиάра, η 1. салвета за бебе, портикла; 2. врста рибе
салиάρης, ο, ж. -άρα, η, ср. -иго, то слинавац, слинавко, балавац, балавко
салиарίζω, -ισα 1. говорити бесмислице, будалаштине, брбљати; 2. изражавати љубавне жеље
салиарисма, το говорење будалаштина, изражавање еротских жеља
салиβάρι, το → **салβάρι, το**
салиγkάρι, το → **салиγkарос, ο** пуж балавац
салиэра, η (*uīal.*) сланик
сάλιο, το слина, пљувачка: *Στέγνωσε το сάλιο μου.* Сасушила ми се пљувачка. –

Δεν υπάρχει сάλιο. Уопште нема пара. – *Τρέχουν τα сάλια μου.* Цуре ми слине (од жеље).

сάλιωμα, το слињење, облизивање
салиώνω, сάλιωσα, -ώθηκα, -ωμένος оквасити пљувачком: *салиώνω το τσιγάρο* облизнути (оквасити) цигарету; – *Σάλιωσε την κλωστή και πέρασε την στη βελόνα.* Облизни конац и провуци га кроз ушицу игле.
салони, το (*фрaнц.*) сала, салон
сάλος, ο љуљање брода, валовитост (узбурканост) мора, узнемиреност, неред, немир
салός, -ή, -ό идиотски, луд
салпáрисма, το полазак брода
салпáρω (*uīal.*), сáлпapa → -άρισα → **аποплέω** дићи једра, сидро, запловити, отпловити
сáлпγγα, η труба: *ήχος сáлпγγας* звук трубе; *Ευσταχιανή* ~ Еустахијева труба
салпγγкτής, ο → **салπιστής, ο** → **салпхкτής, ο** трубач
салпίζω, сáлписа трубити, раструбити
сáлπισма, το трубљење
салтадóρος, ο (*иmīан.*) скакач
салтáрисма, το скок, скакање
салтáρω → **салтэ́рνω, сáлтара** → -άρισα, -исμένος скакати, брзо ходати, трчати
салтимпáγkος, ο 1. акробат, еквилибрист; 2. варалица, преварант, лицемер, подлац, лупеж, лажљивац
сáлто, το → **сáлтос, ο** салто, скок: ~ *μортáλε* салто мортале; – *Το λιοντάρι με ένα сáлто έφτασε το θύμα του.* У једном скоку лав стиже своју жртву.
сáлтса, η (*uīal.*) сос, умак
салтсиэра, η посуда за сос, за умак
Салώμη, η Салома, женско име
самаράς, ο → **самартζής, ο** израђивач самара, самарџија, сарач
Самареίτης, ο, ж. **Самареίτισσα, η** → **Самареίτιδα, η** Самарићанин, Самарићанка
самiάρι, το самар
самароскóυτι, το → **самарóскóυто, το** → **самароскóυтиá, η** дебели вунени подметач за самар
самартζής, ο → **самаράς, ο**
самáρωμα, το самарење, осамаривање
самарώνω, самáρωσα, -ώθηκα, -ωμένος самарити, осамарити, осамаривати
самаτάς, ο (*иmур.*) бука, вика, граја, дрека

σάματι → **σάματις** → **σάμπως** (ἕριλ.) као да: *Μου ζητάει χρήματα, σάματι εγώ είμαι πλούσιος.* Тражи од мене новаца, као да сам ја богат.

саμιακός, -ή, -ό → **саμιάτικος, -η, -ο** само-ски, који је са острва Самоса: *-ό κρασί* самоско вино, вино са Самоса

саμιαμίδι, το → **саμιαμίθι, το** зелени гуштер

саμντάни, το (ἰῦρ.) → **κηροπήγιο, το** свећњак

самоβάρι, το → **τσαγιέρα, η** самовар

саμόλαδο, το → **σουсаμιόλαδο, το** сусамово уље

самиούρι, το (ἰῦρ.) куна, ласица, самур, зибелин, собол

сάμπα, η (ἰῦαν.) самба, врста јужноамеричке игре

саμπάνια, η (φραγ.) шампањац

саμπιέρος, ο → **χριστόψαρο, το** златориба

сампотάζ, το (φραγ., неῦром.) саботажа

сампотάρισμα, το саботерство

сампотάρω, сампотάρισα, -ίστηκα, -ισμένος саботирати

сампотέρ, ο/η саботер

сампρέла, η (φραγ.) унутарња гума, шлауф: *Τρύπησε η саμπρέла.* Пробушила се унутрашња гума.

сάμπως (ἕριл.) као, као да, можда, чини ми се: *Μου μιλούσε με έναν αέρα, σάμπως να γνωρίζομαστε από χρόνια.* Обраћао ми се храбро, као да се годинама познајемо. – *Σάμπως δεν έκανε θυσία ο πατέρας σου;* Зар се твој отац није жртвовао? – *Σάμπως να та παραλές, αγαπητέ μου.* Чини ми се да си у томе претерао, драги мој.

Σαμψών, ο (неῦром.) Самсон

σαν → **σα** као, када, пошто, као да, попут: *Πέθανε σαν παλικάρι.* Умро је као јунак. – *Σαν πολλά λέει.* Као да много говори. – *Σαν είδε πως δεν μπορεί να κάμει τίποτε, σηκώθηκε και έφυγε.* Када виде да не може ништа да уради, диже се и оде. – *Σαν θέλεις, πήγαινε και εσύ μαζί τους.* Пошто (кад) хоћеш, иди и ти са њима. – *Σαν έχασα τη μητέρα μου, ήμουν δώδεκα χρονών.* Када сам изгубио мајку, имао сам дванаест година. – *Τρώνε σαν та σκυλιά.* Ждери као пси. – *Σαν έρθει βλέπουμε.* Када дође, видећемо. – *Σαν τι να σ' ήβρε, Διγενή, και θέλεις να πεθάνεις;*

Шта ти би, Дигени, те хоћеш да умреш?
(Шта ти је дошло?)

σανατόριο, το (λαῦ.) санаторијум

σανδάλι, το сандала

σανίδα, η → **σανίδи, το** даска, летва

σανιδένιος, -ια, -ιο дашчани

σανιδόσκαλα, η бродски мост, степениште

σανιδόφραχτος, -η, -ο ограђен даскама

σανιδώνω, санίδωσα, -ώθηκα, -ωμένος оградити (обложити) даскама, прекрити даскама

σανίδωση, η облагање, прекривање (даскама)

санός, ο → **санό, το** (срῦ.) сено, покошена и сасушена трава

санскритиá, та санскрит, староиндијски језик, извориште свих индоевропских језика

санскритикός, -ή, -ό санскритски

санτάли, το → **сандάли, το** → **сάνταλο, το** → **сάνδαλο, το** сандала

сάνταλο, το 1. сандалово дрво, сандаловина; 2. сандала

санториниός, -ιά, ιό санторински

сάντουιτς, το (еніл., неῦром.) сендвич

санφασόν (ἕрил., фраг.) без форме, безоблично, без реда

саξ, το (φραг., неῦром.) плаветило, боја неба

сáξιμο, το → **сиáξιμο, το**

саξоникός, -ή, -ό саксонски

саξόφωνο, το саксофон

сáουна, η сауна

сапи́ζω, са́πισα, -исμένος трунути, гњити, гњилети, разлагати се: *Θα саπίσει στη φυλακή.* Иструнуће у затвору. – *Η υγρασία са́πισε το ξύλο.* Влага је расточила дрво. – *Τα πορτοκάλια са́πισαν.* Поморанџе су иструнуле. – *Τον са́πισε στο ξύλο.* Умлатио га је батинама.

сапи́ла, η трулеж, труљење, гњилење

сапиоλέμονο, το труп лимун

сáπιος, -ια, -ιο труп; искварен, изопачен

сáπισμα, το труљење, гњилење, трулост, гњилост

сапунáда, η сапуница

сапóуни, το сапун: ~ *τουαλέτας* тоалетни сапун

сапунíζω, сапóуниса, -ιστηκα, -исμένος сапунати, прати сапуном

сапóуниσμα, το сапунање

σαπουνόφουσα, η 1. сапунска пена, мехурићи; 2. говорење будалаштина: *Αυτά που λες είναι σαπουνόφουσικες*. Ово што кажеш, то је будалаштина, „мехури од сапунице“.

σαπρός, -ή, -ό → **σάπιος**, -ια, -ιο 1. труо, гњиио; 2. изопачен, искварен

σαπρότητα, η трулеж, гњилеж

σαπροφάγος, -ος, -ο (организам) чија је храна трулеж

σαπρόφιλος, -η, -ο (организам) који живи у трулећим материјама, сапрофил

σαπρόφυτα, та микроби који проузрокују труљење и врење, сапрофити

σαπροφυτικός, -ή, -ό сапрофитски

σάπφειρος, ο → **ζαφίρι**, το

Σαπφώ, η, *ἱεν.* -ούς Сапфо (женско име), Сапфо, песникиња са острва Лезбос (6. век пре н. е.)

σαπωνοποίηση, η прављење сапуна

σαπωνοποιία, η производња, индустрија сапуна

σαπωνοποιώ, -ησα, -ήθηκα, -ημένος правити, производити сапун

Σάρα, η → **Σάρρα**, η Сара, ж. име

σάρα, η ђубре, смеће: *Μαζεύτηκε όλη η σάρα και μάρα*. Сакупио је свакакво смеће (шљам).

сараβαλιάζω, сараβάλιασα, -άστηκα, -ιασμένος истрошити, похабати, раздрндати, покварити

сарάβαλο, το крнтија, стареж (старудија, прње)

сарάι, το → **σεράγι**, το (*шур.*) дворац, сарај (код Турака)

σάρακας, ο → **сарάκι**, το 1. црв који изједа дрво, црвоточина, жижак; 2. осећање туге, „црв сумње“; 3. подмукла болест: *Τον τρώει το σарάκι*. Прождире га туга.

Σαρακασάνοι, οι Саракатани, номадско-сточарска племена у Тесалији, Епиру и Македонији

Σαρακηνοί, οι Сарацени

сараκιοστεύω (само у *ѓрез.* и *имѓф.*) → **νηστεύω** постити

сараκιοστή, η четрдесетодневни пост (пред Ускрс)

сараκιοστιανός, -ή, -ό посни, посан: -ό φαγητό посно јело; -ή γυναίκα мршава, испијена жена

сараκιοφάγωμα, το црвоточина, црвоточност

сарάνта, та 1. старосно доба од 40 година;

2. четрдесетодневни помен умрлом

сарάνта, το (*нейром.*) број четрдесет (40)

сарантаήμερο, το → **саранτάμερο**, το време поста пре Божића, божићни четрдесетодневни пост

сарантаλείτουργο, το помињање имена умрлог у четрдесет узастопних богослужења

сарантаποδαρούσα, η → **σκολόπεντρα**, η врста стоноге

сарантάρης, ο, ж. **сарантára**, η четрдесетогодишњак, четрдесетогодишњакиња

сарантáρι, το износ од 40 драхми

сарантарιά, η четрдесетак (око 40)

сарантарίζω, сарантáρισα напунити 40 година

саранτίζω, сарánτισα напунити, навршити 40 дана: *Σарάντισε το παιδί*. Дете је напунило 40 дана. – *Δε сарánτισε ακόμη ο άντρας της, και αυτή πέταξε τα μαύρα*. Још није прошло ни 40 дана од смрти њеног мужа, а она је скинула црнину.

сарάφης, ο → **арγυραμοιβός**, ο мењач страног новца

сарάφικο, το → **арγυραμοιβείο**, το мењачница новца

сараφλίки, το зарада мењача, посао мењача

сарγός, ο врста рибе

сарданάπαλος, ο 1. разуздан, пакостан, непоуздан, свадљив човек; 2. шепртља, лош радник

сарδέλα, η (*ишл.*) сардела, сардина, сарделица

сарделοκούτι, το кутија, конзерва сардина

сарδόνιος, -ια, -ιο злобан, заједљив, саркастичан

сарίδи, το → **σκουπίди**, το смеће, ђубре

сарίки, το (*шур.*) турбан, чалма

сáρισα, η дугачко копље старих Македонаца.

сάρκια, η телесно ткиво, пут, мишић, месо: ~ της ελιάς месо маслине; – *Το λιοντάρι έσχίξε τις σάρκιες του θύματός του με τα νύχια του*. Лав је кидао месо жртве својим канцама. – *αδυναμία της σάρκας* телесна слабост, слабост мишића

сарκιάζω, сάρκιασα смејати се заједљиво, заједати, задиркивати

σαρκασμός, ο σαρказам, заједљив осмех, подсмех
σαρκαстиς, ο σαρκαстичар, заједљивац
σαρκαстиκός, -ή, -ό, ἱрил. -ά саркастичан, заједљив, пакостан
сариίδιο, то комад меса, ткива, надутост ткива, тумор
саркиός, -ή, -ό, ἱрил. -ά телесни, путени, сензуални: -ές ἀπολαύσεις телесна уживања; -ό φρόνημα путени резон, пожуда, сладострашће
саркио, то месо, пут, жеља за телесном на­сладом, за ниским страстима: *Το μόνο που τον ενδιαφέρει είναι να ικανοποιήσει το саркио του.* Једино га интересује да задовољи своје ниске нагоне.
саркиοβόρος, -α, -ο који се храни месом
саркиοφάγος, -ος → -α, -ο месождер
саркиοφάγος, η → λάρνακα, η → νεκροθήκη, η саркофаг
саркиώδης, -ης, -ες, ἱен. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η меснат, мишићав, дебео, туст: -ης καρπός меснат плод
сάρκωμα, то израслина, натеченост ткива, тумор, сарком: ~ καλοήθης (κακοήθης) тумор доброћудни (злоћудни)
саркиώνω, σάρκωσα, -ώθηκα, -ωμένος залечити рану, исцељивати
сάρκωση, η развитак, напредовање тумора, саркоза
сарμάς, ο → ντολιάς, ο
сάρπα, η → εсάρπα, η 1. ешарпа; парадни официрски опасач; 2. лента, трака, широк појас
Σάρρα, η → Σάρα, η
сάρωμα, то 1. метење, чишћење; 2. метла; 3. велика катастрофа
Сарωνικός, ο Саронијски залив између Атике и Пелопонеза где су Грци, вође­ни Темистоклом, уништили персијанску флоту (479. пре н. е.)
сарώνω, σάρωσα, -ώθηκα, -ωμένος помес­ти, збрисати, однети, уништити: *Ο σει­σμός σάρωσε τα πάντα.* Земљотрес је све збрисао. – *Η νεροποντή σάρωσε το χώμα.* Бујица је однела земљу.
σας → εсάς вас (у ак.): *Ηρθε να σας δει.* До­шао је да вас види. ἱрис. зам. ваш: *Ο γιος σας δεν παρακολουθεί такτικά τα μαθη­μάτα.* Ваш син не прати редовно преда­вања.
σασί, то (нейром.) шасија

сάσμα, то → σιάσμα, то → σιάξιμο, то
састίζω, σάστισα, -ισμένος збунити, изне­надити, запрепастити
састιμάρα, η → σάστισμα, то збуњеност, пренераженост, изненађеност: *Ηταν τέτοιο το σάστισμα του μόλις την είδε, που του κόπηκε η λαλιά.* Његова је збуњеност (пометеност) била толика да му се, чим ју је угледао, пресекао глас.
Σατανάς, ο (јевр.) сотона, нечастиви, ђаво
сатаниικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά сотонски, ђавол­ски: -ά σχέδια сотонски планови; -ό γέλιο сотонски смех
сатέν, то (франц., нейром.) сатен
сативάρισμα, то усјајивање, углачавање
сативέ (франц., нейром.) гладак, сјајан, уг­лачан, полиран
сάτιρα, η (λαϊν.) сатира
сатиρίζω, сатиρίσα, -ίστηκα, -ισμένος исмеја­вати, бити сатиричан
сатириικός, -ή, -ό сатиричан, сатирични
сатириικός, ο сатиричар, сатирични песник
сатириσιμός, ο сатиричност
сатиристής, ο комичар, сатиричар
сатиρογραφία, η сатира, писање сатире, бављење сатиром
сатиρογράφος, ο писац сатира, сатиричар
сатраπεία, η 1. управна област у старој Персији, сатрапија; 2. достојанство сат­рапа
сатράπης, ο (ἱерс.) 1. сатрап, управник сат­рапије; 2. деспот, насилник: *Ο άντρας της είναι сатράπης.* Њен муж је тиранин.
сатраπικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά тирански, на­силнички, деспотски, сатрапски: -ή συ­μπεριφορά тиранско понашање
сатраπισμός, ο сатрапизам, деспотизам, насилништво, аутархичност
сатуρίαση, η патолошки, пренаглашен полни нагон према женама, сатиризам, гинекоманија
сатуриικός, -ή, -ό сатирски
Σάτυρος, ο Сатир, митско полубожанство из грчке митологије, разблудно ство­рење са козјим ногама и ушима, прати­лац бога Диониса
сάτυρος, ο развратан, изопачен човек, са­тир
σαύρα, η гмизавац, гуштер, рептил
σαυρίδη, η → саφρίди, то врста рибе
σαφάρι, то сафари: *Πήγαν για саφάρι στην Африκή.* Ишли су у Африку на сафари.

σαφήνεια, η *jasnoћа, бистрина, прозрачност, јасност, луцидност*
σαφηνίζω, **σαφήνισα**, -τηκα, -ισμένος осветлити, разјаснити
σαφήνιση, η разјашњење, расветљење, рашчишћавање
σαφής, -ής, -ές, *ien. -ούς, ак. -ή мн. -είς, -ή ūрил. -ώς* јасан, разговетан, луцидан, експлицитан, чист: *σαφής υπαινιγμός* јасна алузија; – *Δεν ήταν και τόσο σαφής στην ομιλία του.* Није био бап толико јасан у свом излагању (говору).
σαφράνι, то шафран
σαφρίди, то → **сауриди**, η
сахάνи, то тепсија
сάχης, ο (*šerс.*) шах, царска титула у Персији
сάχλα, η неукусност, будалаштина, глупост
сахλαμάρα, η брбљање, блебетање, блу-тавштина, неукусност
сахλαμαρίζω, **сахλαμαρίσα**, брбљати, блебетати, говорити глупости
сάχλας, ο → **сахλαμάρας**, ο 1. брбљивац, фразер; 2. глупавко, будала
сахλός, -ή, -ό 1. глуп, бесмислен, будаласт; 2. чији је хумор неукусан, простачки
саψαλιάζω, **саψάλιασα**, -ιάστηκα, -ιασμένος истрошити се, изнурити, похабати
сάψαλο, то отпадак, рушевина, истрошена ствар, олупина, шклопоција
сβανάρισμα, то претерано пијење, опијање
сβανάρω (*uñал.*) → **суρώνω** пијанчити, „цедити“, „цевчити“, „локати“
сβανάς, ο врста малог српа
сβάρна, η дрљача
сбарνίζω, **сбарниса**, -ίστηκα, -исμένος дрљати, превртати, вући, повлачити: *Сβάρнисα το χωράφι.* Подрљао сам њиву. – *Тον έριξε κάτω και τον сβάρнисе στο χώμα.* Оборио га је и вукао по земљи.
сβάρνισμα, то дрљање, превртање, повлачење
сβάστικα, η кукасти крст, свастика, нацистички симбол
сβέλτος, -η, -ο, *ūрил. -α* хитар, брз, окретан, лаган, витак, покретљив, живахан: *Είναι сβέλτος στη δουλειά.* Хитар је (окретан) у послу. – *Εγραψε сβέλτα.* Брзо је писао.

сβελтоσύνη, η → **ευκίνησία**, η → **γρηγοράδα**, η *хитрина, окретност, брзина, живахност*

сβερкија, η ударац по потиљку

сβέρκος, ο затиљак, потиљак

сβέσι, η гашење, гушење, брисање

сβήνω, **έσβησα**, -ήστηκα, -ησμένος (γ)гасити, избрисати: *сβήνω το φως, την πυρκαγιά* (γ)гасити светло, пожар; – *Εσβησαν το όνομά του από τον κατάλογο των υποψηφίων.* Његово су име избрисали са кандидатске листе. – *Сβήσε αυτή τη λέξη.* Пребриши (избриши) ову реч. – *Сβήνω τη δίψα μου.* Гасим жеђ. – *Εσβησαν όλες οι ελπίδες μου.* Угасиле су се све моје наде. – *Εσβησε η γιαγιά μας σαν κερί.* Наша бака се угасила као свећа. – *Εσβησε η φλόγα.* Угасио се пламен (жар, страст). – *Сβήνω τον ασβέστη.* Гасим креч.

сβήσιμο, то гашење, брисање

сβηστήρας, ο → **сβηστήρι**, то 1. уређај за гашење (свеће, ватре); 2. гумица (за брисање)

сβηστός, -ή, -ό угашен

сβίγκος, ο (*нем.*) уштипак

сβόλι, то → **сβόλος**, ο грудва, грудва, угрушак

сβολιάζω → **сβωλιάζω**, **сβόλιασα**, -ιάστηκα, -ιασμένος згрудвати

сβολιασμένος, -η, -ο згрудван

сβόλιασμα, то згрудвавање

сβόλος, ο → **сβώλος**, огрудва земље: *То αλέτρι сήκωσε сβόλους.* Плуг је подигао грудве.

сбουνιά, η балега

сбούρα, η чигра, зврк

сбуриζω, **сбуриσα**, -исμένος окретати се као чигра

сгара, η гуша, вољка (код птица)

сγουраίνω, **сγούруνα** уковрчати, гргурати, коврчати, увијати: *сγουраίνω τα μαλλιά* увијати косу; – *Оσο μεγαλιόνει, сγουраίνουν τα μαλλιά του.* Како расте, коса му се коврча.

сγουροκέφαλος, -η, -ο гргурав, коврчав, кудраве косе

сγουρομάλλης, ο, ж. **сγουρομάλλα**, η, ср. **сγουρομάλλικο**, то → **сγουρόμαλλος**, -η, -ο → **сγουροκέφαλος**, -η, -ο

σγουρός, -ή, -ό γργурав, коврчав, кудрав
σγούρωμα, το коврчавост, гргуравост
σγουρώνω → σγουραίνω

σε (*ὑπερ.*) за, кроз, у: *σε μια στιγμή* за тренутак, за час, у трену; *Σε ποιον να το δώσω;* Кома да то дам? – *Σε δυο μέρες θα τελειώ-σουν όλα.* Кроз два дана све ће завршити. – *Κατοικεί σε χωριό.* Станује у селу.

σε (*л. зам. 2. л. ак.*) тебе, те: *Σε είδα.* Видео сам те.

σέβας, το поштовање, штовање: *Αυτό το παιδί δε δείχνει σέβας στους μεγαλύτερους.* Ово дете не показује поштовање према старијима. – *Τα σέβη μου στον κύριο διευθυντή.* Моје поштовање господину директору.

σέβασμα, το → σέβας, το поштовање и дивљење

σεβάσμιος, -ια, -ιο поштован, достојан поштовања

Σεβασμιότατος, ο (*цркв.*) врло поштован, високо поштован

σεβасиότητα, η поштованост, високо уважавање

σεβασμός, ο поштовање, високо уважавање, покорност

σεβάστηκα, *αορ. ἴλ. σέβομαι*

σεβαστός, -ή, -ό поштован, достојан поштовања, значајан

σεβιότ, το (*еніл., нейром.*) врста вунене тканине

σεβνταλής, ο → *ερωτιάρης, ο* севдалија, љубавник, заљубљеник

σεβντάς, ο (*ἰουρ.*) севдах, љубав, љубавна чежња: *Τον έφαγε ο σεβντάς.* Појео га је (сломио) севдах.

σέβομαι, -άστηκα поштовати, ценити, уважавати: *Σέβεται τους γονείς του.* Поштује своје родитеље. – *Σέβεται το λόγο του.* Поштује (држи) своју реч. – *Σέβεται τους νόμους.* Поштује законе. – *Σέβομαι τον εαυτό μου.* Поштујем самог себе. – *Σέβομαι τη γνώμη κάποιου.* Уважавам нечије мишљење.

σεβρό, το (*φρανц., нейром.*) шевро, врста прерађене коже

σεγκοντάρω → *σιγοντάρω* → *σεκοντάρω*, *σεγκοντάρισα* 1. певушити, припевати; 2. подржавати, потпомагати, повлађивати

σεγκούνα, η → *σιγκούνα, η* → *σεγκούνι, το* женска вунена горња одећа

σεζλόγκ, η (*φρανц., нейром.*) наслоњач, шезлонг

σεζόν, η (*φρανц., нейром.*) → *εποχή, η* сезона, време, период: *θερινή* ~ сезона (време) жетве, летња сезона

σειζής, ο (*ἰουρ.*) коњушар, сеиз

σειρά, η ред, низ, серија, ланац, комплет: *хроноλογική* ~ хронолошки ред; *βάζω* ~ правим ред, сређујем; *στην πρώτη* ~ у првом реду; *τρεις ημέρες κατά* ~ три дана узастопно, заредом; ~ *δυσκολιών* низ потешкоћа (проблема); *κατά* ~ по реду, заредом, редом – *Μας τα διηγήθηκε όλα με τη σειρά.* Све нам је то испричао по реду. – *Μας έδωσε δέκα σειρές για орθογραφία.* Задао нам је десет редова из ортографије. – *Μου λείπουν δυο τόμοι από τη σειρά Φιλοσοφική Βιβλιοθήκη.* Недостају ми два тома из комплета „Филозофска библиотека“. – *Δεν υπάρχει καμιά σειρά σ' αυτά που γράφει.* У овоме што пише нема никаквог реда. – *Κάθε πράγμα στη σειρά του.* Свака ствар по свом реду. (У своје време.) – *Πρέπει να παντρευτείς κάποιον της σειράς μας.* Треба да се ожениш неком женом из наших кругова. – *Δεν ήρθε ακόμη η σειρά μου να μιλήσω.* Још није дошао мој ред да говорим. – *Αγωνίζεται να βάλει κάποια σειρά σ' αυτό το σπίτι.* Бори се да уведе неки ред у ову кућу.

Σειρήνα, η Сирена, митско чудовиште са главом жене и телом птице. Својом песмом мамила жртве. (Позната прича о Одисеју и сиренама.)

σειρήνα, η сирена, звучни уређај

σειρήτι, το ширит, врпца, трака

Σείριος, ο Сиријус, звезда некретница, највећа у сазвежђу Пса

σειρωτήρι, το → *суρωτήρι, το*

σεις → *εσείς* ви

σεισάχθεια, η један од Солонових закона

σειсмио, το → *σειсма, το* мицање, померање, трешење, потресање

σεισμικός, -ή, -ό сеизмички, трусни: -ά *κύματα* сеизмички таласи

σεισμικότητα, η трусност

σειсмоγράφημα, το сеизмограм

σειсмоγραφία, η сеизмографија

σειсмоγραφικός, -ή, -ό σεισμογραφски
 σειсмоγράφος, ο σεισμοграф
 σεισμολογία, η σεισμολοгија
 σεισμολογικός, -ή, -ό σεισμολοшки
 σεισμολόγος, ο/η σεισμολογ
 σεισμόμετρο, το σεισмометар
 σειсмоπαθής, -ής, -ές → σεισμόπληκτος, -η, -ο 1. трусан, изложен земљотресу; 2. страдалник од земљотреса: *Δόθηκε έκτακτη οικονομική βοήθεια στους σειсмоπαθείς.* Пострадалима од земљотреса подељена је посебна економска помоћ. – *Στις σειсмоπαθείς περιοχές χτίζονται αντισεισμικά σπίτια.* У трусним подручјима зидају се антисεισμичке куће.
 σεισμόπληκτος, -η, -ο → σειсмоπαθής, -ής, -ές
 σεισμός, ο земљотрес, потрес, трус: *ηφαιστειογενής* ~ вулкански земљотрес; – *επίκεντρο του σεισμού* епицентар земљотреса
 σεισοпυγίδα, η → σουσουράδα, η говедарка, поточарка, вртирепка, пастирица, врста птице
 σειστός, -ή, -ό, ἕριπ. -ά 1. потресен, треперав; 2. колебаљив
 σείστρο, το врста музичког инструмента
 σεΐχης, ο (ἄγρ.) → φύλαρχος, ο шеик, поглавица племена
 σείω, έσεισα, σείστηκα вртети, трести, драмати: *σειώ την ουρά* махати репом; – *Σείστηκε η γη.* Затресла се земља. – *Σειέται και λυγίεται.* „Њија се и увија.“
 σεκλέτι, το → σικλέτι, το 1. забуна, узнемиреност, зебња; 2. туга, жалост
 σεκλετίζω → σεκленτίζω, -ισα, -ίστηκα, -ισμένος збунити, ражалостити, узнемирити: *Τα λόγια σου με σεκλετίζουν.* Твоје ме речи жалосте. – *Μη σεκλετίζεσαι, κι όλα θα πάνε καλά.* Не узнемиравај се и све ће бити добро.
 σέλα, η 1. седло; 2. седиште бицикла, „сиц“
 σελάγισμα, το, → σελαγισμός, ο блистање, зрачење, сијање
 σελάδιο, το → сеλοποιείο, το седларница
 σελάς, ο → селоποιός, ο седлар
 σέλας, το, ἱεν. -αος месечева светлост, блесак, сјај: *βόρειο* ~ северна (поларна) светлост
 σελασφόρος, -ος, -ο сјајан, светлећи, блистав, блештав

σελάχи, το → саλάχи, το врста рибе, ража, раха
 σελέμης, ο, ж. σελέμισσα, η → παράσιτος, ο паразит, готован, нерадник, трут
 σελεμιάζω живети готовански, паразитски
 σελέμικος, -η, -ο, ἕριп. -α паразитски, готовански
 Σελευκίδες, οι Селеукиди, грчка династија у Сирији
 Σελήνη, η Месец: *στο φως της Σελήνης* под светлом месеца; *νεά* ~ млади месец; – *έκλειψη Σελήνης* помрачење Месеца
 σεληνιαζομαι, -άστηκα, -ασμένος боловати од падавице, епилепсије
 σεληνιακός, -ή, -ό лунарни: -ός *μήνας* лунарни месец (период од 28 дана); -ό *έτος* лунарна година (12 лунарних месеци)
 σεληνιασμός, ο → епилηψία, η падавица (епилепсија)
 σελήνιο, το (χημ.) селен
 σεληνιούχος, -α, -ο који садржи селен; руда селена
 σεληνόφως, το, ἱен. -ωτος месечево светло, месечина
 σεληνοφώτιστος, -η, -ο → σεληνόφωτος, -η, -ο осветљен месечевом светлошћу
 σελίδα, η страница, страна: *Το βιβλίο αυτό έχει διακόσιες σελίδες.* Ова књига има две стотине страна. – *Στα βουνά της Αλβανίας οι Έλληνες έγραψαν νέες σελίδες δόξας.* У брдима Албаније Грци су исписали нове странице славе.
 σελιδοδείκτης, ο трака за обележавање страница у књизи, „book marker“
 σελιδοθέτης, ο типографска плоча
 σελιδοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποίηθηκα, -ποιημένος → σεлиδώνω састављање типографских страна
 σελίδωμα, το → σεлиδοποίηση, η → σεлиδωση, η састављање (слагање) страна на типографској плочи
 σεлиδώνω → селиδοποιώ
 σελίνι, το шилинг
 σέλινο, το целер
 селоποιείο, το → сеλάδιο, το
 селоποιός, ο → сеλάς, ο
 селтэс, ο (ἄγρ.) врста удобног лежаја
 Σελτζουκίδες, οι → Σелтзούκοι, οι Селџукиди (династија и Турци који су били поданици те династије), Селџуци
 σέλωμα, το седлање

σελ(λ)ώνω, σέλωσα, -ώθηκα, -μένος седла-
ти
σελωτός, -ή, -ό оседлан
сеμιγδάλι, то → сиμιγδάλι, то прекрупа,
гриз
сеμινάριο, то 1. семинар; 2. богословија;
семениште
Σεμίραμη, η Семирамида, краљица Аси-
рије: *οι κήποι της Σεμίραμης* Семирами-
дини вртови
сеμνοπρέπεια, η скромност, чедност
сеμνοπρεπής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.*
-είς, -ή скроман, чедан, стидљив
сеμνός, -ή, -ό, *ἕрил.* -ά скроман, пристојан,
уљудан, стидљив, невин: -ή *τελετή*
скромна свечаност; -οί *τρόποι* пристој-
ни поступци, манири; -ός *νέος* уљудан
младић; -ή *γυναίκα* чедна жена
сеμνότηта, η чедност, скромност, пристој-
ност, невиност
сеμνοτυφία, η лажна скромност
сеμνύνομαι, -ύνηκα поносити се, дичити
се, гордити се: *Σεμνύνεται το έθνος για*
το έπος του 40. Народ (нација) се поно-
си епо(пеј)ом из 1940. године.
σέμνωμα, то понос, гордост, охолост
σέμπρος, ο наполичар
сенάριο, то сценарио
сенаριογράφος, ο сценограф, писац сцена-
рија
сенτεφένιος, -ια, -ιο седефаст
сенτέφι, то → синτέφι, то седеф
сенτόни, то чаршав
сентониάζω, сенτόνιασα, -μένος прекрити
чаршавом
сенτούки, то → мпаούλο, то шкриња, ков-
чег, сандук
сеξ, то (*фр.*, *нејром.*) секс
сеξαπίл, то (*еніл.*, *нејром.*) сексепил, сексу-
ална атрактивност, привлачност
сέξι (*нејром.*) секси (природно и одевено)
сеξουαλικός, -ή, -ό сексуални
сеξουαλισμός, ο (*фр.*) сексуалност
сέπαλο, то чашица (на цвету)
сέπομαι → сапίζω, *εσάπην* трулити, гњиле-
ти
септемврианός, -ή, -ό септембарски
Σεπτέμβριος, ο → Σεπτέμβρης, ο септем-
бар
σεπτός, -ή, -ό → себαστός, -ή, -ό поштован,
цењен, узвишен
сер, ο (*еніл.*) сер, господин

сэра, η (*иџал.*) стаклена башта, клијалиш-
те, зимска башта
σερά(γ)и, то → сара(γ)и, то (*иџур.*) сарај,
дворац: ~ *του σουлтάνου* султанов сарај
σεραφείμ, та (*јевр.*, *нејром.*) серафими, не-
беска бића, анђели
Σεραφείμ, ο → Σεραφείμης, ο Серафим,
мушко име
серβάνта, η (*фр.*) витрина, бифе
серβικά, та → сэрβика, та српски језик
серβικός, -ή, -ό → сэрбикос, -η, -ο српски:
-ά *δημοτικά τραγούδια* српске народне
песме
серβίρισμα, то сервирање
серβίρω, сэрβира → серβίρισα, -ίστηκα,
-ισμένος сервирати
серβιτόρος, ο, ж. серβιτόρα, η (*иџал.*) ко-
нобар, сервирка
серβιτσάли, то (*иџал.*) клистир, клизма
серβίτσιо, то (*иџал.*) сервис (за јело)
сер(γ)иάνи, то → сир(γ)иάνи, то (*иџур.*) шетња,
лутање, тумарање, променада
серγיאνίζω → серγיאνάω, серγיאниса, -μένος
шетати, прошетати се
серенάта, η (*иџал.*) серенада
серέτης, ο, ж. -έτισσα, η (*иџур.*) лажљивац,
превртљивац, перфидан човек
сереτιά, η лажљивост, перфидност, неис-
креност, превртљивост, перфидија
серέτικος, -η, -ο лажљив, перфидан, под-
мукао
серίφ, ο (*нејром.*) → серίφης, ο 1. шериф
(титула угледних муслимана); 2. ше-
риф (овлашћени представник закона у
САД)
серμαγία, η → сирмаγία, η (*иџур.*) новчани
капитал
серμπέτι, то (*иџур.*) 1. шербет; 2. општи
појам за нешто што има сладак укус
серνικοθήλυκο, то живахна девојка
серνικοθήλυκος, -η, -ο двосполни, хермаф-
родитски
серνικός, -ή, -ό мушки, мушког пола
сέρνω, έσυρα, σύρθηκα, συρμένος 1. вући,
повлачити, извлачити; 2. пузати, гмиза-
ти; 3. оговарати, кудити, пањкати, опа-
дати: *сέρνω έξω* (пч. *βάρια*) извлачити
напоље (нпр. барку); – *сέρνω το χορό*
водити коло; – *Та βόδια сέρνουν το αλέ-
τρι.* Волкови вуку плуг. – *Сέρνει τα πόδια*
του από την κούραση. Вуче ноге од умо-
ра. – *Сύρθηκε στο χώμα με την κοιλιά του.*

Букао се (пузао) по земљи на стомаку.
– *Σέρνεται η γρίπη στην πόλη μας.* Грип се увлачи у наш град. – *Σύρε στη δουλειά σου.* Иди на свој посао. – *Το φόρεμά της σέρνεται.* Хаљина јој се вуче. – *Σέρνω κάποιον από τη μύτη.* Бући некога за нос. – *Νομίζει πως είναι φίλος του, αλλά δεν ξέρει τι του σέρνει από πίσω.* Мисли да му је пријатељ, а не зна да га оговара иза леђа.

σερпанτίνα, η трака, намотај

σερπετιά, η бистрина, окретност, виткост

(σ)ερπετό, το гмизавац, рептил

σερπετός, -ή, -ό живахан, окретан, бистар, духовит

σερσέμης, ο, ж. серсέμισσα, η глупак, смећењак

сέρтис, ο, ж. сέρтисса, η (иур.) прзница, пргавко

сέρтиκος, -η, -ο (иур.) љут, оштар, жесток, тежак: *-α τσιγάρα* оштре (љуте) цигаре

σεσημασμένος, -η, -ο жигосан, озлоглашен: *-ος κακοποιός* озлоглашени злочинац

сέσκουλο, το → **сέσιло, το** → **теўтло, το** шећерна репа

сέσουла, η (ишл.) лопатица, исполац, шешула: *με τη* ~ у великој количини, лопатом; – *Εβαλες στο φαγητό το αλάτι με τη σέσουλα.* Пресолио си јело („усуо као лопатом“).

σεστέτο, το → **σεξτέτο, το** (ишл.) секстет

σετέτο, το → **σεπτέτο, το** (ишл.) септет

сефэри, το (иур.) **1.** излет, путовање; **2.** поход, експедиција, кампања

сефτές, ο (иур.), само *једн.* сефте: *Θα αγοράσω κάτι, για να σου κάνω σεφτέ.* Купићу нешто да ти учиним сефте.

σηκός, ο олтар, светилиште, ниша у зиду храма са кипом, свећњаком

σήκωμα, το → **σηκωμός, ο** подизање, устајање: ~ *των χεριών* подизање руку; ~ *από το κρεβάτι* устајање из кревета

σηκώνω, σήκωσα, -ώθηκα, -ωμένος (по)дигнути, дићи, уздигнути, устати; издржати, подупрети: *σηκώνω φωνή* подићи глас; – *σηκώνω άγκυρα* подићи сидро, отићи; – *Σήκωσαν ψηλά τις σημαίες.* Високо подигоше заставе. – *Μπορεί να σηκώσει μόνος του αυτό το τσουβάλι.* Сам може да подигне овај џак. – *Σηκώθηκε πολύ πρωί σήμερα.* Данас је устао врло рано. – *Σήκωσε τις καρέκλες που είχαν πέ-*

σει κάτω. Подигао је столице које су попадале. – *Αυτός δε σηκώνει αστεία.* Овај не прихвата шалу. – *Σηκώνω το φόρεμά μου.* Задижем хаљину. – *Το κρασί σηκώνει νερό.* Вино тражи воду (прејасо је и треба га помешати са водом). – *Σηκώνω το σταυρό του μαρτυρίου.* Тако ми овог крста (кунем се). Уздижем крст сведочења.

σηκωτός, -ή, -ό **1.** усправан, подигнут; **2.** преносив рукама

σήμα, το знак, ознака, сигнал

σημάδεμα, το **1.** означавање, обележавање; **2.** гађање, циљање, нишањење

σημαδεμένος, -η, -ο означен, обележен, обогален, жигосан: *-ο ζώο* обележена, жигосана животиња; – *Από σημαδεμένο άνθρωπο τι περιμένεις;* Шта очекујеш од обогаленог човека?

σημαδευτής, ο → **σκοπευτής, ο** стрелац, нишанџија

σημαδεύω, σημάδεψα, -εύτηκα, -εμένος **1.** означити, обележити, жигосати; **2.** циљати, погодити, нишанити: *Σημάδεψαν τα αρνιά.* Обележили су јагњад. – *Τον σημάδεψε στην καρδιά.* Погодио га је у срце. – *Ο Θεός τον σημάδεψε.* Бог га је обележио.

σημάδι, το предзнак, ознака, циљ, мета, белег, ожиљак: *καλό* ~ добар предзнак; – *Δε βρήκε το σημάδι.* Није погодио мету. – *Εχει σημάδια στο πρόσωπο.* Има ожиљке (бразготине) на лицу. – *Η πληγή του άφησε σημάδια.* Рана му је оставила ожиљак. – *Ο πυρετός είναι σημάδι κάποιας οργανικής ανωμαλίας.* Температура је знак неког органског поремећаја. – *Τα σημάδια της καταστροφής που τους απειλούσε ήταν ολοφάνερα.* (Пред)знаци катастрофе која им је претила били су очигледни.

σημαδιακός, -ή, -ό **1.** обележен (телесно); **2.** уочљив, маркантан, изузетан

σημαδούρα, η → **σημαντήρας, ο**

σημαία, η → **μπαϊράκι, το** застава, барјак, стег: *έπαρση και υποστολή της σημαίας* подизање и спуштање заставе; – *υψώνω, κατεβάζω τη* ~ подићи, спустити заставу; – *καλώ υπό τας σημαίας* мобилизовати, мобилисати

σημαίνω, σήμανα, σημάνηκα, σεσημασμένος (ο)значити, оглашавати: *σημαίνοντα πρόσωπα* значајне личности; – *Τι σημαίνουν*

αυτές οι λέξεις; *Шта значе ове речи? – Η σάλπιγγα σήμανε ευεργτήριο.* Труба је огласила устајање. – *Σημαίνουν οι καμπάνες.* Звоне звона (оглашавају).

σημαιοστολίζω, **σημαιοστόλισα**, -ίστηκα, -ισμένος окитити заставама, истаћи заставе

σημαιοστόλιστος, -η, -ο окићен, украшен заставама

σημαιοφόρος, **ο/η** стегоноша, заставник, барјактар

σήμανση, **η** означавање, обележавање; остављање отисака прстију; лепљење етикета на поштанске пошиљке

σημαντήρας, **ο** → **σημαδούρα**, **η** плутача, пловак

σημαντική, **η** → **σημασιολογία**, **η** семантика

σημαντικός, -ή, -ό значајан, важан, знаменит, утицајан

σημαντικότητα, **η** → **σπουδαιότητα**, **η** 1. важност, значај; 2. утицај(ност)

σήμαντρο, **το** 1. црквено звоно; 2. музички инструмент, триангл; 3. печат, жиг

σημασία, **η** → **έννοια**, **η** → **νόημα**, **το** значење, смисао, значај, важност: *αποκτώ μεγάλη ~* стећи велики значај; – *Αυτή η λέξη έχει πολλές σημασίες.* Ова реч има много значења. – *Λίγοι κατάλαβαν τη σημασία της κυβερνητικής ανακοίνωσης.* Мало је њих разумело значај (смисао) владине декларације. – *Δεν του δίνω σημασία.* Не придајем му значај. – *Σημασία δε δίνω.* Не интересује ме. Не значи ми ништа.

σημασιολογία, **η** → **σημαντική**, **η** семантика

σηματογράφος, **ο** бродски јарбол са сигналним заставицама

σηματοδότης, **ο** семафор

σηματοδότηση, **η** означавање, сигнализовање

σηματοδοτώ, (**ε**), -дότησα, -ήθηκα, -ημένος означавати, сигнализovati

σηματολόγιο, **το** каталог сигнала, кодекс ознака

σημείο, **το** место, део (излагања, говора); степен (стање); знак (понашања), ознака; тачка (кључања), знак, симбол (крста): *στρατηγικό ~* стратегијска тачка; ~ *στήριξης* тачка ослонца; *σημεία και τέρατα* знаци и чудеса, немогуће ствари; – *σημεία του ορίζοντα* стране света; – *δίνω σημεία ζωής* давати знаке живота; ~

επαφής тачка додира; *νεκρό ~* мртва тачка; – *Δεν ήξερε σε ποιο σημείο είχαν κρύψει το θησαυρό.* Није знао на којем су месту сакрили благо. – *Σ' αυτό το σημείο τον διέκοψαν.* На том месту га прекинуше. – *Σ' αυτό το σημείο του λόγου του ήταν ασαφής.* У том делу свог излагања био је нејасан. – *Ο μαθητής αυτός έδειξε σημεία ανυπακοής.* Овај је ученик показао знаке недисциплине. – *Ο άρρωστος πέρασε το κρίσιμο σημείο της αρρώστιάς του.* Болесник је прешао критичну тачку своје болести. – *Στο σώμα του έφερε πολλά σημεία κακώσεων.* На телу је носио многе знакове (трагове) злостављања. – *Τα πιο εύχρηστα σημεία οτίξης είναι η τελεία και το κόμμα.* Најупотребљаванији знаци интерпункције су тачка и запета. – *Το πλύν (-) είναι σημείο της αφαιρέσεως.* Минус (-) је знак одузимања. – *Το σημείο βρασμού του νερού είναι οι 100° Κελσίου.* Тачка кључања воде је 100°C.

σημειογραφία, **η** означавање музичких тонова, нотни записи

σημειολογία, **η** дијагностика

σημειολογικός, -ή, -ό дијагностички

σημείωμα, **το** 1. (за)белешка, опаска, запис; 2. писамце: *βιογραφικό ~* кратка биографија; – *Μερικοί μαθητές είχαν σημείωματα στις εξετάσεις.* Неки ученици имали су на испитима забелешке (цедуљице). – *Του έδωσα ένα σημείωμα για να το δώσει στο διευθυντή του.* Дадох му једно писамце да га преда директору.

σημειωματάριο, **το** бележница, подсетник, нотес, легенда

σημειωμένος, -η, -ο 1. означен, обележен; 2. обogaљен

σημειώνω, **σημείωσα**, -ώθηκα, -ωμένος означити, забележити: *Σημείωσε με κόκκινο μολύβι.* Означило је црвеном оловком. – *Το σημειώνω αυτό που είπες.* Бележим оно што си рекао. – *Στις εξετάσεις σημείωσε επιτυχία.* Забележио је успех на испитима.

σημείωση, **η** забелешка, примедба, опаска, запис, белешка

σημειωτέος, -α, -ο достојан пажње, од значаја: *Σημειωτέο ότι ο δράστης του εγκλήματος είναι ανήλικος.* Од значаја је (треба истаћи) да је извршилац злочина малолетан.

σημειωτής, ο показивач, маркер, који означава

σημειωτός, -ή, -ό → **σημειωμένος, -η, -ο**

σήμερα (ἡριλ.) данас, сада, у наше време: **από** ~ од данас; – *Σήμερα δεν πάω στο σχολείο.* Данас не идем у школу. – *Σήμερα ο άνθρωπος υποφέρει από άγχος.* Данас човек пати од стреса.

σημερινός, -ή, -ό данашњи, садашњи

σήμερο, то → **сήμερα, то**, *нејром.* данашњица, садашњица

Σημίτες, οι Семити

σημιτικός, -ή, -ό семитски

σημύδα, η бреза

σηπτικός, -ή, -ό септичан, који проузрокује труљење

σηπτικότητα, η септичност

σήραγμα, η тунел, прокоп

σήριαλ, то серија, серијал: *μελοδραματικό* ~ сапуска опера

σηροτροφείο, то узгајалиште свилених буба

σηροτροφία, η свиларство

σηροτρόφος, ο/η свилар

σησαμέλαιο, то уље од сузама (сезама)

σησάμι, то → **σουσάμι, то** сезам, сусам

σήτα, η → **κόσκινο, то** сито, решето

σηψαμία, η сепса: *Η γυναίκα του πέθανε από σηψαμία.* Његова жена је умрла од сепсе.

σήψη, η трулеж, труљење, гњилост, распадање: ~ *του γόνου* „труљење потомства“, болест која напада пчелиње ларве; – *Το πτώμα βρέθηκε σε κατάσταση προχωρημένης σήψης.* Леш се налазио у стању подмаклог распадања. – *Τα σημάδια της κοινωνικής σήψης σ' αυτή τη χώρα είναι έκδηλα.* Знаци друштвеног труљења у овој земљи су очигледни.

σηψιγόνος, -ος, -ο трулежни, септички

σθεναρός, -ή, -ό, ἡριλ. -ά одлучан, постојан, чврст, храбар: *Η σθεναρή στάση της Ελλάδας στο Αιγαίο θα αποθαρρύνει τον τουρμικό επεκτατισμό.* Одлучан став Грчке у Егеју обесхрабриће турски експанзионизам.

σθεναρότητα, η снага, чврстина, одлучност, храброст

σθένος, то чврстина, одлучност, постојаност, храброст: *Δεν έχει το σθένος να τον αντιμετωπίσει.* Нема храбрости да му се супротстави.

σιαγμένος, -η, -ο уређен, поправљен, сређен, исправљен, дотеран, повезан

σιαγόνα, η → **σιαγόни, то** брада, подваљак, подбрадак

σιάζω → **σάζω** → **σιάχνω**, *έσιαξα, -άχτηκα, -αγμένος 1.* кредити, исправити, дотерати; **2.** повезати се, помирити, зближити; *Εσιαξε τις γραμμες.* Исправио је (средно) редове. – **●** *Οι στρατιώτες μόλις σηκωθούν το πρωί σιάζουν τα κρεβάτια τους.* Војници, чим ујутро устану, уређују (намештају) своје кревете. – *Θα το σιάξουμε φέτος το σπίτι.* Ове године ћемо оправити кућу. – *Θα σιάξουν πάλι τα πράγματα.* Ствари ће се поновно кредити. – *Δε μιλούσαν μεταξύ τους, αλλά τώρα τα σιάξανε.* Нису говорили између себе али сада су се помирили. – *Αυτός ο νέος τα 'σιαξε με την κόρη του γείτονα.* Овај младић повезао се са суседовом кћерком.

σιαλογόνος, -ος, -ο пљувачни, који ствара пљувачку

Σιαμαίος, ο, ж. **Σιαμαία, η** Сијамац, Сијамка

σιαμαίος, -ια, -ιο сијамски: *-οι αδελφοί* сијамски близанци

σιάξιμο, то → **σιάσιμο, то** сређивање, поправка, уређивање: *Το σπίτι θέλει σιάξιμο.* Кућа тражи поправку.

σιάχνω → **σιάζω**

σιβηρικός, -ή, -ό сибирски

Σιβιτανίδειος, η Сивитанидиј – позната средњотехничка школа у Атини

Σίβυλλα, η Сибила, митска личност, Аполоном надахнута пророчица. По Плутарху, кћерка Зевса и Ламије. Прорицала у Делфима.

σιβυλλικός, -ή, -ό сибилски, тајанствен, мистериозан, пророчки

σιγά (ἡριλ.) → **σιγαλά** → **σιγανά** тихо, полако, пажљиво: *Μιλούσε τόσο σιγά, που δεν τον άκουγε κανένας.* Говорио је толико тихо да га нико није чуо. – *Το πλοίο πήγαινε πολύ σιγά, και αργήσαμε να φτάσουμε στον προορισμό μας.* Брод је пловио врло полако па смо закаснили у одредиште. – *Σιγά σιγά πέτυχε αυτό που ήθελε.* Мало-помало, успео је оно што је хтео. – *Σιγά, θα πέσεις!* Полако, пашћеш!

σιγαλιά, η тишина, мир, спокој(ство)

σιγαλοπαππαδιά, η *лицемер, придворица*:
Αυτήν τη σιγαλοπαππαδιά να τη φοβάσαι.
Чувај се овога лицемера.

σιγαλός, -ή, -ό → **σιγανός**, -ή, -ό *тих, нечујан, миран, питом*

σιγάρο, **το** → **τσιγάρο**, **το**

σιγαστήρας, **ο** *пригушивач*

σιγή, η *тишина, ћутање, мук*: *Η σιγή κόσμον φέρει.* Ћутање је злато.

σιγηλός, -ή, -ό, *ἄριλ.* -ά *нечујан, тих, миран*

σιγίλιο, **το** *штамбиљ, печат, жиг, оверен црквени докуменат*

σιγκούνα, η → **σιγκούни**, **το** *врста вунене женске одеће*

σιγοβράζω, *σιγόβρασα крчкати, кувати се на лаганој ватри*: *Βάλε λίγη φωτιά και άφησε το φαγητό να σιγοβράσει.* Наложити лагану ватру и оставити јело да се крчка. – *Σιγόβραζε από το θυμό του.* Кључао је од љутње.

σιγοβρέχει, *σιγόβρεξε лагано киши, сипи, пада кишица*

σιγοκλαίω, *σιγόκλαψα тихо плакати, цмиздрити*

σιγοκουβεντιάζω, *-κουβέντιασα тихо разговарати, шапутати*

σιγομιλώ, (α), *-μίλησα тихо говорити, шапутати, мрмљати, „ћућорити“*

σιγομίλημα, **το** *тих разговор, шапутање, „ћућорење“, ћеретање*

σιγοντάρω → **σεγκонτάρω**

σιгоперπατώ, (α), *-περπάτησα лагано шетати*

σιγοτραγουδώ, (ε), *-τραγούδησα певушити, тихо певати*

σιγουράδα, η (*υἱάλ.*) → **σιγουράντζα**, η *сигурност, безбедност*

σιγουράρισμα, **το** *осигуравање, обезбеђивање*

σιγουράρω, *σιγουράρισα обезбеђивати, осигуравати*

σιγουριά, η → **σιγοράδα**, η *сигурност, несумњивост*

σίγουρος, -η, -ο *сигуран, безбедан, уверен*: *στα σίγουρα сигурно, свакако; – Δε νιώθει σίγουρος.* Не осећа се сигуран. – *Δεν είναι σίγουρος για την επιτυχία του.* Није сигуран (уверен) у свој успех. – *Το ἔχω για σίγουρο.* То сматрам сигурним.

σιγώ, (ε), *σίγησα, -ήθηκα, -ημένος ућутати, стишати, утишати, умукнути*: *Σί-*

γησαν όλοι, μόλις ανέβηκε στο βήμα ο πρωθυπουργός. Чим се на говорницу попео премијер, сви ућуташе. – *Σίγησαν τα κανόνια.* Заћуташе (умукнуше) топови. – *Σίγησε ο πολιτικός σάλος.* Политичко гигање се смирило.

σιδεράδιο, **το** *ковачница*

σιδεράς, **ο** *ковач, гвожђар, бравар*

σιдерένιος, -ια, -ιο *гвозден, чврст, јак, отпоран*: *Εβαλαν σιδερένια πόρτα.* Поставили су гвоздена врата (капију). – *Εχει σιδερένια γροθιά.* Има гвоздене песнице. – *Εχει σιδερένια κράση και δεν αρρωσταίνει.* Има гвоздену конституцију и не оболева. – *Η καρδιά του είναι σιδερένια και δε συγκινείται με τίποτε.* Његово срце је од гвожђа и не узбуђује се ни због чега.

σιδερικό, **το** **1.** *гвоздени алат; 2.* *оружје (нож, пиштољ и сл.)*

σιдеρίτης, **ο** *врста гвожђа*

σίδερο, **το** **1.** *гвожђе; 2.* *пегла, глачало*: *Αγόρασε ηλεκτρικό σίδερο, για να σιδερώνει τα ρούχα.* Купио је електричну пеглу за одећу. – *Είναι για τα σίδερα.* „За гвожђе је“ (за лудницу).

σιдерόβεργα, η *гвоздена шипка*

σιδερογωνία, η *гвоздена угласта плочица*

σιдерόδεση, η *арматура, оков, окивање*

σιдерокέφαλος, -η, -ο *врло чврст, отпоран, доброг здравља*

σιдерοπρίονο, **το** → **σιδηροπρίονο**, **το**

σιдерός, -ή, -ό *гвозден*

σιдерοστιά, η → **πυροστιά**, η *троножац за вешање котлића на огњишту*

σιдерόφραχτος, -η, -ο *ограђен гвожђем*

σιδέρωμα, **το** *пеглање, глачање*

σιδερώνω, *σιδέρωσα, -ώθηκα, -ωμένος* *пеглати, глачати*

σιдеρωτήριο, **το** *пегларница, пеглаоница*

σιдеρωτής, **ο ж.** **σιδερώτρια**, η *пеглер*

σιдеρωτός, -ή, -ό *попеглан, испеглан, изглачан*

σιδηρικά, **τα** → **σιδερικό**, **το**

σιδηροβιομηχανία, η *индустрија прераде гвожђа и израде гвоздених производа*

σιδηροβιομήχανος, **ο** *власник железаре*

σιδηροδέσμιος, -α, -ο **1.** *везан, окован (гвожђем); 2.* *затворен, ухапшен*

σιδηρόδετος, -η, -ο *ојачан, учвршћен гвожђем*

σιδηροδοκός, η γвоздена греда, траверза
 σιδηροδρομικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά железнички: -ός σταθμός железничка станица; -ό *δυστύχημα* железничка несрећа; -ή *γραμμή* пруга
 σιδηροδρομικός, ο железничар
 σιδηρόδρομος, ο 1. железничка пруга; 2. воз, железница
 σιδηρομετάλλευμα, то руда гвожђа
 σιδηρομεταλλουργία, η црна металургија
 σιδηροπρίονο, то → *σιδεροπρίονο*, то пила, тестера за гвожђе
 σιδηροπυρίτης, ο руда пирита
 σίδηρος, ο → *σίδηρο*, то гвожђе: *εποχή του σιδήρου* гвоздено доба; – *δια πυρός και σιδήρου* „огњем и мачем“; – *Ο οργανισμός του ανθρώπου έχει ανάγκη από ορισμένη ποσότητα σιδήρου.* Људски организам има потребу за одређеном количином гвожђа.
 σιδηροτροχιά, η шина, трачница
 σιδηρουργείο, то ковачница
 σιδηρουργία, η 1. индустрија прераде гвожђа; 2. ковачка вештина
 σιδηρουργικός, -ή, -ό 1. гвозденопрерађивачки; 2. ковачки
 σιδηρούχος, -ος, -ο гвожђевит, који садржи гвожђе
 σιδηρωρυχείο, то рудник гвожђа
 σίελος, ο → *сάλιο*, то
 σик (*франц., нејром.*) → *κομψός*, -ή, -ό шик, модеран, отмен, елегантан: *То φόρεμά της είναι πολύ σικ.* Њена хаљина је врло шик.
 σίκαλη, η раж
 σικελικός, -ή, -ό сицилијански
 σικλέτι, то → *σεικλέτι*, то
 σίκλος, ο → *σίκλα*, η (*λαϊν.*) → *κουβάς*, ο кофа, ведро, ведрица
 σιλансије, то (*франц.*) → *σιγαστήρας*, ο пригушивач, „ауспух“
 σιλάχи, то → *σελάχи*, то
 σιλό, то (*франц., нејром.*) силос
 σилуэта, η (*франц.*) силуэта, обрис, лепстас
 σιμά (*ἕριλ.*) → *κοντά* близу, покрај, поред: *Μένουμε σιμά.* Станујемо близу. – *Κάθισε σιμά μου.* Сео је (по)крај мене. – *То σπίτι τους είναι σιμά στο δικό μας.* Њихова кућа је близу наше.
 σιμιγδάλι, то → *σεμιγδάλι*, то гриз, прекрупа

σιμιτζής, ο (*ἕур.*) продавац ђеврека
 σιμίτι, то → *κουλούρι*, то ђеврек
 σιμός, -ή, -ό 1. затупаст, пљоснат; 2. прџаст
 σιμούν, ο (*арајн., нејром.*) самум, пустињски ветар у Сахари
 σίμωμα, то приближавање, примицање
 σιμωνία, η симонија, трговина сакралним предметима; добијање црквених чинова за новац и сл.
 σιμώνω, σίμωσα приближити (се), бити близу
 σίμωσι, η испупченост
 σинаϊτικός, -ή, -ό синајски, синаитски
 σινάπι, то слачица, сенф
 σинаπίδι, то 1. врста црвене боје; 2. болест житарица, главница
 σинаπιδιάζω, -πίδιασα оболети од главнице: *То σιτάρι σинаπιδίασε.* Жито је добило главницу.
 σинаποβλάстаро, то изданак главнице
 σинаπόσπορος, ο клица кукоља
 σινάφι, то → *σνάφι*, то (*ἕур.*) удружење, сталеж, еснаф: *Της είπε να παντρευτεί έναν από το σινάφι τους.* Рекао јој је да се уда за неког из њиховог сталежа.
 σινεμά, то (*нејром.*) → *κινηματογράφος*, ο биоскоп, кино
 синί, то (*ἕур.*) синија, велика бакрена тепсија
 синιάλο, то (*ишјал.*) знак, сигнал
 синικός, -ή, -ό → *κινεζικός*, -ή, -ό кинески: -ό *τείχος* Кинески зид; -ή *μελάνη* кинеско мастило (туш)
 синиόρ, ο → *σιор*, ο
 синиόρα, η → *σιόра*, η
 синиорίνα, η (*ишјал.*) сињорина, госпођица
 синологија, η синологија, проучавање кинеске цивилизације
 синουσία, η → *порνεία*, η
 синтефένιος, -ια, -ιο седефаст
 синтэфи, то → *сентэфи*, то
 синтриβάνи, то (*ἕур.*) → *πίδακας*, ο шедрван, мали водоскок
 сиор, ο → *синиόρ*, ο (*ишјал.*) шјор, сињор, господин
 сиόра, η → *синиόра*, η (*ишјал.*) шјора, сењора, госпођа
 сиούτος, -α, -ο шут, који је без рогова
 сиргиάνи, то → *σεργιάνи*, то
 сиргиανίζω → *σεργιανίζω*

σιργούνι, το → σεργούνι, το → σουργούνι, το
 1. изгнанство, прогонство; 2. исмевање, изругивање: *Τον έκανε σιργούνι*. Учинио га је смешним. Исмејао га је.
 σιρίτι, το (*ῑυρ.*) ширит, трака
 σирмаγιά, η → сермаγιά, η
 σιρόκος, ο (*ῡιαλ.*) широко, југоисточни ветар
 σιρόπι, το → сорόπι, το (*ῑυρ.*) сируп, сок, слатко, манџун
 σιροπιάζω → соропιάζω, σιρόπιασα, -τηκα, -μένος 1. прелити сирупом, засладити; 2. флертовати
 σιρόπιασμα, το → сорόπιασμα, το 1. заслађивање; 2. флертовање: *Αφήστε τα сорοπιάσματα*. (*изр.*) Маните се флертовања.
 σισанές, ο (*ῑεрс.*) шишана, старинска пушка која се пуни спреда
 Σίσυφος, ο Сизиф, митска личност, син Еола и Енарете. Позната прича о Сизифовом камену
 σίτα, η → сήта, η
 σιτάλευρο, το житно брашно
 σитаποθήκη, η спремиште жита, амбар
 ситарάς, ο → ситарέμπορος, ο → старέμπορος, ο трговац житом
 ситарένιος, -ια, -ιο → старένιος, -ια, -ιο житни, пшенични
 ситарίθρα, η → корυδαλλός, ο шева
 ситάρι, το → стάρι, το → сίτος, ο жито, пшеница: *Δε θέρισε ακόμη το ситάρι*. Још нисмо пожњели жито.
 ситаркеια, η обиље жита
 ситарόσπορος, ο → ситарόσπορο, το житно семе, житно зрно
 ситарόψеира, η жижак, житна ваш
 ситема, то смекшавање меса
 ситемпόριο, то трговина житом
 ситемпорос, ο житни трговац
 ситеυση, η ухрањивање, товљење
 ситеυτός, -ή, -ό ухрањен, утовљен, дебео
 ситеύω, ситеψа, -εμένος 1. ухрањивати, товити; 2. оставити месо дивљачи да одстоји
 ситηρά, та → дημητριαιά, та житарице (пшеница, раж, јечам)
 ситηρέσιο, то следовање
 ситίζω, сίτισα, -ίστηκα, -μένος хранити се, заситити се; издржавати се
 сίτιση, η → ситисμός, ο исхрана, прехрана; снабдевање намирницама

ситистής, ο снабдевач храном, економ
 ситоβολώνας, ο 1. спремиште жита, амбар; 2. житница, крај богат житом
 ситоδεία, η несташница жита, неродица
 ситоκαλλιέργεια, η гајење житарица
 ситоπαραγωγή, η производња жита
 ситоπαραγωγός, ο произвођач жита: *Οι ситоπαραγωγοί θα αποζημιωθούν για τη ζημιά που έπαθαν από το χαλάζι*. Произвођачи жита биће обештећени за штету коју су претрпели од града.
 сίτος, ο → ситάρι, το
 ситоφόρος, -α, -ο житородан: *Οι πεδιάδες της Θεσσαλίας είναι ситоφόρες*. Равнице Тесалије су житородне.
 сίττη, η врста птице, пастирица
 сифόνι, το сифон, цев за претакање
 сифониέρα, η (*франц.*) орман
 сίφουνας, ο → сίφωνας, ο
 сифούни, το цев или корито којим се доводи вода за покретање млинског точка, бадањ
 сίφωνας, ο → сίφουνας, ο 1. пумпа, шмрк, сисак; 2. вихор, тајфунски стуб, вртлог: *Η λειτουργία του сίφωνα στηρίζεται στην ατμοσφαιρική πίεση*. Рад пумпе заснива се на атмосферском притиску. – *Οι сίφωνες είναι ιδιαίτερα ισχυροί και προκαλούν μεγάλες καταστροφές*. Тајфунски вртлози су нарочито силовити и проузрокују велике катастрофе.
 сифώνιο, το пипета
 сичαίνομαι, сичάθηκα, -αμένος гадити се, гнушати се: *Το сичαίνομαι*. Гади ми се то. (Не могу да га поднесем.) – *Τον сичάθηκα*. Згадио ми се. – *Με έκανε να сичαθώ το κρέας*. Учинио је да ми се огади месо. – *Τον сичάθηке ύστερα από αυτά που έκανε και δε θέλει να τον δει*. Згадио му се после оног што је учинио и не жели да га види.
 сίχαμα, το 1. гад(ост), одвратност, гнусоба; 2. нитков, хуља, подлац: *Πώς το τρως αυτό το сίχαμα*; Како једеш ову гадост? – *Φύγε από μπροστά μου, сίχαμα*. Одлази од мене, хуљо, гаде.
 сичαμάρα, η гађење, одвратност, гнушање
 сичαμένος, -η, -ο одвратан, гнусан, огаван
 сичαμός, ο → сίχαμα, το гађење, гад(ост), одвратност
 сичасиάρης, ο, ж. -άρα, η гадљивко, гадљивац

Σιών, η (*νεϊρομ.*) Сион (брег изнад Јерусалима)

σιωνισμός, ο ционизам

σιωνιστής, ο, ж. -ίστρια, η ционист(а)

σιωνιστικός, -ή, -ό ционистички

σιωπή, η тишина, ћутање: *Σιωπή!* Тишина!
Ћути!

σιωπηλός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά ћутљив, тих, без речи

σιωπηρός, -ή, -ό, ὕριл. -ά 1. ћутљив, сакривен, нечујан; 2. прећутан: -*ή συμφωνία* прећутна сагласност

σιωπητήριο, το појечерје, трубни знак

σιωπώ, σιώπησα → **σωπαίνω** 1. ћутати, не говорити; 2. прећутати

σκάβω → **σκάφτω**, *έσκαψα, σκάφτηκα, σκαμμένος* (ο)копати, дубити, рити

σκάγι, το → **σκάι, το** сачма, куглица

σκάζω → **σκάω**, *έσкаσα, σкаσμένος* 1. пући, прснути, ломити се, пробушити, испуцати; 2. измучити, угњавити, пропадати: *τα σκάζω* расипати новац; - *σκάζω φιλί* изненада пољубити; - *Σκάζει ο ήλιος*. Излази сунце. - *Του έσкаσαν το μπαλόни και κλαίει*. Пробушили су му балон па плаче. - *Εσкаσαν οι τοίχοι από το σεισμό*. Зидови су попуцали од потреса. - *Τον έσкаσε αυτό το παιδί με το πείσμα του*. Угњавило га ово дете својим инатом. - *Εσкаσε η νάρκη και τους τίναξε στον αέρα*. Експлодирала је мина и бацила их у ваздух.

σκαθάρι, το → **σκάθαρoς, ο** 1. буба, инсекат; 2. ограничен, глуп човек

σκαίος, -ή, -ό, ὕριл. -ώς → **τραχύς, -ιά, -ύ** груб, мучан, непријатан, опор, неучтив

σκαиότητα, η грубост, нељубазност, неучтивост

σκάκι, το шах

σκαкиέρα, η шаховска табла

σκαкиστής, ο, ж. **σκαкиστρια, η** шахист(а)

σκάλα, η 1. степеница, степен; 2. младо, кеј; 3. леја: *Μια ξύλινη εσωτερική σκάλα τον οδηγεί στον πάνω όροφο του σπιτιού του*. Једно спољно дрвено степениште води на горњи спрат његове куће. - *Τα μεγάλα πλοία δεν πιάнуουν τη σκάλα του νησιού μας*. Велики бродови не могу да пристану уз мол нашег пристаништа. - *Φύτεψαν δυο σκάλες καπνό*. Засадили су две леје дувана. - *Εχει σκάλες τα μαλλιά*. Има степенасто ошишану косу.

σκαλάθυρμα, το есеј :

σκαληνός, -ή, -ό 1. степенаст; 2. кос, накривљен, искривљен

σκαλί, το → **σκαлоπάτι, το** степеник (степениште); ~ - ~ степенасто, постепено

σκαλίζω, σκάλισα, -ίστηκα, -ισμένος копати, окопавати, чепркати, плевити; клесати: *σκαλίζω το мάρμαρο* клесати мермер; - *Σκάλισε τα λουλούδια*. Окопао је цвеће. - *Τι τα σκαλίξεις αυτά?* Шта то чепркаш?

σκάλισμα, το 1. окопавање, плевљење, резање, чепркање, прашење (винограда), урезивање; 2. покретање неког питања

σκαλιστήριο, το мотика, двокрака мотичица

σκαλιστής, ο 1. плевач, који плеви; 2. гравер, дуборезац, резбар, цизелер

σκαλιστός, -ή, -ό 1. окопан, оплевљен, опрашен; 2. урезан, гравиран

σκαλιμός, ο → **σκαρμός, ο** ослонац за весло, рашље на чамцу

σκαλοκέφαλο, το → **κεφαλόσκαλο, το** горњи степеник

σκαлоπάτι, το → **σκαλί, το**

σκαлоύνι, το → **σκαлоπάτι, το**

σκαлтса, η → **калтса, η**

σκαлтсάτος, -η, -ο → **калтсάτος, -η, -ο** 1. који носи чарапе; 2. птица или животиња која има перје или длаке по ногама

σκάλωμα, το 1. пењање, успузавање; 2. наилажење на препреку, заглављивање, запињање

σκαλώνω, σκάλωσα, -ωμένος 1. пењати се, успузавати се; 2. застати, запети, закачити: *Σκάλωσε στην κορυφή του βράχου*. Успузао се на врх стене. - *Σκάλωσαν τα αγκίστρια στις πέτρες του βυθού και δεν μπορεί να τα βγάλει*. Удице су се закачиле за стене на дну и не може да их извуче. - *Κάπου σκάλωσε ο διορισμός του*. Нешто је запело са његовим унапређењем.

σκαλωτός, -ή, -ό степенаст, ступњевит, поступан

σκάμια, το 1. јама, удубљење; доскочиште код скока у даљ; 2. одводни јарак

σκαμνί, το 1. клупа, клупица (без наслона); 2. оптуженичка клупа: *Θα τον καθίσω στο σκαμνί αυτόν τον απατεώνα*. Посадићу на оптуженичку клупу тог преваранта.

σκάμνιο, το → **таμπурέ, το**

σκαμπάζω, σκάμπασα познавати, знати, разумети, схватати: *Κάτι σκαμπάζει από ξένες γλώσσες*. Зна нешто од страних језика.

σκαμπανεβάζω, -анέβασα пропињати се и понирати, њихати се (на таласима)

σκαμπίλι, **то** → **σκαμπίλα**, η шамар, пљуска, ћушка

σκαμπιλίζω → **χαστουκίζω**, -ισα шамарати

σκαμπίλισμα, **то** шамарање

σκανάρω, σκάνара → -ισα, -исμένοσ скенирати

σκανδάλη, η окидач, обарач, ороз, кокот

σκανδαλίζω, σκανδάлиса, -ίστηα, -исμένοσ саблазнити, раздражити, изазивати: *Αυτή η γυναίκα τον σκανδάλισε με τα κουνήματά της*. Ова жена га је саблазнила својим кретњама.

σκάνδαλο, **то** → **σκάνταλο**, **то** 1. саблазан, срамота, брука, скандал; 2. раздор: *πέτρα του σκανδάλου* камен раздора; – *βάζω σκάνδαλα* интригирати, изазивати свађу, бруку; – *Αν ξαναπαντρευτείς, θα δημιουργήσεις σκάνδαλο*. Ако се поново ожениш, направитићеш скандал.

σκανδαλοθήρας, ο интригант

σκανδαλοθηρία, η интригирање, трачарење, изазивање скандала

σκανδαλοθηρικός, -ή, -ό скандалозни, интригантски, трачерски

σκανδαλώδης, -ης, -ες, *ien.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η скандалозан

σκανдинаβικός, -ή, -ό скандинавски

σκάνер, ο/το скенер

σκανιάζω, σκάνιαса 1. растужити, огорчити; наједити; 2. узнемирити, забринути

σκανтаγiάρω → **σκανταλιάρω**, -ισа мерити дубину сондом, сондирати

σκαντάγιο, **то** → **σκαντάλιο**, **то** сонда

σκανταλιά, η врста замке за птице

σκανταλιάρης, -α, -ио 1. интригант, изазивач скандала; 2. немирко, несташко, чапкун

σκανταλίζω → **σκανδαλίζω**

σκάνταλο, **то** → **σκάνδαλο**, **то**

σκάνтца, η смена страже

σκανтцάρω, σкάνтцара → -άριса променити, сменити (стражу, посаду)

σκανтцόχοирос, ο → **σκανтцόχερος**, ο јеж

σκαпанέас, ο 1. кочап, фортификатор; 2. пионир; 3. родоначелник, претеча: *οι σκαпанείς του πολιτισμού* пионири цивили-

лизације; – *Στο στρατό υπηρέτησε ως σκαпанέас πυροβολικού*. У војсци је служио као артиљеријски фортификатор. – *Ο Γαλιλαίος υπήρξε ένας από τους σκαпанείς της επιστήμης*. Галилеј је био један од пионира науке.

σκαπάνη, η мотика

σκαπετώ, (α) → **σκαπετίζω**, скапéтηса → скапéтиса 1. нестати, замаћи, утећи; 2. прогутати: *Σκαпéтисαν την κορυφή του λόφου και χάθηκαν από τα μάτια μας*. Замакоше иза врха брежуљка и изгубише нам се из очију. – *Σκαпéтисαν κρυφά, χωρίς να τους αντιληφθεί κανένας*. Побегоше (умакоше) кријући, а да их нико није приметио. – *Тον πονάει ο λαιμός και δεν μπορεί να σκαπετίσει τίποτε*. Боли га грло и не може ништа да прогута.

σκαπουлάρисμα, **то** бежање, бекство, измицање

σκαπουлάρω, -πούлара → -πουлάρиса бежати, измицати, избећи, спасити се

σκαптиά, **та** → **скафтиά**, **та** трошкови, накнада за окопавање

σκαптиός, -ή, -ό подесан за копање: -ή *μηχανή* машина копачица

σκάπτω → **σκάβω**

σκάρα, η → **σχάρα**, η роштиљ: *ψημένο στη ~* пржено на роштиљу; – *Εψησε τις μπριζόλες στη σκάρα και έγιναν πολύ νόστιμες*. Испржио је крменадле на роштиљу и биле су врло укусне.

σкараβαίος, ο скарабеј; накит у облику скарабеја

σкари, **то** 1. спуст, скела, навез (на доку); 2. чврст телесни састав, конституција, крепкост; 3. склад; нарав, карактер: *Είναι γερό σκαρι και θ' αντέξει στην αρρώστια*. Отпоран је и поднеће болест.

σкариζω, σκάρиса напасати стоку

σкариφήμα, **то** нацрт, скица

σкариφίζω → **σкариφώ**, скариφиса → скариφηса скицирати

σкарлатίνα, **то** (*иџал.*) → **остраиá**, η шарлах

σкарλάτος, -η, -ο пурпуран, скерлетан, загаситоцрвен

σкарμός, ο → **скалμός**, ο

σкарμούτσο, **то** (*иџал.*) → **фусéи**, **то** цилиндрични замотуљак кованог новца, фишек

σκάρος, ο 1. ноћна испаша; 2. врста рибе

σκαρπέλο, το ρεζαλκε, скалпел, длето
σκαρπίνι, το (υἱάλ.) врста женских лага-
 них ципела
σκαρτάδα, η шкарт, старудија
σκαρτάρισμα, το шкартирање, одвајање
σκαρτάρω, σκάρταρα → -άρισα шкартирати,
 бацати; одбацити
σiάρτος, -η, -ο шкарт, некористан, неис-
 праван, дефектан
σκαρφάλωμα, το → αναρρίχηση, η пењање,
 успињање, успон, пентрање, верање
σκαρφαλώνω, σκαρφάλωσα, -ωμένος пења-
 ти се, попети се, успињати се, пентра-
 ти се
σκαρφίζομαι, σκαρφίστηκα измишљати,
 смишљати: Τι σκαρφίζεσαι πάλι; Шта
 опет смишљаш?
σiάρωμα, το установљавање, пронала-
 жење, измишљање, намеравање
σκαρώνω, σiάρωσα, -θηκα, -μένος 1. из-
 мишљати, смишљати; 2. намеравати,
 ковати: Σκαρώνει ένα καινούργιο έργο.
 Смишља неки нови посао. – Φαίνεται
 πως αυτοί iάτι σκαρώνουν εναντίον μας.
 Изгледа да ови смишљају (кују) нешто
 против нас. – Μας τη σiάρωσε. Успео је
 да нам науди.
σiάση, η → σiασίλα, η
σiασίλα, η потиштеност, узнемиреност,
 збуњеност, разочарање, забринутост, не-
 мир: Τράβηξε μεγάλη σiασίλα, όταν έμαθε
 αυτά τα δυσάρεστα νέα. У њега се увукао
 велики немир када је чуо те неугодне
 вести – σiασίλα μου баш ме брига
σiасимаτιά, η 1. пукотина, напрслина, пр-
 скотина; 2. неоправдано изостајање
σiάσιμο, το пукотина, пролом, експлозија:
 Ο τοίχος έχει μερικά σiасίματα. Зид има
 неколико пукотина. – Το σiάσιμο από
 τα μαθήματα τον iόστισε αкиβiά. Изос-
 тајање (бежање) са часова скупо га је
 коштало.
σiасμός, ο 1. мука; 2. жега, велика вру-
 ћина; 3. загушљивост: Βάλε το σiасμό!
 Престани да говориш!
σiасτός, -ή, -ό 1. гласан, бучан, звучан; 2.
 потајни; 3. готовински: Της έδωσε ένα
 σiасτό φίλι. Даде јој један звучан пољуб-
 ац. – Πάλι ο φίλος σου είναι σiасτός από
 το σχολείο. Твој друг је поново неоправ-
 дано изостао из школе. – Έγινε σiасτός
 από το σπiτι. Отишао је од куће кријући

се. – Έπεσαν και σήμερα πενήντα χιλιάδες
 σiасτές. И данас је пало педесет хиљада
 драхми у готовом.

σiατίλα, η задах, смрад
σiατό, το говно, фекалија, измет
σiατόμυγα, η 1. балегар (мува); 2. подлац
σiάτωμα, το прљање изметом, мазање ба-
 легом
σiατώνω, σiάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος уп-
 рљати се изметом, укакити се: Σiατώ-
 θηκε το μωρό πάλι. Беба се поново уне-
 редила. – Τα σiάτωσε. Није успео.
σiάφандρο, το скафандар, скафандер
σiάφη, η 1. корито, шкаф; 2. барка, лађа
σiафi, η → σiаψιμο, το
σiафiди, το наћве, дрвено корито за ме-
 шење хлеба
σiафiдиiάζω → σiафiδώνω, -ιασα, -μένος
 удубљивати, дубити нешто
σiаφος, το, iен. -ους корито, шкаф; брод:
 Κατέπλευσαν στο λιμάνι πολεμικά σiаφη.
 У луку су упловили ратни бродови.
σiафtiас, ο → σiафiас, ο копач, бушач
σiафtiкiа (υрил.) → σiапtiкiа
σiафtiός, -ή, -ό удубљен, конкаван, изрез-
 барен
σiафtiω → σiаβω
σiаψιμο, το окопавање, дубљење, клесање
σiаω → σiаζω
σiέβρωμα, το → σiеу්රωμα, το савијање, ис-
 пупчење, искривљење
σiеβρώνω → σiеу්රώνω, σiеβρωσα, -ωμένος
 искривити се, савити, извитоперити: Τα
 σανiδια βράχηκαν και σiеβρωσαν. Даске
 су се овлажиле и искривиле се. – Σκέ-
 βρωσε από την πολλή δουλειά. Савио се
 од великог рада.
σiедиiάζω → σхедиiάζω
σiέδιο, το → σхέδιο, το
σiеλέа, η → σiуβραка, та дугачке гаће
σiеλεθρο, το скелет, костур
σiелеθρωμένος, -η, -ο → σiеλετωμένος, -η,
 -ο врло мршав, слаб, изнурен
σiелетός, ο скелет, костур: ~ του ανθρώπου
 (ζώων) људски (животињски) скелет;
 – Μέχρι στιγμής κατασκεύασαν μόνο το
 σiелетό του σπιτιού. – До овог тренут-
 ка подигли су само костур куће. – Πήρε
 гуαλιiа με χρυσό σiелетό. Узео је наочаре
 са златним оквиром. – Η πείνα τον έκανε
 σiелетό. Глад га је претворила у скелет.
σιέли, το → σiέλος, το

σιελίδα, η → **σιελίδι, το** чешањ (белог лука)

σιέλος, το нога, бедро; крак, супротни крајеви једног предмета или појма: *Τα σιέλη μιας ορθής γωνίας είναι κάθετα μεταξύ τους.* Странице правоугла су међу собом вертикалне. – *Τα σιέλη του προϋπολογισμού είναι άνισα.* Буџетске ставке су неједнаке.

σιεμπές, ο (ἰγυρ.) → **στομάχι, το** → **κοιλιά, η** 1. шкембе, стомак, трбух; 2. цревца, шкембићи, филеки

σιεπάζω, σιέπασα, -άστηα, -ασμένος покрити, прекрити, поклопити, заклонити: *Το χιόνι σιέπασε τα πάντα.* Снег је све прекрио. – *Σιεπάστηκε με μια χοντρή κουβέρτα, για να μην κρυώσει.* Прекрио се дебелим ћебетом да не назебе. – *Τους δικούς μας τους σιέπαζε ένας ορεινός όγκος από τις οβίδες του εχθρού.* Брдско узвишење штитило је наше од непријатељских граната. – *Αυτό το σιάνδαλο δεν είναι δυνατό να σιεπαστεί.* Овај скандал није могуће заташкати.

σιεпάρνι, το секира, сатара

σιεпарниά, η ударац секиром, сечење

σιεпарниζω, σιεпάρнисα сећи секиром, сатаром

σιεпάρнисμα, το сечење, сеча дрвећа

σιεпασиá, η → **σιέпασμα, το**

σιέпασμα, το покривање, прекривање: *Αρχισε το σιέпασμα του σπιτιού.* Почело је покривање куће. – *Του έριξε πολλά σιεпάσματα, για να ζεσταθεί.* Бацио је на њега много прекривача да се загреје.

σιεпαστή, η настрешница, шупа

σιεпαστός, -ή, -ό 1. покривен, прекривен; 2. увијен: *Εβαλε το φαγητό σε μια σιεпαστή σουπιέρα για να μην το λερώσουν μύγες.* Ставила је јело у покривену чинију да га не загаде муве. – *Τα είπε σιεпαστά.* То је рекао увијено.

σιέпαστρο, το 1. заштитни покривач; 2. заклон, бедем; склониште

σιέпη, η прекривач, заштита; вео, копрена, покров, покровитељство: *Τον έχει υπό τη σιέпη του.* Држи га под својом заштитом (покровом). – *Η νύφη φόρεσε μια αραχνοϋφαντη σιέпη.* Невеста је носила копрену као од паучине.

σιεпή, η кров, настрешница: *Εβαλαν καινούργια κεραμίδια στη σιεпή του σπι-*

τιού. Ставили су нове црепове на кућни кров. – *Το καλοκαίρι βγάζει τη σιεпή του αυτοκινήτου, για να παίρνει αέρα.* Лети подиже кров аутомобила да би ушао ваздух.

σιεпτικισμός, ο скептицизам; сумња, неверица

σιεпτικιστής, ο, ж. -ίστρια, η скептичар

σιεпτικιστικός, -ή, -ό скептичан

σιεпτικό, το образложење, мотивисање, мотивација

σιεпτικός, -ή, -ό, ἰрил. -ά 1. скептичан; 2. замишљен, забринут, узнемирен

σιέпτομαι → **σιέφτομαι, σιέφτηα** 1. мислити, размишљати, маштати, расуђивати; 2. намеравати: *Σιέпτεται να κάνει ένα ταξίδι.* Намерава да оде на једно путовање. – *σιέпτομαι σωστά* размишљати правилно (тачно); – *Μιλάει χωρίς να σιεφτεί.* Говори без размишљања. – *Τι σιέφτεστε; Шта мислите? О чему размишљате? – Σιεφθείτε το καλά.* Размислите добро о томе. – *Σιέφτομαι κάποιον.* Мислим на некога; **εσιεμμένος, -η, -ο** ἰрил. **εσιεμμένα** намеран, смишљен: *Η απουσία του από τη συνεδρίαση ήταν εσιεμμένη.* Његово одсуствовање са седице било је смишљено (намерно).

σιέпω → 1. **σιεпάζω** → 2. **προστατεύω**

σιέρтσο, το 1. кокетирање; 2. гиздање, љупкост, грациозност; 3. лакрдијање, кревељење; (муз.) скерцо: *Είναι όλο σιέρтσο όταν χορεύει.* Сва је гиздава (љупка) када игра. – *Αφησε τα σιέρтσα και σοβαρέψου λιγάκι.* Мани се лакрдијања и уозбиљи се малчице.

σιертσόζικος, -η, -ο, ἰрил. -α љубак, дражестан, шармантан

σιέτος, -η, -ο, ἰрил. -α 1. чист, без примеса; 2. једноставан, природан: *νέτα σιέτα* чисто и јасно; – *Πίνει τον καφέ του σιέτο.* Своју кафу пије чисту (без шећера). – *Είμαι σιέτος Ελληνας.* Ја сам прави Грк (чистог грчког порекла).

σιетс, το скеч, једночинка

σιеуасиá, η 1. паковање; 2. припрема (лека); 3. препарат

σιеуáσμα, το спремање, справљање, приправљање

σιеуοθήκη, η стелажа, сталажа, орман, креденац; бифе

σικεύος, το 1. суд, посуда, посуђе; 2. мн. опрема: ~ *της ψυχής* „(са)суд душе“, *ἡμῶν* наше тело; – *μαγειρικά σικεύη* прибор за кување; – *επιτραπέζια σικεύη* стони прибор (сервис); – *χρυσά και ασημένια σικεύη* златни (позлаћени) и сребрни сервис; – *ιερά σικεύη* свети, црквени судови и предмети; – *Νοίμισσα ένα σπῆτι εξοπλισμένο με οικιακά σικεύη*. Изнајмио сам кућу опремањену кућним потрепштинама.

σικευοφόρος, η пртљажна кола

σικευοφόρος, -α, -ο преносни, превозни, носећи, теглећи

σικεύρωμα, το → **σικέβρωμα, το**

σικευρώνω → **σικεβρώνω**

σικευοφυλάκιο, το (цркв.) ризница

σικευωρία, η завера, сплетка, интрига, махинација: *Αποκαλύφθηκε η σικευωρία των εχθρών της δημοκρατίας*. Откривена је завера непријатеља републике.

σικευωρώ, (ε), -ώρησα сплеткарити, интригирати, заверити се

σικεφτικός, -ή, -ό → **σικεπτικός, -ή, -ό**

σικέπτομαι → **σικέπτομαι**

σικέψη, η, ἰεν. -ης → -εως 1. мисао; 2. мишљење, размишљање, умовање; 3. сумња, колебање; 4. брига, неспокој(ство): *Δεν αποκαλύπτει τις σικέψεις του*. Не открива своје мисли. – *Ενεργώ χωρίς σικέψη*. Радити (поступати) без размишљања.

σικηνή, η 1. шатор; 2. сцена (позорница), сценска постава, декорација, кулисе; 3. догађај, епизода: *κάνω* ~ направити сцену

σικηνικό, το сценска постава, сценографија, кулиса: **τα -ά** реквизити

σικηνικός, -ή, -ό сценски (позоришни)

σικηνίτης, ο номад, чергар: *Οι Σαρακατσανοί πολιότερα ήταν σικηνίτες*. Саракачани су у старо доба били номади.

σικηνογραφία, η сценографија

σικηνογραφικός, -ή, -ό сценографски

σικηνογράφος, ο/η сценограф

σικηνογράφω, (ε), -γράφησα бавити се сценографијом

σικηνοθεσία, η 1. режирање, режија, постављање на сцену; 2. инсценирање

σικηνοθέτης, ο режисер, редитељ

σικηνοθετώ, (ε), -θέτησα, -ήθηκα, -ημένος

1. режирати, реализовати; 2. инсценирати: *Η ταινία Ιβαν ο τρομερός σικηνοθε-*

τήθηκε από τον Αϊζενστάιν. Филм „Иван Грозни“ режирао је Ајзенштајн.

σικηνοπηγία, η јеврејски празник у знак сећања на њихов боравак под шаторима након напуштања Египта

σικηνοποιία, η израда, производња шатора

σикήνωμα, το 1. људско тело (као станиште душе); 2. мошти, реликвија; 3. храм, поклониште: *Στην Κέρκυρα βρίσκεται το σикήνωμα του Αγίου Σπυρίδωνα*. На Крфу се налазе мошти светог Спиридона.

σикήπτρο, το 1. скиптар, жезло, симбол власти; 2. првенство, превасходство

σикήτη, η скит, мали манастир, пустињско боравиште, испосница, ћелија

σικι, το скија, скијање, смучка, смучање: *κάνω* ~ скијати; *πάω για* ~ ићи на скијање

σικιά, η 1. сена, сенка; 2. хлад; 3. силуета: ~ *για τα μάτια* сенка за очи; *40° υπό* ~ 40°C у хладу

σικιαγράφημα, το нацрт, скица, кроки

σικιαγραφία, η скицирање, крокирање, сенчење

σικιαγραφώ, (ε), -γράφησα, -ήθηκα, -ημένος скицирати, описати, (о)сенчити

σικιάδα, η 1. настрешница, сењак, вењак; 2. сунцобран

σικιάδι, το шешир (сламнати)

σικιαζάρης, ο → **σικιαζούρης, ο, ж.** -άρα, η плашљивац, страшљивац, кукавица

σικιαζάρο, το ругоба, грдоба

σικιάζω, σикίασα, -ιάστικα, -ιασμένος засењивати, сенчити, бацати сенку

σικιάζω, εσικίαξα, σикιάχτηκα, -αυμένος 1. уплашити; 2. изненадити; **-ομαι** бојати се, плашити се

σικιαμαχία, η борба са замишљеним непријатељем, са утваром, узалудна (бесциљна) борба

σικιαμαχώ, (ε), -μάχησα борити се са утварама (аветима), борити се узалудно (бесциљно)

σικιάξιμο, το страшење, изазивање страха

σικίαση, η → **σικίασμα, το** 1. заклањање, склањање у хлад; 2. бацање сенке, сенчење

σικιαχτά (ἄριλ.) страшљиво, уплашено, са страхом

σικιαχτρο, το страшило

σικιέρ, ο/η смучар, скијаш

σικιερός, -ή, -ό затамњен, таман, сеновит, засенчен: *Δεν αναπτύσσονται τα φυτά σε*

σκιερό μέρος. Билке се не развијају на сеновитом месту. – *Στην πλατεία του χωριού μας υπάρχει ένας σκιερός πλάτανος.* На тргу нашег села налази се један сеновити платан. – *Από τα σκιερά σώματα δεν περνούν οι φωτεινές ακτίνες.* Кроз непрозрачна тела не пролазе светлосни зраци.

σκιερότητα, η сена, сенка, хладовина, хлад

σκιζа, η → **σχιζа, η**

σκιζω → **σχιζω**

σκιουρος, ο → **βερберίτσα, η** (срп.) веверица

σκιόφως, το, ἱεν. -ωτος слабо светло, полумрак, сумрак

Σκιπίωνας, ο Сципион

σκιρτήμα, το → **σκιρτήση, η** скок, трзај, одскок, трептај

σκιρτώ, (α), σκιρτήσα 1. затреперити; 2. поскочити, трзнути

Σκιρώνας, ο (миѠол.) Скирон, разбојник кога је убио Тезеј

Σκιρωνίδες πέτρες, οι → **Σκιράδες, οι** Скиронске стене са којих је Скирон бацао своје жртве (у Саронијском заливу)

σκίσιμο, το → **σχίσιμο, το**

σκισμάδα, η → **σχισμάδα, η**

σκιτζής, ο → **σκιντζής, ο** (Ѡур.) крпач, невешт мајстор

σκιτσάρω, σκίτσара → **σκιτσάρισα, -ισμένος** скицирати, карикирати

σκιτσο, το (иѠал.) скица, карикатура

σκιτσογράφος, ο/η цртач, карикатурист(а)

σκιώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η једва приметан, измишљен, нестваран, нереалан, сеновит: *-ης κυβερνήτης* владар из сенке

σिलाβάνи, το → **σिलाβόπουλο, το** мали роб, дете роб, ропче

σिलाβιά, η → **δουλείа, η** робовање, ропство, служење

σिलाβοπάζαρο, το тржница, трг, пијаца робова

σिलाβος, ο, ж. **σिलाβα, η** роб, робиња

σिलाβοσίδερα, та ропски окови

σिलाβωма, το ропство, робовање

σिलाβώνω, σिलाβωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. робовати, поробити; 2. задужити, обавезати: *Οι Έλληνες έμειναν τετρακόσια χρόνια σिलाβωμένοι στους Τούρκους.* Грке су четири стотине година поробљавали Турци. – *Μας σिलाβωσε με τους τρόπους του.* Задужио нас је својим поступком.

σκληραγωγήση, η 1. строго васпитавање; 2. каљење, челичење (организма, карактера)

σκληραγωγώ, (ε), -αγωγήσα, -ήθηκα, -ημένος строго, грубо васпитавати

σκληράδα, η грубост, строгост, тврдоћа, чврстоћа

σκληραίνω → **σκληρύνω, σκλήруνα, -ύνθηκα, огрубети, отврднути, стврднути; пооштравати: Η ζέστη έχει σκληρύνει το χώμα.** Врућина је стврднула земљу. – *Η κυβέρνηση μέρα με τη μέρα σκληραίνει τη στάση της προς τους εργαζομένους.* Влада из дана у дан пооштрава свој став према радницима. – *Σκλήρυνε η καρδιά του από τις πολλές συμφορές.* Отрубело (отврднуло) му је срце од многих патњи.

σκληρέμα, το огрубљавање, грубост, стврдњавање

σκληρίζω, σκληρίσα крикнути болно, очајно

σκληρίσμα, το болно кричање, јаукање

σκληρόκαρδος, -η, -ο немилосрдан, окрутан, тврдог срца

σκληροκεφαλιά, η тврдоглавост, бандогла-вост

σκληροκέφαλος, -η, -ο тврдоглав, бандогла-в, јогунаст

σκληροκόκαλος, -η, -ο снажан, чврст, ста-мен, окоштао

σκληρόπετσος, -η, -ο дебелокожац, тврдо-коран

σκληρός, -ή, -ό, груб, оштар, упоран, тврд, окрутан: *-ό κρέας* тврдо месо; *-ή ζωή* тежак (мучан) живот; *-ό νερό* тврда вода (са много разних соли); *-ό κλίμα* груба (оштра) клима; *-ό παιδί* непослушно (грубо, дивље) дете; – *Ο χάλυβας ανήκει στα σκληρά μέταλλα.* Челик спада у тврде метале. – *Ο λοχαγός του είναι πολύ σκληρός.* Његов капетан је врло строг. – *Κυβέρνησε με σκληρά και βίαια μέσα.* Владао је окрутним и насилничким средствима. – *Χρειάστηκαν σκληροί αγώνες, για να κερδίσουν την ελευθερία τους.* Биле су потребне тешке борбе да стекну своју слободу.

σκληρόσαρκος, -η, -ο који има тврдо, жи-лаво месо

σκληρότητα, η → **σκληράδα, η** грубост, ок-рутност, тврдоћа, оштрина

σκληροτράχηλος, -η, -ο непокоран, истрајан, чврст, храбар, бунтован, крут, тврд, ћудљив, јогунаст, упоран: *Οι σκληροτράχηλοι Σουλιώτες αναγκάστηκαν τελικά να υποταχτούν στον Αλήπασα*. Бунтовни Сулиоти, били су на крају принуђени да се покоре Али-паши.

σκληρόφλουδος, -η, -ο тврдокоран

σκληροφυλλία, η σκλιοфилија, биљна болест, стврдњавање листова

σκληρόφυλλος, -η, -ο тврдих листова

σκληρόψυχος, -η, -ο → **σκληρόιαρδος**, -η, -ο

σκληρύνη, η 1. отврђавање; 2. окорелост
σκληруντικός, -ή, -ό који помаже стврдњавање, згрушавајући

σκληρύνω → **σκληραίνω**

σκληράδα, η → **σκληρότητα**, η

σκνίπα, η мушица: *είναι σκνίπα στο μεθύσι* бити трештен пијан, „мортус“

σκοινάκι, то мало уже, канапче, шпагица

σκοινί, то → **σχοινί**, то уже, конопац, влакно: *τα σκοινιά του πλοίου* бродска ужад; – *δένω με σκοινί* везати ужетом; – *άνθρωπος του σκινιού και του παλουκιού* човек склон незакоњу и насиљу, човек „са коца и конопца“

σκολλάζω → **σχολάζω**

σκολειό, то → **σχολείο**, то

σκόλη, η → **σχόλη**, η празник, одмор, нерадни дан: *Αύριο που έχουμε σκόλη θα έρθω να σε δω*. Сутра када не радимо доћи ћу да те видим.

σκολιανός, -ή, -ό → **σχολιανός**, -ή, -ό свечани, празнични: *-ά ρούχα* празнично, свечано одело; – *Ακουσε τα σκολιανά του*. „Чуо је свој празник.“ (ИзгРдили га.) – *Εβαλε τα σκολιανά της ρούχα*. Обукла је своје празничне хаљине.

σκολίωση, η искривљење (деформација) кичме

σκολνώ, (α) → **σχολνώ**

σκολόπεντρα, η → **сарантаподарούσα**, η стонога

σκόλυμπος, ο → **σκολύμπρι**, то врста поврћа

σκόμβρας, ο → **σκιумπρί**, то

σκονάκι, то 1. мала количина праха, прашка; 2. доза (наркотика): *φάρμακο* ~ лек у праху; – *Δεν πήρε τα σκονάκια του και γι' αυτό είναι άκεφος*. Није узео дрогу па је нерасположен.

σιόνη, η прашина, прах: *Φύσηξε αέρας και σήκωσε σιόνη*. Задувао је ветар и подигао прашину. *-ρίχνω σιόνη στα μάτια* бацати прашину у очи; – *Με έκανε σιόνη*. Прешао ме је. Преварио ме је (обмануо).

σιονίζω, **σιόνισα**, **-ίστηα**, **-ισμένος** прекрити прашином, (за)прашити

σιόνισμα, то запрашивање

σκοντάβω → **σκοντάφτω**

σιόνταμμα, то посртање, сударање са препреком, спотицање

σκοντάφτω → **σκοντάβω**, **σιόνταψα** посрвати, спотикати се, сударати се са препреком, запети: *Μ' αυτά τα τακούνια που φοράει όλο σκοντάφτει στο δρόμο*. Због тих потпетица које носи, стално се спотиче на друму. – *Κάπου σκόνταψε πάλι ο διορισμός του*. Нешто је опет запело са његовим унапређењем.

σιόντο, то (*υϊαλ.*) попуст, рабат

σκοντούφλα, η → **σκουντούφλα**, η

σκοντουφλώ, (α) → **σκουντουφλώ**

σκοπελίτικος, -η, -ο скопелски

σκόπελος, ο 1. подводна стена; 2. препрека, опасност

σκόπευση, η нишањење, циљање

σκοπευτήριο, то стрелиште

σκοπευτής, ο стрелац: *καλός* ~ добар стрелац

σκοπευτικός, -ή, -ό стрељачки, нишанџијски

σκοπεύω, **σκόπευσα** 1. гађати, циљати; 2. намеравати, смерати: *Ο υπουργός σκοπεύει να παραιτηθεί*. Министар намерава да да оставку (да демисионира).

σκοπία, η 1. стражара, осматрачница, стража; 2. становиште, гледиште: *Κατασκευάσαν σκοπιές γύρω από το στρατόπεδο*. Поставише страже око логора. – *Κρίνει το θέμα από τη δική του σκοπία*. Оцењује предмет са свога гледишта (становишта).

σκόπιμος, -η, -ο, *ϊрил.* -а смишљен, намеран, хотимичан

σκοπιμότητα, η згодна прилика, згода, корисност, опортунитет

σιοποβολείο, то → **σκοπευτήριο**, то

σιοποβολία, η → **σιοποβολή**, η

σιοποβολή, η пуцање, циљање, нишањење, гађање у мету

σκοπός, ο 1. цель, мета; сврха, намера; 2. стражар; 3. мелодија: *κύριος* ~ главни (основни) цель; – *επιτυχαίνω τον σκοπό μου* постићи свој цель; – *έχω σκοπό* имати цель; намеравати, смерати; – *με καλό σκοπό* у доброј намери; – *προς το σκοπό τούτο* из тог разлога, у том циљу; – *από σκοπού* намерно, хотимично, хотимиче; – *Εκπλήρωσε τους σκοπούς της η επανάσταση*. Революција је испунила своје циљеве. – *Ο σκοπός αγιάζει τα μέσα*. Циљ оправдава средства. – *Εξόντωσαν τους σκοπούς και έπιασαν τους εχθρούς στον ύπνο*. Ликвидираше стражаре (страже) и зграбише непријатеља у сну. – *Σφύριζε κάποιο γνωστό σκοπό*. Звиждукао је неку познату мелодију. – *Δεν το είπε με κακό σκοπό*. Није то рекао у лошој намери. – *Δεν το έχω σκοπό*. Није ми то био цель. – *Για ποιό σκοπό;* – У ком циљу? У коју сврху? – *Αλλάξε σκοπό*. Променио је тон.

σκοπούμενο, το намеравано, циљано, мета
σκορ, το резултат

σκορβούτο, το → **σκορμπούτο, το** скорбут:
Τρέφονταν πολλές μέρες με κονσέρβες κι έπαθαν σκορβούτο. Хранили су се много дана конзервама и оболели су од скорбута.

σκορδαλιά, η сос од белог лука: *Εφαγε σκορδαλιά και μύριζε το στόμα του*. Јео је јело са много белог лука, па му се осећало из уста.

σκορδαλός, ο → **σκορδιαλός, ο** → **ασκορδαλός, ο** шева, шеврљуга

σκορδέλαιο, το уље из белог лука

σκορδίλα, η мирис белог лука: *Εφαγε σκόρδο και μυρίζει σκoρδίλα*. Јео је бели лук па мирише на њега.

σκόρδο, το бели лук, чешњак; *στα μάτια σου σκόρδα!* „бели лук ти у очи!“, узвик којим се терају нечисте силе да би се беба заштитила од урока

σκορδοκαΐλα, η ољућеност устију од белог лука: *Σκορδοκαΐλα μ' έπιασε*. Зграбила ме љутост од чешњака.

σκορδόζουμο, το сок белог лука који служи сликарима за справљање боја

σκορδόξιδο, το → **σκορδοστούμπι, το** освежавајући напиток од сока белог лука и сирћета

σκορδόπιστος, -η, -ο непоуздан, неверан, дволичан човек

σκορδοσκελίδα, η чешањ белог лука

σκορδούλα, η → **σκουρδούλα, η** куга

σκορδοφαγία, η једење белог лука

σκορδοφάγος, ο/η љубитељ белог лука

σκορμπούτο, το → **σκορβούτο, το**

σκόρος, ο мољац

σκοροφάγωμα, το рупа од мољца

σιόρпaina, η → **σκορπίνα, η**

σκορπαλευράς, ο, мн. -άδες чудноват, расипнички човек, расипник

σκορπάω → **σκορπίζω**

σκορπίди, το врста рибе

σκορпίζω, σκόρπισα, -τηκα, -μένος → **σκορпώ, (α)** расипати, разбацивати, растурати

σκοрпina, η → **σιόρпaina, η** врста рибе, шкарпина

σκοрпiός, ο 1. скорпија, шкорпија, шкорпион; 2. врста рибе, мала шкарпина

Σκορпiός, ο Шкорпион, сазвежђе Зодијака

σιόρписμα, το расипање, разбацивање, растурање

σιόρпios, -ια, -ιο 1. разбацан, растурен, расут; 2. расејан (по свету)

σκορποхέρης, ж. σκoрпoхέρα, η расипник, распикућа

σκοрпoхώρι, το расуло, распадање

σκοрпiά, (α) → **σκοрпiζω**

σκοртсáρω пружати отпор, одупирати се, опирати се

σiόртсо, το отпор, одупирање

σiόта, η уже за напињање једара

σiотадеρός, -ή, -ό мрачан, таман

σiотади, το мрак, тама, помрчина: *μαύρο* ~ мркли мрак

σiотадиsmiός, ο 1. заслепљеност, слепило разума; 2. мрачњаштво; 3. назадњаштво

σiотадиstής, ο мрачњак, назадњак

σiотадиstиός, -ή, -ό мрачњачки, назадњачки

σiотеина, та → **σiотади, το**

σiотеинада, η → **σiотеинаγρα, η** мрак, тама, мрачност, затамњеност

σiотеинаιάζω, σiотеинаса, -ασμένος затамнити, смрачити, помрачити

σκιτείνιασμα, το *затамњивање*, *помрачи-
вање*, *смрачивање*, *замрачивање*
σκιτεινός, -ή, -ό *таман*, *мрачан*
σκιτεινότητα, η *помрчина*, *мрак*; *мрач-
ност*

σκιτεινόχρωμος, -η, -ο *тамне боје*

σκιτίδι, το → **σκιτάδι**, το

σκιτιδιάζω, *σκιτιδίασα*, -ίστηκα, -ισμένος
→ **σκιτεινιάζω** *смркавати се*, *помрачи-
ти*, *заноћити*

σκιτίδιασμα, το → **σκιτείνιασμα**, το

σκιτίζω, *σκιότισα*, -ίστηκα, -ισμένος **1.** *за-
тамнити*, *смрачити*; **2.** *узнемиравати*,
гњавити; **3.** *збунити*: *Δε σκιτίζεται για
τίποτε*. Не узнемирује се ни због чега. –
Сκιτίστηκε ο νους του από μίσος. *Помра-
чила му се памет од мржње*. – *Είμαι πολύ
σκιτισμένος*. *Врло сам збуњен*.

σκιότιση, η **1.** *затамњивање*, *замрачивање*;
2. *збуњеност*, *ошамућеност*, *сметеност*

σκιотисμάρα, η → **σκιότιση**, η

σκιотисμός, ο → **σκιότισμα**, το **1.** *замраче-
ност*, *ошамућеност*; **2.** *збуњеност*

σκιотоδίνη, η **1.** *збуњеност*, *ошамућеност*;
2. *несвестица*; **3.** *сметеност*

σκιотоδιμίαση, η → **σκιотоδίνη**, η

σκότος, το, *ἴεν.* -ους **1.** *тама*, *мрак*; **2.** *сле-
поћа*; **3.** *тајанственост*, *нејасност*

σκιτούρα, η **1.** *збуњеност*, *ошамућеност*; **2.**
узнемиреност, *неспокојство*, *брига*: *Εχει
πολλές σκιτούρες στο κεφάλι του*. *Има
много брига у својој глави*.

σκότωμα, το **1.** *убиство*, *убијање*; **2.** *стро-
га казна*: *Τον ευχαριστεί το σκότωμα των
ζώων*. *Ужива у убијању животиња*. –
Αυτό το παιδί θέλει σκότωμα. *Ово дете
хоће да буде истучено*.

σκιτωμός, ο **1.** *убијање*, *покољ*; **2.** *тежак
рад*, *мучење*; **3.** *велика гужва* (*кркља-
нац*): *Προσπάθησαν να αποφύγουν τους
σκιτωμούς*. *Покушали су да избегну по-
кољ*. – *Είναι σκιτωμός να θερίζεις με το
δρεπάνι*. *Мучење је жњети српом*. – *Γι-
νόταν σκιτωμός μπροστά στα ταμεία του
γηπέδου*. *Пред благајном стадиона (иг-
ралишта) настала је велика гужва*
(*кркљанац*).

σκιτώνω, *σκιότωσα*, -ώθηκα, -ωμένος **1.** *уби-
ти*, *побити*; **2.** *(из)мучити*, *испребијати*;
3. *преморити*; *σκιτώνω στο ξύλο* *намрт-
во испребијати*; – *σκιτώνω την ώρα μου*
убијати време, *траћити време*; – *Σκότω-*

σε ο τύραννος όλους τους αντιπάλους του.
Тиранин је побио све своје противнике.
– *Αυτή η πράξη του γιου του τον σκότωσε*.
Убило га је то дело његовог сина. – *Το
αφεντικό μάς σκότωσε στη δουλειά*. *Газ-
да нас је преморио послом*. – *Πήρε δη-
λητήριο και σκοτώθηκε*. *Узео је отров и
убио се (отровао)*. – *Σκοτώθηκε να μας
περιποιηθεί*. *Убио се да нас услужи*.

σκιωτός, -ή, -ό *убијен*

σκούζω, *έσκουξα* *викати*, *драти се*, *дреча-
ти*: *Εσκουζε, λες και τον έσφαζαν*. *Драо се,
рекло би се да га кољу*.

σκουларίκι, το → **σκουларικάκι**, το *минђу-
ша*, *наушница мале величине*, *минђу-
ше*: *Αγόρασε χρυσά σκουларίκια για τη
γυναίκα του*. *Купио је златне минђуше
својој жени*.

σκουλήκι, το *црв*, *црвић*: *Με τρώει, το
σκουλήκι της αμφιβολίας*. *Гризе ме црв
сумње*.

σκουληκιάζω, *σκουλήκιασα*, -άστηκα,
-ασμένος *уцрвљати се*

σκουληκίарης, -α, -ικο *црвљив*

σκουλήκιασμα, το *уцрвљавање*

σκουληκοφάγωμα, το **1.** *црвоточина*; **2.** *цр-
вљивост*

σκουληκοφαγωμένος, -η, -ο *црвоточан*,
изједен од црва

σκουλί, το **1.** *свежањ*, *веза*, *завежљај*; **2.** *ку-
деља*, *прамен (косе)*, *коврџица*

скиумπρί, το → **σκιόμβρος**, ο *скуша*, *локар-
да*

скиούνα, η *шкуна*, *бродић* (*са два јарбола*)

скиούντημα, το *гуркање*, *дрмусање*, *потре-
сање*

скиунτούφλα, η → **σκιόνταμμα**, το

скиунτούφλης, -α, -ικο → **скиунτουφλιάρης**, ο
1. *трапавко*, *који хода неспретно*, *по-
срће*; **2.** *намргођен*, *намрштен*

скиунτουφλιάζω, *скиунτούφλιασα* **1.** *спо-
тицати се*; **2.** *мрштити се*, *мргодити се*

скиунτούφλιασμα, το **1.** *посртање*, *споти-
цање*, *трапавост*; **2.** *мрштење*, *намрште-
ност*, *намргођеност*

скиунτουφλώ, (α), *скиунτούφλησα* → **σκι-
ντάφτω**

скиунτώ, (α), *скиούντησα* → *-ούντηξα*, **1.** *гу-
рати*, *мувати*; **2.** *подстакнути*: *Με σκιού-
ντησαν μέσα στο λεωφορείο*. *Измуваше ме
у аутобусу*. – *Αν δεν τον σκουντήσεις, δε*

θα νοιαστεί. Ако га не подстакнеш, неће да се заинтересује.

σκουξίμο, то крик, врисак, цвилење, скичање: *Το σκουξίμό της ακούστηκε από τους γείτονες.* Њен су врисак чули суседи.

σκούπα, η 1. метла: *ηλεκτρική* ~ усисивач; 2. сирак, мохар

σκουπάκι, то пајалица

σκουπидариό, то ђубриште, сметлиште, помијара, буњиште

σκουπίди, то 1. ђубре, смеће; 2. помије

σκουπιδιάρης, ο ђубретар, сметлар

σκουпидиарио, то ђубретарски камион

σκουпидиариоs, -η, -ο ђубретарски, сметларски

σκουпидοτενεиές, ο канта, контејнер за ђубре

σκουπίζω, σκούπισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. мести, чистити, брисати; 2. отирати: *Σκούπισε όλη την αυλή.* Почистила је читаво двориште. – *Σκούπισε τα δάκρυα με το μαντίλι.* Марамицом је сузе обрисала.

σκούπισμα, то метење, чишћење, брисање, отирање

σκουπόξυλο, то дршка, ручка (метле)

σκουπόχορτο, то сирак (биљка)

σκουраίνω, σκούруνα (по)тамнити, затамнити, постати тамнији: *Όσο μεγαλώνει, σκουραίνουν τα μάτια του.* Како расте, очи му постају тамније. – *Σκουραίνουν τα πράγματα.* „Ствари постају мрачне“ (стање се погоршава).

σκουριά, η 1. рђа; 2. главница (болест биљака): *Αυτό το αλέτρι έμεινε αχρησιμοποίητο πολύ καιρό και έπιασε σκουριά.* Овај плуг није дуго коришћен и захватила га је рђа.

σκουριάζω, σκούριασα, -ιασμένος 1. рђати, зарђати; 2. застарети: *σκουριασμένες ιδέες* застареле, реакционарне (назадне) идеје; – *Σκούριασε η σιδερένια πόρτα που δεν είχε βαφτεί.* Гвоздена врата су зарђала јер нису била обојена.

σκουρίασμα, то рђање, зарђавање, оксидација

σκούρος, -η, -ο таман, тамнобојан, мрк: *Έχει σκούρα μάτια.* Има тамне очи. – *Τα βρήκα σκούρα.* Наиђох на потешкоће (невоље, недаће). – *Βλέπω σκούρα πράγματα.* Ствари гледам као црне – очекујем невоље.

σκουροφέρνω изгледати мрачан, таман, мрк, жалостан

σκουτάρι, то → **ασπίδα, η** штит

σκουτέλλα, η чинија, плитица

σκουτέλλι, то чинијица, зделица

σκουτί, то 1. тканина, штоф; 2. хаљина

σκουφάκι, то капица

σκουφάς, ο капаџија

σκουφάτος, -η, -ο који носи капу; који има кресту (птица)

σκουфі, то капа од тканине; капица за бебе: *Επλεξε ένα σκουφί για το μωρό της.* Исплела је једну капицу за своју бебу.

σκούφια, η штофана капа: *Από πού κρατάει η σκούφια του;* Које је твоје порекло?

σκουφίτσα, η капица

σκούφος, ο (*υϊαλ.*) капа

σκούφωμα, то покривање главе капом, стављање капе на главу

σκουρώνω, σκούφωσα, -μένος покрити главу капом, ставити капу на главу

σκραпа, η незналица, глупак, дудук

σκραпас, ο (*υϊαλ.*) будала, глупак, глупан, незналица

σκρίνιο, то сандук, шкриња

σκρόφα, η (*υϊαλ.*) 1. прасица, крмача; 2. проститутка, блудница, курва, дроља, уличарка

σκύβαλο, то триње, мекиње: *Μάζεψε τα σκύβαλα για τις κόττες.* Скупио је мекиње за кокошке.

σκύβω → **σκύφτω, έσκυψα, σκυμμένος** сагнути се, погнути, поклонити се: *σκύβω το κεφάλι* погнути главу

σκυθρωπάζω, σκυθρώπασα → **σκυθρωπιάζω** 1. растужити се, смркнути се; 2. расрдити се

σκυθρωπός, -ή, -ό тужан, растужен, смркнут

σκυθρωπότητα, η растуженост, смркнутост, суморност

σκύλα, η куја, кучка

σκυλάκι, то псетање, куче, псић

σκύλευση, η пљачкање, мародерство (на бојишту)

σκυλεύω, σκύλεψα → **σκύλευσα, -εύτηκα, -εμένος** пљачкати, красти са мртваца, бити мародер

σκυλήσιος, -ια, -ιο → **σκυλίσιος, -ια, -ιο** псећи, пасји

σκυλί, то → **σκύλος, ο** пас, псето

σκυλιάζω, σκύλιασα, -ιασμένος разλύтити се, разбеснети се, срдити се, „побеснети“

σκύλιασμα, то бес, љутина, јарост, помама
σκύλιнос, -η, -ο → σκυλίσιος, -ια, -ιο

σκυλίσιος, -ια, -ιο → σκυλήσιος, -ια, -ιο

Σκύλλα, η Сцила: *Απ' τη Σκύλλα στη Χάρυβδη*. Од Сциле до Харибде (од зла на горе).

σκυλοβρίζω, σκυλόβρισα, -ίστηκα ружно, простачки псовати, (на)ружити: *Тον σκυλόβρισε και τον έδιωξε αμέσως*. Исповао га је простачки и одмах отерао.

σκυλόβρισμα, то простачко псовање, ружење

σκυлоδόντης, ο, ж. σκυлоδόντα, η → σκυлодонτού, η, ср. σκυлоδόντικο, то који има велике и оштре зубе (попут пса)

σκυλόδοντο, то 1. псећи зуб; 2. очњак

σκυлоδρομία, η трка паса

σκυλοκαβγάς, ο 1. свађа, међусобно уједање паса; 2. оштра свађа између људи, распра

σκυλοκέφαλος, -η, -ο псоглав

σκυлоλό(γ)ι, то 1. чопор паса; 2. група неваљалаца, олош, руља, шљам

σκυλομούρης, -α, -ιο → σκυλομούτσος, -η, -ο ружан, пасолик, псеће њушке

σκυλόμουτρο, то одвратан човек, „псећа њушка“

σκυлопνίχτης, ο стари и ороноу брод

σκυлоπόταμος, ο → βίδρα, η видра, речни пас

σκύλος, ο, ж. σκύλα, η пас, куја, псето: *Ευινε σκύλος*. Разбеснео се као пас.

σκυλότουρκος, ο погрдан назив за Турчина

σκυλότριχα, η псећа длака

σκυлоφάγωμα, то 1. међусобно уједање паса; 2. љутња, свађа, кавга

σκυλόψαρο, то → καρχαρίας, ο морски пас, ајкула

σχύμνος, ο лавић, мали лав

σχύρο, то → χαλίι, то шљунак, туцаник, уситњени камен

σκυρόδεμα, то бетон

σκυρόδεσι, η бетонирање, зидање, грађење бетоном

σκυροδετώ, -δέτησα бетонирати

σκυροκονίαμα, то → σκυρόδεμα, то

σκυρόστρωση, η бетонско прекривање путева

σκυρωτό, то пруга са шљунчаном подлогом, са подлогом од туцаника

σκυρωτός, -ή, -ό насут шљунком или туцаником

σκυτάλη, η палица, мотка, дршка; штафета:

Παραδίνω τη σκυτάλη. „Предајем штафету“ (Предајем вођство другоме).

σκυταλοδρομία, η (сyорiū.) штафета

σκυφτός, -ή, -ό, ἕριπ. -ά сагнут, погнут, погурен: *Καθόταν σκυφτός και συλλογισμένος*. Седео је погнут и замишљен.

σχύφτω → σχύβω

σχύψιμο, то сагињање, погнутост

σκώληκας, ο → σκυλίи, то

σκυληκοειδής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή црволик

σκυληκοειδίτιδα, η → -ειδίτης, ο запаљење слепог црева, апендицитис

σκώμα, то ругање, подсмивање, исмивање

σκώπτης, ο, ж. σκώπτρια, η злобник, циник, подсмивач

σκωπτικός, -ή, -ό, ἕριп. -ά злобан, подсмивачки

σκωρίαση, η рђање, зарђавање, оксидирање

σκωταριά, η → σκωταριά, η утроба, шкембе: *Κράτησαν τη σκωταριά του αρνιού για να φτιάξουν κοκορέτσι*. Задржаше јагњећу утробу да припреме шкембиће.

σκώτι, то → сκiώти, то

σκωτσέζικος, -η, -ο шкотски

слаβικός, -ή, -ό → слаβикос, -η, -ο словенски

Σλάβοи, οи Словени

слаβολόγος, ο, η славист

слаβόφωνος, -η, -ο славофон, који говори неким словенским језиком

слέπι, то (рум.) шлеп, дереглија

слоβαкиικός, -ή, -ό → слобáкиикос, -η, -ο словачки

слобениικός, -ή, -ό → слобéниикос, -η, -ο словеначки

σλόγκαν, то слоган

σμάλто, то (иiиал.) емајл, цаклина

σμάλτωμα, то → σμάλτωση, η емајлирање

σмалτώνω, σμάλτωσα, -θηκα, -ωμένος емајлирати

σмаараγδέниос, -ια, -ιο → σμαράγδινος, -η, -ο смарагдни, светлозелен

σмаараγди, то → σμάраγδος, ο смарагд

σμάρι, то рој, јато, мноштво

σмаρίδα, η → маρίδα, η

σμεουριά, η → σμεουρδιά, η *малина* (стабло)

σμέουρο, το *малина* (плод)

σμέρνα, η → σμύρνα, η *моруна*, врста рибе

σμήγμα, το *излучевина*, секрет ендокрине жлезде

σμηναγός, ο *ваздухопловни капетан*, вођа ескадриле

σμηναρχία, η *ваздухопловни пук*

σμήναρχος, ο *командант ваздухопловног пука*

σμηνίας, ο *ваздухопловни подофицир*, наредник

σμηνίτης, ο *војник који служи у ваздухопловству*

σμήνος, το **1.** јато, рој; **2.** ескадрила: *Σμήνη πουλιών πετούσαν στον ουρανό. По небу су летела јата птица. – Απογειώθηκε ένα σμήνος για να καταδιώξει τα εχθρικά αεροπλάνα.* Једна ескадрила је узлетела да отера непријатељске авионе.

σμιγάδι, το → σμιγός, ο *мешавина жита и јечма*

σμίγω, έσμιξα, σμίχτηκα, -μένος **1.** *измешати, помешати; 2.* *састати се, саставити, срести: Εσμιξαν τα δυο κοπάδια.* Помешала су се два стада. – *Βουνό με βουνό δε σμίγει.* „Брдо брду не прилази.“ – *Εσμιξε ξανά με τον άντρα της.* Састала се поново са својим човеком.

σμίкрυνη, η *скраћивање, смањивање*

σμικρύνω, σμίкрυνα, -ύνθηκα *скратити, смањити*

σμίλα, η → σμίλη, η → σμιλάρι, το *длето, скалпел, резач*

σμίλε(υ)μα, το → σμίλευση, η *резбарење, клесање, гравирање*

σμιλευτός, -ή, -ό *исклесан, изрезбарен, гавиран*

σμιλεύω, σμίλεψα, -εύτηκα, -εμένος *клесати, резбарити, гавирати*

σμίξιμο, το *мешање, мешавина, сједињавање, састављање*

σμιχτός, -ή, -ό *сједињен, спојен, помешан*

σμιχτοφρύδης, -α, -ιχο *који има састављене обрве*

σμόκιν, το (*еніл., нейром.*) *смокинг*

σμπарάλια, та (*иџал.*) *комадићи, крхотине, одломци*

σμπαραλιάζω, σπαράλιασα, -ιάστηκα, -ιασμένος *разбити се, скрхати се*

σμπарάρω, σμπάραρα → -άρισα (*иџал.*) → *πυροβολώ* *пуцати, отварати ватру*

σμπάρο, το → σμπάρος, ο (*иџал.*) *зрно ловачке пушке, драмлија: Μ' ένα σμπάρο δυο τρυγόνια.* „Једним метком две гугутке (грлице).“

σμπίρος, ο (*иџал.*) → *καταδότης*, ο *жбир, ухода, достављач*

σμύρη, η → σμύριδα, η *минерал корунд; шмиргла*

σмуриγλάς, ο *брусач*

σмуриδόπανο, το *брусно, платно премазано шмирглом*

σмуриδόχαρτο, το *шмиргла, хартија за брушење, „бруспапир“*

σмуриδωρυχείο, το *рудник корунда*

σμύρνα, η *смирна, врста ароматичне биљке*

σмурнаϊικός, -ή, -ό → *σмурнаϊικος*, -η, -ο *смирнијски, који потиче из Смирне, измирски*

σмуρτιά, η *мирта, мрча*

σνάφι, το → σινάφι, το

σνίτσελ, το (*нем.*) *шницла*

сноμπ, ο/η (*еніл.*) *сноб*

сномпάρω, σνόμπара → -άρισα *понашати се као сноб*

сноμπισμός, ο *снобизам*

σοβαντίζω → σοβατίζω

σοβάντισμα, το *малтерисање, жбукање*

σοβαρεύω, σοβάρεψα, -εύτηκα, -εμένος *бити озбиљан, уозбиљити се*

σοβαρολογία, η *озбиљан разговор*

σοβαρολογία, (ε), (*само у њрез. и имџф.*) *говорити, озбиљно разговарати: Φαντάζομαι πώς δε σοβαρολογείς, όταν μου λες ότι θ' αφήσεις αυτή τη δουλειά.* Сматрам да не говориш озбиљно када ми кажеш да ћеш да напустиш овај посао.

σοβαρός, -ή, -ό, *џрил.* -ά *озбиљан, строг, важан, значајан, опасан: Ο μεγάλος γιος του είναι πολύ σοβαρός.* Његов старији син је врло озбиљан. – *Είναι σοβαρός και δε μιλάει πολύ.* Строг је и не говори много. – *Μας κάλεσε για να συζητήσουμε ένα σοβαρό θέμα.* Позвао нас је да разговарамо о једној врло озбиљној теми. – *Η κατάσταση του αρρώστου είναι πολύ σοβαρή.* Стање болесника је врло озбиљно. – *Γίνεται μια σοβαρή προσπάθεια για ανανέωση του πολιτικού βίου.* Озбиљно се настоји да се обнови политички живот.

σοβαρότητα, η οζбиљност
 σοβαροφανής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή наизглед озбиљан
 σοβάς, ο → σουβάς, ο (μῦρ.) малтер: *Οι Τούρκοι σκέπασαν με σοβά τις αγιογραφίες του ναού Αγίας Σοφίας.* Турци су малтером прекрили иконе у храму Свете Софије.
 σοβατζής, ο → σουβατζής, ο молер, малтерџија
 σοβατίζω → σουβαντίζω → σοβαντίζω, σοβάτισσα, -ίστηκα, -ισμένος малтерисати
 σοβάτισμα, το → σουβάτισμα, το → σοβάντισμα, το малтерисање
 σοбиэт, το (рус., неῦром.) совјет (радника и сељака)
 σοβιετικός, -ή, -ό совјетски
 σοβινισμός, ο (франц.) шовинизам, фанатични национализам
 σοβинистής, ο/η шовинист(а)
 σοβинιστικός, -η, -ο шовинистички
 σόγια, η (jaū.) соја
 σόδα, η сода
 соδεία, η → σόδιασμα, το жетва, берба, убирање летине
 соδιάζω, σόδιασα, -τηκα, -μένος убирати, сакупљати плодове
 соδομία, η → соδομισμός, ο 1. содомија; 2. хомосексуализам
 σοί, το сој, раса, врста, род, „колено“: *Πήρε γυναίκα από σοί.* Узео је жену „од рода“ (из угледне породице). – *Συγκεντρώθηκε όλο το σοί στο γάμο.* На венчању се окупила сва родбина. – *Τι σοί άνθρωπος είναι αυτός;* Каковог је соја овај човек?
 σοϊλής, ο, ж. σοϊλού, η коленовић, угледник, човек „од рода“
 σοϊλίτικος, -η, -ο → σοϊλίδιος, -η, -ο 1. расан, чистокрван; 2. високосортни, квалитетан
 σοκ, το (неῦром.) шок, стрес
 σοκαιάς, ο, ж. σοκαίου, η → σοκαија, η 1. сокачар, луталица, нерадник; 2. сокачара, уличарка
 σοκάκι, το сокак, уличица, уска и кратка улица
 σοκάρисμα, το шокирање, препадање
 σοκάρω, σόкара → σοκάρисα, -ίστηκα, -ισμένος шокирати (се), препасти (се), престравити (се), доживети шок, стрес
 σοκιν (неῦром.) запрепашћујући, шокантан, непристојан

σόκιν, το простаклик, неукусност, шокантност, непријатност
 σοκολάτα, η чоколада
 σοκολατένιος, -ια, -ιο → σοκολατής, -ιά, -ί 1. чоколадни; 2. боје чоколаде; 3. осунчан
 σόλα, η пенџета, потилата, ђон
 солатсάρω → σουлатсάρω
 солάτσο, το → σουλάτσο, το
 солέα, η → солéας, ο (цркв.) солеја, део храма пред иконостасом
 солиάζω, σόλιασα, -άστηκα, -ασμένος пенџетирати, поћонити
 σόλιασμα, το пенџетирање, поћоњавање
 солист, ο → солистас, ο солист(а)
 σόλο, το (неῦром.) сам, соло
 солоикиζω, -οίκισα говорити или писати грчки са синтаксичким грешкама
 солоикиσμός, ο синтаксичка грешка
 солоикиστής, ο који прави синтаксичке грешке
 σόλοικος, -η, -ο погрешан, неумесан, неприличан: *Είναι λίγο σόλοικο να πας χωρίς γυναίκα σου στη δεξίωση.* Мало је неприлично да одеш на пријем без жене.
 соломός, ο лосос
 соломωνική, η 1. збирка тајних окултних књига са Соломоновим пророчанствима; 2. магична наука, алхемија
 Σολομώντας, ο → Σολομών, ο Соломон, цар Јевреја
 солфџ, το → солфџетџио, το (муз.) солфеђо
 солωμικός, -ή, -ό који се односи на великог грчког песника Дионисиоса Соломоса: -ή παράδοση Соломоново наслеђе
 Σόλωνας, ο → Σόλων, ο Солон, чувени мудрац и законодавац у старој Атини
 сомиές, ο → сомиé, το део кревета који се прекрива
 сόμπα, η пећ, грејалица
 сомпрéро, το сомбрéро
 сонάτα, η соната
 сонатίνα, η сонатина, мала кратка соната
 сонéто, το сонет, песма од четрнаест римованих стихова
 сопράно, η (μῦαλ.), неῦром. сопран
 Сорβόνη, η Сорбона
 сόργо, το просо
 соροκάδα, η → сирόκος, ο јак југоисточни ветар, јак широко
 сорокоλεβάντης, ο левантинац, источнојугоисточни ветар
 соρόκος, ο → сирόκος, ο

σορολόπ(ι), то избезумљеност, лудило
 сорόπι, то → сирόπι, то
 сорόπιασμα, то → сирόπιασμα, то
 сорός, η 1. мртвачки сандук, лес; 2. мрт-
 вац; 3. посмртни остаци
 сортс, то (енїл., нейром.) шорц
 S.O.S., то знак за помоћ СОС
 σοσιαλδημοκράτης, ο социјалдемократ(а)
 σοσιαλδημοκρατία, η социјалдемократија
 σοσιαλδημοκρατικός, -ή, -ό социјалдемок-
 ратски
 σοσιαλεπαναστάτες, οι социјалреволуцио-
 нари (есери), десничарска партија у Ру-
 сији која је деловала од 1900. до 1917.
 године
 σοσιαλισμός, ο (франц.) социјализам
 σοσιαλιστής, ο, ж. -ίστρια, η социјалист(а)
 σοσιαλιστικός, -ή, -ό, ὑрил. -ά социјалис-
 тички
 σοσόни, то (франц.) сокна, кратка дечја ча-
 рапица
 σου лич. зам. теби, тебе, твој
 σου, то уштипак, крофна
 σουαρέ, то (франц.) → βεγγέρα, η соаре, ве-
 черњи забавни скуп
 σουβαντίζω → σοβατίζω
 σουβαντιπί, то → σουβατεπί, то
 σουβάς, ο → σοβάς, ο
 σουβατεπί, то → σουβαντιπί, то → σουβα-
 τεπία, η дрвом или каменом опшивени
 доњи део зида
 σουβατζής, ο → σοβατζής, ο
 σουβενір, то (франц.) → ενθύμιο, то успо-
 мена, сувенир
 сούβλα, η ражањ
 σουβλάки, то ражњић
 σουβлерός, -ή, -ό оштар, шиљат
 σουβλί, то шило
 σουβλιά, η убод шиљатим предметом
 σουβλίζω → σουβλώ, (α), сούβλισα, -ίστηκα
 -ισμένος натаћи, набити на ражањ: Σού-
 βλισα το αρνί. Ставио сам јагње на ра-
 жањ – Οι Τούρκοι σούβλισαν τον Αθανά-
 σιο Διάκο. Турци су Атанасија Диакоса
 натакли на колац.
 сούβλισμα, то набијање на ражањ, убод
 шиљатим предметом
 σουβλιστός, -ή, -ό набијен, натакнут, про-
 боден ражњем
 σουβλομύτης, -α, -ιχο који има шиљат нос
 σουγιάς, ο џепни нож, перорез

сούδα, η → χαντάκι, то јарак, јендек, ша-
 нац, граба
 σουδάριο, то кишна кабаница
 сούελο, то млаз
 сούζα (ὑрил.) високо: στέκομαι ~ покорава-
 ти се слепо некоме, шенити; – Το άλογο
 σηκώθηκε σούζα. Коњ се високо пропео.
 σουηδικός, -ή, -ό → σουηδέζικος, -η, -ο
 шведски
 σουίта, η 1. свита, низ музичких комада; 2.
 хотелски апартман
 σουлатсаδόρος, ο 1. шетач; 2. беспосли-
 чар; базало
 σουлатсάρισμα, то шетање, лутање, бес-
 посличење, базање
 σουлатсάρω, σουλάтсара → -άρισα шетати,
 беспосличити, дангубити
 σουλάтсо, то шетња
 σουлиμάς, ο 1. отров; 2. врста помаде
 σουλιώτικός, -η, -ο сулски
 σουλούπι, то облик, изглед
 σουλούπωμα, то обликовање, дотеривање,
 прекрајање
 σουλουπώνω, σουλούπωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 уобличити, дотерати, скројити, пре-
 кројити
 σουлтána, η султанија
 σουлтанάτο, то султанат
 σουлтанικός, -ή, -ό султански
 σουлтанίνα, η врста белог грожђа (сувог)
 σουлтάνος, ο султан
 сούμα, η (λαϊв.) → άθροισμα, то сума, збир
 σουμάδα, η врста пића од јечма
 σουμάρισμα, то сабирање, збрајање, ади-
 ција, сумирање
 σουμάρω, сούμαра → -ισα, -ισμένος → αθροί-
 ζω сабирати, збрајати
 сумериικός, -ή, -ό сумерски
 συμπλιμέ, то → συμπλιμές, ο (франц.)
 сублимат, врста антисептика
 συμπρέτα, η 1. субрета, глумица која игра
 споредне, лакше улоге у комедијама, у
 оперетама; 2. витка, стасита жена
 сουνέτι, то обрезавање, сунећење
 σουξέ, то (франц., нейром.) → επιτυχία, η
 успех, „хит“
 сούπα, η супа, чорба

σουπέ, το *послепоноћни оброк; супе*
 σουπιά, η 1. сипа, хоботница; 2. веролом-
 ник, лукавац: *Η σουπιά χρησιμοποιεί ως*
αμυντικό όπλο το μελάλι. Сипи као од-
 брамбено средство служи мастило. –
Δεν τον ξέρεις τι σουπιά είναι αυτός. Не
 знаш ти какав је он вероломник.
 сούρα, η 1. набор, фалта; 2. пијанство, на-
 питост: *Το φόρεμά της έχει σούρες στη*
μέση. Њена хаљина има наборе на сре-
 дини. – *Απ' τη σούρα του δε βλέπει τίποτε.*
 Од пијанства не види ништа.
 сураύλι, το → *φλογέρα, η* свирала, фрула
 сураυλίζω, -ισα свирати на свирали
 сούρβα, τα *ноћ уочи Нове године*
 сούρβο, το → *сούρβουλο, το* оскоруша
 (плод)
 сούρβος, η → *суρβιά, η* оскоруша (стаб-
 ло)
 суругούνης, ο *изгнанник, прогнанник*
 суругούни, το *изгнанство, прогонство, де-*
портација
 сούρδου-μπούρδου *горе-доле*
 сууреалиσμός, ο → *υπερреализμός, ο* над-
 реализам
 сууреалиστής, ο, ж. -*ίστρια, η* надреалиста
 сууриζω, сούριξα → *σφυριζω* звиждати,
 фијукати
 сούρισμα, το → *σφύριγμα, το* звиждање,
 фијукање
 сууристής, ο *звиждало*
 суурλουλού, η, *мн.* -*ούδες* жена лабавог
 морала, „вртирепка“
 суурμή, η → *сурμή, η*
 суурντίνα, η → *πνιγέας, ο* пригушивач (на
 жичаним музичким инструментима)
 сούρνω → *σέρνω*
 сууроμάδημα, το *чупање косе (у очајању)*
 сууроμαδία, (α), -*μάδησα, -ήθια, -ημένος*
 чупати косе, очајавати
 сууроμαλλιάζω, -аса, -*τηια, -μένος* →
сууроμαδώ потући се, почупати се за
 косе
 сууроμάλλιασμα, το *чупање косе, свађа,*
туча
 сούрупо, το → *δειλινό, το* сумрак, вече,
 смркавање
 сууρούπωμα, το → *νύχτωμα, το* смркавање,
 смрачивање
 сууруπώνει, сууρούπωσε (*безл.*) смркава
 се, сумрак је
 сούρσцио, το → *σύρσцио, το*

сούрта-φέρτα, το → та 1. *тамо-амо;* 2. *ту-*
марање
 сούρτης, ο 1. *засун, заворњак, ригла, кра-*
чун; 2. *јарац предводник*
 суурτούκης, ο, ж. *суурτούка, η* луталица,
 беспосличар, бескућник
 сούρωμα, το 1. *цеђење;* 2. *набирање;*
 3. *опијеност*
 суурώνω, суурωσα, -*ώθια, -ωμένος* 1. *це-*
дити; 2. *набирати;* 3. *опијати се;* 4. *ос-*
лабити: *Σούρωσε τα μακαρόνια.* Оцедила
 је макароне. – *Σούρωσε το στρίφωμα με*
καρφίτσες. Наборала је поруб чиодама. –
Πάλι суурωμένος πήγε κι αλόψε σπίτι του.
 Вечерас је поново пијан дошао кући. –
Σούρωσε από τη νηστεία. Ослабио је од
 поста.
 суурωτήρι, το → *σειρωτήρι, το* решетка, це-
 диљка, филтер
 суурωτός, -ή, -*ό* *процеђен, филтриран,*
пропасиран, рафиниран
 суусάμι, το → *σησάμι, το* сусам
 суусаμόλαδο, το *сусамово уље*
 суусούμι, το 1. *карактерна црта, физионо-*
мија; 2. *белег*
 суусουμιάζω, -*сούμιασα (ο)* карактерисати
 суусουράδα, η *говедарка, поточарка, вр-*
ста птице
 сούсуоро, το *жамор, жагор, мрмор, бру-*
јање
 сούστα, η 1. *опруга, федер;* 2. *двоколица;*
 3. *копча;* 4. „*суста*“ (*критска живахна*
игра, коло)
 суут, το (*неурум.*) *шут, ударац ногом*
 суут! ћут! *тишина! ни речи!*
 суутζούμι, το *суџук; врста слаткиша*
 суутиέν, το → *στηθόδεσμος, ο* *грудњак*
 сούφρα, η → *сούρα, η* бора, набор
 сууφραζέτα, η *сифражеткиња*
 сууφράς, ο → *σοφράς, ο*
 сούφρωμα, το 1. *набораност, згужваност;*
 2. *намрштеност;* 3. *крађа*
 сууφρώνω, сууφρωσα, -*ωμένος* 1. *згужвати;*
 2. *наборати;* 3. *смотати (украсти, здипи-*
ти, мазнути, ћорнути): *με сууφρωμένα*
χείλη *напућених усана, надурено;* – *Σού-*
φρωσε το παντελόни του. Згужвао је пан-
 талоне. – *Μπήκε στο μαγαζί και сууφρωσε*
μερικά πράγματα. Ушао је у радњу и ук-
 рао (смотао) неке ствари.
 соφάς, ο *низак канабе, софа*

σοφέρ, ο (*νεῦρομ.*) → **οδηγός, ο** *возач* аутомобила, шофер

σοφία, η мудрост, ученост

σοφίζομαι, -ίστηκα појмити, смислити, смишљати, „пасти на ум“

σοφιλιάζω, -ίλιασα, -ασμένος подесити, приањати: *Η πόρτα δε σοφιλιάζει καλά.* Врата се не отварају добро (не приањају).

σόφισμα, то → **σοφистеја, η** софизам, привидно логичан закључак

σοφистεύομαι (само у *ῥез.*) говорити софизме, служити се софизмима

σοφιστής, ο софист

σοφιστικός, -ή, -ό софистички

σοφίτα, η чардак, мансарда, мали стан у поткровљу

Соφοκλής, ο Софокле, песник и писац трагедија из 5. века пре н. е.

σοφολογισотаτισμός, ο → **σχολασтициσμός, ο** 1. сколастицизам; 2. педантерија; 3. формализам

σοφολογιότατος, -η, -ο и мудар и учен

σοφός, ο мудрац: *οι εφτά σοφοί* седам мудраца; – *Ο Σόλωνας ήταν ένας από τους εφτά σοφούς της αρχαιότητας.* Солон је био један од седам мудраца старог доба.

σοφός, -ή, -ό мудар, учен, разборит, паметан: – *Οι σοφές συμβουλές του δασκάλου του τον βοήθησαν πολύ στη ζωή.* Мудри савети његовог учитеља много су му помогли у животу. – *Η χώρα αυτή κυβερνήθηκε από σοφούς πολιτικούς.* Ову земљу су водили разборити политичари. – *Χρησιμοποίησε ένα σοφό τέχνασμα για να εξουδετερώσει τους αντιπάλους.* Користио је паметан начин да неутралише своје противнике.

σοφράς, ο софра, низак округли сто

спагέти, то (*ιῖтал., νεῦρομ.*) → **μακαρόни, то** спагети, врста теста

спάγγος, ο 1. танак канап; 2. шкртац, лакомац, циција

спаγχοραμμένος, -η, -ο шкрт, лаком, цицијашки

спάζω → **спάω** → **спάνω, έспаса, -άστηκα, -ασμένος** ломити, разбијати, скрхати, полупати: *спάζω μια απεργία* разбијати штрајк; – *спάζω πλάκα* забављати се; – *спάζω στο διάβασμα* бубати; – *спάζω το ρεκόρ* потући (оборити) рекорд; – *спάζω το κεφάλι μου* разбијати главу (напрегнут● размишљати); – *Πέταξε το ποτήρι*

στον τοίχο και το έσπασε. Бацио је чашу и разбио је о зид. – *Έσπασαν τα αβγά.* Разбили су (полупали) јаја. – *Τον έσπασα στο ξύλο.* Растурио сам га батинама. – *Θα σπάσει ο διάλογος το πόδι του.* Поломиће ђаво своју ногу. (Све ће да напредује добро, без препрека.)

спаίης, ο → **спаχίης, ο**

спάθα, η велики мач, сабља

спаθάτος, -η, -ο стасит, прав, усправан „као мач“

спаθί, то мач: *Ζώστηκε το σπαθί του.* Описао је свој мач. – *Θα πετύχει με το σπαθί του.* Успеће са својим мачем (снагом, памету, угледом).

спаθιά, η 1. ударац мачем (сабљом); 2. ожиљак: *Με μια σπαθιά, τον έριξε κάτω νεκρό.* Једним ударцем мача оборио га је мртвог.

спаθίζω, спάθισα ранити, задати рану мачем

спаθόβεργα, η нарочита мотка за хватање зечева

спаθοφόρος, -ος, -ο који је наоружан мачем

спаθόχορτο, то перуника

спάλα, η (*ιῖтал.*) раме, плећка

спанами, то спанаћ

спанаκόπιτα, η пита са спанаћем

спаниζω (само у *ῥез.* и *имῖерф.*) постати редак, проредити се, полако нестајати

спаниόλινα, та → **испанија, та**

спаниόλικος, -η, -ο → **испаникός, -ή, -ό**

спάνιος, -α, -ο, ῖрил. -а редак, изузетан, нарочит, јединствен

спаниότητα, η реткост, изузетност; несташица

спаноμαρία, η ћосавост

спанός, -ή, -ό го, необрастао, ћосав

спάνω → **спάζω**

спараγγι, то → **спараγγιά, η** шпаргла

спάραγμα, то раздирање, кидање; праћкање: *Παρακολούθησε το σπάραγμα του μικρού ζώου από το λιοντάρι.* Пратио је (посматрао) како малу животињу раздире лав. – *Ενιωσε το σπάραγμα του ψαριού μέσα στα χέρια του.* Осетио је праћкање рибе у својим рукама.

σπαραγμός, ο раздирање, дубока туга, душевни бол

σπαράζω, σπάραξα, -άχτηκα, -αυμένος οσε-
ῆνати дубоку тугу; раздирати (се); праћа-
кати се

σπαρακτικός, -ή, -ό → σπαραχτικός, -ή, -ό
раздирући, врло жалостан, потресан

σπαραξιάρδιος, -ια, -ιο, ἱрил. -а који раз-
дире срце, „срцепарајући“

σπάραχνο, то шкрга

σπάργανο, то повој, пелена; почетни ста-
дијум: βρίσκομαι στα σπάργανα налазити
се у повоју (бити на почетку)

σπαργάνωμα, то повијање детета, умота-
вање у пелене

σπαργάνωνω, σπαργάνωσα, -ώθηκα, -ωμένος
повијати, преповијати дете

σπαργάνωση, η → σπαργάνωμα, то

σπαρματσέτο, то → спермаτσέτο, то лојани-
ца, свећа од лоја

σπάρος, о врста рибе

σπάρσιμο, то → σπόρα, η сејање

σπαρτάρισμα, то трзај, трзање, треперење:
Με ένα σπαρτάρισμα ξέφυγε το ψάρι από
τα χέρια του. Једним трзајем риба му се
оте из руку.

σπαρταριστός, -ή, -ό треперав, жив, жива-
хан: -ά ψάρια, та живе (свеже) рибе; -ή
περιγραφή της θάλασσας сликовит опис
мора

σπαρтарώ, (α), спартарησα дрхтати, трзати
се, трести се, треперити: Το ακέφαλο σώ-
μα του σπαρταρούσε ακόμα. Његово без-
главо тело још се трзало. – Σπαρταράει η
καρδιά μου. Дрхти ми срце (узнемирен
сам). – Σπαρταρώ από τα γέλια. Тресем
се од смеха.

σπαρτιατικός, -ή, -ό, ἱрил. -а спартански

σπαρτικά, та издаци за семе

σπαρτικός, -ή, -ό сетвени: -ή μηχανή сетве-
на машина

σπαρτό, то усев (на пољу), посејано, засеја-
но поље: Κάηκαν τα σπαρτά τους. Изго-
реше им усеви.

σπάρτο, то → σπάρτος, о жутиловка, жуко-
вина

σπαρτοπλεκτική, η плетење жуковином

σπαρτός, -ή, -ό → спаpμένος, -η, -ο 1. за-
сејан, посејан; 2. разасут, засут

σπασίλας, о бубалица, претерано ревно-
сан ђак

σπάσιμο, то 1. разбијање, ломљење, прелом;
2. хернија; 3. обарање, пад(ање): ~ των
τιμών обарање (падање) цена; Απαγορεύ-

εται το σπάσιμο των πιάτων. Зобрањено
разбијање тањира (у локалима за заба-
ву). – Διαπιστώθηκε με την ακτινογραφία
ότι έχει ένα σπάσιμο στο χέρι. Рендгенс-
ким прегледом је утврђено да има пре-
лом на руци.

σπασμένος, -η, -ο, ἱрил. -а разбијен, сло-
мљен, поломљен; са хернијом: Πληγώ-
θηκε από σπασμένα γυαλιά. Посекао се о
разбијене наочари. – Έχει το χέρι του το
σπασμένο και γι' αυτό δε γράφει. Рука му
је сломљена па зато не може да пише. –
Πληρώνω τα σπασμένα. „Плаћати разбије-
но“, плаћати штету коју је учинио други.
– Τον βλέπω σπασμένο τώρα τελευταία. Из-
гледа ми слаб у последње време.

σπασμός, о грч, грчење, стезање, контрак-
ција

σπασμωδικός, -ή, -ό грчевит

σπασμωδικότητα, η грчевитост

σπαστικός, -ή, -ό 1. који изазива грчење; 2.
нервозан човек који слабо контролише
покрете због болести

σπατάλη, η расипништво, расипање, ар-
чење

σπάταλος, -η, -ο, ἱрил. -а расипнички, из-
дашан

σπαταλώ, (α), спатаλήσα, -ήθηκα, -ημένος
расипати, проћердати, арчити: Σπατάλη-
σε την περιουσία του. Проћердао је своје
имање.

σπάτουλα, η лонатица, мешаљка

σπαχής, о → спаής, о 1. јахач, коњаник;
2. угледник, спахија

σπάω → σπάζω

σπείρα, η 1. спирала; 2. банда; 3. старо-
римска војна јединица: Αποκαλύφτηκε
σπείρα λαθρεμπόρων. Откривена је бан-
да кријумчара.

σπειροειδής, -ής, -ές → еликоειδής, -ής, -ές
спиралан, завοјни

σπειροχαίτη, η → σπειροχαίτης, о спиро-
хета

σπέκουλα, η → κερδοσκοπία, η шпекула-
ција

σπεκουλαδόρος, о → κερδοσκόπος, о шпе-
кулант, трговац, рачунџија

σπεкулάρисμα, то → σπέκουλα, η

σπεкулάρω, σπεкулάρисα шпекулисати
σπέρμα, то 1. семе, зрно, клица; 2. сперма;
3. заметак; 4. почетак, источник

σπερματισμός, ο 1. стварање сперме; 2. теорија по којој сперма одлучујуће утиче на карактеристике ембриона
σπερματογόνος, -ος, -ο → **σπερμογόνος, -ος, -ο** који ствара сперму (семене жлезде)
σπερματοδόχος, -ος, -ο → **σπερμοδόχος, -ος, -ο** који прима сперму (семе), оно што бива оплођено
σπερματοζώριο, то → **σπερματοζωο, то** → **σπερματοζώδιο, то** сперматозоид
σπερματορροία, η сперматореја, врста обољења, изазвано неизбацивањем семена (сперме)
σπερματοφύτα, та семењаче
σπερματσέτο, то лојаница, свећа од лоја
σπερμολογία, η 1. оговарање, сплеткарење; 2. скупљање хране
σπερμολόγος, ο/η сплеткар, пањкало, оговарало
σπερμολογία, (ε), -λόγησα, 1. оговарати, сплеткарити, опањкавати; 2. правити резерве хране
σπερνός, ο вече; вечерње
σπέρνω, έσπειρα, -άρθηκα, -αρμένος сејати: *Εσπειρα τα χωράφια.* Засејао сам поља (њиве). – *Εσπειρε τον πανικό.* Посејао је панику. – *σπέρνω ζιζάνια* „сејати кукољ“ (раздор, неслогу)
Σπερχειός, ο Сперхиос (Сперхеј), река близу Ламије, где се 5. маја 1821. одиграла битка између Турака и Грка, под вођством Атанасиоса Διαкоса
σπεσιαλιτέ, η (νεϊром.) специјалитет
σπεύδω, έσπευσα, -ευσμένος журити, хитати, пожурити, похитати
σπήλαιο, то → **σπηλιά, η** 1. пећина; 2. каверна
σπηλαιόβιος, -α, -ο → **τρογλοδυτικός, -ή, -ό** пећински, који живи по пећинама, троглодитски
σπηλαιολογία, η спелеологија
σπηλαιολογικός, -ή, -ό спелеолошки
σπηλαιολόγος, ο/η спелеолог
σπηλαιοπαλαιοντολογία, η спелеопалеонтологија
σπηλιά, η → **σπήλαιο, то**
σπιανάδα, η (ιιήал.) трг крај обале, покрај мора
σπίθα, η искра, варница
σπιθαμή, η → **πιθαμή, η** педаљ (дужинска мера): *ούτε ~ γης* нити педаљ земље

σπιθαμιαίος, -ια, -ιο кратак, низак (од једног педља), мајушан, сићушан
σπιθηρίζω → **σπινθηρίζω**
σπιθίζω, σπίθισα искрити, варничити
σπίθισμα, то → **σπιθοβόλημα, то** → **σπιθοβολή, η** → **σπιθοβολία, η** искрење, варничење
σπιθοβολώ, (α), -βόλησα искрити, варничити, ражарити
σπιθούρι, то чирић, бубуљица, акна
σπιλιάδα, η → **σπιλάδα, η** удар ветра, олуја, ваздушни талас
σπίλωμα, то → **σπίλωση, η** прљање, оцрњивање, бешчашћење
σπιλώνω, -ωσα, -θηκα, -μένος обешчастити, оцрнити, укаљати
σπιλωτικός, -ή, -ό оцрњивајући, обешчашћујући
σπινθήρας, ο искра, варничење, кратак спој; повод, узрок
σπινθηρίζω, -θήρισα искрити, блештати, блеснути, сјати: *Σπινθηρίζουν τα μάτια της.* Њене очи сијају.
σπινθήρισμα, то → **σπινθηρισμός, ο** → **σπινθηροβόλημα, то** → **σπινθηροβολία, η** искрење, варничење
σπινθηροβόλος, -ος, -ο искричав, сјајан
σπινθηροβολώ, (ε), -βόλησα сијати, искрити, варничити, искричити
σπίνος, ο зеба (врста птице)
σπιουνάρω, σπιούναρα → **-άρισα** → **σπιουνιάρω** шпијунирати, уходити
σπιουνιά, η шпијунирање, ухођење, сплеткарење, интригирање
σπιούνος, ο шпијун, ухода, сплеткар, интригант
σπιρούни, то мамуза
σπιруниίζω → **σπιруниιάζω, σπιρούνισα, -ισμένος** мамузати: *σπιруниίζω το άλογο* мамузати коња
σπιρούνισμα, то мамузање
σπирτάδα, η 1. жестина; 2. жестокост (пића); 3. оштроумност, бистрина: *Αυτό το τσίπουρο έχει πολλή σπирτάδα και μου έκαψε τη γλώσσα.* Ова комовица је врло жестока, па ми је опекала језик.
σπίρτο, то 1. шибица, палидрвце; 2. шпиритус; 3. оштроумност: *Δεν είχε σπирτα για να ανάψει το τσιγάρο του.* Није имао шибице да запали цигарету. – *Αυτό το κονιάκ είναι σκέτο σπирτο.* Овај коњак

je čist špiritус. – Αυτό το παιδί είναι σπiρτο. Ово дете је оштроумно.

спирτόζος, -α, -ικο 1. оштроуман, проникљив, интелигентан; 2. енергичан

спиртоθήκη, η → **спирτόκουτο, το** кутија шибица

спитарόνα, η кућерина, кућетина, велика кућа

спίτι, το 1. кућа, дом; 2. породица: Δεν κατάφερε ν' αποκτήσει ακόμη δικό του σπίτι. Још није успео да стекне своју кућу. – Πρέπει να παντρευτείς και να κάνεις σπίτι. Треба да се ожениш и оснујеш породицу. – Έχει φασαρίες με το σπίτι του. Има неспоразуме са фамилијом. – Αυτό το κορίτσι είναι από σπίτι. Ова девојка је из добре куће. – Σαν στο σπίτι σας. Као код ваше куће.

спитικός, -ή, -ό → **спιτήσιος, -ια, -ιο** кућни, кућевни, домаћински, домаћи: -ια φαγητά домаћа јела

спитονοικοκύρης, ο, ж. -κυρά, η, мн. -ηδες власник (власница) куће, домаћин; онај који издаје кућу, газда, газдарица

спίτωμα, το становање, настањивање

спитωμένη, η невенчана жена, наложница, конкубина

спитώνω, σπiтwσα, -ώθηκα, -ωμένος удомити, окућити, скућити

сплάρχνα, та → **сплάρχνο, το**

сплаχνιά, η туговање, душевна бол, патња
сплаχνίζομαι, -ίστηκα трпети, сажалевати, смиловати се: Σπλαχνίσου με, τη δύστυχη. Сажали се (смилуј се) на мене несрећницу!

сплаχνικός, -ή, -ό трпељив, болећив, сажалив: Είναι σπλαχνικός άνθρωπος και θα σε λυπηθεί. Он је болећив човек и сажалиће се на тебе.

сплάρχνο, το, мн. σπлάρχνα, та утроба: Οι μάντεις στην αρχαιότητα πρόβλεπαν το μέλλον εξετάζοντας τα σπлάρχνα των ζώων. У старо доба врачевани су прорицали будућност гледајући у утробу жртвованих животиња. – Η γη ξερνούσε από τα σπлάρχνα της τη λάβα. Земља је избљувала лаву из своје утробе. – Είναι σπлάρχνο μου. То је моје чедо.

сплаχνοπτωσία, η спуштеност стомака

сплаχνοσκοπία, η врачање, прорицање из утробе жртвованих животиња

сплήνα, η слезина, сплина

сплениάρης, -α, -ικο 1. болестан од слезине; 2. суморан, сетан

сплήνιασμα, το 1. обољење слезине; 2. хипохондрија

сплeнoпaθeία, η болест слезине, сплинопатија

спογγαλιέας, ο спужвар, берач сунђера

спογγαλιεία, η спужварство, сакупљање сунђера са морског дна

спογγαλιευτικός, -ή, -ό спужварски

спογγοειδής, -ής, -ές, īен. -оус, ак. -ή, мн. -είς, -ή спужваст, сунђераст, спужволик

спόγγος, ο спужва, сунђер

спογγώδης, -ης, -ες, īен. -оус, ак. -η, мн. -εις, -η спужваст, сунђераст

σποδιά, η врућ пепео

σποδός, η пепео, прах, носмртни пепео, остатак после кремације

σπολλάτ, η Срећа! Срећно! Жив био! (ироничан узвик): Σπολλάτι που ήρθες, γιατί χωρίς εσένα θα χανόμιασταν! Срећа што си стигао, без тебе бисмо били изгубљени! (од: εις πολλά έτη = На многаја лета!)

σπονδείος, ο спондеј, метричка стопа

σπονδή, η старо обредно приношење жртве вином и уљем: Εικαναν σπονδή στον τάφο του Αχιλλέα. Принели су жртву на Ахилејев гроб; **σπονδές, οι** испијање вина у знак помирења

σπονδυλικός, -ή, -ό кичмени, пршљени: -ή στήλη кичмени стуб; – Ο στρατός αποτελεί τη σπονδυλική στήλη του έθνους. Војска представља кичмени стуб (ослонац) нације.

σπονδυλίτιδα, η обољење кичме

σπονδυлоαρθρίτιδα, η окоштавање кичмених пршљенова, спондилоартритис, спондилоза

σπόνδυλος, ο пршљен

σπονδύλωση, η спондилоза

σπονδυλωτά, та кичмењаци

σπονδυλωτός, -ή, -ό кичмени, пршљеност

спор, το → **спорт, το** спорт

спора, η → **спάρσιμο, το** сетва, сејање

σποραδικός, -ή, -ό, īрил. -á повремен, спорадичан

σποραδικότητα, η повременост, спорадичност

σπορέας, ο → **σποριάς, ο** сејач(ица), сејалица

σπορείο, το расадник

σπορέλαιο, το семено уље

σποριά, η парцела, део засејаног поља
σποριάγγειο, то → **σποράγγειο**, то суд за се-
 мење
σποριάζω, σπόριασα, -ασμένος доносити,
 стварати семе, семенити
σποριάρης, -α, -ιо плод богат семенкама,
 семеник
σποριάριος, -η, -ο → **σποριάρης**, -α, -ιо
Σποριάς, ο 1. новембар; 2. сејач
σποриκό, то житно семе
σπόριο, то спора, семе
σπορίτης, ο плод који се оставља на страну
 због семена за сађење
σπόρος, ο 1. семе; 2. сперма; 3. подстицај;
 4. мотив
спорт, то (нейром.) → спор, то
σπόρτσман, ο (нейром.) спортиста, спор-
 тисткиња
спουδάζω, σπούδασα, -αγμένος → -ασμένος
 студирати, изучавати
спουδαιολόγημα, то озбиљно и значајно
 говорење
спουδαιολογώ, (ε), -λόγησα говорити оз-
 биљно, водити озбиљан разговор
спουδαίος, -αία, -αίο, ἱрил. -а 1. озбиљан,
 важан, значајан; 2. (ирон.) „врло важан“
 (безначајан): -ο υποκείμενο безначајна
 личност, безначајан субјект
спουδαιότητα, η важност, значај
спουδαιοφανής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή,
 мн. -είς, -ή привидно важан или зна-
 чајан
спουδαρχία, η честољубивост, властољу-
 бивост, болесна амбиција
спούδασμα, то → **спούδαγμα**, то студије,
 студирање
спουδασμένος, -η, -ο учен, школован: ●
спουδασμένοι είναι καмиά φορά χειρότεροι
από τους αγράμματους. Учени су који пут
 гори од неписмених.
спουδαστήριο, то учионица, слушаоница
спουδαστής, ο, ж. -άστρια, η студент, сту-
 денткиња
спουδαστικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά 1. хитан, жу-
 ран; 2. студентски
спουδή, η 1. студије, студирање; 2. журба;
 3. скица: *Θα πάρει αναβολή από το στρατό*
λόγω σπουδών. Одложиће му се служење
 војног рока због студирања. – *Η κυβέρ-*
νηση κατηγορήθηκε για αδικαιολόγητη
σπουδή στην ψήφιση αυτού του νομοσχε-
δίου. Влада је оптужена због неоправда-

не журбе при изгласавању овог нацрта
 закона. – *Ανάμεσα στα έργα του εκθέτει*
και μια σπουδή φυσικού τοπίου. Међу ње-
 говим делима изложена је и једна скица
 пејзажа. – *Γιατί όλη αυτή η σπουδή;* Чему
 оволика жуба?
спουργίτης, ο → **спουργίτι**, то врабац, врап-
 чић
спрэй, то спреј
спрῶξιμο, то 1. гурање, потискивање;
 2. побуда, подстицај
спрῶχνω, έспρωξα, -ώχτηκα, -ωγμένος 1.
 гурати, потискивати; 2. побудити, под-
 стакнути, подстицати: *спрῶχνω τις*
φροντίδες одагнати бриге
спураки, то семенка, семенкица
спури, то 1. зрно, коштица; 2. бубуљица:
Λαλεί πουλί, παίρνει σпуρι. Птица пева,
 зрно кљуца. – *Αυτό το ρόδι έχει πολύ*
χοντρό σпуρι. Овај нар има веома твр-
 ду коштицу. – *Εβγαλε ένα σпуρι στη μύτη*
του. На носу му је изашла бубуљица.
спуриάζω, σπύριασα, -ασμένος добити бу-
 буљице, постати бубуљичав
спуриάρης, -α, -ιо бубуљичав, пун бу-
 буљица
Σпуриδωνας, ο → **Σпуриδων**, ο → **Σпύρος**, ο
 Спиридон, Спиро
спурωτός, -ή, -ό зрнаст, бобичаст: *Του αρέ-*
σει το σпуρωτό πιλάφι. Свиђа му се зр-
 насти пилав.
спω → **спάζω**
стабáри, то део плуга, плужна руда
стаβλάρχης, ο главни коњушар
стаβλίζω, -ισα, -βλίστηκα, -ισμένος смести-
 ти у шталу
στάβλισμα, то смештање у шталу
στάβλος, ο 1. штала; 2. неуредна простор-
 рија: *Εβγαλε την κοπριά από το σταβλό.*
 Изнео је ђубре из штале. – *Αυτό το δω-*
μάτιο είναι σαν στάβλος. Ова соба је као
 штала (прљава, неуредна).
Σταγυρίτης, ο Стагирац, Стагирањин, надимак
 Аристотела: *Ο Σταγυρίτης φιλόσοφος*
 Φιλοзоф из Стагире
стаγόνα, η кап, капља: *Οι σταγόνες της*
βροχής χτυπούσαν το τζάμι του παραθύρου.
 Кишне капи ударале су по прозорском
 стаклу.
стаγονίδιο, то капљица, мала кап
стаγονόμετρο, то капалица, стагонометар,
 пипета, цевчица за контролисано ис-

пуштање капи: *αίνω με το σταγονόμετρο* давати пипетом (на кап, кап по кап)

стаδιακός, -ή, -ό, ὑрил. -ά постепен, ступњевит, прогресиван

στάδιο, то 1. терен, стадион; 2. етапа, степен, период, фаза, стадијум; 3. поље деловања, занимање; 4. стара дужинска мера: 184,87 м: *Διαπρέπει στο διπλωματικό στάδιο*. Врло је вешт у дипломатском послу. – *Βρίσκεται στο στάδιο της εξέλιξως*. Налази се у фази развоја.

стаδιοδρομία, η напредовање у струци, каријера, поље делатности

стаδιοδρομώ, (ε), -δρόμησα напредовати, стицати каријеру: *Σταδιοδρόμησε στο στρατό*. Напредовао је у војној служби.

στάζω, έσταξα, -αγμένος капати, покапати, накапати, цурити: *Μου έσταξες λάδι στο πουκάμισο*. Капуо си ми уље на кошуљу. – *Στάζει αίμα η πληγή*. Из ране капље крв. – *Στάζει ο ιδρώτας από το μέτωπό του*. Зној капље са његовог чела. – *Στάζει η στάμνα*. Крчаг прокапљује (цури).

стаθεροποίηση, η учвршћење, стабилизација, учвршћивање

стаθεροποιώ, (ε), -ποίηση, -ήθηκα, -ημένος учврстити, стабилизovati

стаθερός, -ή, -ό, ὑрил. -ά чврст, стабилан, постојан

стаθερότητα, η чврстина, стабилност, постојаност

στάθια, аор. ἕασ. ἴл. στέιομαι

стаθμά, та 1. тегови, утеге; 2. клатно (на сату); 3. категорија у спорту: *μέτρα και ~ мере и тегови*; – *Εχει δυο μέτρα και δυο σταθμά*. Има две мере и два тега (аршина).

стаθμαρχείο, то управа железничке станице

стаθμάρχης, ο 1. шеф железничке станице; 2. командир полицијске испоставе

στάθμευση, η застајање, заустављање, застанак

στάθμη, η 1. грађевински висак; 2. ниво, раван; 3. водостај: ~ *της θάλασσας* ниво мора

стаθμητός, -ή, -ό мерљив, израчунљив

стаθμιζω, στάθμισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. мерити, рачунати; 2. водити рачуна; 3. мерити, вагати, нивелисати: *Σταθμιζει τις συνέπειες*. Води рачуна о последицама.

στάθμιση, η мерење, вагање, нивелисање, рачунање

стаθμός, ο 1. станица, пункт, база; 2. прекретница: *μετεωρολογικός ~ метеоролошка станица*; ~ *πρώτων βοηθειών* станица прве помоћи; *σιδηροδρομικός ~ железничка станица*; – *Η γαλλική επανάσταση του 1789 αποτέλεσε σταθμό στην παγκόσμια ιστορία*. Француска револуција из 1789. представљала је прекретницу у светској историји.

στάλα, η 1. кап; 2. малчице, сасвим мало
στάλα(γ)μα, то → **σταγόνα, η** → **στάλα, η** → **σταλα(γ)ματιά, η** кап, капља: *σταλαματιά-σταλαματιά* кап по кап, мало-пома-ло

σταλαγμίτης, ο сталагмит

σταλαγμός, ο → **στάλαμα, то** → **στάλαγμα, то**

σταλάζω, στάλαξα, -γμένος укапати, капати (цурити); усадити: *Του στάλαξε φαρμίχι στο κρασί*. Укапао (сасуо) му је отров у вино. – *Αυτή η στάμνα δε σταλάζει καθόλου*. Овај крчаг уопште не цури. – *Του στάλαξε μέσα στην ψυχή το μίσος*. Усадио му је мржњу у душу.

σταλακτίτης, ο → **σταλαχτίτης, ο** сталактит

σταλαμίδα, η → **υδρορροή, η** олук, сливник

στάλαξη, η 1. капање; 2. цеђење, филтрирање

σταλαχτίτης, ο → **σταλακτίτης, ο**

σταλαχτός, -ή, -ό 1. који капље, капљући; 2. процеђен; 3. алкални

στάλθια, аор. ἕασ. ἴл. στέλνω

σταλιά, η → **στάλα, η**

σταλιάζω, στάλιασα 1. одмарати се после подне за време летње жеге; 2. бити дуго на једном месту

σταλίδα, η → **σταγόνα, η** кап, капља: *Ενωσε στο πρόσωπό του τις πρώτες σταλίδες της βροχής*. Осетио је на свом лицу прве капи кише.

σταλιζω, στάλισα, -ισμένος одмарати се у сенци, пландовати: *Τα πρόβατα σταλιζουν κάτω από τον πλάτανο*. Овце пландују испод платана.

σταλίχι, то мотка, штап за одгуравање чамца у плићаку

στάλισμα, то пландовање, лежање у хладовини

σταλίστρα, η *πλανδιште*

στάλος, ο **1.** *πλανδιште*; **2.** *склониште*, *прибежиште*, *азил*

στάσιμο, το *слање*, *одашиљање*, *отпрема*

στάμα, το *количина маслина која стаје у пресу за једно пресовање*

стаμάτημα, το *заустављање*, *спречавање*

σταματώ, (α), *σταμάτησα*, -μένος *стати*, *зауставити*: *Стаμάτησε στα μισά του δρόμου*. Зауставио се на сред друма. – *То ρολόι σταμάτησε*. Сат је стао. – *Стаμάτησε η βροχή*. Киша је стала. – *Стаμάτησαν ένα αυτοκίνητο*. Зауставише један аутомобил. – *Με σταμάτησε στο δρόμο*. Зауставио ме је на путу.

στάμνα, η *крчаг*, *ћуп*

σταμνάκι, το → *σταμνί*, то *мали крчаг*, *ћупић*, *крчажић*

σταμνάς, ο *произвођач крчага*, *лончар*

στάμπα, η *штампа*, *тисак*, *отисак*, *печат*

σταμπάρισμα, το *печаћење*, *убележавање*, *евидентирање*

σταμπарισμένος, -η, -ο *обележен*, *евидентирани*

σταμπάρω, *στάμπα* → *σταμπάρисα*, -ισμένος *обележити*, *евидентирати*: *Τον έχουν σταμπάρει όλοι για λωποδύτη*. Сви су га обележили као лопова.

σταμπάτος, -η, -ο *наштампан*, *осликан*, *ишаран*

στάνη, η → *μαντρί*, то *тор*, *овчара*, *трло*: *Μπήκε ο λύκος μέσα στη στάμνη και έφαγε τα πρόβατα*. Вук ушао у тор и појео овце.

станικός, -ή, -ό, *ϊрил.* -ά *принудан*, *насилан*, *изнуђен*

στανιό, то → *βία*, η → *ζόρι*, то *принуда*, *сила*, *приморавање*, *изнуђивање*: *Την πάντρεψαν με το στανιό*. Оженише је силом.

σάνтар, то *стандард*

стантартиσμός, ο *стандардизација*

стаξιά, η **1.** *кап*, *капља*; **2.** *мрља*

στάξιμο, то *капање*, *цурење*, *цуркање*

стар, ο/η (*еніл.*, *нейром.*) *стар*, *филмска звезда*

старάτα (*ϊрил.*) *чисто*, *истинито*, *јасно*: *μιλάω ~ говорити искрено*, *отворено*

старάτος, -η, -ο, *ϊрил.* -α **1.** *боје жита*; **2.** *чист*, *јасан*, *истинит*, *частан*

старέμπορος, ο → *σιтарάς*, ο

старένιος, -ια, -ιο → *σιтарένιος*, -ια, -ιο

старήθρα, η → *σιтарήθρα*, η

στάρι, то → *σιτάρι*, то

староιόρακας, ο → *χαβαρόνι*, то

στάσι, η **1.** *стање*, *положај*, *став*; **2.** *станица*, *стајалиште*; **3.** *побуна*, *бунт*, *метеж*; **4.** *заустављање*, *стајање*: ~ *πληρωμών* *обустава плаћања*; ~ *του αίματος* *нагомилавање крви (у организму)*; ~ *των ούρων* *заустављање мокрења*; – *Δεν πήρες καλή στάση*. Ниси заузео добар став. – *●α κατέβω στην επόμενη στάση*. Сићи ћу на следећој станици. – *Κατέπνιξαν τη στάση στο αίμα*. Угушише побуну у крви. – *Δεν τήρησες σωστή στάση απέναντί του*. Ниси имао правилан однос (став) према њему.

στασιάζω, *στασίασα* **1.** *противити се*, *побунити се*; **2.** *обуставити рад*, *штрајковати*

στασιαστής, ο *бунтовник*, *побуњеник*

στασιαστικός, -ή, -ό, *ϊрил.* -ά *бунтовни(чки)*, *побуњенички*

στασίδι, то *дугачка* и *уска клупа у цркви*

στάσιμο, то *хорски рецитал између два чина*

στάσιμος, -η, -ο **1.** *непокретан*; **2.** *непроменљив*; **3.** *статичан*, *стајаћи (вода)*, *успорен*, *бесперспективан*

στασιμότητα, η **1.** *статичност*, *непокретност*; **2.** *кашњење*

στατήρας, ο **1.** *вага*, *кантар*, *уређај за мерење тежине*; **2.** *јединица тежине од 44 оке (једна ока 1 280 г)*

στατική, η **1.** *статика*; **2.** *врста биљке*

στατικός, -ή, -ό *статичан*

στατιστική, η *статистика*

στατιστικολόγος, ο/η *статистичар*

στατιστικός, -ή, -ό, *ϊрил.* -ά *статистички*

σταύλος, ο → *αχούρι*, то

σταυραδέρφι, то → *σταυραδερφός*, ο *побратим*

σταυραετός, ο → *σταυραϊτός*, ο **1.** *орао крсташ*; **2.** *јуначина*, *делија*

стауреπίστεγος, -η, -ο *који има крстаст кров*

стауриχός, -ή, -ό *крстаст*, *у облику крста*: -ός *θάνατος* *распеће*, *смрт на крсту*; -ό *σχήμα* *крстасти облик*

стауроβελονιά, η *игла за везење*

стауроδρόμι, то *раскршће*, *раскрсница*

стаυροειδής, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή *крстаст*, *крстастог облика*: *Ο ναός της Καπνικαρέας αποτελεί χαρακτηριστικό*

δείγμα ναού σταυροειδούς με τρούλο. Храм у Капникареји представља карактеристичан пример храма у облику крста са кубетом.

σταυροθόλιο, то свод са две укрштене цилиндричне куполе

σταυροκόπημα, то → **-κόπι**, то учестало (узастопно) кршћење

σταυροκοπιέμαι, -ήθηκα крстити се учестало

σταυρόλεξο, то укрштене речи, укрштеница

σταυρομάνα, η помајка

σταυρόνημα, то подеоци на окулару

σταυρόξυλα, та дрва наслагана унакрст

σταυροπατέρας, ο побратимов отац, поочим

σταυροπιγιακός, -ή, -ό манастир подређен непосредно патријарху

σταυροπόδι (ἄριλ.) са прекрштеним ногама (начин седења)

σταυροπροσκύνησι, η одавање почасти крсту у току треће недеље Великог поста или Крстовдана

σταυρός, ο 1. крст; 2. део (тачка) чела између обрва: *Ερυθρός* ~ Црвени крст; *Τίμιος* ~ Свети крст; – *Φορούσε στο λαιμό της χρυσό σταυρό*. Носила је златан крст око врата. – *Ο Χριστός μετέφερε στους ώμους του το σταυρό του μαρτυρίου*. Христос је на својим раменима носио крст свог мучеништва. – *Του απονεμήθηκε ο πολεμικός σταυρός*. Додељен му је Ратни крст. – *Εκανε το σταυρό της και ασπάστηκε την εικόνα του Χριστού*. Прекрстила се и целивала икону Христа. – *Του Σταυρού*. Празник (државни) 14. септембра, Крстовдан – *Τον χτύπησε στο σταυρό*. „Ударио га међу очи.“

σταυρουδάμι, то крстић

σταυροφορία, η 1. крсташки рат; 2. ношење крста, крсташтво

σταυροφόρος, ο крсташ, учесник крсташког похода

σταύρωμα, то 1. разапињање на крст; 2. стављање знака крста (ради оздрављења, спаса, испуњења жеља, покајања)

σταυρώνω, σταύρωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. разапети; 2. укрстити; 3. изненада срести, сусрести: *Μαζί με το Χριστό σταύρωσαν και δύο ληστές*. Уз Христа разапеше на крст и два разбојника. – *Τι*

κάθεσαι με σταυρωμένα τα χέρια; Зашто седиш скрштених руку? – *Το παιδί αρρώστησε και το σταύρωσαν*. Дете се разболело и учинише над њим знак крста. – *Τον σταύρωσα τυχαία στο δρόμο*. Сретох се са њим случајно на друму. – *Δε σταυρώνω δεκάρα*. Немам ни две паре да укрстим.

σταύρωση, η 1. разапињање, стављање на крст; 2. укрштање

σταυρωτής, ο, мн. -ήδες 1. који разапиње, мучитељ; 2. крвник, џелат, назив за жандарма

σταυρωτός, -ή, -ό, ἄριλ. -ά укрштен, стављен унакрст, прекрштен

σταφίδα, η суво грозђе: *Εγινε σταφίδα*. Јако се напио („трештен пијан“).

σταφιδιάζω, σταφιδίασα, -ασμένος 1. сасушити се; 2. смежурати се: *Γέρασε και σταφιδίασε το πρόσωπό του*. Остарио је и лице му се смежурало.

σταφιδίασμα, то 1. сушење грозђа; 2. смежуравање

σταφιδίνη, η густо сок (екстракт) од сувог грозђа

σταφιδίτης, ο суварак, вино од сувог грозђа

σταφιδόκαρπος, ο грозђе без семена за сушење

σταφидοπαραγωγός, ο произвођач сувог грозђа

σταφιδόψωμο, то хлеб са сувим грозђем

σταφυλή, η Адамова јабучица, избочина у грлу

стаφύλι, то грозд, грозђе

стаφυλίτης, ο → **стаφυλή**, η

стафулоζάχαρο, то → **стафулоσάκχαρο**, то грозђани шећер, гликоза

стафулоκοκκίασι, η кожно обољење

стафуλόκοκκος, ο стафилокока

стафуλόρωγα, η зрно грозђа

стафулоσάκχαρο, то → **стафулоζάχαρο**, то

стахолόγημα, то → **стахуολόγημα**, то

стахтерός, -ή, -ό боје пепела, пепељаст

στάχτη, η → **τέφρα**, η пепео: *ρίχνω στάχτη στα μάτια* бацати пепео у очи; – *Εγιναν όλα στάχτη*. Све се претворило у пепео.

стаχτής, -ιά, -ί боје пепела, пепељаст: *Τα τρυγόνια έχουν σταχτί χρώμα*. Грлице (гугутке) имају пепељасту боју.

σταχτιάζω, στάχτιασα, -ασμένος претворити се у пепео

στάχτιασμα, то 1. претварање у пепео; 2. пепељача (обољење)
стаχτοδοχείο, то пепељара
стаχτοκουλούρα, η округли, прстенасти хлеб печен у ужареном пепелу
стаχτόνερο, то → **αλισίβα**, η цећ, раствор пепела у води, сода
стаχτόπανο, то дебело сукно за цеђење раствора, цећи
στάχυ, то, *ἱεν.* -ιού клас, стабљика житарице
σταχυολόγημα, то 1. сакупљање, пабирчење зрна после жетве; 2. избор, селекција, компилација
σταχυολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος сакупљати класје, пабирчити
στάχωμα, то повезивање књига
σταχώνω, στάχωσα, -ώθηκα, -ωμένος повезивати књиге и рукописе
σταχωτής, ο → **βιβλιοδέτης**, ο књиговезац
στέαρ, то, *ἱεν.* -ατος масноћа, сало, лој
стеатίνη, η → **стеарίνη**, η стеарин
стеάτινος, -η, -ο стеарински
стеατοπυγία, η стеатопигија, нагомилавање масног ткива на задњици
στεάτωση, η нагомилавање масног ткива
στεγάδι, то настрешница; хангар
στεγάζω, στέγασα, -άστηκα, -ασμένος прекрити настрешницом, ставити „под кров“; дати на становање
στεγανά, та заптивна средства
στεγανός, -ή, -ό, *ἱрил.* -ά 1. непропусан, добро затворен; 2. херметички
στεγανότητα, η непропустљивост, херметичност
στέγαση, η подизање крова, смештање, примање под кров
στέγασμα, то 1. кров; 2. прекривен (на-ткривен) простор; 3. настрешница
στεγαστικός, -ή, -ό 1. кровни; 2. животни (простор)
στέγαστρο, то кров, настрешница, покривен простор
στέγη, η 1. кров; 2. кућа, дом: *Επεσε η στέγη.* Пао је кров. – *Εμεινε χωρίς στέγη.* Остао је без крова.
στεγνός, -ή, -ό, *ἱрил.* -ά сув, сасушен, исушен: -ή *ψυχή* безосећајан дух; -ά *μάτια* суве очи; – *Φόρεσε στεγνά ρούχα.* Носио је суву одећу. – *Περιέγραψε στεγνά το γεγονός.* Сувопарно је описао догађај.
στεγνότητα, η суша, сасушеност, сувоћа

στέγνωμα, то сушење
στεγνώνω, στέγνωσα, -ωμένος сушити, исушити
στεγνωτικό, то средство за сушење
στεγνωτικός, -ή, -ό сушећи, који суши, сасушни
στείβω → **στύβω**
στελειάρι, то дрвени штап, дршка, шипка, мотка: *Σου χρειάζεται στειλειάρι.* Треба ти мотка. (Тражиш батине.) – *Εσπασε το στειλειάρι της τσάπας.* Сломио је дршку мотике.
στελειαρώνω, -άρωσα 1. наместити дршку; 2. истући, избатинати: *Τον στειλειάρωσε για τα καλά.* Истукао га је за његово добро.
στείρα, η 1. врста рибе; 2. нероткиња
στείρευμα, то пресушење, усахнуће
στειρεύω → **στερεύω**, στέρεψα, -μένος пресушити, усахнути
στείρος, -α, -ο неплодан, јалов, стерилан
στειρότητα, η неплодност, јаловост, стерилност
στειρώνω, στείρωσα, -θηκα, -μένος обесплодити, стерилизовати, учинити неплодним
στείρωση, η (*μεθ.*) стерилизација
στειωτικός, -ή, -ό који спречава зачеће, контрацептиван, стерилан
στέκα, η 1. дугачак штап, мотка; штап, палица за билијар; 2. мршава, слабашна жена: *Παντρεύτηκε μια στέκα.* Оженио се једном мршавицом.
στεκάμενος, -η, -ο → **στεκούμενος**, -η, -ο непокретан, стајаћи, који не отиче: *Κοντά στο χωριό υπάρχουν στεκούμενα νερά που αποτελούν εστίες μόλυνσεως.* Близу села налазе се стајаће воде које су легла заразе.
στεκάρισμα, то обрада ђонова, глачање
στεκάρω, -ара → -άρισα обрађивати (глачати) ђонове
στεκούμενος, -η, -ο → **στεκάμενος**, -η, -ο
στέκω → **στέκομαι**, στάθηκα 1. стајати, бити усправан; 2. помоћи; 3. оклевати; 4. пристајати, приличити: *Μη στέκεστε, καθίστε.* Не стојте, седите. – *Στεκόταν όρθιος.* Стајао је усправан. – *Δεν μπορεί να σταθεί στα πόδια του.* Не може да стане на ноге. – *Σταθείτε στον ίσχιо.* Станите у сенку. – *Μου στάθηκε στην ανάγκη.* Помогао ми је када је било потребно. – *Στάθηκε*

στο λόγο του. Одржао је реч. – *Στέκεται καλά στο άλογο.* Добро се држи на коњу. – *Στάσου να περάσω.* Стани да прођем. – *Ακόμα στέκεισαι; Ίοш увек оклеваш?* – *Δε στέκει καλά αυτός.* Он не стоји добро (са здрављем). – *● που και να σταθεί, διαβάζει.* Где год стане, он чита. – *Δε στέκει σε σένα.* Не пристаје ти. – *Δεν στέκει να...* Не приличи да...

στελέχη, τα 1. људство; 2. кадар, командни састав

στέλεχος, το 1. стабљика, петељка; 2. важан члан (део); 3. део признанице, купон

στελεχώνω, στελέχωσα, -ώθηκα, -ωμένος одабрати групу (људство): *Στελέχωσε την επιχείρηση με εκλεκτούς ανθρώπους.* За акцију је одредио одабране људе.

στέλνω → στέλλω, έστειλα, στάλθηκα, σταλμένος слати, послати: *στέλνω στο διάολο* слати до ђавола; – *Να σταλθείς από κει.* Губи се одавде, нестани, бежи.

στέμμα, το круна, дијадема, корона, ореол
στέμφυλο, το комина

στεναγμός, ο → στέναγμα, το уздисање, уздисај

στενάζω, στέναξα 1. уздисати; 2. стењати, трпети

στενακτικός, -ή, -ό → στεναχτικός, -ή, -ό уздишући, који уздише, стењући

στεναξία, η → στεναγμός, ο

στεναχώρια, η → στενοχώρια, η

στενάχωρος, -η, -ο → στενόχωρος, -η, -ο

στεναχωρώ → στενοχωρώ

στένεμα, το 1. сужавање, стешњавање; 2. сажимање; 3. зближавање

στενεύω, στένεψα, -εμένος 1. стеснити, сунити; 2. стезати; 3. сажимати, прожимати; 4. зближити се: *Στενεύουν τα πράγματα.* Ствари постају неповољне (тешке).

στενό, το → στενά, τα 1. сокак, уска уличица; 2. теснац, кланац: *τα στενά των Θερμοπυλών* Термопилски кланац; – *στενά του Βοσπόρου* Босфорски мореуз

στενογραφία, η стенографија

στεноγραφικός, -ή, -ό стенографски

στενογράφος, ο/η стенограф

στενογραφώ, (ε), -γράφησα, -ήθηκα, -ημένος стенографисати

στενόκαρδος, -η, -ο 1. плашљив, бојажљив, неспокојан; 2. малодушан, неодлучан, збуњив; 3. незадовољан, неугодан, нез-

годан; 4. склон туговању и нерасположењу, меланхоличан

στενοκέφαλος, -η, -ο 1. ограничен; 2. јогунаст, тврдоглав

στενόμακρος, -η, -ο издужен, дугуљаст, узак

στενόμυαλος, -η, -ο → στενοκέφαλος, -η, -ο

στενοπορία, η → στενοποριά, η теснац, кланац, узан пролаз

στενός, -ή, -ό 1. узан, тесан; 2. близак, интиман, присан; 3. ограничен: *-ός φίλος* присан пријатељ; *-ές σχέσεις* присне везе; *-οί συγγενείς* блиски рођаци; – *-η φιλία* присно пријатељство

στενότητα, η 1. узаност; 2. скученост; 3. оскудица, несташица: *Υπάρχει στενότητα χρήματος.* Влада несташица новца.

στενοχώρια, η → στεναχώρια, η туга, нерасположење, потиштеност, нелагодност

στενόχωρος, -η, -ο → στενάχωρος, -η, -ο 1. узан, скучен; 2. нервозан; 3. забрињавајући

στενοχωρώ, (ε) → στεναχωρώ, -χώρη(ε)σα, -χωρή(έ)θηκα, -χωρη(ε)μένος онерасположити, растужити, онеспокојити, бринути, жалити

Στέντορας, ο Стентор, хомерски јунак са врло јаким гласом, учесник Тројанског рата, кад повикне, „има глас као педесет људи“

στεντόρειος, -α, -ο громки, громогласан, заглушујући

στένωμα, το сужавање, стеноза

στενωπός, η теснац, клисура, дервен

στένωση, η стеноза, сужење, стешњавање, скученост: *Πάσχει από στένωση της αορτής.* Пати (болује) од сужавања аорте.

στέπα, η степа: *στέπες της Σιβηρίας* сибирске степе

στέργω → στρέγω, έστερξα сагласити се, пристати, прихватити

στέρεμα, το → αποξήρανση, η пресушивање, усахњивање, усахнуће

στερεό, το чврстина, чврсто тело; тродимензионално тело

στεреоβάτης, ο постоље стуба

στεреоγραφία, η стереографија

στεреоγραφικός, -ή, -ό стереографски

στερεομετρία, η стереометрија, просторна геометрија

στερεοποίηση, η згрушавање, очвршћавање, учвршћивање

στερεοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος згрушати, очврснути, учврстити

στερεός, -ή → -ά, -ό → **στέρεος**, -η, -ο, ἕριπ. -ά → -α чврст, компактан, стабилан: *Τα σώματα διακρίνονται σε στέρεα, υγρά και αέρια*. Тела се деле на чврста, течна и гасовита. – *Δεν είναι στερεό αυτό το σπίτι*. Ова кућа није чврста (солидна). – *Δεν έχει στερεό επάγγελμα*. Нема сигурно занимање. – *Εχτισε σε στερεό έδαφος*. Сазидао је на стабилном (чврстом) тлу. – *Δεν είναι στερεό αυτό το ξύλο που πατάς*. Штап којим се поштапаш није чврст.

στερεοσκοπικός, -ή, -ό стереоскопски

στερεοσκόπιο, то стереоскоп

στερεοστατική, η стереостатика

στερεότητα, η стабилност, чврстина, постојаност, јакост, непоколебљивост

στερεοτυπία, η 1. врста штампарске технике; 2. стереотипност, једноличност, монотоност

στερεότυπος, -η, -ο, ἕριп. -α једнолик, стереотипан, досадан, монотон, стереотипски

στεреоχημία, η стереохемија

στεреύω → **στεирεύω**

στερέωμα, то → **στερέωση**, η 1. ојачање, учвршћење; 2. небески свод

στεреώνω → **στεριώνω**, **στερέωσα** → **στέριωσα**, -ώθηκα, -ωμένος ојачати, учврстити, учинити постојаним: *Στερέωσε καλά τον τοίχο*. Добро је учврстио зид. – *Δεν μπορώ να στεριώσω σε καμιά δουλειά*. Не могу да се задржим (скрасим) ни на једном послу. – *Στεριωμένοι!* „Да будете нераздвојни!“ (жеља младенцима)

στεреωτής, ο учвршћивач

στεреωτικός, -ή, -ό учвршћивачки

στέριση, η оскудица, несташица, недостајање, одузимање: *Υπέμεινε πολλές στερήσεις*. Претрпео је многе несташице. – *Τιμωρήθηκε με πενταετή στέριση των πολιτικών δικαιωμάτων*. Кажњен је са пет година одузимања грађанских права.

στερητικός, -ή, -ό оскудан, лишавајући, који доноси губитак: -ά **μόρια** одрични префикси, речце

στεριά, η земља, тло, копно: *Βυήκαν κολυμπώντας στη στεριά*. Пливајући изиђоше

на копно (обалу). – *Πέρασε στεριές και θάλασσες*. Прошао је мора и планине.

στεριανός, -ή, -ό континенталац

στεριώνω → **στερεώνω**

стерλίνα, η стерлинг, фунта стерлинга

στέрна, η базен, цистерна са водом

стерνά, та последње године: *Βρίσκεται στα στερνά της ζωής του*. Налази се на крају свог живота.

стерνήσιος, -ια, -ιο из цистерне, из базена

στέрно, то прса, грудни кош, груди

стерноπαίδι, то мезимче, најмлађе дете у породици

стерνός, -ή, -ό, ἕριп. -ά последњи, крајњи, задњи, финални

στέρξιμο, то → **στρέξιμο**, то пристанак, прихватање, остварење (сна)

στερούμαι, -ήθηκα, -ημένος оскудевати, живети у сиромаштву, бити у оскудици

στερφεύω, **στέρφεξα** постати неплодан, јалов, стерилан; немати млека (за дојиље)

στέρφος, -α, -ο неплодан, јалов, стерилан: -ος *άνθρωπος* стерилан човек; – *Χώρισε τα στέρφα από τα γαλάρια πρόβατα*. Одвојио је јалове од плодних оваца.

στερώ, (ε), **στέρησα**, -ήθηκα, -ημένος одузети, ускратити: *Μου στέρησαν την ελευθερία μου*. Одузели су ми слободу.

στεφάνη, η 1. венац; 2. обруч (бурета); 3. отвор шупљине, јаме, понора; 4. зубна круница

στεφανηφόρος, -α, -ο овенчан, са венцем око главе

στεφάνι, то венац, цветни венац: *νυφικό* ~ невестински венац; – *Κατέθεσε στεφάνι στο μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη*. Положио је венац на споменик Незнаком војнику. – *Δεν έβαλαν ακόμη στεφάνι*. Још се нису венчали.

στεφαναίος, -αία, -αίο венчани, коронарни

στέφανος, ο венац: *Κέρδισε το στέφανο της αρετής*. Стекао је венац за заслуге.

στεφάνωμα, то овенчавање, венчање

στεφανώνω, **στεφάνωσα**, -ώθηκα, -ωμένος венчати, окрунити, овенчати

στέψη, η 1. овенчавање, крунисање; 2. венчавање: *Η στέψη του νέου αυτοκράτορα έγινε στο ναό της Αγίας Σοφίας*. Крунисање новог императора обављено је у храму Свете Софије.

στηθάγχη, η στενοκαρδιά, ангина пекторис, срчано обољење

στηθαίο, το заштитна ограда

στηθικός, -ή, -ό 1. грудни; 2. туберкулозни

στηθοδέρνομαι (само у ἕрез. и имῖφ.) оплакивати ударајући се у прса

στηθόδεσμος, ο грудњак

στηθοκοπιέμαι, -ήθηκα ударати се у прса из очајања

στήθος, το груди, прса, дојка: Πρόβαλε γυμνό το στήθος του. Испрсио је голе груди. – Αφησε σχεδόν ακάλυπτο το ωραίο στήθος της. Оставила је скоро откривене своје лепе груди. – Απάγγειλε από στήθους (απέξω). Говорио је напамет („из главе“).

στηθοσκοπηση, η → **στηθοσκοπία**, η стетоскопија

στηθοσκοπιο, το стетоскоп

στηθοχτυπιέμαι → **-ιούμαι** ударати се, бусати се у груди

στήλη, η стуб, стубац, плоча, обелиск: σπονδυλική ~ кичмени стуб; – Σχημάτισαν δύο στήλες ψυλές με δέματα. Направише два висока стуба од пакета. – Οι αρχαιολόγοι βρήκαν πολλές επιτύμβιες στήλες στον Κεραμεικό. Археолози су пронашли многе надгробне плоче у Керамикосу. – Το άρθρο του κάλυψε δύο στήλες της πρώτης σελίδας. Негов је чланак испунио два ступца на првој страни.

στηλίδιο, το посада

στηλίτευση, η критиковање, жигосање, осуђивање

στηλιτεύω, -λίτευσα, -εύτηκα осудити, критиковати, жигосати

στήμονας, ο 1. нит, влакно у разбоју; 2. прашник цвета

στημόνι, το влакно, основа, потка за ткање

στημονιάζω, -μόνιασα уметање влакна у разбој

στήνω, έστησα, -ήθηκα, -ημένος 1. поставити, монтирати; 2. подићи, установити; 3. заподенути: *στήνω ενέδρα* поставити заседу; – *στήνω καβγά* посвађати се; – *Εστησαν χριστουγεννιάτικο δέντρο στη μέση του σαλονιού*. Поставише божићно дрво (бадњак) на средини салона. – *Εστησαν τις μηχανές στο εργοστάσιο*. Мон-

тирали су машине у фабрици. – *Στήθηκε δύο ώρες*. Чекао је (дреждао) два сата.

στήριγμα, το подупирач, ослонац, потпора: *Εβαλαν δύο στηρίγματα σ' αυτόν τον τοίχο*. Ставили су два подупирача у овај зид. – *Πέθανε ο άντρας της κι έμεινε χωρίς στηρίγμα*. Њен муж је умро и остала је без ослонца.

στηρίζω, στήριξα, στηρίχτηκα, στηριγμένος учврстити, подупрети, подржати; заснивати (се)

στήριξη, η учвршћивање, подупирање, подршка

στήσιμο, το 1. изградња, подизање, монтирање; 2. поправљање, рестаурисање

στητός, -ή, -ό, ἕριπ. -ά усправан, прав, испружен

στιά, η → **εστία**, η → **φωτιά**, η → **στιάδα**, η

1. огњиште (кућа, дом); 2. жижа, искра, жариште, ватра: *επαναστατική* ~ искра устанка; ~ *επιδημίας* жариште епидемије

στιβάδα, η хрпа, гомила, нанос: *Τον κάλυψαν οι στιβάδες του χιονιού*. Прекрише га гомиле (наноси) снега.

στιβάλι, το врста чизама

στιβαρός, -ή, -ό, ἕριп. -ά → **δυνατός**, -ή, -ό → **ρωμαλέος**, -α, -ο јак, чврст, робустан

στιβαρότητα, η јачина, чврстина, крепкост

στίβος, ο арена, борилиште, ринг, тркачка стаза, атлетски простор

στίβω → **στίβω**

στιγκάρω, στίγκαρα → **στιγκάρισα** савити (скупити, смотати) једра

στίγκος, ο савијање, скупљање једара

στίγμα, το 1. ознака, ожиљак; 2. мрља, срамоћење, љага

στιγματίζω, στιγματίσα, -ίστηκα, -ισμένος означити, обележити, умрљати; критиковати

στιγματισμένος, -η, -ο 1. означен, обележен; 2. умрљан; наружен; 3. искритикован, осрамоћен

στιγματισμός, ο 1. обележавање, остављање ожиљка; 2. прљање, срамоћење; 3. критиковање

στιγμή, η 1. тренутак, трен, прилика, повољан час (време); 2. знак интерпункције (.)

στιγμαίος, -αία, -αίο, ἕριп. -αία тренутан, моментални, муњевит, експресан: *Ζήτη-*

σαν ένα στιγμιαίο καφέ. Затражише (наручише) једну експрес кафу.

στιγμιότυπο, то летимичан опис, површан утисак

στιγμογράφηση, η брза фотографија

στίζω, έστιξα, -ιγμένος 1. означити; 2. стављати знаке интерпункције

стикτός, -ή, -ό пун тачака, тачкаст (тачкаста линија, слика); обележен (белегом)

стиλβίδες, οι (βοῦι.) врста гљива

стиλβίτης, ο зоолит (врста минерала)

στίλβωμα, то → **στίλβωση**, η глађење, глачање, полирање, гланцање

стиλβώνω, στίλβωσα, -ώθηκα, -ωμένος → **γυαλίζω** → **λουστράρω** глачати, полирати, гланцати

στίλβωση, η → **στίλβωμα**, то

стиλβωτήριο, то чистионица обуће, полирница

стиλβωτής, ο мајстор лакирер, који полира, глача

стиλβωτικός, -ή, -ό који служи за полирање, за глачање, лакирерски

стиλέτο, то стилет, оштар и шиљат нож

стиλπνός, -ή, -ό сјајан, блештав, изглачан, исполиран, лакиран

стиλπνότητα, η сјајност, блештавост, углачаност, исполираност

στιμάρω, στίμαρα → -άρισα пазити, чувати, поштовати, водити рачуна о...: Δεν та στιμάρει та ρούχα του. Не чува своја одеда.

στίξη, η (ίραμ.) 1. интерпункција; 2. остављање белега, обележја

στιφάδο, то врста јела од зечетине

στίφος, то 1. гомила, руља, хорда; 2. рој; 3. олуја: Αποκρούστηκαν та στίφη των βαρβάρων. Одбили су хорде варвара.

стиχάρι, то стихар, свештеничка одећа

стиχογράφος, ο/η стихописац; слаб песник, „стихоклепац“

стиχομανία, η стихоклепство, страст за писањем стихова

стиχομυθία, η 1. сажет дијалог; 2. препирка, чарка, распра, свађа; 3. задиркивање

стиχοπλόκος, ο слаб песник, „стихоклепац“

стихоποιός, ο/η → **стиχογράφος**, ο/η → **стиχοурγός**, ο/η

στίχος, ο стих: Κάθε στροφή αυτού του ποιήματος αποτελείται από τρεις στίχους. Сва-

ка строфа ове песме састоји се од три стиха.

стиχούργημα, то 1. поема; 2. осредњи песнички састав

стиχοурγία, η стихотворство, писање стихова

стиχοурγική, η стиховање, вештина стихотворства

стиχοурγικός, -ή, -ό стихотворачки, версификаторски

стиχοурγός, ο/η стихотворац, песник

стиχοурγώ, (ε), στιχούργησα, -ήθηκα, -ημένος писати, састављати стихове

σπλεγγίδα, η чешагија, чешало

στοά, η 1. галерија, портал, трем; 2. ложа: **τεκτονική** ~ масонска ложа

στοίβα, η гомила, хрпа, камара

στοίβαγμα, то гомилање, нагомилавање

στοιβάζω, στοιβαξα, -άχτηκα, -αγμένος 1. гомилати, нагомилавати, нагомилати, натрпати, натрпавати; 2. денути

στοιβαχτός, -ή, -ό 1. нагомилан, натрпан; 2. зденут

στοιχεία, та почеци, основи, темељи; подаци

στοιχειακός, -ή, -ό почетни, основни, темељни, елементарни

στοιχειό, то дух, демон, фантом, вампир; страшилно: Σε αυτό το σπίτι υπάρχει στοιχειό. У овој кући постоји дух.

στοιχείο, то 1. основа, начело, принцип; 2. елемент; 3. податак; 4. слово алфабета; 5. природна сила; 6. ћелија, састојак: **κυρτά στοιχεία** курзив, курзивна слова

στοιχειοθεσία, η слагање слова: **τυπογραφική** ~ штампарски слог

στοιχειοθέτης, ο/η словослагач

στοιχειοθετώ, (ε), -θέτησα, -ήθηκα, -ημένος слагати слова, штампати

στοιχειώδης, -ης, -ες, ἱεν. -ους, ак. -η, мн. -εις, -η, ἱрил. -ως основни, начелни, елементарни, базични

στοιχειώνω, -χείωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. повампирити се; 2. зачарати, замађијати, уклетати; 3. привиђати (се)

στοίχημα, то опклада, клађење: Βάζω στοίχημα. Кладим се у то. – Βάζω στοίχημα πως θα νικήσει αυτή η ομάδα. Кладим се да ће победити овај тим (екипа).

στοιχηματίζω, -μάτισα кладити се, бити сигуран, „дати главу“

στοιχίζω, **στοίχισα** 1. поређати; 2. вреде-ти, коштати; 3. растужити: *Στοιχίσε τους μαθητές*. Постројио је ученике. – *Πόσο στοιχίζει σήμερα ένα σπίτι*; Колико данас кошта једна кућа? – *Του στοίχισε πολύ ο χωρισμός τους*. Много га је растужио њихов растанак.

στοίχος, **ο** ред, низ, врста, линија; (вој.) строј

στοκ, **το** (нејром.) стовариште, складиште, сток

στόκος, **ο** лепак, премаз, фирнајз

στόλαρχος, **ο** заповедник, командант флоте, поморски капетан

στολή, **η** 1. ношња; 2. униформа: *μεγάλη* ~ парадна униформа; – *εθνικές στολές* народна ношња

στολίδι, **το** накит, украс, орнамент

στολίδωση, **η** набирање (Земљине коре)

στολίζω, **στόλισα**, -ίστηκα, -ισμένος краси-ти, украшавати, китити, окитити

στολίσκος, **ο** 1. флотила; 2. ескадрила

στόλισμα, **το** 1. кићење, украшавање, деко-рација; 2. накит, украс

στολισμός, **ο** 1. кићење, украшавање, деко-рација; 2. дотеривање, улепшавање

στόλος, **ο** флота: *εμπορικός* ~ трговачка флота; *πολεμικός* ~ ратна флота; – *Απέπλευσε ο στόλος*. Флота је испловила.

στόμα, **το** 1. уста; 2. чељуст; 3. отвор, пуко-тина; 4. гротло; 5. ушће: *γλυκό* ~ слатко-речив (човек) *Εχει άσχημο στόμα*. Ружно се изражава. – *Από το στόμα μου το πή-ρες*. Узео си ми то из уста.

στοματάκι, **το** усташца

στοματάς, **ο** 1. који има велика уста; 2. др-зак, безобразан човек

στοματικός, -ή, -ό усни, орални

στοματίτιδα, **η** запаљење усне шупљине

στοματοσιόπιο, **το** стоматоскоп

στοματολογία, **η** стаматологија

στοματολόγος, **ο/η** стаматолог, зубар

στομάχι, **το** стомак, желудац

στομαχιάζω, **στομάχιασα**, -μένος 1. имати стомачне сметње; 2. не варити, не под-носити

στομαχιάρικός, -η, -ο изазивач стомачних сметњи

στομαχικός, -ή, -ό стомачни, желудачни

στομαχόπονος, **ο** трбобоља, бол у стомаку

στόμιο, **το** 1. отвор; 2. шупљина (цеви); 3. улаз (у тунел); 4. грлић (боце); 5. ушће (реке)

στόμφο, **ο** узвишеност, велелепност, пом-па: *Μίλησε με στόμφο*. Говорио је са пом-пом.

στόμωμα, **το** → **στόμωσι**, **η** отупљивање, за-тупљивање

στομώνω, **στόμωσα**, -ωμένος отупити, ок-рњити

στοπ, **το** (нејром.) заустављање, станица

стор, **το** (нејром.) → **στόρι**, **το** завеса, за-стор

сторγίη, **η** нежност, приврженост; роди-тељска љубав

сторγιά (*ϊριλ.*) нежно, са љубављу, бо-лећиво

сторγικός, -ή, -ό нежан, усрдан, пун љу-бави

στουμπίζω → **στουμπώ**, (**α**), **στούμπισα**, -ίστηκα, -ισμένος млети, дробити, мрви-ти, туцати у ступи, авану: *Στούμπισα τα μύδαλα για το γλυκό*. Самлео сам баде-ме за колаче. – *Θα σε στουμπίσω*. Одрађу те од батина, самлећу те. – *Τα στούμπισα όλα όσα μου ζήτησε*. Хтео не хтео, учинио сам све што је тражио.

στούμπισμα, **το** дробљење, драње, млевање, туцање (уситњавање) у ступи, авану

στουμπιστός, -ή, -ό 1. (и)здробљен, измр-вљен, истуцан, самлевен; 2. одран

στούμπος, **ο** аван, ступа, мужар; гучак

στουμπώνω, **στούμπωσα**, -θηκα, -ωμένος препунити, пренатрпати, претоварити

στούντιο, **το** студио, атеље

στουπέτσι, **το** оловно белило

στοупί, **το** конопља, кучина: *Σκούπισε τα λάδια του αυτοκινήτου με στοупί*. Почис-тио је (сакупио) кучином уље са кола. – *Το φρουτό αυτό είναι στοупί*. Ово воће је суво (без сока). – *Εγινε στοупί στο μεθύσι*. Пијан као кучина (као сунђер, чеп).

στουπόχαρτο, **το** → **στυπόχαρτο**, **το** упијаћа хартија, упијач

στούπωμα, **το** зачепљивање, запушавање, запушач, чеп, тампон

στουπώνω, **στούπωσα**, -ώθηκα, -ωμένος 1. зачепити, запушити; 2. упити, упијати; 3. згрушавати

στουπωτήρι, **το** 1. упијач; 2. зачепљивач, тампон

στούρνάρι, το 1. κремен, тврδ камен; 2. ограничен (туп) човек, незналица

στόφα, η → **ύφασμα, το** тканина, штоф

στοχάζομαι, στοχάστηα мислити, расуђивати

στόχαση, η 1. мисао; 2. размишљање, расуђивање

στοχασμός, ο → **στόχαση, η**

στοχαστής, ο мислилац

στοχαστικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά мисаон, промишљен, мудар

στόχαστρο, το мушица на пушци

στόχος, ο → **σημάδι, το** → **σκοπός, ο** циљ, одредница, мета: *κύριος* ~ главни (основни) циљ; – *σε καλό στόχο* у доброј намери; – *Δεν το έχω στόχο*. Није ми то циљ. – *Καμιά βολή δεν πέτυχε το στόχο*. Ниједан метак није погодио циљ. – *Εγινε στόχος όλων των εφημερίδων*. Постао је мета свих новина.

στραβάδι, το 1. глупак, будала, слепац; 2. регрут, ремац

στραβίζω (само у *ῥез.* и *имѣф.*) бити разрок, или зрикав

στραβισμός, ο разроконост, стробизам, зрикавост

στραβο-предметак који означује нешто неравно, косо, искривљено, извитоперено: *στραβοπόδαρος, στραβόγερος* кривоног, стар и слабог вида

στραβοιάννης, -α, -ιо кривоног

στραβοκέφαλος, -η, -ο 1. кривоглав, главе неправилног облика; 2. дрзак човек, груб, инацијски, тврдоглав

στραβοκοιτάζω, -κοιτάξα гледати косо, попреко, претећи

στραβολαίμης, ο врста птице

στραβολαίμης, -α, -ιо кривошијаст

στραβολαιμιάζω, -λαιμιασα, -ιάστηα, -ιασμένος искривити или укочити врат (*нѣр.* због прехладе): *Κρύωσα και στραβολαιμιάστηα*. Прехладих се па ми се врат укочио. – *Στραβολαιμιάστηα κοιτώντας τα πουλιά στον ουρανό*. Уврнуо (укочио) ми се врат гледајући птице.

στραβολαιμιασμα, το искривљење, укочење врата

στραβομiάρα, η → **στραβωμiάρα, η** заслепљеност, лоша видљивост; лоша срећа

στραβομούρης, -α, -ιо → **στραβομούτσουнос, -η, -ο** који има неправилно, искривљено лице

στραβομουτσουνιάζω, -τσούνιασα, -ασμένος правити гримасе, кривељити се

στραβομουτσούνιασμα, το кривељење, прављење гримаса, дурење

στραβόξυλο, το 1. криво дрво; 2. свадљивко, чангризало, ћудљивко, јогуница

στραβοπάτημα, το посртање, саплитање, погрешан корак

στραβοπατώ, (α), -πάτησα, -ήθηκα, -ημένος посртати; грешити: *στραβοπατώ τα παπούτσια* излизати ципеле због неправилног хода; – *Μ' αυτά τα τακούνια που φοράς, θα στραβοπατήσεις*. Због толиких потпетица саплешћеш се. – *Πρόσεξε μη στραβοπατήσεις πάλι*. Пази да се поново не саплетеш.

στραβοπόδαρος, -η, -ο → **στραβοπόδης, -α, -ιо** кривоног

στραβός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά 1. слеп; 2. крив, искривљен, изопачен: *Τα πόδια της είναι στραβά*. Њене ноге су криве. – *Κρέμασε στραβά τον πίνακα*. Обесио је слику накриво. – *Στραβός βελόνα γύρεβε μέσα σε αχυρώνα*. Слепац тражи иглу у пласту сена. – *Κάνει στραβά μάτια*. Прави се слеп. – *Πήρε στραβό δρόμο*. Кренуо је лошим путем. – *Ανοιξε τα στραβά σου!* Отвори очи! Пази!

στραβοτσιονιά, η 1. лоше управљање; 2. (по)грешка

στράβωμα, το 1. савијање, искривљење, кривина; 2. слепоћа; 3. одступање, скретање

στραβωμiάρα, η 1. слепоћа; 2. непажња; 3. несрећа: *Στραβωμiάρα έχεις και δε βλέπεις που πατάς*; Јеси ли слеп па не видиш где стајеш? – *Από στραβωμiάρα έιχана αυτό το λάθος*. Ову сам грешку учинио из непажње. – *Φοβάμαι μη μου τύχει καμιά στραβωμiάρα*. Бојим се да ми се не догоди нека несрећа.

στραβώνω, στράβωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. искривити; 2. заслепити, ослепити; 3. погрешити: *Στράβωσες τη γραμμή*. Искривио си линију. – *Στράβωσαν τα ξύλα από την υγρασία*. Дрва се искривила због влаге. – *Με στράβωσε ο καπνός*. Заслепио ме је дим. – *Στραβώθηκα εκείνη την ώρα και του έδωσα το λόγο μου*. Погреших тог часа и дадох му своју реч.

στραγάλι, το сланутак, наут

στραγγαλίζω, στραγγάλισα, -ίστηκα, -ισμένος
обесити, угушити, задавити: *στραγγα-
λίζω την αλήθεια* угушити истину; – *Οι
Τούρκοι στραγγάλισαν το Ρήγα Φεραίο και
τους συντρόφους του στο Βελιγράδι*. Тур-
ци су у Београду обесили Ригу од Фере
и његове другове.

στραγγαλισμός, ο → **στραγγάλισμα**, το
1. вешање; 2. гушење; 3. дављење

στραγγαλιστής, ο давител, гушилац, угње-
тач

στραγγίζω, στράγγισα → στράγγιξα, -ίστηκα,
-ισμένος 1. (ο)цедити, филтрирати;
2. осушити: *Стράγγισε τα ρούχα*. Оцедио
је одело. – *Стράγγισε το γάλα*. Процедио
је млеко. – *Стράγγισε από την αρρώστια*.
Сасушио се од болести.

στράγγιση, η → **στράγγισμα**, το 1. цеђење,
сушење; 2. борање

στραγγιστήρι, то цедило, цедиљка, филтер
στραγγιστός, -ή, -ό 1. оцеђен, исцеђен; 2. са-
сушен, осушен; 3. наборан, намрешкан

στράκα, η 1. шум, бука; 2. прасак, тресак;
3. петарда: *κάνω στράκες* стварати ути-
сак, имати успеха

страмπούλιγμα, то → **страмπούλισμα**, то
ишчашење, угануће

стрампуλιζω, страмπούлиσα → -ούλιξα,
-ίχθηκα, -ισμένος → -ιγμένος 1. ишчаши-
ти, уганути; 2. уврнути (шију): *Παραπά-
τησα και στραμπούλιξα το πόδι μου*. Поср-
нуо сам и угануо ногу.

страпатсάρισμα, то 1. штета, квар; 2. губи-
так, уштрб; 3. понижење

страпатсάρω, -патсάρισα, -ίστηκα, -ισμένος
1. оштетити, покварити; 2. разбити,
уништити; 3. понизити, дискредитова-
ти: *Страпатсάρισε τα μούτρα του*. Разбио
му је њушку. – *То αυτοκίνητο ήταν στρα-
παταρισμένο*. Аутомобил је био раз-
бијен (уништен).

страπάτσο, то 1. развалина, неред, ште-
та; 2. упропашћење, уништење; 3. по-
нижење

στράτα, η улица, пут, подрум, стаза: *Το μικρό
παιδί κάνει στράτα*. Дете је проходило.

στратάρχης, ο маршал

στратарχία, η чин маршала, маршаловање
στратарχικός, -ή, -ό маршалски: -ή *ράβδος*
маршалска палица, жезло

στратεία, η 1. војни поход; 2. војна служба

στράτευμα, то војска, трупе, војна сила

στρατεύομαι, στρατεύτηκα, -ευμένος служи-
ти, бити позван у војску: *Δε στρατεύτηκε
για λόγους υγείας*. Није служио војску из
здравствених разлога.

στράτευση, η регрутација, мобилизација:
*Τελευταία ψηφίστηκε νόμος για τη στρά-
τευση των γυναίκων*. Недавно је изгласан
закон о војној обавези жена.

στρατεύσιμος, -η, -ο способан, обавезан да
служи војску; -ος, ο регрут, војни обвез-
ник

στратηγείο, то седиште, штаб: *Ανακάλυψαν
το στρατηγείο των λαθρεμπόρων*. Открили
су седиште кријумчара.

στратήγημα, то ратно лукавство, ратна ве-
штина

στратηγία, η звање, достојанство генерала,
време проведено у чину генерала

στратηγική, η стратегија, ратна вештина

στратηγικός, -ή, -ό 1. стратешки, страте-
гијски; 2. маневарски

στратηγός, ο генерал, стратег

στратηλάτης, ο генералисимус, врховни
командант; адмирал

στρατί, то уличица, сокак

στρατιά, η скуп војних јединица, трупе, ар-
мија

στратиότης, ο војник, редов

στратиωτικό, то 1. војни рок; 2. служба у
војсци, војна професија

στратиωτικός, ο војник на одслужењу вој-
ног рока; официр

στратиωτικός, -ή, -ό војни, војнички

στратоδικείο, то војни суд, трибунал
έκτακτο ~ преки војни суд (када суди
цивилима)

στратοδίκης, ο судија војног суда

στратοκόπος, ο пешак, путник, луталица

στратοκράτης, ο милитарист(а), који држи
власт помоћу војне силе

στратοκρατία, η милитаризам, војна дик-
татура

στратοκρατικός, -ή, -ό милитаристички

στратοκρατούμαι, -ήθηκα, -ημένος влада-
ти помоћу војне силе, спроводити вој-
ну диктатуру

στратολάτης, ο пешак, пешадинац

στратολογία, η 1. регрутација; 2. врбо-
вање

στратολογικός, -ή, -ό регрутни: -ό *συμβού-
λιο* регрутна комисија

στратολόγος, ο/η регрутни официр

στρατολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος
 1. регрутовати; 2. врбовати
 στρατονομία, η ● војна полиција
 στρατονόμος, ο војни полицајац
 στρατοπεδάρχης, ο дежурни официр (логора)
 στρατοπέδευση, η логоровање, таборовање
 στρατοπεδεύω, -πέδευσα, -ευμένος логорувати, таборувати, биваковати
 στρατόπεδο, то логор, табор, бивак: ~ συγκεντρώσεως концентрациони логор; – *Ανήκουν σε διαφορετικά στρατόπεδα.* Припадају супротним таборима.
 στρατός, ο војска, војна сила, армија: Ο ελληνικός στρατός απέκρουσε τις επιθέσεις του εχθρού. Грчка војска је одбила нападе непријатеља.
 στρατόσφαιρα, η стратосфера, горњи слој земљине атмосфере
 στρατούλα, η први кораци детета, проходање: *Ελα, μικρό μου, να κάνουμε στρατούλα.* Хајде, мало моје, да проходамо.
 στρατουλίζω, στρατούλισα правити прве кораке, проходати
 στρατόσο, то → στρατόσοχαρτο, то врста дебеле хартије за паковање
 στρατώνας, ο → στρατώνα, η касарна
 στρατωνίζω, στρατώνισα, -ίστηκα, -ισμένος сместити у касарну; -ομαι сместити се у касарну, провести ноћ, преноћити негде
 στρατωνισμός, ο размештање у касарну, уконачивање
 στράφηκα, аор. ἴασ. ἴλ. στρέφω
 στράφτω → αστράφτω
 στρεβλός, -ή, -ό, ἴрил. -ά 1. искривљен, кос; 2. изопачен, покварен; 3. немаран: -ό τετραπλευρο коси четвороугао
 στρεβλότητα, η 1. искривљеност, кривина, косина; 2. поквареност, изопаченост; 3. немарност
 στρεβλωμένος, -η, -ο искривљен, изобличен, уврнут, изопачен
 στρεβλώνω, στρέβλωσα, -ώθηκα, -ωμένος искривити, изобличити, уврнути, деформисати
 στρέβλωση, η искривљавање, изопачавање, кварење: ~ των γεγονότων криво приказивање догађаја
 στρεβλωτήριο, то справа за мучење, точак

στρέ(γ)ω → στέργω подносити, трпети, прихватати, толерисати
 στρείδι, то врста шкољке, острига
 στρέμμα, то земљишна мера, 1 000 м², 10 а: *Αγόρασε δέκα στρέματα χωράφι.* Купио је 100 а њиве (1 ђа).
 στρεμματικός, -η, -ο који се односи на једну стрему (10 ари): *Η στρεμματική απόδοση είναι πολύ χαμηλή.* Принос са 10 а је врло мали (низак).
 στρέξιμο, то → στέρξιμο, то
 στρεπτοιοκίαιση, η инфекција, зараженост стрептококама
 στρεπτόιοκος, ο стрептокока
 στρεπτομυίνη, η стрептомицин
 στρέφω, έστρεψα, στράφηκα, στραμμένος окренути, скренути: *Στρέφω το κεφάλι προς τα δεξιά.* Окрећем главу надесно. – *Εστρεψε το όπλο εναντίον τους.* Окренуо је (уперио) оружје на њих. – *Στρέφω την προσοχή μου.* Обраћати пажњу – *Οι εχθροί έστρεψαν τα νώτα.* Непријатељи окренуше леђа. – *Η γη στρέφεται γύρω από τον άξονά της.* Земља се обрће око своје осе.
 στρέψη, η → γύρισμα, то → στροφή, η окретање, обртање, скретање
 στρεψοδικία, η незаконито изигравање прописа, искривљавање истине (чињеница)
 στρεψόδικος, -η, -ο незаконит, противзаконит, обмањивачки
 στρίβω, έστριψα, -ίφτηκα, -ιμένος скренути, увртати, упредати, извитоперити;
 стриμμένος, -η, -ο свадљив, чангризав, ђудљив човек: *Αναγκάστηκε να στρίψω δεξιά.* Био сам приморан да скренем десно. – *Του έστριψε.* Скренуо је (полудео). – *Στρίβε γρήγορα* Одлази одмах. Губи се!
 стриγγός, -ή, -ό резак, оштар, продоран: -ή φωνή продоран глас
 стрίγκλα, η → стрίγγλα, η 1. вештица; 2. зла жена, гуја
 стриγκλιά, η → стриγγλιά, η крик, кричање
 стриγκλίζω → стриγγλίζω, стрίγγλισα повицати, крикнути, кричати
 стрίγκλος, ο → стрίγγλος, ο гунђало, ђудљивко, намћор, горопадник
 стрίμω(γ)μα, то стиска, гужва, набијеност, сабијеност
 στριμώνω, стрίμωξα, -ώχτηκα, -ωμένος → στρυμώνω 1. набити, стиснути, сабити;

2. згужвати: *Μας στρίμωξαν σε μια μικρή αίθουσα.* Набише нас у једну малу салу.
– *Με στρίμωξε για τα καλά.* Довео ме је у тежак положај.

στριμωχτός, -ή, -ό → **στρυμωχτός, -ή, -ό** нагуран, збијен, набијен, стиснут

στρίποδο, το подупирач, ослонац; креветска нога

στριφνός, -ή, -ό → **στρυφνός, -ή, -ό**

στριφογυρίζω, -γύρισα, -ισμένος 1. кружити, превртати се, обртати; 2. нејасно говорити, изокола

στριφογύρισμα, το кретање, кружење, обилазак (страже)

стрифтáρι, το део жичаног инструмента (за затезање жица)

стрифтός, -ή, -ό уврнут, упреден, усукан (брк)

стри́φω → **стри́βω**

стри́φωμα, το руб, ивица, обруб, поруб

стриφώνω, στρίφωσα, -ώθηκα, -ωμένος порубити, обрубити, овичити

стри́ψιμο, το скретање, окретање, увртање

στροβιλίζω, στροβίλισα, -ίστηκα, -μένος 1. окретати, ковитлати; 2. обртати (се), плесати у круг

στροβιλισμός, ο окретање, обртање, ковитлање

στροβιλιστικός, -ή, -ό окрећући, ковитлајући, вртећи, ротирајући

στροβιλοαντιδραστήρας, ο гасна турбина, турбореактивни мотор

στροβιλογεννήτρια, η турбогенератор

στροβιλοειδής, -ής, -ές који има облик тачка, турбине

στρόβιλος, ο → **σβούρα, η** → **κουκουνάρι, το** → **δίνη, η** 1. турбина; 2. чигра, зврк; 3. зупчаник; 4. вихор, вртлог, ковитлац

στρογγυλάδα, η 1. заобљеност, округлина, облина; 2. дебљина, угојеност

στρογγυλαίνω, στρογγύλινα 1. заоблити (се), заокруглити се, испунити се; 2. удебљати се

στρογγύλε(υ)μα, το заокругљивање, заобљавање

στρογγυλεύω, στρογγύλεψα, -εύτηκα, -εμένος (за)оокружити, заоблити

στρογγυλοκάθομαι, -ιάθισα седети опуштено, завалити се

στρογγυλοπρόσωπος, -η, -ο округлог, округластог лица, округласт

στρογγυλός, -ή, -ό, ὕριλ. -α 1. округлао, заокружен; 2. тачан (рачун): -ές *κουβέντες* отворени и искрени разговори; – *Η γη είναι στρογγυλή.* Земља је округла. – *Ξόδεψε το στρογγυλό ποσό το 1,000.000 (ένα εκατομμύριο).* Потрошио је округло (тачно) један милион.

στρογγυλότητα, η округлост, округлина, заобљеност

στρογγυλούτσικος, -η, -ο округласт, дебељушкаст

στρογγυλοφέγγαρος, -η, -ο округлао као (пун) месец

στροντίο, το (хем.) стронцијум

στρούγκα, η 1. обор, тор, ограда; 2. стадо: *Βάλ' τα πρόβατα στη στρούγκα για να τ'αρμέξουμε.* Утерај (смести) овце у тор да их помуземо.

στρουθί, το → **спουργίτι, το** врабац

στρουθοκαμηλίζω, -ισα игнорисати опасност, „гурати главу у песак“

στρουθοκαμηλισμός, ο избегавање опасности, самообмана, „гурање главе у песак“: *Η αντιπολίτευση κατέκρινε το στρουθοκαμηλισμό της κυβερνήσεως μπροστά στους μεγάλους κινδύνους που απειλούν τη χώρα.* Опозиција је критиковала владу због „гурања главе у песак“ пред великом опасношћу која прети земљи.

στρουθοκάμηλος, η ној

στρουμπουλός, -ή, -ό дебео, заобљен

στροφήλος, ο ручица, ручка; чекрк

στροφαλοφόρος, -ος → **-α, -ο** коленаст, зглобан

στροφέας, ο 1. осовина; цев; 2. грлић

στροφή, η 1. скретање, окретница, заокрет; преокрет, прекретница; 2. угао улице; 3. строфа, припев; ~ *προς το καλύτερο* заокрет на боље; – *Εκανε στροφή 180 μοιρών.* Учинио је заокрет од 180°. – *Στη στροφή ανατράπηκε το φορτηγό.* На углу (улице) преврнуо се камион. – *Ο εθνικός ύμνος αποτελείται από 158 στροφές.* Национална химна (Грчке) састоји се од 158 строфа.

στροφήγγα, η 1. шарка (на вратима), осовиница; 2. славина

στροφόμετρο, το бројач окретаја

στρυμώχνω → **стриμώχνω**

στρυμωχτός, -ή, -ό → **стриμωχτός, -ή, -ό**

στρυφνός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά 1. тмуран, мрачан; 2. свадљив, заједљив; 3. неразго-

ветан, нејасан; *Έχει στρυφνό χαρακτήρα.* Има мрачан (непријатан) карактер. – *Αυτό το κείμενο είναι στρυφνό.* Овај текст је неразумљив (неразговетан).

στρυφνότητα, η 1. опорост, оштрина; 2. неразговетност, неразумљивост; 3. заједљивост

στρυχνίνη, η стрихнин

στρώμα, το 1. покривач, прекривач; 2. простирка, душек; 3. слој, зона, појас; 4. палуба: *Στρώμα σιόνης σιέπασε τα πάντα.* Слој праšине прекрио је земљу. – *Κοιμόταν σε μαλακό στρώμα.* Спавали су на меканом душеку (простирци). – *Στα ανώτερα στρώματα της ατμόσφαιρας ο αέρας είναι αραιός.* У горњим слојевима атмосфере ваздух је редак. – *Ανήκει στα ανώτερα κοινωνικά στρώματα.* Припада горњим (вишим) друштвеним слојевима.

στρωματάδιο, το радионица за израду душека

στρωματάς, ο, μн. -άδες израђивач душека, јорганџија

στρωματογραφία, η наука о саставу земљине коре

στρωματσάδα, η простирка на земљи

στρωμάτσο, το бочни заштитник брода од плетене ужади

στρωματσόπανο, το материјал за израду душека, цвикл, платно

στρώνω, έστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος прекрити, пристајати, прострети, покрити: *Έστρωσε το κρεβάτι με καθαρά σεντόνια.* Прекрила је кревет чистим чаршавима. – *Ολα ήταν στρωμένα με χιόνι.* Све је било прекривено снегом. – *Έστρωσε καλά πάνω σου το φόρεμα.* Лепо ти пристаје ова хаљина. – *Με το καιρό θα στρώσει η δουλειά.* Са временом посао ће кренути. – *Θα πάει στο στρατό και θα στρώσει.* Отићи ће у војску и средиће се. – *στρώνω το τραπέζι* прострети (поставити) сто; – *Ο δρόμος ήταν στρωμένος με τα λουλούδια.* Пут је био присут цвећем. – *Στρώνω το χαλί στο πάτωμα.* Патос прекривам тепихом (ћилимом); **-ομαι** улогорити се, настанити, сместити се; – *Ηρθε στο σπίτι μας και στρώθηκε για τα καλά.* Дошао је у нашу кућу и лепо се сместио. – *Στρώθηκε στο χώμα.* Испружио се по земљи. – *Στρώθηκε στο διάβα-*

σμα. Прихватио се књиге. (Налегао на књигу.) – *Τον έστρωσαν στο ξύλο.* Прекрише га батинама. (Истукоше га јако.) – *Το χρώμα δεν έστρωσε.* Боја се није примила (прихватила). – *Τους βρήκε στρωμένους στο τραπέζι.* Нашао их је (затекао) окупљене око стола (за столом).

στρώση, η 1. простирка, лежај; 2. простирање, намештање; 3. покривање; 4. покриће (материјално)

στρωσίδι, το простирка, прекривка

στρωτήρας, ο 1. кровна греда; 2. праг за шине, траверза, шлипер

στρωτός, -ή, -ό, ἱрил. -ά 1. намештен; 2. нормалан, пригодан; 3. раван; 4. обичан, уобичајен: *-ός δρόμος* раван друм; – *Τους έδωσε να μεταφράσουν ένα στρωτό κείμενο.* Дао им је да преведу један обичан текст.

στύβω, έστυψα, -ύφτηκα, -υμένος (ис)цедити, пресовати, оцедити: *Έστυψε το λεμόνι.* Исцедио је лимун. – *Έστυψε τα ρούχα και τ' άπλωσε.* Оцедио је одећу и распростио је. – *Στύβω το μυαλό μου.* Напрезати мозак (*ψυι.*)

Στύγα, η (*μυθολ.*) Стикс, главна река Доњег света која девет пута оптиче око њега. На њеној води заклињали су се богови, а воду им је доносила Ирида у златном суду.

στυγερός, -ή, -ό, ἱрил. -ά грозан, гнусан, одвратан, ужасан

στυγερότητα, η гнусност, одвратност, огавност

στυγνός, -ή, -ό, ἱрил. -ά груб, немилосрдан, суров

στυγνότητα, η грубост, немилосрдност, суровост

στυλ, το (*нейром.*) стил

στυλίστας, ο стилист(а)

στυλίτης, ο столпник, монах, инок, усамљеник који проводи живот на стубу, верски занесењак

στυλό, το хемијска оловка

στυλοβάτης, ο подлога, основа, постамент

στυλογράφος, ο налив перо

στύλος, ο стуб, бандера, ослонац, столп: *Ο πατέρας είναι ο στύλος του σπιτιού.* Отац је стуб (ослонац) породице.

στυλώμα, το 1. подупирање; 2. подржавање; 3. поткрепљивање

στυλώνω, στύλωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. подупирати, подупрети; 2. ојачати, окрепити; 3. поткрепити
 στύλωση, η → στύλωμα, το
 στυπόχαρτο, το → στουπόχαρτο, το
 στυπτικός, -ή, -ό → στυφτικός, -ή, -ό везиван, који стеже, скупља, згрушава
 στυπτικότητα, η везивање, стезање, скупљање, згрушавање
 στύλωμα, το → στούλωμα, το
 στυπώνω → στουπώνω
 στύση, η дизање, укрућивање, ерекција
 στυφάδα, η опорост, горчина
 στυφίζω, -ισα стезати, скупљати, бити опор:
 Τα κινδώνια μου στύφισαν το στόμα. Дуње су ми стегнуле уста. – Το κρασί αυτό στυφίζει. Ово је вино опорο (стеже усне).
 στύφνος, ο врста биљке, црна помоћница (βοΐμ.)
 στυφός, -ή, -ό 1. опор, горак; 2. мрзовољан, намћораст
 στυφτικός, -ή, -ό → στυπτικός, -ή, -ό
 στύψη, η стипса
 στύψιμο, το стискање, цеђење, истискивање
 στωικισμός, ο стоицизам; трпељивост, равнодушност
 στωικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά стоички; равнодушан, трпељив
 στωικότητα, η апатија, равнодушност, стоичност
 συ → εσύ ти (лична заменица у првом падежу једнине)
 σύγγαμπος, ο → σύγγαμβρος, ο шурак, пашеног
 συγγένεια, η сродство, родбина, сродност, сличност: ~ εξ αίματος сродство по крви, крвно сродство; ~ εξ επιγαμίας тазбинско сродство; πνευματική ~ духовно сродство; χημική ~ хемијски афинитет; – Εχουν συγγένεια μακρινή. У далеком су сродству. – Τα κόμματα αυτά έχουν στενή συγγένεια. Ове две партије имају много сличности.
 συγγενεύω, συγγενεψα бити у сродству, сродити се, ородити се
 συγγενής, -ής, -ές, ἕριλ. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή 1. сродан, близак; 2. рођачки, породични
 συγγενής, ο/η рођак, сродник
 συγγενικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά породични, рођачки, близак

συγγενολοί, το цела родбина
 συγγνώμη, η → συγνώμη, η извињење, опростај, пардонирање: Ζητώ συγνώμη. Молим извињење. – Σου ζητώ συγνώμη για το κακό που σου έκανα. Молим те да ми опростиш зло које сам ти нанео. – Συγνώμη, να περάσω! Извините, да прођем!
 συγγνωστός, -ή, -ό опростив: -ό λάθος опростива грешка
 σύγγραμμα, το спис, састав, дело (научно, књижевно): Μελετά τα συγγράμματα των αρχαίων φιλοσόφων. Проучава дела старих филозофа.
 συγγραφέας, ο/η мн. -είς, ἕριл. мн. -έων писац, аутор
 συγγραφή, η напис, дело (научно, књижевно)
 συγγραφικός, -ή, -ό списатељски, ауторски: -ά δικαιώματα ауторска права
 συγγράφω, -έγραψα, -άφηκα писати, бавити се писањем, бити писац
 συγκαίωμα, -ιάηκα, -ιαμένος 1. надражити кожу, ојести се; 2. нажуљити, огулити (кожу): Συγκάηκε η μασχάλη μου. Ојео сам се око пазуха.
 συγκαирινός, -ή, -ό → σύγχρονος, -η, -ο савремен
 σύγκαιρος, -η, -ο, ἕριл. -α благовремен, истовремен
 συγκαλά, та расположење, душевни мир, спокој(ство): έρχομαι στα ~ μου доћи к себи
 συγκαλύπτω, -ιάλυσα, -λύφτηκα, -λυμμένος сакрити, прикрити, заташкати
 συγκάλυψη, η сакривање, прикривање, заташкавање, камуфлажа
 συγκαλώ, (ε), -ιάλεσα, -ιλήθηκα, -κειλημένος скупити, сазвати
 σύγκαμα, το ојед, запаљење коже (због трења, зноја): Εχει σύγκαμα ανάμεσα στα μπούτια του. Ојео се између бутина.
 συγκαταβαίνω, -κατέβην одобрити, толерисати, прихватити
 συγκατάβαση, η попустљивост, толеранција
 συγκαταβατικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά 1. попустљив, толерантан; 2. разуман, прихватљив (предлог, цена)
 συγκατάθεση, η пристанак, одобрење, сагласност

συγκαταλέγω, -τέλεξα, -λέχτηκα, -λεγμένος
 убрајати, уврстити, придружити: *Συγκαταλέγεται στους μεγαλύτερους πολιτικούς του κόσμου.* Убраја се међу највеће политичаре света.

συγκατάνευσις, η пристанак, сагласност, допуштење, одобрење

συγκατανεύω, -κατένευσα одобрити, сагласити се, дозволити, пристати, сложити се

συγκατοίκηση, η заједничко становање

συγκάτοικος, ο/η сустанар, собни колега, „цимер“

συγκατοικώ, (ε), -κατοίκησα становати заједнички, живети сустанарски

συγκεκριμένος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α одређен, јасан, конкретан: -η *έννοια* конкретно значење, смисао; – *συγκεκριμένα* нарочито, посебно, специјално, конкретно; – *Στη συγκεκριμένη περίπτωση έχεις άδικο.* У конкретном случају ниси у праву. – *Δεν έχει συγκεκριμένη απάντηση.* Нема (одређени) конкретан одговор. – *Περιμένω συγκεκριμένη απάντηση.* Очекујем конкретан одговор.

συγκεντρώνω, -έντρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 1. сакупити, сазвати; 2. усредсредити

συγκέντρωση, η 1. сакупљање, гомилање, сазивање; 2. скуп, скупина; 3. концентрација

συγκεντρωτικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά централистички, усредсређен, концентрисан

συγκεντρωτισμός, ο централизам: *Ο συγκεντρωτισμός είναι κύριο γνώρισμα των απολυταρχικών καθεστώτων.* Централизам је главно обележје апсолутистичких режима.

συγκεράζω, -ασα, -τηκα, -μένος 1. (по)мешати; 2. ублажити, усагласити

συκερασμός, ο 1. ублажавање, усаглашавање (ставова); 2. мешавина, микс

συκεφαλαιώνω, -κεφαλαίωσα, -θηκα, -μένος резимирати, рекапитулирати, укратко поновити, сумирати

συκεφαλαίωσις, η резиме, рекапитулација, скраћено понављање, сумирање

συκεφαλαιωτικός, -ή, -ό рекапитулациони, сумаран, резимиран

συκεχυμένος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α таман, нејасан, суморан; конфузан, спутан: -ες *απόψεις* нејасни изгледи; -η *ατμόσφαιρα* суморна атмосфера

συγκίνηση, η узбуђење, дирнутост, ганутост, тронутост

συκινητικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά узбудљив, осећајан, дирљив: *Δημιουργήθηκε ατμόσφαιρα συκινητική.* Створила се узбудљива (дирљива) атмосфера.

συκινητικότητα, η осећајност, дирљивост, емоционалност

συκινώ, (ε), -κίνησα, -ήθηκα, -ημένος узбудити, дирнути, ганути

συκληρονόμος, ο/η сунаследник

σύγκλησις, η сазивање, сакупљање: *Η έκτακτη σύγκληση του Συμβουλίου της Δημοκρατίας προκάλεσε ανησυχία στο κοινό.* Ванредно сазивање Државног савета проузроковало је узнемирење јавности.

συκλητικός, -ή, -ό сенаторски: **συκλητικοί**, οι сенатори, чланови сената

σύγκλητος, η сенат, савет старешина, највише тело универзитета и виших школа

σύγκλινο, το (*ἑολ.*) синклинала

συκλίνω, συνέκλινα, -κεκλημένος тежити подударању; нагињати ка истом мишљењу; сусрети (се)

σύγκλιση, η тежња ка подударању, компромису; сусрет

συκλονίζω, -κλόνισα, -ίστηκα, -ισμένος
 1. трести, потресати, (уз)дрмати; 2. узбудити, потрести

συκλονισμός, ο трешење, дрмање, потресање

συκλονιστικός, -ή, -ό потресан, узбудљив

συκοινωνία, η саобраћај, комуникација

συκοινωνιακός, -ή, -ό саобраћајни, транспортни, комуникациони

συκοινώνω (само у *ἕριλ.* и *имἕφ.*) 1. повезивати, спајати; 2. општити са...

συκόλλησις, η повезивање, спајање лепљењем, заваривање

συκολλητής, ο варилац, заваривач, „швајсер“

συκολλητικός, -ή, -ό варилачки, заваривачки, „швајсерски“

συκολλώ, (α), -κόλλησα, -λήθηκα, -λημένος спојити, слепити, заварити

συκομιδή, η 1. берба, брање, жетва; 2. зарада, обогаћење

συκομίζω, -κόμισα, -ίστηκα, -ισμένος брати, сакупљати плодове

συγκοπή, η 1. прекид, удар, застој; 2. (ἱραμ.) синкопа, скраћеница: ~ καρδιάς срчани удар, инфаркт

συγκόπτομαι, συγχεομένος, (ἱραμ.) губити, скратити слог или вокал

σύγκορμος, -η, -ο, ἱрил. -α 1. читав, потпун; 2. телесно уобличен, целовит

συγκρατημένος, -η, -ο уздржан, суздржан

συγκράτηση, η 1. подршка, подупирање; 2. обуздавање, уздржавање; 3. задржавање, чување, стабилизација: ~ τιμών стабилизација цена; – Η συγκράτηση του ετοιμόρροπου τοίχου έγινε με δοκάρια. Трошни зид подупрт је гредама. – Η συγκράτηση του ορμητικού ρεύματος του ποταμού ήταν πια αδύνατη. Обуздавање силовите речне бујице било је већ немогуће. – Η συγκράτηση των ορμών απαιτεί δυνατή θέληση. Савладавање страсти захтева јаку вољу. – Δεν είναι δυνατή η συγκράτηση όλων αυτών των ονομάτων. Није могуће задржати (у памћењу) сва ова имена. (Није их могуће упамтити.)

συκρατώ, (ε), -κράτησα, -ήθηκα, -ημένος задржати, зауставити, спречити, суздржавати се, савладати се, уздржати се: Δε συκρατιέται μόλις δει ωραίο φαγητό. Не може да се суздржи (савлада) кад види добро јело.

συκρητισμός, ο синкретизам

συκρίνω, σύκρινα → συνέκρινα, -ίθηκα, συγχεκρίμένος упоредити, сравнити; полемисати

σύγκριση, η суочавање, упоређивање, паралела: *κάνω* ~правити паралелу; *σε* ~ *με* у поређењу са

συκριτικός, -ή, -ό сличан, подударан, упоредан, компаративан: (ἱραμ.) -ός βαθμός компаратив (придева); (ἱραμ.) -ά, та придеви у компаративу

συκρότητα, το 1. група, скуп(ина), састав; 2. комплекс; 3. ансамбл; 4. трупа

συκρότηση, η груписање, формирање, састављање

συκροτώ, (ε), -κρότησα, -ήθηκα, -ημένος скупити, формирати, саставити: Συκρότησαν μια ισχυρή ομάδα ποδοσφαίρου. Саставили су (формирали) један снажан фудбалски тим.

συκρούομαι, -κρούστηκα сукобити (се), сударити (се)

σύγκρουση, η сукоб, судар

σύγκρυο, το → **ρίγος, το** дрхтавица, језа

συκυρία, η 1. случајно слагање, поклапање; 2. случајна сагласност, подударност, коинциденција

συκυριαρχία, η заједничка власт, кондоминијум: *Στόχος της αμερικανικής πολιτικής είναι η συκυριαρχία Τούρκων και Ελλήνων στο Αιγαίο.* Циљ америчке политике је заједничка власт Турака и Грка на Егеју.

συκυρίαρχος, -η, -ο сувладарски

συκύριος, ο сувласник

συκυριότητα, η сувладарство

σύγνεφο, το → **σύννεφο, το**

συγνώμη, η → **συγγνώμη, η**

συγυρίζω, -γύρισα, -ίστηκα, -ισμένος уредити, довести у ред, средити: *συγυρίζω το σπίτι* уредити кућу; – *Όταν επιστρέψει, θα τον συγυρίσω.* Када се врати, средићу га.

συγύρισμα, το 1. сређивање; 2. кажњавање

συγχαίρω, -χάρηκα честитати, похвалити, пожелети добро

συγχαρητήρια, τα честитање, честитке, добре жеље

συγχαρητήριος, -ια, -ιο поздравни, којим се честита

συγχέω, συνέχυσα, -χύθηκα, -κεχμένος → **μπερδεύω** помешати, побркати, запетљати, збунити

συγχίζω → **συγχύζω**

σύγχιση, η → **σύγχυση, η**

συγχορδία, η сазвучје, склад, хармонија

συγχρονίζω, -χρόνισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. ускладити, усагласити, синхронизовати; 2. осавременити, модернизовати

συγχρονισμός, ο 1. усклађивање, синхронизовање; 2. осавремењивање; 3. модернизација

συγχρονιστικός, -ή, -ό 1. истовремен, синхрон, усклађен; 2. савремен, модернизован

σύγχρονος, -η, -ο, ἱрил. -α → **-ως** истовремен, савремен, модеран: *Υπαγόρευε συγχρόνως σε δυο δακτυλογράφους.* Диктирао је истовремено двома дактилографкињама. – *Ο Θουκυδίδης ήταν σύγχρονος του Ευριπίδη.* Тукидид је био савременик Еурипида. – *Η σύγχρονη επιστήμη αναθεώρησε πολλές παλιές απόψεις.* Савремена наука преиспитала је многа стара схватања. – *Η αεροπορία μας ενισχύθηκε με σύγχρονα αεροπλάνα.* Наше ваздухо-

пловство ојачано је савременим (модерним) авионима.

συγχρωτίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος бити у додиру, дружити се, имати везе, односе, контакте

συγχρωτισμός, **ο** дружење, мешање, ортаклук; удружење, асоцијација

συγχύζω → **συγχίζω** → **συχύζω**, σύ(γ)χυσσα, συ(γ)χύσθηκα, συγχυσμένος **1.** побркати, запетљати, помутити, довести у конфузију; **2.** нервирати, растројити, узнемирити; *Αντί να ξεδιαλύνει τα πράγματα τα συγχύζει περισσότερο.* Уместо да размрси ствари, он их још више запетљава. – *Συγχύστηκε απ' αυτά που του είπα κι έφυγε.* Изнервирао се због оног што сам му рекао и отишао је.

σύγχυση, **η** → **σύγχιση**, **η** → **σύχυση**, **η** збрка, пометња, конфузија, растројство: *Υπάρχει σύγχυση γύρω από το θέμα των εκλογών.* Постоји конфузија око избора. – *Βρισκόταν σε σύγχυση όταν έκανε το έγκλημα.* Био је у растројству када је извршио злочин.

συγχώνευση, **η** спајање, сједињавање, кумулација, интеграција: *Τιμωρήθηκε για όλα τα αδικήματα κατά συγχώνευση με φυλάκιση πέντε ετών.* За сва извршена недела кажњен је кумулативно затвором у трајању од пет година.

συγχωνεύω, -χώνεψα, -εύθηκα, -εμένος спојити, сјединити, интегрисати

συγχώρηση, **η** → **συγχώρεση**, **η** **1.** опроштај, извињење; **2.** опроштење грехова

συγχωριανός, -ή, -ό земљак, сусељанин

συγχωρώ, (ε), -χώρησα → -χώρεσα, -ήθηκα → έθηκα, -ημένος → εμένος **1.** извинити (се); **2.** опростити: *Με συγχωρείτε!* → *συγγνώμη!* Извините! – *Αν δείξει ειλικρινή μεταμέλεια θα τον συχωρήσω.* Ако покаже искрено кајање, опростићу му. – *Δε συγχωρείται τέτοιο σφάλμα.* Таква се грешка не опрашта.

συδαυλίζω → **συνδαυλίζω**

σύδεντρο, **το** шумовит предео, шума

σύζευξη, **η** **1.** спој, веза; **2.** венчање; **3.** лигатура

συζευγνύω, συνέζευξα, -εύχθηκα, -ευγμένος **1.** спојити, ујединити, сјединити; **2.** венчати

συζήτηση, **η** **1.** договарање, већање; **2.** дискусија; **3.** дебата, расправљање, спор

συζητήσιμος, -η, -ο расправни, дискутабилан, споран

συζητητής, **ο** дискусант, учесник у расправи

συζητητικός, -ή, -ό договорни, расправни

συζητώ, (α), συζήτησα, -ήθηκα, -ημένος договарати се, расправљати, дискутовати: *Μη(ν) το συζητάς.* Немој да противуречиш, треба да се сложиш.

συζυγία, **η** **1.** спајање, склапање; **2.** брак, супружанство; **3.** конјугација

συζυγικός, -ή, -ό **1.** брачни, супружански; **2.** конјугациони

σύζυγος, **ο, η** супруг, супруга, брачни друг

συζώ, (ε), (само у *ἕρως* и *ιμιῶφ*.) живети заједно (са неким)

σύνθαιπο, **το** → **σούρουπο**, **το** сумрак, сутон

συκαμιά, **η** → **συκαμινιά**, **η** → **μουριά**, **η** дуд (стабло)

συκάμινο, **το** → **μούρο**, **το** дуд (плод)

συкиά, **η** → **συκιή**, **η** смоква (стабло)

σύνκινος, -η, -ο смоквин, од смокве

σύκιο, **το** смоква (плод)

συκοπερίβολο, **το** смоквик, предео засађен смоквама

συκοφάγος, **ο** **1.** који једе много смокава; **2.** жути кос, жуја, златица

συκοφάντης, **ο** клеветник, потказивач, оговарац, опадач

συκοφαντία, **η** клеветање, потказивање, достављање, оговарање

συκοφαντικός, -ή, -ό, *ἕρως*. -ά клеветнички, потказивачки

συκοφαντώ, (ε), -φάντησα, -ήθηκα, -ημένος клеветати, потказивати, достављати, оговарати

συκόφυλλο, **το** смоквин лист

σ(υ)κωταριά, **η** изнутрице, дроб

σ(υ)κώτι, **το** → **ίπαρ**, **το** цигерица, јетра: *Μου 'πρηξες το συκώτι.* „Појео си ми јетру.“ (Насекирао си ме!) – *Εβγαλε τα συκώτια του.* „Повратио је цигерицу.“

σύληση, **η** пљачкање, харање, пустошење: *~ των ναών (των μουσείων)* пљачкање храма (музеја)

συλητής, **ο** пљачкаш (углавном храма и сакралних места)

συλλαβαίνω → **συλλαμβάνω**

συλλαβή, **η** слог

συλλαβίζω, συλλάβισα 1. ραstavλῆναι на слоґове; 2. читати слоґ по слоґ; 3. срицати

συλλαβικός, -ή, -ό слоґовни

συλλαβισμός, ο ραstavλῆνε на слоґове, спеловање

συλλαβιστός, -ή, -ό који чита слоґ по слоґ, који сриче

συλλαβογραφία, η силабичко писмо

συλλαβογραφικός, -ή, -ό слоґовни, силабички

συλλαβόγριφος, ο шарада, врста мисаоне игре, заґонетке

συλλαλητήριο, то скуп, збор, митинґ, демонстрација

συλλαμβάνω → **συλλαβαίνω**, συνέλαβα, συλληφθηκα → συνελήφθην 1. ухватити, шчепати, заробити; 2. схватити, разумети; 3. затруднети, зачети: *Δεν μπόρεσαν να συλλάβουν τους δράστες.* Нису могли да ухвате подстрекаче. – *Στον πόλεμο είχε συλληφθεί αιχμάλωτος.* Заробљен је у рату. – *Τον συνέλαβε ο φωτογραφικός φακός σε άοχημη στάση.* Објектив га је ухватио у лошем положају (ставу, пози). – *Η γυναίκα του συνέλαβε σε μεγάλη ηλικία.* Његова је жена затруднила у поодмаклим годинама.

συλλέγω, συνέλεξα, -έχτηκα, -εγμένος скупљати, купити, брати

συλλειτουργό, то обављање литургије са више чинодејатеља

συλλειτουργός, ο свештеник у литургији са више њих

συλλειτουργώ, (ε), συλλειτουργήσα чинодејствовати са више чинодејатеља

συλλέκτης, ο, ж. -έκτρια, η → **συλλογέας**, ο сакупљач, колекционар

σύλληψη, η 1. хватање, хапшење; 2. зачеће: ~ ιδέας надахнуће, инспирација; – *η Αμωμη* ~ Безгрешно зачеће; – *Η αστυνομία έκαμε πολλές συλλήψεις υπόπτων.* Полиција је похапсила многе сумњивце. – *Η σύλληψη της Θεοτόκου έγινε με την επενέργεια του Αγίου Πνεύματος.* Богородица је зачала чином Светога духа.

συλλογή, η 1. сакупљање; 2. берба, жетва; 3. збирка, зборник; 4. размишљање, мисли: ~ καρπών сакупљање плодова; ~ έργων сабрана дела; πέφτω (μπάινω) σε ~ уронити у мисли, замислити се; – *Τον τρώει η συλλογή.* Море га мисли.

– *Κατάρτισε μια πλούσια συλλογή αρχαίων νομισμάτων.* Саставио је једну богату збирку старог новца.

συλλογίζομαι → **συλλογιέμαι**, -ίστηκα, -ισμένος мислити, размишљати, сањарити: *Κάθεται και συλλογίζεται τα περασμένα.* Седи и размишља о прошлости. – *Τι συλλογίζεσαι;* О чему размишљаш? – *Συλλογίσου την υγεία σου.* Мисли (води рачуна) о свом здрављу. – *Δε με συλλογίστηκε καθόλου.* Уопште није мислио на мене (не води рачуна о мени).

συλλογικός, -ή, -ό групни, скупни, заједнички, колективни: -ή σύμβαση колективни уговор

συλλογισμός, ο (λοϊ.) силогизам, расуђивање, умовање, закључивање, мишљење

συλλογιστικός, -ή, -ό мисаони, расуђујући

σύλλογος, ο 1. друштво, удружење; 2. збор: *Ο μορφωτικός σύλλογος του χωριού μας ανέπτυξε πλούσια δράση.* Културно-просветно друштво нашега села развило је богату активност.

συλλυπητήρια, та саучешће, саучествовање у тузи: *Εκφράζω τα συλλυπητήριά μου!* Изражавам своје саучешће. (Примите моје саучешће.)

συλλυπητήριος, -α, -ο који изражава саучешће: -ο τηλεγράφημα телеграм саучешћа

συλλυπούμαι, συλληπήθηκα изражавати саучешће

συλρίδα, η → **νερείδα**, η 1. вила, nereida; 2. прелепа жена

συλώ, (ε), σύλησα, -ήθηκα, -ημένος пљачкати сакралне предмете: *Οι Τούρκοι σύλησαν εκκλησίες στην Κύπρο.* Турци су опљачкали цркве на Кипру.

συμβαδίζω, -βάδισα ићи заједно, следити, пратити „у стопу“, „ићи у корак“

συμβαίνω, συνέβηκα догађати се, збити се, десити се: *Τι συμβαίνει;* Шта се догађа? – *Συνέβηκαν συνταρακτικά γεγονότα.* Збили су се узбудљиви догађаји. – *Συμβαίνουν παντού τα ίδια πράγματα.* Свугде се дешавају исте ствари.

συμβάλλομαι, -βλήθηκα, -βεβλημένος споразумети се, закључити уговор, уговорити

συμβάλλω, συνέβαλα **1.** допринети, са-
ραђивати; **2.** сливати (се): *Συμβάλλουν*
όλοι όσο μπορούν στην επιτυχία αυτού του
σκοπού. Сви, колико могу, доприносе ос-
тварењу (успеху) овог циља. – *Στο σημείο*
που συμβάλλουν οι δυο ποταμοί γίνονται
συχνά πλημμύρες. На месту где се састају
две реке често настају поплаве.

συμβάν, το, *ιεν.* -άντος, *μн.* -άντα случај, до-
гађај

σύμβαση, η сагласност, уговор, споразум,
пакт, конвенција

συμβασιλέας, ο сувладар

συμβασιλεύω, -βασίλευσα владати заједно,
делити власт

συμβατικός, -ή, -ό уобичајен, конвенцио-
налан

συμβατικότητα, η уобичајеност, конвенци-
оналност

συμβία, η супруга, жена, сажитељница

συμβιβάζω, -βίβασα, -άστηκα, -ασμένος из-
мирити, сложити, слагати се, бити у
сагласности: *Προσπάθησε να τους συμ-*
βιβάσει, για να αποφύγουν έτσι τα δικα-
στήρια. Покушао је да их измири како
би избегли судски спор. – *Δε συμβιβά-*
ζεται ο τρόπος ζωής του με την ιδεολογία
του. Начин његовог живота није у скла-
ду са његовом идеологијом. – *Δέχθηκαν*
να συμβιβαστούν. Прихватише да се по-
равнају.

συμβιβασμός, ο споразум, поравнање, из-
мирење, компромис

συμβιβαστής, ο посредник, помирител

συμβιβαστικός, -ή, -ό посреднички, поми-
рителски, мировни, компромисни

συμβιβαστικότητα, η посредништво, поми-
рљивост, склоност компромису

συμβιώνω, -βίωσα живети заједно, бити у
симбиози

συμβίωση, η симбиоза, општежитије; *παρά-*
νομη ~ незаконити (дивљи) брак

συμβόλαιо, το **1.** сагласност, договор;
2. уговор, пакт, контракт

συμβολαιογράφος, ο/η јавни бележник, но-
тар

συμβολή, η **1.** уједињење, спајање; **2.** ушће;
3. помоћ, допринос: *Στη συμβολή των*
δυο ποταμών έχει δημιουργηθεί νησίδα. На
ушћу двеју река настало је (створило се)
острвце. – *Υπήρξε σημαντική η συμβολή*
του στην ανανέωση της πολιτικής ζωής

της χώρας. Његов допринос оживља-
вању политичког живота земље био је
значајан.

συμβολίζω, -βόλισα, -ίστηκα, -ισμένος →
εκφράζω симболизовати, приказати
симболички: *Ο σταυρός στην ελληνική*
σημαία συμβολίζει τη θρησκεία. Крст на
грчкој застави симболизује веру.

συμβολικός, -ή, -ό симболичан

συμβολισμός, ο симболизам

συμβολιστής, ο симболист(а)

σύμβολο, το симбол, знак, знамен, зна-
мење: *Το κλάδι ελιάς είναι το σύμβολο της*
ειρήνης. Маслинова гранчица је симбол
мира.

συμβουλάτορας, ο саветник, саветодавац

συμβουλευτικός, -ή, -ό, *ὑрил.* -ά саветни-
чки, саветодавни

συμβουλεύω, -βούλεψα, -εύτηκα, -ευμένος
саветовати; -ομαι консултовати (се)

συμβουλή, η савет, мишљење

συμβούλιο, το савет, саветодавно тело: ~
επιρατειάς државни савет; *δημοτικό* ~
општински савет; *διοικητικό* ~ адми-
нистративни савет; *πειθαρχικό* ~ дис-
циплински савет (комисија); – *Συνήλθε*
έιταχτα το υπουργικό συμβούλιο. Ванред-
но је сазван Министарски савет.

σύμβουλος, ο/η саветник

συμμάζεμα, το сакупљање, прикупљање;
умереност

συμμαζεύω, *συμμάζεψα*, -εύτηκα, -εμένος

1. сакупљати, сређивати, прикупљати;

2. средити се, обуздати: *Η κλώσα συμμα-*
ζεύει τα πουλάκια της. Квочка сакупља
своје пилиће. – *Είναι καιρός να συμμα-*
ζέψω τα βιβλία που δάνεισα. Време је да
прикупим књиге које сам позајмио. –
Συμμάζεψε λίγο το σπίτι να μη μας βρουν
σε τέτοια ακαταστασία οι επισκέπτες. Сре-
ди мало кућу да нас гости (посетиоци)
не нађу (затекну) у таквом неред-
у. – *Ετσι που έχει συνηθίσει αυτός είναι δύσκολο να*
συμμαζευθεί. Тешко ће да обузда оно на
шта се навикао.

συμμαζώνω, -μάζωξα, -ώχτηκα, -ωμένος →
συμμαζεύω

συμμαθητεία, η школско другарство

συμμαθητής, ο, ж. **συμμαθήτρια**, η школски
друг, другарица

συμμαχητής, ο, ж. -ήτρια, η саборац, савез-
ник

συμμαχία, η савезништво, алијанса
συμμαχικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά савезнички
σύμμαχος, ο/η савезник, саборац
σύμμαχος, -η, -ο савезнички: *та σύμμαχα κράτη* савезничке државе
συμμαχώ, (ε), -μάχησα бити у савезу, пактирати, борити се заједнички
συμμερίζομαι, -μερίσθηα **1.** (са)учествовати; **2.** сагласити се: *Συμμερίζεται τον πόνο μου.* Учествује у мом болу. – *Δε συμμερίζομαι τις απόψεις σας σχετικά μ' αυτό το θέμα.* Нисам сагласан са вашим гледиштима.
συμμετέχω, -μετείχα учествовати, партиципирати, суделовати
συμετοχή, η учешће, партиципација, суделовање
συμμέτοχος, -η, -ο учесник, саучесник: *Είναι συμμετέχοι στα κέρδη της επιχειρήσεως.* Они су учесници у добити предузећа.
συμμετρία, η симетрија, симетричност, сразмерност, склад, сразмера
συμμετρικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά симетричан, складан, сразмеран, пропорционалан, аналоган
συμμετρικότητα, η складност, симетричност, пропорционалност, сразмера
σύμμετρος, -η, -ο сразмеран, одговарајући, упоредив: *Οι δαπάνες του είναι σύμμετρες προς τα έξοδά του.* Његови трошкови су сразмерни његовим приходима.
συμμιγής, -ής, -ές мешовит: *-είς αριθμοί* мешовити бројеви
συμμορία, η банда, разбојничка дружина
συμμορίτης, ο, ж. -ισσα, η бандит, члан-чланица банде
συμμορφώνω, -μόρφωσα, -ώθηα, -ωμένος **1.** саобразити, усагласити; **2.** уразумити, придржавати се; **3.** довести у ред, средити: *Θα σε συμμορφώσω.* Уразумићу те ја. – *Δε συμμορφώθηκε προς τις υποδείξεις.* Није се придржавао упутстава. – *Μόνο με το ξύλο θα τον συμμορφώσεις.* Само батином ћеш га довести у ред. – *Προσπάθησε να συμμορφώσει κάπως το φόρεμα.* Покушала је да некако среди хаљину.
συμμόρφωση, η **1.** саобраћавање, усаглашавање; **2.** придржавање; **3.** прилагођавање; **4.** потчињавање; **5.** сређивање
συμπαγής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή **1.** чврст, масиван; **2.** компактан, монолитан: *συμπαγή στρώματα της γης*

чврст омотач Земље; – *Το κυβερνητικό κόμμα δεν είναι συμπαγές.* Владајућа партија није монолитна.
συμπάθεια, η **1.** симпатија, наклоност; **2.** сажаљење
συμπαθής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή симпатичан, привлачан, пријатан, удобан: *-ές σύστημα* симпатички (нервни) систем; *-είς νόσοι* болести које следе једна за другом; *-ής μελάνη* невидљиво (тајно) мастило; – *Γνωρίσαμε ένα συμπαθή νέο.* Упознали смо једног симпатичног младића.
συμπαθητικός, -ή, -ό → **συμπαθής**, -ής, -ές
συμπάδιο, το извињење, пардонирање: *Με το συμπάδιο, ήταν σωστός γάιδαρος.* Са извињењем, био је прави магарац.
συμπαθώ, (ε, α), -πάθησα, -ήθηα **1.** симпатисати, бити наклоњен (коме); **2.** извинити (се), опростити, пардонирати; **3.** саосећати
συμπαιγνία, η дослух, тајни договор, завера
συμπαίκτης, ο, ж. -τρια, η партнер, суиграч
σύμπαν, το, ἱен. -ντος свемир, космос, васиона, васељена: ~ *να χαλάσει* да се и свет преврне
συμπαράσταση, η подршка, солидарност, помоћ, помагање
συμπαραστάτης, ο **1.** који помаже, пружа подршку; **2.** помоћник, помагач
συμπαρασύρω, -παρέσυρα, -ασύρθηα одвлачити, повлачити, увлачити: *Με συμπαρέσυρε στην καταστροφή.* Одвукао ме у пропаст. – *Το νερό συμπαρέσυρε ανθρώπους και ζώα.* Вода је повукла људе и животиње.
συμπάσχω (само у ἱрез. и имῖφ.) саосећати, делити бол
συμπατριώτης, ο, ж. -ισσα, η мештанин, земљак, суграђанин: *Στο στρατό συνάντησε πολλούς συμπατριώτες του.* У војсци је срео многе своје земљаке.
συμπεθερεύω → **συμπεθεριάζω**, -πεθέρεψα → -πεθέρισσα ородити се на основу брака
συμπεθεριά, η → **συμπεθεριό**, το **1.** тазбина; **2.** прошевина, просидба
συμπεθερικά, та тазбински сродници
συμπεθερικός, -ή, -ό тазбински
συμπέθερος, ο, ж. -έρα, η **1.** свекар, свекрва; **2.** таст, ташта

συμπεραίνω, -πέρανα **1.** мислити, сматрати; **2.** закључити, извести закључак
συμπέρασμα, **то** закључивање, извођење закључака, дедукција
συμπερασμός, **о** претпостављање, претпоставка
συμπεριλαμβάνω, συμπεριέλαβα, -λήφθηκα урачунати, обухватити: *Στην τιμή αυτού του αυτοκινήτου δε συμπεριλαμβάνεται ο φόρος.* У цену овог аутомобила није урачунат порез.
συμπεριφέρομαι, -φέρθηκα понашати се, владати се: *Μάθε να συμπεριφέρεσαι.* Научи да се понашаш. – *Συμπεριφέρθηκε με ευγένεια στους επισκέπτες.* Према посетиоцима се понашао уљудно.
συμπεριφορά, **η** понашање, држање, владање
σύμπληξη, **η** оснивање, стварање, формирање, организовање
συμπιέζω, -πίεσα, -έστηκα, -εσμένος стиснути, сабити, згуснути, лимитирати: *συμπιέζω το κόστος* лимитирати цену; – *Στις ατμομηχανές ειδικό έμβολο συμπιέζει τον ατμό και προκαλείται έτσι η κίνηση.* У парним машинама нарочити клип сабија пару и тако проузрокује кретање.
συμπίεση, **η** **1.** сабијање, компресија; **2.** сажимање; **3.** снижење
συμπιεστής, **о** компресор
συμπιεστικός, -ής, -ό сабијајући, компресиван
συμπιεστό, **то** притисак, стишљивост, компресивност
συμπιεστός, -ής, -ό стиснут, згњечен
συμπιεστότητα, **η** → **συμπιεστό**, **то**
συμπίλημα, **то** **1.** пресована маса; **2.** компилација: *Διατυπώθηκε η άποψη ότι τα ομηρικά έπη αποτελούν συμπίλημα παλαιότερων επών.* Изложио је мишљење да хомеровски епови представљају компилацију различитих старијих епова.
συμπίληση, **η** пресовање, компилација
συμπιλώ, (**ε**), -πίλησα, -ήθηκα, -ημένος **1.** пресовати; **2.** компилирати
συμπίνω, συνήλια пити са неким заједно
συμπίπτω, συνέπεσα десити се истовремено, бити истоврсан, идентичан, подударати се: *Συμπίπτουν οι άπόψεις μας.* Наша се мишљења подударāju. – *Συνέπεσε να πάρω μέρος κι εγώ σ' αυτή τη μάχη.* Деси-

ло се да сам и ја узео учешћа у тој битки.
σύμπλεγμα, **то** **1.** група, скупина; **2.** комплекс; **3.** ансамбл; **4.** композиција; **5.** монограм: *Το αρχαιότερο γνωστό σύμπλεγμα είναι αυτό που βρέθηκε στην Ακρόπολη των Αθηνών και στο οποίο παρασταίνεται ένας ντυμένος άντρας μ' ένα μισχάρι στους ώμους του.* Најстарија позната композиција је она која је нађена на атинском Акропољу и на којој је приказан један одевен човек са телетом на раменима. – *Υποφέρει από σύμπλεγμα κατωτερότητας.* Пати од комплекса ниже вредности.
συμπλέκτης, **о** мењач, квачило
συμπλεκτικός, -ής, -ό спојни, саставни, повезујући, спајајући: „*Και*“ *είναι συμπλεκτικός σύνδεσμος.* „*И*“ је саставна свеза.
συμπλέκω, συνέπλεξα, συμπλέχτηκα → *συνεπλάκη*, *συμπεπλεγμένος* склопити, помешати (се), спојити: *συμπλέκω τα χέρια* склопити (спојити) руке
σύμπλευση, **η** **1.** заједничка пловидба; **2.** сагласност
συμπλέω, συνέπλευσα **1.** пловити заједно (бродови); **2.** саглашавати се
συμπλήρωμα, **то** попуњавање, испуњавање, допуна; додатак
συμπληρωματικός, -ής, -ό допунски, накнадни, додатни
συμπληρώνω, -πλήρωσα, -ώθηκα, -ωμένος попунити, допунити, испунити, навршити
συμπλήρωση, **η** попуњавање, комплетирање; испуњење
συμπλοκή, **η** **1.** свађа, туча, гушање; **2.** судар
σύμπνοια, **η** једногласност, сложеност
συμπολεμιστής, **о** саборац, ратни друг
συμπολεμώ, (**α**), -πολέμησα борити се заједнички
συμπολιτεία, **η** (кон)федерација, савез
συμπολιτειακός, -ής, -ό (кон)федеративни, савезни
συμπολιτεύομαι, -εύτηκα, -μένος бити присталица владајуће партије
συμπολίτευση, **η** владајућа већина, посланици владајуће партије, владајућа коалиција
συμπολίτης, **о** суграђанин

συμπόνια, η саοσεћање, сажаљење, саучествовање
συμπωνώ, (α), -πόνεσα саοσεћати, саучествовати
συμποσίαρχος, ο → **συμποσιάρχης**, ο старешина гозбе, челник, онај који држи (води) симпозијум
συμπόσιο, то → **συνεστίαση**, η → **φραγοπότι**, то 1. банкет, гозба, пир, пијанка; 2. симпозијум, научни скуп
συμπότης, ο учесник у гозби, који пије са неким
σύμπραξι, η учествовање, сарадња, учешће
συμπράττω, συνέπραξα, -πεπραγμένος учествовати, сарађивати, доприносити
συμπρωταγωνιστής, ο, ж. -ίστρια, η учесник у извођењу позоришног дела, један од протагониста
συμπρωταγωνιστώ, (ε), -αγωνίστησα учествовати у извођењу позоришног дела
συμπρωτεύουσα, η други град по значају и величини
σύμπτυγμα, то савијање, превијање, набирање
σύμπτυξι, η сакупљање, згушњавање
συμπτύσσω, συνέπτυξα, -ύθηκα, -υγμένος 1. скупити, ограничити, сажети, скратити; 2. одступити (из боја)
σύμπτωμα, то случај, догађај, знак, симптом
συμπτωματικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά случајан, предсказујући, симптоматски, симптоматичан
συμπτωματολογία, η симптоматологија, грана медицине која проучава симптоме (предзнаке) болести
συμπτωματολογικός, -ή, -ό симптоматолошки
σύμπτωση, η истодобност, коинциденција, стицај (околности): Διαπιστώθηκε σύμπτωση απόψεων. Утврђена је истоветност гледишта. – Η απροσδόκητη σύμπτωση των δυο ατυχιών τον κατέβαλε. Изненадна коинциденција ова два несрећна догађаја оборила (скрхала) га је.
συμπυκνώνω, -πύκνωσα, -ώθηκα, -ωμένος згуснути, сажети, кондензовати
συμπύκνωση, η кондензација, концентрација
συμπυκνωτής, ο → **συμπυκνωτήρας**, ο кондензатор

συμφέρει (безл.), συνέφερε корисно је, исплати се: Δεν τον συμφέρει να πουλήσει τα προϊόντα του σ' αυτή την τιμή. Не исплати му се да своје производе прода по овој цени. – Συμφέρει στο κόμμα μας να γίνουν τώρα εκλογές. Нашој партији користи да избори буду сада.
συμφέρον, то интерес, корист: Εβλαψε τα ζωτικά συμφέροντα της χώρας. Наштетио је животним интересима земље. – Θέτει πάνω απ' όλα το κοινό συμφέρον. Изнад свега ставља заједнички (друштвени) интерес. – Ο καθένας κοιτάει το συμφέρον του. Свако гледа свој интерес.
συμφεροντολογία, η користољубље, себичност, егоизам
συμφεροντολογικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά користољубив, себичан, егоистичан
συμφιλιώνω, -φιλίωσα, -ώθηκα, -ωμένος помирити, измирити, придобити
συμφιλίωση, η помирење, измирење, придобијање
συμφιλιωτής, ο помиритељ, измиритељ
συμφιλιωτικός, -ή, -ό помирљиви, помиридбени, мировни
συμφοίτηση, η заједничке студије, заједничко студирање
συμφοιτητής, ο, ж. -ήτρια, η колега (колегиница) са факултета
су(μ)φορά, η велика несрећа, удес, малер, катастрофа: Τον έπληξε μεγάλη συμφορά. Задесила га је велика несрећа. – Συμφορά μας! Беде ли наше! Настрадасмо!
συμφόρηση, η 1. кап, шлог; 2. навала крви, притисак, зачепљење; 3. загушење: κυκλοφοριακή ~ загушење саобраћаја; – Πέθανε από εγκεφαλική συμφόρηση. Умро је од мождане капи. – Στις ώρες μεγάλης αιχμής παρουσιάζεται στους δρόμους της πόλης μας κυκλοφοριακή συμφόρηση. У време великих „шпицева“ на улицама нашег града долази до загушења саобраћаја.
συμφυρμός, ο → **σύμφυρση**, η мешање, мешавина
συμφύρω, συνέφυρα, -ύρθηκα, -μένος 1. мешати, замешати, помешати; 2. прожимати (се)
σύμφυση, η мешање, спајање, кохезија, веза, спој, срашћивање (костију)
σύμφυτος, -η, -ο спојен, повезан, срастао, урођен, природен

συμφωνητικό, το писмени споразум (уговор)

συμφωνία, η 1. сагласност, слагање, прихватање; 2. уговор, споразум; 3. (муз.) симфонија: ~ *χαρακτήρων* слагање карактера; – *Σφράγισαν τη συμφωνία με μια θερμή χειραψία*. Потврдише споразум једним топлим стиском руке. – *Η κρατική орχήστρα θα εκτελέσει απόψε στο Ηρώδειο την ένατη συμφωνία του Μπετόβεν*. Државни оркестар ће вечерас у Иродијуму извести Бетовенову Девету симфонију.

συμφωνικός, -ή, -ό 1. сугласнички, консонантски; 2. симфонијски; 3. уговорни, споразумни; прихватљив

σύμφωνο, το 1. сугласник, консонант; 2. споразум, уговор: ~ *Варσοβίας* Варшавски пакт; – *Τα σύμφωνα ξ και ψ λέγονται διπλά*. Консонанти кси и пси зову се двојни. – *Υπέγραψαν σύμφωνο μη επιθέσεως*. Потписаше уговор о ненападању.

συμφωνόληκτος, -η, -ο сугласничка основа, завршетак основа на сугласник

σύμφωνος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α сагласан, једнодушан, одговарајући

συμφωνώ, (ε), -φώνησα, -ήθηκα, -ημένος 1. сагласити се, имати исто мишљење; 2. договорити се

συμψηφίζω, -ψήφισα, -ίστηκα, -ισμένος надокнадити, изравнати, уравнотежити: *Το χρέος μου το συμψήφισαν με το μισθό μου*. Моје дуговање надокнадили су из моје плате.

συμψηφισμός, ο → **συμψήφιση**, η поравнање, обештећење, уравнотежење: *Εγινε συμψηφισμός κερδών και ζημιών*. Дошло је до уравнотежења зараде (прихода) и штете (расхода). – *Κατά συμψηφισμό των ποινών τιμωρήθηκε με πέντε χρόνια κάθειρξη*. По спајању казни осуђен је на пет година затвора (робије).

συν 1. и, више, плус (знак сабирања); 2. префикс у сложеницама: ~ *τοις άλλοις* између осталог; – *Δύο συν δύο ίσον τέσσερα*. Два плус два су четири. – *Οπου συνδυό δεν περπατούν, συντρείς δεν κουβεντιάζουν*. Где двоје не шета, тамо троје не говори.

συναγελάζομαι, -άστηκα 1. живети као у стаду, крду; 2. дружити се са криминалцима

συναγελασμός, ο дружење са лицима из подземља

συναγερμός, ο 1. скупљање, зборованање; 2. узбуна, аларм: *πάνδημος* ~ свенародни (масовни) збор; – *Σήμανε συναργεμός*. Огласио се аларм. – *Βρίσκονται συνεχώς σε συναγερμό*. Стално се налазе у стању узбуне.

συναγρίδα, η врста рибе, зубатац

συνάγω, -ήγαγα, -άχθηκα, -ηγμένος скупити, закључити, изводити (закључак): *Συνάγονται τα πλήθη*. Гомила се сакупља. – *Από πού συνάγεις αυτό το συμπέρασμα*; Одакле изводиш овај закључак?

συναγωγή, η 1. окупљање, сакупљање, скуп; 2. синагога, јеврејска богомоља

συναγωνίζομαι, -αγωνίστηκα 1. заједнички се борити; 2. надметати се, такмичити се, конкурисати: *Εχει να συναγωνιστεί με πολλούς υποψήφιους στις εισαγωγικές εξετάσεις*. Има да се бори (надмеће) са многим кандидатима на пријемним испитима. – *Μας συναγωνίζονται πολλές βιομηχανίες*. Конкуришу нам многе индустријске организације. – *Τα δυο αυτά έθνη συναγωνίστηκαν στον τελευταίο πόλεμο*. Ова два народа борила су се заједнички у прошлом рату.

συναγωνισμός, ο 1. надметање, такмичење, ривалство; 2. супротстављеност, антагонизам

συναγωνιστής, ο, ж. -ίστρια, η 1. саборац; 2. супарник, такмац: *Στο μνημόσηνο αυτού του ήρωα μίλησε ένας παλιός συναγωνιστής του*. У спомен овог хероја говорио је један његов стари саборац. – *Δεν είχε αξιόλογους συναγωνιστές στο άθλημά του*. Није имао достојних такмаца у својој спортској дисциплини.

συναδελφικός, -ή, -ό колегијални, другарски; побратимски

συναδελφικότητα, η колегијалност, другарство; побратимство

συνάδελφος, ο/η колега; побратим, сабрат

συναδελφосύνη, η колегијалност; побратимство

συνάδω (безл.) (у)саглашавати, одговарати (чему)

συναΐζω → **συνάγω**, **σύναξα**, -άχτηκα, -αγμένος скупити, сакупљати: *Σύναξε στρατό*. Окупио је војску. – *Συνάχτηκαν πολλοί στο ίδιο μέρος*. Многи се скупеше

на истом месту. – *Είχε όλα τα εργαλεία συναγμένα σε μια αποθήκη.* Сав је алат сакупио у једном спремишту.

συναθλητής, ο ж. -ήτρια, η спортиста из истог тима или у истој дисциплини

συναθροίζω, -άθροισα, -οίστηκα, -οισμένος сакупити, окупити

συναθροισμένος, -η, -ο сакупљен, окупљен: *Στο συναθροισμένο πλήθος μίλησε ο δήμαρχος.* Окупљеном мноштву говорио је градоначелник.

συνάθροιση, η окупљање, сакупљање

συναίνεση, η → **συκατάθεση, η** пристанак, сагласност, одобрење

συναίρεση, η (*ἱραμ.*) стезање, сажимање

συναирώ, -αίρεσα, -έθηκα, -ηρημένος стегнути, сажети: *Στο ρήμα αγαπάω συναίρεται το α+ω σε ω.* У глаголу αγαπάω сажимају се α+ω у ω = αγαπώ.

συναισθάνομαι, -αισθάνθηκα осећати, проникнути, увидети: *Συναισθάνεται το μέγεθος της ευθύνης του.* ●сећа величину своје одговорности.

συναίσθημα, το осећање, сентимент, емоција

συναισθηματικός, -ή, -ό осећајан, емотиван, сентименталан

συναισθηματικότητα, η осећајност, емотивност, сентименталност

συναίσθηση, η свест, схватање, сазнајност: *Δεν έχει συναίσθηση των πράξεών του.* Не схвата своја дела.

συνακόλουθος, -η, -ο, ἕριπ. -α пратећи, последичан; доследан

συνακολουθώ, -ησα, -ήθηκα пратити, следити; уследити

συναλλαγή, η 1. мењање, размена, трансакција, пословање, трговина; 2. поткупљивање, корупција

συνάλλαγμα, το курс, замена (новца)

συναλλαγματική, η меница: *προεξοφλώ τη* ~ есконтирати меницу

συναλλαγματικός, -ή, -ό оптицајни, курсни; заменљив

συναλλάσσω, -άλλαξα, -χθήκα, -γμένος мењати, размењивати

συναλλάσσομαι (само у *ἕрез.* и *имѿф.*) пословати; трговати

συναλληλία, η однос између два синонима, појма

συναλοιφή, η (*ἱραμ.*) сакупљање, сажимање, контракција, изостављање самогласника да би се избегао *ῶ*зв. зев

συνάμια (*ἕριп.*) заједно, једновремено, истовремено

συναμεταξύ (*ἕριп.*) између, међу (нама, вама, њима): ●*α σου πω ένα μυστικό, αλλά να μείνει συναμεταξύ μας.* Казаћу ти једну тајну, али да остане међу нама.

συναναστρέφομαι, -στράφηκα 1. дружити се; 2. разговарати; 3. бити у додиру, имати везе са неким

συναναστροφή, η 1. веза, асоцијација, дружење; 2. трговање

συνάνθρωπος, ο ближњи

συνάντηση, η сусрет, састанак

συναντώ, (α), συνάντησα, -ήθηκα срести, наићи на неког, суочити (се)

συναξάρι, το синаксар, животопис светаца, књига светих, животи светаца

συναξαριστής, ο писац свечачких животописа

σύναξη, η → **συγκέντρωση, η** сакупљање, концентрисање; сабор: ~ *της Θεοτόκου* празник Богородице на други дан Божића, сабор пресв. Богородице

συναπάντημα, το случајан сусрет

συναπαντώ, -ησα, -ήθηκα 1. случајно срести; 2. дочекати

συνάπτω, σύναψα → **συνήψα, συνάφθηκα, -ημίμένος** 1. сјединити, припојити; 2. склопити, заподенути, успоставити: ~ *γάμο* склопити (закључити) брак; ~ *φιλία* склопити пријатељство; ~ *σχέσεις* успоставити везе (односе); ~ *χρέη* задужити се; ~ *μάχη* започети битку; ~ *δάνειο* позајмити

συναρίθμηση, η процена, израчунавање, калкулација, укључење

συναρμογίη, η спајање, заваривање, монтирање

συναρμολόγημα, το спој, склоп, монтажа

συναρμολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος саставити, спојити, монтирати

συναρπάζω, -άρπασα, -τηκα, -μένος очарати, опчинити, шармирати, одушевити

συναρπαστικός, -ή, -ό очаравајући, шармирајући, фасцинирајући

συνάρτηση, η узајамност, међузависност

συναρτώ, (α), -άρτησα, -ήθηκα, -μένος 1. спојити, повезати; 2. зависити

συνασπίζω, -άσπισα, -ίστηκα, -ισμένος *σποјити, здружити*; -ομαι *удружити се*: *Συνασπίστηκαν οι ελληνικές πόλεις μπροστά στον περσικό κίνδυνο*. Грчки градови су се удружили пред персијском опасношћу.

συνασπισμός, ο *удруживање, коалиција, фронт*

συναυλία, η *концерт*

συνάφεια, η *међузависност*

συναφής, -ής, -ές, *ισп.* -оус, *ак.* -ή, *мн.* -εις, -ή *међузависан, непосредно повезан, односан*

συνάχι, το *кијавица*

συνάχωμα, το *угроженост од кијавице*

συναχώνομαι, *сυναχώθηκα, -ωμένος имати кијавицу, патити од кијавице*

σύναψη, η *склапање, уговарање, удруживање; ~ γάμου склапање брака*

συνδαιτυμόνας, ο *званица на ручку*

συνδαυλίζω → **судаυλίζω**, -ισα, -τηκα, -μένος *распиривати*

су(ν)δαύλιση, η → **су(ν)δαύλισμα**, το *распаљивање, распиривање (страсти, мржње)*

сύνδεση, η *повезивање, спајање*

сύνδεσμος, ο **1.** *веза, удруживање; удружење, савез; 2.* *састављање: Ο „και“ είναι συμπλεκτικός σύνδεσμος. „И“ је саставна свеза (везник) – Στην κατοχή ήταν σύνδεσμος ανάμεσα στις αντιστασιακές οργανώσεις. За време окупације био је веза између организација отпора. – Το Βυζάντιο θεωρείται σύνδεσμος του αρχαίου ελληνικού κόσμου με το νέο. Византија се сматра везом старог хеленског света са новим. – Είναι μέλος του Συνδέσμου παλιών πολεμιστών. Он је члан Удружења старих ратника.*

συνδετήρας, ο, *спојница, спајалица, спојка, везиво*

συνδετικός, -ής, -ό *спојни, спајајући, везујући, везни*

συνδέω, σύνδεσα → *συνέδεσα, συνδέθηκα, συνδεδεμένος (по)везати, спојити, прикључити, обухватити*

συνδημότης, ο *становник исте општине, суграђанин*

συνδιαλέγομαι, -διαλέχτηκα *разговарати, говорити са неким: Συνδιαλέγονται μυστικά. Тајно разговарају.*

συνδιάλεξη, η *разговор, конверзација, вођење разговора (углавном телефоном)*

συνδιαλλαγή, η *помирење, измирење*
συνδιαλλαχτικός, -ής, -ό *помиритељски, мировни, помирбени*

συνδιάσκεψη, η *већање, конференција*

συνδιδασκαλία, η *заједничка настава за децке и девојчице*

συνδικαλίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος *бити члан синдиката, бити организован, учествовати у синдикалном покрету*

συνδικαλισμός, ο (*франц.*) *синдикализам*

συνδικαλιστής, ο *синдикалист(а), синдикалац*

συνδικαλιστικός, -ής, -ό *синдикални*

συνδικάτο, το *синдикат*

сύνδικος, ο/η *представник, делегат, комесар*

συνδρομή, η *учешће, претплата, чланарина, помоћ*

συνδρομητής, ο, ж. -ήτρια, η *претплатник, абонент*

συνδυάζω, *συνдύασα, -άστηκα, -ασμένος* *сложити, саставити, спојити, удружити*

συνδυασμός, ο *однос, веза, комбинација, спајање*

συνδυαστικός, -ής, -ό, *исп.* -а *спајајући, саставни, сједињавајући*

συνεγγυητής, ο, ж. -ήτρια, η *јемац, жирант*

συνεδριάζω, *συνεδρίασα* *сазвати, сакупити*

συνεδρίαση, η *скуп, седница, заседање*

συνέδριο, το *конгрес, скупштина, конференција*

сύνεδρος, ο/η *члан, учесник конгреса*

συνείδηση, η (*исп.*) **1.** *свест, савест, сазнање; 2.* *скрупула: χωρίς ~ без савести (без скрупула); – ελευθερία συνείδησης слобода савести; – Νιώθει τύψεις συνείδησεως. Осећа грижу савести. – Δεν έχει συνείδηση των πράξεών του. Није свестан својих поступака.*

συνειδητοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος *освестити (се), схватити*

συνειδητός, -ής, -ό *савестан, свестан, скрупулозан*

συνειρμικός, -ής, -ό *асоцијативан, који подсећа на нешто*

συνειρμός, ο (*исп.*) *подсећање, асоцијација*

συνεισφέρω, -εισέφερα, -φέρθηκα *допринети, помагати, учествовати*

συνεισφορά, η допринос, помоћ, контрибуција

συνειδοχή, η (син.) синекдоха, реч којом се замењује више речи или појмова, нпр.: *Να τρώει η σκουριά το σίδηρο και η γη τον αντρειωμένο.* Нека рђа једе гвожђе, а земља јунаке.

συνεκπαίδευση, η мешовита настава

συνεκτικός, -ή, -ό 1. снажан, чврст; 2. тесан, повезан, кохезиони: *-ή δύναμη* кохезиона сила

συνεκτικότητα, η повезаност, чврстина, јачина, кохезија

συνειφέρω, συνεξέφερα изговарати заједно речи

συνειφορά, η повезано изговарање двеју речи, нпр. добро јутро – „бројтро“

συνειφωνώ, (ε), -φώνησα, -ήθηκα, -ημένος заједнички, истовремено изговарати

συνέλευση, η збор, сабор, скупштина: *Η πρώτη εθνική συνέλευση έγινε στην Επίδαυρο το 1821.* Прва народна скупштина одржана је у Епидауру 1821. године.

συνεννόηση, η разумевање, споразумевање, договарање, усаглашавање

συνενοούμαι, -ήθηκα, -ημένος разумевати се, споразумевати се, договарати се: *Συνενηόθηκαν από πριν να μη μιλήσουν στη συνεδρίαση.* Претходно су се договорили да не говоре на скупштини.

συνενοχή, η саучесништво

συνένοχος, ο/η саучесник, саучесница

συνέντευξη, η интервју: *δίνω* ~ дати интервју; *παίρνω* ~ узети интервју; ~ *τύπου* прес-конференција

συνενώνω, -ένωσα, -ώθηκα, -ωμένος ујединити, саставити, спојити: *Συνένωσαν τις δυνάμεις τους.* Ујединили су своје снаге.

συνένωση, η уједињавање, спајање, сједињавање

συνεπαγωγή, η исход, последица, произилажење

συνεπαίρνω, -επήρα, -πάρθηκα, -παρμένος 1. привући, примамити; 2. одушевити, занети, завести

συνέπεια, η 1. исход, последица, резултат; 2. сагласност, доследност: *Τον προειδοποίησα για τις συνέπειες που θα έχει η απόφασή του.* Упозорио сам га на последице које ће имати његова одлука. – *Η καταστροφή του ήταν φυσική συνέπεια του τρόπου ζωής του.* Његова пропаст била

је природан резултат његовог начина живота. – *Δεν υπάρχει συνέπεια ανάμεσα στους λόγους και στις πράξεις του.* Нема сагласности (доследности) између његових речи и дела.

συνεπής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή 1. доследан, постојан; 2. логичан; 3. наизменичан

συνεπώς (*ὑрил.*) → *επομένως* према томе, дакле, с обзиром на то

συνεργάζομαι, -εργάστηκα сарађивати, координирати

συνεργασία, η 1. сарадња, међусобно помагање; 2. кооперација

συνεργάτης, ο сарадник: *Διάλεξε με προσοχή τους συνεργάτες του.* Пажљиво је одабрао своје сараднике.

συνεργατική, η удружење, задруга

συνεργατικός, -ής, -ό сараднички, кооперативни

συνεργείο, το 1. екипа, група; 2. одред, бригада; 3. атеље; радионица, сервис: *Εφτασαν αργά συνεργεία διασώσεως.* Спасилачке екипе стигле су касно. – *Αφησε το αυτοκίνητό του στο συνεργείο για επισκευή.* Оставио је свој аутомобил у радионици (сервису) ради оправке.

συνεργία, η → **συνέργεια**, η 1. саучесништво; 2. сарадња, суделовање

σύνεργο, το → **εργαλείο**, το алат, прибор

συνεργός, ο/η саучесник, помагач

συνεργώ, (ε), -έργησα → -ήργησα помагати, учествовати, саучествовати

συνερίζομαι, -ερίστηκα 1. водити рачуна, старати се, пазити; 2. завидети, мрзети, вређати; 3. спорити се

συνερισιά, η → **συνέρισμα**, το љубомора, завист, ривалство

συνέρχομαι, συνήλθα 1. састати се, скупити се; 2. сабрати се, доћи к себи; 3. вратити се (на прави пут): *Συνήλθε από τη λιποθυμία.* Повратио се из несвести (дошао к себи). – *Χρειάζεται βοήθεια για να συνέλθει.* Потребна му је помоћ да се врати на прави пут.

σύνεση, η смотреност, пажљивост, промишљеност

συνεσταλμένος, -ης, -ο, *ὑрил.* -α 1. повучен, срамежљив, стидљив; 2. неодлучан

συνεστίαση, η заједнички ручак, гозба

συνεταιρίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος уортачити се, ући у удружење, асоцијацију

συνεταιρισμός, -ής, -ό, ἕριπ. -ά заједнички, кооперативни, партнерски
συνεταιρισμός, ο сарадња, кооперација, партнерство; асоцијација
συνέταιρος, ο/η → **συνεταίρος**, ο/η учесник, кооперант, акционар, партнер
συνετίζω, συνέτισα, -ίστηκα, -ισμένος уразумити, опаметити
συνέτιση, η опамећивање, уразумљивање
συνετός, -ής, -ό, ἕριп. -ά разложен, смотрен, промишљен, мудар
συνεύρεση, η 1. спајање, спаривање; 2. сношај, коитус
συνευρίσκομαι, -ευρέθηκα спарити се, вршити сношај
συνεφακτομένη, η котангенс
συνεφέρνω, -έφερα доћи к себи, осветити се, опоравити се: ~ *στη ζωή* повратити у живот
συνέχεια, η трајање, непрекидност, ток, континуитет
συνεχής, -ής, -ές, ἱен. -оус, ак. -ή, мн. -είς, -ή постојан, сталан, непрекидан, узастопан, повезан, спојен: -ή *δωμάτια* спојене собе
συνεχίζω, συνέχισα, -ίστηκα наставити, продужити, следити: ~ *την παράδοση* настављати традицију
συνέχιση, η настављање, продужавање
συνεχιστής, ο настављач, продуживач
συνεχόμενα (ἕριп.) стално, непрекидно, постојано
συνεχόμενος, -η, -ο узастопни, (по)везан, трајан
συνέχω, συνείχα спречити, задржати, суздржавати; -ομαι 1. уздржати се; 2. бити обузет осећањима: *Τον συνέχει ο φόβος*. Спречава га страх. – *Συνέχει την οργή του*. Суздржава бес.
συνηγορία, η одбрана (пред судом), заштита, пледоаје
συνήγορος, ο/η бранилац, адвокат
συνηγορώ, (ε), -ηγόρησα бранити, заступати (као бранилац)
συνήθεια, η обичај, навика
συνήθης, -ης, -ες, ἱен. -оус, ак. -η, мн. -εις, -η ἕрип. -ως 1. уобичајен, обичан; 2. вичан, навикнут
συνηθίζω, -ήθισα, -ισμένος (у)обичавати, прилагодити се, навикнути: *Συνηθίζει να διαβάζει κάτι πριν κοιμηθεί*. Уобичава да нешто чита пре спавања. – *Συνηθισε*

στο πιотό και δεν μπορεί να το κόψει. Навикнуо је на пиће и не може да престане да пије. – *Μεταχειρίστηκε τα μέσα που συνήθισε*. Користио је уобичајена средства. – *Αυτή η έκφραση δεν συνηθίζεται*. Овај израз није уобичајен. – *Δεν συνηθισε ακόμα το κλίμα*. Није се још привикао на климу.

συνήθιο, το → **συνήθεια**, η
συνημίτονο, το косинус
συνημιμένος, -η, -ο сједињен, припојен
συνήχηση, η 1. склад, сазвучје, хармонија; 2. рима, римовање
σύνθεση, η 1. састав, композиција, синтеза; 2. грађење речи
συνθετήριο, το врста штампарске машине за слагање слова; слагачница
συνθέτης, ο композитор; слагач, типограф
συνθετικό, το саставни део, састојак, компонента
συνθετικός, -ής, -ό, ἕριп. -ά 1. саставни; 2. синтетички: -ό *προϊόν* синтетички производ; -ός *ορισμός* сложно опредељење
σύνθετος, -η, -ο, ἕριп. -α састављен, сложен, компонован
συνθέτω, σύνθεσα → **συνέθεσα**, -τέθηκα, -τεθειμένος компоновати, сложити, синтетизовати: *Ο Σολωμός σύνθεσε το έργο του Ύμνος εις την Ελευθερίαν σε λίγες εβδομάδες*. Соломос је саставио Химну слободи за неколико недеља.
συνθήκες, οι услови, околности
συνθήκη, η уговор, споразум
συνθηκολόγηση, η 1. склапање мира; 2. предаја, капитулација
συνθηκολογώ, (ε), -λόγησα, -μένος 1. предати се, капитулирати; 2. закључити мир
σύνθημα, το 1. знак, сигнал; 2. лозинка, парола
συνθηματικός, -ής, -ό, ἕριп. -ά уговорен, симболизован, шифрован, кодиран, сигнализован
συνθηματολογία, η фразерство, паролаштво, празна обећања: *Ο λόγος ήταν ουσιαστικά μια κενή συνθηματολογία*. Говор је у суштини био једно празно фразирање.
συνθλίβω, -έθλιψα, -ίφτηκα, -λιμμένος стиснути, сабити, пригњечити, сатрти: *Συνθλίφτηκε κάτω από τα ερείπια*. Био је пригњечен под рушевинама. – *Τον συ-*

νέθλιψαν οι συμφορές. Сатрле су га невоље.

σύνθλιψη, η стискање, гужвање, гњечење
σύνθροно, το (цркв.) ред столица у апсиди олтара за архијереје

συνιδιοκτησία, η сувласништво

συνιδιοκτήτης, ο, ж. -ήτρια, η сувласник

συνίζηση, η 1. спуштање, обарање (главе);
2. синицеца, сливање два самогласника у један слог: δύο = δυο

συνισταμένη, η 1. резултат, исход, последица; 2. сила која замењује друге – резултанта

συνιστώ, (α) → συστáινω → συστήνω, σύστησα, -ήθηκα, -ημένος 1. образовати, формирати, правити; 2. препоручити; 3. упознати; 4. саветовати; 5. адресирати, насловити: *συνιστώ σωματείο* формирати удружење (тело); – *Με σύστησε στη γυναίκα του.* Упознао ме је са својом женом. – *Δε σου συνιστώ αυτό το σχολείο.* Не препоручујем ти ову школу. – *Να το συστήσεις το γράμμα σε μένα.* Писмо адресирај на мене. – *Σου συνιστώ να αποφύγεις αυτή την ενέργεια.* Саветујем ти да избегаваш ову активност.

συννεφιά, η облачност, наоблачење

συννεφιάζω, συννέφιασα, -ιασμένος наоблачити се, смркнути се, натмурити се

σύννεφο, το → σύγνεφο, το облак

συννεφόκαμα, το спарина, оморина: *Αυτό το συννεφόκαμα θα φέρει βροχή.* Ова спарина ће донети кишу.

συνнуφάδα, η јетрва

συνοδεία, η пратња, свита: *Είχε τιμητική συνοδεία.* Имао је почасну пратњу. – *Τραγουδάει με τη συνοδεία κιθάρας.* Пева уз пратњу гитаре.

συνοδευτικός, -ής, -ό пратећи

συνοδεύω, συνόδεψα, -εύτηκα, -ευμένος пратити, следити, пропратити

συνοδικός, -ής, -ό синодски, саборски, концилски

συνοδικός, ο члан синода

συνοδοιπορία, η сапутништво, слеђење исте идеје

συνοδοιπόρος, ο/η сапутник, истомишљеник, следбеник

σύννοδος, η 1. синод, скуп; 2. одређен положај два небеска тела у односу на Земљу

συνοδός, ο/η 1. пратилац; 2. сателит, други члан двојне звезде

συνοικέσιο, το → προξενιό, το проводаџилук, проводаџисање; прошевина

συνοίκηση, η сустанарство; суседство

συνοικία, η 1. предграђе, периферија, кварт, област, махала; 2. суседство

συνοικιαχός, -ής, -ό 1. суседни; 2. периферијски; 3. реонски, приградски

συνοικίζω, -οίκησα, -ίστηκα, -ισμένος населити, колонизовати

συνοικισμός, ο становање, насељавање; колонизација: *αγροτικός ~* пољопривредно насеље; – *Ο συνοικισμός των Αθηνών από το Θησέα.* Тезејево насељавање Атине; – *Μένει στο προσφυγικό συνοικισμό.* Станује у избегличком насељу.

σύννοικος, ο/η сустанар, цимер

συνοικώ, (ε), -οίκησα становати, живети са неким

συνολικός, -ής, -ό, ὕριλ. -ά заједнички, скупни, укупан: *Πλήρωσε συνολικά δέκα χιλιάδες.* Платио је укупно десет хиљада.

σύνολο, το 1. целокупност, збир, укупност; 2. мноштво (људи)

συνομήλικος, -ης, -ο вршњачки, истих година; **συνομήλικος, ο, η** вршњак

συνομιλητής, ο, ж. -ήτρια, η саговорник, сабеседник

συνομιλία, η разговор, дискусија; преговарање

συνομιλώ, (α), -ομίλησα разговарати, дискутовати

συνομιλόγηση, η склапање, закључивање: ~ *συνθήκης* закључивање уговора

συνομολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος склопити, закључити

συνομοσπονδία, η конфедерација: *Η γενική συνομοσπονδία εργατών κήρυξε απεργία.* Генерална конфедерација радника прогласила је (објавила) штрајк.

συνομοσπονδιακός, -ής, -ό конфедеративни
συνομοταξία, η 1. сврставање, распоређивање; 2. врста; разред: *Το λιοντάρι ανήκει στη συνομοταξία σπονδυλωτών.* Лав припада врсти кичмењака.

συνονθύλευμα, το → παραγέμισμα, το 1. гомила, нагомилавање; 2. компилација

συνονόματος, -ής, -ό истоимен(и); **συνονόματος, ο/η** имењак, имењакиња

συνοπτικός, -ής, -ό, ὕριλ. -ά сумаран, кратак, сажет, концизан

συνοπτικότητα, η краткоћа, сажетост, концизност
 συνόρευση, η → συνόρεμα, то граничење, омеђивање
 συνορεύω, συνόρευσα граничити (се): *Τα χωράφια μας συνορεύουν με τα δικά του.* Наша поља граниче се са његовим. – *συνορεύουσα ζώνη* погранична зона
 συνοριακός, -ή, -ό гранични, погранични
 συνορίτης, ο, ж. -ισσα, η сусед, сусетка
 σύνορο, то граница
 συνουσία, η сношај, полни акт, коитус
 συνουσιάζομαι, -ουσιάστηκα имати полни однос (сношај)
 συνοφρύω, то → συνοφρύωση, η туробност, намрштеност, мргођење
 συνοφρυώνομαι, -ώθηκα, -μένος намрштити се, намргудити се
 συνοχή, η повезаност, логичност
 σύνοψη, η 1. кратак преглед, рекапитулација, резиме; 2. конспект; 3. синопсис
 συνοψίζω, -όψισα, -ίστηκα, -ισμένος рекапитулирати, резимирати
 συνταγή, η рецепт, упутство
 σύνταγμα, то 1. пук, војна јединица; 2. устав
 συνταγματάρχης, ο пуковник
 συνταγματάρχίνα, η жена пуковника, пуковница
 συνταγματικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά уставни, конститутивни
 συνταγματικότητα, η уставност
 συνταγολογία, η фармацеутика, грана фармакологије
 συνταγολόγιο, то рецептура, рецептурна књига, фармацеутски зборник
 συνταιριάζω, -ταίριασα, -άστηκα, -ασμένος уредити, ускладити, средити
 συνταίριασμα, то слагање, усклађивање, сређивање, уређивање
 συντάκτης, ο 1. редактор, уредник; 2. творец, аутор, писац
 συντακτικό, то синтакса, део граматике
 συντακτικός, -ή, -ό синтактички; уреднички; уставотворни
 σύνταξη, η 1. редакција; 2. пензија; 3. синтакса; 4. поднесак; 5. строј (војника): *Αυξήθηκαν οι αуротικές συνταξεις.* Земљорадничке пензије су повећане. – *Η σύνταξη σ' αυτή την πρόταση δεν είναι σωστή.* Синтакса ове реченице није тачна.

συνταξιδεύω, -ταξιδευσα заједно путовати, бити сапутник
 συνταξιδιώτης, ο, ж. -ισσα, η сапутник
 συντάξιμος, -η, -ο пензијски, пензиони
 συνταράζω, -τάραξα, -άχτηκα, -αγμένος (по) тресати, (про)дрмати: *Με συντάραξε η είδηση του θανάτου του φίλου μου.* Потресла ме је вест о смрти мога пријатеља.
 συνταρακτικός, -ή, -ό, ἕριλ. -α узбудљив, потресан
 συντάσσω, συνέταξα, -άχτηκα, -αγμένος 1. редиговати; 2. слагати (се); 3. састављати, сачињавати; 4. постројити; ~ *επιστολή* написати писмо, саставити писмо; – *Συντάσσει αιτήσεις.* Саставља молбе; – *Συντάσσεται με τη γνώμη του.* Слаже се са његовим мишљењем.
 συνταυτίζω, -ταύτισα, -ίστηκα, -ισμένος поистоветити, изједначити
 συνταύτιση, η → συνταυτισμός, ο истоветност, идентичност; поистовеђивање
 σύντεκνος, ο, ж. συντέκνισσα, η кум, кума
 συντέλεια, η пропаст, катаклизма, крај: ~ *του κόσμου* пропаст света
 συντελεστής, ο 1. чинилац, фактор; 2. коефицијент
 συντελεστικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά појачавајући, помажући, поткрепљујући
 συντελώ, (ε), -τέλεσα, -έστηκα, -εσμένος 1. помоћи, допринети; 2. обавити, довршити; -οῦμαι догодити се, збити се
 συντέμνουσα, η (*ἕριл.*) косинус
 συντεταγμένη, η (*ἕριл.*) координата: *γεωγραφικές συντεταγμένες* географске координате (дужина и ширина)
 συντεχνία, η 1. цех, сталез, занатска грана; 2. корпорација
 σύντεχνος, ο/η → συντεχνίτης, ο, ж. -ισσα, η припадник одређене занатске гране, сталешки (цеховски) колега
 σύντηγμα, то легура, смеша истопљених метала
 συντήρηση, η 1. одржавање, издржавање; 2. конзервација: ~ *των φρούτων στο ψυγείο* одржавање воћа у хладњаку; – *Του παρέχει τα μέσα για τη συντήρησή του.* Даје му средства за издржавање.
 συντηρητικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά 1. конзервативан; 2. заштитни; 3. опрезан, чуваран: -ός άνθρωπος конзервативан човек; -ές ουσίες заштитне супстанце; -ά μέτρα заштитне (профилактичке) мере; – Οι

сунτηρητικοί έχασαν τις εκλογές. Конзервативци су изгубили на изборима. – Το κόμμα αυτό είναι сунτηρητικό. Ова партија је конзервативна.

сунτηρητικότητα, η назадност, конзервативност, опрезност

сунτηритисμός, ο конзервативизам

сунτηρώ, (ε), -τήρησα, -ήθηκα, -ημένος

1. сачувати, конзервисати; 2. издржавати, одржавати: *Τη сунτηρεί ο γιος της.* Издржава је њен син. – *Ειδική υπηρεσία сунτηρεί τα αρχαία μνημεία.* Специјална служба одржава старе споменике.

сύντμηση, η → **сунτόμευση**, η скраћивање, сажимање

сύντομα (ἄριλ.) брзо, ускоро, за час, за кратко време: *Θα επιστρέψω σύντομα.* Брзо ћу се вратити.

сунтомеύω, -τόμεψα → -τόμευσα, -εύτηκα, -ευμένος 1. скратити; 2. убрзати, пожурити (се)

сунтоμία, η скраћивање (рока), убрзавање

сунтоμογραφία, η скраћенице, иницијали

сунтоμογραφικός, -ή, -ό, ἄριл. -ά скраћени, почетни, иницијални

сύντομος, -η, -ο, ἄριл. -α кратак, сажет, лаконски: *-η επιστολή* кратко писмо; – *Η ζωή είναι σύντομη.* Живот је кратак. – *Ακολούθησε τον πιο σύντομο δρόμο.* Следио је најкраћи пут. – *Διατυπώνει τα νοήματά του με σύντομες φράσεις.* Своје мисли излаже сажетим (лаконским) реченицама. – *Θα είμαι πολύ σύντομος στην ομιλία μου.* Бићу врло кратак у свом излагању.

сунтониζω, -τόνισα, -ίστηκα, -ισμένος ускладити, уједначити, координирати

сунтониσμός, ο 1. усклађивање, уређивање, уједначавање, координација; 2. (муз.) модулација

сунтониστής, ο, ж. -ίστρια, η координатор, усклађивач, модулатор

сύντονος, -η, -ο 1. напоран, интензиван, активан; 2. сталан, постојан, непрестан, непрекидан

сунтоλίτης, ο, ж. -ίτισσα, η земљак, земљациња

сунτρέχω, -έτρεξα → -έδραμα 1. помоћи, дати подршку; 2. сагласити се: *Τον сунέτρεξε στις δύσκολες στιγμές.* Помогао му је у тешким тренуцима. – *Сунτρέχουν λόγοι.* Постоје разлози.

сунтриβάνι, το шедрван, фонтана

сунтриβή, η 1. дробљење, мрвљење, разбијање; 2. туга, жалост, сета

сунтриβω, συνέτριψα, -ίφθηκα, -тетριμμένος 1. здробити, смрвити, уништити; 2. ожалостити, скрушити

сύντριμμα, το → **сунτρίμμα**, το остаци, крхотине, рушевине

сунтриπτικός, -ή, -ό, ἄριл. -ά 1. рушилачки, разоран; 2. тужан, сетан, жалостан

сунтроφεύω → **сунтроφιάζω**, -τρόφευσα → -τρόφιασα, -ευμένος дружити се, правити друштво, пратити

сунτρόφι, το → **сύντροφος**, ο друг: *Είμαστε από παλιά сунτρόφια.* Другови смо одавно.

сунтроφιά, η дружење, друштво, дружба: *Μου κρατάει сунтроφιά.* Прави ми друштво. Прати ме. – *Πήγε ειδρομή сунтроφιά με τις φίλες της.* Отишла је на излет са својим другарицама. – *Με δέχτηκαν στη сунтроφιά τους.* Примише ме у своје друштво.

сунтроφιάζω → **сунтроφεύω**

сунтроφιαστός, -ή, -ό удружен, у друштву (заједно)

сунтроφικός, -ή, -ό, ἄριл. -ά друштвени, другарски, заједнички

сύντροφος, ο/η друг, другарица

сунтрώνω, -έφαγα заједно јести

сунтуχαίνω, συνέтуχα, -туχήθηκα случајно се срести

сунтуχιά, η случајност, коинциденција, случај

сунуπαίτιος, -α, -ο суодговоран

сунύπαρξη, η 1. истовремено постојање; 2. коегзистенција: *ειρηνική* ~ мирољубива коегзистенција

сунυπάρχω, -υπήρξα 1. истовремено постојати; 2. живети упоредо, коегзистирати

сунυπεύθυνος, -η, -ο суодговоран

сунυποσχετιό, το споразум, компромис, сагласност

сунυπόσχομαι, -σχέθηκα договорити се, сагласити се

сунуφαίνω, -ύφανα, -άνθηκα, -σμένος 1. плести, испреплести; 2. сплеткарити

сунωμοσία, η 1. завера, сплетка; 2. договор, тајни споразум

сунωμότης, ο завереник, конспиратор

συνωμοτικός, -ή, -ό, *ὑριλ.* -ά заверенички, конспиративни, сплеткарски
συνωμοτώ, (ε), -ωμότησα заверити се
συνώνυμο, το синоним
συνώνυμιος, -η, -ο истоимени, истозначни, синонимни: *Οι λέξεις φωνή και κραυγή είναι συνώνυμες.* Речи „вика“ и „граја“ су синонимима.
συνωστίζομαι, -ωστίστηκα, -μένος (при) тискати, гурати, наваљивати
συνωστισμός, ο гурање, гужва, тискање, навала, метеж
σύξυλος, -η, -ο, *ὑριл.* -α 1. потпун, цео, сав, целокупан; 2. запањен, збуњен, згранут: *Το καράβι βούλιαξε σύξυλο.* Брод је цео потонуо. – *Εμεινε σύξυλος σαν το άκουσε.* Остао је запањен када је то чуо.
σύρε, *имѝ.* од *σύρω* → *πήγαινε имѝ.* од „ићи“: *Σύρε στο καλό.* Иди с миром (са срећом). – *Σύρε να γιατρευτείς.* Гледај да оздравиш.
σύρθηκα, *αορ. ὑας. ἰλ. σέρνω*
συριανός, -ή, -ό сирски, са острва Сира
σύριγγα, η 1. свирала, фрула; 2. прскалица, шприц
συρίγγιο, το пришт, чир, гнојавица, фистула
συρίκι, το врста црвене боје
συριστικός, -ή, -ό пискав, сибилантни: *Το „σ“ είναι συριστικό σύμφωνο.* „С“ је пискави сугласник.
σύρμα, το вод, жица, кабл
συρμάτινος, -η, -ο → **συρματένιος**, -ια, -ιο жичан(и), проводни
συρματόπλευμα, το жичана ограда
συρματόπλεκτος, -η, -ο ограђен жичаном оградом
συρματόσχοινο, το жичано уже
συρματουργείο, το жичара, фабрика жице
συρμή, η → **σουρμή**, η 1. траг од вученог тела (предмета); 2. епидемија, зараза
συρμός, ο 1. воз, композиција; 2. мода: *Δεν είναι του συρμού.* Није по моди. То је де-моде. – *Πάει με το συρμό.* Модеран је. Иде у корак са модом.
σύρραξη, η сукоб, конфликт: *Γενικεύτηκε η πολεμική σύρραξη.* Ратни сукоб постао је општи.
συρρακρή, η 1. шивење, сашивање; 2. компилација
συρρέω, *συνέρρευσα* 1. притицати, сливати се; 2. сакупљати се, омасовити се

σύρριζα (*ὑριл.*) 1. „до корена“, „из темеља“; 2. близу, сасвим уз, тик; 3. коренито, радикално: *Τον κόυρεψε σύρριζα.* Ошишао га је „до главе“. – *Πέρασε σύρριζα στον τοίχο.* Прошао је тик уза зид.
συρρινώνω, -ωσα, -ώθηκα, -ωμένος мрштити (лице); наборати се, смежурати се
συρρίκνωση, η борање, набирање, смежуравање; мршћење
συρροή, η притицање, прилив; навала, гомила
σύρσιμο, το → **σούρσιμο**, το 1. пужење, пузање; 2. вучење, повлачење
сурτά (*ὑριл.*) вукући се, пузећи
суртáρι, το фиока, ладица, претинац
суртáη, η → **σουρτáη**, η 1. удица; 2. мрежа; 3. пешчани нанос, спруд
сýртης, ο засун, квака, брава, мандале
суртós, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά 1. пузећи, који пузи, који се вуче; 2. отегнут, развучен; 3. спор; 4. дубок: *-ή φωνή* дубок глас, баритон
суртós, ο врста кола, игре
суρφετός, ο мноштво, гомила, руља, свети-на, олош, шљам
σύρω → **σέρνω**
συσκέπτομαι, -σκεφτήκα већати, договарати се, саветовати се
συσκευάζω, -σκεύασα, -άστηκα, -ασμένος 1. паковати; 2. припремати (справља-ти) лек
συσκευασία, η 1. припремање, справљање лека; 2. паковање
συσκευή, η апарат, апаратура, уређај
сýскеψη, η договор, саветовање, консултација
сýскиος, -α, -ο сеновит, засењен, замрачен
συσκοτίζω, -σκοτίσα, -ίστηκα, -ισμένος 1. замрачити, помрачити, потамнити, затамнити; 2. учинити нејасним, помутити (разум)
συσκότιση, η → **συσκοτισμός**, ο 1. замрачивање, затамњивање; 2. обмањивање, збуњивање, помућивање
сýσπαση, η → **σπασμός**, ο грчење
συσπείρωνω, -σπείρωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. скупити, окупити; 2. удружити, груписати, објединити
συσπείρωση, η 1. сакупљање, окупљање, концентрација; 2. груписање, обједињавање

сυσπουδαστής, ο, ж. -άστρια, η → **συμφοιτητής, ο**, школски друг, колега (колегиница) са факултета

сусситиάρχης, ο подофицир – четни економ

сусσίτιο, το 1. друштвена исхрана; 2. јело из војничког казана; 3. ручаоница, трпезарија

сусσωμάτωμα, το спајање, удруживање, интеграција

суссоματώνω, -μάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος спојити, удружити, интегрисати

сусσωμάτωση, η чврсто повезивање, удруживање

сύσσωμος, -η, -ο 1. цео, сав; 2. целокупан, уједињен, удружен

сусσώρευση, η 1. нагомилавање, згртање, гомилање, груписање; 2. акумулација

сусσωρευτής, ο батерија, акумулатор

сусσωρεύω, -σώρευσα, -εύτηκα, -ευμένος 1. скупљати, гомилати, нагомилавати, згртати; 2. таложити, акумулирати; 3. капиталисати

сυστάδα, η густа група дрвећа

сυσταίνω → **сυνιστώ** → **сυστήνω**

сύσταση, η 1. структура, састав, ткиво; 2. препорука, карактеристика; 3. адреса; 4. савет; 5. оснивање; 6. упознавање: *Αναλύθηκε η σύσταση αυτού του σώματος.* Анализирао је структуру овог тела. – *Αποφάσισαν τη σύσταση νέας εταιρείας.* Донели су одлуку о оснивању новог удружења. – *Συνεχώς μου κάνει συστάσεις.* Непрестано ме саветује. – *Δε νομίζω πως χρειάζονται συστάσεις μεταξύ σας.* Не мислим да вас је потребно представљати. – *Δε μου έδωσε καλές συστάσεις για σένα ο προϊστάμενος που είχες.* Твој претходни претпостављени није ми дао добре карактеристике о теби.

сυστασιώτης, ο 1. саучесник, завереник; 2. бунтовник

сυστατικός, -ή, -ό 1. битни, саставни; 2. препоручен

сυστέλλω, συνέστειλα, συστάλθηκα, -αλμένος стезати, стеснити, ограничити; **-ομαι** стидети се, устручавати се: *Το ψύχος συστέλλει τα μέταλλα.* Хладноћа стеже метале.

σύστημα, το систем, метод

сυστηματικός, -ή, -ό, ὕрил. -ά систематичан, методичан

сυστηματοποίηση, η систематизација **сυστηματοποιά, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος** систематизовати

сустήνω → **сυνιστώ**

сустοιχία, η ред, низ, врста, редослед

сύστοιχος, -η, -ο исте врсте, у истом реду; координатни: *σύστοιχα μέλη κάποιου ζώου* иста врста неке животиње; – *Σύστοιχο αντικείμενο, πχ.: Χορεύει ωραίο χορό.* Истоврсни објект (објект који произлази из основе предиката), нпр.: *Ίγρα* лепу игру (коло).

сустολή, η 1. скупљање, устезање; 2. грчење, контракција, систола: *сустολές της καρδιάς* срчани грчеви, систоле, контракција; – *Χωρίς συστολή μου είπε ένα σωρό ψέματα.* Без устезања (устручавања) казао ми је гомилу лажи.

сустраτιώτης, ο 1. саборац; 2. припадник исте војне јединице

сусφίγγω, συνέσφιξα, -ίχτηκα, -ιγμένος стезати, притезати, учврстити

сύσφιξη, η стезање, притезање, учвршћивање

сусχετίζω, -σхέτισα, -ίστηκα, -ισμένος ставити у однос, упоредити, сравнити, средити (односе)

сусхетικός, -ή, -ό односан, корелативан: *-ές αντωνυμίες* односне заменице

сусхέτιση, η упоређење, стављање у однос, корелација

сύφιλη, η сифилис

сифилиδικός, -ή, -ό сифилистичан, сифилистичарски

суфорά, η беда, несрећа, пропаст

суфорιασμένος, -η, -ο несрећан, бедан

сухάζω → **ηсухάζω**

сухарίγια, τα награда за добру вест, за „муштулук“: *Τρέξε να πάρεις τα συχαρίγια.* Трчи да узмеш муштулук.

сυχνά (ὑрил.) често, много пута

сυχνάζω, σύχνασα учестати

сυχνο-предметак који у многим речима означава појам: често

сυχνός, -ή, -ό, ὕрил. -ά чест, учеста●

сυχνότητα, η учесталост, фреквенција, често понављање

сυχνουρία, η учесталост мокрења

сυχύζω → **συγχύζω**

сύχυση, η → **σύγχυση, η**

сυχωράω → **συγχωρώ** → **сυχωρ(ν)ώ**

сυχώρεση, η → **συγχώρηση, η**

сυχωριανός, ο συσεљан(ин), συσεљанка
 συχώριο, το извињење, опроштај: *Μοίρασε κόλλυβα για συχώριο*. Поделио је кољиво за покој душе умрлог.
 συχωροχάρτι, то → συγχωροχάρτι, то опроштај, индουλгенција
 σύψυχος, -η, -ο → σύμψυχος, -η, -ο свесрдан, свом душом одан
 σύψωμος, -η, -ο самохран
 σφαγέας, ο 1. месар, касапин; 2. кољач, убица
 σφαγείο, то 1. кланица; 2. покољ, крвопролиће
 σφαγή, η клање, покољ: *Η σφαγή του άμαχου πληθυσμού προκάλεσε την αγανάκτηση όλων*. Покољ неборачког становништва изазвао је опште огорчење.
 σφαγιάζω, σφαγίασα, -άστηκα, -ασμένος клати, масакрирати, жртвовати: *Σφαγιάστηκαν τα εθνικά συμφέροντα*. Жртвовали су народне интересе.
 σφαγιασμός, ο клање, покољ, масакр, уништавање
 σφαγιαστής, ο кољач, рушилац, уништитељ
 σφάγιο, то жртвена животиња
 σφάδαζω, σφάδασα трзати се, бацакати се, копрцати се
 σφραδασμός, ο трзање, бацакање, копрцање
 σφάζω, έσφαξα, -άχτηκα, -αγμένος заклати, мрцварити, мучити
 σφαίρα, η 1. лопта, кугла; 2. метак, тане, зрно; 3. сфера, поље: ~ *της δράσης* (επιρροής) сфера деловања (утицаја); *γήινη* ~ Земљина кугла; – *Τον βρήκε μια σφαίρα στο κεφάλι*. У главу га је погодило зрно.
 σφαιρίδιο, то мала кугла, куглица, сачма: *Γέμισε τα φυσίγγα με σφαιρίδια*. Напунио је фишеке сачмом.
 σφαιρικός, -ή, -ό, *ἕριπ.* -ά лоптаст, кугласт, сферичан
 σφαιρικότητα, η сферичност
 σφαιριστήριο, то играчница, сала за билијар
 σφαιροβολία, η бацање кугле
 σφαιροβόλος, ο/η бацач кугле
 σφαιροειδής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *μн.* -είς, -ή округласт, лоптаст
 σφάκα, η → ελελίσφακος, ο жалфија, кадуља

σφάκελο, то → φάσκελο, то
 σφακομηλιά, η → φασκομηλιά, η
 σφαλάγγι, то → араχνη, η паук
 σφαλερός, -ή, -ό, *ἕριп.* -ά погрешан, нетачан, лажан, варљив
 σφαλιάρα, η (*υἱῶαλ.*) ударац, шамар, плуска, ћушка
 σφαλιαρίζω, σφαλιάρисα → χαστουκίζω ударати, шамарати
 σφαρίζω → σφαλνώ, σφάλισα, -ίστηκα, -ισμένος затворити, заклопити, склопити
 σφάλισμα, то затварање, заклапање
 σφραλιστός, -ή, -ό затворен, заклопљен, склопљен
 σφάλλω, έсφαλα, εсφαλμένος погрешити, учинити грешку: *Εсφαλε και θα τιμωρηθεί*. Погрешио је и биће кажњен.
 σφάλμα, то омашка, грешка, погрешка
 σφαλνώ, (α) → σφαρίζω
 σφантаζω → φанτάζω
 σφάξιμο, то → σφαγή, η клање, крвопролиће, покољ, масакр
 σφαχτάρι, то 1. животиња заклана или одређена за клање; 2. жртвена животиња
 σφάχτης, ο јак и неподношљив бол
 σφαχτό, то → σφαχτάρι, то
 σφαχτός, -ή, -ό → σφαγμένος, -η, -ο заклан, измасакриран
 σφένδαμος, η јавор, клен
 σφендόνη, η → σφенτόνα, η 1. праћка; 2. морнарски чвор 3. лежиште за камен на прстену: *Εριχναν πέτρες με τις σφεντόνες*. Бацали су камење праћкама.
 σφендонίζω, -δόνισα, -τηκα, -μένος → σφεντονίζω 1. бацати се из праћке; 2. циднути, цилитнути
 σφендόνιση, η бацање, гађање, ударац из праћке
 σφенτάμι, то → σφένδαμος, η
 σφенτόνα, η → σφендόνη, η
 σфентонија, η ударац из праћке, бацање из праћке
 σφερδούκλι, то → σφέρδουκλας, ο врста биљке из породице љиљана, зеленкада
 σφετερίζομαι, σφετερίστηκα, -μένος незаконито присвојити, узурпирати: *Σφετερίστηκε την εξουσία*. Узурпирао је власт.
 σφετερισμός, ο узурпирање, узурпација
 σφετεριστής, ο узурпатор

σφήκα, η οσα, зоља

σφηκοφωλιά, η осиње гнездо, осињак

σφήνα, η 1. клин, уметак; 2. осврт; 3. кришка хлеба: *Εσχισε το ξύλο με μια σφήνα.* Расцепио је дрво једним клином. – *Υπήρχαν στο λόγο του μερικές σφήνες για τη σημερινή πολιτική κατάσταση.* У његовом говору било је неколико осврта на садашње политичко стање. – *Κόψε μου μια σφήνα ψωμί.* Одсеци ми једну кришку хлеба.

σφηνοειδής, -ής, -ές, ἰεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή клинаст: *-ής γραφή* клинасто писмо

σφήνωμα, то уклињавање, учвршћивање, подупирање

σφηνώνω, σφηνώσα, -ώθηκα, -ωμένος уκлинити, учврстити, заглавити, углавити: *Σφηνώσε το δοκάρι για να μην κουνιέται.* Учврсти греду да се не помера. – *Σφηνώθηκε στην τρύπα ο ποντικός και δεν μπορεί να βγει.* Заглавио се миш у рупи и не може да изађе. – *Σφηνώσε το παράθυρο και δεν ανοίγει.* Прозор се заглавио и не отвара се.

σφηνώση, η уклињавање, „кајловање“, углављивање

σφίγγα, η сфинга

σφίγγω, έσφιζα, -ίχτηκα, -ιγμένος стезати, притезати, стиснути, стегнути: *σφίγγω το ζουνάρι* стезати каиш, оскудевати; – *Εσφιξε τη μέση της με μια ζώνη.* Стегла је струк каишем. – *Την έσφιξε στην αγκαλιά του και τη φίλησε.* Стиснуо ју је у загрљај и пољубио. – *Σφίξε τη ζώνη σου.* Стегни каиш. – *Με σφίγγουν τα παπούτσια.* Стежу ме ципеле. – *Εσφιξε τα δόντια του από την οργή του.* Стиснуо је зубе од срџбе. – *Αμα τον σφίξεις λίγο, θα μελετήσει.* Ако га мало притегнеш, учиће. – *Τον έσφιξε η πείνα.* Притисла га је глад. – *Εσφιξε το χώμα από την ξηρασία.* Земља се стегнула (испуцала) због суше. – *Εσφιξε το τσιμέντο.* Цемент се стегао. – *Εσφιξαν τα κρύα.* Стегла хладноћа (студен, зима). – *Σφιχτήκαμε και τα βγάλαμε πέρα.* Стегли смо се и извукли. – *Σφίγγω την καρδιά μου.* Стежем срце (трпим, мирим се са судбином). – *Συμβούλεψε τη χήρα να σφίξει την καρδιά της και να φροντίσει για τα παιδιά.* Саветовао је удовицу да стегне срце и да се стара о деци. – *Εσφιξε μερικά ποτήρια.* Испио је неколико чаша.

– *Το σιρτάρι έσφιξε.* Фиока се заглавила.

– *Σφιχθείτε λίγο!* Стегните се мало!

σφιξη, η → **σφιξιμο**, то

σφιξιμο, то стезање, притезање; притисак **σφιχτ(ο)**-префикс са значењем: јако, снажно, чврсто *υψιg.*

σφιχτός, -ή, -ό 1. тесан, узан; 2. затегнут, витак; 3. шкрт, тврд: *-ή μέση* узан струк; – *Τα παπούτσια που πήρε του είναι λίγο σφιχτά.* Ципеле које је узео мало су му тесне. – *Εχει σφιχτό κορμί.* Има витко тело (стасит је). – *Είναι πολύ σφιχτός και του μένουν χρήματα.* Веома је тврд па му остаје пара.

σφιχτοχέρης, ο тврдица, шкртица, циција, среброљубац

σφοδρός, -ή, -ό, ἰрил. -ά 1. јак, снажан, силан, моћан, жилав, насилан, бесан; 2. бујан; 3. страстан: *-ή επίθεση* силовит напад; *-ή αγάπη* страсна љубав; *-ός άνεμος* јак ветар; – *Η σφοδρή τρικυμία παρέσυρε το πλοίο.* Снажна олуја скренула је брод.

σφοδρότητα, η 1. снага, јачина, силина; 2. бујност; 3. страст

σφοντύλι, то тег вретена: *Μου ήρθε ο ουρανός σφοντύλι.* Небо ми се вртело.

σφρουγγαράδιο, то брод за лов на сунђере

σφρουγγαράς, ο, μн. -άδες ловац (продавац) сунђера

σφρουγγάρι, то сунђер

σφρουγγαρίζω, σφρουγγάρισα, -ίστηκα, -ισμένος чистити сунђером

σφρουγγάρισμα, то чишћење (прање) сунђером

σφρουγγάτο, то кајгана, омлет

σφρουγγίζω, σφούγγισα, -ίστηκα, -ισμένος обрисати, отрти

σφούγγισμα, то брисање, отирање

σφραγίδα, η печат, жиг, штамбил

σφραγιδόλιθος, ο камен за печатење, прстен са печатом

σφραγидоφύλακας, ο чувар државног печата

σφραγίζω, σφράγισα, -ίστηκα, -ισμένος печатити, жигосати, завршити

σφράγιση, η печатење, жигосање

σφράγισμα, то 1. печатење; 2. затварање; 3. пломбирање, запушавање: *Το βαρέλι με το κρασί θέλει καλό σφράγισμα.* Винско буре тражи добро запушавање.

σφραγιστήριο, το јавна канцеларија за оверу докумената
σφραγιστικός, -ή, -ό печатни, жигосан
σφραγιστός, -ή, -ό запечаћен, затворен
σφρίγος, то снага, бујност, крепкост
σφυγμογράφημα, то дијаграмско бележење рада пулса
σφυγμογραφία, η σфигмографија, мерење пулса
σφυγμογράφος, ο σфигмограф, апарат за мерење пулса
σφигμομέτρηση, η 1. мерење пулса; 2. испитивање, опипавање „пулса“ (расположења); 3. сондирање терена
σφυγμόμετρο, то пулсометар, σфигмометар
σφυγμομετρώ, (α), -μέτρησα, -ήθηκα, -ημένος 1. мерити пулс; 2. опипавати, испитивати (расположење); 3. сондирати терен
σφυγμός, ο пулс, било, дамар
σφύζω (само у *ἵρην* и *ἰμῖφ*.) пулсирати, бити снажан: ~ *ἀπό ζωή* бити пун живота, „пуцати“ од живота
σφύρα, η 1. чекић; 2. део уха (наковањ); 3. обарач, ороз; 4. кладиво
σφυράω → **σφυρίζω**
σφυρηλασία, η → **σφυρηλάτηση**, η ударање чекићем
σφυρηλατώ, (ε), -λάτησα, -ήθηκα, -ημένος 1. ковати, исковати; 2. изобразити, васпитати; 3. калити, искалити
σφυρί, то маљ, чекић, кладиво: *βυάζω στο ~* пасти под стечај (распродати)
σφύριγμα, то звиждање, звиждук
σφυρίδα, η окуп, врста морске рибе
σφυρίζω, σφύριξα, -ίχτηκα, -γμένος звиждати, извиждати
σφυриχτός, -ή, -ό, *ἱριλ*. -ά звиждећи
σφυρίχτρα, η пиштаљка, звиждаљка, труба
σφυρό, то, *μν.* σφυρά, та зглоб, чланак, глежањ
σφυροβολία, η бацање кладива
σφυροдрέπανο, то срп и чекић, амблем компартије
σφυροκόπημα, то 1. ковање; 2. удар, напад, налет: *Η κυβέρνηση δέχτηκε στη Βουλή άγριο σφυροκόπημα από την αντιπολίτευση.* Влада је у скупштини примила тешке ударце (нападе) опозиције.

σφυροκοπώ, (α), -κόπησα, -ήθηκα, -ημένος 1. ковати; 2. ударати, „тући“ ватром: *Το πυροβολικό σφυροκοπούσε όλη μέρα τις θέσεις των εχθρών.* Артиљерија је цео дан тукла положаје непријатеља.
σχάρα, η → **σκάρα**, η решетка; роштиљ
σχάση, η разрез, засек, процеп
σχαστήριο, то ланцета, скалпел
σχεδία, η сплав, скела
σχεδιάγραμμα, то → **σχεδιογράφημα**, то план, цртеж, нацрт, скица
σχεδιάζω, σχεδίασα, -άστηκα, -ασμένος цртати, планирати, пројектовати, трасирати
σχεδίαση, η пројектовање, планирање, трасирање
σχεδίασμα, то план, нацрт, скица, траса, кроки
σχεδιαστήριο, то пројектантски биро, одељење за техничко цртање
σχεδιαστής, ο, *ж.* -άστρια, η пројектант, цртач
σχέδιο, то 1. пројект, план, нацрт; 2. украс; дезен, шара; 3. концепт; 4. намера, замисао, циљ; 5. узор, образац: *Ποιος έκανε το σχέδιο αυτής της γέφυρας?* Ко је пројектовао овај мост? – *Το ύφασμα αυτό έχει πολλά σχέδια.* Ова тканина има много шара. – *Καταστρώθηκε νέο σχέδιο δράσης.* Сачињен је нови план активности. – *Έχουν έτοιμα τα πολεμικά σχέδια.* Имају припремљене ратне планове. – *Πραγματοποίησε τα σχέδιά του.* Остварио је своје циљеве (планове). – *Η βουλή συζήτησε ένα σχέδιο νόμου.* Скупштина је претресла један законски нацрт. – *Έχει ειλικρινά σχέδια.* Има искрене намере.
σχεδιογράφηση, η → **σχεδίαση**, η
σχεδιογράφος, ο → **σχεδιαγράφος**, ο → **σχεδιαστής**, ο цртач, пројектант
σχεδιογραφώ, (ε), -γράφησα, -ήθηκα, -ημένος цртати, скицирати, нацртати
σχεδόν (*ἱριλ.*) готово, скоро, отприлике, око, мање-више: *Βρέθηκε σχεδόν στο χείλος της καταστροφής.* Нашао се скоро на рубу катастрофе.
σχέση, η веза, однос, узајамност: *οι εμπορικές και διπλωματικές σχέσεις* трговински и дипломатски односи; – *φιλικές σχέσεις* пријатељски односи; – *σε ~ με* у односу на... – *σχέση μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας* однос рада и капитала; –

Αποδείχτηκε πως υπάρχει σχέση ανάμεσα στον καρμίνο και στο κάπνισμα. Утврђено је да постоји веза између пушења и рака.

σχετίζομαι, -ίστικα, -ισμένος бити у односу, у вези

σχετικά (ἄριπ.) у односу на, односно, релативно, у поређењу са

σχετικοκρατία, η учење по којем не постоји апсолутна истина, релативитет, релативизам

σχετικός, -ή, -ό, ἄριп. -ά односни, зависни, релативни

σχετιότητα, η релативност, релативитет: θεωρία της σχετιότητας теорија релативитета

σχετλιαστικός, -ή, -ό тужан, жалостан, болан, у фрази: -ά επιφωνήματα болни, жалосни крици

σχήμα, το облик, изглед, форма, фигура; шема: γεωμετρικό ~ геометријски облик; ~ λόγου фигура речи, троп; ρυθμικό ~ музички и ритмички облик; - Φόρεσε το μοναχικό σχήμα. Навукао је монашку одећу.

σχηματίζω, σχηματίσα, -ίστηκα, -ισμένος уобличити, створити, формирати

σχηματικός, -ή, -ό, ἄριп. -ά шематски, обликован, фигуративан: Εκανε μια σχηματική παράσταση αυτού του χώρου. Учинио је један шематски приказ тог простора.

σχηματισμός, ο 1. састављање, образовање, формирање; 2. строј, постројавање, поредак: ~ μάχης борбени поредак

σχηματοποίηση, η обликовање, шематско приказивање

σχηματοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος обликовати, шематски приказивати

σχίζα, η → **σχιζα**, η ивер, иверје, пиљевина

σχιζοφρενής, ο, η шизофреничар

σχιζοφρενία, η шизофренија

σχιζοφρενικός, -ή, -ό шизофреничарски, шизофрен

σχίζω → **σχιζω**, έσχισα → έσμισα, σχίστηκα → **σχιστήκα**, σχισμένος → **σμισμένος** сећи, цепати, (по)цепати, (ис)цепати, (ис)парати, подерати: ~ τα ξύλα сећи дрва; ~ το νερό, ~ τον αέρα „сећи воду, ваздух“ (брзо се кретати); - Εσχισε την εφημερίδα. Поцепао је новине. - Σχίστηκε να μου βρει δουλειά. Поломио се да ми нађе по-

сао. - Αυτό μου σχίζει την καρδιά. Ово ми цепа срце.

σχίνος, ο → **σκίνο**, το мастика, врста дрвета

σχινόχωμα, το → **σκινόχωμα**, το плодна земља за гајење биљака

σχίσιο, το → **σχισιμο**, το сечење, обарање, цепање

σχίσμα, το 1. пуцање, пукотина, пробој; 2. шизма, раскол

σχισμάδα, η → **σκισμάδα**, η уздужна пукотина, расеклина

σχιστόλιθος, ο шкриљац, врста слојевитог камена

σχιστός, -ή, -ό → **σκιστός**, -ή, -ό поцепан, расцепљен

σχιστότητα, η 1. особина неког тела да се може обрадити у врло танке комаде; 2. раслојавање

σχοινί, το → **σκοινί**, το 1. уже, конопац; 2. шнур

σχοίνινος, -η, -ο → **σκοινένιος**, -ια, -ιο направљен од ужета

σχοινοβασία, η акробатика, ходање по ужету

σχοινοβάτης, ο, ж. -άτισσα, η акробат(а), плесач, плесачица на жици

σχοινοβάτω, (ε), -βάτησα изводити акробације, плесати на жици

σχοινόπλεκτος, -η, -ο → **σκοινόπλεκτος**, -η, -ο исплетен од ужета

σχοίνος, ο → **σκοίνος**, ο трска, рогоз, шевар

σχοινοτενής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή дуготрајан, развучен, преопширан: -ής αφήγηση развучено излагање (причање); -ής συζήτηση дуготрајан састанак

σχολάζω, σχόλασα користити слободно време, не радити; οχολάζουσα κληρονομιά наследство под хипотеком

σχολарχείο, το → **σκολарχείο**, το троразредна (непотпуна средња) школа

σχολάρχης, ο 1. директор сшолархије; 2. оснивач неког факултета (филозофског или лепих уметности)

σχόλασμα, το → **σκόλασμα**, το прекид рада или учења, распуст

σχοлаστικίζω, -ισα прихватити сшоластичизам; бавити се детаљима без спознавања суштине

σχοлаστικισμός, ο сшоластичизам

σχολαστικός, -ή, -ό σχολαστικαν
 σχολαστικότητα, η σχολαστικότητα
 σχολείο, το → σκολειό, το школа
 σχολή, η 1. факултет, виша школа; 2. уметнички или филозофски правац, стил и сл.: Ο Σολωμός θεωρείται δημιουργός της Επτανησιακής σχολής. Соломос се сматра оснивачем Јонске школе.

σχόλη, η → σκόλη, η

σχολιάζω, σχολίασα, -άστηκα, -ασμένος коментарисати, критиковати

σχολιανός, -ή, -ό → σκολιанός, -ή, -ό
 σχολιαστής, ο критичар, коментатор

σχολικός, -ή, -ό школски

σχολώ, (α) → σκολώ → σχολάζω, σχόλασα, -ασμένος завршити дневну наставу, завршити рад, одлазити са посла

σχωρνώ → συγχωρώ

σωβινισμός, ο → σοβинисμός, ο

σωβинистής, ο → совинистής, ο

σώβρακο, το гаће, геге

σώγαμπρος, ο прижењен, који живи у жениној кући, домазет

σώζω → σώνω, έσωσα, σώθηκα, σωσμένος

1. спасити, сачувати, конзервирати; 2. потрошити: *σώνει και καλά* силом, на силу, назор; – *та σωζόμενα του Αριστοτέλους* сачувана Аристотелова дела; – *Σώθηκαν ακέραια τα αγάλματα αυτά*. Ови споменици су потпуно заштићени. – *Με έσωσε από βέβαιο θάνατο*. Спасио ме је од сигурне смрти. – *Σώθηκε το λάδι*. Уље је потрошено. – *Σώζονται ακόμη τα ερείπια του*. Сачуване су још само његове рушевине.

σωθικά, та 1. утроба, дроб; 2. емоција, узбуђење

Σωκράτης, ο Сократ

σωκρατικός, -ή, -ό сократски; **σωκρατικοί, οι** присталице Сократовог учења, сократовци

σωληνάριο, το → σωληνάκι, то цевчица

σωλήνας, ο 1. канал; 2. труба; 3. трахеја

σωληνοειδής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή цеваст, у облику цеви

σωλήνωση, η цевовод, цевни уређаји, скуп цеви у грађевини (згради)

σωληνωτός, -ή, -ό цеваст, који се састоји од цеви

σώμα, то 1. тело; 2. одред, корпус: ~ *στρατού* војни корпус; ~ *του εγκλήματος* предмет злочина; – *Εχει ωραίο σώμα*. Има лепо

тело. – *Та στερεά σώματα έχουν τρεις διαστάσεις*. Чврста тела имају три димензије.

σωματάρχης, ο командант армијског корпуса

σωματειακός, -ή, -ό члан неког тела (удружења, синдиката)

σωματείο, το организовано тело (клуб, асоцијација, корпорација)

σωματεμπορία, η трговина робљем

σωματέμπορος, ο трговац робљем

σωματίδιο, το → **σωμάτιο, το** телашце, честица, атом

σωματικός, -ή, -ό, *йрил.* -ά телесни, физички: *Του προιάλεσαν σωματικές βλάβες*. Нанели су му телесне повреде.

σωματολογία, η соматологија, наука о променама у људском телу

σωματολογικός, -ή, -ό соматолошки

σωματομετρία, η антропометрија

σωματοφύλακας, ο/η телохранитељ

σωματοφυλακή, η лично обезбеђење, група телохранитеља

σωματώδης, -ης, -ες, *ien.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η крупан, корпулентан, дебео

σώνω → σώζω

σώος, -α, -ο нетакнут, неоштећен, здрав:

Σου την παραδίνω την κόρη σου σώα και αβλαβή. Враћам ти кћер живу и здраву.

σωπαίνω, σώπασα, -ασμένος ћутати, ућуткати, ућутати: *Σώπα, μην κλαις!* Ућути, не плачи!

σώπασα, *αορ.* *il.* σωπαίνω

σωρεία, η гомила, мноштво, хрпа

σώρευση, η гомилање, нагомилавање, акумулирање

σωρεύω, σώρευσα, -εύτηκα, -ευμένος (на)гомилати, акумулирати

σωριάζω, σώριασα, -ιάστηκα, -ιασμένος пасти, оборити, срушити

σώριασμα, το 1. гомилање; 2. падање

σωριαστός, -ή, -ό, *йрил.* -ά нагомилан, натрпан, гомиласт

σωροβολιάζομαι, -άστηκα, -μένος → **σωριάζομαι** 1. обрушити се, сручити се; 2. згомилати се, нагомилати се

σωρός, ο 1. гомила, хрпа; 2. маса, мноштво

σωσίας, ο/η двојник, истоветник

σωσίβιο, το појас за спасавање

σωσίβιος, -ια, -ιο спасилачки

σώσιμο, το 1. спасавање, избављење; 2. довршење, исцрпљивање, расхоровање

σώσμα, το → **αλόσωμα, το** остатак вина (у бурету), густиш при дну

σω(σ)μιός, ο → **σώσιμο, το**

σωστικός, -ή, -ό спасилачки

σωστό, το тачно, правилно, исправно добро дело: *Δεν είναι με τα σωστά του.* Није при себи (бунца).

σωστός, -ή, -ό, ὕμν. -ά тачан, потпун, прави, праведан, частан, примерен, одговарајући: *Γέννησε ένα σωστό αγοράκι.* Родила је савршеног дечкића. – *Οι απόψεις σου είναι σωστές.* Твоја гледишта су тачна (правилна). – *Μεγάλωσε πια, έγινε σωστός άντρας.* Већ си порастао, постао си прави мушкарац. – *Προσφώνησε τον υπουργό με σωστά λόγια.* Обратио се министру одговарајућим (примереним) речима. – *Είναι σωστός δικαστής.* Он је частан (праведан) судија.

σώστρα, τα (науџ.) исплаћено осигурање за брод

σωτήρας, ο спасилац; **Σωτήρης, ο** Сотир, Спаса, Спасоје; Спаситељ (Исус Христос)

σωτηρία, η спас, спасење, избављење: ~ *της ψυχής* спасење душе; – *σανίδα σωτηρίας* дрво спаса

σωτήριος, -ια, -ιο спасоносни, спаситељски, избавитељски: *το σωτήριο έτος τάδε* година рачуната од Христовог рођења

σώφρονας, ο разборит и скроман човек

σωφρονίζω, -φρόνισα, -ίστηκα, -ισμένος

1. бити разборит; 2. уразумити некога

σωφρονισμός, ο уразумљавање, уозбиљавање, „опамећивање“

σωφρονιστήρας, ο зуб умњак

σωφρονιστήριο, το поправилиште, установа за преваспитавање, поправни дом

σωφρονιστής, ο васпитач у поправном дому

σωφρονιστική, η метода преваспитавања (поправљања)

σωφρονιστικός, -ή, -ό поправни, казнено-васпитни

σωφροσύνη, η 1. разборитост, промишљеност, логичност; 2. скромност

σώφρων, -ων, -ον 1. разуман, разборит; 2. скроман

Τ, τ

Τ, τ деветнаесто слово алфавета; као бројчани знак: τ' = 300, ,τ = 300 000

ταβάνι, то → νταβάνι, то поткровље, таван; плафон

ταβανόπροια, η → νταβανόπροια, η велики ексер за таванске греде, мертек

τάβανος, ο → ντάβανος, ο обад, коњска муха

ταβανосάνιδο, то → νταβανосάνιδο, то таванска греда

ταβανόσκουπα, η → νταβανόσκουπα, η метла са великом дршком

ταβάνωμα, то → νταβάνωμα, то тавањење, постављање таванице

ταβανώνω → νταβανώνω, -άνωσα, -ώθηκα, -ωμιένος постављати таваницу, таванити

ταβάς, ο, мн. -άδες → νταβάς, ο тепсија, тас, метални послужавник

ταβατούρι, то → νταβατούρι, то бука, граја, галама, ларма

ταβέρνα, η гостионица, крчма, таверна

ταβερνiάρης, ο, ж. -ισσα, η крчмар, гостионичар

ταβερνόβιος, -ια, -ιο који живи кафански, боемски живот; боем

τάβλα, η 1. даска, дугачак сто; 2. трпеза; 3. гости: *Εχω τάβλα σήμερα*. Данас имам госте (на ручку, вечери). – *Εγινε τάβλα στο μεθύσι*. Напио се као даска (ћускија).

ταβλαδόρος, ο, ж. -ισσα, η коцкар, играч са коцкама

ταβλαμπάς, ο, мн. -άδες 1. крупан и дебео поп или калуђер; 2. лењивац, нерадник; дембел

ταβλάς, ο, мн. -άδες 1. послужавник, тас; 2. плитко сандуче са слаткишима или пецивом које ситни продавци носе обешено преко рамена или око врата

τάβλι, то врста игре, за два играча...

ταγάρι, то 1. шареница, сукнена торба; 2. зобница

ταγέρ, то женски костим

ταγή, η крма, сточна храна

ταγίζω → ταϊζω

ταγiνi, то → ταϊνi, то

τάγισμα, то → тајсма, то

ταγιάδα, η → таγiла, η → таγiасма, то бајатост, ужеглост, уквареност

ταγiαζω → таγiζω, таγiаса, -асмиένος убајатити се, ужегнути се, укварити се

ταγiό, то (нейром.) танго, аргентински плес

ταγiός, -i, -о ужегнут, бајат, убајаћен, укварен

τάγμα, то 1. батаљон; 2. ред људи истих идеја, одрећених обележја (монаси, масони, витезови): ~ *Ιησουιτών* језуитски ред; *τεκτονιό* ~ масонски ред

ταγματάρχης, ο мајор, командант батаљона

τάδε, ο/η/то тај и тај, тај и такав, та и та: *Την τάδε ημέρα* тог дана и месеца; – *Μου είπε τάδε και τάδε*. Рекао ми је то и то.

τάζω, étaζа, та(γ)миένος обећати; заветовати се, молити се; жртвовати: *Εταξε στην Παναγiα μια μεγάλη λαμπάδα για το άρρωστο παιδί της*. Принела је Богородици једну велику свећу за своје болесно дете.

ταϊζω → таγiζω, тајса, -стһиа, -смиένος 1. хранити, отхрањивати; 2. потхрањивати, подмитити: *Таϊζω το παιδί*. Храним дете. – *Тајσε πολλούς*. Поткупио (корумпирао) је многе.

ταϊνi, то → таγiνi, то порција, следовање, оброк

ταινiа, η 1. трака, пантљика, гајтан, врпца; 2. филмска трака или дело; 3. ~ *πυροβόλου* реденик

ταινιοθήκη, η κινηотека

ταίρι, το 1. један од два дела (пара) (једна чарапа, рукавица и сл.); 2. партнер; супружник, љубавник: *ταίρι ταίρι* скупа, заједно, у пару, „раме уз раме“

ταιριάζω, ταίριασα → таіриаза, -ασμένος 1. саставити, спарити; 2. сложити, ускладити, довести у хармонију (боје, гласове, жеље и сл.); 3. лепо стајати, пристајати уз нешто (боја хаљине уз косу и сл.)

ταίριασμα, то склад, слагање, хармоничност, сложеност

ταιριαστός, -ή, -ό, *ѱрил.* -ά складан, прилагођен, хармоничан

ταΐσμα, то → таΐсма, то 1. храњење, набавка, обезбеђивање хране, апровизација; 2. подмићивање, потплаћивање, корумпирање, „подмазивање“

ταΐστρα, η → таΐари, то зобница

ταΐφάς, ο → νтаΐфάς, о, мн. -άδες 1. племе, клан, врста, сој, фела; 2. несређена гомила, буљук

ταιΐμι, то 1. скуп ствари одређене намене, прибор; 2. радна група, екипа

τάκος, ο → ντάκος, ο (*иѱал.*) 1. клин, кајла, подупирач; 2. лепа и стасита жена; 3. комад (парче, кришка) сувог хлеба

τακούνι, то (*иѱал.*) потпетица

τακτ, то (*фрaнц., неѱром.*) такт, добро понашање (однос, поступак, држање)

τακτική, η тактика

τακτικός, -ή, -ό → тахтиός, -ή, -ό тактичан

ταктоποίηση, η → тахтоποίηση, η сређивање, уређивање, довођење у ред

ταктоποιώ → тахтоποιώ

τακτός, -ή, -ό → таγμένος, -η, -ο → προσδιορισμένος, -η, -ο → προκαθορισμένος, -η, -ο одређен, условљен: *-ή προθεσμία* одређен рок

ταλαιπωρία, η 1. тежак телесни напор, напрезање, труд, упињање, замарање; 2. неприлика, трпљење, патња, страдање

ταλαιπώρος, -η, -ο страдалнички, измучен, напаћен, достојан сажалења

ταλαιπώρῳ, (ε), -πώρησα, -ήθηκα, -ημένος (на)мучити, изнурити, тиранисати, гњавити, малтретирати

ταλανίζω, ταλάνισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. жалити, сажалевати; 2. мучити, гњавити, тиранисати, малтретирати

ταλάνισμα, то → таλανисμός, ο 1. жаљење, сажалевање; 2. мучење, тиранисање, малтретирање

ταλάντευση, η 1. љуљање, клађење, балансирање; 2. неверица, несигурност, нестабилност

ταλαντεύω, ταλάντευσα, -εύτηκα љуљати се, клатити (се), њихати се, бити несигуран

τάλαντο, то 1. стара новчана јединица, талант; 2. обдареност, надареност, тален(а)т; харизма

ταλαντούχος, -α, -ο 1. врло богат, „трули“ богаташ; 2. надарен, талентован

ταλάντωση, η → таλάντευση, η

τάλε κουάλε (*ѱрил.*) исто као, попут, идентично

ταλέντο, то (*иѱал.*) обдареност, талентованост

ταλίκα, η → νταλίκα, η велики теретни камион

τάλιρο, то (*нем.*) → πεντάφραγιο, то → πεντάδραχμιο, то 1. талир, новчаница од пет новчаних јединица; 2. кованица од 5 драхми (*ѱрил.*)

тали, то (*фрaнц., неѱром.*) талк

τάμα, то завет, зарицање, обећање

ταμάχι, то → νταμάχι, то прождрљивост, халапљивост, алавост: *Το πολύ ταμάχι χαλάει το στομάχι.* Халаво једу – стомаку праве беду.

ταμαχιάζω → νταμαχιάζω (само у *ѱрез.* и *имѱф.*) бити халапљив, прождрљив, халав

ταμαχιάρης, ο прождрљивац, халапљивац

ταμειακός, -ή, -ό благајнички, благајников

ταμείο, то благајна, каса, ризница: *άδειο* ~ празна каса; *~ θεάτρου* позоришна благајна; *Δημόσιο* ~ државна благајна; *Μετοχικό ~ πολιτικών υπαλλήλων* Каса узајамне помоћи јавних службеника; – *Αυτός είναι ταμείο γνώσεων.* Овај је ризница знања. – *Η γυναίκα μου κρατάει το ταμείο του σπιτιού.* Моја жена држи кућну благајну.

ταμιακός, -ή, -ό благајнички, благајников

ταμίας, ο благајник

ταμειυτήριο, то штедионица

ταμειυτικός, -ή, -ό штедионички

ταμιτζάνα, η → νταμιτζάνα, η плетенка
 таμπακέρα, η → таμπακοθήκη, η табакера
 таμκάκης, ο штаβљар, прерађивач коже,
 кожар
 таμπάκιο, то штавионица, кожара
 таμπακοθήκη, η → таμπακέρα, η
 таμπάκιος, ο 1. дувански прах који се
 ушмркује; 2. исечен дуван за завијање
 цигарета
 таμπέλα, η табла, табела, натпис
 таμπεραμέντο, то → τεμπεραμέντο, то тем-
 перамент, нарав
 τάμπια, η → τάπια, η
 таμπλάς, ο → νταμπλάς, ο 1. вага, теразије,
 кантар; 2. плоча, натпис над вратима; 3.
 мождани удар, апоплексија
 таμπλό, то слика, сликарски рад
 таμπόν, то (νεϊром.) 1. чеп, тампон, упијач;
 2. јастуче за печате; 3. одбојник (на ва-
 гону, локомотиви)
 таμπού, то (νεϊром.) табу, света, недоди-
 рљива ствар (биће)
 таμπουράς, ο, мн. -άδες тамбура
 таμπουρέ, то → σιάμνιο, то табуре(т)
 таμπούρι, то (ιџур.) 1. војнички густе чет-
 вороугаони бојни поредак (углавном до
 појаве ватреног оружја); 2. утврда, чет-
 вороугаони опкоп, бедем
 таμπούρλο, то (иџал.) мали добош, тим-
 пан
 таμπουρώνω, таμπούρωσα, -ώθηκα, -ωμένος
 утврдити (се) иза опкопа, бедема и сл.
 таμπουρωμένος, -η, -ο заштићен утвр-
 ђењем, утврђен
 танάλια, η (иџал.) → τσιπίδα, η клешта
 танк, то → танξ, то (ені., неϊром.) тенк,
 борна кола
 тάνкер, то танкер
 танύω, тάνυσα стезати, стискати; натезати,
 затегнути
 танύομαι → танυέμαι, -ύστηκα, -υμένος 1.
 стезати се, стискати се; 2. напињати се,
 напрезати се
 тάνυση, η → тάνυσμα, то 1. стезање, стис-
 кање; 2. напињање, напрезање
 танυτό, то опстипација, затвор (столица)
 τάξη, η ред, сређеност, поредак, разред,
 класа, ранг, учионица: *хроноλογική* ~
 хронолошки ред; *δημόσια* ~ јавни ред
 (поредак); *εργατική* ~ радничка класа;
 – *τηλεγραφητής α', β', γ' τάξης* телегра-

фиста 1, 2. и 3. класе; – *ασκήσεις πυκνής
 τάξεως* вежбе густог поретка (маршев-
 ског); – *Στο σπίτι της έχει μεγάλη τάξη.*
 У њеној кући влада велики ред. – *Το
 λιοντάρι είναι θηλαστικό της τάξης των
 σαρκοφάγων.* Лав је сисар из реда (раз-
 реда) месождера (месоједа). – *Το Λύκειο
 έχει τρεις τάξεις.* Лицеј има три разреда. –
Μπήκε ο καθηγητής στην τάξη. Професор
 је ушао у учионицу (разред). – *Παρουσι-
 άστηκαν στις τάξεις του στρατού.* Ступили
 су у војну службу.
 таξί, то (неϊром.) превозни услужни ауто-
 мобил, такси
 таξιανθία, η распоред цветова на стабљи-
 ци
 таξιάρχης, ο 1. архангел, вођа „небеских
 ратника“ (назив за арханђеле Михаила
 и Гаврила); 2. почасна титула у витеш-
 ком реду монаха; 3. носилац високог од-
 ликовања
 таξιαρχία, η бригада (војна): ~ *τανκς* тен-
 ковска бригада
 таξιαρχος, ο командант бригаде, бригадни
 генерал
 таξιδευτής, ο путник
 таξιδεύτρ(ι)α, η путница
 таξιδεύω, таξίδεψα, -εμένος путовати
 таξίδι, то пут, путовање: *αγύριστο* ~ непов-
 ратан пут (смрт)
 таξιδιάρης, -α, -ιχο склон путовању, који
 воли да путује
 таξιδιάρικος, -η, -ο путнички: -α *πουλιά*
 птице селице
 таξιδιώτης, ο, ж. -ισσα, η путник
 таξιδιωτικός, -ή, -ό путнички, туристички,
 путни: -ός *σάκος* путна торба; -ό *γραφείο*
 путничка (туристичка) агенција
 таξιθέτης, ο, ж. таξιθέτρια, η 1. одабирач,
 класификатор; 2. разводник
 таξιθέτηση, η 1. одабирање; 2. класифика-
 ција, развођење
 таξιδετώ, (ε), -θέτησα, -ήθηκα, -ημένος
 1. одабирати; 2. класификовати, разво-
 дити
 таξιός, -ή, -ό класни: -ός *αγώνας* класна
 борба
 таξίμετρο, то таксиметар
 τάξιμο, то обећање, завет
 ταξινόμηση, η сортирање, сређивање, кла-
 сификовање

ταξινομικός, -ή, -ό класификацијски, класификациони, класификаторски
ταξινόμος, ο/η сређивач, класификатор
ταξινομώ, (ε), -νόμησα, -ήθηκα, -ημένος → **ταξιθετώ** сређивати, класификовати
ταξιτζής, ο, *мн.* -ήδες, *ж.* **ταξιτζού**, η таксист(а), таксисткиња
τάπα, η чеп, запушач, пампур: *έγινε τάπα (στο μεθύσι)* „пијан као чеп“
ταπεινός, -ή, -ό, *ѱрил.* -ά 1. низак (за место); 2. скроман, смирен, спокојан; 3. покоран, сервилан
ταπεινοσύνη, η → **ταπεινότητα**, η
ταπεινότητα, η 1. скромност, стидљивост, смиреност; 2. покорност; 3. понижење; 4. подлост
ταπεινοφροσύνη, η скромност, суздржљивост, повученост
ταπεινώνω, **ταπείνωσα**, -ώθηκα, -ωμένος 1. бити скроман, повучен, стидети се; 2. презирати, ниподаштавати
ταπείνωση, η презирање, ниподаштавање
ταπεινωτικός, -ή, -ό, *ѱрил.* -ά понижавајући, ниподаштавајући, омаловажавајући
ταπέτο, το прекривач, мали тепих, тапет
ταπετσαρία, η → **ταπετσαρίσμα**, το постављање тапета, драперија, тапетирање
ταπεтсиέρης, ο тапетар
τάπητας, ο прекривка, покривач, тепих, тапет: *ασφαλτικός τάπητας του δρόμου* асфалтни прекривач друма
тапһтουργείο, το фабрика тапета
тапí (*ѱрил.*) без новца, без паре, „шворц“
τάπια, η 1. бедем, утврђење; бастион; 2. ров, опкоп
тапíстоμα (*ѱрил.*) ничице
τάπωμα, το 1. запушавање, зачепљивање; 2. чеп, запушач
тапώνω, **τάπωσα**, -ώθηκα, -ωμένος запушити, зачепити, поклопити
тара, η → **ντάра**, η дара, тара (тежина амбалаже)
тараγма, το → **тараγμός**, ο 1. немир, узнемиреност, неспокојство; 2. неред, збрка
тараζω, **тараξα**, -άχτηκα, -αγμένος 1. узнемити, потрести, онеспокојити; 2. узбуркати, усталасати: *Γαράχτηκα μ' αυτό που άκουσα*. Потресло ме је оно што сам чуо. – *Η θάλασσα είναι σήμερα тараγμένη*. Море је данас усталасано.

таракоуνημα, το дрмање, трешење, потресање, узнемирење
тараκουνώ, (α), -коуνησα, -ήθηκα, -ημένος потрести (из темеља), пореметити, узбуркати
тарамиás, ο, *мн.* -άδες црвени кавијар
тараμοκεφτές, ο, *мн.* -έδες посни уштипци са кавијаром
тараμοσαλάта, η салата од кавијара
тáранδος, ο северни јелен, ирвас
тáранτέλα, η тарантела, италијански народни плес
тараξίας, ο изгредник, изазивач нереди
тарάτσα, η тераса, веранда, раван кров, осунчано место
тáратσώνω, **тáратσωσα**, -ώθηκα, -ωμένος 1. зидати терасу; 2. изравнати, набијати земљу, нивелирати терен, поплочавати
тараχή, η → **ανακάτωμα**, το 1. узнемиреност, узбурканост (мора); 2. неред, метеж; 3. узбуђеност, неспокој
тараχοποιός, -ός, -ό изгредник, бунџија, галамџија
тáραχος, ο → **тараχή**, η (*ѱрил.*)
тараχώδης, -ης, -ες, *їен.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η узнемирен, узбуркан
тарíфа, η → **διατίμηση**, η тарифа
тарίχευση, η 1. усољавање, конзервирање, препарирање; 2. балсамовање
тарихευτής, ο конзерватор, препаратор
тарихευτικός, -ή, -ό конзерваторски, препараторски
тарихεύω, **тарίχευα**, -εύτηκα, -ευμένος конзервирати, препарирати, балсамовати
тарихευμένος, -η, -ο конзервиран, препариран, балсамован
тарσανάς, ο → **арσανάς**, ο, *мн.* -άδες → **ναυπηγείο**, το бродоградилиште
тарσός, ο табан
Тάρταρος, ο тартар, доњи свет, пакао, ад, бездан испод Ада
тартарούγα, η оклоп корњаче
Тартούφος, ο 1. Тартиф, јунак истоимене Молијерове комедије; синоним за лакомог и грамзивога човека; 2. лицемер, фарисеј
тáση, η 1. протезање, испружање; 2. склоност, наклоност, тежња, тенденција, инклинирање; 3. напон (струје), волтажа
τάσι, το 1. пехар, купа; 2. пепељара; 3. (*муз.*) чинеле тасови; 4. тас на ваги

τασχεμπάλ, το (*нейром.*) јело од меса и сец-
каног лука

Τατόι, το Татија (Декелија), стара античка
колонија

τατουάζ, το (*фрanci., нейром.*) → **τατού, το**
тетовирање; тетоважа

ταυ, το (*нейром.*) тав, таф, „т“, деветнаесто
слово грчког алфавита

ταυρομαχία, η корида, борба са биковима

ταυρομάχος, ο тореадор, борац са бикови-
ма

ταύρος, ο 1. бик; 2. Таурус (бик), једно од
сазвежђа северне хемисфере; 3. брдо у
Малој Азији

ταυτάριθμος, -η, -ο истог броја

ταυτίζω, ταύτισα, -ίστηκα, -ισμένος изједна-
чавати, поистовећивати

ταύτιση, η → **ταυτισμός, ο** → **εξομοίωση, η**
изједначавање, поистовећивање

ταυτολογία, η таутологија, понављање ис-
тог појма за речи истог значаја или са
синонимом, нпр.: ● *ερμό είναι ό, τι μας δί-
νει το αίσθημα της θερμότητας.* Топло је
оно што нам даје осећај топлот (топло-
те).

ταυτολογώ, (ε), -λόγησα (углавном у *ὑрез.*
и *имѝф.*) непотребно понављање у пи-
сању или говору

ταυτόσημος, -η, -ο 1. истоветан, истог зна-
чаја; 2. исти, једнак, идентичан

ταυτότητα, η 1. веродостојност, истовет-
ност, идентичност; 2. лична карта, ле-
гитимација

ταυτόχρονος, -η, -ο истовремен, једнове-
мен, синхрон

ταφή, η сахрана, погреб, укоп

ταφικός, -ή, -ό погребни, укопни

ταφόπετρα, η 1. гробна плоча, гробни ка-
мен; 2. (*φιλ.*): човек који чува поверену
тајну, „ћути као гроб“

τάφος, ο гроб, гробница

τάφρος, η канал, шанац, јарак, ров, про-
коп

ταφτάς, ο, μн. -άδες тафт, врста свилене
тканине

τάχα → **τάχατε(ς)** као да, тобоже, кобајаги

ταχεία, η брзи, експрес воз

ταχιά (ὑрил.) 1. рано, врло рано, сутра
ујутро; 2. врло брзо, хитро, „за трен“, у
тренутку

ταχίни, το кора самлевеног сусама

ταχινός, -ή, -ό јутарњи (придев), у зору
(прилог)

ταχινί, η 1. јутро, зора; 2. јутарња свежи-
на, иње

Ταχινός, ο планета Венера (Зорњача, Ве-
черњача, звезда Даница)

ταχινόσουπα, η супа од сусама

ταχογράφος, ο тахограф

ταχταρίζω, -τάρισα, -ίστηκα, -ισμένος љуља-
ти, њихати (бебу), успављивати

ταχτάρισμα, το љуљање, њихање (бебе),
успављивање

ταχτικίη, η → **τακτικίη, η** тактика, начин
поступања

ταχτικός, -ή, -ό → **τακτικός, -ή, -ό, ὑрил. -ά**
1. тактичан, редован, редни; 2. тачан,
благовремен

ταχτοποίηση, η → **τακτοποίηση, η** сређи-
вање, уређивање

ταχτοποιώ → **τακτοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποι-
ήθηκα, -ποιημένος** средити, уредити, до-
терати (довести) у ред

ταχυ- (*нейром.*) префикс „брзо“ у сложени-
цама као брзоног

ταχύ, το јутро, зора; *ὑрил.* у рано јутро, у
зору (зором)

ταχυβολία, η брзометност, брзина паљбе
(оружја)

ταχυβόλο, το митраљез, брзометно оружје

ταχυβόλος, -ος, -ο брзометан

ταχυγραφία, η 1. брзопис; 2. стенографија

ταχυγράφος, ο/η 1. брзописац, који брзо
пише; 2. стенограф

ταχυδαχτυλουργία, η опсенарство, мађио-
ничарство, извођење трикова

ταχυδαχτυλουργικός, -ή, -ό опсенарски,
мађионичарски

ταχυδαχτυλουργός, ο/η опсенар, мађиони-
чар

ταχυδρομείο, το 1. пошта; 2. зграда поште;
3. пошиљка: ~ *Αθηνών* Атинска пошта;
– *Πήρα σήμερα το ταχυδρομείο μου.* Данас
сам примио пошту.

ταχυδρόμηση, η слање, експедиција по-
штанских пошиљака

ταχυδρομικά, τα поштарина

ταχυδρομικός, -ή, -ό поштански: *-ή υπηρε-
σία* поштанска служба (установа)

ταχυδρομικός, ο/η поштански службеник

ταχυδρόμος, ο/η поштар

ταχυδρομώ, -δρόμησα, -ήθηκα, -μένος послати поштом, убацити писмо
 ταχυκαρδία, η тахикардија
 ταχυκίνητος, -η, -ο брз, хитар, окретан
 ταχυμάθεια, η способност брзог схватања (памћења), умност
 ταχύματος, -η, -ο оштроуман, који брзо схвата
 ταχύμετρο, το тахиметар, гониометријски уређај
 τάχυνση, η убрзање, журба
 ταχύνω, τάχυνα журити, убрзавати: ~ το βήμα убрзавати корак
 ταχυπαλμία, η → тахикардија, η
 ταχυπиеστήριο, το брза штампарска преса
 ταχύς, -εία, -ύ брз, убрзан, хитар, окретан
 ταχύτητα, η брзина, хитрина
 ταψί, το тепсија
 τέζα (νεῦром.) истегнут, натегнут, испружен, прострт, опружен: *Εμεινε τέζα*. Умро је. – *Εγινε τέζα στο μεθύσι*. Простро се пијан.
 τεζάρисμα, το пружање, истезање, на-пињање
 τεζарιστός, -ή, -ό 1. испружен, затегнут, напет; 2. прострт, опружен
 τεζάρω, -άρισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. затегнути, напети, разапети; 2. испружити, опружити, простр(е)ти: *Τα τέζαρε*. Умро је. Испружио се (отегнуо се).
 τεθλασμένη, η изломљена, „цикцак“ линија
 τείνω, έτεινα, τάθηκα, τεταμένος 1. затезати, натезати, разапињати, (ис)пружити; 2. тежити, намеравати: *Ετεινα το χέρι μου σ' αυτον*. Пружих му руку. – *Ο καιρός τείνει να βελτιωθει*. Време нагиње да се поправи.
 Τειρεσίας, ο Тиресија, слепи тебански пророк коме је у седмој години Атина одузела вид, зато што ју је видео како се гола купа. Као надокнаду дала му је дар прорицања и разумевања птичјих гласова и чаробни штап који га је сигурно водио. Био је син нимфе Харикле.
 τειχίζω, τείχισα, -ίστηκα, -ισμένος оградити, обарати, утврдити зидом
 τείχιση, η опасивање зидова, утврђивање
 τείχισμα, το зид, бедем
 τειχομαχία, η освајање утврђења, борба око одбрамбених зидова
 τειχομαχώ, (ε), -μάχησα борити се око одбрамбеног зида (утврђење)

τειχοποιία, η зидање, подизање зидина
 τείχος, το, мн. τείχη, та одбрамбени зид, бедем: *Σινικό* ~ Кинески зид
 τεиές, ο, мн. -έδες 1. текија; 2. пушионица опијума, наркоманска јазбина
 τεиμαртός, -ή, -ό вероватан, из којег се може нешто закључити
 τεиμήριο, το 1. закључивање на основу познатог о непознатом, дедукција; 2. доказни предмет, елемент доказивања
 τεиμηριώνω, -ηριώσα, -ύθηκα, -ωμένος закључити на основу доказа
 τεиμηριώση, η закључивање на основу познатог, дедукција
 τέκνο, το 1. дете, чедо (син, кћи); 2. потомак: *τα τέκνα της Ελλάδας* синови Грчке; – *Οι Σπαρτιάτες ήταν τέκνα του Δωριέα*. Спартанци су били потомци Дорана.
 τεиνογονία, η рађање потомства
 τεиνοποίηση, η → τεиνοποιία, η → τεиνογονία, η
 τεиνοποιώ, (ε), -ποίησα рађати децу, потомке
 τέκτονας, ο 1. зидар, тесар, градитељ; 2. слободни зидар, масон
 τεиτονιή, η 1. зидарство; 2. тектоника; 3. масонство
 τεиτονικός, -ή, -ό 1. зидарски; 2. тектонски; 3. масонски: -ά εργαλεία зидарски радови; -ός σεισμός тектонски земљотрес; -ή στοά масонска ложа
 τεиτονισμός, ο 1. масонство, масонерија; 2. слободно зидарство
 τελάλης, ο → ντελάλης, ο весник, гласник, телал
 τεлалиζω, τελάлиσα, -ίστηκα разглашавати, обавештавати, телалити
 τελάλισμα, το → ντελάλισμα, το разглашавање, обавештавање, објављивање, телалање
 τελάρο, το 1. ћерђеф, рам за разапињање платна на којем се везе; 2. перваз, дрвени оквир врата (прозора); 3. гајба, четвртасто дрвено сандуче за пренос воћа
 τελατίни, το (νεῦром.) телећа кожа: *Τον έκανε τελατίни*. Угњавио га је брбљањем (истукао га јако, одрао га).
 τελεία, η тачка, знак интерпункције
 τελειομανής, -ής, -ές перфекциониста
 τελειομανία, η перфекционизам
 τελειοποίηση, η завршавање, довршавање

τελειοποιώ, -ποίησα, -ήθηκα, -ημένος **1.** завршити, довршити; **2.** довести до краја: *Τελειοποιήθηκε στην παθολογία.* Специјализовао је патологију.

τέλειος, -α, -ο *ἕριπ.* -α потпун, комплетан, савршен: -ος κύκλος пун круг

τελειότητα, η **1.** савршенство; **2.** потпуност; **3.** комплетност; **4.** крај: *Το σύμπαν έχει τελειότητα.* Свемир има крај.

τελειόφοιτος, -η, -ο апсолвент

τελείωμα, το → **τελειωμός**, ο

τελειωμός, ο довршавање, довршење, завршавање, свршетак, крај: *Τελειωμό δεν έχει.* Нема краја.

τελειώνω, τέλειωσα → **τελείωσα**, -ώθηκα, -ωμένος **1.** довршити, завршити, окончати, докрајчити; **2.** потрошити, исцрпсти; **3.** умрети, скончати

τελείως → **τέλεια** (*ἕριп.*) савршено; потпуно, апсолутно

τελείωση, η завршавање, довршавање, окончање, крај

τελειωτικός, -ή, -ό, *ἕριп.* -ά коначан, потпун, крајњи, дефинитиван: завршни ударац коначна (дефинитивна) одлука

τελεμές, ο, *μн.* -έδες котур једне врсте белог, меканог сира

телеологија, η → **τελολογία**, η телеологија

телеολογικός, -ή, -ό → **τελολογικός**, -ή, -ό телеолошки

τέλεση, η остварење, извршење, испуњење, реализација

телеσιγραφικός, -ή, -ό ултимативан

телеσίγραφο, το ултиматум, последњи, неопозив захтев

телеσιδικία, η → **телеσίδικο**, το последња непроменљива судска одлука (*res iudicata*), која се не може побити редовним правним лековима

телеσίδικος, -η, -ο, *ἕριп.* -α **1.** пресуђен, досуђен; **2.** коначан, непроменљив

телеσφόρηση, η успех, добар исход, добар резултат

телеσφόρος, -ος, -ο успешан, делотворан, ефектан

телеσφορώ, (ε), -φόρησα успети, повољно довршити

τελετάρχης, ο организатор (водител) свечаности, церемонијал-мајстор

τελετή, η обред, церемонија

τελετουργία, η обред, богослужење, литургија

τελετουργική, η → **λειτουργική**, η

τελετουργικός, -ή, -ό литургијски

τελετουργώ, (ε), -ούρησα обављати литургију, вршити обред

τελευταίος, -αία, -αίο, *ἕριп.* -αία **1.** последњи, крајњи, задњи; **2.** најлошији, најгори

τελευτή, η крај живота, смрт

τελεύω, τέλεψα, -εμένος **1.** завршити, окончати; **2.** исцрпсти; **3.** умрети: *Τελεύω το γράψιμο.* Завршавам писање. – *Τέλειψαν τα λεφτά.* Исцрпле су се (потрошиле) паре. – *Τέλεψε από την αρρώστια.* Умро је од болести.

τέλι, το (*ἕριп.*) танка метална жица, струна

τελικός, -ή, -ό, *ἕριп.* -ά последњи, коначан, дефинитиван: -ός αγώνας последња борба; -ή απόφαση коначна (дефинитивна) одлука

τέλμα, το → **βούρκος**, ο → **βάλτος**, ο блато, каљуга, гљиб

τελματώνω, -μάτωσα, -ώθηκα, -ωμένος **1.** упасти у блато, заглибити се; **2.** заостати, стагнирати

τελμάτωση, η заглибљивање, застој, стагнација

τέλος, το, *μн.* **τέλη**, τα крај, завршетак, свршетак: *τέλος του έτους* крај године; – *μέχρι τέλους* до краја; – *στο τέλος του μηνός* на крају месеца; – *από την αρχή μέχρι το τέλος* од почетка до краја; – *τέλος πάντων* на крају крајева, после свега; – *δημοτικά τέλη καθαριότητας* општински порез за чистоћу; – *Όλα τα πράγματα έχουν ένα τέλος.* Све ствари имају неки крај. (Све има свој крај.) – *Φυλάω το καλύτερο για το τέλος.* Најбоље чувам за крај.

τέλος (*ἕριп.*) на крају, напоследку, најзад: *Τέλος ο θεός ήρθε.* Ујак је најзад дошао.

τέλος πάντων (*ἕριп.*) коначно, дакле

τελούμενα, τα постојеће, оно што постоји

τελώ, (ε), τέλεσα, -έστηκα, (τε)τελεσμένος **1.** чинити, остварити; **2.** бити, налазити се: *τελώ τους γάμους μου* венчати се, Правити свадбу; – *Τελεί προφυλακισμένος.* Налази се у притвору. – *Τελέστηκαν τα εγκαίνια.* Обављено је свечано отварање (освећење).

τελωνειακός, -ή, -ό царински

τελωνείο, το 1. царина (служба); 2. царинарница
τελώνης, ο 1. закупник јавног пореза у старо време; 2. управник царинарнице; 3. отимач, грабљивац, пљачкаш
τελωνίζω, τελώνισα, -ίστηκα, -ισμένος платити царину; оцаринити
τελώνιο, το 1. лукава особа; 2. демон, сатана
τελωνισμός, ο плаћање царине
τελωνοφύλακας, ο царински службеник
τελωνοφυλακή, η царинска служба за наплату царине и откривање и хватање кријумчара
темаχίζω, τεμάχισα, -ίστηκα, -ισμένος сећи на комаде, комадати
τεμάχιο, το комад, парче, део целине
τεμάχισμα, το → **теμαχισμός, ο** сечење, комадање
темаχιστός, -ή, -ό исечен, искомадан: *Το σουβλάκι γίνεται από τεμαχιστό κρέας.* Сувлаки се припрема од исеченог меса.
теменάς, ο метанисање, дубоки поклон; поклон уз померање дланова од прстију ка устима и челу
τέμενος, το, ἱερ. -ους 1. храм, богомоља; 2. џамија: ~ *της Αφροδίτης* Афродитин храм; – *Το πανεπιστήμιο είναι τέμενος της επιστήμης.* Универзитет је храм науке.
τέμνουσα, η (*ἄρι.*) секант, сечица
темпέλης, -α, -ιо ленштина, нерадник, лењивац, дембел
темпелиά, η лењост, беспосличење, дембелисање
темпелиάζω, темпелиаса ленствовати, беспосличити, дембелисати
темпелиасμα, το ленчарење, беспосличење
темпелиκος, -η, -ο лењ, немаран, нехатан, аљкав
темпелόσκυλο, το 1. лењ пас; 2. скотина; 3. ленштина, беспосличар
темпелχανάς, ο, мн. -άδες, ж. **темпелханού, η, мн.** -ούδες нерадник, ленчуга, дангуба, лењивица, нерадница
темпелханειό, το → **темпелханеиό, το** 1. састајалиште (легло) нерадника; 2. скуп ленштина
τέμπερα, η темпера (боја, слика), раствор боја у млеку или јајима
темпераμέντο, το нарав, ћуд, темперамент
темпесίρι, το креда
τέμπλο, το → **εικονοστάσι, το** иконостас

τέμπο, το темпо, ритам
τέναγος, το блато, каљуга, глиб, мочвара
τενεкеδένιος, -ια, -ιο → **ντενεкеδένιος, -ια, -ιο** лимен (од белог лима)
τενεиές, ο, мн. -έδες 1. бели лим, плех; 2. лимена посуда; 3. ништавко, бедник, ништарија: *Αντε χάσου, τενεиέ!* Хајде, губи се, ништаријо!
τενεиетζής, ο, мн. -ήδες лимар
τενεиетζίδιο, το → **ντενεиетζίδιο, το** лимарска радионица
τένις, το (*νεῦром.*) тенис
τένοντας, ο мишићно ткиво
тенόρος, ο тенор
тента, η 1. шатор; 2. сунцобран
тентзерис, ο → **тентзерές, ο, мн.** -έδες бакарни лонац, казанче, бакрач
тенципότης, ο, мн. -όηδες мангун, хулиган, фрајер, „денди-бој“
тенципоти́σμος, ο хулиганство
тенτόξυλο, το штап, мотка, подупирач шатора
тентωма, το затегнутост, напетост, истежање
тенτώνω, тентωσα, -ώθηκα, -ωμένος широм отворити, затегнути, напети, испружити, протезати: *тенτώνω το σκιοιní* затезати уже; – *Тентωσε τα πόδια του.* Испружио је ноге. – *Τι μας тентωσε το παράθυρο;* Шта нам је раскрилило прозор? – *Το πρωί тентώνεται για να ξενυστάξει.* Ујутро се протеже да би се разбудило. – *Του 'πεσε το λαχείο και μας тентώνεται.* Добио је на лутрији па се кочопери (прси) пред нама.
тенτωμένος, -η, -ο → **τσιτωτός, -ή, -ό** → **διάπлатος, -η, -ο** затегнут, напет, испружен, раскриљен
τερακότα, η теракота
τέρας, το, ἱερ. -ατος 1. чудовиште, наказа, монструм; 2. зао човек, чудо
τεράστιος, -ια, -ιο, ἱрил. -α 1. огроман, џиновски; 2. чудовишан, наказан, монструозан
τερατογονία, η рађање наказе
τερατολόγημα, το → **τερατολογία, η** приповедање фантастичних прича, измишљотина, бајословље
τερατολογικός, -ή, -ό измишљен, чудовишан, фантастичан, бајослован
τερατολόγος, -ος, -ο који прича измишљотине, фантаста

τερατολογώ, (ε), -ησα измишљати, фанта-
зирати
 τερατομορφία, η чудовишност, наказност,
 монструозност
 τερατόμορφος, -η, -ο наказан, врло ружан,
 ругобан, грдан
 τερατούργημα, то 1. ружна творевина (сли-
 ка, статуа); 2. рђав поступак
 τερατώδης, -ης, -ες, *ien.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις,
 -η 1. неприродан, чудовишан, наказан;
 2. срамотан, неморалан, скаредан
 терерέμ, то → терирέμ, то (*нейром.*) мело-
 дично певање без речи
 терерίζω, терέρισα певати дрхтавим, трепе-
 равим гласом
 теретίζω, терέτισα певушити, цвркутати
 терέτισμα, то → теретισμός, о тихо певање,
 певушење, цвркутање
 терηδόνα, η 1. црв, дрвоточац; 2. жижак; 3.
 зубна болест, каријес
 терλίχι, то кратка дебела чарапа или па-
 пуча
 τέρμα, то 1. крајња тачка; 2. циљ, одреди-
 ште; 3. крај (смрт); 4. голманска врата,
 гол
 терματίζω, терμάτισα, -ίστηια, -ισμένος; за-
 вршити, окончати, стићи: ~ τη ζωή μου
 извршити самоубиство; – Терμάτισε τη
 σταδιοδρομία του. Завршио је своју ка-
 ријеру. – Терμάτισε πρώτος στο Μαραθώ-
 νιο. Стигао је први на циљ.
 термаτισμός, о завршавање, окончавање
 τερματοφύλακας, о голман, вратар
 τέρμινο, то термин
 терμίτης, о термит
 терорισμός, о тероризам
 терпνός, -ή, -ό, *ирил.* -ά пријатан, угодан,
 забаван
 терпνότητα, η пријатност, угодност, забав-
 ност
 τέρπω, έτερψα (*иас.* обл. само у *ирез.* и
имиф.) обрадовати, задовољити
 терτίχι, то умешност, спретност, „цака“
 тертсέτο, то терцет
 тертσίνα, η терцина
 τέρψη, η 1. пријатност, угодност, задовољс-
 тво; 2. задовољство, радост, весеље
 терψιλαρύγγιος, -α, -ο пријатан, укусан
 Τερψιχόρη, η Терпсихора, муза заштитни-
 ца игре и плеса
 τεσσάρα, η → τετράδα, η четворка, скуп од
 четири исте ствари; οι τεσσάρες када

свака од две бачене коцке покаже „чет-
 ворку“
 τεσσαράκοντα, то → сарάντα, то
 τεσσαρακοστή, η → сараκοστή, η четрдесе-
 тодневни пост пред Пасху, Васкрс
 τεσσαρακοστό, то четрдесетница, четрде-
 сети део
 τεσσαρακοστός, -ή, -ό четрдесети
 τεσσάρι, то 1. четворка; 2. сума од чети-
 ри драхме
 τέσσερα, то број четири и његов знак
 (цифра)
 τέσσερις, τέσσερις, τέσσερα број четири
 зависно од рода именице коју коли-
 чински одређује: τέσσερις άνδρες чети-
 ри мушкарца; – τέσσερις γυναίκες чети-
 ри жене; – τέσσερα παιδιά четири детета;
 – Στις τέσσερις αναχωρώ. Одлазим у че-
 тири; руке и ноге: Περπατάειμε τα τέσσε-
 ρα. Иде на рукама и ногама. Иде „на све
 четири“. – Τα μάτια σου τέσσερα. Отвори
 четворе очи.
 τεσσερισήμισι четири и по (за *м.* и *ж. р.*):
 τεσσερισήμισι αιώνες четири и по века;
 τεσσεράμισι четири и по (за *ср. р.*): τεσ-
 σεράμισι λεπτά четири и по минута
 τεστ, то (*нейром.*) тест
 τεταγμένη, η координата
 τετανικός, -ή, -ό тетанусни
 τετανοπαθής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.*
 -εις, -η оболео од тетануса
 τέτανος, о тетанус
 τεταρταίος, -αία, -αίο који се појављује сва-
 ки четврти дан: τεταρταίος πυρετός пов-
 ратна грозница која се поново јавља
 после четири дана.
 Τετάρτη, η среда: την Τετάρτη у среду
 τεταρτημόριο, то 1. четврти део; 2. (*муз.*)
 четвртинка
 τέταρτο, то 1. четвртина, четврт: τέταρτο
 της ώρας 15 минута, четврт часа 2. чет-
 вртина такта, четвртинка
 τέταρτος, -η, -ο четврти
 τετελεσμένος, -η, -ο (*iram.*) свршени, про-
 шли, потпун: -ος μέλλοντας предбудуће
 време, футур II
 τέτοιος, -α, -ο тај и такав, такав
 τετρα- префикс који означава нешто чет-
 вороструко или пренаглашено, нпр.: τε-
 τραώροφος четвороспратни, τετράξανθος
 потпуно плав

тетраβάγγελο, то четворојеванђеље
тетράγερως, -η, -ο крепак, чио, кочоперан
тетράγλωσσος, -η, -ο 1. четворојезични (лексикон); 2. зналац четири језика
тетраγωνίδιο, то квадратић, мали четвороугао
тетраγωνίζω, -γώνισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. обликовати четвороугао; 2. помножити број самим собом, ставити на квадрат, квадрирати
тетраγωνικός, -ή, -ό четвртаст, четвороугаони, квадратни; -ό μέτρο квадратни метар; -ή ρίζα квадратни корен; -ό μυαλό промућурна глава
тетραγώνισμα, то давање четвртастог облика
тетраγωνισμός, ο дизање на квадрат: ~ του κύκλου квадратура круга; неоствариво, утопија
тетράγωνο, то 1. квадрат, четвороугаоник; 2. квартал, градска четврт
тетράγωνος, -η, -ο 1. четвороугаони, квадратни; 2. чврст, здрав, разуман: -η λογική здрав разум
тетράδα, η четворо, четворица, четворка: κατά τετράδες по четири, у четворо; - επιθετική τετράδα ποδοσφαιριστών нападачка четворка фудбалера
тетраδικός, -ή, -ό 1. четворни, квадратни; 2. бактерија (бацил) четвртастог облика (Кохов бацил)
тетράδιο, то 1. бележница, свеска, нотес; 2. група од четири војника
тетράδιπλος, -η, -ο почетворостручен, учетворостручен
тетράδυμος, -η, -ο једно дете од четворки: τετράδυμα, та четворке
тетраέδρο, то тетраедар
тетράεδρος, -η, -ο четвороседни
тетраετής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή четворогодишњи
тетраετία, η четворогодиште, четворогође
тетраημερία, η 1. четвороднев, период од четири узастопна дана; 2. накнада (дневница) за четвородневни рад
тетраήμερος, -η, -ο четвородневни
тетраκίνητηριος, -α, -ο четворомоторни
тетράκλωνος, -η, -ο упреден од четири нити, четворопредни
тетρακοσαρία, η око четири стотине, четристотиња

тетраκόσ(ι)α, то четири стотине, четирис-то; (φρ.) Τα ἔχει τετρακόσια „Има их 400“ (памети).
тетраκόσ(ι)οι, -ες, -α четири стотине (м., ж. и ср. р.)
тетраκοσιοστός, -ή, -ό четиристоти: τετρακοσιοστό, то четиристотинка
тетραλογία, η тетралогика
тетраμελής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή четворочлан(и): -ής οικογένεια четворочлана породица
тетраμερής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή четвороделни
тетράμετρο, то тетраметар, ритмички облик са четири метричке стопе: ιαμβικό ~ јамбски тетраметар
тетραμηνία, η период од четири месеца
тетράμηνο, то четворомесечје
тетραμηνιαίος, -αία, -αίο → τετράμηνος, -η, -ο
тетράμηνος, -η, -ο четворомесечни
тетράξανθος, -η, -ο врло плав, плавокос
тетράπατος, -η, -ο четвороспратни
тетράπαχος, -η, -ο предебео, врло дебео
тетραπέρατος, -η, -ο 1. врло бистар; 2. лукав, ђаволаст
тетραπλασιάζω, -πλασίασα, -άστηκα, -ασμένος почетворостручити, учетворостручити
тетραπλασίαση, η → τετραπλασιασμός, ο
тетραπλασιασμός, ο почетворостручавање, множење са четири
тетραπλάσιος, -ια, -ιο четворострук, почетворостручен, помножен са четири
тетράπлатος, -η, -ο врло широк, преширок
тетράπλευρο, то многоугао са четири стране, четвороугао
тетράπλευρος, -η, -ο четворостран, вишестран
тетραπλός, -ή, -ό четворострук
тетραποδία, η 1. стих од четири метричке стопе; 2. дужина од четири стопе
тетραποδίζω, -πόδισα 1. ићи четвороношке; 2. ићи лагано, полако (за животињу)
тетράποδο, то 1. четвороножац; 2. скот, скотина (човек)
тетράπραχτος, -η, -ο позоришни комад са четири чина: -η κωμωδία комедија у четири чина

τετράπυλος, -η, -ο са четвора врата или четири капије (утврђени град)
тетрάρχης, ο тетрарх, управник провинције у старом Риму или тетрархије у старој Грчкој: *Ηρώδης, ο τετράρχης της Γαλιλαίας* Ирод, управник (тетрарх) Галилеје
тетрарχία, η 1. код старих Грка: управа, командовање над војном јединицом састављеном од четири чете; 2. цивилна власт тетрарха над четири епархије; 3. у Риму: управа над 1/4 епархије; 4. у Новом завету: политичка управа над једном од провинција Римског царства у доба Диоклецијана
тетрасέλιδος, -η, -ο четворостран
тетрасέπαλος, -η, -ο који има четири чашична листића на цвету
тетрасθενής, -ής, -ές, ἴεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή четворовалентан, који се једини са четири атома другог елемента
тетράστιλος, -η, -ο састављен од четири стуба (ступца)
тетράστιχο, το четворостих
тетράστιχος, -η, -ο четворостихни, четвороредни
тетράστυλος, -η, -ο са четири стуба (колонаде)
тетрасύλλαβος, -η, -ο четворосложен
тетράτομος, -η, -ο четворотомни
тетράτροχος, -η, ο са четири точка
тетράφυλλος, -η, -ο четворолисни: -ο *τριφύλλι* четворолисна детелина; -η *πόρτα* четворокрилна врата
тетраφωνία, η четворогласје, квартет
тетράφωνος, -η, -ο четворогласан
тетράχορδο, το виолина
тетράχορδος, -η, -ο четворожични, четвороструни
тетράχρονος, -η, -ο 1. четворогодишњи; 2. четворотактни (мотор)
тетраχρωμία, η четворобојност, слика са четири боје
тетράχρωμος, -η, -ο четворобојан
тетράψηλος, -η, -ο врло висок, превисок
тетράωρος, -η, -ο четворочасовни, четворосатни
тетραώροφος, -η, -ο четвороспратни
τεύτλο, το цвекла
τευτονικός, -ή, -ό тевтонски
τεύχος, το, мн. τεύχη 1. свежањ, свеска, том; 2. дело штампано у више свезака:

Το λεξικό θα ειδοθει σε τεύχη. Лексикон ће се објављивати по свескама; *διπλό* ~ двоброј (часописа)

τευχότομος, ο свеска од много страница, том (мањи)
τεφαρίκι, το изузетна ствар, ремек-дело
τέφρα, η → **στάχτη, η** пепео
τεφροδοχείο, το 1. урна са пепелом умрлог; 2. пепељара
τεφρός, -ή, -ό сив, пепељаст
тефтери, το тефтер, књига рачуна
τέχνασμα, το превара, подвала, обмана, махинација
τέχνη, η уметност, мајсторство, занат, вештина: *οι Καλές Τέχνες* лепе уметности (музика, вајарство, сликарство, књижевност, поезија, игра, архитектура итд.); – *Είναι καμωμένο με τέχνη*. Направљено је мајсторски. – *Με τέχνη νίκησε τον αντίπαλό του*. Вештином је савладао свог противника.
τεχνητός, -ή, -ό, ἱрил. -ά технички, вештачки: -ή *βροχή* вештачка киша
τεχνική, η техника, мајсторство, метод и вештина рада: *η τεχνική της ζωγραφικής* сликарска техника
τεχνικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά уметнички, технички, мајсторски
τεχνικός, ο техничар
τεχνίτης, ο, ж. τεχνίτρ(ι)α, η 1. занатлија, техничар, мајстор; 2. маестро, мајстор (свог заната)
τεχνοκράτης, ο технократ(а)
τεχνοκρατία, η технократија
τεχνοκρατικός, -ή, -ό технократски
τεχνοκρίτης, ο критичар (књижевни, музички, уметнички)
τεχνοκριτική, η уметничка критика
τεχνοκριτικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά критичарски
τεχνολογία, η технологија
τεχνολογικό, το граматичка правила, део граматике
τεχνολογικός, -ή, -ό технолошки
τεχνολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος 1. говорити о уметности; 2. уредити, систематизовати; 3. анализирати
τεχνοτροπία, η уметнички стил, манир
τεχνουργείο, το атеље, радионица уметника
τεχνούργημα, το уметничка творевина
τεχνουργία, η вештина, мајсторство

τεχνουργικός, -ή, -ό уметнички
 τεχνουργός, ο/η уметник; мајстор, техни-
 чар
 τεχνουργώ, (ε), -ούργησα, -ήθηκα, -ημένος
 радити уметнички, мајсторски, профе-
 сионално
 τέως (ἄριλ.) бивши, прошли, екс, ранији
 τζαβέλα, η средство за чишћење стакла
 Τζαβέλας, ο Цавела, Гавела, име сулиотске
 породице у Епиру
 τζαζ, η (νεῦром.) џез: ~ μπαντ џез оркес-
 тар
 τζαζίστας, ο џез музичар
 τζάκι, το огњиште, кућа, дом; камин
 τζαμαρία, η стакленик, застакљен простор
 τζάμι, το стакло
 τζαμί, το џамија
 τζαμ(ι)τζής, ο, мн. -ήδες стаклар, застакљи-
 вач
 τζαμόпорта, η стаклена врата
 τζάμπα (ἄριл.) бадава, џабе
 τζαμπατζής, ο, мн. -ήδες, ж. τζαμπατζού, η
 бадавација, мукташ, муктаџија
 τζαμπατζήδικος, -η, -ο, ἄριл. -α бесплатан,
 бадавацијски, муктаџијски, мукташки
 τζάμπορι, το међународно удружење из-
 виђача, удружење и покрет скаута
 τζαμιώνω, τζαμιώσα, -ώθηκα, -ωμένος застак-
 лиги
 τζαμιωτός, -ή, -ό стаклен, застакљен
 τζαναμπέτης, ο, ж. -ισσα, η 1. opak, зло-
 бан, пакостан; ценабет; 2. упоран, твр-
 доглав
 τζαναμπλετιά, η 1. неваљалство, подмук-
 лост, пакост; 2. тврдоглавост
 τζанерија, η шљивар, шљивик (жутих шљи-
 ва ценерика)
 τζάνερο, το жута шљива, мирабела, цене-
 рика (плод)
 τζάντζαλο, το дроњак, прња, рита, крпа
 τζάουλ, το џул, јединица за мерење елект-
 ричне енергије
 τζατζики, το цацики, врста предјела од па-
 влаке, краставца и белог лука
 τζελατίνα, η → ζελατίνα, η желатин, желе
 τζέντлеμαν, ο (νεῦром.) џентлмен, госпо-
 дин
 τζερεμές, ο, мн. -έδες 1. неоправдана штета;
 2. одштета; 3. свадљив човек, ленштина,
 грубијан, ценабет
 τζίβα, η биљна струна којом се пуне душе-
 ци и јастуци

τζијери, το → τζијери, το џигерица, јетра
 τζин, το (νεῦром.) џин (жестоко пиће)
 τζип, το (νεῦром.) џип
 τζиритζάντζουла, η 1. кривудање, обртање;
 2. увијање, пренемагање
 τζирос, ο промет робе и новца
 τζитџиас, ο → τζитџи, το зрикавац, цврчак
 τζитџија, η врста дрвета, сирка
 τζитџириόγkος, ο господичић, фићфирић,
 кицош, денди
 τζиφος, ο неуспех, промашај
 τζифра, η 1. потпис, параф; 2. монограм
 τζοβαїри, το накит, украс
 τζοβαїρικά, та златарски производи, на-
 кит, златнина
 τζοгадóρος, ο страствени карташ, коцкар
 τζόγος, ο 1. картање; 2. свака хазардна
 игра
 τζόкеиς, ο → τζόкеи, ο (νεῦром.) џокеј
 τζоунто, το (νεῦром.) џудо
 τζουτζές, ο, мн. -έδες патуљак, кепец, чове-
 чуљак, смешно лице
 τήβεννος, η тога, туника
 τηγανητός, -ή, -ό → τηγανιστός, -ή, -ό пржен
 (на тигању), печен
 τηγάνи, το тигањ, тава
 τηγανιά, η садржај и количина јела на ти-
 гању: Μια τηγανιά πατάτες. Један тигањ
 пржених кромпира.
 τηγανίζω, τηγάνισα, -ίστηκα, -ισμένος пржи-
 ти на тигању
 τηγάνισμα, το пржење на тигању
 τηγανιστός, -ή, -ό → τηγανητός, -ή, -ό
 τηγανίτα, η палачинка
 τηλαισθησία, η видовитост
 τηλεβόας, ο звучник, појачало, гласного-
 ворник, мегафон
 τηλεβόλο, το далекометни топ
 τηλεγραφείο, το телеграф (установа)
 τηλεγράφημα, το телеграм
 τηλεγραφητής, ο телеграфист(а)
 τηλεγραφία, η телеграфија (телеграфи-
 сање)
 τηλεγραφικός, -ή, -ό, ἄριл. -ά телеграфски
 τηλεγραφόξυλο, το телеграфски стуб, бан-
 дера
 τηλέγραφος, ο телеграф (као технички сис-
 тем), телеграф (као уређај, механизам)
 τηλεγραφώ, (ε), -γράφησα, -ήθηκα, -ημένος
 телеграфисати

τηλεθέαμα, το 1. телеοπτική слика, телеоптика; 2. телевизија
тплеθεαματικότητα, η проценат телевизијске гледаности
τηλεθέαση, η → **τηλοψία**, η
τηλεθεατής, ο ж. -άτρια, η телевизијски гледалац
τηλεкиνηματογραφία, η телекинематографија
τηλεкиνησία, η телекинеза
Τηλέμαχος, ο Телемах, син Одисеја и Пенелопе
τηλεμετρία, η телеметрија
τηλεμετριός, -ής, -ό телеметријски
τηλέμετρο, το телеметар, даљиномер
τηλεοπτικός, -ής, -ό, *ἕριλ.* -ά телевизијски, телеоптички
τηλεόραση, η телевизија, телевизор
τηλεπάθεια, η телепатија
τηλεπαθητικός, -ής, -ό телепатски
τηλεπικοινωνία, η телекомуникација
τηλεπικοινωνιακός, -ής, -ό, *ἕριλ.* -ά телекомуникациони, телекомуникацијски
τηλεσκοπικός, -ής, -ό, *ἕριλ.* -ά телескопски
τηλεσκόπιο, το телескоп
τηλεστερεοσκόπιο, το телестереоскоп
τηλέτυπο, το телепринтер
τηλεφωνείο, το телефонска централа
τηλεφώνημα, το телефонирање, телефонски позив
τηλεφωνητής, ο, ж. **τηλεφωνήτρια**, η телефонист(а), телефонисткиња
τηλεφωνία, η телефонија, систем телефонских веза
τηλεφωνικός, -ής, -ό, *ἕριλ.* -ά телефонски; као *ἕριλ.* **τηλεφωνικώς** телефоном
τηλέφωνο, το телефон
τηλεφωνώ, (ε, α), -φώνησα, -ήθηκα телефонирати
τηλεφωτογραφία, η телефотографија
τηλοψία, η → **τηλεθέαση**, η гледање телевизије
τήξη, η → **λιώσιμο**, το топљење, таљење, растапање
τήραγμα, το → **κοίταγμα**, το поглед, гледање, посматрање: *άγριο* ~ дивљи поглед
τηράω, **τήραξα** гледати, посматрати, имати на уму, водити рачуна, пазити: *Τήρα με!* Гледај ме! – *Τήρα μην πέσεις!* Пази да не паднеш!

τήρηση, η конзервација, чување и одржавање старина, одржавање (зграда)
τηρητής, ο чувар, конзерватор
τηρώ, -ησα, -ήθηκα, -ημένος 1. (ο)чувати, одржавати; 2. држати (реч); 3. суздржавати
τι (*зам.*) шта? ~ *να κάνω*; шта да чиним? – колико? *τώρα είναι*; колико је сати? – зашто? *τι γελάς*; зашто се смејеш?
τιάρα, η тијара, папска круна
τίγκα (*ἕριλ.*) до врха пуно, препуњено: *Το βαρέλι είναι γεμάτο τίγκα*. Буре је пуно до врха.
τίγρης, ο, ж. **τίγρη**, η, тигар
τιθασεύω, -θάσεψα, -εύτηκα, -εμένος 1. укротити, припитомити; 2. подредити, савладати: *τιθασεμένο λιοντάρι* припитомљени лав
τιθάρευση, η 1. кроћење, припитомљавање; 2. савлађивање, обуздавање
τις, το (*нейром.*) грч мишића на лицу
τίλιο, το липа, липов цвет
τιμαλφής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ής, *мн.* -είς, -ή скупочен, драгоцен; **τιμαλφή**, та драгоцености, накит, драго камење
τιμαριθμικός, -ής, -ό, *ἕριλ.* -ά просечан, индексни
τιμáριθμος, ο просечна цена животних потреба
τιμáριο, το посед, феуд, тимар, читлук
τιμαριούχος, ο феудалац
τιμαριαωτικός, -ής, -ό феудални: -ό **σύστημα** феудални систем
τιμαριαωτισμός, ο → **φεουδαρχία**, η феудализам
τιμή, η 1. част, поштовање; 2. цена, вредност: *λόγω τιμής* часна реч; *κάνω την* ~ чинити част; ~ *της οικογένειας* част породице; ~ *της κόρης* девојачка част; ~ *της βενζίνης* цена бензина
τίμημα, το вредновање, вредност
τίμιση, η 1. вредновање, оцењивање; 2. одавање почести
τιμητής, ο проценитељ
τιμητικός, -ής, -ό, *ἕριλ.* -ά 1. цењен, поштован; 2. почастан: -ός **τίτλος** почасно звање
τίμιος, -ια, -ιο частан, моралан
τιμιότητα, η 1. часност, савесност; 2. поштење, моралност
τιμοκατάλογος, ο ценовник, каталог цена
τιμοκρατία, η плутократија

τιμοκρατικός, -ή, -ό плутократски
 τιμολόγηση, η утврђивање (фиксирање)
 цене, вредновање
 τιμολόγιο, то ценовник, тарифа, рачун,
 фактура, каталог цена
 τιμολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος
 означити (истакнути) цену
 τιμόνι, то управљач, волан, кормило
 τιμονιά, η управљање, кормиларење,
 крмањење
 τιμονιάρисμα, то управљање, кормила-
 рење
 τιμονιάρω, τιμόνιара управљати, кормила-
 рити, командовати
 τιμονιέρης, о управљач, кормилар, крма-
 нош
 τιμώ, (α), τίμησα, -ήθηκα, -ημένος пошто-
 вати, почаствовати: *Τίμα τον πατέρα σου.* Поштуј оца свог. – *Μας τιμάει με την παρουσία του.* Чини нам част својим присуством.
 τιωρία, η казна
 τιωρός, о/η извршилац казне, кажњава-
 лац, осветник
 τιωρώ, (ε), τιώρησα, -ήθηκα, -ημένος каз-
 нити, кажњавати, осветити
 τίναγμα, то 1. трешење, дрмусање, истре-
 сање, испрашивање; 2. удар, трзај, скок:
 ~ του σεντονιού истресање чаршава; – *Μ' ένα τίναγμα έπιασε την μπάλα.* Ухватио је лопту једним скоком.
 τινάζω, τινάξα, -άχτηκα, -αγμένος трести,
 дрмусати, истресати, бацити, подско-
 чити, тргнути: *Τινάζω το δέντρο να πέσει καρπός.* Тресем дрво да отпадне плод.
 – *Τινάζω το χιόνι από το γιακά.* Отресам снег са оковратника. – *Τίναξε την πέτρα μακριά.* Бацио је камен далеко. – *Τινάχτηκα από φόβο.* Тргох се од страха. – *Τίναξα το πόδι μου.* Подскочих.
 τίποτα → τίποτε 1. ништа, нешто; 2. низа-
 што, нипошто: *Είπες τίποτα;* Јеси ли ка-
 зао нешто? Рече ли нешто? – *Χρειάζεσαι τίποτε λεφτά;* Треба ли ти нешто пара? – *Εχω πυρετό, αλλά δεν είναι τίποτε.* Имам температуру, али није ништа. – *Σαν να μην ήταν τίποτε.* Као да није ништа било. – *Αυτό δεν μου λέει τίποτε.* Ово ми ништа не говори. – *Αυτός δεν είναι για τίποτε.* Овај није низашта; то ~ ситница, мален-
 кост, ништавност; – *●υμώνει με το τίποτε.* Љути се ни због чега; *άλλο* ~ врло мно-

го, исувише; – *Εχεις λεφτά; Άλλο τίποτε!* Имаш ли новца? Исувише!
 τιποτένιος, -ια, -ιο ништаван, безначајан,
 мизеран
 τιράντα, η нараменица, бретела
 τирмпуσον(ι), то (нейром.) вадичеп, отпу-
 шач
 τιτάνας, о титан, цин, гигант, колос; *Τιτά-
 νες, οι* Титани, кћери и синови Урана и
 Геје (Кеј, Океан, Креј, Хиперион, Јапет,
 Крон, Тетија, Теја, Темида, Реја, Мнемо-
 сина, Феба)
 τιτάνειος, -α, -ο → τιτανικός, -ή, -ό
 τιτανικός, -ή, -ό титански
 τιτάνιος, -ια, -ιο → τιτανικός, -ή, -ό
 τιτανομαχία, η титаномахија, борба олимп-
 ских богова (Зевса и његове браће) про-
 тив Титана
 τιτιβίζω, τιτίβισα → τιττυβίζω цвркутати,
 ћеретати
 τιτίβισμα, то цвркутање, ћеретање
 τίτλος, о наслов, назив, титула
 τιτλούχος, -ος, -ο титулар, носилац титуле
 τιτλοφορώ, (ε), -φόρησα, -ήθηκα, -ημένος
 титулирати, титулисати, називати: *Ο Βασίλειος Β', που τιτλοφορείται Βουλ-
 γαροκτόνος.* Краљ Василије други, назив-
 ван Бугароубица – *Τιτλοφόρησε Γαλήνη
 το έργο.* Дело је назвао Тишина.
 τιτουλάριος, о титулар
 τμήμα, то одељење, сектор, секција, сег-
 мент
 τμηματάρχης, о начелник одељења
 τμηματικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά 1. одељењски,
 секторски; 2. фракцијски
 то члан и заменица за именице средњег
 рода: *Δες το, το θέλω.* Гледај то, то хоћу.
 τόαστ, то → πρόποση, η здравица
 τοιχίζω, τοίχισα 1. нагнути се, нагибати се
 (брод); 2. зидати (зид)
 τοιχίο, то 1. зидић, мали зид; 2. део зида
 између прозора (врата и прозора)
 τοίχιση, η ограђивање, обзиђивање
 τοιχογράφημα, то → τοιχογραφία, η зидно
 сликарство, мурал, фреска
 τοιχογράφος, о фрескописац
 τοιχογραφώ, (ε), -γράφησα, -ήθηκα, -ημένος
 сликати на зиду
 τοιχογυρίζω, -γύρισα, -ισμένος обзидати,
 оградити зидом
 τοιχοδομή, η зидање, подизање зида
 τοιχοδόμηση, η → τοιχοδομία, η

τοιχοδομία, η → τοιχοδομή, η
 τοιχοδόμος, ο зидар
 τοιχοδομώ, (ε), -δόμησα, -ήθηκα, -ημένος
 зидати, подизати зид
 τοιχοκόλλημα, το плакатирање, лепљење
 огласа
 τοιχοκόλληση, η → τοιχοκόλλημα, το
 τοιχοκολλώ, (α), -κόλλησα, -ήθηκα, -ημένος
 плакатирати
 τοιχοποιία, η 1. зидање; подизање зида;
 2. дужина подигнутог зида
 τοίχος, ο зид
 τοίχωμα, το 1. зид; 2. подизање, грађење:
κοιλιακά τοιχώματα трбушни зидови
 τόκα! (*ἕριλ.*) Ево руке! Куцнимо се!
 τόκα, η → τόκας, ο копча, тока
 τοκάριθμος, ο каматни износ, каматна сто-
 па
 τοκετός, ο рађање, порођај
 τοкиζω, τόκισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. позај-
 мити новац; 2. лихварити, зеленашити;
 3. дангубити, ленствовати, ленчарити
 τοκισμός, ο позајмљивање уз камату
 τοкиστής, ο 1. зајмодавац, лихвар; 2. нерад-
 ник, ленштина
 τοκογλυφία, η зеленаштво, лихварење
 τοκογλυφικός, -ή, -ό зеленашки, лихвар-
 ски
 τοκολόγιο, το каматна књига
 τοκομερίδιο, το каматни купон, признани-
 ца
 τόκος, ο проценат; камата, интерес; камат-
 на стопа
 τοκοφόρος, -ος, -ο каматни, интересни,
 процентни
 τοκοχρεολύσιο, το отплатна рата, ануитет
 τόλμη, η 1. храброст, смелост, неустраши-
 вост; 2. дрскост, безочност, безобраз-
 лук
 τόλμημα, το јуначко дело, храбар посту-
 пак, смелост
 толμηρός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά храбар, смео, од-
 лучан, јуначан, дрзак
 толμηρότητα, η → τόλμη, η
 толμιώ, (α), τόλμησα, -ήθηκα, -ημένος бити
 храбар, смети, усудити се
 тоμαρένιος, -ια, -ιο кожни, кожнат
 тоμάρι, το 1. кожа; 2. људски живот;
 3. ништавко: *Γλίτωσε το τομάρι του στη μάχη.* Спасао је кожу у битки.
 τομαρισμός, ο саможивост, себичност, чу-
 вање „своје коже“

τομάτα, η → ντομάτα, η
 τομέας, ο 1. секутић (зуб); 2. сектор, под-
 ручје, област, сфера
 τομή, η рез, разрез, пресек: *βαθιά* ~ дубок
 разрез; ~ *κατά μήκος* пресек по дужини;
καισαριική ~ царски рез
 τομίδιο, το свешчица, мали том
 τομογραφία, η радиографија само једног
 унутрашњег органа
 τόμος, ο том, свеска
 τόμποла, η томбола
 τονάζ, το (*νεϊром.*) тонажа (брода)
 τονήριο, το → ροδοδάφνη, η
 τονίζω, τόνισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. нагла-
 сити, акцентовати; 2. подвући; 3. ком-
 поновати
 τονική, η музичка интонација, почетни
 (основни) тон
 τονικός, -ή, -ό 1. акцентни, наглашавајући;
 2. појачавајући, оснажујући: -ά *φάρμακα*
 средства за јачање (*νῆρ.* сируп)
 τονιότητα, η 1. наглашавање, акценто-
 вање; 2. живост, снага
 τονισμός, ο 1. акцентовање; наглаша-
 вање; тоналитет; 2. компоновање: *λάθη*
τονισμού грешке акцентовања; - *Ο Μάντζαρος*
έκανε τον τονισμό στον „Ύμνο“
του Σολωμού. Мандзарос је музички об-
 радио Соломосову „Химну“.
 τοννοσαλάτα, η салата од туњевине
 τόννος, ο туњ (риба)
 τόνος, ο 1. тона; 2. тонажа брода
 τόνος, ο нагласак, тон, интонација
 τονώνω, τόνωσα, -ώθηκα, -ωμένος ојачати,
 оснажити, окрепити; оживети
 τόνωση, η оснажење, окрепљење, јачање;
 ревитализација
 τονωτικός, -ή, -ό оснажујући, окрепљујући,
 освежавајући; ревитализујући
 τονωτικό, το лек за јачање
 τοξαιμία, η → τοξιναιμία, η
 τοξάρι, το 1. гудало; 2. лук
 τόξεμα, το стрела, одапињање стреле
 τοξευτής, ο, ж. -εύτρα, η → εύτρια, η стре-
 лац, стрељачица
 τοξεύω, τόξεψα, -εύτηκα, -ευμένος одапети
 стрелу, ранити стрелом; (*φιν.*) бацати
 стреле, врећати
 τοξικολογία, η токсикологија
 τοξικολογικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά токсико-
 лошки
 τοξικολόγος, ο/η токсиколог

τοξικομανής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή токсичан, наркотичан
 τοξικομανής, ο/η → ναρκομανής, ο/η наркоман, наркоманка
 τοξικομανία, η токсикоманија, наркоманија
 τοξικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά 1. стреличарски; 2. отрован: -ή τέχνη стреличарска вештина; -ές ουσίες токсичне, отровне материје
 τοξικότητα, η токсичност, отровност
 τοξιναιμία, η симптоми тровања
 τοξίνη, η токсин, отровна материја
 τοξиноθεραπεία, η пелцовање, вакцинација
 τοξίνωση, η токсинација, затрованост
 τόξο, το лук, свод, гудало: ~ κύκλου кружни лук; Волταϊκό ~ Волтин лук; Ουράνιο ~ небески свод; ~ γέφυρας лук моста; ~ βιολοντσέλου гудало виолончела
 τοξοβολία, η одапињање стрелице из лука, гађање луком
 τοξοβόλος, ο/η стрелац, стрељачица
 τοξοειδής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή лучног облика, лучни: -ής γέφυρα лучни мост
 τοξότης, ο → τοξοφόρος, ο ратник наоружан луком и стрелом, стрелац
 Τοξότης, ο Стрелац, девето сазвежђе зодијачког круга
 топάζи, то топаз
 топάρχης, ο топарх, старешина области
 τόπι, то 1. лопта; 2. кугла, топовско ђуле; 3. намотана бала тканине; 4. пакет (рис) хартије
 топициσμός, ο завичајност, локалпатриотизам
 топициστής, ο, ж. -ίστρια, η локалпатриот
 топициστικός, -ή, -ό локалистички, завичајни, месни
 топικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά месни, локални: -ή αναισθησία локална анестезија; -ά έθιμα локални (месни) обичаји
 тоπίο, то предео, крај, пејсаж
 топиоγραφία, η сликање предела, пејсажа
 топиоγράφος, ο/η сликар пејсажа, пејсажист(а)
 топоуграфия, η топографија
 топоуγραφικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά топографски
 топоγράφος, ο/η топограф
 τοποθεσία, η место, положај, предео, крак

τοποθέτηση, η 1. смештање, полагање; 2. распоред; 3. улагање
 τοποθετώ, (ε), -θήτησα, -ήθηκα, -ημένος 1. сместити, разместити, поставити; 2. уложити (капитал)
 τοπομαχία, η позициона борба
 τοπομαχικό, το тврђавска, фортификацијска артиљерија
 τοπομαχικός, -ή, -ό позициони, рововски (рат)
 τοπομαχώ, (ε), -μάχησα водити позициону борбу, рововски рат
 τοπομετρία, η топометрија
 τόπος, ο место, крај, простор, земља, тло, терен, предео: εύφορος, άγονος ~ плодан, неплодан предео; πατριός ~ родни крај; κοινός ~ опште место; - δίνω τόπο στην οργή обуздати гнев; - στον τόπο μας у нашем крају, земљи, завичају; - κρασί του τόπου вино са доброг тла; - Παπούτσι από τον τόπο σου, аς είν' και μπλωμένο (παροιμία). Ципеле из свог краја па макар биле и закрпљене. (пословица) - Επιασε τον τόπο. Закрчио је простор. - Κάθε πράμα στον τόπο του. Свака ствар на своје место. - Τον άφησε στον τόπο. Оборио га је на тло. - Εμεινε στον τόπο. Остао је на месту (мртав).
 топотηρητής, ο 1. намесник; 2. прокуратор; 3. комесар
 тоπούζι, το топуз, буздован
 тоπωνυμία, η топонимија (давање назива, месту, крају)
 торβάς, ο торба, врећа: βάζω το κεφάλι στον торβά „ставити главу у торбу“, ризиковати
 τόρευση, η 1. урезивање, жигосање; 2. гравирање, резбарење
 тоρευτής, ο резбар, гравер, дуборезац
 тоρευτική, η граверство, резбарство
 тоρευτικός, -ή, -ό граверски, резбарски, дуборезачки
 тоρευτός, -ή, -ό (из)резбарен, (из)гавиран
 тореύω, τόρευσα, -θηκα, -μένος резбарити, гравирати
 торνάρω, -νάρισα, -ίστηκα, -ισμένος → торνεύω стругати, токарити, обрађивати на стругу
 торνεύω, τόρνεψα, -εύτηκα, -εμένος 1. обрадити, истокарити; 2. дотерати: торνεμένο ύφος (μειψ.) дотеран стил

τόρνος, ο στруг, дребанк, токарска клупа
торπίλα, η → **торπίλη**, η торпедо
торпиλάκατος, η торпедни чамац
торпилиτής, ο ратник на торпедном чамцу
торпилиζω, -πίλισα, -ίστηκα, -ισμένος **1.** торпедовати; **2.** осујетити, спречити
торпилиκό, то торпедњача
торпилиσμός, ο торпедовање
торпилоβλητικός, -ής, -ό торпедног облика, торпедни: -ός σωλήνας торпедна цев
торпилоβόλο, то торпедни чамац
торпилоειδής, -ής, -ές, *ιен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή торпедног облика
торпилоπláно, то торпедни авион
торпилоσωλήνας, ο торпедна цев
τόσος, -η, -ο толики, толика, толико; без- меран, безмерна, безмерно: *Τόσα χρήματα πήρε.* Примиио је толике паре. – *Η βιβλιοθήκη του ήταν τόση.* Његова библиотека је била велика. – *Оσα είπε, τόσα άκουσα.* Колико је рекао, толико сам чуо. – *Εχασε χίλια τόσα πρόβατα.* Изгубио је хиљаду и више оваца. – *Είναι τόσο όμορφη.* Толико је лепа.
тосоúλης, -α, -ι**ο** толико мали, малецки, толицни: *То кουνελάκι είναι тоσοúλικο.* Кунић је толико мали (малецки, толицни).
тосоúтси κ ος, -η, -ο толицки
тост, то (*нейром.*) тост
тоштиέρα, η уређај за печење тоста
тоτέμ, то (*нейром.*) тотем
тотеμисμός, ο тотемизам
τόте(ς) (*ирил.*) **1.** тада, утом тренутку, тог часа; **2.** у том случају, онда: *Σηκώθηκε τότε και είπε.* Тада се диже и рече. – *Αν είναι έτσι, τότε να φύγω.* Ако је тако, онда да одем.
тоуαλέта, η **1.** тоалетни ормарић са огледалом; **2.** купатило са WC-ом; **3.** дотеривање, улепшавање, тоалета; **4.** лепо одевање, „вечерња тоалета“
тоуαλεταρίζομαι, -ίστηκα, -ισμένος дотеривати се, улепшавати се
тоуαλετάρισμα, то дотеривање, лепо облачење
тоúβλο, то **1.** цигла; **2.** глупак, будала
тоуζλούχι, то вунена чарапа, доколеница која прекрива горњи део обуће; камашне, тозлуци

тоуíst, то (*нейром.*) твист, врста модерног плеса из средине шездесетих година 20. века
тоуλάχιστο(ν) барем, бар, у крајњем случају, макар: *Πες μας τουλάχιστο τι είδες.* Кажите нам барем шта си видео.
тоúλι, то тил
тоуλίπα, η тулипан, лала
тоуλούμι, то мех, мешина; кабал: *Βρέχει με το τουλούμι.* Лије као из кабла. – *Τον έκανε τουλούμι στο ξύλο.* Батином је од њега направио мешину.
тоуλουμιάζω, -λούμισα, -ασμένος **1.** ставити у мех, у мешину; **2.** избатинати, претући: *τουλουμιάζω το τυρί* ставити сир у мешину; – *Είναι τουλουμιασμένος στο νοσοκομείο.* У болници је претучен. – *Εφαγα πολύ και τουλούμισα.* Много сам јео и надуо се као мешина.
тоуλούμιασμα, то **1.** стављање у мешину; **2.** батинање: *Απ' το τουλούμιασμα μαύρισε.* Поцрнео је од батина.
тоуλουμοτύρι, то сир стављен у мешину
тоуλούμπα, η **1.** тулумба, врста оријенталног слаткиша; **2.** пумпа, шмрк
тоуλουμπατζής, ο, *мн.* -ήδες **1.** руковалац пумпом (шмрком), ватрогасац; **2.** продавац тулумба
тоуλούπα, η **1.** кудеља; **2.** прамен косе; **3.** грудва (снега)
тоулпáни, то **1.** тил, вео, танка тканина; **2.** марама, вео
тоúμπα, η **1.** узвишица, брежуљак; **2.** салто; **3.** падање, превртање, тумбање; **4.** (*муз., инсџир.*) туба; **5.** **Тоúμπα**, η предграђе Солуна
тоуμπανιάζω, -μπάνιασα, -ασμένος **1.** надути се; **2.** напунити, препунити; **3.** истући, испребијати
тоуμπάνιασμα, то **1.** надувавање, надутост; **2.** тучење, батинање
тоуμπανίζω, -μπάνισα, -ίστηκα, -ισμένος → **тоуμπανιάζω**
тоúμπα ν ο, то → **тúμπα ν ο**, то **1.** (*муз.*) тимпан; **2.** испупченост, надутост; **3.** опште познато, разглашено, „трубљење“
тоуμπáρισμα, то превртање, протурање, тумбање
тоуμπáρω → **тоуμπέρνω**, -μπáρισα → **тоúμπα ρ α**, -ίστηκα, -ισμένος **1.** испревртати, истумбати; **2.** обманути, завести, преварити

τουμπειί, το (νεϊром.) 1. посебан дуван за наргилу; 2. тишина: *κάνω ~ ћутати*
τούνтра, η → **τούνδρα, η** тундра
τούνελ, το (νεϊром.) тунел
τουπέ, το (νεϊром.) → **θράσος, το** → **αναίδεια, η** 1. гордост; 2. дрскост, безочност
туриσμός, ο туризам
туристас, ο, ж. **туристриа, η** турист(а), туристкиња
туристικός, -ή, -ό туристички
τούριεμα, το 1. турчење, потурчивање, исламизација; 2. поробљавање, потчињавање Турцима; 3. велика срџба, бес, махнитост
турија, η 1. припадност турској нацији; 2. мноштво Турака, Турад
туркија, та → **τούρκια, та** турски језик: *Μιλάει τα τούρκια. Γовори турски.*
туркиχός, -ή, -ό → **τούρκιχος, -η, -ο** турски
туриόγυφτος, ο, ж. **туриогуфтисса, η** 1. Циганин муслиманске вероисповести; 2. прљав и бескарактеран човек
туркократија, η владавина Турака, туркократија: *Η τουρκοκρατία στη Σερβία, 1459–1804. Турска владавина у Србији, 1459–1804. – Περίοδος της σιλαβιάς των Ελλήνων στους Τούρκους 1453–1821. Период робовања Грка под Турцима 1453–1821.*
туркократоύμαι, -ήθηκα бити поробљен, подјармљен од Турака
туркокриτικός, ο, ж. **-ιά, η** становник Крита муслиманске вере
туркоμαθής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ак. -ή, мн. -είς, -ή турколог, познавалац турског језика и културе
туркомерίτης, ο, ж. **-ισσα, η** Грк пореклом из грчких крајева који сада припадају Турској
туркопатиέμαι, -ήθηκα, -ημένος бити подјармљен од Турака
туркоπούλα, η 1. Туркиња-девојка, Туркињица; 2. врста грожђа
туриόπουλο, το дете турске народности, Турче
Тούρκος, ο, ж. **Туријала, η** 1. Турчин, Туркиња; 2. сваки мухамеданац; 3. груб, дивљи, бесан, окрутан човек
туркуаζ, το (неϊром.) 1. драги камен, тиркиз; 2. тканина тиркизне боје

туркоφάγος, ο 1. истребитель Турака, туркоубица; 2. надимак грчког борца за слободу Никитараса Стамателопулоса
турκόφιλος, -η, -ο туркофил
туркоφοβία, η туркофобија
турκόφωνος, -η, -ο туркофон
туркоχώρι, το село насељено претежно Турцима: *Τα τουρκοχώρια της Δυτικής Θράκης είναι λίγα.* Турска села у Западној Тракији су малобројна.
τούрла, η 1. брежуљак; 2. гомилица
турлида, η → **турли, το** птица крешталица (најављује кишу)
турλόπαππας, ο 1. трбушаст поп; 2. птица пупавац
турлоу, το (неϊром.) запечено јело од разног поврћа, ђувеч: *турлоу -турлоу* од свега помало, од разних врста
τούрλωμα, το испупчење, мања гомила, гомилица
турλώνω, τούρλωσα, -ώθηκα, -ωμένος надути (се), испупчити се: *Τούρλωσε τις κοπριές στο χωράφι.* На њиви је направио гомилице ђубрива. – *Τουρλώνει την κοιλιά του.* Надима му се стомак.
турλωτός, -ή, -ό → **φουσιωτός, -ή, -ό** → **καμπουρωτός, -ή, -ο** надут, испупчен
турмпάνι, το 1. фина тканина, муслин; 2. турбан
турмпίνα, η турбина
турнέ, η турнеја, обилазак, обилажење, путовање
турси, το туршија
тúrта, η торта
туртоура, η 1. гугутка, грлица; 2. брзометно ватрено оружје
туртуруиάρης, -άρα, -άριο зимогрожљив, грозничав
туртуруίζω, -τούρισα трести се, дрхтати, цвокотати
турτούρισμα, το дрхтање, цвокотање
тúтос, -η, -ο → **ετούτος, -η, -ο** овај, тај
тúфа, η 1. грудва; 2. клупко, туфна; 3. прамен, коврџица, пунђа
туфехи́тра, η → **ντουφεκίтра, η** пушкарница
туфэ́и, το → **ντουфэ́и, το** пушка
туфехи́а, η → **ντουфехи́а, η** 1. пушчана паљба; 2. пушкет, домет зрна
туфехи́ζω, -φέμισα, -ίστηκα, -ισμένος → **ντουфехи́ζω** пушкарање, чарка

τουφέκισμα, το → **τουφεκισμός, ο** пуцање, гађање, стрељање
τουφεκόβεργα, η → **ντουφεκόβεργα, η** шип-ка за чишћење пушчане цеви
τουφεξής, ο, → **ντουφεξής, ο** *мн.* -ήδες 1. пушкар, оружар; 2. стрелац, војник на оружан пушком
τουφωτός, -ή, -ό који на капи има ки-ћанку
τόφος, ο гипс, седра, туф
τράβαλα, та → **ντράβαλα, та** (*ишл.*) бриге, перипетије, проблеми
τραβέρσα, η траверза, греда, пружни праг
τράβηγμα, το 1. вучење, вуча; 2. натезање; 3. извлачење, црпљење (воде); 4. умножавање, извлачење копија; 5. издавање вредносних папира
τραβηξιά, η 1. вучење; 2. тежиња, привлачење
τραβηχτική, η меница, вредносно писмо
τραβηχτικός, -ή, -ό привлачан, очаравajuћи
τραβηχτό, το запрежно уже (каиш)
τραβηχτός, -ή, -ό, ирил. -ά вучен, напет, натегнут
τραβώ, (α), τράβηξα, -ήχτηκα, -ηγμένος 1. вући, •двући; 2. извући; 3. ударити, ошамарити, опалити; 4. пити, попити; 5. привлачити; 6. претрпети; 7. упутити се, путовати; 8. трајати, отегнути: *τραβώ το σπαθί* извући (потегнути) мач; – *τραβώ νερό απ' το πηγάδι* извлачити воду из бунара; – *τραβώ την καρδιά* вући (преместити) столицу; – *Με τραβάνε τώρα στα δικαστήρια.* Сада ме вуку по судовима. – *Του τράβηξε ένα χαστούκι.* Ударио му је шамар. – *Του τράβηξαν δυο πιστολιές.* Опалише на њега два (пути из) пиштоља. – *Το σφουγγάρι τράβηξε το νερό όλο.* Сунђер је повукао (упио) сву воду. – *Τραβάει πολύ το ούζο.* Много пије узо. – *Τον τραβάει αυτή η γυναίκα.* Привлачи га ова жена. – *Τραβάει η καρδιά μου μια βαρκάδα.* Вуче ме срце на једну вожњу барком. – *Τράβηξα λεφτά απ' την Τράπεζα.* Повукао сам новац из банке. – *Τράβηξε το παιδί σου από τέτοιες παρέες.* Извуци (удаљи) дете из таквог друштва. – *Τι τράβηξα δε λέγεται.* Шта сам претрпео, није за причу. – *Η Ευρώπη τραβά τα καλά καπνά.* Европа тражи (купује) добар дуван. – *Τράβηξα δυο χιλιάδες αντί-*

τυπα. Извукао сам две хиљаде копија. – *Τραβάμε για τις Σέρρες.* Идемо (пу-тујемо) за Серес. – *Δεν τραβάει το τζάκι.* Оџак (димњак) не вуче (нема „цуг“). – *Αυτή η δίμη τράβηξε πολύ.* Ово се суђење отегло (дуго траје, развукло се). – *Πολύ τραβιέται φέτος η ντομάτα.* Ове се године много тражи парадајз.

τραγάνα, η каменито, неплодно земљиште
τραγανίζω, -γάνισα 1. пуцкетати, прскати; 2. грицкати
τραγάνισμα, το грицкање, рскање
τραγανός, -ή, -ό → **τραγανιστός, -ή, -ό** хр-скав
τραγελαφικός, -ή, -ό невероватан, необи-чан, чудноват, неприродан
τραγέλαφος, ο 1. митско биће са телом јар-ца и срне; 2. необично, чудно створење
τραγήςσιος, -ια, -ιο јарећи: -ο *κρέας* јареће месо, јаретина
τραγί, το → **τραϊ, το** јарац, јаренце, јарчић
τραγιασιά, η капа, качкет
τραγικοκωμικός, -ή, -ό трагикомичан
τραγικός, -ή, -ό трагичан
τραγικός, ο трагичар, трагедиограф
τραγικότητα, η трагичност, драмати-чност
τραγίλα, η → **βαρβατίλα, η** козји задах, воњ јарца, „прчевина“
τραγογένιης, ο који има брадицу као јарац; (*ирон.*) поп
τραγόμορφος, -η, -ο налик на јарца
τραγοπόδαρος, -η, -ο 1. козоноги (сатир, ђаво); 2. који доноси несрећу, баксузан
τράγος, ο 1. јарац; 2. (*ирон.*) поп; 3. ушна ресица
τραγούδι, το песма; *χριστουγεννιάτικο* ~ ко-леда
τραγούδισμα, το певање
τραγουδιστής, ο, ж. -ίστρια, η певач, пева-чица
τραγουδιστικός, -ή, -ό, ирил. -ά певачки
τραγουδιστός, -ή, -ό складан, хармоничан, мелодиозан
τραγουδώ, (α), -γούδησα, -ήθηκα, -ισμένος певати
τραγωδία, η трагедија, драма, несрећа
τραγωδός, ο/η 1. трагедиограф, драмски писац; 2. глумац у трагедијама

траї, то → траγί, то
 траινάρισμα, то → трενάρισμα, то
 траινάρω → тренάρω
 траίνο, то → трéно, то воз
 траи, то (нейром.) трема, страх
 трáка, η 1. жицкање, „гребање“, иско-
 ришћавање; 2. судар
 траикаδόρος, о, ж. → -ισσα, η готован, гото-
 ванка, муктација
 трахάρисμα, то 1. сударање, хаварија;
 2. сукобљавање, свађа; 3. изненадни
 сусрет
 трахάρω → траиέρνω, трáкара → трахари-
 σα, -ίστηα, -ισμένος 1. сударати се; 2.
 свађати се, сукобити се; 3. сусрести се
 изненада
 трахатρούα, η → страхαστρούα, η пе-
 тарда: οι τραхатρούαες неостварене
 претње, празна обећања
 траиέρνω → трахάρω
 трáко, то → трáκος, о 1. судар; 2. сукоб,
 свађа, препирка
 траикосαριά, η тристотињак, око три сто-
 тине: καριά траикосαριά μαθητές око
 триста ученика
 траиόσοι, -ες, -α → триаиόσοι, -ιες, -ια
 трахтёр, то (нейром.) трактор
 тралала узвик задовољства, радости, раз-
 драганости
 трамβαγέρης, о, ж. -ισσα, η трамвајџија,
 трамвајџијка (возач или кондуктер)
 трамουντάνα, η северни ветар, северац,
 трамунтана: Φυσάει трамουντάνα. Дува
 трамунтана.
 трáмπα, η → антаλλαγή, η трампа, разме-
 на: Να κáνουμε трáмπα та πρόβατα με то
 μοσχάρι. Да трампимо овце за теле.
 трампάλα, η љуљашка, њихало, греда за
 љуљање, клацкалица
 трамπαλίζομαι, -ίστηα љуљати се, њихати
 се на греди
 трампολίно, то трамболина
 трампуκάρисμα, то 1. опасно љуљање
 (брода); 2. подмићивање, корумпирање
 трампуκάρω, -κάρисα, -ίστηα, -ισμένος
 1. опасно се љуљати (нагињати); 2. под-
 митити, корумпирати
 трампуκικός, -ή, -ό поткупљив, под-
 митљив, склон корупцији
 трампуκισμός, о 1. потплаћивање, под-
 мићивање, корумпирање; 2. грубост,
 хулиганство

трампоúkος, о 1. трамбуко, врста кубанс-
 ке цигаре; 2. подмићивање, потплаћи-
 вање, корумпирање; 3. хулиган, плаће-
 ник, подстрекач
 трáνεμα, то нарастање, стасање
 траνεύω, трáνεψα нарасти, порасти, ста-
 сати
 транζίστορ, то (еніл.) транзистор
 трáнζιτο, то (иџиал.) транзит
 транός, -ή, -ό 1. велики, висок, одрастао;
 2. значајан; 3. чувен: τρανός γιατρός чу-
 вени лекар; – Εχουμε τρανά δείγματα της
 αξίας του. Имамо очигледне примере
 његове вредности.
 трáνταγμα, то потресање, дрмусање, труц-
 кање
 транτάζω, трáνταξα, -άχτηα, -αγμένος
 1. потресати, дрмати, вибрирати;
 2. оборити, обалити; 3. уздрмати, уда-
 рити јако
 трантахτός, -ή, -ό, џрил. -ά потресен, уз-
 дрман
 трапеζα, η 1. сто; 2. банка: Εθνική Τράπε-
 ζα της Ελλάδας Народна банка Грчке;
 3. једно од сазвежђа јужне хемисфере;
 4. преговарачки сто
 траπεζάαи, то сточић
 траπεζαρία, η трпезарија
 траπεζάρχης, о трпезар(ац), шеф трпеза-
 рије
 трапéζи, то 1. сто, астал; 2. постављено јело;
 3. ручак: Μου έκαναν το τραπέζи. Припре-
 мили су ми ручак (угостили ме).
 траπεζиέρης, о, ж. -ζиéra, η сервир, сервир-
 ка, трпезар(ац)
 траπεζиικός, -ή, -ό банковни, банкарски
 траπεζиικός, о банкарски службеник
 трапéζио, то трапез
 траπεζίτης, о 1. директор (власник) банке,
 банкар; 2. улагач у банку, деоничар; 3.
 зуб кутњак
 траπεζитικός, -ή, -ό банковни
 траπεζογραμμάτιо, то банкнота
 траπεζοειδής, -ής, -ές, џен. -оус, ак. -ή, мн.
 -είς, -ή трапезаст, који има облик тра-
 пеза
 траπεζοκόμος, о/η → траπεζиέρης, о
 траπεζομάντηλο, то мушема, столњак,
 столни прекривач

τραπεζομάχαιρο, το нож (стони)
 траπέζωμα, το служење, послуживање, угошћавање
 траπεζώνω, -πέζωσα, -ώθηκα, -ωμένος служити, послуживати, нудити јелом
 τράπουλα, η шпил карата
 траπουλόχαρτο, το играћа карта
 τράστ, το (нейром.) труст
 τράта, η 1. алов, рибарска мрежа; 2. врста женског кола
 траатаμέντο, то → тратάρисμα, то наздрављање, нуђење, чашћавање, гошћење
 тратάρης, ο, мн. -ήδες рибар, власник бродића
 тратάρω → траτέρνω, тратάρисα → тратара, -ίστηκα, -ισμένος нудити, частити, чашћавати, угошћавати
 тра́то, то → тра́τος, ο 1. простор, размак, растојање; 2. трајање, време, рок; 3. залет, замах
 траυλίζω, траύλισα муцати, замуцкивати
 траύλισμα, то → траυλισμός, ο муцање, замуцкивање
 траυλός, -ή, -ό муцав, тепав
 траυλός, ο муцавац, замуцкивало
 траυλότητα, η муцање, замуцкивање
 траύμα, то рана, повреда, озледа
 τραυματίας, ο рањеник: ~ πολέμου војни инвалид
 τραυματίζω, -μάτισα, -ίστικα, -ισμένος рани-ти, повредити, оледити
 τραυματικός, -ή, -ό рањенички
 τραυματιοφορέας, ο/η преносилац рањеника, војник-болничар, санитетлија
 τραυματισμός, ο рањавање, повређивање, (по)злеђивање
 τραυματολογία, η трауматологија
 τραυματολογικός, -ή, -ό трауматолошки
 τραυματολόγος, ο/η трауматолог
 τραχανάς, ο, мн. -άδες каша укуваног брашна или гриза у млеку, осушена на сунцу
 трахе́ια, η душник, трахеја
 траχειακός, -ή, -ό душнички: -ή αιμορραγία крварење из душника
 трахеΐτιδα, η запаљење душника
 траχειοβρογχίτιδα, η запаљење душника и бронхија
 трахιλία, η оковратник, крагна
 трахιλικός, -ή, -ό вратни, потиљачни

τράχηλος, ο 1. врат, потиљак; 2. ~ της μήτρας грлић материце
 τράχυνση, η 1. отврдњавање, очвршћивање; 2. дражење, надраживање; подбадање, изазивање
 τραχύνω, τράχυνα, -ύνθηκα 1. отврднути, огрубети; 2. дражити, изазивати
 τραχύς, -ιά, -ύ, ἕριπ. -ιά огрубео, стврднут, храпав, наборан
 τραχύτητα, η огрубелост, набораност, храпавост
 τραχύφωνος, -η, -ο који има промукао, груб храпав глас
 τράχωμα, το 1. трахома; 2. руба, невестинска спрема, мираз
 τραχωματικός, -ή, -ό трахомски
 τρεις, οι (м. и ж.р.) τρία, та три, троје
 τρεισήμισι → τριάμισι три и по, три и једна половина
 трекли́ζω → трикли́ζω
 трéκλισμα, то → τρικλίσμα, то
 трéла, η 1. лудост, лудовање, глупост, безумље; 2. страст, манија; 3. бучност; (φιλ.) лепо, дивно (нџр. „Ова ти хаљина лудо стоји.“)
 трeла́диχο, то → трeлоκομeίo, то
 трeлаΐνω, трéлана, -άθηκα, -αμένος (из) лудети, учинити лудим: Με трéλανε ο πονόδοντος. Излудела ме је зубобоља; -ομαι (по)лудети: Τρελαίνομαι για τη μουσική. Лудим (луд сам) за музиком.
 трeлаμάρα, η лудост, безумност, будалаштина, непромишљеност: Είναι τρελαμάρα να κολυμπάς με πυρετό. Лудост је да пливаш под температуром.
 трeлоκομeίo, то 1. лудница; 2. умоболан, суманута личност
 трeлός, -ή, -ό, ἕριп. -ά 1. луд, ненормалан, умоболан, безуман; 2. неразуман, непромишљен; 3. ловац, лауфер, фигура у шаху
 трeлoύτσικοc, -η, -ο луцкаст
 трeμαμένoс, -η, -ο уздрхтао, устрептао, треперав: με τρεμαμένα χέρια са дрхтaвим рукама
 трeмeντίνα, η смола црногоричног дрвета
 трeмoλάμπω (само у љрез. и имџф.) светлукати
 трéмoлo, то трeмoлo
 трeмoсβήνω, трeмoсβησa 1. гасити се трeпeрeћи; 2. (φιλ.) умирати

треμόσβηστος, -η, -ο који се гаси треперећи
 треμούλα, η 1. дрхтање, треперење, дрхтавица, жежење; 2. страх, бојазан
 тремουλιάζω, -μούλιασα → -μούλιαξα, -ασμένος 1. дрхтати, треперити; 2. жмиркати, светлукати
 тремουλιάρης, -iάρα, -iάριο 1. дрхтав, страшљив, најежен; 2. преплашен; 3. паничан: *Είναι тремουλιiάρα όταν βλέπει ποντικό*. Сва се најежи када види миша.
 треμούλιασμα, то треперење, подрхтавање, жежење
 тремουλιασμένος, -η, -ο уздрхтан, устрептан
 тремουλιαστός, -ή, -ό → тремουλιαχτός, -ή, -ό, *ἕριπ.* -ά треперећи, треперав, дрхтећи, дрхтав
 тремοφέγγισμα, то треперава светлост, треперење, жмиркање: ~ *των άστρων* треперење звезда
 тремοφέγγω, тремοφεξά треперети, светлукати, жмиркати
 трέμω (само у *ἕрез.* и *имῖφ.*) дрхтати, треперити, трести се, најежити се: *Τρέμω όταν συλλογίζομαι το θάνατο*. Дрхтим када помислим на смрт. – *Τρέμει για την υγεία του*. Дрхти (плаши се) за своје здравље.
 тренáρισμα, то 1. кашњење, закашњење; 2. одгањање, продужавање рока
 тренáρω, трéнара → тренáρισα, (за)каснити, одложити, продужити рок
 трéно, то железница, воз; *κατευθείαν* ~ директан воз
 трéξιμο, то 1. трчање, журба, бежање; 2. ток, течење, протицање
 трéξιματα, та жива активност, упорно настојање, форсирање, напрезање
 трéπω, éтρεψα, τράπηκα скренути, променити, мењати се, трансформисати се
 трéφω, éθρεψα, τράφηκα, θρεμμένος 1. хранити, неговати; 2. издржавати, старати се, отхранити; зарастати, сазрети: *Τρέφει το μωρό της τώρα*. Сада храни своје дете. – *Τρέφω τον πατέρα μου*. Издржавам свога оца (старам се). – *Τρέφει μου-στάκι*. Негује бркове. – *Εθρεψε η πληγή*. Зарасла је (зацелила се) рана. – *Τα μίλα éθρεψαν*. Јабукe су сазреле; θρεμμένος, -η, -ο дебео, угојен, ухрањен

трeχάλα, η трчање, (*ἕριп.*) трчећи: *Να γυρίσεις трeχάλα*. Да се вратиш трчећи (брзо).
 трeχαλιτό, то трчање, бежање
 трeχιό, то → трeχάλα, η
 трeχάματα, та 1. трчкарање; 2. напор, настојање; 3. ужурбаност, узнемиреност, ускомешаност
 трeχάμενος, -η, -ο → трeχούμενος, -η, -ο
 трeχαντήρι, то једрилица
 трeχάτος, -η, -ο, *ἕριп.* -α журан, ужурбан, трчећи
 трeχούμενος, -η, -ο текући: -ο νερό текућа вода; -ος λογαριασμός текући рачун
 трéχω, éтρεξα → éδραμα 1. трчати, журити; 2. потећи, протицати; 3. дешавати се, догађати се: *στην трéχουσα τιμή* по текућој цени; – *τα трéχοντα* догађаји, збивања; – *Το ρολόι μου трéχει*. Мој сат жури. – *Το αίμα éтρεξε ποτάμι*. Крв је текла као река. – *Αυτό το βαρέλι трéχει*. Ово буре цури. – *Ο καιρός трéχει*. Време тече. – *Τι трéχει*; Шта се дешава?
 τρία, то три, троје, тројка
 τριάδα, η 1. тројство, Свето тројство; 2. утроје, троје, по троје: *Να βαδίζετε σε τριάδες*. Да идете по троје (утроје, по тројица). – *Αγία Τριάδα, η* Света тројица
 τριαδικότητα, η тројичност
 τρίαйна, η трoзубац, (*мишол.*) оружје бога Посејдона
 τριακονταετία, η тридесетогодишњица
 тр(ι)ακoсарiά, η тристотињак, око три стотине
 тр(ι)ακόс(ι)οι, -(ι)ες, -(ι)α триста, три стотине (нпр. триста Спартанаца са Леонидом на челу)
 τριακοσιοστός, -ή, -ό тристоти
 τριακοσιοστό, то тристотинка, један тристоти део
 τριακοστός, -ή, -ό тридесети
 τριακοστό, то тридесетина, један тридесети део
 τριάμισι → τρεισήμισι
 τριανδρία, η → τριαντρία, η
 τριάντα, то тридесет; број тридесет и његов знак „30“
 τριαντάρης, ο, ж. -άρα, η тридесетогодишњак, тридесетогодишњакиња
 τριαντάρι, то тридесетица
 τριανταριά, η тридесетак, око тридесет

τριανταρίζω, -ντάρισα бити близу или напунити 30 година

τριανταφυλλένιος, -ια, -ιο 1. сачињен од ружа; 2. ружичаст, румен: *σταυρός -ιος* крст од ружа; -ια *χείλη* румене усне

τριανταφυλλής, -ιά, -ί ружичаст, румен

трантаφυλλιά, η ружа (стабло)

τριαντάφυλλο, то ружа (цвет)

τριανταφυλλόλαδο, то ружино уље

τριανταφυλλόnero, то ружина водица

τριантаφυλλόξιδο, то сирће замирисано ружиним латицама

τριантаφυλλότοπος, ο узгајалиште ружа, ружичњак

τριαντρία, η триумвират

триάρα, η 1. количина од три јединице; 2. дисциплинска казна у војсци: тродневни затвор; 3. врста дечје игре;

триάρес, οι две бачене коцке од којих свака показује тројку

триάρι, то три јединице, бројка три, три драхме; трособни стан, три исте карте, трилинг: ~ *καρό* три карте боје „каро“; – *Με ένα τριάρι αγοράζεις μία καραμέλα*. За три драхме можеш купити једну карамелу. – *Νοίκιασα ένα τριάρι*. Изнајмио сам један трособни стан.

τριαρχία, η триумвират

τρίαρχος, ο триумвир

τρίαστερος, -η, -ο који има три звезде

τριοτοιμικός, -ή, -ό троатомски, хемијска честица од три атома

τριβέας, ο 1. лежиште осовине; 2. уређај за дробљење, за мрвљење, дробилица

τριβέλι, то (*λαϊν.*) 1. бургија, сврдло, бушилица, длето за трипанацију; 2. досадан, непријатан човек, гњаватор

τριβελίζω, τριβέλισα, -ίστηκα, -ισμένος бургијати, бушити, трипанирати, гњавити, досађивати

τριβέλισμα, то бушење, бургијање, сврдлање, трипанација, гњављење, досађивање

τριβή, η трљање, трење

τριβόλι, то 1. чичак, коров, љуљ; 2. живахно, немирно дете

τριβολίζω, -βόλισα, -ίστηκα, -ισμένος уклањати коров са њиве, орати по трећи пут

τριβόλισμα, то чишћење корова, треће орање

τρίβολος, ο 1. чичак, кукољ, коров, драча; 2. млатилица за одвајање житног зрна од класа и плеве; 3. метални шилци, шилци или бодљикава жица као препрека испред борбеног положаја

τρίβραχυσ, ο метричка стопа од три кратка слога

τρίβω, έτριψα, τρίφτηκα, τριμμένος → τετριμμένος трти, трљати; миловати: *тетримμένα λόγια*, τα отрцане, конвенционалне фразе; – *Τρίβω το γόνατο με το χέρι*. Трљам колено руком. – *Τρίβω (αποσπώ) το καλαμπόκι*. Круним кукуруз. – *Τρίβει τα τζάμια*. Чисти (пере) стакла. – *Τρίβω πιπέρι*. Мељем (уситњавам) бибер. – *Τρίβει το σακάκι του στους αγκώνες*. Цепа (хаба) сако на лактовима. – *Την είχε στην αγκαλιά του και την έτριβε*. Држао ју је у загрљају и миловао. – *Τρίφτηκε πολύ στη δουλειά του*. Стекао је искуство у свом послу.

τριγαμία, η 1. женидба по трећи пут; 2. троженство, тригамија

τριγάμος, -η, -ο онај који се женио три пута; онај који је истовремено ожењен са три жене: *Τον έκλεισαν στη φυλακή, γιατί είναι τριγάμος*. Стрпаше га у затвор због тригамије.

τριγενής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή који има три рода и три наставка (*нџр.* придев)

τρίγλυφος, η → **τρίγλυφο**, то украсни део дорског храма изнад архитрава, са рељефним ликовима из животињског света

τρίγλυφος, -η, -ο који има три извајане или изрезбарене фигуре

τρίγλωσσος, -η, -ο 1. тројезични; 2. који зна (говори) три језика

τριγμός, ο шкрипа, шкрипање, шкргут, шкргутање: *τριγμός των δοντιών* шкргут, шкргутање зубима

τριγυρίζω → **τριγυρνών**, -γύρισα, -ισμένος шетати, кружити, обилазити, обигравати, тумарати, шврљати, окружити, лутати

τριγύρισμα, то шетање, кружење, тумарање, обигравање, лутање, шврљање

τριγυρίστρα, η 1. беспослена жена која лута по комшилуку, брбљуша, опајдара, сокачара; 2. запаљење заноктица

τριγύρω (*ὑριλ.*) → ολόγυρα → γύρω-γύρω
око, около, уоколо

τριγωνίζω, -γώνισα, -ίστηκα, -ισμένος саставити, сложити, уобличити у виду троугла

τριγωνικός, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά троугли, троугласт

τριγωνισμός, о триангулација, троуглост, троугаоност

τρίγωνο, то 1. троугао; 2. угломер; 3. триангл (*муз. инсџр.* из групе ударалџки)

τριγωνομετρία, η тригонометрија

τριγωνομετριός, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά тригонометријски

τρίγωνος, -η, -ο троугаони

τρίδιπλος, -η, -ο → триπλάσιος, -ια, -ιο трос-трук, троструки

τρίδυμος, -η, -ο једно дете од тројки

τριεδρος, -η, -ο тростран

τριετηρίδα, η → триετία, η трогодишњица:
η τριετηρίδα της εκλογικής νίκης трогодишњица изборне победе

τριετής, -ής, -ές, *ἱен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή трогодишњи: -ής πόλεμος трогодишњи рат; -ές αγорάκι трогодишњи дечачић; -ές πανηγύρι трогодишњи вашар (који се одржава сваке треће године)

τριετία, η трогодиште

τριζοκόπημα, то непрекидно подрхтавање или цвокотање

τριζοκοπώ, (α), -κόπησα непрекидно дрхтати, цвокотати

τριζόνι, то врста инсекта, цврчак, попац

τρίζω, έτριζα пуцкетати, прскати, шкрипати, шкргутати – τρίζει τα δόντια шкргуће зубима

τριμερία, η → триήμερο, то време од три дана

τριήμερος, -η, -ο 1. тродневни, који траје три дана; 2. који је настао или рођен пре три дана; 3. који се појављује или дешава сваки трећи дан

τριηραρχία, η у старој Атини: дужност богатог грађанина који је опремао тријаре

τριήραρχος, ο заповедник тријаре

τριήρης, ο тријера, старински грчки брод са три реда весала, тровесларка

τρίηχο, то терцина, троглас

τρικ, то (*франц., неџром.*) трик, опсена, варка, мајсторија

τριχαλιώτικος, -η, -ο трикалски

τριαντό, το → τρίκοχο, το тророги шешир или капа

τρικάταρτος, -η, -ο који има три катарке (три јарбола)

τριέρι, το → τριήριο, το свећњак са три крака, трикерије

τριέφαλος, -η, -ο троглав

τρικινητήριο, το авион са три мотора, тромоторац

τρικινητήριος, -ια, -ιο тромоторни

τρικλίζω → τρεκλίζω, τρίκλισα тетурати, посртати

τρίκλισμα, το → τρέκλισμα, το тетурање, посртање, заплитање у ходу

τριλοποδιά, η подметање ноге, саплитање, злонамерно спречавање

τρίκλωνος, -η, -ο који има три гране, три нити и сл.

τριό, το (*франц., неџром.*) трико

τριολόρε (*франц., неџром.*) тробојност

τρίκορφος, -η, -ο који има три врха

τρικούβερτος, -η, -ο 1. који има три палубе (за брод); 2. значајан, велики: *καράβι -ο* брод са три палубе; – *υλέντι -ο* велика забава

τρίκοχος, -η, -ο троугли

τρικράνι, το виљушка са три крака, трозуб, виле: *Με το τρικράνι μάζεψε το άχυρο.* Сакупио је сламу вилама.

τρίκροτο, το стари ратни брод са три реда топова са сваке стране трупа

τρίκροτος, -η, -ο (брод) са три реда весала, тријера

τρίκυκλο, το трицикл

τρικυμία, η 1. бура, олуја, велика узбурканост; 2. тешкоћа, мука, недаћа; 3. душевни немир, „узбурканост“ мисли и осећања

τρικυμίζω, -κύμισα, -ισμένος бити немиран, узбуркан (море, осећања)

τρικύμισμα, το узбурканост, велика невоља, страдање

τρικυμιώδης, -ης, -ες, *ἱен.* -οус, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η буран, узбуркан; метежан; пустолован, авантуристички

τρίλεπτος, -η, -ο троминутни

τρίλια, η 1. цвркутање; 2. музички облик

τριλογία, η трилогија

τριμελής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή трочлани: -ής επιτροπή трочлана комисија; **τριμελής**, то судско веће од три члана

τριμερής, -ής, -ές, ἱен. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή троделни, тространи: -ές σύμφωνο тространа сагласност

трήμερο, то тродневни пост од чистог понедељка до вечерњих часова у среду;

трήμερα, та тродневни помен, врста цвета, циклама

трήμερος, -η, -ο → **τριήμερος**, -η, -ο

триметρος, -η, -ο триметарски, тростопни;

триметро, то стих од три метричке стопе

τριμηνία, η 1. тромесечје; 2. накнада за тромесечни рад, тромесечна плата: *Εδωσα προκαταβολή μια τριμηνία*. Дао сам аконтацију за три месеца.

тримηνο, то → **τριμηνία**, η

тримηνος, -η, -ο тромесечни: -η άδεια тромесечни одмор

тримια, то мрва, мрвица: *κάνω* ~ мрвити

τριμιένος, -η, -ο 1. уситњен, издробљен; 2. изношен, отрцан

трίξιμο, то шкрипа(ње)

триό, то (*uī̄al.*) 1. (муз.) трио; 2. тројка (у картама): ~ *κούπα* три „херца“; 3. тријада

триолέτο, то терцина, троглас

триπάτος, -η, -ο троспратни

τριπίθαμος, -η, -ο дугачак или висок као три разручја (раширене руке)

триπλασιάζω, -πλασίασα, -άστηα, -ασμένος утростручити, увећати три пута: *Αν τριπλασιάσεις το 3, θα έχεις 9*. Ако три увећаш три пута, имаћеш девет.

триπλασίασμα, то → **τριπλασιασμός**, ο повећање три пута, утростручење, потростручење

τριπλάσιος, -ια, -ιο, ἱрил. -ια утростручен

τρίπλευρο, то троугао

τρίπλευρος, -η, -ο тростран

τριπλός, -ή, -ό, ἱрил. -ά трострук

τριπλότυπο, то књига, блок-потврда са три обрасца под истим бројем

τριπλότυπος, -η, -ο штампан у три примерка, у триплекату, триплекатни

τρίποδας, ο → **τρίποδο**, то

τριποδίζω, -λόδισα галопирати, јурити

τριπόδι, то → **τριποδισμός**, ο галоп, галопирање

τρίποδο, то → **τρίποδας**, ο треножац, нога-ре

τρίποδος, -η, -ο треножни

τριπολιτ(ι)ώτικος, -η, -ο триполитански

τρίπραχτος, -η, -ο → **τρίπραχτος**, -η, -ο који има три чина

τριπρόσωπος, -η, -ο 1. који има три лица; 2. који представља три лица

τρίπτυχο, то црквена троделна слика, триптих

τρίπτυχος, -η, -ο 1. пресавијен или преклопљен три пута; 2. са три дипломе, тродипломац

τρισάγιος, -ια, -ιο свети, пресвети; **τρισάγιο**, то: *Αγιος ο Θεός, άγιος ισχυρός, άγιος αθάνατος, ελέησον ημάς* химна, молитва Светој тројици: „Свети Боже, Свети моћни, Свети бесмртни, помилуј нас!“

τρισάθλιος, -ια, -ιο несрећан, јадан, бедан, мизеран

трисαλί! → **трисαλίμονο!** Јао нама! Несреће ли наше!

τρισάξιος, -ια, -ιο веома угледан, цењен, значајан, скупоцен, изразит

τρίσβαθος, -η, -ο, ἱрил. -α без дна, бездан, врло дубок

трисδιάστατος, -η, -ο тродимензионалан

трисέγγονος, -η, -ο праунук, праунука

трисέλιδος, -η, -ο тростран, са три стране

трисένδοξος, -η, -ο врло славан, преславан

трисευγενικός, -η, -ο врло љубазан, уљудан, благородан, васпитан

трисεύγενο, -η, -ο → **трисευγενικός**, -ή, -ό

трисευτυχισμένος, -η, -ο пресрећан, врло срећан

трискаτάρατος, -η, -ο три пута проклет, паклен

трискаτάρατος, ο 1. ђаво, сотона; 2. зао човек

трисκόταδο, то тама, јака помрчина

трисκότεινος, -η, -ο мрачан, таман, непрозиран

трисμακάριστος, -η, -ο пресрећан, врло срећан, радостан

трисμέγιστος, -η, -ο огроман, врло велики

τρίστηλος, -η, -ο тростубачан: -ο *λεξιμό* тростубачни речник

τρίστιχο, то песмица од три стиха, тростих

τρίστιχος, -η, -ο са три стиха

τρίστρατο, то раскрсница, раскршће

τρίστυλος, -η, -ο са три реда стубова
τρισύλλαβος, -η, -ο тросложен, тросложни
трисυπόστατος, -η, -ο (рел.) троипостасни, тролични, троличносни, *nūr*. Бог
τρισχίλιοι, -ιες, -ια три хиљаде
τρισχilioστός, -ής, -ό трихиљадити: *Τρισχilioστό έτος π.Χ.* трихиљадита година пре Христа
τριταναχοπή, η жалба трећег лица, оштећеног пресудом неком другом лицу
τριτάξιος, -ια, -ιο троразредни
τριτεγγύηση, η гаранција трећег лица за обавезе по меници
τριτεγγυητής, ο, ж. -ήτρια, η треће лице као менични гарант, жирант
трίτη, η 1. куб, трећи степен; 2. (муз.) терца; 3. **Τρίτη**, η уторак, дан у недељи
τριτημόριο, το трећина, трећи део
трίτο, το → **τριτημόριο**, το
τριτοβάθμιος, -ια, -ιο трећестепени
τριτογενής, -ής, -ές, *īен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή терцијарни (период)
τριτοετής, -ής, -ές, *īен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή који завршава трећу годину: *-ής φοιτητής* студент треће године
трιτόκλιτος, -η, -ο променљив по трећој деклинацији
трίτομος, -η, -ο тротомни
τριτοπρόσωπος, -η, -ο (*īрам.*) који је у трећем лицу
трίτος, -η, -ο трећи
трιτότοκος, -η, -ο трећерођени: *-ος γιος* трећи син по рођењу
трίτροχο, το → **трίκυκλο**, το троколица, трицикл
трίτροχος, -η, -ο који има три точка
Τρίτωνας, ο Тритон, бог таласа, син Посејдона и Амфитрите; својом трубом (шкољком) подиже или утишава таласе
τριτώνω, τρίτωσα догодити се, поновити (се) по трећи пут
τριφασικός, -ής, -ό трофазни
трίφτης, ο 1. турпија; 2. ренде; 3. масер, трљач
τριφτός, -ής, -ό истрљан, измасиран
τριφύλλι, το тројка; тролисна детелина
Τριφύλλι, το Трифили, назив атинског клуба и спортског друштва „Панатинаикос“ који, као свој симбол, има тролисну детелину

τρίφυλλος, -η, -ο 1. тролисни (цвет); 2. трокрилни (ормар)
триφωνία, η трогласје, трио
τρίφωνος, -η, -ο трогласан
τρίφωτο, το лустер са три расветна места
τρίφωτος, -η, -ο 1. тробојни; 2. са три светлосна извора
τρίχα, η длака, коса, грива, чекиња, струна, влакно: *Η τρίχα του κεφαλιού του είναι πυκνή.* Коса на његовој глави је густа. – *Η τρίχα της αλεπούς είναι μαλακή.* Длака лисице је мекана. – *Δεν έχει ούτε μια άσπρη τρίχα.* Нема ниједну белу влас (у коси). – *Παρά τρίχα να πέσω.* За длаку (замало, умало) да паднем. – *Όσα είπες είναι τρίχες.* Све што си рекао је бесмислица.
τρίχας, ο ништавко, ништарија
триχία, η 1. дебело уже, конопац; 2. нит од длаке за шивење коже
триχίασι, η раст трепавица (према оку)
τρίχινος, -η, -ο длакав, рутав, руњав
триχοειδής, -ής, -ές, *īен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή 1. длакаст; 2. капиларни
триχομονάδα, η једноћелијски паразит телесних шупљина који проузрокује тровање, трихомонас
триχομυκητίαση, η гљивично обољење косе, микоза
триχόπτωσι, η опадање косе
трίχορδο, το музички инструмент са три струне
трίχορδος, -η, -ο трожични, троструни, са три струне
триχοτόμιση, η трихотомија, дељење на три иста дела
триχοτομία, η → **триχοτόμιση**, η
триχοφάγος, ο дерматопатија, опадање длака, првенствено бркова и браде
триχοφυΐα, η обрастање маљама, маљавост
τρίχρονα, τα трећа годишњица
τρίχρονος, -η, -ο 1. трогодишњи; 2. тротактни, са три музичка ритма
триχρωμία, η тробојност (тробојна икона – жуто, црвено, плаво)
τρίχρωμος, -η, -ο тробојан: *Πολλές σημαίες είναι τρίχρωμες.* Многе заставе су тробојне.
τρίχωμα, το длакавост, маљавост, косматост

τριχωτός, -ή, -ό длакав, космат, рутав, маљав
 триψήφιος, -ια, -ιο троцифрен
 τρίψιμο, то дробљење, мрвљење, уситњавање, туцање, трљање, масирање
 τριωδία, η трио, терцет
 Τριώδι(ο), то 1. Триод, црквена књига; 2. три покладне недеље пред ускршњи пост; 3. канон од три песме, трипеснец
 τριώνυμο, то трином
 τριώνυμος, -η, -ο троимен
 τρίωρος, -η, -ο трочасовни, тросатни;
 τρίωρο, то три сата
 τριώροφος, -η, -ο троспратни
 τροβαδούρος, ο трубадур
 τρόικα, η тројка, руско возило, саонице које вуку три коња (запрега)
 τροκάνα, η → τροκάνι, то 1. чегртаљка, клепетало, клепка; 2. прапорац, звончић
 τρόλει, то тролејбус
 τρολές, ο трола
 τρόμαγμα, то страх, престашеност
 τρομάζω, τρόμαξα, -αγμένος 1. преплашити, запрепастити, запањити, ужаснути; 2. намучити (се): Τρόμαξα να σε αναγνωρίσω. Намучих се да те препознам. (Једва сам те препознао.)
 τρομάρα, η → τρόμιος, ο страх, запрепашћење, пренераженост
 τρομαχτικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά застрашујући, ужасавајући, запрепашћујући
 τρομερός, -ή, -ό, ἱрил. -ά 1. страшан, ужасан; 2. необичан, невероватан, способан: -ή πυρκαγιά страшан пожар; -ός άνθρωπος веома способан човек
 τρομοκράτης, ο, ж. -ισσα, η терорист(а), терористкиња
 τρομοκράτηση, η терор, терорисање, тероризам
 τρομοκρατία, η тромократија, владавина насиљем, тероризам
 Τρομοκρατία, η Терор, назив за период септ. 1793 – јули 1794. у току Француске револуције, познат као Владавина Терора
 τρομοκρατικός, -ή, -ό терористички, застрашивачки, насилнички
 τρομοκρατώ, (ε), -κράτησα, -ήθηκα, -ημένος терорисати, застрашивати
 τρόμιος, ο 1. страх, ужас; 2. дрхтање, страховање

τρόμπα, η 1. пумпа, шмрк; прскалица (за воће); 2. труба: ~ μαρίνα (τηλεβόας, ο) мегафон, акустички уређај за појачање гласа
 τρομπάρισμα, та поливање пумпом, шмрком; прскање (воћа)
 τρομπάρω, -άρισα, -ίστηκα пумпати, црпсти
 τρομπέτα, η труба
 τρομπетίστας, ο, ж. -τρια, η трубач
 τρομπόνι, то (муз.) дувачки музички инструмент, тромбон
 τρομπонίστας, ο тромбонист(а)
 τρόπαιο, то трофеј; тријумф, победа
 τροπαιούχος, -ος, -ο трофејни, носилац трофеја, победник
 τροπαιοφόρος, -α, -ο победоносни; победник, носилац трофеја
 τροπάρι(ο), то (цркв.) тропар; (φιι.) стално понављање
 τροπή, η 1. промена, мењање; 2. тропски ветрови за време сунчевог зимског солстиција
 τρόπιδα, η → καρίνα, η 1. кобилица брода, кил; 2. грудна кост птица
 τροπικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά 1. тропски; 2. начински, прилог за начин
 τροπισμός, ο тропизам
 τροπολογία, η промена речи, преформулација
 τροποποίηση, η, ἱен. -ης → -εως ситна исправка, дотеривање (реченице, законске одредбе)
 τροποποιώ, (ε), -ποίησα, -ήθηκα, -ημένος променити, изменити, модификовати
 τρόπος, ο 1. начин, метод; 2. понашање, држање; 3. вештина, способност; 4. склад; тон; 5. својина, посед
 τροπόσφαιρα, η тропосфера, ваздушни омотач Земље до висине од 11 км
 τροπώνω, τρόπωσα, -ώθηκα, -ωμένος наместити весло на клин чамца; наместити уже на чекрк
 τροπωτήρα, η прстен од ужета или коже којим се весло закачиње за клин на чамцу
 τροτουάρ, то → πεζοδρόμιο, то тротоар
 τροτσκισμός, ο троцкизам
 τροτσκιστής, ο троцкист(а)

Тρότσι, **ο** Лав Троцки (1879–1940)
τρούλος, **ο** купола, кубе
τρουλωτός, **-ή, -ό**, *ὑрил.* **-ά** куполаст, у облику куполе (кубета), покривен куполом (кубетом)
τρούφα, **η** 1. врста поврћа, гомољика; 2. посланица лоптастог облика
трофанτός, **-ή, -ό** 1. рано сазрео (воће), преурањен, ран; 2. добро ухрањен, пуначак, буцмаст
τροφεία, **τα** 1. накнада за исхрану; 2. накнада дојиљи; 3. издаци за исхрану
τροφή, **η** јело, храна
τροφικός, **-ή, -ό** пробавни, јеловни
τροφήμα, **τα** намирнице, храна, прехранбени производи
τρόφιμος, **ο/η** питомац, васпитаник, храник
τροφοδοσία, **η** 1. набављање, снабдевање (храном); 2. добављање; 3. испорука
τροφοδότης, **ο** 1. набављач намирница, добављач; 2. хранилица за пчеле
τροφοδότηση, **η** снабдевање, храница: ~ *των λόχων* снабдевање чете храном; ~ *ατμομηχανής* „храница“ машине (горивом); – *τροφοδότηση του εργοστασίου με δάνεια* кредитирање фабрике ради бржег развоја
τροφοδοτικός, **-ή, -ό** 1. прехранбени; 2. потпорни, помажући
τροφοδοτώ, **(ε), -δότησα, -ήθηκα, -ημένος** 1. хранити, издржавати; 2. (п)одржавати, одржавати: *Τροφοδοτώ τη φωτιά με ξύλα*. Одржавам ватру дрвима. – *Ο τύπος τροφοδοτεί καθημερινά την κοινή γνώμη με ειδήσεις*. Штампa свакодневно обавештава (храни) јавно менење вестима.
τροφός, **η** дојкиња, дојиља, дадиља
τροχάδην (*ὑрил.*) трком, трчећи; брзо, хитро
Тροχαία, **η** назив за саобраћајну полицију
τροχαϊκός, **-ή, -ό**, *ὑрил.* **-ά** трохејски: **-ό μέτρο** трохејски метар
τροχαίος, **-αία, -αίο** саобраћајни, друмско-саобраћајни: **-ο δυστύχημα** несрећа на друму
τροχαίος, **ο** 1. трохејски, спеван у трохејском метру; 2. саобраћајац
τροχαλία, **η** чекрк, витло; ваљак
τρόχαλο, **το** шљунак, облутак
τρόχαλος, **ο** гомила шљунка
τροχασμός, **ο** кас, касање

τροχάω → **τροχίζω**

τροχείο, **το** → **τροχιστήριο**, **το**

τροχήλατος, **-η, -ο** точкаст, који се креће на точковима: **-ο ατμόπλοιο** брод са точковима (лопаташ)

τροχιά, **η** 1. траг точкова, коловоз; 2. железничка шина; 3. траг, путања; 4. кружна путања небеског тела, орбита; 5. путања пројектила

τροχίζω, **τρόχισα, -ίστηκα, -ισμένος** 1. брусити, оштрити; стругати; 2. вежбати, тренирати

τροχίλος, **ο** 1. чекрк, витло, ваљак; 2. колибри (птичица); 3. елеменат јонског стуба

τροχιοδειχτικό, **το** светлећи метак

τροχιοδρομικός, **-ή, -ό** трамвајски

τροχιοδρομικός, **ο** трамвајџија

τροχιόδρομος, **ο** трамвај

τροχίσκος, **ο** 1. точкић; 2. таблета

τρόχισμα, **το** оштрење, брушење, изоштравање: *Η αριθμητική είναι τρόχισμα του νου*. Аритметика је изоштравање ума.

τροχιστήρι, **το** тоцило; турпија, брус

τροχιστήριο, **το** брусионича

τροχιστής, **ο** брусач, оштрач

τροχιστικά, **τα** накнада, трошкови брушења (оштрења)

τροχονόμος, **ο** саобраћајац

τροχοπέδη, **η** кочница, бремза

τροχοπέδηση, **η, ἱεν.** **-ης** → **εως** кочење, заустављање

τροχοπεδητής, **ο** кочничар

τροχοπέδιλο, **το** тротинет

τροχοπεδώ, **(ε), -πέδησα**, кочити, заустављати, бремзати

τροχός, **ο** 1. точак; 2. диск

τροχόσπιτο, **το** кућица на точковима, кампинг приколица

τροχοφόρο, **το** возило на точковима

τροχοφόρος, **-α, -ο** точкаш

τρύγημα, **το** берба, брање, сакупљање, убирање: ~ *των σταφυλιών* берба грозња; – *Στην πρέφα κέρδισε πολλά (έκανε τρύγημα)*. На картама је много зарадио (згрнуо је).

τρύγηση, **η, ἱεν.** **-ης** → **-εως** брање, берба

τρουγητής, **ο, ж.** **-ήτρια**, **η** берач, берачица

Τруγητής, **ο** берач, народни назив за септембар, као месец бербе

τρουγητός, **ο** брање, скупљање, берба

τρυγία, η 1. талог (вински); 2. зубни каменац
 τρυγικός, -ή, -ό наталожен
 τρυγόνα, η → τурτούра, η 1. голубица, грлица; 2. ласкање жени
 τρυγόνι, то гугутка, грлица
 τρυγονοκράχτης, ο → еρωδιός, ο птица мочварица, чапља
 τρύγος, ο берба, време бербe (грожђа)
 τρυγώ, (α), τρύγησα, -ήθηκα, -μένος 1. брати, убирати плодове; 2. искоришћавати: *Τρυγάει τ' αμπέλι.* Бере виноград (грожђе). – *Τους τρυγάει ο γιος τους.* Син их искоришћава.
 τρυκ, то → τρικ, то
 τρύπα, η 1. рупа, јазбина; 2. ђумез: *Νοίμιασε μια τρύπα και πουλάει σπόρια.* Изнајмио је (закупио) један ђумез и продаје семенке.
 τρυπάνι, то → τρύπανο, то бургија, сврдло
 τρυπανίζω, τρυπάνισα, -ίστηκα, -ισμένος бургијати, сврдлати, бушити
 τρυπάνιση, η → τρυπάνισμα, то бургијање, сврдлање, бушење
 τρυπανισμός, ο трепанација; краниотомија
 τρυπάω → τρυτώ
 τρύπημα, то бушење, рупичање, убадање: ~ *απ' αγκάθι* убод трна; – *Εκανε τρύπημα στ' αυτιά για να περάσει σκουλαρίκια.* Пробушила је уши да би ставила наушнице (минђуше).
 τρυπητή, η кашика са рупама за сервирање макарона и сл.
 τρυπητήρι, то шило, пробојац
 τρυπητό, то цедиљка, цедило
 τρυπητός, -ή, -ό пробушен, избургијан, просврдлан
 τρύπιος, -ια, -ιο шупаљ, пробушен, рупичаст; подеран: -ια *τσέπη* шупаљ цеп
 τρυπ(ι)οχέρης, ο, ж. -α, η расипник
 τρυпоγάζи, то врста игле за ручни рад
 τρυποκάρυδο, то 1. сеница; 2. страшљивац, плашљивко
 τρυποφράχτης, ο врста птице, царић
 τρυπώ, (α), τρύπησα, -ήθηκα, -ημένος бушити, пробијати, пробости; дефлорисати
 τρύπωμα, то 1. сакривање, завлачење у рупу; 2. проширивање крупним бодовима, фирцање, хефтање

τρυπώνω, τρύπωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. сакривати се, увлачити се у рупу; 2. прошити, прошивати
 τρυφεράδα, η → τρυφερότητα, η
 τρυφερίτσα, η само у изразу: *βγήκε στην τρυφερίτσα* „почео да се удвара, да се забавља“ (за мушкарца) и „почела да флертује, да се проституише“ (за жену)
 τρυφερόκαρδος, -η, -ο осећајан, осетљив, нежан
 τρυφερός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -α благ, нежан, мио, осетљив, мек(ан), витак
 τρυφερότητα, η благод, нежност, осетљивост, осећајност; (*φιιλ.*) τρυφερότητες, οι удварање, љубавни ужици
 τρυφή, η 1. наслада, похота, уживање; 2. провод, нерад, дембелисање
 τρυφηλός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά 1. благ, нежан, осећајан; сладострасан; 2. похотљив, настран
 τρυρηλότητα, η → τρυρή, η
 Τρύρωνας, ο → Τρύρων, ο Трифун
 τρωαδικός, -ή, -ό тројански: *μάχες* -ές тројански ратови
 τρωαδίτικος, -η, -ο тројански
 τρώγλη, η 1. пећина; 2. рупа, ђумез: *Ο καημένος μένει σε μια τρώγλη.* Јадник живи у једном ђумезу.
 τρωγλοδύτης, ο, ж. -ισσα, η 1. који станује у пећини, пећинар; 2. који живи у ђумезу, рупи; 3. врста птице, царић
 τρωγλοδυτικός, -ή, -ό пећински: ~ *πολιτισμός* пећинска цивилизација
 τρωγοπίνω → τρώω → πίνω јести и пити, забављати се, проводити се уз јело и пиће
 τρώγω → τρώω, έφαγα, φάγωθηκα, φάγωμένος 1. јести, хранити се; 2. истрошити, потрошити; 3. „појести“ неко зло: затвор, батине: *τρώω ξύλο* добити батине, „појести“ батине; – *Δεν τρώει μαρινάρια.* Не једе гљиве. – *Ανήμερα Μεγάλη Παρασκευή τρώ(γ)ει.* Мрси на Велики петак. – *Φάγωθηκε το παντελόνι σου.* Излизале су ти се панталоне. – *Το χτίσιμο του σπιτιού τρώει πολλά λεφτά.* Зидање куће поједе много новца (пара) – *Την τρώει η ζήλια.* Једе је (прождире) љубомора. – *Εφαγε δυο μήνες φυλακή.* Добио је (зарадио) два месеца затвора. – *Τον έφαγε στο τρέξιμο.* Прешао га је (победио) у трчању. – *Πίσω, και σ' έφαγα.* На-

зад, убићу те. – *Μ' έφαγε να πάμε στο ућπεδο.* Досадио ми је да идемо на игралиште. *Με τρώει το πόδι μου.* Сврби ме нога. *Χωρίς αλάτι δεν τρώγεται.* Не може се јести без соли. – *Τρώγεται να με πάρει μαζί του.* Наваљује да ме узме (поведе) са собом. – *Τρώγονται μεταξύ τους.* Свађају се између себе.

тρωικός, -ή, -ό тројански; **тρωικά, та** време тројанских ратова

тρωитικός, -ή, -ό глодарски; **тρωитικά, та** глодари

τρώση, η повређивање, рањавање

тρωτό, то недостатак; мана, погрешка

тρωτός, -ή, -ό рањив, слаб, немоћан: *Το πεζικό είναι τρωτό από την αεροπορία.* Пешадија је рањива (немоћна) пред авијацијом.

тρωτότητα, η 1. рањивост, слабост; 2. повреда

τρώω → τρώω

тсάγαλο, то плод бадема (несазрео)

тсаγανός, ο 1. морски паук, краба; 2. чунак на машини за шивење, шпулче; 3. воља за радом, орност, елан

тсаγιέρα, η → **тсаγερό, то** чајник

тсаγикаράдио, то обућарска радионица, обућарница

тсаγикаρης, ο обућар, ципелар

тсаγикарио, то → **тсаγикаράдио, то**

Тсаγикародευτέρα, η 1. нерадни дан обућара, понедељак: *Σήμερα δε δουλεύω, έχω Τσαγикародευτέρα.* Данас не радим, нерадни је понедељак. 2. нерад због лењости

тсаγикароссούβλι, то → **тсаγикаρόσουβλο, то** обућарско шило

тсаγικάτο, то овца са црним репом и црним задњим ногама

тсάγικρα, η једноцевка, кратка једноцевна ловачка пушка

тсаγικруниά, η → **тсаγικруниά, η** гребане, огреботина; чешање

тсаγικруниζω → **тсуγικруниζω, -κρούνισα, -ίστηκα, -ισμένος** гребати; чешати

тсάι, то (рус.) чај, теј

тсаїри, то (иур.) чаир, ливада, пашњак

тсаи, то (нейром.) тренутак; у прави час, на време

тсаиáli, то (иур.) 1. шакал, чагаљ, којот; 2. енергичан, способан, продоран човек;

Θα та катаφέρει ο Κώστας, είναι τσαиáli. Коста ће то успети, он је „шакал“.

тсаикаλόλυκος, ο → **λυκοтсáиало, то** врста шакала добијена укрштањем вука и женке шакала

тсаиíдиa, та падање, сурвавање, стрмоглављивање

тсаиíζω, тсáииса, -ίστηκα, -ισμένος 1. разбити, здробити, згњечити, уситнити; 2. истрошити, изнурити; **-ομαι** ударити се, повредити се; жртвовати се

тсаиíρης, ο (иур.) плавојко, плавушан

тсаиíриκος, -η, -ο плавоок

тсáиисη, η 1. бора, набор (на тканини), 2. брид, општра испеглана ивица

тсáиисμα, то 1. разбијање, ломљење; 2. цепање; 3. набирање, гужвање; 4. попуштање, слабљење: ~ των ξύλων цепање дрва; ~ του παντελονιού изгужваност панталона; – *Με το тсáиисμα του αέρα θα φύγουμε.* Кренућемо кад се ветар стиша (попусти).

тсаиíσματα, та 1. пренемагање, кокете-рија, лакрдијање; 2. церење, кривељење; 3. умиљавање

тсаиистός, -ή, -ό ударен, згњечен, разбијен, пресавијен: -ές ελιές изгњечене маслине; -ό ραβασάκι пресавијено (љубавно) писмо

тсаиíαи, то (иур.) кресиво, упаљач

тсаиíαиíопетра, η → **стурнáри, то** камен(чић) за кресање

тсáино, то ивер, цепка

тсаиπίνης, -α, -ιηο → **тсаχπίνης, -α, -ιηο**

тсáиωμα, то → **тсаиωμός, ο** хватање, хапшење; свађа, кавга, препирка: *Το тсáиωμα του κλέφτη έγινε απ' τους διαβάτες.* Лопова су ухватили сами путници. – ● **ло тсаиíωματα είναι μεταξύ τους.** Између њих је стално нека препирка.

Тсáиωνας, ο, ж. Тсáиόνισσα, η Цаконац, Цаконка, становници једног предела у Аркадији

тсаиíωνиκος, -η, -ο цаконски

тсаиíωνω, тсáиωσα, -ώθηκα, -ωμένος ухватити у замку, шчепати, зграбити; **-ομαι** ухватити се; препирати се, свађати се

тсаиωτός, -ή, -ό ухваћен, зграбљен; затворен, ухапшен

тсаλαβούτας, ο непажљивко, немарљивко, прљавко

τσαλαβούτσημα, то 1. гацкање, шљапкање (по блату); 2. лупање
τσαλαβουτώ, (α), -βούτσησα шљапкати, угазити у блато; бити непажљив, неуредан
τσαλάκωμα, то набор, „фалта“; набирање, борање
τσαλακώνω, -λάκωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. наборати, намрешкати; 2. (из)гужвати; 3. понизити, обезвредити, деградирати; 4. оговарати, пањкати
τσαλαπάτσημα, то гажење; вређање, понижавање
τσαλαπατώ, (α), -πάτσησα, -ήθηκα, -ημένος 1. газити, гњечити, утабати (стазу, тло); 2. вређати, понижавати, срамотити
τσαλαπετεινός, о врста птице, пупавац
τσαλί, то (*ӣур.*) → **φρύγανο**, то сува гранчица, сасушен грм; дрвце за потпалу, луч
τσαλιμάκι, то гранчица, дрвце за потпаљивање
τσαλίμι, то (*ӣур.*) → **ακκισμός**, о њихање, таласање; кицошење, парадирање (нпр. у колу)
τσήμι, то (*ӣур.*) чам(овина), бор, борово дрво, боровина
τσήμιος, -η, -ο албански, шиптарски, арнаутски
τσήμπα (*ӣрил.*) → **τζάμπα**
τσαμπατζής, о → **τζαμπατζής**, о
τσαμπί, то грозд
τσαμполόγημα, то скидање, одсецање гроздова (заосталих после бербе)
τσαμπολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος одсецати преостале гроздове
τσαμпукаλεύομαι, -εύτσηκα 1. понашати се агресивно, дрско; 2. изазивати проблеме
τσαμпукаλής, о покварењак, криминалац, припадник подземља
τσαμпукаλήδικα, та арго, сленг, говор подземља
τσαμпукаλήδικος, -η, -ο злочиначки, криминалан, „подземни“
τσαμпукаλίμι, то → **τσαμпуκάς**, о ожиљак, бразготина; покварењак, ништариа: *Είναι γεμάτος τσαμпуκάδες*. Пун је ожиљака. – *Θέλει να μου το πάρει με τσαμпуκά*. Хоће то да ми узме силом, на мангупски начин. – *Είπε το μυστικό ми έγινε τσαμпуκάς*. Открио је тајну и постао мангуп (ништарија).

τσαμπούνα, η (*ӣӣал.*) → **άσκαυλος**, о 1. гајде; 2. врста отровне биљке, кукута
τσαμπουνάω → **τσαμπουνώ**
τσαμπούνισμα, то → **τσαμπούνημα**, то
τσαμπουνώ → **τσαμπουνάω**, -μπούνησα 1. плакати, цмиздрити; 2. гунђати, блебетати
τσήμпуρο, то петелька лозе без зрневља
τσανάка, η чанак, здела
τσανάки, то (*ӣур.*) 1. чанчић, чанче; 2. бестидник, неваљалац, злбник
τσανακογλείφτης, о чанколизац, готован, паразит
τσήнта, η (*ӣур.*) ташна, торба, чантра
τσαντίла, η 1. грудњача, платнено цедило (за сир); 2. лако раздражљив, љут, нервчик
τσαντίри, то (*ӣур.*) чадор, шатор
τσήнтисμα, то → **τσήнтисμα**, то
τсаули, то кајсија, марелица (плод)
τсаулија, η врста кајсије (стабло)
τсауούσης, о 1. наредник у турској војсци, чауш; 2. (*фӣи.*) самовољан, дрзак, безочан човек
τсауούса, η брбљива жена, торокуша
τσήпа, η (*ӣӣал.*) мотика, будак
τсапатсуούλης, о, ж. -α, η (*ӣур.*) неуредан, аљкав; расипан; расипник
τсапатсуулија, η неред, растрошност, слабо вођење домаћинства
τсапатсуулијос, -η, -ο, *ӣрил.* -α неуредан; недомаћински; површан
τсапéла, η → **тсопéла**, η нанизане суве смокве
τсапéлиасμα, то низање сувих смокава
τсапí, то мотичица, будачић
τсапíζω, τσήписа, -ίстσηκα, -ισμένος копати мотиком
τσήписμα, то копање мотиком
τсапрáζια, та (*ӣур.*) сребрни (позлаћени) украс; „токе на прсима“
τсардáки, то (*ӣур.*) → **тсардí**, то чардак, чарда
тсарíна, η (*рус.*) царица, императорка
тсарисμός, о царизам
тсáрка, η (*ӣур.*) 1. одлазак у лов; 2. напад, налет; 3. шетња
тсарлатанија, η (*ӣӣал.*) шарлатанство
тсарлатáнос, о (*ӣӣал.*) шарлатан
тсáрлесттон, то (*енiл., нейром.*) чарлстон, врста плеса
тсáρος, о (*рус.*) цар, император

τσαρουχάδιο, то радионица царуха, сељачких ципела са муфном

τσαρουχάς, о израђивач царуха, ципела пореклом из Епира

τσαρούχι, то (иур.) царуха, некадашња сељачка ципела са кићанком, пореклом из Епира

τσαρσί, то чаршија; базар, пазар

τσάσια, η шоља, шољица

τσατάλι, то → **τσάταλο**, то (иур.) 1. двокрака мотка, штап; 2. батинање, шибанье: *Εφαγε τσάταλο γι' αυτά που έκανε*. Појео је (добрио) батине за ово шта је учинио.

τσατίζω, τσάτισα, -ίστηκα, -ισμένος (иур.) 1. сметати, гњавити; 2. наметати се; 3. дражити, љутити, (за)подевати

τσατίλα, η → **τσάτισμα**, то 1. гњављење, досађивање; дражење, (за)подевање; 2. нерасположење, туга, незадовољство

τσατμάς, о (иур.) подлога од летвица на коју се набацује малтер, чатма

τσάτρα-πάτρα (иур., ирил.) слабо, петљаво, искривљено, неправилно, траљаво урађено: *Μιλάει τα γαλλικά τσάτρα-πάτρα*. Француски говори слабо, „туцмуц“.

τσατσάρα, η (ишл.) чешаљ, џепни чешаљ

τσαχпинариό, то лукавство, превејаност

τσαχπίνης, о, ж. -а, η превејанко, обећењак, хуља, нитков; угурсуз, заводник, чапкун

τσαχпинιά, η лукавство, улагивање, кокетирање

тсебдίζω, тсебдиса муцати, замуцкивати

тсебдисма, то муцање, замуцкивање

тсебдός, -ή, -ό муцав, тепав

тсебрές, о мн. -έδες плетени џемпер

тсеи, то (енл.) → **επιταγή**, η чек

тсеиарисма, то → контролна рецка; проверавање

тсеиάρω, тсеиάρисα, -ίστηκα, -ισμένος обељжавати, „штиклирати“, проверити

тсеиουράτος, -η, -ο ирил. -а одсечен секиром: -α λόγια речи које секу

тсеиούρι, то (лаш.) секира

тсеиουριά, η ударац секиром

тсеиούρωμα, то 1. сечење секиром; 2. строго кажњавање; 3. обарање на испиту („сеча“)

тсеиουρώνω, -иούρωσα, -ώθηκα, -ωμένος ударити, сећи секиром, строго казнити, оборити (нпр. на испиту)

тсeлβόλ, то (нем., нейром.) целвол-текстил од целулозе, вештачка вуна

тсeлe(μ)пής, о (иур.) челебија, наследник султана, престолонаследник, старешина дервишког реда

тсeлe(μ)пήςδικος, -η, -ο, ирил. -а господски, аристократски, владарски, челебијски

тсeлиγίας, о, мн. -άδες архичобанин, власник стада оваца или коза

тсeлиγιάто, то сарадња и међусобна помоћ власника стада

тсeлиγικόπουλο, то, ж. **тсeлиγιοπούλα**, η син (или кћи) власника стада, чобанче, чобаница

тсeлиги, то → **тсeлиги**, то → **χάλυψ**, о 1. челик; 2. чврст, снажан, јак, крепак

тсeлиγωμα, то → **тсeлиγωμα**, то челичење

тсeлиκώνω → **тсeлиκώνω**, -λικωσα, -ώθηκα, -ωμένος (о)челичити, ојачати, оснажити: *Тсeлиκωσε την καρδιά σου και μην κλαις*. Очеличи (стегни) срце и не плачи.

тсeлиστας, о челист(а)

тсeло, то (ишл.) чело, жичани музички инструмент

тсeмπαλίστας, о чембалист(а), свирач на чембалу

тсeмпало, то чембало

тсeмпέρι, то (иур.) → **μαντίλα**, η → **φαкиόλι**, то → **τουλπάνι**, то женска марама од танке тканине, фини шал, шамија

тсeнтéζιμο, то (ишл.) стоти део сваке новчане јединице (лепта, цент, пара, центезимо и сл.): *Та 'χασα όλα στα χαρτιά δεν έχω тсeнтéζιμο*. Све сам изгубио на картама, немам ни паре.

тсeпπ, η (иур.) џеп, садржај џепа

тсeпωμα, то зарада, добит, „стављање у џеп“ (добит на недозвољен начин)

тсeпώνω, тсeпωσα, -ώθηκα, -ωμένος ставити у хеп, зарадити: *Тсeпωσε αυτό που βρήκε στο δρόμο*. Ставио је у џеп оно што је нашао на друму. – *Тсeпωσε πολλά λεφτά από το λαθρεμπόριο*. Ставио је много пара у џеп кријумчарећи.

тсeрβέλλο, то → **μυαλό**, то мозак, разум, памет, ум

тсeрγα, η → **βελέντζα**, η дебели, вунени покривач, ћебе

тсeрγοθήκη, η сандук или орман за покриваче, за ћебад

тсeри, то → **тсeри μπράντι**, то (нейром.) шери, шери-бренди

тсέρки, то (*υῖαλ.*) дрвени или метални об-
руч око бурета, сваки стежући обруч
тсέτης, о (углавном у *мн.*) **тсέτες, ои** ἕταш
(*мн.* ἕταши), турски устаници који су
се борили против грчке војске за време
грчко-турског рата 1919–1922.

тсέτουла, η рабош

тсέτουла (*ῥιλ.*) без плаћања, паразитски
тсе-тсе, то врста афричке муве чији убод
проузрокује болест спавања, це-це
мува

тсевдίζω → **тсеβдίζω**

тсевдισμα, то → **тсеβδισμα, то**

тсевдός, -ή, -ό → **тсеβδός, -ή, -ό**

тсеχικός, -ή, -ό → **тсέχικος, -η, -ο** чешки

тсеχοσλοβαкиός, -ή, -ό → **тсеχοσλοβάκιος,**
-η, -ο чехословачки

тσήта → **тσίта**

тсиβί, то (*ῥур.*) чивија, дрвени ексер

тсиγарίζω, тсиγάρисα, -ίστηκα, -ισμένος
пржити, пећи, мучити: *Θα σε тсиγари-*
σω, αν πέσεις στα χέρια μου. Пећи ћу те
(пржити) ако ми паднеш у руке (ако ми
паднеш шака).

тсиγάρисμα, то пржење, печење, мучење: *Τι*
тсиγάρисμα τράβηξα απ' την γρίνια σου! Ко-
лико сам мука поднео од твог гунђања.

тсиγáро, то цигарета

тсиγaроθήκη, η табакера

тсиγaристός, -ή, -ό (ис)пржен, (ис)печен,
реш печен

тсиγaрóχαρτο, то цигарет-папир, плиспа-
пир

тсиγaнáки, то циганче

тсиγáνικος, -η, -ο цигански: *-α βιολιά* ци-
ганске виолине

тсиγкéли, то (*ῥур.*) гвоздена кука, реза,
квака, ченгеле

тσίγκινος, -η, -ο направљен од цинка, цин-
кан

тсиγκλώ, (α), тσίγκλησα, -ίστηκα, -ισμένος
боцкати, дражити животињу боцкањем,
изазвати, разљутити, врећати

тсиγкoγράφιμα, то цинкографско дело,
рад

тсиγкoγραφία, η → **тсиγкoτυπία, η** цинког-
рафија, цинкана гравира, клише

тсиγкoγράφος, о цинкограф

тсиγкóнеpo, то отопина цинковог сулфа-
та (лек)

тσίγκος, о → **ψευδάργυρος, о** (*хем.*) цинк
(Zn)

тсиγкoунéομαι → **тсиγγoунéομαι, -εύτηκα**
шкртарити, цицијашити

тсиγкoúνης, -α, -ικο → **тсиγγoúνης, -α, -ικο**
шкртица, циција, лакомац

тсиγкoунiά, η → **тсиγγoунiά, η** лакомот,
шкртост, цицијашење, цицијашлук

тсиγкoúνικος, -η, -ο, → **тсиγγoúνικος, -η, -ο**
ῥрил. *-α* лаком, шкрт, цицијашки

тсiка, η лула (наргила) за пушење хаши-
ша

тсiκλα, η → **тeχνιτή μαστίχη, η** жвакаћа
гума

тсiκна, η мирис, воњ загорелог меса, ос-
муђене тканине, длаке и сл.

тсiκνίζω, тсiκνισα, -ίστηκα, -исμένος заго-
рети, осмудити

тсiκνισμα, то загоревање, пржење

тсiκνιστός, -ή, -ό загорео, препржен

Тсiκноπέμπτη, η → **Тсiκноπέφτη, η** петак
друге недеље Поклада

тсiκουδιά, η јака ракија од пистаћа

тсiκουδο, то пистаћ (плод)

тсiли(μ)пóурдиcма, то 1. дрскост, безоб-
разност, бестидност; 2. преслободно по-
нашање, распуштеност

тсiли(μ)пoурдиζω, (α), -оурдиса бити др-
зак, безобразан, распуштен: *Λείπει η*
γυναίκα του και тсiлипoурдиζει. Није му
овде жена па се распустио.

тсiлиa, η (*υῖαλ.*) 1. лоповска стража;
2. шатровачки назив за полицајца: *Ο*
ένας έκλεβε κι ο άλλος κρατούσε тсiлиες.
Један је крао а други је чувао стражу. –
Θα μπαίναμε απ' το παράθυρο, αλλά φά-
νηκαν δυο тсiлиες και φύγαμε. Ушли бис-
мо кроз прозор, али се појавише два
„пуба“, па одосмо.

тсiлиaдóроc, о, ж. -α → **-исса, η** лопов који
чува стражу другима

тсiлиβήθρα, η 1. врста птице: говедарка,
пастирица, поточарка; 2. ситан, сла-
буњав човек или жена

тсiлики, то → **тсeлики, то**

тсiликиос, -η → **-ia, -ο** сјајан, блештав

тсiлиκωμα, то → **тсeлиκωμα, то**

тсiлиκώνω → **тсeлиκώνω**

тсiма-тсiма (*υῖαλ., ῥрил.*) са муком, теш-
ко, једва, „на једвите јаде“

тсiмeнтáрисμα, то цементирање

тсiмeнтáρω, тсiмeнтáрисα, -ίστηκα, -исμένος
цементирати

тсiмéнто, то цемент

τσιμεντοκονία, η мешавина цемента и пес-
ка, цементни песак
τσιμεντοκονίαμα, το премазивање цемен-
тним песком
τσιμεντόλιθος, ο цементни камен (мешави-
на цемента, песка, шљунка и воде)
τσιμεντώνω, τσιμέντωσα, -ώθηκα, -ωμένος
цементирати
τσιμινιέρα, η (ишл.) димњак (куће, брода,
фабрике итд.)
τσιμουδιά, η слабашан глас, шапутање, мр-
морене, ћутање, тишина, мук
τσιμουδιά! Тишина! Ни речи! Ђут!
τσιμούχα, η 1. руб, поруб; 2. бордура; 3.
заптивач (плутани); 4. (φιν.) кржљава
и нелепа жена
τσιμπημα, το → **τσιπιά**, η боцкање, шти-
пање, кљуцање, трзање (нџр. удице),
штрпкање (откидање малих комадића
хране; јело без воље)
τσιпληματιά, η трагови убода, штипања
τσιπιά, η → **τσιпημα**, το
τσιπίδα, η машице: *Σκάλισε τη φωτιά με
την τσιπίδα.* Прохарао је ватру маши-
цама.
τσιπιδάκι, το мала штипаљка, пинцета
τσιπίди, το пинцета; клешта
τσιπια, η крмељ
τσιπλής, ο → **τσιπλης**, ο, ж. **τσιπλού**, η
крмељивац
τσιπλιάζω, τσιπλιασα, -ασμένος окрмељи-
ти
τσιπλιασμένος, -η, -ο крмељив
τσιπλιάρης, -άρα, -άριο крмељив човек,
крмељивац
τσιπλιάρικος, -η, -ο крмељив
τσιπλιασμα, το крмељивост
τσιπλομάτης, -α, -ικο крмељивац
τσιπλού, η, љен. -ούς, мн. -ούδες крмељива
жена, крмељивица
τσιπολόγημα, το штипкање, штрпкање:
Δεν έφαγε πολύ, τσιπολόγημα έκανε. Није
много јео, штрпкао је. – *Με το τσιπολό-
γημα απ' τον μπάρμπα του έχει πάντα χαρ-
τζιλίμι.* Са штрпкањем (новца) од ујака
увек има неку свотицу пара.
τσιπολογώ, (α), -λόγησα штипкати, штр-
пкати, помало откидати, чалабрцнути:
*Δεν πεινάω, τσιπολόγησα λίγο από εδώ-
λίγο από εκεί.* Нисам гладан, штрпнуо
сам мало одавде, мало оданде.
τσιμπος, ο јак убод, јако уштинуће

τσιπούκι, το (ишур.) 1. чибук; 2. врста сек-
суалне изопачености
τσιπούри, το 1. крпељ; 2. (φιν.) досадан,
наметљив човек: *Μου 'γινε τσιπούρι.*
Прилепио се за мене као крпељ.
τσιπιά, (α), τσιπησα, -ήθηκα, -ημένος (у)
бости, штипати, кљуцати, помало узи-
мати, штрпкати, трзати: *Με τσιπησε με
βελόνα.* Убо ме је иглом. – *Μην το τσι-
μπάς το παιδί.* Немој да штипаш дете. –
Ρίξε καλαμποκι να τσιπήσουν οι κότες.
Баци кукуруз да кљуцају кокошке. – *Θα
πιάσουμε εδώ τσιπούρες, τσιπούνε πολύ.*
Овде ћемо да ухватимо ципуре, трзају
јако. – *Δεν πεινάω, τσιπησα κάτι πριν
φύγω.* Нисам гладан, штрпнуо сам не-
што пре но што сам кренуо. – *Τσιπη-
σες πάλι το χιλιάρικο απ' το θείο;* Да ли си
опет извукао (штрпнуо) хиљадарку од
ујака? – *Την ώρα που έκλεβε το πορτοφό-
λι, τον τσιπησε ο χωροφύλακας.* У тре-
нутку када је украо новчаник ухватио
га је жандарм. – *Η ξανθιά τσιμπάει.* Пла-
вуша трза; **-ιέμαι** заљубити се
τσινιάρης, -α, -ико 1. који се рита, удара ко-
питом; 2. човек жесток, напрасит, раз-
дражљив, прзница, љут, јогунаст
τσινισμα, το ритање, копитање, напраси-
тост, јогунство, раздражљивост
τσινο(υ)ρο, το, мн. τσινο(υ)ρα очни капци,
веће, обрве
τσιντσιλά, το (франц.) чинчила
τσινώ, (α), τσίνησα, -ισμένος ритати се, ко-
питати, бити напрасит, љут, раздражен,
прзница, јогунаст, прек: *Τσίνησε όταν του
θύμισαν την παλιά καταδίκη του.* Разљу-
тио се када су га подсетили на његову
стару осуду (осуђиваност). – *Τον τσίνη-
σαν τα λόγια του.* Разбеснеше га (огорчи-
ше) његове речи.
τσιπα, η танка кожица, мрена, скрама; пос-
тељица (код новорођенчета); скоруп;
стид: *Το παχύ γάλα κάνει τσιπα.* Масно
млеко има скоруп. – *Αυτός ο αδιάνθρωπος
δεν έχει τσιπα.* Овај нечовек нема стида
(срама, образа и сл.).
τσιπλάκης, -ισσα, -ико 1. го, наг, без одеће;
2. сиромашан, убог, јадан, бедан; 3. не-
срећан, кобан, жалостан
τσιπούρο, το, мн. τσιπούρα ципуро, коми-
на, ракија комовица
τσιπούρα, η ципур, врста рибе

τσιράμι, το (*ἰωρ.*) мајсторски помоћник, калфа; који личи на некога по изгледу и понашању, присталица

τσιρίγμα, το → **τσιρίσμα, το**

τσιριγώτικος, -η, -ο китерански

τσιρίδα, η крик, врисак

τσιρίζω, τσιρίξα вриштати, кричати

τσιριμόνια, η церемонија, свечаност, обред

τσιρίσι, το (*ἰωρ.*) обућарско лепило, лепак, чириш

τσιρίσμα, το → **τσιρίγμα, το** → 1. **τσιτσίρισμα, το** 2. врисак, крик

τσιриχτό, το врисак, крик

τσιриχτός, -ή, -ό, ἰрил. -ά продоран, кричећи, вриштећи, вриштав

τσιрко, το циркус

τσιрла, η пролив, дијареја

τσιрлиάρης, -α, -ιχο 1. који пати од пролива, дијареје; 2. страшљивац, неодлучан; 3. водењаст, редак, водњикав

τσιрлиάριος, -η, -ο водењаст, водњикав (*ἠῆρ.* водењасто грожђе и сл.)

τσιрλίζω, τσιρλίσα, -ίστηκα патити од пролива, пролитати се; **-ομαι** улитати се, јако се уплашити, улитати се од страха; претерано се обрадовати

τσιрλιό, το пролив, дијареја

τσιрлиσμα, το → **τσιрла, η**

τσιρος, ο 1. сушена локарда (скуша); 2. мршавко, жгоља

τσιρότο, το (*ἰωρ.*) навоштени фластер

τσισ(ι)α, τα (*ἰωρ.*) на дечјем језику: пи пи: *Κάνε τσίσια.* Хајде, пи пи (пишки).

τσιτά, η 1. дрвени подупирач или носач (нпр. коље за лозу, подупирач ужета на којем се суши веш, летвица на уздужним саставима подних дасака и сл.); 2. напетост, натегнутост, простртост; 3. сито

τσιτά-τσιτά једва, тешком муком: *Ο μισθός είναι μικρός και ζούμε τσίτα-τσιτά.* Плата је мала па једва излазимо на крај.

τσιταλισμός, ο мењање сугласника τ, σ, νθ, σκ, ιτ, σθ, στ, σσ, ψ, ξ, и у слово „ц“ када се нађу испред слова „и“ или „е“.

τσιτί, το врста танке памучне тканине, циц

τσιтсерόνε, ο → **δραγουμόνος, ο** → **οδηγός ξένων, ο** → **ξεναγός, ο** чичероне, турист-водич

τσιτσι, το назив за месо у говору мале деце: месце, месика

τσιτσιδι (ἰрил.) без одеће, сасвим наг, го

τσιτσιδος, -η, -ο без одеће, потпуно го

τσιτσιρίζω → **τσιτσιρίζω, τσιτσιρίσα**

1. цврчати (*ἠῆρ.* месо на жару); 2. мучити неког полако и дуго; 3. цвркутати (за птице)

τσιτσιρίσμα, το цврчање, цвркутање; (*φιλ.*) мучење

τσιτσιριστός, -ή, -ό, ἰрил. -ά → **τσιрτσιριστός, -ή, -ό** који цврчи, цврчећи, цвркутав

τσιτώμα, το истезање, напињање, претерано напрезање; приморавање: ~ *του σκοινιού* натезање (истезање) ужета

τσιτώνω, τίτωσα, -ώθηκα, -ωμένος истезати, напињати; натерати: *Τον τίτωσαν στην αγγαρεία.* Примораше га на кулук.

τσιτωτός, -ή, -ό, ἰрил. -ά истегнут, натегнут, напет, укрућен

τσιφ (ені., нейром.) CIF, транспортна клаузула (cost, insurance, freight) по којој продавац укрцава робу на брод, плаћа возарину до луке одредишта, сноси ризик до преласка робе преко бродске ограде, осигурава робу до луке одредишта

τσιφλιάς, ο, мн. -άδες → **τσιφλικούχος, ο** поседник великог земљишног имања, читлук-сахибија

τσιφλίχι, το (*ἰωρ.*) читлук, чифлук

τσιφούτης, ο, ж. -α, η → **-ισσα, η** (*ἰωρ.*) 1. Чивут (погрдан назив за Јевреје); 2. шкртац, лакомац, себичњак, циција

τσιφουτιά, η шкртост, лакомот, себичност

τσιφούτιος, -η, -ο, ἰрил. -α чивутски, себичан, лаком

τσιφρα, η → **τζίφρα, η**

τσιφτης, ο, ж. -ισσα, η (*ἰωρ.*), мн. -ηδες савршен, непрекоран, профињен, способан човек: *Είναι τσιφτης στο ντύσιμό του.* Непрекоран је у одевању. – *Δώσ' του δύσκολη δουλειά, είναι τσιφτης.* Дај му (повери му) тежак посао, он је способан (у стању).

τσιφτιος, -η, -ο, ἰрил. -α савршен, непрекоран, способан

τσιχλα, η 1. врста птице, дрозд; 2. слаб, мршав, кошчат, „кост и кожа“: *Από τη νηστεία έγινε σαν τσίχλα.* Због поста пре-

творила се у „кост и кожу“. 3. жвака, жвакаћа гума

τσογλάνι, το (*ιῶυρ.*) 1. чоγлан, дете из угледне хришћанске породице на служби у турском двору; 2. (*φινι.*) развратан, покварен младић

τσόκαρο, το (*ιῶαλ.*) 1. нануле, кломпе, дрвене цокуле; 2. (*φινι.*): проста, непристојна, ружна жена и сплеткашица, абро-ноша

τσόλι, το → **τσούλι, το** покривач од крпа, просто одело од слабог материјала, крпа, дроњак

τσολιάδικος, -η, -ο → **τσολιαδίστικος, -η, -ο** закрпљен, дроњав, обучен у просту одећу

τσολιαδίστικα, τα 1. одећа од простог сукна; 2. евзонска одећа

τσολιάς, ο, μн. -άδες 1. обучен у просту, јефтину одећу; 2. брђанин, човек из планине; 3. војник евзон

τσομπάνης, ο → **τσοπάνης, ο**

τσόντα, η → **προσθήκη, η** продужетак, додатак, прилог

τсонτάρισμα, το придружавање, прилагање, допуњавање: *Δεν έχει κανένα στον κόσμο και ζει με τσονταρίσματα από φιλανθρωπικούς.* Нема никога на свету и живи од прилога филантропа.

τсонτάρω, τсонτάρισα придружити, додати, допуњавати

τσοпанάκιος, ο → **τσοпанόπουλο, το** чобанчић, пастирче

τσοπάνης, ο → **τσοπάνος, ο** → **τσόпанος, ο** *μн.* -άνηδες, *οι* → *αναραίοι, οι* *ж.* -άνα, *η* → *-άνισσα, η* → *βοσιός, ο* → *ποιμένας, ο* чобан(ин), пастир, чобаница, пастирица

τσοпаноπούλα, η чобанчица, пастирица

τσοпанόπουλο, το чобанче, чобанчић

τσοпанόσκυλο, το пас чувар стада, овчарски пас

τσορβάς, ο → **τζορβάς, ο, μн.** -άδες 1. супа, чорба; 2. мешавина разних ствари

τσορπατζής, ο (*ιῶυρ.*) газда, угледан и имућан човек, чорбаџија

τσόтра, η (*ιῶυρ.*) чутура

τσοубалија, η количина (садржај) врећице, кесице

τσοубалиάζω, -βάλιασα, -ιάστηκα, -ιασμένος 1. наговорити, придобити; 2. затворити, ухапсити; 3. спаковати, ставити у џак: *Τσουβάλιασα τα σαπούνια.* Спаковао сам

сапуне. – *Τσουβάλιασε τον πατέρα του, και αυτός του αγόρασε αυτοκίνητο.* Наговорио је (приволео) свог оца и овај му купио ауто. – *Τον τσουβάλιασαν για άδικη επίθεση.* Затворише га због неправног напада.

τσοубалиасма, το 1. паковање; 2. наговарање; 3. затварање, хапшење

τσοугκράνα, η грабуље

τσοугκρανιά, η → **τσαγκрунија, η**

τσοугκρανίζω → **τσαγκруниζω**

τσοугκράνισμα, το → **τσαγκрунiсма, το**

τσοугκρανώ → **τσαγκрунῶ**

τσοугκρίζω, τсоугкрисα, -ίστηκα, -ισμένος 1. куцнути се лагано; 2. сударити се, свађати се

τсоугкрисма, το куцкање, туцкање, свађање

τсоуэни, το → **χαλβαδóριζα, η**

τсоуζω, έтсоуζα 1. опећи, жарити; 2. жећи; 3. повредити (морално); 4. пити алкохолна пића: *Τον τсоуζει το οινόπνευμα.* Жеже га алкохол. – *Τα λόγια σου τον έтсоуζαν.* Твоје речи су га опекле. – *Το κρύο τсоуζει.* Студен жеже (штипа). – *Το τсоуζω το κρασί.* Пијем вино. – *Το τсоуζει πού και πού.* Покаткад пије (сипа).

τсоукалádiкo, το → **αγγειοπλαστείο, το** радионица ћупова, земљаних лонаца, грнчарије

τсоукалás, ο, μн. -άδες → **αγγειοπλάστης, ο** израђивач ћупова, грнчар

τсоукаáli, το → **πήλινη χύτρα, η** → **ουροδοχείο, το** земљани лонац, суд, ћуп

τсоуκαλία, η количина, садржај ћупа

τсоукаáni, το 1. звоно, меденица; 2. чекић, маљ, бат

τсоуκνίδα, η коприва, жара

τсоула, η (*ιῶαλ.*) млада (неискусна) уличарка

τсоуλάκι, το → **τсоуλίτσα, η** курвица, дрољица

τсоуλήθρα, η тобоган; нагиб, стрмина, клизиште, санкалиште

τсоули, το → **τσόλι, το**

τсоуλούφι, το прамен (косе), увојак; зулуф

τсоуλώ, (α), τсоуλήσα, -ήθηκα, -ημένος ваљати (се), гурати (се); мувати; **-ιέμαι** блудничити, развратно живети

τсоуλώνω, τсоуλώσα, -ώθηκα, -ωμένος подићи, начулити уши

τσομπές, ο → τζουμπές, ο, *μн.* -έδες огртач, мантија, цубе
 τσουνί, το 1. пенис детета; 2. петелка
 τσουξιμο, το печење, жарење; пијење јаког вина, жгаравица
 τσούλα, η → κορίτσι, το → τσούπρα, η чупе, девојчица, цурица, цура
 τσουραπάς, ο, *μн.* -άδες произвођач и продавац чарапа, чарапар
 τσουράπι, το → κάλτσα, η чарапа
 τσουραποβελόνα, η игла за плетење чарапа
 τсуρέки, то (*ӣур.*) чурек, колач од брашна, путера, шећера, млека и јаја
 τсούрма (*ӣрил.*) заједно, скупа, у гомили, ђутуре
 τсуρμάρισμα, то скупљање (врбовање) посаде брода
 τсуρμάρω, τсούрмара → τсуρμάρισα, -ίστηκα, -ισμένος сакупљати, врбовати посаду, служити на трговачком броду
 τсούρмо, то → πλήρωμα, то → πλήθος, то 1. посада трговачког брода; 2. гомила људи, скуп, руља
 τсуρομαδῶ → σουρομαδῶ
 τсуруφλιζω → καψαλίζω → καίω, τсуруφлиса, -ίστηκα, -ισμένος опећи, опржити, спалити, површински
 τсуруφλισμα, то печење, пржење
 τсуруφλιστός, -ή, -ό (ο) печен, опржен, опрљен
 τсуутсές, ο → τζουτζές, ο
 τсуухтерός, -ή, -ό, *ӣрил.* -а оштар, продоран, жесток, опор
 τсούχтра, η 1. инсект чији ујед изазива оштар бол; 2. морска медуза, жара; 3. заједљив, злбан, саркастичан човек
 τσόφλι, то → τσόφλιο, то → φλούδα, η љуска, љуштура, кора
 τσόχα, η (*ӣур.*) 1. чоја, чоха; 2. лукав, подмукао човек
 τсохантάρης, ο, *μн.* -άρηδες → -αράιοι високи службеник на турском двору који се стара о гардероби султана
 τσόχινος, -η, -ο чојани, чохани
 τυγχάνω, έτυχα успети, добити, заслужити
 τυλιγάδι, το 1. витло за намотавање пређе; 2. паразитски црв у маслини
 τυλιγαδιάζω, -γάδιασα, -ιάστηκα, -ιασμένος намотавати-одмотавати пређу или конац

τυλιγάδιασμα, то намотавање или одмотавање пређе
 τύλιγμα, το 1. намотавање, одмотавање; 2. замотавање, увијање; 3. варање, петљање
 τυλίγω, τύλιξα, -ίχτηκα, -ιγμένος 1. умотати; 2. упетљати, запетљати; 3. подваљивати
 τυλιχτάρι, το → τυλιγάδι, το
 τυλιχτός, -ή, -ό намотан
 τύλωμα, το 1. отврднула, стврднута кожа, жуљ; 2. прекомерна исплата, преплаћивање
 τυλώνω, τύλωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. препунити, пренатрпати; 2. учинити бременитим
 τύλωση, η чворноватост, квргавост; жуљевитост
 τύμβος, ο земљано узвишење, велика гробна хумка, курган
 τυμβωρυχία, η пљачка гробнице и скрнављење мртваца
 τυμβωρύχος, ο пљачкаш гробнице, оскврни-тељ гроба
 τυμпанισμός, ο бубњање; (*φιν.*) пражњење ветрова из стомака (прдење, прдеж); звук делова тела на лекарском прегледу
 τυμπανιστής, ο, *ж.* -ίστρια, η тимпаниста, бубњар, добошар
 τύμπανο, το → τούμπανο, το 1. тимпан, добош, бубањ; 2. забат, троугласта површина над вратима; 3. цилиндрични стуб штампарске пресе; 4. цилиндрични или вишеугаони стуб на који се ослања купола; 5. средњовековни музички орган
 τυμπανοκρουσία, η добовање, бубњање
 τυπάρι, το печат за отискивање слова, клише
 τυπικάρις, ο калуђер на Светој Гори задужен за одржавање и чување црквених књига; типика
 τυπикаρειό, το место где се чувају црквене књиге
 τυπικό, το 1. грана граматике која се бави променом речи; 2. типик, црквена књига која се односи на правила богослужења у Православној цркви
 τυπιός, -ή, -ό типичан, карактеристичан, формалан
 τυπικότητα, η формализам

τυπογραφείο, το типографска радионица, типографија
τυπογραφία, η типографска техника
τυπογραφικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά типографски
τυπογράφος, ο/η типограф
τυπολάτρης, ο, ж. -ισσα, η формалиста
τυπολατρία, η формализам
τυπολογία, η типологија
τυπολογικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά типолошки
τυποποίηση, η масовна индустријска производња по систему идентичности, калупа
τυποποιώ, (ε), -ποίησα, -ήθηκα, -ημένος индустријски производити идентичне производе (преса, калуп, трака и сл.)
τύπος, ο 1. притисак, ударац; 2. штампа, отисак; 3. калуп, тип; 4. образац, форма; 5. новине
τύπωμα, το отискивање, утискивање, штампање
τυπώνω, τύπωσα, -ώθηκα, -ωμένος утискивати, штампати, одштампати
τύπωση, η утискивање, штампање
τυπωτής, ο штампар, графичар
τυπωτικά, τα издаци за штампање
τυπωτικός, -ή, -ό штампарски, графичарски
τυράδιο, το продавница сира
τυραννεύω → τυραννώ, τυράννεψα, -εύτηκα, -εμένος тиранисати
τυραννία, η → τυράννια, η → τυραγνία, η → τυράγνια, η → τυράγνιο, το тиранија, насиље, тлачење
τυραννίδα, η тиранија
τυραννικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά тирански, насилнички
τυραννίσκος, ο мали тиранин, тиранчић (нῆρ. дете, беба)
τυράννισμα, ο → τυράγνισμα, το тиранисање, мучење, злостављање
τυραννοκτονία, η убиство тиранина
τυραννοκτόνος, ο убица тиранина
τύραννος, ο тиранин, насилник, мучитељ
τυραννόφρονας, ο присталица, заговорник тираније
τυραννώ, (α) → τυραγνώ → τυραννεύω, τυράννησα, -ήθηκα тиранисати
τυραννισμένος, -η, -ο → τυραννημένος, -η, -ο → τυραγνισμένος, -η, -ο → τυραννεμένος, -η, -ο тиранисан

τυράς, ο, μн. -άδες → τυροπώλης, ο → τυρέμπορος, ο произвођач и продавац сира, сирар
τύρβη, η → βοή, η → θόρυβος, ο → φασαρία, η → σαματάς, ο вика, бука, галама, гунгула, метеж
τυρεμπόριο, το продавница сира „на велико“
τυρί, το сир
τυριέρα, η посуда за држање и чување сира
τυροβόλι, το котарица за цеђење младог сира
τυρόγαλο, το сурутка
τυροκομείο, το радионица за производњу сира, сирара, сирарница
τυροκομία, η произвођење, справљање сира
τυροκομικός, -ή, -ό који се односи на производњу сира, сирарски
τυροκόμιος, ο/η произвођач сира, сирар
τυροκομώ, (ε), (само у ἕрез. и имῆφ.), производити, справљати сир
τυρόπηγμα, το млеко од којег се прави сир
τυρόπιτα, η пита од сира
τυροπωλείο, το → τυράδιο, το продавница сира
τυροπώλης, ο → τυρέμπορος, ο → τυράς, ο продавац сира
Τυροράγος, η сиропусна седмица када је дозвољено јести само сир (млечне производе)
τυροράγος, -ος, -ο онај који једе много сира
τύρφι, η тресет
τυφεκίζω → τουφεκίζω
τυφέκιο, το → τουφέκι, το
τυφέκισμα, το → τουφέκισμα, το
τυφεκισμός, ο → τουφεκισμός, ο
τύφλα, η 1. слепило; 2. погрдни гест са пет испружених прстију
τύφλα! (узв.) прекор човеку који ради неподопштине или грешке
τυφλαμάρα, η → τύφλα, η
τυφλοκομείο, το азил, дом за слепе
τυφλόμυγα, η јурка-жмурка (ћорава бака), врста дечје игре у којој једно дете са завезаним очима хвата другу децу
τυφλοπόντικας, ο слепи миш, шишмиш
τυφλός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά слеп, слепа, слепо: -ός άνθρωπος слеп човек; -ή εκδίκηση сле-

па осуда, освета (без судског поступка);
-ή υποταγή слепа послушност; -ός δρόμος
слепа улица

τυφλοσ(ο)ύρτης, ο водич слепих

τυφλότητα, η → τύφλωση, η → τύφλωμα, το
слепоћа, слепило

τυφλώνω, τύφλωσα, -ώθηκα, -ωμένος осле-
пити, заслепити, занемарити

τυφοειδής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς,
-ή тифусни

τύφος, ο тифус

τυρώνας, ο тајфун

τυχαίνω, έτυχα десити се, случајно, нена-
дано

τυχαίος, -αία, -ο, ἕριλ. -αία → -αίως слу-
чајан, неочекиван, ништаван, никакав,
слаб

τυχάρπαστος, -η, -ο срећан, дете среће, бат-
лија

τυχερά, та неочекивана добит

τυχερό, το случај, случајност, судбина, ри-
зик, срећа, срећна околност

τυχερός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά 1. срећан; 2. који
доноси срећу; 3. случајан

τύχη, η усуд, судбина; случај; згодитак;
срећа

τυχοδιώκτης, ο, ж. -τρια, η пустилов,
авантурист(а), ловац на срећу

τυχοδιωκτικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά пустиловни,
авантуристички

τυχοδιωκτισμός, ο пустиловност, аванту-
ризам

τυχόν (ἕριл.) можда, на срећу, којом сре-
ћом, ако се деси, ако се згоди

τύψη, η мн. τύψεις, οи грижа савести

τώντι → του όντι (ἕριл.) заиста, стварно

τώρα (ἕριл.) сада, одмах, без одлагања

τωρινός, -ή, -ό садашњи, данашњи, савре-
мен

Υ, υ

Υ, υ двадесето слово алфабета; као бројчани знак: υ' = 400, υ = 400 000

ύαινα, η 1. хијена; 2. зла жена, човек

υάκινθος, ο → ζουμπούλι, το 1. врста биљке, цвет зумбул; 2. полудраги камен хијацинит

Υάκινθος, ο Хијакинт, младих велике лепоте, миљеник Аполона. Погинуо случајно од Аполоновог диска. Из његове крви никао цвет зумбул.

υαλεμπόριο, το стаклара, продаја стакла

υαλέμπορος, ο стаклар, трговац стакла

υαλικός, -ή, -ό → (γ)υάλινος, -η, -ο стаклен

υαλοβάμβακας, ο стаклена вуна

υαλοβερνίκωμα, το стаклена глазура, премаз којим се постиже непромочивост

υαλογάνωμα, το глазирање стакла

υαλογράφημα, το 1. витраж; 2. гравира на стаклу

υαλογραφία, η гравирање на стаклу

υαλογράφος, ο 1. уметник, гравер на стаклу; 2. прибор за гравирање на стаклу

υαλογραφώ, (ε), -γράφησα, -ήθηκα, -ημένος гравирати на стаклу

υαλόδισκος, ο фина зубарска шмиргла

υαлоειδής, -ής, -ές, *ιεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή стакласт, прозиран

υαλοκρύσταλλος, ο кристално стакло

υαλομέταξα, η → υαλοβάμβακας, ο

υαλόπαγος, ο 1. поледица; 2. ледена скрама

υαλοπίνακας, ο → υελοπίνακας, ο прозорско стакло, окно

υαλόπλασμα, το ћелијска мембрана

υαλοποίηση, η, *ιен.* -ης → εως израда, прерада стакла

υαλοποιία, η → υαλουργία, η

υαλοποιός, ο → υαλουργός, ο

υαλοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος израђивати, прерађивати у стакло

υαλοπωλείο, το стакларница, продавница стакла, стаклара

υαλοπώλης, ο стаклар, продавац стакла

ύαλος, η → γυαλί, το

υαλοσκεπής, -ής, -ές, *ιен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή застакљен, прекривен стаклом

υαλοστάσιο, το оквир, рам за стакло

υαлотέχνης, ο обрађивач стакла и кристала, стаклорезац

υαλοτεχνία, η → υαλοτεχνική, η вештина, уметност обраде стакла и кристала

υαλουργείο, το → υελουργείο, το → υαλοποιείο, το фабрика или радионица за производњу стакла, стаклара

υαλουργία, η → υеλουργία, η → υαλουργική, η индустрија стакла

υαλουργικός, -ή, -ό → υеλουργικός, -ή, -ό стаклопрерађивачки, који се односи на индустрију стакла

υαλουργός, ο → υαлотέχνης, ο техничар за добијање и прераду стакла, стаклар

υαλόφραγμα, το → υαλοστάσιο, το

υαλόφραχτο, το → υαλοστάσιο, το

υαλόφραχτος, -η, -ο застакљен

υαλόχαρτο, το → γυαλόχαρτο, το

υάλωσι, η прерада у стакло, производња стакла

υάρδα, η (*енїл.*) јард (91 цм)

ύβος, ο испупчење, грба, грбавост

υβρεολόγιο, το увреде, вређање, мноштво псовки, речник увреда, псовки

ύβρη, η увреда, вређање, псовка

υβρίδιο, το мешанац, хибрид: *Το μουλάρι είναι υβρίδιο γαϊδουριού και αλόγου.* Мула је хибрид магарице и коња.

υбридоποίηση, η хибридизација, спаривање, укрштање

υβρίζω → βρίζω

υβριστής, ο, ж. -ίστρια, η псовач, простак, простакуша

υβριστικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά псовачки, увредљив, простачки

ύβωμα, το грбавост, гуравост

ύβωση, η, ἱεν. -ης → -εως грбавост, гуравост, погуреност; испупченост

υγεία, η → **υγεία, η** → **γεια, η** здравље: *Γεια σας!* Да сте здраво! Будите здраво! Здраву вам! – *Στην υγεία σας!* У ваше здравље! На здравље!

υγειονομείο, το здравствена служба (у пристаништима), карантин

υγειονομία, η санитетска (здравствена) служба

υγειονομικός, -ή, -ό, ὕριл. -ά здравствени, санитарни: -ή *επιτροπή* санитарна инспекција

υγειονομικός, ο санитарцац: *απεργία των υγειονομικών* штрајк санитарцаца

υγιάινω (само у ὕрез.) бити здрав, здрав сам, у добром сам стању: *Υγιάινετε!* Да сте здраво! Будите здраво!

υγιεινή, η хигијена

υγεινολογία, η хигијенологија

υγεινολόγος, ο хигијенолог

υγιενός, -ή, -ό, ὕριл. -ά здрав, користан за здравље: -ό *κλίμα* здрава клима

υγιής, -ής, -ές, ἱен. -оус, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή 1. здрав, крепак, чио; 2. разуман, логичан

υγραέριο, το течни гас, гас под високим притиском

υγραίνω, ὕγρανα, -ά(ν)θηκα сквасити, овлажити: *Υγράνθηκε η άσφαλτος από την ομίχλη.* Асфалт се овлажио од магле.

ύγρανση, η квашење, влажење

υγραντικός, -ή, -ό који кваси, влажи

υγρασία, η влага, влажност, овлаженост, капљице влаге: *Το βράδυ στη λίμνη έχει πολλή υγρασία.* На језеру увече има много влаге. – *Η υγρασία του ξύλου δεν το αφήνει να καεί.* Влага у дрвету не допушта му да гори. – *Ο τοίχος βγάζει υγρασία.* Зид се овлажио (оросио).

υγρό, το течност, течно тело

υγρογράφος, ο хигрограф, метеролошки уређај за мерење влажности ваздуха

υγρόληκτος, -η, -ο који, или чија се глаголска основа завршава на ликвидне сугласнике (л, р)

υγρομετρία, η хигрометрија, метод (начин) мерења влажности

υγρόμετρο, το хигрометар, справа за мерење и контролу влажности

υγρόπισσα, η премаз од смоле, катрански премаз

υγροποίηση, η прелажење у течно стање (*κῆρ.* лед)

υγροποιήσιμος, -η, -ο топљив, који може да пређе у течно стање: *Το κερι είναι υγροποιήσιμο.* Свећа је топљива.

υγροποιητικός, -ή, -ό који проузрокује топљење: -ή *θερμοκρασία* температура топљења

υγροποιώ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος топити се, испаравати се

υγρός, -ή, -ό → **ογρός, -ή, -ό** мокар, влажан, течан: -ή *πίσσα* течна смола, растопљени катран; – *Η πετσέτα είναι αχόμη υγρή.* Пешкир је још мокар. -ό *κλίμα* влажна клима

υγροσκοπία, η → **υγρομετρία, η**

υγροσκοπικός, -ή, -ό хигроскопан, који упија течност или влагу

υγροσκοπιο, το хигроскоп

υγροσχαστικός, -ή, -ό који је испуцао од влаге, попуцао

υγρότητα, η 1. влажност, влага; 2. житкост

υγρόφιλος, -η, -ο који воли, тражи, треба воду (биљка)

ύγρωμα, το водени плик

υδαταγωγός, -ή, -ό водоводна цев, аквадукт

υδαταέριο, το коксов гас

υδατάνθρακας, ο → **υδατάνθρακες, οι** угљени хидрат(и)

υδατανθρακούχος, -ούχα, -ούχο који садржи угљене хидрате

υδαταποθήκη, η базен, резервоар, цистерна, водна акумулација

υδάτινος, -η, -ο воден: -η *σταγόνα* водена кап; -η *βαφή* водена боја

υδατογραφία, η → **ακουαρέλα, η** сликање воденим бојама, акварел

υδατογράφος, ο акварелист(а)

υδατογραφώ, (ε) сликати воденим бојама, сликати аквареле
 υδατοομομία, η гајење риба, порибљавање
 υδατολογία, η → υδρολογία, η
 υδατολόγος, ο → υδρολόγος, ο
 υδατομέτρηση, η → υδρομέτρηση, η
 υδατομετρία, η → υδρομετρία, η
 υδατόμετρο, το → υδρόμετρο, το
 υδατοπέδιο, το извориште, извор (речни)
 υδατόπτωση, η водени пад, погодан за изградњу хидроелектрана
 υδατόπυργος, ο акумулациони базен
 υδατόσημο, το водени знак (нџр. на новчаницама)
 υδατοσκοπία, η хидроскопија, хидрогеологија
 υδατοσκοπικός, -ή, -ό, њрил. -ά → υδροσκοπικός, -ή, -ό
 υδατοστεγής, -ής, -ές, њен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή непромочив
 υδατοστρόβιλος, ο вир, вртлог
 υδατόσφαιρα, η → υδατόσφαιρο, το → υδατοσφαίριση, η ватерполо
 υδατοφράχτης, ο → υδροφράχτης, ο
 ύδρα, η → νερόφιδο, το → νεροφίδα, η хидра, водена змија
 Ύδρα, η Хидра, сазвежђе јужне хемисфере
 υδραγωγείο, το водовод, аквадукт
 υδραγωγός, ο цев (канал) за довод воде
 υδραέριο, το → υδαταέριο, το
 υδραιμία, η малокрвност, анемиčnost
 υδραιμιός, -ή, -ό малокрван, анемичан
 υδραντλία, η пумпа за воду, црпка, шмрк
 υδραράχνη, η водоводна мрежа
 υδραργυραλοιφή, η 1. живина маст; 2. маст против вашака
 υδραργυρίαση, η → υδραργυρισμός, ο тровање живом
 υδράργυρος, ο жива (Hg)
 υδραργυρούχος, -ούχα, -ούχο који садржи живу; υδραργυρούχα, та лекови или препарати који садрже живу
 υδραργύριωμα, το живини амалгами, спојеве метала са живом
 υδραργύρωση, η премазивање живом
 υδρατμός, ο водена пара
 υδραυλική, η хидраулика
 υδραυλικός, -ή, -ό хидраулични; -ός, ο хидрауличар, водоинсталатер
 υδρευκεφαλία, η → υδροκεφαλία, η
 υδρευκεφαλικός, -ή, -ό → υδροκεφαλικός, -ή, -ό

υδρείο, το посуда за воду, цистерна, резервоар
 ύδρευση, η, њен. -ης → -εως водоводни систем
 υδρευτικός, -ή, -ό водоводни
 υδρεύω, -ευσα, -εύθηκα снабдети (се) водом: Η Αθήνα υδρεύεται από τη λίμνη. Атина се снабдева водом из Маратонског језера.
 υδρία, η посуда (суд) за воду, крчаг, канта
 υδρίδιο, το спој водоника са металом или радикалом
 υδροβαρόμετρο, το хидробарометар
 υδροβιολογία, η хидробиологија
 υδροβιολογικός, -ή, -ό хидробиолошки
 υδροβιολόγος, ο хидробиолог
 υдрόβιος, -ια, -ιο водени, који се развија и живи у води: -α φυτά водене биљке
 υδροβρομικός, -ή, -ό хидробромни
 υδροβρόμιο, το спој водоника и брома
 υδρογαμία, η размножавање водених биљака
 υдрόγειος, -α, -ο који се односи на воду и копно: -ια σφαίρα Земаљска кугла, планета Земља; υдрόγειος, η глобус
 υδρογέφυρα, η надземна цев за довод воде
 υδρογεωλογία, η хидрогеологија
 υδρογεωλογικός, -ή, -ό, њрил. -ά хидрогеолошки
 υδρογεωλόγος, ο хидрогеолог
 υδρογνώμονας, ο рашљар, човек способан да помоћу рашљи или виска открива подземну воду
 υδρογονάνθρακας, ο, мн. υδρογονάνθρακες спојеве водоника и угљеника, хидрокарбонати, нџр. нафта
 υδρογονικός, -ή, -ό водонични, хидрогенски
 υδρογόνο, το водоник, хидроген (H)
 υδρογονοβόμβα, η хидрогенска (водонична) бомба
 υδρογονούχος, -ούχα, -ούχο који садржи водоник
 υδρογόνωση, η, њен. -ης → -εως 1. спајање водоника са молекулом неког једињења; 2. згушњавање биљних или животињских уља у додиру са водоником
 υδρογραφία, η хидрографија
 υδρογραφικός, -ή, -ό, њрил. -ά хидрографски

υδρογράφος, ο хидрограф
υδροδείχτης, ο штапић за мерење висине воде
υδροδοχείο, το посуда, суд за течност
υδροδυναμική, η хидродинамика
υδροδυναμικός, -ή, -ό, ὑριλ. -ά хидродинамични, хидродинамичан
υдрόζωα, τα заједнички назив за водене бескичмењаке (сунђери, дупљари, амebe и сл.)
υδροηλεκτρικός, -ή, -ό хидроелектричан, хидроелектрични
υδροηλεκτρισμός, ο хидроелектрицитет
υδροθειικός, -ή, -ό спој сумпора и водоника, сумповодоник
υдрόθειο, το сумповодоник
υδροθεραπεία, η хидротерапија
υδροθεραπευτήριο, το институт за хидротерапију
υδροθεραπευτική, η хидротерапеутика
υδροθεραπευτικός, -ή, -ό хидротерапеутски
υδροθήκη, η → **υδαταποθήκη, η**
υδροϊωδικός, -ή, -ό хидрогенојодни
υδροϊώδιο, το назив киселина које настају као спој водоника и јода
υδροκεφαλία, η болест хидрокефалија
υδροκέφαλος, η/ο 1. који болује од хидрокефалије; 2. несразмеран, асиметричан
υδροκήλη, η врста обољења мушких полних жлезда
υδροκινητήρας, ο → **υδροκίνητρο, το** водена турбина
υδροκίνητος, -η, -ο којег покреће вода, хидраулички: -ος *μύλος* воденица, млин на воду
υδροκίνητρο, το → **υδροκινητήρας, ο**
υδροкортиζόνη, η хидрокортизон, хормон ендокриних жлезда
υδροκρίτης, ο → **νεροχωρίστρα, η** вододелница
υδροκριτικός, -ή, -ό вододелнички: -ή *γραμμική* вододелничка линија
υδροκυανικός, -ή, -ό цијановодонични: -ό *οξύ* цијановодонична киселина
υδροκύανιο, το цијановодоник
υδρολαίλαπας, ο бљузгавица, лапавица, ситна киша са ветром
υδροληψία, η потрошња воде
υδρολίπανση, η наводњавање
υδρολογία, η хидрологија
υδρολογικός, -ή, -ό хидролошки

υδρολόγος, ο хидролог
υδρομέδουσα, η 1. медуза; 2. врста велике слатководне корњаче
υδρομέτρηση, η мерење количине протока воде (течност) у јединици времена и мерење „тврдоће“ воде
υδρομετρητής, ο → **υδρόμετρο, το**
υδρομετρία, η → **υδρομέτρηση, η**
υδρόμετρο, το хидрометар
υδρομηχανική, η хидромеханика
υдрόμυλος, ο воденица
υδρονομέας, ο контролор дистрибуције воде, мерач потрошње воде (у м³)
υδρονομή, η водоводна мрежа
υδροξίδιο, το хидроксид
υδροπλάνο, το хидроавион, хидроплан
υδροπληξία, η хидроплексија, губитак свести пливача
υδροποσία, η пијење воде
υδρορρόη, η сливник, олук
υδροσκοπία, η хидроскопија, тражење подземних вода, хидрогеологија
υδροσκοπός, ο рашљар, хидрогеолог
υδροστάθμη, η 1. либела; 2. површина воде
υδροστάσιο, το 1. вештачко језеро; рибњак; 2. бара
υδροστατική, η хидростатика
υδροστατικός, -ή, -ό хидростатички
υδροστρόβιλος, ο водена турбина, хидротурбина
υдрόσφαιρα, η хидросфера, површина Земље прекривена водом
υδροσωλήνας, ο водоводна цев
υдрοτεχνία, η → **υδροτεχνική, η** хидротехника
υδροφθορικός, -ή, -ό флуороводични
υδροφθόριο, το флуороводоник (Hf)
υдрόφιλος, -η, -ο 1. који воли воду; 2. хидрофилан: -ο *πλαμπάκι* хидрофилна вата
υδροφοβία, η страх од воде, хидрофобија
υδροφοβικός, -ή, -ό хидрофобичан
υдрόφοβος, ο хидрофоб
υδροφόρα, η брод-цистерна
υδροφράχτης, ο брана, устава, насип, бемдем
υдрόφυτα, τα водене биљке
υδροφυτογραφία, η → **υδροφυτολογία, η** хидрофитографија, грана ботанике која проучава водене биљке, хидрофитологија

υδρόφωνο, το χидрофон
 υδροχαρίς, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή који много воли воду или живи у води: -ή φυτά водене биљке
 υδροχλωρικός, -ής, -ό хлороводонични: -ό οξύ хлороводонична киселина
 υδροχλώριο, το хлороводоник
 Υδροχόος, ο Водолија, једно од сазвежђа Зодијака
 υδρόχρωμα, το 1. водена боја; 2. кречно млеко
 υδροχρωματίζω, -μάτισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. бојити воденом бојом; 2. кречити
 υδροχρωμάτισμα, το → υδροχρωματισμός, ο бојење воденом бојом, кречење
 υδροχρωματιστής, ο сликар воденим бојама, акварелист
 υδρώπικας, ο → δρώπικας, ο који болује од водене болести
 υδρωπικία, η водена болест
 υδρωπικιάζω → δρωπικιάζω, -πίκισα боловати од водене болести
 ύδωρ, το μн. ύδατα вода као природни елемент (мора, реке, језера, киша, бунари, извори): βαρύ ~ тешка вода
 υελοπίνακας, ο → υαλοπίνακας, ο
 υικός, -ής, -ό, ὕριλ. -ά синовљев, детињи: -ή στοργή детиња љубав (љубав и старање деце, брига о родитељима)
 υιοθεσία, η 1. усиновљење; 2. усвојење; 3. усвајање, прихватање: συγγένεια από υιοθεσία сродство по усвојењу; – Υιοθεσία της άποψης αυτής οδηγεί σε συμφωνία. Прихватање (усвајање) ових гледишта води ка споразуму.
 υιοθέτηση, η → υιοθεσία, η
 υιοθετώ, (ε), -θήτησα, -ήθηκα, -ημένος усвојити, прихватити: Υιοθέτησε ένα κορίτσι από το ορφανοτροφείο. Усвојила је једну девојчицу из сиротишта. – Η κυβέρνηση υιοθέτησε την άποψη της αντιπολίτευσης. Влада је прихватила мишљење опозиције.
 ύλη, η 1. материја; 2. материјал, садржај, грађа: πλαστική ~ пластична материја; οικοδομήσιμη ~ грађевински материјал; γλωσσική ~ језичка грађа; – βιβλίο ιστορικής ύλης књига историјског садржаја; – Είναι υλιστής και πιστεύει στην ύλη. Материјалиста је и верује у материју.

υλικό, το материја(л), ствар, састав, грађа
 υλικός, -ής, -ό, ὕριл. -ά материјалан, стваран: -ά αγαθά материјална добра; -ές απολαύσεις чулна (телесна) уживања
 υλικότητα, η материјалност, стварност
 υλισμός, ο материјализам: διαλεκτικός (ιστορικός, χυδαίος)~ дијалектички (историјски, вулгарни) материјализам
 υλιστής, ο → ματεριαλιστής, ο 1. материјалист(а); 2. себичњак; 3. онај кога интересују само телесна уживања
 υλιστικός, -ής, -ό материјалистички: -ή θεωρία материјалистичка теорија
 υλοδοξία, η → υλιομός, ο
 υλοζωία, η → υλοζωισμός, ο учење о животу као једном од облика постојања материје
 υλοποίηση, η материјализација, остварење, реализација
 υλοποιώ, -ποίησα, -ήθηκα, -ημένος материјализовати, остварити, реализовати: Υλοποίησε το σχέδιό του. Реализовао је свој план.
 υλοστατική, η утврђивање зрелости шуме за сечу
 υλοτομία, η сеча, експлоатација шума
 υλοτόμος, ο → λотόμος, ο дрвосеча
 υλοτομώ, (ε), -τόμησα, -ήθηκα, -ημένος сећи шуму
 υλοχρηστική, η наука о експлоатацији шуме и техничкој обради дрвета
 υμέναιος, ο 1. невестинска, сватовска песма; 2. брак: Τους ένωσε ο υμέναιος για όλη τη ζωή τους. Брак их је сјединио за цео живот.
 Υμέναιος, ο (μυθολ.) Химен, грчки бог, заштитник брака и брачне среће
 υμένας, ο мембрана, опна, химен: παρθενικός ~ девичански химен
 υμενοπλαστική, η хименопластика
 υμενόπτερος, -η, -ο опнокриласт: υμενόπτερα, та опнокрилци
 υμενοτομία, η дефлорација
 υμενώδης, -ης, -ες, ἱен. -οὺς, ακ. -η, μн. -είς, -η који личи на мембрану, опнаст
 ὕμνηση, η глорификација, слављење, хваљење
 υμνητής, ο, ж. -ήτρια, η 1. глорификатор, онај који слави и хвали; 2. певач, бард

υμνητικός, -ή, -ό достојан слављења и хвале, похвалан, панегиричан

υμνογραφία, η 1. уметност састављања химни; 2. компоновање црквених псалама, химнографија

υμνογραφικός, -ή, -ό химнографски

υμνογράφος, ο химнограф

υμνολογία, η изговарање или певање химни

υμνολόγιο, το 1. зборник химни; 2. псалтир

ύμνος, ο химна; похвала: *ακάθιστος* ~ црквено свечана песма (пева се стојећи); – *Ύμνος στην Ελευθερία* Химна слободи

υμνώ, (ε), ύμνησα, -ήθηκα, -ημένος пева-ти химне, славити, глорификовати: *Στις εκκλησίες υμνούμε τον Κύριο*. У црквама славимо Господа. – *Ύμνησε τις ομορφιές του ελληνικού τοπίου*. Хвалио је лепоту грчких предела.

υμνωδία, η химнодија, похвална песма

υμνωδός, ο 1. химнограф, писац (певач) химни, проповедник; 2. ласкавац, ули-зица, полтрон

υνί, το → **γυνί**, το → **γενί**, το лемеш, цртак на раонику

υπαγόρευση, η 1. диктат, диктирање; 2. наговарање, подстрекивање, дражење

υπαγορεύω, -γόρευσα, -εύτηκα, -ευμένος 1. диктирати; 2. наговарати, подстрекивати, подбадати

υπαγωγή, η разврставање, класификација

υπαιθριος, -ια, -ιο који се налази напољу, под „ведрим“ небом

υπαιθρο, το отворен простор, непокривено место

υπαιθρος, η 1. поље, сеоски крај, место ван града; 2. боравак у природи, летовање, ладање

υπαινυμός, ο наговештај, алузија, смерање, инсинуација

υπαινυτικός, -ή, -ό циљан, наговештен, инсинуиран, алудиран

υπαινύσσομαι, -ίχτηκα алудирати, инсинуирати, циљати

υπαίτιος, -ια, -ιο 1. одговоран; 2. крив

υπαιτιότητα, η 1. одговорност; 2. кривица

υπακοή, η покоравање, послушност, дисциплинованост

υπάκουος, -η, -ο → **υπάκουος**, -η, -ο покоран, послушан, дисциплинован

υπακτικός, -ή, -ό ефикасан, прочишћавајући, пургативан

υπαλλαγή, η промена, мењање, мена

υπαλληλία, η службовање, службенички ранг, скуп службеника

υπαλληλικός, -ή, -ό службенички, чиновнички

υπαλληλίσκος, ο нижи службеник

υπάλληλος, -η, -ο подређен, мањег значаја: појам сисар подређен је појму животиња (ужег је значења)

υπάλληλος, ο/η службеник, чиновник: *δημόσιος* ~ јавни службеник; *ιδιωτικός* ~ приватни чиновник

υπανάπτυκτος, -η, -ο заостао, неразвијен: *οι υπανάπτυκτες χώρες της Αφρικής* неразвијене земље Африке

υπανάπτυξη, η заосталост, неразвијеност (економска)

υπαναχώρηση, η повлачење, опозивање, једнострано раскид (уговора)

υπαναχωρώ, (ε), -χώρησα повући, опозвати, раскинути (уговор)

υπάνθρωπος, ο нечовек, нитков, подлац, хуља

υπαξιωματικός, ο подофицер, млађи официр

υπαρктиικός, -ή, -ό 1. постојећи, стваран, реалан; 2. који казује постојање (јесам, постојим)

υπαρκτός, -ή, -ό који је могућ, који постоји: *Ο Σωκράτης ήταν υπαρκτό πρόσωπο*. Сократ је био стварна особа.

ύπαρξη, η постојање, живот, биће, егзистенција: *Πιστεύω στην ύπαρξη ζωής μετά θάνατο*. Верујем у постојање живота после смрти. – *Τα παιδιά είναι τρυφεράς υπάρξεις*. Деца су нежна бића.

υπαρξιακός, -ή, -ό егзистенцијалан, који се односи на постојање, егзистенцијалистички

υπαρξιακός, ο егзистенцијалист(а), приста-лица егзистенцијализма

υπαρξισμός, ο егзистенцијализам

υπαρξιστής, ο, ж. -ίστρια, η егзистенцијалист(а), егзистенцијалисткиња

υπαρξιστικός, -ή, -ό егзистенцијалистички: *-ή θεωρία* егзистенцијалистичка теорија

υπαρχηγία, η поткоманда

υπαρχηγός, ο заменик, помоћник (начелника)

υπάρχοντα, та имање, посед, добро, богатство: *Πούλησε τα υπάρχοντά του και έγινε καλόγερος*. Распродао је сва своја добра и постао калуђер.

υπαρχος, о помоћник капетана, заменик команданта ратног брода

υπάρχω, υπήρξα бити, постојати, налазити се, живети: *Υπάρχει Θεός*. Бог постоји.

υπασπιστής, о ађутант

υπαστυνόμος, о млађи полицијски официр, поручник

υπατεία, η конзулство, конзуловање

υπατεύω, υπάτευσα конзуловати; бити на високом положају

υπατος, -η, -ο највиши, истакнут, високо рангиран

υπατος, о конзул, руководиоца високог ранга

υπεγγύηση, η јемство, (супер)гаранција, хипотека

υπέγγυος, -ος → -α, -ο гарантни, хипотекарни

υπεγγυότητα, η јемство, гаранција

υπέδαφος, το, *ἕκ.* -ους 1. исподповршински слој; 2. унутрашњост, утроба (Земље)

υπεκμισθωση, η → *υπενοικίαση*, η

υπεκμισθωτής, ο, *ж.* -ώτρια, η подзакупац, пазакупац

υπεκφυγή, η изговарање, изврдавање, избегавање

υπενάντιος, -α, -ο супротан, опречан: *-ες κρίσεις* супротна мишљења

υπενθυμίζω, -θύμισα подсетити, опоменути

υπενθύμιση, η подсећање, опомена

υπενοικιάζω, -νοικίασα, -άστηκα, -ασμένος дати у закуп (већ закупљено)

υπενοικίαση, η закуп већ закупљен, пазакуп, подзакуп

υπενοικιαστής, ο; *ж.* -άστρια, η онај који даје закупљено у закуп, подзакупац

υπενωμοτάρχης, ο жандармеријски подофицир, наредник водник

υπεξαγωγή, η забрањен извоз, шверцизвоз

υπεξαίρεση, η крађа, злоупотреба, проневера: *Ο φύλακας του μουσείου κατηγορείται για υπεξαίρεση*. Чувар музеја оптужен је за крађу.

υπεξαιρώ, (ε), -ξαιρέσα, -έθηκα, -εμένος 1. покрасти, опљачкати; 2. злоупотребити, проневерити: *Ο ταμίας υπεξαιρέσε*

χρήματα της Τράπεζας. Благајник је проневерио новац банке.

υπεξούσιος, -ια, -ιο 1. подређен, зависан; 2. повлашћен, потчињен; 3. малолетан; 4. пословно неспособан

υπεξουσιότητα, η 1. подређеност, зависност; 2. малолетност; 3. старатељство, туторство

υπέρ (*ὑπερ*.) 1. изнад, више од, преко; 2. помоћу, за: *Είναι υπέρ τα σαράντα*. Прешао је четрдесету. – *Ψηφίζω υπέρ...* Гласати за...

υπεράγαθος, -η, -ο предобар, честит, поштован

υπεραγαπώ, (α), -αγάπησα, -ήθηκα, -μένος волети превише, обожавати; **υπεραγαπημένος**, -η, -ο прекомерно вољен, обожаван

υπεραγωγιμότητα, η хиперпроводљивост, особина неких метала да на врло ниским температурама губе електричну отпорност

υπεραγωγός, ο суперпроводник, хиперпроводник

υπεραιμία, η хиперемија, претерано нагомилавање крви у неким деловима организма, превелика пунокрвност

υπεραιμικός, -ή, -ό превише пунокрван, који пати од хиперемије, хиперемичан

υπεραιμοσφαιρία, η претерано нагомилавање црвених крвних зрнаца (еритроцита)

υπεραισθητός, -ή, -ό недокучив, натприродан, недохватљив

υπεραχοντίζω, -χόντισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. најдаље хитнути копље; 2. премашити, надмашити, превазићи

υπεραμύνομαι, -ύνθηκα старати се, подржавати, штитити

υπεραναμονή, η предуго задржавање (*ηῖρ*. брода у луци)

υπεράνθρωπος, -η, -ο, *ἕрил.* -α натчовечански, надљудски: *-ες προσπάθειες* натчовечански покушаји (настојања)

υπεράνθρωπος, ο натчовек (по Ничеу)

υπεραξία, η вишак вредности

υπεράξιος, -ια, -ιο, *ἕрил.* -α драгоцен, скупocen, велике вредности

υπεράριθμος, -η, -ο прекобројан, сувишан

υπεрарηετός, -ή, -ό, *ἕрил.* -ά презадовољан, више него довољан

υπερασπίζω, -άσπισα, -τηκα, -μένος брани-ти, штитити (на суду), бранити оружјем; -ομαι бранити се

υπεράσπιση, η, *ιεν.* -ης → -εως одбрана, заштита

υπερασπιστής, ο, ж. -ίστρια, η **1.** заштитник, заштитница; **2.** бранилац, бранитељка; **3.** покровитељ, покровитељка

υπεραστικός, -ή, -ό **1.** ванградски; **2.** међуградски; **υπεραστικό**, το међуградски аутобус

υπερατλαντικός, -ή, -ό прекоокеански

υπερατομικός, -ή, -ό самосвојан, надличан

υπεραφθονία, η изобиље, преобиље, преобилност

υπεράφθονος, -η, -ο преобилан, изобилан

υπερβαίνω, υπερέβη прећи, превазићи, савладати: ~ τον λόφο прећи преко брега; – Αυτή η προσπάθεια υπερβαίνει τις δυνάμεις του. Овај покушај превазилази његове снаге.

υπερβάλλω, υπερέβαλα **1.** превладати, превазићи, надмашити; **2.** претерати

υπέρβαση, η прелажење, прекорачење: ~ δικαιωμάτων прекорачење права

υπερβασία, η → **υπέρβαση**, η

υπερβατικός, -ή, -ό, *ѱрил.* -ά прелазан, прекорачив; (*фил.*) трансценденталан

υπερβατός, -ή, -ό, *ѱрил.* -ά пролазан, проходан

υπεрβέβαιος, -η, -ο известан, сасвим сигуран

υπερβитаμίνωση, η хипервитаминоза

υπερβολή, η **1.** прелазак; **2.** претеривање, преувеличавање; **3.** неумесност, прекомерност; **4.** хипербола

υπερβόρειοι, οι (*миѿол.*) Хиперборејци, митски северни народ који је живео на крајњем северу и код кога је боравио Аполон од касне јесени до пролећа.

υπερβόρειος, -εια, -ειο **1.** северни, поларни; **2.** хиперборејски: *Υπερβόρειος* један од надимака Аполона

υπερβραχυκέφαλος, -η, -ο који има главу исте ширине и дужине (монголоид)

υπέργειος, -α, -ο надземни, површински

υπέργηρος, -α, -ο врло стар, престар, прастар

υπεργλυκαιμία, η → **υπεργλυχαиμία**, η хипергликемија

υπεργолаβία, η преношење посла са једног предузимача на другог

υπερδεξιός, -ιά, -ιό ултрадесни, реакционаран, фашисоидан

υπερδιέγερση, η преузбуђеност, надраженост

υπερδιεγερσιμότητα, η претерана узбуђеност

υπερδισύλλαβος, -η, -ο вишесложан, многосложан, многослоговни

υπερεγώ, το (*нейром.*) над ја; наслеђивање особина и понашања родитеља

υπερεθνικόφρονας, ο хиперпатриота, пренаглашени националиста, шовиниста

υπερεθνικοφροσύνη, η пренаглашени национализам, шовинизам

υπερέκριση, η прејако лучење неке жлезде

υπερέκταση, η пренапетост, пренатегнутост, пренапрегнутост

υπερεκτίμηση, η прецењивање, превелико уважавање

υπερεκτιμώ, (α), -τίμησα, -ήθηκα, -ημένος прецењивати, уважавати преко мере

υπερένδοξος, -η, -ο врло цењен, слављен, славан, чувен

υπερένταση, η пренапрегнутост, напетост, пренадраженост

υπερέξαψη, η, *ιεν.* -ης → -εως бес, јарост, срџба, узрујаност

υπερέξοδα, τα превелики, непокривени издаци

υπερεπάρκεια, η сувишност, преобилност, изобиље

υπερέτης, ο → **υπηρέτης**, ο

υπερευαίσθησία, η преосетљивост, сензибилност, сензибилитет

υπερευαίσθητος, -η, -ο преосетљив, сензибилан

υπερέχω, υπερείχα предњачити, доминирати

υπερήλικος, -η, -ο престарели, престарео, врло стар

υπερημερία, η прекорачење рока плаћања, неблагоприятно враћање дуга

υπερηφάνεια, η гордост, надменост

υπερηφανεύομαι, -φανεύτηκα гордити се, поносити се

υπερήφανος, -η, -ο горд, поносан, надмен

υπερηχητικός, -ή, -ό надзвучни, хиперсонични, ултразвучни: -ά αεροσκάφη суперсонична авијација

υπέρηχος, ο ултразвук

υπερθέαμα, το (супер) спектакл, призор, сцена
 υπέρθεμα, το виша цена, већа понуда, набијање цене
 υπερθεματίζω, -θεμάτισα 1. понудити већу цену, набијати цену; 2. надмашити, превазићи
 υπερθεμάτιση, η → υπερθεματισμός, ο повећање цене, нуђење веће цене (*нῆρ.* код лицитације)
 υπερθεματιστής, ο онај који више нуди, лицитант
 υπερθερμαίνω, -θέρμανα, -άνθηα, -σμένος прегрејати, прегревати
 υπερθέρμανση, η прегрејаност, прегрејавање
 υπερθερμία, η хипертермија, телесна температура изнад 37°C
 υπέρθερμος, -η, -ο прегрејан, преврућ
 υπέρθεση, η 1. прекорачење рока плаћања; 2. увећавање, појачавање, суперлатив: *Η υπέρθεση του λαμπρός είναι πάρα πολύ λαμπρός.* Суперлатив од светао је најсветлији.
 υπερθετικό, το појачани суперлатив, *нῆρ.* „прелеп“
 υπερθετικός, -ή, -ό, *ῥιλ.* -ά највиши, суперлативни: -ός βαθμός суперлатив, трећи степен поређења придева
 υπερθυμία, η повећање психофизичке напетости
 υπέρθυρο, το надвратник, рагастов
 υπερίδρωση, η презнојавање, преобилно лучење знојних жлезда
 υπερίπταμαι (+*ῆν.*) прелетати
 υπερίσχυση, η надмоћ(ност); превласт, превладавање
 υπερισχύω, -ίσχυσα превладавати, превладати, доминирати: *Υπερίσχυσε η λογική.* Превладао је разум (логика).
 υπερίτης, ο иперит, врста тешког бојног отрова
 υπεριώδης, -ης, -ες, *ῆν.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η ултраљубичаст, ултравиолетан
 υπερκαθαρολογία, η сувишна употреба застарелих речи, архаизам у говору
 υπέριεμαι (+*ῆν.*) надносити се; господарити
 υπεριέραση, η, *ῆν.* -ης → -εως → υπερφαλάγγιση, η
 υπερκέρδος, το стечена корист, вишак вредности

υπεριόπωση, η, *ῆν.* -ης → -εως премореност, исцрпљеност
 υπερκορεσμός, ο препуњеност, засићеност
 υπερκόσμιος, -ια, -ιο 1. надземаљски, ванземаљски, небески, божански; 2. (*фил.*) трансценденталан
 υπέρλαμπρος, -η, -ο сјајан, блистав, блештав
 υπερλίπωση, η, *ῆν.* -ης → -εως претерано нагомилавање масноћа у организму
 υπέρλογος, -η, -ο нелогичан, несхватљив
 υπέρμαχος, -η, -ο истакнути борац, ратник, заштитник, поборник: *οι υπέρμαχοι της πολιτικής αλλαγής* поборници (присталице) политичких промена; *Πολέμησαν οι υπέρμαχοι της ελευθερίας.* Ратовали су истакнути ратници, борци слободе.
 υπερμαχώ, (ε), -μάχησα подржавати, штитити, борити се за нешто
 υπερμεγέθης, -ης, -ες, *ῆν.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η превелик, врло велик, огроман, гигантски, колосалан
 υπέρμετρος, -η, -ο, *ῥил.* -α неизмеран, прекомеран, огроман
 υπερμετρωπία, η неизмерност, прекомерност, огромност
 υπερμικροσκοπικός, -ή, -ό хипермикроскопски (видљив само електронским микроскопом)
 υπερμικροσκόπιο, το хипермикроскоп, електронски микроскоп
 υπερμνησία, η изузетно, неприродно памћење (изазвано аномалијом у глави)
 υπερνίκηση, η доминација, потпуна победа, тријумф
 υπερνικώ, (α), -νίκησα, -ήθηκα, -ημένος победити, потући, поразити, подредити
 υπέρογκος, -η, -ο огроман, прекомеран, екстреман, претеран, колосалан
 υπεροξίδιο, το (*хем.*) хипероксид, молекул метала са два атома метала и два атома кисеоника
 υπεροπλία, η прекомерно наоружавање, надмоћ у наоружању
 υπερόπτης, ο охолник, дрзник, горд и арогантан човек
 υπεροπτικός, -ή, -ό, *ῥил.* -ά горд, арогантан, охол
 υπερорία, η прогонство, изгнанство, депортација
 ύπερος, ο 1. плодница, тучак; 2. маљ за набијање земље

υπερουράνιος, -ια, -ιο **1.** наднебески, божански; **2.** трансурански, веће атомске тежине од урана

υπερούσιος, -ια, -ιο **1.** нестваран, нематеријалан, надсуштаствен; **2.** натприродан, божански; **3.** бестелесан, бесплотан (дух, бог)

υπεροχή, η **1.** надмоћ, супериорност, преимућство; **2.** остатак, разлика

υπέροχος, -η, -ο, *ὑριλ.* -α **1.** надмоћан, узвишен, супериоран; **2.** чудесан, диван: -ο *θέαμα* диван призор

υπεροψία, η надменост, таштина, уображеност, дрскост

υπερπαραγωγή, η хиперпродукција

υπερпатριώτης, ο, ж. -ώτισσα, η наднационалист, хиперпатриот(а), националист(а)

υπερπέραν, το (*νεῦром.*) загробни живот, доњи свет

υπερπήδηση, η **1.** прескакање, прескакивање; **2.** савлађивање, (пре)одолевање: ~ *του τοίχου* прескакање зида; ~ *δυσχερειών* савлађивање тешкоћа

υπερπηδώ, -πήδησα, -ήθηκα, -ημένος прескочити, надмашити, савладати, пребродити

υπερπληθυσμός, ο пренасељеност

υπερπλήρης, -ης, -ες, *ἱεν.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η препун, препуњен, пренатрпан

υπερπλήρωση, η препуњеност, пренатрпаност

υπερπόντιος, -ια, -ιο прекоморски, врло удаљен, далек

υπερреализμός, ο хиперреализам, надреализам

υπερреалистής, ο надреалист(а)

υπερреалистικός, -ής, -ό надреалистички

υπερсиβηријос, -ής, -ό транссибирски

υπερσιτίζω, -σίτισα, -ίστηκα, -ισμένος појачано хранити, ухрањивати, товити

υπερσυντέλικος, ο (*ἱрам.*) плусквамперфект, давно прошло време: ● *ταν ερχόσουν, αυτός είχε φύγει.* Када си стигао, он је већ отишао.

υπέρταση, η **1.** пренапрегнутост; **2.** повишен притисак, хипертензија

υπερτασικός, -ής, -ό који пати од повишеног артеријског притиска, хипертоничан

υπέρτατος, -η, -ο → **υψιστός**, -ής, -ό → **πρεσβύτατος**, -η, -ο највиши, врхунски, најузвишенији; вишњи, најстарији

υπερτέλειος, -α, -ο савршен, перфектан

υπέρτερος, -η, -ο надмоћан, доминантан
υπερτερών, (ε), -τέρησα надмашити, надмашивати, превазићи, превазилазити

υπερτίμημα, το повећавање вредности, набијање цене

υπερτίμηση, η повећање цена, велико поскупљење

υπερτιμών, (α), -τίμησα, -ήθηκα, -ημένος повећати цену, знатно поскупити

υπερтриχωση, η претерана длакавост, косматост, рутавост

υπερτροφία, η хипертрофија, прекомерно повећање неког телесног органа, *ηῦρ.* срца

υπερτροφικός, -ής, -ό хипертрофичан

υπέρυθρος, -η, -ο **1.** црвенкаст; **2.** инфрацрвен

υπερύψηλος, -η, -ο превисок

υπερυψώνω, -ύψωσα, -ώθηκα, -ωμένος **1.** сувише порастати, отићи високо; **2.** претерати у нечему (у хваљењу, опису)

υπερφαλαγγίζω, -φαλάγγισα, -ίστηκα, -ισμένος уоквирити, окружити, опколити

υπερφαλάγγιση, η уоквиравање, опкољавање, окруживање

υπερфортиζω, -φόρτισα, -ίστηκα, -ισμένος → **υπερфорτώνω** претоварити, преоптеретити

υπεрφόρτιση, η преоптерећење, преоптерећивање

υπεрфорτώνω → **υπεрфортиζω**

υπερφρούριο, το тешки бомбардер, летећа тврђава

υπεрфυσικός, -ής, -ό натприродан

υπερφωσφορικός, -ής, -ό презасићен фосфором

υπερχειλίζω, -χείλισα, -μένος, препунити, прелити, излити се (река): *Υπερχειλίζει από ζωτικότητα.* Пуца од живости (од здравља и активности).

υπερχειλίση, η преливање, изливање, преплављивање

υπεрхλωριούχος, -ούχα, -ούχο прехлорисан

υπερψηφίζω, -ψήφισα, -ίστηκα, -ισμένος надгласати, изгласати, прихватити (закон)

υπερψηφίση, η надгласавање, изгласавање, прихватање

υπερώα, η непце

υπερωκεάνιο, το преоокеански брод

υπερωκεάνιος, -ια, -ιο преоокеански

υπερώο, το 1. последњи спрат; 2. мансарда; 3. галерија (позоришна)

υπερωρία, η прековремени рад

υπερωριακός, -ή, -ό прековремен(и)

υπερωριμάζω, -ωρίμασα, -ασμένος 1. презрети (превише сазрети), презревати; 2. претерати, прекардашити

υπερωριμα(ν)ση, η 1. презрелост; 2. претеривање

υπερώριμος, -η, -ο 1. презрео; 2. који је прешао (превалио) доба зрелости

υπεύθυνος, -η, -ο, ἕριπ. -α 1. одговоран, ~ *συντάκτης* одговорни (уредник); 2. окривљен; 3. виновник (кривац)

υπευθυνότητα, η одговорност, кривица

υπήκοος, -η, -ο покоран, потчињен, дисциплинован

υπήκοος, ο/η поданик, поданица, држављанин, држављанка

υπηκοότητα, η подаништво, држављанство

υπήνεμος, -η, -ο заклоњен, заштићен од ветра, у заветрини

υπηρεσία, η служба, служење, службовање: *ώρες υπηρεσίας* службено време; *δημόσια* ~ јавна (државна) служба

υπηρεσιακός, -ή, -ό, ἕριп. -ά службени, служећи, који служи: *-ός έλεγχος* службена контрола

υπηρέτης, ο → **υπερέτης, ο** слуга, послужитељ: *ο υπηρέτης σε θέση μάχης* послужилац (топа, митраљеца) на борбеном положају

υπηρέτηση, η послуживање оруђа (топа, бацача)

υπηρετικός, -ή, -ό, ἕριп. -ά 1. службени, служећи, који служи; 2. услужан, полтронски, сервилан, ропски: *-ό προσωπικό* службено особље; *-ή συμπεριφορά* сервилно понашање; – *Η κυβέρνηση είναι υπηρετική του δημόσιου συμφέροντος.* Влада је у служби јавног интереса.

υπηρετώ, (ε), υπηρετήσα, -ήθηκα, -ημένος служити, послуживати, услуживати

υπήρξα, аор. ἔλ. υπάρχω

υπίατρος, ο војни лекар у чину поручника

υпναλέος, -έα, -έο дремљив, поспан, сањив

υпναράς, ο поспанац, дремљивац, поспанко, дремљивко

υпνηλία, η поспаност, дремљивост

υпноβασία, η месечарство, сомнабулизам, ходање у сну

υпноβάτης, ο, ж. -ισσα, η сомнабулист(а), месечар, сомнабулисткиња, месечарка

υпноβατικός, -ή, -ό месечарски, сомнабулистички

υпноβατώ, (ε), (најчешће у ἕрез. и имџф.) месечарити, боловати од сомнабулизма

υпноβότανο, το биљка (наркотична) за успављивање

υпноδωμάτιο, το спаваћа соба, спаваоница

υпноθεραπεία, η хипнотерапија, терапија (лечење) сном

ύπνος, ο сан: ~ *ελαφρός (βαθύς)* лак (дубок) сан; – *καθ' ύπνους* спавајући, сневајући; – *ο αιώνιος ύπνος* вечни сан; – *Τον πήρε ο ύπνος.* Ухватио га је сан. – *παίρνω έναν ύπνο* одспавати (дремнути); – *Μιλάει στον ύπνο.* Говори у сну. – *Τον είδα στον ύπνο μου.* Видео сам га у сну. – *Ο ύπνος είναι αδελφός του θανάτου.* Сан је брат смрти.

υпноφантаσία, η → **υпноφαντασιά, η** сањарење, маштање

υпноφοβία, η патолошки (болесни) страх од спавања

υпνώνω, ύπνωσα, -θηκα, -ωμένος спавати, заспати

ύπνωση, η хипноза

υпνωτήριο, το спаваоница (у болници, у касарни, на броду)

υпνωτίζω, -ώτισα, -ίστηκα, -ισμένος хипнотисати

υпνωτικό, το средство за спавање, наркотик, препарат

υпνωτικός, -ή, -ό хипнотички, наркотички, који изазива сан

υпνώτιση, η хипнотисање

υпνωτισμός, ο хипнотизам

υпνωτιστής, ο, ж. -ίστρια, η хипнотизер, хипнотизерка

υпνωτιστικός, -ή, -ό хипнотички

υпνώττω (само у ἕрез. и имџф.) дремати

υπό под, испод, мање (вредности)

υποαπασχόληση, η недовољна ангажованост (употреба, примена)

υπόβαθρο, το 1. потпора, ослонац; 2. подножје, постоље; 3. подршка; 4. основа, подлога

υποβάλλω, υπέβαλα, -βλήθηκα, -βεβλημένος
предложити, понудити, поднети, суге-
рисати, инспирисати, надахнути
υποβαστάζω, -βάσταξα, -άχτηκα, -αγμένος
1. подржа(ва)ти, подупрети; 2. при-
државати (се); 3. учвршћивати
υποβιβάζω, -βίβασα, -άστηκα, -μένος снизи-
ти, спустити; деградирати
υποβίβαση, η → **υποβιβασμός, ο** снижавање,
деградирање
υποβλητικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά подстрекачки,
инспираторски, надахњујући: *-ή μουσική*
надахњујућа музика
υποβλητικότητα, η надахнуће, надахну-
тост, инспирација
υποβοήθησι, η подршка, помагање, осло-
нац
υποβοηθός, ο други помоћник, асистент
υποβοηθώ, (ε), -βοήθησα, -ήθηκα, -ημένος
потпомагати, подржавати; подстицати,
побудити
υποβολέας, ο 1. шаптаж, суфлер; 2. помоћ-
ник, саучесник
υποβολείο, το шаптаоница, суфлерница
υποβολή, η 1. представљање, нуђење, пред-
лагање; 2. указивање, наговарање, су-
гестија
υποβολιцаίος, -αία, -αίο лажан, подметнут,
потурен
υποβόσκω (само у *ὑрез.* и *имѿф.*) сновати,
смишљати, припремати у потаји
υποβρυχιακός, -ή, -ό подводни, подморс-
ки
υποβρύχιο, το подморница; *ατομικό* ~ атом-
ска подморница
υπογάστριο, το 1. доњи део стомака, мали
трбух; 2. (*војн.*) рањиво место, подесно
за напад
υπόγειο, το подрум, сутерен
υπόγειος, -α, -ο подрумски
υπογένειο, το мала брада, брадица
υπογλυκαιμία, η → **υπογλυχαιμία, η** хипо-
глицемија
υπογραμματέας, ο подсекретар, други се-
кретар, помоћник секретара
υπογραμμίζω, -γράμμισα, -ίστηκα, -ισμένος
потцртати, подвући, нагласити (потцр-
тавањем)
υπογράμμιση, η → **υπογραμμισμός, ο** потцр-
тавање, подвлачење
υπογραμμισμός, ο пример, узор, образац, мо-
дел

υπογραφή, η потпис, давање сагласности
стављањем потписа, овера потписом
υπογράφω, υπέγραψα → υπόγραψα, -γράφ(τ)
ηκα, -(γε)γραμμένος 1. потписати; 2. по-
тврдити, закључити (договор)
υποδαυλίζω, -δαύλισα, -ίστηκα, -ισμένος
подстицати, подјаривати, распиривати,
подбадати, изазивати, дражити
υποδαύλιση, η подстицање, подбадање,
изазивање
υποδεέστερος, -η, -ο, ὕριλ. -α мање зна-
чајан, подређен, другостепен, секунда-
ран
υπόδειγμα, το модел, пример, узорак, про-
тотип, критеријум
υποδειγματικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά примеран,
узоран, савршен
υπόδειξη, η указивање, навођење, препору-
ка, инсинуација
υποδείχνω, υπέδειξα, -δείχτηκα, -(δε)δειγ-
μένος → **υποδεικνύω** указати, наговести-
ти, наводити, инсинуирати
υποδεικάμετρο, το дециметар, десети део
метра, длан (као дужинска мера)
υποδένω → **ποδένω**
υποδερμικός, -ή, -ό поткожни
υπόδεση, η → **υπόδηση, η**
υποδετήριο, το кашика (за ципеле)
υποδέχομαι, -δέχτηκα дочекати, прихвати-
ти; *υποδεχθήκαμε το Νέο Έτος* дочекали
смо Нову годину
υποδηλώνω, -δήλωσα, -ώθηκα, -ωμένος оз-
начити, указати на посредан начин, обе-
лежити, алудирати
υποδήλωσι, η означавање, обележавање,
алудирање
υπόδημα, το 1. обућа; 2. **υποδήματα, τα** →
ποδήματα, τα → **ποδέματα, τα** → **μπότες,**
οι (чизме)
υποδηματεργάτης, ο, ж. -άτρια, η → **-άτισσα,**
η обућар, обућарски радник
υποδηματεργοστασιάρχης, ο власник фаб-
рике обуће
υποδηματεργοστάσιο, το фабрика обуће
υποδηματοβιομηχανία, η индустрија обу-
ће
υποδηματοποιείο, το обућарска радионица,
обућарница
υποδηματοποιία, η индустрија обуће, обу-
ћарска техника
υποδηματοποιός, ο обућар, ципелар
υποδηματοπωλείο, το продавница обуће

υποδηματοπώλης, ο продавац обуће
 υπόδηση, η → υπόδεση, η 1. ношење обуће, назување; 2. заштитна кожна опшивка на боковима чамца
 υποδιαίρεση, η 1. подела дељење; 2. подраздео, пододељак
 υποδιαίρω, (ε), -διαίρεσα, -έθηκα, -εμένος делити (на још мање делове), подраздељивати
 υποδιαστολή, η запета; (май.) кома
 υποδιεύθυνση, η дужност помоћника директора; поддиректорат
 υποδιευθυντής, ο помоћник директора
 υποδικία, η стављање под оптужбу
 υπόδικος, -η, -ο окривљени, оптужени
 υποδιοίκηση, η, *ιεν.* -ης → -εως положај заменика начелника (команданта)
 υποδιοικητής, ο заменик начелника (команданта)
 υποδομή, η 1. приземље зграде, сутерен; 2. инфраструктура, основа, база, фундамент; 3. служба за контролу стања железничких пруга
 υποδόριος, -ια, -ιο, *ϊрил.* -α поткожни; -ες *ενέσεις* поткожне ињекције
 υπόδουλος, -η, -ο подређен, подјармљен, поробљен; υπόδουλοι, οι → *ραγιάδες, οι* Грци за време робовања под Турцима, раја
 υποδουλώνω, -δούλωσα, -ώθηκα, -ωμένος подредити, подјармити, поробити
 υποδούλωση, η 1. поробљавање, потчињавање; 2. подређеност, недораслост
 υποδοχή, η 1. пријем, дочек; 2. соба за пријем; 3. место механизма у који се нешто умеће (уграђује): *υποδοχή της κλειδαριάς στην πόρτα* уграђивање браве у врата; – *Πήγαν στην αποβάθρα για την υποδοχή του υπουργού.* Отишли су на пристаниште (кеј) да дочекају министра. – *Κάθονται στην υποδοχή.* Седе у салону.
 υποδύομαι, -δύθηκα глумити, играти на сцени, представљати: *Ο ηθοποιός υποδύεται τον καπετάνιο.* Глумац игра капетана.
 υποζύγιο, το теглећа животиња, запрежна стока
 υποθάλαμος, ο хипоталамус, део средњег мозга
 υποθαλάσσιος, -ια, -ιο подморски

υποθάλω, υπέθαλψα 1. примити (тајно) пригрлити, дати уточиште; 2. подстицати, изазивати, провоцирати; 3. подстрекивати, подгревати (страст); гајити (наду)
 υπόθαψη, η 1. тајно помагање, сакривање, подстрекивање, подгревање (страсти, наде); ~ *των πολιτικών παθών* распиривање политичких страсти; – *Κατηγορείται για υπόθαψη εγκληματία.* Оптужен је због прикривања преступника.
 υπόθεμα, το 1. подлога, постоље, основа, база; 2. место калемљења на дрвету, пупољак, ластар
 υποθερμαίνω, -θέρμανα, -νθηκα, -σμένος загрејати, узмлачити
 υποθερμία, η хипотермија, снижење температуре тела испод 36°C
 υπόθερμος, -η, -ο подгрејан, размлачен, млак, узмлачен
 υπόθεση, η 1. претпоставка, нагађање, хипотеза; 2. тема, предмет, радња, садржај; 3. озбиљно питање, проблем, стање
 υποθετικός, -ή, -ό, *ϊрил.* -ά замишљен, услован, могућ; хипотетичан
 υπόθετο, το супозиториј(ум), подлога
 υποθέτω, υπέθεσα, -τέθηκα, -τεθειμένος сматрати вероватним, претпостављати, нагађати
 υποθήκευση, η залагање, давање у залог, стављање под хипотеку
 υποθηκεύσιμος, -η, -ο подложен залогу, хипотечки, наплатив
 υποθηκεύω, -θήκεψα, -εύτηκα, -ευμένος заложити, дати под хипотеку
 υποθήκη, η залог, хипотека: *Εβαλε υποθήκη το σπίτι του, για να πάρει δάνειο.* Да би узео зајам, ставио је своју кућу под хипотеку.
 υποθηκοφύλακας, ο надзорник хипотекарног бироа
 υποθηκοφυλακείο, το канцеларија, биро у којем се чувају хипотекарна писма
 υποκάμισο, το → *πουκάμισο, το*
 υποκατάναλωση, η смањена потрошња у односу на производњу
 υποκατάσταση, η → *αντικατάσταση, η* → *αναπλήρωση, η* замењивање, замена, преузимање права: *Το 1967 στην Ελλάδα έγινε υποκατάσταση της δημοκρατίας με τη δικτατορία.* Године 1967. у Грчкој је демократија замењена диктатуром.

υποκατάστατος, -η, -ο замењен, уступљен
υποκατάστημα, то одељење, подружница, филијала
υποκειμενικός, -ή, -ό, *ὑριλ.* -ά субјективан
υποκειμενικότητα, η субјективност
υποκειμενισμός, ο субјективизам
υποκείμενο, то 1. тема, предмет; 2. лице, субјект, подмет; 3. тип: *Το 1821 είναι το υποκείμενο της ομιλίας του.* Година 1821, предмет је његовог предавања. – *Δεν κάνω παρέα με υποκείμενα.* Не дружим се са типовима.
υποκελευστής, ο старешина, подофицирски чин у морнарици, одговара чину наредника у пешадији
υποκίνηση, η подстицање, подстрекивање, наговарање: *Η υποκίνηση του πραξικοπήματος έγινε από ξένη χώρα.* На пуч је подстрекивано из стране земље.
υποκίνητης, ο, ж. -ήτρια, η подстрекач, покретач, иницијатор, коловођа
υποκινώ, (ε), -κίνησα, -ήθηκα, -ημένος наговорити, подстрекавати, сугерисати
υποκλίνομαι, -κλίθηκα 1. поклонити се, клањати се; дивити се; 2. потчинити се, подлећи
υπόκλιση, η клањање, дубок наклон
υποκλοπή, η поткрадање, превара, проневера, малверзација
υποκλυσμός, ο → **κλύσμα**, то
υποκόπανος, ο кундак (пушке)
υποκορισμός, ο деминутивно указивање, тепање, указивање на нешто малено
υποκοριστικό, то деминутив: *μυτίτσα*, η, *σπιτάκι*, то, *κουκλίτσα*, η, *παιδάκι*, то, *μπλουζίτσα*, η, *πατερούλης*, ο, *γεροντάκος*, ο, *λουλουδάκι*, то ипл. носић, кућица, луткица, детенце, блузица, татица, старчић, цветић (цветак) *υῦδ.*
υπόκοσμος, ο олош, отпад, талог, шљам (друштва), руља
υποκρίνομαι, -κρίθηκα представљати, глумити: *Υποκρίνεται την Ιουλιέτα στην τραγωδία του Σαίξπηρ.* Глуми Јулију у Шекспировој трагедији. – *Υποκρίνεται το σπουδαίο.* Прави се важан (глуми важну личност). – *Δεν του έχω εμπιστοσύνη, υποκρίνεται.* Немам у њега поверења, дволичан је (глуми).
υπόκριση, η 1. представљање, глума, креирање; 2. **υποκρισία**, η

υποκρισία, η → **προσποίηση**, η → **δολιότητα**, η хипокризија, неискреност, дволичност, подмуклост
υποκριτής, ο, ж. -ήτρια, η фарисеј, лицемер, хипокрит(а), дволичњак
υποκριτική, η уметност (вештина) глуме
υποκριτικός, -ή, -ό, *ὑριλ.* -ά хипокритичан, дволичан, фарисејски, лицемеран
υποκριτικότητα, η дволичност, лицемерство, фарисејство
υπόκριση, η, *ἱεν.* -ης → -εως → **αχομπανιάρισμα**, то → **αχομπανιαμέντο**, то музичка пратња
υποκτηνίατρος, ο војни ветеринар у чину поручника
υποκύπτω, *υπέκυψα* покорити се, клонути, подлећи: *Από την ακατάσχετη αιμορραγία υπέκυψε.* После незаустављивог крварења, подлегао је (умро).
υπόκιωφος, -η, -ο пригушен, мукао, мукли, потмуо: *Στο σεισμό ακούεται υπόκιωφος θόρυβος.* За време потреса чује се потмула тутњава.
υπόλειμμα, то остатак, преостатак, реликт, талог
υπολείπομαι, -λείφθηκα заоста(ја)ти, преостати: *Υπολείπονται τρεις ημέρες ως την πρωτοχρονιά.* Преостају још три дана до Нове године. – *Υπολείπεται πολύ στην ομορφιά από τη φίλη της.* По лепоти много заостаје за својом пријатељицом.
υπολήπτομαι (само у *ὑрез.* и *имѣф.*) ценити, поштовати, уважавати
υπόληψη, -η, *ἱεν.* -ης → -εως добро мишљење о некоме или нечему, добар глас, углед, поштовање
υπολιμενάρχης, ο заменик лучког капетана
υπολογίζω, -λόγισα, -ίστηκα, -ισμένος рачунати (на нешто), рачунати (вршити аритметичку радњу), ценити и очекивати нешто од некога, намеравати
υπολογισμος, -η, -ο онај на кога се може рачунати, цењен, способан, значајан
υπολογισμός, ο 1. рачунање, калкулација; 2. себичност, поступак „из рачуна“
υπολογιστής, ο, ж. -ίστρια, η 1. рачунска машина, компјутер; 2. рачунџија, шпекулант, себичњак
υπολογιστικός, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά рачунски (*нѣр.* машина); рачунарски

υπολογιστικός, ο ραχунџија, шпекулант, себичњак

υπόλογος, -η, -ο крив, одговоран: *Υπόλογος για ό, τι έγινε, είσαι εσύ.* Ти си одговоран за оно што се догодило.

υπόλοιπο, то остатак, разлика, салдо

υπόλοιπος, -η, -ο преостали

υπολοχαγός, ο поручник

υπομάλης (*υрил.*) 1. испод руке, испод пазуха; 2. тајно, кријући: *Κρατούσε το δέμα υπομάλης.* Држао је пакет испод пазуха. – *Εφερε στην Ελλάδα απαγορευμένα περιοδικά υπομάλης.* Тајно је унео у Грчку забрањене часописе.

υπομάνικο, то → **επιμάνικο**, то део свештеничке одежде, „лажни рукав“

υπομειδιώ, (α), -διάσα осмехнути се (кришом)

υπομένω, *υπέμεινα* патити, трпети, подносити, помирити се (са судбином): *Επαθε πολλά, αλλά υπομένει αδιαμαρτύρητα.* Трпео је много али подноси без јадања (жаљења). – *Πώς τον υπομένεις τόσα χρόνια!* Како га трпиш толике године!?

υπομηχανικός, ο помоћник механичара или инжењера

υποмикроскоπικός, -ή, -ό невидљив ни микроскопом, ултрамикроскопски

υπομίσθωμα, то пазакуп, подзакуп

υπομίσθωνα, -μίσθωσα, -ώθηκα, -ωμένος дати закупљено у закуп (подзакуп)

υπομίσθωση, η пазакуп, подзакуп

υπόμνημα, то забелешка, подсетник, коментар, меморандум

υπομνηματίζω, -μνημάτισα, -ίστηκα, -ισμένος дати белешке, тумачити, коментарисати

υπομνημάτιση, η → **υπομνηματισμός**, ο белешење, тумачење, коментарисање

υπομνηματιστής, ο → **υπομνηματογράφος**, ο, ж. -ίστρια, η тумач, коментатор

υπόμνηση, η подсећање, сећање, (с)помињање

υπομνηστικός, -ή, -ό, *υрил.* -ά подсетнички

υπομοίραρχος, ο жандармеријски поручник

υπομονετικός, -ή → -ιά, -ό, *υрил.* -ά стрпљив, трпељив, издржљив, спокојан

υπομονεύω, -μόνευα бити стрпљив (трпељив), издржати, поднети

υπομονή, η стрпљивост, стрпљење, издржљивост

υπομονητικός, -ή → -ιά, -ό → **υπομονετικός**, -ή, -ό стрпљив, трпељив, издржљив: *Το γαϊδούρι είναι υπομονετικό ζώο.* Магарац је издржљива животиња. – *Είναι υπομονητικός ό, τι και να του κάνουν, δε διαμαρτύρεται.* Он је стрпљив, шта год да му раде (учине), он не приговара (не протестује).

υπομόχλιο, то ослонац, упориште, тачка ослонца

υποναύαρχος, ο вицеадмирал, контраадмирал

υπόνοια, η подозрење, сумња, слутња, индиција: *Εχει την υπόνοια ότι ο υπάλληλός του τον κλέβει.* Слути да га његов службеник поткрада.

υπονόμευση, η, *ιεν.* -ης → -εως поткопавање, подривање, минирање: ~ *της γέφυρας* минирање моста; ~ *του κυβερνητικού έργου* подривање активности владе

υπονομευτής, ο, ж. -εύτρια, η 1. подривач, рушилац; 2. минер

υπονομευτικός, -ή, -ό, *υрил.* -ά подривачки, рушилачки, минерски

υπόνομος, ο/η одводни канал, тунел, мина (минско поље), лагум: *Καθαρίζουν τους υπονόμους.* Чисте одводне канале. – *Είναι έτοιμοι οι υπόνομοι για έκρηξη.* Мине су спремне за паљење.

υπονοώ, (ε), -νόησα, -ήθηκα 1. подразумевати; 2. навестити, алудирати

υπόξανθος, -η, -ο плавкаст, плавичаст, светлоплав

υπόξιнос, -η, -ο киселкаст, накисео

υποπερίοδος, ο прастари геолошки период Земље

υπόπιρος, -η, -ο који мало горчи, горкаст

υποπλοίαρχος, ο 1. капетан бојног брода; 2. помоћник (трговачког брода)

υποπόδιο, то 1. наслон за ноге, подножје; 2. подређен, презрен, ниподаштаван човек

υποπολλαπλάσιο, то количник

υποπράσιнос, -η, -ο зеленкаст

υποπροξενείο, то вицеконзулат, потконзулат

υποπρόξενος, ο вицеконзул

υποπτέραρχος, ο генерал ваздухопловства

υποπτεύομαι, -εύθηκα сумњати, сумњичити, подозревати

ύποπτος, -η, -ο сумњив, подозрив
υποσελίδιος, -ια, -ιο написан на дну стране, испод текста
υποσημαίνω, -σήμανα, -άνθηκα, -υποσεσησμένος изразити на посредан начин, индиректно, дати знак неопажено: *Στο λόγο του υποσήμανε ευγενικά τις υποχρεώσεις μας.* У свом излагању љубазно нам је, на посредан начин, указао на наше обавезе.
υποσήμανση, η означавање, обележавање, давање знака
υποσημειώνω, -σημείωσα, -ώθηκα, -ωμένος означити, прибележити, направити белешку испод текста
υποσημείωση, η белешка на дну стране, примедба
υποσιτίζω, -σίτισα, -ίστηκα, -ισμένος слабо се хранити, гладовати
υποσιτισμός, ο недовољна исхрана
υποσκάβω → **υποσκάπτω**, υπέσκαψα, -άφτηκα, -αμμένος подривати, поткопавати
υποσκελίζω, -σιέλισα, -ίστηκα, -ισμένος
 1. истиснути, изгурати; 2. подметнути ногу
υποσκελισμός, ο истискивање, потискивање, изгуравање, подметање ноге
υποσκήνιο, το простор испод позорнице
υποσκιάζω, -σκίασα, -άστηκα, -ασμένος засенчити, смањити светло, затамнити
υποσκίαση, η (лагано) затамњење, засенчење
υποσκίασμα, το полумрак, сумрак
υποσμηναγός, ο потпоручник авијације
υποσμηνίας, ο подофицирски чин у авијацији
υποσμία, η (μεγ.) губљење чула мириса
υποστάθμη, η талог, седимент
υποσταθμός, ο подстаница
υπόστασις, η → **ύπαρξις**, η 1. суштина, бит, постојање, опстанак, темељ, основ; 2. прилив (навала) крви приликом сагињања: *Από τα πυρηνικά όπλα κινδυνεύει η υπόσταση της ανθρωπότητας.* Од атомског оружја прети опасност за опстанак човечанства. – *Οι φήμες αυτές δεν έχουν υπόσταση.* Ове гласине немају основа.
υποστασιακός, -ή, -ό који постоји, постојећи, егзистенцијални
υποστατικός, το пољопривредно добро, имање, фарма

υποστατικός, -ή, -ό застојни, застао, нагомилан: *-ό φαινόμενο* хипостазни феномен
υποστατός, -ή, -ό постојећи, могућ, стваран
υποστέγασμα, το → **υπόστεγο**, το поткровље, надстрешница, хангар
υποστέλλω, υπέστειλα спустити, снизити, ограничити, смањити: *Με το εθνικό ύμνο υποστέλλουν τη σημαία.* Заставу спуштају уз националну химну. – *Να υποσταλεί η ταχύτητα του πλοίου.* Да се ограничи брзина брода.
υποστήριγμα, το подупирање, подржавање, помагање, подршка
υποστηρίζω, -στήριξα, -ίχτηκα, -ιγμένος подупирати, подржавати, помагати
υποστηρικτής, ο, → **υποστηριχτής**, ο, ж. **-ίχτρια**, η подржавалац, помагач, заштитник
υποστήριξη, η подупирање, помагање, помоћ, подршка, заштита
υποστιγμή, η → **κόμια**, το запета
υποστολή, η спуштање, скупљање, ограничавање: *~ της σημαίας* спуштање заставе
υποστράτηγος, ο дивизијски генерал, генерал-мајор
υπόστρωμα, το 1. подлога, струњача, простирка; 2. дебело вунено сукно за самар; 3. доња палуба
υποστύλωμα, το држач, подупирач стуба
υποστυλώνω, -στύλωσα, -ώθηκα, -ωμένος подупрети (стубовима)
υποστύλωση, η подупирање стубовима
υποσυνείδητο, το подсвест
υποσυνείδητος, -η, -ο, *ύрил.* -α подсвестан
υποσχέθηκα, *αορ. ἰλ. υπόσχομαι*
υπόσχεσις, η обећање, обавеза
υποσχετικό, το писмена обавеза
υποσχετικός, -ή, -ό обећан, обавезан
υπόσχομαι, -έθηκα, -εμένος обећати, обећавати
υποταγή, η потчињеност, подређеност, покорност
υποτάζω → **υποτάσσω**
υποτακτική, η (*ίραμ.*) конјуктив
υποτακτικός, -ή → **-ιά**, -ό → **υποταχτικός**, -ή → **-ιά**, -ό подређен, потчињен, зависан, покоран; **υποταχτικός**, ο слуга, послушник

υπόταση, η → **υποτίεση, η** снижен артеријски притисак
υποτασιός, -ή, -ό који пати од сниженог притиска, који проузрокује снижење притиска
υποτάσσω → **υποτάζω, υπέταξα, -τάθηκα, -αγμένος** покорити, потчинити, подјармити, принудити, приморати
υποτείνουσα, η хипотенуза
υποτέλεια, η потчињеност, вазалство
υποτελής, -ής, -ές, ἱεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή потчињен, покорен, подређен, поробљен; вазални: ~ *εξάρτηση* вазална зависност
υποτελής, ο вазал
υποτελωνείο, το царинска испостава
υποτίμημα, το → **έκπτωση, η** износ снижења цене, износ попушта
υποτίμησι, η 1. попуст, снижење цене, девалвација; 2. потцењивање
υποτιμώ, (α), -τίμησα, -ήθηκα, -ημένος 1. снизити цену; 2. потценити; 3. обесценити, девалвирати: *Μην υποτιμάς τον αντίπαλο.* Не потцењуј противника!
υποτομέας, ο део војне јединице, одељење
υποτονία, η 1. хипотонија, попуштање напетости мишићног ткива; 2. пад крвног притиска
υποτονικός, -ή, -ό 1. који пати од ниског притиска; 2. ослабљен, олабављен, млигав, млохав
υποτριπλάσιος, -ια, -ιο троструко мањи, три пута мањи: *Το 5 είναι υποτριπλάσιο του 15.* Пет је три пута мањи од петнаест.
υποτροπή, η 1. повратак (болести), рецидив; 2. понављање, одступање
υποτροπιάζω, -πίασα повратити се (болест); поновити неку радњу (кривично дело)
υποτροπίασι, η → **υποτροπή, η**
υποτροπικός, -ή, -ό 1. поновљен, рецидиван; 2. суптропски
υποτροφία, η 1. стипендија; *χορήγηση -ίας* додела стипендије; 2. смањена исхрана
υπότροφος, ο/η стипендист(а)
υποτυκώδης, -ης, -ες 1. почетни, основни; 2. неразвијен, рудиментаран, елементаран
υποτυπώνω, -τύπωσα, -ώθηκα, -ωμένος скицирати, приказати општим потезима, конципирати

υποτύπωση, η кратак опис, скица, нацрт, концепт, план
ύπουλος, -η, -ο, ἕριλ. -α вероломан, подмукао, лицемеран
υπουλότητα, η подмуклост, вероломност, дволичност, лицемерство
υπουργείο, το министарство, зграда министарства
υπούργημα, το → **οφίμιο, το** виши положај, углед, достојанство
υπουργήσιμος, -η, -ο могући министар, потенцијални кандидат за министра
υπουργία, η обављање министарске дужности, министровање
υπουργικός, -ή, -ό министарски
υπουργίνα, η министарка, министрова жена
υπουργός, ο министар
υποφαινόμενος, -η, -ο 1. долепотписани; 2. слуга покоран
υποφερτός, -ή, -ό подношљив, опростив
υποφέρω → **υποφέρνω, υπέφερα** 1. трпети, подносити; 2. патити, страдати: *Δε σε υποφέρω πια.* Не подносим те више. – *Υποφέρει από την καρδιά του.* Болује (пати) од срца. – *Πόσο υποφέραμε στην Κατοχή, δε λέγεται.* Колико смо трпели под окупацијом, не може се исказати.
υποφορά, η реторичко питање
υπόφραγμα, το доња палуба
υποφυλαχτήρας, ο спојница обарача (пушке)
υπόφυλλο, το листић, мали лист, изданак
υπόφυση, η 1. хипофиза (жлезда); 2. подземни изданак биљке
υποχείριος, -ια, -ιο 1. подређен, покоран; 2. покорен, зависан
υποχθόνιος, -ια, -ιο, ἕριλ. -α подземни, паклени
υποχοντρία, η → **υποχόντριά, η** хипохондрија
υποχοντριάκος, -ή, -ό хипохондричан
υποχόντριος, ο → **υποχόνδριος, ο** 1. хипохондар; 2. угњетеник, подвлашћеник
υπόχρεος, -η, -ο 1. обавезан; 2. дужан
υποχρεώνω, -χρέωσα, -ώθηκα, -ωμένος обавезати, задужити
υποχρεώσεις, οι породичне обавезе
υποχρέωση, η дуг, обавеза, задужење

υποχρεωτικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά 1. обавезан, дужан; 2. предусретљив, услужан: *Η στρατιωτική θητεία είναι υποχρεωτική.* Војна служба (служење војске) је обавезна. – *Ο ευγενικός άνθρωπος είναι υποχρεωτικός.* Љубазан човек је предусретљив.

υπόχρυσος, -η, -ο позлаћен

υποχώρησι, η 1. одступање, повлачење; 2. рушење, одроњавање

υποχωρητικός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά 1. попустљив, који узмиче, који се повлачи; 2. који се одроњава, трошан: *-ή τακτική* тактика повлачења (узмицања); – *Είναι υποχωρητικός, και τον κάνει ό, τι θέλει η γυναίκα του.* Попустљив је и жена ради с њим шта хоће.

υποχωρητικότητα, η 1. попустљивост, помирљивост; 2. услужност; 3. прилагодљивост

υποχωρώ, (ε), -χώρησα 1. одступати, повлачити се; 2. покорити се, попустити, уступити; 3. одроњавати, сурвати се, опучити (се): *Υποχώρησε • εχθρικός στρατός.* Непријатељска војска се повукла. – *Το έδαφος υποχώρησε.* Земљиште се одронило. – *Υποχώρησε ο πυρετός.* Повукла се (спала је) температура. – *Υποχώρησε στις αξιώσεις του.* Покорио се његовим захтевима.

υπόψη (ἕριλ.) лепо (на леп начин), на уму; *έχω υπ' όφιν* имам у виду

υποψηφιακός, -ή, -ό изборни, гласачки

υποψήφιος, -ια, -ιο кандидатски, изабрани

υποψηφιότητα, η кандидатура, кандидовање

υποψία, η сумња, подозрење

υποψιάζομαι, -άστηκα, -ασμένος сумњати, сумњичити, подозревати

ύπτιος, -ια, -ιο положен на леђа, положен наузнак

υπάρεια, η → **ρίζοβούνι, το** подножје планине

ύσκα, η → **ίσκα, η** труд (гљива) за паљење

ύσσωπος, ο → **ύσσωπο, το** → **μικρομερίδα, η** врста биљке (зачин)

ύστατος, -η, -ο задњи, последњи, крајњи: *-η στιγμή* последњи час

ύστερα (ἕριλ.) 1. потом, после, затим, након, иза; 2. такође, осим тога, штавише

υτέρα, η 1. материца; 2. утроба, стомак

υστεραλγία, η болови у материци, обољење материце

υστερεκτομή, η уклањање материце хируршким путем

υστέρημα, το недостатак, мањак, дефицит

υστέριση, η кашњење, закашњење

υστερία, η → **υστερισμός, ο (μεγ.)** хистерија, неуроza

υστεриικός, -ή, -ό, ἕριл. -ά хистеричан, неуротичан

υστερ(ι)νός, -ή, -ό, → στερνός, -ή, -ό, ἕριл. -ά каснији, доцнији, задњи, последњи: *Ακουσέ με για στερνή φορά.* Чуј ме последњи пут.

ύστερο, το → **πλακούντας, ο (μεγ.)** постељица, плацента

υστεροβουλία, η дволичност, неискреност, хипокризија, подмуклост, задња намера

υστερόβουλος, -η, -ο, ἕριл. -α дволичан, неискрен, подмукао

υστεροβυζαντινός, -ή, -ό касновизантијски, који припада трећој фази византијске историје (1061–1453): *-ή λογοτεχνία* касновизантијска књижевност

υστερογραφία, η радиографија материце

υστερόγραφο, το постскриптум (P. S.)

υστεροελλαδικός, -ή, -ό каснохеленски, који припада трећем периоду грчке цивилизације (1580–1100. пре н. е.)

υστεροκήλη, η опуштеност материце

υστεροκυκλαδικός, -ή, -ό каснокикладски (1580–1100. пре н. е.): *арχαιολογικά ευρήματα υστεροκυκλαδικής περιόδου* археолошки налази из каснокикладског периода

υστερομανία, η сексуална необузданост, хистеричност

υστερομέτρηση, η → **υστερομετρία, η** сондажа материце, стављање катетера

υστερομινωικός, -ή, -ό касноминојски, који припада трећем периоду минојске цивилизације (1580–1100. пре н. е.)

υστεροπηγία, η → **υστεροπηξία, η (μεγ.)** подизање и учвршћивање спуштене материце хируршким путем

υστερόπονοι, οι болови у материци

υστερόπρωτο, το → **πρωθύστερο, το**

υστεροραγία, η → **μητροραγία, η** крварење материце

ύστερος, -η, -ο 1. задњи, последњи; 2. најслабије врсте: *-η σιέψη* задња мисао; – *Η ποιότητα αυτού του ξύλου είναι ύστερη*. Квалитет овог дрвета је најниже врсте. – *Ηρθεν η νύχτα η ύστερη*. Дошла је ноћ последња.

υστερότερος, -η, -ο, ὑριλ. -α 1. крајњи, најкаснији; 2. најслабије врсте, најгорег квалитета

υστερότοκος, -η, -ο најкасније рођен, последњи по рођењу, најмлађи, задњерођени

υστεροφημία, η посмртна слава

υστερόφυτα, τα подела биљки на подврсте

υστερόχρονος, -η, -ο најдоцнији, најкаснији, најпознији

υστερώ, (ε), υστέρησα, -ήθηκα, -ημένος 1. заостајати; 2. (за)каснити; 3. ускратити: *Υστερεί απ' τη φίλη της στην ομορφιά*. Заостаје у лепоти за својом пријатељицом. – *Υστερεί στα μαθηματικά*. Заостаје у математици. – *Για τιμωρία τον υστέρησε το γλυκό*. За казну му је ускратила колач.

υφάδι, το → φάδι, το потка (за ткање)

υφαίνω → φαίνω, ύφανα → έφανα, υφάθηκα → φάθηκα, υφασμένος → φασμένος 1. плести, исплетати, ткати, изаткати; 2. плести (ковати) заверу: *Ξέρω να υφαίνω στο βλατί, να υφαίνω στο βελούδιο*. Знам да везем на свили, да везем и на кадифи. – *Υφαίνεται συνωμοσία*. Плете се завера.

υφραίρεση, η 1. одузимање, одбијање; 2. крађа, проневера, приграбљивање; 3. изостављање једног гласа у говору (*н̄̄р*: „бежите“ – „беж'те“, „јеси л' видла?“ или једног такта у музици (певању), синкопа

ύφαλα, τα подводни део брода

υφαλοδείχτης, ο показивач дубине или пловног пута, плутача, пловак

υφαλοκρηπίδα, η (īeoī.) обално море, обично до 200 м дубине

υφαλόλακκος, ο (īeoī.) морска провалија

υφαλοράχη, η издужено узвишење, гребен на морском дну

υφαλορόπέδιο, το (īeoī.) подводни морски планински ланац

ύφαλος, -η, -ο подморски, подводни

ύφαλος, ο подморски гребен, спруд, раселина

υφαλόταφρος, ο (īeoī.) најдубљи део подморске раселине

υφαλοχαράδρα, η (īeoī.) дугачка раселина на дну мора, са стрмим странама

υφαλοχερσόνησος, η (īeoī.) подморско полуострво које се спаја са обалом

υφαλόχρωμα, το (наӯи.) заштитна боја за подводни део брода, као рита

ύφανση, η ткање

υφαντήριο, το ткачница

υφαντής, ο, ж. υφάντρια, η → υφάντρα, η → φάντρα, η → ανυφάντρα, η 1. ткач, ткаља; 2. врста птице, ткач

υφαντική, η → υφαντουργία, η ткање, индустрија тканина

υφαντικός, -ή, -ό ткачки, ткан, откан: **υφαντικά, τα** накнада за ткање

υφαντός, -ή, -ό → φαντός, -ή, -ό откан, ткан, изаткан

υφαντουργείο, το → υφαντήριο, το ткачка радионица, фабрика тканина

υφαντουργικός, -ή, -ό ткачки

υφαντουργός, ο/η ткач; власник ткачнице

υφαρмуρίζω, -μύρισα бити сланкаст, имати слан укус

υφάρμυρος, -η, -ο сланкаст

υφαρπαγή, η превара

υφαρπάζω, υφάρπαξα, -χθηκα, -γμένος истргнути, ишчупати

ύφασμα, το тканина, штоф

υφασματέμπορος, ο трговац тканинама

ύφεση, η умањивање, слабљење, саопштење, снижавање, опадање

υφέσιμος, -η, -ο слабећи, смањујући, опадајући

υφή, η потка, ткање, ткиво; састав, конституција

υφηγεσία, η доцентура

υφηγητής, ο, ж. -ήτρια, η доцент

υφήλιος, η свет под Сунцем, васељена, Земља, Земаљска кугла, космос

υφιστάμενος, ο 1. подређен (у служби); 2. заменик: *Οι υφιστάμενοι εκτελούν τις εντολές του προϊστάμενου*. Подређени извршавају наредбе претпостављеног.

ύφος, το стил, начин, изглед, тон

υφυπουργείο, το вицеминистарство, подсекретаријат

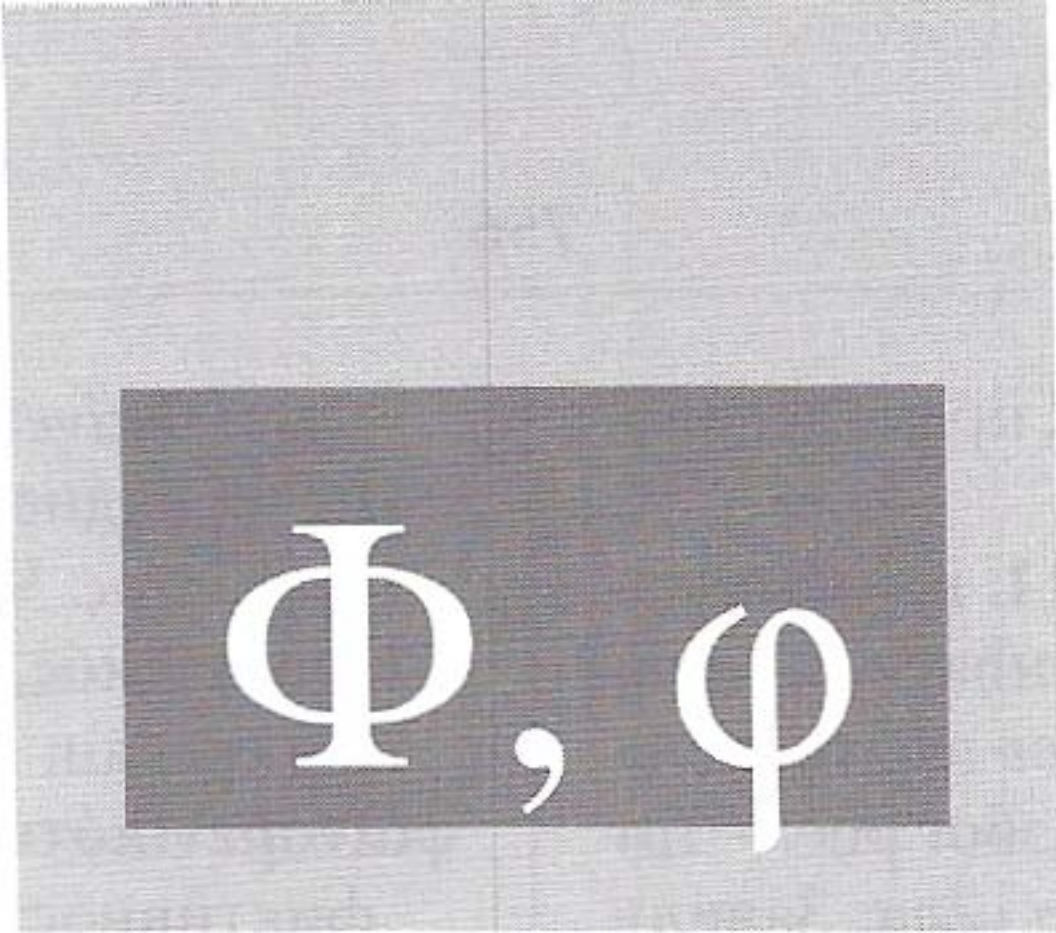
υψηλόκορμος, -η, -ο → ψηλόκορμος, -η, -ο висок, стасит

υψηλός, -ή, -ό → ψηλός, -ή, -ό 1. висок, велики; 2. на високом положају; 3. узвишен

υψηλόσωμος, -η, -ο стасит, корпулентан

υψηλότατος, -η, -ο преузвишени
Υψηλότατος, ο, ж. **Υψηλότατη**, η преузвишени-
 шеност, височанство
υψηλότητα, η **1.** висина, узвишеност; **2.** висост
υψηλόφρονας, ο благородан, племенит, узвишен, поносит, горд (човек), високоуман
υψηλοφροσύνη, η благородност, племени-
 тост, узвишеност, поноситост, гордост, високоумље
υψηλόφωνος, -η, -ο који има висок и снажан глас
υψικάμινος, η висока пећ (у металургији)
υψίκορμος, -η, -ο висок, стасит, крупан
υψικόρυφος, -η, -ο који има висок врх (дрвеће, планине)
υψίπεδο, то висораван, високи плато
ύψιστος, -η, -ο вишњи, врло висок, највиши: **Υψιστος** (ο Θεός) Преузвишени, Бог, Свевишњи; **ύψιστα**, та небеса, небо као седиште Бога
υψίφωνος, -η, -ο који има висок глас;
υψίφωνος, ο тенор; **υψίφωνος**, η сопран
υψογραφικός, -ή, -ό који описује висину тла или дубину мора и језера

υψοδείχτης, ο показивач висине, број који показује висину неког места или тачке
υψομέτρης, ο инструмент подесан за мерење висине, алтиметар, ипсометар
υψομέτρηση, η, *ien.* -ης → -εως мерење надморске висине
υψομετρία, η ипсометрија
υψομετριός, -ή, -ό, *ipril.* -ά ипсометарски
υψόμετρο, то ипсометар, алтиметар
ύψος, ο → **γύψος**, ο
ύψος, то **1.** висина, узвишеност; **2.** значај, велика вредност; **ύψη**, та високи слојеви атмосфере, небо
ύψωμα, то узвишење, узвишица
υψωμός, ο **1.** уздизање, подизање, поскупљење; **2.** процењивање
υψώνω, **ύψωσα**, -ώθηκα, -ωμένος уздизати, подизати, повећавати, увеличати, повисити (глас)
ύψωση, η, *ien.* -ης → -εως **1.** подизање, уздизање; **2.** поскупљивање; **3.** слављење, хваљење, глорификовање: ~ *της σημαίας* подизање заставе; ~ *της πολυκατοικίας* подизање (изградња) вишеспратнице; ~ *τιμών* подизање цена (поскупљење)

Φ, φ двадесет прво слово алфабета; као бројчани знак: φ' = 500, φ = 500 000

φα, το (нейром., муз.) фа, трећа нота солмизације

φάβα, η (лай.) боб, грахорица, врста биљке

φάβας, ο → βλάκας, ο глупак, глупан, будала, блесан

φαβεντιανός, -ή, -ό → φαγεντιανός, -ή, -ό
φαβιανισμός, ο фабијанизам, конзервативни и реформаторски социјализам

φαβιανός, -ή, -ό фабијански

φαβισμός, ο (мед.) тровање отровним плодовима

φαβορί, το (нейром., франц.) → ευνοούμενος, ο фаворит, онај који има највише изгледа и услова за успех

φαβορίτα, η (франц.), у мн. залисци, зулуфи

φαβοριτισμός, ο (франц.) фаворизовање, давање првенства, протежирање

φαγάδιο, το ресторан, таверна, ашчиница

φαγάδικος, -η, -ο → φαγούδικος, -η, -ο прождрљив, јешан: -ο παιδί јешно дете; – Το φορτηγό είναι φαγάδιο, είναι παλιό. Каммион је незасит (троши много горива и тражи многе оправке) јер је стар.

φαγάνα, η 1. багер и екскаватор; 2. подмитљивац, корупционаш; 3. отимач, пљачкаш

φαγανός, -ή, -ό јешан, алав, прождрљив: Είναι χοιτρός, γιατί είναι φαγανός. Дебео је јер је прождрљив (алав).

φαγάς, ο 1. гладница, прождрљивко; 2. гурман

φαγγρίζω → φεγγρίζω

φαγέδαινα, η (мед.) изједеност ткива (због чира, венеричне болести, рака и сл.)

φαγεδαινικός, -ή, -ό изједен, труо, канцерозан и сл.

φαγεντιανός, -ή, -ό → φαβεντιανός, -ή, -ό који се односи на фајанс

φαγέντσα, η → φαγιάντσα, η фајанс

φαγητό, το → φαητό, το → φαγί, το → φαϊ, το јело, ручак, вечера, апетит, прохтев за јелом: Τρώει όλα τα φαγητά. Једе сва јела. – Ο χορός μετά το φαγητό. Плес после ручка (вечере). – Εχάθηκεν ο ύπνος της κι εκόπη το φαγητό της (Ερωτόκριτος). Сан јој се изгубио и жеља за јелом пресекла. (Еротокритос.) – Τους βρήκα στο φαγητό. Затекох их за столом.

φαγκότο, το (муз.) фагот

φαγκρί, το врста рибе, зубатац

φαγοπότι, το 1. јело и пиће на столу, ђаконије; 2. узимање хране уз пиће, чашћење; 3. гозба, банкет, забава, гошћење

φαγοποτώ, (ε), -πότησα јести и пити, гостити се

φαγούδικος, -η, -ο → φαγάδικος, -η, -ο

φαγούρα, η → κνησμός, ο → ξυσμάρα, η свраб, боцкање, жмарци

φά(γ)ουσα, η → φαγέδαινα, η

φαγώθηκα, ἴασι. аор. ил. τρώ(γ)ω

φάγωμα, το 1. неумерено јело, ждерање, кркање; 2. ерозија, глодање; 3. свађа, препирка: Πολύ χορτάσαμε με τέτοιο φάγωμα που κάναμε. Прејели смо се од толиког јела. – Από τις βροχές ο δρόμος έχει φαγώματα. Друмови су излокани од кише. – Απ' το πρωί ως το βράδυ το αντρόγυνο έχει φαγώματα. Супружници се свађају од јутра до вечери.

φαγωμάρα, η 1. фаγούра, η; 2. гунђање, завађање, свадљивост

φαγωματιά, η изгриженост, изједеност

φαγωμένος, -η, -ο изгрижен, нагрижен, изједен, кородиран

φαγωμός, ο свађа, препирка, прекоревање, гунђање

φαγώνομαι, -ώθηκα, -ωμένος 1. изјести, нагристи, кородирати; **2.** гунђати, препирати се: *Φαγώθηκε το σίδερο απ' τη σκουριά.* Гвожђе је кородирало због рђе. – *Тον ζηλεύει και φαγώνονται όλη μέρα.* Завиди му па се по цели дан препиру.

φαγώσιμα, та → **τροφές, οι** → **τρόφιμα, та** храна, намирнице, провијант

φαγώσιμος, -η, -ο 1. јестив, укусан; **2.** подношљив, прихватљив

φάδι, το → **υφάδι το**

Φαέθοντας, ο (μυθολ.) Фаетонт, син Хелија и нимфе Роде. Неспретно возећи очева сунчана кола упалио је небо и Земљу, па га је Зевс оборио муњом; његове сестре Хелијаде, које су га жалиле, претворио је у тополе, а њихове сузе у ћилибар.

φαζάνι, το → **φασιανός, ο**

φαιητό, το → **φραγητό, το**

φαι, το, ἱεν. φαγίου → **φραγητό, το**

φάιβ ο κлок (απογευματινό τσαϊ στις 5 ακριβώς) (енгл.) послеподневно пијење чаја

Φαίδρα, η (μυθολ.) Федра, кћи Миноја и Пасифаје, жсна Тезеја, позната је прича о њеној грешној љубави према пасторку Хиполиту

φαιδρολόγημα, το → **φαιδρολογία, η** говорење ведрих, веселих прича, развеселавање, причање шала

φαιδρός, -ή, -ό, ἱрил. -ά весео, разведравајући, шаљив, озарен

φαιδρότητα, η веселост, способност некога да разведри и шалама ободри друге људе

φαιδρυντικός, -ή, -ό који изазива радост, веселост, развеселавајући

φαιδρύνω, φάιδρυνα развеселавати причом и шалама, обрадовати

φαινόλη, η (хем.) фенол

φαίνομαι, φάνηκα бити видљив, појављивати се, бити препознатљив, изгледаати, (при)чинити се: *Από εδώ φαίνεται η θάλασσα.* Одавде се види море. – *Αρρησε, δε φάνηκε ακόμη.* Закаснио је, још се не појављује. – *Η καλή μέρα από το πρωί φαίνεται.* Добар дан се по јутру познаје. – *Η γυναίκα δεν πρέπει μόνο να είναι καλή, αλλά και να φαίνεται.* Жена не треба само да је добра већ и да лепо изгле-

да. – *Φαίνεται ότι θα χιονίσει.* Изгледа да ће да падне снег. – *Μου φαίνεται ότι είμαι άρρωστος.* Чини ми се да сам болестан.

φαινομενικός, -ή, -ό привидан, илузоран, фиктиван; површински, плитак

φαινομενικότητα, η спољашност, плиткост, фиктивност, симулативност

φαινόμενο, το појава, феномен; изузетност, натпросечност: *Η πυρκαγιά είναι συνηθισμένο φαινόμενο στα δάση.* Пожар је уобичајена појава у шумама. – *Та γερατειά είναι βιολογικό φαινόμενο.* Старење је природни феномен (појава). – *Αυτό το παιδί είναι φαινόμενο στο πιάνο.* ●во дете је феномен за клавир.

φαινομενοκρατία, η феноменократија, теорија по којој човек не упознаје саме ствари, већ само појаве које су њима проузроковане

φαινομενολογία, η феноменологија

φαινομενολογικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά феноменолошки

φαινότυπος, ο спољашњи изглед и особине неке личности које нису обавезно наследне

φαίνω → **υφαίνω**

φαιός, -ή → **-ά, -ό 1.** таман, загасит, мрк, смеђ; **2.** сив, пепељаст

φαιοχίτωνες, οι црнокошуљаши, припадници фашистичко-националсоцијалистичке полувојне организације

φάκα, η → **ποντικοπαγίδα, η** мишоловка

φάκελος, ο → **φάκελο, το** коверат, коверта, омотница

φακέλωμα, το ковертирање

φακελώνω, φακέλωσα, -ώθηκα, -ωμένος ковертирати

φαική, η сочиво, лећа (поврће)

φαικίδα, η пега, сунчана пега (најчешће по лицу)

φαιkiόλι, το марама, повезача (за заштиту од прашине)

φαιкиρης, ο, мн. -ηδες, ж. -ισσα, η факир

φαιкиριά, та трикови, опсенарство

φαιкиτικός, -ή, -ό факирски

φαιкиρισμός, ο 1. факиризам; **2.** фатализам

φаклана, η зла жена, врачара, пакосница, „вештица“

φαικόμετρο, το инструмент за мерење преламања светлости у сочиву

φαιkός, ο сочиво, (конкавно и конвексно); лупа

φακοσιλήρωση, η отврдњавање, склероза очног сочива
φάλαγγα, η 1. фаланга, врста бојног поретка; 2. полуга на ваги; 3. фашистичка војна организација за време Франкове војне диктатуре у Шпанији; 4. три најдуже кости на прстима, рукама и ногама
φάλαγγας, ο тешка телесна казна, ударање жртве дрвеном или металном палицом по табанима
φαλάγγι, το 1. врста отровног паука, тарантула; 2. округла греда по којој се котрља дно брода приликом поринућа
φαλαγγίτης, ο, ж. -ίτισσα, η фалангист(а)
φάλαινα, η кит; (*meiōf.*) здепаста жена
φαλαινοθήρας, ο ловац на китове
φαλαινοθηρία, η лов на китове, китоловство
φαλαινοθηρικό, το брод за лов на китове, китоловац
φαλαινοθηρικός, -ή, -ό китоловачки
φαλακραίνω → **φαλακρώνω**
φαλακρός, -ή, -ό → **φараκλός**, -ή, -ό → **караφлός**, -ή, -ό 1. ћелав, без косе; 2. без вегетације, го, оголео
φαλακρότητα, η ћелавост; оголелост тла
φαλακρώνω, -λάκρωσα, -ώθηκα, -ωμένος оћелавити; оголети
φαλάκρωση, η ћелављење; оголевање, губитак вегетације
φαλιμέντο, το → **πτώχευση**, η → **χρεοκοπία**, η осиромашење, стечај, банкрот, крах
φαλιρίζω, **φαλίρισα**, -μένος → **φαλίρω** осиромашити, банкротирати, пасти под стечај
φαλίρισμα, το → **φαλιμέντο**, το
φαλιιδεύω, -κίδεψα, -εύτηκα, -εμένος унутрашње слабљење, растакање
φαλλός, ο лик извајан у дрвету, израђен од коже у виду мушког полног органа као симбол плодности; зачетак пениса код ембриона
φαλτσάρισμα, το погрешност; нередовност; варка; грешка, фалширање; фелширање лоптом
φαλτσάρω, -τσάρισα грешити, погрешно поступати или „фалш“ певати, фелширати
φαλτσέτα, η (*uīal.*) 1. нож за сечење хартије или коже; 2. мали срп, српић

φάλтσο, το (*uīal.*) (по)грешка, „фалш“ певање
φαλтσογωνιά, η дрводељска (тесарска) алатка, тесак
φάλтсос, -α, -ο 1. погрешан, нескладан, „фалш“; 2. крив, укошен
φαμελιά, η → **φαμέλια**, η → **φαμιλιά**, η → **φамίλια**, η породица, фамилија
φαμελιακός, -ή, -ό породични
φαμελιάρης, ο, ж. -ηδες, ж. -άρα → **άρισσα**, η → **φαμελίτης**, ο, ж. -ίτισσα, η породичан, фамилијарни
φάμπрика, η (*uīal.*) фабрика, творница
φамприκάρω, -κάρισα фабриковати
φамφάρα, η 1. фамфара; 2. плех-оркестар (оркестар од лимених инструмената); 3. (*phi.*) брбљање
φамфаронίστικος, -η, -ο хвалисав, уображен, ташт
φамфарόνος, ο (*uīan.*) разметљивац, хвалиша, уображенко
фанари, το 1. фар, фењер; семафор; лампион; 2. лимена посуда за чување намирница
фанаар(и)тзής, ο, ж. -ήδες 1. фењерџија, носилац фара; 2. лимар
фанаар(и)тзидико, το лимарска радионица, лимарница
фанаτιζω, **φανάτισα**, -ίστηκα, -ισμένος фанатизовати
фанела, η фланел мајица
фанелениос, -ια, -ιο фланелски
фанерός, -ή, -ό, *uīal.* -ά очигледан, јасан, видљив, евидентан, очевидан, несумњив
фанέρωμα, το јасноћа, видљивост, очевидност, појављивање
фанерώνω, **фанέρωσα**, -ώθηκα, -ωμένος појавити, показати, обелоданити, објавити
фанέρωση, η, *ien.* -ης → -εως појављивање, објављивање, обелодањивање
фанерωτής, ο који открива, који објављује, разобличитељ
фанерωτικός, -ή, -ό објављујући, обелодањујући, разобличавајући
φάνηκα, *aop. il. φαίνομαι*
фаноқорос, ο фењерџија
фаноποιείο, το лимарска радионица, лимарница
фаноποιός, ο лимар
фанός, ο фењер, фар, лампион

φάνταγμα, то → φανταγμός, ο привиђење, уобразиља, сањарење
 φανταγμένος, -η, -ο → φαντασμένος, -ή, -ό
 φαντάζομαι, -άστηκα, -ασμένος уображавати, замишљати, сањарити, сећати се: *Φαντάζομαι το περσινό ταξιδάκι μας.* Сећам се прошлогодишњег путовања. – *Φαντάζεται τον εαυτό του εκατομμυριούχο.* Замишља себе као милионера. – *Θα σου αρέσει, φαντάζομαι.* Свидеће ти се, надам се (верујем).
 φαντάζω → σфанτάζω, (σ)φάνταξα направити утисак, заблистати, лепо изгледати, бити уочљив: *Φαντάζει η νύφη.* Невеста блиста (од лепоте). – *Φαντάζει από μακριά.* Примећује се још издалека.
 φανταρία, η обични војници, редови
 φανταρίστικα, та војничка униформа
 φανταρίστικός, -η, -ο, *ἱрил.* -α војнички
 φανтάρος, ο → στρατιώτης, ο војник, редов, пешадинац
 φαντασία, η → φαντασ(ι)ά, η → φανταξ(ι)ά, η машта, фантазија, сањарија, илузија: *κατά φαντασίαν ασθενής* уображени болесник; – *ζωγράφος με ζωηρή φαντασία* сликар живе (богате) маште; – *Με τη φαντασία μου ζω τα παιδικά μου χρόνια.* У машти проживљавам године свог детињства. – *Αυτό υπάρχει μόνο στη φαντασία του.* То постоји само у машти.
 φαντασιοκοπία, η → φαντασιοκόπημα, то неостварива замисао, утопија
 φαντασιοκοπώ (само у *ἱрез.* и *имѝф.*) фантазирати, маштати, халуцинирати
 φαντασιόπληκτος, -η, -ο → φαντασιόπληχτος, -η, -ο фантаст, маштар, утопист(а)
 φαντασιопληξία, η фантазирање, особењаштво, ћудљивост, ексцентричност
 φαντασίωση, η фантазирање, халуцинирање, маштање, фикција, илузија
 φάντασμα, то фантом, привиђење, страшило, вампир, приказа; (*φινѝ.*) сенка (за човека скрханог од болести)
 φαντασμαγορία, η фантазмагорија, опсена, обмана, (*φινѝ.*) привиђење (за нешто што је изузетно лепо)
 φαντασμαγορικός, -ή, -ό, *ἱрил.* -ά фантазмагоричан
 φαντασμένος, -η, -ο уображен
 φαντασμός, ο → φανταγμός, ο маштање, илузија, утопија; сањарење

φανταστικός, -ή → -ιά, -ό, *ἱрил.* -ά фантастичан, нестваран, илузоран
 φανταχτερός, -ή, -ό → σфанταχτερός, -ή, -ό → φанταχτικός, -ή, -ό → σфанταχτός, -ή, -ό → φанταχτός, -ή, -ό упадљив, уочљив, допадљив, живих боја, маркантан
 φαντεζί (*неѝром., франц.*) шљаштећи, упадљив; оригиналан, изворан
 φάντης, ο, *μн.* -ηδες фигура у картама: „дечко“, „жандар“, „пуб“
 φαντός, -ή, -ό → υφαντός, -ή, -ό
 φάντρα, η → υφαντής, ο
 φάουσα, η → φάγουσα, η
 φάπα, η → χαστούκι, то → σφαλιάρα, η шамар, пљуска, ћушка
 φάρα, η (*алб.*) → γένος, то → σοί, то племе, род, сој, раса
 φάραγγας, ο → φараγγι, то кланац, теснац, провалија, понор, бездан
 φараδίζω, -ράδισα, -ίστηκα, -μένος лечење електрицитетом
 φараδικός, -ή, -ό фарадски (према Фарадеју, енгл. физичару)
 φарадио, то → φара́ντ, то јединица за мерење количине струје
 φарадисμός, ο (*мед.*) метод лечења нервних болесника применом струјних удара – фарадизација
 φараκλα, η → φαλάκρα, η
 φараκλός, -ή, -ό → φαλακρός, -ή, -ό
 φара́σι, то һубровник
 Φαραώ, ο (*неѝром.*) Фараон: ο Φαραώ Χέοπας фараон Кеопс
 φараωνικός, -ή, -ό → φараωτικός, -ή, -ό фараонски
 φαρδαίνω → φαρδύνω, φάρδυνα проширити
 φάρδεμα, то проширивање: *το φάρδεμα του στενού δρόμου* проширивање уског друма
 φαρδίни, то фердинг, ситан новчић, $\frac{1}{4}$ пенија или $\frac{1}{48}$ шилинга, служи уместо телефонског жетона
 φαρδομάνικο, то одело са широким рукавима, мантија
 φάρδος, то ширина, пространство, опширност, домашај
 φαρδύς, -ιά, -ύ, *ἱрил.* -ιά широк
 φарέтра, η → βελοθήκη, η тоболац (за стреле)
 φари, то тркаћи, јахаћи коњ, парип

φαρίνα, η брашно (бело и фино самлевно)
φариσαϊκός, -ή, -ό, *ἱρην.* -ά фарисејски, дволичан, неискрен, подмукао
Φαρισαῖος, ο Фарисеј, припадник јудејске верске групе, противник друге верске групе Садукеја (2. в. пре н. е.)
φариσαϊσμός, ο фарисејство, неискреност, подлост
φάρμα, η фарма
φαρμακοθήκη, η магацин лекова, продаја лекова на велико
φαρμακεία, η припремање отрова, тровање
φαρμακείο, το аптека
φαρμακeμπορία, η → **φαρμακeμπόριο**, το → **φαρμακeμπορείο**, το трговина лековима и сировинама потребним за справљање лекова
φαρμακερός, -ή, -ό, *ἱρην.* -ά отрован, једак, горак: -ό *φίδι* отровна змија (змија отровница); -ά *λόγια* отровне (зле, пакосне, горке) речи; -ό *ψύχος* отровна (врло јака) студен
φαρμακευτής, ο фармацевт
φαρμακευτική, η фармацевтика
φαρμακευτικός, -ή, -ό фармацевтски
φαρμακεύτρια, η тровачица, врача, бајалица
φαρμακεύω → **φαρμακώνω**
φαρμάκι, το отров; (*φιν.*) горчина, туга, јад: *Ἦπτε φαρμάκι και πέθανε.* Попио је отров и умро. – *Ο καφές ήταν φαρμάκι.* Кафа је горка (као отров). – *Πολλά φαρμάκια ἤπιε στη ζωή του.* Много је испио јада (жучи) у свом животу. – *Απόψε κάνει κρύο φαρμάκι!* Данас је отровна (врло јака) хладноћа (студен).
φαρμακίλα, η → **φαρμακάδα**, η горак укус, горкост, горчина; (*φιν.*) туга, јад, чемер
φάρμακο, το лек, медикамент
φαρμακοβιομηχανία, η индустрија лекова
φαρμακοβοτανική, η фармакоботаника
φαρμακογεωγραφία, η фармацевтска географија
φαρμακογνωσία, η фармакогностика
φαρμακοθεραπεία, η фармакотерапија
φαρμακολογία, η фармакологија
φαρμακολογικός, -ή, -ό фармаколошки
φαρμακολόγος, ο фармаколог
φαρμακολύτρια, η узорешитељница, она која избавља од отрова, јада, туге, че-

мера, слави се на дан св. Анастасије 22. децембра
φαρμακομύτης, -α, -ιχο злобан, неваљао, непријатан човек
φαρμακοπαθολογία, η фармакопатологија
φαρμακοποιία, η производња лекова, фармацевтска индустрија
φαρμακοποσία, η узимање лекова или отрова
φαρμακοτέχνης, ο стручњак за производњу лекова
φαρμακούσα, η → **πικροθάλασσα**, η (*φιν.*) онај који сипа отров и доноси несрећу и тугу (*ἱρ.* море које гута бродове и морнаре)
φαρμακοφυσική, η фармацевтска физика
φαρμακοφυσιολογία, η фармакофизиологија
φαρμακοχημεία, η фармацевтска хемија, фармакохемија
φαρμάκωμα, το тровање, давање отрова
φαρμακώνω, **φαρμάκωσα**, -ώθηκα, -ωμένος тровати, отровати; (*φιν.*) јако растужити неког, загорчавати живот и сл.: *Φαρμάκωσε τον άντρα της και ύστερα η ίδια φαρμάκώθηκε.* Отровала је свог мужа па се после и сама отровала. – *Ἦπια πικρό καφέ που με φαρμάκωσε.* Попих горку кафу која ме је отровала. – *Τα λόγια σου με φαρμάκωσαν.* Твоје речи су ме јако растужиле. – *Φαρμάκωσε τον περίδρομο.* Преждерао се („појео врага са рогови-ма“).
φαρμασονία, η → **φραμασονία**, η слободно зидарство, масонерија, масонство
φαρμασόνος, ο → **φραμασόνος**, ο слободан зидар, масон
φародеΐχτης, ο каталог фарова и светионика
φарόπλοιο, το брод-светионик
φάρος, ο 1. светионик; 2. фар на возилу; 3. крупица, прекрупа
φароφύλακας, ο светионичар
φάρσα, η лакрдија, исмејавање; фарса
φарσαλινός, -ή, -ό фарсалски
φарсёр, ο (*нейром.*, *франц.*) лакрдијаш, ругач, подругивач
φарσί (*ἱрην.*, *ἱур.*) → **απταιστως** савршено, перфектно, без грешке
φάρυγγας, ο грло, ждрело, једњак, душник

φαρυγγισμός, ο → φαρυγγόσπασμος, ο (μεγ.)
 грч, стезање душника
 φαρυγγίτιδα, η (μεγ.) запаљење грла
 φαρυγγολαρυγγίτιδα, η (μεγ.) запаљење
 грла и душника
 φαρυγγορραγία, η (μεγ.) крварење из грла
 φαρυγγοσιόπιο, то (μεγ.) → φαρυγγотоμία,
 η 1. инструмент за испитивање усне
 шупљине и грла; 2. отварање грла или
 душника оперативним путем
 φαρφαράς, ο (ἰβур.), мн. -άδες хвалисавац,
 разметљивац
 фарфурένιος, -ια, -ιο порцелански (пор-
 цулански)
 фарфουρί, то (ишл.) порцелан, порцулан
 φάσα, η руб, обруб, уметак, глокна (од
 тканине, крзна ишд.): Στον ποδόγυρο του
 παλτού της πρόσθεσε γούνινη φάσα. Доњем
 делу капута додао је крзнени обруб.
 φασαμέν, та (неуром.) лорњон: Κάνει τώρα
 την αριστοκράτισσα, μας βλέπει με φασα-
 μέν και όχι με γυαλιά. Прави се арис-
 тократкиња (племкиња), гледа нас кроз
 лорњон а не кроз наочари.
 φασαρία, η ларма, бука, галама, неред, дар-
 мар, метеж
 φασарιατζής, ο, мн. -ήδες → φασαρίας, ο
 смутљивац, бунтовник, лармација, бу-
 кач
 φασαρίες, οι политичка комешања, нереди,
 сукоби
 φασάτος, -η, -ο проширен, са уметком
 φάση, η, ἱεμ. -ης → -εως изглед, појава, об-
 лик; време, период; фаза
 φασιανός, ο → φαζάνι, то → αγριόκοτα, η
 фазан
 φасиикός, -ή, -ό фазни
 φάσιμο, то ткање, ткиво
 φασίνα, η 1. накатранисана крпа, зашти-
 тна облога око дебелог бродског ужета;
 2. чишћење, прање, уређивање; 3. без-
 вредан и ништаван човек (крпа)
 φасиисμός, ο фашизам
 φасиистас, ο → φасиистής, ο, ж. -ίστρια, η фа-
 шиста
 φасиистикός, -ή, -ό, ἱрил. -ά фашистички
 φасиистόμουτρο, то фашистичка њушка
 (погрдно)
 φасиикелиά, η → φάσιικело, то → φасиикέλωμα,
 то увредљив гест са отвореном шаком

φасиикелώνω, -σιикέλωσα, -ώθηκα, -ωμένος →
 μουντζώνω учинити увредљив гест са
 испруженим шакама
 φасиикιά, η → επίδεσμος, ο повој, завој, пе-
 лена
 φάσιикωμα, то повијање, завијање, уви-
 јање у пелене
 φасиикώνω, φάσιикωσα, -ώθηκα, -ωμένος по-
 вијати, завијати, увијати у пелене
 φасиикомηλιά, η → φасиикόμηλο, то жалфија
 φάσμα, то 1. авет, сабласт, утвара, при-
 виђење, појава, слика, приказа, дух: το
 φάσμα του πατέρα του Αμλετ дух Хамле-
 товог оца; 2. опасност, претња: το φά-
 σμα του πολέμου опасност од рата; рат-
 на авет; – το φάσμα της πείνας претња
 (авет) глади; 3. чудо, чудовиште: ηλιακό
 ~ Сунчев спектар
 φасиикатикός, -ή, -ό, ἱрил. -ά спектрални
 φасиикатόγραμμα, то → φасиикатоγράφημα,
 то спектрограм
 φасиикатоγραφία, η спектрографија
 φасиикатоγράφος, ο спектрограф
 φасиикатоηλιοσιόπιο, то инструмент за
 праћење појава у Сунчевој атмосфери
 φасиикатόμετρο, то спектрометар
 φасиикатоσιикопία, η спектроскопија
 φасиикатоσιикόπιο, то спектроскоп
 φасолада, η → φасоулада, η јело од па-
 суља, бораније
 φасолаиика, та → φасоулаиика, та зелена бо-
 ранија
 φасооли, то → φасооули, то → φасоолиά, η →
 φасооулиά, η пасуљ, боранија
 φасоон, то фазон, крој
 φаталиисμός, ο фатализам
 φаталиистής, ο, ж. -ίστρια, η фаталиста
 φатаоулас, ο прождрљивко, незаситник;
 сваштојед
 φάτνη, η јасле, корито
 Фάτνη, η (φил.) назив за шталу и јасле у
 којима се по легенди родио Исус Хри-
 стос, јасле, јаслице
 φатниекτομή, η вађење криво ураслог зуба
 хируршким путем
 φатниитида, η запаљење чељустни или њене
 шупљине у којој је зуб
 φатнио, то вилична шупљина у којој је
 усађен зуб
 φάτνωμα, то облога, панел, плоча од гипса
 украшена фигурама, дуборез, заштитна

плоча (*νήρ.* штит са отвором за топовску цев и сл.)
φατνωματικός, -ή, -ό обложен, украшен облогом (гипс или дуборез), заштићен
φατνώνω, **φάτνωσα**, -ώθηκα, -ωμένος обложити, прекрити, заштитити
φάτνωση, η облагање панелом, гипсом, изрезбареном дрвеном плочом и сл.
φατούρα, η рачун, фактура
φατρία, η странка, партија, клика, котерија, камарила, сплеткашка и деструктивна група
φατριάζω, **φατρίασα**, -τηκα, -μένος радити, деловати у складу са политиком странке, групе
φατριακός, -ή, -ό страначки, партијски
φατριασμός, ο партијност, странаштво, давање првенства својој странци, групаштво
φατριαστής, ο фракционаш, групаш
φατριαστικός, -ή, -ό, *ἱрил.* -ά страначки, партијски; групашки
φάτσα, η (*υἱῆαλ.*) → **πρόσωψη**, η → **πρόσωπο**, то лице, изглед, фасада, фаца, „њушка“
φατсάρω, **φατсάρισα** појавити се, ударати у предњу страну једара (ветар)
φαυλεπίφαυλος, -η, -ο изопачен, перверзан, зао, opak, покварен, развратан
φαυλόβιος, -ια, -ιο неприродан, покварен, изопачен
φαυλοκόλακας, ο улизица, лажни пријатељ, покварењак; политикант
φαυλοκράτης, ο корумпиран и нечастан политичар, политикант
φαυλοκρατία, η владавина корупционаша
φαυλοκρατικός, -ή, -ό, *ἱрил.* -ά корупционашки
φάυλος, -η, -ο прост, зао, opak
φαυλότητα, η нечасност, неваљалство, поквареност, изопаченост, перверзност
Фаўста, η Фауста, женско име
φαφλατάδικος, -η, -ο брбљив, празноречив
φαφλατάρισμα, то брбљивост, празноречивост, блебетање, трућање, преклапање
φαφλατάρω → **φαφλατίζω**, **φαφλατάρισα** брбљати, преклапати, блебетати, трућати, трабуњати, булазнити
φαφλατάς, ο, *μн.* -άδες брбљивац, празнословац, блебетало

φαφούτης, ο, *ж.* -α, η → -ισσα, η који нема зубе или је остао без њих, безуб
φαφουτιάζω → **φαφουτιαίνω**, **φαφούτιασα** остати без зуба
φαφούτικος, -η, -ο безуб
φεβρουαριανός, -ή, -ό фебруарски: -ή *επανάσταση* Фебруарска револуција
Φεβρουάριος, ο → **Φλεβάρης**, ο фебруар
φεγγαράδα, η → **φως πανσέληνου**, то месечина, светлост пуног месеца
φεγγαράκι, то деминутив од „месец“ (φεγγάρι)
φεγγαριάζομαι, -άστηκα, -ασμένος бити под утицајем пуног месеца; добити епилепсију
φεγγάριасма, то месечарење, сомнабулизам
φεγγαριάτικα, та необичности, оригиналности, ексцентричности, ћудљивости
φεγγαριάτικος, -η, -ο 1. месечев, месечарски; 2. епилептичарски, падавичарски: *Είναι φεγγαριάτικος κι όταν φεγγαριάζεται σπαρταράει σαν το ψάρι.* Он је епилептичар и када добије напад падавице, праћака се (бацака) као риба; 3. ћудљив, каприциозан, чудан, настран
φεγγαρίζω, **φεγγάρισα** слабо, бледо светлукати попут Месеца; бити прозрачан, прозиран
φεγγαρίσιος, -ια, -ιο Месечев
φεγγαρόλουστος, -η, -ο светлуцав на месечини, окићен, окупан месечином
φεγγαροντυμένος, -η, -ο преливен, окупан месечином
φεγγαροπρόσωπος, -η, -ο који има округло и светло лице као пун месец (уштап)
φεγγαρόφωτο, то Месечева светлост, месечина
φεγγαρόφωτος, -η, -ο преливен, осветљен месечином
φεγγερός, -ή, -ό → **φωτερός**, -ή, -ό
φεγγίζω, **φέγγισα** → **φεγγρίζω** → **φαγγρίζω** → **φεγγαρίζω**
φεγγίτης, ο прозорчић на крову, таваници, над вратима или над горњим делом прозора
φεγγοβολή, η → **φεγγοβόλημα**, то → **φεγγοβολιά**, η јарка светлост, блистање, сјајност
φεγγοβόλος, -α, -ο светао, блистав, сјајан
φεγγοβολώ, (ε), **βόλησα** светлити, блистати, сјајити, блештати

φρέγγος, το слаба, бледа светлост; (*φινι.*) очињи вид, поглед
φреγγρίζω, φреγγриса полуосветлити
φреγγрисма, то → **φάγγрисма, то** провидност, прозрачност; (*φини.*) слабост, испијеност
φреγγω, έφεξα засветлити, осветлити, посветлити; ослабити: *Фέξε μου να δω.* Посветли ми да видим. – *Δε φέγγει καθόλου αυτό το φανάρι.* Овај фењер уопште не светли. – *Εφεξε απ' την αρρώστια και φάρδυναν τα ρούχα του.* Ослабио је због болести па одећа виси на њему.
φреїγβολάν, то (*нейром., франц.*) пропагандни или рекламни листић (летак) који се дели или баца из аутомобила или авиона
φреидиαιός, -ή, -ό фидијски, Фидијин: *То χρυσελεφάντινο άγαλμα της Αθηνάς ήταν φειδιακό δημιούργημα.* Кип Атине, израђен од злата и слоноваче, био је Фидијино дело.
Фреидίας, о Фидија, мушко име
φреїδομαι, φреїстһка → *εφείσθην (+ien.)* 1. штедети, шкртарити; 2. поштедети неког, сачувати, оставити нетакнуто
φреидώ, η штедња, чување, шкртарење
φреидωλεύομαι, -εύτһка избегавати трошкове, штедети, шкртарити
φреидωλός, -ή, -ό, йрил. -ά штедљивац, штедиша, шкртац
φрелάχος, о, ж. -α, η (*арај.*) фелак
φрелі, то (*лај.*) кришка, парче, велија
φрелиάζω, φрелиаса, -άстһка, -ασμένος 1. опшити, обрубити, заштитити додатном тканином; 2. калемити, обрезавати биљку
φрелиасма, то 1. обрубљивање, опшивање тканине; 2. калемљење, цепљење
φрелиастός, -ή, -ό обрубљен, опшивен, заштићен, калемљен
φрелленіос, -ια, -ιο → **φрелленіос, -η, -ο** плутен, који је од плуте
φреллоμάνα, η (*нај.*) комад плуте привезан за рибарску мрежу
φреллός, о 1. плута, чеп, пампур; 2. површан, плитак и лакоуман човек
φреллоχорто, то → **φреллоχόρταρο, то** → **φреллоχόрти, то** дрво из којег се добија плута
φреллотός, -ή, -ό плутен, од плуте

φрелούка, η врста ниске једрилице са два или три троугласта једра
φрелпа, η (*ијал.*) плиш, каџифа
φрелώ, (ε), φрелεσα → **ωφрелώ** користити, окористити, вредети
φреμνισμός, о феминизам
φреμνιστής, о, ж. -ίστһка, η феминиста, феминисткиња
φреμνιστικός, -ή, -ό феминистички
φрелνάκη, η 1. перика, власуља; 2. лаж, превара, обмана
φрелнакиζω, φрелνάκиса, -тһка, -μένος варати, лажно обећавати, обмањивати
φрелнаκισμός, о → **φрелνάκисма, то** → **φрелνάκисη, η** варање, лагање, лажно обећавање, обмањивање
φрелнаκιστής, о лажљивац, шарлатан, лицемер, варалица, преварант
φрелнаκιστικός, -ή, -ό лажан, обмањивачки, преваран, шарлатански
φрелξη, η светлуцање, свитање, нарастање Месеца: *στη χάση και στη φέξη* (*φινи.*) ретко, не често; – *η φέξη του καντηλιού* светлуцање кандила; – *Στις τέσσερις το πρωί με τη φέξη πάει στο χωράφι του το καλοκαίρι.* Лети, у свитање, у четири изјутра, одлази на своје поље.
φрелξιμο, то светлуцање
φреудаликός, -ή, -ό → **φреударχικός, -ή, -ό, йрил.** -ά феудални
φреудалиσμός, о → **φреударχисμός, о** → **φреударχία, η** феудализам
φреудάρχης, о феудалац
φреудο, то феуд
Фрелαιός, о становник Фере, пореклом из Фере
φрелреγγυος, -α, -ο платежан, солвентан
φрелреγγυότητα, η платежност, солвентност
φрелреοικος, -η, -ο који своју кућу носи на себи или вуче са собом (пуж, корџача, шкољка и сл.); (*φини.*) скитница, номад
φрелретζές, о, мн. -έδες (*ијур.*) фереца
φрелретро, то мртвачки сандук
φрелретроποιείο, то радионица мртвачких сандука
φрелретроποιός, о произвођач, израђивач мртвачких сандука
φрелретροπωλείο, то продавница мртвачких сандука
φрелреφωνο, то 1. одјек, ехо, јака; 2. лист, новине, гласило; 3. заступник, „дрвени адвокат“

φέρμιποτ, το (νεῦρομ., енїл.) → πορθμείο, το
φεριбот

φερμάνι, το → φирмάνи, το

φερμάρω, φερμάρισα → φέρμαρα 1. упорно (напрегнуто) посматрати, фиксирати, пиљити; 2. бити у заседи, сачекивати, вребати; 3. зауставити, закочити; **φέρμα!** Стој! Стоп! Заустави се! Стани!

φέρμελη, η (αλб.) део народне ношње, украшени мушки прслук

φέρμιο, το (хем.) фермијум (Fm)

φερмиуάρ, το (νεῦρομ., франц.) рајсфершлус

φέρνω → φέρω

φέρομαι → φέρνομαι држати се, понашати се, односити се: Του φέρθηκε σαν αδελφός. Понашао се према њему као брат. – Φέρθηκε σαν τίμιος άνθρωπος. Понео се као частан човек. – Θα φερθώ διαφορετικά. Поступићу друкчије. „Окренућу лист.“ – Ο κατηγορούμενος φέρεται ως ευκληματίας. Оптужени се сматра извршиоцем злодела.

φερούλη, η → φερούλα, η (βοῦ.) кукута (биљка са отровним плодовима)

φέρσιμο, το 1. преношење, селјење; 2. држање, понашање: το φέρσιμο των επίπλων пренос (превоз) намештаја; – Είναι ευγενικός, έχει καλό φέρσιμο. Пристојан је, има добро држање (понашање).

φέρτα у фр.: σουρτα ~ долази-одлази, иде тамо-амо

φερτίκια, та селидбени трошкови

фертός, -ή, -ό туђ, стран, увезен

φέρω → φέρνω, έφερα, φέρθηκα, φερμένος носити, донети, довести; проузроковати; понашати се, односити се; задобити: ~ στη μνήμη μου (под)сећати се; ~ δυσκολίες, χαρά доносити (проузроковати) тешкоће, радост; ~ καρπούς донети плодове, родити, донети урод; – Φέρνει τη στάμνα στον ώμο του. Носи крчаг на рамену. – Τα ζώα που φέρουν κέρατα λέγονται κερασφόρα. Животиње које имају рогае су рогате животиње. – Το βιβλίο φέρει τον τίτλο Αγωνία. Наслов књиге је Агонија. – Οι στρατιώτες φέρουν τη στολή. Војници носе униформу. – Πάω να φέρω γιατρό. Идем да доведем (позовем) лекара. – Τα καταστήματά του φέρνουν τη μόδα κατευθείαν απ' το Παρίσι. Његове продавнице (радње)

увозе моду директно из Париза. – Το θέαμα αυτό μου φέρνει αηδία. Овај ми призор изазива гађење. – Το εμπόριο του έφερε πολλά κέρδη. Његова трговина донела му је много зараде (користи). – Φέρε μου ένα παράδειγμα. Наведи ми један пример. – Πού φέρει αυτός ο δρόμος; Куда води овај пут? – Η αρρώστια τον έφερε στον τάφο. Болест га је одвела у гроб. – Ο λαός φέρει τα βάρη. Народ (с)носи терет. – Αυτός φέρει την ευθύνη. Овај сноси одговорност. – Αυτό το φάρμακο φέρει ύπνο. Овај лек успављује. – Ο αέρας θα φέρει τη βροχή. Ветар ће донети кишу. – Αυτά φέρει ο πόλεμος. Ово доноси рат.

φερώνυμος, -η, -ο онај који је добио име по некоме (Атина, Вашингтон, Волгоград и сл.)

φέσι, το (ῥур.) фес

φесоφόρος, -α, -ο онај који носи фес

φέστα, η → φιέστα, η празник, забава, прослава, фешта

φестиβάλ, το (νεῦρομ., франц.) → καλλιτεχνική εκδήλωση, η фестивал

φесώνω, φέσωσα, -μένος 1. ставити на главу фес; 2. (φιν.) опити неког; 3. не платити, остати дужан, не издати признаницу

φέτα, η кришка, парче, врста сира: ~ ψωμιού кришка хлеба; – Βάλε μου δυο κιλά φέτα. Стави ми два килограма сира фета.

φετβάς, ο → φετφάς, ο

φетинός, -ή, -ό → ефетинός, -ή, -ό овогодишњи

φетίχ, το (νεῦρομ., ῥорῥ.) фетиш

φетиχισμός, ο фетишизам

φетиχιστής, ο → фетиχολάτρης, ο фетишист(а)

φетиχистικός, -ή, -ό фетишистички

φέτος (ῥрил.) → ефétос

φετφάς, ο → φетфάς, ο, мн. -άδες заповести из Корана, тумачење муслиманских светих књига од стране муфтија и имама

φευγάλα, η → φυγή, η бежање, бег

φευγαλέος, -έα, -έο 1. пролазан, краткотрајан, ефемеран; 2. слаб, нејасан, сумњив, безнадежан

φευγατίζω, φευγάτισα, -τηκα, -μένος → φυγαδεύω

φευγάτισμα, το → φυγάδευση, η

φευγάτος, -η, -ο који је кренуо, отишао, отпутовао; прошли, протекли
φευγιά, το бекство, бежање, бег
φεύγω, έφυγα побећи, отићи; протицати, избећи: ~ *απαρατήρητος* извући се непримећен; ~ *γρήγορα* (то *κόβω λάσπη*) побећи, стругнути, киднути; – *Ο καιρός φεύγει*. Време брзо пролази. – *Εφυγε μακριά*. Побегло је далеко. – *Οποιος φύγει, φύγει!* Ко побегне, побегне. Спасевај се ко може. – *Φύγετε από μπροστά μου!* Одлазите испред мене! – *Εφυγε χωρίς να αποχαιρετήσει*. Отишао је без поздрава. – *Μερικές φορές του φεύγουν λόγια απερίσκεπτα*. Неки пут му се омакну непромишљене речи.
φηκάρι, το → **θηκάρι, το** корице (мача, ножа)
φήμη, η 1. углед, реноме, репутација, добар (зао) глас; 2. препричавање, гласина, фама
φημιζομαι, -ισμένος имати углед, бити „на гласу“, цењен
φθάνω → **φτάνω**
φθάρθηκα → **φθάρηκα, аор. ἔφθασα. ἔφθασα**
φθαρτικός, -ή, -ό → **καταστρεπτικός, -ή, -ό** рушилачки, штетан, погубан
φθαρτός, -ή, -ό који може лако да буде оштећен, истрошен, изједен, похабан; подложен труљењу
φθάσιμο, το → **φτάσιμο, το**
φθειρίαση, η фтеријаза, кожно обољење изазвано вашљивошћу, вашљивост
φθείρω, έφθειρα, φθάρθηκα, φθαρμένος оштетити, наудити, истрошити (се), похабати: *Με το πολύ κάπνισμα φθείρει την υγεία του*. Много пушења нарушава његово здравље. – *Φθείρει πολύ τα ρούχα του*. Много хаба своја одеда. – *Τον έφθειραν οι κακές συναναστροφές*. Покварило га је лоше друштво; -ομαι *Η κυβέρνηση της τάδε χώρας φθάρθηκε*. Влада неке државе је изгубила углед.
φθίνια, η → **φτήνια, η**
φθηνοδουλειά, η → **φτηνοδουλειά, η**
φθηνός, -ή, -ό → **φτηνός, -ή, -ό**
φθινοπωριάτικος, -η, -ο → **χινοπωριάτικος, -η, -ο**, → **φθινοπωρινός, -ή, -ό** јесењи
φθινόπωρο, το → **χινόπωρο, το** јесен
φθίνω тронити се, слабити, венути
φθίση, η слабљење, увелост, туберкулоза (сушица): *Το φθινόπωρο αρχίζει η φθίση*

της φύσης. У јесен природа почиње да вене.

φθισιατρείο, το санаторијум за плућне болести
φθισίατρος, ο лекар, специјалиста за плућне болести, фтизијатар
φθισικός, -ή, -ό → **φτισικός, -ή, -ό** → **φυματικός, -ή, -ό** → **χτικιάρης, -η, -ο** → **χτικιασμένος, -η, -ο** туберкулозан, сушичав
φθισιολογία, η → **φυματιολογία, η**
φθισιολόγος, ο фтизиолог, лекар специјалиста за плућне болести
φθισιοφοβία, η патолошки страх од ТБЦ обољења
φθογγικός, -ή, -ό гласовни, говорни
φθογγολογία, η фонетика, наука о гласовима
φθογγολογικός, -ή, -ό фонетски
φθόγγος, ο глас; гласовни знак; нота
φθογγόσημο, το нота, кајда
φθονερός, -ή, -ό → **φτονερός, -ή, -ό** → **ζηλόφθονος, -η, -ο** → **μοχθηρός, -η, -ο** завидљив, пакостан, злобан, завидан
φθόνος, ο → **φτόνος, ο** завист, злоба, пакост
φθονώ, (ε) → **φτονώ, φθόνησα** → **φτόνησα, -ήθηκα, -ημένος** завидети, бити злобан, пакостан: *Κάλλιο να σε φθονούν παρά να σε ψυχοπονιούνται*. Боље да ти завиде него да те сажалевају.
φθορά, η → **όλεθρος, ο** → **ζημία, η** → **καταστροφή, η** штета, уништење, катастрофа, квар
φθορίζω светлити, светлוצати, флуоресцирати
φθόριο, το (хем.) флуор (F)
φθορισμός, ο светлуцање, флуоресцентност
φθορίτης, ο врста минерала, флуорин
φθορίωση, η, ἱεν. -ης → **-εως** флуоресценција
φθοροποιός, -ός → **-ά, -ό** рушилачки, штетан
φιάλη, η боца, флаша
φιαλίδιο, το бочица, флашица
φιαλοκαθαρτήρας, ο четка за чишћење унутрашњости боце
φιαλοποιείο, το фабрика за израду боца
φιάσκο, το (*иштал.*) неуспех, брука, фијаско
φιγούρα, η (*иштал.*) облик, изглед, фигура, слика, музички израз, лик: *Στο σε-*

ληνόφωτο διαγράφεται η φιγούρα του σώματός της. Облик њеног тела оцртавао се под светлом Месеца. – Αυτός ο χορός έχει πολλές φιγούρες. Ово коло има много фигура. – *Μ' αυτό το ντύσιμο θα κάνεις φιγούρα.* Оставићеш утисак својим облачењем.

φιγουράρω, **φιγουράρισα** бити упадљив, уочљив, фигурирати, истицати се, блистати

φιγουраτζής, **ο**, **ж.** -ού, **η** хвалисавац, разметљивац; уображенко; кицош, гизда

φιγουράτος, **-η**, **-ο** уочљив, маркантан, отмен, импресиван

φιγουρίни, **το** (*иџал.*) **1.** модни часопис са шнитовима; **2.** лепа, отмена, елегантна жена

φιδάγκαθο, **το** кедар, кедровина

φιδένιος, **-ια**, **-ιο** → **стрифτός**, **-ή**, **-ό** змијаст, змијолик, вијугав

φιδές, **ο**, **мн.** -έδες резанци; супа са резанцима

φίδи, **το** змија, гуја, кача: *Τον δάγκωσε φίδι.* Ујела га је змија. – *Τι φίδι είναι αυτός!* Каква је овај змија!

φιδίσιος, **-ια**, **-ιο** змијски: *-ο δέρμα* змијска кожа; – *Φιδίσιο κορμί έχει η χορεύτρια.* Плесачица има змијско тело.

φидοβότανο, **το** → **φидόχορτο**, **το**

φидόγλωσσα, **η** **1.** змијски језик; **2.** зао језик, оговарање, вређање: *Δε λέει καλή κουβέντα για κανένα, τέτοια φидόγλωσσα είναι.* Не говори добро ни о коме јер има змијски језик.

φидοζώνουμαι, **-ώστηκα**, **-μένος** сумњати у нешто са страхом: *με ζώσανε τα φидια* „окружиле ме змије“

φидομάλλης, **ο**, **ж.** **φидομάλλα**, **η** → **φидομαλλού**, **η** → **φидομαλλούσα**, **η** који има коврцаву и увојену косу

φидοπουκάμισο, **το** змијска кожа, змијски свлак, кошуљица, стара змијска кожа која остане после „пресвлачења“

φидότροπα, **η** змијска рупа, змијско легло

φидόχορτο, **το** врста биљке, „змијска трава“, „змајева трава“

φидωτός, **-ή**, **-ό** змијолик, вијугав, цикцак

φιδέστα, **η** → **φέςτα**, **η**

φίκος, **ο** фикус

φилаδούρι, **το** → **εντόνιο**, **το** врста бродског ужета

φίλαθλος, **-η**, **-ο** навијачки, склон спорту

φίλαθλος, **ο** члан спортске екипе; навијач: *Οι φίλαθλοι του ΠΑΟΚ πανηγύριζαν την κατάκτηση του πρωταθλήματος.* Навијачи ΠΑΟΚ-а прославили су освајање шампионата.

φιλαλήθεια, **η** истинољубље

φιλαλήθης, **-ης**, **-ες** истинољубив

φιλαλληλία, **η** љубав према ближњима, алтруизам

φιλάλληλος, **-η**, **-ο** алтруист(а), онај који воли ближње

φилαναγνώστης, **ο**, **ж.** -τρια, **η** онај који воли да чита, радозналац; библиофил

φилανδέζικος, **-η**, **-ο** → **φиланδικός**, **-ή**, **-ό** фински

φиланθρωπία, **η** човекољубље, филантропија

φиланθρωπικός, **-ή**, **-ό**, *ирил.* -ά филантропски, човекољубив

φιλάνθρωπος, **-η**, **-ο** човекољубац, филантроп

φилαπόδημος, **-η**, **-ο** који воли да путује, путник

φиларάκος, **ο** друшкан; (*ирон.*) лукавко, нитков, лупеж

φиларγυρία, **η** похлепност, лакомот, тврдичлук

φиларέσκεια, **η** жеља за допадањем, каћиперство, кокетерија

φилάρεσκος, **-η**, **-ο** кокетан, каћиперан

φиларέτο, **το** преграда (полица) на броду са морнарским стварима

φилармониική, **η** филхармонија

φилάρχαιος, **-η** → **-α**, **-ο** љубитељ старина

φиларχία, **η** властољубље

φиларχος, **-η**, **-ο** властољубац

φилάσθενος, **-η**, **-ο** болешљив

φилаυτία, **η** самољубље, саможивост, егоизам, себичност

φίлаυτος, **-η**, **-ο** себичан, самољубив, егоистичан

φилдисένιος, **-ια**, **-ιο** → **φилντισένιος**, **-α**, **-ο**

φίλδισи, **то** → **φилнτισи**, **то**

φиледаки, **то** мрежица

φилеирηνικός, **-ή**, **-ό**, *ирил.* -ά мирољубив

φилеирηνικότητα, **η** мирољубивост, пацифизам

φилеирηνισμός, **ο** покрет за светски мир, пацифизам

φилекπαιδευτικός, **-ή**, **-ό** просветитељски

φιλελευθερισμός, **ο** либерализам, слободњаштво

φιλελεύθερος, -η, -ο слободољубив, либералан
 φιλέλληνας, ο гркофил, хеленофил, филхелен
 φιλελληνικός, -ή, -ό, *ἱрил.* -ά гркофилски, хеленофилски, филхеленски
 φιλελληνισμός, ο гркофилство, хеленофилство, филхеленство
 φίλημα, το 1. поклон невести; 2. нуђење јелом, гошћење
 φιленάδα, η → φιλινάδα, η љубавница, пријатељица, дружбеница
 φιλέορτος, -η, -ο који воли славља и прославе
 φιλεργατικός, -ή, -ό трудољубив; борац за радничка права
 φιλεργία, η трудољубивост, приљежност, марљивост
 φίλεργος, -η, -ο трудољубив, радан, марљив, приљежан
 φιλέρημος, -η, -ο усамљен
 φιλέρι, το врста грожђа са округлим и ружичастим бобицама
 φίλες, ο 1. мрежа (за косу); 2. штампарска мрежа; 3. мрежа за тенис, одбојку, пинг-понг
 φιλετάκι, το мрежица, кожица
 φιλέτο, το 1. апликација, додатак за хаљине; 2. филе(т)
 φιλεύω, φίλεψα, -εμένος нудити, частити, даривати
 φίλη, η пријатељица, љубавница
 φιληδονία, η похотљивост, сензуалност
 φιλήδονος, -η, -ο страствен, похотљив, сензуалан
 φίλημα, το → φίλι, το пољубац
 φιλήσυχος, -η, -ο, *ἱрил.* -α усамљеник, самотњак
 φιλία, η → φιλιά, η пријатељство, интимност
 φιλιατρό, το отвор бунара
 φιλιγκράν, το → φιλιγκράμι, το → υδατόσημο, το филигран; водени жиг
 φίλιки, το врста биљке
 φιλικός, -ή → -ιά, -ό, *ἱрил.* -ά пријатељски, наклоњен
 φιλικός, ο → μέλος της Φιλικής Εταιρείας члан тајног друштва основаног 1814. године у Одеси у циљу борбе за ослобођење Грчке од турског ропства. На челу друштва била су три угледна Грка: Скуфас, Ксантос и Чакалоф.

φιλικότητα, η пријатељски однос, наклоност, пријатељство
 φιλιόκβε, το (*λαϊῦ.* filioque) теолошко учење Католичке и Протестантске цркве по којем Свети дух не произлази само од Оца (Бога) већ и од Сина (Христа)
 φιλιότσος, ο, ж. -α, η (*υῖαλ.*) кумче, кумица
 Φιλίππα, η Филипа
 Φιλιππικός, -ή, -ό Филипов
 φιλιππικός, ο (λόγος) филипика, сваки Демостенов говор против македонског краља Филипа II; (*φιλ.*) оштре и тешке оптужбе
 φιλιππινέζικος, -η, -ο филипински
 φίλιππος, -η, -ο љубитељ коња и јахачке вештине
 Φίλιππος, ο → Φίλιππας, ο Филип
 Φιλισταίος, ο, ж. -αία, η Филистејац, припадник индоевропског племена у старој Палестини
 φιλισταίος, ο филистар, неискрен и подмукао човек
 φιλιστρίни, το → φινέστρα, η → φινестρίни, το (*υῖαλ.*) округли прозор на кабини и трупу брода
 φίλιωμα, το измирење, помирење, поравнање
 φιλιώνω, φίλιωσα, -ώθηκα, -ωμένος измирити, помирити, поравнати се: *Ηταν μαλωμένοι, αλλά τους φίλιωσα.* Били су посвађани, али сам их ја помирио. – *Та αδέρφια, κι' αν μαλώνουν, πάλι φιλιώνουν.* Браћа, иако се посвађају, опет се помире.
 φιλμ, το (*νεῦром., франц.*) филм (филмска трака, врпца), филм (филмско дело)
 φιλντισένιος, -ια, -ιο → φιλдисένιος, -α, -ο израђен од слоноваче, белокости (или од седефа, седефаст)
 φίλντισι, το → φιλдиси, το (*ῖур.*) слоновача, белоконост, седеф
 φιλοβασιλικός, -ή, -ο ројалистички; -ος, ο ројалист, царист(а), обожавалац цара
 φιλογαλλικός, -ή, -ό франкофилски
 φιλογερμανικός, -ή, -ό германофилски
 φιλογερμανός, ο → γερμανόφιλος, ο германофил
 φιλοδασικός, -ή, -ό → φιλόδασος, -η, -ο љубитељ шума
 φιλόδεντρος, -η, -ο онај који воли дрвеће

φιλοδίκαιος, -η, -ο правдољубив, частан, поштен, прав
 φιλόδικος, -η, -ο онај који воли да се спори, парничарски
 φιλοδοξία, η славољубље, честољубље, амбиција: *Εχω τη φιλοδοξία να...* Имам амбицију да...
 φιλόδοξος, -η, -ο, *ὑριλ.* -α славољубив, честољубив, амбициозан
 φιλοδοξία, (ε), -δόξησα бити славољубив, имати велике амбиције: – *Φιλοδοξεί να γίνει βουλευτής.* Жарко жели (има амбицију) да постане посланик.
 φιλοδώρημα, то мали дар, напојница, цепацац
 φιλοδωρώ, (ε), -δώρησα даривати, частити
 φιλοζωία, η љубав према животу
 φιλόζωος, -η, -ο 1. забринут за свој живот, себичњак, егоист(а); 2. онај који воли животиње
 φιλοθεάμων, -ων, -ον у *изр.* φιλοθεάμιον κοινό, то љубитељ масовних спектакла
 φιλοθεΐα, η љубав према Богу, побожност, верски занос
 φιλόθεος, -η, -ο верски, побожни, благочастиви
 φιλόθερμος, -η, -ο који воли топлоту
 φιλοθύρυβος, -η, -ο који воли буку, галаму, комешање
 φιλόθρησκος, -η, -ο одан религији, побожан
 φιλοκαλία, η љубав према лепом; деликатност, елеганција
 φιλόκαλος, -η, -ο, *ὑριл.* -α склон према лепом, естетски, префињен
 φιλοκατήγορος, ο → *επικριτικός, ο* → *κατακριτικός, -ή, -ό* кудилачки, оговарачки
 φιλοκέρδεια, η → *απληστία, η* похлепа, лакомот, пожуда, користољубље
 φιλοκερδής, -ής, -ές лаком, похлепан
 φιλοκίνδυνος, -η, -ο смео, одважан, хардерски, авантуристички
 φιλολαϊικός, -ή, -ό надахнут љубављу према народу, народу одан
 φιλολογία, η филологија
 φιλολογικός, -ή, -ό филолошки
 φιλόλογος, ο/η филолог, литерата
 φιλολογώ, (ε) (само у *ὑрез.* и *имѳ.*) бавити се филологијом
 φιλομάθεια, η знатижеља

φιλομαθής, ο који воли да учи, знатижељан
 φιλόμουσος, -η, -ο пријатељ Муза, који воли лепе уметности, нарочито музику и литературу
 φιλονικία, η свађа, препирка, распра, кавга
 φιλόνικος, -η, -ο свађалачки, који воли да се препире и сукобљава
 φιλονικώ, (ε), -νίκησα свађати се, препирати се
 φιλονομία, η поштовање закона, честитост, поштење, лојалност
 φιλόνομος, -η, -ο честит, поштен, частан; одан, лојалан закону
 φιλοξενία, η гостољубивост, гостопримство
 φιλόξενος, -η, -ο, *ὑριл.* -α гостољубив, срдчан
 φιλοξενία, (ε), -ξένησα, -ήθηκα, -ημένος 1. гостољубиво дочекати, срдечно угостити; 2. бесплатно публиковати, приказати
 φιλόπατρις, ο, *μн.* -ηδες патриота
 φιλοπατρία, η патриотизам
 φιλοπεριέργεια, η радозналост, знатижеља
 φιλοπόλεμος, -η, -ο ратоборан, ратни, ратнички, борбен
 φιλοπονία, η марљивост, трудољубивост, радиност
 φιλόπονος, -η, -ο, *ὑριл.* -α марљив, радан, трудољубив, одан послу
 φιλοπρόοδος, -η, -ο напредан, прогресиван, авангардан
 φιλοπρωτία, η напредност, прогресивност
 φιλόπρωτος, -η, -ο напредан, прогресиван
 φιλόπτωχος, -η, -ο милосрдан, добротворан, сажалив, самилостан
 φιλωρωσικός, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά русофилски
 φίλος, -η, -ο пријатељски, драг: *η φίλη Γαλλία* пријатељска Француска
 φίλος, ο 1. пријатељ; 2. љубавник; 3. љубитељ – *φίλος της δημοκρατίας* љубитељ (присталица) демократије
 φιλοσοβιετικός, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά совјетофилски
 φιλοσόφημα, то филозофска идеја, учење, догма
 φιλοσοφία, η филозофија
 φιλοσοφικός, -ή, -ό, *ὑριл.* -ά филозофски

φιλοσοφικότητα, η 1. склоност ка филозофирању, истраживању; 2. филозофија, филозофичност
φιλόσοφος, ο/η филозоф
φιλοσοφώ, (ε), -σόφησα, -ημένος филозофирати
φιλοστοργία, η нежност, бољивост, велика приврженост; нежна љубав
φιλόστοργος, -η, -ο, нежан, привржен
φιλοτεκνία, η љубав према деци, жеља за децом, јак родитељски осећај
φιλότεκνος, -η, -ο који жели децу, јак родитељски нагон
φιλοτέλεια, η → **γραμματοσημοφιλία**, η филателија
φιλοτελικός, -ή, -ό филателистички
φιλοτελιστής, ο, ж. -ίστρια, η → **γραμματοσημόφιλος**, ο филателиста
φιλοτέχνημα, το изузетно уметничко дело, ремек-дело
φιλοτεχνία, η → **φιλοκαλία**, η љубав према уметности, смисао за уметност
φιλοτεχνικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά искусан, мајсторски
φιλότεχνος, ο љубитељ уметности
φιλοτεχνώ, (ε), -τέχνησα, -ήθηκα, -ημένος израдити мајсторски, виртуозно
φιλοτίμησις, η савесност, поштење, чашност
φιλοτιμία, η осећање части, племенитост, самопоштовање, савесност, великодушност, дарожљивост
φιλότιμος, -η, -ο, ὕριл. -α частан, савестан, великодушан, дарожљив
φιλοτιμώ, (ε), -τίμησα, -ήθηκα, -ημένος бити частан, савестан, племенит и великодушан
φιλοτομαρισμός, ο → **φιλαυτία**, η
φιλοτομαριστής, ο, ж. -ίστρια, η → **φιλαυτος**, ο себичњак, егоиста, онај који „чува само своју кожу“
φιλοτουρκικός, -ή, -ό, ὕριл. -ά туркофилски
φιλότουρκος, -η, -ο → **τουρκόφιλος**, ο туркофилски
φιλούρα, η → **φιλουριά**, η → **φιλύρα**, η
φιλόφρονας, ο → **ευγενικός**, -ή, -ό → **περιποιητικός**, -ή, -ό → **υποχρεωτικός**, -ή, -ό љубазан, учтив, услужан
φιλοφρόνημα, το → **φιλοφρόνησις**, η љубазност, учтивост, услужност; комплимент

φιλοφρονητικός, -ή, -ό, ὕριл. -ά љубазан, срдчан, похвалан
φιλοφροσύνη, η љубазност, срдчаност
φιλόφτωχος, -η, -ο који помаже сиромашнима, филантроп
φιλοχρηματία, η похлепа за новцем, среброљупство; лакомот
φιλόψυχρος, -η, -ο који воли хладноћу и коме хладноћа користи
φίλτατοι, οи → **φίλτατα**, та најближи, најрођенији (родитељи, деца, браћа и сестре)
φίλτατος, -η, -ο веома драг, највише вољен
φιλτράρισμα, το → **διύλιση**, η → **διήθησις**, η → **σούρωμα**, το → **στράγγισμα**, το филтрирање
φιλτράρω, **φιλτράρισα**, -ίστηκα, -σμένος филтрирати
φίλτρο, το (*uīal.*) → **διυλιστήριο υγρών**, το филтер
φίλτρο, το 1. нежност, љубав према деци и родитељима: *μητρικό* ~ мајчинска љубав; 2. магични љубавни напиток, афродизијак
φιλύποπτος, -η, -ο сумњичав, неверљив, подозрив
φιλυποψία, η сумњичавост, неверење, подозривост
φιλύρα, η липа
φιλώ, (α), φίλησα, -ήθηκα, -ημένος љубити, приљубити: *Χέρι που δεν μπορείς να το δαγκώσεις φίλα το*. Руку коју не можеш да уједеш, пољуби – **φιλιούμαι** → **φιλιέμαι** љубити се
Φίλωνας, ο Филон (м. име)
Φιλώτας, ο Филота (м. име)
φимώνω, **φίμωσα**, -ώθηκα, -ωμένος 1. ставити брњицу, запушити уста, ућуткати; (у)гушити; 2. повредити слободу штампе: *Το σκυλί δαγκώνει, γι' αυτό είναι φιμωμένο*. Пас уједа и зато има брњицу. – *Τον φίμωσαν, τον έδεσαν κι ανενόχλητοι έκλεψαν ό, τι ήθελαν*. Запушише му уста, ве-заше га и неометани покрадоше шта су хтели. – *Με την απάντηση που πήρε φимώθηκε*. Са одговором који је добио, умукнуо је. – *Η δικτατορία φимώνει τον τύπο*. Диктатура гуши слободу штампе.
φίμωση, η 1. стављање брњице, запушавање уста; 2. забрана слободе штампе
φίμωτρο, το брњица

φιν, το (νεῦρομ., енīл.) спортско-такмичарски чамац са једним возачем, скиф
 φίνα → έξοχα → περίφημα φино, сјајно
 φινάλε, το (νεῦρομ., иш̄ал.) крај, завршетак, финале
 φινέστρα, η → φινεστρίни, то → φилиστρίни, то
 φινέτσα, η → λεπτότητα, η → καλαισθησία, η φиноћа, деликатност, укуc, такт, финеса
 φινετσάτος, -η, -ο, ὕριλ. -α фин, деликатан, префињен
 φινικός, -ή, -ό → φιλανδικός, -ή, -ό
 φινίρισμα, то финиширање, завршна обрада
 φινίρω → τελειώνω, φινίρισα, -ίστηκα, -ισμένος финиширати, завршавати, приводити крају
 φίνις, το (νεῦρομ., енīл.) финиш, завршавање, привођење крају
 φίνος, -α, -ο, ὕριл. -α фин, углађен, љубазан, нежан, изгледан, изузетан
 φιντανάκι, то 1. пупољак, изданак, младича; 2. младо и нежно створење
 φινтάνи, то (ш̄ур.) расад, расадник
 φιξ (νεῦρομ., франц.) → ωρισμένος, -η, -ο → αμετάβλητος, -η, -ο одређен, непроменљив, фиксиран: τιμές ~ фиксне цене
 φιξάρισμα, то одређивање, утврђивање, фиксирање
 φιξάρω -ισα, -τηκα, -μένος одређивати, утврђивати, фиксирати
 φιογκάκι, то машиница, трачица, пантљицица
 φιόγκος, ο машина, лептир-машина
 φιόрд, то (νεῦρομ.) фјорд
 φιόρε, то (νεῦρομ.) → φιόρο, то
 φиорίνι, то → φлорίνι, то (иш̄ал.) флорин, фијорин (златан и сребрни фирентински новац из 13. века)
 φиоритούρα, η → καλλωπισμός, ο → διάνθισμα, то → εξωραϊσμός, ο музичка украсна фигура, украсни додатак
 φиόро, то цвет: Το φιόρο του Λεβάντε είναι η Ζάκυνθος. Закинт(ос) је цвет Леванта.
 φиоу́мπα, η → φлиоу́мπα, η копча, алка
 φи́ри φи́ρι (ш̄ур.) намерно, хотимично, упорно, на сваки начин: Πάει φи́ρι φи́ρι για καβγά. Намерно тражи кавгу.
 φи́рики, то (ш̄ур.) врста зелене јабуке
 φи́рма, η (иш̄ал.) фирма, наслов

φирма́ни, то → ферма́ни, то царски указ у Турској, султанов указ, ферман
 φис, то (νεῦρομ., франц.) утикач, утичница
 φίσα, η (франц.) листић за забелешке, картица, ноћица, билтен, играћа карта
 φисέки, то фишек, набој
 φисεи́лики, то фишеклија
 φίσка → φύσκα (νεῦρομ.) 1. (ὑριδ.) препун, претоварен, препуњен; 2. (ὑριл.) препуно, превршено
 φистίки, то пистаћ (плод)
 φистикиά, η пистаћ (стабло)
 φίστουλας, ο (лаш̄.) → συρίγγιο, то фистула, отворена отеклина
 φитίλι, то → φυτίλι, то 1. фитиљ, тампон, ширит; 2. свађа, препирка, кавга
 φити́лија, η → радиουργία, η сплетка, интрига, клевета
 φи́άνω → φтиάνω, έφκιαξα → έφτιασα, -άχτηκα → -άστηκα, -αγμένος → άσμένος
 φи́и́ари, то → φтүари, то
 φи́и́ари́и, η → φтүарија, η
 φи́и́ари́ζω → φтүари́ζω
 φи́и́арисμα, то → φтүарисμα, то
 φи́и́аση, η → φи́и́асија, η → φтиа́ση, η
 φи́и́аси́ди, то → φтиа́σίди, то
 φи́и́аси́δου, η → φтиа́σίδου, η
 φи́и́аси́δωма, то → φтиа́си́δωма, то
 φи́и́аси́δώνω → φтиа́си́δώνω
 φи́и́аσιμο, то → φтиа́σιμο, то
 φи́и́асти́а, та → φтиа́στίа, та
 φи́и́аχνω → φтиа́νω
 φи́и́аχτός, -ή, -ό → φтиа́στός, -ή, -ό
 φламанδέζи́κος, -η, -ο, ὕριл. -α → φламанδικός, -ή, -ό фламански
 φламанди́кi, η → φламанδέζиkη, η → φламанδικά, та → φламанδέζиkа, та фламански дијалект, начин, понашање
 φламе́γkо, то (νεῦρομ., ш̄ан.) фламенко, врста народне игре из Андалузије у Шпанији
 φлами́γkос, ο (ш̄ан.) фламенго, врста птице
 φламоу́ри, то → φυλίρα, η липа
 φламоури́а, η липа (стабло)
 φла́μπуро, то (лаш̄.) троугласта застава, застава са два врха
 φла́нтца, η (иш̄ал.) 1. заптивач; 2. у мн. карике за клипове на мотору
 φла́ουто, то (иш̄ал.) → πλαγίαυλος, ο флаута

φλάρος, ο → φλάρης, ο, *μн.* -ηδες католички свештеник, фратар
 φλας, το (*νεϊром., енїл.*) блесак, флеш, блиц (на фотоапарату)
 φλάσκα, η → φλασκή, το 1. тиква; 2. флаша, боца, чутура, плоска
 φλάσкаς, ο који има дебеле, надувене образе
 φλασκή, το → καρπός φλασκίας, ο тиква (плод)
 φλασκιά, η → κολοκύνθη, η → λαγηνοφόρος, ο тиква; ударац тиквом или чутуром
 φλέβα, η 1. жила, вена: *То αίμα βράζει στις φλέβες του.* Крв кључа у његовим венама. 2. жица, склоност, нарав; 3. рудна жица; 4. изворска жица *οι φλέβες της πηγής* изворске жице (воде које напајају извор); – *Βρήκαν φλέβα χρυσού.* Нашли су златну жицу. – *Κρατάει φλέβα από τον...* Води порекло (жицу) од... – *Εχει φλέβα ζωγράφου.* Има сликарску жицу (смисао, таленат). – *Του βρήκα τη φλέβα του.* Ухватих му жицу (нарав).
 Φλεβάρης, ο → Φεβρουάριος, ο
 φλεβаријатикос, -η, -ο → φλεбарίσιος, -α, -ο фебруарски: -ο *κρύο* фебруарска хладноћа
 флеβί, то жичица
 φλεβικός, -ή, -ό → φλεβίσιος, -ια, -ιο вензан, венски
 φλεβίτιδα, η (*μεδ.*) запаљење вена
 φλεβογράφημα, το венограм
 φλεβογραφία, η венографија
 φλεβορραγία, η (*μεδ.*) прскање вена, крварење вена
 φλεβοσκλήρωση, η, *їен.* -ης → -εως → φλεβοσκληрунση, η стврдњавање вена, закречавање вена, артериосклероза, склероза
 φλεβοτομία, η отварање вене, пуштање или вађење крви
 φλεβοτόμος, ο хируршки ножић, ланцета за просецање крвног суда
 φλεβοτομώ, (ε), -τόμησα пуштати крв
 φλέγμα, το → φλέμα, το 1. испљувак; 2. хладнокрвност, равнодушност, флегматичност: *βρετανικό* ~ британска хладнокрвност
 φлегματικός, -ή, -ό, *їрил.* -ά хладнокрван, равнодушан, флегматичан
 φλεγμονή, η (*μεδ.*) запаљење, упала

φλέγω запалити, упалити, пламтети, горети: *То δάσος φλεγόταν δύο ημέρες.* Шума је горела два дана. – *Φλεγόταν από έρωτα γι' αυτή.* Пламтео је од љубави према њој. – *το φλέγον ζήτημα* горуће питање
 φлерт, το (*νεϊром.*) → ερωτοτροπία, η удварање, љубакање, флерт(овање)
 φлертáрисμα, το љубакање, флертовање, кокетирање
 φлертáρω, φлертáρισα флертовати, кокетирати
 φлетουρώ, φлетούρησα → φлетουργά, φлетούρησα лепршати
 φλιά, η → κατώφλι, το праг: *Στεκόταν στη φλιά και δεν έμπαινε μέσα στο δωμάτιο.* Стајао је на прагу и није ушао у собу (не улазећи, не ушавши).
 φλισκούνι, το ароматичне и лековите биљке (мента и сл.)
 флит, το (*νεϊром., енїл.*) → εντομοιτόνο υγρό, το флит, врста спреја за уништавање инсеката
 флитáрисμα, το прскање спрејом, флитовање
 флитáρω, флитáρα → флитáρισα φлитовати, прскати спрејом против инсеката
 флитζáni, το → филтζáni, το шоља, филцан: *ένα φλιτζáni τσάι* шоља чаја
 φλόγα, η пламен, буктање, брујање ватре: *φλόγα του έρωτα* пламен љубави, љубавни жар; – *Τα ξύλα στο τζάκι βγάζουν φλόγα.* Дрва у пећи (на огњишту) букте. – *Ντράπηκε και τα μάγουλά της πήραν φλόγα.* Постидела се и образи су јој планули (зажарили се).
 φλογάτος, -η, -ο, *їрил.* -α буктећи, зажарен, пламтећи, жарко црвен: -α *χείλη* црвене (румене) усне
 φλογέρα, η фрула, свирала
 φλογερός, -ή, -ό, *їрил.* -ά буктећи, пламени, жесток, претерано осетљив, напрасит
 φλογερότητα, η силовитост, жестина, бурност, ватреност
 φλογίζω, φλόγισα, -ίστηκα, -ισμένος горети, изгарати, пламтети, жарити
 φλόγισμα, το дражење, распаљивање, жарење: *Με τσίμπησε μέλισσα και νιώθω φλόγισμα.* Убола ме је пчела и осећам жарење.
 φλογισμός, ο паљење, запаљивање, сагоревање, прегоривање

φλογοβολή, η → φλογοβολιά, η → φλογοβόλημα, το *буктање, пламтење, бацање пламена*

φλογοβόλο, το *бацач пламена*

φλογοβολώ, (ε), -βόλησα *бацати пламен, пламтети, буктати*

φλογοκαμένος, -η, -ο *изгорео, сагорео, спржен, препржен*

φλογοκόκκινος, -η, -ο *јаркоцрвен, црвен као ватра*

φλογότρεμος, -η, -ο *који вијуга, трепери као пламен*

φλογόφεγγος, -η, -ο *који пламти, сија*

φλογόφθαλμος, -η, -ο *сјајноок*

φλογώδης, -ης, -ες, *ιεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η* *ватрен, ужарен, пламтећи, буктећи; јаркоцрвен, румен: -η χείλη* *румене усне; -ης πυρκαγιά* *распламсани пламен (пожар)*

φλόγωμα, το *запаљење, упала*

φλόγωση, η *запаљење; температура*

φλοιός, ο *кора, љуска*

φλοισβίζω *жуборити, шуморити*

φλοισβισμα, το *жубор, жуборење, шуморење*

φλοίσβος, ο *шум мора*

φλοιώδης, -ης, -ες *тврдокоран; дебелокожан*

φλόκα, η (*ишл.*) → φούντα, η

φλοκάτη, η → φλοκάτα, η (*ишл.*) *огртач од дебеле тканине, настирска бунда, ћурак, ћебе*

φλοκάτος, -η, -ο *ћебаст*

φλόκι, το (*ишл.*) *1. вунена тканина; 2. памучна или вунена трака*

φλοκιαστός, -ή, -ό → φλοκωτός, -ή, -ό

φλόκος, ο → φλοκός, ο (*ишл.*) *велико троугаоно средње једро*

φλοκωτός, -ή, -ό *вунаст, рунав, ћебаст*

φλόμος, ο *врста биљке „вучје млеко“ (служи за производњу наркотика)*

φλόμπερ, το → φλομπέρ, το (*нейром., франц.*) *флоберка, врста дечје и ловачке пушке*

φλόμωμα, το → φλόμιασμα, το *1. наркоза, анестезија; 2. задах, смрад; 3. ошамућеност, опијеност; 4. бледило, жутило лица: το φλόμωμα του προσώπου του. бледило (бледоћа) његовог лица; – Με τέτοιο φλόμωμα δεν μπορείς να σταθείς εδώ ούτε ένα λεπτό. Уз такав задах овде не можеш да издржиш ни минут. – Κα-*

πνίζουν όλοι εδώ μέσα, πώς δε θα νιώσεις φλόμωμα; Овде унутра сви пуше, како да не будеш ошамућен?

φλομώνω, φλόμωσα, -ώθηκα, -ωμένος → φλομιάζω *1. ошамутити рибе наркотиком, опити; 2. заударати, неугодно мирисати; 3. пребледети; 4. ошамутити се, изгубити свест*

φлорίνι, το → φιορίни, το

φлотέρ, το (*нейром., франц.*) *пловак*

φλούδα, η → φλοίδα, η → φλούδι, το → φλοιός, ο *кора, љуска, омотач дрвета или воћке*

φλουδερός, -ή, -ό *дебелокожан, дебелокожан: -ό καρπούζι* *дебелокожа лубеница*

φλουρί, το → φλωρί, το *1. цекин, дукат, флорин (сваки златан новац); 2. жута, златна боја*

φλουροκαπνισμένος, -η, -ο → φλωροκαπνισμένος, -η, -ο *позлаћен*

φлуαρία, η *брбљање, лупетање, трућање*

φλύαρος, -η, -ο → πολυλογάς, ο

φлуαρώ, (ε), φлуάρησα *брбљати, сувише причати, говорити бесмислице, лупетати, трућати*

φλύκταινα, η (*мед.*) *мехур, плик, фистула*

φλωρεντινός, -ή, -ό *фирентински*

φλώρι, το → φλώρος, ο

φλωρί, το *златан новац*

φλωρινιώτικος, -η, -ο *флорински, лерински*

φλωροκαπνισμένος, -η, -ο → флуорокапνισμένος, -η, -ο

φλώρος, ο → φλώρι, το *1. врста птице, зеба; 2. нежан и размажен младић*

φοβάμαι → φοβούμαι

φοβέρα, η → φοβέρισμα, το *застрашивање, плашење*

φοβεριζω, φοβέρισα *застрашивати, плашити*

φοβερός, -ή, -ό, *ирил. -ά* *страшан, ужасан, грозан, необичан, изузетан: -ός σεισμός* *страшан земљотрес; -ή παιδοκτονία* *грозно детеубиство; – Είναι φοβερός ψεύτης.* *Он је страшан лажов. – Ο τερματοφύλακας έκανε μία φοβερή απόκρουση.* *Голман је направио страшну (сјајну, изврсну) одбрану.*

φοβερότητα, η *страхота, ужас, грозота, стравичност*

φοβήθηκα, *аор. ήσ. ιл. φοβούμαι*

φόβητρο, το страшило, вампир, вукодлак, баук

φοβητσιάρης, -άρα → **άρισσα, -άριко** страшљивац, страшљивко, плашљивац, плашљивко, кукавица

φοβηтсиάρικος, -η, -ο застрашујући

φοβία, η (*μεγ.*) фобија, претеран страх

φοβίζω, φόβισα, -μένος плашити, страшити, претити

φόβισμα, το плашење, страшење, претња

φοβισμένος, -η, -ο престрашен, уплашен

φοβοπάθεια, η (*μεγ.*) → **φοβία, η**

φόβος, ο страх, осећање страха, неспокојство, опасност, узнемиреност

φοβούμαι → **φοβάμαι, -ήθηκα, -ισμένος** плашити се, бојати се, бити неспокојан, узнемирен

φόδρα, η (*ιτιал.*) постава за одело

φοδράρω → **φοδραρίζω, φοδράρισα** → **φόδρα-ρα** ушити поставу, обложити изнутра

φόδρο, το унутарња облога (опшивка, •плата) брода

φοίνικας, ο 1. палма; 2. феникс, легендарна птица; 3. сребрни грчки новац из времена Каподистрије

φοινιέλαιο, το → **φοινιόλαδο, το** палмино уље

φοίνιη, το → **χουρμάς, ο** урма, датула (плод)

φοινικιά, η датула, урна (стабло)

φοиникиός, -ή, -ό феничански

φοиникоκαρυά, η кокос, кокосов прах

φοинικόπτερος, ο (*зоол.*) → **είδος υδροβίου πτηνού** фламинго, врста тропске црвенокриле птице која живи крај језера

φοинίκουρος, ο → **ωδικόν πτηνό, το** → **κοκκινόκωλος, ο** црвенперка, врста птице певачице

φοинιώνας, ο предео обрастао урминим палмама

φοίτηση, η 1. редовно похађање наставе, студирање; 2. често посеђивање неког места (*нџр.* кафане, клуба, позоришта)

φοιτητής, ο, ж. φοιτήτρια, η студент, студенткиња

φοιτητικός, -ή, -ό, њрил. -ά студентски

φοιτητόκοσμος, ο → **φοιτηταριό, το** студенти, студентарија

φοιτώ, (α), φοίτησα 1. похађати редовно неку школу, факултет и сл.; 2. редовно посеђивати неко место (кафану, клуб, позориште *иџг.*)

φόλα, η (*лаџ.*) 1. закрпа од коже; 2. комад затрованог хлеба или меса за тровање паса скитница, лисица...: *Με παπούτσια γεμάτα φόλες ζητάει και προίκα.* Са ципелама пуни закрпа и мираз тражи. – *Το σκυλί σου θέλει φόλα κι άντρας σου με την πιστόλα.* За твог пса треба отрован комад меса, а за мужа пиштољ.

φολίδα, η љуска, кора, љуштура, крљушт, мрља, пега

φοлиδωτός, -ή, -ό покривен љускама, крљушти, танким металним листовима; пегав

φομπ, το (*неџром., енџл.*) транспортна клаузула „incoterms“ по којој продавац сноси трошкове транспорта робе и ризик до преласка робе преко бродске ограде.

(φο)μιζού, το (*неџром., франц.*) лажни накит, имитација, јевтин накит

φονιάς, ο, мн. -ιάδες, ж. φόνισσα, η убица

φονικός, -ή, -ό, њрил. -ά убилачки, убојни, смртоносан: *-ά όπλα* убојно оружје; *-ό φάρμακο* смртоносан отров

φόνος, ο убиство: *Εστησε ενέδρα κι έκανε φόνο (εκ προμελέτης).* Поставио је заседу и извршио убиство („са предумишљајем“).

φοντάν, το (*неџром., франц.*) 1. фондан, врста лако растворљивих шећера; 2. прелив за торте

φόντο, το (*иџал.*) дубина, позадина; фон, основ: *εικόνα της Παναγιάς με σκούρο φόντο* икона Богородице на тамном фону; – *Δεν έχει τα φόντα να γίνει υπουργός.* Нема основа (вредности духовних, моралних) да буде министар.

φοξτεριέ, το (*неџром., енџл.*) фокстеријер, врста ловачког пса, нарочито за лов на лисице

φοξ-трот, το (*неџром., енџл.*) фокстрот, амерички плес у моди око 1920. године

φορά, η жестина, силовитост, полет, елан; залет: *Επεσε πάνω μου με φόρα.* Жестоко се сручи● на мене. – *Πήρε φόρα και πήδηξε το χαντάκι.* Узе● је залет и прескочио јарак.

φορά, η брзо кретање, залет; понављање (једанпут, сваки пут, више пута): *άλμα χωρίς φορά* скок без залета; *~ του ρεύματος* кретање струје; – *Κάθε φορά που σε βλέπω είσαι πιο κομψή.* Сваки пут када те видим, све си елегантнија. – *Πολλές*

φορές σε σιέφτομαι. Много пута помислим на тебе; -την άλλη φορά други пут, другом приликом; -μια φορά κι έναν καιρό некада, давно

φοράδα, η 1. кобила; 2. здепаста жена

φορατζής, ο, мн. -ήδες → φοροεισπράχτορας, ο порески контролор

форβή, η сено

φορέας, ο, мн. -είς (пре)носилац; преносник

φορέθηκα, аор. ἦα. ἴл. φορώ

Φόρεϊν όφис, то (нейром., енїл.) Foreign office, Министарство спољних послова Велике Британије

φορείо, то носила или болничка колица

φόρεμα, то одело, одећа, хаљина

φορέματα, та женска одећа

φορεμένος, -η, -ο ношен, изношен

φόρεσα, аор. ἴл. φορώ

φορεσιά, η ●блачење, одевање; ношња

φορητός, -ή, -ό преносни, који се може (пре)носити

φόρμα, то → μορφή, η 1. облик, форма, стил, калуп; 2. заштитно одело; тренерка; 3. бити у форми

формалдеϋδη, η формалдехид

φορμαλισμός, ο формализам

φορμαλιστής, ο, ж. -ίστρια, η формалиста, формалисткиња

φορμαλιστικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά формалистичан, формалистички

φορμάρισμα, то састављање, обликовање, формирање

φορμάρω, φόρμαρα → φορμάρισα, -ίστηκα, -μένος саставити, моделовати, обликовати, фазонирати, формирати

φόρμιγγα, η стари музички инструмент (гитара и харфа)

φορμόλη, η → φορμαλίνη, η формалин, врста антисептика, раствор формалдехида у води

φόρμουла, η формула, образац; пропис

φοροδιαφυγή, η → φοροφυγή, η прикривање робе ради избегавања плаћања пореза или тржишне таксе

φοροδοτικός, -ή, -ό порезни, порески

φοροεισπράχτορας, ο порески инспектор

φορολογία, η опорезивање, наплата пореза

φορολογικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά порески

φορολογώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος опорезовати, наплаћивати порез

φορομπήχτης, ο онај који народу намеће сувише велике порезе, гуликожа

φορονομία, η наука о кретању, кинетика

φόρος, ο порез, намет, дажба

φορόσημο, то пореска потврда, порески лист о плаћеном порезу

φοροτεχνικός, -ή, -ό стручњак за порезе, таксе, дажбине

φοροφυγάδας, ο утајивач пореза

φοροφυγή, η → φοροδιαφυγή, η

φόρτε (ἱрил.) → ισχυρώς (муз.) јако, снажно, са жестином

φόρτε, то (нейром., ишїал.) 1. снага, јачина, жестина, напетост; 2. велика способност

φορτέτσα, η (ишїал.) ојачање од тканине или коже на рукавима или ципелама

φορτηγίδα, η скела, дереглија

φορτηγός, то теретни брод, теретни камион, теретно возило

φορτηγός, -ός, -ό теретни, товарни

φορτίζω, φόρτισα, -ίστηκα, -ισμένος товари, пунити

φορτικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά досадан, тежак, гњаваторски

φορτικότητα, η досадност, досађивање, гњављење, додијавање

φορτίо, то 1. терет, товар, бремене; 2. роба утоварена на превозно средство; 3. количина електричне струје, електрична маса

φόρτιση, η → φόρτωση, η → πλήρωση, η → γέμισμα, то → φόρτωμα, то товарење, пуњење; товар; набој – συναισθηματική ~ емотивни набој

φορτοεκφόρτωση, η утовар-истовар

φορτοεκφορτωτής, ο радник на утовару-истовару, транспортни радник

φορτοθυρίδα, η отвор на броду за утовар и истовар терета, ждрело

φόρτος, ο терет, велика тежина; (φшї.) досада, нелагодност, духовно и материјално оптерећење

φορτούνα, η → φουρτούνα, η

φόρτσα (ἱрил., ишїал.) → ισχυρώς снажно, јако, силовито, жестоко, интензивно

φόρτσα, η (ишїал.) → δύναμη, η снага, јачина, жестина, силовитост, интензитет

φορτσάδος, -η, -ο → φορτσάτος, -η, -ο снажан, јак, силовит, жесток, интензиван

φορτσάρισμα, то снажење, јачање, појачање, напетост

φορτσάρω, φορτσάρισα → φόρτσαρα ποјачавати, силити, напињати, форсирати, интензивирати

φορτσάτος, ο → φορτσάδος, ο

φορτσέρι, το → μπαούλο, το → κασέλα, η сандук за одела и рубље

φόρτωμα, το товарење, (у)товар, терет, оптерећење, бреме: *το φόρτωμα του πλοίου* утовар брода; – *Αγόρασα ένα φόρτωμα ξύλα*. Купио сам један товар дрва. – *Εχει όλους τους συγγενείς της γυναίκας του φόρτωμα*. Има на терету сву родбину своје жене. – *Μου έγινε φόρτωμα να του βρω μια δουλειά*. Било ми је тешко (напорно) да му нађем посао.

φορτώνω, φόρτωσα, -ώθηκα, -ωμένος товарити, оптерећивати; (φιν.) досађивати, узнемиравати, оптерећивати

φορτωτήρα, η → γερανός, ο → βαρούλιο, το → μπίγα, η → βίντσι, το дизалица, кран, чекрк

φορτωτής, ο 1. радник на утовару, краниста; 2. власник средства за превоз и утовар; 3. уређај за утовар и транспорт

φορτωτικά, τα трошкови утовара-истовара

φορτωτική, η признаница о примљеној или преузетој роби

φορτωτικός, -ή, -ό утоваривачки, истоваривачки

φορά, (α, ε), φόρεσα, -έθηκα, -εμένος носити одело, облачити; бити у моди, уобичавати: *φορώ βραχιόλι (спаθί, το, ρολόι, το, γυαλιά, τα, μασέλα, η, καπέλο, το κλπ.)* носити наруквицу (мач, сат, наочари, вештачку вилицу, шешир *uñg.*); – *Φόρεσε το παλιό κοστούμι*. Носила је стари костим. – *Φόρεσε τα παπούτσια στο παιδί*. Детету је обула ципеле. – *Πολύ φοριέται να έχουν όλοι αυτοκίνητο*. Врло је уобичајено да сви имају аутомобил. (У моди је да...) – *Αυτό το κοστούμι δε φοριέται πια*. Овај костим није више за ношење.

φουαγιέ, το (неуром., франц.) фоаје

φουγάρο, το (ишл.) димњак, оџак, сулундар; (φιν.) онај који прекомерно пуши, „димничар“

φούγκα, η (муз.) фуга, врста полифонијске композиције у којој неки изрази „беже“ напред

φουκαράς, ο, мн. -άδες фукара, сиромах, бедник, несрећник, патник

φουκαριάρης, -α, -ικο → фουκαριάриος, -η, -ο, *урил.* -α → фουκαράς, ο

φουλ (*урид.*, *неуром.*) пун, испуњен, препуњен

φουλ (*урил.*) брзо, интензивно, снажно

φουλ, το (*неуром.*, *еніл.*) фул (израз у поке-ру): ~ *του άσου* фул кечева

φουλάρι, το (*франц.*) врста лагане свилене тканине, фулар, ешарпа

φουларистός, -ή, -ό, *урил.* -ά → фουλ пун, испуњен, препуњен

φουλάρα, -λάρисα, -ισμενος (*еніл.*) напунити, препунити; кретати се врло брзо: *Φουλάρω το ρεζερβουάρ του αυτοκινήτου με βενζίνη*. Пуним резервоар аутомобила „до врха“.

φούλι, το „арапски јасмин“, врста цвета

φουμαδόρος, ο, ж. -α, η → -ισσα, η страствен и неумерен пушач: *Δεν μπορεί να περριόρσει το κάπνισμα είναι φουμαδόρος*. Не може да ограничи (смањи) пушење; он је неумерен пушач.

φούμαρα, та велике речи, разметање речима, неостварива маштања, тлапња

φουμάρισμα, το пушење

φουμάρω → φουμэрνω, фουмáрисα → фούμα-ра пушити: *-τι καπνό φουμáρει;* какав је човек?

φουμίζω → φουμiάω, фούμισα, -ίστηκα, -ισμένος разглашавати, ширити гласине (добронамерне или злонамерне)

φούμο, το → фούμος, ο чађ, гар, тамна боја, туп

φούντα, η (*лаи.*) 1. кићанка, цветни украс; 2. хашиш: *η φούντα του φεσιού* кићанка на фесу; – *το φυτό ινδικό καννάβι, το χα-σίς* „индијска конопља“, хашиш

φουνтáρισμα, το потапање, зароњавање; сидрење: *Δε διορθώνεται πια, είναι σα-πιокάραβο φουνтáρισμα θέλει*. Није за поправку, за потапање је (брод, лађа). – *Υστερα από φουνтáρισμα δυο ημερών στο λιμάνι του Αμβούργου, φύγαμε*. После сидрења од два дана у Хамбургу, отишли смо.

φουνтáρω, фουνтáрисα → фούνтара, -ισμένος потапати, зароњавати, уронити; усидрити, бацити ленгер

φούντι, το даска на дну бурета

φούνто, το → фούντος, ο дно, данце

φουντουκίης, -ιά, -ί боје лешника

φουντούκι, το (*ιῦρ.*) → **λεπτοκάριο, το** → **λεφτόκαρο, το** лешник
φουντούκι, το (*φιν.*) лаж, неистина, прича, бајка: *Της εἶπα φουντούκι πως εἶμαι ἀνύπαντρος κι αὐτή το πίστεψε.* Рекао сам јој „причу“ да сам неожењен и она је у то поверовала.
φουντουιά, η лешник (стабло)
φουντούκος, ο пуначко, дебељушкасто дете
φουντουξού, η, μн. -ούδες лажљивица, жена која лаже, измишља, булазни: *Μην πιστεύεις στα λόγια της, εἶναι φουντουξού.* Не веруј њеним речима јер је лажљивица.
φούντωμα, το → **φούντωση, η** бујна вегетација, лиснатост, пошумљеност, бујање, буктање, снажење, ширење: ~ *του δένδρου* бујање дрвећа; ~ *της πυρκαγιάς* буктање пожара; ~ *της επανάστασης* разгоревање устанка; ~ *του προσώπου της* зажареност њеног лица; ~ *των βαρελιών* постављање дна (данцета) на бурад; *ενέδρα στο φούντωμα* заседа у кланцу
φουντώνω, φούντωσα, -ωμένος густо расти, бујати, снажно горети, пламтети, буктати, жарити се, јачати
φουντωτός, -ή, -ό лиснат, густо пошумљен, бујан, китњаст
φούξια, η врста цвета жаркоцрвене боје, минђушица, „фуксија“
φούρια, η (*иџал.*) велика журба, хитња, наглост, јарост, жестина, жар, бес
φουριόζικος, -η, -ο → **φουριόζος, -α, -ο** нагао, журан, јаростан
φούρια, η (*лаџ.*) 1. рачва, вешала; 2. бес -*με πιάνει φούρια* хвата ме бес
φούρια, η (*иџур.*) планински теснац, кланцац
φουριάδα, η виле (*μн.*), навилјак (сена)
φουριέτα, η прибадача за косу, укосница
φουρρίζω, φούρισα, -ίστηκα, -ισμένος
 1. подупирати (гране раклама); 2. обесити; 3. разјарити, разбеснети
φουρисиά, η → **φούρισμα, το** љутња, огорчење, раздраженост, срџба: *Εἶχε φουρисиά απ' τα λόγια που του εἶπε ο προϊστάμενος, μα δεν αποκρίθηκε.* Био је огорчен због речи свог претпостављеног али није одговорио.
φούρναρης, ο → **φουρνάρης, ο** (*лаџ.*), *μн.* -ρηδες → -*ραίοι*, *ж.* -*ισσα*, *η* → -*ίνα, η* пекар

φουρνάριο, το пекара
φουρναριό, το 1. фуруна за печење хлеба, пећ, пећница; 2. спремиште за жито, брашно, амбар
φουρνέλο, το (*иџал.*) 1. старинска посуда са роштиљем; 2. отвор, рупа, бушотина за експлозив; 3. ложиште
φουρνιά, η → **καζανιά, η** 1. количина која стаје у пећницу, тура; *μια φουρνιά ψωμιά* количина хлеба добијена једним печењем у пећници; 2. казан (шљива и сл.) 3. група људи одређеног занимања: *η φετινή φουρνιά των πρωτοετών φοιτητών* овогодишња група студената бруцоша
φουρνίζω, φούρнисα, -ίστηκα, -ισμένος пећи
φουρνίρω, φούρνιρα → **φουρνίρισα** прибавити, набавити, снабдети, нудити
φούρнисма, το печење у пећници
φουρнисτή, η унутрашње појачање бродског трупа
φουрнисτός, -ή, -ό (ис)печен
φουρνόξυλο, το жарач са дугачком дршком, пекарска лопата за стављање и вађење хлебова из пећи
φούρνος, ο (*лаџ.*) 1. пекарска пећ, пећ, камин; 2. пекара; *Οποιος δεν εἶδε κάστρο, βλέπει φούρνο και ξιπάζεται.* Онај који није видео дворац, диви се и пекарској пећи (или камину).
φουρνόφτυαρο, το → **φουρνόξυλο, το**
φουρούσι, το → **φороу̀си, το** → **φρούσι, το** држач балкона, подуширач, конзола
φуртоу̀на, η → **фортоу̀на, η** (*лаџ.*)невреме, олуја, непогода, узбуркано море: *Ο καλός καπετάνιος στη φуртоу̀να φαίνεται.* Добар капетан се препознаје у олуји.
φуртουνιάζω, φуртουνιάσα, -ασμένος бити узбуркан, олујан, не владати собом: *Фуртουνιάσε η θάλασσα και βουρνωθήκαν τα βουνά.* Запенушало се море и засузиле горе. – *Фуртουνιάσε όταν τον πρόσβαλαν.* Разбеснео се када га увредише. – ● *κακόμοιρος είναι φуртουνιασμένος απ' τα βάσανα της ζωής.* Злосрећника су напатиле животне недаће (муке, тешкоће).
φουσὰто, το војска, одред
φουσὲки, το → **φисѐки, το**
φρούска, η 1. мехур, плик, балон, бешика; 2. набубрели уштипак, крофна

φουσκάλα, η → φλύκταινα, η → φουσαλί-
δα, η
φουσκαλιάζω, φουσκάλιασα натећи, надути
се, осути се пликовима
φουσκάλιασμα, το отицање, надутост, осипање пликовима
φουсκαλίδα, η мали плик, бубуљица
φουски, το → φουскиίδι, το гној, ђубре, ђубриште
φουскиίζω, φούσκισα, -ισμένος ђубрити, нађубривати, нагнојавати
φούσκισμα, το ђубрење, нађубривање, нагнојавање
φουскиίτσα, η → φουсκαλίδα, η
φουскодеνтриά, η време пупљења, пупљење
φουскодеνтриές, οι полуција, младалачка пожуда
φουскоθαλασσ(ι)ά, η усталасаност, узбурканост мора
φουскомиάγουλος, -η, -ο надувених образа, подбуо
φουсконериá, η → μπασιά, η (суῦρ.) φруоне-
риá, η → άμπωτη, η плима (суῦρ.) осека
φουскоποταμιá, η надолазак (бујање) реке
φούσκιος, ο 1. јака пљуска, шамар, шамарчина; 2. бочни штитник на броду у виду балона
φούσκιωма, το 1. надувеност, теклина; испупчење, узвишица; напрезање; 2. (φιν.) уображеност, „надувеност“, арогантност
φουσκώνω, φούσκιωσα, -ώθηκα, -ωμένος наду(ва)ти, отећи, бујати, напети, надоћи, разгневити: φουσκώνω το μπαλό-
νι надувати балон – Εφούσκωνε τ' αγέρι
λευκότατα πανιά. (Δ. Σολωμός) Пребела је
једра ветар напео. (Д. Соломос) – Αυτό
το φαί μου φούσκιωσε το στομάχι. Ово ми
је јело надупо стомак. – Τον φούσκιωσε το
λογαριασμό. Надувао је рачун (зарачунао
више). – Με φούσκιωσε με την αναίδειά
του. Огорчио ме својом бестидношћу.
(φιν.) – Φούσκιωσε απ' το κακό του. На-
дуо се од зла. – Φουσκώνει σαν γαλοπού-
λα. Шепури се (надима се) као ћурка.
– Κάθε δεντρί με νέο χυμό φουσκώνει. (Ι.
Γρυπάρης) Свако дрво новим соком буја.
– (J. Γριпарис) – Η θάλασσ' αντρειεύεται,
φουσκώνει, ξεχειλίζει. (Κ. Παλαμάς) Море

силовито (бесно) надолази, пени се и
прелива. (Κ. Παλαмас)
φούσκιωση, η 1. надутост, натеченост; 2. уз-
немиреност, nelaгода, незадовољство
φουскиωτός, -ή, -ό, ῥιλ. -ά надувен, наду-
ван, натечен; испупчен; заокругљен; по-
вијен
φούστα, η (иῦαλ.) сукња
φουстанέλα, η (иῦαλ.) кратка мушка
сукња; део одеће евзона
φουстанί, το 1. сукња; 2. хаљина
φουтиπόλ, το (нейром., енл.) → ποδόσφαιρο,
το фудбал
φουтуриσμός, ο (иῦαλ.) футуризам
φουтуриστής, ο, ж. -ίστρια, η футурист(а)
φουтуриστικός, -ή, -ό, ῥил. -ά футури-
стички
φουφού, η → φουβού, η → φουγού, η, мн.
-ούδες (иῦур.) покретни роштиљ, ман-
гал(а)
φουφούла, η → φούска, η → κόφα, η потур-
лије, шалваре, димија (народна ношња
са острва у Грчкој)
φούχта, η → χούφта, η 1. длан, шака; 2. пре-
гршт
φούχταλο, το → χούфταло, το врло стар,
временшан човек
φουχτιά, η → χουφτιά, η прегршт
φουχτιάζω, φούχτιασα → φουфтиáζω → φου-
χτιίζω, φούχтисα → χουфтиίζω узети, загра-
бити, зграбити шаком
φουχτώνω, φούχτωσα, -ώθηκα, -ωμένος узе-
ти, заграбити, зграбити шаком
φουχτωσιά, η → χουфτωσιά, η узимање, гра-
бљење шаком
φραγγέλιο, το бич, канција
φραγγέλωμα, το бичевање, шибавење, кан-
цијање
φραγγελώνω, φραγγέλωσα, -ώθηκα, -ωμένος
бичевати, шибати, канцијати
φραγγέλωση, η, ιен. -ης → -εως → φραγγέ-
λωμα, το
φραγή, η → φράγμα, το → φραγμός, ο →
φράχτης, ο ограда од пружа или трња
φραγχεύω, φράγχεψα покатоличити, прећи
у католичку веру
Фрагиá, η земље западне Европе, Запад
φραгиίζω, φράγισα живети и понашати се
као Европљанин, као западњак
φραγκικά (ῥил.) европејски, западњачки,
на европски начин

φράγικια, та западњачка одећа, облачење на европски начин

φραγικιός, -ή, -ό, *ἱριλ.* -ά → **φράγικιος**, -η, -ο, *ἱριλ.* -α западњачки, еврозападни, католички

φράγιο, то (*хем.*) францијум (Fr)

φραγισκανός, о фрањевац, припадник монашког реда Католичке цркве

Φραγίσκος, о мушко име, Франциско, Фрања

φράγιο, то (*иџал.*) 1. франак, новчана јединица Француске, Швајцарске, Белгије; 2. цена робе са урачунатим превозним трошковима, осигурањем, увозним дажбинама и трошковима превоза бродом

φραγιοι(κ)λησιά, η → **φραγιοί(κ)λησα**, η римокатоличка богомоља, римокатоличка црква

φραγιοιότα, η морска кокош, бисерка

φραγιοκρατία, η владавина западних Европљана у грчким крајевима (од почетка 13. до средине 16. века)

φραγιολεβαντίнос, -α, -ιο човек пореклом из западне Европе који је рођен и живи у некој од земаља Блиског истока (евролевантинац)

Φραγιοπαναγιά, η 1. римокатоличка Богородица; 2. (*фиџ.*, *ирон.*): жена која се пренемаже, „прави се светицом“

φραγιοπαп(п)ας, о римокатолички свештеник

φραγιοράφτης, о кројач одела европског кроја

Φράγκος, о, ж. -α, η → -ισσα, η Западноевропљанин; **Φράγκοι**, οι Западноевропљани

φραγιοσταφυλιά, η рибизла (стабљика)

φραγιοστάφυλο, то рибизла (плод)

φραγιοσυкиά, η врста смокве, опунција (стабло)

φραγιοόσυкио, то плод смокве опунције

φραγιοσυριανός, о, ж. -ή, η Сиријац римокатоличке вере и грчког порекла

φραγιοφάσουло, то врста пасуља

φραγιοφέρνω понашати се као становник Западне Европе

φράγμα, то преграда, устава, брана

φραγμίτης, о 1. жива ограда, живица; 2. врста дивље трске

φραγμιός, о 1. ограда, преграда, препрека; 2. ватрени артиљеријски бараж; запречна ватра; 3. поморска блокада

φράζω, έφραξα, -άχτηα, -αγμένος 1. оградити, преградити; 2. затворити пролаз, заградити, препречити; 3. зачепити, запушити

φρακάρисμα, то онемогућавање кретања, спутавање, имобилизација

φρακάρω, φράκαρα → **φρακάρисα**, -ιστηα, -ισμένος спутати, имобилисати, зауставити (загушити) саобраћај: *Φρακάρανε τα αυτοκίνητα στον πολυσύχναστο και στενό δρόμο.* Аутомобили су се загушили на врло прометном и уском друму (возила се загушила).

φράκω, то (*франц.*) фрак

φρακοφόρος, о онај који носи фрак

φραμασονία, η → **φαρμασονία**, η

φραμασόнос, о → **φαρμασόνος**, о

φραμπαλάς, о → **φαλιπαλάς**, о → **φαρμιπαλάς**, о, *мн.* -άδες обруб (плисирани или везени) или чипкасти украс на доњем делу хаљине, на крају женског рукава, на рубовима јастучнице

φραμπουάζ, то (*неџром.*, *франц.*) плод малине и малинов сок

φράντζα, η (*иџал.*) 1. ширит, врпца, трака, реса; 2. део косе који пада на чело, шишка

φραντζόла, η (*џур.*) векна

φρανтсέζика (*ἱριл.*) на француски начин, француски

φρανтсέζика, та француски језик, француски

φρανтсέζикос, -η, -ο, *ἱριл.* -α француски

φράξια, η → **πολιτική ομάδα**, η → **τομέας**, о фракција, партијска опозиција

φραξίδи, то мала, ниска ограда или препрека

φράξιμιο, то подизање ограде, ограђивање

φράξинос, -η, -ο направљен од јасеновог дрвета, јасенов

φραξιонисμός, о фракционизам, фракционаштво

φραξιонистίς, о фракционаш

φραξιонистικός, -ή, -ό фракционашки

φράξος, о → **φράξο**, то јасен

φράουла, η → **φράγουла**, η јагода

φραουλιά, η → **χαμαικερασιά**, η простор засађен јагодама, јагодњак

- φράπα, η (ιῠῆαλ.) врста агрума сродног лимуну и поморанџи
- φρασεολογία, η φразеологија
- φράση, η φраза, начин изражавања, израз, музичка фраза, начин излагања мисли
- φραστικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά фразерски, изражајни
- φρατέλος, ο (ιῠῆαλ.) грчки назив за Италијана
- φραχτή, η (науῠ.) непропусна преграда у групи брода
- φράχτης, ο 1. ограда, преграда; 2. непропусни, херметички затварач; 3. живица, ограда на пољу, винограду иῠῆg. од грања, прућа или трновитог грмља
- φραχτικός, -ή, -ό који се може оградити, заградити, преградити; φραχτικά, та издаци, цена преграђивања
- φραχτό, το ограђено имање
- φραχτός, -ή, -ό ограђен, заграђен
- φρεάτιο, το 1. мали бунар, бунарчић; 2. врста шахта; 3. отвор за ланац сидра на броду; 4. отвор за лифт
- φρεατωρύχος, ο → πηγαδάς, ο копач бунара, бунарџија
- φρεγάδα, η → φρεγάτα, η → φεργάδα, η (ιῠῆαλ.) 1. фрегата, стари ратни једрењак са три катарке; 2. савремени ратни противподморнички брод; 3. лена, стасита, поносна, елегантна и грациозна жена
- φρέζα, η (φρανџ.) → φραιζа, η 1. фреза; 2. машина за обраду дрвета или метала
- φρέζια, η врста једногодишње украсне биљке из породице иридоида
- φρένα, та → φρένες, οи ум, разум, памет, логика: ἐγινε ἐξω φρενών избезумио се, распаметио се, изгубио моћ владања над собом
- φρεναδόρος, ο → τροχοπεδητής, ο кочничар
- φρεναπάτη, η обмана, тлапња, сањарија, илузија
- φρενάρισμα, το кочење, бремзање
- φρεναριστός, -ή, -ό који кочи, кочни, кочећи
- φρενάρω, φρενάρισα → φρέнара кочити, бремзати
- φρένες, οи → φρένα, та
- φρενιάζω, φρένιασα, -ασμένος 1. разљутити (се), разбеснети (се), распаметити (се); 2. правити прејаку, велику буку и гала-

му; 3. пасти у верски транс, бити у верском заносу; пасти у верско лудило

φρένιασμα, το распамећивање, занос, транс, делиријум, збуњеност, пометеност, раздраженост, разбеснелост, лудило

φρενίτιδα, η 1. запаљење мождане опне; 2. запаљење трбушне марамице; 3. губитак контроле над поступцима, беслудило; 4. одушевљење, усхићење, ентузијазам

φρένο, το → τροχοπέδη, η кочница, бремза

φρενοβλάβεια, η психопатија, деменција, лудило

φρενοβλαβής, -ής, -ές, ἱен. -оус, ак. -ή, мн. -είς, -ή психопатски, манијачки, лудачки, умоболан

φρενοιομείο, το → ψυχιατρείο, το психијатријска болница, лудница

φρενολογία, η психијатрија

φρενολογικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά психијатријски

φρενολόγος, ο психијатар

φρενοπάθεια, η психопатија, душевно обољење

φρεноπαθής, -ής, -ές, ἱен. -оус, ак. -ή, мн. -είς, -ή психопатски, манијачки, лудачки, умоболни

φρεноπαθολογία, η психопатологија

φρεноπαθολογικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά психопатолошки

φρέο(ν), το (хем.) фреон, гас који лако прелази у течност стање и служи (користи се) код расхладних уређаја

φρέρης, ο, мн. -ηδες катихета, наставник верске наставе код римокатолика

φρεσιάδα, η свежина (атмосферска, телесна, духовна)

φρεσκάρισμα, το освежење, обнављање, обнова

φρεσιάρω, φρεσιάρισα → φρέсиара, -истрија, -исμένος освежити, обновити: Βάλε τα φρούτα στο ψυγείο να τα φρεσιάρεις λίγο. Стави воће у хладњак да се освежи. – Υστερα από τόση ζέστη φρεσιάρισε προς το βραδάκι. После толике врућине (јаре) предвече је освежило.

φρεσιο- префикс у смислу: свеже, ново, малочас, тек што иῠῆg.

φρεσκοβαμμένος, -η, -ο свеже обојен, тек обојен

φρεσιογυαλισμένος, -η, -ο свеже углачан

φρεσκοκομμένος, -η, -ο недавно одсечен, тек одсечен
 φρεσκομαγειρεμένος, -η, -ο свеже куван, скуван малопре
 φρεσκοξυρισμένος, -η, -ο свеже обријан
 φρεσκοπλυμένος, -η, -ο свеже опран, тек опран
 φρεσκοποτισμένος, -η, -ο свеже поквашен
 φρέσκιος, -η → -ια, -ο нов, свеж, малопређашњи, живахан, расположен: -α ψάρια свеже рибе; -ο αεράκι свеж (прохладан) ветрић – *Ηρθε το πρωί φρέσκιος φρέσκιος.* Дошао је ујутро свеж и расположен.
 φρίζα, η → ζωφόρος, η
 φριζάρισμα, το → онτουλασιόν, το коврцање, фризирање, ондулирање
 φριζάρω, φρίζара, -ζάρισα, -ισμένος коврцати, фризирати, ондулирати
 фрикаλέος, -έα, -έο, ἕριλ. -έα 1. страшан, грозан, ужасан, ужасавајући; 2. злослутан, кобан, несрећан
 фрикалеότητα, η одбојност, одвратност, страховитост, гнусоба
 фрикасέ, το (нейром.) → фрикаσές, ο, мн. -έδες фрикасе, врста јела од меса са много поврћа
 фрикиη, η ужас, гроза, стрепња, језа
 фрикиάζω, φριкиασα бити ужаснут, бојати се, осећати језу, жежити се
 фрикиαση, η → фрикиασμα, το језа, дрхтавица, жежење, гроза, ужасавање
 фрикиαστικός, -ή, -ό језовит, језив, грозан, страшан, ужасан: -ό θέαμα језовит (ужасан) призор
 фрикии, το (нейром., енгл.) правило у фудбалу када судија баца лопту о тло, између два противничка играча
 фриμαγμός, ο → φρύαγμα, το → φρίμασμα, το фрктање
 фриμάζω, φρίμαξα, -αγμένος → φρουμάζω → φουρμάζω фрктати
 φρίσσα, η врста крупне сарделе
 φριτούρα, η (ишл.) 1. пржење на уљу и масти; 2. мешавина уља или масти за пржење; 3. пржена риба
 φρίττω, έφριξα осећати језу, жежити се: *Εφριξε σαν τ' άκουσε.* Најежио се када је то чуо.
 фриχτός, -ή, -ό, ἕριλ. -ά језив, гнусан, одвратан, огаван, антипатичан
 φροϊντικός, -ή, -ό фројдовски
 φροϊντισμός, ο фројдизам

φροϊντιστής, ο, ж. -ίστρια, η фројдиста
 φροιάλι, το → φρόκαλο, το 1. метла; 2. смеће, ђубре
 фрокалија, η → σκούπα, η
 фрокалиди, το → σκουπίди, το
 фрокалиζω → фрокаλώ
 фροιάλισμα, το → σκούπισμα, το
 фрокаλώ, (ε), фροιάλησα → фрокаλιζω → σκουπίζω
 φρόνημα, το мишљење, убеђење, самопоздање, морал: *Αλλαξε τα πολιτικά του φρονήματα.* Променио је своја политичка убеђења. – *Μετά τη νίκη του ο στρατός έχει υψηλό φρόνημα.* После своје победе војска има висок морал.
 φρονηματίζω, -μάτισα, -ίστηκα, -ισμένος надахнути, инспирисати, охрабрити; уразумити: *Πριν από τη μάχη ο λοχαγός φρονημάτισε τους στρατιώτες με πατριωτικά λόγια.* Пре битке капетан је надахнуо војнике патриотским речима. – *Μπήκε στη φυλακή και φρονηματίστηκε.* Допао је затвора и опаметио се.
 φρονηματισμός, ο подизање морала, храбрење, бодрење, опамећивање, уразумљавање
 φρόνηση, η → φρονιμάδα, η пристојност, уљудност, промишљеност, мудрост, разумност
 φρονιμεύω, φρονιμεψα → φρονιμαίνω уозбиљити се, упристојити, бити промишљен, прилагодљив
 φρονιμίτης, ο зуб мудрости, умњак
 φροντίδα, η 1. брижност, старање, пажња, нега; 2. брига, бављење, главобоља: *Και το χιλιάκριβο πιτό μου διώχνει τις φροντίδες.* (Παλαμάς) Скупо пиће одгони ми бриге. (Паламас)
 φροντίζω, φρόντισα, -ισμένος бринути се, старати се, трудити се, настојати, неговати
 φρόντιση, η → φροντισιά, η брига, старање, пажња, настојање, труд
 φρόντισμα, το → φροντίδα, η
 φροντιστήριο, το семинар, институт, допунска настава; колеџ, наставна установа; курс; припремна настава
 φροντιστής, ο одговоран за нешто, економ, набављач, интендант, професор на факултету (институту, семинару); курсиста

φρονώ мислити; веровати; ценити; чинити
 се Φρονώ ότι θα δοθούν αυξήσεις. Чини
 ми се (верујем) да ће дати повишицу.
 φροξυλάνθι, то цвет зове
 φροξυλιά, η → αφροξυλιά, η → ζαμπούκος,
 ο → κουφοξυλιά, η → ακτή, η зова, баз-
 га (стабло)
 φρουϊγκласέ, та (нейром., франц.) →
 σακχαρόπηκτο φρούτο, то ушећерено
 (кандирано) воће
 φρουκτόζη, η (хем.) → опωροσάκχαρο, то
 фруктоза
 φρουμάζω → φουρμάζω → фриμάζω
 φρουρά, η стража; гарнизон
 φρούραρχος, ο заповедник страже или гар-
 низона
 φρούρηση, η стражарење, чување, обез-
 беђивање
 φρουριακός, -ή, -ό стражарски
 φρούριο, то утврђено стражарско место,
 утврђење; тврђава, бастион
 φρουρός, ο стражар, осматрач
 φρουρώ, (ε), φρούρησα, -ήθηκα, -ημένος
 стражарити, надзирати, ●безбеђивати
 φρουτιέρα, η → φουртиέρα, η (ишл.) посу-
 да, чинија за воће
 φρούτο, то (ишл.) воће
 φру-φру, то (нейром.) шуштање свилене
 хаљине при ходу; (урил.) брзо-брзо
 φρόχειλο, то бунарски отвор
 φρύγμα, то → φρυγμός, ο фрктање; (φρι.)
 приговарање, незадовољство, срдитост
 φρυάζω, φρύαξα фрктати, испољавати не-
 задовољство, срдити се
 φρυγανιά, η двопек
 φρυγανίζω, φρυγάνισα, -ίστηκα, -ισμένος
 цећи, пржити хлеб за двопек
 φρυγάνισμα, то печење, пржење, справљање
 двопека
 φρύγανο, то суво дрво за потпалу
 φρυγιός, -ή, -ό → φρύγιος, -α, -ο фригиј-
 ски
 φρυγμένος, -η, -ο → φρυμένος, -η, -ο
 пржен
 φρύγω, έφρυξα, -ύχτηκα, -υγμένος пржити,
 сушити на диму или прегрејаном ва-
 здуху
 φρυδάς, ο, мн. -άδες → φρυδάτος, -η, -ο онај
 који има велике и густе обрве
 φρύδι, то 1. обрва; 2. руб (ивица) бунара,
 кратера, планинских врхова ишл.; 3. ис-
 такнут положај, осматрачница

φρύνος, ο → μπράσια, η врста велике и ду-
 говеке жабе
 φρύξη, η 1. печење, пржење; 2. потешко-
 ћа, затвор, зачепљавање; 3. заваривање,
 „швајцовање“
 φταίξιμο, то → φταίσμα, то (по)грешка,
 омашка, сагрешење, грех, кривица
 φταίχτης, ο, ж. -χτρα, η грешник, прекрши-
 лац
 φταίω, έφταιξα → птаίω згрешити, бити
 крив, скривити, сагрешити: Εφταιξα,
 ●εέ μου, συχώρεσέ με. Згреших, Боже,
 опрости ми! – Δε φταίω εγώ για ό, τι έγι-
 νε. Нисам ја крив за ово што се дого-
 дило.
 φτακοίλι, то → φτάκοιλο, то → εφτάκοι-
 λο, то
 φταμόρφι, то врста козметичког средства
 φτάνω, έφτασα → φθάνω стићи, достићи,
 постићи циљ, приближити се: Φτάσαμε
 στο Βελιγράδι. Стигосмо у Београд. – Σε
 λίγο φτάνει η άνοιξη. Ускоро стиже про-
 леће. – Το μονοπάτι φτάνει ως το ξωκλή-
 σι της κορυφής. Пут стиже (води) до цр-
 квице на врху. – Εφθασε το μαχαίρι στο
 κόκ(κ)αλο. Нож је стигао (продро) до
 кости. – Δε μου φτάνουν λεφτά. Недостаје
 ми пара. – Εφτασε να ζει με δανειά. Сти-
 гао је до тога да живи од позајмица. – Δε
 φτάνουν αυτά τα χρήματα για να αγοράσω
 αυτοκίνητο. Не достиже ми пара (новца)
 да купим аутомобил. – Φτάνει και περισ-
 σεύει. Стиже и претиче (престиже). –
 φτάνει доста је
 φтарμίζω, φτάρμισα, -ίστηκα, -ισμένος → ма-
 тиάζω → βασκαίνω зачарати, опчарати,
 опчинити, урећи
 φтάρμισμα, то → φтарμός, ο опчињавање,
 урицање, „бацање злих очију“, чарање
 φтарνίζομαι кијати
 φτάσιμο, то стизање, долазак
 φтасμένος, -η, -ο пунолетан, дорастао,
 уважен, цењен
 φтаχρονίτικο, то врста украсног жбуна
 φτελιά, η → φτελιάς, ο → φτελιός, ο → кара-
 γάτσι, то брест
 φтенός, -ή, -ό танак, витак
 φтенόφλουδος, -η, -ο који има танку кору
 φτέρη, η → φτέρα, η папрат
 φтериάζω, φτέριασα добијати крила, лагано
 полетати
 φτέριασμα, то ницање перја на крилима

φτέρνα, η 1. пета; *αχιλλεῖος πτέρνα* Ахилова пета 2. подножје, постолје; 3. потпетица

φτερνιά, η ударац петом, мамузање

φτερνίζομαι → φтарνίζομαι

φτερνιστήρι, то → φτερνιστήρα, η мамуза

φτερνιστηριά, η → φτερνιά, η

φτερνίτης, ο дебели комади коже или пресоване хартије од којих се састоји потпетица

φтерνοκόπημα, то → φтерνοκόπι, то 1. ударање петом, мамузање; 2. ударање петама, звук који се чује, приликом ходања по тврдој подлози, бат; 3. звук, шум који се чује кад се брод насуче на дно

φтерνοκοπώ, (ε), -κόπησα → φтерνοχτυπώ, (α), -χτύπησα 1. ударати, лупати; 2. мамузати; 3. произвести шум приликом насукивања (брода)

φτερό, то крило

φτεροδέρνομαι лупати крилима

φτεροκόπημα, то ударање, махање крилима, лепршање, лепет крила

φτεροκοπώ, (ε), -κόπησα ударати, махати крилима, лепршати, лепетати

φτερομαδά, (ε), -μάδησα, -ήθηκα, -ημένος пооткидати перје, очерупати, оперушати

φτεροπόδαρος, -η, -ο хитар, брз (као да има крила)

φτεροπλαθάτος, -η, -ο који има шиљата, оштра крила (као мач)

φτερούγα, η → φτερό, то крило, пера на репу птице: *φτερούγες αεροπλάνου* авионска крила

φτερουγητό, то → φτερούγισμα, то

φτερούγι, то → πτερύγιο, то

φτερούγιασμα, то ницање перја на крилима

φτερουγίζω, φτερούγισα → φτερουγώ махати крилима пред полетање, полетати, лепршати

φτερούγισμα, то махање крилима, полетање, лепршање

φτερουγωτός, -ή, -ό крилат

φτεροφόρος, -α, -ο крилат; (*φιν.*) брз

φτεροχτυπώ, (α), -χτύπησα → φτεροκοπώ

φτέρωμα, то ницање (растење) крила, добијање крила

φτερώνω, φτέρωσα, -ωμένος добити крила; (*φιν.*) стећи храброст, охрабрити се, морално се препородити, одушевити се

φτερωτή, η точак са крилима или лопатицама (*νιρ.* млин, ветрењача и сл.)

φτερωτός, -ή, -ό крилат; (*φιν.*) брз, живахан, хитар, окретан

φτηναίνω, φτήνυна појевтинити, појефтинити

φτήνια, η појевтињење, појефтињење

φτηνοδουλειά, η јефтин рад, израбљивање

φτηνοπράματα, та јефтине, мање вредне ствари

φτηνός, -ή, -ό, *ирил.* -ά јевтин, јефтин

φτηνούτσικος, -η → -ια, -ο, *ирил.* -α мало јефтинији, нешто јефтинији

φτιαγμένος, -η, -ο 1. неприродан, вештачки; 2. опијен, пијан; 3. отрован, омамљен, дрогиран

φτιάνω → φτιάχνω → φριάνω → φριάχνω, *έφτιασα → έφτιαξα → έφτιασα → έφριαξα*, *φτιάστηκα → φτιάχτηκα → φριάχτηκα* средити, наместити, сачинити, (из)градити, опоравити се, удешавати, удесити, справљати: *Εφτιαξα το κρεβάτι μου.* Наместио сам свој кревет. – *Εχω πολλά έξοδα φέτος, γιατί φτιάνω σπίτι.* Ове године имам много издатака јер градим кућу. – *Τι φτιάνεις όλη μέρα;* Шта радиш (чим се бавиш) цео дан? – *Μετά την αρρώστια έφτιαξε εδώ στην εξοχή.* После болести опоравио се овде у природи. – *Όταν βγαίνει έξω, φτιάχνεται μια ώρα στον καθρέφτη.* Кад излази напоље, удешава се један сат пред огледалом. – *Φτιάχτηκαν με ρετσίνα στην ταβέρνα.* Удесише се (напише се) рецином у таверни. – *Φτιάχτηκε με χασίς, γι' αυτό είναι έτσι το βλέμμα του.* Удесио се (дрогирао се) хашишом, зато му је поглед такав. – *Φτιάχνει ψωμί.* Справља хлеб. – *Φτιάνει το λόγο του.* Припрема свој говор. – *Η βιομηχανία αυτή φτιάνει φάρμακα.* Ова индустрија производи лекове. – *●α τα φτιάξουμε.* Средићемо то. Споразумећемо се. – *Φτιάνουν το δρόμο.* Оправљају друм. – *Τίποτε δε φτιάνει τον άνθρωπο όσο η μελέτη και η καλλιέργεια.* Ништа не изграђује човека као учење и васпитање (култивисање).

φτιάξη, η → φτιαξιά, η → φκιάξη, η → φτιάση, η

φτιάξιμο, то → φτιάσιμο, то

φτιάση, η → φτιάσιμο, το
 φτιασίδι, το → φιασίδι, το κοσметика, средства за уређивање и улепшавање лица (шминка, руж, руменило и сл.)
 φτιασιδού, η, *μн.* -οὔδες → φιασιδού, η јако нашминкана (намазана) жена
 φτιασίδωμα, το → φιασίδωμα, το шминкање, улепшавање лица
 φτιασιδώνω, -σίδωσα, -ώθηκα, -ωμένος шминкати се, мазати лице средствима за улепшавање
 φτιάσιμο, το → φιαξίμο, το → φτιάξιμο, το грађење, израда, дотеривање, поправка: ~ *της πίτας* припремање пите; ~ *του ρολογιού* поправка сата
 φτιαστικά, та → φτιαχτικά, та накнада за извршену поправку
 φτιαστός, -ή, -ό → φτιαχτός, -ή, -ό → φιαχτός, -ή, -ό лажан, вештачки, неприродан: *Η ευγενική του συμπεριφορά είναι φτιαχτή.* Његово љубазно држање је лажно.
 φτιάχνω → φτιάνω
 φτιαχτικά, та → φτιαστικά, та
 φτιαχτός, -ή, -ό → φτιαστός, -ή, -ό
 φτίση, η → φθίση, η
 φтисικός, -ή, -ό → φθисικός, -ή, -ό
 φтонерός, -ή, -ό → φθонерός, -ή, -ό
 φтόνος, ο → φθόνος, ο
 φтонώ → φθονώ
 φтου (узв.) фуј! (узвик гађења и презирања); пфу! (за одбијање урока)
 φтурώ, (α), φтούρησα → φтुरαίνω трајати дуго, издржавати, остати свеж: *То άπρο ψωμί δε φтурά.* Бели хлеб није дуго свеж.
 φтүари, то → φιαри, то лопата, лопатица
 φтүарιά, η → φιαριά, η количина која стаје на једну лопату
 φтүарίζω, φтүарισα, -ίστηκα, -ισμένος → φιαρίζω радити лопатом, лопатати, закопавати, правити гомилу и сл.
 φтүарисμα, то рад лопатом
 φтүμα, то → φтүσιά, η пљувачка
 φтүνω, έφтүσα, -ύστηκα, -υμένος → φτω пљувати; (*φτι.*) презирати, гадити се
 φтүσιά, η → φтүμα, то
 φтүσιμο, то пљување
 φтүστός, -ή, -ό пљунут; (*φτι.*) исти, идентичан: *Είναι φтүστός ο πατέρας του.* Он је пљунути отац.

φτωχαδάκι, то → φτωχόπαιδο, то → φτωχός, ο
 φτωχαίνω → φτωχύνω, φτώχυνα осиромашити (себе или некога)
 φτώχεια, η сиромаштво, оскудица, беда, сиромаштина
 φτώχεμα, то осиромашење, сиротовање, немаштина
 φτωχεύω, φτώχεψα → πτωχεύω → φτωχαίνω осиромашити, бити сиромашан, оскудевати, пасти у стечај
 φτώχεψη, η осиромашење, немогућност враћања дугова, стечај, пословни крах
 φτωχικά → πτωχικά
 φτωχικό, то 1. сиротињска кућа; 2. свака кућа, дом
 φτωχικός, -ή, -ό, *ирил.* -ά сиротињски, оскудан, бедан
 φτωχογειτονιά, η → φτωχομαχαλάς, ο сиромашно суседство, сиромашки крај
 φτωχογυναίκα, η сиромашна жена
 φτωχοδέρνω, φτωχόδειρα живети бедно, у сиромаштву
 φτωχοιομείο, то дом за сиромашне
 φτωχοκόριτσο, то девојка из сиромашне породице
 φτωχολό(γ)и, то → φτωχολογιά, η сиромаси, сиротиња
 φτωχομάγαζο, то сиромашна радња
 φτωχομάνα, η она која помаже сиротињи, сиротињска мајка
 φτωχοноικοκύρης, ο, *μн.* -ηδες сиромашан али поштован и цењен
 φτωχοπάζαρο, то сиромашна пијаца, оскудна тржница
 φτωχοπαίδи, то → φτωχόπαιδο, то дете из сиротињске куће, сиромашан младић
 φτωχοπερήφανος, -η, -ο сиромашан али поносан
 φτωχοπρόδρομος, ο 1. онај који указује на тежак живот сиромаша и организује прикупљање помоћи за њих; 2. гунђало, чангризало, кукумавко, плачљивац
 φτωχός, -ή → ιά, -ό сиромашан, бедан, јадан, несрећан: *Τι τράβηξε αυτή η φτωχή μάνα, ώσπου να та μεγαλώσει!* Колико се намучила ова сиромашна мати да их подигне (отхрани).
 φτωχόспито, то сиротињска кућа, сиромашна породица
 φτωχούλης, -ούλα, -ούλιο сиромашак

φτωχούτσικος, -η → **ια**, -ο прилично сиромашан, оскудан
 φτωχοφαμελιά, η сиромашна породица
 φτωχοφαμελίτης, ο, ж. -ισσα, η сиромашан отац (мајка) породице
 φτωχύνω → **φτωχαίνω**
 φυγάδας, ο бегунац, дезертер
 φυγαδεύω, φυγάδεψα, -εύτηκα, -εμένος побећи, бежати, избегавати, дезертирати
 φυγάδεψη, η бежање, дезертирање
 φυγή, η бежање, дезертирање; (муз.) фуга
 φυγοδικία, η неодазивање на судски позив, избегавање доласка пред суд
 φυγοδικιώ, -δίκησα избегавати, не одазивати се на судски позив
 φυγοκεντρικός, -ή, -ό центрифугалан
 φυγοκέντριση, η деловање центрифугалне силе
 φυγόκεντρος, -η, -ο центрифугалан, који тежи да се удаљи од центра
 φυγομαχία, η бежање из борбе, дезертерство
 φυγόμαχος, -η, -ο дезертерски
 φυγόμαχώ, (ε), -μάχησα бежати из борбе, дезертирати, избегавати сваки сукоб
 φυγόποινος, -η, -ο бегунац од казне, осуђеник у бекству
 φυγοπόλεμος, -η, -ο који избегава да иде у рат, на фронт: *φυγοπόλεμοι στρατιώτες των γραφείων* војници – ратни забушанти у писарницама
 φυγοπονία, η бежање од рада, лењост, беспосличарење
 φυγόπονος, -η, -ο лењ, немаран, дембелан
 φυγοπονώ, (ε), -πόνησα ленствовати, избегавати радне обавезе, дембелисати
 φυγός, ο → **φυγάδας, ο**
 φυγοστратία, η дезертерство, дезертирање
 φυγόστρατος, ο дезертер, војни бегунац
 φύκι, то, мн. φύκια алга
 φυκόστρωτος, -η, -ο прекривен алгама
 φύλαγμα, то чување, пажење, штићење, заштита, вребање, заседа: *Τον σιότωσε ύστερα από φύλαγμα πολλών ωρών στο χαντάκι του δρόμου.* Убио га после дугих часова вребања, у јарку, крај друма.
 φυλά(γ)ω, φύλαξα, -άχτηκα, -αγμένος чувати, штитити; стражарити, вребати; -ομαι бити пажљив, имати на уму, чувати се: *Να φυλάγεσαι απ' τους διπροσώ-*

πους ανθρώπους. Чувај се од дволичних људи.

φύλακας, ο → **φυλακίατορας, ο** стражар, чувар
 φυλακή, η затвор, тамница
 φυλακίζω, φυλάκισα, -ίστηκα, -ισμένος → **φυλακίωνω** затворити, казнити затвором; спречавати
 φυλάκιο, то стража, стражарница
 φυλάκιση, η затварање, кажњавање затвором
 φυλάκισμα, то затварање, кажњавање затвором
 φυλακισμένος, -η, -ο затворен, ухапшен: *Εχει φυλακισμένη τη γυναίκα του και δεν μπορεί να πάει η καημένη ούτε στις γειτόνισσας.* Држи жену затворену у кући и јадница не може да оде ни до сусетке.
 φυλάκωμα, то → **φυλάκιση, η**
 φυλακίωνω, φυλάκωσα, -ώθηκα, -ωμένος → **φυλακίζω**
 φυλακωτός, -η, -ό → **φυλακισμένος, -η, -ο**
 φύλαξη, η чување, пажење, заштита, обезбеђење: ~ *των συνόρων* чување граница; – *Αφησε στον αδερφό της τη φύλαξη του σπιτιού της.* ● Оставила је свом брату да јој пази (чува) кућу. – *η αμυντική ικανότητα ενάντια στις λοιμώξεις* одбрамбена способност организма, одбрамбена тела
 φύλαρχος, ο поглавица, вођа племена
 φυλάσσω → **φυλά(γ)ω**
 φυλαχτάρι, то → **φυλαχτό, то**
 φυλαχτής, ο стражар, чувар
 φυλαχτικός, -ή → **-ιά, -ό** пажљив, брижан, сачуван, конзервисан, смотрен, опрезан
 φυλαχτό, то заштитни предмет, талисман, фетиш, маскота, амулет, амајлија: *Αφησε μαζί μου φυλαχτό, να πάρω για την κάθε λύπη, καθετί κακό: μόνο λίγο χώμα, χώμα ελληνικό.* (Дросίνης) Дај ми да узмем амајлију за сваку тугу, за свако зло: мало, само мало грчке земље. (Дросинис)
 φυλάχτρα, η заседа, бусија
 φυλετικός, -ή, -ό, ὕριλ. -ά племенски, расни, народносни, етнички: -ός *πόλεμος* племенски рат; – *Φυλετικές διακρίσεις υπάρχουν στην Αμερική.* У Америци постоји расна сегрегација.
 φυλετικότητα, η расна особина, племенска, национална особина

φυλή, η племе, род, раса, нација: *λευκή* ~ бела раса; *ελληνική* ~ грчка нација; – *ανθρώπινες φυλές* људске расе

φύλιρα, η → **φλαμούρι**, то

φυλλάδα, η **1.** књижица, свеска, брошура; **2.** безвредан текст, шунд; **3.** новине слабог и опскурног садржаја, булеварски лист, жута штампа

φυλλάδιο, то листић, исправа, упутство, свеска

φύλλο, то лист, латица; играћа карта; капак; новине, часопис: ~ *τριαντάφυλλου* ружина латица, латица (лат) руже; ~ *βιβλίου, χρυσού* лист књиге, листић злата; ~ *για μπακλαβά* лиснато тесто за баклаву; ~ *πορείας, αδείας* војна објава, маршрута, дозвола; – *та φύλλα της μπαλιονόπορτας* стране (крила) двојних балконских врата; *γυρίζω το* ~ листати, „окренути лист“; *άγραφο* ~ чист, неисписан лист (*Carte blanche*); – *φύλλα πόρτας, παραθύρου* двојна крила врата или прозора; – *та φύλλα της καρδιάς* записци срца, тајне, осећања; – *Та δέντρα αυτά χάνουν τα φύλλα τους.* Ово дрвеће губи лишће. – *Η τράπουλα έχει 52 φύλλα.* Шпил има 52 карте. – *Γράφουν για ειλογές τα απογευματινά φύλλα.* Послеподневне новине пишу о изборима. – *Το φύλλο αυτό έπαψε να εκδίδεται.* Овај часопис престао је да излази. – *Вλέπουν τα φύλλα σας.* Гледају вам у карте.

φυλλοβολή, η → **φυλλοβόλημα**, то → **φυλλοβολία**, η (ο)падање лишћа

φυλλοβόλος, -ος → -α, -ο листопадни

φυλλοβολώ, (ε), -βόλησα губити лишће, латице (у јесен)

φυλλολόγημα, то **1.** брање, сакупљање лишћа; **2.** брзо прелиставање; **3.** откидање, сечење, разређивање лишћа у време пупљења

φυλλολογώ, (ε), -λόγησα сакупљати лишће (*νήρ.*: дудово, смоквино *uñg.*); брзо прелиставати, брзо читати

φυλλομαδών, (ε), -μάδησα, -ήθηκα, -ημένος откидати листове или латице: *Φυλλομάδησα τη μαργαρίτα κι αυτή μου 'πε πως δε μ' αγαπάς.* Откидао сам латице беле раде и оне ми рекоше да ме не волиш. „Воли ме, не воли ме.“

φυλλομέτρημα, то → **φυλλομέτρηση**, η листавље, брзо прелиставање, брзо читање

φυλλομετρώ, (α, ε), -μέτρησα листати, прелиставати, брзо читати

φυλλοξήρα, η (зоол.) филоксера, болест винове лозе и инсект који ту болест изазива

φυλλορρόημα, то → **φυλλόρροια**, η → **φυλλορρόισμα**, то → **φυλλοβόλημα**, то

φυλλορροώ, (ε), **φυλλορρόησα** **1.** опадање, губљење лишћа; **2.** угасити се, изгубити, пропасти: *Οι ελπίδες φυλλορρόησαν.* Наде су се угасиле.

φυλλοστρωμένος, -η, -ο → **φυλλόστρωτος**, -η, -ο покривен, прекривен опалим лишћем

φυλλοταξία, η распоред лишћа на биљци

φυλλοφάγος, -ος → -α, -ο онај који се храни лишћем, листојед

φυλλοφόρος, -ος → -α, -ο лиснат

φυλλοφορώ, (ε), -φόρησα имати лишће, листати

φυλλώδιο, то (*βοϊπ.*) шиљати листови, листови са малом површином ради сачувања влаге

φύλλωμα, то → **φυλλωσιά**, η → **φυλλουριά**, η лиснатост, лишће, крошња

φύλο, то пол, род, племе, нација: *ισχυρό* ~, *ωραίο* ~ јачи пол (мушки), лепши пол (женски); – *σλαβικά φύλα* словенска племена

φυλογένεια, η **1.** рађање и настајање полова, филогенија; **2.** особине полова

φυλογένεση, η (*биол.*) филогенеза

φυλογονία, η филогонија, наука о настајању и развоју врста, филогенетика

φυλογονικός, -ή, -ό филогенетски

φυлопорφυρίνη, η (*хем.*) хлорофил, материја која даје зелену боју хлорофилним зрнцима

φυλουριά, η дивља маслина

φυλώ → **φυλάσσω**

φύμα, то **1.** оток, тумор, отеклина; **2.** туберкулозна отеклина, туберкула

φυματίαση, η → **φυματίωση**, η

φυματικός, -ή, -ό туберкулозни

φυματίνη, η екстракт за утврђивање постојања туберкулозног обољења

φυμάτιο, то туберкулозна отеклина, туберкула

φυματιολογία, η (*мед.*) фтизиологија

φυματιολογικός, -ή, -ό, *ὑрил.* -ά фтизиолошки

φυματιολόγος, ο/η фтизиолог

φυματιώδης, -ης, -ες, ἰεν. -ους, ακ. -η, μн. -εις, -η туберкулозни
φυματίωμα, το (μεγ.) туберкулозни оток на оку
φυματίωση, η → **φυματίαση**, η туберкулоза, сушица, јектика
φунτανάκι, το младица, пупољак
φунтάνι, το 1. ластар; 2. растиње; 3. расадник
φύρα, η губитак течности, тежине или обима (због отицања, испаривања или сушења)
φυραίνω, φύρανα, -μένος сасушити се, смањити се, ослабити; (φυῖ.) оглупавети, поблесавити, постати сметен
φύраμα, το 1. месиво, тесто; 2. карактер, ћуд, нарав
φύρας, ο штеточина, опасник
φύρδην (ὑрил.) у фр. ~ *μίγδην* неуредно, разбацано, горе-доле
φуроμυαλίζω → **φуроμυαλιάζω**, -μυάλισα → **κλουβιαίνω** оглупавити, поблесавити, постати сметен
φурόμυαλος, -η, -ο → **κουφιοκέφαλος**, -η, -ο → **ελαφρόμυαλος**, -η, -ο глуп, блесав, сметен, поремећен, празноглав, лакоуман
φуронерија, η повлачење воде, осека
φυρός, -ή, -ό сасушен, смањен, спарушен, извитоперен: -ό παράθυρο извитоперен прозор; – Το σαпουνι όταν ξεραθεί γίνεται *φυρό*. Када се осуши, сапун се смањи.
φυρώ, (α), φύρασα скупити се, извитоперити се, повући се, опасти
φύσα, η 1. пуштање стомачних гасова, прдеж; 2. мехови (ковачки)
φυσαλία, η (зоол.) врста морског дупљара
φυσαλίδα, η плик, мехур(ић)
φύσαλος, ο врста великог кита (до 30 м)
φυσαρμόνικα, η усна хармоника
φύσας, ο свирач на усној хармоници или онај који свира на дувачким инструментима уопште
φύσει (ὑрил.) природно, разумљиво „само по себи“, с обзиром на карактер
φυσέμι, то → **φисέμι**, то патрон, чаура, фишек
φυσεκλίμι, то фишеклија
φυσερό, то → **φυσητήρας**, ο
φύση, η природа, састав, структура, карактер, темперамент: η ομορφιά της φύσης лепота природе; ~ του εδάφους састав

тла; νεκρή ~ мртва природа; η θείκη ~ του Χριστού божанска природа Христа; *χολерική* ~ колеричан карактер; – Η γυναίκα του είναι αγαθή φύση. Његова жена има добру нарав.
φύσημα, то → **φυσηματιά**, η → **φυσηξιά**, η дување, пирење, дисање
φυσητήρας, ο 1. дуваљка, мех; 2. цев или отвор кроз који се дува (издувава, шприца) течност; 3. врста кита са зубима
φυσητικός, -ή, -ό дисајни: -ά όργανα дисајни органи
φυσητός, -ή, -ό дуван: -ό γυαλί дуванο стакло
φυσιατρική, η физијатрија
φυσιγγι(ο), то чаура, патрона
φυσιγγιοθήκη, η фишеклија
φυσική, η физика: *πυρηνική* ~ атомска физика
φυσικό, то душевна, психичка особина, нарав, ћуд, карактер, природа
φυσιοθεραπεία, η физиотерапија
φυσιοθεραπευτής, ο, ж. -τρια, η физиотерапеут
φυσιοθεραπευτικός, -ή, -ό физиотерапеутски
φυσιομαθηματικά, та физичка математика
φυσιομαθηματικός, -ή, -ό физичкоматематички
φυσικός, -ή, -ό, ὑрил. -ά природан, физички, материјалан, телесни: -οί νόμοι физички закони; -ές επιστήμες природне науке; -ές ανάγκες природне потребе; -ός θάνατος природна смрт; -ή αντίδραση природна реакција; -ό ύφος природно понашање, држање, изглед
φυσικός, ο физичар (предавач)
φυσικότητα, η природност, неизвештаченост, једноставност
φυσιохημεία, η физичка хемија
φυσιохημικός, -ή, -ό физичкохемијски
φυσιогνωμία, η физиономија; изглед, облик; *εξεχούσα* ~ угледна личност
φυσιογραφία, η физиографија
φυσιодίφης, ο природњак
φυσιодифικός, -ή, -ό природњачки
φυσιοθεραπεία, η → **φυσιοθεραπεία**, η
φυσιοκράτης, ο физиократ
φυσιοκρατία, η физиократија
φυσιοκρατικός, -ή, -ό физиократски

φυσιολάτρης, ο, ж. -ισσα, η љубитељ при-
роде

φυσιολατρικός, -ή, -ό који воли приро-
ду: -ός Ομιλος ●εσσαλονίκης Солунско
друштво љубитеља природе

φυσιολογία, η физиологија

φυσιολόγος, ο физиолог

φυσιοπαθολογία, η физиопатологија

φусομανώ, (ε, α) дувати јако (снажно): Ο
αέρας φусομανούσε όλο το βράδυ και έρι-
ξε τις γλάστρες. Ветар је дувао цело вече
и оборио саксије.

φυσώ, (α), φύσησα → φύσηξα, -ήθηκα →
-ήχτηκα, -μένος дувати, надувавати, из-
дувати, пирити: Φυσώ τη φωτιά. Дувам
у ватру (распирујем). – Φυσάει την γκά-
ιντα. Дува у гајде. – Φύσα τη μύτη σου.
Издубај нос. – Δεν τον είδες πως φусού-
σε; Ниси видео како је тешко дисао? –
Πολύ φусάει εδώ. Овде јако дува. – Τον
φусάει τον παρά. Врло је богат. Хоће га
пара. – Αυτή η πόρτα φусάει. Кроз ова
врата дува.

φυτεία, η плантажа: ~ ζαχαροκάλαμου, καφέ
плантажа шећерне трске, кафе

φυτεία, η 1. младе биљке посађене на план-
тажи или у врту, младица; 2. млада
стабла винове лозе која још нису доне-
ла први плод

φύτεμα, το → φύτεψη, η

φυτευτήρι, το врста алатке за садњу

φυτευτός, -ή, -ό посађен, засађен, узгајен

φυτεύω, φύτεψα, -εύτηκα, -εμένος садити,
посадити, засадити; (φυι.) забити, уте-
рати: Του φύτεψαν δυο σφαίρες στο κεφάλι.
Утераше му два метка у главу.

φύτεψη, η → φύτεμα, το сађење, садња, за-
сађивање

φυτικός, -ή, -ό биљни, вегетативни: -ό βα-
σίλειο биљно царство; -ές λειτουργίες ве-
гетативне функције, несвесне

φυτίνη, η со калцијума и магнезијума коју
производе неке биљке у својим спо-
рама

φυτό, το биљка; растиње

φυτοβιολογία, η фитобиологија

φυτόγαλα, το биљни млечни сок, биљно
млеко

φυτογεωγραφία, η фитοгеографија

φυτογεωγραφικός, -ή, -ό фитοгеографски

φυτογή, η → φυτόχωμα, το земља богата
органиским материјама биљног порекла
(тресет, хумус и сл.)

φυτογραφία, η фитографија

φυτογραφικός, -ή, -ό фитографски

φυτοζωία, η животарење, вегетирање

φυτοζωώ, (ε), -ζώησα животарити, вегети-
рати; бити исцрпљен

φυτοθεραπεία, η фитотерапија, лечење
биљем

φυτοκοινωνία, η биљна заједница, скуп
истих биљних врста које расту у једном
крају или на једном месту

φυτόκολλα, η азотна материја житарица

φυτοκομείο, το расадник

φυτοκομία, η хортикултура

φυτοκόμος, ο стручњак за хортикултуру

φυτολογία, η → βοτανική, η ботаника

φυτολογικός, -ή, -ό ботанички, ботани-
чарски

φυτολόγιο, το хербаријум

φυτολόγος, ο ботаничар

φυτόμυξα, η (зоол.) врста двокрилног ин-
секта-риласа

φυτονόμος, ο врста инсекта

φυτονόσος, η биљна болест

φυτοπαγίδες, οι биљке које својим мири-
сом одбијају инсекте

φυτοπαθολογία, η фитопатологија

φυτοπαθολογικός, -ή, -ό фитопатолошки

φυτοπαθολόγος, ο фитопатолог

φυτοпараσίτο, το биљни паразит, биљни
наметник

φυτορμόνες, οι биљни хормони

φυτοτεχνία, η вештина гајења биљака

φυτοτομία, η биљна анатомија

φυтотоξίνη, η (хем.) биљни отров, отров
који стварају биљке (нпр. кукута, бела-
дона итд.)

φύτοτρο, το институт у којем се проуча-
вају физички и хемијски услови за ра-
звој биљака

φυτοφαγία, η храњење искључиво биљем,
вегетаријанство●

φυτοφαγικός, -ή, -ό биљоједни, вегета-
ријански

φυτοφάγος, ο, ж. -α, η вегетаријанац, ве-
гетаријанка

φυτοφάγος, -ος → -α, -ο биљојед, травојед:
Το άλογο είναι φυτοφάγο ζώο. Коњ је
биљојед.

φυτοφάρμακο, то биљни лек, лек добијен из биља

φυτοχημεία, η биљна хемија

φυτόχωμα, то → **φυτογή**, η

φυτόψειρα, η (зоол.) биљна ваш

φύτρα, η 1. клица, заметак, пупољак; 2. порекло, род, раса, семе, сој: *Να πάρ' ο διάβολος τη φύτρα σου.* Нека ти ђаво однесе семе.

φύτρο, то → **φύτρα**, η

φύτρωμα, то ницање, клијање, пупљење

φутρώνω, φύτρωσα, -ωμένος ницати, клијати, пупити: *Δε φύτρωσε ακόμη το καλαμπόκι.* Кукуруз још није никнуо. – *Φυτρώνει εκεί που δεν τον σπέρνουν.* Ниче тамо где га не сеју.

φυτόριο, то расадник, расад

φώκαινα, η женка фоке

φώκια, η фока (заједнички назив за мужјак и женку)

φωκικός, -ή, -ό фокидски

φώλι, то → **φωλίτης**, ο → **φώλος**, ο лажно јаје за насад, полог, „мућак“

φωλιά, η гнездо, легло, скровиште, јазбина

φωλιάζω, φώλιασα гнездити се, спавати зимски сан, крити (тајити) нешто, скривати

φώλιασμα, то гњежђење, тајење, скривање

φωλιασμένος, -η, -ο угњежђен, прикривен, скривен

φώναγμα, то → **φώνασμα**, то 1. крик, зов; 2. кричање, грактање; 3. клицање, позивање, дозивање

φωναγωγός, ο мегафон, гласноговорник

φωναζω, φώναξα викати, кричати, крикнути, дозивати, позивати, прозивати

φωνακλάς, ο → **φωναράς**, ο букач, галамџија

φωναρά, η снажан глас, крик, „гроголасан“ узвик

φωνασιία, η продоран глас, досадно и непрекидно брбљање

φωνασιός, ο галамџија, брбљивац, причалица

φωνασιώ, (ε) викати, кричати, урлати, узнемиравати

φωναχτός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά вичући, вапијући, који вапи: *Αυτό που έγινε είναι φωναχτή περίπτωση αδικίας.* Ово што се десило вапијући је пример неправде.

φωνή, η глас, звук, крик, поклик, вика

φωνήεν, то, *μн.* -ντα вокал, самогласник

φωνηεντόληκτος, -η, -ο реч која се завршава самогласником

φωνητική, η фонетика

φωνητικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά фонетски

φωνατρική, η фонијатрија

φωνίδα, η фон, јединица за мерење интензитета звука

φωноγραφία, η фонографија

φωноγραφικός, -ή, -ό фонографски

φωноγράφος, ο → **φωνόγραφος**, ο фонограф

φωноκοπώ, (ε), -ιόπησα викати без прекида

φωноληπτικός, -ή, -ό звучни, тонски

φωноληψία, η бележење и снимање звука

φωνόλιθος, ο фонолит, вулкански камен који звучи при ударцу

φωнологία, η фонологија

φωноμετρία, η фонометрија

φωноμετρικός, -ή, -ό фонометријски

φωνόμετρο, то фонометар

φωноμимητική, η наставни метод учења гласова без њиховог граматичког алфаветског назива: „А“, а не „алфа“, „Б“, а не „вита“ *ιιῖδ.*

φωноσκοπιο, то фоноскоп

φωноспасμία, η (*μεγ.*) органски поремећај говорних органа

φωνοταινία, η тонска трака (на филмској или магнетофонској врпци)

φωноφοβία, η патолошки страх од сопственог гласа

φώραση, η хватање, регистровање електромагнетских таласа, детекција

φωρατής, ο детектор

φωριαμός, ο сандук или ормар за рубље, одеда, постељину, књиге

φως, то, *ἱεν.* φωτός, *μн.* φῶτα светло, светлост, вид, осветљење; новац: ~ *της ημέρας* дневно светло; светло дана; – *στο φως της σελήνης* на месечини, под светлом месеца; *ασθενές* ~ слабо осветљење; *εκτυφλωτικό* ~ блештава светлост; *ηλεκτρικό* ~ електрично светло; – *Μ' αυτή τη λάμπα έχουμε ζωηρότερο φως.* Са овом сијалицом имамо боље осветљење. – *Σ' ορκίζομαι στο φως μου.* Кунем ти се очињим видом. – *Εσβησα το φως κι έφυγα.* Угасио сам светло и отишао. – *Σ' αγαπώ, φως μου.* Волим те, светло моје (очи моје). – *Πρώτα να δω φως και ύστε-*

ρα συνεχίζουμε την πρέφα. Прво да видим паре, па да продужимо (картање). – Αυτό το δωμάτιο δεν έχει φως. Ова соба није светла. – Μου κλείνετε (μου εμποδίζετε) το φως. Заклањате ми светло. – Είναι φως φανερό. Очигледно је. Постало је очигледно

φωσγένιο, το (хем.) фозген, спој хлора и угљен-моноксида, врло отрован за дисајне органе

φωστήρας, ο генијалац, паметница

φωσφαλατουρία, η → **φωσφατουρία, η**

φωσφατίδια, τα фосфати

φωσφατουρία, η прекомерно излучивање фосфора приликом уринирања, што изазива органске поремећаје

φωσφορίζω светлוצати, фосфоресцирати

φωσφορικός, -ή, -ό фосфорни

φωσφόρισμα, το светлוצање, фосфоресцирање

φωσφορισμός, ο фосфоресценција

φωσφορίτης, ο фосфорит, врста фосфорног минерала

φώσφορο, το фосфор; шибница

φωσφόρος, ο (хем.) фосфор (P)

φωσφορούχος, -ούχα, -ούχο фосфорни, који садржи фосфор, фосфораст

Φώτα, τα Богојављење

φωταγωγήση, η расвета, илуминација

φωταγωγικός, -ή, -ό расветљен, осветљен, илуминиран

φωταγώγιο, το мали застакљени отвор на странама брода за осветљавање складишта експлозива

φωταγωγός, ο отвор за светлост, светларник

φωταγωγώ, (ε), -αγωγησα, -ήθηκα, -ημένος јарко осветлити, илуминирати

φωταέριο, το расветни гас, расветни плин

φωταντιγραφή, η → **φωτοαντιγραφή, η** фотокопирање

φωταντίγραφο, το → **φωτοαντίγραφο, το** → **φωταντίτυπο, το** → **φωτοαντίτυπο, το** фотокопија

φωταψία, η → **φωταγωγήση, η**

φωτάω → **φωτίζω** светлети, осветљавати, сјати

Φωτεινή, η женско име, Светлана, Фотина

φωτεινός, -ή, -ό, ἱρην. -ά осветљен, сјајан, блистав

φωτεινότητα, η осветљеност, блиставост, блештавост, сјајност

φωτερά, τα очи (које сјају од беса, радости, среће и сл.)

φωτερό, το → **φεγγίτης, ο** отвор за светло, светларник

φωτερός, -ή, -ό осветљен, сјајан, блештав

φωτιά, η ватра, пожар; жестина, јунаштво

φωτίζω, φώτισα, -ίστηκα, -ισμένος светле-

ти, осветљавати, просветлити: Αυτό το

φανάρι δε φωτίζει καλά. Овај фењер не

светли добро. – Θέλω να με φωτίσεις σ'

αυτό το θέμα. Хоћу да ми расветлиш

(објасниш) ову ствар (питање, про-

блем). – Με όλα τα γερατειά της φωτίζει

καλά, όταν περπατάει. Упркос својој ста-

рости, добро види док шета. – φωτίζει

γίνεται ημέρα, φέγγει свањивати, дани-

ти се; (цркв.) -ομαι → **βαφτίζομαι** крс-

тити се

φωτίμι, το, мн. φωτίμια фино платно у које се умота дете непосредно после крштења

φώτιση, η чистота душе, просветљеност, надахнутост

φώτισμα, το светлење, сијање, блистање; крштење, надахнутост, генијалност

φωτισμός, ο расвета, осветљење, количина и јачина светлости

φωτιστικός, -ή, -ό расветни; који светли

φωτοαντίγραφο, το фотокопија

φωτοβολίδα, η 1. мала светлења ракета;

2. додатак уљним лампама ради бољег

светљења или грејања

φωτοβόλος, -ος → **-α, -ο** светлећи, сјајан, блистав

φωτοβολώ, (ε), -βόλησα, -ήθηκα, -ημένος осветљавати, светлити, сијати

φωτογαλβανογραφία, η фотогалванографија

φωτογένεια, η 1. природно светљење (неких биљака, инсеката и риба); 2. фотогеничност

φωτογλυπτικός, -ή, -ό вајан према фотографији

φωτογραφείο, το фотографска радња

φωτογράφημα, το → **φωτογραφία, η** фотографија, фотографски снимак

φωτογραφίζω, -γράφισα, -ίστηκα, -μένος →

φωτογραφώ, -γράφησα, -ήθηκα -μένος

фотографисати

φωτογραφική, η фотографисање, техника фотографисања

φωτογραφικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά φωτογραφ-
ски
 φωτογράφος, ο φωτοграф
 φωτοδότης, ο, *ж.* -ότρα, η који даје свет-
лост; (*φωι.*) који просветљује дух: *φωτο-*
δότης ἥλιος светлоносно сунце; – *Οι λό-*
γιοι του Βυζαντίου έγιναν φωτοδότες της
Δύσης. Учени људи Византије просвет-
лили су Запад.
 φωτοερμηνευτική, η фотокартографија
 φωτοευαισθησία, η степен осетљивости
на светлост (*нѝр.* фотоγραφска плоча,
кожа, боје *иѝг.*)
 φωτοευαισθητοποίηση, η израда предмета
осетљивих на светло (*нѝр.* фотографс-
ка плоча)
 φωτοηλεκτρικός, -ή, -ό (*φиз.*) фотоелек-
тричан
 φωτοηλιογραφία, η фотоγραφска техника
снимања Сунца и Сунчевих пега
 φωτοθεραπεία, η фототерапија
 φωτοκαίω, φωτόκαψα, -κάηκα, -μένος изго-
рети, сагорети
 φωτοκυτόтаро, то фотоћелија
 φωτοληψία, η упијање, апсорбовање свет-
лости
 φωτολιθογραφία, η фотолиитографија
 φωτόλουσμένος, -η, -ο → φωτόλουστος, -η,
-ο осветљен, окупан светлошћу, сјајем,
блистав, блештав
 φωτόλουτρο, то (*мед.*) фото-топлотна те-
рапија
 φωτόλυση, η фотолиза, разлагање под ути-
цајем светлости, нарочито под утицајем
ултраљубичастих зракова
 φωτομετέωρο, то (*φиз.*) свака оптичка
појава у атмосфери
 φωτομέτρηση, η → φωτομετρία, η фотоме-
трија
 φωτόμετρο, то (*φиз.*) фотометар, светло-
мер
 φωτομηχανικός, -ή, -ό фотомеханички
 φωτομикроγραφία, η фотомикрографија,
снимање на микротраке
 φωτομοντέλο, то фотомодел
 φωτονεφέλη, η облачност, наоблака, натму-
реност
 φωτόνιο, то (*φиз.*) фотон, квант
 φωτοπαγίδα, η нарочита лампа за хватање
инсеката
 φωτοπέραςμα, то кратка, пролазна свет-
лост

φωτοπερίχυτος, -η, -ο → φωτόλουστος, -η,
-ο сјајно осветљен, блистав, „окупан у
светлу“
 φωτοрепорτάζ, то фоторепортажа
 φωτοреπόρτερ, ο фоторепортер
 φωτοσβέστης, ο само *φωι.* назадњак, об-
скурант, мрачњак, реакционар
 φωτοσβεστικός, -ή, -ό назадни, мрачња-
чки, реакционаран
 φωτοσκίαση, η вештина сликања светлим
и тамним бојама
 φωτοστάλαχτος, -η, -ο 1. који просипа
светлост; 2. светлих очију, плавоок: -η
Παλλάδα Палада (Атина)
 φωτοστέφανο, то → φωτοστέφανι, то светач-
ки круг, ореол, знак светлости и славе
 φωτοστεφανωμένος, -η, -ο овенчан орео-
лом, свет, славан
 φωτοστήλη, η силицијумска фотоћелија за
откривање оболелих места
 φωτοστοιχείο, то фотоелемен(а)т
 φωτόσυκο, то смоква која се не бере пре
Богојављења
 φωτοσύνθεση, η фотосинтеза
 φωτόσφαιρα, η → φωτοσφαίρα, η фото-
сфера
 φωτοταξία, η фототропизам
 φωτοταχυμέτρηση, η фототахиметрија
 φωτοταχύμετρο, то фототахиметар
 φωτοτηλεγράφημα, то фототелеграм
 φωτοτηλεγραφία, η фототелеграфија
 φωτοτηλεγραφικός, -ή, -ό, *ἕριλ.* -ά фото-
телеграфски
 φωτοτοπογράφηση, η → φωτοτοπογραφία,
η фототопографија
 φωτοτροπισμός, ο → φωτοταξία, η
 φωτοτσιγκογραφία, η фотоцинкографија
 φωτοτσιγκογραφικός, -ή, -ό фотоцинког-
рафски
 φωτοτσιγκογράφος, ο фотоцинкограф
 φωτοτυπία, η фототипија, фотокопирање
 φωτοτυπικός, -ή, -ό фототипски
 φωτοράνεια, η поремећај очне рожњаче
услед предугог гледања у јаку светлост,
појава пега и светлаца
 φωτορασματικός, -ή, -ό спектрални
 φωτόφιλα, та биљке или инсекти које при-
влачи светлост
 φωτόφοβα, та ред чланконожаца из поро-
дице паукова
 φωτοφοβία, η (*мед.*) страх од светлости

φωτόφοβος, -η, -ο онај који се плаши светлости

φωτοφόρο, то батеријска лампа

φωτοφόρος, -ος → -α, -ο светлоносни, који светли, који фосфоресцира (неки инсекти, дубинске рибе *иπῖδ.*)

φωτοφράχτης, ο поклопац и мембрана на фотографском апарату или пројектору

φωτόφωνο, то фотофон

φωτοχαλιотυπία, η фотобакротипија

φωτοχαρακτική, η метод гравирања на основу фотографске копије

φωτοχημεία, η фотохемија

φωτοχημικός, -ή, -ό фотохемијски

φωτοχρωμία, η колор-фотографија

φωτοχρωμολιθογραφία, η литографија у боји

φωτοχρωμοτυπογραφία, η фотохромотипографија

φωτοχυμένος, -η, -ο преплављен светлошћу, окупан у светлости, врло светао

φωτοχυσία, η 1. јарко осветљење, блештавост, сјај; 2. проливање светлости

φωτοψευδαργυρογραφία, η фотоцинкографија

φωτοψία, η → φωτοφάνεια, η

Χ, χ

Χ, χ, двадесет друго слово алфавета; као бројчани знак: χ' = 600, ,χ = 600 000

χα! Χα! Χα, χα! χα!

χαβάγια, η хавајка, песма са Хаваја; хавајска гитара

χαβαλέс, ο (ῑур.) 1. тепих, прекривач, облога; 2. терет на палуби брода; 3. власник бродског терета; 4. шала, шегачење; 5. шаљивџија

χαβάνи, то (ῑур.) → γουδί, то аван, ступа, мужар

χαβανόχερο, то → γουδόχερο, то → ιόπανος

χαβаниού, ο → γουδοχέρι, то тучак

χάβαρο, то глупан, будала, сметењак

χαβαρόни, то → старокиόραкас, ο врана

χαβάс, ο (ῑур.) 1. мелодија, арија, песма;

2. навика, обичај, постојаност, упорност: *Κρατεί το χαβά του.* Пева своју песму.

χαβιári, то (ῑур.) кавијар: *Τον πούλησε για πράσινο χαβιári.* Продао га је за зелени кавијар (преварио га).

χαβιаросαλάτα, η салата од кавијара

χαβούζα, η (ῑур.) резервоар, цистерна за воду, базен

χάβρα, η (јевр.) 1. јеврејска богомоља, синагога; 2. бука, граја, бучан састанак, гунгула

χάβω → χάφτω

χαγάνος, ο → χάγανος, ο хаган, заповедник, вођа варварских племена са истока, у византијско доба

χαγιάτι, то (ῑур.) наткривени отворени ходник, трем, балкон, веранда

χαγiár, то (франц.) хангар

χάδεμα, то → χáιδεμα, то → χáιδι, то

χαδερός, -ή, -ό 1. нежан, мио, благ; 2. благо заталасан

χαδεύω → χáιδεύω

χάδι, то → χáιδι, то

χαδιáρης, -άρα, -άριχο умиљат, мио, благ, мазан

χαδούσα, η умиљата и мила жена

χαζαμάρα, η → χαζομάρα, η

χάζεμα, то дангубљење, губљење времена, беспосличење

χαζεύω, χάζεψα дангубити, беспосличити, губити време, „зевати“

χάζи, то (ῑур.) задовољство, жеља, мерак

χαζοкиουβέντα, η брбљање, преклапање

χαζοкиούτι, то (ирон.) телевизор

χαζόλογα, та глупе, будаласте, неумне речи

χαζολογώ → χαζολογάω, -λόγησα говорити глупости, брбљати будалаштине

χαζομάρα, η → χαζαμάρα, η неразборитост, лакоумност, непромишљеност, плиткоумност

χαζός, -ή, -ό, ирил. -ά → χαζούλιαкас, ο глуп, сметен, смушен, будаласт

χαϊβáni, то (ῑур.) заостао и анимализован човек, хајван

χαϊδεμένος, -η, -ο негован, чуван, тетошен, мажен

χαϊδεύω → χαδεύω, χáιδεψα, -εύτηκα → χáδεύτηκα, -εμένος миловати, мазити, тетошити

χáιди, то → χáди, то → χáιδεμα, то 1. мажење, тетошење, миловање; 2. умиљатост, умиљавање, улагивање, подилажење

χαϊδιáρης, -άρα, -άριχο мазан, размажен

χαϊдиáρικος, -η, -ο → χαдиáρικος, -η, -ο мажен, тетошен, размажен

χαϊδούλης, ο маза, размаженко

χαϊμαλί, то амајлија, талисман, амулет, фетиш

χαίνω → χáσιω бити отворен, зјапити, „зевати“

χαιράμενος, -η, -ο → χαρούμενος, -η, -ο
срећан и задовољан, радостан

χαιρεκακία, η злурадост, злоба, пакост

χαιρέκακος, -η, -ο злурад, злобан, пакостан

χαιρεκακίω, (ε) бити злурад, злобан, пакостити

χαιρετίζω → χαιρετώ → χαιρετάω поздрављати, изражавати поштовање

χαιρετισμός, ο → χαιρέτισμα, то поздрав, поздрављање; Χαιρετισμοί, οι поздравне химне у част Богородице, које почињу речју „здрaво“ – χαίρε

χαιρετιστήριο, -ια, -ιο поздравни: Του έστειλε χαιρετιστήριο τηλεγράφημα. Послао му је поздравни телеграм.

χαιρετούρα, η жив, одсечан поздрав

χαιρετώ → χαιρετάω → χαιρετίζω

χαΐρι, то (иур.) напредак, успех: Χαΐρι και προκοπή να μη δεις. „Не видео ни среће ни напретка.“

χαίρομαι → χαίρω

χαίρω → χαίρομαι, χάρηκα 1. радовати се, бити срећан; 2. зажелети, честитати

χαίτη, η грива, лишће на дрвећу

χακί, то 1. „каки“ боја, мрко (смеђе) жута; 2. мркозелена тканина „каки“ боје за војничке униформе

χαλάβρα, η рушевина

χαλαβρώνω порушити, уништити

χάλαζα, η → χαλάζι, то град, туча

χαλαζασφάλεια, η осигурање од града и невремена

χαλαζιάρης, ο, ж. χαλαζιára, η који на већи има малу израслину

χαλαζίας, ο минерал, диоксид пирита, кварц

χαλαζοβρόχι, то киша са градом

χαλαζόπληχτος, -η, -ο страдалник од града, градобитни

χαλαζοφόρος, -α, -ο градоносни

χαλάλι (иур., ирил.) благослов, опроштај, халал: Χαλάλι να σου γίνει! Нек ти је халал!

χαλαλίζω, -λάλισα опростити, халалити

χάλαρο, то 1. рушевина, руина; 2. пустош, каменити предео, крш

χαλαρός, -ή, -ό, ирил. -ά лабав, млитав, опуштен, неодлучан

χαλαρότητα, η лабавост, млитавост, опуштеност, неодлучност

χαλάρωμα, то → χαλάρωση, η олабављивање, попуштање, млитављење

χαλαρώνω, χαλάρωσα, -ώθηκα, -ωμένος попустити, опустити, олабавити, одапети, ублажити

χаласиá, η → χалаσιμός, ο

χάλασμα, то 1. уништење, пропаст, катастрофа; 2. камењар, стење; 3. сеча, рушење, обарање

χалаσιμός, ο поремећај, збрка, неред, конфузија, пропаст, катастрофа, дармар, хаос

χалаσοσπίτης, ο распикућа

χαλάστηκα, аор. ἵαc. ἰλ. χалаáω

χаластиής, ο рушилац, рушитељ, разбијач, кваритељ, упропаститељ

χαλάστρα, η кварење, упрошћивање, само у изразу: Μου (τα) 'καμες χαλάστρα. „Упропастио си све моје планове (настојања, намере).“

χалаáω → χαλώ

χαλβαδόπιτα, η халва са орасима и бадемира, нугат

χαλβαδόριζα, η → τσουένι, то врста биљке која се користи за прављење тахан халве

χαλβάς, ο (иур.) 1. халва; 2. будаласт, глуп, тром, лењ

χαλδαϊικός, -ή, -ό халдејски

χαλεпός, -ή, -ό тежак, мучан, заморан, напоран; (фр.) -ά τα καλά све што је лепо тешко је

χαλεпότητα, η тешкоћа, напор, замор

χαλέс, ο (алб.) 1. нужник, заход, тоалет, клозет, WC; 2. човек достојан презира, прљав, нечист, укаљан, одвратан, огаван

χαлеуτής, ο, ж. χαлеύτρα, η онај који из навике стално тражи од других новац, ствари и сл., мољакало

χαлеύω тражити, искати, мољакати

χάλι, то (иур.) тужно стање, мизерија, беда, жалост

χαλί, то (иур.) тепих, ћилим, саг

χαλικερός, -ή, -ό присут ситним камењем, шљунковит

χαλίки, то каменчић, шљунак

χαλικόστρωμα, то површина прекривена каменчићима или шљунком

χαλικοστώνω, -κόστρωσα, -ώθηκα, -ωμένος прекрити каменчићима или шљунком, пошљунчити

χαλικόστρωτος, -η, -ο пошљунчен

χαλιόχωμα, το земля помешана са каменчићима или шљунком
χαλιώνω, χαλίωσα, -ώθηκα, -ωμένος
прекрити шљунком или каменчићима
χαλίωσις, η 1. пошљунчавање; 2. болест плућа проузрокована каменом прашином
χαλιωτός, -ή, -ό пошљунчен или насут каменчићима
χαλιναγωγήσις, η зауздавање, задржавање, обуздавање
χαλιναγωγή → χαλιναγωγήω, -αγωγήσα, -ήθηκα, -ημένος зауздавати, обуздавати уздама
χαλινάρι, το узда
χαλινάρωμα, το зауздавање
χαλιναρώνω → χαλινώνω
χαλινός, ο 1. узда, ђем; 2. све што служи за задржавање, обуздавање, смиривање (силе, срџбе, жестине, страсти *и њ.г.*)
χαλινώνω, χαλίνωσα, -ώθηκα, -ωμένος зауздати, задржавати, обуздавати
χαλίστρωτος, -η, -ο посут шљунком или каменчићима
χαλιράτο, το калифат
χαλίφης, ο калиф
χαλκαδάκι, το колутић, прстенчић, алкица
χαλιας, ο (*и њ.ур.*) колут, карика, прстен, алка
χαλειό, το → χαλκευτήριο, το казанџијска радионица; (*изр.*) ~ *ψευδών ειδήσεων* „фабрика лажи“, центар дезинформација
χαλιέντερος, -η, -ο неуморан, предан, радан, марљив, трудољубив
χάλκευμα, το 1. бакарни предмети, израђевине од бакра; 2. (*фиџ.*) лагање, измишљање
χάλκευσις, η 1. обрада бакра; 2. завера, сплетка, сплеткарење, шуровање
χαλκευτήριο, το → χαλειό, το
χαλκευτής, ο → χαλιας, ο
χαλκευτική, η рад са бакром, резбарење у бакру
χαλκευτικός, -ή, -ό бакрен, бакарни
χαλκεύω, χάλκευσα → -εψα, -εύτηκα, -ευμένος бавити се казанџијским послом и правити предмете од бакра; ковати, изливати од бакра
χαλιας, ο казанџија, котлар
χαλιδικός, -ή, -ό халкидијски

χάλκινος, -η, -ο бакарни, бакрен
χαλιογράφημα, το → χαλιογραφία, η гравирање у бакру
χαλιογράφος, ο гравер, бакрорезац
χαλιόδετος, -η, -ο окован, оивичен ба-
кром
χαλιοκουρούνα, η врста птице селице, сој-
ка, крешталица
χαλιομανία, η слика-гравура на танкој ба-
карној плочи
χαλιονόμισμα, το бакарни новац
χαλιοξάνθος, -η, -ο плавокок са бакарним одсјајем, рић
χαλιοπλάστης, ο → χαλιας, ο
χαλιοπράσιнос, -η, -ο патиниран, патинаст, прекривен бакарним оксидом
χαλιοπρόσωπος, -η, -ο који има црвенкасту (бронзану) боју лица, који не може да поцрвени
χαλιοπυρίτης, ο (*хем.*) минерал бакра, пирит, халкопирит
χαλιοπωλείο, το продавница бакарних производа
χάλκος, ο бакар (Cu)
χαλιοσιδηρίτης, ο минерал, мешавина бакра и гвожђа
χαλιοσιουριά, η бакарна рђа, бакарни оксид, патина
χαλιοτσούκαλο, το бакарни котлић за кување, бакрач
χαλιοτύμπανο, το → ταμπάμ, το добош са танком бакарном плочом, тимпан
χαλκουργείο, το → χαλειό, το → χαλιωματάδιο, το радионица за израду казана и других бакарних производа, казанџијница
χαλιουργία, η → χαλκευτική, η
χαλιουργικός, -ή, -ό казанџијски
χαλιουργός, ο казанџија
χαλιούχος, -α, -ο бакарни, бакрен или који садржи бакар
χάλκωμα, το производи од бакра
χαλιωματάδιο, το → μπαкиртζίδιο, το → χαλιουργείο, το
χαλιωματάς, ο → χαλιας, ο
χαλιωματένιος, -ια, -ιο → χάλκινος, -η, -ο
χαλιωρυχείο, το рудник бакра
χαλιωρύχος, ο радник, рудар у руднику бакра
χαλνώ → χαλνάω → χαλώ
χαλούμι, το (*и њ.ур.*) врста сира
χάλυβας, ο челик

χαλύβδινος, -η, -ο челичан
 χαλύβδωση, η челичење
 χαλυβοβιομηχανία, η → χαλυβουργία, η ин-
 дустрија челика
 χαλυβοποιείο, το → χαλυβουργείο, το чели-
 чана
 χαλυβοποίηση, η прерађивање, претварање
 гвожђа у челик, каљење, челичење
 χαλυβοποιώ, (ε), -ποίησα, -ποίηθηκα, -ποιη-
 μένος прерађивати гвожђе у челик, че-
 личити; (φιν.) снажити, јачати
 χαλυβώνω → ατσαλώνω челичити
 χαλύβωση, η челичење
 χαλώ → χαλάω → χαλνώ → χαλνάω, χάλασα,
 -άστρια, -ασμένος 1. оштетити, упропас-
 тити; порушити; 2. расходовати, потро-
 шити; 3. размењивати, мењати; 4. пок-
 варити (се); поружнети: *То χάλασες το*
παιχνιδάκι του παιδιού. Оштетио си де-
 тету играчку. – *Τους τα χάλασε τα σχέδια*
η αστυνομία. Полиција им је покварила
 (омела) планове. – *Θα το χαλάσω το πα-*
λιό σπίτι για να χτίσω πολυκατοικία. По-
 рушићу стару кућу да бих подигао ви-
 шеспратницу. – *Χάλασαμε πολλά λεφτά*
γι' αυτή την υπόθεση. Потрошили смо
 много новца за тај посао. – *Χάλασέ μου,*
σε παρακαλώ, ένα πεντακοσάριο. Проме-
 ни ми, молим те, једну петстотинарку
 (уситни, разбиј). – *Χάλασε το ρολόι μου.*
 Покварио ми се сат.
 χαμάδα, η презрела маслина која је пала са
 стабла
 χαμαιτυπείο, το јавна кућа, бордел, купле-
 рај
 χαμάλης, ο (ἰνур.) носач, хамал(ин)
 χαμαλιάτια, та накнада носачу
 χαμαλία, η помоћна опрема хамала
 χαμαλίни, το рад хамала, сваки тежак рад
 χαμάλικος, -η, -ο → χαμαλίτικος, -η, -ο но-
 сачки, хамалски; (φιν.) тежак, напоран
 рад
 χαμάμ, το → χαμάμι, το хамам, турско купа-
 тило
 χαμένος, -η, -ο → απρόσεχτος, -η, -ο → ανόη-
 τος, -η, -ο непажљив, глуп, будаласт, из-
 губљен: ~ *κορμί* бескористан, безвредан
 човек; – *Та 'χει χαμένα.* Није при чис-
 тој свести. – *Κάθε πρωτοχρονιά βγαίνω*
χαμένος. Сваке Нове године изгубим на
 картама (никад немам среће).

χαмерπής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ακ. -ή, μн. -είς,
 -ή стидљив; понизан
 χαμηλοβλεπούσα, η она која обара поглед,
 стидљива, скромна, чедна
 χαμηλοζωσμένος, -η, -ο који ниско носи
 опасач, ниско опасан
 χαμηλοθώρης, ο, ж. -ώρα, η стидљивац,
 стидљивог изгледа, стидљивко
 χαμηλομάτης, ο, ж. -άτα, η који има стидљи-
 ве (оборене) очи
 χαμηλός, -ή, -ό низак, ниска, ниско
 χαμηλόστεγος, -η, -ο → χαμηλοτάβανος, -η,
 -ο који има низак кров или плафон
 χαμηλότητα, η нискост; мала висина
 χαμηλούτσικος, -η, -ο онизак
 χαμηλόφωνος, -η, -ο, ἰрил. -α који говори
 ниским, дубоким гласом
 χαμήλωμα, το → χαμήλωση, η сниженост,
 низак предео, низина
 χαμηλώνω, χαμήλωσα, -ωμένος снизити,
 спустити, смањити, погнути се, сагну-
 ти се
 χαμηλωτός, -ή, -ό → χαμηλός, -ή, -ό
 χαμίни, το (φρανц.) гамен, дете улице, ски-
 тница
 χαμιτικός, -ή, -ό хамитски
 χαμοβαстиέμαι 1. сачувати део снаге; 2. са-
 чувати део имовине
 χαμόγελο, το → μειδίαμα, το смешак, сме-
 шкање, осмехивање, осмех
 χαμογελώ → χαμογελάω, -γέλασα смешити
 се, смешкати се, осмехивати се
 χαμόγι, το → χαμόи, το → χαμόспито, το →
 χαμοκέλα, η мала (сиротињска, убога)
 кућа, кућерак
 χαμόδεντρο, το жбуње, грмље
 χαμόδρακας, ο велики змај, ала
 χαμοθεός, ο патрон, заштитник, покрови-
 тељ
 χαμόи, το → χαμόγι, το
 χαμοιέλα, η → χαμόспито, το → χαμόγι, το
 χαμοиερασιά, η јагодњак
 χαμόκλαδο, το грм, жбун
 χαμοκυλιέμαι, -ίστηκα, -исμένος пузити,
 вући се, ваљати се по тлу
 χαμολόи, το скупљање отпалих маслина
 χαμολούλουδο, το мали и низак цвет, цве-
 тић, цветак
 χαμομήλι, το → χαμόμηλο, το камилица, ка-
 момила

χαμομηλόλαδο, το уље камилице: *Να τον τρίψετε με χαμομηλόλαδο. Истрљате га уљем камилице.*

χαμοπέρδικα, η → **ορτύκι**, το препелица

χαμός, ο губитак, нестанак, смрт

χαμοσέρνω, χαμόсура, -σύρθηκα, -συρμένος
вући (повлачити) по тлу

χαμόспιτο, το → **χαμόγειο**, το → **χαμοκέ-
λα**, η

χάμου → **χάμω** (ἄριλ.) доле, на тлу

χαμούρα, η жена „са дна“, посрнула жена,
проститутка

χάμουра, та коњска опрема, ам

χαμπάρι, το → **χαμπέρι**, το (ἰουρ.) порука,
вест, обавештење, појам: *παίρνω ~ (αντι-
λαμβάνομαι) схватити, појмити, „укапи-
рати, укопчати“; – Δεν έχω χαμπάρι. Не-
мам појма.*

χαμπарίζω → **χαμπарιάζω**, χαμπάρισα оба-
вестити, сазнати, схватити, поимати,
рачунати на неког или нешто, ценити:
Κάτι χαμπарίζω και εγώ από αυτοκίνητα.
И ја нешто знам (имам појма) о ауто-
мобилима. – *Δε χαμπарίζει κανέναν αυ-
τός ο άνθρωπος.* Овај човек не уважава
(не цени, „не зарезује“) никога.

χαμψί, το → **χαψί**, το

χάμω → **χάμου**

χόνδρα, η → **χάντρα**, η

χάνι, το (ἰουρ.) → **πανδοχείο**, το хан, свра-
тиште

ханитзής, ο → **хантзής**, ο → **пандохέας**, ο
власник хана, ханџија

χάννος, ο → **пέρικα**, η врста рибе, греч

χάνος, ο (ἰουρ.) → **хан**, ο кан, поглавар,
вођа

ханоум, η (ἰουρ.) → **ханоумисσα**, η ханума,
Туркиња жена, супруга

ханουμάκι, το ханумица, Туркињица

хантáки, το јарак, мали и плитак шанац,
ров, ровчић

хантáкиωμα, το пропаст, катастрофа, уни-
штење: *Αυτά που είπες στο δικαστήριο
ήταν για μένα χантáкиωμα.* Оно што си ре-
као на суду била је катастрофа за мене.

хантáκiωνw, хантáκiωσα, -ώθηκα, -ωμένος
уништити, упропастити, проузрокова-
ти катастрофу: *Τον χантáκiωσε η γυναίκα
του απ' τα έξοδα.* Упропастила га је ње-
гова жена трошковима.

хантзáра, η (ἰουρ.) велики ханџар

хантзáри, το (ἰουρ.) → **спади**, το ханџар, мач,
јатаган

хантоúμης, ο (ἰουρ.) → **евноúχος**, ο евнух,
кастрат

χάνтра, η → **χάνδρα**, η перла

χάνω, έχασα, χάθηκα, χαμένος изгубити, ли-
шити се задовољства: *τα ~ изгубио сам
се (збунуио, ошамутио); – Εχασα το ρολόι
μου. Изгубио сам сат. – Εχασες που δεν
ήρθες. Изгубио си (пропустио си) што
нисι дошао. – Εδώ καράβια χάνονται,
βαρκούλες τι ζητάτε; Овде бродови тону,
шта ви, барке, тражите ту?*

χαμένος, -η, -ο изгубљен

χάος, το хаос, неред, збрка, пометња, кон-
фузија, пропаст, вртлог

χάπι, το → **καταπότι**, το пилула: *Παίρνει χά-
πια για την πίεση.* Узима пилуле против
притиска.

χαρά, η радост, веселост, весеље: *με ~ са за-
довољством; врло радо; – Χαρά στο πρά-
μα. То ништа не вреди. – Εχει χαρά, γιατί
πέτυχε στο Πανεπιστήμιο.* Радостан је јер
је успео на факултету. – *Στη χαρά σου θα
σου κάνω ένα καλό δώρο.* За свадбу ћу ти
дати један леп поклон. – *Αυτό με γεμίζει
χαρά.* Ово ме испуњава радошћу. – *Είναι
миά χαρά να τον βλέπει κανείς.* Весеље је
видети га. – *Χαρά σε κείνον που... Срећан
је онај који...*

χαραγή, η напрслина, засек, пукотина: *Το
ποτήρι αυτό έχει μια χαραγή.* Ова чаша
има једну напрслину. – *Εβλεπαν τι γινό-
ταν μέσα στο δωμάτιο, από μια χαραγή της
πόρτας.* Кроз једну пукотину на вратима
гледали су шта се догађа у соби.

χάραγμα, το разрез, зарез, урез, исцртана
линија, потез

χαραγματιά, η → **χαραματιά**, η → **χαραμάδα**,
η 1. зарез, разрез, пукотина; 2. засечена,
исцртана линија

χαραγμένος, -η, -ο (из)гравиран

χαράδρα, η → **ρέμα**, το → **λαγιάδι**, το јаруга,
вододерина, уска долина, усек(лина)

χαράζω, χάραξα, -άχτηκα, -αγμένος 1. засећи,
зарезати; гравирати; 2. трасирати (друм);
3. исцртавати линије лењиром; **χαράζει**
свиће, свањава

χάρακας, ο 1. лењир; 2. колац, кочић
 χάρακι, το зарез, засек, урез; ограда винограда
 χαρακιά, η пруга на тканини, исцртана линија
 χαρακίρι, το харикири
 χαρακτήρας, ο → χαρακτήρας, ο 1. карактер, нарав, ћуд, природа; 2. типови штампаних слова; 3. у грчком језику: последње слово основе речи
 χαρακτηρίζω, -κτήρισα, -ίστηκα, -ισμένος карактерисати
 χαρακτηρισμός, ο карактеризација
 χαρακτηριστιό, το карактеристика, особина
 χαρακτηριστικός, -ή, -ό карактеристичан
 χαρακτηριστιότητα, η карактеристичност
 χάρακτης, ο гравер, цизели
 χαρακτική, η гравирање, цизелирање
 χαρακτικός, -ή, -ό гравирани, цизелирани
 χάρακωμα, το 1. простор ограђен кољем; 2. провизорна одбрамбена утврда; 3. исцртавање, повлачење паралелних линија; шпартање
 χαρακώνω, χάρακωσα, -ώθηκα, -ωμένος оградити кољем, колчевима; исцртавати (повлачити) линије; шпартати
 χαρακωτός, -ή, -ό исцртан, ишпартан
 Χαράλαμπος, ο → Χαράλαμπος, ο Харалампис
 χάραμα, το свитање, праскозорје: Με το χάραμα κινάμε ν' ανεβούμε στην κορφή, βόηθα, Θεέ μου, για να πάμε, πριν προβάλει η αυγή. У освит дана крећемо да се пењемо на врх; помози, Боже, да пођемо пре зоре.
 χαραμάδα, η пукотина, прорез, раселина
 χάραμι (ἄριλ., ἰῆур.) (у)залуд, без успеха: Χαράμι δούλεψα τόσα χρόνια. Залуд радих толике године. – Χαράμι να σου γίνει. Дабогда ти све било узалуд.
 χαραμιζω, χάραμισα, -ίστηκα, -ισμένος спискати, улудо потрошити, дати у бесцење
 χαραμοφάγος, ο → χαραμοφάς, ο → χαραμοφάης, ο ж. χαραμοφάγα, η → χαραμοφάισσα, η, ср. χαραμοφάιο, то ленштина, нерадник, паразит, трут
 χάραξη, η засецање, исцртавање, трасирање
 χαρατζής, ο (ἰῆур.) харачлија

χарάτσι, το (ἰῆур.) → харάτζи, το → κεφαλικός φόρος, ο → πρόστιμο, το харач, порез по глави
 харάτσωμα, το харачење
 харатσώνω, харάτσωσα, -ώθηκα, -μένος → επιβάλλω харάτσι → φορολογώ харачити, наметати харач, опорезивати
 харавυγή, η праскозорје, свитање, цик зоре
 χαρακτήρας, ο → χαρακτήρας, ο
 χάρακτης, ο гравер, цизелир, резбар, дуборезац
 χαρακτός, -ή, -ό засечен, напрснут, загребан, исцртан
 хάρβαλο, το рушевина, развалина, крхотина: Αυτό το σπίτι είναι хάρβαλο. Ова кућа је оронула.
 харέμι, το (ἰῆур.) → харемлији, το харем, женскиње: Στην Триπολιτσά τότε ήρθε ο Χουρσίτ πασάς έχοντας μαζί του και το πολυάριθμο харέμι του. У Триполици тада дође Хуршит паша са својим бројним харемом.
 хари, η 1. врлина, добра особина, квалитет; 2. захвалност, благонаклоност, добротинство; 3. љупкост, грациозност, шарм; 4. милост; 5. помиловање; 6. предност: η Χάρη της Ήезина милост, Богородица; – παραδείγματος хари, λόγου хари на пример, примера ради; – Αυτό το διαμέρισμα έχει πολλές харес. Овај стан има многе предности. – Του χρωστώ μεγάλη хари για το καλό που μου 'κανε. Дугујем му велику захвалност за добротинство које ми је учинио. – Ελπίζει πως θα του δοθεί хари. Нада се да ће му се смиловати. – Για хари του βασιλικού ποτιζεται κι η γλάστρα. Кад се залива босиљак и саксија се налије. – Περπαάει με хари. Грациозно корача. – Για να του κάνω τη хари. Да му учиним радост. – Θα μου κάνετε μεγάλη хари. Учинићете ми велику услугу. – Δεν θέλει να κάνει хари σε κανέναν. Никоме неће да да првенство. – Κάντε το για хари μου. Учините то мени за љубав. – Έχει πολλές харес. Врло је надарен.
 харија, аор. ἦας. ἰλ. χαίρομαι → χαίρω
 χάρισμα, το 1. дар, поклон; 2. обдареност, надареност, способност, таленат; (ἄριл.) бесплатно, цабе, као поклон, на поклон: Μου τα 'δωσε χάρισμα. То ми је дао

на поклон. – *Χάρισμά σου*. Ово ти поклањам.

χαριστής, ο дародавац, донатор: *Ο χαριστής απέθανε и ο γιος του πάει στην Πόλη*. Дародавац (добротвор) је умро, а син му одлази у Константинопољ (прошло је време поклона).

χαριστικός, -ή, -ό, ἱрил. -ά 1. добротворан, добротчин, услужан; 2. наклоњен, пристрасан: *Η στάση των δικαστών ήταν χαριστική*. Став суда био је пристрасан.

χαριστικά, та новчана напојница која се даје свирачима и певачима: *Καλός ο χορός, μα θέλει και χαριστικά*. Добар оркестар, али тражи и чашћење (напојницу).

χαριτόβρυτος, -η, -ο шармантан, дражестан, љубак, очаравајући

χαριτολόγημα, то пријатно говорење, козерство, шаљивост

χαριτολογία, η пријатан разговор, шала, духовитост

χαριτολόγος, -ος → -α, -ο пријатан саговорник, забављач, козер, шалција

χαριτολογώ, (ε) → χαρτολογώ, -λόγησα бити пријатан у разговору, ћаскати, бити добар козер

χαριτόμορφος, -η, -ο згодан, пријатног изгледа, шармантан

χαριτόπρόσωπος, -η, -ο лепог лица, допадљив, шармантан

χαριτωμένος, -η, -ο леп, љубак, мио, шармантан

χάρμα, то радост, расположење, весеље, веселост, уживање

χαρμάνης, ο (ἰур.) 1. страствени пушач; 2. наркозависник

χαρμάνι, то (ἰур.) мешавина разних дувана, свака мешавина намењена за индустријску прераду

χαρμονή, η → χαρμωσύνη, η радост, весеље, пријатност, уживање

χαρμόσυνος, -η, -ο, ἱрил. -α срећан, весео, радостан, разигран: *Η ημέρα αυτή είναι χαρμόσυνη για μένα*. Ово је радостан дан за мене.

χαρμί, то (ἰур.) врста ножа

χαροκαίωμα → χαροκαίγομαι, -κάημα, -μένος изгубити вољено биће, остати без драге особе

χαροκόπι, то велика забава, славље, фешта

χαροκόπος, ο, ж. -πίστρα, η који се престано забавља, пијаница, бећар, весељак

χαροκοπώ, (α, ε), χαροκόπησα забављати се, опијати се, бећарити, лумповати

Χάροντας, ο → Χάρος, ο

χαροπάλεμα, то борба са смрћу, агонија, „борба са Хароном“

χαροπαλεύω, -πάλεψα борити се са смрћу, бити у агонији, у ропцу

χαροποίηση, η → χαρμονή, η → καλοκάρδια, то радовање, весеље, разонода

χαροποιός, -ος → -ά, -ό радостан, весео

χαροποιώ, (ε), -ποίησα обрадовати, развеселити, задовољити

χαροπούλι, то 1. замишљена птица чије оглашавање предказује смрт; 2. буљина, совуљага, сова, ћук

Χάρος, ο → Χάροντας, ο (μυθολ.) Харон, син Ереба и Ноћи, чамција који превози душе сахрањених људи преко реке Стикс у доњи свет: *Χάρο δε φοβάται*. Не боји се смрти. (Не плаши се...): *Τον πήρε ο Χάρος*. Узео га Харон (умро је). – *Τον βλέπω σαν το Χάρο μου*. Гледам га као своју смрт.

χαρούδια, та задовољства, радости, милости

χαρούμενος, -η, -ο срећан, весео, раздраган, врло задовољан

χαρούπι, то → ξυλοκέρατο, то рогач (плод)

χαρουπιά, η рогач (стабло)

χάρта, η географска карта, мапа

χαρταετός, ο папирни змај: *Την καθарή Δευτέρα φτιάχνουμε χαρταετούς*. На Чисти понедељак правимо змајеве од хартије.

χαρτάκι, то хартијица, парче папира, цедуљица

χαρτεμπόριο, то продавница хартије, папирница

χαρτένιος, -ια, -ιο → χάρτινος, -η, -ο који је од хартије, папирни

χαρτζιλίκι, то мала сума новца за ситне дневне трошкове, џепарац

χάρτης, ο географска карта, мапа: *γεωγραφικός, τοπογραφικός* ~ географска, топографска карта; *ουράνιος* ~ карта неба

χαρτί, το 1. χαρτίја, папир; 2. сведочанство, диплома; 3. шпил карата; 4. картање

χαρτικά, τα χαρτίја, папир, папирни материјал

χάρτινος, -η, -ο → χαρτένιος, -ια, -ιο папирнат

χαρτοβασίλειο, το власт бирократије, царство папира

χαρτοβιβλιοπωλείο, το књижара и папирница

χαρτοβιβλιοπώλης, ο продавац књига и хартије

χαρτοβιομηχανία, η индустрија папира

χαρτογράφηση, η → χαρτογραφία, η картографија

χαρτογραφικός, -ή, -ό картографски

χαρτογράφος, ο картограф

χαρτόδεμα, το пакет умотан (увијен) у хартију

χαρτοδένω, χαρτόδεσα, -έθηκα, -εμένος уви-ти књигу хартијом, броширати

χαρτοδεσία, η → χαρτόδεση, η → χαρτοδέτη-ση, η → χαρτοδέσιμο, το увезивање, повезивање књига

χαρτοδέτης, ο књиговезац

χαρтоилέφτης, ο, ж. χαρтоилέφτρα, η → χαρтоилεφτρού, η који вара на картама

χαρтоиόφτης, ο → χαρτομάχαιρο, το нож за сечење хартије

χαρτομάνι, το 1. отпаци папира; 2. гомила рукописа; 3. бирократија

χαρτομανία, η карташка страст

χαρτομαντεία, η гатање, врачање, гледање у карте

χαρτόμουτρο, το страствени карташ, картарош

χαρτόνι, το картон

χαρτονόμισμα, το папирнати новац, банкнота

χαρτοπαίγνιο, το картање, хазард

χαρτοπαίζω, χαρτόπαιξα картати се, коцкати: *Χαρτοπαίζει κάθε βράδυ και η οικογένειά του γυρίζει γυμνή και πεινασμένη.* Карта се свако вече а породица му лута гола и гладна.

χαρτοπαικτικός, -ή, -ό карташки

χαρτοπαίχτης, ο, ж. -ίχτρα, η карташ, картарош

χαρτοποιία, η фабрика папира

χαρτοπόλεμος, ο 1. конфете; 2. полемика преко штампе

χαρτοπωλείο, το продавница папира, папирница

χαρτορίχτρα, η → χαρτού, η гатара, она која гата из карата

χαρτοσακούλα, η кесица, врећица од папира

χαρτοσημαίνω, -σήμανα, -άνθηκα, -ασμένος налепити марку или налепницу

χαρτόσημο, το марка (поштанска, таксена)

χαρτού, η → χαρτορίχτρα, η

χαρτοφύλακας, ο → χαρτοφυλάκιο, το актен ташна

χάρτωμα, το папирна облога, тапет

χαρτώνω, χάρτωσα тапетирати

χαρτωσιά, η 1. добитак, добијени „штих“ или победа, адут у картама; 2. упоређивање: *Δεν έπιασε χαρτωσιά.* Није успео да победи у картању. – *Μπροστά του δεν πιάνει χαρτωσιά.* Са њим се није могуће упоредити.

χαρχάλα, η жир који се сакупља у јесен

χαρχαλεύω → ψάχνω тражити, претраживати

χαρχάλι, το (λαϊв.) 1. креста, ћуба; 2. огрлица, ћердан, бисерна ниска

χαρωπός, -ή, -ο, ἕριπ. -ά весео, насмејан, радосних очију

χαρωπότητα, η веселост, радост, радовање, задовољство

χασάπης, ο (ἰωур.) касапин, месар: *Χειροῦργος είναι αυτός ή χασάπης;* Је ли овај хирург или касапин?

χασάπικο, το → χασαπιό, το → κρεοπωλείο, το касапница, месарница, месара

χασάπιος, -η, -ο касапски, месарски

χασάπιος, ο врста народног кола

χασαπόскиυλο, το пас без господара, пас скитница

χασαπόхарто, το хартија за увијање меса

χασεδένιος, -ια, -ιο од памука, памучни

χασές, ο (ἰωур.) памучно платно

χάση, η месец у опадању, „друга четврт“: *στη χάση και στη φέξη* краткотрајно, ретко, с времена на време

χаси́κлас, ο, ж. χаси́κλα, η → χасиκλής, ο, ж. χасиκλού, η страствени пушач хашиша, наркоман, наркоманка

χасиκλίδιος, -η, -ο наркомански

χάσιμος, -η, -ο (ἰωур.) чист, фин, одабран, квалитетан

χάσιμο, το → **ζημιά, η** → **χασούρα, η**, → **απώλεια, η** **γубитак, штета: Στενοχωρήθηκε πολύ για το χάσιμο του σκυλιού της.** Много се ражалостила због губитка пса. – **Δίνε στους φτωχούς και δε θα το 'χεις χάσιμο.** Дај сиромашнима и ништа нећеш изгубити.

χασίς, το → **χασίσι, το** (арај.) хашиш

χασίσι, το → **χασίς, το**

χασισοποσία, η пушење и омамљивање хашишом, дрогирање

χασисопотеίο, το → **χасиклиδико, το** пушионица хашиша

χасисопότης, ο → **χасикλής, ο** пушач хашиша, наркоман

χасисώνω, -σίωσα, -ώθηκα, -ωμένος давати, навикавати неког да пуши хашиш, дрогирати

χάσια, η дечја игра: бацати слаткиш у ваздух и хватати га отвореним устима, зевање: **Άλλος Πάσια κι άλλος χάσια.** Неком Ускрс а неком зевање. (Док се неки сладе јелом, други их гледају отворених уста, зевају.)

χάσкас, ο зевало, будала, глупак

χаскоγελώ, (α) → **χαχανίζω** смејати се громко, кикотати се

χάσιω, χάσισα → **έχαξα** 1. зевати; 2. зижати

χάσιμα, το пукотина, раселина, рупа; раскол ~ νόμου „рупа (пукотина) у закону“

χасμάδα, η мали процеп, пукотина

χάσιμημα, το → **χасμούρημα, το** јако зевање

χасμουρητό, το непрекидно, узастопно зевање

χасμουριάρης, ο, ж. -άρα, η онај који непрекидно зева, поспанац, поспанко, дремљивко, дремљивац

χасμουριέμαι → **χасμουριούμαι, -ήθηκα** непрекидно зевати

χасομέρης, ο дангуба, ленштина, беспосличар, нерадник

χасομέρι, το дангубљење, нерад, беспосличење

χасομερώ, (α), -μέρησα дангубити, беспосличити, лењствовати, не радити због недостатка посла

χасούρα, η штета, велики губитак на картама

χасοφεγγαριά, η смањивање месечевог српа, друга четврт

χαστούμι, το → **χαστουкиά, η** шамар, плуска, ћушка

χαστουκίζω → **χαστουκώνω, χαστούκισα** → **χαστούκωσα, -ίστηκα** → **-ώθηκα, -ισμένος** → **-ωμένος** ошамарити, шамарати, плуснути: **Τον χαστούκισε μπροστά σ' όλο τον κόσμο.** Ошамарио га је пред целим светом.

χатζάρι, το → **χантζάρι, το**

χатζής, ο (иџур.) хаџија, почасни назив за муслимана који је посетио Меку или за хришћанина који је походио Христов гроб у Јерусалиму

χатζιλίκι, το хаџилук, хаџијство

χатίρι, το (иџур.) задовољство, радост, почасти, услуга: **για χатίρι του** за његово задовољство

χатирикός, -ής, -ό, ирил. -ά који може некога да обрадује, да задовољи

χαύνος, -η, -ο лабав, мекан, млитав, лењ, немаран

χαυνότητα, η лабавост, млитавост, лењост, немарност

χαυνώνω, χαύνωσα, -ώθηκα, -ωμένος бити лабав, млитав, лењ, немаран, неодлучан

χαύνωση, η клонулост, млитавост, неодлучност, немар, алкавост

χαυνωτικός, -ής, -ό, ирил. -ά млитав, лабав, неодлучан, немаран, алкав

χαφιεδισμός, ο шпијунирање, ухођење, денунцирање

χαφιές, ο (иџур.) шпијун, ухода, конфидент, денунцијант, жбир, достављач

χάφτας, ο, ж. χάρτισσα, η, мн. χάρτες → **χάφτηδες** 1. прождрљивац; 2. грабљивац, лакомац; 3. нерадник

χάφτης, ο 1. χάφτας, ο 2. врста рибе

χάφτω → **χάβω, έχαψα, χάρτημα** стрпати у уста, нагло појести, прогутати, јести лакомо, прождирати: **χάρτει μύγες** „гута муве“, „хвата муве“, беспосличи, „продаје зјала“; – **Σ' ένα λεπτό έχαψε το φαί του.** За минут је прогутао јело. – **Μη χάρτεις ό, τι σου λένε.** Не гутај све што ти кажу (не веруј).

χάχана, та громко смејање

χαχανίζω, χαχάνισα смејати се громко, кикотати се

χαχάνισμα, το → **χάχано, το** прегласно смејање, кикотање

χάχας, ο који се прегласно смеје, будала, глупак

χαχόλος, ο људина, крупан човек

χάψη, η (*ἰωυρ.*) затвор, хапс, хапсана

χαψί, το → **χαμψί**, το (*ἰωυρ.*) врста сардине

χαψιά, η залогај, мала количина

χάωδης, -ης, -ες, *ἰεν.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η хаотичан, конфузан, замршен, збркан

χεδροπά, та → **χεδροποφόρα**, та биљке махунарке (пасуљ, грашак и сл.)

χεζάς, ο, *ж.* **χεζού**, η страшљивац, слабић, кукавица, улизица, полтрон

χέζω, *έχεσα*, *χέστηκα*, *χесμένος* 1. вршити велику нужду; 2. опсовати: *Εχεσε το βραχί του*. Усрао је гаће. – *Τον έχεσα κι έφυγα*. Опсовах га и одох. – **χέζομαι** 1. усрати се од страха; 2. преплашити се: *Χέστηκε μόλις είδε το λιοντάρι να ορμάει πάνω του*. Преплашио се чим је видео да се лав устремио на њега. – *Χέστηκε η φοράδα στ' αλώνι*. „Посрала се кобила на гумно.“ *Χέστηκα!* Баш ме брига!

χειλάκι, το мала уста, усташца

χειларάς, ο, *ж.* **χειλαρού**, η → **χειλάς**, ο, *ж.* **χειλού**, η уснат, великих уста

χείλι, το, *мн.* **χείλια** усна, усница, *мн.* усне, уснице

χειλικός, -ή, -ό усни, усмени: *-οί φθόγγοι* усни сугласници: п, б, в, м, ф

χειλοπήγαδο, το отвор бунара, бунарски отвор

χείλος, το уста, отвор: *Εχει σαριώδη χείλη*. Има меснате (сочне) усне. – *Εφτασε στο χείλος του γκρεμού*. Стигао је до отвора провалије. (на ивицу пропасти)

χειλόφωνα, та усни сугласници

χειμαδιό, το зимско пребивалиште, зимовник

χειμάζομαι, -άστηκα трпети, мучити се, оскудевати

χειμαρриός, -ή, -ό силовит, буран

χείμαρρος, ο бујица, јаруга, вододерина: *Όταν μιλάει είναι χείμαρρος*. Када говори, подсећа на бујицу.

χειμαρρώδης, -ης, -ες, *ἰεν.* -ους, *ак.* -η, *мн.* -εις, -η буран, силовит, жесток; плаховит, нагао, јаростан, помаман; неодољив; причљив, елоквентан

χειμερινός, -ή, -ό → **χειμέριος**, -α, -ο зимски: *Κάνει χειμερινό κρύο*. Влада зимска студен (хладноћа). – *Εβαλε χειμερινά ρούχα*.

Обукао је зимску одећу. – *Επεσε σε χειμέρια νάρκη*. Запао је у зимски сан.

χειμωνανθός, ο зимски цвет

χειμώνας, ο зима (годишње доба)

χειμωνιά, η 1. зима; 2. лоше, ружно време, невреме: *Εξω κάνει χειμωνιά*. Напољу влада невреме.

χειμωνιάζω, **χειμώνιασα** постати хладан (намрштен, одбојан, љут); захладнети; **χειμωνιάζει** захлађује, почиње (долази) зима

χειμώνιασμα, το захлађивање, долазак зиме

χειμωνιάτικος, -η, -ο, *ἰрил.* -а зимски

χειμωνιό, το → **καρπούζι**, το лубеница, карпуза

χειμωνόπουλο, το шева, шеврљута

χειραγωγήση, η → **χειραγωγία**, η држање за руку, вођење за руку

χειραγωγός, ο 1. који води неког држећи га за руку; 2. водич, васпитач, одгојитељ, саветодавац; 3. наслон, рукохват на огради моста или степеништа, гелендер

χειραγωγώ, (α), -αγωγήσα, -ήθηκα, -ημένος водити, руководити

χειράμαξα, η ручна колица са два точка

χειраμάξι, το мала ручна колица

χειραφέτηση, η ослобођење, осамостаљење, еманципација

χειραфетικός, -ή, -ό осамостаљен, еманципован

χειραφетώ, (α), -φέτησα, -ήθηκα, -ημένος осамосталити, еманциповати

χειραψία, η руковање (као знак поздрава или обећања и сагласности), стисак

χειρίδα, η → **μανίχι**, το рукав

χειριδωτός, -ή, -ό онај који има рукаве

χειρίζομαι, -ίστηκα руковати, управљати, користити, владати нечим: *Χειρίζεται καλά την αγγλική γλώσσα*. Добро влада енглеским језиком.

χειρισμός, ο руковање, управљање, манипулисање, маневрисање

χειριστήρας, ο руковалац, манипулант, маневрист(а)

χειριστήριο, το средство или предмет којим се рукује (телеграфска или киноапаратура, дизалица, лабораторијски прибор итд.)

χείριστος, -η, -ο, *ἰрил.* -а најгори, најслабијег квалитета

χειροβομβίδα, η ручна бомба

χειρόγραφο, το рукопис
 χειρόγραφος, -ης, -ο писан руком, рукописни, хирографски
 χειροδικία, η osveta, пресуда, казна извршена сопственим рукама
 χειροδικώ, (ε), -δίκησα 1. извршити осуду (казну) сопственим рукама; 2. учинити (извршити) самовлашће
 χειροθεσία, η благосиљање рукама
 χειροκαλλιέργεια, η ручни рад, израђивање рукама
 χειροκέντητος, -ης, -ο везен руком
 χειροκίνητος, -ης, -ο који се покреће руком, на ручни погон
 χειροκρότημα, το → χειροκρότησι, η плесак, аплауз
 χειροκροτώ → χειροκρατάω, -κρότησα, -ήθηκα, -ημένος плескати, аплаудирати
 χειρολαβή, η свака полуга (ручка, ручица) којом се управља
 χειρονομία, η гестикулација, кретање руку приликом говора или давање знакова
 χειρονομώ, (α), -νόμησα гестикулирати
 χειροπέδες, οι окови, лисице, негве
 χειροπέδι, η зглоб, шарка
 χειροπεδώ, (ε), -πέδησα, -ήθηκα, -ημένος оковати руке, ставити лисице
 χειροπιαστός, -ής, -ό → χεροπιαστός, -ής, -ό опипљив, очигледан
 χειροποίητος, -ης, -ο ручно израђен, рукотворен
 χειροσφαίριση, η рукомет
 χειροτέρεμα, το → χειροτέρευση, η
 χειροτέρευση, η → χειροτέρευση, η погоршавање, кварење
 χειροτερεύω, -τέρευσα → -τέρευσα кварити, погоршавати
 χειρότερο, το, *мн.* χειρότερα, та горе стање, мања вредност или количина, слабији квалитет: *Оποιος δε δει τα χειρότερα δε θυμάται τα καλύτερα.* Онај који не види горе тај не памти ни боље.
 χειρότερος, -ης, -ο, *ἕριπ.* -α гори, лошији: *Ο καιρός σήμερα είναι χειρότερος από χτες.* Време је данас горе (лошије) него јуче.
 χειροτεχνείο, το радионица ручних израђевина
 χειροτέχνημα, το → εργόχειρο, το ручна израда, ручни рад
 χειροτέχνης, ο који ради ручно, рукотворац

χειροτεχνία, η ручна израђевина (*νήρ.* руком израђено уметничко дело)
 χειροτεχνικός, -ής, -ό ручни, рукотворен
 χειροτεχνώ, (ε), -τέχνησα израђивати руком, рукотворити
 χειροτόνηση, η рукополагање, превођење у виши свештени чин
 χειροτονία, η свечаност рукополагања у редове Православне цркве у чин ђакона, свештеника, епископа
 χειροτονώ, (α), -τόνησα, -ήθηκα, -ημένος рукополагати
 χειρουργείο, το операциона (хируршка) сала
 χειρούργηση, η хируршка операција
 χειρουργική, η хирургија
 χειρουργικός, -ής, -ό хируршки, операциони
 χειρούργος, ο хирург, оператор
 χειρουργώ, (α), χειρούργησα, -ήθηκα, -ημένος оперисати
 χειροφίλημα, το рукољуб, љубљење руке
 χέλι, το јегуља
 χελιδόни, το ластавица, ласта
 χελιδόνισμα, το дечја пролетња песма (кад се враћају ластавице)
 χελιδονοφωλιά, η ластавичје гнездо
 χελιδονόχορτο, το → χελιδονοχόρταρο, το врста лековите биљке, бесниче
 χελιδονόψαρο, το риба ластавица
 χελίσιος, -ια, -ιο јегуљаст
 χελώνα, η корњача: *Περπατά σαν τη χελώνα.* Иде као корњача.
 χελωνάκι, το мала корњача, корњачица
 χελώνια, τα → χοιράδες, οι шкрофула, гука
 χελωνιάρης, -α, -ικα → χοιράδικος, -ης, -ο који болује од шкрофула, шкрофулозан
 χελωνιάρης, ο царски орао, врста птице
 χελωνίσιος, -ια, -ιο који се односи на корњачу (*νήρ.* корњачино месо, јаја, оклоп и сл.): *Δεν το τρώνε το χελωνίσιο κρέας.* Не једу корњачино месо (корњачевину).
 χελωνοβότανο, το корњачина трава, лековита биљка
 χελωνοειδής, -ής, -ές, *ἑν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή који има облик корњаче, који се креће врло споро

χελωνοκαυιάλα, η → χελωνοκαύιαλο, το → χελωνόστραιο, το κορναчин оклоп
 χέρα, η → χερούκλα, η велика рука, руче-
 рда
 χεράκι, το мала рука, ручица: Θα τα πού-
 με ένα χεράκι. Γоворићемо директно (без
 обилажења и кратко).
 χεράκλα, η → χερούκλα, η
 χέρι, το рука, ручица (дршка): Εσπασε το
 χέρι του ψυγείου. Поломио је ручицу
 хладњака. – Το 'να χέρι νίβει τ' άλλο και
 τα δυο το πρόσωπο. Рука руку мије образ
 обадвије. – (φр.) δώσαμε τα χέρια „пру-
 жисмо руке“ (сложисмо се, сагласисмо
 се, споразумесмо се); – (φр.) Είναι το δεξιί
 μου χέρι. Он ми је десна рука.
 χεριά, η шака нечега, две шаке нечега: пре-
 гршт: μια χεριά αλεύρι шака брашна; –
 Μου 'δωσε μια χεριά καρύδια. Дао ми је
 шаку (прегршт) ораха.
 χεριό, το рука: ιάνω ~ посао је кренуо; –
 Του βάζω χεριό. Почињем да га грдим
 (бијем). Εχει καλό χεριό. Има срећну
 руку. – Срећне је руке.
 χεριώνω → δέρνω тући, ударати
 χεροβόλι, το → χεροβόλο, το → χεροβολιά,
 η шака или прегршт нечега, руком за-
 хваћен сноп (нџр. када се жање српом)
 χεροδύναμος, -η, -ο који има јаке, снажне
 руке, снажнорук
 χεροκάμωτος, -η, -ο → χειροποίητος, -η, -ο
 израћен рукама, ручни
 χεροκρατιέμαι → χεροκρατούμαι држати се
 за руке
 χερόμυλος, ο мали, ручни млин, млинац
 χεροπάλαμο, το грабљење, захватање дла-
 н•Вима
 χεροπιάνω, χερόπιασα, -άστηκα, -ασμένος
 ухватити, шчепати, зграбити руком;
 -ομαι држати се за руке
 χερόπιασμα, το држање за руке
 χεροπιαστός, -ή, -ό → χειροπιαστός, -ή, -ό
 χεροπόδαρα (џрил.) руке и ноге, за руке и
 ноге (нџр. везати)
 χερουβείμ, τα (јевр.) херувим
 χερουβικός, -ή, -ό (цркв.) херувимски; -ό,
 το херувика, херувимска песма на св.
 литургији
 χερούκλα, η → χεράκλα, η велика рука, ру-
 черда
 χερουλάς, ο → χερουλάτης, ο полужна ру-
 чица

χερούλι, το дршка, ручица, држач, квака
 χερσάδα, η необраћено пољопривредно
 земљиште, утрина
 χερσαίος, -α, -ο копнени, сувоземни
 χερσόνησος, η полуострво
 χέρσος, -η → -α, -ο необраћен, запуштен
 χερσοτόπι, το → χερσότοπος, ο необраћено
 и запуштено пољопривредно земљи-
 ште
 χερσώνω, χέρσωσα, -ώθηκα, -ωμένος не об-
 радити, запустити
 χέσιμο, το вршење велике нужде
 χέστης, ο, ж. χέστρα, η → χεζού, η неодлу-
 чан, страшљив човек: Μην τον φοβάσαι,
 είναι χέστης. Немој да га се плашиш, ви-
 диш да је страшљивац.
 χετιτικός, -ή, -ό → χιτιτικός, -ή, -ό → χετα-
 ιικός, -ή, -ό хетитски
 χημεία, η хемија
 χημείο, το хемијска лабораторија, хемијс-
 ки институт
 χημικοθεραπεία, η → χημικοθεραπευτική, η
 хемиотерапија
 χημικός, ο хемичар
 χήνα, η гуска
 χηνάκι, το → χηνίτσα, η гушчица
 χηνίσσιος, -ια, -ιο гушчји
 χινοβοσικός, ο гушчар
 χινοτροφία, η место где се хране и узгајају
 гуске
 χινοτρόφος, ο узгајивач гусака
 χήρα, η удовица: Εχει μείνει χήρα εδώ και πέ-
 ντε χρόνια. Има већ пет година како је
 удовица.
 χηρεία, η → χηρεία, η удовиштво
 χηρευάμενος, ο, ж. -η, η удовац
 χηρεύω, χήρευσα → χήρεψα 1. обудовети;
 остати удовац, удовица; 2. остати уп-
 ражњен, непопуњен: Χήρευε πολύ νωρίς,
 αλλά δεν παντρεύτηκε ξανά. Обудовела је
 врло рано, али се није поново удавала.
 – Χήρευε μια θέση στο Πανεπιστήμιο. На
 универзитету је остало једно упражње-
 но место.
 χήρευση, η → χηρεία, η
 χήρος, ο удовац: Εμεινε χήρος ως το θάνατό
 του. Остао је удовац до своје смрти.
 χθες → χτες → εχτές → εχθές (џрил.) јуче:
 χτες προχτές јуче-прекјуче, пре неки дан,
 пре дан-два
 χθεσινοβραδινός, -ή, -ό → χтеσινοβραδινός,
 -ή, -ό онај који је од синоћ, синоћни

χθεσινομεσημεριανός, -ή, -ό → χτεσινομεσημεριανός, -ή, -ό који је од јуче у подне
χθесинός, -ή, -ό → χтесинός, -ή, -ό јучерашњи: *Αυτό το φαί είναι χθесινό.* Ово је јучерашње јело (јело од јуче). – *Αυτό είναι χтесинό παιδί.* То је јучерашње дете (од недавно, најмлађе).

χθόνιος, -ια, -ιο подземни, хтонски
χιαστί (ὑрил.) који је сложен унакрст, у виду слова X (икс), унакрсно

χίλια, то хиљада

χιλιάδα, η скуп од хиљаду јединица

χιλιάδες, οι у броју од више хиљада: *Χιλιάδες ήταν οι εχθροί.* Непријатеља је било на хиљаде. – *Τα στραβά μου παραθύρια οι χιλιάδες μου τα σιάζουν.* Све моје телесне недостатке (ружноћа, хромост, грбавост) моје хиљаде ће да учине не приметним.

χιλιάζω, χιλιάσα хиљадити, увећавати хиљаду пута: *Να τα χιλιάσεις!* Живи хиљаду година!

χιλιάκριβος, -η, -ο скуп, врло вредан, драгоцен

χιλιαπλάσιος, -ια, -ιο, ὑрил. -α помножен са хиљаду, увећан 1000 пута, хиљадострук

χιλιάρα, η флаша, боца од 1000 драма (један драм 4/100 оке; 1 ока 1280 гр): *Ηπιαν μια χιλιάρα κρασί.* Попили су 1000 драма вина.

χιλιάρικο, то банкнота од 1000 (драхми)

χιлиарχία, η војна јединица од 1000 бораца

χιλιετηρίδα, η хиљадугодишњица

χιλιετής, -ής, -ές, ἱен. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή хиљадугодишњи

χιλιετία, η хиљадугође, период од 1000 година

χ(ι)λιμιντρίζω → χιλιμιντρώ → χλιμιντρώ, (α) рзати, њиштати

χ(ι)λιμίντρισμα, то рзање, њиштање

χιλιόγραμμα, то килограм

χιλιοειπωμένος, -η, -ο поменут, изговорен хиљаду пута

χίλιοι, -ιες, -ια десет стотина, хиљаду јединица, променљиви (деклинациони) облик броја 1000 (хиљаде, хиљада, хиљадама...)

χιλιομέτρηση, η мерење дужине друма у километрима (километража)

χιλιομετρικός, -ή, -ό километарски

χιλιόμετρο, то километар

χιλιομετροδείκτης, ο километарски стуб, ознака, камен

χιλιόμορφος, -η, -ο врло леп, прелеп

χιλιοπομπεμένος, -η, -ο јако посрамљен, постићен

χιλιοστόγραμμα, то милиграм

χιλιοστόμετρο, то милиметар

χιλιοστό, то хиљадити део (1/1000)

χιλιοστός, -ή, -ό хиљадити (по реду)

χιλιότροπα (ὑрил.) на хиљаду (много, безброј) начина

χιλιόχρονος, -η, -ο хиљадугодишњи: (φρ.) *Να 'σαι χιλιόχρονος* „Да живиш 1000 година.“

χιμαιρα, η 1. (μυθολ.) Химера, митско чудовиште, по Хомеру предњи део тела јој личи на лава, средњи на козу, задњи на аждају; из уста сипа ватру; 2. фантазија, сањарија, тлапња, бунцање; 3. врста рибе

χιμαιρικός, -ή, -ό, ὑрил. -ά нестваран, сањалачки, химеричан

χιμίζω → χιμώ, (α) напасти, насрнути, навалити

χιμισμα, то напад, насртај, навала

χιμπαντζής, ο шимпанза

χινοπωριάτικος, -η, -ο јесенски, јесењи

χινόπωρο, то → φθινόπωρο, то јесен

χιονάτος, -η, -ο бео као снег, снежно бео:

Πέρασε τρέχοντας πάνω σε χιονάτο άλογο. Прошао је јурећи на снежно белом коњу.

χιονένιος, -ια, -ιο снежни: *Το χειμώνα με το χιόνι φτιάχνουμε χιονένιους ανθρώπους.* За време зиме од снега правимо снешка.

χιόνι, то снег: *πέφτει χιόνι, χιονίζει* пада снег (снежи); – *Επλυνε τα πουκάμισα και τα 'καμε χιόνι.* Опрала је кошуље тако да су биле беле као снег. – *Είναι μαθημένα τα βουνά από χιόνια.* „Навикла су брда на снег.“ (оног ко има искуства, животне тешкоће не плаше); – *Μ' αγαπά σαν το χιόνι στον κόρφο του.* „Воли ме као снег на својој глави.“ (јако ме мрзи)

χιονιά, η → χιονιάς, ο снежно време, мећава, снеговитост, снежност

χιονιές, οι грудвање, грудвање; грудва

χιονίζω, χιονίσα, -ισμένος прекривати снегом, побелети као снег; χιονίζει пада снег, снежи

χιόνινος, -η, -ο → χιονένιος, -α, -ο

χιόνισμα, то снежно време, снеговитост, снежност, падање снега
 χιονίστρα, η прозεблина, озеблина
 χιονοβόλημα, то смет, снежни нанос
 χιονοβολώ, (ε), -βόλησα, -ήθηκα, -ημένος
 1. прекрити снегом; 2. грудвати (се)
 χιονόβροχο, то → χιονόνερο, то киша са снегом, снежна киша
 χιονοδρομία, η трка, утркивање по снегу (скијама, санкама, запрегама, клизачкама и сл.)
 χιονοδρομικός, -ή, -ό такмичарски, скијачки, клизачки и сл.
 χιονοδρόμος, ο такмичар, скијаш, клизач итд.
 χιονοθύελλα, η → χιονοκαταιγίδα, η снежна олуја, мећава, вејавица
 χιονόμετρο, то направа за мерење дебљине снежног покривача
 χιονομπάλα, η грудва снега
 χιονόνερο, то → νερόχινο, то
 χιονοπέδιλο, то скија
 χιονοπόλεμος, ο грудвање
 χιονοσκεπής, -ής, -ές, *ien.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή прекривен снегом
 χιονοστεφής, -ής, -ές овенчан снегом
 χιονοστιβάδα, η снежни нанос, смет
 χιονοστρόβιλος, ο снежна олуја, мећава, вејавица
 χιονοτόπι, то → χιονότοπος, ο крај под вечитим снегом и ледом
 χιονιώδης, -ης, -ες снежни
 χιούмор, то (*enīl.*) хумор
 χιουмористής, ο хумориста
 χιουмористικός, -ή, -ό хумористичан, хумористички
 χιράμι, то → χράμι, то
 χιτίνη, η хитин
 χιτώνας, ο хитон, тога
 χιώτικος, -η, -ο хиоски
 χλαίνη, η војнички огртач, шињел
 χлаμύδα, η у старој Грчкој: кратак огртач коњаника
 χлапάτσα, η болест коза и оваца
 χλεμλόνα, η презрео, пожутео краставац
 χλεмпониάρης, -а, -ихο онај који има увело, жуто лице
 χλεмпонιασμένος, -η, -ο презрео, пожутео
 χλευάζω, χλεύασα, -άστηκα, -ασμένος ругати се, подсмевати се, исмевати, иронизирати

χλευασμός, ο ругање, исмевање, заједљивост
 χλευαστής, ο онај који се руга, подсмева, вара
 χλευαστικός, -ή, -ό, *υрил.* -ά подругљив, заједљив, ироничан
 χλαιίνω, χλαίνα, -ά(ν)θηκα лагано се загрејати, умлачити, млакнути
 χλιαρός, -ή, -ό, *υрил.* -ά лагано загрејан (за течност), млак; (*φui.*) млакоња: Το νερό είναι χλιαρό. Вода је млака. – Εχουν ένα χλιαρό διευθυντή και κάνουν ό, τι θέλουν. Имају директора млакоњу, па раде шта хоће.
 χлидής, η раскош, луксуз, уживање
 χлиминτρίζω → χилиминτρίζω
 χлиминтрисμα, то рзање, фрктање, њиштање
 χлиминтρώ → χилиминтρίζω
 χλιός, -ιά, -ιό → χлиарός, -ή, -ό
 χлоάζω → χлоїζω зеленити се, позеленети, прекрити се зеленилом (травом, лишћем)
 χлоерός, -ή, -ό зелен, који се зелени или постаје зелен, сакривен зеленилом
 χλόη, η зеленило, трава, ледина
 χлоμάδα, η бледоћа, бледило
 χломиάζω → χломиαίνω → χлоμαιίνω, χλόμισα, -ασμένος (по)бледети, пребледети: Μόλις έμαθε ότι απότυχε στις εξετάσεις, έπεσε κάτω χλομισασμένη. Чим је сазнала да није успела на испитима (није положила), пала је бледа. – Τα μήλα μαράθησαν χλομισασμένα. Јабукe су пожутеле (увенуле су).
 χλόμισμα, то бледило, бледоћа, пожутелост
 χлоμός, -ή, -ό блед, пребледео, побелео
 χλωράδα, η зеленило, свежина
 χλωρασιά, η зеленило, затрављеност, лиснатост
 χλωρίδα, η биљни свет, зеленило
 χλωриός, -ή, -ό хлорни
 χλώριο, то (*хем.*) хлор (Cl)
 χλωριούχος, -ος → -α, -ο који садржи хлор, хлорни: Το μαγειρικό αλάτι λέγεται επιστημονικά χλωριούχο νάτριο. Кухињска со научно се зове натријум-хлорид (NaCl)
 χλωρίωση, η додавање хлора, хлорисање

χλωρός, -ή, -ό **зелен, свеж, сиров**: Με χλωρά ξύλα δεν ανάβει εύκολα φωτιά. Са сировим дрвима ватра се не пали лако. – (φρ.) Δε μ' αφήνει να σταθώ σε χλωρό κλάδι. „Не да ми да станем на зелену грану.“ (прогања ме, гони ме у стопу) – Μαζί με τα ξερά καίγονται και τα χλωρά. Уз суве изгоре и зелени (сирови).

χλωротύρι, **то** **свеж (млад) и мекан сир**
χλωροформίζω, -φόρμισα, -ίστηκα, -ισμένος
 опити хлороформом (успавати, дати наркозу)

χλωροφόρμιо, **то** **хлороформ**
χλωροформιούχος, -α, -ο **хлороформски**
χλωροформιση, η **опијање хлороформом**
χλωροφύλλη, η **хлорофил**
χλώρωση, η **јако бледило, бледоћа, пожутелост, увенулост (биљке, лица итд.)**

χνάρι, **то** → **αχνάρι**, **то**
χνότο, **то** **дах, дисање**: Δεν ταιριάζουν τα χνότα μας. Не дишемо истим дахом. (Не мислимо исто. Не слажемо се.)

χνουδάτος, -η, -ο **који има мале и нежне длацице, маљав**

χνούδι, **то** **длацица, маља**
χνουδιάζω → **χνουδίζω** **χνουδίασα**, -ασμένος
 1. добити маље, омаљавити; 2. отрцати се, искрзати, офуцати се, ућебати

χνουδισμα, **то** **ћебање**
χνουδωτός, -ή, -ό **маљав, длакав**
χοάνη, η → **χωνί**, **то** → **χόανος**, **о** **посуда (најчешће од шамота) за топљење гвожђа, отпорна према високим температурама, „фана“, левкасто удубљење или цев**

χόβολη, η **врућ пепео, пепео**
χοираδα, η **1. стена која вири изнад водене површине; 2. израслина, гука, шкрофула**

χοираδωση, η **боловање од шкрофула**
χοιρίδιο, **то** → **γουруνάκι**, **то** **мала свиња, свињче, прасе**

χοιρινό, **то** **свињско месо, свињетина**
χοιρινός, -ή, -ό **свињски**
χοιροβοσκός, **о** **чувар, пастир свиња, свињар**

χοιρόδερμα, **то** → **γουруνοτόμαρο**, **то** **свињска кожа**
χοιρομέρι, **то** → **χοιρομήρι**, **то** → **ζαμπόν**, **то** **шунка**

χοιροпараγωγή, η **производња (узгајање) свиња, свињогојство**

χοίρος, **о** → **γουруंनी**, **то** **свиња**: Του χοίρου το μαλλί μετάξι δε γίνεται. Од свињских чекиња нема свиле.

χοироστάσιο, **то** → **γουруνοστάσι**, **то** **свињац, обор**

χοироσφαγέας, **о** **онај који коље свиње**
χοироτροφείο, **то** **узгајалиште, хранилиште свиња**

χοироτρόφος, **о** **узгајивач свиња**
χόκει, **то** (енīл.) **хокеј**

хол, **то** → **χωλ**, **то** → **προθάλαμος**, **о** **хол, предсобље**

χолέρα, η **колера**
χолерικός, -ή, -ό **1. колеричан (по нарави); 2. онај који болује од колере**

χолерόβλητος, -η, -ο **онај који је нападнут (оболео, заражен) колером**

χолероκομείο, **то** **болница за оболеле од колере**

χолерυθρίνη, η **жучни сок**
χολή, η **жуч**

χοληδόχος, -ος → -η, -ο **жучни**
χοληστερίνη, η **холестерин**

χολιάζω → **χολιά**, (α), **χόλιασα**, -σμένος **љутити се, завадити се, мргодити се, растужити, разљутити**

χολιάρης, **о**, **ж.** -α → -ού, **ср.** -ико **који се лако наљути, жучљив, свадљив, који је крај срца, прзница**

χόλιασμα, **то** **љутња, нерасположење, свадљивост, мргодност**

χολοκυστίτιδα, η **запаљење жучне кесе**
χολολιθιαση, η **стварање жучних каменаца**

χολόλιθος, **о** **жучни каменац**
χολοσκιάζω → **χολοσκιάνω** → **χολοσκιά**, (α), **χολόσκιασα**, -ασμένος **1. узнемирити се, бринути се; 2. устручавати се, жалостити се, љутити се**

χολόσκιασμα, **то** **велико нерасположење, туга, жалост**

χολώνω, **χόλωσα**, -ώθηκα, -ωμένος **разљутити, онерасположити, растужити**

χонтраδα, η **неучтивост, простаклук, неотесаност**

χонтради, **то** **згрудваност, грудвица, чворић, угрушак**

χонтраίνω → **χонτρύνω**, **χόντρυνα** **1. удебљати се; 2. постати дебљи (грубљи, дубљи, нīр. глас)**

χοντρανθρωπιά, η простаклук, неучтивост, грубост, неотесаност
χοντράνθρωπος, ο простак, грубијан, неотесанац, нецивилизован човек
χοντρέλα, η дебела и крупна жена, женетина, „бундева“
χόντρεμα, το дебљање, окрупњавање
χонтриός, -ής, -ός, ἕριλ. -ά који се даје или настаје у великим количинама: *Το κατάστημα αυτό είναι χοντριούς πώλησης.* Ово је великопродајна радња.
χонтр(ο)-префикс којим се означава нешто крупно, велико, јако; невешто; слабог квалитета; простачко, примитивно
χонτρογυναίκα, η → **χонτρογύναικο, το** груба, проста, неучтива жена, женетина
χонτροδουλειά, η 1. тежак и напоран посао; 2. лоша, неквалитетна израда
χонτροδουλευτής, ο лош, неквалитетан радник
χонτροδουλεύω, -δούλεψα, -μένος 1. радити тешко и напорно; 2. изградити нешто лоше, неквалитетно
χонτροκαμωμένος, -η, -ο → **χонτροκάμωτος, -η, -ο** 1. лош, лоше направљен; 2. некарактеран, бескарактеран
χонτροκαύκαλος, -η, -ο који има крупну главу, глават
χонτροκεφαλιά, η тврдоглавост, ограниченост, глупавост
χонτροκέφαλος, -η, -ο тврдоглав, ограничен, глупав
χонτροκόκ(κ)αλος, -η, -ο који има јаке кости, кошчат
χонτροκομμένος, -η, -ο направљен од крупних комада; лош, груб: *Ήταν μια χонτροκομμένη φάρσα.* То је била једна груба шала.
χонτροκοπιά, η 1. лоша израда; 2. простота, простаклук, неотесаност
χонτρολαίμης, -α, -ιχο дебелог врата
χонτρόλογο, το непристојно изражавање, простаклук
χонτρομούρης, -α, -ιχο особа грубог лица и изгледа, човек зле ђуди (нарави), грубијан
χонτροπλαχιάλης, ο трговац „на велико“, велетрговац
χонτροπλαλάς, -ού, -άδιο врло дебео, предебео, дебео „као буре“
χонτρομύτης, -α, -ιχο који има велик и дебео нос, носоња

χонτρόπετσος, -η, -ο дебелокожац, човек без стида, бестидан, бескарактеран
χонτροπόδαρος, -η, -ο дебелоножац
χонτρός, -ής, -ός, ἕριλ. -ά → **χонδρός, -ής, -ός** дебео, велик, крупан, корпулентан, дубок, тежак, прост, неваспитан, груб: *-ό δέντρο* дебело дрво; *-ό λάθος, αοτείο* груба грешка, шала; *-ή θάλασσα* дебело море (пучина); – *Κόβει τις φέτες χонτρές.* Сече дебеле кришке. – *Πήρε μια χонτρή γυναίκα.* Узео је дебелу (крупну) жену. – *Εχει χонτρή φωνή.* Има дубок глас. – **●** *Οι γυναίκες δεν είναι για χонτρές δουλειές.* Жене нису за тешке послове. – *Είναι χонτρός άνθρωπος.* Он је неваспитан човек. – *Είναι χонτρός σαν βαρέλι.* Дебео је као буре. – *Αυτό μου φαίνεται λίγο χонτρό.* Ово ми изгледа помало грубо (строго, сурово, жестоко, прејако).

χόντρος, το → **πάχος, το** → **παχυσарκία, η** дебљина, гојазност, сало, масноћа

χонτρόσαρκος, -η, -ο дебео, угојен, меснат

χонτρούλικος, -η, -ο дебељушकाст

χонτροулός, -ής, -ός дебељушकाст, пуначак

χонτρούτσικος, -η, -ο дебељушकाст, пуначак

χонτρόφλουδος, -η, -ο дебелокоран, са дебелом кором

χонτροφτιαγμένος, -η, -ο лоше направљен, лош по квалитету или карактеру

χонτρόφωνος, -η, -ο који има дебео и промукао глас

χонτρόχερος, -εριη → **-έρα, -έριο** који има дебеле и јаке руке, ручерде

χонτροχωριάτης, ο простак, простачина, грубијан, сељачина

χонτρύνω → **χонтраίνω**

χορδή, η жица, тетива, струна, влакно: *Στο λάρυγγα υπάρχουν οι φωνητικές χορδές.* У грлу се налазе гласне жице. – (φρ.) *Του έθιξε την ευαίσθητη χορδή του.* Дотакао му је осећајне жице. (дирнуо га у „жицу“, узбудио га, одобровољио, изазвао, покренуо, боцнуо, побудио)

χορεία, η збор, хор, група, удружење

χορευτά (ἕριλ.) играјући, плешући

χορευтарάς, ο, ж. -ού, η страствени плесач, одличан играч (плесач)

χορευτής, ο, ж. -εύτρια, η плесач, плесачица (играч, играчица)

χορευτικός, -ή, -ό плесни, играчки
χορεύω, χόρεψα плесати, играти, поскакивати: *Χόρευε το πλοίο από τη θάλασσα.* Брод је поскакивао по мору. – (φρ.) *Θα χорέψει το χορό του Ησαΐα.* Заиграће Исаијино коло. (удаће се) – *Νηστικό αρκούδι δε χορεύει.* Гладна мачка не игра.
χορήγημα, то новчана помоћ, потпора
χορήγηση, η набављање, опскрба, плаћање, снабдевање; додељивање (награде, стипендије, правде)
χορηγητής, ο, ж. -ήτρια, η набављач, опскрбљивач
χορηγία, η набавка, набављање, снабдевање, опскрбљивање, спонзорство
χορηγικός, -ή, -ό набављачки, снабдевачки, донаторски, спонзорски
χορηγός, ο 1. набављач, снабдевач, опскрбљивач, лиферант; 2. донатор, спонзор
χοριαμβικός, -ή, -ό трохејски, јампски
χορίαμβος, ο тросложна метричка стопа (трохеј и јамб), хоријамб
χοριό, то хорско певање
χορικός, -ή, -ό хорски
χόριο, то дерм, слој испод епидерма
χοριοειδίτιδα, η запаљење рожњаче
χορογραφία, η кореографија
χορογραφικός, -ή, -ό кореографски
χορογράφος, ο кореограф
χοροδιδασκαλείο, η плесна школа, школа плесања
χοροδιδάσκαλος, ο учитељ плеса
χορόδραμα, то балет
χοροεσπερίδα, η плесно вече, вечерњи плес, игранка
χορός, ο 1. игра, плес, коло, бал; 2. група певача и играча: *Οπού 'ναι απόξω απ' το χορό πολλά τραγούδια ξέρει.* Ко је ван кола, тај многе песме зна.
χοροστάσι, то место (позорница, бина) за хор или у цркви: певница
χοροστατώ, (ε), -στάτησα 1. бити на челу, водити богослужење; 2. руководити црквеним или позоришним хором, дириговати, обучавати хор
χορταίνω, χόρτασα, -ασμένος заситити се, најести се, задовољити се: *Μη μου βάνεις άλλο φαγητό, χόρτασα.* Не постављај ми друго јело јер сам се најео. – *Χόρτασα φέτος θέατρο.* Ове године наживао сам се позоришта. – *Ο λόγος σου με χόρτασε και το ψωμί σου φά' το.* Твоја ме је

реч наситила као да сам хлеба јео. – *Ο χορτασμένος το νηστικό δεν πιστεύει.* „Сит гладном не верује.“

χορταποθήκη, η сењак, сенара
χορταράκι, то травка, травчица
χορταρένιος, -ια, -ιο траван, затрављен
χορτάρι, то → **χόρτο**, то
χορταριάζω, χορτάριασα, -ασμένος прекрити травом, затравнити
χορταριαστός, -ή, -ό → **χορταριασμένος**, -η, -ο прекривен травом, затрављен
χορταρικό, то → **χορταρικά**, та зелен, зелениш, поврће
χορταρότοπος, ο предео богат травом (ливада, прерија, пампас и сл.)
χόρτασα, аор. ἴλ. **χορταίνω**
χόρταση, η → **χόρτασμα**, то → **χορτασμός**, ο заситност, засићење, задовољење, удовољење
χορταστικός, -ή, -ό заситан, обилан, изобилан
χορτάτος, -η, -ο засићен, задовољен, сит: *Θέλει και το σκύλο χορτάτο και την πίτα ολάκερη.* „Хтео би да куче буде сито и пита читава (нетакнута).“
χόρτο, то биљчица, нежна биљка, сува биљка
χοртоθεριστικός, -ή, -ό који служи за сечење (кошење) траве
χοртокаλύβα, η колиба од грања и траве
χοртоκοπτικός, -ή, -ό који служи за кошење траве
χοртоνομή, η сува трава, сено
χορτόπιτα, η пита од зелени
χορτόσουπα, η супа од зелени, од поврћа
χοртоφαγία, η вегетаријанство
χοртоφάγος, -ος → **α**, -ο вегетаријанац
χορωδία, η хор, група певача, клапа
χορωδός, ο члан хора, клапа
χότζας, ο (ἰβур.) хоџа, муслимански свештеник
χοуварνταλίи, то → **κουβαρνταλίи**, то племенитост, великодушност, дарежљивост, издашност
χοуварντάνθρωπος, ο → **κουβαρντάνθρωπος**, ο племенит, великодушан, дарежљив човек
χοуварντάс, ο → **κουβαρντάс**, ο дарежљивац, великодушан човек
χοуγιάζω, χούγιαξα терати овце или козе виком, подвикивати: *Χούγιαξε τα γίδια να φύγουν από το χωράφι.* Подвикивањем

je terao koze da iziđu iz њиве. – *Τη χουγιάζεις πολύ την κόρη σου.* Много вичеш на своју кћерку (много је грдиш).

χούγιασμα, то → **χουγιαχτό, то** подвикивање, плашење виком, грђење, понижавање, клеветање

χουζούρεμα, то (*ἰωур.*) → **χουζούρι, то** нерад, лењствовање, ленчарење

χουζουρεύω, -ζούρεψα, -εμένοс ленствова-ти, ленчарити

χούи, то (*ἰωур.*), *мн.* χούγια обичај, навика; мана, недостатак

χουлиára, η велика кутлача

χουлиáρι, то → **куτάλι, то** 1. мала кутлача; 2. човек сплеткар, смутљивац и клеветник, хуља

χουлиαριά, η садржај, количина оног шта је у кутлачи

(χ)ουμανισμός, ο (*λαӣ.*) → **ανθρωπισμός, ο** хуманизам, човечност

χουνéρι, то (*ἰωур.*) невоља, неприлика, зло, недаћа

χουνί, то → **χωνί, то**

χουрмадиá, η урма, датула (стабло)

χουρμάс, ο (*ἰωур.*) урма, датула (плод)

χουсмéти, то (*ἰωур.*) служба, служење, услуга, услуживање

χουсмeтиáρης, -α, -ιχο онај који служи, услужан; који тежи, који има вољу за нечим, склон нечему

χούфта, η → **φούχτα, η** длан, шака; прегршт

χουφтиá, η → **φουχтиá, η** садржај шаке или прегршти

χουφтиáζω → **φουχтиáζω** → **χουфтиáζω** → **φουχтиáζω** → **χουφτώνω** → **φουχτώνω** грабити, захватати дланом или са оба длана, са обе шаке, хватати у прегршт

χούφτιασμα, то → **φούχτιασμα, то** → **χούφτωμα, то** → **φούχτωμα, то** грабљење шакама, длановима, згртање

χουφτώνω → **φουχτώνω** грабити, згртати шаком

χουφτωσιá, η → **φουχτωσιá, η** садржај и количина оног што је заграбљено шаком или длановима

χουχουлиáζω, -χούλιασα, -άστηκα, -ασμένος → **χουχουлиáζω** хукати, загревати дахом; -ομαι плакати, уздисати

χουχούλιασμα, то → **χουχούλιασμα, то** загревање дахом из уста, хукање

χουχουλώ, (α) → **χουχουлиáζω**

χοχλάζω → **κοχλάζω**

χοχλαкиáζω → **χοχλαкиáζω** → **χοχλαкиá** вретити, кипети, кључати

χοχλάкиаσμα, то → **χοχλάкиаσμα, то** врење, кључање, кипљење

χοχлиός, ο → **κοχлиáс, ο** → **σαλίγκарос, ο** пуж

χόχλος, ο → **χοχлός, ο** → **κοχласмός, ο** 1. врење, кључање; 2. кључање (воде на извору)

χράμι, то → **χирами, то** → **χρέμι, то** тканина, чаршав, покривач од дебеле вуне са ресама

χρεία, η 1. потреба; 2. нешташица, оскудица, недостатак

χρειáζομαι, -άστηκα имати потребу за нечим, бити користан: *Χρειáζομαι λεφτά γι' αυτή τη δουλειá.* Треба ми новаца за тај посао. – *χρειáζεται* треба, потребно је: *Δε χρειáζεται να μου κάνεις μάθημα.* Не треба да ме учиш. *Δε μου χρειáζεται αυτό το βιβλίο.* Ова ми књига не користи (не треба ми, не служи ми).

χρειáζόμενα, та потребе, потрепштине

χреμεтиáζω, χреμεтиáса → **χлиминтриáζω** рзати, фрктати

χреμεтиáσμα, то → **χреμεтиáсмός, ο** рзање, фрктање

χρέμι, то → **χράми, то**

χρέο- → **χρέω-**

χреóγρaφo, то облигација, обвезница, признаница о исплати дуга

χреοкиoπiá, η 1. осиромашење, неподмиривање обавеза; 2. неуспех, стечај, банкрот

χреοкиoπиkός, -ή, -ό дужнички, стечајни, банкротски

χреοиόпoc, ο онај који објављује стечај, банкрот

χреοкиoπώ, -иόπησα, -μένοс не моћи извршавати пословне обавезе, пасти у стечај, банкротирати

χреοлуcиá, η отплата дуга на рате

χреοлуcиo, то → **χреóλυтpо, то** износ поједине отплатне рате

χреοлутиkός, -ή, -ό, ἱрил. -ά отплатни, амортизациони

χρέoс, то дуг, обавеза, задатак: *Ξόφλησα το χρέoс μου.* Исплатио сам свој дуг. – *Οι Ελληνες φαντάροι στο αλβανικό μέτωπο έκαναν στο ακέραιο το χρέoс τους.* Грчки војници су на Албанском фронту

отплатили свој дуг части. – *Κάνει χρέη επιθεωρητή.* Обавља дужност инспектора. – *Οποιος αγαπά τα χρέη, έχει σύντροφο το ψέμα.* „Онај који воли дугове, тај се дружи са лажи.“

χρεοστάσιο, το одгађање дуговних обавеза, мораторијум

χρεοφειλέτης, ο дужник, обвезник

χρεώνω, χρέωσα, -ώθηκα, -ωμένος задужити, оптеретити хипотеком: *Σε χρεώνω με χίλιες δραχμές.* Задужујем те за хиљаду драхми. – *Εχουν χρεώσει το σπίτι τους.* Задужили су своју кућу (ставили је под хипотеку). – *Οποιος όλο χρεώνεται κακό του ξημερώνεται.* Ко се стално задужује, томе лоше свањива.

χρέωση, η дуг, дуговање, обавеза

χρεώστης, ο → **οφειλέτης, ο**

χρεωστικός, -ή, -ό дужнички, дуговни

χρεωστώ → **χρωστώ, (α)** дуговати, бити у обавези: *Χρωστάει τα μαλλιοκέφαλά του.* Дугује и косу на глави. – *Χρωστάει σ' όλο τον κόσμο.* Дугује целом свету. – *Μου χρωστάει την επιτυχία του.* Мени дугује за свој успех. – *Τι του χρωστάω να με βρίζει;* Шта сам му учинио да ме грди? – *Οποιος χρωστάει, πληρώνει.* Ко дугује, треба да плати.

χρήμα, το новац, паре: *το ξένο* ~ страни новац; туђи новац; – *Εχει πολλά χρήματα.* Има много пара. – *Επεσε πολύ χρήμα.* Потрошио је много новца. – *Εχει χρήμα με ουρά.* Новац се вуче за њим. (Пребогат је.) – *Το χρήμα είναι παντοδύναμο.* Новац је свемоћан. – *Ο χρόνος είναι χρήμα.* Време је новац.

χρηματαγορά, η берза, тржиште новца

χρηματίζω, χρημάτισα, -ίστηκα, -ισμένος бити нешто, служити, вршити неку дужност: *Χρημάτισε δήμαρχος.* Био је градоначелник. – *Χρημάτισε υπουργός στην κυβέρνηση Βενιζέλου.* Био је министар у влади Венизелоса. – **-ομαι** примати мито, корумпирати се: *Αποδείχτηκε πως ορισμένοι τελωνειακοί υπάλληλοι χρηματίζονται.* Доказало се да су одређени цариници били корумпирани.

χρηματικός, -ή, -ό, ἄριπλ. -ά новчани: *-ή ποινή* новчана казна; – *Ξόδεψε ένα μεγάλο χρηματικό ποσό γι' αυτό το έργο.* Потрошио је један велики новчани износ за

тај посао. (Тај га је посао стајао много пара.)

χρηματισμός, ο стицање користи, обогативање (законито или незаконито)

χρηματιστηριακός, -ή, -ό берзански

χρηματιστήριο, το берза

χρηματιστής, ο берзански посредник, мешетар

χρηματόδεμα, το пакет, свежањ упакованих новчаница или вредносних папира

χρηματοδότης, ο финансијер

χρηματοδότηση, η финансирање

χρηματοδοτώ, (ε), -δότησα, -ήθηκα, -ημένος финансирати

χρηματοκιβώτιο, το кутија за новац, каса, благајна, сеф

χρηματομεσίτης, ο берзански посредник, мешетар

χρηματοφυλάκιο, το → **порτοφόλι, το** → **портмионέ, το** новчаник, лисница, буђелар; сеф

χρήση, η коришћење, употреба, примена; буџет: *λέξεις καθημερινής χρήσεως* речи у свакодневној употреби; – *τρόπος χρήσεως* начин коришћења (употребе); – (*επί φαρμάκου*) *εξωτερική χρήση* (код лекова) за спољну употребу; – *Το βιβλίο αυτό είναι για χρήση των μαθητών του Γυμνασίου.* Ова књига је за потребе ученика гимназије. – *Αυτό ανήκε στη χρήση του προηγούμενου έτους.* Ово се односи на прошлогодишњи буџет (на прошлу буџетску годину).

χρησιкарπία, η плодоуживање (*ususfructus*)

χρησικτησία, η истицање због застарелости, одржај (*usucapio*)

χρησιμεύω, χρησίμευσα → **χρησίμευσα** користити, служити за неку сврху: *Σε τίποτα δε χρησιμεύει πια αυτό το μηχάνημα.* Ова машина не служи више ничему. – *Οι οδηγίες του θα σου χρησιμεύσουν.* Биће ти корисна његова упутства (савети, обавештења).

χρησιμοθήρας, ο/η који тежи да стекне корист, утилитариста

χρησιμοθηρία, η утилитарност, корист

χρησιμοκρατία, η утилитаризам

χρησιμοποίηση, η употреба, коришћење

χρησιμοποίησιμος, -η, -ο користан, употребљив, који се може експлоатисати

χρησιμοποῶ, (ε), -ποίησα, -ποιήθηκα, -ποιημένος користити, употребљавати, служити се

χρήσιμος, -η, -ο користан: *Τα βιβλία πλουτίζουν το μυαλό του αναγνώστη με χρήσιμες γνώσεις.* Књиге обогатују читаочев дух корисним сазнањима.

χρησιμότητα, η користност, употребљивост

χρησιμοδοσία, η прорицање, предсказивање, врачање, гатање

χρησιμοδότημα, то прорицање, гатање, врачање, пророштво

χρησιμοδότης, ο пророк, врач, гаталац

χρησιμοδοτώ, (ε), -δότησα прорицати, предсказивати, врачати, гатати

χρησιμολογία, η прорицање, врачање, гатање, истраживање и проучавање пророчке моћи

χρησιμολόγιο, то књига пророчанства

χρησιμολόγος, ο → **μάντης**, ο пророк, врач, гатар, гатара, пророчица, онај који сакупља пророчанства

χρησιμολογῶ → **προφητεύω** → **μαντεύω** прорицати, врачати, предсказивати

χρησμός, ο 1. прорицање, предсказивање; 2. двосмислен израз

χρηστικός, -ή, -ό употребљив, користан, потребан

χρηστοίθεια, η → **ηθικότητα**, η поштење, честитост, моралност

χρηστομάθεια, η антологија (избор) најбољих и најлепших извода из дела чувених и истакнутих књижевника, васпитног карактера

χριστός, -ή, -ό моралан, частан, честит, поштен, искрен

χρηστότητα, η поштење, честитост, искреност, моралност

χρίζω, έχρισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. објавити, плакатирати; 2. белити, кречити; премазати

χρίση, η 1. премазивање; 2. миропомазање

χρίσμα, то 1. премазивање; 2. миро, хризма

χριστεπώνυμος, -η, -ο хришћанин

христијанијос, -ή, -ό, *ιριλ.* -ά хришћански

христијанијос, ο хришћанство

христијаноμάχος, ο/η непријатељ хришћанства

христијанός, -ή, -ό хришћанин

христијанојосијализм, ο хришћански социјализам

христијаносύνη, η 1. особина, карактер, смисао хришћанства; 2. хришћански свет, хришћани целог света

христологија, η Христологија, учење Цркве о Христу Исусу; екуменске поруке

христόπιτα, η божићна пита, чесница

Χρίστος, ο мушко име, Христ, Риста, Христивој

Χριστός, ο Христос, помазаник, Исус, Богочовек

христός, -ή, -ό миропомазан, посвећен

Χριστοτόκος, η Мати Христова; Богородица

Χριστούγεννα, та Божић, празник рођења Христовог

христουγεννιάτικος, -η, -ο божићни

Χριστούλης, ο тепање, деминутив од Христос: *Χριστούλη μου, φέρε τον πατέρα μου ζωντανό από τον πόλεμο.* Христe мој мили, врати ми живог оца из рата.

христόψαρο, то → **σαμπιέρος**, ο

христόψωμο, то → **христόπιτα**, η

χρίω → **χρίζω**

хроија, η боја, нијанса, изглед лица, карактер: *Είναι κίτρινη η хроιά του προσώπου του.* Боја његовог лица је жута. – *Τα λόγια του είχαν хроιά υποχώρησης και συμβιβασμού.* Његов говор имао је карактер узмицања и компромиса.

χρονάκια, та годинице

χρονιά, η → **έτος**, то → **χρόνος**, ο година дана: *Εκείνη τη χρονιά κηρύχτηκε ο ελληνοϊταλικός πόλεμος.* Те године објављен је грчко-италијански рат. – *Πήγε πολύ καλά η φετινή χρονιά.* Ове године имао је врло добар приход.

χρόνια, та → **χρόνοι**, οи време од неколико (више) година, године: *Χρόνια πολλά!* На много година! Многаја љета!

χρονιαζω, χρονιασα напунити једну годину, бити једногодишњак; трајати годину дана

χρονιαρίς, -άρα, -άριο једногодишњи, једногодишња, једногодишње: -α μέρα слављенички дани (за велике празнике који се славе сваке године)

χρονιαρίκος, -η, -ο → **χρονιατικός**, -η, -ο → **χρονιαρίς**, -α, -ικο

χροιάτικο, то једногодишњи најам (из-најмљивање)
χροίζω, χρόνισα 1. имати, бити у доби од годину дана; 2. много каснити; 3. трајати дуго (*нџр.* болест)
χροικής (*џрил.*) целу годину, читаву годину, целе године
χροικό, то хроника, излагање неких догађаја по временском реду, кратак новински коментар о догађајима у току дана; – **χροικά**, та новинска хроника
χροιογράφος, о хроничар
χροικός, -ή, -ό хронични, временски
χρόνιος, -ια, -ιο хроничан, дуготрајан
χροноγράφημα, то хроника
χροноγραφία, η хроника, писање хроника
χροноγραφικός, -ή, -ό, *џрил.* -ά хронографски
χροноγράφος, о хроничар
χροноγραφώ, (ε), -γράφησα, -ήθηκα, -ημένος писати хронике, бавити се хроником
χροнологία, η хронологија, data
хронологικός, -ή, -ό, *џрил.* -ά хронолошки
хронологώ, (ε), -λόγησα, -ήθηκα, -ημένος одређивати време
хрономέτρης, о хронометрист(а), мерач хронометром
хронометρία, η хронометрија
хронометρικός, -ή, -ό хронометарски
хроноμέτρο, то хронометар
хронометρώ, (ε), -μέτρησα, -ήθηκα, -ημένος мерити време
χρόνος, о, *мн.* χρόνοι, •и → χρόνια, та време, трајање – **χρόνοι**, ои времена: ~ *του ρήματος* глаголска времена; – *τον περασμένο χρόνο (пéруси)* прошле године, лани; – *Στους αρχαίους χρόνους πολεμούσαν με τα κοντάρια και τα σπαθιά.* У стара времена ратовало се копљима и мачевима. – *Оσα φέρνει μια ώρα δεν τα φέρνει ο χρόνος όλος.* У једном сату може да се догоди више него у једној години.
хроноτριβή, η оклевање, кашњење, беспослицење
хроноτριβώ, (ε), -τριβησα → καθυστερώ → **χασομεράω** каснити, губити време, оклевати, беспосличити
χρυσαιτός, о → **χρυσαιτός**, о → **αυτοκρατορικός αετός**, о врста орла, краљевски орао
χρυσαλλίδα, η лептир, лептирова ларва

χρυσалоιφή, η мешавина златног и бакарног праха која служи за премазивање (бојење) предмета; позната
χρυσάνθεμο, то → **αγιοδημητριάτικο**, то хризантема
χρυσαιγή, η → **ροδοχάραμα**, то руменило неба пред излазак сунца, „рујна зора“
χρυσαφένιος, -ια, -ιο златан, позлаћен, који сија као злато
χρυσαφής, -ιά, -ί златан, украшен златом
χρυσάφι, то → **χρυσός**, о злато (Au): *То κόσμημα εκείνο ήταν από χρυσάφι.* Онај је накит био од злата.
χρυσαικό, то златан накит, златнина
χρυσελεφάντινος, -η, -ο направљен од злата и слоноваче: *Εκλεψαν το χρυσελεφάντινο άγαλμα της Αθηνάς.* Украдоше кип Атине од злата и слоноваче.
χρυσή, η жутица, хепатитис
Χρυσίδα, η (*μυθολ.*) Хрисеида, млада Тројанка, кћи Аполоновог свештеника Хрисоса. Заробљена од Грка принудно је постала конкубина Агамемнона. Аполон је због тога казнио Грке зарозом која је нестала тек када ју је Одисеј вратио оцу.
χρυσίζω, χρύσισα позлатити, сијати попут злата: *Τι είναι εκείνο που χρυσιζει εκεί κάτω;* Шта је оно доле, што сјаји као злато?
χρυσικός, о → **χρυσοχόος**, о
χρυσοβαμμένος, -η, -ο → **χρυσωπός**, -ή, -ό обојен златном бојом, позлаћен
χρυσοβάφω, χρυσόβαψα, -άφτηκα, -амμένος обојити златом, позлатити
χρυσόβεργα, η златна палица, штап
χρυσοβλέφαρος, -η, -ο који има златасте трепавице
χρυσόβουλο, то златна була, хрисовуља
χρυσοδένω, χρυσόδεσα, -δέθηκα, -δεμένος повезати књигу и украсити је златним украсима или словима
χρυσόδετος, -η, -ο повезан, украшен златом
χρυσοθήρας, о трагач за златом, копач злата, онај који је похлепан за златом
χρυσοκάπουλος, -η, -ο коњ чији су врат или сапи украсени златом
χρυσόκαρδος, -η, -ο човек „златног“ срца, добар, племенит, благ
χρυσοκέντημα, то везење златом, златни вез

χρυσοκέντητος, -η, -ο *извезен златом, златним нитима*
χρυσοκεντώ, (α), -κέντησα, -ήθηκα, -ημένος *вести златним нитима*
χρυσοκίτρινος, -η, -ο *златножут*
χρυσοκόκκινος, -η, -ο *златноцрвен*
χρυσόκολλα, η *танак златни листић*
χρυσοκόλλησις, η *спајање, заваривање танким златним листићем*
χρυσοκόσμητος, -η, -ο → **χρυσοστόλιστος**, -η, -ο *украшен, окићен златом*
χρυσολάμπω *сијати као злато, златити се*
χρυσολούλουδο, το *цвет златножуте боје, златица*
χρυσομάλλης, ο, ж. **χρυσομάλλα**, η → **χρυσομαλλούσα**, η → **χρυσομαλλού**, η *златокос, златокоса*
χρυσόμαλλος, -η, -ο *који има златну вуну, златно руно: Ο Ιάσονας πήρε το χρυσόμαλλο δέρμα. Јасон је узео златно руно.*
χρυσομηλιά, η → **порτοκαλιά**, η *поморанџа, наранџа (стабло)*
χρυσόμηλο, το *поморанџа, наранџа (плод)*
χρυσομίλιτος, -η, -ο *онај који говори благо, умно и паметно*
χρυσόμυγα, η *златица*
χρυσόνημα, το *златна нит, златан конац*
χρυσόξανθος, -η, -ο *плавокос са златним одсјајем*
χρυσοπέρδικα, η *1. златна јаребица; 2. (φιλ.) врло лепа жена*
χρυσοπλέκω *златом плести*
χρυσοπλουμίζω, -πλούμισα, -ίστηκα, -ισμένος → **χρυσοκεντώ**
χρυσοποικιλτική, η *украшавање, проткивање тканине златним нитима*
χρυσοπόρφυρος, -η, -ο *који има боју жеженог злата, пурпуран*
χρυσός, -ή, -ό *златан, позлаћен; (φιλ.) добар, племенит, љубазан, „златан човек“*
χρυσός, ο → **χρυσάφι**, το *злато (Au)*
χρυσόσκονη, η *златни прах, златна прашина*
χρυσοστέφανος, -η, -ο *овенчан златним венцем*
χρυσοστέφανος, ο *златан круг око светачке главе, ореол нимбус*
χρυσοστεφανωμένος, -η, -ο *овенчан златним венцем*
χρυσοστεφάνωτος, -η, -ο *овенчан златним венцем*

χρυσοστόλιστος, -η, -ο *окићен златом, проткан златом, украшен златом*
χρυσοστομικός, -ή, -ό *који се односи на светог Јована Златоустог, хризостомски Златоуст*
χρυσόστομος, -η, -ο *онај који говори паметно, мудро, чије речи имају велику вредност и значај, златоуст*
χρυσοϋφαντος, -η, -ο *(из)везан, проткан златом*
χρυσοφέρνω *имати боју злата, златити се*
χρυσοφόρος, -ος → -α, -ο *1. онај који у себи садржи злато, златоносан; 2. онај који носи златан накит*
χρυσοφορώ, (α), -φόρεσα *бити обучен у златну одећу, обући неког у златно рухо (одећу)*
χρυσόφτερος, -η, -ο *који има златна крила, златокрил*
χρυσοχέρης, ο, ж. **χρυσοχέρα**, η *вешт, способан, који има „златне руке“*
χρυσοχοΐα, η *техника прераде злата, златарство*
χρυσοχόος, ο → **χρυσικός**, ο *златар*
χρυσόψαρο, το *златна рибица*
χρυσόψυχος, -η, -ο *који има добру, племениту, „златну“ нарав*
χρύσωμα, το *позлата, позлаћивање, облагање златом (нпр. златне пломбе на зубима), кићење златом; (φιλ.) корумпирање, мито, „позлаћивање“*
χρυσώνω, **χρύσωσα**, -ώθηκα, -ωμένος *позлатити, обложити златом, подмитити: Να με χρυσώνουν δεν το κάνω. Да ме позлате не бих то урадио.*
χρυσωπός, -ή, -ό *златножут*
χρυσωρυχείο, το *рудник злата, златни мајдан*
χρυσωρύχος, ο *радник, рудар у руднику злата*
χρύσωσις, η → **χρύσωμα**, το
χρυσωτής, ο *стручњак за позлаћивање, златар*
χρυσωτός, -ή, -ό *позлаћен*
χρώμα, το → **μιογία**, η *боја, фарба: Η ομιλία του δεν είχε καθόλου χρώμα. Његов је говор био безбојан. – Εχασε το χρώμα του. Изгубио је боју. (пребледео од срџбе или страха, пожутео од болести и сл.)*

χρωματίζω, χρωμάτισα, -ίστηκα, -ισμένος
 бојити, фарбати

χρωματική, η сликарска техника бојења,
 хроматика

χρωματικός, -ή, -ό који се односи на боје,
 хроматски

χρωμάτισμα, то → χρωμάτωση, η бојење,
 фарбање, сликање бојама

χρωματιστός, -ή, -ό → χρωματισμένος, -η, -ο
 → βαμμένος, -η, -ο обојен, офарбан

χρωματομετρία, η → χρωμομετρία, η грана
 оптике, хроматометрија

χρωματοποιείο, то → χρωματοουργείο, то
 фабрика за производњу боја

χρωματοποιία, η → χρωματοурγία, η инду-
 стрија боја

χρωματοπωλείο, то продавница боја

χρωματοσκόπιο, то хроматоскоп

χρωματόσωμα, то хромозом

χρωματοурγία, η → χρωματοποιία, η

χρώμιο, то (хем.) хром (Cr)

χρωμόσφαιρα, η хромосфера, слој Сунчеве
 атмосфере испод короне

χρωμοτυπογραφία, η хромотипографија

χρωστάω → χρωστώ → χρεωστώ

χρωστήρας, ο прибор за сликање и бојење:
 четка, кичица, прскалица и сл.

χρωστικός, -ή, -ό → χρωματικός, -ή, -ό

χταπόδι, то октопод, хоботница

χτένα, η велики чешаљ

χτένι, то 1. чешаљ; 2. грабуље: *Εφτασ' ο
 κόμπος στο χτένι.* „Стигла ствар до кра-
 ја.“

χτενίζω, χτένισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. чешља-
 ти; 2. грабуљати

χτένισμα, то чешљање

χτενωτός, -ή, -ό → χτενισμένος, -η, -ο
 очешљан, прочешљан

χτές (ὑрил.) → χθές

χтесиноβραδινός, -ή, -ό → χθесиноβραδινός,
 -ή, -ό

χтесиноμεσημεριανός, -ή, -ο → χθесиноμεση-
 μεριανός, -ή, -ό

χтесινός, -ή, -ό → χθесινός, -ή, -ό

χτήμα, то → κτήμα, то

χτήνος, то → κτήνος, то

χτιζω → κτιζω

χτιζιάζω, χτιζιασα, -ασμένος боловати од
 туберкулозе, оболети од туберкулозе,
 разболети се, учинити да неко оболети
 или да пати

χτιζιάρης, -άρα, -άριο туберкулозни бо-
 лесник, „туберан“

χτιζιάρικος, -η, -ο јектичар, туберкулозан

χτιζιασμα, то 1. туберкулоза, сушица, јек-
 тика; 2. бол, патња, туга, умор, клону-
 лост, премор, јад

χτιζιό, то туберкулоза

χτιζιο, то зграда, грађевина, здање

χτιζиη, η → κτιζиη, η

χτιζισμο, то → κτιζисμο, то

χτιζισμα, то → κτιζισμα, то

χτιζιστης, ο 1. зидар; 2. (φιλ.) творац, Ство-
 ритељ, Бог

χтисτικά, та трошкови, издаци за зидање

χтисτός, -ή, -ό 1. зидан, озидан; 2. створен,
 сачињен

χτύπημα, то ударац, ударање, траг удар-
 ца, прасак, лом, напад: *Εφαγε ένα γερό
 χτύπημα στο κεφάλι.* Добио је један јак
 ударац у главу. – *Εχει ένα μεγάλο χτύπη-
 μα στο πόδι.* Има један велики траг од
 ударца у ногу. – *Δεν άκουσα το χτύπη-
 μα του κουδουνιού.* Нисам чуо ударање
 (звоњење) звонцета. – *Το δημοσίευμα
 αυτό ήταν φανερό χτύπημα κατά της κυ-
 βέρνησης.* Ово објављивање било је је-
 дан очевидан удар (напад) на владу.

χτυπητήρι, то предмет или средство којим
 се удара (чекић, тучак, клатно на звону,
 звекир, маљ итд.), ударалка

χτυπητό, то набацивање малтера на зид,
 малтерисање, жбукање

χτυπητός, -ή, -ό, ὑрил. -ά ударен, тучен,
 упадљив, јарких боја, жесток, оштар,
 живахан: -ά λόγια оштре (жестоке) речи;
 – *Του άρέσουν τα χτυπητά αβυά.* Допадају
 му се умућена јаја. – *Φορούσε ένα φόρεμα
 με χτυπητό χρώμα.* Носила је хаљину жи-
 вих (јарких) боја.

χτυποβρόντημα, то снажно ударање, вели-
 ка бука

χτυποκάρδι, то → καρδιοχτύπι, то ударање
 (лупање) срца

χτύπος, ο откуцавање, куцање: *Μόνο ο
 χτύπος του ρολογιού ακουγότανε.* Чуло се
 само куцање часовника.

χτυλώ, (α), χτύπησα, -ήθηκα, -ημένος удара-
 ти, тући; ранити, убити (у лову); правити
 буку; правити утисак; напасти (ударити)
 на непријатеља: *Χτυπούν παλαμάκια.* Уда-
 рају длановима (плескају). – *Τον χτύπησε
 στο κεφάλι με την τσάντα.* Ударила га је по

глави ташном. – *Χτύπησε δυο λαγούς.* Убио је два зеца. – *Χτυπάει η καμπάνα.* Звони звоно. – *Μας χτύπησαν κατά μέτωπο.* Нападоше нас фронтално. – **χτυπιέμαι** → χτυπιούμαι тући се, борити се
χυδαῖζω, -δαῖσα понашати се, изражавати се непристојно, простачки
χυδαϊόγλωσσος, -η, -ο прост, сиров, непристојан, тривијалан човек
χυδαιολογία, η непристојно, простачко, вулгарно изражавање
χυδαιολόγος, -ος → -α, -ο прост, невоспитан, простачки
χυδαιολογώ, (ε) изражавати се простачки, вулгарно, примитивно
χυδαίος, -α, -ο, *ἕριλ.* -α груб, прост, неучтив
χυδαϊσμός, ο простаклук, неучтивост, осорност, вулгарност
χυδαϊστής, ο примитивац, простак, простачина
χυλόπιτα, η врста теста: (*φρ.*) *Εφαγε τη χυλόπιτα.* „Појео је млечну питу.“ (доживео неуспех)
χυλοποίηση, η скашавање, претварање у кашу
χυλός, ο каша: *Οποῖος κάηκε στο χυλό, φυσάει και το γιαούρτι.* „Ко се опекао (ошуррио) кашом, тај дува (пири) и на јогурт.“
χυλώδης, -ης, -ες, *ἕν.* -ους, *ак.* -η, *μн.* -εις, -η кашаст
χυλώνω, χύλωσα, -ώθηκα, -ωμένος претворити у кашу, цедити сок: *Εχουν χυλώσει οι φακές.* Сочиво се скашало.
χύλωση, η → **χύλωμα**, το скашавање намирница, претварање у кашу
χύμα, το 1. неупаковано, несложено, у гомили, рефуз; 2. (*ἕριλ.*) збрда-здола. *Τα είπα χύμα.* Скресао сам у лице.
χύμευση, η смеша
χυμευτική, η алхемија
χυμευτικός, -ή, -ό алхемичарски
χυμός, ο → **ζουμί**, το сок
χυμώδης, -ης, -ες, *ἕн.* -ους, *ак.* -η, *μн.* -εις, -η сочан, пун сока
χύνω, έχυσα, χύθηκα, χυμένος сипати, просипати, исцурити, расточити: ~ *μολύβι* лити олово; ~ *δάκρυα* лити, просипати сузе; ~ *κρασί στο ποτήρι* сипати вино у чашу; – *χύνω λάδι στη φωτιά* сипати (доливати) уље на ватру; ~ *άγαλμα*, *στοιχεία*

τυπογραφικά изливати кип, штампарска слова; – *Αφησε την κάνουλα ανοιχτή και χύθηκε όλο το κρασί.* Оставио је отворену славину и све је вино исцурило. – *Εχυσε τον καφέ στο τραπεζομάντηλο.* Просуо је кафу по столњаку. – *Εχυσε το αίμα του για την πατρίδα.* Пролио је крв за отаџбину. – *Χύσε το από το παράθυρο.* Проспи то кроз прозор. – *Εχυσε τα μάτια του στο διάβασμα.* Истолио је (истрашио, ослабио) очи читајући. – *Εχυσε όλο του το φαρμάκι.* Излио је сав свој јед (своју жуч). – **-ομαι** разливати се, расипати се, уливати се: *Τα νερά χύθηκαν στον κάμπο.* Воде су се разлиле по пољу (поплавиле). – *Ο Ροδανός χύνεται στη Μεσόγειο.* Рона се улива у Средоземно море. – *Χύθηκε πάνω του.* Бацио се (сручио, насрнуо, стуштио) на њега.
χύση, η просипање, бацање терета са брода, хаварија
χύσιμο, το просипање, растварање, претварање у течност, стање, изливање
χυτήριο, το ливница
χύτης, ο ливац
χυτός, -ή, -ό ливен, изливен, саливен: *Δεν είναι με το χέρι скаλισμένο, είναι χυτό.* Није руком клесано (вајано), изливено је. – *Εχει χυτή γάμπα.* Има складне ноге (излишене листове). – *Το φόρεμα αυτό είναι χυτό πάνω σου.* Ова хаљина је подешена према теби. – *Το κοστούμι αυτό σου στέκει χυτά.* Овај ти костим стоји (пристаје) као саливен.
χυτοσίδηρος, ο ливени метал, лив
χύτρα, η лонац, котлић, казан(че)
χωλαίνω, χώлана бити хром, храмати, шепати, ћопати: *Χωλαίνει στο αριστερό του πόδι.* Храмље на леву ногу. – *Κάτι χωλαίνει σ' αυτή την υπηρεσία.* Нешто храмље у овој служби.
χωλός, -ή, -ό → **κουτσός**, -ή, -ό → **κουτσοπόδαρος**, -η, -ο хром, шепав, ћопав
χωλότητα, η хромост, шепавост, ћопавост
χώμα, το земља, тле, тло, прах, прашина: *Επεσε κάτω στο χώμα.* Пао је на земљу, на тло. – *Το κοστούμι σου είναι όλο χώματα.* Твој костим је сав прашњав. – *Κυλιόταν στα χώματα.* Ваљао се по прашини. – *Τον έφαγε το μαύρο χώμα.* „Појела (прекрила) га црна земља.“ (умро је, сахрањен је)

χωματένιος, -ια, -ιο → **χωμάτινος, -η, -ο** земљан(и), направљен од земље: *Πίνει νερό από χωματένιο τσουιάλι*. Пије воду из земљаног лонца.

χωματισμός, ο → **επιχωμάτωση, η** насипање, засипање, затрпавање земљом

χωματότοπος, ο крај (предео) прекривен земљом, без камења и стења

χωματοουργία, η земљани радови

χώνεμα, το → **χώνευμα, το** варење, топљење, пробављање, сагоревање, претварање у пепео

χωνευτήριο, το 1. ливничка пећ; 2. костурница

χωνευτικός, -ή, -ό 1. топионичарски; 2. који поспешује пробаву, дигестиван

χωνευτικότητα, η топљивост, пробављивост

χωνευτό, το топљивост

χωνευτός, -ή, -ό растопљен, растаљен, изливен у калупе

χωνεύτρα, η рупа, јама, клоака, провалија, амбис, бездан

χωνεύω, χώνεуσα → **χώνεψα, -εύτηκα, -ε(υ)-μένος** 1. лити, топити метал; 2. варити, пробављати; 3. сагорети; 4. савладавати, учити, схватити: *χωνεύω, λιώνω μέταλλο* лити метал; – *Ηταν σκληρό το κρέας και δεν το χώνεψα ακόμη*. Месо је било тврдо (жилаво) и још га нисам проварио. – *Χωνέψανε τα κάρβουνα*. Угаљ је сагорео. – *Το χώνεψες το μάθημα*; Јеси ли схватио (сварио) задатак? – *Δεν τον χωνεύω*. Не подносим га. Не могу да га „сварим“.

χώνεψη, η топљење, ливење, варење

χωνί, το 1. левак; 2. корнет

χώνω, έχωσα, χώθηκα, χωμένος 1. закопати, укопати, сакрити; 2. забадати, увлачити, укопавати; **-ομαι** увлачити се, сакривати се, забадати се: *Χώνει τη μύτη του παντού*. Свугде забада свој нос. – *Τον έχωσαν μέσα*. Увукоше га (укопаше) унутра (ухапсише га, стрпаше га у затвор).

χώρα, η земља, предео, држава, град: *Η Αγγλία είναι μια μεγάλη χώρα της Ευρώπης*. Енглеска је велика европска земља. – *Αισθάνεται έναν πόνο στην καρδιακή χώρα*. Осећа бол у пределу срца. – *Κάλλιο κακιά χώρα παρά κακό χωριό*. „Бољи је лош град него лоше село.“ (У граду се

брже забораве нечије грешке, неуспех, брука, него у селу).

χωρατά (ὑрил.) шаливо, шеретски

χωρατατζής, ο, ж. -ού, η шаливчина, веселак, шерет

χωρατεύω, χωράτεψα шалити се, збијати шале, развеселавати: *Ο καιρός σήμερα δε χωρατεύει*. „Време се данас не шали.“

χωρατό, το шаљење, збијање шала, незлонамерно пецкање

χωράφι, το поорано, засејано, обрађено поље

χωρεπίσκοπος, ο титуларни епископ

χωρητικότητα, η запремина, носивост, капацитет: *Η χωρητικότητα του δοχείου αυτού είναι μικρή*. Запремина (капацитет) ове посуде је мала.

χώρια (ὑрил.) → **χωριστά** → **ξεχωριστά** одвојено, засебно: *Κοιμούνται χώρια*. Спавају одвојено (*νήρ.* за супружнике). – *Όλοι όλοι αντάμα κι ο ψωριάρης χώρια*. „Сви су, сви су заједно а шугав(ко) одвојено.“

χωριανός, -ή, -ό онај који је из истог села, сељанин

χωριατεύω, χωριάτεψα → **χωριατοφέρνω**

χωριάτης, ο, ж. χωριάτισσα, η → **χωριάτα, η** 1. сељак, сељанка; 2. простак, неучтив, непристојан, непросвећен човек, сељачина

χωριατιά, η 1. непристојност, простаклук, неприличност; 2. сви сељаци; сељаштво

χωριάτικος, -η, -ο 1. сељачки; 2. простачки, непристојан, сиров, неотесан, нецивилизован

χωριατομαθημένος, -η, -ο васпитан „као сељачина“, непристојан, „неотесан“, нецивилизован

χωριατομάνι, το велики број, множина сељака, сељаштво

χωριατόπαιδο, το → **χωριατόπουλο, το** млади сељак, сељачић

χωριατοπούλα, η сељанчица

χωριατόσπιτο, το сељачка, сеоска кућа

χωριατοσύνη, η простота, некултурност, непристојност, примитивност, простаство

χωριατοφέρνω понашати се као сељак

χωρίζω, χώρισα, -ίστηκα, -ισμένος **1.** одвојити, (п)оделити; **2.** одабрати, дати предност, више ценити; **3.** разићи се; оставити, напустити: *Χωρίζει τα στέρφα από τα γαλάρια.* Одваја јалове од млечних коза (или оваца). – *Ηταν πολλά αδέρφια, και ο πατέρας τους τους χώρισε την περιουσία του λίγους μήνες πριν πεθάνει.* Било је много браће и сестара, и њихов отац им је поделио имање неколико месеци пред смрт. – *Δεν πέρασαν δυο χρόνια από τότε που*

χωριός, -ή, -ό сеоски, сељачки; **χωρικός**, **ο** ж. -ή, η сељак

χωρίο, **το** одломак, пасус; абзац

χωριό, **το** село: *Ζει στο χωριό.* Живи на селу. – *Ηρθε όλο το χωριό.* Дошло је цело село. – *Δεν κάνουμε χωριό οι δύο μας.* Нас двојица се не можемо сложити. – *Γίναμε από δυο χωριά.* Свађали смо се. Посвађали смо се. – *Χωριό που φαίνεται κολαούζο δε θέλει.* До села које се види није потребан водич. (нешто за шта није потребно објашњење)

χωριουδάκι, **το** мало село, сеоце; *Θυμάται το χωριουδάκι του κι αναστενάζει.* Сећа се свог сеоцета и уздише.

χωρίς (*ὑπερ.*) без, одвојено: *Ηρθε χωρίς τη γυναίκα του.* Дошао је без своје жене; *φρ.* ~ *άλλο* без грешке, сигурно

χωρισιά, **η** одвајање, удањавање, подела, развод

χώρισμα, **το** одвајање, дељење, подела, не-слога

χωρισμός, **ο** удаљавање, одвајање, раздвајање, одабирање, класирање

χωριστής, **ο**, ж. **χωρίστρα**, **η** раздвојник, раставник; одабирач, класификатор

χωριστικός, -η, -ό, *ὑрил.* -ά раздвајајући, подвајајући, отцепљујући

χωριστός, -ή, -ό, *ὑрил.* -ά раздвојен, (п)одељен, удаљен, пробран, издвојен

χωρίστρα, **η** раздељак (на коси)

χωροδεσιότης, **ο** старшина, господар села, феудалац

χωρομέτρης, **ο** геодет(а), земљомер

χωρομέτρηση, **η** → **χωρομετρία**, **η** преме-равање тла, геодезија

χωρομετρικός, -ή, -ό геодетски, земљишномерни

χωρομετρώ, (ε), -μέτρησα, -ήθηκα, -ημένος премежавати, вршити геодетска мерења

χωρονομία, **η** подела земљишних парцела беземљашима

χώρος, **ο** простор, место, запремина

χωροστάθμιση, **η** поравнање тла, нивелисање, нивелација

χωροσταθμώ, (ε), -στάθμησα, -ήθηκα, -ημένος поравнати земљиште, нивелисати

χωροφύλακας, **ο** жандар, жандарм

χωροφυλακή, **η** жандармерија

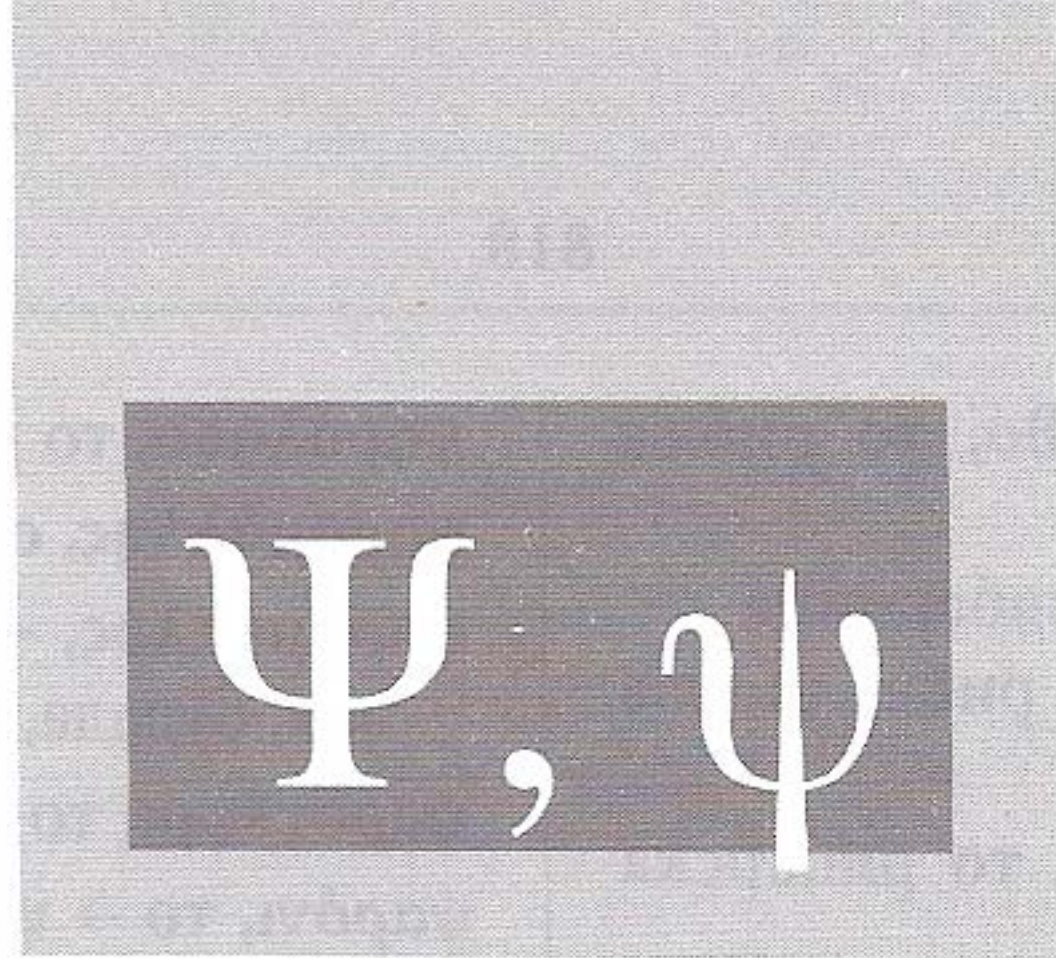
χωροφυλακίστικος, -η, -ο жандармеријски

χωρώ, (ε, α), **χώρεσα** садржавати, имати простора, имати места, моћи стати (сместити се у): *Η αίθουσα αυτή χωράει πεντακόσια άτομα.* Ова дворана (сала) може да прими пет стотина особа. – *Δε χωράμε όλοι στ' αυτοκίνητο αυτό.* Не можемо сви да станемо у овај аутомобил. – *Δεν του χωράει ο τόπος.* „Не држи га место.“ (каже се за оног који је нестрпљив или узнемирен)

χωσία, **η** → **χωσιά**, **η** → **ενέδρα**, **η** заседа, бусија

χώσιμο, **το** закопавање, загњуривање, сакривање, кријење

χωστός, -ή, -ό закопан, загњурен, сакривен, тајанствен

Ψ, ψ двадесет треће слово алфабета; као бројчани знак: $\psi' = 700$, $\psi = 700\ 000$

ψάθα, η 1. слама; 2. рогоз: *Πέθανε στην ψάθα*. „Умро је на асури.“ (у великом си-ромаштву) – *Εμεινε στην ψάθα* „Остао на асури“. (сасвим је осиромашео). „Умро је на рогозини.“

ψαθάκι, το сламни шеширић

ψαθί, το 1. рогоз, трска; 2. сламка; 3. слам-ни шеширић

ψάθινος, -η, -ο 1. сламнат; 2. рогозни, трш-чани

ψαθοποιείο, το радионица за израду пред-мета од сламе или рогоза

ψάθωμα, το покривање, прекривање сла-мом

ψαθώνω, ψάθωσα, -ώθηκα, -ωμένος 1. пре-крити сламом; 2. плести асуру

ψαθωτός, -ή, -ό сламени, сламнат

ψάλθηκα → ψάληκα, аор. ἦα. ἴλ. ψάλλω

ψαλίδα, η 1. воћарске маказе; 2. болест коже; 3. стонога

ψαλιδάκι, το маказице

ψαλίди, το 1. маказе, ножнице (вртне и ви-ноградарске маказе); 2. кровеште, део троугласте кровне конструкције: *Ψαλίδι πάει η γλώσσα της*. Језик јој ради као ма-казе. (врло је брбљива)

ψαλιδιά, η подрезивање, кресање, орези-вање

ψαλιδίζω, -λίδισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. реза-ти, подрезати; 2. подшишати; 3. скрати-ти, скресати, смањити: *Ψαλιδισέ μου λίγο τα μαλλιά εδώ*. Скрати ми мало косу. – *Μας ψαλιδισαν τους μισθούς*. Скресаше нам плате.

ψαλίδισμα, ο 1. резање, подрезивање, об-резивање; 2. поткресивање; 3. подши-шивање

ψαλιδιστός, -ή, -ό обрзан, засечен мака-зама, који има облик отворених мака-за, стреласт

ψαλιδόγλωσσος, ο коме језик ради к'о ма-казе, причљив, брбљивац

ψαλίδωμα, το лук, свод, аркада

ψαλιδώνω, -λίδωσα, -ώθηκα, -ωμένος на-правити лук, свод или аркаду

ψαλιδωτός, -ή, -ό лучни, сводни, над-свођен

ψάλλω → ψέλνω, έψαλα, ψάληκα → ψάλθηκα, ψαλμένος 1. певати црквене псалме; 2. узвисивати, славити

ψαλμογράφος, ο псалмописац, химнопи-сац

ψαλμός, ο псалам: *κοντός ψαλμός αλληλού-ια* „кратак псалам и алилуја“ (каже се за нешто што кратко траје)

ψαλμοδία, η 1. певање псалама; 2. оплаки-вање, јадиковање, ламентација

ψαλμωδικός, -ή, -ό, ἕριπ. -ά псаламски, оп-лакујући, ●плакивајући

ψαλμωδός, ο певач или састављач псалмо-ва, псалмописац, химнописац

ψάλλισμο, το певање псалама, јадиковање, оплакивање

ψαλτήρι(ο), το 1. псалтир, жичани инстру-мент сличан харфи; 2. псалтир, књига псалама

ψάλτης, ο, мн. ψάλτες → ψαλτάδες певач псалама, славитељ, песник: *Ο Ρήγας ο Φεραίος ήταν ψάλτης της ελευθερίας*. Рига од Фере био је песник слободе.

ψαλτικός, -ή, -ό псаламски

ψαλτός, ο, ж. ψάλτρια, η певач псалама, песник

ψαμμίαση, η камен у бубрегу

ψαμμίτης, ο → ψαμμόλυθος, ο пешчаник

ψάξιμο, το тражење, истраживање

ψαραγκιάθι, то → ψαράγκαθο, то рибља кост
 ψαραγορά, η рибља пијаца, рибарница
 ψαράδικα, та продавница рибе, рибља пијаца, рибарница
 ψαράδικο, то → ψарокаίικο, то рибарска барка
 ψαράδικος, -η, -ο рибарски, риболовни
 ψараίνω, ψάρυνα добити седу косу, (п)осе-
 дети
 ψαράκι, то мала риба, рибица
 ψαράς, ο рибар
 ψάρεμα, то 1. риболов, рибарење; 2. поку-
 шај да се нешто „упеца“ (сазна)
 ψαρευτική, η вештина рибарења
 ψαρεύω, ψάρεψα, -εύτηκα, -ε(υ)μένος 1. ло-
 вити, хватати рибу; 2. покушати да се
 улови, упеца, сазна нечије расположење:
Ψαρεύει στα θολά νερά. Лови (пеца) у
 мутној води. – *Προσπαθεί να τον ψαρέ-
 ψει, μα αυτός δε βγάζει λέξη για το θέμα
 αυτό.* Покушава да га докучи, али овај
 не изусти ни реч на ту тему. – *Πού την
 ψάρεψε αυτή την είδηση;* Одакле је дознао
 (извукао, упецао) ово обавештење?
 ψαρήс, -ιά, -ί → ψαρός, -ή, -ό седокос
 ψάρι, то риба: *Το μεγάλο ψάρι τρώει το μικρό.*
 Велика риба једе малу рибу.
 ψαριανός, -ή, -ό који потиче са острва
 Псара
 ψαριέρα, η тигањ за пржење рибе
 ψαριός, -ή, -ό рибарски, риболовни
 ψαρίλα, η мирис рибе
 ψαρίσιος, -ια, -ιο рибљи
 ψαρόбарка, η рибарска барка, рибарски
 чун
 ψароγενής, ο седобрад
 ψарокаίικο, то → ψαράδικο, то рибарски
 чамац
 ψарокаάλαθο, то котарица за рибе
 ψарокеφαλο, то рибља глава: *Ρίξαμε στις
 γάτες τα ψарокеφαλα.* Бацисмо рибље
 главе мачкама.
 ψарокеφαλος, -η, -ο 1. рибоглав; 2. који
 има рибљи мозак (ограничен, глуп, бу-
 даласт)
 ψароко(и)αλο, то рибља кост; врста игле
 са куком
 ψарόκολλα, η рибљи лепак
 ψароκόφινο, то кошара, конусни кош за
 хватање риба, кош за држање живих
 риба у води

ψарόλαδο, то рибље уље
 ψароμάλλης, ο → γκριζομάλλης, ο седокос
 ψарόμυαλος, -η, -ο који има „рибљи“ мо-
 зак, будала, глупак
 ψаронέφρι, то месо око кичме, филе
 ψарόни, то → ψарοπούλι, то → мауроπούλι,
 то врста птице, чворак
 ψарός, -ή, -ό → ασπρισμένος, -η, -ο → ψα-
 ρής, -ιά, -ί
 ψарόσουπα, η рибља чорба, супа са рибом
 ψаротаβέρνα, η рибљи ресторан
 ψарότοπος, ο место у мору, језеру, реци и
 сл. богато рибом
 ψароφαγία, η једење рибе: *Αυτή τη βδομά-
 да το ρίξαμε στην ψароφαγία.* Ове недеље
 бацисмо се на рибу.
 ψароφάγος, -ος → -α, -ο онај који воли да
 једе рибу
 ψароφάγος, ο врста птице, чапља
 ψарώνω → ψάρωσα, -μένος уплашити; боја-
 ти се
 ψαχνό, то 1. чисто месо без костију, кр-
 тина; 2. главна ствар, кључно питање,
 суштна, бит: *Ελα στο ψαχνό.* Пређи на
 ствар, на суштину. – *Βάρα το ψαχνό.*
 „Удара у месо.“ (не пуца да уплаши, већ
 да убије)
 ψάχνω, έψαξα, -άχτηκα, -αγμένος тражити,
 трагати, истраживати: *Έψαξα όλα τα δω-
 μάτια, μα δεν το βρήκα.* Претражио сам
 све собе, али то нисам нашао. – (φρ.)
ψάχνω με το κερί тражити са свећом (па-
 жљиво, упорно)
 ψαχούλεμα, то тражење, истраживање,
 чепркање, њушкање, тапкање наслепо
 ψαχουλεύω → ψαχουλάω → ψαχουλίζω, ψαχο-
 ύλεψα тражити, истраживати, чепкати,
 њушкати, тапкати на слепо: *Τι ψαχοу-
 леύεις στο συρτάρι μου;* Шта чепркаш по
 мојој фиоци?
 ψεγάδι, то недостатак, мана: *Δεν της βρίσκει
 κανένα ψεγάδι.* Не налази јој никакву
 ману.
 ψεγαδιάζω, ψεγάδιασα, -άστηκα, -ασμένος
 оговарати, критиковати, оптуживати,
 налазити мане и недостатке
 ψέγω, έψεξα оптуживати, прекоревати,
 осуђивати, оговарати, кудити: *Αδικα τον
 έψεξες.* Неправедно си га оптужио.

ψείρα, η вашка, ваш, уш: *Σε μερικά σχολεία παρουσιάστηκαν ψείρες.* У неким школама појавиле су се вашке. – *Αλί που το 'χει η κούτρα του να κατεβάζει ψείρες.* Тешко оном који има косу само зато да би из ње требио вашке.

ψειραλοιφή, η маст против вашака

ψείρας, ο ситничар, цепидлака, закерало, „вашка“

ψειρός, ο, ж. **ψειρού**, η вашљивац, ушљивко; (*φιλ.*) прљав, неуредан и сиромашан човек који изиграва богаташа

ψειριάζω, ψείριασα, -ασμένος добити вашке, увашљивити се, завашљивити се

ψειριάρης, -άρα, -άριχο који је пун вашака, вашљивко

ψείριασμα, то кожна болест проузрокована вашљивошћу

ψειρίζω, ψείρισα, -ίστηκα, -ισμένος 1. чистити неког од вашију, требити од вашака; 2. извући од неког новац (крађом, преваром, коцком и сл.), „очистити“; 3. цепидлачити, бити сувише педантан

ψείρισμα, то → **ξεψείριασμα**, то чишћење, требљење од вашака

ψειρού, η затвор, „вашкара“

ψεκάζω, ψέκασα, -άστηκα, -ασμένος (по)прскати (спрејом *νήρ.*)

ψεκασμός, ο → **ψέκασμα**, то прскање (*νήρ.* спрејом)

ψεκαστήρας, ο прскалица (за воћке, виноград и сл.)

ψεκτός, -ή, -ό прекоран, укоран

ψеллиζω, ψέλλισα тепати, муцати, срицати; мрмљати, мумлати

ψеллиσμός, ο → **ψέλλισμα**, то тепање, муцање, срицање, мрмљање

ψέλνω → **ψάλλω**

ψέμα, то лаж, неистина

ψεματάκι, то мала, ситна, безазлена лаж

ψεματούρης, -α, -ιχο лажљивко, лажов, лажовчина

ψένω → **ψήνω**

ψες → **εψές** → **ψε** → **χθες** јуче, синоћ

ψесινός, -ή, -ό → **χθесинός**, -ή, -ό јучерашњи, јучерањи, синоћни

ψευδαισθησία, η → **ψευδαίσθηση**, η обмана, опсена, маштарија, халуцинација, илузија, тлапња, фантазија

ψευδαισθητικός, -ή, -ό нестваран, лажан, халуцинантан, илузоран

ψευδάργυρος, ο → **τσιγκος**, ο (*хем.*) цинк (Zn)

ψευδαργυρούχος, -ος, → -α, -ο који у себи садржи цинк, цинконосни

ψευδαργύρωση, η поцинкавање, цинковање, облагање цинком

ψευδελευθερία, η привидна, лажна слобода

ψευδεπίγραφος, -η, -ο 1. плагијат, туђе остварење (књижевно, музичко, песничко *μυθ.*) које неко други приказује као своје; 2. лажно представљање; *το κράτος ~ της „Μακεδονίας“* (*δηλ. των Σκοπίων*)

ψευδευλογία, η врста богиња

ψευδής, -ής, -ές, *ϊен.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή лажан, неистинит, вештачки, неприродан

ψευδίζω, ψεύδισα тепати, муцати, мрмљати

ψευδισμός, ο → **ψεύδισμα**, то тепање, муцање, замуцкивање

ψευδ(ο)-префикс којим се даје значење за лажно, неприродно, вештачко, неистинито и сл.

ψευδοκласициσμός, ο псеудокласицизам

ψευδολόγημα, то лажно говорење, измишљотина, лагање

ψευδολογία, η лагање

ψευδολόγος, -ος → -α, -ο лажљивко, лажљивац

ψευδολογώ, (ε), -λόγησα лагати, говорити или писати лажи

ψεύδομαι (само у *ἕрез.* и *имѳ.*) лагати, хвалисати се, исмевати се

ψευδομάρτυρας, ο лажни сведок

ψευδομαρτυρώ, (ε), -μαρτύρησα лажно сведочити, варати, подваљивати, фалсификовати

ψευδορκία, η лажна заклетва, кривоклетство

ψεύδορκος, -η, -ο кривоклетнички

ψευδορκώ, (ε), -όρκησα лажно се заклети

ψευδός, -ή, -ό муцав, врскав

ψευδώνυμο, то измишљено име, псеудоним

ψευταράς, ο → **ψεύταρος**, ο велики лажљивац, лажовчина

ψεύτης, ο, ж. **ψεύτρα**, η → **ψεύτρια**, η лажљивац, лажов, преварант: *Ο ψεύτης και ο κλέφτης τον πρώτο χρόνο χαίρονται.* „Лажов и лопов прву се годину радују.“ (брзо их ухвате) – *Ο κλέφτης είδε τον*

ψεύτη κι έφυγε. Лопов угледа лажова и побеже.“ (гори је лажов од лопова) – Δεν θέλω να βγώ ψεύτης. Нећу да испаднем лажов.

ψευτιά, η лаж, лагање, превара, варање
ψευτίζω, ψεύτιστα, -ισμένος подваљивати, варати, обмањивати

ψεύτικος, -η, -ο лажан, лош, неквалитетан, фалсификован, симулиран, привидан, фиктиван

ψεύτισμα, το кварење, фалсификовање, подвала, обмана

ψευτο- → **ψευδ(ο)-**

ψευτογιατρός, ο лажни лекар, надрилекар

ψευτοδουλειά, η слаб рад, рђава израда

ψευτοευλάβεια, η лажна побожност, лажна оданост, лажно сажаљење, лажно поштовање

ψευτοφιλόσοφος, ο лажни мудрац, шарлатан

ψευτοφυλλάδα, η штампа (новине, часописи и књиге пуне неистинитих података, безвредних написа), „жута штампа“

ψευτοхристиανός, ο лажни хришћанин

ψήγμα, το → **απόξεσμα, το** → **ρίνισμα, το** струготина, пиљевина, ошиљак; чешће у мн.

ψήγματα, τα танки листићи метала, опиљци: ~ χρυσού златни прах, златна прашина

ψήκτρα, η четка, чешагија

ψηλά (*ὑψιλ.*) (горе) високо

ψηλαρμενίζω, -μένισα узлетати, бити у облацима; узносити се

ψηλάφηση, η → **ψηλάφισμα, το** → **ψηλάφισμός, ο** пипање, тапкање, тражење „на слепо“

ψηлаφητός, -ή, -ό додирљив, стваран, постојећи, очигледан, евидентан

ψηλαφίζω, -λάφισα, -ίστηκα, -ισμένος додиривати прстима, пипати, пипкати, тражити пипкајући (*νήρ.* у мраку)

ψηλαφιστά (*ὑψιλ.*) пипајући, пипкајући

ψηλαφώ, (α, ε), -λάφησα, -ήθηκα, -ημένος пипати, пипкати, тапкати

ψηλέας, ο дугајлија, „дугоња“

ψηλοκαμήλα, η висока и незграпна (не-складна) жена

ψηλόκορμος, -η, -ο → **υψηλόκορμος, -η, -ο**

ψηλολέλεκας, ο висок и мршав човек, „дугоња“, који је „као притка“, слаб

ψηλόλιγνος, -η, -ο висок и мршав човек, дугоња

ψηλομούτης, -α, -ικο поносан, уображен(ко)

ψηλός, -ή, -ό висок, узвишен

ψήλος, το / ο висина, узвишење, узвишица

ψηλοτάβανος, -η, -ο који има висок плафон (строп)

ψήλωμα, το → **ψηλωσιά, η** → **λοκρίσιος, ο** 1. растење, уздизање; 2. успињање; узвишење, узвишица, брежуљак, брежуљчић

ψηλώνω, ψήλωσα порасти, повисити, узвисити

ψήνω → **ψένω, έψησα, ψήθηκα, ψημένος** пећи, пржити, кувати: *Ψήθηκε το γλυκό.* Колач је печен. – *Θα σου ψήσω ένα καφεδάκι.* Скуваћу ти једну кафицу. – *Ψήνεται από τον πυρετό.* Гори од грознице. – *Τον έψησε ο ήλιος.* Испекло га, испржило га сунце. – *Ψήθηκε στον ήλιο.* Изгорео је од сунца. **-ομαι** 1. опећи се, опржити се; 2. сазрети (за воће)

ψησιά, η количина припремљених дневних намирница

ψησιμιο, το печење, пржење, кување

ψησταριά, η печењара, ражањ

ψηστικά, τα трошкови, накнада за печење

ψητό, το печење, печенка

ψητός, -ή, -ό печен, пржен

ψηράω → **ψηφώ**

ψηρί, το знак за бројку, цифра

ψηφίδα, η → **ψήφος, η** 1. каменчић; 2. цифра

ψηφίδωμα, το → **ψηφιδωτό, το** мозаик

ψηφίζω, ψήφισα, -ίστηκα, -ισμένος дати глас за некога или за нешто, гласати

ψήφιση, η гласање, бирање

ψήφισμα, το гласање, одлука гласача

ψηφοδέλτιο, το гласачки листић

ψηφοδόχος, η гласачка кутија

ψηφοθέτημα, το мозаик

ψηφοθέτης, ο мозаичар

ψηφοθετώ, (ε), -θέτησα, -ήθηκα, -ημένος израђивати мозаик, слагати мозаик

ψηφοθήρας, ο сакупљач гласова, агитатор

ψηφοθηρία, η сакупљање гласова, агитовање

ψηφολέκτης, ο бројач гласова, члан изборне комисије

ψήφος, η → λιθάρι, το → χαλίι, το → βότσαλο, το 1. каменчић за дечју игру – рачунаљку са каменчићима, зрно песка; 2. гласачка куглица или листић; 3. чисти рачуни

ψηφοφορία, η гласање

ψηφοφόρος, ο/η гласач

ψηφοφώ, (ε), -φόρησα гласати

ψηφώ, (α), ψήφησα придавати значај, рачунати на неког или нешто, поштовати, ценити

ψίδι, το горњи део ципела

ψιθυρίζω, ψιθύρισα, -ίστηκα, -ισμένος шаптити, шапутати

ψιθύρισμα, το → ψιθυρισμός, ο шаптање, шапутање, ћућорење

ψιθυριστός, -ή, -ό, (ῥιλ.) -ά тих, шапутав

ψίθυρος, ο шапат

ψίχι, το невестинска пратња

ψιλά, τα „сића“, ситан новац

ψιλικά, τα трговина ситном, јефтином робом

ψιλικαντζής, ο, ж. -τζού, η трговац ситном робом, ситничар; (φιλ.) онај који жели да стекне неку ситну корист на штету другога

ψιλικαντζίδικο, το ситничарија, мала радња са ситном, јефтином робом, галантерија

ψιλικό, το ситан новац (ситнина, ситниш)

ψιλοβρέχει пада ситна кишица, сипи

ψιλογνέθω, ψιλόγνεσα, -εσμένος 1. прести фину, ситну пређу; 2. детаљно и исцрпно истраживати, претраживати

ψιλοδουλειά, η → ψιλοκάμωμα, το фин, ситан, прецизан рад

ψιλοδουλειές, οι 1. ситничарења; 2. чарке, свађе због ситница; 3. ситни послови

ψιλοδουλεμένος, -η, -ο → ψιλοδούλευτος, -η, -ο фино и прецизно израђен

ψιλοδουλεύω, -δούλεψα, -εύτηκα, -εμένος радити фино, прецизно

ψιλοκάμωμα, το → ψιλοδουλειά, η

ψιλοκαμωμένος, -η, -ο → ψιλοканωμένος, -η, -ο → ψιλοκάμωτος, -η, -ο направљен на врло фин и прецизан начин

ψιλοκόβω, ψιλόκοψα, -κόπηκα, -κομμένος исећи на ситне комадиће, исецкати, здробити

ψιλοκοπανίζω издробити, истуцати у прах

ψιλοκοσινίζω, -σιίνισα, -ίστηκα, -ισμένος ситно просејати

ψιολόγημα, το → ψιολογία, η → ψιολογία, η детаљно испитивање, тражење ситница, цепидлачење

ψιολογώ, (α, ε), -λόγησα детаљно испитивати, детаљисати, претраживати до ситница

ψιλωότημα, το детаљно испитивање

ψιλός, -ή, -ό ситан, танак, витак; за глас: висок, продоран

ψιλοτραγούδημα, το тихо певање, певушење, певуцкање

ψιλοτραγουδώ, (ά) певушити, певуцкати

ψιλοτρίβω, ψιλότριψα, -ίφτηκα, -ιμμένος истуцати, иситнити

ψιλούτσιος, -η, -ο доста танак, танан

ψιλόφλουδος, -η, -ο који има танку кору или љуску

ψιλωθρο, το депилатор

ψίλωση, η депилација

ψιμάρι, το → ψιμάрни, το → όψιμο αρνί, το касно ојагњено јагње

ψιμύθιο, το белило, руменило; козметика

ψιμυθιωμένος, -η, -ο дотеран, козметички улепшан

ψιμυθίωση, η улепшавање лица, козметика

ψιτ (узв.) Хеј! Еј! Пст!

ψιττακίαση, η → ψιττάκωση, η папагајска болест (која се од папагаја може пренети на човека)

ψιττακίζω, ψιττάκισα → παπαγαλίζω понављати туђе речи, говорити као папагај

ψιττακισμός, ο 1. папагајство, понављање туђих речи; 2. механичко учење, бубање

ψίχα, η 1. унутрашњи, меки део хлеба, средина; 2. срж, унутрашњи део плода, срчика; 3. мала количина, комадић(ак), парче(нце): Μου 'δωσε μια ψίχα τυρί. Дао ми је парче сира.

ψιχάλα, η ситна киша, кишица, слаба киша

ψιχαλίζει, ψιχάλισε пада ситна киша, ромиња, сипи, шкροпи

ψιχάλισμα, το сипење, ромињање, прскање

ψιχαλιστός, -ή, -ό, ῥιλ. -ά попрскан

ψίχαλο, το → ψίχουλο, το → ψιχίο, το комадић хлеба, парче; комадић неке целине

ψιψίνα, η мачка
 ψιψίρης, -α, -ιο детаљан, подробан, педантан, минуциозан
 ψιψιρίζω, -ψίρισα бити детаљан, подробан, прецизан
 ψιψίρισμα, то прецизност, тачност, подробност, минуциозност, педантност
 ψουνίζω → ψωνίζω
 ψούνισμα, то → ψώνισμα, то
 ψουνιστής, ο → ψωνιστής, ο
 ψοφάω → ψοφώ
 ψοφίμι, то → θрасіми, то стрвина, цркотина (за животиње); леш: *Τα αρπαχτικά πουλιά έπεσαν πάνω στο ψοφίμι.* Грабљивице падоше на стрвину.
 ψόφιος, -ια, -ιο цркнут (за животињу); исцрпен, преморен, „балдисао“: *Ηρθε ψόφιος από την κούραση.* Дошао је мртав, балдисао од умора. – *Αυτός είναι ψόφιος άνθρωπος.* Он је плашљив (страшљив, неодлучан) човек.
 ψοφοζώ бити јако уморан, „мртав уморан“, мрцварити се
 ψοφολογώ, (α), -λόγησα 1. борити се са смрћу, цркавати, бити у ропцу, издисати; 2. спавати, ленствовати, излежавати се:
 ψόφος, ο цркавање, липсавање, помор: *Έχει πέσει μεγάλος ψόφος στα πρόβατά του.* Пао је велики помор на његове овце. – (φρ.) *Κακό ψόφο να 'χεις.* Дабогда липсао, умро тешком (мучном) смрћу.
 ψοφώ, (α), ψόφησα угинути, цркавати, липсавати, цркнути, липсати, умрети, црћи као животиња: *Ψόφησε ο παλιοτοκογλύφος.* Цркнуо је стари лихвар (зеленаш). – *Ψοφάει από το κρύο.* Цркава од студени. – *Αυτός ψοφάει για χορό.* Цркава за игром (плесом, колом).
 ψυγείο, то 1. хладњак, кулер (за мотор); 2. фрижидер (за намирнице)
 ψυκτικός, -ή, -ό расхладни
 ψυλλιάζω, ψύλλιασα, -άστηκα, -μένος 1. добити буве, пренети буве на некога; 2. -ομαι посумњати
 ψυλλίζω, ψύλλισα, -ίστηκα требити буве
 ψύλλισμα, то чишћење од бува, уништавање бува, требљење од бува
 ψυλλοδάγκωμα, то ујед буве
 ψύλλος, ο бува: *για ψύλλου πήδημα* „за бувљи скок“, мало, безначајно; – *Γυρεύεις ψύλλους στ' άχυρα.* „Тражиш буву (иглу)

у пласту сена.“ – *Του μπήκανε ψύλλοι στ' αυτιά.* „Ушле му буве (бубе) у уши.“ (посумњао је, почео је да сумња);
 ψύξη, η пад температуре, хлађење, охлађивање, расхлађивање
 ψυχαγωγία, η рекреација, разонода, забава, опуштање, одмарање
 ψυχαγωγικός, -ή, -ό забаван, пријатан
 ψυχαγωγώ, (ε), -αγωγήσα, -ήθηκα, -ημένος рекреирати, одмарати се, забављати се, опуштати се
 ψυχανάλυση, η психоанализа
 ψυχαναλυτής, ο психоаналитичар
 ψυχαναλυτικός, -ή, -ό психоаналитички
 ψυχαναλύω, -анέλυσα психоанализирати
 ψυχανεμίζομαι, -ίστηκα сумњати у нешто, „нањушити“, подозревати
 ψυχανθή, τα биљке са лептирастим цветовима, лептирњаче
 ψυχάρι, то 1. лептирић, лептирак; 2. маза, размаженко
 ψυχασθένεια, η психастенија, растројство
 ψυχασθενής, -ής, -ές, ιεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή психастеничан, растројен
 ψυχή, η психа, душа; човек; лептир: *η αθανασία της ψυχής* бесмртност душе; *με σώμα και ~* телом и душом (срцем и душом); – *Τα μάτια είναι ο καθρέφτης της ψυχής.* Очи су огледало душе. – *Δεν έχει μέσα του ψυχή.* Нема у њему срца (храбрости). – *Δεν βαστά η ψυχή μου να..* Немам храбрости да... – *Στην ψυχή μου! (ορκίζομαι)* Душе ми! (кунем се) – *Δεν βρήκα ψυχή ζώσα.* Не нађох ни живе душе. – *Το χωριό μας έχει πενταχιόσιες ψυχές.* Наше село има пет стотина душа. – *Είδα μια ωραία ψυχή στον κήπο μου.* Видео сам једног лепог лептира у мом врту (башти). – *Μου έβγαλε την ψυχή* „Извадио ми душу.“ (измучио ме, изморио)
 ψυχιατρείο, то болница за душевне болеснике, неуролошка клиника, психијатријска клиника
 ψυχιατρική, η психијатрија
 ψυχιατρικός, -ή, -ό психијатријски
 ψυχίατρος, ο психијатар
 ψυχικάρης, -άρα, -άριο добротворан, милосрдан, душеван
 ψυχικό, то добротворност, добротворност, душевност
 ψυχικός, -ή, -ό психички

ψυχισμός, ο 1. збир психичких особина човека; 2. филозофски систем који прихвата да душа представља суштину света
ψυχοβγάλτης, ο мучитељ (душе), гњаватор, садист
ψυχοβιολογία, η психобиологија
ψυχοβιολογικός, -ή, -ό психобиолошки
ψυχοβιολόγος, ο/η психобиолог
ψυχοβλαβής, -ής, -ές → **ψυχοπαθής, -ής, -ές**
ψυχογιός, ο усвојеник, адоптирано мушко дете
ψυχογλωσσολογία, η психоллингвистика, наука која проучава утицај психичких особина на учење језика
ψυχογράφος, ο 1. психолог који се бави психографијом; 2. медијум који тобоже пише оно што му поручују духови умрлих, спиритуалност
ψυχοδιαγνωστική, η психодијагностика, проучавање психичких склоности детета ради његовог усмеравања за будуће занимање
ψυχοδυναμισμός, ο психодинамизам (телепатија и сл.)
ψυχοθεραπεία, η психотерапија
ψυχοθεραπευτής, ο психотерапеут
ψυχοκοινωνιολογία, η социјална психологија
ψυχοκόρη, η покћерка, адоптирано женско дете
ψυχοκρατία, η психократија, веровање да сва жива бића имају душу и да је душа, дух, основ сваког настајања
ψυχοκτονία, η мучење, мрцварење, нестанак, убијање психе (душе)
ψυχολατρία, η психолатрија, психократија
ψυχολείτουργο, το молитва, богослужење за душу умрлог, за покој душе
ψυχολογία, η психологија
ψυχολογικός, -ή, -ό психолошки
ψυχολόγος, ο/η психолог
ψυχομάνα, η помајка
ψυχομάχημα, το → **ψυχομαχητό, το** агонија, борба са душом, самртни ропец
ψυχομαχώ, (ε), -μάχησα борити се са душом, бити у агонији, у ропцу, умирати
ψυχομέτρι, το → **πλήθος ανθρώπων, το** мноштво људи
ψυχοπάθεια, η психопатија
ψυχοπαθής, -ής, -ές, ἱεν. -οὺς, ακ. -ή, μн. -είς, -ή психопата, душеболан

ψυχοπαθολογία, η психопатологија
ψυχοπαθολογικός, -ή, -ό психопатолошки
ψυχοπαίδα, η усвојено (адоптирано) женско дете, усвојеница
ψυχοπαιδαγωγική, η психопедагогија
ψυχοπαίδι, το усвојено мушко или женско дете, посвојче
ψυχοπατέρας, ο поочим
ψυχοπλάνος, -α, -ο који ремети, збуњује, смућује, омађијава психу; збуњујући
ψυχοπομπός, ο (μυθολ.) онај који спроводи душе умрлих у Доњи свет, Харон
ψυχοπόνια, η осетљивост, самилосност, болећивост
ψυχοπονιάρης, -α → **-ισσα, -ικο** осећајан и болећив човек
ψυχοπονώ, (α), -πόνεσα бити осећајан, болећив
ψυχορράγημα, το → **χαροπάλεμα, το** агонија, предсмртни ропец
ψυχορραγώ, (ε), ψυχορράγησα бити у агонији, роптати
ψύχος, το студен, хладноћа: *κάνει ...* време је хладно (студено, мрзло)
ψυχοσάββατο, το задушнице, суботе посвећене сећању на мртве: 1. пре почетка Великог поста, 2. пред Духове, 3. пред Покров Богородице, 4. пред Митровдан (код Грка само прва и друга наведена субота)
ψυχοσώστης, ο, ж. -ώστρα, η спасилац, спаситељ душе
ψυχοσωτήριος, -ια, -ιο спасоносан за душу
ψυχοταράζω узнемирити, психички мучити
ψυχοτρώ(γ)ω, ψυχόφαγα ставити на душевне муке, нарушити душевно и телесно здравље
ψυχούλα, η → **ψυχίτσα, η** душица, нежно биће, лептирак
ψυχοφθόρος, -ος → **-α, -ο** који ремети, разара и растројава душу
ψυχοφυσικός, -ή, -ό психофизички
ψυχοφυσιολογία, η психофизиологија
ψυχοφυσιολόγος, ο/η психофизиолог
ψυχοχάρτι, το читуља, списак умрлих, листић са именима умрлих чланова породице који се даје свештенику да би их поменуо у молитви
ψύχρα, η → **ψύχος, το** хладноћа, студен, зима: *Κάνει πολλή ψύχρα έξω.* Напољу је врло хладно.

ψυχραιμία, η хладнокрвност, прибраност, владање собом
ψύχραιμος, -η, -ο, *ἕριλ.* -α прибран, хладнокрван
ψυχραίνω, ψύχρανα, -άθηκα, -αμένος охладити, захладити, снизити температуру
ψύχρανα, *αορ. ἱλ.* ψυχραίνω
ψύχρανση, η хлађење, захлађење; смањити нечије претерано одушевљење, „хладан туш“
ψυχρόαιμος, -η, -ο прибран, сталожен, хладнокрван
ψυχροθεραπεία, η → **κρυοθεραπεία**, η метод лечења хладном водом или ледом
ψυχρολουσία, η 1. хладна купка; 2. разбијање наде, обесхрабривање, „хладан туш“
ψυχρομετρία, η мерење степена влажности ваздуха
ψυχρός, -ή, -ό студен, хладан, мрзао: *κακός, ψυχρός* и *ανάποδος* зао, хладан и наopak. *Τα χέρια του είναι ψυχρά.* Руке су му хладне. – *Του έγινε πολύ ψυχρή υποδοχή.* Приредио му је врло хладан дочек. – *Τον δέχτηκα ψυχρά.* Примиио га је хладно.
ψυχρότητα, η 1. хладноћа, студен, леденост; 2. равнодушност, неосећајност, апатија
ψυχρούλα, η мала хладноћа, прохладност
ψύχω, έψυξα, ψύχτηκα, ψυγμένος хладити, расхладити, расхлађивати, заледити
ψυχωμένος, -η, -ο мужеван, смео, храбар
ψυχώνω, ψύχωσα, -ώθηκα, -ωμένος охрабрити, ободрити, одушевити
ψύχωση, η 1. психоза; 2. охрабрење, одушевљење, бодрење
ψυχωτής, ο који охрабрује, ободрала, одушевљава
ψυχωφελής, -ής, -ές, *ἱεν.* -ούς, *ак.* -ή, *мн.* -είς, -ή који снажи ●сећања, крепи и спасава душу
ψωλή, η → **πέος**, то мушки полни орган (укрућен)
ψωμάδικο, то → **αρτοποιείο**, то пекара, пекарница, продавница хлеба
ψωμάκι, то мали хлеб, хлеччић: *Θα πει το ψωμί ψωμάκι.* Хлеб ће се звати хлеччић. (Биће хлеба све мање.)
ψωμιάς, ο, *мн.* -άδες → **αρτοποιός**, ο → **φουρνάρης**, ο пекар
ψωμί, то, хлеб; (*φιι.*) храна: *Εφαγε ψωμί и έφυγε.* Појео је јело и отишао. – *Βυάζει το*

ψωμί του. Зарађује свој хлеб. – *Λίγα είναι τα ψωμιά του.* Њему остаје још мало хлеба да поједе. (умреће брзо)

ψωμιζω, ψώμισα дати неком хлеба, хранити некога

ψωμοζήτηс, ο → **επαίτης**, ο → **ζητιάνος**, ο просјак

ψωμοζητά, (α) → **ζητιανεύω** просјачити, просити

ψωμοζά, (ε) тешко живети, зарадити „једва за хлеб“

ψωμιόλυσσα, η велика глад, гладовање

ψωμιотρώ(γ)ω, ψωμιόφαγα живети на рачун другога, јести туђи хлеб, купити у бесцење користећи тешке околности у којима се налази продавац

ψωμοτύρι, то хлеб и сир, оскудна исхрана

ψωμοφάγος, ο, *ж.* -ού, η → **-ισσα**, η који једе много хлеба

ψωμώνω, ψώμισα, -ώθηκα, -ωμένος → **μεστώνω** → **ωριμάζω** сазревати, зрети

ψώνι, то → **ψώνιο**, то

ψωνίζω, ψώνισα, -ίστηκα, -ισμένος куповати, снабдевати се куповином: *Αυτή ψωνίζει από το κατάστημά μου.* Она купује у мојој радњи. – *Πού την ψώνισες.* „Где си је нашао?“ „Где је нађе?“ – *Την ψώνισε.* Полудела је (скренула је).

ψώνιο, то 1. оно што је купљено, куповина; 2. онај којег је лако обманути, преварити; 3. уображен(ко); 4. хоби

ψώνισμα, то куповање, куповина

ψωνιστής, ο онај који често купује, купац

ψώρα, η свраб, шуга, (*мед.*) scabies

ψωραλέος, -α, -ο 1. шугав, сврабљив; 2. јако несрећан и сиромашан

ψωράλογο, то немоћан, оропуо коњ, „шугаво кљусе“

ψωριάζω, ψωρίασα, -μένος 1. ошугавити, пренети шугу; 2. јако осиромашити

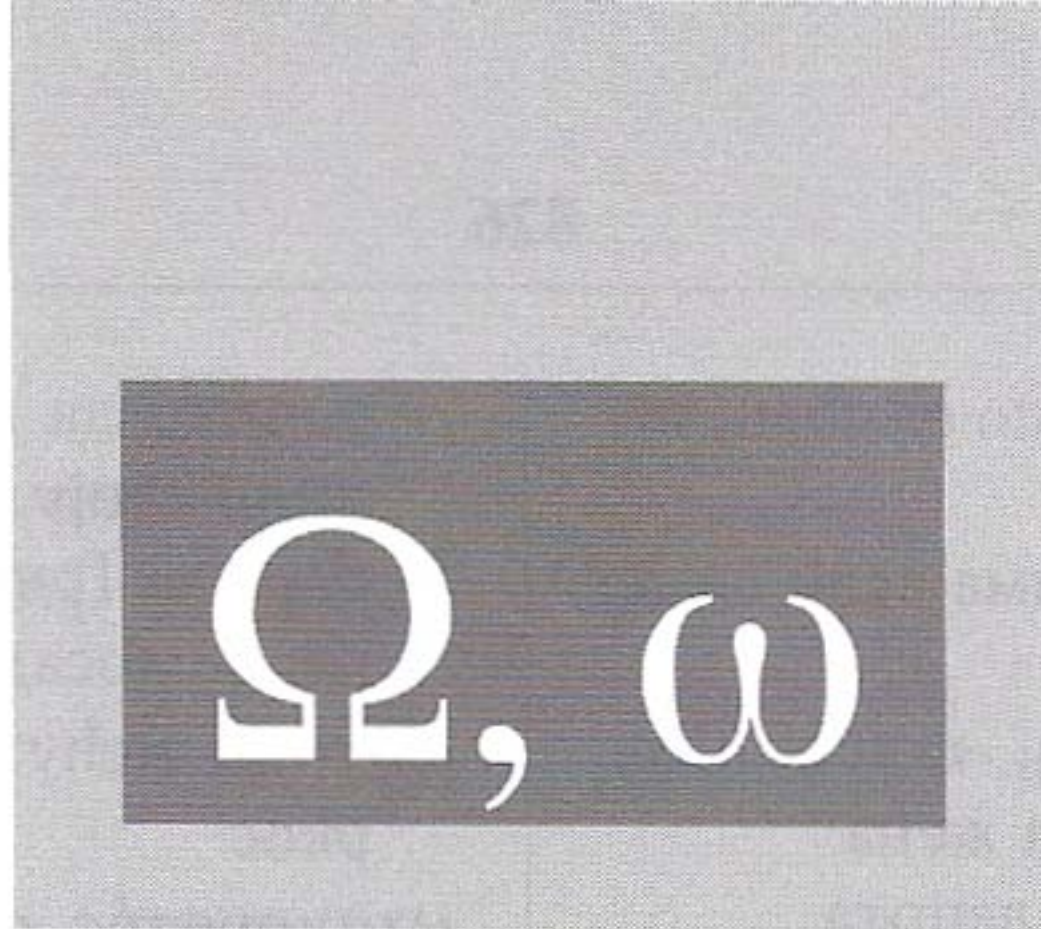
ψωριάρης, -άρα → **-άρισσα**, **-άριχο** 1. шугавац, сврабљивац, шугавко, сврабљивко; 2. јадан, бедан, сиромашан човек

ψωρίασμα, то → **-ψωρίαση**, η шугавост, сврабљивост; псоријаза

ψωροκακόμοιρος, -η, -ο врло несрећан

ψωροκώσταйна, η увредљиви израз за Грчку (државу), бедна земља

ψωροπερηφάνια, η понос у сиромаштву

Ω, ω двадесет четврто слово алфабета: као бројчани знак: $\omega' = 800$, $\omega = 800\ 000$
ω ο! (узв.) **Ω, Θεέ μου!** О, Боже мој! – **Ω φρικτή νύχτα!** О грозне ли ноћи!
ωάριο, το 1. мало јаје, јајашце; **2.** женска расплодна хелија
ωδείο, το одеон, класично музичко позориште, музичка школа, конзерваторијум
ωδή, η ода, песма похвалница, славопојка
ωδική, η уметност певања
ωδικός, -ή, -ό певајући, који пева: **-ό πουλί** птица певачица
ωδίνες, οι порођајни болови, трудови
ωδίνω (ἰοσλ.) *ώδινεν όρος και έτεκε μιν* – „тресла се гора родио се миш“
ώθηση, η гурање, превртање; (φιν.) подстицање, подстрекавање, бодрење, дражење
ωθητικός, -ή, -ό подстицајан, подстрекивачки, раздражујући
ωθά, (ε), -θησα, -ήθηκα, -ημένος гурати, превртати, тумбати, подстицати, подстрекавати, дражити
ωκεάνιος, -ια, -ιο океански
ωκεανογραφία, η океанографија
ωκεανογραφικός, -ή, -ό океанографски
ωκεανογράφος, ο океанограф
ωκεανοπλοΐα, η океано-морепловство; навигација
ωκεανοπλοϊικός, -ή, -ό океано-морепловачки; навигацијски, навигациони
ωκεανός, ο океан: *Ειρηνικός* ~ Тихи океан, Пацифик
ωλένη, η лакатна кост
ωμoplάτη, η леђна кост, лопатица, плећка
ωμιός, -ή, -ό сиров, пресан; груб, округан, свиреп: *Εφαγε τα λάχανα ωμά.* Јео је пресно поврће. – *Οι ναζιστές ήταν ωμοί τύραννοι.* Нацисти су били свирепи тирани (мучитељи).

ώμος, ο раме: *Βαστούν οι ώμοι του.* „Трпе му рамена.“ (подноси, издржава); *επ' ώμου αρι!* „На раме!“ (војничка команда) – *Χτυπήθηκε στο δεξιό τον ώμο.* Ударио се у десно раме.

ωμότητα, η сировост, грубост, свирепост, округлост: *Οι Γερμανοί δε δίστασαν να προχωρήσουν σε πολλές ωμότητες κατά του άμαχου πληθυσμού σ' όσες χώρες είχαν καταλάβει.* Немци се нису устезали да према неборачком становништву, у земљама које су заузеле, изврше многе свирепости.

ωμοφάγα, τα месождери, месоједи

ωμοφάγος, -ος → **-α, -ο** који једе сирову храну

ωμοφόριο, το омофор, широка ешарпа коју епископ за време богослужења носи преко рамена

ωοειδής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή јајаст, јајолик

ωοθήκη, η 1. јајник; **2.** плодница (код биљака); **3.** котарица за јаја

ωορρηξία, η избацивање неоплођеног јајета (овулуса) за време менструације

ωοσκόπια, η испитивање свежине јајета

ωοτομία, η ношење јаја, мрешћење (риба)

ωοτόκος, -ος → **-η, -ο** који носе јаја, онај који ношењем јаја репродукује своју врсту

ώρα, η сат, час, време, доба: *Κάλυψαν την απόσταση σε πέντε ώρες.* Савладаше растојање за пет сати. – *Μας ήρθε ντυμένη καλοκαιρινά σε ώρα χειμώνα.* Дошла нам је у летњој одећи у зимско доба. – *Είμαι στην ώρα μου.* На време сам стигао.

ωραιοπαθής, -ής, -ές, ἰεν. -ούς, ак. -ή, мн. -είς, -ή → **ωραιόπαθος, -η, -ο** обожавалац свега што је лепо

ωραιόπλαστος, -η, -ο створен леп, леп од природе, „по природи“

ωραιόπλουμος, -η, -ο врло лепо окићен, ук-
рашен
ωрайопρόσωπος, -η, -ο који има лепо лице,
леполик
ωραίος, -α, -ο → όμορφος, -η, -ο леп: *Είναι
ωραία γυναίκα.* Она је лепа жена.
ωραιότητα, η → ωρισύνη, η лепота
ωράριο, το радно време
ωριαίος, -α, -ο једночасовни, који траје је-
дан сат или се понавља (појављује) сва-
ког сата
ωριμάζω, ωρίμασα, -ασμένος зрети, сазре-
вати
ωρίμαση, η → ωρίμανση, η → ωρίασμα, το
зрење, сазревање, стасање
ώριμος, -η, -ο зрео, сазрео, стасао: -η σκέψη
зрела (мудра, паметна) мисао; - *Та σύκα
είναι ώριμα.* Смокве су сазреле. - *Είναι
πια ώριμος άνδρας* → *ενήλικος.* Он је већ
зрео човек.
ωριμότητα, η зрелост, сазрелост, стаса-
лост
ωριόπαθος, -η, -ο → ωрайοπαθής, -ής, -ές
ώριος, -ια, -ιο → ωριός, -ά, -ό → ωραίος, -α,
-ο
ωροδείκτης, ο мала казаљка на сату која
показује сате (часове)
ωρολογιακός, -ή, -ό сатни: *Η βόμβα αυτή
είχε ωρολογιακό.* Ова је бомба имала сат-
ни механизам.
ωρολογοποιός, ο часовничар
ωρομίσθιο, το сатнина, сатница
ωροσκόπιο, το хороскоп
ωροσκόπος, ο астролог
ωρύομαι урлати, рикати, лајати, кричати:
за човека: крикнути, јечати, јадиковати
ως (*ὑред.*) до (до данас, до краја...)
ως (*ὑрил.*) као, тако, тако док, у тренутку
кад
ωσάν (*ὑрил.*) као, као да, попут
ωσαννά (*узв., хебр.*) Слава! (неком)
ωσαύτως такође, на исти начин, осим тога
ωσότου (*ὑред.*) док, докле
ώστε (*св.*) да, тако да: дакле; док: *Ωστε δε
θα με συνοδέψεις;* Дакле, нећеш ме пра-
тити? - *Είναι τόσο απασχολημένος με τις
δουλειές του, ώστε δεν του μένει καιρός να
δει τα παιδιά του.* Презаузет је послом,

толико да му не остаје времена ни да
види своју децу. - *Θα τον βρίζω ώστε να
βαρεθώ.* Грдићу га док се не уморим (док
ми не досади).
ωστόσο међутим, ипак, поред свега, уп-
ркос
ωτακουστής, ο, ж. -ούστρια, η прислушки-
вач, шпијун, жбир, ухода
ωτακουστώ, (ε) прислушкивати, уходити
ωταλγία, η бол у ушима
ωτίτιδα, η запаљење уха, отитис
ωτό, το → ωτομοπίλ, το → αυτοκίνητο, το
аутомобил
ωτομοτρίς, το → отомотрис, το
ωτοриноларυγγολογία, η оториноларинго-
логија
ωτοриноларυγγολόγος, ο оториноларинго-
лог
ωτοριτέ, η → αυθεντικότητα, η ауторитет
ωτοσκόπηση, η → ωτοσκοπία, η преглед уха
отоскопом, отоскопија
ωтоστόп, το аутоstop, аутоstopирање
ωφέλεια, η → ωφέλιμα, το корист, зарада,
добитак, ћар
ωфелиμισμός, ο → ωфелиμοκρατία, η утили-
таризам
ωφέλιμος, -η, -ο користан
ωфелиμότητα, η корисност
ωφελώ, (ε), ωφέλησα, -ήθηκα, -ημένος ко-
ристити, бити користан; -оύμαι имати
корист, зарадити
ωχ! Ох! Јао!
ώхра, η 1. светложута боја, окер; 2. мине-
рал, лимонит
ωχраίνω, ώχρονα, -άνθηκα учинити жутим,
пожутети
ωχριώ, (α), ωχρίασα бити жут, постати жут,
пожутети
ωχροκίτρινος, -η, -ο светложут
ωχροπρόσωπος, -η, -ο бледолик, бледог или
жутог лица
ωχρός, -ή, -ό бледожут, окер: *Εγινε ωχρός
από το θυμό του.* Побледео је од срџбе. -
Αυτό είναι για μένα μια ωχρή ανάμνηση. За
мене је то једна бледа успомена.
ωχρότητα, η бледило

АНЕКС – ДОДАЦИ

ΓΕΟΓΡΑΦΣΚΙ ΗΑΖΙΒΙ (ΤΟΠΟΝΙΜΙ)

Α

- Αβάνα, η Χавана
Αβδηρα, τα Абдера (град у Тракији)
Αβησσυνία, η Абисинија (Етиопија);
Αβησσυνός, ο ж. -ή, η Абисинац, Абисинка
Αγγλία, η Енглеска; Αγγλος, ο ж. -ίδα, η →
Εγγλέζος, ο ж. -έζα, η Енглез, Енглескиња
Αγγόλα, η → Αγκόλα, η Ангола; Αγκολέζος,
ο ж. -α, η Анголац, Анголка
Αγία Σοφία, η Аја Софија, Света Софија
Αγιον Ορος, το Света Γора
Αγιος Λουδοβίκος, ο Сент Луис
Αγιος Μαρίνος, ο Сан Марино
Αγκόνα, η Анкона
Αγκυρα, η Анкара
Αγραφα, τα Аграфа, планински венац у
централној Γрчкој
Αγρίνιο, το Αгринион (град)
Αδριανούπολη, η → Εντιρνέ, το Адрианопо-
лис, Једрене
Αδριατική θάλασσα, η Јадранско море,
Јадран
Αζερμπεϊτζάν, το Αзербейџан; Αζέρος, ο ж.
-α, η Αзербейџанац, Αзербейџанка
Αζόρες, οι Αзори, Αзорска острва
Αζοφική θάλασσα, η Αзовско море, Αзов
Αθήνα, η Αтина; Αθηναίος, ο ж. -αία, η
Атињанин, Атињанка
Αθως, ο → Αθώνας, ο Атос, Αтонска (Γора)
Αιγαίος (Πέλαγος), το Егеј, Егејско море
Αίγινα, η Егина
Αίγυπτος, η Египат; Αιγύπτιος, ο ж. -ια, η
Египћанин, Египћанка
Αιθιοπία, η Етиопија; Αιθίοπας, ο ж. -ίδα, η
→ -ίνα, η Етиопљанин, Етиопљанка
Αίμος, ο → Βαλκάνια, та Емос, Балкан (пла-
нина)
- Αιολίδα, η Еолида
Αϊτή, η Хаити, острво у Великим Антили-
ма
Αίтна, η Етна, вулкан на Сицилији
Αιτωλία, η Етолија; Αιτωλός, ο ж. -ή, η
Етољанин, Етољанка
Ακαρνανία, η Αкарнанија
Ακρόπολη (της Αθήνας), η Ακροποль (αтин-
ски)
Ακτή Ελεφαντοστού, η → Ακτή Ελεφαντό-
δοντος, η Обала Слоноваче
Αλαμάνα, η → (ο ποταμιός) Σπερχειός Αλα-
μανос, (река) Сперхиос
Αλάска, η Αљаска
Αλβανία, η Албанија; Αλβανός, ο ж. -ίδα, η
Албанац, Албанка
Αλγερία, η Алжир; Αλγερινός, ο ж. -ή, η
Алжирац, Алжирка
Αλεξάνδρεια, η Александрија; Αλεξανδρινός,
ο ж. -ή, η Александријац, Александриј-
ка
Αλεξανδρούπολη, η Александруполис
Αλιάκμων, ο → Αλιάκμονας, ο Алиякмон,
Бистрица (река)
Αλπεις, οι Алпи
Αλσατία, η Алзас; Αλσατός, ο ж. -ή, η Ал-
зашанин, Алзашанка
Αλφειός, ο Алфиос, најдужа река на Пело-
понезу
Αμαζόνιος, ο Αмазон (река)
Αμβέρσα, η Анверс, Антверпен
Αμβούργο, το Хамбург
Αμερική, η, Америка; Αμερικανός, ο ж.
-ίδα, η Αмериканац, Американка
Амиένη, η Амијен
Αμμόχωστος, η Фамагуста, град на источ-
ној обали Кипра
Αμстерνταμ, το Амстердам
Αμφίπολη, η Амфиποль (град)
Αναξιά, η → Νάξος, η

Ανατολή, η Оријент, Левант, Блиски исток;
 Ανατολίτης, ο ж. -ίτισσα, η Левантинац,
 Левантинка
 Ανδαλουσία, η Андалузија
 Ανδεις, οι Анди
 Ανδόρρα, η Андора
 Ανδρος, η Андрос, најсеверније острво у
 Кикладима; Ανδριώτης, ο ж. -ισσα, η Αν-
 дриоћанин, Андриоћанка
 Αννόβερο, το Хановер
 Ανταρκτική, η Антарктик, Јужни пол
 Αντί(λ)λες, οι Антили, острво
 Αντιόχεια, η Антиохија
 Ανω Βόλτα, η Горња Волта (Буркина
 Фасо)
 Αξιός, ο → Βαρδάρης, ο Вардар
 Απέννινα, τα Апенини
 Απεννίνων Χερσόνησος, η Апенинско по-
 луострво
 Απία (οδός), η (Via Appia), Апијев пут
 Αραβία, η Арабија; Αράπης, ο ж. -ισσα, η →
 -ίνα, η Арабљанин, Арабљанка
 Αραγωνία, η Арагонија
 Αράχοβα, η Арахова, град у Беотији
 Αρβανιτιά, η → Αλβανία, η Арнаутлук;
 Αρβανίτης, ο ж. -ίτισσα, η Арнаутиν,
 Арнаутка
 Αργεντινή, η Αργентина; Αργεντινός, ο ж.
 -ή, η → έζα, η Αргентинац, Αргентинка
 Αργολίδα, η Αργοлида, област на Πελοπο-
 незу
 Αργος, το Αργος, град на Πελοπονезу
 Αργοστόλι, το Αργостоли, град на острву
 Кефалонији
 Αργυρόκαστρο, το Αргирокастро
 Αρδηττός, ο Ардитос, брежуљак у Атини
 Αρκαδία, η Αρκαдија, област на Πελοпоне-
 зу
 Αρктиκός Ωκεανός, ο Арктички океан
 Αρμενία, η Αρменија, Јерменија; Αρμενός,
 ο ж. Αρμένισσα, η Армен, Јермен, Ар-
 менка, Јерменка
 Αρτα, η Αρτα, град и река у Епиру; Αρτινός,
 ο ж. -ή, η Арћанин, Арћанка
 Ασία, η Азија; Ασιάτης, ο ж. -ισσα, η Азијат,
 Азијаткиња
 Ασπρόποταμος, ο → Αχελώος, ο Αспропо-
 тамос
 Ασσυρία, η Ασιрија; Ασσύριος, ο ж. -ια, η
 Асирац, Асирка
 Ατλάντα, η Атланта

Ατλαντικός (Ωκεανός), ο Атлантиск, Атлан-
 ски океан
 Ατлас, ο Атлас, Атласке планине
 Αττική, η Αтика, Атичко полуострво
 Αυστραλία, η Αустралија; Αυστραλός, ο ж.
 -ή, η → Αυστραλέζος, ο, ж. -α, η Αustra-
 лијанац, Αустралијанка
 Αυστρία, η Αустрија; Αυστριακός, ο ж. -ή, η
 Αустријанац, Αустријанка
 Αυστροουγγαρία, η Αустроугарска
 Αφγανιστάν, το Авганистан; Αφγανός, ο ж.
 -ή, η Авганистанац, Авганистанка
 Αφρική, η Αφрика; Αφρικανός, ο ж. -ή, η →
 Αφρικάνος, ο ж. -άνα, η → -ίδα, η Αφри-
 канац, Αφρικанка
 Αχαΐα, η Αχαја, област на Πελοπονезу;
 Αχαιός, ο ж. -ή, η Αχαјац, Αχαјака
 Αχελώος, ο Αхелос
 Αχρίδα, η Охрид
 Αώς, ο Аохос, најдужа река у Епиру

B

Βαβαρία, η Βаварска; Βαβαρός, ο ж. -ή, η
 Баварац, Баварка
 Βαβυλώνα, η Βавилон (град); Βαβυλώνιος,
 ο ж. Βαβυλώνια, η Βавилоњанин, Βави-
 лоњанка
 Βαβυλωνία, η Βавилонија (земља, држава)
 Βαγδάτη, η Багдад
 Βαϊκάλη, η Бајкал, језеро у Сибиру
 Βαlearίδες (νήσοι), οι Βалеари, Βалеарска
 острва
 Βαλένθια, η Βаленсија
 Βαλέττα, η Валета, главни град Малте
 Βαλκάνια, та Балкан; Βαλκάνιος, ο ж.
 Βαλκάνια, η Балканац, Балканка
 Βαλκανική Χερσόνησος, η Балканско по-
 луострво
 Βαλτική (θάλασσα), η Балтик, Балтичко
 море
 Βαλτιμόρη, η Балтимор
 Βαρδάρης, ο → Αξιός, ο Вардар
 Βαρκελόνα, η Барселона
 Βάρνα, η Варна
 Βαρσοβία, η Варшава
 Βασόρα, η, Басра
 Βατερλώ, το Ватерло
 Βατικανό, το Ватикан

Βεγγάλη, η Βενгал
 Βεζούβιος, ο Βезув (вулкан)
 Βέλγιο, το Белгија; Βέλγος, ο ж. Βέλγα →
 Βελγίδα, η Белгијанац, Белгијанка
 Βελεστίνο, το Велестино, градић у Теса-
 лији
 Βελιγράди, το Βеоград; Βελιγραдинός, ο ж.
 -ή, η Βеограђанин, Βеограђанка
 Βενεζουέла, η Βенецуела
 Βενετία, η Βенеција; Βενετός, ο ж. -ή, η Βе-
 нецијанац, Βенецијанка
 Βερμούδες νήσοι, οι Βермудска острва
 Βέρνη, η Βерн
 Βέροια, η Βерија; Βεροιώτης, ο ж. Βεροιώ-
 тисσα, η Βериођанин, Βериођанка
 Βερολίνο, το Βерлин; Βεροлинέζος, ο ж.
 -έζα, η Βерлињанин, Βерлињанка
 Βερόνα, η Βерона
 Βερσαλλίες, οι Βерсај
 Βεστφалија, η Βестфалија
 Βηθλεέμ, η Βитлејем (Βетлехем), место
 Христовог рођења
 Βηρυτός, η Βејрут
 Βιέννη, η Βеч; Βιεννέζος, ο ж. Βιεννέζα, η
 Βечлија, Βечлијка
 Βιετνάμ, το Βијетнам
 Βίλνιους, η Βиљнус (град)
 Βиргинία, η Βирџинија
 Βιρμανία, η Βурма, Μјанмар
 Βιστούλας, ο Βисла
 Βιστρίτσας, ο → Αλιάκμων, το Βистрица,
 Алиакмон
 Βοημία, η Чешка, Βοхемија; Βοημιός, ο ж.
 Βοημή, η Чех, Чехиња, Βοхемијац, Βο-
 хемка
 Βοθνικός κόλπος, ο Βалтички залив
 Βοιωτία, η Βеотија; Βοιωτός, ο ж. Βοιωτή,
 η Βеођанин, Βеођанка
 Βόλγας, ο Βолга
 Βολιβία, η Βоливија; Βολιβιανός, ο ж. -ή, η
 Βоливијац, Βоливијка
 Βόλος, ο Βолос; Βολιώτης, ο ж. -ισσα, η Βο-
 лошанин, Βолошанка
 Βόλτα, η Волта
 Βολωνία, η Βолоња
 Βομβάη, η Βомбај
 Βόν(ν)η, η Βон
 Βόρνεο, το → Μπόρνεο, το Борнео
 Βοσνία, η Βосна; Βόσνιος, ο ж. Βόσνια, η
 Βосанац, Βосанка
 Βόσπορος, ο Βοσфор; Βοσπορίτης, ο ж.
 -ίτισσα, η Βοσфоранин, Βοσфоранка

Βοστόνη, η Βостон
 Βουδαπέστη, η Будимпешта
 Βουκουρέστι, το Βукурешт
 Βουλγαρία, η Бугарска; Βούλγαρος, ο ж.
 -άρα, η Бугарин, Бугарка
 Βουλώνη, η Булоња
 Βουργουνδία, η Бургундија
 Βραζιλία, η Βразил, Βразилија; Βραζιλιανός,
 ο ж. -άνα, η Βразилац, Βразилка
 Βρανδεμβούργο, το Брандеμбург
 Βρέμη, η Βремен
 Βρέστη, η Βрест
 Βρετάνη, η Βретања
 Βρετανία, η (Велика) Британија; Βρετανός,
 ο ж. -ή, η Британац, Британка
 Βринδήσιο, το Бриндизи
 Βρυξέλλες, οι Брисел
 Βυζαντινή Αυτοκρατορία, η Βизантијско
 Царство
 Βυζάντιο, το 1. Βизантион, стари град на
 Βοσфору Βυζαντινός, ο ж. -ή, η Βизан-
 тинац, Βизантинка; 2. Источно Римско
 царство – Βизантија
 Βурτεμβέργη, η Βиртемберг

Г

Γάγγης, ο Ганг, река у Индији
 Γαλατάς, ο Галата
 Γаликија, η Галиција
 Γалилаία, η Галилеја, сев. део Палестине;
 Γалилаίος, ο ж. Γалилаία, η Галилејац,
 Галилејка
 Γαλλία, η Галија, Француска; Γάλλος, ο ж.
 -ίδα, η Француз, Францускиња
 Γенеύη, η Женева
 Γένοβα, η → Γένουα, η Ѓенова; Γενοуάτης, ο
 ж. -ισσα, η → Γενοβέζος, ο ж. -έζα, η Ѓе-
 новљанин, Ѓеновљанка
 Γερμανία, η Германија, Немачка; Γερμανός,
 ο ж. -ίδα, η Немац, Немица
 Γεωργία, η Грузија; Γεωργιανός, ο ж. Γεωρ-
 γιανή, η Грузијац, Грузијка
 Γιάννενα, та → Γιάννινα, та → Ιωάννινα, та
 Јањина; Γιαννιώτης, ο ж. -ισσα, η Јањи-
 нац, Јањинка
 Γιάφφα, η → Ιόππη, η Јафа
 Γιβралтάρ, το Гибралтар
 Γιουγκοσλαβία, η Југославија; Γιουγκοσλά-
 βος, ο ж. -α, η Југословен, Југословенка
 Γκαμπία, η Гамбија

Γκαμπόν, το Γαβон
 Γιάνα, η Γана
 Γλασιώβη, η Глазгов
 Γουαдалкиβίρ, ο Γβαдалкивир
 Γουαделούπη, η Гваделупа
 Γουατεμάλα, η Гватемала
 Γουιάνα, η Γвајана
 Γουινέα, η Γвинеја
 Γρανάδα, η Гранада
 Γρεβενά, та Гревена, град у западној Македонији
 Γροιλανδία, η → Γριλανδία, η Гренланд;
 Γροιλανδός, ο ж. -ή, η Гренланђанин,
 Гренланђанка

Δ

Δακία, η Дакија
 Δαλματία, η Далмација
 Δαμασκός, η Дамаск; Δαμασκιηνός, ο ж. -ή,
 η Дамаскинац, Дамаскинка
 Δανία, η, Данска; Δανός → Δανέζος, ο ж.
 Δανή, η → Δανέζα, η Данац, Данкиња
 Δαχομέη, η → Μπενίν, το Дахомеј
 Δελφοί, οι Делфи
 Δελχί, το Делхи
 Δήλος, η Делос, острово у Кикладима
 Δομινικанή Δημοκρατία, η Доминиканска
 Република
 Δουβλίνο, το Даблин
 Δούναβης, ο Дунав
 Δράμα, η Драма, град у ист. Македонији
 Дρέсδη, η Дрезден
 Δυράχιο, το Драч (лука)
 Δωδεиάνησα, та Додеканези, дванаест ос-
 трва у Егејском мору
 Δωδεκανήσιος, ο ж. -ήσια, η Додекане-
 жанин, Додеканежанка
 Δωδεκάνησος, η Додеканисос, престони
 град на Родосу
 Δωδώνη, η Додони, град у Епиру

Ε

Εβρος, ο (Μαρίτσα, η) Еврос, река Марица
 Εδεσσα, η Едеса (Воден); Εδεσσαίος, ο ж.
 Εδεσσαία, η Едешанин, Едешанка
 Εδιμβούργο, το Единбург
 Ειρηνιός Ωκεανός, ο Тихи Океан
 Ελβας, ο Елба (река)

Ελβετία, η Хелвеција, Швајцарска; Ελβετός,
 ο ж. -ή, η → ίδα, η Швајцарац, Швајцар-
 киња
 Ελευσίνα, η Εлеусина, атички град
 Ελλάδα, η → Ελλάς, η Хелада, Грчка; Ελλη-
 νας, ο, Хелен, Грк; -ίδα, η Гркиња; Ελλη-
 νες, οι Хелени, Грци
 Ελλήσποντος, ο Хелеспонт
 Ενετία, η Венеција; Ενετός, ο ж. -ή, η Вене-
 цијанац, Венецијанка
 Εντιρνέ, το Једрене
 Επίδαυρος, η Епидаурус
 Επτάνησα, та Седмоострвље, Јонска ост-
 рва; Επτανήσιος, ο ж. Εпτανήσια, η ста-
 новник Јонских ostrва
 Ερζεγοβίνη, η Херцеговина
 Ερυθραία, η Еритреја; Ερυθραίος, ο ж.
 Ερυθραία, η Еритрејац, Еритрејка
 Εσθονία, η Естонија; Εσθονός, ο ж. -ή, η
 Εстонац, Естонка
 Εύβοια, η Еубеја
 Εύξεινιος Πόντος, ο Црно море; Πόνπος, ο
 ж. Πόντια, η Пондијац, Пондијка – грчки
 бегунци из области Понда (сев. Турска)
 Ευρώπη, η Европа; Ευρωπαίος, ο ж. -αία, η
 Европљанин, Европљанка
 Ευφράτης, ο Ευφрат
 Εφεσος, η Ефес; Εφέσιος, ο ж. Εφέσια, η
 Ефешанин, Ефешанка

Ζ

Ζάγκρεμπ, το Загреб
 Ζаγορά, η Загора; Ζаγοραίος, ο ж. Ζаγοραία,
 η → Ζаγοριανός, ο ж. Ζаγοριανή, η Заго-
 ранин, Загоранка
 Ζάир, το Заир
 Ζάκυνθος, η Закинт; Ζακунθινός, ο ж. -ή, η
 Закинђанин, Закинђанка
 Ζάμπια, η Замбија
 Ζηλανδία, η Зиландија; Ζηλανδός, ο ж. -ή,
 η Зеланђанин, Зеланђанка
 Ζιμπάμπουе, η Зимбабве
 Ζυρίχη, η Цирих

Η

Ηγουμενίτσα, η → Γουμενίτσα, η Игумени-
 ца, град у Епиру
 Ηλιούπολη, η Илиуполис

Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τα Уједињени Арапски Емирати
 Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, οι (ΗΠΑ) Сједињене Америчке Државе
 Ηνωμένο Βασίλειο, το → Μεγάλη Βρετανία, η Уједињено краљевство
 Ηπειρος, η Επир; Ηπειρώτης, ο ж. -ισσα, η Επироћанин, Επироћанка
 Ηράκλειο, το Ираклион; Ηρακλειώτης, ο ж. -ισσα, η Ираклиоћанин, Ираклиоћанка

Θ

Θάσος, η Тасос; Θασίτης, ο ж. -ισσα, η Ташанин, Ташанка
 Θερμαϊκός (κόλπος), ο Термајски (Солунски) залив
 Θερμοπύλες, οι Термопили
 Θεσσαλία, η Тесалија; Θεσσαλός, ο ж. -ή, η Тесалац, Тесалка
 Θεσσαλονίκη, η Солун; Θεσσαλονικιός, ο ж. Θεσσαλονικιά, η Солунац, Солунка
 Θήβα, η Теба; Θηβαίος, ο ж. Θηβαία, η Тебанац, Тебанка
 Θήρα, η → Σαντορίνη, η Тира, Санτοριни; Θηραίος, ο ж. Θηραία, η Тирејац, Тирејка
 Θιάκι, το → Ιθάκη, η Итака (јонско острво)
 Θιβέτ, το Тибет; Θιβетиανός, ο ж. -ή, η Тибетанац, Тибетанка
 Θράκη, η Тракија; Θρακιώτης, ο ж. -ισσα, η Трачанин, Трачанка

Ι

Ιάβα, η Јава, индонежанско острво
 Ιαμαϊκή, η → Τζαмаϊка, η Јамајка; Τζαμαϊκός, ο ж. -ή, η Јамајчанин, Јамајчанка
 Ιαπωνία, η Јапан; Ιάπωνας, ο ж. -ίδα, η → Γιαпонέζος, ο ж. -έζα, η Јапанац, Јапанка
 Ιβηρία, η Ιβерија; Ιβηρες, οι Ιβεριјци
 Ιβηρική Χερσόνησος, η Ιβеријско полуострво
 Ιένα, η Јена, град у Немачкој
 Ιεριχώ, η Јерихон, прастари град у Палестини
 Ιεροσόλυμα, τα → Ιερουσαλήμ, η Јерусалим; Ιεροσολυμίτης, ο ж. -ισσα, η Јерусалимац, Јерусалимка

Ιθάκη, η → Θιάκι, το Итака; Ιθακήσιος, ο ж. -σια, η Итачанин, Итачанка
 Ικαρία, η Икарија, острво између Миконоса и Самоса; Ικαριώτης, ο ж. -ισσα, η Икариоћанин, Икариоћанка
 Ικάριο (Πέλαγος), το Икарово море
 Ιλιον, το Илион, Троја
 Ιλλινός, το Илиноис
 Ιλλυρία, η Илирија
 Ιμαλαία, τα Хималаји
 Ινδία, η Индија; Ινδός, ο ж. -ή, η Индијац, Индијка
 Ινδικός Ωκεανός, ο Индијски океан
 Ινδοκίνα, η Индокина; Ινδοκινέζος, ο ж. -έζα, η Индокинежанин, Индокинежанка
 Ινδονησία, η Индонезија; Ινδονήσιος, ο ж. -ια, η Индонежанин, Индонежанка
 Ινδός (ποταμός), ο Инд (река)
 Ιόνιο (πέλαγος) το Јонско море
 Ιόνιοι νήσοι, οι → Епτάνησα, τα Јонска острва
 Ιόππη, η → Γιάφφα, η Јафа
 Ιορδάνης, ο Јордан (река)
 Ιορδανία, η Јордан; Ιορδανός, ο ж. -ή, η Јорданац, Јорданка
 Ιος, η Хиос; Ιήτης, ο ж. Ιήτισσα, η Хиоћанин, Хиоћанка
 Ιουδαία, η Јудеја; Ιουδαίοι, οι Јудејци
 Ιράκ, το Ирак; Ιρακινός, ο ж. -ή, η Ирачанин, Ирачанка
 Ιράν, το → Персија, η Иран, Персија; Ιρανός, ο ж. -ή, η Иранац, Иранка; Персијанац, Персијанка
 Ιрλανδία, η Ирска; Ιрλανδέζος, ο ж. -έζα, η Ирац, Иркиња
 Ισημερινή Γουινέα, η Екваторијална Гвинеја
 Ισημερινός, ο Еквадор
 Ισλανδία, η Исланд; Ισλανδός, ο ж. -ή, η Исланћанин, Исланћанка
 Ισπανία, η Шпанија; Ισπανός, ο ж. -ή → ίδα, η Шпанац, Шпанкиња
 Ισραήλ, το Израел; Ισραηλίτης, ο ж. -ισσα, η Израелац, Израелка
 Ισσός, η Ис, историјско место у Малој Азији
 Ιстамπούλ, η → Κωνσταντινούπολη, η Истамбул, Константинопољ
 Ιταλία, η Италија; Ιταλός, ο ж. -ίδα, η → Италиανός, ο ж. -άνα, η Италијан, Италијанка
 Ιωάννινα, τα → Γιάννενα, τα Јањина; Ιωαννίτης, ο → Γιαννιώτης, ο ж. Ιωαν-

νίτισσα, η → Γιαννιώτισσα, η Јањинац,
Јањинка

Ιωνία, η Јонија

Κ

Καβάλα, η Κавала; Καβαλιώτης, ο ж. -ισσα,
η Κавалац, Кавалка

Καζαχστάν, το Καзахстан

Κάιρο, το Каиро

Καλαβρία, η Κалабрија

Καλάβρυτα, τα Κалаврита; Καλαβρυτινός,
ο ж. -ή, η Κалаврићанин, Калаврићанка

Καλαμαριά, η Κаламарија, предграђе Со-
луна

Καλαμάτα, η Κаламата; Καλαματιανός, ο ж.
-ή, η Κаламаћанин, Каламаћанка

Καλαμπάκα, η Κаламбака, град у Тесалији

Καλιφόρνια, η Калифорнија

Καλλιθέα, η Καλιтеа, насеље са лепом па-
норамом

Καλλίπολη, η Галипоље

Καλκούτα, η Калкута

Κάλυμνος, η Калимнос; Καλύμνιος, ο ж.
Καλύμνια, η → Καλυμνιώτισσα, η Κα-

лимњанин, Калимњанка

Καμπανία, η Шампања

Καμπέρα, η Камбера, престоница Аустра-
лије

Καμπότζη, η Камбоџа; Καμποτζιανός, ο ж.
-ή, η Камбоџанац, Камбоџанка

Καναδάς, ο Канада; Καναδός, ο ж. -ή, η →
Καναδέζος, ο ж. -έζα, η Канаћанин, Ка-
наћанка

Κανάρια νησιά, τα → Κανάριοι Νήσοι, οι Ка-
нарска острва, Канари

Καπιτώλιο, το Капитол

Καπαδοκία, η Кападокија

Καραϊβική (θάλασσα), η Карипско море

Καρδίτσα, η Кардица, град у Тесалији

Καρδίφ, το → Карντίф, το Кардиф

Καρολίνα, η Каролина

Καρπάθια, τα Карпати

Κάρπαθος, η Карпатос, острво између Кри-
та и Родоса

Καρπενήσι, το Карпенис, варошица у цен-
тралној Грчкој; Карпενησιώτης, ο ж.
-ισσα, η Карпенишанин, Карпенишанка

Καρχηδόνα, η Картагина

Κασπία (θάλασσα), η Каспијско море

Κασσάνδρα, η Касандра, полуострво Хал-
кидике

Καστέλα, η Кастела, брежуљак изнад Пи-
реја

Καστορία, η Касторија, Костур; Касτο-
ριανός, ο ж. -ή, η Касторијанац, Касτο-
ријанка

Καταλωνία, η → Καταλανία, η Каталонија;
Καταλανός, ο ж. -ή, η Каталонац, Ката-
лонка

Καύκασος, ο Кавказ; Καυκάσιος, ο ж. -σια,
η Кавкажанин, Кавкажанка

Κένυα, η Кенија; Κενυάτης, ο ж. -ισσα, η
Кенијац, Кенијка

Κέρκυρα, η Крф; Керκυραίος, ο ж. -αία, η →
Κερκυραίοι, οι → Κορφιάτης, ο ж. -ισσα,
η → Κορφοί, οι Крфљанин, Крфљанка,
Крфљани

Κεϊλάνη, η Цејлон, Шри Ланка

Κεφαλονιά, η Кефалонија; Кеφαλονίτης, ο
ж. -ισσα, η Кефалоњанин, Кефалоњанка

Κιέβο, το Кијев

Κίνα, η Кина; Κινέζος, ο ж. -έζα, η Кинез,
Кинескиња

Κιργίζια, η → Кирγистάν, το Киргизија, Кир-
гистан

Κίссаβος, ο → Οσσα, η Кисав, планина у
Тесалији

Κο(ν)γκό, το Конго; Κο(ν)γκολέζος, ο ж.
-έζα, η Конгол, Конголка

Κοζάνη, η Козани; Κοζανίτης, ο ж. -ισσα, η
Κозанинац, Козанинка

Κολομβία, η Колумбија; Κολομβιανός, ο ж.
-ή, η Колумбијац, Колумбијка

Κομοτινή, η Комотини, град у Тракији

Κοπεγχάγη, η Копенхаген

Κορέα, η Кореја; Κορεάτης, ο ж. -ισσα, η
Κорејанац, Корејанка

Κορινθιακός κόλπος, ο Коринтски залив

Κόρινθος, η Коринт; Κορίνθιος, ο ж.
Κορίνθια, η Коринћанин, Коринћанка

Κορσική, η Корзика; Κορσικανός, ο ж. -ή, η
Κорзиканац, Корзиканка

Κορυτσά, η Корча, град у Албанији

Κούβα, η Куба; Κουβανός, ο ж. -ή, η →
Κουβανέζος, ο ж. -έζα, η Кубанац, Ку-
банка

Κουβέιτ, το Кувајт

Κρεμλίνο, το Кремљ

Κρήτη, η Крит; Κρητικός, ο ж. Κρητικιά, η
Крићанин, Крићанка

Κριμαία, η Крим

Κροατία, η Хрватска; Κροάτης, ο ж. -ισσα, η Хрват, Хрватица
 Κύθηρα, τα Кιτιρα (οстрво)
 Κυκλάδες, οι Киклади; Κυκλαδίτης, ο ж. -ισσα, η Киклађанин, Киклађанка
 Κύπρος, η Кипар; Κύπριος, ο ж. Κύπρια, η → Κυπριώτης, ο ж. -ισσα, η Кипранин, Кипранка
 Κωνσταντινούπολη, η Κωνσταντινοποљ
 Κως, η Кос, οстрво (Хипократово)

Λ

Λάγυος, το Лагос
 Λακεδαίμονα, η Σпарта са околином; Λακεδαιμόνιος, ο Λαкедемонац, Спартанац
 Λακωνία, η Λаконија, Πελοπονез; Λάκονας, ο ж. Λάκαινα, η Λаконац, Лаконка
 Λαμία, η Ламија
 Λάος, το Лаос
 Λάρισα, η Лариса; Λарисαίος, ο ж. -αία, η Ларишанин, Ларишанка
 Λάρνακα, η Ларнака
 Λεβάδεια, η → Λειβαδιά, η Ливадија
 Λείγην, ο Лоара
 Λειψία, η → Λιψία, η Лајпциг
 Λεμεσός, η Лемесос, град на Кипру
 Λέρος, η Лерос, οстрво између Калиμносά и Патмоса
 Λέσβος, η Лезбос; Λέσβιος, ο ж. Λέσβια, η Лезбљанин, Лезбљанка
 Λεττονία, η Летонија; Λεττονός, ο ж. -ή, η Летонац, Летонка
 Λευκάδα, η Левкада; Λευκαδίτης, ο ж. -ισσα, η Левкађанин, Левкађанка
 Λευκωσία, η Νικοзија
 Λήμνος, η Лемнос; Λήμνιος, ο ж. -ια, η Лемњанин, Лемњанка
 Λίβανος, ο Либан; Λιβανέζος, ο ж. -έζα, η Либанац, Либанка
 Λιβερία, η Либерија; Λιβεριανός, ο ж. -ή, η Либеријац, Либеријка
 Λίβερπουл, το Ливерпул
 Λιβύη, η Λιβија; Λίβυος, ο ж. -α, η Λιβијац, Либијка
 Λιέγη, η Лијеж
 Λίλλη, η Лил
 Λισαβόνα, η Лисабон
 Λιχтенστάιν, το Лихтенштајн
 Λοθαριγγία, η Лотарингија

Λοκρίδα, η Локрида
 Λομβαρδία, η Ломбардија; Λομβαρδός, ο ж. -ή, η Ломбардијац, Ломбардијка
 Λονδίνο, το → Λόνδρα, η Лондон; Λονδρέζος, ο ж. -έζα, η Лондонац, Лондонка
 Λος Αντζελες, το Лос Анђелес
 Λουξεμβούργο, το Луксембург; Λουξεμβούργιος, ο ж. -ια, η Луксембуржанин, Луксембуржанка
 Λυκαβηττός, ο Ликавитос, брежуљак у Атини
 Λυών, η Лион
 Λωζάννη, η Лозана
 Λωραίνη, η → Λοθαριγγία, η Лорена, Лотарингија

Μ

Μαγνησία, η Μαгнезија, област у Тесалији
 Μαδαγασκάρη, η Мадагаскар
 Μαδρίτη, η Мадрид
 Μακεδονία, η Μαкедонија; Μακεδόνας, ο ж. -ισσα, η Μαкедонац, Μαкедонка
 Μαλαισία, η Малезија; Μαλαισιανός, ο ж. -ή, η Малезанин, Малезанка
 Μαλάουι, το Малави
 Μαλί, το Мали
 Μάλτα, η Малта; Μαλτέζος, ο ж. -έζα, η Малтежанин, Малтежанка
 Μάνη, η Мани; Μανιάτης, ο ж. -ισσα, η Μанијат, Μанијађанка
 Μαντζουρία, η Манџурија; Μαντζουριανός, ο ж. -ή, η Манџуријац, Манџуријка
 Μάντοβα, η Мантова
 Μάντσεστερ, το Манчестер
 Μαραθώνας, ο Μاراتон; Μαραθώνιος, ο ж. -ια, η Μаратоњанин, Μаратоњанка
 Μαρμαράς, ο Μραморно море
 Μαρόκο, το Мароко; Μαροκινός, ο ж. -ή, η Мароканац, Мароканка
 Μασσαλία, η Марсель; Μασσαλιώτης, ο ж. -ώτιδα, η Марсељац, Марсељка
 Μαύρη Θάλασσα, η Црно Море
 Μαυριτανία, η Мауританија; Μαυριτανός, ο ж. -ή, η Мауританац, Мауританка
 Μαυροβούνιο, το Црна Гора; Μαυροβούνιος, ο ж. -ια, η Црногорац, Црногорка
 Μεγάλες Αντίλλες, οι Велики Антили
 Μεγάλη Βρετανία, η Велика Британија
 Μέγαρα, τα Мегара; Μεγαρίτης, ο ж. -ισσα, η Мегаранин, Мегаранка

Μέκκα, η Мека, муслимански свети град
 Μελβούρνη, η Μελбурн
 Μέμφις, το Μемфис
 Μεξικό, το Μεξико; Μεξικανός, ο ж. -ή, η
 Μεξиканац, Μεξиканка
 Μεσευρώπη, η Средња Европа
 Μέση Ανατολή, η Средњи Исток
 Μεσόγειος (Θάλασσα), η Средоземље, Средоземно море
 Μεσολόγγι, το Μεсолонги; Μεσολογγίτης, ο ж. -ισσα, η Μεсолонгит, Μεсолонгиткиња
 Μεσοποταμία, η Μεсопотамија
 Μεσσηνία, η Месинија; Μεσσήνιος, ο ж. -ια, η Месињанин, Месињанка
 Μετέωρα, τα Μετεори (у Тесалији)
 Μέτσοβο, το Мецово, варошица у Епиру
 Μηδία, η Μидија
 Μήθυμνα, η Метимна, град на острву Лезбосу
 Μήλος, η Милос (острво)
 Μικρά Ασία, η → Μικρασία, η Мала Азија; Μικρασιάτης, ο ж. -ισσα, η Малоазијац, Малоазијка
 Μικρές Αντίλλες, οι Μали Антили
 Μιλάνο, το Милано; Μιλανέζος, ο ж. -έζα, η Μиланежанин, Миланежанка
 Μίλητος, η Μилет; Μιλήσιος, ο ж. Μιλήσια, η Милећанин, Милећанка
 Μισίρι, το → Αίγυπτος, η
 Μισισσιππιής, ο Μисисипи
 Μογγολία, η Монголија; Μογγόλος, ο ж. -όλα, η Монгол, Монголка
 Μοζамβική, η Μοзамбик; Μοζαμβικανός, ο ж. -ή, η Μοзамбиканац, Μοзамбичанка
 Молдаβία, η Молдавија; Молдаβός, ο ж. Молдаβή, η Молдавац, Молдавка
 Μονακό, το Μонако
 Μοναστήρι, το → Βιτώλια, η Битољ, Μονастир
 Μόναχο, το Минхен
 Μονεμβασία, η Μοнемвасија, градић на Πελοπονезу
 Μοντρεάλ, το Μονтреал
 Μοριάς, ο (Πελοπόννησος) Μορεја; Μοραΐτης, ο ж. -ισσα, η Μορεјац, Μορεјка
 Μόσχα, η Москва; Μοσχοβίτης, ο ж. -ισσα, η Московљанин, Московљанка
 Μπέλφаст, το Белфаст
 Μπορντώ, το Бордо
 Μπούρμα, η → Μυανμάρ, η Бурма, Μјанмар

Μπουρούντι, το Бурунди
 Μυκήνες, οι Μικена
 Μύκονος, η Μικονος; Μυκονιάτης, ο ж. -ισσα, η Μикоњанин, Μикоњанка
 Μυστράς, ο Μистра, византијско насеље на Πελοπονезу
 Μυτιλήνη, η Μιτιлена; Μυτιληνίος, ο ж. -ιά, η Μιτιлењанин, Μιτιлењанка
 Μωρέας, ο → Μοριάς, ο

N

Ναβαρίνο, το Наварин, град на Πελοπονезу
 Ναζαρέτ, η Назарет
 Ναμίμπια, η Намибија
 Νάξος, η → Ναξιά, η Наксос; Ναξιότης, ο ж. -ισσα, η Наксиоћанин, Наксиоћанка
 Νάουσα, η Науса; Ναουσαίος, ο ж. Ναουσαία, η Наушанин, Наушанка
 Ναύπακτος, η Навпакт; Ναυπάκτιος, ο ж. -ια, η Навпакћанин, Навпакћанка
 Ναύπλιο, το Навплион, град на Πελοπονезу, прва престоница ослобођене Грчке (1829–1834)
 Νέα Γουινέα, η Нова Гвинеја
 Νέα Ζηλανδία, η Нови Зеланд; Νεοζηλανδός, ο ж. -ή, η → Νεοζηλανδέζος, ο ж. -έζα, η Новозеланћанин, Новозеланћанка
 Νεάπολη, η Напуљ
 Νέα Υόρκη, η Њујорк
 Νέβας, ο Нева
 Νείλος, ο Нил
 Νεκρή Θάλασσα, η Мртво море
 Νεπάλ(ι), το Непал; Νεπαλέζος, ο ж. -έζα, η Непалац, Непалка
 Νιαγάρας, ο Нијагара
 Νίγηρας, ο Нигер
 Νιγηρία, η Нигерија; Νιγηριανός, ο ж. -νή, η Нигеријац, Нигеријка
 Νίκαια, η 1. Никеја; 2. Ница
 Νикараγουα, η Никарагва; Νικαραγουανός, ο ж. -νή, η Никарагванац, Никарагванка
 Νινευί, η Нинива
 Νίσσα, η Ниш
 Νορβηγία, η Норвешка; Νορβηγός, ο ж. -ή, η → ίδα, η Норвежанин, Норвежанка
 Νορμανδία, η Нормандија; Νορμανδός, ο ж. -ή, η Нормандијац, Нормандијка

Νότια Αφρική, η → Νοτιοαφρικανική Δημοκρατία, η Јужноафричка Република
 Ντομίνικα, η Доминиканска Република
 Νυρεμβέργη, η Нирнберг

Ξ

Ξάνθη, η Ксанти, град у Тракији

Ο

Οδησσός, η Одеса
 Ολλανδία, η Χоландија; Ολλανδός, ο ж. -ή, η → Ολλανδέζος, ο ж. -έζα, η Χоланђанин, Χоланђанка
 Ολυμπία, η → Ολύμπια, η Οлимпија
 Ολυμπος, ο Олимп
 Ολυνθος, ι Οлинт, стари град на Халкидици
 Ομάν, το Оман
 Ονδούρα, η Хондурас
 Οξφόρδη, η Оксфорд
 Орлеάνη, η Орлеан
 Осло, το Осло
 Οσσα, η → Κίσσαβος, ο Оса (Кисав), планина у Тесалији
 Ουάσινγκτον, η Вашингтон
 Ουγγαρία, η Угарска, Мађарска; Ούγγρος, ο → Ουγγαρέζος, ο ж. -έζα, η Мађар, Мађарица
 Ουγκάντα, η Уганда; Ουγκαντέζος, ο ж. -έζα, η Уганђанин, Уганђанка
 Ουζμπεκιστάν, το Узбекистан; Ουζμπέκος, ο ж. Ουζμπέκα, η Узбекистанац, Узбекистанка
 Ουκρανία, η Украјина; Ουκρανός, ο ж. -ή, η Украјинац, Украјинка
 Ουράλης, ο Урал
 Ουρουγουάη, η Уругвај; Ουρουγουανός, ο ж. -ή, η Уругвајац, Уругвајка

Π

Пакиστάν, το Пакистан; Παкистанός, ο ж. -ή, η Παкистанац, Παкистанка
 Παλαιστίνη, η Палестина; Παλαιστίνιος, ο ж. -ίνια, η Палестинац, Палестинка
 Παλέρмо, το Палермо
 Παναμάς, ο Панама; Παναμέζος, ο ж. -έζα, η Πанамац, Παναмка

Παραγουάη, η Парагвај; Παραγουανός, ο ж. -ή, η Παραгвајац, Парагвајка
 Πάργα, η Парга, град у Епиру
 Παρίσι, το Париз; Париζιάνος, ο ж. Париζιάνα, η Парижанин, Парижанка
 Πάρμα, η Парма
 Парнаσσός, ο Парнас
 Πάρος, η Парос, острово; Πάριος, ο ж. Πάρια, η Парошанин, Парошанка
 Παταγωνία, η Патагонија
 Πάτμος, η Патмос; Πάτμιος, ο ж. Πάτμια, η Патмијац, Патмијка
 Πάτρα(ς), η Патра(с)
 Πειραιάς, ο Пиреј; Πειραιώτης, ο ж. -ώτισσα, η Пирејац, Пирејка
 Πεκίνο, το Пекинг
 Πέλλα, η Пела, престоница А. Великог
 Πελοπόννησος, η → Μορέας, ο Πελοпонеz, Μορεја; Πελοποννήσιος, ο ж. -ια, η Πελοпонежанин, Πελοпонежанка
 Περού, το → Перουβία, η Перу, Перувија; Перουβιανός, ο ж. -ή, η Перуанац, Перуанка
 Перσία, η Персија; Πέρσης, ο ж. Перσίδα, η Персијанац, Персијанка
 Περισιός κόλπος, ο Персијски залив
 Πετρούπολη, η Петроград
 Πήλιο, το Пилион
 Πηνειός, ο Пиниос, река у Тесалији
 Πίζα, η Пиза
 Πίνδος, η Пинд
 Πλαταιές, οι Платеја, стари град у Беотији
 Πλόβντιβ, το Пловдив
 Πόλη, η → Κωνσταντινούπολη, η
 Πολυνησία, η Πολинеziја; Πολυνήσιος, ο ж. -ια, η Πολинежанин, Πολинежанка
 Πολωνία, η Πολска; Πολωνός, ο ж. -ή, η → έζα, η Ποљак, Ποљакиња
 Πομερανία, η Ποмеранија
 Помπλία, η Помпеја
 Πόντος, ο → Εύξεινος Πόντος, ο
 Πόρος, ο Порос; Ποριώτης, ο ж. -ισσα, η Ποριοђанин, Ποριοђанка
 Πορτογαλία, η Португалија; Πορτογάλος, ο ж. -ίδα, η → Πορτογαλέζος, ο ж. -έζα, η Португалац, Португалка
 Πράγα, η Праг
 Πρέβεζα, η Превеза; Превεζάνος, ο ж. -άνα, η Превежанин, Превежанка
 Πρέспа, η Преспа
 Προποντίδα, η → Μαριарά Θάλασσα, η Προπονтида, Мраморно море

Πρωσία, η Πрусκα; Πρώσος, ο ж. -ίδα, η Πрус, Πрусκιња
 Πύλος, η → Ναβαρίνο, το Πилос; Πύλιος, ο ж. Πύλια, η Пиљанин, Пиљанка
 Πύργος, ο Πирг; Πυργιώτης, ο ж. -ισσα, η Πиргиоћанин, Πиргиоћанка
 Πυρηναία, τα Πиринеји
 Πυριναϊκή Χερσόνησος, η Πиринејско полуострво

Ρ

Ραβέννα, η Равена
 Ραγούζα, η Дубровник
 Ρέθυμνο, το Ретимно; Ρεθυμνιώτης, ο ж. -ισσα, η Ретимњанин, Ретимњанка
 Ρίγα, η Рига
 Ρίο Ιανέιρο, το → Ρίο ντε Ζανέιρο, το Рио де Жанеиро
 Ροδανός, ο Рона
 Ροδόπη, η Родопи
 Ρόδος, η Родос; Ροδίτης, ο → Ρόδιος, ο ж. Ροδίτισσα, η → Ρόδια, η Рођанин, Рођанка
 Ρόττερνταμ, το Ротердам
 Ρουάντα, η Руанда; Ρουαντέζος, ο ж. -έζα, η Руанђанин, Руанђанка
 Ρουβίκων, ο Рубикон, река у Италији
 Ρουένη, η Руан
 Ρουμανία, η Румунија; Ρουμάνος, ο ж. -άνα, η Румун, Румунка
 Ρούμελη, η (Στερεά Ελλάδα) Румелија; Ρουμελιώτης, ο ж. -ισσα, η Румелиот, Румелиоћанка
 Ρώμη, η Рим; Ρωμαίος, ο ж. -αία, η Римљанин, Римљанка
 Ρωμυλία, η Ромилија, покрајина у Бугарској
 Ρωσία, η → Ρουσία, η Русија; Ρώσος, ο → Ρούσος, ο ж. Ρωσίδα, η → Ρώσα, η Рус, Рускиња

Σ

Σαλαμίνα, η Саламина; Σαλαμίνιος, ο ж. -ια, η Саламињанин, Саламињанка
 Σαλονίκη, η (Θεσσαλονίκη, η) Солун (Тесалоники); Σαλονικιός, ο ж. Σαλονικιά, η Солунац, Солунка
 Σαμάρεια, η Самарија; Σαμαρείτης, ο ж. -ισσα, η → Σαμαρείτιδα, η Самарићанин, Самарићанка

Σαμοθράκη, η Самотраки (οστρво); Σαμοθρακιώτης, ο ж. -ισσα, η Самотрачанин, Самотрачанка
 Σάμος, η Самос; Σάμιος, ο → Σαμιώτης, ο ж. Σάμια, η → Σαμιώτισσα, η Самљанин, Самљанка
 Σανγκάη, η Шангај
 Σαντιάγο, το Сантјаго
 Σαντορίνη, η Санторини; Σαντορινιός, ο ж. Σαντορινιά, η Санторињанин, Санторињанка
 Σαξονία, η Саксонија; Σάξονες, οι Саксонци
 Σαουδική Αραβία, η Саудијска Арабија
 Σαρδηνία, η Сардинија
 Σαχάρα, η Сахара
 Σεβαστούπολη, η Севастополь
 Σενεγάλη, η Сенегал
 Σεούλ, η Сеул
 Σερβία, η Србија; Σέρβος, ο ж. Σέρβα, η → Σερβίδα, η Србин, Српкиња
 Σηκουάνας, ο Сена
 Σιάμ, το Сијам; Σιαμέζος, ο ж. Σιαμέζα, η Сијамац, Сијамка
 Σιάτιστα, η Сјатиста (град)
 Σιβηρία, η Сибирија
 Σιγκαπούρη, η Сингапур
 Σίδνεί, το Сиднеј
 Σιέρρα Λεόνε, η Сијера Леоне
 Σιθωνία, η Ситонија, средње од три халкиδικά полуострва
 Σικάγο, το Чикаго
 Σικελία, η Сицилија; Σικελός, ο → Σικελιώτης, ο ж. Σικελή, η → Σικελιώτισσα, η Сицилијанац, Сицилијанка
 Σινά, το Синај
 Σίφνος, η Сифнос; Σίφνιος, ο ж. Σίφνια, η Сифњанин, Сифњанка
 Σκανδιναβία, η Скандинавија; Σκανδιναβός, ο ж. -ή, η Скандинавац, Скандинавка
 Σκιαθος, η Скиатос; Σκιαθίτης, ο ж. -ισσα, η Скиаћанин, Скиаћанка
 Σκόδρα, η → Σκούταρι, το Скадар
 Σκόπελος, η Скопелос; Σκοπελίτης, ο ж. -ισσα, η Скопелићанин, Скопелићанка
 Σκόπια, τα Скопље; Σκοπιανός, ο ж. -ή, η Скопљанац, Скопљанка
 Σκοτία, η → Σκωτία, η Шкотска; Σκότος, ο → Σκώτος, ο → Σκωτσέζος, ο ж. Σκωτσέζα, η Шкотланђанин, Шкотланђанка
 Σκυθία, η Скитија; Σκύθης, ο Скит
 Σκύρος, η Скирос

Σλοβακία, η Словачка; Σλοβάκιος, ο ж.
 Σλοβάκια, η Словак, Словакиња
 Σλοβενία, η Словенија; Σλοβένος, ο ж.
 -ένα, η Словенац, Словенка
 Σμύρνη, η Смирна; Σμυρναίος, ο → Σμυρνιός,
 ο ж. Σμυρναία, η → Σμυρνιά, η Смирња-
 нин, Смирњанка
 Σομαλία, η Сомалија; Σομαλός, ο ж. -ή, η
 Сомалијац, Сомалијка
 Σουαζιλάνδη, η Свазиленд; Σουαζιλανδός,
 ο ж. -ή, η Свазиленђанин, Свазиленђан-
 ка
 Σουδάν, το Судан; Σουδανός, ο ж. -ή, η Су-
 данац, Суданка
 Σουέζ, το Суец
 Σουηδία, η Шведска; Σουηδός, ο → Σου-
 ηδέζος, ο ж. Σουηδή, η → Σουηδέζα, η
 Швеђанин, Швеђанка
 Σούλι, το Сули; Σουλιώτης, ο ж. -ισσα, η
 Сулиот, Сулиоткиња
 Σουμάτρα, η Суматра
 Σόφια, η Софија
 Σπάρτη, η Спарта; Σπαρτιάτης, ο ж. -ισσα,
 η Спартанац, Спартанка
 Σποράδες, οι Σποради, архипелаг у Јегејс-
 ком мору
 Σρι Λάνκα, η Шри Ланка
 Στάγира, τα Стагира; Στάγιρος, ο → Σταγιρί-
 της, ο Стагиранин
 Στοκχόλμη, η Стокхолм
 Στριμόνας, ο Стримон, Струма
 Στύξ, η Стикс, река
 Συρακούσες, οι Сиракуза
 Συρία, η Сирија
 Σύρος, η Сирос, остров у Кикладима

Т

Ταϊβάν, η Ταјван; Ταϊβανέζος, ο ж. -έζα, η
 Ταјвањанин, Ταјванка
 Ταϊλάνδη, η Ταјланд; Ταϊλανδός, ο → Ταϊ-
 λανδέζος, ο ж. Ταϊλανδή, η → Ταϊλανδέ-
 ζα, η Ταјланђанин, Ταјланђанка
 Τάμεσις, ο Темза
 Ταναναρίβη, η Тананарива
 Τανγκανίκα, η Тангањика
 Τανζανία, η Танзанија; Τανζανός, ο ж.
 Τανζανή, η Танзанијац, Танзанијка
 Τασμανία, η Тасманија
 Τατζικιστάν, το Ταџикистан; Τατζίκιος, ο ж.
 Τατζίκια, η Таџикистанац, Таџикистанка

Ταϋγетος, ο Тајгет
 Τελ Αβίβ, το Тел Авив
 Τεργέστη, η → Τριέστι, το Трст
 Τεχεράνη, η Техеран
 Τζαμάικα, η Јамајка; Τζαμαϊκιανός, ο ж. -ή,
 η Јамајчанин, Јамајчанка
 Τίβερης, ο Тибар
 Τίγρης, ο Тигар
 Τίρανα, τα Тирана
 Τιφλίδα, η → Τμπιλίσι, το Тбилиси
 Τόγ(κ)ο, το Τογο; Τογκολέζος, ο ж. -έζα, η
 Τοголез, Τοголежанка
 Τόκιο, το → Τόκιο, το Токио
 Τολέδο, το Толедо
 Τορίνο, το Τοριно
 Τορόντο, το Τορονто
 Τοσιάνη, η Тоскана; Τοσιανός, ο ж. -ή, η
 Тосканац, Тосканка
 Τουλούζη, η Тулуз
 Τουλών, η Тулон
 Τουρκεστάν, το Туркестан
 Τουρκία, η Τурска; Τούρκιος, ο ж. Τουρκιάλα,
 η Турчин, Туркиња
 Τουρκμενιστάν, το Туркменистан; Τουρκιμέ-
 νιος, ο ж. -μένια, η Туркменин, Туркмен-
 ка
 Τρανσυλβανία, η Трансилванија
 Τραφαλγκάρ, το Трафалгар
 Τρίκαλα, τα Трикала
 Τρίνιντανт και Τομπάγιο, το Τринидад и
 Τοбаго
 Τρίπολη (της Λιβύης), η Τριπολι
 Τριπολιτσά, η Τριποлица, градић на Пело-
 понезу
 Τροία, η → Ιλιον, το Τροја, Илион
 Τσανт, το Чад
 Τσεχία, η Чешка; Τσέχος, ο ж. Τσέχα, η Чех,
 Чехиња
 Τυνησία, η Тунис; Τυνήσιος, ο ж. Τυνήσια,
 η Тунижанин, Тунижанка
 Τύρναβος, ο Τирнавос, град у Тесалији
 Τυρόλο, το Τιροл; Τυρολέζος, ο ж. -έζα, η
 Τιροлац, Τιροлчанка
 Τύρος, η Тир
 Τυρρηνικό Πέλαγος, το Τиренско Море

Υ

Υδρα, η Хидра (острво); Υδραίος, ο ж.
 Υδραία, η Хидранин, Хидранка
 Υεμένη, η Јемен

Φ

Φάληρο, το Φалир, приморско предграђе
Атине
Φανάρι, το Φанари, стари кварт у Констан-
тинопољу са резиденцијом екуменског
патријарха; Φαναριώτης, ο ж. -ισσα,
η припадник грчке аристократије из
кварта Φанари у Константинопољу
Φάρσαλα, τα → Φέρσαλα, τα Фарсала; Фар-
σαλινός, ο ж. -ινή, η Фарсалин, Фарсал-
ка
Φέραι, αι → Φέρες, οι → Βελεστίνο, το
Φθιώτιδα, η Φтиотида
Φιλαδέλφεια, η Филадельфија
Φι(ν)λανδία, η Финска; Φι(ν)λανδός, ο ж.
-ή, η → Φι(ν)λανδέζος, ο ж. -έζα, η Фи-
нац, Финкиња
Φιλιπίνες, οι Филипини; Φιλιππίнос, ο →
Φιλιππινέζος, ο ж. Φιλιππίνα, η → Φιλιπ-
пинέζα, η Филипинац, Филипинка
Φιλιπούπολη, η Филипποпољ, Пловдив
Φилоπάππου, ο → Μνημείο, λόφος των
Μούσων Φилопапос; брежуљак и спо-
меник југозападно од Акропоља
Φλωρεντία, η Фиренца; Φλωρεντινός, ο ж.
-ή, η Фирентинац, Фирентинка
Φλώρινα, η Флорина; Φλωρινιώτης, ο ж.
-ισσα, η Флоринћанин, Флоринћанка
Φοινίκη, η Феникија
Φορμόζα, η Формоза
Φραγκроўρτη, η Фракфурт
Φρυγία, η Фригија
Φωκίδα, η Фокида

Χ

Χαβάνη, η Хаваји; Χαβανέζος, ο ж. -έζα, η
Хавајац, Хавајка
Χάγη, η Хаг
Χалδαία, η Халдеја (Месопотамија); Χαλ-
δαίος, ο ж. Χαλδαία, η Халдејац, Халдеј-
ка
Χалκίδα, η Халкида, град на Еубеји;
Χалкиδαίος, ο ж. -αία, η Халкидејац,
Халкидејка
Χалкиδική, η Халкидика; Χαλкиδικιώτης, ο
ж. -ώτισσα, η Халкидичанин, Халкиди-
чанка
Χанаάν, η Ханан
Χανιά, τα Ханија (на Криту); Χανιώτης, ο
ж. -ώτισσα, η Хањанин, Хањанка
Χετταίοι, οι → Χεττίτες, οι → Χιττίτες, οι Хе-
тити
Χιλή, η Чиле; Χιλιανός, ο ж. -ή, η Чилеа-
нац, Чилеанка
Χίος, η Хиос (острво); Χιώτης, ο ж.
Χιώτισσα, η Хиоћанин, Хиоћанка
Χонγκ Κονγκ, το Хонг Конг

Ψ

Ψάρα, τα Псара (острво) Ψαριανός, ο ж.
Ψαριανή, η Псаранин, Псаранка

Ω

Ωκεανία, η Океанија

ПРЕГЛЕД ГРАМАТИКЕ

АЛФАВИТ – ИЗГОВОР И ПИСАЊЕ

Α α	a	άλφα	άτομο, άρωμα, λάμπα
Β β	b	βήτα	βαγόνι, βάση, βιβλιοθήκη
Γ γ	g	γάμα	γραμματική, πολύγωνο
	j		γιόρτη, Γιώργος
Δ δ	d	δέλτα	δελφίни, δεσπότης
Ε ε	e	έφιλον	ενέργεια, ετικέτα
Ζ ζ	z	ζήτα	ζάχαρη, βενζίνη
Η η	h	ήτα	ήρωας, τηλέφωνο
Θ θ	th	θήτα	θέμα, θέατρο, αθλητής, θάλασσα
Ι ι	i	ιώτα	ιδέα, ιστορία, ιμπεριαλισμός
	j		μυρωδιά, καρδιά, παιδιά
Κ κ	k	κάπα	εικόνα, καφές, κατάλογος, κόσμος
Λ λ	l	λάμδα	λεμόνι, Ατλαντικός, βιολοντσέλο
	l		φασόλια, ελιά, χιλιάδα
Μ μ	m	μι	μάρμαρο, μοτοσυκλέτα, μαγμήτης
	mj		μια, καμιά, μυαλό
Ν ν	n	νι	νούμερο, ενέργεια, ανανάς
	h		καπετάνιος, εννιά
Ξ ξ	ks	ξι	Ξάνθη, ξένος, ξενοδοχείο, ξενομανία
Ο ο	o	όμικρον	απόστροφος, τόμος, οδός
Π π	p	πι	πακέτο, πρόβα, Ακρόπολη, πιλότος
Ρ ρ	r	ρο	ραδιόφωνο, ραψωδία
Σ σ ς	s	σίγμα	Σέρβος, σχολείο, σόδα, σαλάτα
Τ τ	t	ταυ	τραπέζι, τουαλέτα, τηλέφωνο, τηγάνι
Υ υ	u	ύκριλον	μύθος, πυραμίδα, πορφυρός
Φ φ	f	φι	φαντασία, φωνή, φανάρι
Χ χ	x	χι	χρόνος, χάος, χαρακτήρας
Ψ ψ	ps	ψι	ψάλτης, ψυχή, ψευδώνυμο
Ω ω	o	ωμέγα	ωδή, ωκεανός, ήρωας

Напомена: ς – пише се само на крају речи (τελικό ς)

САΜΟΓΛΑСНИЦИ

α	a	καλά, παλάτι, κεφάλι, χάος
ε, αι	e	ένα, νέος, εγώ, θεμέλιο και, αίνιγμα, σφαίρα, φαινόμενο
ο, ω	o	λόγος, οδός, σύνορο, ορίζοντας ωδή, ωκεανός, έχω, σώμα, έρωτας
ι, η, υ, οι ει, υι	i	βιβλίο, ιστορία, μαγαζί Αθήνα, ήλιος, ηθική ύμνος, μύθος, ύπνωση, υπόθεση οίκος, οικονομία, τοίχος εικόνα, ειρήνη, είμαι, υιός, υιοθεσία
ου	y	μουσείο, ουτοπία, λουλούδι

Самогласнички скупови

Дифтонзи αω и ευ изговарају се:

αβ, εβ +	самогласник, β, γ, δ, ζ, λ, μ, ν, ρ
	παύω, Αύγουστος, αυλή, τραύμα, εύδηλος, εύζωνας, Ευρώπη, ρεύμα, πλευρά
αφ, εφ +	κ, π, τ, χ, φ, θ, σ, ξ, ψ
	ευκάλυπτος, ευτός, αυτονομία, αύξηση, ευχή, ευτυχία

Сугласнички скупови

μπ	б-	μπαλιόни, μπίρα, μπαίνω, μπορώ
	-μβ-	(назално) λάμπω, ομπρέλα, έμπορος
ντ	д-	ντύνω, ντρέπομαι, ντουζίνα
	-нд-	(назално) κέντρο, πέντε, πάντοτε
γκ	г-	γκάζи, γκέми, γκρεμός
γκ, γγ	-нг-	(назално) αγκαλιά, άγγελος, Αγγλία
τσ	ц	τσάντα, тσέπη, έτσι, κορίτσι
τζ	дз	τζάми, тζατζики, тζάки

Напомена: Два иста сугласника (осим γγ) изговарају се као један, *nīp*. Ελλάδα, γραμμή, θάλασσα...

Акцента̄ӣ показује наглашен слог. Једносложне речи немају акценат, осим у ретким случајевима када су по облику исте, па их треба међусобно разликовати (πού – где, που – који, -а, -е). Акценат пада на последњи слог (η λήγουσα), на претпоследњи (η παραλήγουσα) или на трећи слог од краја (η проπαραλήγουσα). Други слогови не добијају акценат.

Инӣер̄ункӣја је иста као и у српском језику, осим у случају упитника који се означава као тачка-запета (;). Нешто ређе се користе знаци навода („ “), заграда (), цртица (-), три тачке (...).

ВРСТЕ РЕЧИ

Грчки језик има десет врста речи: **άρθρο** (члан), **ουσιαστικό** (именица), **επίθετο** (придев), **αντωνυμία** (заменица), **ρήμα** (глагол), **μετοχή** (партицип), **επίρρημα** (прилог), **πρόθεση** (предлог), **σύνδεσμος** (свеза), **επιφώνημα** (узвик).

Члан показује род, број и падеж именице. Постоје **одређени** и **неодређени** члан. Одређени члан **ο** (м. род), **η** (ж. род), **το** (ср. род) граматички одређује род именице према њеном завршетку:

	κήπος	-ος
м. род. ο	κανόνας	-ας
	εργάτης	-ης
ж. род η	καρδιά	-α
	φωνή	-η
	γραφείο	-ο
ср. род το	παιδί	-ι
	ρήμα	-μα

Промена одређеног члана (οριστικό άρθρο):

	једнина			множина		
ном.	ο	η	το	οι	οι	τα
ген.	του	της	του	των	των	των
акуз.	το(ν)	τη(ν)	το	τους	τις	τα
вок.	-	-	-	-	-	-

Напомена. – У акузативу синг. м. и ж. рода слово **v** дато је у загради, јер се оно јавља само испред речи које почињу самогласником или сугласницима: **κ, π, τ, ξ, ψ**.

Наши падежи датив и локатив се у грчком језику најчешће исказују тако што се акузативу одређеног члана присаједини префикс **σ**, у ствари почетно слово предлога **σε** (у, на) – **σε + το(ν), σε + τη(ν), σε + το; σε + τους, σε + τις, σε + τα**.

Δίνω το βιβλίο στον Κώστα. – Дајем књигу Кости.

Μένω στην Αθήνα. – Боравим у Атени.

Δουλεύω στην τράπεζα. – Радим у банци.

Потпуни облици **στον** и **στην** употребљавају се испред речи које почињу самогласником или сугласником: **κ, τ, π, ξ, ψ**.

Исто правило важи и за негације **δε(ν)** и **μη(ν)**.

Смисао нашег инструментала и значење локатива на питање о коме? о чему? исказује се такође грчким акузативом са одговарајућим предлогом, на пример:

Η Ελένη με το Νίκο μένουν στο Βελιγράδι.

Јелена са Никосом живи у Београду.

Η Μαρία γράφει για το Βελιγράδι.

Μαριја пише о Београду.

ИМЕНИЦЕ

Као и у српском језику именице имају род (мушки, женски и средњи), број (једнину и множину) и падеже. Савремени грчки језик има четири падежа:

- 1) номинатив (Ονομαστική – Ον.)
- 2) генитив (Γενική – Γεν.)
- 3) акузатив (Αιτιατική – Αιτ.)
- 4) вокатив (Κλητική – Κλ.)

		једнина	
Ον.	● κήπος	η φωνή	το γραφείο
Γεν.	του κήπου	της φωνής	του γραφείου
Αιτ.	τον κήπο	τη φωνή	το γραφείο
Κλ.	- κήπε	- φωνή	- γραφείο

		множина	
Ον.	οι κήποι	οι φωνές	τα γραφεία
Γεν.	των κήπων	των φωνών	των γραφείων

Αιτ.	τους κήπους	τις φωνές	τα γραφεία
Κλ.	- κήποι	- φωνές	- γραφεία
		једнина	
Ον.	ο εργάτης	η καρδιά	το παιδί
Γεν.	του εργάτη	της καρδιάς	του παιδιού
Αιτ.	τον εργάτη	την καρδιά	το παιδί
Κλ.	- εργάτη	- καρδιά	- παιδί
		множина	
Ον.	οι εργάτες	οι καρδιές	τα παιδιά
Γεν.	των εργατών	των καρδιών	των παιδιών
Αιτ.	τους εργάτες	τις καρδιές	τα παιδιά
Κλ.	- εργάτες	- καρδιές	- παιδιά
		једнина	
Ον.	ο κανόνας	η λέξη	το ρήμα
Γεν.	του κανόνα	της λέξης	του ρήματος
Αιτ.	τον κανόνα	τη λέξη	το ρήμα
Κλ.	- κανόνα	- λέξη	- ρήμα
		множина	
Ον.	οι κανόνες	οι λέξεις	τα ρήματα
Γεν.	των κανόνων	των λέξεων	των ρημάτων
Αιτ.	τους κανόνες	τις λέξεις	τα ρήματα
Κλ.	- κανόνες	- λέξεις	- ρήματα

Напомена: Именице не наглашавају трећи слог од краја када добијају наставке: -ου, -ων, -ους, -εις.

ПРИДЕВИ

Придеви у грчком језику слажу се са именицом у роду, броју и падежу.

Придеви на **-ος** мењају се као и именице са истим наставком. Разлика је само у томе што придеви задржавају нагласак позитива у свим падежима. На пример **έξυπνος** – разуман, паметан.

једнина	множина
Ον. ο έξυπνος άνθρωπος	οι έξυπνοι άνθρωποι
Γεν. του έξυπνου ανθρώπου	των έξυπνων ανθρώπων
Αιτ. τον έξυπνο άνθρωπο	τους έξυπνους ανθρώπους
Κλ. - έξυπνε άνθρωπε	- έξυπνοι άνθρωποι

Ујоу̀реда члана с у̀ридевом ай̀риду̀шивно̀и значења

Члан се, по правилу, ставља испред придева уз именицу са атрибутивним значењем, на пример:

ο καλός φοιτητής	добар студент
η μεγάλη λέσχη	велики клуб
το καλό βιβλίο	добра књига

У случају када пред именицом стоји придевска заменица **όλος, όλη, όλο** (сав, сва, све), члан увек долази после ње, а испред одређене именице, на пример:

όλος ο ιόσμος	цео свет
όλα τα βιβλία	све књиге

Уколико пред именицом стоји придев **πολύς, πολλή, πολύ** (многи, -а, -о) или **άλλος, άλλη, άλλο** (други, -а, -о), члан се обично изоставља, на пример:

πολλοί φίλοι	многи пријатељи
άλλα τετράδια	друге свеске

Промена *ἵριδεва* ж. рода на -η, -α и ср. рода на -ο

Придеви са овим завршетком (**καλή** – добра, **ωραία** – лепа; **καλό** – добро, **νέο** – ново, младо) мењају се као и именице са истим наставцима и слажу се са њима у роду, броју и падежу. Разлика је само у томе што код придева акценат увек остаје на истом слогу.

Напомена: Придевским облицима ж. рода на -η или на -α и ср. рода на -ο претходи облик м. рода на -ος, на пример: **καλός, καλή, καλό** (добар, добра, добро), **νέος, νέα, νέο** (нов, -а, -о; млад, -а, -о). Из примера се види да облик за ж. род има наставак -η када се придевска основа завршава на сугласник **άσχημος, άσχημη, άσχημο** (ружан, ружна, ружно). Ако се придевска основа завршава самогласником (**ε, ι, υ**), облик за ж. род добија наставак -α (**νέα, ωραία, κρύα** – нова, лепа, хладна).

Придеви на -ης, -ης, -ες

Ови придеви имају, дакле, исти облик за м. и ж. род; на пример **διεθνής, -ής, -ές** – међународни. Акценат им пада на последњи или претпоследњи слог у свим облицима:

	м. и ж. род	ср. род
Једнина (ο/η)	διεθνής	διεθνές
	διεθνούς	διεθνούς
	διεθνή	διεθνές
Множина (οι)	διεθνείς	διεθνή
	διεθνών	διεθνών
	διεθνείς	διεθνή
Једнина (ο/η)	πλήρης (пун, пуна)	(το) πλήρες (пуно)
	πλήρους	πλήρους
	πλήρη	πλήρες
Множина (οι)	πλήρεις	(τα) πλήρη
	πλήρων	πλήρων
	πλήρεις	πλήρη

ПРИЛОЗИ

Прилози су непроменљива врста речи; стоје углавном иза глагола да би их ближе одредили. Они могу бити *ἵрави* или *изведени*. Изведени прилози граде се од придева на -ος додавањем наставка -α, *нἱр*: **καλός** прелази у **καλά** (добро), **ωραίος** у **ωραία** (лепо). На исти начин гради се и компаратив прилога: **καλύτερος** (бољи) – **καλύτερα** (боље), **χειρότερος** (гори) – **χειρότερα** (горе).

По свом значењу *ἵрави* (неизведени) прилози могу да буду за место, време, начин и количину.

Прилози за место
(Τοπικά επιρρήματα)

εδώ – овде
εκεῖ – тамо
πάνω – горе
κάτω – доле

Прилози за време
(Χρονικά επιρρήματα)

τώρα – сада
τότε – тада
ύστερα – касније
πρώτα – прво, најпре

μέσα – унутра	αμέσως – одмах
έξω – ван	μετά – после
μπροστά – испред	σήμερα – данас
πίσω – иза	αύριο – сутра
κοντά – близу	χτες – јуче
μακριά – далеко	προχτές – прекјуче
δεξιά – десно	νωρίς – рано
αριστερά – лево	απόψε – вечерас

Κομῶαραција ἱριδεва и ἱριλοῖα

● *ἱисни ἱριδεви* имају три ступња поређења: позитив (**Θετικός βαθμός**), компаратив (**Συγκριτικός βαθμός**) и суперлатив (**Υπερθετικός βαθμός**).

Κομπαραтив се гради прилошком партикулом **πιο** испред позитива придева, на пример: πλούσιος (богат) – **πιο** πλούσιος (богатији).

Πορεђење се исказује предлогом **από** са акузативом.

Суиерлаῖιив се гради тако што се испред облика за компаратив ставља одређени члан **ο, η, το**:

ο **πιο** καλός φοιτητής – најбољи студент

η **πιο** νέα μέθοδος – најновији метод

το **πιο** ωραίο πάρκο – најлепши парк

Суперлатив у реченици прати предлог **σε** (σ') са акузативом или генитив, на пример:

Ο Αντρέας είναι ο **πιο** πλούσιος άνθρωπος στο Βελιγράδι.

(Андреја је најбогатији човек у Београду.)

Η Ελένη ήταν η **πιο** ωραία γυναίκα της Ελλάδας.

(Јелена је била најлепша жена Грчке.)

Κομῶαραῖιив ἱριλοῖα гради се такође прилошком партикулом **πιο** испред позитива прилога, *нῑр*. **πιο** κοντά – ближе.

Неῑравилна κομῶαραција ἱριδεва и ἱριλοῖα

Ποзитив	Κομπαραтив	Суперлатив
καλός (добар)	καλύτερος/ πιο καλός	άριστος/ πολύ καλός
κακός (рђав)	χειρότερος/ πιο κακός	κάκιστος/ πολύ κακός
λίγος (мали)	λιγότερος/ πιο λίγος	ελάχιστος/ πολύ λίγος
μεγάλος (велики)	μεγαλύτερος/ πιο μέγανος	μέγιστος/ πολύ μέγανος

Од ових придева образује се и неправилна компарација прилога:

καλά (добро)	καλύτερα/ πιο καλά	κάλλιστα/ άριστα/ πολύ καλά
κακά (рђаво)	χειρότερα/ πιο κακά	κάκιστα/ πολύ κακά
λίγο (мало)	λιγότερο/ πιο λίγο	ελάχιστα/ πολύ λίγο
πολύ (много)	περισσότερα/ πιο πολύ	πάρα πολύ

Неправилној компарацији припада и **πολύς, πολλή, πολύ** (многи, а, о), који има посебну деклинацију:

	м. род.	ж. род	ср. род
Једн.	ο πολύς	η πολλή	το πολύ
	του πολύ	της πολλής	του πολύ
	τον πολύ	την πολλή	το πολύ
Μнож.	οι πολλοί	οι πολλές	τα πολλά

	м. род	ж. род	ср. род
Ον.	διακόσιοι	διακόσιες	διακόσια
Γεν.	διακοσίων	διακοσίων	διακοσίων
Αιτ.	διακόσιους	διακόσιες	διακόσια

Напомена: За разлику од српског језика у коме се уз број именица јавља у генитиву: две стотине људи, две стотине жена, две стотине деце, у грчком језику се именица и број налазе у истом падежу: διακόσιοι άνθρωποι, διακόσιες γυναίκες, διακόσια παιδιά.

Редни бројеви

Редни бројеви у грчком језику по свом граматичком облику одговарају придевима и мењају се као придеви на -ος, -η, -ο:

1. πρώτος, -η, -ο	11. ενδέκατος, -η, -ο
2. δεύτερος, -η, -ο	12. δωδέκατος, -η, -ο
3. τρίτος, -η, -ο	13. δέκατος τρίτος, -η, -ο
4. τέταρτος, -η, -ο	14. δέκατος τέταρτος, -η, -ο
5. πέμπτος, -η, -ο	15. δέκατος πέμπτος, -η, -ο
6. έκτος, -η, -ο	16. δέκατος έκτος, -η, -ο
7. έβδομος, -η, -ο	17. δέκατος έβδομος, -η, -ο
8. όγδοος, -η, -ο	18. δέκατος όγδοος, -η, -ο
9. ένατος, -η, -ο	19. δέκατος ένατος, -η, -ο
10. δέκατος, -η, -ο	20. εικοστός, -ή, -ό

ЗАМЕНИЦЕ

Једносложне личне заменице у акузативу

У савременом грчком језику постоје два типа личних заменица (**προσωπικές αντωνυμίες**): једносложне и вишесложне.

Једносложне заменице у акузативу имају ове облике:

(εγώ)	με	ме	(εμείς)	μας	нас
(εσύ)	σε	те	(εσείς)	σας	вас
(αυτός)	τον	га			
(αυτή)	την	њу	(αυτοί, -ές, -ά)	τους	њих, их
(αυτό)	το	га			

Ови облици личних заменица, као директни објекат, долазе испред глагола:

Вλέπεις τον Κώστα;	Τον βλέπω.
Вλέπεις την εφημερίδα;	Την βλέπω.
Вλέπεις το βιβλίο;	Το βλέπω.

или
 Τον παρακολουθώ. – Следим га.
 Την ξέρω καλά. – Знам је добро.
 Σας παρακαλώ. – Молим вас.

Упо̀треб̄а личних заменица

Личне заменице у номинативу употребљавају се само ако им се смисао и значење посебно наглашавају, на пример:

Εγώ είμαι Έλληνας, εσύ από πού είσαι;

Ja sam Грк, а ти – одакле си?

У зависним, косим падежима личне заменице се деле на једносложне и вишесложне облике.

Једносложни облици увек стоје испред глагола:

Акузатив (директни објекат)

Με λένε Γιώργο.

Σε γνωρίζω.

Τον ξέρω καλά.

Την διαβάζω.

Τους (τις, τα) περιμένουμε.

Γенитив (индиректни објекат)

Μου λέει την αλήθεια. – Μени говори (ми) истину.

Σου δίνω την εφημερίδα. – Теби дајем (ти) новине.

Του εξηγώ τον κανόνα. – Њему објашњавам правило.

Της λέω ένα παραμύθι. – Њој причам бајку.

Τους δίνω το γράμμα. – Њима дајем писмо.

Напомена: Осим уобичајених ненаглашених облика постоје и наглашени облици личне заменице, који се употребљавају у следећим случајевима:

1) за наглашавање

Εμένα με λένε Γιώργο.

Εσένα πώς σε λένε;

Αυτόν τον βλέπω κάθε μέρα.

2) за означавање супротности

Εμένα με λένε Γιώργο. Οχι τον αδελφό μου.

Εσένα γνωρίζω. Δεν γνωρίζω τους άλλους.

Αυτούς περιμένουμε. Οχι εσάς.

3) с предлозима

Ο ταχυδρόμος έδωσε το γράμμα σ' εμένα.

Αγόρασα την εφημερίδα για σένα.

Лична ѱоврајна заменица

У реченици ова заменица може бити директни објекат – **τον εαυτό** (самог себе) или индиректни објекат – **στον εαυτό** (самом себи). У свим лицима задржава форму једине која се допуњује облицима енклитичне присвојне заменице која се мења зависно од тога на које се лице радња глагола односи:

Једнина	Множина
1. лице (σ)τον εαυτό μου	(σ)τον εαυτό μας
2. лице (σ)τον εαυτό σου	(σ)τον εαυτό σας
3. лице (σ)τον εαυτό του, της	(σ)τον εαυτό τους

Облик **στον εαυτό** преводи се дативом а **τον εαυτό** – акузативом, на пример:

Συχνά ξεχνώ τον εαυτό μου. – Често заборављам самога себе. Λέω στον εαυτό μου. – Говорим самом себи.

Показне заменице

Употребљавају се у својству ближег одређивања или замене тек поменуће именице. Таково значење имају ове заменице:

αυτός, -ή, -ό овај, -а, -ο

τούτος, -η, -ο тај, та, то

εκείνος, -η, -ο онај, она, оно

τόσος, -η, -ο толики, -а, -ο
τέτοιος, -α, -ο такав, таква, такво

а) Показна заменица за 1. лице **αυτός, -ή, -ό** (овај, -а, -ο) употребљава се када треба указати на личност или предмет који су временски и просторно веома близу, које смо малочас поменули или уопште кад показујемо нешто што је по себи схватљиво, на пример: Ове речи су веома старе. – Αυτές οι λέξεις είναι πολύ παλιές.

б) Обликом за 2. лице **τούτος, -η, -ο** (тај, та, то) указује се на некога или нешто што је мало даље од нас, удаљеније – τούτος ο άνθρωπος (тај човек).

в) Заменицу 3. лица **εκείνος, -η, -ο** (онај, она, оно) користимо да бисмо указали на личност или предмет који су далеко од нас просторно или временски или које смо већ поменули пре неког (нечег) другог:

Τι προτιμάς, αυτό ή εκείνο; – Шта више волиш, ово или оно?
Εκείνα τα χρόνια. – Оних година.

Показне заменице **αυτός, τούτος, εκείνος**, деклинирају се као придев **καλός**.

Уз ове заменице именица се употребљава са чланом:

αυτός ο φοιτητής – овај студент
τούτη η φοιτήτρια – та студенткиња
εκείνος ο μαθητής – онај ученик

Заменица **τόσος**, показује количину а **τέτοιος** указује на квалитет лица или предмета. Оне увек стоје уз именицу без члана:

τόσος κόσμος – толики народ
τέτοιος καλλιτέχης – такав уметник

Присвојне заменице (Κτητικές αντωνυμίες)

Постоји наглашено и ненаглашено истицање припадности. Када не желимо да посебно истакнемо коме нешто припада, онда обично користимо скраћени енклитички облик генитива личних заменица, и то уз именицу на коју се односи, на пример: το βιβλίο μου (моја књига), η αδελφή μου (моја сестра). Увек су то једносложни облици генитива без акцента.

Једнина	Множина
1. μου мене, мени, мој	1. μας нас, нама, наш
2. σου тебе, теби, твој	2. σας вас, вама, ваш
3. του њега, њему, његов της ње, њој, њен του њега, њему, његов	3. τους њих, њима, њихов

Поред посесивног, ови облици генитива имају и партитивно значење (ένας από μας – један од нас); они су још и еквивалент нашем дативу, када стоје испред глагола, на пример: μου αρέσει – (свиђа ми се); μας έδωσαν (дали су нам).

Напомена: Пропарокситоне речи, приликом енклитичког изговарања са неакцентованим обликом присвојне заменице, добијају допунски акценат на последњем слогу, на пример: το πανεπιστήμιό μας – наш универзитет, το πρόβλημά του – његов проблем.

Упитне заменице

Упитне заменице слажу се са именицом на коју се односе у роду, броју и падежу и мењају се као придеви на -ος, -η, (-ια), -ο:

ποιός, ποιά, ποίο – који, -а, -е; ко? τι – шта?
πόσος, πόση, πόσο – колики, -а, -ο; колико?

Присвојни *ἰρριγεви* δικός, -ή, -ό (свој, властит)

Овај придев увек има енклитичку заменицу (μου, σου, του, μας, σας, τους), чинећи тако јединствену наглашену присвојну заменицу.

Το βιβλίο μου είναι πάνω στο γραφείο.

Το δικό μου βιβλίο είναι πάνω στο γραφείο.

Моја књига је на столу.

Наглашени облици (εμφατικοί τύποι) ове заменице показују још и супротно присвајање, припадност на пример:

Αυτό είναι το δικό μου σπίτι, δεν είναι δικό σου.

Ово је моја а не твоја кућа.

Промена најлашене *ἰρριγε* заменице

ο δικός	φίλος
του δικού μου/σου/του/της/του/μας/σας/τους	φίλου
τον δικό	φίλο
οι δικοί	φίλοι
των δικών μου/σου/του/της/του/μας/σας/τους	φίλων
τους δικούς	φίλους
η δική	χώρα
της δικής μου/σου/του/της/του/μας/σας/τους	χώρας
τη δική	χώρα
οι δικές	χώρες
των δικών μου/σου/του/της/του/μας/σας/τους	χωρών
τις δικές	χώρες
το δικό	βιβλίο
του δικού μου/σου/του/της/του/μας/σας/τους	βιβλίου
το δικό	βιβλίο
τα δικά	βιβλία
των δικών μου/σου/του/της/του/μας/σας/τους	βιβλίων
τα δικά	βιβλία

Δικός се деклинише као καλός; слаже се са именицом у роду, броју и падежу, док енклитички облици заменице одређују лице и број.

ГЛАГОЛИ

Глаголи се у грчком као и у српском језику мењају по лицима (временима); деле се на две групе (конјугације):

1) глаголи који у 1. лицу једнине имају акценат на претпоследњем слогу, на пример: γράφω (писати), διαβάζω (читати).

2) глаголи који у 1. лицу једнине имају нагласак на последњем слогу, на пример: μιλώ (говорити), ρωτώ (питати).

Грчки језик има три глаголска начина: индикатив, конјунктив и императив.

а) *Индикатив* (η οριστική έγκλιση) у грчком језику не разликује се од показног начина у српском.

б) *Конјунктив* у грчком је зависни, подређени начин (η υποτακτική έγκλιση), којим се исказују могућност, жеља, намера, услов или погодба вршења глаголске радње, као и допуна уз глаголе непотпуног значења, уместо инфинитива који не постоји у савременом грчком језику.

Напомена: У грчким речницима, за разлику од других језика, глагол се даје у 1. лицу једнине садашњег времена.

Презент̄и (Ἐνεστώτας) ἰλαῖοла I конјугације

Једнина	1. ξέρω – ω	Μножина	ξέρουμε – ουμε
	2. ξέρεις – εις		ξέρετε – ετε
	3. ξέρει – ει		ξέρουν – ουν

Акценат у свим лицима презента остаје на истом слогу. Преводи се нашим презентским облицима несвршеног вида.

Помоћни ἰλαῖοли εἶμαι и ἔχω

Као и у многим другим језицима, и у грчком помоћни глагол има неправилну промену.

εἶμαι	јесам, сам	δεν εἶμαι	нисам
εἶσαι	јеси, си	δεν εἶσαι	ниси
εἶναι	јесте, је	δεν εἶναι	није
εἶμαστε	јесмо, смо	δεν εἶμαστε	нисмо
εἴστε (εἴσαστε)	јесте, сте	δεν εἴστε	нисте
εἶναι	јесу, су	δεν εἶναι	нису
ἔχω	имама	δεν ἔχω	немам
ἔχεις	имаш	δεν ἔχεις	немаш
ἔχει	има	δεν ἔχει	нема
ἔχομε	имамо	δεν ἔχομε	немамо
ἔχετε	имате	δεν ἔχετε	немате
ἔχουν	имају	δεν ἔχουν	немају

Презент̄и ἰλαῖοла I конјугације са особин̄ом ἰροменом

Глаголи I конјугације чија се основа завршава на самогласник и не наглашавају последњи слог у презенту добијају ове наставке:

	ићи	рећи	јести	чути	скривити
-ω	πάω	λέω	τρώω	αιοῦω	φταίω
-ς	πας	λες	τρως	αιούς	φταις
-ει	πάει	λέει	τρώει	αιούει	φταίει
-με	πάμε	λέμε	τρώμε	αιούμε	φταίμε
-τε	πάτε	λέτε	τρώτε	αιούτε	φταίτε
-ν(ε)	πάν(ε)	λέν(ε)	τρών(ε)	αιούν(ε)	φταίνε

Напомена: У говорном језику употребљавају се два облика глагола λέω-λέγω, τρώω-τρώγω, иако други облик λέγω, τρώγω припада катаревуси.

Глагол πάω је, у ствари, изведени облик глагола πηγαίνω (ићи), уместо кога се у разговору често употребљава. Исто тако се мења и глаголски облик φάω (јести), који је по значењу равноправан са глаголом τρώω. Глаголски облици πάω и φάω користе се за грађење тренутног футура θα πάω (поћи ћу) и θα φάω (појешћу).

Презент̄и ἰλαῖοла II конјугације – ἰрви и дрӯги разред

Глаголи који у презенту актива наглашавају наставак 1. лица (-ώ) мењају се по II (Б) конјугацији, на пример: μιλώ (говорити), μпорώ (моћи). По наставку другог лица једнине деле се у два разреда:

Б1: μιλώ – μιλάς → ώ – άς

Б2: μпорώ – μπορείς → ώ – εις

Група глагола Β1 мења се као μιλάω – μιλώ:

Једнина	1. μιλάω	Μножина	μιλάμε (μιλούμε)
	2. μιλάς		μιλάτε
	3. μιλάει		μιλάν (ε) – μιλούν (ε)

Наставци глагола Β2 промене су: -ώ, -είς, -εί, -ούμε, -είτε, -ούν

Једнина	1. μπορώ	Μножина	μπορούμε
	2. μπορείς		можете
	3. μπορεί		μπορούν

Имперфект (Παρατατικός) глагола Ι конјугације

Пређашње несвршено време (имперфект) показује трајну или учесталу радњу у прошлости. Имперфект глагола Ι конјугације у активу гради се од презентске основе наставцима -α, -ες, -ε, -αμε, -ατε, -αν, на пример:

Једнина	1. διάβαζα	Μножина	διαβάζαμε
	2. διάβαζες		διαβάζατε
	3. διάβαζε		διάβαζαν

Акценат у облицима имперфекта увек је на трећем слогу од краја – пропарокситона. Ово правило се посебно односи на тросложне глаголе Ι конјугације.

Имперфект се преводи нашим пређашњим несвршеним временом или глаголима трајног значења у прошлом времену.

Δύο χρόνια μάθαινα την αγγλική γλώσσα.

Две године сам учио (учих) енглески језик.

Πέρσι συχνά πήγαινα στη βιβλιοθήκη.

Прошле године сам често ишао (иђах) у библиотеку.

Код двосложних глагола – γράφω (писати), κάνω (чинити), κτιζω (градити), λέ(γ)ω (говорити) и других имперфект се гради префиксом ε-, тим секундарним показатељом прошлих времена трајних и тренутних глагола, који се зове аугмент (αύξηση). Тако се код ових глагола образује трећи слог од краја који у исто време добија и акценат, у свим лицима осим у 1. и 2. лицу множине, на пример:

Једнина	1. έγραφα	Μножина	γράφαμε
	2. έγραφες		γράφατε
	3. έγραφε		έγραφαν

Имперфект глагола θελω и ξερω

Неправилни глаголи Ι конјугације θελω (хтети) и ξερω (знати) граде имперфект префиксом η-:

Једнина	1. ήθελα	ήξερα	Μножина	θέλαμε	ξέραμε
	2. ήθελες	ήξερες		θέλατε	ξέρατε
	3. ήθελε	ήξερε		ήθελαν	ήξεραν

Овој промени припадају и помоћни глаголи είμαι (јесам, бити) и έχω (имати), као и глагол υπάρχω (постојати):

Једнина	1. ήμουν (α)	είχα	υπήρχα	Μножина	ήμασταν	είχαμε	υπήρχαμε
	2. ήσουν (α)	είχες	υπήρχες		ήσασταν	είχατε	υπήρχατε
	3. ήταν	είχε	υπήρχε		ήταν	είχαν	υπήρχαν

Иμπερφεκτῖ ἰλαῖοла II конјуџације

Ови глаголи граде имперфект од презентске основе наставцима: **-ούσα, -ούσες, -ούσε, -ούσαμε, -ούσατε, -ούσαν.**

Акценат увек пада на први слог наставка, на пример.:

Једнина	1. ρωτούσα	Μножина	ρωτούσαμε
	2. ρωτούσες		ρωτούσατε
	3. ρωτούσε		ρωτούσαν

Περφεκατῖ (Παρακείμενος) I и II конјуџације

Облици перфекта показују завршену радњу или тренутак када је радња завршена. Преводи се на српски језик прошлим временом глагола свршеног вида, на пример:

Του έχω ήδη γράψει γράμμα.

Већ сам му написао писмо.

Ο πατέρας σας έχει πάει στην Ελλάδα;

Да ли је ваш отац био у Грчкој?

Перфекат се гради облицима презента помоћног глагола **έχω** и непроменљивог облика у активу на **-σει**, у пасиву на **-θει** глагола који се употребљава. Овај облик глагола користи се само за грађење сложених перфекатских времена, а по својој граматичкој форми своди се на облик трећег лица једнине тренутног футура без партикуле **θα**; на пример од **κτίζω** – **κτίσει**, **διαβάζω** – **διαβάσει**, **ρωτώ** – **ρωτήσει**, **εξηγώ** – **εξηγήσει**, **συναντιέμαι** – **συναντηθεί**, **θεωρούμαι** – **θεωρηθεί**.

У перфекту се мења по лицима само помоћни глагол **έχω**.

Једнина	1. έχω διαβάσει	Μножина	έχουμε διαβάσει
	2. έχεις διαβάσει		έχετε διαβάσει
	3. έχει διαβάσει		έχουν διαβάσει

Перфекат се може употребити у значењу аориста. Перфекатски облици неправилних глагола граде се на исти начин, на пример од **λέω** – **έχω πει** (рекао сам), **βλέπω** – **έχω δει** (видео сам), **μπαίνω** – **έχω μπει** (ушао сам).

Αοριστῖ (Αόριστος) ἰλαῖοла I конјуџације у активу

Аорист се употребљава за исказивање тренутне или завршене радње као и у приповедању догађаја. Обично се преводи глаголима свршеног вида.

Аорист глагола I конјугације у активу гради се од глаголске основе проширене сигмом (**-σ-**) и наставака **-α, -ες, -ε, -αμε, -ατε, -αν (ε)**, као и у имперфекту. Двосложни глаголи, по узору на имперфект, добијају још и аугмент **ε-**, на пример **κτίζω** (градити, саградити) **έ-κτι-σ-α** (саградих).

Тросложни и вишесложни глаголи I конјугације не добијају аугмент, као што га немају ни у имперфекту, на пример: **γνωρίζω** (упознати) – **γνώρισα** (упознах). Тако се мења већина глагола I конјугације на **-ζω**, а само неколико глагола са овим завршетком проширују основу са **-ξ-**.

Једнина	1. φώναξα	Μножина	φωνάξαμε
	2. φώναξες		φωνάξατε
	3. φώναξε		φώναξαν

Проширење основе са -ξ- имају и сви глаголи чија се презентска основа завршава на један од грлених сугласника *κ, γ, χ*.

Аорисτῖ ἰλαῖοла II конјугације у акτῖиву

1. Глаголи II конјугације – 1. и 2. разред – граде аорист од презентске основе наставцима: *-ησα, -ησες, -ησε, -ησαμε, -ησατε, -ησαν*; на пример *ρωτῶ* (питати):

Једнина	1. ρώτησα	Μножина	ρωτήσαμε
	2. ρώτησες		ρωτήσατε
	3. ρώτησε		ρωτήσαν

Акценат је у свим облицима на трећем слогу од краја (пропарокситона).

Неῖравилни ἰλαῖοли ἱραде аорисτῖ мењајући коренски вокал основе:

ανεβαίνω (пењати се)	ανέβηκα (попех се)
βγαίνω (изаћи)	βγήκα (изађох)
βλέπω (гледати)	εἶδα (видех)
καταλαβαίνω (разумевати)	κατάλαβα (разумех)
επιαναλαβαίνω (понављати)	επανάλαβα (понових)
κατεβαίνω (силазити)	κατέβηκα (сиђох)
λαβαίνω (узимати)	έλαβα (узех)
λέ(γ)ω (говорити)	είπα (рекох)
μαθαίνω (учити)	έμαθα (научих)
μένω (боравити)	έμεινα (проборавих)
μπαίνω (ући)	μπήκα (уђох)
πηγαίνω (ићи)	πήγα (одох)
πίνω (пити)	ήπια (попих)
παίρνω (узимати)	πήρα (узех)
στέλνω, στέλλω (слати)	έστειλα (послах)
τρῶ(γ)ω (јести)	έφαγα (поједох)
φεύγω (бежати)	έφυγα (побегох)

Плусквамῖерфекτῖ (ῤπερσунτέλιος)

Облици плусквамперфекта показују радњу која се догодила у прошлости пре неке друге радње изречене аористом, на пример:

– Οταν γύρισα, οι φίλοι μου είχαν φύγει.

Када сам се вратио, моји пријатељи су већ били отишли.

– Δεν άκουσα τίποτε, γιατί είχα κοιμηθεί.

Ја ништа нисам чуо, јер сам (био) заспао.

Плусквамперфектом се исказује и радња која је у прошлости дуго трајала у односу на другу прошлу радњу, на пример:

– Δεν ξέραμε πόσο καιρό (αυτός) είχε μείνει στο ξενοδοχείο.

Нисмо знали колико је времена (био) боравио у хотелу.

Плусквамперфекат се гради облицима имперфекта помоћног глагола *έχω* – *είχα* и неодређеног облика глагола; мења се као *είχα* *γυρίσει* (бејох се вратио):

Једнина	1. είχα γυρίσει	Μножина	είχαμε γυρίσει
	2. είχες γυρίσει		είχατε γυρίσει
	3. είχε γυρίσει		είχαν γυρίσει

Предбудуће време (Τετελεσμένος Μέλλοντας)

Употребљава се за казивање радње у будућности која се десила пре неке друге будуће радње или пре једног одређеног времена. Ово је сложено време од футура помоћног глагола *έχω* – *θα έχω* и неодређеног облика, на пример од глагола *γυρίζω* – *θα έχω γυρίσει*, од *ετοιμάζομαι* – *θα έχω ετοιμαστεί*.

Партиципиј њрезентија актиива

Глаголски прилог – партицип презента актива (**Μετοχή**) I и II конјугације.

а) Партицип презента актива глагола I конјугације гради се од презентске основе додавањем наставка **-οντας**, на пример: *διαβάζω* – *διαβάζοντας* (читајући), *μαζεύω* – *μαζεύοντας* (сакупљајући).

б) Партицип презента актива глагола II конјугације (1. и 2. разред) гради се од презентске основе додавањем наставка **-ώντας**, на пример:

συζητώ (α) – *συζητώντας* (расправљајући)

θεωρώ (ε) – *θεωρώντας* (сматрајући)

Императив њрезентија и аористија

Императив (**Προστακτική**) глагола I конјугације у презенту актива гради се од презентске основе наставцима **-ε** и **-ετε**, на пример:

2. лице једнине *κτίζε* (гради), *γράφε* (пиши)

2. лице множине *κτιζετε* (градите), *γράφετε* (пишите)

Код двосложних глагола, као што су *γράφω* (писати) и *κτιζω* (градити), акценат остаје на истом слогу као и у презенту.

У императиву тросложних и вишесложних глагола акценат у другом лицу једнине прелази на трећи слог од краја: **διάβαζε** (читај), **μάζεψε** (скупљај); 2. лице множине **διαβάζετε** (читајте), **μαζεύετε** (сакупљајте).

Императив аориста актива има исте наставке **-ε**, **-ετε**, који се додају на аористну основу:

2. лице једнине *κτίσε* (сагради), *γράψε* (напиши)

2. лице множине *κτίσ(ε)τε* (саградите), *γράψ(ε)τε* (напишите)

2. лице једнине **διάβασε** (прочитај), **μάζεψε** (сакупи)

2. лице множине **διαβάστε** (прочитајте), **μαζέψτε** (сакупите)

И код императива аориста актива акценат се у 2. лицу једнине вишесложних глагола помера на трећи слог од краја: **διάβασε**, **μάζεψε**. У говорном језику изоставља се заградом означено **ε** у 2. лицу множине, на пример: *κτίστε*, *γράψτε*.

Императив са модалном њаѡрикулом ας

а) Облик императива презента за 3. лице једн. и мн. и 1. лице мн. гради се помоћу модалне партикуле **ας** и облика презент глагола који се мења, на пример:

Ας θεωρούν έτσι! – Нека они тако сматрају!

Ας γράφει την υπαγόρευση! – Нека он пише диктат!

б) Облик императива аориста за 3. лице једн. и мн. гради се као и презент само што партикула **ας** прати облике аориста:

Ας πάρει το βιβλίο! – Нека узме књигу!

Ας ρωτήσουν τον πατέρα! – Нека питају оца!

в) Императив презента и аориста за 1. лице мн. граде се као и у предходним случајевима:

Ας διαβάσουμε την εφημερίδα! Читајмо новине!

Ας ρωτήσουμε τον καθηγητή! Да питамо професора!

ΠΡΕΔΛΟΖΙ

Предлози су непроменљиве речи које стоје испред именице или заменице. Најчешће се јављају ови предлози:

με (са, заједно)	ως (до)
σε (у, на)	προς (к, ка, према)
για (за, о)	από (од)
χωρίς (без)	πριν (пре)
σαν (као)	μετά (после)
παρά (при)	

Један број предлога стоји често испред другог предлога: се, ме, από, градећи тако сложене предлоге, на пример:

πάνω σε на, изнад	ύστερα από после
κοντά σε поред, близу	κάτω από испод
δίπλα се поред	πίσω από иза
πλάι се крај, поред	γύρω από око
γύρω се око, околу	έξω από изван
μαζί се заједно са	πρίν από пре

Већина предлога у савременом грчком језику употребљава се са акузативом, на пример:

Μαζί με τους φίλους μου επισκεφθήκαμε το μουσείο.

Предлози κατά (против), μεταξύ (међу) иду и са генитивом, на пример:

Ο серβικός λαός πολεμούσε ηρωικά κατά των κατακτητών.

Српски народ се херојски борио против завојевача.

Миодрај Стојановић

АРКТИКОΛΕΞΑ / СКРАЋЕНИЦЕ

ΑΑ	<i>αύξων αριθμός</i>	Редни број
Α.Α.	<i>Αρχιεπισκοπή Αθηνών</i>	Αρχιεπισκοπιја Атине
Α.Β.Σ.Θ.	<i>Ανώτατη Βιομηχανική Σχολή Θεσσαλονίκης</i>	Висока индустријска школа Солуна
Α.Β.Σ.Π.	<i>Ανώτατη Βιομηχανική Σχολή Πειραιά</i>	Висока индустријска школа Пиреја
Α/Γ.Ε.Ε.	<i>Αρχηγός Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας</i>	Начелник Генералштаба авијације
Α/Γ.Ε.ΕΘ.Α.	<i>Αρχηγός Γενικού Επιτελείου Εθνικής Αμυνας</i>	Начелник Генералштаба националне одбране
Α/Γ.Ε.Ν.	<i>Αρχηγός Γενικού Επιτελείου Ναυτικού</i>	Начелник Генералштаба морнарице
Α/Γ.Ε.Σ.	<i>Αρχηγός Γενικού Επιτελείου Στρατού</i>	Начелник Генералштаба копнене војске
Α.Δ.	<i>Ανώτατη Διεύθυνση (ή Διοίκηση)</i>	Виша дирекција (или управа)
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.	<i>Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων</i>	Виша управа удружења државних службеника
Α.ΔΗ.Ν.	<i>Ανανεωτική Δημοκρατική Νεολαία</i>	Демократска омладина обнове
Α.ΔΗ.Σ.Κ.	<i>Αδέσμευτη Δημοκρατική Συνδικαλιστική Κίνηση</i>	Несврстани демократски синдикални покрет
Α.Δ.Ο.Σ.	<i>Αποστολή Διεθνούς Οικονομικής Συνεργασίας</i>	Мисија Међународне εкономске сарадње
Α.Δ.Σ.Ε.Ν.	<i>Ανώτερη Δημόσια Σχολή Εμπορικού Ναυτικού</i>	Виша државна школа трговачке морнарице
Α.Ε.	<i>1. Ανώνυμη Εταιρεία</i>	1. Друштво са ограниченом одговорношћу (д.ο.ο.)
	<i>2. Ασφαλιστική Εταιρεία</i>	2. Осигуравајуће друштво
Α.Ε.Ι.	<i>Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα</i>	Високе образовне установе
Α.Ε.Κ.	<i>Αθλητική Ένωση Κωνσταντινουπόλεως</i>	Атлетски савез Истамбула
Α.Ε.Μ.	<i>Αντιδικτατορικό Εργατικό Μέτωπο</i>	Αντιδικτατορски раднички фронт
Α.Ε.Π.	<i>1. Ανώτατη Επιτροπή Προμηθειών</i>	1. Виша комисија за набавке
	<i>2. Ανώτατη Εκπαιδευτική Περιφέρεια</i>	2. Виша образовна регија
	<i>3. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν</i>	3. Бруто домаћи производ
Α.Ε.Π.Ι.	<i>Ανώνυμη Εταιρεία Πνευματικής Ιδιοκτησίας</i>	Друштво са ограниченом одговорношћу за ауторска права
Α.Ε.Τ.Α.	<i>Ανώτατη Επιτροπή Τελωνειακών Αμφισβητήσεων</i>	Виша комисија царинских права

A.K.E.	<i>Αγροτικό Κόμμα Ελλάδας</i>	Αграрна партија Грчке
A.K.E.A.	<i>Ανορθωτικό Κόμμα Εργαζόμενου Λαού</i>	Προгресивна партија радног народа (Κιπρα)
A.K.E.Π.	<i>Αυτόνομη Κίνηση Εργατικής Πολιτικής</i>	Αυτοномни покрет радничке политике
A.K.Y.C.A.E.	<i>Ανώτερο Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δημοτικής Εκπαίδευσης</i>	Виши централни службени савет основног образовања
A.K.Y.C.M.E.	<i>Ανώτερο Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Μέσης Εκπαίδευσης</i>	Виши централни службени савет средњег образовања
A.M.	<i>Αυτού Μακαριότητα</i>	Његово Блаженство
A.N.	<i>Αναγκαστικός Νόμος</i>	Πринудни закон
A.N.Y.E.	<i>Ανώτατη Ναυτική Υγειονομική Επιτροπή</i>	Виша поморска здравствена комисија
A.O.E.K.	<i>Αυτόνομος Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας</i>	Αυτοномна организација радничког становања
A.O.O.A.	<i>Αυτόνομος Οικοδομικός Οργανισμός Αξιωματικών</i>	Αυτοномна грађевинска организација официра
A.O.C.	<i>Ανώτατο Οικονομικό Συμβούλιο</i>	Високи економски савет
A.Π.	<i>1. Αστυνομία Πόλεων 2. Αρειος Πάγος</i>	1. Градска полиција 2. Αρειοπαγ (Врховни касациони суд)
A.Π.Ε.	<i>Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων</i>	Αтинска телеграфска агенција
A.Π.Θ.	<i>Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης</i>	Солунски Универзитет Αριστοτελειον
A.Π.O.E.A.	<i>Ανώτατη Πανελλήνια Ομοσπονδία Εφέδρων Αξιωματικών</i>	Виша свегрчка федерација резервних официра
A.Π.Y.C.A.E.	<i>Ανώτατο Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δημοτικής Εκπαίδευσης</i>	Виши регионални службени савет основног образовања
A.Π.Y.C.M.E.	<i>Ανώτατο Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Μέσης Εκπαίδευσης</i>	Виши регионални службени савет средњег образовања
A.C.	<i>Αθλητικός Σύλλογος</i>	Спортско друштво
A.C.A.K.	<i>Ανώτατη Στρατιωτική Διοίκηση Αμυνας Κύπρου</i>	Висока војна управа одбране Κιπρα
A.C.A.E.N.	<i>Ανώτερη Στρατιωτική Διοίκηση Εσωτερικού-Νήσων</i>	Виша војна управа за унутрашњост земље – острва
A.C.A.Y.	<i>Ανώτατο Συμβούλιο Δημόσιων Υπηρεσιών</i>	Виши савет државних служби
A.C.E.A.A.	<i>Ανώτατο Συμβούλιο Ειδικάσεως Αθλητικών Διαφορών</i>	Виши арбитражни савет за спорове у спорту
A.C.E.A.O.	<i>Ανώτατη Συντονιστική Επιτροπή Δημοσιοϋπαλληλικών Οργανώσεων</i>	Виши координациони одбор организација државних службеника
A.C.K.E.	<i>Αγωνιστικό Σοσιαλιστικό Κόμμα Ελλάδας</i>	Борбена социјалистичка партија Грчке
A.C.K.T.	<i>Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών</i>	Висока школа лепих уметности
A.C.N.A.	<i>Ανώτερη Σχολή Ναυπηγών Αθήνας</i>	Виша школа бродоградитеља Ατινε
A.C.O.	<i>Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός</i>	Αυτοномна организација за суво грожђе
A.C.O.E.E.	<i>Ανώτατη Σχολή Οικονομικών και Εμπορικών επιστημών</i>	Висока школа економских и комерцијалних наука
A.C.O.Π.	<i>Ανώτατο Συμβούλιο Οικονομικής Πολιτικής</i>	Виши савет економске политике
A.C.Π.	<i>Ανωτέρα Σχολή Πολέμου</i>	Виша ратна школа

A.Σ.Υ.Ε.	Ανώτατη Στρατιωτική Υγειονομική Επιτροπή	Виша војна здравствена комисија
A.Τ.Ε.	Αγροτική Τράπεζα Ελλάδας	Αγρарна банка Грчке
A.Χ.Ε.Π.Α.	Αμερικανο-έλληνική Μορφωτική Προοδευτική Ένωση	Αμερικчко-грчка културна и просветна унија (American – Hellenic Educational Progressive Association)
Β	Βορράς	Север
ΒΑ	Βορειοανατολικός	Североисточни
ΒΔ	Βορειοδυτικός	Северозападни
Β.Δ.	Βασιλικό Διάταγμα	Краљевски указ
Β.Σ.Τ.	Βάση Στρατιωτικού Ταχυδρομείου	База војне поште
Γ.Α.Κ.	Γενικά Αρχεία του Κράτους	Општи државни архив
Γ.Γ.Α.	Γενική Γραμματεία Αθλητισμού	Генерални секретаријат спорта
Γ.Δ.Γ.	Γενική Διεύθυνση Γεωργίας	Генерална дирекција пољопривреде
Γ.Δ.Γ.Ε.	Γενική Διεύθυνση Γενικής Εκπαίδευσης	Генерална дирекција општег образовања
Γ.Δ.Δ.	Γενική Διεύθυνση Δασών	Генерална дирекција шума
Γ.Δ.Δ.Δ.	Γενική Διεύθυνση Δημόσιου Λογιστικού	Генерална дирекција државног књиговодства
Γ.Δ.Ε.Α.	Γενική Διεύθυνση Εθνικής Ασφάλειας	Генерална дирекција националне безбедности
Γ.Δ.Ε.Ε.	Γενική Διεύθυνση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	Генерална дирекција професионалног образовања
Γ.Δ.Ο.	Γενική Διεύθυνση Οικισμού	Генерална дирекција становања
Γ.Ε.Α.	Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας	Генералштаб авијације
Γ.Ε.ΕΘ.Α.	Γενικό Επιτελείο Εθνικής Αμυνας	Генералштаб националне одбране
Γ.Ε.Μ.Ε.	Γενική Επιθεώρηση Μέσης Εκπαίδευσης	Генерални инспекторат средњег образовања
Γ.Ε.Ν.	Γενικό Επιτελείο Ναυτικού	Генералштаб морнарице
Γ.Ε.Ν.Ε.	Γραφείο Ευρέσεως Ναυτικής Εργασίας	Биро за запошљавање у морнарици
Γ.Ε.Σ.	Γενικό Επιτελείο Στρατού	Генералштаб копнене војске
Γ.Ε.Σ.Α.Σ.Ε.	Γενική Συνομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων Ελλάδος	Генерална конфедерација пољопривредних друштава Грчке
Γ.Ε.Τ.Ε.	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο	Геотехничка комора
Γ.Ν.Α.	Γενικό Νοσοκομείο Αεροπορίας	Општа болница авијације
Γ.Ο.Ε.Β.	Γενικός Οργανισμός Ευγείων Βελτιώσεων	Општа организација за мелиорације
Γ.Ο.Κ.	Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός	Генерални грађевински правилник
Γ.Σ.Α.Ε.	Γενική Συνομοσπονδία Αυτοκινητιστών Ελλάδος	Генерална конфедерација аутомобилиста Грчке
Γ.Σ.Ε.Β.Ε.	Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών και Βιοτεχνών Ελλάδας	Генерална конфедерација занатлија и домаће радиности Грчке
Γ.Σ.Ε.Ε.	Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας	Генерална конфедерација радника Грчке
Γ.Σ.Ν.	Γενικό Στρατιωτικό Νοσοκομείο	Општа војна болница
Γ.Τ.Ε.	Γενική Τράπεζα Ελλάδας	Општа банка Грчке

Γ.Υ.Σ. Γ.Χ.Κ.	Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού Γενικό Χημείο του Κράτους	Γεογραφска служба војске Општа државна хемијска лабораторија
Δ... Δ.Α.Κ.Ε.	Δήμος (Αθηναίων, Πατρέων κτλ.) Δημοκρατική Αγωνιστική Κίνηση Εργαζομένων	Општина (Атине, Патраса итд.) Демократски борбени раднички покрет
Δ.Α.Π. Δ.Α.Υ.Ε.	Δημοκρατική Ανανεωτική Прωτοπορία Διεύθυνση Αγορών Υπουργείου Εμπορίου	Демократска авангарда обнове Тржишна дирекција Министарства трговине
Δ.Γ.Ε.	Διεύθυνση Γεωργικών Ερευνών	Дирекција пољопривредних истраживања
Δ.Δ.Δ.Δ.	Διαρκές Δικαστήριο Διεθνούς Δικαιοσύνης	Стални међународни суд правде
Δ.Δ.Ε.Σ.	Διεύθυνση Διεθνών Εκπαιδευτικών Σχέσεων	Дирекција међународних просветних односа
Δ.Δ.Κ. Δ.Ε.Ε.	Διεύθυνση Δημοσίων Κτημάτων 1. Διεύθυνση Εξαγωγικού Εμπορίου	Дирекција државних поседа 1. Дирекција извозне трговине
Δ.Ε.Ε.Ε.	2. Διοίκηση Εξωτερικού Εμπορίου Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ελληνοπαίδων Εξωτερικού	2. Управа спољне трговине Дирекција за школовање грчке деце из иностранства
Δ.Ε.Η.	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού	Државно предузеће Електродистрибуције
Δ.Ε.Θ. Δ.Ε.Κ.Ε.	Διεθνής Εκθεση Θεσσαλονίκης Διεύθυνση Ελέγχου Κατασκευών Εργων	Међународни солунски сајам Дирекција за контролу грађевинских радова
Δ.Ε.Κ.Ο.	Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί	Државна предузећа и οργανизације
Δ.Ε.Μ.	Διεύθυνση Εφοδιασμού Μεταφορών	Дирекција за снабдевање транспорта
Δ.Ε.Μ.Δ.	Διεύθυνση Εποπτικών Μέσων Διδασκαλίας	Дирекција инспекционих средстава наставе
Δ.Ε.Π. Δ.Ε.Π.Μ.Ε.	Δημόσια Επιχείρηση Πετρελαίου Διεύθυνση Εφαρμογής Προγράμματος Μέσης Εκπαίδευσης	Државно предузеће за нафту Дирекција за примену програма средњег образовања
Δ.Ε.Π.Ο.Σ.	Δημόσια Επιχείρηση Πολεοδομίας ●ικισμού και Στέγασης	Државно предузеће за урбанизацију насеља и стамбену изградњу
Δ.Ε.Σ. Δ.Ε.Σ.Π.Α.	Διεθνής Ερυθρός Σταυρός Διοικούσα Επιτροπή Συλλόγων Πανεπιστημίου Αθηνών	Међународни Црвени крст Управни одбор удружења атинског универзитета
Δ.Ε.ΤΟ.Ρ.Σ.	Διαρκής Επιτροπή Τοπικών Ραδιοφωνικών Σταθμών	Стални Комитет локалних радиостаница
Δ.Ε.ΤΡΟ.Π.	Διεθνής Εκθεση Τροφίμων- Ποτών	Међународни сајам прехране – пића
ΔΗ.ΑΝΑ. ΔΗ.Κ.Ι. ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.	Δημοκρατική Ανανέωση Δημοκρατική Κίνηση Ιατρών Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα	Демократска обнова Демократски покрет лекара Народна регионална позоришта
Δ.Ι.Γ.Ε.	Διεύθυνση Ιδιωτικής Γενικής Εκπαίδευσης	Дирекција приватног општег образовања
Δ.Ι.Ε.Ε.	Διεύθυνση Ιδιωτικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	Дирекција приватног професионалног образовања

ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.	Διαπανεπιστημιακό Κέντρο Αναγνωρίσεως Τίτλων Σπουδών	Међууниверзитетски Центар за признавање диплома
Δ.Κ.Ε.Λ.	Δημοκρατικό Κόμμα Εργαζόμενου Λαού	Демократска партија радног народа
Δ.Κ.Ε.Ο.	Διεύθυνση Κατασκευών Εργων Οδοποιίας	Дирекција за изградњу путева
Δ.Μ.Ε.	Διδασκαλείο Μέσης Εκπαίδευσης	Педагошка школа средњег образовања
Δ.Ν.Τ.	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	Међународни монетарни фонд
Δ.Ο.Ε.	1. Διεθνής Οικονομικός Ελεγχος 2. Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδας 3. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας 4. Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή	1. Међународна финансијска контрола 2. Федерација учитеља Грчке 3. Међународна организација рада 4. Међународни олимпијски комитет
Δ.Ο.Κ.Ε.Π.	Διεθνές Ολυμπιακό Κέντρο Ειρήνης και Πολιτισμού	Међународни Олимпијски комитет за мир и културу
Δ.Ο.Υ.	Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	Дирекција финансијских служби
Δ.Σ.	1. Διπλωματικό Σώμα 2. Διοικητικό Συμβούλιο	1. Дипломатски кор 2. Управни одбор
Δ.Σ.(Α...)	Δικηγορικός Σύλλογος (Αθήνας κтл.)	Адвокатска комора (Атине итд.)
Δ.Σ.Κ.	Δημοκρατικό Συνδικαλιστικό Κίνημα	Демократски синдикални покрет
Δ.Τ.Α.	Διεθνές Ταμείο Αναπτύξεως	Међународни фонд за развој
Δ.Τ.Α.Α.	Διεθνής Τράπεζα Ανόρθωσης και Ανάπτυξης	Међународна банка за обнову и развој
Δ.Τ.Υ.	Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	Дирекција техничких служби
Δ.Υ.	Δημόσια Υπηρεσία	Државна служба
Δ.Υ.Π.	Διεύθυνση Υλικού Πολέμου εν αποστρατεία	Дирекција ратног материјала у резерви (резервни официр)
Ε.Α.	1. Ενωμένη Αριστερά 2. Ελληνική Αεροπορία	1. Уједињена левица 2. Грчка авијација
Ε.Α.Α.	1. Ελληνική Αεροπορική Αστυνομία 2. Ενωση Απόστρατων Αξιωματικών	1. Полиција грчке авијације 2. Савез резервних официра
Ε.Α.Β.	Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία	Грчка авио-индустрија
Ε.Α.Κ.	Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα	Европска одбрамбена заједница
Ε.Α.Μ.	Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο	Национално-ослободилачки фронт
Ε.Α.Π.	Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων	Комисија за збрињавање избеглица
Ε.Α.Σ.	Επιχείρηση Αστικών Συγκοινωνιών	Градско саобраћајно предузеће
Ε.Α.Σ.Α.	Εθνική Ακαδημία Σωματικής Αγωγής	Национална академија телесног васпитања
Ε.Α.Τ.	Ειδικό Ανακριτικό Τμήμα	Специјално истражно одељење
Ε.Β.Α.	Εθνική Βιβλιοθήκη Αθήνας	Национална библиотека Атине
Ε.Β.ΓΑ.	Ελληνική Βιομηχανία Γάλακτος	Грчка индустрија млека

E.B.E.	<i>Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο</i>	Трговинска и индустријска комора
E.B.O.	<i>Ελληνική Βιομηχανία Οπλων</i>	Грчка индустрија оружја
E.C.U.	<i>Ευρωπαϊκή νομισματική μονάδα</i>	Европска новчана монета
E.Γ.	<i>Επιτελικό Γραφείο</i>	European Currency Unit
E.Γ.Ε.	<i>Ενωση Γυναικών Ελλάδας</i>	Штабна канцеларија
E.Γ.Σ.	<i>1. Εθνικός Γυμναστικός Σύλλογος</i>	Унија жена Грчке
	<i>2. Ενωση Γεωργικών Συνεταιρισμών</i>	1. Национално гимнастичко друштво
E.Γ.Σ.Α.Θ.Π.Ε.	<i>Εθνική Γενική Συνομοσπονδία Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου Ελλάδας</i>	2. Унија пољопривредних задруга
E.Δ.Α.	<i>Ενιαία Δημοκρατική Αριστερά</i>	Национална генерална конфедерација инвалида и жртава рата Грчке
E.Δ.Ε.Ε.	<i>Ενωση Διαφημιστικών Επιχειρήσεων Ελλάδας</i>	Јединствена демократска левица
E.Δ.Ε.Σ.	<i>Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος</i>	Унија рекламних предузећа Грчке
E.Δ.Ε.Τ.	<i>Ενωση Δημιουργών Ελληνικού Τραγουδιού</i>	Грчко национално демократско удружење
E.Δ.Η.Κ.	<i>Ενωση Δημοκρατικού Κέντρου</i>	Унија стваралаца грчке песме
E.Δ.Η.Ν.	<i>Ενωση Δημοκρατικής Νεολαίας</i>	Унија демократског Центра
E.Δ.Ο.Σ.Α.	<i>Ενωση Δωρητών Οργάνων Σώματος Ανθρώπου</i>	Унија демократске омладине
E.Δ.Π.	<i>Επιστημονικό Διδακτικό Προσωπικό</i>	Унија дародаваца органа људског тела
E.Δ.Υ.Π.	<i>Εταιρεία Διαχείρισης Υπέγγυων Προσόδων</i>	Научно наставно особље
E.Ε.	<i>1. Ετερόρρυθμη Εταιρεία</i>	Друштво за руковођење приходима од гаранција
	<i>2. Ευρωπαϊκή Ενωση</i>	1. Друштво ограниченог јемства
E.Ε.Α.Ε.	<i>Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας</i>	2. Европска Унија
E.Ε.Δ.Δ.Α.	<i>Ελληνική Επιτροπή Διεθνούς Δημοκρατικής Αλληλεγγύης</i>	Грчка Комисија за атомску енергију
E.Ε.Δ.Ε.	<i>Ελληνική Εταιρεία Διοίκησης Επιχειρήσεων</i>	Грчка Комисија за међународну демократску солидарност
E.Ε.Δ.Υ.Ε.	<i>Ελληνική Επιτροπή για τη Διεθνή Υφηση και Ειρήνη</i>	Грчко друштво за руковођење предузећима
E.Ε.Ε.	<i>Ετερόρρυθμη Εμπορική Εταιρεία</i>	Грчка Комисија за међународни детант и мир
E.Ε.Ε.Ε.	<i>Ελληνική Εταιρεία Επιχειρησιακών Ερευνών</i>	Трговачко друштво ограниченог јемства
E.Ε.Ε.Η.Α.Ε.	<i>Ελληνική Επιστημονική Εταιρεία Ηλιακής και Αιολικής Ενέργειας</i>	Грчко друштво за пословна истраживања
E.Ε.Ε.Λ.	<i>Εθνική Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών</i>	Грчко научно друштво за сунчану и еолску енергију
E.Ε.Λ.	<i>Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών</i>	Национално друштво грчких књижевника
E.Ε.Σ.Φ.	<i>Εταιρεία Ελληνο-Σερβικής Φιλίας</i>	Друштво грчких књижевника
E.Ε.Τ.	<i>1. Ενωση Εργατών Τύπου</i>	Друштво српско-грчког пријатељства
	<i>2. Ενωση Ελληνικών Τραπεζών</i>	1. Унија штампарских радника
		2. Унија грчких банака

E.E.Y.	Ελληνική Εταιρεία Υδάτων	Грчко друштво за водопривреду
E.Z.E.Σ.	Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών	Европска зона слободних трансакција
E.Z.Λ.Θ.	Ελεύθερη Ζώνη Λιμένα Θεσσαλονίκης	Слободна зона Солунске луке
E.Z.Λ.Π.	Ελεύθερη Ζώνη Λιμένα Πειραιά	Слободна зона Пирејске луке
E.H.Σ.	Ελληνικοί Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι	Грчке електричне железнице
E.I.E.	Εθνικό Ιδρυμα Ερευνών	Национални истраживачки институт
E.I.H.E.A.	Ενωση Ιδιοκτητών Ημερήσιων Εφημερίδων Αθήνας	Унија власника дневних листова Атине
E.I.N.A.Π.	Ενωση Ιατρών Νοσοκομείων Αθήνας και Πειραιά	Унија лекара атинских и пирејских болница
E.I.N.B.E.Θ.	Ενωση Ιατρών Βόρειας Ελλάδας και Θεσσαλίας	Унија лекара Северне Грчке и Тесалије
E.I.O.	Ελληνική Ιστιοπλοϊκή Ομοσπονδία	Грчка једриличарска федерација
E.I.Π.	Ελληνικό Ιδρυμα Πολιτισμού	Хеленски фонд за културу
E.I.Π.A.	Ενωση Ιπταμένων Πολιτικής Αεροπορίας	Унија летећег особља цивилне авијације
E.K.	Ενωση Κέντρου	Унија Центра
E.K.A.	Εργατικό Κέντρο Αθήνας	Раднички центар Атине
E.K.A.X.	Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ανθρακα και Χάλυβα	Европска заједница угља и челика
E.K.Δ.E.Σ.	Ελληνικό Κέντρο Διεθνούς Ερευνας και Συνεργασίας	Грчки центар међународног истраживања и сарадње
E.K.E.T.K.	Ελληνική Κρατική Εταιρεία Τεχνικών Κατασκευών	Грчка државна компанија техничких радова
E.K.Θ.	Εθνικό Κολυμβητήριο Θεσσαλονίκης	Национални пливачки центар Солуна
E.K.K.E.	1. Επαναστατικό Κομμουνιστικό Κίνημα Ελλάδας 2. Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών	1. Револуционарни комунистички покрет Грчке 2. Национални центар друштвених истраживања
E.K.O.N.	Ελληνική Κομμουνιστική Οργάνωση Νεολαίας	Грчка комунистичка организација омладине
E.K.O.Φ.	1. Ελληνική Κολυμβητική Ομοσπονδία Φιλάθλων 2. Εθνική Κοινωνική Οργάνωση Φοιτητών	1. Грчка пливачка федерација навијача 2. Национална друштвена организација студената
E.K.Π.	Ελάχιστο Κοινό Πολλαπλάσιο	Минимални заједнички садржалац
E.K.T.E.	Εθνική Κτηματική Τράπεζα Ελλάδος	Национална хипотекарна банка Грчке
E.Λ.A.Σ.	Εθνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός	Национална народна ослободилачка војска
EΛ.A.Σ.	Ελληνική Αστυνομία	Грчка Полиција
E.Λ.Δ.	Ενωση Λαϊκής Δημοκρατίας	Унија народне демократије
EΛ.ΔΥ.Κ.	Ελληνική Δύναμη Κύπρου	Грчке оружане снаге на Кипру
EΛ.E.B.M.E.	Ελληνική Εταιρεία Βιομηχανικών και Μεταλλευτικών Επενδύσεων	Грчко друштво за инвестиције у индустрији и рударству
EΛ.E.Π.A.A.Π.	Ελληνική Εταιρεία Προστασίας και Αποκατάστασης Ανάπηρων Παιδιών	Грчко друштво за заштиту и рехабилитацију деце-инвалида

Ε.Λ.Ι.Α.	Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο	Γрчки књижевни и историјски архив
ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ. Ε.Λ.Μ.Ε.	Ελληνικό Κέντρο Παραγωγικότητας Ενωση Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης	Γрчки центар за продуктивност Унија наставног особља средњег образовања
ΕΛ.Ο.Τ.	Ελληνικός Οργανισμός Τυποποιήσεως	Γрчка организација за стандардизацију
Ε.Λ.Π.Α.	Ελληνική Λέσχη Περιήγησης και Αυτοκινήτου	Ауто-мото савез Грчке
Ε.Λ.Σ. ΕΛ.ΤΑ. Ε.Μ.Ν.Ε.	Ελληνική Λυρική Σκηνή Ελληνικά Ταχυδρομεία Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού	Γрчка лирска сцена Γрчке поште Друштво за проучавање Неохеленизма
ΕΜ.Π.Ο.	Εμπορικός Παρεμβατικός Οργανισμός	Трговачка организација за интервенције
Ε.Μ.Σ.	Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών	Друштво за македонске студије
Ε.Μ.Σ.Ε.	Ενωση Μουσικοσυνθετών Στιχουργών Ελλάδας	Унија композитора и стихотвораца Грчке
Ε.Μ.Υ.	Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία	Национална метеоролошка служба
Ε.Ν.Α. ΕΝ.Ε.Κ.	Ελληνική Ναυτική Αστυνομία Ενιαίο Εθνικιστικό Κίνημα	Полиција грчке морнарице Јединствени националистички покрет
Ε.Ν.Ο.Α.	Ελληνικός Ναυτικός Όμιλος Αιγυπτίων	Γрчки поморски клуб Грка из Египта
Ε.Ν.Σ. Ε.Ο.Α. Ε.Ο.Β. Ε.Ο.Ε.Χ.	Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων Ελληνικός Οργανισμός Βάμβακος Εθνικός Οργανισμός Ελληνικής Χειροτεχνίας	Европски монетарни систем Комитет олимпијских игара Γрчка организација за памук Национална организација грчке мануфактуре
Ε.Ο.Κ.	1. Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα 2. Εθνικός Οργανισμός Καπνού 3. Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης	1. Европска економска заједница 2. Национална организација за дуван 3. Грчка кошаркашка федерација
Ε.Ο.Κ.Α.	Εθνική Οργάνωση Κύπριων Αγωνιστών	Национална организација бораца Кипра
Ε.Ο.Ν.	Εθνική Οργάνωση Νεολαίας	Национална омладинска организација
Ε.Ο.Π.	Εθνική Ομοσπονδία Πυγμαχίας	Национална боксерска федерација
Ε.Ο.Τ.	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	Туристичка организација Грчке
Ε.Ο.Υ.Δ.Α.Α.	Ελληνική Ομοσπονδία Υποβρύχιας Δραστηριότητας και Αθλημάτων Αλιείας	Γрчка федерација подморских активности и спортског риболова
Ε.Ο.Φ.	Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων	Национална фармацевтска организација
Ε.Ο.Φ.Π.	Ελληνική Ομοσπονδία Φιλάθλων Πάλης	Γрчка федерација љубитеља рвачких вештина
Ε.Π.Α.	Επιχείρηση Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης	Предузеће за урбанизам и реконструкцију

E.Π.Α.Ε.	<i>Ενωση Ποδοσφαιρικών Ανωνύμων Εταιρειών</i>	Унија фудбалских друштава са ограниченом одговорношћу
E.Π.Ε.	<i>Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης</i>	Друштво ограниченог јемства
E.Π.ΕΝ.	<i>Εθνική Πολιτική Ενωση</i>	Национална политичка унија
E.Π.Ο.	<i>Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία</i>	Грчка фудбалска федерација
E.Π.Ο.Ν.	<i>Ελληνική Πολιτική Οργάνωση Νέων</i>	Грчка политичка организација младих
E.Π.Σ. (Α...)	<i>Ενωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων (Αθήνας κτλ.)</i>	Унија фудбалских друштава (Атине итд.)
E.Ρ.Ε.	<i>Εθνική Ριζοσπαστική Ενωση</i>	Национална радикална Унија
E.Ρ.Ε.Ν.	<i>Εθνική Ριζοσπαστική Ενωση Νέων</i>	Национална радикална Унија младих
E.Ρ.Σ.	<i>Εθνικό Ραδιοτηλεοπικό Συμβούλιο</i>	Национални савет за радио и телевизију
E.Ρ.Τ.	<i>Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση</i>	Грчка радиотелевизија
E.Ρ.Υ.Ε.Α.	<i>Ελεγχος Ρύπανσης Υδάτων, Εδάφους, Αέρα</i>	Контрола загађивања вода, земљишта, ваздуха
E.Σ.	1. <i>Ελληνικός Στρατός</i> 2. <i>Ερυθρός Σταυρός</i>	1. Грчка војска 2. Црвени крст
E.Σ.Α.	1. <i>Ελληνική Στρατιωτική Αστυνομία</i> 2. <i>Εμπορικός Σύλλογος Αθήνας</i>	1. Грчка војна полиција 2. Трговачко удружење Атине
E.Σ.Α.Κ.-Σ.	<i>Ενιαία Συνδικαλιστική Αγωνιστική Κίνηση – Συνεργαζόμενοι</i>	Јединствени синдикални борбени покрет – сарађујући
E.Σ.Α.Π.	<i>Εθνικός Σύνδεσμος Αναπήρων Πολέμου</i>	Национално друштво инвалида рата
E.Σ.Α.Τ.	<i>Ενωση Συντακτών Αθηναϊκού Τύπου</i>	Удружење уредника атинске штампе
E.Σ.Ε.Τ.	<i>Ενωση Συντακτών Επαρχιακού Τύπου</i>	Удружење уредника провинцијске штампе
E.Σ.Η.Ε.Α.	<i>Ενωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών</i>	Удружење уредника дневних листова Атине
E.Σ.Η.Ε.Μ.	<i>Ενωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας</i>	Удружење уредника дневних листова Македоније
E.Σ.Ο.Α.	<i>Εταιρεία Σπουδών Οικονομικής Αναπτύξεως</i>	Друштво за проучавање економског развоја
E.Σ.Π.Ε.	<i>Ενιαία Σοσιαλιστική Παράταξη Ελλάδας</i>	Јединствена социјалистичка група – крило Грчке
E.Σ.Υ.	<i>Εθνικό Σύστημα Υγείας</i>	Национални здравствени систем
E.Σ.Υ.Ε.	<i>Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας</i>	Национална статистичка служба Грчке
E.Τ.Β.Α.	<i>Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης</i>	Грчка банка индустријског развоја
E.Τ.Ε.	1. <i>Εθνική Τράπεζα Ελλάδος</i> 2. <i>Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων</i>	1. Национална банка Грчке 2. Европска инвестициона банка
E.Τ.Ε.Β.Α.	<i>Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Αναπτύξεως</i>	Национална инвестициона банка за развој индустрије
E.Τ.Ε.Μ.	<i>Ενωση Τεχνικών Εναέριων Μεταφορών</i>	Унија техничара ваздушног транспорта
E.Τ.Μ.Α.Ε.	<i>Ειδικό Ταμείο Μηχανημάτων Λιμενικών Έργων</i>	Специјалан машински фонд за лучке радове
E.ΥΔ.Α.Π.	<i>Εταιρεία Υδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτευούσης</i>	Предузеће за водовод и канализацију престонице

E.Y.II.	<i>Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών</i>	Национална информационона служба
E.Φ.Ε.Ε.	<i>Εθνική Φοιτητική Ένωση Ελλάδας</i>	Национална студентска унија Грчке
E.Φ.Ο.Α.	<i>Ελληνική Φίλαθλη Ομοσπονδία Αντισφαίρισης</i>	Грчка федерација љубитеља тениса
E.Φ.Ο.Ε.Α.	<i>Ελληνική Φίλαθλη Ομοσπονδία Επιτραπέζιας Αντισφαίρισης</i>	Грчка федерација љубитеља стоног тениса
E.Φ.Τ.Α.	<i>Ευρωπαϊκή Ένωση Συναλλαγών</i>	Европска унија слободне трговине
(E.F.T.A.)		European Free Trade Association
E.X.O.N.	<i>Ελληνική Χριστιανοσοσιαλιστική Οργάνωση Νέων</i>	Грчка хришћанско-социјалистичка организација младих
E.X.Π.Α.	<i>Ένωση Χειριστών Πολιτικής Αεροπορίας</i>	Унија руковалаца цивилне авијације
H.A.Δ.	<i>Ηνωμένη Αραβική Δημοκρατία</i>	Уједињена Арапска Република
H.E.	<i>Ηνωμένα Έθνη</i>	Уједињене нације
H.Π.Α.	<i>Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής</i>	Сједињене Америчке Државе
H.Σ.Α.Π.	<i>Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι Αθήνας – Πειραιά</i>	Електрична железница Атине и Пиреја
H/Y	<i>Ηλεκτρονικός Υπολογιστής</i>	Електронски рачунар
I.A.T.A.	<i>Διεθνής Οργάνωση Εναέριων Μεταφορών</i>	International Air Transport Association Међународна организација ваздушног транспорта
I.Γ.Ε.	<i>Ινστιτούτο Γεωπονικών Επιστημών</i>	Институт агркултурних наука
I.Γ.Μ.Ε.	<i>Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών</i>	Институт геолошких и рударских истраживања
I.C.A.O.	<i>Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας</i>	International Civil Aviation Organization (Међународна организација цивилне авијације)
I.Δ.Ε.	<i>Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών</i>	Институт шумских истраживања
I.Δ.Ε.Α.	<i>Ιερός Δεσμός Ελλήνων Αξιωματικών</i>	Свети савез грчких официра
I.E.N.A.E.	<i>Ινστιτούτο Εναλίων Αρχαιολογικών Ερευνών</i>	Институт археолошких истраживања морских дубина
I.K.A.	<i>Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων</i>	Завод социјалног осигурања
I.K.Y.	<i>Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών</i>	Фондација државних стипендија
I.M.E.O.	<i>Ινστιτούτο Μελέτης της Ελληνικής Οικονομίας</i>	Институт за проучавање грчке привреде
I.M.X.A.	<i>Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου</i>	Институт за проучавање Балканског полуострва
I.N.B.I.	<i>Ιησούς Ναζωραίος Βασιλεύς Ιουδαίων</i>	Исус Назарећанин Краљ Јудејаца
IN.KA.	<i>Ινστιτούτο Καταναλωτών</i>	Институт потрошача
I.N.Σ.	<i>Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών</i>	Институт неохеленских студија
I.Ξ.Γ.Φ.	<i>Ινστιτούτο Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών</i>	Институт страних језика и филологија

I.O.B.E.	<i>Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών</i>	Институт економских и индустријских истраживања
I.Σ.E.	<i>Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών</i>	Лекарско друштво Атине
I.X.	<i>Ιδιωτικής Χρήσης</i>	Приватна употреба (знак прив. аутомобила)
I.X.Θ.Υ.Σ.	<i>Ιησούς Χριστός Θεού Υιός Σωτήρ</i>	Исус Христ Божији Син Спаситељ
I.Ω.K.A.E.	<i>Ινστιτούτο Ωκεανογραφικών και Αλιευτικών Ερευνών</i>	Институт океанографских и риболовних истраживања
K.A.A.	<i>Κρατικός Αερολιμένας Αθηνών</i>	Државни аеродром Атине
K.A.B.	<i>Κέντρο Αμέσου Βοηθείας</i>	Центар хитне помоћи
K.A.E.	<i>Καταστήματα Αφορολογήτων Ειδών</i>	Продавнице неопорезоване робе
K.A.Π.H.	<i>Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων</i>	Центар отворене заштите старих (људи)
K.A.T.	<i>Κέντρο Αποκατάστασης Τραυματιών</i>	Центар за ортопедску помоћ
K.A.T.E.E.	<i>Κέντρα Ανώτερης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης</i>	Центри вишег техничког професионалног образовања
K.B.E.	<i>Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών</i>	Центар византијских истраживања
K.Δ.	<i>Καινή Διαθήκη</i>	Нови Завет
K.Δ.N.Δ.	<i>Κώδικας Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου</i>	Законик јавног поморског права
K.E.	<i>Κεντρική Επιτροπή</i>	Централни Комитет
K.E.A.Δ.E.A.	<i>Κίνηση για την Εθνική Ανεξαρτησία, τη Διεθνή Ειρήνη και τον Αφοπλισμό</i>	Покрет за националну независност, међународни мир и разоружање
ΚΕ.Β.Α.	<i>Κέντρο Βιοτεχνικής Ανάπτυξης</i>	Центар за индустријски развој
Κ.Ε.Β.Ο.Π.	<i>Κέντρο Εκπαίδευσης Βαρέων Οπλων Πεζικού</i>	Центар за обуку пешадије с тешким наоружањем
Κ.Ε.Γ.Ε.	<i>Κεντρική Επιτροπή Γενικών Εξετάσεων</i>	Централна комисија општих испита
Κ.Ε.Δ.	<i>1. Κεντρική Επιτροπή Δανείων 2. Κτηματική Εταιρεία Δημοσίου</i>	1. Централна комисија за кредите 2. Државно имовинско друштво
ΚΕ.Δ.Α.Κ.	<i>Κέντρο Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς</i>	Центар за очување Светогорског наслеђа
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.	<i>Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος</i>	Централна унија општина и месних заједница Грчке
Κ.Ε.Ε.	<i>Καλλιτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας</i>	Уметничка комора Грчке
Κ.Ε.Ε.Μ.	<i>Κέντρο Εκπαίδευσης Εφοδιασμού και Μεταφορών</i>	Центар за обуку у снабдевању и транспорту
Κ.Ε.Ε.Τ.Ε.	<i>Κεντρική Επιτροπή Ελέγχου Τιμών Εισαγωγής</i>	Централна комисија за контролу цена увоза
Κ.Ε.Ε.Φ.	<i>Κρατικό Εργαστήριο Ελέγχου Φαρμάκων</i>	Државна лабораторија за контролу лекова
Κ.Ε.Μ.Ε.	<i>Κέντρο Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμόρφωσης</i>	Центар едукативних студија и допунског образовања
Κ.Ε.Ν.	<i>Κέντρο Εκπαίδευσης Νεοσυλλέκτων</i>	Центар за обуку регрута

Κ.Ε.Ο.Σ.Ο.Ε.	<i>Κεντρική Ένωση Οινοποιητικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων Ελλάδας</i>	Централна унија винарских задружних организација Грчке
Κ.Ε.Π.Ε.Κ.	<i>Κέντρο Επιστημονικής Προστασίας και Ενημέρωσης Καταναλωτή</i>	Центар за научну заштиту и информисање потрошача
Κ.Ε.Τ.Α.	<i>Κοινοπραξία Επαγγελματιών Τουριστικών Αυτοκινήτων</i>	Удружење професионалних возача туристичких аутомобила
Κ.Ε.Τ.Ε.	<i>Κέντρο Επαγγελματικής Τεχνικής Εκπαίδευσης</i>	Центар професионалног техничког образовања
Κ.Θ.Β.Ε.	<i>Κρατικό Θέατρο Βόρειας Ελλάδας</i>	Државно позориште Северне Грчке
Κ.Ι.Φ.Α.	<i>Κοινοπραξία Ιδιοκτητών Φορτηγών Αυτοκινήτων</i>	Удружење приватника теретних аутомобила
Κ.Κ.	<i>Κομμουνιστικό Κόμμα</i>	Κομμунистичка партија
Κ.Κ.Ε.	<i>Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας</i>	Κομμунистичка партија Грчке
Κ.Λ.(Π.)	<i>Κεντρικό Λιμεναρχείο (Πειραιώς κτλ.)</i>	Централна лучка капетанија (Пиреја итд.)
Κ.Ν.Ε.	<i>Κομμουνιστική Νεολαία Ελλάδας</i>	Κομμунистичка омладина Грчке
Κ.Ο.	<i>Κοινοβουλευτική Ομάδα</i>	Парламентарна група (клуб)
Κ.Ο.Α.	<i>Κρατική Ορχήστρα Αθηνών</i>	Државни оркестар Атине
Κ.Ο.Β.(Α...)	<i>Κομμουνιστική Οργάνωση Βάσης (Αθήνας...)</i>	Основна организација КП (Атине...)
ΚΟ.ΔΗ.ΣΟ.	<i>Κόμμα Δημοκρατικού Σοσιαλισμού</i>	Партија демократског социјализма
Κ.Ο.Θ.	<i>Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης</i>	Државни оркестар Солуна
Κ.Ο.Κ.	<i>Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας</i>	Правилник о друмском саобраћају
С.Ο.Ρ.Α.	<i>Επιτροπή Επαγγελματιών Γεωργικών Οργανισμών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας</i>	Комитет професионалних пољопривредних организација Европске заједнице (Comité des Organisations Professionnelles Agricoles de la Communauté Européenne)
Κ.Ο.Σ.	<i>Κεντρικό Οικονομικό Συμβούλιο</i>	Централни економски савет
Κ.Τ.Ε.	<i>Κοινωνία των Εθνών</i>	Друштво (лига) народа
Κ.Τ.Ε.Λ.	<i>Κοινό Ταμείο Εισπράξεων Λεωφορείων</i>	Заједничка каса инкасираног новца аутобуса
Κ.Τ.Ε.Ο.	<i>Κέντρο Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων</i>	Центар за технички преглед возила
Κ.Τ.Ε.Υ.Λ.	<i>Κοινό Ταμείο Εισπράξεων Υπεραστικών Λεωφορείων</i>	Заједничка каса инкасираног новца међуградских аутобуса
Κ.Τ.Ε.Φ.Α.	<i>Κοινό Ταμείο Ενώσεων Φορτηγών Αυτοκινήτων</i>	Заједничка каса удружења теретних аутомобила
Κ.Τ.Σ.	<i>Κοινό Ταμείο Στρατού</i>	Заједничка каса војске
Κ.Υ.	<i>Κρατική Υπηρεσία</i>	Државна служба
Κ.Υ.Δ.Ε.Π.	<i>Κεντρική Υπηρεσία Διαχείρισης Ευχώρας Παραγωγής</i>	Централна служба руковођења домаћом производњом
Κ.Υ.Δ.Ε.Σ.	<i>Κεντρική Υπηρεσία Διαχείρισης Ευχώρας Σιτοπαραγωγής</i>	Централна служба руковођења домаћом производњом пшенице
Κ.Υ.Π.	<i>Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών</i>	Централна служба информација

K.Y.C.A.E.	<i>Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δημοτικής Εκπαίδευσης</i>	Централни службени савет основног образовања
KY.C.E.A.	<i>Κυβερνητικό Συμβούλιο Εθνικής Αμυνας</i>	Владин савет националне одбране
K.Y.C.M.E.	<i>Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Μέσης Εκπαίδευσης</i>	Централни службени савет средњег образовања
KY.CYM.	<i>Κυβερνητικό Συμβούλιο</i>	Владин Савет
K.Φ.Σ.	<i>Κώδικας Φορολογικών Στοιχείων</i>	Кодекс пореских података
K.Ψ.Μ. (καψιμί)	<i>Κέντρο Ψυχαγωγίας Μονάδας</i>	Рекреативни центар
Λ.Ο.Κ.	<i>Λόχος Ορεινών Καταδρομών</i>	војних јединица
Α.Σ.	<i>Λιμενικό Σώμα</i>	Брдска десантно-диверзантска чета
Μ.Α.ΚΙ.	<i>Μαθητική Ανεξάρτητη Κίνηση</i>	Лучки корпус
Μ.Α.Τ.	<i>Μονάδες Αποκατάστασης Τάξης</i>	Ђачки независни покрет
Μ.Α.Υ.	<i>Μονάδες Ασφαλείας Υπαίθρου</i>	Јединице за успостављање реда
Μ.Ε.	<i>Μέση Εκπαίδευση</i>	Јединице за безбедност сеоских подручја
ΜΗ.Κ.Υ.Ο.	<i>Μηχανογραφικό Κέντρο Υπουργείου Οικονομικών</i>	Средње образовање
Μ.Κ.Δ.	<i>Μέγιστος Κοινός Διαιρέτης</i>	Рачунарски центар
Μ.Κ.Ε.	<i>Μετεωρολογικό Κέντρο Ελληνικού</i>	Министарства финансија
Μ.Μ.Ε.	<i>Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης</i>	Μαξимални заједнички делитељ
Μ.Ο.Μ.Α.	<i>Μικτή Ομάδα Μηχανημάτων Ανασυγκρότησης</i>	Μετεоролошки Центар
Μ.Ο.Π.	<i>Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα</i>	аεροдрома Елиникон
Μ.Τ.Σ.	<i>Μετοχικό Ταμείο Στρατού</i>	Средства масовног информисања
Ν.Α.Σ.	<i>Ναυτικός Αθλητικός Σύνδεσμος</i>	Μεшовита група машина за реконструкцију
Ν.Α.Τ.	<i>Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο</i>	Μεδιτερανски целовити програми
Ν.Α.Τ.Ο.	<i>Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου</i>	Акционарски фонд војске
Ν.Δ.	<i>1. Νομοθετικό Διάταγμα 2. Νέα Δημοκρατία</i>	Спортски савез помораца
Ν.Δ.Β.Α.	<i>Ναυτική Διοίκηση Βόρειου Αιγαίου</i>	Поморски фонд ветерана
Ν.Δ.Ν.Α.	<i>Ναυτική Διοίκηση Νότιου Αιγαίου</i>	North Atlantic Treaty Organisation (Организација Североатлантског пакта) – НАТО
Ν.Ε.	<i>1. Νομισματική Επιτροπή 2. Νομαρχιακή Επιτροπή</i>	1. Законодавни акт – декрет
Ν.Ε.Ε.	<i>Ναυτικό Επιμελητήριο Ελλάδος</i>	2. Нова Демократија
Ν.Ε.Α.Ε.	<i>Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης</i>	Управа морнарице за Северни Егеј
Ν.Ε.Π.	<i>Νομισματικό Εξισωτικό Ποσό</i>	Управа морнарице за Јужни Егеј
Ν.Ι.Ε.Ε.	<i>Νοσηλευτικό Ίδρυμα Εκκλησίας Ελλάδας</i>	1. Монетарна комисија
		2. Комисија окружног начелства
		Поморска комора Грчке
		Комисија основног образовања при окружном начелству
		Μонетарни егалizacionи износ
		Лечилиште Грчке Цркве

N.I.M.T.S.	Νοσηλευτικό Ίδρυμα Μετοχικού Ταμείου Στρατού	Лечилиште акционарског фонда војске
N.O.E.	Νομικές και Οικονομικές Επιστήμες	Правне и економске науке
N.Π.Δ.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου	Правно лице јавног права
N.Π.Ι.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου	Правно лице приватног права
N.Σ.Κ.	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους	Правни савет државе
N.Υ.Σ.Δ.Ε.	Νομαρχιακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δημοτικής Εκπαίδευσης	Службено веће окружног начелства основног образовања
N.Υ.Σ.Μ.Ε.	Νομαρχιακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Μέσης Εκπαίδευσης	Службено веће окружног начелства средњег образовања
Ε.Ε.	Ξένη Αποστολή	Инострана мисија
Ο.Α.	Ολυμπιακή Αεροπορία	Аеротранспорт Олимпик
Ο.Α.Α.	Ομιλος Αντισφαίρισης Αθήνας	Тениски клуб Атине
Ο.Α.Α.Α.	Οργανισμός Απασχόλησης και Ασφάλισης Ανέργων	Организација за запошљавање и осигурање незапослених
Ο.Α.Ε.	Οργανισμός Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων	Организација за реконструкцију предузећа
Ο.Α.Ε.Δ.	Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού	Организација за запошљавање радне снаге
Ο.Α.Θ.	Οργανισμός Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης	Κанализациона служба Солуна
Ο.Α.Ν.	Οργανισμός Ανέλκυσης Ναυαγίων	Организација за извлачење бродолома
Ο.Α.Π.	Οργανισμός Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας	Служба за канализацију престонице
Ο.Α.Σ.	Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών	Организација градског саобраћаја
Ο.Α.Σ.Θ.	Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης	Организација градског саобраћаја Солуна
Ο.Α.Σ.Π.	Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας	Организација антисеизмичког планирања и заштите
Ο.Β.Α.	Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης	Организација индустријског развоја
Ο.Β.Σ.Ε.	Ομοσπονδία Βιοτεχνικών Σωματείων Ελλάδας	Федерација удружења домаће радиности Грчке
Ο.Γ.Α.	Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων	Организација за осигурање пољопривредника
Ο.Γ.Ε.	Ομοσπονδία Γυναικών Ελλάδος	Федерација жена Грчке
Ο.Δ.Δ.Ε.Π.	Οργανισμός Διοικήσεως και Διαχειρίσεως Εκκλησιαστικής Περιουσίας	Организација за управљање црквеном имовином
Ο.Δ.Δ.Υ.	Οργανισμός Διαχείρισης Δημόσιου Υλικού	Организација за управљање државним средствима
Ο.Δ.Ι.Ε.	Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδας	Организација за одржавање коњичких трка Грчке
●.ΔΙ.Σ.Υ.	●ργανισμός Διαχείρισης Συμμαχικού Υλικού	Организација за руковођење савезничким средствима
Ο.Δ.Π.Ε.	Ομοσπονδία Διαιτητών Ποδοσφαίρου Ελλάδας	Федерација фудбалских судија Грчке
Ο.Ε.	Ομόρρυθμη Εταιρεία	Друштво на паритетној основи
Ο.Ε.Α.Σ.	Οργανισμός Ελέγχου Αυτοκινητικών Συγκοινωνιών	Организација за контролу аутомобилског саобраћаја

Ο.Ε.Β.Α.	Ομοσπονδία Επαγγελματιών και Βιοτεχνών Αθήνας	Федерација занатлија и домаће радиности Атине
Ο.Ε.Δ.Β.	Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων	Организација за издавање књига за наставу
Ο.Ε.Ε.	Οργανισμός Εργατικής Εστίας	Организација радничког огњишта
Ο.Ε.Κ.	Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας	Организација радничког становања
Ο.Ε.Ο.Σ.	Οργανισμός Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας	Организација за европску економску сарадњу
Ο.Ε.Σ.Ε.	Ομοσπονδία Εκδρομικών Σωματείων Ελλάδας	Федерација излетничких агенција Грчке
Ο.Ε.Σ.Φ.Α.	Οικονομική Εφορία Συγκέντρωσης Φορολογικών Στοιχείων	Пореска управа за скупљање пореских података
Ο.Ε.Τ.Ο.	Ομοσπονδιακή Επιτροπή Τραπεζικών Οργανώσεων	Федерална комисија банкарских организација
Ο.Ε.Τ.Υ.	Ομοσπονδιακή Επιτροπή Τραπεζικών Υπαλλήλων	Федерална комисија банкарских службеника
Ο.Ε.Φ.Α.	Οργανισμός Ελέγχου Φορτηγών Αυτοκινήτων	Организација за контролу теретних аутомобила
Ο.Η.Ε.	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών	Организација уједињених нација
Ο.Ι.Ε.Λ.Ε.	Ομοσπονδία Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδας	Федерација приватних просветних радника Грчке
Ο.Κ.Ε.	1. Ομοσπονδία Κλωστοϋφαντουργών Ελλάδας 2. Ομάδα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου	1. Федерација текстилаца Грчке 2. Група за парламентарну контролу
Ο.Κ.Σ.	Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο	Економски и друштвени Савет
Ο.Λ.Θ.	Οργανισμός Λιμένα Θεσσαλονίκης	Организација Солунске луке
Ο.Λ.Μ.Ε.	Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης	Федерација просветних радника средњег образовања
Ο.Λ.Π.	Οργανισμός Λιμένα Πειραιά	Организација Пирејске луке
Ο.Ν.Ε.Κ.	Οργάνωση Νέων Ενωσης Κέντρου	Омладинска организација Уније центра
Ο.Ν.ΝΕ.Δ.	Οργάνωση Νεολαίας Νέας Δημοκρατίας	Омладинска организација Нове Демократије
Ο.Ν.Π.Δ.Δ.	Ομοσπονδία Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου	Федерација правних лица јавног права
Ο.Ο.Σ.Α.	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης	Организација за економску сарадњу и развој
Ο.Π.Α.Π.	Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου	Организација прогнозе фудбалских утакмица
Ο.Π.Ε.	Οικονομικές και Πολιτικές Επιστήμες	Економске и политичке науке
Ο.Π.Ε.Κ.	Οργανισμός Πετρελαιοπαραγωγών Κρατών	Организација Држава произвођача нафте
Ο.Π.Λ.Α.	Οργάνωση Προστασίας Λαϊκού Αγώνα	Организација за заштиту народне борбе
Ο.Π.Ο.Δ.Δ.	Ομοσπονδία Προσωπικού Οργανισμών Δημόσιου Δικαίου	Федерација особља организација јавног права
Ο.Π.Ο.Υ.	Ομοσπονδία Περιφερειακών Οικονομικών Υπαλλήλων	Федерација регионалних економских службеника

Ο.Π.Π.Ε.	Οργάνωση Παλαιών Πολεμιστών Ελλάδας	Организација старих ратника Грчке
Ο.Π.Σ.Ε.	Ομοσπονδία Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδας	Федерација избегличких удружења Грчке
Ο.Σ.Ε.	Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος	Организација грчких железница
Ο.Σ.Κ.	Οργανισμός Σχολικών Κτηρίων	Организација школских зграда
Ο.Σ.Π.Α.	Ομοσπονδία Σωματείων Πολιτικής Αεροπορίας	Федерација служби цивилне авијације
Ο.Σ.Υ.Π.Α.	Ομοσπονδία Συλλόγων Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας	Федерација друштава служби цивилне авијације
Ο.Σ.Φ.Π.	Ολυμπιακός Σύνδεσμος Φιλάθλων Πειραιά	Олимпијско удружење навијача Пиреја
Ο.Τ.Α.	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης	Организација локалне самоуправе
Ο.Τ.Ε.	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος	Организација телекомуникација Грчке
Ο.Τ.Ο.Ε.	Ομοσπονδία Τραπεζοϋπαλληλικών Οργανώσεων Ελλάδας	Федерација организација банкарских чиновника Грчке
Ο.Τ.Υ.	Ομοσπονδία Ταχυδρομικών Υπαλλήλων	Федерација поштанских службеника
Ο.Υ.Ε.Τ.	Ομοσπονδία Υπαλλήλων Ελληνικών Τραπεζών	Федерације службеника грчких банака
ΟΥ.Ε.Φ.Α. (U.E.F.A.)	Ευρωπαϊκή Ένωση Ποδοσφαιρικών Ομοσπονδιών	Union of European Football Associations (Европска Фудбалска унија)
Ο.Υ.Θ.	Οργανισμός Υδρευσης Θεσσαλονίκης	Организација водовода Солуна
Ο.Υ.Π.Α.Ε.	Ομοσπονδία Υπαλληλικού Προσωπικού Αυτοκινήτων Ελλάδος	Федерација аутомобилског службеничког особља Грчке
Ο.Φ.Η.	Ομιλος Φιλάθλων Ηρακλείου	Клуб навијача Хераклиона
Ο.Χ.Ο.Α.	Οργανισμός Χρηματοδότησης Οικονομικής Ανάπτυξης	Организација за финансирање економског развоја
Π.Α.	Πανεπιστήμιο Αθηνών	Атински универзитет
Π.Α.Ε.	Ποδοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρεία	Фудбалско друштво са ограниченом одговорношћу
Π.Α.Κ.	Πανελλήνιο Απελευθερωτικό Κίνημα	Панхеленски ослободилачки покрет
Π.Α.Ο.	Παναθηναϊκός Αθλητικός Ομιλος	Панатински спортски клуб
Π.Α.Ο.Κ.	Πανθεσσαλονίκειος Αθλητικός Ομιλος Κωνσταντινουπολιτών	Пансолунски спортски клуб Цариграђана
Π.Α.Σ.	Πανελλήνια Αντιαλκοολική Σταυροφορία	Панхеленски антиалкохолски крсташки рат
Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.	Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών	Панхеленска конфедерација Унија пољопривредних задруга
Π.Α.Σ.Κ.	Πανελλήνια Σοσιαλιστική Κίνηση	Панхеленска социјалистичка акција
Π.Α.Σ.Κ.Ε.	Πανελλήνια Αγωνιστική Συνδικαλιστική Κίνηση Εργαζομένων	Панхеленски борбени синдикални раднички покрет
Π.Α.Σ.Ο.Κ.	Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα	Панхеленски социјалистички покрет
Π.Α.Σ.Π.	Πανελλήνια Αγωνιστική Σπουδαστική Παράταξη	Панхеленско борбено студентско крило

Π.Α.Σ.Π.Ε.	Πάντειος Ανώτατη Σχολή Πολιτικών Επιστημών	Виша школа политичких наука – Панџиос
Π.Β.	Πρόεδρος Βουλής	Председник Парламента
Π.Β.Ε.Ε.	Πρόνοια Βορείων Επαρχιών Ελλάδος	Социјално старање за регионе северне Грчке
Π.Γ.Α.Π.	Πολεοδομικό Γραφείο Αθήνας – Προαστίων	Урбанистички биро Атине и предграђа
Π.Γ.Π.	Πολιτικό Γραφείο Πρωθυπουργού	Политичка канцеларија Премијера
Π.Δ.	1. Παλαιά Διαθήκη 2. Προεδρικό Διάταγμα	1. Стари Завет 2. Председнички Указ
Π.Ε.Α.Ε.Α.	Πανελλήνια Ένωση Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης	Панхеленска унија бораца Националног Покрета отпора
Π.Ε.Α.Κ.	Πανελλήνια Ένωση Αδιόριστων Καθηγητών	Панхеленска унија непостављених професора
Π.Ε.Α.Π.	Πανελλήνια Ένωση Αναπήρων Πολέμου	Панхеленска унија ратних војних инвалида
Π.Ε.Α.Τ.	Πρακτορείο Εφημερίδων Αθηναϊκού Τύπου	Агенција листова Атинске штампе
Π.Ε.Δ.Μ.Ε.Δ.Ε.	Πανελλήνια Ένωση Διπλωματούχων Μηχανικών Εργοληπτών Δημόσιων Έργων	Панхеленска унија дипломираних инжењера извођача јавних радова
Π.Ε.Ε.Α.	Πανελλήνια Ένωση Εφέδρων Αξιωματικών	Панхеленска унија резервних официра
Π.Ε.Ε.Ε.Π.Π.	Πανελλήνια Ένωση Επαναπατρισθέντων Ελλήνων Πολιτικών Προσφύγων	Панхеленска унија репатрираних Грчких политичких емиграната
Π.Ε.Ε.Θ.	Πανελλήνια Ένωση Ελεύθερου Θεάτρου	Панхеленска унија слободног позоришта
Π.Ε.Κ.	Πανελλήνια Ένωση Κινηματογραφιστών	Панхеленска унија кинематографских радника
Π.Ε.Κ.Α.	Πολιτική Επιτροπή Κυπριακού Αγώνα	Политички комитет кипарске борбе
Π.Ε.Μ.Ε.Ν.	Πανελλήνια Ένωση Μηχανικών Εμπορικού Ναυτικού	Панхеленска унија механичара трговачке морнарице
Π.Ε.Ν.Ε.Ν.	Πανελλήνια Ένωση Ναυτικών Εμπορικού Ναυτικού	Панхеленска унија морнара трговачке морнарице
Π.Ε.Ρ.Π.Α.	Πρόγραμμα Ελέγχου Ρύπανσης Περιβάλλοντος Αθήνας	Програм за контролу загађења околине Атине
Π.Ε.Υ.Φ.Α.	Πανελλήνια Ένωση Υπαλλήλων Φύλαξης Αρχαιοτήτων	Панхеленска унија чувара антиквитета
Π.Ε.ΦΙ.Π.	Πανελλήνια Ένωση Φίλων των Πολυτέκνων	Панхеленска унија пријатеља многодетних породица
Π.Ι.Ε.Π.	Παγκόσμιο Ίδρυμα Εξυπηρέτησης Πανεπιστημίων	Међународна институција за пружање услуга универзитетима
Π.Ι.Κ.Π.Α.	Πατριωτικό Ίδρυμα Κοινωνικής Πρόνοιας και Αντίληψης	Патриотска установа друштвеног осигурања и збрињавања
Π.Ι.Σ.	Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος	Панхеленско лекарско друштво
Π.Κ.	Πρόεδρος Κυβερνήσεως	Председник владе
Π.Μ.Σ.	Πανελλήνιος Μουσικός Σύλλογος	Панхеленско музичко друштво

Π.Ν.	Πολεμικό Ναυτικό	Ратна морнарица
Π.Ν.Ο.	Πανελλήνια Ναυτική Ομοσπονδία	Панхеленска поморска федерација
Π.Ο.Δ.Γ.	Παγκόσμια Οργάνωση Δημοκρατικών Γυναικών	Светска организација демократских жена
Π.Ο.Δ.Ν.	Παγκόσμια Οργάνωση Δημοκρατικών Νέων	Светска организација демократске омладине
Π.Ο.Ε.	Πολιτικές και Οικονομικές Επιστήμες	Политичке и економске науке
Π.Ο.Ε.Β.	Πανελλήνια Ομοσπονδία Εκδοτών Βιβλιοχαρτοπωλών	Панхеленска федерација издавача и књижара
Π.Ο.Θ.Α.	Πανελλήνια Ομοσπονδία Θεάματος	Панхеленска федерација мултимедија
Π.Ο.Π.Σ.	Πανελλήνια Ομοσπονδία Πολιτικών Συνταξιούχων	Панхеленска федерација политичких пензионера
Π.Ο.Σ.	Πανελλήνιος Οδοντιατρικός Σύλλογος	Панхеленско зубно лекарско друштво
Π.Ο.Σ.Π.Ε.Ρ.Τ.	Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Προσωπικού Ελληνικής Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης	Панхеленска федерација друштава запослених у Радиотелевизији Грчке
Π.Ο.Τ.Α.	Προσωπικό Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	Персонал организација локалне самоуправе
Π.Π.Σ.Π.	Προοδευτική Πανεπιστημιακή Συνδικαλιστική Παράταξη	Прогресивно универзитетско синдикално крило
ΠΡΟ-ΠΟ	Προγνωστικά Ποδοσφαίρου	Фудбалска (спортска) прогноза
Π.Σ.	Πυροσβεστικό Σώμα	Ватрогасни корпус
Π.Σ.Α.Ε.Ε.Α.	Πανελλήνιος Σύνδεσμος Αγωνιστών Εθνικής Εαμικής Αντίστασης	Панхеленско друштво бораца националног покрета отпора – ΕΑΜ
Π.Σ.Α.Π.	Πανελλήνιος Σύνδεσμος Αμειβομένων Ποδοσφαιριστών	Панхеленско друштво професионалних фудбалера
Π.Σ.Α.Τ.	Πανελλήνιος Σύνδεσμος Αθλητικού Τύπου	Панхеленско друштво спортске штампе
Π.Σ.Ε.	Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων	Панхеленско друштво извозника
Π.Σ.Ε.Α.	Πολιτική Σχεδίαση Εκτακτης Ανάγκης	Политичко планирање за ванредне потребе
Π.Σ.Ε.Π.Π.	Πανελλήνιος Σύνδεσμος Ελλήνων Προπονητών Ποδοσφαίρου	Панхеленско друштво грчких фудбалских тренера
Π.Σ.Κ.	Πανσπουδαστική Συνδικαλιστική Κίνηση	Општа студентска синдикална акција
Π.Σ.Ο.	Παγκόσμια Συνδικαλιστική Οργάνωση	Светска синдикална οργанизација
Π.Υ.	Πυροσβεστική Υπηρεσία	Ватрогасна служба
Π.Υ.Δ.Ε.	Περιφερειακή Υπηρεσία Δημοσίων Έργων	Регионална служба јавних радова
Π.Υ.Σ.Δ.Ε.	Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δημοτικής Εκπαίδευσης	Регионални службени савет основног образовања
Π.Υ.Σ.Μ.Ε.	Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Μέσης Εκπαίδευσης	Регионални службени савет средњег образовања
Π.Φ.Σ.	Πανελλήνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος	Панхеленско фармацеутско друштво

Ρ.Α.Φ.	Βασιλικές Αεροπορικές Δυνάμεις—όνομα της αγγλ. πολεμικής αεροπορίας	Royal Air Forces (Κραљевске ваздухоплоивне снаге, назив британске ратне авијације)
Ρ.Δ.	Ρωμαϊκό Δίκαιο	Римско право
Ρ.Ι.Κ.	Раδιοφωνικό Ιδρυμα Κύπρου	Радиостаница Кипра
Σ.Α.Δ.Α.Σ.	Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών	Друштво архитеката дипломираних у Високим школама
Σ.Α.Κ.Ε.	Συνειπής Αριστερή Κίνηση Ελλάδας	Доследни леви покрет Грчке
Σ.Β.Δ.Ε.	Σιδηρόδρομοι Βορειοδυτικής Ελλάδος	Железнице Северозападне Грчке
Σ.Β.Ι.Ε.	Σχολές Βοηθών Ιατρικών Επαγγελματών	Школе помоћника медицинских професија
Σ.Δ.Ο.	Συντονιστικό Διπυργικό Οργανο	Κοординациони међуминистарски орган
Σ.Δ.Υ.Λ.Σ.	Σχολή Δοκίμων Υπαξιωματικών Λιμενικού Σώματος	Школа питомаца подофицира лучког корпуса
Σ.Ε.	Συμβούλιο Επικρατείας	Државни врховни савет
Σ.Ε.Α.	1. Σύνδεσμος Εφέδρων Αξιωματικών	1. Удружење резервних официра
Σ.Ε.Β.	2. Σύλλογος Ελλήνων Αρχιτεκτόνων Σύνδεσμος Ελλήνων Βιομηχάνων	2. Друштво грчких архитеката Удружење грчких индустријалаца
Σ.Ε.Β.Α.	Σύλλογος Εκδοτών Βιβλιοπωλών Αθηνών	Друштво издавача књижара Атине
Σ.Ε.Β.Ε.	Σύνδεσμος Εκδοτών Βόρειας Ελλάδας	Удружење издавача Северне Грчке
Σ.Ε.Γ.Α.Σ.	Σύνδεσμος Ελληνικών Γυμναστικών και Αθλητικών Σωματείων	Удружење грчких гимнастичких и атлетских подружница
Σ.Ε.Δ.Ο.	Συνδικαλιστική Ένωση Δημοσιοϋπαλληλικών ●ργανώσεων	Синдикална унија организација државних службеника
Σ.Ε.Δ.Π.Φ.Σ.	Σύλλογος Επιστημονικού Διδακτικού Προσωπικού Φιλοσοφικής Σχολής	Друштво научног наставног особља Филозофског факултета
Σ.Ε.Ε.	Συμβούλιο Εξωτερικού Εμπορίου	Савет спољне трговине
Σ.Ε.Η.	Σωματείο Ελλήνων Ηθοποιών	Удружење грчких глумаца
Σ.Ε.Κ.	Σιδηρόδρομοι Ελληνικού Κράτους	Грчке државне железнице
Σ.Ε.Κ.Ε.	Συνεταιριστική Ένωση Καπνοπαραγωγών Ελλάδος	Задружна унија произвођача дувана Грчке
Σ.ΕΘ.Α.	Σχολή Εθνικής Αμυνας	Школа националне одбране
Σ.ΕΚ.Β.	Σύνδεσμος Εκδοτών Βιβλίου	Удружење издавача књига
Σ.Ε.ΚΟ.Β.Ε.	Συνεταιριστικά Εργοστάσια Κονσερβοποιίας Βόρειας Ελλάδας	Задружне фабрике конзерви Северне Грчке
Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε.	Σχολή Εκπαιδευτικών Λειτουργών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης	Школа наставног особља професионалног и техничког образовања
Σ.Ε.Λ.Μ.Α.	Σχολή Επιμόρφωσης Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης	Школа за образовање наставника средњег образовања
Σ.Ε.Λ.Π.Ε.	Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Λιανικής Πωλήσεως Ελλάδος	Удружење предузећа за продају на мало Грчке

Σ.Ε.Μ.	Σώμα Εφοδιασμού και Μεταφορών	Κорпус за снабдевање и транспорт
Σ.Ε.Ν.	Σώμα Ελλήνων Ναυτοπροσκόπων	Κорпус Γрка морнара-извиђача
Σ.Ε.Ο.	1. Συμβούλιο Επιλογής Οπλιτών 2. Σώμα Ελληνίδων Οδηγών	1. Комисија за селекцију пешадинаца 2. Корпус Γркиња-возача
Σ.Ε.Π.	Σώμα Ελλήνων Προσκόπων	Κорпус грчких извиђача
Σ.Ε.Ψ.	Σύλλογος Ελλήνων Ψυχολόγων	Удружење психолога Γрчке
Σ.Θ.	Σιδηρόδρομοι Θεσσαλονίκης	Железнице Солуна
С.Ι.Α.	Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών των .Η.Π.Α.	С.Ι.Α. (Central Intelligence Agency) Централна обавештајна служба САД
Σ.Ι.Ε.Ι.Ε.	Σύνδεσμος Ιδρυτών Ελληνικών Ιδιωτικών Εκπαιδευτηρίων	Удружење оснивача грчких приватних просветних установа
Σ.Ι.Ε.Λ.Θ.	Σύλλογος Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργιών Θεσσαλονίκης	Друштво приватних просветних наставника Солуна
Σ.Ι.Σ.	Στρατιωτική Ιατρική Σχολή	Војна медицинска школа
Σ.Ι.Φ.Α.	Σύνδεσμος Ιδιοκτητών Φορτηγών Αυτοκινήτων	Удружење власника теретних аутомобила
Σ.Κ.Ι.Χ.Α.	Σύλλογος Κατόχων Ιδιωτικής Χρήσης Αυτοκινήτων	Удружење власника приватних аутомобила
ΣΚ.Ο.Ε.	Σκοπευτική Ομοσπονδία Ελλάδος	Стрељачка федерација Γрчке
Σ.Κ.Ο.Π.	Συμβούλιο Κοινωνικής και Οικονομικής Πολιτικής	Савет за друштвену и економску политику
Σ.Μ.Α.	Σχολή Μηχανικών Αεροπορίας	Школа за авиомеханичаре
Σ.Μ.Υ.Ν.	Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών Ναυτικού	Школа сталних подофицира морнарице
Σ.Ν.Δ.	Σχολή Ναυτικών Δοκίμων	Школа питомача за морнарицу
Σ.Ο.Α.	Συμβούλιο Οικονομικής Αλληλοβοήθειας	Савет економске узајамне помоћи
Σ.Ο.Δ.Υ.	Στεγαστικός Οργανισμός Δημοσίων Υπαλλήλων	Стамбена организација државних службеника
Σ.Ο.Σ.	Σώστε τις ψυχές μας, Διεθνές σήμα κινδύνου	Save Our Souls (Спасите наше душе) Међународни знак опасности
Σ.Ο.Υ.	Σώμα Οικονομικών Υπηρεσιών	Κорпус економских служби
Σ.Ο.Χ.	Σχολή Οπλιτών Χωροφυλακής	Школа жандармерије
Σ.Π.Ε.Π.	Σύνδεσμος Προώθησης Ελληνικών Προϊόντων	Удружење за промоцију грчких производа
Σ.Σ.Α.Σ.	Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων	Војна школа трупних официра
Σ.Σ.Ε.	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων	Војна школа кадета
Σ.Σ.Ι.	Στρατιωτική Σχολή Ικάρων	Војна школа пилота – Икара
Σ.Σ.Ε.Γ.	Στρατιωτική Σχολή Ξένων Γλωσσών	Војна школа страних језика
Σ.Τ.Ε.	Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών	Школа туристичких професија
Σ.Υ.Π.	Σώμα Υλικού Πολέμου	Сектор ратног материјала
Σ.Τ.Υ.Α.	Σχολή Τεχνικών Υπαξιωματικών Αεροπορίας	Школа подофицира – техничара авијације

ΣΥΝ.Ε.Λ.	Συνεταιριστική Εταιρεία Λιπασμάτων	Задружна компанија вештачког ђубрива
ΣΥΝ.Π.Ε. Σ.Χ.Ε.Μ.	Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης Συνδικάτο Χερσαίων Εμπορευματικών Μεταφορών	Задруга ограниченог јемства Синдикат за копнени транспорт
Τ.Α. Τ.Α.Α.Θ.Π.	Τοπική Αυτοδιοίκηση Ταμείο Αρωγής Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου	Локална самоуправа Фонд за помоћ инвалидима и жртвама рата
Τ.Α.Α.Σ.Ξ.	Ταμείο Αλληλοβοήθειας Αξιωματικών Στρατού Ξηράς	Фонд узајамне помоћи официра копнене војске
Τ.Α.Β.Ε.	Ταμείο Ασφάλισης Βιομηχάνων Ελλάδας	Фонд за осигурање индустријалаца Грчке
Τ.Α.Δ.Κ.Υ.	Ταμείο Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων	Фонд за осигурање општинских службеника
Τ.Α.Ε. Τ.Α.Κ.	Ταμείο Ασφάλισης Εμπόρων Ταμείο Ασφάλισης Καπνεργατών	Фонд за осигурање трговаца Фонд за осигурање дуванских радника
Τ.Α.Κ.Ε.	Ταμείο Ασφάλισης Κλήρου Ελλάδας	Фонд за осигурање свештенства Грчке
Τ.Α.Λ.Σ.	Ταμείο Αρωγής Λιμενικού Σώματος	Фонд за помоћ лучком корпусу
Τ.Α.Ν.Π.Υ.	Ταμείο Ασφάλισης Ναυτικών Πρακτόρων και Υπαλλήλων	Фонд за осигурање агената и службеника морнарице
Τ.Α.Ο.Υ.	Ταμείο Ασφάλισης Οικονομικών Υπαλλήλων	Фонд за осигурање финансијских службеника
Τ.Α.Ο.Χ.	Ταμείο Αλληλοβοήθειας Οπλιτών Χωροφυλακής	Фонд узајамне помоћи припадницима жандармерије
Τ.Α.Π.Α.	Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων	Фонд археолошких прихода и прихода од отуђивања
Τ.Α.Π.Ο.Τ.Ε.	Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας	Фонд за осигурање особља Организације телекомуникација Грчке
Τ.Α.Τ.	Ταμείο Ασφάλισης Τυπογράφων	Фонд за осигурање штампарских радника
Τ.Α.Υ.Π.Σ.	Ταμείο Αρωγής Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος	Фонд за помоћ службеницима ватрогасне службе
Τ.Ε. Τ.Ε.Α.Α.	Τράπεζα Ελλάδας Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Αρτοποιιών	Банка Грчке Фонд допунског осигурања пекара
Τ.Ε.Α.Μ.Ε.Ζ.	Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών Εστιατορίων και Ζαχαροπλαστέων	Фонд допунског осигурања запослених у ресторанима и посластичарницама
Τ.Ε.Α.Π.Ο.Κ.Α.	Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης	Фонд допунског осигурања особља организација Социјалног осигурања
Τ.Ε.Α.Υ.Ε.Κ.	Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Εμπορικών Καταστημάτων	Фонд допунског осигурања службеника трговачких радњи
Τ.Ε.Α.Υ.Φ.Ε.	Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εργασιών	Фонд допунског осигурања службеника фармацеутских послова
Τ.Ε.Β.Ε.	Ταμείο (ασφαλίσεως) Επαγγελματιών και Βιοτεχνών Ελλάδας	Фонд (осигурања) занатлија и запослених у домаћој радиности Грчке

T.E.A.K.	<i>Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων</i>	Локална унија општине и месних заједница
T.E.E.	<i>Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας</i>	Техничка комора Грчке
T.E.I.	<i>Τεχνολογικά Επαγγελματικά Ιδρύματα</i>	Технолошке професионалне установе
T.E.O.	<i>Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας</i>	Фонд националне путне изградње
T.E.Φ.Α.Α.	<i>Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού</i>	Сектор науке физичког васпитања и спорта
T.M.T.Σ.	<i>Τράπεζα Μετοχικού Ταμείου Στρατού</i>	Банка Акционарског фонда војске
T.O.T.A.	<i>Τμήμα Οδικών Τροχαίων Ατυχημάτων</i>	Сектор друмских саобраћајних несрећа
ΤΟΥΡΔΥ.Κ.	<i>Τουρκική Δύναμη Κύπρου</i>	Турске (војне) снаге на Кипру
T.Π.Α.Ε.Ν.	<i>Ταμείο Πρόνοιας Απομαχικού Εμπορικού Ναυτικού</i>	Фонд за збрињавање демобилисаних трговачке морнарице
T.Π.Δ.	<i>Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων</i>	Фонд депозита и кредита
T.Π.Δ.Υ.	<i>Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων</i>	Фонд за збрињавање државних службеника
T.Σ.Α.	<i>Ταμείο Σύνταξης Αυτοκινητιστών</i>	Пензиони фонд аутомобилиста
T.Σ.Α.Ο.Α.	<i>Ταμείο Σύνταξης και Αρωγής Οργάνων Αγροφυλακής</i>	Пензиони и помоћни фонд органа сеоске полиције
T.Σ.Α.Υ.	<i>Ταμείο Σύνταξης και Αυτασφάλισης Υγειονομικών</i>	Фонд за пензије и самоосигурање санитарног особља
T.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.	<i>Ταμείο Σύνταξης Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Εργων</i>	Пензиони фонд инжењера извођача јавних радова
T.Σ.Ν.	<i>Ταμείο Σύνταξης Νομικών</i>	Пензиони фонд правника
T.T.T.	<i>Ταχυδρομεία, Τηλέγραφοι, Τηλέφωνα</i>	Поште, телеграфи, телефони
T.Υ.Δ.Κ.	<i>Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων</i>	Техничка служба општина и месних заједница
T.Υ.Π.Ε.Τ.	<i>Ταμείο Υγείας Προσωπικού Εθνικής Τράπεζας</i>	Здравствени фонд персонала Националне банке
Υ.Α.Ε.Π.	<i>Υπηρεσία Ασφάλειας Επισήμων Προσώπων</i>	Служба обезбеђивања званичних личности
Υ.Β.	<i>Υπουργείο Βιομηχανίας</i>	Министарство индустрије
Υ.Β.Ε.	<i>Υπουργείο Βόρειας Ελλάδας</i>	Министарство за Северну Грчку
Υ.Γ.	<i>Υπουργείο Γεωργίας</i>	Министарство пољопривреде
Υ.Δ.	<i>Υπουργείο Δικαιοσύνης</i>	Министарство правосуђа
Υ.Δ.Ε.Δ.	<i>Υπηρεσία Δασμολογήσεων και Εξαγωγικών Διευκολύνσεων</i>	Служба за дажбине и извозне олакшице
Υ.Ε.Ε.	<i>Υπηρεσία Εντελλομένων Εξόδων</i>	Служба трошкова по налогу
Υ.Ε.Κ.Α.	<i>Υπηρεσία Εκμετάλλευσης Κρατικών Αυτοκινήτων</i>	Служба за експлоатацију државних аутомобила
Υ.Ε.Κ.Ε.	<i>Υπηρεσία Ελέγχου Κατασκευών Εργων</i>	Служба за контролу извођења јавних радова
Υ.Ε.Ν.	<i>Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας</i>	Министарство трговачке морнарице
Υ.Ε.Ν.Ε.Δ.	<i>Υπηρεσία Ενημέρωσ εως Ενόπλων Δυνάμεων</i>	Информативна служба оружаних снага

Υ.Κ.Π.	Υπηρεσία Κρατικών Προμηθειών	Служба државних набавки
Υ.Ο.	Υπουργείο Οικονομικών	Министарство финансија
Υ.Π.Α.	Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας	Служба цивилне авијације
Υ.Π.Γ.Π.	Υπηρεσία Προστασίας Γεωργικών Προϊόντων	Служба заштите пољопривредних производа
Υ.Π.Ε.Ν.	Υπηρεσία Προστασίας Εθνικού Νομίσματος	Служба за заштиту националне валуте
ΥΠ.Δ.Ε.	Υπουργείο Δημοσίων Έργων	Министарство јавних радова
ΥΠ.Ε.Α.	Υπηρεσία Εθνικής Ασφάλειας	Служба националне безбедности
ΥΠ.Ε.Δ.Α.	Υπηρεσία Ελέγχου Διακινήσεως Αγαθών	Служба за контролу промета добара
ΥΠ.ΕΘ.Α.	Υπουργείο Εθνικής Αμυνας	Министарство националне одбране
ΥΠ.ΕΘ.Ο.	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας	Министарство националне привреде
ΥΠ.Ε.Ε.	Υπουργείο Εξωτερικών	Министарство иностраних послова
ΥΠ.Ε.Π.Θ.	Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων	Министарство националне просвете и вероисповести
ΥΠ.Ε.Σ.	Υπουργείο Εσωτερικών	Министарство унутрашњих послова
Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε.	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας, Δημόσιων Έργων	Министарство околине, уређивања простора, јавних радова
ΥΠ.Π.	Υπουργείο Πολιτισμού	Министарство културе
Φ.Α.	Φυσική Αγωγή	Физичко (телесно) васпитање
Φ.Α.Ο.	Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ	Food and Agriculture Organisation (Организација за храну и пољопривреду ΟУН)
Φ.Α.Π.	1. Φύλλο Ατομικής Πρόσκλησης	1. Лист индивидуалног позива
Φ.Ε.Α.Π.Θ.	2. Φόρος Ακίνητης Περιουσίας Φοιτητική Ένωση Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης	2. Порез на некретнину Студентски савез Солунског Универзитета „Αριστοτέλιον“
Φ.Δ.Θ.	Φόρος Δημοσίων ●εαμάτων	Порез за јавне представе
Φ.Ε.Κ.	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως	Службени лист Владе
F.I.F.A.	Διεθνής Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου	Fédération Internationale de Football Association (Међународна фудбалска федерација)
(ΦΙΦΑ)		
F.I.R.	Τομέας Πληροφορικών Πτήσεων	Flight Information Regions (Информативни сектор за летове)
Φ.Κ.Ε.	Φόρος Κύκλου Εργασιών	Порез на промет
Φ.Κ.Π.	Φόρος Καθαρής Προσόδου	Порез на чист приход
Φ.Μ.Σ.	Φυσικο-Μαθηματική Σχολή	Физичко-математички факултет
Φ.Μ.Υ.	Φόρος Μισθωτών Υπηρεσιών	Порез за нето зараду
Φ.Ο.Σ.	Φυσιολατρικός Ορειβατικός Σύνδεσμος	Планинарско удружење љубитеља природе
Φ.Π.Α.	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας	Порез на вишак рада

Φ.Σ.(Α.)	Φαρμακευτικός Σύλλογος (Αθηνών κτλ.)	Фармацеутско удружење (Атине и т.д.)
Χ.Α.Ν. Χ.Ε.Ν.	Χριστιανική Αδελφότητα Νέων Χριστιανική Ένωση Νεανίδων	Хришћанско братство младих Хришћанска унија младих девојака
Χ.Φ.Ε. Ω.Ρ.Λ.	Χριστιανική Φοιτητική Ένωση Ωτορινολαρυγγολόγος	Хришћанска студентска унија Оториноларинголог

САДРЖАЈ

Предговор.....	V
Предговор другом издању.....	VII
Лексикографски извори.....	VIII
Скраћенице.....	IX
Α, α.....	1
Β, β.....	141
Γ, γ.....	161
Δ, δ.....	183
Ε, ε.....	219
Ζ, ζ.....	297
Η, η.....	305
Θ, θ.....	311
Ι, ι.....	325
Κ, κ.....	337
Λ, λ.....	409
Μ, μ.....	429
Ν, ν.....	475
Ξ, ξ.....	487
Ο, ο.....	505
Π, π.....	523
Ρ, ρ.....	609
Σ, σ.....	619
Τ, τ.....	695
Υ, υ.....	735
Φ, φ.....	755
Χ, χ.....	791
Ψ, ψ.....	817
Ω, ω.....	825
Анекс/додачи.....	827
Географски називи/топоними.....	829
Преглед граматике.....	841
Грчке скраћенице.....	859

Александар Балаћ
Миодраг Стојановић
ГРЧКО-СРПСКИ РЕЧНИК
ΕΛΛΗΝΟ-ΣΕΡΒΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ
Друго, прерађено издање, 2009. година

Издавач
Завод за уџбенике
Београд, Обилићев венац 5
www.zavod.co.rs

Ликовни уредник
Ауга Сјасић

Лектор
Бранислава Марковић

Коректори
Љиљана Корица
Дина Дојлић

Графички уредник
Чедомир Цвијетић

припрема
noname d.o.o.

Формат: 17 × 24 cm
Обим: 56 штампарских табака
Штампа „Младост груп“, Лозница